SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1,20 hr., na pósće a pola dowérnik. 1,61 hr., pod kříž. zwjazkom abo do wukraja 2,25 hr. abo 18 Kč. Wud. a čišći Smolerjec knihiličišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobćežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobliczeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny płećiwo scěhwkam čłeneho zynjezboženja a z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje přiwowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wuńdu z nadrobnje wuměnjenja tuteje banki, kiž serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 279 — Budyšin — Poněđelu, 1. decembra 1930 — Bautzen — Lětnik 89

Němske knježerstwo dźensa prěni nuzowy wukaz wozjewiło.

Němske knježerstwo je dźensa prěni nuzowy wukaz wozjewiło. Wón kłedowaze dypki wopłćiwja: 50 pjenježnjeńi dawk za khorobne wopłmo ho wudawkowanym a pjeć nižšim klasjam wjesnjańužerjow a za wšěte khorošće spušćeja. Dale dyrbi ho hospodarške prawo młodźinych njesamostatnjužerjow, kotrež zwonkownemu hospodarstwu pšihłušeja, rozšěrić. Hač dotal běchu młodźinni hač do 17. lěta z toho wuwzaći; nětko dyrbi mjesa pola 16 lět lećeć, tak so jedyn lětnik wjazy pod podpjeru njesamostatnjužerjow pšihódże. To nětkle pjeć milijonow hriwnow wjazy žada. Pódla toho **napitkowy dawk** padnje, a w gmejnach, w kotrychž je hižo jawjedźeny, ho hač do 1. haprleje 1931 wobmjesuje. **Piwo** pak ho na kóždy pad wuwoźmje, dokelž je hižo žylnje porjećene. K tomu ho pšemjenjenje wobydlerskeho dawka pšidha. Liči ho z tym, so ho mjenšichim dochodnam dawk sniži, a so ho dawk zjednatych klasiow powješi.

Druhi nuzowy wukas finanzy a hospodarski programm z wuwzaćom sakonja wo sjednowjenju dawkow wopšihja, kotrjž němšostatna rada hišće nje dowuradźa. Druhi nuzowy wukaz ho najšerje wuturu wojsewi. Najwobsahowše praschenja w nacšitkach leža, kotrež maju wusłowi pšemjenjujcy charakter. Tohodla dyrbi ho smuškownje pšetwarić. Kanzler sakeń wo zawrjeću wukazow dże hišće z krajemi rosprajt: Sakoń wo stróženju pensijow dyrbi hišće z boka wostajić, so by ho podšišo němskemu jejmej pšechodpokojił. Tobkakowe zło dyrbi ho snjić.

Mili ony hriwnow wnčinjace nomety, za kotrež žanych pjenjez njeje.

Hospodarski wubjerk němskeho jejma je ho pjatk z **komunistiskim namjetom** sabérat, kotryž **hymiu pšihpomoz za njesamostatnjerjow a za sozialnych małych rentnarjow** žada. Pšichi debacje jenož nazionalni sozialistojo tutomu namjetej pšichłoßowachu, kotruž **sastupjerjo němskeje ludoweje strony** „bjeskamolwity a demagogiski" mjenowachu.

Němski finanzny minister dr. Dietrich roskłoži, so by dwjelajenje kommunistiskeho namjeta 354 **milijonow hriwnow** žadało. Minister njewidźi žaneje možnosće, pšichi nětkjišim finanznej nuzy tule summu swjesć. Kommunistiski namjet pšeciwi kommunistam a nazionalnym sozialistam wotpokałachu. Němšokonazionalni ho pšichi wołłosowanju njewobdźělichu.

Wobydlerski dawk.

Jeli so ho němskemu knježerstwu njeporadźi, w němskim žejnje trěbnu wjetšinu za němski hospodarski plan a finanznu reformu swjesć, ho z nowym wukasom nowe dawki a zła sawjedu. Do nowych dawkow wobydlerskeje dawk (Bürgersteuer) słuša. Wón ho wšěm wobołam mužskeho a žónskeho spłaha napołoži, kotrež ho 16. oktobra 20. lěto žiwjenja dopjše. Mandźelske maju jenož połojzu žadyžy zapłaćeć, do kotrejež ho sarjadowane. Runje tak maju połojzu žadyžy woboły płaćeć, kotrychž dochody lětnje 1200 hriwnow njepšekrocza. Dospołnje wuzwobodźene ho wot wobydlerskeho dawka woboły, kotrež njepšešełowajcy spomoźnišu rentu dostawaju, mali rentnarjo atd.), dźěłonjemějerjo, też woboły, kotrež snajnjenscha wot 16. septembra krizowu podpjeru dostawaju.

Po tychle postajenjach maju lětnje jako wobydlerski dawk woboły zapłaćeć:

pšichi lětnych dochodach	hač	8000 hr.	6 hr.
" " "	wot	8001 — 25000	12 hr.
" " "	wot	20001 — 50 000	50 hr.
" " "		50 001 — 100 000	100 hr.
" " "		100 001 — 200 000	200 hr.
" " "		200 001 — 500 000	500 hr.
" " "		pšeches to	1000 hr.

Wobydlerski dawk budźe ho w dwěmaj ratomaj złožeć a to 10. januara a 16. měrza. Za dźěłacjerjow, kotrjž su do dźěła pšichistajeni, budźe ho dawk z dawkowej tabelu žadacz a dyrbi ho wot nich wotczahnyć. Dźěłodawar ma jón měłčeć z dawkowej pokładni wotedać.

Powješeny piwowy dawk.

Je wulku njespokojnosć słudźił. Piwopijerjo jón njerad zapłaćeja a **někotrychžkuli** ho dla wulkeho dawka piwopicja zyle wzda. Hižo někotrule je wobkhod w korčmaršstwje dla wulkeje ličby dźěłonjemějerjow mało wunosćiny.

Hač dotal je ho po hektolitrje za jednore piwo 3,40 hr. płaćiło. W pšichodźe dawk po hektolitru wučežini za jednore piwo 2,50 hr., za polne piwo 5 hr. a za žylne piwo 7,50 hr. S druhimi słowami, dawk ho wjazy dwójli abo trójli. Kajki wšiw smje powjetšeny dawk na wuzinjowanje piwa, ma ho wočakać.

Sakske knježerstwo so žadanjm němskonacionalnych zapowědźiło.

Němšokonazionalni ho nětčišemu sakskemu knježerstwu podpjeru z wumjenjenjom pošticzili, so by wono ho němskemu knježerstwu napšećo stajiło. Ministerski prezident Schieck je němšokonazionalne pošticzenje skótka wotpokajat, prajizy, so po němskej wustawje němske kraje njesmědźa žadyn wliw na sestajenje němskeho knježerstwa mječ. Kraje maju pšichi dawanju sakonjow wěsnje robustlukowacz a pšichi tym swoje wosebite sajimy sastupowacz. Němskostatna rada by ho žana podrykła, kdy by podkat wěsnjeske wopruschczita, kdy by žiwoje dźěło wot toho wotwisnje cźinika, hač ho politiske stejiščnjo němskeho knježerstwa abo parlamentarisnje wjetšiny spodoba, na kotruž ho němske knježerstwo zepjera.

Też sakske knježerstwo dyrbi snapšećnjeca němskeho knježerstwa zyle wěsnje stejeć. Wono je ho cźim mjenje wopravnjene cźuło, sadźadź němskeho knježerstwa sadanje wotpokakaca, dokelž jemu w tu khwilu žanych druhich wuwjedźiwych namjetow njeje znatych, kak by ho finanznej a hospodarske nuzy wotpomhacz mohło. Też wšěch druhe kraje njesłu ho hinak počinace, hačrunjež ho jich knježerstwa politiscy wčhelake sestajene.

Nacionalni socialistojo jeneno dźěłacerskeho sportlera zatrělili.

W Plawnje w Vogtlandskej ho pjatk w nozy kommunistojo a nazionalni sozialistojo do pukow dali. Pšichi tym jedyn nazionalny sozialist do cźrjódki dźěłacjerskich sportlarjow tšělesche. 22 lětny dźěłacjer Hummel ho cźežko rani, jeho dwě lěče starschi pšecjeć je na pocjerpjenu ranu w khorowni wumrěł.

Pšipad pšed kasarnami němskostatneje wobory w Bremenje.

W nozy k njedźeli je ho pšed Bremenskimi kasarnami němskostatneje wobory w nowym měsče złobowazy cźežki pšichipad stał. Wjetscha cźrjóda hobustawow němskostatneje cźorno-cźerwjeneje-kloteje khorhoje spyta, wólbne lětaki pšeches kasarnisku murju cźišnyć. Pšichi tym ho nadobo wutšeli, a jedyn muž němskostatneje khorhoje ho je kulku z semi poraży. Podawk njeje hišće nadrobnje rozšafanjeny. Tola je snate, so je jedyn podfeldwebel tšělił, dokelž ho z cźrjódu wobroženy cźuješe. Mužej němskostatneje khorhoje kulka sćežno pšecerały; jeho dyrbjachu do khorownje pšechwjesć.

Lećenje „Dornierskeje lětarskeje łodźe X" do Ameriki so znjemóžnilo.

Na lětarskej łódźi „Dornier X", kotraž je ho we Junkerez tworni šeladow w Němskej natwarita, je, hdyž sobotu w Lissabonskim pšistajnišu lećeše, woheń widyrił. Mužstwu, kotrež pšistajnišnizy portugalskeho lětarskeho korpsa podpjerachu, woheń šhaćeć.

*

S tym je ho swada, hač ma „Dornier X" lětża je Europy do Ameriki lećeć, na wobžarujomne waschnje skónčiła. Łódź budźe ho dyrbjeć wobmjesć.

Kak je ho lětadłowe metallowe šćidło mohło z wohnjom sniciść, njeje hišće wujasnjene.

*

Woheń najprjódy tak žylnje schwihasche, so mějachmy najprjódy sacźišćeć, kaž to by ho zyła hobrika łódź paltła. Kipry pšichrnyw pšichi łéwym šćidle je ho spalił, z njeho je jenož rjap swoštał. Druhi dźěl lětarskeje łódźe je njewobšćkodźeny wostał. Mužžiwo bě hnydom z hašchadłami na łódź pšichkwatało a móžesche woheń sa krótki cźas zhašeć. Portugalske wobnjowe wobory ho hnydom alarmowachu, hdyž ho wobnja dohladachu. Jich pomoz pak ho wjazy njetrjebaše.

Policija Halleskich studentow pri mensurach zastajła.

W Ammendorfu pola Halle je policija w jenej korčmje 86 pšichłušnikow Halleskich studentiskich swjazkow zajatkła, kotrjž běchu ho sejšli, so bychu mjes sobu mjezowali. Po sakonju je studentam zakazane, z mjezom mjes sobu wojowacz, dokelž je ho stało, so ju ho studentojo pšichi tym hnjerznje zranili. Policajski prezidijum je wšitkich studentow w zwobodze wostajił. Jenož jich mjena ju ho zapisałe.

Knježerstwo domowinskeje wobory w Awstriskej padło.

Vaugoinowe knježerstwo je zbotu popołdnju wósć stupiło. Doniž ho nowe knježerstwo wutwori, wono knježerstwowe dźěła dale powjedźe.

Kischeščzianško-sozialny krajny heitman we Voralbergu, dr. Ender, ma najwjazy wuhladow, so ju jemu nadawk porucźi, nowe knježerstwo sestajeć. Dr. Endera ju telegrafiłzu z Voralberga do Wina powołali. Dr. Ender dże pjeza sestajenje noweho knježerstwa jenoj z wumjenjenjom pšihłušeć, so ju prawizowny kurs pšichemeni. To dyrbi cźim bóše žadacz, dokelž by ho jeho knježerstwo mohło jenoj na main wjetschimu w nazionalnej radźe sepjerać. Wone by druhdy dyrbjało je sozialdemokratiskej opposizyju hromadźe hić.

Wróćołupjenje wjednikow domowinskich woborow, Vaugoina a wjerscha Stahremberga, je ho we Winje se wudaćom wožebitych nowin wozjewiło.

Hubjene finanzy w Italskej.

W italskim parlamentu je finanzny minister Mosconi wo finanzach rosprawił. Lěto 1929/30 njeje za finanzy pšichódne było. Sawětowa hospodarska kriza, wosebje amerikanska finanzna kriza, staj sćežkódze skutkowałoj. Nowe wudawki ju za sakitanje kraja, za wobaranje pšecejiwo bjesdźelnosći a za podpjeranje wobydlerjow, kotrjž ju je senjerzenjom potrjechili, nastałe. S pšichcinu hospodarskeho cźežna a dla wjetschich wudawkow sa wójsko je defizit 72 milijonow lirow nastał. Wjetsche dawki ho njebodźa sawjesć a njedźiwajcy 12 prozentiskeho stróženja sastojmskeje mšdy hišće pšecjeo 760 mitijonow lirow defizita wostanje. Wo požeżonku je ho italske knježerstwo podarmo prózowało. Wschudże ju ju wotpokałali, na poslěd też w Ameriży. Amerikanske banki móża ježma sa swoje dotalne požeżonki wotebźeravju namakacz.

Powšitkowne skróćenje nuzy w Italskej.

Mjeda italskich dźěłacjerjow ho wot 1. dezembra wo 8 prozentow a mjeda industrijowych pšichłušejcow wo 8 hač 10 prozentow sniži. Tole sniženje je ho pjeza mjes dźěłodawarjemi a dźěłacjerjemi dojednało. Wopravdźe pak je jo Mussolini pšichikał, kotryž je we wobcežnych konfliktach z podewjacjelemi.

Sčejunskim zapósłkanzam w Romje dnjowe pjenjezy wot 1. dezembra wo 12 prozentow stróża. Sastupne pjenjezy za kinematograf a dźiwadła ho wo 10 prozentow sniža.

Mussolinowe alliansy.

Mussolini je z Turkowskej, Ruskej, Grichiskej, Madźarskej, Bołharskej a Albanskej pšecjeclelstwowe zwjazki nawjasał. Tele dny turkowski zwonkowny minister Ruschi bej w Romje pšechodźwasche. Jeho žu z wulkimi cźescjemi wusnamjenili. Pšeched zwótnym dyrbi ho pokazać, kak wulku politisku wažnosć ma italsko-turkowske zbliženje, kotrež je Mussolini w lěcze 1928 dozpił. S Roma ho wróćeju Ruschi bej Athen a Sofiju wopyta. S tym dyrbi ho jeho prózowanju źiadźe dać, so ju tele staty mózny kruty swjazk z pobłyženju stejiščnja Italiskeje na Balkanje pšecjeiwo Jugosłowjanskej wobstajnje. Snadnjejo politiscy a hospodarscy wobsejnosćerjow w Italskej a krajow, kotrež ju ho Mussolinej za pšecjeclelstwowy swjazk z Italskej dobycz dale, pak ho z tymile alliansami njedadża zlepicz, ale wědźa, so ju ho mydlinowym puchjerjam runaju, kotrež bychu pšichi pšenim sadunjenju wójskeho wětra rospuśe. Na tym też Mussolini njedwótluje, ale wón tele alliansy mjenje trjeba. Wjele jeho

wójwske rěcze a hrožerija žu žo jako hole bludy wupokaſke, ſa kotrymiž žarych ſkutkow njeſłuſchnu ludej žo ſkoncznje poczina w hembjerkach ſwiłacz. So by naſławaze dwěle porasył, Muſſolini na wobſtamtnjene ſwjaſki pokaſuje. Praſcha pak ſo, kak dołho ſo italſki lud Muſſolinej ſa nóſ wodźeł da. Wſchě ſtaty, kotrež žu Muſſolinej wobſłužej dałe, žu hižo, kaž Turkowſka, Bołharſka a Ruſka ſe ſwojimi finanzami ſwerſchczałe abo pſched hoſpodarſkim bankrottom ſteja.

Troſku wołkrute połajuſtwo.

Pſchepſłapjaze puczowanje ruſkeho ludoweho kommiſſara ſa ſwonkowne naležnoſcze Litwinowa do Milana a jeho rozmołwa ſ italſkim ſwonkownym miniſtrom Grandiom je ſo na ſajimawe walchnje wotſaſuiło. Italſka je Ruſkej pjeczélitne požčowanje pſchijwołka. Na to žu ſo ſa ruſke wójniſke łódſtwo wulke ſkaſanki poła italſkich łódźnizow wotedałe. Pódła wſchelakich witkowańſkich łódźow ſo ſa Ruſku w Italſkej najnowiſche typy podmórſkich czołnow a łohkich ſchifizakow na požczonku nawożarja. Dołh ſo ſ podawonjom ruſkeho žita do Italſkeje ſa pjeć lět wotpłaczi.

Mdima je wěricz, ſo ſo pryedy tyhle ſkaſankow njeježu ważne wojeſke praſchenja wotmě̌ſe.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 1. dezembra 1930.

— **Wo wjedrje.** Dżenja rano we 8 hodź. barometer 753, hygrometer —1, thermometer we nozy +7. Wurłady na ſnježe wjedro. — Do wyſchiny nad ſrjedźnjej Europu, kotraž nosche wjedro wobſtejesche, běſche ſo wczera a dżenja w nozy ſłabſcha nižina do Němſkeje dobyła a nam trochu błuke a włožne wjedro wſchinjeſła. Wjedrakuje pak mjenja, ſo je wyſchina tak ſyrina, ſo nižinu k połnozy wucziſchczi. Tehodła je nadžija, ſo ſo po krótkim pokkmanjenju ſajo wumjedri a wołſtajne wjedro ſaſtupi. Jutſje wuteru ſtžadża ſtónčko 7,51 hodź. a khowa ſo 3,47 hodź. Mſrjačk ſtžadża jutſje pop. 2,03 hodź. a khowa ſo na ranje 3,19 hodź.

Dezember abo hodownik.

Nastupili ſmy poſledni mſrjaz ſta. Runjeż je najczmowiſchi a huſto jara ſymny a njeluboſany, płaczi pak tola pola najwjazy ludzi ſa najrjeſcziſchi mſrjaz. Hižom ſ jeho ſerbſkeho mjena wuſkładża wóſte kuſło. Hodownik nam praji, ſo wón nam pſchinjeſe hody, ſwjedżeń luboſcze a radoſcze. Tajnoſtne ſu nětko adwentſke wjeczory, hdyż rumpodich wokoło khodi a ſtrašżu pod woknami wołuchu, hacż ſu też dźěcži prawje pilne, hacż ſwjatſimaj ſtarſchimaj rjenje poſłuchaja a ſo ſ bratſkim a ſotſtſkim jnjeſu. Druhdy też rumpodich do ſtwy pſchiſtupi. Potom dźěcži nałrožene ſpłóſchiwje na njeho ſłuchaju. Jeho dołha broda a wožeſke jeho tołſty prut je, na czoż najbóle ſłuchaju. Kak ſwonownje błyſchczěcz ſo wóczy dźěſcza, hdyż ſ rumpodichowcho erla ſkowczko khwatby ſłyſchi. Doroſcheni czuja ſo w tutych dnjach pſched hodownym ſwjedżenjom pſchepadżani do raja ſwojcho dźěſtwa. — W dezembru dożpěwamy też najſtróżſchi dżeń a najdłóſche nóz. Potom pak ſo ſłónczko ſaſu wobroczi a poczina pomału ſako wyſche ſtupicz. Njech nam mſrjaz nadžijow a wočakanja pſchinjeſe prawe ſtrowe a wjeſołe hody.

*

— **Budyſka jutowa pſchadowanja**, kiž je wotnoſka Siednoczenych jutowych pſchadowanjow a ekajerinjow akt. tow. w Hamburgu, kotraž tuhkwiſnje nětkoże 400 wołoban dżěło dawa, je dyła muſowana, dla njedoſtatka ſkaſankow na miniſterſtwu ſawodacz namjet na ſaſtajenje dżěła. Nadžijomnje pak ſo ſkaſanki w błižſchich tydżenjach tak pſchiſporja, ſo ſo namjet do ſkutka ſtajicz njetrjeba.

— **Dokelž běſche ſpadnjene pjenjezu wudał** — 50-hriwnowſku inflazijſku papjeru — w jenej tudomnej korczmje, policija, hobotu wjeczor dźělaczerja ſ Dobruſche ſaja, a jeho kriminalnej policiji pſchepoda. Hačrunjež jeho krótki czaſ po ſkutczenju ſajacha, běſche wón tola hižom wjeſchi dżěl wuplaczenych pjenjez w druhej korczmje pſcheczinił.

— **Film wo Bethelu.** Tele dny pſchedwjedźe ſo we wſchelakich wołhadach Budyſkeje eforije film wo Bethelu pola Bielefelda. Bethel je měſtaczko, kiž je ſałožił wótz Bodelſchwingh pſched 63 lětami. S jeneho ſtatoka, w kotrymž tehdom ſwoje praktiſke ſkutki liſchezſkijanſkeje luboſcze ſawoja na wobſchi epileptiſkich, je w běhu 54 naſtało 370 twarjenjow, kiž ſłuża ſa wukhow 5000 chorych a hſonych ludzi ſ tich wothladarjemi a wothladarkami, kiž ſwoje žiwjenje ſim wopnja w ſłužbje ſwojcho Sbožnika. Sobotu a wjeczerniku njedżelu pſchedwjedźe ſo film w Budyſchinie w Tuchoſſkej zyrkwi. Wjele ludzi je ſebi jón wobhladało. Film wukonja mózny ſaczińcz na wobhladowarja. Zimaze je wołoſke, ſ kaſſej luboſczu a ſczelpnoſczu ſo ſtarý a bratſja ruſtawa ſtaraja wo wobohich hſonych, ſlepych, hluchonjemych, na padawu chorowſcz ckeſwjazanych dorosſenych a też dźěcži. Wobhladowar filma ſaczuwa móz ſahnowanja, kiž ſ taſkeje dźělawoje horjeze khcheſczijanſkeje luboſcze k bliſchemu wuhhadża. — Hušto ſchcha drje ludzo cżitachu a błoſchachu wo Bodelſchwinghowym wuſtawie w Bethelu, prawe pósnaczże wo nim a jeho ſkutkowanju pſchinjeſe halke tóżdenm tutón film. Budże 6. měrza 1931 temu ſto lět, ſo je ſo wótz Bodelſchwingh narodźił, budże 64 lět, ſo je ſwój wulki ſkutk ſałožił; w lěcze 1910 je ſwój běh tu na ſemi dokonjał, jeho ſkutk pak tu woſtaje k ſpomożenju hſonych tu domach a też pohanow w Afriki, pſchetoż też hacż na miſſionſke pola wupſcheſtrěwa jo ſkutk Bethelſkich bratrow a ſotrow.

— **Wołkhatne niesſwoje.** Na khcżińſkich Kózorſkeje dróhi a półwjeho namſta podawaczeſki automobil ſobotu popołdnu kojoſłoneho potorhny. Kołeſaŕ wotcżiſnje bjez cżińcze ſchkody. Jeho kolo ſo ſylnje wobjichodżi.

— **Konjej ſo ſpłóſchiłoj.** Konjej wonkowneho rataria, kiž khżichaj do lohkeho woſa ſapſchehnjenaj, ſo ſobotu na dworje hoſcenża „Hwězdy“ ſpłóſchiſchtaj a na Zitne wiki cżerjeſchtaj, pſchi cżimż w leżownoſczi „Města Shorjelza“ wokunowni ſchkleńzu roſbiſchtaj. Wutrobicżi muſaju ſkoczeżi ſadżerżachu a wobarachu tak wſchej dalſchej ſchkodze.

— **Stólpzowitwo.** W nozy k njedżeli je njeſnaty ſkutcżer poła jeneho cżaſopiſowcho kaſcheżika, kiž běſche na Kolotſkej haſy wupowěſnjeny, ſchkleńzu ſłowólnje roſbił. Wězowne jpżłenja wo ſkutczerju njech ſo polizii, telefon 3601 woſtawja.

—**Paduſchſtwje.** W cżaſu wot 1. hacż 15. 11. 30 ſu ſ jenej ſahrody pſchi Wjeleczańſkej dróſy 5 koſmacżkowych kocżkow a w nozy k 23. 11. 30 ſ nuſdobyczom w Stachowje nětkoże 20 puntow mettowcje kołbaſy, 30 puntow połcza a 10 puntow ſwinjazeho płeza kradnyli. — We wězownej ſpżłenja proſby kriminalne wotdżelenje we Budyſchinje.

Z Khróſcże. Gmejnſka rada jednaże w pjatkownym poſedżenju wo weſlakich dypkach. Próſtwa wo podpjeru za złżerżenje a wupyſenje wójniſkich rowow naſich padnjenych w Francowſkej atd. ſo wotpokaza. W nowej gmejnſkej khczi wobrabja ſo wokna hakle w naležcu. Z wospjetnym wupiſanjom jeneho bydlenja w njej ma ſo hač do Noweho lěta dočakać. Do ſtareje gmejnſkeje khcże ſo wodowód położi. — Staro wjerby pri rěcy maju ſo wukopać a předać, tohorunja powalene ſadowe ſtomy. Pri rěcy we wſy budża ſo lipy ſadżeć. Přez to dóſtanje wjes přećelniſo wobliczo. Haſeńſki porjad (při wohnju) ſo njeprěmeni. Jara zwjeſelace je, zo chce gmejnſka rada 300 młodych ſadowych ſtomikow nasadżeć. Přez zmjerzki a wichory ſu ſadowe ſtomy při naſich puczach khětro ſkodu poćerpiłe. Wězo je to wjeſti wudawk, ale po čaſu zmjeje gmejna přez přenanjenje zaſo ſwoje rjane dochody. Wyſo toho je ſo próſtwa wo podpjeru na hamtſke hejtmanſtwo zapodała. Sylne dešče w poſlednim čaſu ſu puće khětro wotmokłe. Tuž maja ſo z pěſkom poſypać. — Jedyn wobydler proſeſče wo měſtnoſć k twarjenju ſwojeje khěže. Dokelž pak je blak při rěcy njepřihódny, njemóże gmejna přeča dopjelnić.

Z Khróſcże. Kaž zhonimy, chce naš rězniſki miſtr Pawoł Groſa ſwój wobkhod přenajeć. Młody rězník, rodżeny z Jędlic, jón hižo k 15. decembrej přewoznje.

Z Pančic. „Kanalowy direktor“ Wirth je ſwoju dwěłomnu dźěławoſć do Kamjenſkeho wokrjeſa přepołožił, hdyž je jemu wyſſnoć wotnuěwanje zjawnych zhromadźiznow w Budyſkim hamtſkim hejtmanſtwje zakazała. A tak ſo wſelacy „zajimcy“ ſobotu w tudomnym hoſcencu zeńdżechu, zo bychu wohonmu „direktorej“ pomhali „kłóſtrſki kanal“ twarić. Projekt je na papjerje hižo dospołnje hotowy. Dokładne narysy, metry dołhe a we wſelakich barbach, rozjaſnjachu přitomnym běh wotmyſlenoho kanala, kiž jemu nětko wjele ſtaroſcow čini. Přeco zaſo nanakaja ſo přećiwnicy, kotřiž jeho „najlěpſim wotpohladam“ napřećo dźělaja. Tak ſo Porchowcy rěcnej boja, zo mohło ſo po wotmyſlenym kanalu zmjerzłe mjaſo z Ameriki hač do Porchowa dowożować, ſtož by wězo za jich móſeń ſkódne było. Ale knjez „direktor“ ſoj pomhać wě: Budże Porchowſkich z tym khłoſtać, zo kanal njedoſtanu, ale zo hakle wot Wotrowa ſo započina a wutwarj ſo hač ke krajnym mjezam, na pruſku hranicu. Najprjedzy ma ſo dźěł wot Vačekec hač do Koberec młyna natwarić z dwěmaj wrotomaj, zo bychu ſo trochu khóſty cyłeho twara wulicić mohłe. Po wutwarjenju tuhoho dźěła mohło ſo hižo kamjenje z Wolenkee ſkały hač do přimjeznych khěžow, jeli je potrjeba, wozyć, też žito, muka, wotruby a druhe wot jeneho młyna do druheho. Jara wobzarowaſe knjez „direktor“, zo tamny Khróſcańſki architekt njeběž přitomny, kiž hižo před lětami ſwój projekt naćiſnył, hdyž kanal z betona nad Pančanſkimi a Knkowſkimi khěžemi wjedżeſe a tak ſo wſěch njetrjebawſchich kolenow zminy. Přitomni běchu knjezej „direktorej“ z dobrej radu k ruey, tola běchu wſelake pokiwy tak bludne, zo cheyše ſo ſamo jemu ſmjeć. Nowe předsydſtwo ſo wuzwoli, dokelž ſtare jara hubjenje dźěłaſe. Nowy pokładnik da ſo hnydom do dźěła a hromadźeſe přinoſki, zo bychu ſo dźeńſko wudawki zapłaćiłe, ſtož bě najwažniſe. Dwaceći pjenježkow je tajki dočaſny póſtniſki žort winojty. Wutoru chce w Kamjencu

Předźenak

ſo Krawcez Michała w Rałecach praſchao, hacż je ſebi hižo protuku kupił. —Přehdźenak je ſhonił, ſo chże ſo Michał po hodźoch woženić. Do nowcho ſtałeła ſkuſcha ſerbſka nowa protuka! Michał może ſebi do njeje wſchitko ſapiſacz, ſchtož na ta ważne — też wſchitke dołhody a wudawki —! Hdyż to ſtóri kóżdy dżeń a tydżeń cżini, budże ſa njecżto lět ſe jamożnikom! A to ſ pomocu ſerbſkeje protuki. Nimo toho pak ſmjeje pětuce ſabawy doſcz. Młodej mandželſkej ſo druhdy jeſtyſka! Potom njech Michał je ſwojej młodej mandželſkej do protuki hlada a ſ njej hromadże cżita, ſchtož je w njej vjenje piſane. Njech Michał ſwojej mandželſkej kraſne wobrazy pokaſuje a wukładuje, njech ſo potom wjeſeli, ſo ſedźi ſ njej hromadże w ſwěrnym ſerbſkim ſtatoku, a niż we Auſtralſki abo w Nukej. Sſerbſka protuka je mnohonmaj mandželſkimaj trěbnjſcha hlſchcze hacż kolenka a placi je w Sſerbſkej knihárni w Budyſchinje na Lawſſich hrjebjach jenoż 60 pjenježkow.

dešče w poſlednim čaſu ſu puće khětro wotmokłe. Tuž maja ſo z pěſkom posypać. — Jedyn wobydler proſeſče wo měſtnoſć k twarjenju ſwojeje khěže. Dokelž pak je blak při rěcy njepřihódny, njemóże gmejna přeča dopjelnić.

Z Khróſcże. Kaž zhonimy, chce naš rězniſki miſtr Pawoł Groſa ſwój wobkhod přenajeć. Młody rězník, rodżeny z Jędlic, jón hižo k 15. decembrej přewoznje.

Z Pančic. „Kanalowy direktor“ Wirth je ſwoju dwěłomnu dźěławoſć do Kamjenſkeho wokrjeſa přepołožił, hdyž je jemu wyſſnoć wotnuěwanje zjawnych zhromadźiznow w Budyſkim hamtſkim hejtmanſtwje zakazała. A tak ſo wſelacy „zajimcy“ ſobotu w tudomnym hoſcencu zeńdżechu, zo bychu wohonmu „direktorej“ pomhali „kłóſtrſki kanal“ twarić. Projekt je na papjerje hižo dospołnje hotowy. Dokładne narysy, metry dołhe a we wſelakich barbach, rozjaſnjachu přitomnym běh wotmyſlenoho kanala, kiž jemu nětko wjele ſtaroſcow čini. Přeco zaſo nanakaja ſo přećiwnicy, kotřiž jeho „najlěpſim wotpohladam“ napřećo dźělaja. Tak ſo Porchowcy rěcnej boja, zo mohło ſo po wotmyſlenym kanalu zmjerzłe mjaſo z Ameriki hač do Porchowa dowożować, ſtož by wězo za jich móſeń ſkódne było. Ale knjez „direktor“ ſoj pomhać wě: Budże Porchowſkich z tym khłoſtać, zo kanal njedoſtanu, ale zo hakle wot Wotrowa ſo započina a wutwarj ſo hač ke krajnym mjezam, na pruſku hranicu. Najprjedzy ma ſo dźěł wot Vačekec hač do Koberec młyna natwarić z dwěmaj wrotomaj, zo bychu ſo trochu khóſty cyłeho twara wulicić mohłe. Po wutwarjenju tuhoho dźěła mohło ſo hižo kamjenje z Wolenkee ſkały hač do přimjeznych khěžow, jeli je potrjeba, wozyć, też žito, muka, wotruby a druhe wot jeneho młyna do druheho. Jara wobzarowaſe knjez „direktor“, zo tamny Khróſcańſki architekt njeběž přitomny, kiž hižo před lětami ſwój projekt naćiſnył, hdyž kanal z betona nad Pančanſkimi a Knkowſkimi khěžemi wjedżeſe a tak ſo wſěch njetrjebawſchich kolenow zminy. Přitomni běchu knjezej „direktorej“ z dobrej radu k ruey, tola běchu wſelake pokiwy tak bludne, zo cheyše ſo ſamo jemu ſmjeć. Nowe předsydſtwo ſo wuzwoli, dokelž ſtare jara hubjenje dźěłaſe. Nowy pokładnik da ſo hnydom do dźěła a hromadźeſe přinoſki, zo bychu ſo dźeńſko wudawki zapłaćiłe, ſtož bě najwažniſe. Dwaceći pjenježkow je tajki dočaſny póſtniſki žort winojty. Wutoru chce w Kamjencu

Janowy roman.

Powodańcko ſ ludu.

4] (Pokračowanje.)

Wuhlad, hiſchcze nětchto njedżeł w cżiſchini Białoſukije pſchebywacz dyrbjeczi, ſesda ſo ji nadobo ſtoro njeſrjeżnymi być. W doſpołnej ſamotnoſczi, kotraž běſche ju w prěnich dnjach tak wołkſchewjała, poczja ſo ji wotſudżiez, a wona njemjeńſchese też ani najſnadniſchcho wuhlada na trochu wotměnjenje, pſchetoż ſ wokolnymi ſwójbami běſche ſo po dołhoſtěcznej njepſchitomnoſczi zyle roſeſchła, njeſchaſche pak ſo ji też ſ nimi ſnowa nawjaſowacz.

W tutych wotſudnych myſlach, kiž ſpyta ſebi podarmo ſ cżitanjom a liſty piſanjom ſaczěrcz, dopominaſche ſo pſchcze ſnowa na młodeho cżłowjeka, kiž bě wot prěnjeho dnja jeje ſajim ſputał. A dźiwna wěz, kaž cżaſto hacż wona ſ domu nohu leżahny, dyrbjeſche tohole Jana Bielinkeho trjechicz. Bórzy wuhlada jeho, kak wón pſched drjewjenſkom drjewo kalaſche, ſo tſchiſti wot mónje wjedżeneje żekery do wſchech ſtron wołtčolowachu, abo wona jeſka jeho w ſahrodże, kak wón ſ wobſtajnym wotmachom trawu je ſchěrokich trawnikow ſpżeſche ſ wuſtojnej ruku ſadowe ſchtomy wobrěžowaſche abo wonka na ſmaty, ſcżerpnje ſa wołomaj kroczo, bróżdy worasche.

Dołhi czaſ ſpjeczowaſche ſo cżitenym pohnuwanju, pſchi kóżdem ſekkanju ſ nim ſacżutienu, ſ nim něſchto ſkowcz-kow porděczej. Snadnje podjakowa ſo ſa jeho pokorny poſtrow a dżěſche nimo. Jeneho dnja pak — nadeńdże jeho runje pſchi tom, kak wón na dżělanſkim woju wuſtojnje ſłamane kolo wuporjedżeſche — njemóżeſche mutnu żadoſcz pſcherwinycz.

„Ty, kaž ho mi ſda, ſy tajki prawy ſruczny a wuſtojny cżłowjek“, poczja pſcheczelnje na njeho rěczecz, „pſchetož tak huſto hacż ſym tebje widżała, ſy ty kóżdy krócz nětajke druhe dżěło wukonjał.“

„Snadna knjeni dobroczelka, wy ſcże jara dobrocziwa“, ſnapſchcżiwi wón pokorne a pſchimny ſa jeje draſtu, ſo by ju po nałożu k hubomaj ſtłócził. Tola wona ho ſacżerwjeni a wobarasche tomu ſtoro njerſaza: „Woſtaj to, ja nimam taſku wotroczišu podwólnoſcz pola muża rada.“

Jan ſo wuruna a pohlada ſpodżiwajcy na baronku. So ſwojej mnjazej doſtojnoſczi trochu ſawda, hdyż wyſhokorodżenej knjeni kromu draſty wokoſchi, njebě jenu hiſchcze żenje do myſlow pſchiſchło. To bě ſtarodawne waſchnje, kaž amen w zyrkwi, ale hdyż ho to hnadnej knjeni baronzy njeluběſche — —

Potom dopomni ſo na jeje prěnje ſłowa a wotmołwi: „To ſym po mojim njeboh nanje iżdżěł, kiž ſ jenej ſwojej ruku wjazy wukonjeſche, hacż druſy ſ dwěmaj. Hdyż njěchto nowcho wohladam, to trjebam jenoż jómu pſchihladowacz, ſo mohł to potom dokonjecz.“

„A njeſtu-li żenje ſebi pſchał, w nětajkim wotrjedże njěchto zyłeho nawukmyeſ?...“

Pachołowe wutrobno ho roſcherjeſche, tak ſ hłubka wón dych tójeſche.

„Ow, hnadna knjeni dobroczelka, kak jara rady! Ale kak mohł k tomu dóńcz? Mój nan bě ſ khudym dżěłaczerjom, a ſchto bych ja dyrbjał druhe być hacż wón bě? Wón wſchak chżiſche mje błidarjej do wucżby dacz, ale potom pſchińdże njeſbożo, ſo pſchinjeſechu jeho morwebo ſ lěża domoj, a potom bě nimo, pſchetoż jedyn dyrbjeſche tola ſa macj dżětacz. A pożdżiſcho, hdyż běch pola wojakow, a widżach w měſcze we wulkadnych wokach klamow wſchě rjane wěży a cżujach w kónczkach porſtow: to ty też dokonjeſch, hdyż jenoż jómu wohladaſch, kak ho to cżini, to żym ſebi druhdy myſlił, ſo po ſwojej wojeńſkej ſłużbje tam woſtanu a hiſchcze nětkże do wucżby pójdu... Ale potom pſchińdże mi macj na myſle, kak ſo doma ſ wulkej próżu, kóżdożkuli lubu dżeń ſ jeneho domu do druheho wjeſe, jako wjeſna ſtudżina, trochu teje Bożeje jédże a ſpanja dla, a ja běch tehdy też Marji ſwoje ſłowo ſawdał...“

Po wobliczu baronki, kotraż bě hacż dotal ſe żiwym ſajimom pſchipoſłuchała, pſchelecża ſcżin. Ale wona ſo pſchewinu a praſcheſche ho dale:

„A tu ho ty domoj wróczi, kajſiż bě pſchiſchoł, njewěrna?“

„Tak je, hnadna knjeni dobroczelka“, ſnapſchcżiwi Jan ſ pokhilenej ſłowu.

Mała pſchcheſtawka naſta, baronka ſda ho roſmyſlowacz ſa prawym ſłowom pytacz.

„A hdy by nětko nětchto pſched tebje ſtupił a tebi praſił: Pój ſow, ja chżu cże wuwjedacz ſ tohole dżěławſtwa ſwojenja, a ty dyrbiſch ho ſ nětajm porjadnym ſtacz...“

Pachołowej woczi ho ſabłyſchcziſchtej, jeho ruka wobja kruczijcho toporo żekery, ſ kotrejž bě dżěłał, tola hodnom na to jewi ho na jeho wobliczu żebjeſapręcze:

„Je pſchewodże, hnadna knjeni dobroczelka. A potom, ſchtó by ho też wo mnje ſtaracz dyrbjał?“

„Schtó dha wě, hacż też to tola nětkoho njeje, kiž by to cżiniſ“, ſnapſchcżiwi baronka ſ pſchcżelnym poſmĕrkom, a wobroczi ho k wotenđżenju.

Jan pak wuwali woczi a wudżerasche ſa njej, dóńcz njebě ho w durjach knjeżeho domu ſhubika. Tyżaſore roſhorjaże a hłowu ſawjerzaże myſlicżki muczażu jemu hłowu, a wón njewědżeſche, hacż dyrbjeſche ho tomu tadowacz, ſo je ho jeho dóńcz woczitwidno tak nahle wobrocził, abo nic.

* * *

(Pokračowanje ſeżehnje.)

swoje zbožo spytać a tam za wutwarjenje kanala Čornecho Halštrowa skutkować. Z tym budże drje tež swoju zjawnu dźěławosć w našim wokrjesu skónčić a snadź so potom do Pruskeje podać, hdyž traš jeho kanalowe ideje wjacy dorozumjenja nadeńdu hač pola nas, kotrež khowanecej někajkeje bludnicy wšu česć činja.

Z Kulowa. Nowy farař so wčerawšu njedźelu wšěch winow dla hišće do zastojnstwa zapokazał njeje. Nowa termija so wosadnym hišće zdźěli. — Naši móžcanscy zastupjerjo su wobzamkli, zo maja so tu kóždu sobotu zaso wotměć wiki, kaž je to prjedy bylo. Wone maju być na narańšej strouje torhošća. Prěnje wiki budźeja sobotu 6. decembra wot 10 hač 2 hodźin.

Měsačna zhromadźizna „Jednoty" towarstwa kat. Serbow w Budyšinje.

Wčera bě so Swarna črjódka Jednoćanow — naličbamy jich 50 muzskich a žónskich sobustawow — k měsačnej zhromadźiznje w kat. towaršowni zeša. Česstny předsyda towarstwa, k. šolastikus Hajdaška, zastupowaše zamolwjeneho předsydu, k. kantora Solta, a puwitawši zhromadźenych wozjewi, zo je tež druhi předsyda, knjez kapłan Nowak, ze swojej khorosću zadźěwany. Jo so tutón dźeń dyrbjał čežkej operaciji slepeho črjewa podwolić. Zhromadźizna scehi jemu najwutrobnišo přeća bórzomneho wustrowjenja na jeho khorołožo.

Po wuspěwanju kěrluša přednošowaše knjez česstny předsyda wo wuznamje swj. adventa jara dokładnje a zajimawje a jeho zwěčeniwym słowam připosłuchaše zhromadźizna z napjatej kedźbliwosću. Potom zaspěwachmy sebi hišće někotre narodne pěsnje. Z Domowiny bě knjez prof. Bryl dwě „Serbskej čitance", kajkež bě naš přećel dr. Józef Páta wjele słow serbskim towarstwam darił, sobu přinjesł a přeča z njeje Čišinskeho baseń „Ródnej rěči" a dra. Pfulowy nastawk wo „Wužitnosći serbsk. rěče", kaž tež jenu humoresku, zo by pokazał na wuznam serbskeje rěče a serbskeho čitanja. Naposledku poda rozprawa wo derje poradźenem krasnem serbskim sokolskem swjedźenju a wosebje wo sobotnišej nazymskej zhromadźiznje Domowiny. Tu wuzběhny wosebje namołwjenje k. hudźbneho mištra Bj. Krawca, zo bychu Serbja maćersku šulu prawje podpjerali, kotraž so jutry wotewri. Wažna budże tale instituzija předewšém za našich Budyskich Serbow a jich dźěći, zo njebychu swoju serbsku rěč zabyli, ale so w prawem narodnem duchu wogahnyli. Też tute rozprawy zbudźichu pola připosłucharjow živy zajim. Knjez česstny předsyda naspomni hišće, zo njebudże lětsa móžno, dla skhorjenja k. kaplana adventski swjedźeń, kaž bě womtyslene a kiž so ližo přihotowaše, wuhotować; za to drje znuže „Jednota" hodowny swjedźeń w spočatku nowoho léta. Z kěrlušom skónči so bohaće wobtyana zhromadźizna.

Kujez dr. Mikławš Rachela njeboh.

Njedźelu rano roznjese so zrudna powěst po wsy, zo je knjez dr. Rachela njeboh. Po tydźenju dołhim, woprawdźe čežkim bědźenju je skónčnje swoju njesmjertnu dušu wudychał. Hišće na dnju swojich 75. narodninow — 28. mał. rózka t. l. — běše čelnje posměrnje čiły. Ale z wotkhadźacym lěćom pominy so dźeń a bóle jeho čelna strowota. Je drje swój blizki kónc začuwał. Nervozna khorosć putnje jeho na wšě wósom tydźenjow na khorołožo, doniž jemu skónčnje smjertny jandźel ze zymnej ruku přez čoło zjědźe. So bojo čežkich smjertnych hronow, je měrnje wusnył, zo lědy přiwuzni wo tym wjele zhonichu. Husćišo wobstarany z cyrohu na puć do wěčnosće, dósta sobotu wječor poslednje woljowanje, dokelž bě jazyk hižo sprostnył. Tak bě derje přihotowany na pućowanje do tamneho swěta, hdyž je kóne wšěch staroscow, hórkoscow a čěsnoscow.

Tak pada jedyn po druhim ze starych Serbow, kaž poslednje cedry Libanona. Narodźiwši so w Delanach, w małej wiescy Sunowje, hdyž je so zemrěty nasrěbał narodneho ducha, kiž jeho žonje za čas žiwjenja wopuščił njeje, słuša sobu do tamnych załožerjow studentskich skhadźowankow, kiž mějachu swoju kosebku w Khróšćicach. Tehdomnišich słubow je so dźeržał swoje cyle žiwjenje. Serb bě hač do kosće, hyrnjež to zjawnje wot so njedał. Wšudże je zajimy Serbstwa zastupował. Snadź přejara, zo njebě bódny wyššeho wuznamjenjenja, kotrež su so jeho kologam w samym położenju stałe. W jeho lěkarskim skutkowanju činjachu so jemu čeże, wosebje tehdom, hdyž měješe hišće domjacu haptyku. Tuta misera wupjelnja cyły kapitl jeho žiwjenja, na kotryž z wulkej jěrošću spominaše. W běhu wjacy hač 40 lět swojeho lěkarstwa w Pančicach je so wjele bědźić měł też z kupjelu, doniž so wobstejnosće njeskrućicha. Njedaše so wot dóńta čisnyć. Jeho dowěra k Bohu předoby wšitke wobčežnosće a tak nasta tamne lěkowaniśćo — Janska kupjel —, kiž je so po česu k swětaznatemu wustawej wudospołniła. To je a wostanje jeho skutk žiwjeński, na kotryž z wěstym dosćěinjenjom zhladowaše. Sta a tysacy su so tu lěkowali, wołóženje wot swojich khorosćow dóstali abo docyła swoju strowotu zaso namakali. Tući a druzy hišće někto spominać na swojeho lěkarskeho přećela, kiž chcyše jenož to najlěpše za swojich sobućłowjekow. Kelko dobrotow je khudym wopokazał, wo kotrychž lěwica njewědźeše, što prawica čini, kelko hospodarskich staroscow mnohim wotewzał, w čelnych a dušinych nuzach potrjechenym pomhał, to je nadrobnje do knihi žiwjenja zapisane. To zwjetša jenož wón znaješe. Njedźelu ducy wote mše mi prosty dźěłaćeř wuzna, što je zemrěty za khudych činił. Wutwarjenje wobsěrneje žurle w Pančicach, w njeposrědnej blizkosći twar swojeho tuskula, kotryž je jeho nož někotre lěta wuživał, připrawjenje blizkeho wukhodžowanišća za so lěkowacych, powjetšenje Janskeje kupjele po nowočasnych potrjebach a k tomu knjez Smječkečanskeho kubła, kiž za zamóry kupjele trjeba, wotnajeće Marijnje Studnje jako lěkowanišća za dźěći — to su někotre ważniše skutki z poslednich lět jeho skutkowanja. Při tym dźěłaše nastajnje na swojim wosobinskim wudospołnjenju. Z wulkim zajimom séchowaše wšitke postupy na lěkarskim polu a wopytowaše samo we wysokej starobje wšelake kurzy a konferency w Drježdźanach, Barlinje a drugdźe. Tak zezna so zo wšelakimi ludźimi, štož bě k lěpšemu swojeje kupjele. Tola nětko je doposlednich hodźinach na swoje časne skutkowanje zhladowć. Při jeho hłubokim nabožnym čuću je dźěłał a spěwał Bohu česći a Serbam k wužitku. Mnohich dźak séchuje sobu do wěčnosće, hdyž budu jeho dobre skutki z dobrej wahu. Tuta dźakownosć a česćownosć budże so wšěm też na jeho pohrjebnym dnju srjedu w Khróšćicach pokazać a mnohi pačeř za lubowanehu lěkarja, přećela, wjesnjana a krajana k njebju so dobywać.

Wusudźenia.

Pječak makaronow Hermann Richard Sejlet se Sallowja (Sohland) bjšche so powołał pjcheczišwo temu, so je Budyšći hamišći hud wotpohłasał jeho hórschenje pjcheczišwo khłoštałšemu pjchikałej dla pjchemyšłowneho pjcheczišenja, dokelž bjšche pjchi słowonym jednanju njesamołwjenje wumyslał. Njeje won wudowjeschs so k jednanju njeje pjchischol, dokelž by z tym njeje sašlužby słužił. To so wón njemóžeschs za samozwjenje wobhladowacź. Jeho powołanje so łaćišnu.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Lipšc.** (Nózna „łupowaćka".) W Lipčanskim wobchodnem domje wuhladachu ischwórtk rano, hdyž běsche personal do wobthoda sašupił, niż pak hischcze publikum, zuju žónišu w telefonowej komorzy. Wobhladachu hebi tutu wožbou a šwješčischu, so bě niz zuje 17letna hoiza zaku nog we wobthodze pjcheczinika. Wšo dospołnje šnowa ischcowała a žebi wotmyślila, tal dołho w telefonowej komorzy wostacź, doniž njebudże móz so mjes publikum njenapadnje šhubicź. Holzu wuležachu najprjedy jeje nowu drastu a pjchimjedźechu ju potom k jeje šaršikmaj.

* S **Eberswalde.** (Krwawna wjeczba na šjawnej dróze.) Dohladowaćki šudnik Eberswaldskeho hamtšk. šudnistwa, hamtšokuduišći rada prof. Górke, bu sandźeny ischtwórtk pschipołdnju pjched wrotami Lekńskeje wyšokeje schule wot krjéra Bornšteina se Schczeczińskeje dróhi z wutjelom do hłowy trjechany. Stuczer bě jo pjched hamtšokuduišćeho radu Górke se šłowami stupił: „Wy šcze mje šnicšći!" Hnydom na to wucžahny šwój revolwer a wutřelił. Czežko šranjeny šudnik bu hnydom do Augusta-Viktoria-domjazapołsce dowjezeny, hdyž je bórzy po tym wumrěł. Brenzlowske statne ręczništwo, kotrehoj šaštupjerjo do Eberswalda pschihłubschu, pschešłyschowachu hischcze šamšny wjeczor krjéra Bornšteina. Bornštein bě hotowy šćinkał a wjedźesche wobšłužnje prozeny wschelakich druzin. Psched nětchto czašom bu jako w nekotrych jednanjach po prawje šadźeny a mjesjne fanatiku hidu pschećiwo Górke, kiž bě pschi tutych prozačnych pschedbydnowak. Pschi prěnim pschešłyschenju pschos kriminalny polizijun pschida Bornšteina bješe wschedno, so je krute wotmyślenje měł, w Eberswaldskeje powschitkownje wyšokošćežeschenho šudnika šatlećej Hamtšokuduišći rada Górke, kiž bě nimo swojeje dźeławosće jako dohladowaćeł šudnik Eberswaldskeho hamtskeho šudnistwa hischcze i dozentom a profesorom pschi Lekńskej wyšokej schuli. Jejsche pschedy domej wumjušłuju, dokelž bě starobny mjeru dozpał. Món bě 65 lět stary a dźesche runje, hdyž Bornšteinh jeho nadpadže, do wyšokeje schule, so by tam swój pschednoschił mět.

Zwjezboženja na dróze.

Czežke njeschoże i motorišim kołom sta so šrjedu wjeczor na dróhy i Rikrišcha do Shorjelza. Elektromontér Pöch je Shorjelza jědźesche je swojim motorišim kołom na wopačnej stronje dróhi a šrazy do šajschaha, kiž jemu napschećko pschijědźe. Sranj so jara czežke. Jeho dowjezechu do Shorjelskeje khorownje. Tam won bórzy wumrě.

*

W Gersdorfje w Kamjenicanskim wokrjesu na Slezkowskej dróhy schtwórtk rano kolejšćiskeho morjewo namakachu. Won je wjesoh šnjeschoł. Je to dźesaćeř Thierfelder z Lugowa, kiž chyniše na swoje dźěło w Oberlungwitzu dóńcź. Thierfelder mjeschcha na hłowje šrajchu ranu, na kotruž drje je hnydom wumrěł.

Swóbne powěsće.

Sklubjeni: Alfa Günthererej w Aue a Pawol Herrmann wuczeř w Hajnizach. — Hilšjola Rüsselej a Walšar Wels w Budyšchinje. — Fryz Fichtelberger z Emmu rodź. Rolkez w Wjeej Wodźe.

Swěrowani: Erich Fischer z Edithu rodź. Heringez w Budyšchinje. — Hans Vogel z Marku rodź. Wenerez w Barcze. — Oswin Hönisch z Elšu rodź. Schwarzacker w Kamjenzu.

Semrěli: Alojšija Johanna Kosojedez w Natarjezach 28 lět. Khowanje bjšche dźenja wjdźelu pop. na katolskim pohrjebnišćeju pschi Mušakowskej dróhy. — Gerhard Kloß z Dobrušcha, na lódži „Luise Leonhardt", 20 lět. — Helena šwob. Hennigowa rodź. Schreiberez w Budyšchinje. Khowanje bjšche dźenja wjdźelu pop. 2 h. na Tuchorju. — Amalia šwob. Föršterowa rodź. Bernotez w Starym Lubiju, 86 lět. Khowanje bjšche dźenja póndźelu.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Doßman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Rěšnycy. — Za nawěsćki: G. Janak w Budyšinje

Hospodarski rozhlad.

Pónoždźe 1. hodowníka 1930.

Barlinska burza zaworja so hobotu z mjernym wikowanjom. W dalšim pak so we wuwiwku kurjow wóška njestajnosć pokazowaše. Dalejwuh pak so kurjy skrućichu a taše hač do tónja woštachu. Na wikach z dołhunmi a ren owymi liščinami šmjerdźachu tchorunja skrućene kurjy zapjerać.

Produkowne wiki w Barlinje běchu na tónzu sandźeneho tydźenja jara mérne. Pornjo pjatkej so šaklandne dozwla žive, njewosta wjele tónita. Wubjerne prošata zapjerachu wyšschiše placźiny. Wone placźachu

prošata:

4—6 tydźeńše	14—19 hr.
6—8 tydźeńše	19—23 hr.
8—10 tydźeńše	23—26 hr.

bjčhaki:

3 mějačnjy 35—36 hriwnow.

Pschistajenja.

Piekarske wuczownika k jutram 1931, Alfred Michael w Budyschinje na Lubijskej dróze 22.

Holza, kiž wjazy do pokračowanišćeje schule njetchodźi, knjeni Marta Lehmannowa, kupny dom w Hodźiju.

Holzu starschu, knjeni dr. Böhmowa w Běłej Wodźe na Wilhelmowej dróze čšchło 7.

Na pschedań:

Kóń do dźěła, Frankensteiniki mlyn w Budyschinje.

Byk k płahowanju, 1¼ lětny, w Kupoji čšo. 5.

Krowa blišo czelenju w Rakoidach čšo. 52.

„ wyšokošćeželna w Rakoidach čšo. 47.

„ šylna wyšokošćeželna w Minachale čšo. 19.

„ czehniwa, blišo czelenju, w Brěsynje čšišlo 38 pola Huckiny.

„ czehniwa, młoda a šylna, wyšokošćeželna, we Dalizach.

Wowzy šylne k płahowanju a kornjenju, knježi dwór we Hojschlezach (Gosnitz) pola Lubija.

Schijaza maschina trjebana, w Kamjenzu na Dźiwadłowej haliy čšišlo 51.

Dźěrjaze łóžka z matrazu, trjebane, w Kamjenzu na Budyšchej dróhy 115.

Sšudnišzy na pschešadźowanje

wutoru 2. hodownika 1930:

w Běłej Wodźe na Dwórnischczowej dróhy čšišlo 5 bapołdnja w 11 hodź. wuhotowanje klamow, registrěrowanišća pokładnja, pišanišći stroj, żelezny pjenježny kamor, 12 kožanych listowniow atd.,

w Běłej Wodźe na Mušakowskej dróhy 4 hnydom po prěnim pschešadźowanju: radio z wotšlužčakom, dubowe pišanišće blido, wortschelnowy bušej, wortschelnowa witrina, billard, czénnobarbny klawir, elektr. stejaca lampa, 2 gramofonowej kamorai, pišanišći stroj, stejaca czahnik, dźěłba wobłekowych tkaninow, 4 bjčhanišće wosy.

Płačizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

	Płačizny po Wolej hriwnje					
	29. 11	28. 11.		29. 11	28. 11.
Pšeńca	244-249	250-255	muny	17 18,0	17-18,00
rožka	4 -149	147- 49	woka	17 20,00	17-20,00
nas. jačmjeń	—	—	nadre lupiny	—	—
nas. jačmjeń wowsa	194-216	194-216	połte lupiny	—	—
	137-143	137 145	ześadella	—	—
kukurica	—	—	rana wowsk	8-9,75	8-9,50
pšeń. muka	29 37,00	29 37,00	lany wowsk	15-15,80	15 15,80
rjana muka	3 26,50	28 26,75	ocen. melasa	—	—
pš. wotruby	8 9,00	8 9,00	syrnj. kruski	—	—
rjane „	8 8,75	8 8,75	syno, 50 kg	1 4,1-1,5	1,80-2,25
rapa	—	—	rjana sloma	0,73 0,84	0,75-0,95
hróch, Viktor.	24-31,00	25 31,00	pšeń. „	0,71-0,8	0,60-0,70
lane symjo	—	—	wowsna „	0,65-0,8	0,80-0,95
pjeluški	19-20,00	19-20,00	pjena „	0,70-0,80	0,65-0,75

Kóžды w Budyšinje

a wokolinje rěči so wo mojim lětušim wulkim

hodownym predawanju

jenož w kupnym domje

MAX HERDE

w Budyšinje na Kamjentnej hasy

Predy hač nakupujeće pruhujće moje **poskićenje**

Dom tunich płaćiznow

Šaty směšnje tunje

Hłowak, kopřiw. šity wot	0.95
Hłowak, pisany, šity, z knefl.	0.95
Hłowak, damast, šity, z knefl.	1.50
Wupierk, sońdnje posleščo z ruk. pjerion.	12.95
Wupierk, posleščo za 2 wos., pjerion. jenž	15.95
Łožowe nawoblečenje, linon., šite, tunjo	2.95
Łožowe nawob., smuhat. płat, šite poraźak	4.95
Łožowe nawoblečenje, damast. wuložkane	6.95
Łožowe nawob., smuh. płat, za 2 wosob., šite	5.95
Linonowe łož. płachty wosebita dźěłba	1.50
Strowotne łožowe płachty z kromk. 2¼	2.75
Barchent łož. płachty, kul wuržane, 2¼	3.75
Spanske přikrywy, běłe, wosebita dźěłba	1.75
Kuchinske twjelki, woseb. dźěłba wot	0.22
Twjelki „Gerstenkorn" woseb. dźěłba wot	0.50
Twjelki, frotejowe, woseb. dźěłba wot	0.45
Kupan rubiška 100/100 wosebita składnosć	1.95
Serwiety, damastowe, wosebita dźěłba	0.55
Twflowe přikrywy, damastowe 130/95	3.95
Komodowe přikrywy, přihódne poskićenje	1.50

Šaty

Žonjace košle, woseb. składnosć	0.95
Žonj. košle, na ramj. k zapin., wušiwane	1.25
Kosla z kholowy wušiw woseb. składnosć	1.25
Žonjace prync. sukinje składnosć wot	1.50
Žonjace nócne košle składnosć wot	1.95
Žonjace nócne košle barch., wušiwane	3.95
Mužace nócne košle składnosć wot	2.95
Mužace nócne košle barchent wot	4.95
Žonj. nócne jaki, barch. składnosć	1.95
Holćace nócne košle wušiwane wot	1.95
Košle ze zasadkom składnosć wot	1.35
Zwjerśnje košle, běłe woseb. składn. wot	2.95
Zwjerśnje košle, pis. woseb. składnosć	2.95
Pulowry za dźěći, składnostna dźěłba	0.95
Dźěćace wobleki, wosebite tunje wot	2.95
Holćace šlykowe jaki, we wšěch wulk. wot	3.95
Klubowe jaki za dźěći, składnosć	2.50

Žonjace tkaniny so směšnje tunjo předawaja

Volle, smešnje tunjo, poraźak wot	0.95
Płóčliwy somot, jednobarbny a mustr.	1.50
Japon.-zida, wosebity poraźak	1.95
Fu-garant-zida, eleg. mustry jenož	3.95
Dźěćace nohawcy, čista wołma, wulk. 1 wot	0.30
Mužace nohawcy, čista wołma wot	0.95
Žonjace nohawcy, Celta, wosebite tunjo	1.95
Šěl, najlepši gumi wot	0.95

praktiski dar

Hłowak, linon., šity wot	0.95
Hłowak, smuhaty płat z knefl.	1.25
Wupierk, hłowak z rukowanjom prawy	2.95
Wupierk, posleščo ze rukow. pjer. onjenž.	12.95
Łožowe nawoblečenje šite, tunjo	2.95
Łožowe nawoblečenje pisane, čiste, tunjo	3.95
Łožowe nawoblečenje damast. šite, poraźak	5.95
Łožowe nawoblečenje pis., za 2 wos., šite	4.95
Łožowe nawoblečenje za 2 wosob., šite	6.95
Kopřiw. łož. płachty woseb. dźěłba	1.50
Barchent. łož. płachty běłe, 2¼	2.95
Spanske přikrywy składnosć	1.25
Pucowańske přikrywy dobry flawš	4.95
Damastowe twjelki woseb. dźěłba wot	0.69
Damastowe twjelki we	0.95
Frotejowe wose... tunje	0.95
Trěnja, „onkrocna składnosć	0.12
Damast. blid přikrywy woseb. tunjo	1.95
Blidowe přikrywy, brokat., składnosć	5.95
Přikrywy na chaise-longue jara tunjo	4.95

Trikotaže

Dźěćace śłypfry, podšite, jenož	0.59
dźěćace śłypfry, židź. podšite, jenož	0.95
dźěćace śłypfry, židź. wše wulkosće	0.95
Žonjace śłypfy podšite wot	0.95
Žonjace śłypfry židź., podšite	1.95
Žonjace śłypfry, židź. składnosć wot	0.95
Žonjace śłypfry, židź. charmeuse tunjo	1.95
Dźěć. pryne. sukinje, židź. we wšěch wulkosć.	1.50
Žonj. pryne. sukinje židź. podšite	2.65
Mužace spodnje kholowy normalne, składn.	1.25
Mužace spodnje kholowy podšite wot	1.95
Mužace barchent košle pisane, składnosć	1.75
Mužace barchent. košle běle, jara tunjo	2.50
Sweaterje za dźěći składnosć wot	1.95
Pulowry za dźěći, z wotorh. zamknjeni., wot	3.95
Žonjace pulowry, wołmj. woseb. tunjo, wot	5.95
Eleg. jaki za žony, wołmj.	8.95
Płóčliwa žida wulki wubjerk, wot	0.59
Smuhate tkaniny za bluzy, čěrne a jasne wot	0.95
Popelina, 130 šěroko čista wołma	2.95
Kips, 130 šěroko čista wołma, jenož	2.95
Gabardine, 130 šěroko čorne jenož	3.50
Žonjace nohawcy, čista wołma, płs. a čorne	1.25
Žonjace nohawcy, płóčl. žida składnosć	0.75
Žonj. nohawcy, wołma ze židu	1.50
Cachenez we wulk. wubjerku wos. tunjo, wot	1.25

Stóž za 15.— hr. nakupuje dostanje 6 kuskow dobreh toilet-oweho mydła.

Njedźiwajcy tunich

Stóž za 30 hr. nakupuje dostanje kofejow service 6 dźěłbne

mojich płaćiznow

Stóž za 60.- hr. nakupuje dostanje kofejow service 9 dźěłbne

Najnowiše z cyleho swěta.

* Sahabjenaj rubježnikaj staj piatk wječor składowarja Zahańskeho konsumskeho towarstwa, Schölku, nadpadloj. Hdyž běchu klamy hižo zamknjene, dyrbješe hišćeje něchto sasunyć. Składowar tohodla wozjini. W tymle wotemiłu so na njeho dwaj cłowjekaj walisćichaj. Dokelž so Schölzle wobaraše, nadpadnikaj do njeho tešitešichaj a jeho cěłu franichaj. Rubježnikaj na to ćekny-chaj. Sasunjeneho składownika do Zahańskeje składowanje dowjesechu, hdyž bjes nadźije na słowjanje leži.

* Chile je so zaso je semjerjenjom poderšła. We pschistawnym měsće Coquimbo su so někotre domy zabyłe. W zapadnjenych domach wołeń wudyri. Jene lódź w pschistawje so wottorže a so na skěroke morjo zahna.

* Pola St. Nazaire je na francowskej lódźe „George Philipper" woheń w khłódźerni wudyrił a je so po lódźi rozscherił. Muzikowu so hischcze njeje poradźiło, woheń podusyć.

Přilopk.

* Žónska leješ dobywa. Pschipad, stawschi so w jenym z najwobsebnischich Parižskich hosćencow, zaso raz pokazuje, so žónska leješ wschě sadźewki pschewinje. Pscheb něschto dnjemi jewi so pola wjednika wobkhoda luksuzoweho hotela knjes, kiž pschedstajł so jako sekretar wukrajneje prynzeny a sdźeli, so dże wyschka knjeni w hosćencu bydlićej, puczuje pak pod krutym inkognito a sdźeli swoje woprawdźite mjeno jenož swonkownemu ministrej. Nasajtra pschijědźe prynzena hluboko sawodźena. Knydom poda so swojich jstwow, a najdrohotnische jědze, kiž jenož możesche kuchnja posticzeć, noschachu ji na blido. Nasajtra pohosći prynzena k wobjedu a k wječeri wulku liczbu hosći z najwubranischimi delikatesami. Na sčeći dźeń pak bu wobkhodnemu wjednjej ta wěska tola traschniwa; wón pschedoby so hacz k wulkej knjeni a proscheschе ju, so by jemu swoje mjeno wojewita. „Moje mjeno rěka tak kaž mjeno wobsedzerja tohole hosćenza", wona snapschećiwi. „Ja swym jeho mandźelika. Mój smój sydom lět dźělenaj žiwaj bytoj, ale ja swym so nětko rozsudźiła, swoje prawo, w domje swojeho muża žiwa być, wukonjeć. Dokelž w tutym hosćencu bydlu, tak směm jón sa swoju domjacnosć měć a wužiwam tule pschihódnu składnosć, so by wschěch tych pschećelow pohosćiła, kotiž mi w poslednich sydom lětach pěkne mahi. Pschesklapjeny wobkhodny wjednik sdźeli wobsedzerjej, schto bě so stało. Tutón pschiběža nětko sam k „prynzeznje" a dyrbješe pschidaci, so je to woprawdźe jeho žona, kotrejž njemóžeše pschebywanje we swojim „domje" wobaraci. Tutkwilu bydli hischcze we sjtwach, do kotrychž bě saćahnyła, a sy njej wobkhadźaja kaž z woprawdźitej prynzeznju.

Z wobkhodneho žiwjenja.

Wo hodownym witawanju.

Tkaniny sa muža a žonu su pschego rad witane praktiske dary. Jedyn z najwetschich wubjerkow tkaninow polskeja firma Jurja Melchera a syna na Drjewowych wikach 19, kiž hižom nimale 50 lět wobstoji. Tehodla so poruča, so byschcze so, pscjedy hacz so sa hodowny dar rozsudźiće, we bohatym wubjerku tkaninow sa wobleći, mantle, ulstry, khołowy a kostumy pscheswědčili, namakaće tam wěsće, schtoż pytacze. Wobkedźbujeće też nawschitki w dźensnischim czišle.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" změje wutoru wječor we 8 hodź. spěwanje w Serbskim Domje. Wšitke spěwarki a spěwarjo so wěsće wočakuja. Też přinoški budźeja so zběrać, hač do kónca tutoho lěta maja sobustawy swoje hižo dawno zastate přinoški na pokładnika zapłaćić. Do spěwanja zeńdźe so swojeńskeho wubjerk.

Předsydstwo.

Budostecy. Towarstwo „Lubin" změje 3. njedźelu adventa wječor 1/27 hodźin zhromadźiznu. Přednošk je k. farar Cyž z Hajnic přećelnje na so wzał.

Drježdźany. „Hromadnik" ma štwórtk 4. decembra swoje měsačne posedźenje. Přednošk. Wažne wuradźowanja. Wšelčizny. Wutrobnje přeprošuje

B. Krawc.

Malešanski sokolski wokrjes. Zwučowanje načolnikow je sobotu 6. decembra w Radworju. Načolnikojo dźěći z dypkom w 7 hodź. Nowe dźěćace prosytne.

Njeswačidło. „Jutrnica" ma njedźelu 6. decembra swoju měsačnu zhromadźiznu w Njeswačidle.

Poršicy. Jednota Sokoł wuhotuje njedźelu 7. hodownika w Handrikec hosćencu swój 8. załoženski swjedźeń.

Přihódne składnosće za

hodowne nakupowanje

wot 2. hač do 9. decembra

dawam přepołnjeneho składa dla na wšě wěcy

20—30% zniženje

Hižom zniżene wěcy směšnje tunjo.

Hans Boxleitner

mužaca a žonjaca drasta, wobuća, šatowe wuhotowanja

w Kamjencu na Wojerowskej drózy 67

Dźělba wobručow za koła

z małymi blečkami je dósła a so tunjo předawaja

Jan Schieback

w Budyšinje na Mužakowskej drózy 4

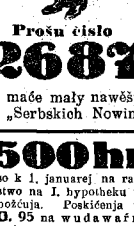

Prošu čisło

2687

jeli maće mały nawěstk do „Serbskich Nowin."

2500 hr.

so k 1. januarej na ratarstwo na I. hypotheku wupožčuja. Poskićenja pod **G. 95** na wudawarnju Serbskich Nowin

Nohajcy

z mašinu přištrykuje

Wirth

we Worklecach

Jónkróćne poskićenje!

Zo bychmoj swój wulki skład připóznatych dobrych tkaninow pomjeńšiłoj, předawamoj

mužace tkaniny kóždeje družiny

hač do 50% zniżene

wot dźensa hač do 16. měrca 1930

Rěčimoj serbsku! **Jurij Melcher a syn** Rěčimoj serbsku!

w Budyšinje na Drjewowych wikach 19

Telefon 3396

Nješće nuzowani sebi pola nas šić dać, hdyž sebi tkaniny pola nas kupićе

Neukirchenske wottorhanske

nabožne

protuki

ma

družwsto Smolerjec knihuńje w Budyšinje

na předań

Fuchsbau / lišća jama

w Budyšinje

Připóznata dobra, tunja kuchnja / Najlepši kofej ze sławneje ekspres-mašiny w přihódnych kankach Dobry tykanc a pječwa / Móžeće sebi też pječwa — ke kofejej sobupřinjeść / Rěčimoj serbsku! —

Oskar Dietrich a mandźelska

Po dołhej, čežkej, z wulkej sćerpnosću znjesenej khorosću, derje wobstarany ze swjatymi sakramentami, zemrě njedźelu rano we 5/6 hodź. w 76. lěće swojeho žiwjenja, mój horcolubowany mandźelski, naš njesprócniwy a starosćiwy nan, naš bratr, swak a wuj

knjez dr. Mikławš Rachela

załožeŕ, wubudźeŕ a nawjedowacy lěkaŕ Jansk. kupjelow w Smječkecach.

To wozjewja w čežkej zrudobje

Hana zwnd. Rachelowa a dźěći Maruša, Hanka, Jurij a Marja, tehorunja za dalšich přiwuznych

Pohrjeb budźe srjedu w 9 hodź. w Khróšćicach.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.20 hr., na pósće a pola dowérnik. 1,61 hr., pod kříž. zwjazkom abo do wukraja 2.25 hr. abo 18 Kč. Wud. a čišći Smolerjec knihiličišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwnje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo sćěhowkam čiśneho znjezbożenja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbożenje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozwěsć, *zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjerdae znjezbożenja* dyrbi so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin płenje přiwozwěsćić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjenja tutele banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozwěsća.

Čisło (Nr.) 280 — **Budyšin — Wutoru, 2. decembra 1930 — Bautzen** — Lětnik 89

Němske knježeństwo so za puć nuzowcho wukaza rozsudźiło.

We wurađowanju, kotrež je so njedźelu popołdnju zapoczało a hłuboko do nozy trało, su němscy ministrojo spěchali, *so njeje možno, w němskim žiwnjenju wjetšinu a swój finanzny a hospodarski plan dosłać.* Tohodla je-noj puć nuzowcho wukaza wubrany. W tymle smyśle je němski kanzler dr. Brüning pondźelu němskemu presidentej rozprawił. Kaž je so powšitkownje wočakało, je tutón němskemu knježeństwu poknomóc dał, so by finanzne zakonje na podstawu stawa 48 němskeje wustawy sawjedło. Najwjetši cźaj je, so so z tymile zakonjemi dalšemu rozwiwanju němskeho statneho dołha dowobara. Hewak by strach był, so by Němska we wukraju wšěch kredit zhubiła. Hdy so nowe zakonje wojerja, hač dźenża abo jutře, njeje hišće znate. S wěstosću smě pak so z tym liščeć, so němski žiwnj, hdyž so hrjedu zaso zhromadźi, žiwe nowy nuzowy wukas nadeńdże.

S nowych zankonjow su so po móžnosći krutosće wuwostajile. Tak je so wobjamkło, dawk sa khorobne powišnu wšěchnym njesamostatnym a invalidnym rentnarjam zwiščeć. Němska ludowa strona drje so tomu njebudże pječiwiła. Wobsahowje wobličenje je dopokazało, so je z tutej wuprawu lětnje jenoż 8 abo 10 miliionow hriwnow zhubi, mjes tym so so je sawjedźenjom dawka sa khorobne wotpłaćenych něhdże 420 miliionow hriwnow lětnje zahubje. Wobhdźelśi dawk (Bürgersteuer) budże so stołpowacz, tola so najwjetšicha hadźba njepječhmělli. Rozdźel sa hrjebjene hadźby so powjetšichi, a pódla toho so wulkim dołhodam wjetšich dawk napołoži.

Stróčenje sakonjskeje nsdy krajow a gmejnow so wobsahuje wuprawi, runje tak so wšědne druhe wustawni pječiwnikowje pječhedkohi po porjadnym puću wuprawja.

Sakske dokhódy a wudawki.

Sakskemu ljejmej je so zbohotu zakonjowy naćišk wo statnym hospodarstwje na stiežowarske lěto 1930 pječedał. We nim so statne dokhody a wudawki z něhdże 416 miliionami hriwnow wurunaju. Knježeństwo je so zdźerżało, so so nowe dawki njeznjedźa sawjecej a so so wobstejace dawki njeznjedźa powjetšichi. Sa to dyrbja so w hospodarstwje wukutowanja doprěć.

Wólby w Bremenje.

Wuslednosćiny skónčny wunoźk w zyłym kraju Swobodneho města Bremena je kněhowaty:

sozialdemokratojo	62 555 hłosow	(80 806)
komunistojo	21 679 hłosow	(19 261)
komunistiska opposizija	799 hłosow	(—)
němsconazionalni	11 903 hłosow	
němska ludowa strona	25 815 hłosow	
hospodarska strona	3 362 hłosow	

(Poslednje tři strony mějachu 1927 zhromadnu lisćinu a dostachu tehdy 61 708 hłosow.)

nazionalni sozialistojo	51 324 hłosow	(—)
zentrum	4 238 hłosow	(4 039)
statna strona	8 337 hłosow	(20 258)
wobsedźerjo khěžow	8 730 hłosow	(15 354)
konserwativni	1 894 hłosow	(—)
liberalnje-sozialni	1 389 hłosow	(—)

Mandaty su so na slědowace wašchnje rozsudźile:

Sozialdemokratojo	40 (50)
němsconazionalni	6 (9)
zentrum	2 (2)
komunistojo	12 (10)
němska ludowa strona	15 (17)
statna strona	5 (12)
hospodarska strona	2 (8)
wobsedźerjo khěžow	5 (9)
nazionalni sozialistojo	32 (2)
konserwativni	1 (—)
reformarjo jemje	— (1)

Politiski nadpad w Lipsku.

Njedźelu wječor 1/27 hodźin je cźrjoda komunistow, kotrež z Probstheidy do Lipska cźehnjechu, blizko Napoleonskeho kamjenja zchtyrjoch uniformni wobleczenych nazionalnych sozialistow nadpadli a smorikali. Přichi tym su jenemu mechanikusa wjazy kročej z nožom skalali. Lětak, ke kotremuž jeho dowjedźechu, praji, so dyrbi so z khorobnym wosom domoj dowjesć. Policija je wobdaćenych wobhdźelnikow přichi nadpadze w měcźe sajała a na policajsku straźu dowjedła, jich mjena napisała a jich sa bróńjemi přechpytała. Přichi tym njejsu mohli winika swjesćić.

Wólba měšćanskich sastupjerjow w Bielefeldu.

Sozialdemokratojo su dostali 22 mandatow (přjedy 19), němska ludowa strona 2 (3), zentrum 2 (3), komunistojo 3 (2), němska ludowa strona a konserwativni 3 (9), statna strona 0 (2), hospodarska strona 4 (5), nazionalni sozialistojo 12 (2), evangelska ludowa strona 2 (2).

Radikalna demokratiska strona.

Hdyž stej bo létża demokratiska strona a mkodoněmska strona jako statna strona sjednośitej, njeje tonu radikalny dźěl demokratow přichłokowak. Tuchi radikalni demokratojo su njedźelu w Kasselu samostatnu radikalnu demokratiisku stronu sakozili.

Són a woprawdźitosć.

S napismom „Sćón a woprawdźitosć" je něhdyšni ministerski přechadźyda Poincare nastawk w Pariźskim „Excelsioru" wojewił. Nastawk wo poćahach k Rusku a Němskej jedna, a wo wobwinowanju Ruskeje pječiwo Francowskej praji, so tu to halluzinazije a mystifikazije. Woprawdźitosć je Němska, kotrejež politika je so z wěcu swonkowneho ministra Curtiusa wotkryła. Schtož je Curtius we Young-owym planje a wo němskej swonkownej politiki rjekł, po Poincareowym měnjenju mutny wuhlad do přichodna wotewrja. Poincare praji, so je wón sjena, so so měr z dorosumjenjom abo žanu z hromadźe dźěłanjom Francowskeje a Němskeje sawjeśi, tola wumělenja, kotrež Curtius sa dospjeće tuteho idealneho sameŕa žada, njehodźa so po Poincareowym měnjenju dopjelnić. Hdyž dyrbi so po pječiwu Němskeje konferenza Stwjatka Ludow swołacź, so by so wo wobhronjenju a rewizija rěcźało, potom budże so dyrbjeć prudowacź, hač njeje Němska poćajenja Versailleskeho sprěcźenja wšědnje raniła a hišće je rani.

Dr. Curtius je Tardieua wopak rozumił, hdyž jeowa francowskeho ministerskeho přechadźyda wo stawje 19 tak wukładuje, kaž so by Tardieu kóždu revizija wotpokazał. Tardieu je jenoż rjekł, **so może ho revizija jenoż s přichłosowanjom wobhdźelenych statow dopjelć.** Hdy by so dobrowólnje přichłosowało, by so revizija mohła na přichłosowanje wočakanje rozsudźeć. *Nawopak by revizija wonu* njeprospołnoscź a nowe wójny sbudźiła. Tak niz jenoż Tardieu, ale tej Herriot a Caillaux měnja.

Francowski ultimatum.

Kaž je zhlyšcźeć, budże zebi francowske knježeństwo we Moskwje žadaeź, so by so winowanja, kotrež su so přichezźiwo swonkownemu ministrej Briandej, přjedawšichemu ministerskemu presidentej Poincareej a přechezźiwo francowskemu generalnemu stabej w prospjeh profesorow a inżenerow wunješe, jako hoke wumyślenki wróćiše. We Moskwje dyrbja w knježeństwje dawno wědźeć, so su dokumenty falšowane, na kotrež so winowanja zakładeja. Jeli so njeby bolschewiske knježeństwo sa najkrótši cźaj žadanja francowskeho knježeństwa dopjelniło, by francowske knježeństwo swoje diplomatiske poćahi sastajiło a personal francowskeho pósłanstwa w Moskwje wotwołało. Na stejišcźo francowskeho knježeństwa ma Poincare zły wliw. Ministerski přechadźyda Tardieu je jemu zbudźił, so rusenu přichłosowanju rasnje napječećiwo stupi.

Francowski morski puć do Afriki.

Poslednje dny su so w Marseillesku přichistawje we Szrjedźozemskim morju jara sajimawe łódźiwowe manewry wotmele. Francowski admiralski stab chcyše z tymle swuczowanjom wuprobować, hač by na přichład za cźaj wójny italskemu łódźiwu nóžno było, Marseillesku přistaw tak wobstupicź, so by sa francowske tranporte łódźe z francowskich afrikiskich kolonijow sajeźd do njeho njemóžny był. Marseille je swojimi wobsćěrnymi přichstawnymi tworami přichładne a wutkadne wrota Francowskeje přechodźaja. Hdy by k wójnje doschło, buchu wšche pożytki wojakow a materiala z Afriki w Marseillu na kraj dochle. Tohodla je srjumicź, so francowskemu admiralskemu stabej prałchenje starosćź cźini, hač by přichjeźeł do Marseilleskeho přichistawa sa cźaj wójny francowskim łódźam z Afriki wotewrjeny był. Přichi łódźiwowych manewrach dwaj přichłapaj a dwanacze transportiskich ezłomow transportny cźah wojakow přechdźitajesche, kotryž z południeje Afriki jědźesche, so by w Marseillu přichistajił. Na podłožku tychle mótiskich manewrow je francowski admiralny stab k přechewjedźenju dochod, so by francowske wójnje łódźitwo też najpječhnischimi nowowczasnymi njepřechećelskim łódźam mohło jadźowacź, so buchu francowskim transportiskim łódźam přichijeźd do Marseilleskeho přichistawa sawrjesle.

Francowska cuzym dźěłaćerjam mjezy zawěra.

Też w Franzowskej, hdźež hač dotal bjesdźěłosćej njeznajachu a hamo wjele zuzych dźěłaćerjow přichitajachu, so počinaju prěnje znamjenja bjesdźěłosće pokasowacź. W někotrych industrijach su hamo hižo dyrbjeli dźěłaćerjow puschećeć. Franzowske knježeństwo je tohodla naprawy cźinjło, z kotrymiž so dalšemu přichićahowanju zuzych dźěłaćerjow jadźiwa.

Italska industrijowa kriza.

Přichedźyda powšitkownego zajźitiskeho swjazka industrialnych, zapósłanz Benni, je wo stróčenju mjdy we italskej industriji rjekł, so dyrbja industrialni na tónle wopor swojich zhubdźěłaćerjow z tym wotmysliwić, so wšche swoje pjenjezy na wudźerżenje dźěła nałožuja a so tami wschego dobyća wšadźa, so by so możnosć k dźěłu dźěłaćerjow powjetšicha. S tuteho je so wjele poslednji cźaj z dźěła puschećilo abo je jenoż połojzu tydźenja dźěłało.

Podźelny strajk w jendźelskim hornistwje.

We Schottiskej wot zhowy 92 000 hórnikow strajkuje. We wšěch druhich jendźelskich wuhlowych rewěrach je ko poradźiło, hrožazy strajk wokwobrocźeć. Wuhlowe podkopki, kotrychž wuhlo je do wukraja wuwožiło, dale dźěłaju. Tohodla je njetrjebaju bojeć, so je so strajkom wuwos jendźelskeho wuhla do wukraja zastaji. Nałhwilnje je je wumělenja strěcźane, kotrež wichał jenoż dźeń wote dnja płacźa. Dale je jedna, a na skónčne dojednanje njeje hišće z žanych wuhladow.

Dźěłaćeli cźaj pod ziemju je so 7 na 7½ hodźiny zakonjcy zawjedł. Dokelž pak wobsedźerjo podkopkow praja, so tole stróčenje dźěłaćskeho cźasa bjes sniženja mzdy njemóža přichewjeeć, su nanjetkowali, so by so dźěłaćeli cźaj po dwěrjenjelskim podłožku woblicził. S tym drje so wopraudźiły dźěłaćeli cźaj přches 7½ hodźiny wupschestrje, tola so zakonjowe žiwotna njepječhmenja. Hórnicy w najwjazy rewěrach je tonule wupnecej nakhwilnje přichłosowali. Blizsche dny sněža so z přchedźyduiwom hórnistwowego ministra nětorre konferenzy, w kotrychž so dolžnična wuprawa wudźěła. Hórnicy su dwěrjedźelili podłožk a dźěłaćeli cźaj jenoż z protestom přchijeli. W Schottiskej, hdźež su so hórnicy za strajk rosdudźili, so dźensa hižo sako jedna. Nadźijeja so, so budże strajk jenoż krótki cźaj trać.

Powěsće wo ratarskich njeměrach w Ruskej.

Do Rigi a Revala su w poslednim cźasu wospjet powěsće z přchimjesowajesje Ruskeje doschle, so so ratarske wobydlerstwo pječiwo komunistiskemu knježeństwu zbeha. Poslednje dny su estonišy a lotyšiscy namjetni wojacy stajmy hrimot kanonow a pukot maschinskich tželbow přchiseli a zjeriwjenosć wobnjow na nóznym njebju widźeli. Sdobom su so dohladali, so je ruska mjesa j wojakami wobsadźena, so je ejekucijow njemóža přechewjeć.

Kaž dźensa nowiny wědźeć, su derje organizowane njeměry ratarjow na wšchelakich městnach sdobom wudyrile. Ratarja so počinaju wujchnosći spjeczowacź, dokelž je jim wona wschu žito a len sebrała. Dokelž so wschelake wotdźělenja cźerwjeneho wójska kondźa, přechezźiwo ratarjam postupuje, je knježeństwo potłóczenje sběžkow policijstam knježeństwowcho najwyschicheho hnida a chinejskim wotdźělenjam dowěrilo. Někotre wěsy su so je

artillerijskej išćerću šapalske, a jich mužśke wobydlerstwo je so idźela hižo do Sibirskeje wotwjesło. Jaśtwa su hižo tak pśichipjelnjene, so so klóśchtry jako jaśtwa wuzija.

Jedyn pucźowaŕ, kótryž je ś Petrohroda do Rigi pśichjeł, powéda, so su spśichnemu cźasbej nékótre wozy pokne polizistow pśichipowérjenje byle. Tucźi su so do Pleskowa dowjesli, kótryž so wójnskemu lźiwu runa. Njedaloko lotyschśeje mjesy je panzerowany cźah widźak, kótryž je se satepjenej lokomotiwu na pódlanśej kolíji hotowy stak. Na drósy pschi ruskej mjesy dwaj panzerowanej automobilaj patrouillujetej.

Kólsuje ruske knježerstwo swoje rubje?

W Barlinje su pósledńi cźas sajo rublowe bankowki sadźerźeli, kótreż su so bjes diwła w knježerstwowej cźišćerni nacśišćeźale. Spodźiwne je, so maju wone wjele tej samej pśimjenkaj a tu samu liczbu. Tak śtej so redakcijí Barlinskeje „Welt am Montag“ dwé pjeć rubelskej bankowzy serie AC ś léta 1925 pschedpokazkej, kótrejž matej tu samu liczbu (233 310). Teź w Parisu su so pjećrubelske bankowki ś tymaj samymaj pśimjenkomaj a ś tej samej liczbu nadeschłej. Franzouzska banka je hižo psched nékótrymi njedźelemi tule druźinu rublow pschepytaś dała. Jedyn imanjenity wézywuschtojny pjerźa nésnjenje jastupuje, so je bolschewiśke knježerstwo samo tele falschowanki dźełaś dało.

Na Wu˘raśnje so wojuje.

Powésće ź Kischeněwa praja, so je ś wokolnosće ruskeho mésta Ovidiopola njepschestawaze tśelenje kanonow słyschećej, kaž teź iwonjenje. Pódla tebo bé ź rumunskich njesow cźerwjenosć wohnjow widźeć. Wokolo Ovidiopola je pjerźa jśeźk pschećiwo komunistiskemu knježerstwu wudyrił. Rumunske patrouille na mjesach su so pobrałe, so bychu so cźełnjejšeju ś Ruskeje wotpokasałe.

Nowe wopory bolšewikow.

Ruska knježerśiwowa telegrafna powésćerska powé: W Béłej Ruskej su schtyrjoch kontrerewolucionarow sajeli. Tucźi su w rewoluziji do wukraja wucźahnuli a so nétko sajo do Ruskeje wrócźili. Jich winuja, so su po wukasanju wukrajnych monarchistiskich a fašistiskich organizazijow pśeciwo komunistiskemu knježerstwu revoluziju pschihotowali.

Ararat budźe turkowski.

Persijka je so ś Turkowskej dojednała, so so hora Ararat Turkowskej pschewostají, za cźož Turkowska truch swojeho kraja Persiskej wotstupi. Turkowska Ararat trjeba, so by mohła sbźiśi Kurdow lózo potłócźiś.

Kommunistiski redaktor zasudźeny.

W cźasu wólbow wotuné je teź w Njebjelcźicach kommunistika śhromadźizna. Tam wustupowachu teź tucźi mledonikojo napschećo kat. zyrkwi a Njebjelcźanskemu fararjej. Na to pschinjesu kommunistiske nowina: „Hłóś dźełaćerjow“, rosprawu wo śhromadźiznje a teź njewérnosće napschećo tamnischemu fararjej. Pišasche mjes druhim, so ma tutón na 800 hr. mésaćneje mzdy, wobźe toho hischće farske kubło a so dyrbi zyla wośada fararjej darmo dźełaći, mjes tym so tutón źebi saki ś pjenjesami natyka. Teź jebanstwa su so w Njebjelcźicach stałe a farař dże wéz samasaći. Dale so hórischeše, so farař we zyrkwi napschećo cźerwjenym a kommunistam wustupnje. Na kónzu rosprawy napominasche Njebjelcźanskich dźełaćerjow k wustupej ź zyrkwje. Sto šamo rośumi, so njenóźachu źebi duchowni taśe pośinanje kommunistiskeje nowiny lubiś dacź. Konferenza knježich duchownych sabérasche so ś wézu, a farař śapoda fórźbu napschećo redaktorej. Tutón dyrbjeśe we śhromadźiznje wobźe porjedźeńki pschinjeśeć tutoho wobśěcha: „Njebjelcźanski farař 800 hr. mésaćneje mzdy nima, kubło je ź wjetšeho dźěła pschenajate a nichtó we wośadze njetrjeba fararjej darmo dźełaćí. S pschekschinjenjemi nima ani zyrkej ani farař nicźo cźinićí. So pak farař napschećo kommunistam wustupuje, njesmjéše jemu nichtó ša slo, hdyž wopomni, so tuchi jeho wośadnych k wustupej ź zyrkwje namolwjeja.“

Dale mějeśe so kommunistiski spiśowaćel Willi Former psched śudom samolwjeć dla śhromadźenja Njebjelcźanskeho fararja. Jeho 27. oktobra 1930 na śudnischtwje w Drježdźanach k 70 hr. pjenjeźneho khłostanja abo k tydźenjej jaśtwa wotsudźi. Teź dyrbi ćwój wuśud we hrodowej nowinje: „Hłóś dźełaćerja“ po žadanju Njebjelcźanskeho fararja ša swoje pjenjeźy wośśewéś. Tak je jeho potrjechiło sprawne khłostanje, bychmy śebi pscheli, so wschė nowiny w Saśkej, kiž wo katolskich duchownych a zyrkownich sarjadowanjach hanibnje pišaja, tajke sprawne khłostanje potrjechi.

Kommunistojo pak źebi sawésće porażku śpomjatkuja a wjazy Njebjelcźanjku wośadu je ćwojim wopytom njepocźeśeja. Sćuźiś źebi to teź wośadni kommunistojo, kótrychž je tu bohužel rjana liczba, ša wuchi śapiśaja a śo ćwojich wopaćnych nahladow wotrjekaju. To budźe jim jenož k wuźitku a zyłej wośadze k lépschemu. To daj Bóh!

Ze Serbow

W Budyšinje, 2. dezembra 1930.

— **Wo ćwjedrje.** Schtóńa je wjsoko na rjane stupiła a pokasuje na jara wośtajny, haj ćuchi cźaš. Wyschina wupschestrjeła so nad zyłej wólnischej a ćwjedrjenej Europu. W dalokej wólnosći cźahaja nížiny nimo a saraćuja ćołmam symneho powétra ź wólnóznych ledowych morjow. Tak kiwa nam rjany, mily a ćuchi cźaš najlépsze hacź bo polneho wésaćka, kótryž budźe pschicźahowaś hobotu. Naschi ratarjo nźto pilnje k nalśtnemu wusyhowej woraja. Tu a tam hischće prawu rěpu torhaja. Nasche śrjadne hospodarstwa pak hischće hotuja koli, hdźež hischće žadyn maja. Wschudźom wjeśelu so mileje nasymy, dokelž so wjele tepidła salutuje. W holach a kśiach puschćeźeja drjewinu, na polach a łukach wubźěhuja a rjedźa pschěrowy. Sa ratarja dźěło wonka ženje ho njedokónći, dóniž mily stworiećel śwój bły rub njewupschećeśéra, polom je kóždy wonka hotowy. — Jutśe śrjedu khładźa śtónćko 7,53 hodź. a khowa so 3,48 hodź. Wótśacź khładźa poł. 2,18 hodź. a thowa so rano 4,36 hodź. — Wećera wjeźor we 7 hodź. barometer 753, thygrometer +3, thermometer wo dnjo +6. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 753, hygrometer 0, thermometer w nozy +4. Wuźladny na mało so pschemeńnjaze wjedro.

— **Sserbśke kemschnje w Drježdźanach.** Druhu njedźelu Adventa, 7. hodownika 1930, popołdnju ¼4 hodź. budźeja saśo Serbśke-kemśche se swonděžu a ś wuźělenjom Bożeho wotkasanja w Drježdźanskej khćišnej zyrkwi. Pschewodnje śmeje knjes farař Nowa ź Nakez. Wschitzy evangelisko-luthersjy Sserbja, kiž w Drježdźanskej proschnju. Luźiskich cźitarjow tutych rjadkow pak brośnymy, so chzyli swojich pschiwušnych abo znatych w Drježdźanach a wokolnosći na wośjewjene Serbśke kemśche se lišćikom abo ś dopišnjom kedźbliwych sćinićeš.

— **Nowy rektor Budyskeho gymnasija knjes wyschschi studijowy direktor dr. Schönbach** śo wčerawschim pondźelu w schulskej sali źiwjatočnje do tudomneho sastojnstwa zapokasa. Sapokasanske śłowa rěčeśeše knjes tajny rada dr. Meucke-Glückert ś ministerstwa za ludowe wukubłanje. Sa mšto Budyschin porěča knjes wyschschi měschćanoski radnik Niedner, za schulu knjes konrektor dr. Mahler, za schulerjow primus omnium. Nowy wjednik Budyskeho gymnasija rozłoži we śwojej nastupnej rěći wustawk kurrikulárneho gymnasija w naschim cźasu.

— **Saśka krajna loterija.** 2. rjadownja saśkeje krajneje loterije počźehnje so pówódźelu, wutorn a śrjedu, 8., 9. a 10. dezembra 1930. Dobyća 2. rjadownje śu tele: Jene dobyće po 40 000, 30 000, 10 000 hr., dale 6 dobyćow po 5000 hr., 10 po 3000 hr., 15 po 20 000 hr., 30 po 1000 hr., 600 po 500 hr., 100 po 300 hr., 500 po 250 hr. a 4775 po 180 hr. Je potajkim w 2. rjadownji dospa 5500 dobyćow, kiž śhromadnje 1264 500 hr. wuźinja. Hrajny plan je połpschenj tak, so śu so wośebje źeknje dobyća pschipórile. Łoży 2. rjadownje maju so hyndom hacź do sobóty 6. dezembra ś pschedpołožonjom cźiniś. So pak farař napschećo kommunistam wustupuje, njesmjéše jemu nichtó ša slo, hdyž wopomni, so tuchi jeho wośadnych k wustupej ź zyrkwje namolwjeja.“

Dale mějeśe so kommunistiski spiśowaćel Willi Former psched śudom samolwjeć dla śhromadźenja Njebjelcźanskeho fararja. Jeho 27. oktobra 1930 na śudnischtwje w Drježdźanach k 70 hr. pjenjeźneho khłostanja abo k tydźenjej jaśtwa wotśudźi. Teź dyrbi ćwój wuśud we hrodowej nowinje: „Hłóś dźełaćerja“ po žadanju Njebjelcźanskeho fararja ša swoje pjenjeźy wośśewéś. Tak je jeho potrjechiło sprawne khłostanje, bychmy śebi pschieli, so wschė nowiny w Saśkej, kiž wo katolskich duchownych a zyrkownich sarjadowanjach hanibnje pišaja, tajke sprawne khłostanje potrjechi.

Kommunistojo pak źebi sawésće porażku śpomjatkuja a wjazy Njebjelcźanjku wośadu je ćwojim wopytom njepocźeśeja. Sćuźiś źebi to teź wośadni kommunistojo, kótrychž je tu bohužel rjana liczba, ša wuchi śapiśaja a śo ćwojich wopaćnych nahladow wotrjekaju. To budźe jim jenož k wuźitku a zyłej wośadze k lépschemu. To daj Bóh!

— **Wo ćwjedrje.** Schtóńa je wjsoko na rjane stupiła a pokasuje na jara wośtajny, haj ćuchi cźaš. Wyschina wupschestrjeła so nad zyłej wólnischej a ćwjedrjenej Europu. W dalokej wólnosći cźahaja nížiny nimo a saraćuja ćołmam symneho powétra ź wólnóznych ledowych morjow. Tak kiwa nam rjany, mily a ćuchi cźaš najlépsze hacź bo polneho wésaćka, kótrejž budźe pschicźahowaś hobotu. Naschi ratarjo nźto pilnje k nalśtnemu wusyhowej woraja. Tu a tam hischće prawu rěpu torhaja. Nasche śrjadne hospodarstwa pak hischće hotuja koli, hdźež hischće žadyn maja. Wschudźom wjeśelu so mileje nasymy, dokelž so wjele tepidła salutuje. W holach a kśiach puschćeźeja drjewinu, na polach a łukach wubźěhuja a rjedźa pschěrowy. Sa ratarja dźěło wonka ženje ho njedokónći, dóniž mily stworiećel śwój bły rub njewupschećeśéra, polom je kóždy wonka hotowy. — Jutśe śrjedu khładźa śtónćko 7,53 hodź. a khowa so 3,48 hodź. Wótśacź khładźa poł. 2,18 hodź. a thowa so rano 4,36 hodź. — Wećera wjeźor we 7 hodź. barometer 753, thygrometer +3, thermometer wo dnjo +6. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 753, hygrometer 0, thermometer w nozy +4. Wuźladny na mało so pschemeńnjaze wjedro.

— **Sserbśke kemschnje w Drježdźanach.** Druhu njedźelu Adventa, 7. hodownika 1930, popołdnju ¼4 hodź. budźeja saśo Serbśke-kemśche se swonděžu a ś wuźělenjom Bożeho wotkasanja w Drježdźanskej khćišnej zyrkwi. Pschewodnje śmeje knjes farař Nowa ź Nakez. Wschitzy evangelisko-luthersjy Sserbja, kiž w Drježdźanskej proschnju. Luźiskich cźitarjow tutych rjadkow pak brośnymy, so chzyli swojich pschiwušnych abo znatych w Drježdźanach a wokolnosći na wośjewjene Serbśke kemśche se lišćikom abo ś dopišnjom kedźbliwych sćinićeš.

— **Nowy rektor Budyskeho gymnasija knjes wyschschi studijowy direktor dr. Schönbach** śo wčerawschim pondźelu w schulskej sali źiwjatočnje do tudomneho sastojnstwa zapokasa. Sapokasanske śłowa rěčeśeše knjes tajny rada dr. Meucke-Glückert ś ministerstwa za ludowe wukubłanje. Sa mšto Budyschin porěča knjes wyschschi měschćanoski radnik Niedner, za schulu knjes konrektor dr. Mahler, za schulerjow primus omnium. Nowy wjednik Budyskeho gymnasija rozłoži we śwojej nastupnej rěći wustawk kurrikulárneho gymnasija w naschim cźasu.

— **Saśka krajna loterija.** 2. rjadownja saśkeje krajneje loterije počźehnje so pówódźelu, wutorn a śrjedu, 8., 9. a 10. dezembra 1930. Dobyća 2. rjadownje śu tele: Jene dobyće po 40 000, 30 000, 10 000 hr., dale 6 dobyćow po 5000 hr., 10 po 3000 hr., 15 po 20 000 hr., 30 po 1000 hr., 600 po 500 hr., 100 po 300 hr., 500 po 250 hr. a 4775 po 180 hr. Je potajkim w 2. rjadownji dospa 5500 dobyćow, kiž śhromadnje 1264 500 hr. wuźinja. Hrajny plan je połpschenj tak, so śu so wośebje źeknje dobyća pschipórile. Łoży 2. rjadownje maju so hyndom hacź do sobóty 6. dezembra ś pschedpołožonjom

— **Pschestawk

Předženak

prašcha ßo cžestneho knjeża braſchku Michałku we Wujeżku pod Cžornobohom, hacž jeho njemoh na żadyn ßerßiki kuß ßobu wſacž. By ßo rady ßónje najßół a rjenje ſwjeżełi. Ssnano bychu jemu też nješchto protikow wotkupili. Kwaßarjo na kroſchik njeßładaja. — Na poßłednim kwaßu w Bukečanſkej woßadße je Pſchedženak pod wjednißwom wulkeje cžeſcženeho braſchki Handrija Pawoła ſ Mjeſchiż pobył. Rady na to ſpomina — na rjane ßerßke rjeże, na łubołne ßerßke ſpěwy a na wjeſołu rejku. — Handrij Pawoł ßo najwubjernißcho na to wuſtrejeſche, wſchitke ſtare, cžeſtne nałożki, na kotrež ma ßo pſchi ßónem kwaßu dźiwacž, derje nałożowacž. Ale knjes braſchka Michałk to też runje tak derje ſamóże — Pſchedženak je to dawno ſwonicž ſłyſchał. — Tuż ßebi woczakuje, ſo jeho na kwaß pich-prosſcha, hożeż by ßo ſ nim ſeſnał. — Pſchedženak ſmeji ſe ßerßkim braſchku hromadże dźerżecž. Tuſón braſchcži, wón pſchedże a piła protyku, kotruż pſchedawa knjes Janak w Budyßchinje na Ławſkich hrjebjach ſa 60 pjenjeżkow.

żitne wobſtacže. Wotmeje ßo jubilejne poßedżenje a ſwjedżeń w Mlynkej hoſcženzu w Barcže. Pſchichodna ſchromadżizna towarſtwa budże w małem rožku w Rakołach.

S **Hrodżiſchcža.** Naſche žónſke towarſtwo ſarjadowa tu njedżelu „domiſniſti“ wjeczork. Sala Furatej hoſcženza bě rjenje wupyſchena. Pſchedßydźina knjeni w. Kraus powita pſchitomnych. Budyßki ſpěwarjo ſpěwachu domiſniſke pěßnje. Swjedżeńſku rěcž mějeſche Maks Zejbig ſ Budyßchina. Rěkješche wo domiſnje a hodżach, wo rudoſrjitich hrajłach atd. Napomina, ſo mamy ßwoju domiſnu kubłowacž każ ßwoju macž. Hrodżiſchcžańſka mkodźina, nawjedowana wot k. kantora Pětrika też robuſtuttkowaſche. Wjeßny pachoł harmoniku hrajeſche a druhi ſpěwaja. Wßo wſchitko jenoż nenuſti. Taiſe a podobne ſarjadowanja nam Sſerbam wjele pomhacž njemóżeja. Naſcha domiſna je ßerbſka a naſcha macž je ßerbika. Chžemy-li we ßej ſławicž, dyrbimy to cžiniecž w macžernej rěcži a niż w pſchiwſatej, nawukſnjenej zujej rěcži.

S **Wólporka.** Pjatk dóńdże tu k łohkemu wobkhadnemu njeßożu. Pſiwowe awto ße Zitawy po mješce jěd̄eſche. Na pokrożnym kónzu mješta poża ßo awto po ſmykłej dróży wjerhacž. Wobſchkodźi ſchtom a ſajěd̄e na ſtuttpoju kuku, hdyž ßo kole hacž do wóſkow ſapadżechtiej. Bě wjele próżn trjeba, prjedy hacž wóſ ſako wuſwobdżichu. Hacž do wjeczora w 8 hodż. hiſchče na tym dźełachu. Hakle ßobotu dop. awto ſako na dróßu dowjeſechu. Awto je ßo jenoż ſ łohka wobſchkodżito.

S **Łubija.** Wječera póndżelu ſwjeżeſche tudomne Hoſcženz ſahrodniſtwo ſwoje 40 łětne wobſtacže. Rěcžeſchi nutſchcžeł Emil Henča ſałoži ſahrodniſtwo na łežownoſci nžhoußcheho młyna. S njeſprózniwym dźełom je mjiežeł ſwoje ſahrodniſtwo k wulkej nahładnoſci pſchinjeßł.

S **Prěcžez.** Djenża wutoru ſwjeżi knjes Bjer, kubłeŕ na wumělku, ſwoje wókomdżeſnacžiny. Bjerez nan pothadża ſ Prěcžez, mějeſche najprjedy kubłeſchko w Błoßchezach a kupi potom wjetſche Kralez kubło w naſchej wſy. Knjes Bjer je we wſy jara wobtubowany a kždy ßej jeho maži a cžeſći. To je też hižo ſ toho widżecž, ſo ma hižo tſinjecži łět Prěcžowſko-Myſchowſku honitwu. Je dobry towarſch. Najebacž wyßoku ſtarobu je tola hiſchče cžiły a ſtrowy. S jeho 6 dźěcži je hiſchče 5 żiwych. Ma 13 wnuczkow. Pſchejemy jemu hiſchče prawje ſłónczny wjeczor żiwjenja.

S **Hornjeho Wujeſa.** Sańdżeny pjatk popołduju wobkhadżowali, jako je ſ teſchingom a ſajſkemim ſajazom, kotrehož je w ruzy njeſł, pſches Ißł k Stachowej a Lodżoricžanam ſchoł. Dźiwjeł bößche nžhdże 1,75 m wulki, bößche w cžaſmnym wobleku a jaßnej cžapy. Bößche ſchnowanińke ſtupnje wobuty. Dokelż je możno, ſo je dźiwjeł pſches jenu wjeß ſchoł a ßu jeho widżeli, proßy żandarmſtwo w Porchowje wo ſpožlenje. Pſchiluba ßo mjeleſcženje a myto.

Z **Khróścže.** Njedżelu po nyſporje wotmě tu „Serbosław“ pola Wjenkec ſwoju měſacznu zhromaczižnu. Knjez wučeř Pjetaš wjeseleše ſo, ſo możeše tón króć trochu wjetšu liczbu pripoſłucharjow witać. Wosebje witaše njewšědneho hoſća w naſej ſrjedžiznje, knjeza ſpiſowaćela a redaktora Jana Skalu-Barlinſkeho, kiż nětkle runje w kłóſtrje, we ſwojej dominje přebywa. Knjez Skala jimaše ſo ſłowa, zo by ſwój prihlubjeny přednošk dżerżał, kiż zhromadżeni z wulkim zajimom ſcěhowachu. Přednošk běše powſitkowneho politiſkeho razu. Wosebje wuzběhny tři wurazy, kiż wšědnje cžitarjam nowin napřeco ſtupja, ſu to: demokratija, parlamentarismus a diktatura. Rěčnik rozłožiſ na mnohich přikładach, ſto wurazy woznamjenuja a w kajkich formach mózemy je we wſelakich krajach nadeſić. Živa rozmołwa ſcěhowaše. Knjez zapóſłanc Spitank nam też hiſče wſelake wěcki rozłožowaše, wo kotrychž ſo w ſejmje wuradżuje, każ ſkótny dawk atd. Wosebje wobroći ſo přeciwo čěkańcy ze wſy do městow a do wulkich městow. Pokaza na to, kak ſerbſka młodoſć při tym w moralnyn. a nabožnym živjenju ſkoduje. Nimo toho rozpimnachu ſo nječkotre towarſtwowe naležnoſće. Knjez Pjetaš ſkónči po nimale třihodźinſkej bjeſadże zajimawu zhromadżiznu z přećom, zo by ſo přichodnje zaſo tak nahladna liča ſkhadżowała. Přichodna zhromadżizna je po hodżoch 28. hodownika. -e-

Se **Ssalowa.** Dwaj zuſaj koleſarjej chżoſchtaj pſchi Kralez ſtatoku ſe ſtadła dwě hužnyż kradnyż. Jenemu ßo pohada ſ procha mcež.

S **Nychowſka.** Tuhwilu ßo tu ſaběraju ſ tyn, wuporjedżicž móſt na Pakoſnižu. Tam je wulka woda podmilkła pilef. S pěſkowymi měchami a wałcžakami ßo ſchkoda wuruna. S tym je wěſta liczba dźełkonſemějerſkow ſnowa dźełko doſtała. Doipołnje ſniženy drjewjany móſt we Wunſchowje ma ßo hakle nałěto ſnowa natwariecž. Hacž na dalſche ßo wſchón ſěłdny wobkhad na Pakoſniżu pſchepokaje. Sa pěſchich ßu mały moſcžik pſchiprawili.

S **Běłeje Wody.** Ssobotu popołdnu w 5 hodż. ſta ßo na hłownej dróży pſched Luiſinej hětu wobkhodne njeßożo. Koleſař ſe Slepoho, liż jědżeſche po ſchcžežaju ſa pěſchich, nadaho na dróhu ßo wuhibny, bjes toho, ſo by dał ſnamjo. W tym wokomiku ſajědże do njeho motorowy ſ Chromoty. Wobaj buſchtaj thětro ſranjenaj. Wina je koleſař, liż je po ſchcžežaju jěł.

S **Dżéwina.** Poßlednja ßobota bě radoſtny dżeń ſa naſchu wjeß. Je ßo tu njeſchto do kłutka ſtajiło, ſ čimż móże bycž gmejna ſpokojom. Je ßo natwariż wodowod. Wodarnju je twarił twarz Berton w Tyżebinje. Steji pſchi dróży na poknóżnym kónzu wßy. Ssobotu je ßo wodarnja poßwjećiła. Wjeczor ßo wotmě ſabawa w Schenez hoſcženzu.

S **Hrôdża.** Saſchłu ßobotu, wjeczor wot 7 do 8 h. bu 51 łětna wikowarka Budikowa na ſłhodże wot muża napadnjena. Rubježnik ſpyta jej pokładnju wutorhnycž, ſchoż ßo jemu wſchak njeporadżi, dokelż ßo żona rafnje wobaraſche. Poradżi ßo potom rubježnika na haßy ſajecž. Bě to 30 łětny dżěłaczeł Belger. — Napadnjena bě ſo chżyła podacž do lyddenja. Elektrike wobßwětżenje we khżi njeběż w rjedże. Na ſłhodże je naraß mużſki hrabny, bajeſche a na ſemju cžińny. Sdobom jej pokładnju wutorże. Budikowa ßo ſ mozani wobaraſche a ſadżerża rubježnika. Pſchi wjerhanju wobż ßo po ſłhodże dele wałiſchcžał. Zoua po pomoży wołaſche a na to rubježnik cžekny. Pſchi tym bě pokładnju ſawoſtajił. Rubježnik cžekaſche pſches dwór a někotre płoty. Bě ßo pſched napadom cžiſej wuſtał. Tak dyrbjeſche potom w wohajach cžakacž. To je jeho pſcherahżiło. Służi pſches to na haßy ſkedżbnoſcž a jeho pſchesſcěhowachu a ſajachu. Belger je ßo njeſłutka wuſnał.

S **Kórjenja.** Ssobotu wjeczor w 9 hodż. w naſchej wßy woheń wudyri. Maſkina bróżeń rataja Löhera ßo paleſche. Wobſtejdżer a jeho żona hěſchtaj nětkże na ſwjedżenju. Spali ßo ſkoma a wſchelaki rataſkſi grat. Wohnjowej woborje ßo poradżi ſadżěwacž tomu, ſo woheń pſcheſłoči na ſuſodne twarjenja. W bróżni běchu w khlěwje ſchtyri koły, liż ßu ßo ſ turom ſadużnje. Kury mózachu jenoż dżěła wutkowacž. Hiſchče pſchitkwata wotrjeżna motorſta ſyłkawa. Tuła ßo na ſapaleeſtwo.

S **Tornowa.** Ssobotu w nožy wotoko ½12 hodżin paleſche ßo w naſchej wßy. Spali ßo ſe ſtomu kryte domiſke khżetarja Měta Pana. Wobornizy a ſuſodża wſchu nadobu wutkowachu. Wobſtejdżer jara ſchkoduje, dokelż je twarjenje niſko ſamežcene. Panezy runje pjerjo dreſchu, jako ßo naraß tſcha ſ pkomjenjom paleſche. Myſła, ſo je woheń naſtał pſchi wuhnju, kiż ſnadź njeſe był w rjedże. Dokelż wohnjowa wobora ruże ſapſchimny, ſo ßo wſetſchej ſchkodże ſadżěwako. Pjecž metrow ſdaleke wot domſkeho ſtejeſche ſe ſtomu kryta bróżeń, kotruż mózachu wutkowacž.

S **Chmjelowa.** W nožu k njedżeli buchu wjeſni njo ſ haru wubudżeni. W korczmje bě towarſtwo wotmělo ſabawu a potom běchu ßo někotſi po ſmuczenam waſchnju dali do puſow. Wożebje ſłi ßo ſeidże wobornitej, liż dyrbjeſche ßo potom ſe ſekeru wobaracž. Někotſi ßo ſ łohka ſranichu. Jeneho krawja tak jara pſchemětóčichu, ſo dyrbjichu jeho do Khocžebuſkeje khorownje dowjeſcž.

S **Khocžebuſa.** Duży ke miſchi ſaja Boża ruczka njedżelu dopołdnja wokoło ½10 hodż. 40 łětnu Martu Laubinu ſ Leſſingoweje dróhi. Na Zandowſkej dróży ßo naraß bjeſe ſwuka ſwjeſe. Ju ſ awtom do khorownje dowjeſechu. Lěkarjo mózachu jenoż hiſchče ſmjercž ſkonſtatěrcž.

S **Khwaczebuja.** Wobžarujomne njeſboże ſta ßo pjatk wjeczor wokoło 9 hodż. na Brunſchwiſkiej dróży. We jenym domje chżychu ßobotu kwaß ſwjeżiecž. Tuż tam wjeczor pſredy, każ je to też w Khocžebuju waſchnje, cžerjopy mjetachu. Pſchi tym jenej żonje kruch cžrjopa tak njeſbożownje do nohi ſlečża, ſo ji żilu pſcherežiny. Samaritojo poſłiczichu ji pčnju pomoż a dowjeſechu ju k lěkarjej a potom do khorownje. Wona je wjele krwe ſhubiła.

S **Lubnjowa.** Wſchitke cžakate ptački ßu naß wopuſchcžile, też bacžony. Tu pak móżemy wobkeżbowacž ſwěrneho bacžona, kiż ßo po ſdacju wot naß dżěliecž njemóże. Dżeń wote dnja wuſtupuje po Błotowſkich łukach. Njeje ani ſpłóſchiwy. Dżěłaczerjo, liż tam ſpuſchcženżu twarja, móża ßo jemu na njżchto metrow bližiecž, bjes toho, ſo by cžekнył.

S **Drježdżan.** Sserbſke towarſtwo „Cžornobóh“ wotmje ßobotu 6. hodownika wjeczor we 8 hodż. ſwoju mžhačnu ſhromadżiznu w towarſchnym hoſcženzu na Chrystianſkej dróży 22. Student, knjes Rjeczka, budże nam přichednoſchowacž. Naſch hoſcženaż pſchihotuje ſwinjorſchanje a jědżenje hejduſchnych kołbaßow. Bohaty wuběr ſo wocžakuje. — *Kedżbu:* Njedżelu 2. *adventa* wotmeje ßo we Kſchiżnej zyrkwi pop. ¼4 hodż. naſche ſerbſke kemſchenje ſ wopomnjeżcom naſcich w božu zyrkwineho łěta ſemrětych Sserbow w Drježdżanach. Přeſodowanje ſmjeje naſch cžeſcženy ßobuſtaw k. farař Nioła ſ Nakeż.

Z Gmejnſkeho żiwjenja.

S **Cžornych Rożiż.** Sdrjedu ſhromadżichu ßo naſchi gmejnſki ſaſtupjerjo k ſwojemu 14. ſjawnemu poßedżenju. Jo nawjedowaſche pſchedßydża Běrka. S hamtſkeho heſtmanſtwa běſche odchła ſdżělenka, ſo wuhlowi wikowarjo potrěbnym wuhlo tuńſcho pſchedawaju. Sa kupjenje wulka je trjeba wopołas wjeſnjanoſty. Dżěłaczerſke ſpomožeńſtwo ſwjeżi hody 14. dezembra w H. Hórzy. Słowny dypk dujoweho porjada běſche ſawjedżenje wobydlerſkeho dawka. Po dlěſchej roſmołwje ßo dawk jenohłóſnje wotpokaſa. Tehorunja ßo wotpokaſa gmejnſki dawk na nadpołe. Wo hodownej pſchipomoży ſa dżěłonjemježnych ma ßo w dalſchim poßedżenju prjedy dezembra wobſamknjeż, dokelż ßu mjes nimi hiſchče pſchemjenjenja mózne. Dżěł puża do Sſołuſez ma wuměrjeż kraſny nježeł Willberg. Finanzny wubjerk ma feſtlejeż hoſpodarſki plan.

S **Małeje Borſchcže.** Naſchi gmejnſki ſaſtupjerjo we ßwojim pjatkownym poßedżenju wobydlerſkeho dawka ſ wjetſchinu hłoſow pſchihlachu. W priedawſchim poßedżenju mějeſche ßo wjeſnjanoſte wołicž. Ke powſitkownemu pſchekwapjenju pak ßo živnoſcjež Rothe ſ Dżiwcžiża ſ 1 hłoſom wjeſchiny ſa wjeſnjanoſtu wuſwoli. Se ſbarjanom dawkow wołta dotalny wjeſnjanoſte. Debit we Dżiwcžizach. Wobſamkny ßo, ſo ma ſo wuporjedżecž puć wot Praſkowſkeje hory w dołhoſcži nžhże 200 m. Pſchiwożowacž maju ſu truchate kamjenje, ſo by ßo dżěłonſemježnym a hewaſchim wobydlerjam nětkża ſaſtuża poſkicžiła.

S **Wóſporka.** Měſchcžańſky ſaſtupjerjo dyrbjachu we ßwojim 15. ſjawnym poßedżenju hiſchče raz wobſamknjecž wo ſamjedżenju wobydlerſkeho dawka po poruczniſcji Lubijſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa. Sa tuto liczeńſke łěto kollegium dawk jenohłóſnje wotpokaſa. Dale ßo ſ 5 hłoſami pſchecžiwo 3 hłoſam wobſamknu, ſo ßo pſchecžiwo poruczenju Lubijſkeho hamtſkeho hejimanſtwa, ſo maju ßo 150 proż, pſchiražka k leżownoſtnemu dawkej ſberacž na liczeńſke łěto 1930, njenałożi dalſchi prawny ſrědk. K wobſamknjenju twarſkeho a wodarſkeho wuběrka ßo jenohłóſnje wobſamknu, ſo ma ßo ſmożeńſtim dżěłenjemježnym dacž dżěło ſ kamjenjeſkłepanjom ſchtyri dny wob tydżeń.

Šiwórły założeńſki ſwjedżeń Bukečanſkeje jednoty Sokoł.

Njedżelu 30. podzymnika 1930.

Bukečanſka jednota ma woſebite měſtno w rjedże naſich ſokołſkich jednotow. Je druha najſtarša ſokołſka jednota, přetož je ſo założiła hižo łěta 1921, dźewjeć měſacow po założenju zakładneje ſokołſkeje jednoty w Budyßinje. Bukečanſka jednota je dołho žiworiła a jej často hižo wěſkačku njeſławny kónc, doniż ſo před nješto lětami tola zbraba, tak zo je nětko najſylniſa ſokołſka jednota narańſich Serbow. Bukečanſcy Serbja ſu hranicarjo, kiż ſtražuja na ſerbſkich pomjezach. W Bukecach ſamych je ſo zahnjeżdżała doſć ſylna bromada cužbnikow, tak zo maju tu narodni wojowarjo ſtajnje rucy połnej dźěła. Wojowanjo wótři duch a wolu a rozum. Tohodla ſu Bukečenjo też znaći doprědkarjo.

*

Bě zwažliwe, wuhotować ſokołſki ſwjedżeń hnydom po wulkim jubilejnym ſwjedżenju. Měješe ſo z tym ličić, zo ſwjedżeń z tym čerpi. Mózemy wſak konſtatować, zo tomu tak njeběše. Bě ſo tola hiſče wjele wopytarjow naſło. Samo Němcy a Polſerbja jewjachu wulki zajim wo ſokołſki ſwjedżeń.

Zběhny ſo zawěſk. Jednota tam ſteji w ſiku. Ze ſylnym wotrjadom ſotrow je jich tam přez 50 zwučowacych. To ma nješto rěkać. Br. Jan Paleŕ (młódſi) powita. Potom ſcěhuje chromadne prostne bratrow a ſotrow, zeſtajene wot br. načolnika Kiełmorgena, kotryż zwučowanja też nawjeduje. Na jewišću ſo potom předſtaji zwučowanje 5 bratrow na konju. Nawjeduje jich br. Sołta. Prěnje drużtwo pod nawjedowanjom br. Keſlerja zwučuje na wyſokich bradłach. Potom ſcěhuje wuſtup ſtaršich bratrow. Je jich wósom. Čchodła ſo wotrjad ſtaršich bratrow njezałoži też w druhich jednotach? Cžłozwučowanje nježe jenoż za młodych. Br. Hnzuk nawjedowaſe zwučowanje třećeho drużtwa na bradłach. Samſne drużtwo zwučuje potom hiſče na přěkuſu. Skónčnje 21 bartrow nastupi k Radwořkim jubilejnym prostnym, zeſtajene wot zwjazkoweho načolnika br. Měškanka. Potom zaſo ſotry ſo jewja. Předwjedu ſymbolisku reju: „Serbſke barby“, kiż je zeſtajała ſotra Marša Kerkec. Srjedu běchu nam Budyſke Sokołki pokazale ſymbolisku reju ſamsneho mjena. Je zajimawe, kak je ſo ta ſamsna myſlička na kóždej ſtronje hinak začu wała. Tajka nadobna „konkurenca“ je ſtrowa. Bukečanſke Sokołki ſwoju wěc derje činja. Wadźi wſak tu a ſkazy zaćiſć jara njekmany pozadk jewišća. Rjana ſkupina ſo přizamkny.

Kaž hižo naſpomnich, Bukečanſka jednota je hakle w poſlednimaj lětomaj ſo rozroſła k tej ſylnej jednoće, kajkaż je dźenſa. Ma nimale ſamych rekrutow, młody doroſt. Zdónk ſtarych „veteranow“ ſo wobmjoznjo na drobnu horſtku. To ſo też wotražuje we zwučowanjach. Je tu krasny materiał, z kotrehož ſo nješto činić hodźi. Je tu pilnoſć, horliwoſć a zahoritoſć cžiłeje młodźiny. Pobrachuje jenoż hiſče mało ſwika. Ale to z časom přińdże. Bukečanſkej jednoće mózemy wěſćić rjany přichod, jeli zo jej ſo poradźi, ſputać wſitkich dżeńſnišich horliwcow na ſtajnje k ſokołſkej khorhoji.

W přeſtawcy před druhim dźělom programa poręča br. Měrćin Nowak-Njechorński. Rysuje wotměr Sokoła, ſpomina na naš krasny jubilejny ſwjedżeń. Njedajmy ſo zamylić z nadběhami jenotliwcow. Serbſki Sokoł wě, što chce, póndże w přezjenoſći do wojowanja přeciwo ſkódnikam narodnim . . .

*

Přizamkny so sokolske dźiwadło: „Kak Slawoš přińdźe do Sokoła“ (napisał Nowak-Pospišil). Dźiwadło so tu lětsa druhi króć předstaji. (W Liehanju dźe běchu pjeni njedočinjeny Hrodźišćanam hraće znjemóžnili!) Je to wjeselohra, kiž na žortne, satiriske a khutne waśnje wabi do Sokoła. Róle běchu zwjetša w dobrych rukach. Wójta hraješe br. E. Pawoł, Lipica br. M. Pawoł, Boraka br. Jan Paleŕ (młódši), Jurja br. Šołta a Hertu sotra Elza Hórbanec. Wosebje so wuznamištaj br. Mark jako Stawoš a sotra Leńka Šołćic jako Hilža. Bohužel je so pŕi započatku a kóncu zanjechało, přiwjesć wjetšu ličbu Sokołow jako statistow na jewišćo.

K zwučowanjam a rejam piskaše naša znata Malešanska kapała. Rejwaśtej so jenož dwě serbskej narodnej reji. To je mało za sokolski swjedźeń! Też bě tam jenož jeničke holčo w serbskej drasće. Čehodla su druhe swoju serbsku drastu doma wostajiłe?

Bukečanska sokolska jednota je po ličbje najsylniša jednota naraśšeho wokrjesa. Stajimy na nju wulku nadźiju. Jeje sobustawstwo je wubjerny material, z kotrymž so něšto započeć hodźi. Ale maju *so běłźić wo přenjoś, wo dokonjanosć. Nic po polojey* puća stejo wostać. Nie myślić, to wšak nĕkak dźe a pódźe! Nĕ, dale, wyše! Takle so dobywa!

Z Łužicy.

S **Wopakeje.** Sobotu wječor wokoło 5 hodź. sta so njesbože na mosće. Motorjske kolo z pśichiwosom, pśichijewšći z Nowowsi dyrbi do druheho motorskeho kolesa. Wjednikaj so z lohka sranichtaj. Knjeżna, kiž na kole sedźeše, bu na hłowje sranjena a jej noha złama. Ju k lěkarjej a potom do jeje bydlenja dowjesechu. Druhaj możachtaj dale jěć.

S **Nuschizu.** Pola jeneho tudomneho kubleŕa padźe stojazy cźahnik a tornuje na łito stare dźěćo, kiž sebi pśed nim hrajkaše. Pśichi tym so wulka schkleńca rosbi. Do śmjerce wustrašani domjazy sćěhnyćhu cźahnik, śmjedźachu pak ś wjeselom widźeć, so hdyž jich dźěćo njedźiwajuc mnohich schkleńcowych tśěšćow njesranjene wostałko.

* Se **Žitawy.** Wokrjesny wubjerk bźěše so sešoł na radnizy we Wostrowcu. Sastupjeŕ hamtskeho hejtmanstwa rozprawješe wo schkodźe, kotruž je wulka woda we wokrjesu nacźinila. Schkoda je tyźiro wulka. Na katastŕiskich leżownosćach nasta sa 20 000 hr. schkody ś wulkeŕ wodu a sa 25 000 hr. ś deschćom, na brjohach, a brjohowych murjach sa 52 000 hr., na śiawnych pućach sa 10 000 hr. a na twarjenjach sa 7000 hr. Potajkim schkodu powschitkownje na 114 000 hr. wobliczuja.

* Se **Shorjelza.** W nozy wot sobotu k njedźeli su śrĕbi w Shorjelzu tśi wozoby, muzśikaj a žónjta, žiwjenje wsake. Dwě wozoboje sajźdowjećiśćaj so ś plunom, jena so saliśli.

Zajezdoženja na drózu.

Na statnej brózy mjeś Ottendorfom a Okrillu njedaloko Kinsóbrka motorowy kolešaŕ Marćin Richter ś Gräfenhainichena ś njesnateje pśichiźiny padźe a so cźeźko skani. Jeho towaršć so tóšćho skani. Richtera dowjesechu do Drjezdźanskeje diakonyšownje, hdźeż wón njedźelu dopołdnja wumrĕ.

Sobotu pśichipołdnju policajski straźmišćhtr ś Drjezdźan ś motorskim kolom ś pśichibocźnym wosom na šmyśleju Drjezdźanskeje Buchwiesi do dwora Fischbacha do schowma sajźdźe a so do pśicherowa wali. Sobudźeźaca wowka se wumuźku a jeje dźowka so ś wosa wjerchnych. Dźećko, kotreż mjeśesche macź na klinje, so wo schtom wjerchny a na swoje cźeźke rany wumrĕ, jako jo k lĕkarjej wjesechu. Tamni wostachu njesranjeni. Motorowy kolešaŕ bźěše sobudźeźacych k woli do Budyšchina dowjesć chcył.

W Drjezdźanach njedźelu dopołdnja na rózu Kyffhäuserskeje a Barbarossaskeje drohi wozobowy automobil ś motorskim kolešom na tśioch kołach srazy. Jeneho wjednika dyrbjachu tyźiro sranjeneho do khorownje dowjesć.

Nanowiše z cyłeho swĕ'a.

— **Schkrowa powĕść wo wjedrje sa jutśišchu žrjedu:** Mróźele so pśicheźahuja, hewak pak wojtanje śwjetscha šuchu. Budźe trochu khłódnišcho.

* **Po powĕśći se Chipewynna w Kanadiskej je tam lětadło ś niśkeje wyšokosće do cźrjódki hrajźacych dźećzi padło. Schtyri dźećzi su so hnydom sarasyle, a schtyri druhe so na žmjerć straśchnje staniechu. Lětadłowy wjednik a pśichewodźeŕ staj njewobschkodźenaj wostałoj.**

* **(Jedyn sajźynjeny hišćeze tśi dny žiwy.) W podkopkach pola Kastropa-Rauxel śtej so pjatk rano dwaj hórnicaj sajźynyłoj. Njedźelu je so poradźiło, ś jenym ś njeju śwjasanje dostaś. S rotu je so k njemu bźěłaśa jĕdź puśchcźała. Wón je njesranjeny a dobreje myśle. Prjedy haš so k njemu pśichodobudźa, hišćeze nĕkotre dny sandu.**

Towaŕstwowski powĕstnik.

Bukecy. Spĕwne towaŕstwo „Radosć“ nima tutón tydźeń spĕwanje.

Liehań. Sokoł zwučuje dźensa wutoru wječor we 8 h. pola Rudolfec.

Liehań. „Zernička“ spĕwa štwórtk wječor we 8 hodź. pola Rudolfec.

Nawječorny zwučowanski wokrjes. Naša zhromadźizna z wólbami budźe póndźelu 8. hodownika popołdnju ¼4 hodźin pola Juršec.

Njebjelčicy. Ratarski Dorost za Njebjelčicy a wokolinu ma njedźelu 7. hodownika wječor w 7 hodź. we Serbskich Pazlicach swoju zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny.

Skupina „Hrodźišćo“ ma sobotu 6. decembra 1930, wječor we 8 hodź. w Fehrmannee hosćenu we Worcynje generalnu zhromadźiznu, wšitke skupinje přisłušace tow. maju zastupjene być. Dnjowy porjad so w zhromadźiznje zdźĕli. Też kóždy lubowaŕ Serbstwa je wutrobnje witany.

Wotrow. Jednota Sokoł ma štwórtk wječor ½8 hodź. narjadowe zwučowanje.

Rĕčne hodźiny zastaratnjow a radupodawatnjow města Budyšina.

Sastaratnja cźeśchnych dźećzi:
póndźelu, wutoru a pjatk wot 15 hacź 16 hodźin.

Radupodawatnja wo małych dźećzoch:
śchtwórtk wot 16 hacź 17 hodźin.

Radupodawatnja sa žamodruhe žónjte:
kóždy 1. śchtwórtk w měšazu wot 15 hacź 16 hodźin.

Sastaratnja tuberkulosnych:
póndźelu wot 16 hacź 17 hodźin sa dźećzi, wutoru wot 16 hacź 17 hodźin a śchtwórtk wot 15 hacź 16 hodźin sa dorosćenych.

Radupodawanje sa bĕdnych:
kóždy pŕeni śchtwórtk w měšazu wot 9 hacź 10 hodźin.

Radupodawanje sa alkoholikow:
śchtwórtk wot 17 hacź 19 hodźin, pod lĕkaŕśtim nawjedowanjom kóždy 3. śchtwórtk w měšazu wot 18 hacź 19 hodźin.

Mśchitke tute radupodawatnje žu na Kralowskim walu cźo. 3.

*

Radupodawatnja sa khabomyślnych, duchakhorych a na padawu khorosć cźerpjazych: pŕenju žrjedu kóždeho 2. měšaza wot 11 hacź 12 hodźin w měśćańskej khorowni. Bliźiśe radupodawanje žrjedu 7. jan. 1931.

Radupodawanje wo woćehnjenju:
Kóždy pośledni pjatk w měšazu wot ½18 hacź ½19 hodźin w Ssejmowni na Hrodowskej haźy 10 wó śtwje cźo. 78.

*

Mandźelska a sexualna radupodawatnja:
kóždy 3. pjatk w měšazu wot ½17 hacź ½19 hodźin w domje wotrjeśnjeneho swjasta na Tśelanskej dróży cźo. 5, delka.

Rĕčne hodźiny měśćańskeho lĕkarja:
Dźeśatwe dny wot 12 hacź 13 hodźin w Ssejmowni na Hrodowskej haźy 10 po 2 śkhod. wó śtwje cźo. 82.

Rĕčne hodźiny měśćańskeje asistentneje lĕkarki: dźeśatwe dny wot 12 hacź 13 hodźin w Ssejmowni na Hrodowskej haźy 10 po 2 śkhod. wó śtwje 78.

*

Dale žu
lĕkaŕske schulske hodźiny w dezembru:
w Pestalozzijskej schuli, hólcze rjadownje, žrjedu 3. dez.
we wyschschej realnje žrjedu 10. dezembra;
w Lutherjskej schuli śchtwórtk 11. dezembra;
w Lessingskej schuli a pśichodnjej schuli: hólcze rjadownje, žrjedu 17. dezembra;
w Fichtowej schuli sa holcze rjadownje śchtwórtk 18. dez. wot 10 hacź 11 hodźin.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Mjes howjasnym skóm rĕźnitskeho mśchitra Kunze we jamje Brigicze je polhroma wudyrjła.

Móst pśiches Maku Sprjewju pśichi żeleśowej dźĕłarni w Wórthamorje so dla wuporjedźenja hacź do 10. dezembra 1930 sawrje sa wśchón cźeźki wobćah.

K hodam poručam swój wulki sklad **K hodam**

porclina, kamjeniny, skleńčanych tworow krystala

Hermann Gläsel w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach 4 na Lawskich hrjebjach 4

nětk pódla prjedawšich klamow na prawym boku kĕžnych durjow.

Dla spuščenja wotrjada za mašiny a mały grat žitneho doma w Kamjencu-Nord budźa so tam

štwórtk, 4. decembra 1930
dopołdnja w 10 hodź.

wšo zbytkne wobstatki dobrowólnje na přesadźowanje předawać a to:

syčak kiž, wjaza, sykanjeŕzak, kultivator, mašina za žimanje butry, pluh z koleskami, prosty pluh, radlicy, pancerowe platy, butrobas, nĕkotre centrifugi, mj. nimi cyle małe elektromotor 26 PS

Dale wulka dźĕłba małeho grata, kaž:

butrowe wahi, kruwjace kwakle, kosyšća, wšelake družiny widłow, łopaće a motyki a k tomu słušace topora, małe kofejowe karany, powjazy, bĕrnjace korby, żelezne warjace horncy, wšelake wulkosće, serpy, kosy, kolmaz atd.

Dospołne wuhotowanje klamow (dubowe)

30 metrow sucheho palneho drjewa.

Nimale wšĕ wĕcy su nowe z fabriki. Wumĕnjenja so do časa wozjewja. **G. Cyž,** jako postajeny.

Rokec koreźma w Budyšinje

Srjedu 3. decembra

swinjorčzanje

dopołdnja wot 8 hodź. **połćik, hejdušne a jatrowe kołbasy**

Přećelnje přeprošujetaj **Michał Hoka a mandźelska**

Přesadźowanje

Stwórtk 4. decembra 1930 dopołdnja wot 10 h. přesadźuju na Śprjewinej hasy 404,II (stara milinarja napŕećo płunaŕni pŕi „Trĕlniku“) dobrowólnje a zjawnje:

cyle nowočasnu jźdźnu jstwu, ćĕmnodubowu dosp., cyle nowočasnu spańsku jstwu, śwĕtłodubowu, włosanc. podłožki, bydleńsku jstwu, kuchnju, spańsku jstwu z 3 łožemi, khóžnu garderobu a wšelake jenotliwe meble.

Wobhladanje srjedu popołdnju wot 2 hač do 4 hodź

Arno Wuschick
pŕ.sahany a zjawnje přistajeny přesadźowaŕ

Wysokosu elna, sylna

kruwa

je na předań

w Nowej Wjescy 4 p. Worklje

Stare Nowiny

ma na předań

Smolerjec knihićišćerńja

Přihódne składnosće za

hodowne nakupowanje

wot 2. hač do 9. decembra

dawam přepjelnjeneho składa dla na wše wĕcy

20—30% zniżenje

Hižom zniżene wĕcy směšnje tunjo.

Hans Boxleitner

mužaca a žonjaca drasta, wobuća, šatowe wuhotowanja

w Kamjencu na Wojerowskej dróży 67

přiloha k čisłu 280 **SERBSKE NOWINY** Wutoru 2. decembra 1930

Nazymska zhromadźizna „Domowiny“ w Budyšinje.

29. II. 30.

Sobotu popołdnju wotmě so na sali „Serbskeho Domu“ w Budyšinje nazymska zhromadźizna „Domowiny“. Wopyt bě, wosebje w spočatku jednanja, někak słaby. Tu njebě škodźało trochu wjacy horliwosće zastupjerjow našich wšelakich serbskich towarstwow. Snadź bě dźeławy dźeń trochu njepřihódny termin za zhromadźiznu „Domowiny“.

Bě to prěnja zhromadźizna „Domowiny“, kotruž nawjedowaše nowy jeje předsyda, k. farar Křižan-Kulksanski. Předsyda ½3 hodź. powita přitomnych. Pokaza na wulku hospodarsku nuzu dźensnišeje doby. Za Serba rěka, kruće *stać a nic běhać* za wšelakimi politiskimi stronami. W Němskej je tuchwilu wotučiło nowe narodne hibanje. Dwaj socialismaj so bědźitaj wo knježtwo, jedyn mjezynarodny, materialistiski a druhi narodny, idealistiski. Serbski lud dyrbi wěze, chce-li wobstać, swoju narodnosć hajić. Też my Serbja wšitcy prawje narodnosć hajimy Narodne hibanje po cyłym swěte postupuje. W Serbach je Sokołstwo nošer narodneje myslički. Wón so prócuje, młodźinu wutorhnyć zacpiwanju samsneho rodu. Stejimy wšitcy hišće pod zaćišćom wulkeho sokolskeho jubilejneho swjedźenja. Sokołstwo přeco nad tym wočuwa, zo narodnosć so njetepi w žołmach wotrodźenstwa. Wulki delnjoserbski zjězd we Wětošowje bě znamjo, zo też w Delnjej Łužicy přewrót k lěpšemu so přihotuje. Njech so wróća złote časy!

K. wyšši wučeŕ J. Słodeńk jimaše so słowa k přednoški. Rěčeše wo „Gmejnskich wólbach a narodnym hibanju w Serbach“. Je to zajimawa madima, wo kotrejž so wjele prajić hodźi. Nam Serbam bě dotal, kaž so praji „kabat bliži dyžli košla“. Prócowachmy so wo zastupjerjow w sejmje a njemějachmy zaně naše gmejnske wjesne sejmički. To su gmejnske zastupjerstwo, šulski wubjerk a šulske předstejićerstwo. Rěčnik najprjedy nadrobnje so zaběraše z techniku wólbow, na kajke wašnje so wukonjeja. Rozłoži, kajke dźěło a winowatosć ma gmejnska rada, šulski wubjerk a šulske předstejićerstwo. Tu je za nas wosebje ważny šulski wubjerk, přetož wón rozsudza wo kharakterje šule, postaji, kać je šula němska abo narodnostnje měšana. My so prócujemy wo zawjedźenje obligatoriskeje wučby. Na zakładže wšelakich příkładow wobswětli rěčnik zrudne poměry samo na sakskich šulach. Čiyni faktory rozsudźeja hišće wo podaću serbskeje wučby a to šulski wubjerk, starši, wučeŕ a dźěćo. Z tym so počerpuje wuspěšne dźěło. Dyrbimy so wo to prócować, zo do gmejnskich sejmikow, do šulskeho wubjerka, dobrych Serbow wolimy, kiž našu wěc zastupuja. Šulski wubjerk też postaji zawjedźenje serbskich knihow (čitankow, spěwnikow) w šulach . . .

Po zajimawym aktualnym přednošku wuwi so dosć čila debata, na kotrejž so wobdźělichu kk. farar Křižan, Michał Nawka, kaplan Handrik, Krawc-Lemišowski, sejmski zapósłanc Spitank, Pawoł Lubjeński, wyši wučeŕ Kral, Jan Měškank, Jurij Sewčik a Jan Haješ.

Pokaza so też na přichodne cyrkwinske wólby. Też tu mamy Serbow wolić. Naspomni so škoda, kiž pruscy wučerjo, k nam přesadźeni, načinjeja. Wot wšesteje strony so pokaza na zajimawy fakt, zo nabožina a narodnosć (hdyž Serbstwo nastupa) w sakskich šulach hrajetej jenaiku rólu zanjechaneje popjelawy. Jeničcy nabožinska a serbska wučba njejstej obligatoriski předmjet. Staji so namjet, zo by so wo to prócowało, zo němske dźěći Serbow serbscy strowja. Rěčeše so też wo dóńće znateje serbskeje peticije. Wěc přeco hišće njeje rozrisana. Žadamy sej serbskich wučerjow do wšěch šulow w Serbach. Wyšnosć so z tym wobara, zo pokaza na njedostatk serbskich wučerjow. Wyšnosće wšak ma so wo to starać, zo so na wučeńskich wustawach wukubłuje dosć serbskeho wučeńskeho dorosta. Jedyn rěčnik skorži na to, zo serbscy fararjo na serbskich kemšach *často předuja* w němskonacionalnym duchu, z čimž so skazy nutrnosć narodnje přeswědčenych Serbow. Z druheje strony so na to pokaza, zo serbski lud dyrbi swoje Serbstwo też z tym dopokazać, zo kwas, křčizna a pohrjeb wuhotuje jenož serbske . . . .

W žiwej rozmołwje jewješe so dosć dobrych a płodnych myslička. Nadźijomnje so dale wuskutkuja.

Jednaše so potom wo wotmyslenym Zejlerjowym pomniku. Je nuzne, zo našemu najwjetšemu ludowemu pěsnjerjej stajimy hódny pomnik. Też „Domowina“ chce za tutu należnosć moralnu a materielnu pomoc poskićeć. Wustaji też 50 hr. myta za najlěpši pomnikowy načisk. Wo należnosći rěčeše też k. farar Maleńk-Łazowski. Wosada chce serbskemu pěsnjerjej wěnować nowy serbski pomnik na row. Druhi wjetši pomnik ma so postajić wot serbskeho luda.

Pokładnik „Domowiny“ poda rozprawu wo financach organisacije, kiž su w dobrym rjedźe. Napomina so hišće, zo towarstwa swoje přinoški z časom wotwjedu.

Sćěhowachu namjety.

Knjez red. Dučman poda za zadźěwaneho k. župana P. Krječmarja namjet, zo bychu so knihownje hinak zarjadowałe. „Domowina“ měła postajić hł. knihownika. Knihownje serbskich towarstwow w jenej wsy měle so zjenoćić. Namjet so přija. Za hł. knihownika so wuzwoli k. dr. Wjaćławk. Knjez dr. A. Muka na to pokaza, zo ma knihi na składze, kiž serbskim towarstwam dari. Předsyda „Domowiny“ da rozdźělić serbskim towarstwam po dwěmaj knihomaj (čitancy).

Wotbychu so hišće wšelake namjety. Serbska studowaca młodźina njech změje darmotny zastup při wšitkich serbskich swjedźenjach. Ale ma so pokazać zwjazkowa legitimacija. Namjet, zarjadować samsnu wupoždženju drastow za dźiwadło, so wotpokaza . Towarstwa, přizamknjene „Domowinje“, dostanu při Budyskich wupoždženjach drastow 20 proc. rabata. W towarstwach ma so woprować za „Serbski studentski dom“. Myto, kiž bě „Domowina“ wupisała za najlěpše originalne dźiwadło, připózna so knj. Marjenje Domaškojc w Cazowje za hru: „Z chudych žyweńa“. „Zwjazk serbskich žonow“ so swjatočnje přija do „Domowiny“. Knjez red. Dučman referowaše město zadźěwaneho k. P. Krječmarja wo ferijalnych kolonijach serbskich dźěći we wukraju. Nazhonichmy też nadrobnje přiciny njewuspěcha wuprawy serbskich dźěći do Pólskeje. K. red. Skala z Barlina w dlěšej rěči so zaběra z wšelakimi aktuelnymi prašenjemi, wosebje wšak z šulskej nuzu našich bratrow w pruskej Łužicy. K. Bjarnat Krawc je so poskićał k přednoškam w serbskich towarstwach. Wot jutrow sem w Budyšinje so wotewri serbska „Maćerska šula“. Pokaza so hišće na Krawcowu zběrku dźěćacych spěwow. Přihotuje so też přełožk noweho katechisma. Zhonichmy hišće, zo w Drježdźanskim radiju w najbliższim času znowa so serbski program poskići, bohužel budźa so zaso „serbske“ spěwy němski spěwać. K. red. Skala prosy hišće, zo bychu so jemu zdźěliłe adresy w Barlinje bydlacych Serbow.

Jara ważna a zajimawa zhromadźizna bě trała bjez přestawki nimale štyri hodźiny. A bě tola hišće při tym přemało khwile, nadrobnje wobdźěłać a rozjimać wšě prašenja, kiž so načinachu. Znajmjeńša je so tu poskićiło wjele pokiwow a nastorkow. Zhromadźizna měješe dostojny a porjadny raz. Móžemy też tu konstatować postup a połěpšenje. Nowy předsyda „Domowiny“, k. farar Křižan wě derje zhromadźiznu nawiedować a časćišo zapřimuje ze swojej radu, podawajo swoje nahlady a namjety. Směmy być z tutej zhromadźiznu spokojom. Dobrych mysličkow je so dosć jewiło. Jedna so nětko wo to, je stajić do skutka!

Z Kamjenskeho wokrjesneho wubjerka.

Kamjenski wokrjesny wubjerk sabrasche so na swojim posedźenju srjedu 26. nasymnika też z posledźnimi trajnymi desćkami a wulkej wodu. Wulka woda Čornoho Halšichtrowa je twichudźom niže Kamjenza jdy sawosnjiła, kiž pjeća z fabrikow pohubdźeja. To k Khišćinu znaty *tak jwadźi, so móže jo* z 20 hač 25 *prozentami wupada* lićiś. W Debrjach je 300 zentnarjow bytrow, druhdźe mjenej w jamach z wodu pócerjene bylo. Hamtske hejtmanstwo ma za najwuspěšnischo, z kadźowanju wobsjedowospjetowanja tajkich powodźenjow w tym, so jo Čorny Halšichtrow a też Klóchstrika woda hač ke krajnym mjeram wurunatej.

Wóstowa cżara z Kamjenza do Khrósćiża je w oktobru 1930 je 454,80 hr. schłody dóšła. Na Kamjensko-Drježdźanskej cżarje wschinadźi so w septembru 743,71 hr. a w oktobru 340,42 hriwnow.

Finanzne położenje gmejnow je hako tak straschne, so drje mnohe gmejny njebudża móz wjazy dopołnjeć swoje winowatosće w spomožnistwje. Přichi wyšej wolt stat a wokrjesi gmejnam njemóžetaj wotewrjeć tutu cżaju. Tehodła je smutkowne ministerstwo dohladowanym wyšnosćam porućiło, so by pola gmejnow w pjenježnych wuskosćach na to hladało, so bychu wone wobhdźeli dawk šćerale.

Też wokrjesny wubjerk wobjamkny, so jo wobhdźeli dawk, kotrejž so kamjenski wokrjesk z městnoma Kamjenzom a Połčnicu, kiž stupi do mozy k 1. januarej 1931.

Mjes druhim dowoli wokrjesny wubjerk Pančanskej gmejnje, so smě přichcjeć požčoženy wo 15 000 hriwnow pola Kamjenskeho wokrjesneho swjatka a němskeho *pósta* k finanzowanju natwarjeneho bydlenja za schtyri swójby. Dale wuwoli 11. bodawk k porjadej wo gmejnskich dawkach za Budowóstku gmejnu.

Wo 22 dypkach jednasche wokrjesny wubjerk w tajnym pożeźenju.

Wohnjowobornistwo.

S Bupeste, Tudomna bobrowólna wohnjowa wobora wotnje sobotu swoju měšačnu zhromadźiznu pod nawjedowanjom knjeza wobornego hejtmana Wjeńki. K přeprošenju wobsedźerjow a wobsedźerkow je so wobornistwo wuprajiło, zo bychu so wjele wobsedźerjow a wobsedźerkow na zhromadźiznu dóstało. Wjele wobsedźerjow a wobsedźerkow je so na to wuprajiło, zo bychu so wjele wobsedźerjow a wobsedźerkow na zhromadźiznu dóstało.

Na dwórnišću.

Nózna studija.

„Wo ničžo žo ja njestaram, hdźe dźenża w nozy budu spać, *bé moje heśko*. Ssym we wulkomeścje. Sa nóźich w hotelu moje seńste łubka, kotrymż wschédny a nétetrykfuli njewschédny cżłowjek pjenjeju réka, njedosahaja. Miłoścziwu duschu, kotraż by žo nabe mnu smiłka, njepytam, a žama žana njepschihdźe, njewé wschtak nichtó wo mojim dóńcże. „Kóždy ptaczit ma žwoje hnězdźiczko“, nó, tak pózdźejsch hnydom na dwórnischczo, *tak jnajmjenischa* žwój cżah, kiž dopołdnja w 10 hodźinach jédże, njestomdźijich.

Derje, bu tam žrjedź nozy, abo lépje rano sahe, jara sahe. Kuknu do cżakańnje 3. rjadownje. — „Ale tu žu tola tajke wulke śwérjo, ty tola njebudźejch ! zyle jednorym, prostym ludom na jenej a tejšamej lawży žeščcz abo žamo spać!“ — Hižo žym w cżakańni sa 1. a 2. rjadownju. „Tu dže schalka bunazeho też wjazy njepkacżi hač tam lébrka. Wschche toho tu „zwétky“ njepschihdże kontrolowacz. To mózejch žebi potajkim žamo kuśt dśremnycz.“ — Wiju ! hłowu. „Jéżdża dha pschitży, kiż tu žedża, bjeżaduja, śpja w prénjej abo w druhej rjadownji?“ — Potajkim njejžym tón jeliczki, kiż . . . Pschi blidże, ža kotreż žo žydnu, łapta edyn žwój kofej, druhi ipi. Skašam žebi schalku bunazeho. Bórzy je po njej. — „Chżecze wy też dale?“ śtychu. „Haj“, wotmołwiju. „Do kotreho tónża?“ — „Do Łżech!“ — Dołha pschestawka. — „Ssym Czech.“ — Sašo pschestawka, dokelż ja mjelczu. Mje śpyta njeśajinuje, kajśeje narodnoscże moji žuhodźa su, jnajmjenscha niż na dwórnischczach a w żelesnjach. Ssuždot bledźi dale: „Nuśowy wukas je dittatura atd.“ Też to mje njeśajimuje, dokelż dawk ża njeżenjenżonow a druhe dawki w nuśowym wukasu poštajene, tak a tak płaczicż njetrjebam. Sašo a śaško žtychu: „Nuśowy wukas je dittatura.“ Druhi žuhodź mjes tym wotucżiwschi wije ſ hłowu runja mi. — Ssydnu žo na tamnu stronu cżakańnje. Mucżny žym, jnajmjenscha w mjeswoczu. Nadobo śteji pschede mnu pschecżel ſ „młodych“ łét. „Hdże dha žo ty žem bjerjeśch?“ „Ssym tam łébrka trochu śpał a tam žu mje . . . “ Nó haj: „Kóždy ptaczit ma žwoje . . . “ „Tu tola žadyn njepschihdże?“ — „Nż, śpi jenoż w mérje!“ — Tamny wośtudy cżłowjek žo łhubi. Wróczu žo na žwoje prjedawschе mésżno. „Daj Bóh žboże!“ — Pschithadża młoduschka žónka, ma wobej ruzy połnej. W jenej dżerži wulki kofr a ruczny śak, w druhej ruczny tolchu a powijansti sawczk. A w sawczku dżéczatko! Sażydli žo ża žuhodne błido. — Naśche macżerże jéżdżachu ſ dżéczażym wośnczkom, a we wośu bé dżéczatko. Nowoczażna macż pak pucżuje ſ wultim kofrom a ſ balikami w jenej ruzu, ſ druhej pak dżerża pod paźu žwoje dżéczatko! O tempora, o mores! — Dołho njetrajeschе, a hižo bėch wo dżéczatku derje wobhonjeny. Njepraschach žo a tola wschitko śonich: Je holczka, je buschna, schtyri mężaży stara . . .

Ssedżu, žonju! Cżaż jenoż pomaku žo minje. Nadobo poczina tamna 4 mężaży stara holczka nężnje konzertowacż. Je hłodna. Wém to ſ cżažow, hdyż dyrbjach žwoju hosticzku péstonicż, so žu tajke wulkschiki snamjenja hłodu. Mam tajke drobne dżéczatka jara rady, a cżuju ſ nimi. Ssym wcżipny, tak nowoczažna, po wobkedżbowanju jara sympatiska macżer žwoje dżéczatko spokoji. Ssnadź da jemu pólku. So budże jo cżéschicż, mějach ja njemóżne. Tola schto to? Dźiwam žo. W naschim tak wrótnym cżażu jo woprawdże hischcże tajke, so młoda macżer žwoje dżéczatko cżéschi, jo nowoczažna macż hischcże woprawdże tajki wopor pschinjeże. To mějach hacż dotal ja njemóżnu wéz. Potajkim žwét njeje hischcże dospołnje skażeny. — Dołho wjazy jetrajeschе, so macżer ſ dżéczom na dalschu jéżdu poda. Dokelż mam hischcże cżwał cżłowjeschеje wutrobny we žebi, pomhach jej cżeżki kofr a balik ſ cżahej donjeścż. Wutrobny dżak, tłi žmi sawda, tłinczeżche, jako by wuthadżał ſ erta dżéżcża. Mějach žwoju radoscż nad tym. Wróczich žo do cżakańnje; so njebych wuśnyl, wupich hischcże schalku bunazeho. Cżaż bé mjes tym tżétro pokrocził, jenoż hodźinu hischcże a budu wumożeny. Pschezo wjaza wjaz ludźi pschikhadża. Mam žwoje wjeżele nad wobkedżbowanjom druhich. Kupich žebi też jene nowiny, so bych žo informował wo prozeżu, tłi žo runje w Lipšu pschecżiwo 3 wyschkam krajneje wohory wotmérwaschе. Sanurich žo tak do tych nowinarštich bladow, so woprawdże žwój cżah nimale ſkomdźich. W poźlednim wokomiku jón doschadżnych, a tak prajach „božemje“ hospodliwej cżakańni 1. a 2. rjadownje.

Igor.

rjemne rosej bźsche nowy wießnjanosta knjes Rietschel pschitomny, kotrehoż woborny hejtman woßebje powita. Wießnjanosta nźzeßesche wo njeßebiežnych idealach wohnjowoborníkow. Postźžene mźstno wokolneho direktora pak wotpokasa a mźjesche sa bodre, so bo wocźakanje, hacź njeby jena woßoba se hrjeźišiny woborny tuto mźstno pschewsacź mohła. Temu bo jenohłósnje pschistupi. Wießnjanosta bo jenohłósnje sa hobustawa woborny pschija. Wobsamknu bo dale, so bo 20. dezembra wotmźje hodowna zwjatoczonosć sa dźeźi w rosmźrach, kajkeż je dźensniše hospodarske wobstejnosće dowola. Po wschelakich rozprominanjach postaji bo hłowna zhromadźizna na 11. januara 1931.

Hodowna wustajeńca Budyski wumźlcow.

Budyske towarstwo za wumźlstwo wotewri njedźelu 30. nazymnika dopoldnja w mźšćanskim muzeju nowu zajimawu wustajeńcu. Wustaja tu w Budyšinje bydlacy wumźlcy. Nimo wjetšich wolijowych mólbow namakaš tule akwarele, rysowanki, grafiku a plastiske wutwory kaž tež wutwory wumźlskeho rjemjesła. Płaćizny su zdźela khetro nizke. Tak móże sej kóždy tajki wumźlski předmjet jako hodowny dar kupić.

Wustajeńca steji wumźlscy na wysokim skhodźeńku. Wumźlske rjemjesło je zastupjene přez Ilse Sarge-Nebel, kiž ma rjane skleńčane dźźła. Rźbar Hans Pjetźka wustaja plastiske předmjety. Kurt Müller pokaże drjewjane rźzby. Hans Frye Werner je přinjesł porcelinowe dźźła.

Bohaće su zastupjeni molerjo: Frye Kurt (kiž je do Ameriki wupućował), pokaże staršu mólbu. Jurij Korla Hajnik ma rjane wobrazy kwźtkow. Rolf Friedmann pokaże swoje wobrazy z Juhosłowjanskeje. Berthold Hunger je zaso zastupjeny ze swojimi znatymi kwźtkami. Widźimy hišće Krause-Osten a Alfreda Hercoga.

Tež grafiku tu mamy. Wustajeja ju zwjetša młódši wumźleny. Kaž na př. Rudolf Warnecke ze rjanymi pjerokresbami a Gerhard Benzig. Marianne Britzec wustaji drjeworźzy, Měrćin Nowak-Njechorński swoje barbojte rysowanki ze swźta serbskich bajow. Hišće ma so spomnić na Hellmuta Rabitza.

Z wustajeńcu a jenotliwymi wumźlcami so hišće nadrobnišo zaběramy.

Budyski wokrjesny zwjazk nukleplahowarjow.

Njedźelu wotmě so w „Tśjoch Lipach" w Budyšinje derje wopytana zhromadźizna. Prěni pschedsyda knjes Ota Ziegler-Budyski wotewri ju wokoło ¼3 hodźin a wosjewi dnjowy porjad. Knjes Kurt Ziegler pak wschitkich delegatow w mjenje Budyskeho towarstwa wutrobnje powita a so ja bohate wobdźźlenje wokrjesnej katnikowej wustajeńcy w Budyšinje dźakowalsche. Wustajenych je 168 cźišłow, mjes nimi su tež nźkotre nórzy. Tež wopschija wustajeńca wotbźl sa pjerišnu. Pschisamknu so rosmotwa wo tutej wustajeńcy, pschi kotrejž su so myta k połnemu spokojenju rozbźlile.

Blišchu wokrjesnu karnikowu wustajeńcu 6. dezembra 1931 je Korjenske towarstwo pschewsako. Hkowna zhromadźizna budźe 13. haprleje 1931 w Budyšinje.

Najwyschische wusnamjenjenja, mjenujcy cźestne myta krajneho swjazka a Budyskeho wokrjesneho swjazka a wudoby žebi cźestny diplom pokładnik Gustav Eisold we Wiškopizach a žwoje saječe spezialne plahowanje se 4 swźrjatami. Prěnju najlěpschu towarstwowu wudokonjanosć dosta Wulkodubrawske towarstwo se $7^{9}/_{10}$ dypkami, 2. najlěpschu towarstwowu wudokonjanosć se $7^{8}/_{10}$ dypkami towarstwo w Khemberku.

Swójbne powěsće.

Sślubjeni: Mela Kuckźez w Dobruschi a Waltar Schubert we Eibawje. — Johanna Mühlez a Gustav Berthold mł., kamjnarski mišchtr na Zidowje. — Ella Hübnerez w Drježdźanach a Horst Bennewitz w Budyšinje. — Elsa Wawrikez w Njeßwacźidle a Albert Kuhnwe Wulkich Sźzarach. Herta Nieprašchkez w Nowym Gersdorfe a Horst Benedix w Budyšinje.

Směrowanaj: Jan Schaarschmidt z Johannu rodźenej Bennewitzez w Budyšinje.

Semrěli: Helena Szykorina rodź. Kroschkez w Maleschczach, 38 lźt. Khowanje bźsche dźensa wutoru. — Jan Malischka w Budyšinje. Khowanje budźe jutšischu hrjedu pop. w 2 hodź. na Mikławschu. — Korla August Prenźka we Scźijezach, 71 lźt. Khowanje bźsche dźensa wutoru. — Ernestina Barczowa rodź. Dučźmannez we Budyšinje, 70 lźt. Khowanje budźe jutšischu hrjedu popołdnju w 2 hodź. na Tuchorju. — Marja Gelfnerez we Wojerezach, 54 lźt. Khowanje budźe jutšischu hrjedu popołdnju ½3 hodź. wot žarowańskeho domu. — Kurt Byrla, krawc w Delnim Wujezdźe, 31 lźt. Khowanje budźe schwórik pop. ½3 hodź. wot žarowańskeho domu we Wojerezach.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerw Budyšinje. — Za lokalny dźźl a feuilleton: A. Dučźman w Budyšinje. — Za hospodarski dźźl: Arnošt Barthel w Bierzyney. — Za nawźtki: G. Janak w Budyšinje.

Hospodarski rozhlad.

wutoru 2. hodowníka 1930.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1901	100 pólsk. złotych .	47,125
1 jendźelski punt .	20,346	100 českosł. krónow .	12,43
100 šwajc. frankow .	81,17	100 franc. frankow .	16,458

Barlinska bursa wczera po hłabym sapočatku znowa wožiwi. Kursy sašo postupowachu. Podobne bź połoženje na wikach z dožnymi a rentowymi lisćinami.

Produktowe wiki jewjachu wczera znamjenja wožiwjenja woßebje sa pschenicu a rožk w hotowym zornje. Pschenica postupi 15 pjenjezkow po zentnarju, rožka wo 10 pjenjezkow pornjo hobocźe. Wczera płaćeschе zentnar

w Barlinje:

pschenicy 12,60—12,65 hr., rožki 7,45 hr. hacź 7,55 hr., nasymskeho jećmjenja hr. 8,90—9,25, nałtnjeho jećmjenja 9,70 hacź 10,80 hr., wowsa 6,85—7,60 hr.,

w termisowym wikowanju:

sa **dezember**: pschenicy 13,22½ hr., rožki 8,65—8,70 hr., wowsa 7,55—7,65 hr.

sa **měrc**: pschenicy 13,87½—13,83¾ hr., rožki 9,22½—9,25 hr., wowsa 8,15 hr. hacź 8,30 hrivnow,

sa **mej**: pschenicy 14,30—14,28¾ hr., rožki 9,57½—9,62½ hr., wowsa 8,70 hacź 8,75 hr.,

w Drježdźanach (sajdź. pjatk):

pschenicy 12,55—12,80 hr. (12,45—12,70 hrivnow),
rožki 7,55—7,80 hr. (7,45—7,70 hr.),
jećmjenja nasymskeho 8,75—9,50 hr. (8,75 hacź 9,50 hr.),
jećmjenja nałtnjeho 10—12 hr. (9,85 hr. hacź 10,90 hr.),
wowsa noweho 7,40—7,60 hr. (7,40—8 hrivnow),

Wiki rźzneho skotu wczera w Drježdźanach.

Na wiki rźzneho skotu wczera w Drježdźanach běchu pschewjele šwini a howjadow pschihnali. Tehodla mźjachu šwinje schwatne wiki a běchu bórzy tuniše hacź sajdźeny schtwórik. Cźežke tuczne šwinje wschak běchu žadne, 159 litawskich šwini mźjachu jenož sa jara snižene płaćišny wotbyć. Tola tež cźelata hubjenje dźźchu. Płaćižny snowa popuschcźichu woßebje w hrěnich a schpatnischich družinach. Woßebje hubjene wiki mźjachu howjada, hrěnje a schpatne byrbjachu jara tunjo wotedawacź. Sašo nźschto skotu wyšche wosta.

Pschistajeja.

Džowku, kubleŕ Lehmann w Jurizach.

Na pschedań:

Běhak we Wojerezach, Hrodowske namźsto cźišło 4.

Jałojza wyšokoßucźelna, w Kinajchu 11.

Ssudniišu na pschedawanje

hrjedu 3. hodowníka 1930

we Wojerezach w hoscźencu „K hwězdźe" dop. w 11 h. klawźr, gramofon, 1 tačzelemi, schijiaca maschina, elektromotor, wschelake meble,

w Nissej w hoscźencu „K hwězdźe" dop. w 10 hodź. klawźraj, wschelake meble, hynowobrocźak, rźšak, bróny, kultivator, hnojowa, bernyhadźawa, motorske kolo, soja, druhe meble a awto,

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunach abo 1000 kg, howak 100 kg.

	Płaćizny po złotej hrivnje				
	1. 12.	29. 11.		1. 12.	29. 11.
Pšenica	252-253	249-250	buny	17,18,0	17 18,0
rožka	149-151	147-149	woka	17 20,00	17 21,00
nasz. jećmjeń	—	—	módre łupiny	—	—
nał. jećmjeń	194-216	194-216	žołte łupiny	—	—
wows	137-142	157 142	keradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	8-9,70	8-9,70
pšenč. muka	29 37,00	29 37,00	lany wosušk	15-15,30	15 15,30
rźana muka	23 26,50	23 26,50	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	8-9,50	8 9,00	běrnj. kruški	—	—
rźane „	8-8,75	8-8,75	syro, 50 kg	1,4)-1,5)	1,80-2,25
raps „	—	—	rźana sloma	0,70-0,80	0,75-0,95
hróch, Viktor.	24-31,00	24-31,00	pšenč. „	0,70-0,80	0,80-0,90
laue symjo	—	—	wowsna „	0,65-0,80	0,80-0,95
pjeluški	19-20,00	19-20,00	jećna „	0,70-0,80	0,65-0,75

Drježdźanska burza (1. XII).

Pšenica	251-256	běrnjace kruški	13,25-13,75
rožka	151-156	pšenč. wotruby	8,40-9,00
nałtni jećmjeń	200-220	rźane wotruby	9,00-10,20
nazymsk. jećmjeń	175-190	pšenična muka	49,00-51,00
wows	146-158	rźana muka	27,00-28,00
čefwjeny dźećel	146-154	woka	21,00-23,00
raps	—	pjeluški	—
kukurica (Mais)	275—280	hróch	25,00-30,00
suche truh.	5,80-6,00	cokrowe truh.	—

Płaćizny rźzneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

1. decembra.

108 wol., 325 byk., 7 kruw., 493 jałoje., 737 cźelat, 487 wowc., 3105 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 57—58, 2. 44—50, 3. 39—43, 4. 36—38;
byki: 1. 54—57, 2. 50—53, 3. 44—47;
kruwy: 1. 47—50, 2. 40—44, 3. 30—36, 4. 25—28;
jałojcy: 1. 54—57, 2. 42—50;
wowcy: 1. 62—66, 2. 52—60, 3. 44—50;
cźelata: 1. 66—72; 2. 60—64, 3. 50—58;
swinje: (přez 300 pt.) 63—64 2. (240—300) 62—64
3. (200—240) 61—62, 4. (160—200) 59—60.
Rancy: 55—57.

Pčołarske towarstwo „Delni Sprěwiny Dol"

Rozprawa Budyskeje wobkedźbowańnje za november 1930

Wysokosć nad morjom	Temperatura po Celsiju najniša	Temperatura po Celsiju najwyša	srěnja měsačna cźoplota	Hibanje wahi w dekadach (1—2—3) Přibźranje po gramach 1	2	3	Woteběranje po gramach 1	2	3	Summa w kilogramach	Licba dnjow wuleźenja	Licba dnjow nošenja mjedu	hłowne žórło za nošenje mjedu	mnohosć deša
210	— 3	+ 16	+ 5,9	—	—	—	150	150	300	0,600	5	—	—	56,2

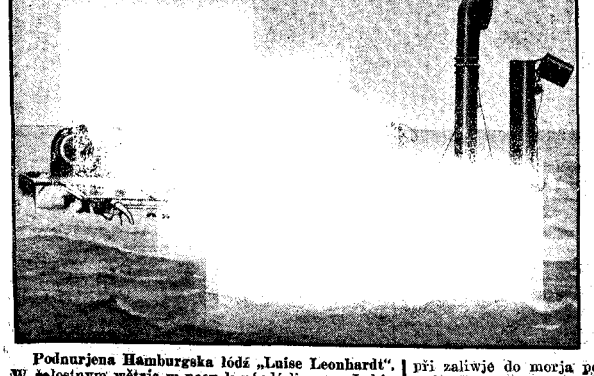

Podnurjena Hamburgska łódź „Luise Leonhardt". W jałostnym wětrje w nocy k póndźeli so na Łobju při zaliwje do morja podnurji. Jeje 21 muži sylna wobsadka so zatepi.

Zemjerźenje zapusći Teheran, hłowne město Persiskeje. Na našim wobrazu widźimy tak mjenowane cźestne wrota, debjenku persiskeho towarstwa.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.20 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1,61 hr., pod křižn. zwjazkom abo do wukraja 2.25 hr. abo 18 Kč. Wud. a čišć. Smolerjec knihičišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo sćěhowkam čěrneho zujezboženja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je nadpadła so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin płonje wuwědomić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Číslo (Nr.) 281 **Budyšin — Srjedu, 3. decembra 1930 — Bautzen** **Lětnik 89**

Nuzowe wukazy so wozjewiłe.

Nowe nuzowe wukazy němskeho presidenta z 1. decembra 1930 su so wutoru pod cyfrom 47 w němskim zakonjowym łopjenje za 1930 wozjewile. Nuzowe wukazy 87 stronow němskeho zakonjoweho łopjenja wobžahuja a nastupaju: zawěšćenje němskeho hospodarskeho plana, dawkowu reformu, wotmyslene naprawy k pschenjenju hydlerskeho hospodarstwa, naprawy k schkitanju ratarstwa, zjednorjenje a wulutowanje na stronje prawnistwa a pschenjenja nuzowych wukazow němskeho presidenta z 20. julija 1930.

*

W hospodarskim wubjerku němskeho zjednoczenja je so wo namjetach, k julijowemu nuzowemu wukazej zapodatych, wothłosowało.

Najprjódzy je so z wobzamknjenjom wjetšiny rozsudźiło, so namjety njeju dowolene, z kotrymiž dyrbja so nuzowe wukazy z dźěla pschenjenicz.

Namjety na dopołnke wotstronjenje julijowego nuzowego wukaza su so pschećiwo hłosam nazionalnych socialistow, němskonazionalnych, hospodarskeje strony a komunistow wotpokazale.

Najwažnische postajenja nuzowego wukaza.

Gmejnski napitkowy dawk,

kotryž so pódla gmejnskeho piwowego dawka zawjedźe, je na sliczowanjse lěto 1931 wobmjesowany. Němski finanzny minister smě prawo na sběranje dawka za jenotliwe napitki wot 1. januara 1931 wotstronicz, tola niz je paleńz, wino, winu podobne a winowe pěnjaze napitki.

Wodyblesiski dawk

njetrjebaju wošoby płaciz, kotrež podpjeru dźěłonjemějerjow dostawaju a zo zjalni rentnarjo. Sa wošoby je krizny dokhodami hač do 4500 hriwnow wuczinja dawk znajmjenjscha 6 hriwnow, hač do 6000 hriwnow znajmjenjscha 9 hriwnow, hač do 8000 hriwnow znajmjenjscha 12 hriwnow. Dawk za wjetsche dokhody je so powjetschik. Sa 500 000 hriwnow dokhodow ma so 2000 hriwnow dawka płaciz.

Dźěłonjemějerjo,

kotriž hischcze njejsu 16. žiwjenjowe lěto (město 17.) dokonjeli, maju jenož potom prawo na podpjeru dźěłonjemějerjow, hdyž jich zwótka jich njetrjebaju wudźerjeć.

We katastrofalnym kharzu

so postaji: Jeli so khorosć dźěe dyžli 10 dnjow traje, pschinoschi je lěkarskemu wotpadnje.

Pschinoschi je spuschczeny dźěłonjemějerjam, invalidnym rentnarjam, rentnarjam je snjesbożenja, czejkofrasnjentym, dale tuberkulosnym a spłažnje khornym, kotriž swoju potrjebnosć wobswědczicz dadza. We nuzowych padach wježe so khorobne wupisimo podpisčko pósłaz. Horka njenowane wošoby njetrjebaju też dawk za wupisimo zapłaczicz.

W hospodarskich planach

za 1932 a 1933 němskeho stata, krajow a gmejnow njesmědźa wudawki wjetsche byez dyžli za sliczowanjske lěto 1931. Wuwiazaca so jenož z wěstymi wuměnjenjemi dowola.

Skrózenje mzdy.

Němskostatnym zastojnikam, wojakam němskostatneje wobory, dostawarjam cyzankskeho a wotpoczinkowego pjenjesa němskeho stata a zawostajenym po mjda abo penzija wo 6 prozentow wot 1. februara skrózi. Sa němskeho presidenta, němskeho kanzlera a němskich ministrow so nusa wo 20 prozentow skrózi. Lětna nusa niže 1500 hriwnow je se skrózenja wuzwobodzena.

Tobakowe zło

je na 180 hriwnow za dwójny zentnar postajene, materialny dawk za zigaretowy tobak na 430 hriwnow.

Sjednorjenje dawkow.

Lezomnostny dawk budze so pschichodnje jako krajny dawk bracz. Samożenjonwy dawk so hacke wot samożenja wyschе 20 000 hriwnow żada. Pschedewsacza, kotrychž wschón wobrot 5000 hriwnow njepschekroczi, su z wobrotowego dawka wuzwobodzene. S pschiswolenjom němskostatneje rady ma němske knježerstwo dawkowu amnestiju pschiswoliz.

Snijenje realnych a wobtyhadnych dawkow.

Realne dawki, mjenujcy lezomnostny a pschemyslowy dawk krajow a gmejnow so wot 1. haprleje 1931 sniża, a to lezomnostny dawk wo 10 a pschemyslowy dawk wo 20 prozentow. Kapitalowy wobtyhadny dawk so je 4 na 2 prozentaj pschi sjednorjenju a pschetworjenju kapitalowych towarstwow na 1 prozent sniży. Lezomnostny kupny dawk so we wěstych padach na 2 prozentaj sniży.

Wobydleńske hospodarstwo.

Knježerstwo budze twarjenje małych wobydlenjow spěchowacz. Nuczene wobydleńske hospodarstwo so po nježim wottwari a so skónczi.

Naprawy k schkitanju ratarstwa.

Cyerstwy chleb dyrbi znajmjenjscha 500 grammow wazicz a dyrbi so z 250 dźělicz hodźicz. Cżežkosć ma so na chlebje wuznanjenicz. Pschestupjenje postajenjow so tkosta.

Wulutowanje na stronje prawnistwa.

Hódnotna mjera za pschikluschnosć hamtskich žurdow wo zadanjach samożenjoweho prawa so na 800 hriwnow powjetschi.

*

Po postajenju chlebowego zakonja hnjež so pschichodnje w korczmach a hosczenjach holczam jenož rzany chleb posliczicz.

Kolska požčonku pyta.

Schwedski mjezcel sapalkowych fabrikow **Kreuger** je do Roma pschijeł. Italiki stat je swólniwy, jemu **sapalkowy monopol pschewostajicz.** Sa to dyrbi Kreuger Italskej wjetschu summu požčicz. Nětkole so wo wuměnjenjach tuteje požčonki jedna. W Italskej je hižo sapalkowy monopol sawjedźeny. Wón pak njeje wschón w rukomaj stata. Sdźěła je privatnemu akzijowemu towarstwu pschenajaty, kotrež ma italskemu statej létnje wěstu summu sapłaczicz. Kreuger je hižo dawno pschi tymle pricatnym towarstwu wobdźěleny. Sda so, so summa, kotruž chze Kreuger sa monopol płaczicz, tak wulka njeje, so by mohła Italiku z pjenjezneho cżěrpa wuzwobodzicz.

Tohodla je so Italska hižo w Franzowskej a potom w Ameriky wo požčonku prózowała. Na wobčinaj měrtnomaj pak su jej požčonku zapowědźili. Hdyž chce Italska sweri, w Franzowskej wo požčonku prosyć, dyrbi jejna pjenjezna nuza hižo jara wulka być. Italski ministerski president Mussolini je hižo wjazy króc w zjawnosći wojnske rěcze měł, w kotrychž je italskemu ludej lubił, so Italskej nowe kraje pschidobudze a zu kraśnym cżasam napschecziwo wjedze. To może so wěsto jenož na schkodu kuzodnych krajow, pschede wschim Franzowskeje, stacz. We tym zhonitwschi, so někotre franzowske banki tajnje z Mussolinom wo požčonku jednaju, franzowske nowiny z wulkim rosharjenjom pschecziwo tomu protestowachu, so chzedża banki Mussolinej požčonku zaradzicz, kotruž by wón k wójskemu brónjenju pschecziwo Franzowskej wužił. Na to powjesze wo italskej požčonku pola franzowskich bankow womjelknychu. Kaž pak zu Paryzu je nowinu „Intransigeant" zhonite, so tajnje wo požczonju dale jedna. Na podłožu najdźěschich informazijow „Intransigeant" wudawa, so ma Mussolini **kydom miliardow frankow** žada. Někotre Paryzske wulkobanki su pjecza zwólkniwe, so pschi tymle wunoschnym wobtudze wobdźělicz. Boja pak so, so bychu z tym płomjenjazym hněw franzowskeho ludu pschecziwo sebi zbudźiłe.

Jendźelska w Moskwje protestuje.

Jendźelske knježerstwo je z jiwjenju pósłanjez w Moskwje poručiło, so by pschecziwo hłupemu **winowanju protestował, kotrež wobskórżbne pismo najwyschschego statneho rěcznika Krylenka w prozesu profesorow a inżenjerow pschecziwo Jendźelskej wopschija.** Jendźelski zwonkowny minister Henderson je pondźelu w delnim kemjez tónle protest wotsewił. Hendersona su so praczeli, schto chze knježerstwo cżinicz, jeli so Ruska po jendźelskim žadanju wobwinowanje, jendźelskemu knježerstwu cżinjene, njewróczi. Zwonkowny minister je na to wotmolwił, so dyrbi najprjódzy rosprawu swojeho pósłanja wocakacz, prjedy hacz so k nowym kroczelam rosshudźi.

Strajk dróhowych železnicarjow w Kamjenicy.

Dokelž je wobkhad zjinje wrócżo schoł, je sarjadnistwo města Kamjenicy wobsamkło, 1400 dróhowych železnicarjow je służby puschczicz. Dźěłowa rada železnicarjow wobjamknu, pschecziwo wupowědźenju dźěła zkocżicz. Jednanje z měschczanskej radu njemějesche wuspěcha. Rada stejischcego sastupomasche, jo dyrbi pschi wupowědźenju wostacz. Pytedy hacz so jednanej stónczi, kommunistiscy dróhowi železnicarjo żadachu, so ma so wupowědźenje hacz do 1. decembra pschipołdnju w 12 hodźinach wróczo wacz. Wo tymle ultimatu so hrozesche, so so wobthad na dróhowej železnizy sastaji, jeli so so wupowědźenje njewróczi. Rada ultimatum dźěłoweje rady wotpokasa, tola bě zwólniwa, z dźěłaczeskimi zwjazkami dale jednacz. Te wschо spytachu, so bychu strajkej zadźerżawe. Sdobom pak komunistiscy oppozizisti dźěł dźěłoweje rady na to dźěłasche, so by so strajk hnydom sapoczał. Direktaja dróhoweje železnizy wozjewi, so na so kóżdy jako pusczeny wobhladacz, kotryž njeby wutoru k służbje pschichoł.

Dokelž so w zhromadźiznach pschipowědźi, so budże so schkodzaze dźěło cżinicz, policija pondźelu wjeczor wschе dwórnischeza dróhoweje železnizy wobhadźi. Pschi wjele sastanischczach dróhoweje železnizy běchu k strajkej zwólniwi wosjewjenja pschikěpili, w kotrychž so wobydlerjo namolwjachu, so żebi dla solidarnosce se strajkowarjemi njebychu tydzenje jězdzenki kupowali atd.

Pondźelu wjeczor so kommunistiskemu dźěłej dróhowych železnizarjow poradzi, wjetschinu za strajk dobycz. Strajkowarjo we wschelakich městowych dźělach w nozy

barrikady na kolijach dróhoweje železnizy natwarichu.

So by policija njestrajkowazych železnizarjow schkitała, je pschecziwo strajkowarjam dyrbjała brónje wuzicz. Pschede wschém dyrbjesche dwórnischeza dróhoweje železnizy pjsched wobschkodzenjom schkitacz. **Wutoru rano mózachu wosy dróhoweje železnizy jenož po někotrych cżarach jězdzicz.** Satraschene wobydleństwo pak iele wosy, kotrež so z policiju schkitachu, mało wuzwiasche.

Wsched Kappelskim dwórnischeżom dróhoweje železnizy dyrbjesche policija pschecziwo wjetschej cżrjódze strajkowarjow zakrocżej. Někotre wozowy so sajachu, tola daloko njeje pschidźechu. Pola dwórnischeża w Staroj Kamjenicy strajkowarjo **wás dróhoweje železnizy powróczichu a se kamjenemi pomjetachu.** Jedneho pschi tym cżežko sranachu. Njadowarja, kotryž chzyschе psches jorcezemi Hoinaku dróhu jěcz, z wosa skorżnychu a nabichu. Barrikady, kotrež bě wobnjowa wobora wojnejska, so bórzy sasо nastwarichu. So so njeby personal dale strachej wustajił, so wobkhad 3/4 7 hodźin rano najprjódzy sastaji. 1/8 hodźin policija wosjewi, so su wschе cżary próżne. Tohodla so we 8 hodź. wobkhad znowa wotewri a mójesche so we wobmjesowanej mérje pschewjesecz, mjez tym so z patrouillowazymi wosami policija njepschestawaja po wschěch cżarach jězdzesche.

Dźěłaczeske zwjazki so prózuja znowazez. S druhich městow je policija pozwólnjenja dostała. Policija je **nakhwilnje** komunistiskeho pschedsydu dźěłoweje rady Naumanna a pschedsydu dźěłaczeskeje rady Schuberta z kommunistiskeje rady sasała.

Protest w należności ruskeho prozeża pschećiwo prozeforam a inżenćram je so w jendželskich nowinach z wulkim spokojenjom pschijak. Może drje so rjec, so je so knjeżestwo z cżěchcżom zjawneho mėnjenja k tomule zakroczenju w Moskwje rozsudźiło. W Londonje su pschezwdeżeni, so su wobwinowanja w tomule prozeżu, każ „Times“ dżensa pische, **„niz jenoż fantastiszy, ale tež hubjenje wumyślene“.**

Nowe alarmowace powěsce z Ruskeje.

„Rižske nowiny“ su někotre powěsce nimale jenakeho wopschijeżca z ruskeje mjesy pschinjeżże, po kotrychż su na wschelakich městnach wječorneje Ruskeje **zběżki rězarjow** wudurile. Mjes druhim so powě, so je cżrjoda ruskich wojakow tsjoch lotyschskich montérow kotrež su pjak blisko lotyschskeho namjesnego żelesnjskeho dwórnischcża żelesnjske telegrafy porjedżeli, na lotyschskim kraju sejeli a jich na ruskim dwórnischcżu Bigosowa jatych dżerżeli. Sa cżas swojeje jatby su żylne wojerske hibanje widżeli. Kraj wokolo Bigosowa je **z wojakami pschepżelnjeny.** Njepschestawajcy buchot tżělbow słyschachu a widżachu, so so někotre sranjeni wojazy do dwórnischcża pschinjesechu.

Nowiny „Pirmdiena“ powědża, so su z weże zyrkwje, na hórzy pschi mjesy Jaunglatgalesschu wokrjesa leżazeje, poslednje dny widżeli, so cżerwjena artillerija do někotrych wjsow pschi Dinaburgsko-Leningradzkej drohy tżela. Wobnje, kotrež su z tżeleżu nastake, běchu w nozy widżeć.

Zaso morderstwo macedonskich komitaczow w Sofiji.

Wutoru popołdnju zo mazedonskeho spitzačela Nauma Tomalewskeho, pschiwiżowarja stónżowaneho generala Protogerowa, satżělili. Hdyż w fahrodze żiwjeho doma, kotryż w jwonkownym dżělu Sofije leży, dżěłasche, jeho dwaj mużej pschez fahrodowy płót z někotrymi wutżělenmi do hlowy satżělichżej. Jemu na pomoz khwatazeho strażnika tohorunja cżežko franichu.

Na to mordarjo tżělbje, klobuk a płaschcz wot żebje cżiżnyschtaj a cżekanychtaj. Policijotjo so ja nimaj puschcżichu, a jeju sajachu. Wutżel saszłyschawschi so ludzo zběżachu. Pschecżeżelo stónżowaneho prajachu, so je wjednik komitaczow, Michaeilow, krwawny njeskutk mjenje zawinował dyżi kotharske knjeżestwo, kotrež zarych krutych krocżelow pschecżiwo njepschestawajcym mazedonskim wjeczerskim njeskutkam njeczini.

Ze Serbow

W Budyschinje, 3. dezembra 1930.

— Wo **wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 753, hygrometer +1, thermometer wo dnjo +5. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 755, hygrometer —7, thermometer w nozy —1. Wuhlady na malo so pschemėnjaze wjedro. Nad srjedźnej a rańschej Europu je so żylnisch a wyschina wutworila a so bóle k połnozy wupschestrjela. So je tuta wyschina żylna, praji nam schkleńza. Tuta pokasuje wyschko na jara żuche wjedro. S Azorskich kupow pschibližuje drje so mżina. Tola tuta je, każ wjedrawże powědża, jara słaba. W dalokej połnozy so tež mżinu nimo hibaja, tola nimaja żaneje mozy na nasche wjedro. — Jutże schtwórtk słhadża 7,54 hodź. słónczka a khowa so 3,46 hodź. Mėżaczk słhadża 2,38 hodź. a khowa so rano 6,05 hodź.

— **W mischarskej hłownej kenzlji** — na radnizy po 1 słhodze — su wutwarjali cżła 46 prenjeho dżěła a 39 a 40 druheho dżěła němskostatneho łakarskeho łopjena a cżłuju 29 łatkeho łopjena w blížschimaj dwėmaj njedżelomaj k wobhładanju sa kóżdeho.

— **Pomnik sa naschcho ludoweho pěsnjerja Handrija Sejferja.** Domowina je hóst wotmyślila khwalobny słukt. Chże naschemu njesapomnitemu Handriju Sejferju stajicż hódny pomnik we Łasu, hdyż je wón dołhe lėta słuttował. Pomnik ma so postajicż wosrjedź murje starescho Kschowa we Łasu a ma na torhoschczo hladacż. Ma być se sornowza na postamencze z bronzowym reliefom. Domowina trjeba naczikli za tułon pomnik a prosy tehodła wschitkich, kotrizż so k temu powołani cżuja, so wychu ji naczikł za Sejferjowy pomnik pósłali. Sa naczikł, kiż so potom wujwoli za pomnik, dóstanje sapadawat 50 hr. myta. Naczikli maju so hacż do 1. februara 1931 na pschedsydu Domowiny Łnjesa farara Kschiżana w Klukschu słacż. Wobkedźowjerze też nałwschtk w dżensnischim cżisle.

— **Drjewowe witi** dostanu nětko hórjy nowy spodobny wobras. Khórnik je natwarjene a nětko pschiwożuja dobru semju sa pschichodne selene pażmo, kiż ma namėsto wobdawacż. Telefonowa khežka so z dotalneho mėstna wotstroni a postaji so na druhe mėstno. Do njeje satwari so telefonowa zentrala z rosdżelerjom kablow. Pschiprawi so też cżakarnja sa omnibuzy a nusnik. Ssu hižo sapocżeli kable klasacż.

— **Nosprawna** polizije. W nozy k 2. dezembrej w Sarecżu njekrasnychu 2 konjazej grataj, ale jenoż jedyn. Wo wżowne sożélenja prożu kriminalne wotdżelenje we Budyschinje abo żandarmstwo w Warżonju.

— **Sloty** kważ swjeczeschtaj 1. njedżelu adventa knjes Jan Sarjenk a jeho mandżelska Helena rodż. Henslez. Jubilaraj bydleschtaj prjedy na Zidowje pod hrodom cżo. 47. Wot jutrow 1907 pak staj we Wrótslawje. Jubilar bėsche nėhdy słobutnaw sjwnemu towarschtwu a zurkwinemu khóru Michaelskeje zyrkwje w Budyschinje. Mandżelskoj swėdżeschtaj w połnej cżełnej a duchownej cżeschtwosczi swoji sloty mandżelsti jubilej swjeczicż. Wschitcy wobdataj je swojimi bżeczimi a najbližschimi pschiwuznymi. Buschtaj zyrkwinsky wożohnowanaj pod swėżami adventskeho wėnza w zyrkwi w Rożenicze (Rosenthal) p. Wrótslawja. Tamnischi zyrkwinski khór, kotremuż jubilar też pschisłuscha, porjeschi sy krasnymi spėwami tutón żadny swjeczeń. Sstyn jubilara ma tam wobsthod. Jubilaraj bydlitaj w Rożenicze pola Wrótslawja. Bóh spożcż jimaj też dale strowosczą a słónczkym wjeczor żiwjenja.

Wysoka staroba.

Jedyn z najstarschich Budyschich mėschczanow je nam derje znaty pschekupz Moritz Mječwa na Mjazowym torhoschczu. Psched dwėmaj lėtomaj swjeczesche jiwši 60-lėtny jubilej jako Budyski mėschczan. Jinsje je 88 lėt starh; narodzi so 4. hodowunka 1842 w Barcze, hdyż bėsche jeho nan Jan Mječwa z pschekupzom a gmejnskim pschedstejeczerjom. Sa wuczerja mėsczche wustojneho kantora Wjazku, nana knjesa farara na wsy. Wjazki we Biskopizach a dżeda knjesa lėkarja Wjazki w Hodżiju. Jutry 1857 bu psches knjesa duchownehu Thiemu w Barcze konfirmirowany.

Po konfirmaziji pschińdże pachot do Budyschina do wuczby k pschekupzej Petalwjej na Schulerskej haży a potom k Mikanej na Bohatej haży, hdyż jutry 1862 dowunkny. Lėto wosta tu hischcże jako pomocznik.

Na duju 28. maleho rożka 1863 dżesche do wojakow k gardejeżdnym w Drjezdżanach a złuczesche we 3. schwadronje pod ritmischtrjom Krug je Nidda. Khorosczo dla bu 15. haprleje 1864 puschczeny.

Nětko bėsche schtyri lėta z **prėnim pomocznikom pola** pschekupza Simsa **na Bohatej haży w Budyschinje a jene** lėto w Zitawje.

1. julija 1869 pschewsa jako najeńk klamy knjesa Flanderki na Mjazowym torhoschczu w Budyschinje. Dokelż bėsche Moritz Mjerwa pilny a wobhladniwy pschekupz, mėsczche rjany wuspėch, so Flanderkej khżu kupi w lėcze 1880. Hacż do kónza lėta 1898 je żiwėru dżelał a wikował a pebi rjane samożenje nakitował, kiż pak je inflazija z wulkeho dżěła pózrjela.

1. januara 1899 pschenaja Mjerwa swoje klamy na knjesa pschekupza Woelka, kiż bėsche pola njeho wukuk a z pomocznikom byk. A w lėcze 1910 pschesda jemu swoji khżu.

W lėcze 1879 wożeni so Mjerwa z Bertu Henczlez, dżowku rėsnika a khótneho wótkowarja Henczla w Budyschinje, z kotrejż je hacż do 8. wulkeho rożka 1910 w słożownym mandżelstwje żiwy byk. Dżeczi njesawostajichu.

Moriz Mjerwa je jako wustojny pschekupz lėta dołho w pschedsydstwje mėschczanskich pschekupzow zobuskutkował a je so Sserbam jako żiwėrny Sserb wopokazał z tym, so bėsche 30 lėt dołho z pokładnikom Maczizy Sserbskeje, kiż je jeho też wusnamjenisla.

Moriz Mjerwa bėsche swjetscha strowy a cżinjesche wożebje rad dlėschi wuspėch pėschi do dalschich a blížschich wokolnosczo. Sa dżeń poby husto pėschi w Mirakale pola swojeho bratra a żiwoje żotry, abo też swojeho żnuka w Njeswaczidle.

Poślednje lėto wożłabnjeschtej jeho wocżi, so wjazy cżitacż a pjacż njemożesche. Stónżowanje pschida so schkerý schtórz, kiż je knjes dr. Reikał z wuspėchom operirował.

Bóh spożcż lubemu schedżiwcej strowotu a wobradż jemu hischcże někotre dwėle lėta za wjeczor żiwjenja!

*

S **Hornjeje Hórki.** Wichor poślednich dnjow je jich schadżał na Mnischonskej horje. Stare schtomy buchu wuwrócżene, po jemi rosmjetane. Wscho je polne wottamanych wjeschkow a halosow. Korjenje wuwrócżenych schtomow su wulke kamjenje żobu spowalike. Łžk posticża biestroschny wobras. Wuwrócżene schtomy su też jaschchale hóršli pucż po Mnischonskej horje a Pichowje. Nadżijomnje so hórjy wotstronja. Wina na tym sapuleżenju je też zbu njerosumny a njekhmany system lėżatżiwa, kiż zbu pschirodu srjadowacż po krutych prawidłach. Ale pschiroda so wjecži.

S **Lżionja.** Nowosałożene spėwne towarschtwo sarjadowa njedżelu w Porschizach spėwny wjeczork. Pod dirigentstwom k. Siewerta spėwa hischcże młode towarschtwo wschelake spėwy. Wożebje ma so wuibėhnycż a skwalicż, so so też posticzi **herbski** dwójny kwartett: „Pastuch a holicżo“. Wustupi też knjezna Sanderez wot mėschczanskeho dżiwadła we Würzburgu.

Se **Sdżerja.** Schtwórtk wotmė so tu poswjedżenje gmejnskich sastupjerjow. Wot hamtskeho heitmanstwa pschikasany wobydlerski dawk ko snowa wotpokała. Knjes Nychtaż nanjeżerowa, so by wokrjesny rewisor pruhował gmejnsku pokładnju. To so wotpokała. Wjesnjanosta ma 4000 hr. Sserbskej Banzy a Kreditowemu wustawej wożo płacżicż. Wot k. Kocha wupożczene 1000 hr. maju so jako dołżny list abo hypotheka za gmejnu jwsłżicż. Stżiżowanje na l. 1929 je so pruhowało, wono je w rjedże.

S **Bukez.** Paducha, kiż bė tu pobył w Stangez hoscżenzu, hižo maju. Póndżelu je pózaj jeho w Hajnzach lepit, sajat a do Budyschina wotwjedł. Paduch je samkat z mėsta. Wón je hižo wospjet połkoftany, ras też dla nadróżnosczo rutbežnistwa. Je so hischcże wusnat dleschego paduschstwa, kiż bė 23. 11. też pola Stangez w Bukezach złucził. Teddy je pjecza 28 hr. pakoścżił. Dale wuprají, so je 19. haprleje w Panczizach pokładniu warnił a pschi tym 75 hr. sebrał. Paducha hižo dołho pytachu. Nadżijomnje tón straschny pachot nětko na dlėschu dobu pschińdże do klódy.

S **Barta.** Krajne **zjednoczeństwo** wjesnych dżiwadżerjow (Bartsla skupina) wotmė swobotu w hoscżencu „Stónży“ shromadżiznu swobustawow. Nawjedoważ shromadżiny, k. Koważ z Barta postrowi wosebje k. wokrjesnjeho jednaczela Scheffela z Budyschina. Tutón mėsczche pschednosch wo njedostatku dżela w ratarstwje a khowanjiwje. Pokasa na to, kak ma so wjeżny dżeskonjemżeż dżerżeczi. Nėczink rėczesche wo ważnych praschenjach organizazije. Ratarjay dżelacżerjo maju so krucżischo sjednacżicż, so mohli so stajicż wschėm nadběham. Zjawa debata so pschikamknu.

S **Wosporka.** Pjatk sjesboži na połnoznym wusnamje z naschcho mėsta nakładny auto Zitawskeje sozjetnetje pschewarnje. W sawinjenju na smnyhkej dróży so sdżla nakładeny wós wobżmuny a so prėti psches dróhu staji a jako bėsche schtom potorhnył so na bahnowej luzy zapadny. Wjeczor wokolo 8 hodż. auto hischcże njedochu wuschėhnycż mohli. Hakle sobotu dopołdnja so to poradi.

S **Kamjenza.** Radupodawarnja sa żadarstwo pschi Kamjenskim hamtskim heitmanstwje je schtwórtk 4. dezembra 1930 dopołdnja wot 10 hacż 11 hodż. wotewrjena. Wschitcy ratarjo a wobsedżerjo sahrodow sjmėdża su darmo wużiwacż.

S **Kulowza.** Wumjenkat Handrij Rożmy w Kulowzu je tele dny sjmėł swjeczicż swoje 90. narodniny. Rożmy je so wobożelił na wójnomaj 1866 a 1870/71. Wón je pomėrnje hischcże cżiły a strowy.

S **Krynthelez.** Zjwnoscżer M. Khżežnik kupi sa swojeho żuna nżhoduschich Handrikez żiwnoscż we Wolschchinji. Kupny pjenjes wuczinja 14 000 hrivnow. Nowy wobsedżer je żiwnoscż hižom pschewsał.

S **Trjebina.** Najschkrje je nozy wot swobotu k njedżeli je so w naschej wsy khroble paduschstwo wjedu stało. Tu żona pschijandnje we wrjohu sthowane płaschcze namaka a hnydom pschejedże ju mytličżka, so su to jele płaschcże. Domach pschi kolczach pak bėsche swodżiwnje po dacżu wschitko w rjedże, dokiż je skónczinje njedohladacżu, so bėsche wuwarjeny paduch prėni płast żeju wostatił a te żadnje kraonył. Pezołki bychu wżo w zymje z bjer-

Tuto nowinu je wudało Towarschtwo za nowinu sserbsku w Budyschinje. Wotpowědny redaktor: Jurij Wjela w Budyschinje. Tiskarnja Smoler a Wjela w Budyschinje.

Janowy roman.

Powdańcżko z luda.

(Skónczenje.)

Nětko pschistupi jedyn z cżeladnikow k njemu, dżerżesche jemu żmėżo polmu schkleńzu palenza napschecżo a rjekny:

„Tu żo napij, bratsje, a potom nam jenu zahraj, so bychu żebi nohi wotpocżłe.“

Jan wotpi a pschistaji hużle saso k brodże. Najprjedy wodżesche hudżenz każ tażajo po trunach, potom sapocża żiwu pschedebehru, so by napoślednu do naspėwa pėżnicżki pschechodł, we wotrocżku, kiż swjeżeleschе so pschikhilnosczе rjaneje knjeżiżeje dżowki, dóniż njeda jeho rosnehrawny schlachcżiż hacż do krwe rosschnikacż a psched wokmom lubowaneje na lipowy schtom połbżnyez. Pacholjo a holicza sterwachu żobu a jich hłoży sjednoczeschu so z wodżazymi synkami hutżlow k rjenje swucżajej harmonizi.

Baronka stojesche wonka po cżmė a słuchajsche, wocżi krucże złożiwschi na hudżerja. Hdyż bė poslednі słuk dożeje pėżnicżki dowuklincżał, wobroczi so a wotendże a sczeże żebi rubischcko krucżischo wokoło ramjenjow, wot wjecżorneje khłódnosczе ju syma kojesche. Wotmyślenje, se kotrymż bė hacż dotal poprawom jeneoż hraka, bė dosrawiko k njepowalnemu rosżudżej. By tola ż hrėchom bylo, tajfi talant w tutom sanjeżenem kucże semje sahinycż dacż; jeje słobka ko rosbudżoważa fantasija wuntolowa ji spėżnicżne błyschczasay pucż żiwjenja, kiż chżysche wona swojenu schkitanzej pschihotowacż. Kajke to dobycżerstwo, hdyż po cżasu, kiż dyrbjesche żo thutrym studijam a k wobcżežanju swonkowneho cżłowjeka nakożowacż, z nim wustupi w kole swojeho żiwjeła. A żodobom jerieschе so w jeje wutrobje sla sawiscż a hrosna bida pschecżiwo holzu, kotraż żmėżdżesche dżensa pschi jeho itólczu stacż a na kotruż wón se żmėżajmaj wocżomaj spohladowasche, z kotrejuż lubosczą rėczesche . . .

*

Rożżohnowanje bė wutrobu łamaze było. Marja bėsche zbytu nóż na jeho schiji wiżała, płakała a jeho skoro tużała wot hórkeho horja dżelenja, a wón drje bė sto krócż k sebi schakał, so by wrócżi abo hėi po nju pschijėdże do wulkeho mėsta.

Nětko żedżesche na mjehkim półstrje żelesnicżneho wosa w niz wschat żyle po nowej modże sechitem, ale dostojnem cżornem wobleku, tiż bė kramz wokrjesneho mėsta jemu schit, a jemu napischczo baronka.

Wobaj mjelczeschtaj; baronka tohodła, so sabėrachu so wschė jeje myśle z najbližschim pschichodom, Jan pak tohodła, dokelż jadżerny jemu njewupraznje słyschnjwe sacżucże schiju; nimo toho so wón tola nihdy swėrit njebyl, z knjenju njepraschany rėczeczi.

Wożebne wuhotowanje wosa, njewschėdna drasta se wuschkrobjenym płokanjom, wschо jeho cżekmjesche a tłoczesche; w spėchu nimolecżaze schtomy, telegrafne sczeżory jemu pokasowachu, kak daloko wotnjeże jeho żóża sekunda wot najlubscheho, kiż bėsche domu żedżo wostajił. Pomałku smozowa so jeho wulka trudoba, wón cżuješche, so so jemu wocżży sastupschtej, a dyrbjesche se subami sakużnyez, so by wótsje njesapłakał.

Tu sasta cżah, rjadowar wotewri durje a sawola: „Juschti, schtyri mjenschiny!“

Każ z błyskom to Janej sajedże psches błowu a stawy. Hischcże bė cżaża dosez. A satorhnywschi so stojesche na nohcmaj, shrabny baronżynu ruku a wjedżesche ju k hubomaj.

„Najmiloscziwscha knjeni dobrocżelka, ja njemożu!“

A ż pokhilenej hłowu krocżesche ż wosa po ikhodżenkach dele a, ani jenicżkeho rasu żo njewobhladnywschi, nimo dwórnischczowskeho wrarjenja, po schérokej dróży, kiż bo domimjy wjedżesche.

Hacż tón knjes saso njepschiińdże, bėsche so rjadowar (Schaffner) knjenje praschał, kiż hedżesche je schéroko wotewrjenymaj wocżomaj a njehibajo żo w kucżiku. Potom bėchu żo durje z wrjeskom sapraszże, czah pocża żo pomałku hibacż, a rjana żónska słócżi żwoje schantko krucże mjes bėle żuby, so by wótsje njesapłakała se słobami a z haniu a z wutrobineho horja.

— Kónz. —

Předženak

šo knjeni hlownemu redaktorej Smolerjej tudy sjawnje dźakuje so dobry hrodł, kiž je jemu pśeco wicy pomagał. — Pśechodźenak jón nałožuje a hižo pytnje, so šo ś nim sapoczina polśkpchowacy. Jeli so Pśechodźenak zyle wotkhori, pódźe ś knjesom Smolerjom hromadźe na Cźornobóh, so mogł šo ś nim raz do śuta rozpowdacy wo starych rjanych cźasach, kiž je ś nim pśeźiwił, jako bźeše ś nim hromadźe na germańsći pola njesapomnitego farara Juniśeho we Hodźiju, jako bźechu hišćeźe wulcy cźeśćeny Michał Kórnik žiwy, a wócejo pśeźeśelinowy Jan Wjela-Radšćerb, wšchedobra duśna K. A. Fiedler, — Michał Kokla, Soba, Skopaj nan a šyn a druhi drohi znaći. — Se wšchitkimi je šo Pśechodźenak sejsał w klamach Smolerjeja cźśicźeśelnje. Kajzy bźeše to cźestni a šmejśni muzjo! Wšchitcy bychu šo wjeselili, so Pśechodźenak pśeco hišćeźe šwojin prokyku pśija a se wšchej lubosću šwojim Sźerbam wokazuje. — Wo nich dyrbi šo Pśechodźenak ś lubym knjesom Smolerjom jenuy na Cźornobóh rozsrjeźowacy, ale pśecy dyrbi šwoje protyki pśechadowacy. Knjes Jauk na Lawśkich hrjebjach njezada šebi wjazy hacy 60 njenjeźkow.

nom kónz wsale. Njech tola wšchitcy pźokarjo šwoje kolege wšchladaja, hacy je w nich hišćeźe wšchitko we porjadku.

S **Holanskeho** Mlyna. Wulkom dopołonja dóńdźe we nasej wśy k njesrjeću. Wjesnjanska N. ś Prosyma jźeśe se šwojim sawśchahom do Góźdy. Po puću pschijźe jemu automobil napschećo. Pschechladniwje sfoźi jom ś woza a wja konjej za wuźu. Njedźiwajcy teho, bu konjej pschi pschiblížењu auta njeměrnaj. Powalichtaj šyna, so kola pśeśes njeho sajźdźechu. Na šoźe njeje cźežko franjeny.

Wusudźenja.

Krajny šud w Budyšchinje.

Wospjetneho paduschtwa winowaty bźeše hižo nekotry krócy khłostany mikowar Arthur Eduard Hohlfeld ś Krumhermsdorfa. Hamtiši šud w Nowym Mésće bźeše jeho k 5 mésazam jastwa sasudźił. Won pak bźeše šo pśeśes šwojeho sakitarja rěcznika Glawa w Nowym Mésće pschećiwo titomu wuźudej powolał. Hohlfeld bźeše wumjenkarjej Nortiegej ś Delnich Pózkowom pomhał pschedacy wós ś gratom piwowemu wikowarjeju Rutícherjej w Nowym Mésće, bźeše šo poćiśił, so cźe pjenjesy wot Rutícherja šwojeśi a bźeše šebi wot Nortiga na wobschudźerske waschnje šmentku wo 190 hr. wuwjasacy dał. Njedźiwajcy prózowanja šudoweho pschedsydy, sakitarja a sastupjerja statneho rěcźniśtwa šo njeporadźi, naležnosći na dožahaze waschnje wujasnicy. S tuteje pśicźiny šud Hohlfelda wuwinowa.

Bjes šćeda šhubił bźeše šo 5. měrca 1930 pohonc Mats Schönberner ś Delnjeje Wódrizy, kiž pola katarja Emmericha we Wopakej šłužeśe. To bźeše cźim nadpadnicy, dokelž ś nim derje wobkhadźachu a jeho sa posdźiśćeho pschichodneho žyna wobkhladowachu. Po jeho wotkhadze pak šo dohladachu, so bźeše jena komoda ś mozu wotpaczena a ś njeje 210 hr. papjerjanych a 35 hr. šlebornych pjenjes khadnjenych. Schönberner bźeše po šwojim tajnym wotkhadze w Mischnjanskej wokolinje dźełał, posdźiśćo bźeše pak šo do Delnjeje Wódrizy padak a šo tam policijti stajił, cźežke paduschnistwo pola Emmericha pśeć. Lawništi šud w Nowosalzu bźeše jeho dla njedošahajcych dopokasmow wuwinował. Statne rěcźniśtwo pak šo pschećiwo wuźudej powoła. Pśched khłostanjeśi komoru pak Schönberner dale šwoju njewinu wobtrucźeśe a praji, so je jenoź tohodla ś Wopakeje schoł, dokelž šu jeho chcyli ś žeńtwje nuźowacy. To pak šo hodźeśe jako njewérjwe dopokasacy. Po wobśtejnoscźach móžeśe wón jenoź ś paduchom lubcy. Powolanśti šud pśenśći wuźud šbźiny a Schönbernera dla cźežkeho paduschtwa k 6 mésazam jastwa sasudźi a jemu cźestne prawa na 2 lěcze wotkrywy.

Dla šnadneho pschećiwdźenja pschećiwo šakonjej we naunoschtu hajnitwa a polow mésešce šo pjekał a puśowacy Korla Pawoł Wjenk se Zitawy hišćeźe ras šamolwicy, dokelž bźeše jemu Zitawšti hamtiši šud napołožił. Leżownoscy w Zitawje, kiž bźeše Wjenkowemu nanej žłuschała, bźeše pschi dyrbjeńśtym pschešadźowanju Jadwiga šwud. Lehmannowa łupika, kiž bźeše ju posdźiśćo šwojemu žyncu, schkleńcźeńkemu mišterej Gustawej Lehmannej pschewostajiła. W sahrodźy bźehu jahodkowe kerćži stałe, kiž bźehu też do Lehmannoweho žwójstwa pschešchłe. Lehmann bźeše pschećelnje pschewostajił wunoschk jahodkow lěta 1929 Wjenkej, posdźiśćo pak jemu sakajał, jahodti w lěcze 1930 schćipacy. Njedźiwajcy toho bźeše młody Wjenk 55 puntow jahodkow seschćipał, je šdźeła sa žwoju žwójbu pschetrjebał, šdźeła pschedał. Zitawšti hamtiši šud bźeše jeho dla njedowoleneho khodźenja do Lehmannoweje sahrodti k 1 hr. pjenjeżneho khłostanja abo k dnjej jatby, dla seschćipanja jahodkow k 10 hr. pjenjeżneho khłostanja abo 2 dnjomaj khłódy, dale k 15 hr. wotchłodźenja a 15 hr. narunanskeho pjenjesa sasudźił. Wjenk bźeše šo pschećiwo wuźudej powolał. Powołanśti šud pak jenoź prěnjše khłostanje wo 1 hr. sbźiny, hewak pak powołanje sacźiny.

. Hulko khłostany skałaŕ Hermann Soka ś Budyschina, kiž je po idacu ś policiju khětro napjaty žiwy, wosebje potom, hdyž bźeše mér kakał. Dnja 7. aug. 1930 bźeše w „Méschczańskej kofejowni“ wonkowny wopytał sa njeho sapkacził. Mjes nim a hoscźenzarjom Schörningom bźeše k wurěcźowanju dóschło. Schörnig bźeše policajskeho wyschšeho straźnišchira Schwalma namołwił, so by pschećiwo Sogy sakročił. Soka bźeše šo nad tym roshnéwał, bźeše šo pschećiwo wotwjedźenju wobaral a na Schörniga šwarił atd. Jeho sakhadźenje bźeše wjele ludźi pschiwabiło. Budyšći hamtiši šud bźeše Soku dla taźeho sadźerźenja k 2 dnjomaj jatby sasudźił. Soka po pschećiwo tajšemu sasudźenju powoła a proschesche nétko, so by šo po pjenjeżneho khłostanja pschewobroćiło. Méjesche polny wuspech. Khłostanje pschewobroći šo do 15 hr. pjenjeżneho khłostanja. Njedźiwajcy-li Soka khłostanje sapkaczić, potom dyrbi 2 dnjej do jatby. Khóšty powołanja napołožichu šo statnej potkadni.

Z Łužicy.

* S **Wikowic.** Dokelž šo w naschej wokolinje pokhwatna rosschěrja, je Wikowjanska mésćańska rada stótne witi pschichodnu póndźelu sakasała. Se šamšneje pschicźiny je tež Budyške hamtiške hejtmanšwo pjerjšnaišku wustajeńzu sakasało, kotraž wužeśe šo pschichodnu njedźelu wotmé. — Pola Goldbacha sajźdźe w nozy motorowy kolesaŕ ś Wulkeje Dźerwnizy do Biśkopcźańskeho wobroželja. Wobaj šo cźežko franjichtaj, so jeju wózara hišćeźe pschełtnuchu. — Pola Kyhłhajnźerskeho hoscźenza we Wulkej Hartawje sabźa na jene wócko wosšlepjeny kentuchoštawaŕ do wosobowego automobila a wumré na šwoje cźežke ranjenje

*

Hoscźenc a rudźerik wojowałaj w lěcharni.

W Sdr. Chorjeńca. W nozy k wulorje na ranje wokoło 2,5 hodź. dobu šo słóžnik do korczmy „Merkur“ na rózku Kunnerwitzkjeje a Sattigoweje dróhi. Hoscźenzaŕ Nehlis nadobo nźichtkeho rowota dla wotnicźi a wuhlada w Lěcharni nutsdobywarja šiebo. Mjes hoscźenzarjom a słóžnikom dóńdźe k wojowanju, pschi kotrymž šo wobaj franjichtaj. Nuźeżnik ś dyhajacznej lampu do Nehlisa pjerjeńe a jeho na hłowje kwawnje franí. Hoscźenzaŕ bandita ś pjaśu bijeśe a jeho w mjeśowcźu ždrapa. Jako njeśmaty wiźeśe, so napschećko hoscźenzarjej njemóźeśe niźo wuzinicy, skoći ś wokna won a cźekny pśeśes wotkhóžu na ślśchu a wot tam dale po tśichach twarjenjow Kunnerwitzkjeje dróhi. Stónczne po jenym twarjenju delešeśe a k Jakubowej zyrkwi dale cźekaśe. Dokelž bźeše šo hrśkał, šawoštaji jeho rana w tyłe krwawiła cźim dale, po kotrejž policajšzy šastojnizy sa cźekazym šlědźachu. Mjes tym pak bźeše šo słóžnik šhubił. Wokoło 4,7 hodź. šu jeho njedaloko Leschwizy-Pośtottendorfa wobkedźowali a posdźiśćo w lśu pschi dróhy do Seidenberga. Policija dale sa njedocźinkom šlědźi.

16 lět sakskeho hłownego bibliskeho towarstwa.

Sakśke hłowne biblišće towarstwo šwjecześeśe 1. njedźelu adventa w zyrkwi Tijoch kralow w Drježdźanach šwój 116lětny šwjedźeń. Wo stawje biblije rěcźeśe superintendent Spranger ś Annaberga we šwojim šwjedźeńśim pśedowanju wo Pś. 56, 11 a 12. Pokaja na to, kak šo w šwěcźe hłowo cźłowjałow dźensnjišchi dźeń wyšche pohódnoscźa dyšli hłowo Luże. Bycźe evangeliśkeho cźłowjeka leži pak w hłowje, w biblij. Krajnoscź a šwjatoraznosćź biblije wobśtejі w tym, so Bóh w njej k cźłowjekam šo nakhila. Wona je schpihel, je chléb, je žórko mozy. Boże hłowo dyrbi šajšo skutkowacy w šwójźnym a sjawnym žiwjenju. K cźešći biblije dyrbi nastacy je šłowa rodźene, šwěcźałe, žiwe khćeśćanstwo. Wyschšchi studijowy rada lic. Roth ś Drježdźan rěcźeśe k dźećom, kotrymž šo jako dar biblija pschepoda, wo cźeśćowniscźi psched tutej knihu, kiž je też dźensa hišćeźe žórko mozy a žiwjenja. Modlitwa, wośadne špěwanje a špěwy thóro běchu šložene na łtowa biblije.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drježdźan.** (Drježdźańska rubježna zwólba sajata.) Drježdźańśej kriminalnej policiji je šo poradźiło, w 22 lětnem brodutrucharju Alfredu Karrašu ś Wróthźawja, kotrež bu pschi składowješi połpytanego rubježnego nadpada sajaty, jenoho ś rubježnikow šwješći, kotśi šu rubježnym nadpad na Grunaśśej dróży skuźili. Karraš bě tón, kiž mésješeho wobthoda ś muthymjenej pistolu pjenjesy wudrě. Jako šobuzpomocnizy buchu dale jaźeśi: 18lětny rejowaŕ a artišt Hans Kretschmar ś Kralowza, kiž je wan Dyk mjenowaśche, kaž 27lětny rěmušt Ota Wobśt ś Drježdźan. Też pschełkowarja a pomocnika rubježnikow, 23lětneho pschełkupca a 18lětneho šamkarja mózachu jaźeśi. Kriminalna policija ś tomu hišćeźe šdźeśi: We wšchich wóśom nadpadowanych posledních méšazow njejedna šo na žadyn pad wo njeśkutkach šnatych powołańśich šłóšnikow, ale wo jara šrašchne khłostanśe skutki młodośtnych, kotśi šu pśeśes bjesdźełoweje do hrubjenoho towarstwa a na tle puće pschišchli.

* S **Wurzena.** W šwjatodnem Namiu bź šo śrjedu 15lětna Irmgard Schumannez šhubiła. W popołdnišchich hodźinach naźdźechu dźěśaśowe cźłko sa pschi rězy stojacej wjerbu wiśajo.

Zwjezdźenja na dróhy.

Na Zitawsko-Oybinskej dróży póndźelu popołdnju krótko do 5 hodźin pjekarśti mišchtr Schuster ś Olbersdorfa śe šwojim motorśtim kołom tak šrašchnje do šabrišćeho dźěłacźerja Pawoła Rudolka ś Olbersdorfa jadźe, so šo poślednischi na hłowje a nohomaj cźežko šrani, na cźož sa krótke wokomiki wukhoda. Snjesbożeny sawośkaji žonu a dźeći.

W **Drježdźanach** na Albertowym naměścźe žona skocźi ś wosa elektriki, kiž hišćeźe njebźeše sastaka. Wona tak šraschnje padźe, so dyrbjachu ju do thorownje dowjesć.

W nozy wot njedźele k póndźeli na šatnej dróży ś **Colditz** do Zschadraša motorske kołs ś pschiwošom do pschérowa sajedźe. Wjednik wosta njeśranjeny. Sozius, 24lětny friźerśki pomocnik, žebi wutrobno šmjecźe a šo po idaczu też šnutkownje šrani. W pschiwošu šedźešchtej mkodej holcy, 17 a 21 lět šarej. 17lětnej šo nop pukny, so na to wumré. 21lětnu, kiž bźeše šebi nohu šłamała a šo też šnutkach šranila, dowjesechu do Leśnigśkeje thorownje, hdźež też friśerśkeho pomocnika dowjesechu. Zandarm wjednika, 22lětn. wobthodneho wjednika ś **Leśniga** šaja, dokelž je podhladny, so je ś njekedźbliwoscźu njedźošo šawinował.

Na Sšónczнej dróży w **Kamjenicy** automobil, kotrehož wjednik bźeše šo na khwilu wotšałił, njejapaj jěcź pocźa. Šrały do płunoweho kandelabera a šaśta. Auto šhrabny pschi tym 5lětneho Rośśa Riegera, kiž je šwojej 9lětnej šotru sa ruku po thódniku bźeše a šłócźi jeho ś łatarnje a jeho tak šraschnje šmjecźe, so na to wumré. Ssotru móžachu pomozni ludźo w pośledním wokomiku wukhowacy.

Na Werdawskej dróży w **Zwikawje** w nozy k šobotźe mechanikśti mišchtr še šwojim autom do šchtoma šrašy a šo na to do pschérowa wali. Wjednika a jeneho šobuźdźazeho bjes wódomja w pschérowje łežo namakachu a je-ju do, kharownje dowjesechu. Ssobuźdźazemu, jenemu hórnikej ze Zitawy, je šo nop wuknył a noša šłamała.

Ssobotu wjeczor w **Lipšu-Mokwje** motorśke koło wośobowemu automobilej do boka sajźdźe. Bratraj Karlaj ś Lipšta-Schönfelda, pschi tym tak cźežko ś motorśtim kołom pedryschtaj, so šo sadni šaraju. Jeho bratra cźežko franjeneho do thorownje dowjesechu.

Njedaloko **Frankoreda** n. M. sajźdźe njedźelu psched wjeczorom wośobowy automobil pschi wschedźynjerju motoriśkeho kolesaŕa do cźrjódy komunikowu, kiž ś nowego Ilsenburga. Hóšeł bźeše šo komunistiśka thromadźizna wolmišla, domoj jědźeśeśe. Wós munohich wśchich potorhny. Dźešaceź franjenych dowjesechu ś automobilom do thorownje.

W nozy k póndźeli sajźdźe po powěśći ś Libreca automobil do rěki Trawy. We wośu 4 młodźi ludźo, 19 hacy 22 lět šari, šedźachu. Wschitcy po šat[illegible] Jich

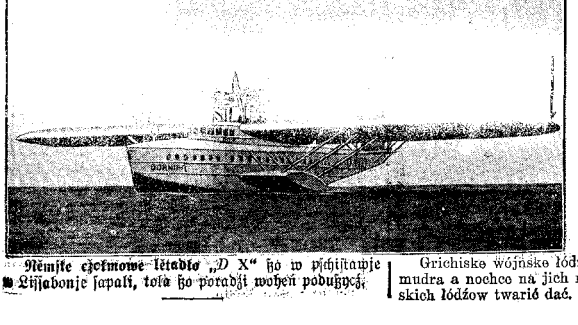

Němśke cźełkowe létadło „D X“ šo w pschitśawje w Lišabonje šapali, tola šo poradźi woheń podušyć.

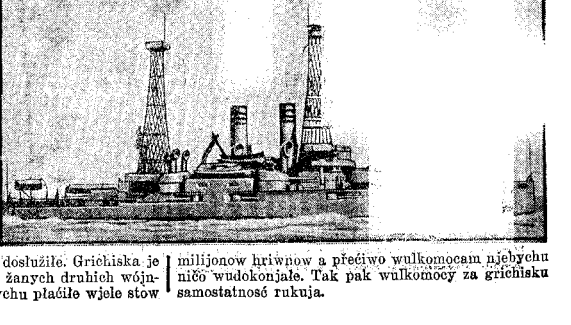

Grichiske wójnske łódźe su dosłužile. Grichiska je mudra a nochce na jich město žanych druhich wójnskich łódźow twarić dać. Te bychu płaćiłe wjele stow milijonow hriwnow a přeciwo wulkomocam njebychu niźo wudokonjale. Tak pak wulkomocy za grichisku samostatnosć rukuja.

cźjła pódźelu ſ wódy wuczahnychu. Mčuja, ſo je autowe wodźidło ſaprajſko.

W Židowſkim dźele **Warſchawy** njedźelu automobil na thódnik ſajźdże a 9 wošobow pſchejé. Tſi wošoby ſo cźežko ſranichu, tamni lohko.

Přiroda so wjedri.

Budźące wobhladniwi pſchi wutupjenju ſwrjatow! Tuto warnowanje ſ knihow pſchirodniſkow ſaklincza dale raſniſcho a to ſ polnym prawom. Pſchiroda njedowola bjesmyſlne ſnicźenje ſwojich ſtworjenjow a móje ſo też ſa to wjeźicź. Mamy ſa to wjele wuſpěcha.

W pošledním cźaſu dobywachu ſo do Kaliforniſkeje hobrſke ſtyky myſchow. Po tyſaſach a ſtotyſaſach ſchorja po zylym kraju, ſnicźeja duzy pólne płody a wohrozeja ſamo wobſtad po puczach. Wojuje ſo pſchecźiwo nim ſ jedojtmi płunami, ale to nima wjele wuſpěcha. Pſchicźiny tutoho hróſnebneho dźiwadła ſu jara jednore. Léta dołho ludźo pſchecźežehowachu njepſchecźelow myſchi, kaž ſchkrahelzy, ſowy, kohliźy atd., doniž je nimale njewutupichu a ſ tym dawachu ſtraſchnym hrommſakam ſtladnoſcź, ſo takle rosmnožecź.

W Jendźelſkej ſaſo ſu wulke myſche wopraudźita krajna cźwila a to też dla wutupjenja mnóſtwa ſich pſchiredných njepſchecźelow, kaž rubiežnych ptakow, liſchkow atd.

Też Awſtralſka ma ſwoju domjazu cźwilu podobneho raſa. Njeſłu tam niczo wukli ſ poſpyta ſ nuklemi, kiž buchu tam ſawjedźene dla tunjeho mjaſa a kiž ſu dźenſa ſtraſchna cźwila zyłeho kraja. Też druhi podobny poſpyt mějeſche ſamſne njewjeſełe ſcźěhwti. Pſchiwjeſechu ſ Ameriki tak mjenowane „kakate kruſchwy“ (druźinu kaktuſow), kiž mějachu ſłužicź ſako żiwy płót w puſtych krajach, ſo bychu ſaracźiłe létawy pěſk. Tuchwilu Awſtralcźenjo wopſchiſnahaju njebjo a ſemju, ſo by ſo ſadźěwało buſnemu roſcźenju tutych roſtlinow, kiž hroża ſapuſcźowacź zyłe kraſiny. Stomyſlny kaktus dźenſ hižo pokrowa 20 milijonow jutrow płódneje ſemje a ſo dale roſcźěrja, najebacź wſchě prózowanja ludźi, kiž chcźeja jeho dobycźeriſi potkód ſadźerzecź. Hacź dotal hiſchcźe njenadeńdźechu ſrědka, ſo bychu tute ſtraſchne ſelſko wulorjenili. Niczo njepomha, ani wuwrócźenje ſe ſemje, ſpalenje, ſaliwanje i kſałinu. Njepómhachu ani ſ Ameriki pſchiwjeſene pſchecźakanſzy, kotrež maju ſa wožebite ſchtódniki kaktuſow.

Franzowſojo tohorunja dóſtachu jěrc powucźenje, ſo njeje derje, mějeceź ſo do privatnych naležnoſcźow pſchirodu. Sahrodnizy ſ hromadami wojowachu pſcheciwo wroblam, ſo bychu je wutupili. Jako ſcźěhwk pokaſowachu ſo hobrſke ſtyky huſanzow, kiž ſahrody ſapuſcźowachu.

Ludźo bohužeł njewědźa, kak hobrſki nadawk dopjelnjeja naſche ptacźki. Hdyž njeby było na ſwěcźe ptacźkow, to njebychmy ſo mohli dowobaracź ſchkódnikow. Huſanzy a druhe ſchkódniki bychu nam ſpóźerake poſledniju ſelenu roſtlinu.

Je potajſim wulka hłupoſcź, hdyž ſo ptacźki a druhe ſwěrjata pſchecźěhuja. W pſchiroźe je wichitko derje ſarjadowane. Pſchiroda ſama ſo wo to ſtara, ſo ma wſcho prawu měru. Hdyž tu cźłowiek chze nješchto korigowacź a ſ njelepſi tuku nješchto kepſa, ſmėje ſam najwjetſchu ſchkodu. Pſchetoſ pſchiroda wě ſo wjeźicź.

Žénske pychařstwo před liſenču.

Pyhářſke a marne žónſke běchu na ſwěcźe hižo pſched wulkej liſenżu. To dopokaſachu najnowſche wukopanki w Ur w Chaldejſkej. Namakachu ſo tam też nimo druhich drohotnych pſchedmjetow też k połěpſchenju žónſkeje cźjanoſcźe, kiž ſo jara njerozjeſnawaju wot dźenżnjiſchich pſchiprawow żony, kiž léta 3500 pſched Khryſtom ſcźěhowachu pſchikkad kralowny Schul Al, kiž tehdy roſſłuchowaſche wo najnowſchich módach, mějachu pſchewažnje cźorne włoſy, i lohka ſcźěhbinjeny nóſ a wulkej hubje. Hubje móżne cźerwjenje barbjachu, brjowli ſcźěhlnichu ſcźěroko ſ cźornym barbownikom a wokoło wocźi molowachu ſelene wobwocźi, podobnje kaž dźenſa hraſeſki dźiwadła, kiž ſu wobwocźi módrje barbja, ſo bychu ſcźěhlnite wuraſnoſcź wocźi. Potajſim tehdy hižo żony ſo pomolowachu a to jara jaſkrawje a żiwje, ſ cźerwjenej, cźornej, běłej, ſelenej a żołtej barbu. Kralowna Schul Al a jeje dwórſke knježnу noſchachu wěnczki ſe ſłotych liſcźikow a twětkow, wodobjene ſ druhimi kamuſchami. Wobwoſli běchu ſ rjaſy ſłota, ſ módrymi, cźerwjenymi a ſłotymi kulkami. Tyſli ſa toaletowe pſchiprawy běchu ſ parlinu. Jehły běchu ſe ſlěbora a mějachu hejſi lapiſſlaſuli (módreho drohoho kamuſchka). Kaž widźimy, żony hižo pſched 5000 létami wědźachu, na kajke waſchnje maju hiſchcźe połběhnycź ſwoju rjanoſcź. Cźehodła ſo potom dźiwaca dźenżnjiſchim żonam. Pychaſtwo a marnoſcź żónſkeje ſtej tak ſtarej jako ſwět ſam.

Přilopk.

* **Klóſchtr w ſtrašche ſaſtupjenja.** Najſtarſchi klóſchtr rjadu ſwj. Franziſka ſ Aſiſi w Mezarota, kiž je byk pod bantżour Urbanom IV. w lěcźe 1263 ſałożeny, je dla powſchedujeho ſemjerjenja w provinzy we wulkim ſtraſche, ſo ſo ſaſtupuje. Pſches 700 lět ſtare twarjenje dyrbjachu wurumowacź a klóſchtrſku zyrkej ſawrjecź.

* **Jedyn, kiž ſebi ſam ſwój row ryje.** Na ſpodźiwne waſchnje ſłuſi korcźmar ſ Dahmsdorfa pola Dahme we Marzy ſamomordarſtwe. Wón dóńdże w nozy na mały kěrchow, kiž pſchede wſu leži, a wuzy ſebi ſam ſwój row. Hdyž ſwitaſche, bě ſe ſwojim dźełom hotowy. Wón położi potom mały ſdonk pſchi ſwój row a ſo ſa njón wobwěſny.

* **Smóżny potkod ſłowakſkeho bura.** S Cźěſkoſłowakſkeje ſo powě: So by ſpuſchcźenje dawkow a podpjeru k ſaſonatwarjenju ſwojeho ſtatoka, ſ wohnjom ſniczeneho, dozdě, dójſche ratař ſ Wulko-Byczana we Sſkowakſkej zyły dalokí rucź hacź do Prahi pěſchi, dodokeľ njemóżeſche pjenjeſy ſa jěſbu na żeleſnizy ſwjeſcź. Muż pcźewinn wokoło 600 kilometrow ſa niż zyle pjatnacźe dnjow. Món pucźowaſche potajſim dies wotpocźnjeneho dnja wjacźerjo ſydom hacź wósom hodźin. Jeho ſmóżny potkod mějeſche wuſpěch. Wrócźo mózeſche bur hižo ſe żeleſnizu jěcź.

* **Dźědźinſtwo komorneře.** Doris Cynthia Cambridge, mandželka bohateho mekſikanſkeho bankſeja Cambridge, kotraž bě pſredy revue-ſpěwarka, je w Londonje ſpadnyła ſchi ſ konja wumrěła. Sſwoje ſamożenje, 200 000 hriwnow wucźinjaze, je ſwojej komornej ſawoſtajiła.

Na nowše z cyłeho ſwěta.

— **Schkrowa powětrj wo wjedrje ſa jutſchi ſchtwórtk:** Rjenje, żuchło, ſymna w nozy, ſyłnje mjerſnje. Podobne wjedro w połnócźnej Europe a w Jendźelſkej.

* **W němſkostatnej radże je ſo po knježeſtwowym nam. wobſamknło, ſo maju ſo nahódnoſcźene ſtyhnoſcźi wot 1. januara 1932 ſe 7½ prozentom danicź. Statny ſekretar Weißmann na to pokaſa, ſo ſtej nazionalno-ſozialiſtiſkej braunſchwejgſke a durinſke knježeſtwo ſtwojimaj ſaſtupjerjemaj pomucźiłoj, ſa danjowu hadźbu 7¾ prozenta błoſowacź, hdžrunjeż ſu nazionalni ſozialiſtoſo w němſkim ſjemje namjetowali, ſo bychu ſo wſchitcźi ludźo, kotſiž ſebi wjacy dyhli 5 prozentow danje ſadaju, dyrbjeli dla lichewanja połitiſkeje.**

* **Na dróży mjes Kubei a Cahuli w Rumunſkej ſu rubježnicy transport dawkowych pjenjes, 400 000 leow wucźinjacy, nadpadnyli. Połoncja, kotraž ſo wobaraſche, ſaſtrělichu a zhlu ſummu rubichu. Rubježnicy ſu cźekli.**

* **Pſchihotowaca kommiſija ſa wotbronjenje w Genfu je němſki a ruſki namjet, po kotrymž dyrbjachu ſo cźeſke kanony, mjeliſche, minżmjetaki a tanki ſakaſacź, wotpoſaſta.**

Towařſtwowski powěſtnik.

Budyſin. „M.-S. P.“ ſo zeńdże dźenſa ſrjedu wjecźor pola přećela Grojlicha.

Budyſin. „Nadźija.“ Tutón tydźeń **njeje** zwučowanje narodnych rejow. Za to pruhuja pjatk wjecźor we 8 hodź. dźiwadłohrajerjo.

Barlin. Stóź ze Serbow ma znatych abo pſiwuznych w Barlinje abo wokolnoſci, ſo prosy, zo by jich adresu naſemu krajanej knjezej redaktorej Janej Skali napiſał (Redakteur J. Skala, Berlin-N, 58, Ahlbeckerſtr. 22.)

Domowina, zwjazk ſerb. tow.

Domowina. Kóżde ſerbſke towařſtwo dóſtanje darmo 2 eksemplaraj wubjerneje ſerbſkeje Cźitanki, z kotrejež móże ſebi też w zhromadźiznu cźitać. Towařſtwa, kotrež hiſće njejſu żanu dóſtałe, njech ſebi jónu ſobotu wot ½2—2 hodźin w Domowninej ſtwje w Serbſkim Domje po nju přiſłu. Syłniſe towařſtwa móża też 3 abo 4 eksemplary dóſtać.

Předſyda.

Drježdżany. „Hromadnik“ ma ſtwórtk 4. decembra ſwoje měſacźne poſedźenje. Přednoſk. Wažne wuradźowanja. Wſchelcźizny. Wutrobnje přeprošuje B. Krawc.

„Lumir“ ma ſobotu 6. hodownika wot 4—6 hodźin ſwoju pruhu w „Zum Echten“. Solistoju hižo w 3 hodź. hłoſotwor. „Skowrončk“ a „Słónčne pruhi“. Přińdźće wſitcy z dypkm. B. Krawc.

Lichań. „Zernička“ ſpěwa ſtwórtk wjecźor we 8 hodź. pola Rudolfec.

Porſicy. Jednota Sokoł wuhotuje njedźelu 7. hodownika w Handrikec hoſćencu ſwój 8. załoženſki ſwjedźeń.

Wotrow. Jednota Sokoł ma ſtwórtk wjecźor ½8 hodź. narjadowo zwučowanjo.

50 hr. myła

Naſemu wulkemu ludowemu pěſnjerjej Handrijej Zejlerjej ma ſo pomnik ſtajić. Wón ma ſtejcź wosrjedź rańſeje murje ſtareho kěrchowa we Łazu, z wobłoſom na torhoſcźo tak, zo ſo murja na tym měſtnje do kěrchowa zazhibnje. Pomnik njech je jednory ze zornowca, na poſtamenće z broncowym reliefom. Měſtnoſcźe zhonić we Łazu na farje abo pola k. překupca Haješa. Stóź hač do 1. febr. 1931 naćiſk poſkići, kiž ſo wuzwoli, dóſtanje naſqomnjene myto.

W Khrakſu, 26. novembra 1930.

Domowina
Far. Křižan, předſyda

Gardinowe zbytki
Vitraže, rolleaux, canki we tunich klamach
DA ERLER w Budyšinje rózk Zwonk.Lawsk.h 10

2500 hr.
ſo k 1. januarej na ratařſtwo na I. hypotheku wupožcźuja. Poſkićenja pod **G. 95** na wudawařnju Serbſkich Nowin

Koła za dźěći
we wšěch wulkoſcach wot **50 hr.**
Jan Schiebach
na Mužakowſkej drózy 4

Jara ważne za woteběrarjow „Serbskich Nowin“
(Tu wutřihnuć).
December 1930
50 pj.
(Podpismo woteběrarja „Serbskich Nowin“)
Tutón wotrězk płaći za nawěſtki w měſacu december 1930

Zo bychmy wšěm naſim ćeſenym cźitarjam ſkładnoſć dali, zo móhli wſo, ſtoż maju na předań, abo jeli chcedźa ſebi něſto kupić, abo maja nětkajku druhu naležnoſć

z nawěſtkom w „Serb. Nowinach“

wozjewić, ſmy k lěpſinje wozjewjerjow wotrězki zawjedli Kóždy cźitař „Serbskich Nowin“, kotryż pře ſ'azanju abo přiſpołanju nawěſtka wotrězk předpoloži, dóſtanje nawěſtk wo 50 pj. tuńšo hač hewak płaći. Wotrězk smě ſo ſamo w **poſtajenem měſacu** wužić. Skazane nawěſtka ma ſwoje poſtajerjo a wjes podpiſać. Na[illegible] ſo kóždy

Nakład. [illegible] Nowin“.

Jejka su dróżše, —
tuž kupujće „Jajko“
potom kury derje njesu

Khodownym pječwam
Smy woprawdźe tuni!

Sultania	. . . . punt wot	**40** pj.
Kokosowe truški,	punt jenož	**55** pj.
Mandl. narunauje.	punt jenož	**90** pj.
Mandle, słódke	. ¼ pt. jenož	**40** pj.
Mandle, jerke	. . ¼ pt. jenož	**45** pj
Citronat	. . . pt. jenož	**1.30** hr.
Duringski módry mak,	pt.	**55** pj.
Cokor, 10 puntow jenož		**2.85** hr netto
Margarina.	. . . . punt wot	**50** pj.
Kokosowy tuk	punt jenož	**50** pj.
Swinjacy šmalc,	punt jenož	**80** pj.

Wobhladajće sebi naše wukładne wokna!

Wobhladajće sebi naše wukładne wokna!

Nimo toho 6% rabata

Thams & Garfs
w Kamjencu

Prošu skhować

Předźenak Serbska protyka
so předawa
w Serbskej knihařni w Budyšinje na Lawskich hrjebjach

Neukirchenske wottorhanske
nabožne
protyki
ma
družwsto Smolerjec knihařnje w Budyšinje
na předań

Bohu lubemu knjezej je ſo spodobało, moju horcolubowanu ſwěrnu mandželsku
Hańžu Lebzynu
rodź. Wingerec z Khrósćic
w 63. lěće jejneho žiwjenja do ſwojeje njebjeſkeje wótčiny wotwołać.
We hłubokej zrudobje
Jakub Lebza
w mjenje wšitkich zawostajenych

Nuknicy, 3. dec. 1930
Pohrjeb budźe ſobotu w 9 h. w Khrósćicach

Přiloha k čisle 281

SERBSKE NOWINY

Srjedu 3. decembra 1930

Ejeralna hłowna konferenca duchownych Budyskeje eforije.

Póndjelu seńdźechu so duchowni Budyskeje eforije k hamtskej hłownej konferency w „Societät". K sawodej wuješeše eforala knjes superintendent Fröhlich nabožnu narěč wo hłowje predarja w puśćinje a rostoću, so tež duchownu dźeńsnišchemu cźasa sacźuwa khutnosć a wěrnosć tutoho stawa, pchetož zyrkej dźensa dalece wortnych luda wjazy njewobsidma. We Luśicy je wschak pjeća hišće dobra zyrkwinska pódła, ale hórje śtej i jeje wuśenci dale nuts do Sakskeje. Njedźiwajcy toho pak maju duchowni być pchihotowarjo puća jako nětdy. Kan. pchećenik, kiž njesmaješche jenoź swój cźas, ale teź swój sameŕ. K tomu śłuścha pak teź wobsobinske naboženje Boże, potom teź njewuwostanje wulspěch. Hdyž bźešche zyrkej Boża najnišcha, śběha ju wón sabo k wyšnjemu. To widźimy teź dźensa, mamy mkodźinu, kotraž we schto chce, mamy bohoštkowstwo, kiž sadźa Khrystusa do srjedźišćacza staja. Tu leża nadawki sa duchownehu, ći chce być předar w puśćinje.

Na to so hamtska hłowna konferenca wotewrji, knjes eforus wschitkich ſ wutrobnymi słowami witaśe, teź Božich. Se statistiſkeje rosprawy so wuběhny, so ſ wotnjeśa Budyskeje eforije wotešuje knjes farar dr. Zöller w Smilnej, kiž je do Lipska woleny. Jako wuczbny kandidat bu kand. theol. Wöttger knjesej wyschichemu sabranej Sarjeńkej w Khwaćźanach pchidźělenY. Kand. theol. Nóśleŕ w Minakale bu ſ farskim wikarom tamutneje wosady. Kand. rev. min. bu farski wikar Hönichen w Budestezach a farski wikar Mienecke we Wulkej Dźiwnicy. Lupjanska wosada so ſ jednoreje personalneje wosady połoźbnu k ofizijelnej farskej wosadźe, je so pchihła knjeźi dwór w Radworju.

Cźiche visitacije wotměchu so w Hućźinje, Maleśechach a Wałbramezach, śławne visitacije, kiž wotmě eforus, w Pózkowach, Sakomju, Hodźiju a Barcźe. Wotkrěźny zyrkwiny ſjezm seńdźe so 23. junija a 6. oktobra. Jednaśe so wośebje wo praśenjach synody.

W mnohich wosadach je wobkedźbowaŕ, so popuśćuje kemschitkodźenje. Wina ſu ſwjedźenje sobotu wječor a wulěkny wobkhad. Tu dyrbi so ſchesćijańšy smjatlene towaŕstwa we wosadach stutkowaŕ. Teź cźasa ſwoednych pomałku spadowaśe. Wjele je wina, so so tak śławnje pchećezowo zyrkwi dźeła, na druhej stronje pak ludźom pobrachuje smužitosć k wusnaću. Bohužel so 30 porow wot sta wjazy zyrkwinsku wěrnosć njeda. Tu wěło teź hospodarśka nuza sobuwěcźi. We dźełe na młodźinzow je pola źónšleje młodźiny dopředka śko, pola młodźenzow je dźeło cźeźke, dokeź so jich sa-śim śara śchportej pchiwobroćuje.

Wunoseńi śławnych zyrkwinskich sbórkow su swjesełoze. S zyrkwinskimi dawkami pak je na wšach druhdy katastrofalne. Huźo wobsteja dokhody ſtoro jenoź ſroſchkow dźěłaćeśiwa. Najwjazy wosadow wonkach wuśenkuje swoje śliczbowanja ſ nětdźe 2000 hr. dołha. Tu leża ſu wschitkich, nimo dźěłaćeśiwa teź ratarſtwo, kotrehoždomhaćź dźerżenju zyrkwje wótzow. Pchi dobrej wuli namakaju ſu puće.

Cźeźke starosće naczini ſtajnje pchidźeraza biesdźenje. W Budyskej eforiji je pchi 153 000 wobydlerjach nětdźe 10 wot sta bjes dźěła, to je wyšche dwźli krajny pśerězk, kiž 8,7 proz. wuczinja. S radośeju pak widźimy, kak ſo Snutskowne mišijonſtwo a zyrkej prózujetej, nuły po ſwojich mozach wotpomhaćź. Budyšk wosada ſwoj. Pětra je hižo w mejı zyrkwinsku pomoź ſa bjesdźelnych ſałoźika, kotraž tuthwilnje 70 ſwójbow porjadnje podpjeruje. Sśrědźi ſwjedu duchowni ſami, druſy pomharjo a zyrkwinske dawki.

Wobmyślowaćź hódne je ſa wschitkich, kotříž ſu naboźnje liwy, seźełowaze ſtatiſtiſke sestajenje: Léta 1918 naliczi ſo 3000 ſwobodnoſmyślenych, léta 1920 hižo 60 000 a léta 1930 ſamo 700 000 (!). Runjeź ſu ludźi husto doſcź jenoź ſwonkowne pśicźiny k wustupej ſ zyrkwje dowjedźe (zyrkw. dawk atd.), dha pak je woprawdźiteź, ſo ſo programje pśicźiwo zyrkwi dźěła. Nimamy jenoź ſ tym khcźicź, ale ſtražowaćź. Pśichodźe wšěm je kśesćeśanam trjeba, ſo postanu a hromadźe ſteja.

Po krótkej rosmotwje pchednoschowasche knjes farar Franka-Scherachowſki wo zyrkwinſkim problemje dźensnišchego cźasa. Prjedawſchi rozbźěł wo widomnej a nezwidomnej zyrkwi ma ſo jako njebiblisti wotpokasaćź. Hižo Melanchthon tuto měnjenje sastupuje. Nječnik na to jasnje wopišowasche wšelake nětćeźiše sapśichijeeśa wo zyrkwi. Njech ſo naſpomni wośebje ſoziologiſke. Revoluzija je tu pśichiſchła jako wuſwobodowaze njewjedro, kiž je zyrkej ſlónczńje wot ſtata dźělila. Nětko hodźi-hałe ſo wo zyrkwi rěcźeć, kotruž wschak drje pśicźeo měchachmy. Organiſatoriſko-mišijonarſka zyrkej je hižo popyt k nowemu wutworjenju. Na schórkoch organiſaziji ludoweje zyrkwje wotpoćuje wunoſki twar tych, kotříž chcźedźa być zhutni kśesćeśenjo. Dyrbi k tomu dóśeć, ſo ſo njerěcźi wjazy wo zyrkwi, ale jenoź wo Božim kraleſtwje.

Posdźišcho seńdźechu ſo zobuſtawy konferency k jednoremu wobjedej, pchi kotrymž teź wośebite konferency wo ſwojim dźěle rosprawjachu, Salomśka, Bilkapcańſka, Maleśchanſka a Budyſka konferenca. Popołdnju seńdźechu ſo wabdźelniſy w Radnej pinje.

Eforalna hłowna konferenca ſawostajı pola wšěch wobdźělnikow ſaćišćenu, ſo bźeźenje wo ſapśichimnjenju dźensnišchego cźasa kśesća do hłownych nadawkow duchownehu a bohoštkowstwa.

„Do X", najwjetše létadło swěta.

Schtwórtk 6. nejmnika bźišče ſo najwjetše létadło ſwěta „Do X" do powětra ſpóznyło, k prenjej etapnej cźarje ſo śtó do Ameriki.

Létadło „Do X" su natwarjene wot Dornierſtich tworniow, kiž pchiſłuſchcźa wulkemu Zeppelinſkemu konzernej. Wunamakaŕ hóbitkeho létadła, kiž ma 12 amerikaniſkich Curtiš-motorow wulkeje ſylnoſće, je dr. Dornier.

Kelko ludźi może w létadle na raz leźeć?

21. winowza ſamſtnichu w létadle 169 cźłowjekow a leźachu ſ nimi po Bodenſkim jězoru. Na jěźe rumnica 800 kilometrow (Mjaier-Marſeille) może ſo wobſtarać 95 wosobow, ale cźeźa 9000 kilogramow. Haj, może ſamo pchi mjeńšich ſtatach 22 000 kilogramow ſobu bracź. To je cźeźa, kiž ſo ſeni hišće dozwóla njeje.

Kak ſo pchi leźenju cźuješ?

Samźitnjeńſta měſtnoſcź je 20 metrow dołha, ſrjedźa dźělena pśiches pchechod. Je wudebjena ſ połtrowanymi ſtołami, na kotrychž ſo derje ſedźi. Hdyž létadło pśi wodźe jěźe, dha ſo, ſo ſu w cźśtnje. Matory, jedyn po druhim ſo ſańšmu, najprjedy dwaj ſwonkownej na łźej ſtronje, potom dalſche; ſlabe cźehyptanje dźe pśiches rumnoſće, ſedźimy ſo ſ łźjoch mjeńſchinu, tola ſeni tak błytne njeje, ſo njemoſi ſe ſtudobom rěcźeć. Lohko ſo pośołnje létadło ſ wody do powětra. W nozy móſech w létadle lepje ſpać hač w ſyſchniku.

Je pchi leźenju we wětšoſći pśched ſnjesbożenjom postarane.

Spaniſki létaŕ Franco, kiž pśiches Ozean leźeſche, dyrbjeſche ſo na morjo dele puſchćićź a tam 8 dnjow plowajo wutrajeſche. Jako Amunſen lita 1928 ſwoju jěźbu k lodowemu cźopjej ſwali ſ Dornierſtim létadłom, ſkoro wośom dnjow na łódje wutra a móſeſche ſo po tym hišće k wyſchinam połóžbnyeź. „Do X" je wo wjele ſylniſche Létadło. W jednorym létadle dyrbi wšelnik wſch dźěła a ſamoſwjenja ſam pchećwjeźaś. W „Do X" je cźeźa roſchěrjena na wjazore ramjenja: Pśiſła ma je-noź nadawk, Létadło w prawej ſpěchnoſći a wyſokoſći dźerżeć. Sady ſydła wjednika ſteji navigatiońſti ofizěr, kiž ſtuduje kraje a móŕſke khaty. Kapitan je komandanta Létadła. Wón pchijimna powěśće wo wjedrje a rosrěkći ſo wo nim ſ hišo mjenowanym ofizěrom. Sady maſchina rosſtarowaneho mośćika je měſtnoſć motorowych naſhadłow, w kotrejž jedyn inźenjer a nětkoli montéry ſłužbu wukonjeja. A to je to najwažńiſche, najnowiſche, najwuſnamniſche: Wotud może ſo pchi leźenju wſchi motory wobkedźbowaćź a wotkładaćź. Hdyž jedyn motor ſaſtanje, dźe jeho montéŕ pśches luſti pchechod do łśchidła, hač k mośtnu, hdźeź je motor pchipraweny; pak jón wupoſedźa, pak jón ſaſtaji a tola ſchwórći Létadło njemyślene daſe. Sśamo ſchtyri motory móſa ſo ſaſtajić, a tola leźi Létadło njemyślene daſe. We ſpódnim pchećeŕnje ſe'aśła je ſamóſtatna wupoſedźeńſka a narunańſka ruminoſć.

Może Létadło wobſtaćź w howrjazym namórſtim mjerje.

Tak kaj na łódź ſo bźóśićź ſ elementami pchiſrody, tak teź „Do X". Hłowne pak je, ſo może Létadło na ſolmach w nuſnym padźe plowaćź a tak dołhi cźaſ wutraćź.

Móża ſo měſtnoſće ſa bruzin ſapaliś pchi leźenju?

Cźerjeńſće měſtnoſće ſu doſpołnje woſſamknjene wot měſtnoſćow ſa palibła. Je pśiches wobu wotſamknjenu wot druhich. Dr. Dorier pak je hišćeze druhe ſwjeźenje pchijmaŕ. Chże pchi dałſich Létadłach hišćeze dubjakowu wožeŕaću pchijmaŕ ſaſtaraćź, kiž ſo automatiſki ſama ſaſhónje pchi wótrym ſłopjeńu cźopłoty w rumje. Tak budźe w pchichodnje rumnoſći niz jenoź wodowóſeze, ale teź powětrowóſeze woſſamknjena.

„Do X" je dośpołne nowe wunamakanje revolucionarneho ſkutka.

„Do X" njeje konkurenca Zeppelina. Zeppelin je wo-wětrom, je wuſnamny na dałoke łśehy a ma aktionsradius, kaž jón jeni leźaca łódź „Do X" dośpeć njemóże. Wuhódkowanje wjes Zeppelinom a „Do X" jako błźeźk pchiſwjeſły w powětrje ſy było njeſmyſłne. Horduje ſe, ſo Němſka wobſtoći „Zeppelin" a leźaca łódź „Do X".

Wunamakaŕ leźaceje łódźe.

Wunamakaŕ leźaceje łódźe, dr. Dornier, je rodźeny w Kemptenje w Bayerſej, je 45 lt ſtary. S twarom leźaceje łódźe „Do X" je ſpodźiwanje zjukeho ſwěta ſbudźił. Ma nadźiju, jeźi ſo twar Létadłow dale ſpěchuje, ſo ſa 10 lt po ſwěśe „Do X Létadła" ſ 100 000 kilogramami cźeźe — 500 wosobami w pchihódnych ruminoſćach — na cźarje 1000 kilometrjeze dołhoſće łśaju.

„Do X" ſbudźi ſławne pchipośnacze we wódomoſtnych a étaſſich kruhach."

Je dołecźało haćź do Liſſabonſkeho pchiſtawa. Tam je potrjechi ſaſchłu ſobotu wohnjoſwe njeſłoże, kiž ſnicźi ſwoj pchikrywu Létadłoweho łśchidła. Sćt do Ameriki dyrbi ſo tak ſtuto Lto wotſtorcźićź. Kak je ſo Létadłowe metallowe łśchidło mohło ſ wohnjom ſniczićź, njeje hišćeze wuſaśtnjene.

S hordoſcźu hłada uźmſki lud na ſwoje Létadło „Do X" a pścheje ſebi, ſo by był Lt do Ameriki w Lcźe 1931 ſbožnowny.

„Leningrad a Moskwa".

(Pokrjaczowanje.)

Bližimy ſo k Peterhofej. K ruſkemu Versaillej wjedźe ſtruchła dróha. Po woběmaj ſtronomaj poſapadnjene wiſnate dejewjane bndy. Mnohe ſu wopuſchćene, njeharjeſi ſo w nich wjazy bydlićź, druhe ſu wupalene. Wupodeje to tu tałke kaź w ſrjedźnym wěku po napadze Tatarow. Dośdźemoj po wupuſczenej aleji hač k hrodej. Hród je doſcź derje ſakhowany; nochżu jón wopiſaćź. W zyłej Europje ſu te ſtare hrody podobne jedyn na druhi kaź jejſo na jejſo. Tak ruće hač někajſi wulki knjes wuhlada nowy hród knjeſa kolegi, dyrbjeſche jej tež tajſi podobny natwaricź.

*

Cźakałche na naſ rjada autow, w kotrychž ſmy jěźdźili po Leningradźe. Na pśchespuću pola Eremitaže dirigowałche ſamór wobkhadowy ſtražnik, ale bě tam tak malo wobkhada, ſo móhł ſmérom nohajcy pletowaćź.

W pchekrašnej katedrali ſwj. Jiaka ſteja mutka hišo pśched wójnu poſtajene rośchły k wuporjedźenju kulotwara. Wo wuporjedźenje ſo hišćeze dźenj nichtó wjeſtara.

Sćerki Eremitaže ſu derje ſakhowane. Pchiſtupy ke ſadnym ſbérkam ſtarych pokładow ſo jara krućze kontrolnje. Kśódy wopytowaŕ dyrbi ſo podpiſaćź. Sa ſbérki a wobraſarńju ſu pchiſbérali rjadu ſalow w nébdušchim Symſiłim Pałazu. S tym bu nébdušchi cźaſti pałaz dźeł Eremitaže. Nětkotre ſale ſo hišće ſe wuporjedźuja. Wuhladachmy tam w pódłaſſim ſalu rjadu roſbitych poſtawow, ſłamanu nadobu a druhe dopominjeńſki wupuſczenja pałaza.

Pětro-Pawłowſka twjerdźizna dźenſa wjazy nikoho njeſcheri, w komorkach nimaſch jatych, je tam wſchitko pchiſłuſchne ſławnoſći.

Wopytachmy teź dźěłaćeśiſki aſył, kiž bu jara ſnadnje ſarjadowany. Wjachu bjeſe wſchego bohatemu pchekupcej jeho pałaj ſ nadobu a numnikłimi ſbérkami a naſadźichu tam ſtatnych pchiſtajenzow. Kóźdy ſ nich ma prawo, wěſty cźaſ tu bydlićź, w tutym pchećpychnym domje. Po ſamknym rezepcje ſarjadowa ſo teź wohladaćeńa dźećzi. Wſachu pałaz nětkajśej rejwaſzy, kotrejž bě jej jeje bohaty pchećezeŕ nźnowaŕ a ſamśeźachu tam wokoło 60 dźećzatkow. Dźećzi ſ dołheje łźwile wudrapaju parliu ſ pchećpychnych durjow a teź hewaŕ jara ſo wo to ſtaraju, ſo bychu pałaćźit pchemjenike do roſpadaukow. Widźachmy teź někotre nowonatwarjene dźećzaćeńe domy, ale teź te hižo roſpadowańcu, jako bychu ſo chźyłe pchimjeŕićź ſwojej ſrudnej wokolinje.

Po thromadnym pchećejźdźenju mešta ſmy ſami dundali po meśce, hdźeźkuli ſo nam chcźyło. Dobra połozya klantow je hišćeze ſamknjena. Wotewrjene ſu jenicźkimi klamy ſ hrajkami, knihami a papjeru. Kich błowne pchećedmjetnjeny ſu propagaczne plakaty a podobiſny Lenina a Stalina we wšěch wulkoſcźach. Sćdźiwachmy ſo nad pchećedawańcujemi kwětkow. Bźchu potne pchećekrašnych kwětkow. Nuſnjo dyrbja być horlimi pchećezejſo kwětkow; wjele maſanych abo roſbitych woknow je wupyſchenych ſ pśiſanymi kwětkami. W pchećedawańcach je ſportowymi pchećedmjetami bě wjele ſajimzow. Sportej ſo tu wjele kedźbnoſcźe wmnje. Sroſumjachmy teź, cźehobła je tu tak wjele wobkhadow ſ wonjaſkami, wſchak ſu cźekrwjenej hubźe a cźerwjene nóhcze jenicźka módna pchećepycha, kotruž móżeja ſej Leningradźanki dowoliś.

Pśched tłamami ſ trěbnymi wózami ſteja wulke cźerjódy ludźi, kiž chcźeja kupowaś. Cźakaja ſeśerpliwi abo prajmy lepje tupje, haćź pchećindu na rjad. Muſiju cźakaja na tobak abo paleny. Je tu wulki njedoſtatk niz je-

noź na jědźi, ale teź wſchitkich trěbnych wózow. Maju tu jenicźky doſcź łtwile.

Wſchitko, ſchtoź ſo hodźi kupiś, je zakuſnje drobe. Sa pół litra piwa ſapłaćźi 2 hr. Bleſcha błdneho wina płaći 16 hr.

Awtow jěźdźi po haſach jara malo. Sa to ſu tramjowe cźahi natykane polne. Na hłownych haſach ſo njerwi ſ Indźimi. Swójeſcha łźodźa pśchi, ſchtiźiju ſu bźbni wobleſkani jako hubjenje ſapłaćźeni dźěłaćeśiſ. Porjadneho cźłowjeka, ſwobleſkaneho po ſrjedźoeuropiſki waſchniju, njewidźiśich.

Powſchitkowny ſaćźiſchcź, kiž mam wo Leningradźe, je wobohi a hubjeny.

Wječor naſtupichmy do cźaha, kiž naſ dowjeſe do Moſkwy. Sparkle wośy ſu doſcź wulke a pchihódne. Wy ſo w nich derje ſpało, hdy njeby było telko płkow pod pchikrywanu.

*

Na Moſkwu ſo njewjeſelichmy. Bojachmy ſo, ſo budźe to druhi Leningrad. Ale hižo łodźimy pśched Moſkwu wobkedźbowachmy, ſo ſu twarí tu nowa żeleſniſka cźara, ſo ſo pódla żeleſniſkeje cźery twarja wile, haj teź někotre wulke twarjenja. Pśeni ſaćźiſchcź ſ Moſkwy ſo nam někak do ſcherokeje roſšěrjachu. Maćźerka Moſkwa bźlokamjeńtnaſ! Wonja tu hižo trochu ſa ranjom, ale je tola naſchej wutrobje bliſa. Někak ſwobodniſcho ſo tu dychu; je patriarchalna a ſnadź je trochu ſtaroźina. Dźenja ju pchećdźěkaju na nowoczaſne, haj hypomoderne wulkomešto. Nište chcźi ſo tuleja pódła wuſoćich niebźeſakow. Tu ſo dźěła. Domy ſo wuporjedźeja a wobnowieja. Haſy ſo wupleſtruja, kolije ſo rumčenjeja. Stare żony hatźa njeceſeja. Teź wokna tu wucźiſcźene. Nětchto rjanych nowych twarjenjow wuhladachmy. Wobkhad po haſach ſ żiwy.

(Skónczenje pchichodnje.)

Hospodarski rozhlad.

Sćrjedu 3. hodownika 1930.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1836	100 pólsk. złotych	47,125
1 jendželski punt	10,338	100 čěskosł. krónow	12,425
100 šwajc. frankow	81,18	100 franc. frankow	16,488

Barlinska bursa bě wčera swopřědka žiwa, posdźišcho wjasny, pšchi šo wotdźerjowajucych kursach. Na wikach ſ dołżnymi a rentowymi liśćinami běchu kursy też wšchelake a wobrot niz pšchewulki.

Produktowe wiki pšchinjeſechu wčera pšcheńzy ſnadne seſłabjenje wo 5 pf. po zentnarju. Sa to rožka wo 30 pfenježkow postawi, dokelž šo wotčežkuje, so knježeſtwo se pšchiprawami sapſchinnje, płaćišny rožki posłužnyć. Naſtni a nałymſki ječmjeń a też wowš wo 5 pf. postupichu. Wčera płaćeſche zentnar

w Barlinje:

pšcheńzy 12,55—12,60 hr., rožki 7,75 hač 7,85 hr., nałymſkeho ječmjenja 8,95 hr. hač 9,30 hr., nałtunjeho 9,75—10,85 hr., wowša 6,90—7,20 hr.,

w termiſowym wikowanju:

ſa dezember: pšcheńzy 13,15 hr., rožki pak 8,85—8,95 hr., wowša 7,67½ hr.,

ſa měrz: pšcheńzy 13,62½—13,80 hr., rožki 9,45—9,50 hr., wowša 8,30 hr.,

ſa meju: rožki 9,90—9,83¾ hr., pšcheńzy 14,35 hr., wowša 9—8,95 hr.

Wiki proſtatow a běhatow w Friedrichsfelde p. Barlina.

Wutoru 2. hodownika běchu pšchiwjeſli 341 běhatow a 589 proſtatow. Wiki běchu měrne a płaćišny šo mało pšchemjenichu. Wone płaćachu

proſtata:

małe	19—22 hr.
ſrjedźne	22—27 hr.
wulke	27—32 hr.

běhaki:

małe	32—40 hr.
ſrjedźne	40—65 hr.
wulke	56—60 hr.

Kupuja:

Krušchwiny, 30 cm tolſte a też tołſche, Jan Nowak we Delnich Pósakowach.

Jeleſniza hrajfu, Krause w Małym Wjelkowje 37.

Merkliniſti twarſki kaſchćik, w Budyſchinje na Wetzelſkej dróſy 21.

Na pſchedań:

Kamor pjenježny w Hródku, Bjedrichowa haſa 19 II.

Kolo motorſe w Budyſchinje, Lubijſka dróha 10 delka.

Jałoźa wyſokoſnućelna, Witſch w Prožimje.

Kundroš w Bělej Horje 20.

Kuru młodźićźi, Hoffmann w Hródku, Bjedrichowa haſa 33.

Kóš kolebaty, kožany, w Biſkopizach, Kamjenſka dr. 55 I.

Sud mjaſowy, w Kulowje, Wojerowſka dróha 18.

Mjeſak a zentrifuga, Bingmann w Delnich Brußach.

Kóń, 10 lětny walach, kiježi dwór w Mjeſwaćidle.

„ w Biedrinku čišło 23.

„ w Budyſchinje, Nowowalſaſka dr. 4.

Drjewowe awtoje.

Schtwórtk 4. 12. pſchip. w 1 hodź. na morwej horje pola Schołeźkeju młyna:

60 dołſich khójnowych hromadow,

30 metrow khójnowych kuluchow.

Pjatk 5. 12. w Tuchoſtim kěſu, kupjaj ſeidu šo pſchip. we 1 hodź. pſchi ſerbſkej hajnkowni:

3000 ſerdźow a ſerdkow.

Njedźeń 7. 12. w holi Bulangez herbow w Spalowſkich honach nětkle 50 łoſow ſtejaceho palneho a wužitkowho hrjewa.

Sſudniſzy na pſchedawanje

ſchtwórtk 4. hodownika 1930:

w **Budyſchinje** na ſudniſtwje dop. w 10 hodź. wſchelake meble, hućelne ſtroje maſchiny, gramofony, Wohlmuthowy aparat, pjenježny kamor, cźaſnikl, bowle, wſchelake draſty ſa muže, žony a dźěći, kachle, klamaſſa po-

kładnja, kožuchi, kožuchowe twory, tkaniny, ſchijaca maſchina, wſchelake wobuća, mužoze koło, 80 puntow jeczmjenja, 4 thſy ſawitych jerjow.

w **Kamjenzu** w komornym domje maſchinſkich iſtšbow dop. w 10 hodź. wſchelake meble, wobraſy, hudźbny automat, wobleki, mantle, wupſchedſtrijerjow, gramofony, ruby, ſawſchki, lokomobila, ſtomowa praſa, młócźawa, wobrućeje na motorſke koła a wſchelake dźěle a potrjeba motorſkich kołow, ſchijaze maſchiny, prochźerbak, kładr, gramofonowe tacźele a wſchelake druhe wězy,

w **Rěčźjach** w hoſeńcu „K Jeleſnizy“ dop. w 10 hodź. auto ſa 4 woſoby,

we **Wochojach** w Balkej hoſeńcu pſchip. w 12 hodź. draſchca.

w **Lubiju** na ſudniſtwje dop. w 10 hodź. wſchelake meble, a motory, piſaniſkej ſtrojej, wſchelake barby, radia a kładr, ſtołny wóſ a klampnarſke nožizy.

Sſudniſzy na pſchedawanje leżownoſcźe.

Korźmarſka leżownoſcź ſ nětkle ¼ tórzom leżownoſcźe, ſłuſchaza jankarjej Heinrichej Emilej Oskarej Dietrichej w Ltounju. Hódna je 8198 hriwnow, wopalna pokładnja 8640 hriwnow. Pſchedawanje budźe 15. januara 1931 dop. w 11 hodź. w Budyſchinje na ſudniſtwje, ſtwa 141.

Ziwnoſcź ſ 18 tórzami leżownoſcźe, ſłuſchaza Maksej Dućźannej w Delnjej Hóraj. Hódna je 16 400 hr., wopalna pokładnja 22 900 hr. Pſchedawanje budźe pjatk 16. januara 1931 dop. w 9 hodź. w Budyſchinje na ſudniſtwje ſtwa 141.

Kněža ſłuſchaza młokarjej Korli Alfredej Güntherej we Budyſchinje pſchi Pětrſkej zyrkwi čźo. 3. Hódna je 10 500 hriwnow, wopalna pokładnja 13 260 hriwnow. Pſchedawanje budźe ſchtwórtk 15. 11. 1930 dop. ½9 hodź. w Budyſchinje, na ſudniſtwje ſtwa 141.

Płaćiny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

2 decembra 1930. Płaćiny po centn. a zł. hriwnach

Skóźne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 176.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje rězneje hódnoſće hač do 6 lět	58—59
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	55—57
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe	51—53
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	44—48

Ryki: 311

Połnomjaſne, wurośene, najwjetſeje rězneje hódnoſće	54—56
Połnomjaſne, młódſe	52—53
Mjenje wukormjene młódſe a derje picowane ſtarſe	50—51
Spatne	46—49

Jałowcy a kruwy: 848

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rězneje hódnoſće	40—44
Połnomjaſne, wukormjene jałowcy najwjetſeje rězneje hódnoſće hač do 7 lět	30—37
Starſe wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałowcy	26—29
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowcy	20—25
Mjenje a špatnje picowane	—

Cełata: 2425

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	70—80
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	63—71
Spatne (4.)	40—55

Wowcy: 2648.

Młódše a ſtarše wukormjene (1. družina	64—66
Starše wukormjene (2.)	58—63
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (3.)	48—54

Swinje: 13192.

Połnomjaſne, wosebitych raſow a jich křižencow, ha do 1½ lět ſtare	60
Wukormjene	58—61
Mjaſne	58—61
Spatne	56—58
Rancy a kundrosy	53

Płaćiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg, howak 100 kg.

Płaćiny po złotej hriwnje.

	2. 12.	1. 12.		2. 12.	1. 12.
Pšenica	251-252	252-25?	bany	17 18,0	17 18,0
rožka	155-157	149-151	woka	17 20,00	17 20,00
naz. ječmjeń	—	—	*mórne łupiny*	—	—
nał. ječmjeń	195-217	194-216	žolte łupiny	—	—
Wows	139-144	137 142	keradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	8 9,70	8-9,70
pšeńc. muka	29 37 00	29 37 00	lany wosušk	15 15,30	15 15,30
rjana muka	3 >6 85	3 >6 80	poen. melass	—	—
p. wotruby	8 9,65	8 9,25	bórnj. kruški	—	—
rjane „	8 9 00	8 8,75	syno, 50 kg	1 40-1,7	1,85 ž 35
raps „	—	—	rjana ſłoma	0 70 0,80	0,8-1,10
hróch Victor	4-21,00	24-31,0	ſeńc. „	0 70-0,80	0,0,70
lane sum o	—	—	wowsna „	0,65 - 8	0,80-0,95
pjelušk.	19-20 0	19-2 0 0	ječna „	0 7 - 80	0,-,7

Němski parnik „Ludwigshafen“ w płomjen adi.

W Panamaſkim mórſkim ſaliwje w ſrjedźnej Ameriźy je na parniku „Ludwigshafen“ łódźneho towarſtwa „Norddeutſcher Lloyd“ njedźelu dopołdnja w nakładźeni ſadnjeho dźěła łódźe wohenj wudyrił. Jako šo łódźin ſtraža wohnja dohlada, hižo zyły ſadni dźěl w płomjenjach ſtejeſche. Kunjeż šo zyłe muſtwo hnydom do haſchenja da, běchu pućowazy pſchezo hóle wohroženi. Kapitan da jich łohodła do wukhowanſkich cźołnow ſwuſadźeć a wołaſche telegrafiſzy wo pomoz. Na to bórſy tu jendźelſke twarowe łódźe na pomoz pſchijědźechu. Jena łódź pſchewja pućowazych.

Po tym je šo pjeza bórſy poradźiło, woheń na ſalpetrowy ſkład wobmjeſowacź, w kotrymž běſche wudyrił, ſo ſa wjedniſtwo a muſtwo žadyn ſtrach wjazy njewobſtejeſche.

„Ludwigshafen“ je łódź wo 5918 tunow a wobſtara porjadny wobkhad mjes Němſkej a Połodnjiſchej Ameriku. Wona je 13. ſeptembra ſ Bremena wotjěła a jěchdźeſche ſ Valparaiſa w Chileſkej domoj. Sſrjedź dezembra dhajſche do Bremena dojěź. Łódź je ſe ſamknjenej mozu do pjchiſtawneho města Colona dopłuwała, hdźež ma šo ſwuporjedźeć.

Přilopk.

* **Podrunjik jako mordaŕ ſwojeje hoſpoſy.** W Barlinje namakachu 67lětnu wiſowaŕku zokrowanych płodow Hanu Maczyznu w jeje bydlenju morjenu. Se łkućerjom je był wěſty dźěłaćeź Baum, kiž běſche pſched nješchto dnjemi jako podrunjik k ſtarej žonje pſchiſłužnył.

* **Sſmjerćiny wopor rubjeżneho nadpada.** W Ribbachu w Raiſchej Pruſkej ſta šo khrobły rubjeżny nadpad. Hdyž wumeńkaŕ Joſef Krüger ſwojim ſwinjonm dawaſche, pſchiſłódźeſchtaj nadobo muſłkaj do jeho dwora a ſawjeſchtaj jeho do ſwinjazeho khlěwa. Hdyž Krüger potom durje wupaćł a do ſwojeho bydlenja dobéża, ſwěźeſi, ſo běſchtaj jo rubjeżnikaj pſcheryłoj. Wón hjěchcźe wjeźeſche, kak rubjeżnikaj ſ woknom wuſłoćźichtaj a do nozy won běżeſchtaj. Na ſchożeju ſetkaſchtaj žonu, kotraž domoj dźěſche. Hdyž mużow pſchiſłhadźeć khcźeſche, jaſnjeſi ſwoju elektrizniſku bybłaćźnu lampu. W tutom wokomiku šo wutſełi, a žona ſwjeſe ſo cźežko ſranjena k ſemi. Wona je w khorowni na ſwoje ſranjenja wumrjela. Wobeju ſtóſnikow mózachu lepicź a ſajecź.

* **Rubježne mordarſtwo na jeleſnicźnej ſtaſiji.** We ſaſchłej nozy bu na jeleſnicźnej ſtaſiji pola Augsburga ſtaźijinju ſaſtojnik wot njeſnateho ſ wutſełom do žiwota ſatſełenju. Dokelž pobrachuja jeho móćeń a pjenježy ſtaźijineje pokładnje, maju ſa to, ſo je šo rubježne mordarſtwo ſtało. Němſkoſtatna jeleſniza je ſa dźěłenja, kiž k ſajeczu mordarja dowjedu, myto wo 500 hr. wuſtajiła.

* **Zyrkej, w kotrejž ſmědźa dźěći ſchćipeć.** W jenej zyrkwi w Los Angeles ſu njedawno jara pſchimněrnu nowotu ſawjedli. Sa maćerje, kiž njemóża ſwoje małe dźěći ſamo doma woſtajić, bu do mutſkowneje zyrkwje woſebita měſtnoſcź ſatwarjena, kiž je tak dospołnje wot ſwutkow ſawrjena, ſo kemſchi khodźerjo ſamo ſ najwótrijchim dźěćazym ſchkřećenjom šo njemyła. Na łožu podobna měſtnoſcź na prědku ſchkleńcźanu ſcźěnu, ſo buchu maćerje mohłe zyłu zyrkej a też hač na wołtaŕ widźeć. Wótſjerećzak poſrědkuje jim niz jenož prědowanje, ale też hudźbu.

Zaidźeny ſtwórtk komunistojo w posedźenju měšćanskeho zastupjeŕſtwa w Barlinje hroznje cychnowachu. Rozłamachu stoły a z kruchami so zastupjerjo mjez sobu majkachu a swoje mjenjenje jedyn druhemu na hłowy a na khribjet pisachu.

Rozbuchnjenje we Winskej fabricy tak mjenowaneho błyskoweho ſwětła. Rozbuchnjenje zawinowa smjeŕć nětkotrych zastojnikow a wjele zranjenych a načini wulku škodu.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.20 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1,61 hr. pod křižu zwjazkom abo do wukraja 2.25 hr. abo 18 Kč. Wud. a čišć Smolerjec knihičišćernja, zap. dr, z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo sćěhwkam čěłneho znjezbožeńja z 1000 hr. — *hdyž zemrje abo hdyž je na dyrbje so kancy chrutom najmjenjšich ab ek hodźin pisnje přiwoweźyć.* Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja tuteje banki, kiž serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 282 — Budyšin — Štwórtk, 4. decembra 1930 — Bautzen — Lětnik 89

Braun za Brüninga.

Sozialdemokratojo ſ Wulko-Drježdźan a ſobuſtawy čerwjeno-čerwjeno-ſkoteje němſkoſtatneje ſkorhoje běchu wutoru do Saraſaniowego zyrkuſa ſhromadźiſnu ſwołali, w kotrejž pruſki miniſterſki preſident Braun rěčeſche. Pſchećiwniſch ſpytachu ſhromadźenych ſe ſpſchowym pluwom roſehnać, ſchtož pak ſo jim njeporadźi, hačrunjež derbjeſche wjeſcha liczba wopytarjow ſhromadźiny pomoc pola ſamaritiſkich pytać. Rěcź miniſterſcheho pſchedſydy **Brauna bě pſchećiwo nazionalizmu a jich wojowanju napſchećiwo Youngowemu Planej ſamérjena.** K tomu praji, ſo žu nic jenož ſozialdemokratojo, ale wſchě republikaniſke ſtrony wot wſchěcheho ſpočatka ſtejiſchćo ſaſtupowali, ſo ſo reparaciſke cjeże njehodźa ſnjeſeć. Jich dotalna politika je na to ſłożena była, ſo by ſo dźiwajo na woprawdźite mezowſke poměry po puću dorozumjenja dojšło, cjeże wottwarjeć a ſ tym wołud Němſkeje wołóžeć. Też nazionalni ſozialiſtojo něſtkule dopóſnawaju, ſo njeje žaneho druheho puća. Po dobrym, kotrež je Hitlera ſamoho pſchećłapiło, je ſo wón do ſpěcha mél, wukrajej prajeć, ſo ſo na měrowych ſrěčenjach njeſmě ſ mozu niczo pſchemėnić, hdy bychu nazionalni ſozialiſtojo ke knježeńſtwu dóſchli.

Potom ſo Braun

praſchenju ſnižeńja mſdy a płacźiſnow

pſchiwobrocźi. Mėnjeſche, ſo móže ſo jenož ſ pohybnjenjom kupowańſkeje mozy ſchěrokeje ludoweje hromady hoſpodaŕſkej kriſy wotpomhać. S rosbićjom kapitaliſtiſkeho hoſpodaŕſkeho ſyſtema njeje niczo dopjeć. To je nam Ruſka dopokaſała. Też wot tak mjenowaneho „ſćežeho knježeńſtwa" njeje niczo wočakać. To pſchiſkaŕ Italſkeje polanje, kotraž ſo runje kaž druhe ſtaty njeje mohła hoſpodaŕſkeje kriſy ſwinyć. Italſka je dyrbjała mſdu ſwojich ſaſtojnikow, kotraž je njeſmérſka dyźi w Němſkej, wo 12 procentow ſnižić, ſo by mohła něſtak ſwoje ſtnaty ſrjadować. Hdyž ſu w Němſkej faſiſtojo (nazionalni ſozialiſtojo) knježeńſtwo do ruki dóſtali, njeſłu niczo dowjeſli.

Něſtole ſo ſ tym ſamolwjeja, ſo **njeſłu hiſcheże Pruſku dobyli.** S ludowym požadanjom a ſ roſpuſcheńſenjom pruſkeho ſejma chcedźa pruſke knježeńſtwo powaŕóćić. Stahlhelm je ſu ſa tole pſchedewſaće po ſdaću chyż ſe Kanoſſatkim pućom do Roma pohybnić. Tam ſu ſo tak daloko ſnižili, ſo ſu ſo ſ muſonu hromadźe ſotograſowacź dali, kotremuž maja ſo dźakować, ſo je Italſka Němſku wot ſady nadpadła. Njedorjaſtliwoſć pſcheźiwnikow pruſkeho knježeńſtwa je cźim ſpodźiwniſcha, dokelž budźa w meji 1932 hižo bjes toho nowowólby do pruſkeho ſejma. Hdyž tónle cźaſ nochcedźa dočakać, je to ſnanjo ſa to, ſo potom do ſwojeho wuſpěcha ſami wjazy njemėrja.

Na tóuzu Braun

k ſtejiſchću ſozialdemokratow k programmej Brüningowego knježeńſtwa

dóſłuže. Mėnjeſche, ſo je němſki lud, kotryž je dwanaće lět na wobnowjenju ſtata dźěłał, něſtole k najcežſchemu cźaſej doſchoł. Jenož ſ rozumom a ſ wědomjom ſamolwitoſće hodźa ſo pſchichudne węzy wobtkńeć. Nowy němſki ſejm, w kotrymž je nimale połoja republiſkich njepſchećelſkich ſmyſlenja, njeje pokaſał, ſo je ſwójſkiny cźiniła, ſchtož je nuſne. K Brüningowym ruſowym wukaſam mózemy ſo kaźtuli ſtajić.

Pſchi njeſjednoſće politiſkich ſtronow w němſkim ſejmje by najwjeſche njeſbožo było, hdy by ſnajmjeńſcha pola knježeńſtwa roſsudźena kruta wola njeběła, lud ſ hubjeńſtwa wuwjeſć.

Braun po ſłowje praji: „Kubjcho mi je, ſo knježeńſtwo, byrnjež by wuſtawu ſa ſwoje ſamyſłny wukožiło, wobčežnoſće pſchewinje, hačź ſo ſo němſki lud njeſamolwitemu diktatorej pſchewoſtaji. (Žiwy bravo a pſchiſłokowaze płazanje.) Dyrbimy wjeſeli być, hdyž ſo muſonjo namakaju, kotřiž ſo ſtrowiſja po puću hić, kotryž po ſich mėnjenju ſ nuſy pewjedźe. Schtož knježeńſtwo cźini, njeje diktatura, ale naloženje wuſtawy.

Braunowa rěcź mėſeſche nimo mėry mózne pſchiſłoſowanje.

Puki mjez přiwisowarjemi němskostatneje khorhoje a nacionalnymi socialistami.

Hdyž bě ſo ſhromadźiſna w Saraſaniowym zyrkuſu ſkónčiła, k puſam pſched domom nazionalnych ſozialiſtow w Ryčežeŕſej dróſy mjes ſobuſtawami němſkoſtatneje khorhoje a nazionalnymi ſozialiſtami dóńdże. Policajtſcho ličkom dźěchu. Policiſtam powědźichu, ſo ſu jeneho pſchiſłuſchnika němſkoſtatneje khorhoje do ſkeje ſcjahnyli. Hdyž dojeſche policija do khěže ſtupieć, **ſo nazionalni ſozialiſtojo wotzaju do khěžnych durjow ſtupichu.** S mozu pak ſebi policiſtojo puć do khěže dobuchu. Pſched nimi je jenje ſe kewſu połaty muž němſkoſtatneje khorhoje ſtany. So bychu jeho pſched dalſchimi pukami ſchćitali, połiſtojo jeho ſ khěže wumjeſdżechu. W domje bě nėhdże 50 nazionalnych ſozialiſtow pſchitomnych, kotřiž ſo policiſti hrožo ſpjecźowachu. Jedyn ſ nich ſamo ſpyta, ſo do jeneho połiſta dać. Policija tohodla pohybnjenje worčaka, prjedy hačź mjena nazionalnych ſozialiſtow ſapiſa.

Policija w Lipsku do kommunistow třěła.

W Lipſku běſchtaj ſo ſrjedu pſched wječorom dwě kommunиſtiſkej ſhromadźiſnje wotmėkej. Po jeju ſkónčenju ſo wobdźělnicy pola němſkoſtatneho ſuda ſeſkachu. Jedyn rěčnik jich namołwi, ſo bychu do cźaſa ſo ſeſtupawſchi k radniſy cźahnyli, w kotrejž mėjachu mėſchćańſky ſaſtupjerjo runje pohybenje. Pſchi Kralowſkim namėſcu kommunиſtam wotdźělenje policije puć ſatupi a pytaſche jich roſehnać. Pſchi tym k naſpinjenoſcam dóńdże, a policiſtojo ſo tſělejo ſaſtachu. Policiſti ſo pokradźi, demonſtrantow roſehnachu. Dźewjeć woſobow je ſo ſranjiło. S nich je jena wohoda, kotraž bě do pluzow tſělena, w thorowni wumrěła. Wſchitcy druhi ſu hiſchcźe w thorowni.

W ſhromadźiſnje měſchćańſkich ſaſtupjerjow ſ pſchićinu tohole **podawka kommunistojo** do ſozialdemokratow ſrajachu. Jeneho kommunиſtiſkeho ſaſtupjerja, kotryž na ſozialdemokratow nawoła, ſo ſu murdarjo dźěłaczerjow, ſ dweju pohybdźenjow wujamknychu. Mėn ſo ſapowědźi, ſe ſale wunjeć a dyrbjeſche ſo ſ mozu wotwjeſć.

Čežke kommunistiske nasylnosće w Hamburgu.

W Hamburgu ſrjedu wječor nėhdże 250 kommuniſtow w cźežnjenej namórniſej drajeſe po Starym kamjenitym puću cźahnychu. Tam jim policiſtojo napſchećiwo ſtupichu. Kſchikajo jich kommunistojo powitachu a na nich wudima nawołachu. Mjes tym na pomoz ſawołane pohybnjenje policije ſo do kommunistow ſ gumijowym klumpachom da. Kommunistojo do policiſtow ſ nożemi łakachu. Jeneho policajſkeho hejtmana do žiwota a do porſta a jeneho rewěrſkeho kommiſara do khribjeta ſtłochu. Jeneho policajſkeho ſtrožmiſchtra, kotremuž ſchijinu wulku žiłu roſrěſnychu, morichu. Słónčnje kommunistojo roſcźěſchachu. Policija jenož dweju ſaja.

350 nacionalnych socialistow w Jeskowiacach zatčeli.

Po roſprawje Wrótſławſkeje policije bě tuta ſhonila, ſo chcedźa nazionalni ſozialiſtojo wutoru wječor we Wódrinym ſěźu pólne ſwučowanje wotmėkeć. Policiſtojo wobkedźowachu, ſo nėhdże 200 nazionalnych ſozialiſtow jenoliwje ſ Wrótſławja wotesće, ſo bychu ſo Poſdźiſcho ſwonka měſta do cźrjódow ſhromadźili. Wjazy hrózeſ ſo tźěleſche, też ſo někotre ſwędźate rakety puſcheſchu. Mjes 12 a 1 hodźinje cźrjódo do parka w Jeſchkowizach pſchiſeże, hdźež ju druhi nazionalni ſozialiſtojo powitachu. W hrodowej ſali bě ſo ja 450 wobſobow pſchezrowanje pſchihotowało. Policija je 350 nazionalnych ſozialiſtow ſajała, ſ kotrychž je ſo wjetſchi dźeł ſaſo puſchćeſł. Policija je wjele bronjow ſebrała, mjes nimi karabiny ſ wótrej munizију, piſtole, rewolwry, ručne granaty, munizију, kilopy a nawótſjene ſchpodeje. W jenej ſtwje 1000 worzołowych helmow namakachu. Pola jeneho ſajateho policija podpiſany roſkas namaka, ſ kotrymž ſo nazionalni ſozialiſtojo namołwjeja, ſo bychu ſ njeſnatym ſamérom ſ połnym wuhotowanjom wucźahnyli. S pomozu ſwědźiſcej mjetazymi woſami ſo wokolnoſcź wokoło broda wobſwětli, ſo nazionalni ſozialiſtojo njemėſachu ſo cźiſnje wupjerchnyć. Hdyž ſpytachu ſ woknom won cźekнyć, jich policiſtojo ſ wuriſelemi wottrajſchichu. S cźežkymi automobilemi ſajatych do Wrótſławſkeho policajſkeho preſidia dowjeſechu.

Pola Jeſchkowiz ſu ſo w połdźeńſim cźaſu woſpjet nazionalni ſozialiſtojo ſhromadźowali. Policija ſo njeje wo nich ſtarała, hačź ſu pſched tydźenjom jeneho ſaſtojnika ſozialdemokratiſkeje ſtrony naſtrėlili. Srodowego wobſkedźerja ſ Oelſtena je policija ſajała.

Zastaji so francowsko-ruski diplomatiski wobkuńd?

Parižſki „Matin" je roſcźahnjenje dr. Ramſina, bratra bliſkeho wobſkorjeneho w Moſkowſkim industrijowym proſeźu, woſjewił. Dr. Ramſin je ſłedowace rjekł:

„Profeſor Ramſin je w ſłužbnych naležnoſćach a po porucźnoſći Moſkowſkeho knježeńſtwa do Parižа puczował, a to hromadźe ſ druhimi wotrjadnikami. Kaž je to pod kommunиſtiſkim knježeńſtwom waſchnje, ſu jich někotre hobuſtawy ruſſeje kommunиſtiſkeje ſtrony pſchewodźale. Jedyn abo dwaj dnjeſ po pſchiſchadźe ſwojeho bratra do Parižа je wón ſam — dr. Ramſin — do Parižа pſchiſeł, ſo by ſo w ſtrowotnej wuchnoſći měſta Parižа wo filtrérowańſkich metodach wobhonił. Pſchi tutej ſkładnoſći je chyż ſwojeho bratra widźeł. Pytnył je, ſo ſu **jeho kommunistiſch pſchewodnizy jeho ſtajnje wobkedźowali.** Kóždy króć, hdyž je wuſchoł, je dyrbjał ſwojim pſchewodnikam rjec, hdźe póńdże a ſo ſwojeho bratra pſchewodźa. Dokelž ſu pſchewodnizy profeſora Ramſina jenož jara njedoſtatnje franzowiſku rěcźeli, ſu profeſora Ramſina ſtajnje jako tołmacza wuſili. Swój nadawk dopjelniwſchi, ſu runje wotrjadnizy, potajkim też jeho bratr, profeſor Ramſin, ſhromadnje ſ Parižа wotjeli a ſo ſe ſpěchnym cźaſom, hdźež ſu w jenaſim wotdźělu měſtno namakali, do Barlina dowjeſli. Jeho bratr, **profeſor Ramſin, njeje ſo jenje ſ politiku ſabrał,** a wuſti njeroſumi je, žebi mużłić, ſo je njedźiwajcy wobkedźowanja, pod kotrymž je ſtajnje był, ſo pſchi jednanjach wołdźił, kotrychž dla ſu jeho wobſkorjili."

„Matinowy" ſwonkowny politiker k tomule roſjaſnjenju pſchiſłuſchnika, ſo na **wótrejſej cźahule wobkedźowanja** njeje dwěłowacź, kiž „komplott" w nowym ſwěcźe pokaſuje. Franzowſki pólganz w Moſkwje, Herbette, je dlěſche roſrěčenje ſ namėſtnym ludowym kommiſarom ſa ſwonkowne naležnoſće, Krestinſkim, mėł. Se ſwojim ſwucźenym dokaſom je jenu dopokaſał, ſo ſu wſchě wobſkórby hole wumyſlenki. Bolſchewiſkemu knježeńſtwu je ſo na wſchelake waſchnje prajiło, kajke ſćežkosći ſnieje offenſiwa pſchećiwo franzowſkemu knježeńſtwu. Wěſte je, ſo dźeń pſchihódze, na kotrymž budźa po tychle wobſkórbach ſkutki ſłědowacź, a **potom njejmeja diplomatiſke pocźaſi mjes wobėmaj krajomaj žanehu ſamyſła.**

Kněžerstwa krisa w Awstriskej.

Voralbergiſki krajny hejtman **dr. Ender,** kotremuž bě ſo nadawk dowěril, nowe knježeńſtwo ſeſtajeć, bě ruce liječeſ nu nowych miniſtrow wupjelnił. Pola hoſpodaŕſkeho bloka a landbunda pak wón njeje pſchiſłoſowanja namakał. Namjeſt, kotreż ſo jemu ſ titeje ſtrony cźinjachu, wón njeje pſchijał. Dr. Ender pjeca ſwój nadawk do ruſow ſwjatkowneho preſidenta wrócźi. Mózno je, ſo ſwjatkowny preſident něſto preſidentej naſionalneje rady **dr. Gürtlerej** poruči, nowe knježeńſtwo wutworić. Jeli ſo też tutoho prózowanje njeby wupjeſchne było, ſnadź ſo **knježeńſtwo ſaſtojnikow** pomjenuje.

Misionarojo jako zastajeńcy w Chinje.

Chineſeſy rubježniſy něſtole 24 miſijonarow jako ſaſtajeńcow w jatbie dźerža, ſa kotrychž wulki wukupny pjenjes žadaju. Knježeńſtwo je wołpjet wojakow pſchećeſźiło banditam połſłało, ſo by wažebje w prowinzy Schonſi banditam połſłało, ſo by wažebje w prowinzy Schenſi do banditow ſrajſli, tola hač dotal njeſłu mohli je wuſpěchom rubježniſtwu wobaraeć.

Juhosłowjanski narodny swjedźeń.

Lětša 1. dezembra je so dwanaće lět minyło, so teh-domniśchi trónski naślědnik a nětčišći kral Alexander we Beogradze wotpósłanzow Khorwatskeje, Sslowinskeje, Bosnije, Czornohórskeje a Wójwodiny atd. pichija a po jich žadanju pschipowědźi, so ma so tele kraje do jeneho kralestwa sjednoczić. 7. dez. so prěnje knježeństwo pomjenowa. Nowy stat dosta mjeno kralestwo Serbow, Khorwatow a Sslowinzow.

S tutym podatkom so stoletne prózowanja juhosłowjanskich wótczinzow dopjelnichu. S wójnu, kotruż bě Awstrika a Wuherska nětkulsci mału Sserbiju namuslowała, běchu so tři najwuznamniše wotnohi Juhosłowjanstwa sjednoczyłe. S dobom so Pólska, kotruż běchu Prusa, Rusa a Awstrisa na konzu 18. stoletka rozbile, wot swojich połócerjow wuswobodźi, a też Czeska a Sslowakska wjese stowstwe puta roskamatschetej. Schtož psched swětowej wójnu njebě nichtó sa móżne měł, bě so stało. Sslowjanske ludy wjerczornerje Europy běchu je sbožownym wodźenjom wotnuła žeby swoju nětkuschu samostatnosć a swobodu dobyłe a njewotwisne staty wutworile. Sa minjene dwanaće lět so je tele kraje mózníe rozwile a w kulturje a ziwilisaziji s habrikimi krocżelemi pospitowale. W Juhosłowjanskej je so lětny dźeń sjednoczenja Sserbje, Khorwatskeje a Sslowinskeje s wulkim saherjenjom wobswjećił. Nětkuschi rozsudźe mjes Juhosłowjanami prowosławneho, romisko-katolskeho a mohamedanskeho wuznaća so bóle a bóle tłubiju, a wschitcy so jako jedyn zyłk zaczuwaju, kotryż budźe swoju swobodu a samostatnosć pschecziwo kóždemu njepschezeleju hacź do poslednjeje kapki krwe sakitowaċ.

Hoover wo přičinach hospodarskeje krisy.

W swojim pišmje na kongreß, kotryż je so 1. dezembra k wurađowanjam jeschoł, so president Sjednoczenych statow, Hoover, **k hospodarskim czischezam** saběrasche, z kotrymż Sjednoczene staty runje tak cżerpja każ druhe kraje. S pschiczinu hospodarskeje krizy je pschewulke naplodźenje syrinow po zyłym swěcze, **politiske njeméry w Aziji, połednischej Amerizy** a we wěstych europiskich krajach. Też je ſuchota sandżenych lěta minu powjeschiła. So bychu so naprawy pschecziwo bjesdźelkosći pschewjedle, so dodawk 150 miliionow dollarow wot kongreßa żada.

Ze Serbow

W Budyschinje, 4. dezembra 1930.

— Wo **wjedrje.** W rospołożenju nižinow a wyschinow hišcze žanehu pschemjenjenja spóznać njeje. Nizina z Azorskich kupow pschikhadźaza, je so rozcżahnyła. S tuteje strony sahe wyschina pschitkhadźa. Tuž tukliwiu rozsołożenje a hibanje wyschinow a nižinow pokaṅuje, so nasche wjedro hiwši dotalne, rjany, ſuchi, wobstajny. ale symny ras dale sakhowa. — Jutše pjatk skhadza hišcże so 7,55 hodź. a khowa so 3,46 hodź. Mjezacż skhadza 3,44 hodź. a khowa so rano 7,19 hodź. — Wczera wjeczor we 7hodź. barometer 755, hygrometer —2, thermometer w nozy +39. Dźensa rano we 8 h. barometer 754, hygrometer 0, thermometer w nozy —1. Wuhladny na mało so pschemjenjaze wjedro.

— **Wobjedła pschikhoła.** Sa naschich cżitarjow w Běłej Wodźe a wokolinje pschipokoṫchmnu k dźenjesnischemu cżišću wobjedźu pschikohu firmy Wilhelma Hübla we Běłej Wodźe, kiż so je swojimi pschikhodnymi hodownymi polskczenjemi porucża. Njech naschi cżitarjo a nasche cżitarki tutu wobjedźu pschicżešenje wobkedźbuja.

— **Swobodne mjasowe jětti w Budyschinje.** Pjatk 5. decembra pop. wot 2 hacź 4 hodźin (jenoż měsičelam tharikow) a sobotu 6. dez. dop. wot 8 hacź 10 hodźin wotedawa so ſyre howjase mjaso punt po 40 pf., ſyre ſwinjaze mjaso punt po 60 pf. Wot sobotu 6. dez. wotedawa so mjaso jenoż Budyskim wobydlerjam, kotříž pschedpokoża wobydleiske pschijjewjeńske wuswědczenje (Einwohnermeldeschein).

— **Hodowny wothład na póścu.** Porucża so, so by so ſe stajnom hodownych paketow po możnosći s cżasom sapoczało, so bychu wone bjes sakomdźenja do rukow hóstowarjow hóschle. Dale so prosy, so bychu so na pakety prawje krucże a błeżliwje sawalile, so by so adresa twjerdże pschicżinila a so mjeno města abo wsy, do kotrejż so paket sćele, prawje wulke, mózne napisało. Na pakecże ma tež mjeno teho stejecż, kiż paket wotpósćele a do paketa ſwjećicha ma so połožiċ papjerka ſe ſamnjej adresu, kajkaż je ſwonkach pschilepjena. „Pakcżiki“ (Päckchen) maju być błeżliwje sawalene a derje sawjazane, próśne mjesna w nich maju so ſ drjewowej wotmu wupjelnicż, so so pożytki pschi błanju słóżeńe njeshubu. Wone maju so jaſnuje jako „Briefpäckchen“ abo „Päckchen“ wosnamjenjeċ.

Se. Exzl. Ssobukow naſcheje gmejny, generalny direktor William Busch pschi Linke-Hoffmann-Buschowych dźěłarnjach je sa mukuzerpjazych wobydlerjow dwě lowaŕi wuhla — 400 zentnarjow — darik, so bychu so darmo rozdźěliłe.

S **Hornjeje Hórki.** Pónđźelu wotmě tudomny schulski wubjerk w nowej schuli poſeżenje, kiż pschedběhła, kajes schulski wjednik Heber nawjedowaschče. Ssobustawy běchu wschitke pschitomne, tż. někotři pschipośłucharjo bjes pschijschli. Do dnjowneho porjada namjetowaschče knjes bjesnjski sapósłanc Wjela, so mjło so wurađowanje wo městnym schulskim porjedże wotstorżiċ. Jenoshłójnje so wobstankuy, so ma so wo tutym porjedże jako jeniczkim pschednjeċe w jenym pschichodnym poſeżenju jednaċ. Knjeß Heber sdźěli, so je dentist Heilmann w Budeschezach ſwólnowy sa 300 hr., kiż ſu w hospodarskim planje poſtajene, schulske ſuśne wothładanje pschewsacż. Wo wupisanju wuprósenjeneho wuczerskeho bydlenja wumi so bliżscha rosmolwa. Pschedeschłe rosńud wotkrieżu. schulskeho hanta. Schulski haut pschi nětčišćej nuzy z bydlenjemi dowoli, so žmě so bydlenje wobydliċ, dokhoż do Hornjeje Hórki saño njepschindże wożenjeny wuczeŕ. Potom ma so bydlenje wšo hnydom saño za wuczerja wuprósioneċ. Bydlenje pschipraji so jenohłósnje knjesej Wanneckej w Hornjej Hórzy. Pschi dalschich žadanjach k wschelakim kapitlam hospodarskeho plana dóńdże k wótremu wuczerskowanju. Sa schulske wuczowanje pschiſłuschi so 180 hrywnow, sa cżišćenje 50 hrywnow a sa kenzlijowu potrjebu tehorunja 50 hrywnow. Skónczenje pschedsyduha hišcże wosjewi, so so bliżšchi njedźelu popołdnju w 4 hodź. w Hänſlez hoscżenzu wotmeże hodowne pschedstajenje Hornjohrećanskeje schuſe.

S **Rachlowa.** Każ hamtiſke hejtmanſtwo wosjewja, so na namjet Rachlowskeje gmejnskeje radu puċ ſ Rachlowa na Cżornobóh wot wsjeńeho hata w Rachlowje ſem sa wobchad ſe ſamokhodami wschjeże bruzinu sawoże.

S **Kamjenc** pola Radworja. Bydlańki wuczobnik Kurt Jenċ, kiż pola blidarskeho mišchtra Michałka we Lupoji wuknje, pónđźelu wjeczor ſ kolom ſ **Wulk.** Dubrawu do Lupoje jěđźesche. Wokoło ½9 hodź. pschijěđźe nimo Božeje matry na Kamjenjanſkich honach. Sa kećżkim wusuſpischtaj njesnataj. Jedyn pschimmy ſa Jenċżowe kolo a praſcheſche ſo ſa pjenjesami. Dokelż Jenċż njewotmołwi ſtorhnyschtaj 16 ſtnjeho ſkota a cżišmyschtaj jeho wo ſemju. Druhi cżišmy nadpadnjenemu błóto do mjeswocża, ſo jeho njeby ſpóſnał, też do huby jemu błóto natyka, ſo njemóżeſche wołaċ. Druhi njesnaty dźerżeſche Jenċża na to kruċże ſa wobċ ruży, mjes tym ſo tamny wschi dybkali ſa pjenjesami pschepyta. Namaka pak jenoż 1,50 hr., ſ cżimż wońo njeběſche pokjocżm. Na to wuczahnuły ſ Jenċżoweje jaki paſ a ſ pomocu ſwojeho towaŕſcha ſwi jón Jenċżej wokoło ſchije a tyła. Wobaj położischtaj Jenċża na brjuch a ſtłóczischtaj jeho ſ njeswocżom do błóta. Potom ſo na ſwojich kolach k Lutobrjeżej wotſtupischtaj. Nadpadnjeny ma ſtóſnikow ſa 20 kt ſtareru. Jenċż běſche ſa ſwojeho mischtra w Dubrawſkej hapizy pobył a jđźeſche ſ lěkaſtwom a ſbytkom pjenjes domoj. Njeby-li wón mohł porſt mjes paſ a ſchiju tyknyċ, by ſo wěſcże ſadušił. Wězowne ſdźělenja njech ſo ſdźěla na żandarmſtwo w Minakale abo na kriminalne wotdźělenje w Budyschinje, telefon 2808.

S **Wichowow.** Pschi ſtótličzenju 1. dez. naliczichu tu w 25 domjaznoſczach 17 koni (1928: 18), 125 (120) howjadow, 166 (67) ſwini), 37 (36) koſow, 504 (470) ſchtuk pjerſiny, 8 (7) kolczow pczołow, 14 (16) pſow. Zara pschiběrała je liczba ſwini. Liczby w ſpinkach wosnamjenjeja wobſtatk ſtotu 1. dez. 1929.

S **Kotez.** Pschi ſtótličzenju 1. dez. naliczichu w naſchej gmejnje 26 (22 koni), 181 (169) howjadow, 217 (182) ſwini, 96 (98) koſow, 932 (675) ſchtuk pjerſiny. Dale naliczichu 1 wóſła, 34 (36) kolczow pczołow a 20 pſow. Mjenowany ſtót rosdźěli ſo na 53 domjazmoſczow. Liczby w ſpinkach wosnamjenjeja wunoſchk ſtótličzenja 1. dez. 1929. — Swoje 76. narodninу ſmě-dźeſche 30. nov. wosrjedź ſwojeje ſwójby lokomotivny tepjeŕ na wotp., knjes J. Błažij pschi najlépſchej cżelnej a duchownej ſtrowoſczi.

S **Lubija.** W nozu k ſrjedźe poradźi ſo w Lubiju, cżłowjeka, kiż mějeſche ſamomordarſke myſle, pschi żiwjenju ſdźerżeċ. W jenej fabrizy namakachu młodeho ſtrażnika ſ pkunom ſaſobjcżenjeho. Poradźi pak ſo, jeho ſaſo k żiwjenju wróczicż. Dokelż je młody cżłowjek ſnaty jako jedyn, kiż ſwěru ſwoju pschikkuſchnoſcż cżini a njeje niżo ſawinowak, njewědża, schto je było i pschicżinu ſrudneho rosſudka.

S **Komorowa** pola Rakez. Sandżenu njedźelu wuhotowa naſche wjeſne młodoſtne towaŕſtwo „Wjeſoła muſik“ ſwój ſymſki ſwjeđźeń ſ dźiwadłom a rejemi. Sdružſtwo towaŕſtwa, knjes Schołta, powita w minjene towaŕſtwa nahladnu liczbu wopytowarjow, a wojſiewi ſcżehowazy program. Hrajeſche ſo dźiwadło: „Sſwěrna Domiſna abo wopor ſa leżiju zuſpch.“ Potom ſcżehowaſchaj dwaj kuplejeŕ, ſ kotrejż pscheſbuża Schudak kuplej ſtrażnika wubjerne pschedenjeſe. Pschiſamkny ſo wjeſela rejka ſa wopytowarjow, a wjeſna kapała hudżeſche. Tak ſo ſwjeđźeń w pózdnej nozy ſkónczi.

Z **Ralbic.** Każ je słyšeć, dyrbi ſo nětk też pola nas kuchina za pokračowanske ſuleŕki twarić. Hižo nješto lět nas k tomu nuzowachu. W poſledním ſulskim poſedźenju je ſo twar wobzamknył. Rysowanki ſu ſo zapodale a też hižo dowolene. Zdobom maju ſo też nowe dwórčki (Abort) natwariċ. Cyły twar budże wokoł 16 000 hr. płaciċ. Najniżše wobliczenje wšitkich twarskich wudawkow je zapodał knjez Korjeńk ze Njebjelčic. Stó twar wuwjedże, njeje hiśće rozsudźane. Z twarom ma so hižo w zażnym naléżu započeċ.

Ze **Smjećkec.** W našich wjeskach je so při wohenjach husto dosć wupokazało, zo na wodże pobrachuje. Tuž su so wjesne haty wuporjedźałe a wobhrođźałe kaž w Rózeńće a Hórkach. Też pola **nas** so hát srjedź wsy wurjedźi a kamjeńtny brjóh so natwari. Z tym so naša wjeska cyle wěsće porješi.

Z **Pěskec.** We swojim poſledním poſedźenju tudomni gmjenscy zastupjerjo žiwnoſcerja Jurja Soltu za dróhoweho mištra wolachu. — Dnja 25. nov. swjećeše su wumjeńkafka zwud. Klećina swoje 20. narodniny.

S **Kamjenca.** Sjawna ſhromadźizna, kotruż běſche ſnaty kanalisator Wirth do „Krónprynza“ na wutoru wječor powołał, njemóżeſche ſo wotmeċ, dokelż ju policija ſakasa. Běſche ho nahladna ſtrża wopytowarjow ſeichla. Woni wſchak też njetrjebachu zyłe bjes naſhonjenja ſaño domoj hić, dokelż pschitomni policiſtojo dowolichu, ſo knjes Pawoł Wirth na wſchelake praſchenja, kiż jemu ſtajachu, wotmołwjeſche. Wobſtankuy ſo nowa ſhromadźizna ſwonka Kamjenca a to w Brěſnji dźenża ſchtwórtk

Pod jědlenku.

(Hodowne powědančko.)

I.

Bě to dźěłanſka ſtiwa ſajtojnika. Wobſtejeſche, mu ż we ſchtyrjetych łětach, ſ jara wuraċnymi ryſami wobliczja, ale ſ milynnaj ſwětłomódrymaj wocżomaj pod proſtymi, ſwětłoſajnymi włoſami, bjeſjeſche ſa pišanſkim blidom, je knihami a papjerami nakładżenym; ſaběrajo ſo ſ tym, jednoſtliwe pišma podpiſowaċ, kotreż jemu pódłańtojazy ſtary hamtiſki poſeżnik podawaſche. Popołdniſche hodownikowe złónzo wobkwětleſche runje ſe ſwojej poſżednjej pruhu wulku cżornidlizu, do kotrejeż bdyż a bdyż pjero maczeſche. Stónczenje bě wſchitko podpiſane.

„Macże-li, knjeże hamtiſki ſudnikо, hewaſ hiſchcże rěſchto?“ wopraſcha ſo poſeżnik, ſłožujo papjery hromadu. — „Ně, ja ſo wam dżakuju.“ — „Tuż mam cżeſeċ, wjeſołe hody pschecżeċ.“ — „Wam tohorunja, luby Erdmanno!“

Poſeżnik rěcżeſche ſrjedźoněmſku narěcż; we pschiſtwuku hamtiſkeho ſudnika bě ſtyſchcżeċ twjerdoſcż tamneho najſjewjerniſcheho němſkeho ludſtwa, kiż běſche pſched nješto lětami a ſ zyłym ſuſodnym narodom krwawiċ. — Hdyż bě jeho podrjadnik wotejschek, wuczahnu ſe ſpody papjerow ſapoczaty liſt a piſaſche jón pomałku dale.

Sčžiny wo jſtwi padachu pschezo błubje. Wón njewobdźeſche ſchwižnu poſtawu żónſkeje, kotraż běſche ſoſady njeho cżiſche ſtupajo do jſtwy ſaſtupika; wón hakle ju pytny, hdyż wona ruku wokoło jeho ramjenja połoži. — Też jeje wobliczo njebě wjazy młodoſtne; ale w jeje wocżomaj bě hiſcheże tamny wuras holczazu, kajkiż pola żónſkich, kotreż wědża ſo lubowane, też hiſchcże po prěnjej młodoſczi nadeńdżeſch.

„Pschecż-li mojemu bratrej?“ ſo wona wopraſcha, a we jeje błoku, jenoż trochu ſłabodnjenem, bě ta ſamſna ſwucżninoſcż każ we błoku jeje mandżeſkeho. — Wón pschikiwny. „Cżitaj wſchak jenoż ſama!“ wón rzekny, kładżo pjero w ſtronu, a ſpohladnywſchi na nju. — Wona ſo k njemu nałkili; pschetoż hižo ſměrkaſche. Tak poċża cżitaċ, pomałku, każ bě wón pikał:

„Ja ſym ſaño ſirowy a kmany do dźěła, — Bohudźakowano; pschetoż to je muſa zuſby, ſo dyrbiſch pódu, hdyż ſtojiſch, ſtebi w kóżdej hodźinje nowu ſiwericż. Tak hubjeje hacż njech to pschcżo bywa, w tom maċże ſo wy tola derje doma; a ſchtó też to njebudźeſche radżiċ wostaċ, hdy by hyċ ſtebi mohł jenoż kuſk khléba a tamne „mjenje maſch ſo kacż a mjeſchco budźeſch ſpocż“ ſtareho pschičžkowa wobkhowaċ.“

Wona położi mjelcżiży ruku na jeho cżoło, mjes tym ſo wón, kiż bě jeje wocżomaj ſkódował, liſt wobrocżi. Potom wona dale cżitaſche:

„Dobrej a mudrej żonje, kotruż ſy ſaſchče hody pola naſ pójnaċ, ſym ja tak ſbożownу był, ſ pokrėdkowanym wujednanja ſ jeje ſuſodom po kuble wopravdżitu ſłużbu wobpokaċ; rjany, wot njeje tak pożadany lěß je njedawno ſkónczenje do jeje wobkhodźitwa pschiſchoł. Hdy bychmy tela ſa twojeho pschecżeża Harru jenoż jeniczku jédleńku ſ tohole lěſa mélі! Pschetoż tule na wjele mil daloko wokoło żaneje jehliny njebywa. Schto pak je patorżiża bjes Bożeh-dźěſcżeżoweho ſchtoma ſe ſwojej wónju polneho dźiwa a potajniſtwa?“

*

„Ale ty“, rzekny hamtiſk ſudnik, hdyż běſche jeho żona doczitała, „ty pschinijeſcheſch w ſwojej draſcże wón wopravdżitieje patorżiży!“ — Wona wuczahnu ſmějiży ſe ſwojeje draſty wulki kuſ brunehо hodownehо tyknża a położi jón pſched nim na błido. „Runje ſu jón wot pjekarja pschinijeſli“, wona praješche, woptaj jenoż; twoja macż cżi je lěpiche njepjerże!“

Wón ſtebi dórił wollemi a pruhowaſche jón ſwědomiċe; ale namaka wſchitko, ſchtoż bě jeho jako hólczeża na nim wokſchewiło, ſwjerſchnja ſtora bě twjerda każ ſchtelenża, ſawalene kuſki żokora běchu ſo derje rospuſchczíże a łodżikoſte.

„Kajży dobri duchoſo ſ tohole tyknża wukhadżeja“, wón praješche, ſlehnywſchi ſo wrócżo do ſwojeho dźěłanſkeho ſtólża, „ja widżu nadobo, kak naſtawaju doma we ſtarej, kamjentnej khěži hody. — Možajne ruczizy pschi durjach ſu ſnano hiſchcże bóle błyſchczaże hacż hewaſ; wulka ſchkleńczana lampa we wobkježi wobſwětluje dźenża hiſchcże bóle jaſnuſchy wobdobjeńſki na cżiſće wobkleńczh ſcżenach; ſyły dźeżi cżěſnja ſo ſ cżrjódami, ſpěwajo a proſcho ſ khěżinymi durjemi nuts; ſ pinzy horje ſ wobſchérneje kuchnje cżehnje jim do nożа wóń pjecżiva, kiż ſchrjebota tam we wulkim mjedźanem tótlu nad wohnjom. — Ja wſchitko widżu; ja widżu nana a macż — Bohu budź dżak a khwała, wonaj ſtaj wobaj żiwaj! — ale cżaſ, do kotrehoż ſhladuju, leżi w tak dawnej dalokoſcżi minyłoſcże. — — Ja ſym hiſcheże hólcżeż! — Jſtwi ſe wobeju ſtron wokſcże ſtej roſſwětlenej; na prawo je hodownа jſtwa. Mjes tym ſo ſtoju pſched durjemi, ſtuchajo, kak nutſka ve prakſotatem ſlocże a w jédlowych halach knyſkoże a ſchumi, pschithładża po ſhodach ſ dwora horje pohonċ, żerdź ſ kónczkom wotſkowеje ſwěrzki w ruzy dżerżo. — „Hižo chżeċe ſaſwěrżiċ, Domaſcho?“ Wón wije ſmějkotajo ſ hłowu a ſłubi ho do hodownеje jſtwy.

— Tola, hdże woſtawa wuj Erich? — Tu pschikhadża monka nješchto po ſhodach horje; khežne durje ſo ſ wotmachom wotewrja. Ně, je to jenoż jeho wucżomz, kiż bothu bymku knjeża radneho pschiwuſneho njeſe; ſa nim cżſiſchi ſo nowa cżrjódа dżeżi; dżeżacż małych horſeſchkow na jene dobo ſaſpěwa „Sſ njebjeż dele pschińdu ſ wami!“ A hižo je moja wotoka mjes nimi, ſtara njeſproźniwa żónſka, kluczże wot żidle na małuſchku, takeſ polny pjecżiva w horſcheżi. Kak ſo to pominje, jako by błył dyrił! Też ja lepju ſwój dżeł wot teho, a runje pschikhadża też moja ſotra ſ pěſtonżu, ſwjatoczne ſhotowana, dołheż wopuſchi ſ cżerkwa ſapleczenej. Ja pak ſo njedliju; ſkoċu ſi ſhodу na raſ po ſkhodach do dwora.

(Pokračowanje ſcżehuje.)

wjeckor we 8 hodź. Knjes generalny direktor Wirth wuwłoži tam też swoje projekty.

S Kamjenza. We poslednim czasu je so wospjet stało, so su so rabattowe nalutowańske knjižki k falschowanym mjenom a kradnjenymi rabattowymi znamkami w tuwnunmaj pschedawarskonjej firmy Gerking a Rockstroh schedpołožile. Wobschudźerjo połčełu zuje dźěći do pschemuwinjow, kotrymž so też rabattny wjenjes wuplacił. W někotrych padach pak so pjenjezy wuplacźile njeju, wolk bźěše wźała podhladna. Starschi njech swoje dźěći nawominaju, so njeobychu wot njesnatych ludźi pschimale rabattowe knjižki a so je njebychu schke sa nich dóstali.

S Wojerez. Puczowazy K. we Wojerezach je so dla hospodarskeje nuty w nozy k wutorje zatčeł.

Se Suborniza. Zimnoczer Pawoł Schworza namaka na swojich leżownoscach prawaki. Někotre dny pschedy tym je jeho podrunik tohorunja pod drjewom schowane prawaki namakał. Sa nětčišchi počas je taka namakanka wšitke nječhto žadne.

S Hórši pola Rósbórta. Sapaleńskaj nadpadaj staschi so je tele dny na tudomne Heyłez kublowe farjadnistwo, kotrež je dla swojeho sniżenja płaczišnow w pschedmjetach znate. W zyłej wobsolinje wšitcho mjena dostało. Pónđelu wjecor w 7 hodź. mózkiche pak so tenuc z czahonu wobźewacz. Pizowaćka so we wulkich swinjoznych chlěwach, hdźež je na 600 swini samuczenych dohlada, so je skład kuchinskeho drjewa palesche. Najjětrje je nichto z pizowaćskich kachli wuhlo pod drjewo połožił, so buchu so z kurom swinje sadushyli. — Druhi nadpad sta so w nozy k srjedźe. Tónkróć bychu schi jśóstniky rostlinarstwu w parku sbładali. W drjewjanym dźěle twarjenja na konje wokoło 5 hodź. wohenj wudyri. Tśicha so wotpali. Schkoda wuczinja njehdźe 5000 hriwnow. Kriminalni sasobnjy jśóstniki nadpadaj pschepytuja.

Z gmejnskeho zwjenja.

Z Wudworja. Zańdźenu pónđelu měješe naša gmejnska rada swoje posedźenje pola Nowakec we Herbskej grychco. Najwažniši dypk dźeńskeho porjada bě, hač póscelemy naše dźěći dale do Khrósćic na šule abo do Worklec. Hižo dawno měješe so tuto prašenje rozrisać. W posedźenju so přeciwo 1 hłosej wobzamkny, zo chce Wudwor k Worklečanskemu jiskemu wokrjesej přistupić. Posledne rozsudźace dowo rěčitej w tutym nastupanju wězo šulski worjesny hamt w Kamjenen a ministerstwo w Drježdźanach. — Dale wuzwolichu sebi gmejnscy zastupjerjo kajcza sekretara Felgnera jako hejtmana kohnjoweje wobory. Jeho zastupnik je knjez kubler Nowak. Sykawowy mištr budźe k. Sworca, jeho namjetnik k. Hadank. Při dobrej skleńcy piwa, kiž bě nowy hejtman daril, so gmejnska rada hišće khwilku zabawješe.

Wusudźenja

Njedźusha pschisłuchejnza Helena Kindez žeroweje pokładnje w Połcznizy dla pschelichiwjenja 313 000 hr. psched shromadnym tawnistwom sudom w Budyschinje.

Dźenja dopołdnja ½10 hodźin sapocza so jednanje pschećiwo pschisłuchejnzy žeroweje pokładnje Helenje Kindez z Połcznizy. Ju winuja, so je w létach 1924 hacź 1930 trajnje pjenjezy, kiž je pokładnik k wotliczenju a wukazowanju pschepodawał, we wyšokosći 313 000 hr. zeji na njeprawe waschnje pschiswojiła, k zakrjeću tuzoho pschekschichwjenja kontowe knihy wopaki wupisowała atd. S njej su wobstorjeni jeje bratr Frieda Kindez, jeje nawoženja pschekupc Ota Waltar Schołta z Drježdźan, nawoženja Helemy Kindez, pschekupcy Heinz Förster z Drježdźan, pschekupc Maks Mikan a jeho manželska Gertruda Mikanowa rodź. Fiblichez z Połcznizy, wschitcy dla pschekhowanja, Maks Mikan k tomu hišće dla wunuswanja. — Statne rěčnistwo zastupuje statny rěčnik Ludwig. Helenu Kindez zastupuje rěčnik Wiclas z Budyschina, Friedu Kindez, Schołtu a Förstera rěčnik dr. Dilger w Budyschinje. Schołtu też rěčnik dr. Sander z Budyschina, Mikanez mandźelski. dr. Schuster z Budyschina. Jako wězowustojneho budźa sthschecz revizora Dittricha žeroweje centrale w Drježdźanach. Helenu Kindez, Friedu Kindez a Schołtu pschedwjedźechu z pschepytowanjeje jatby. S pschedsydu je hamtskudnišći rada dr. Nowak. Wo jednanju a wuswudje rosprawu pisamy. Jednanje budźe najšerje dwaj dnjej trać.

Z Łužicy.

* S Wotrowza. W stołpowozowych (basałtowych) skałach w Lubošu (Lemba) chodźa z lónzom tuteho tydźenja z wulkim pschestrach. Nimaja pjeza wjazy dosch skałanków.

Pjeć swini so spalilo.

W Nowej Wšy pola Rósbórta wutoru rano ½3 h. na wohni pjekachu. Palesche so brózeń tkeżerja Fryza Schaschnera. Płomjenja sniczichu hdonuzte rataske machiny, jsónej kole a też žně. Nimo teho hischcze 5 swini wohnjom tónu wja. Kak je wohoń nastał, njeje hischcze znate.

Zhorjelska nadpadnik zajaty.

Straschny nutsdobywaŕ, kiž bźěše so w nozy k wutorje do bydlenja hoscenzarja Rehlisa dobył a po wojowanju z hoscenzarjom po tśichach a potom se Sborjelza cźeknył, je hižom zajaty. Nakrajny žandarm Janotta jeho wczera dopołdnja ½10 hodź. w Zodelu saja. Jona, kotraž bźěše w nowinje wo jeho rosdrapanym wobliczu cźitała, spóna jeho a powe to hnydom žandarmej. Tutón rubježniski pistolu, pjenjezy, nutsdobywańši grat a wopaczne papjery wotzwja. W mjenowanym Sborjelskim hoscenzu je wón 28 hriwnow kradnył.

Z elektriskim prudom morjeny.

W Seifersdorfje pola Lubanja sta so wutoru popołdnju wobžarujonne šmjertne njesboże. 14 létny schuler Gerhard Weiß, syn kublerja Weißa so dnjy do schule na šiarschiskich leżownoscach grotu pastwischczoweho wobhrodzenja dótkny. Na wobhrodzenjowy grót bźěše padnył rostorhnjeny gród elektriskeho powoda, ani so by to nichtó pytnył. Elektriski prud hólza na mjestnje mori.

Sywu w Pruskej.

Pruski statistiski krajny hamt hdźi, so je deschczowate wjedro w nowembru po zyłej Pruskej ratarske skło na polach jara sadżerkowało a hoczilo.

Spočatk dezembra je wo zyłym pruskim staće rožka nimale dožyta. Sdyże najzmłkse pschenzy na zokrowniscźach bźěše jara wobcźežne, dokelž bźěše rola f wulkeho dźela jara mjehka a sapadowata. Tu je počeżenje wotwożowanja rdzy f hłownej pschićinu sapodsdźenych hywow. Rjeje też wusamknjene, so wotmyślene sahony njeboźeje wschudźom f nasymnjesej pschenzu posnesk móg.

Hdyż 2 dobre, 3 srjedźe, a 4 žnadne wosnamjenja, dhe po wuprajenju wězowustojnych spočatk dezembra stejesche rožka 2,7 (spočatk dezembra 1929: 2,4), pschenza za 2,7 (1929: 2,5), jeczmjeń 2,6 (1929: 2,5). Połajtim lětha trochu hubjesche hacź loni.

Hwězdne njebjo w decembru.

Kartka je wobličena po 1. a 31. decembru. Hwězdne wobrazy woznamjenuja dypkate čarki a su čisłowane. Pismiki su přikrótšeńki mjenow jasnych hwězdow. Kóždy druhi dźeń je naspomnjeny, hdźe měsačk steji, šip pokazuje jeho čaru.

1. Mały mjedwjedź P = połnócna abo polarna hwězda. 2. Wulki mjedwjedź. 3. Zmij. 6. Herkules. 7. Waryto, W = Wega. 8. Cephens. 9. Kolp, D = Deneb. 10. Cassiopeja. 11. Andromeda. 12. Perseus. 13. Boran. 14. Wóznik. C = Capella. 15. Byk. A = Aldebaran. Pl. = Plejady. 16. Wjelryba.. 17. Orion. R = Rigel. B = Beteigeuze. 18. Dwójnikaj. P = Pollux. C = Castor. 19. Mały Pos. P = Pirokyon. 20. Wulki pos. S = Sirius. 22. Law. 32. Pegasus. M = Markab. 37. Eridanus. 38. Ryba. Z = Zenit. Měsačk je k widźenju wot 1.—9. a 25.—31. decembra Khodźaca hwězda: Jupiter a Uranus.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Drježdźan. (Nadpad na policajskich sastojnikow). Pónđelu popołdnju pschińdże na Hospodnem namješcu psched twarjenjom městnjeje khorownje kupy k shromadźenjam njesboźačkich. Hdyż policija nětkuże 400 wohonam, ke kotrymž měješe rěčnik rosbudźowazu narěcź, kajsche dale hicź, porućichu sastojnikow pschinjacź, tak so dyrbjesche so naopadowe kommando sawolacź. Tśioch nadpadnikow sajachu.

Z wobkhodneho zwjenja.

— Wobjebitu pschikłoku firmy Felitja Jochmanna w Běłej Wodźe pschipokožichmy k dźensnjischemu cźišću a proźmy tamnischich wobydlerjow, so bychu ju pschećeżenje wobkhodźowali.

Swóibne powěsće.

Semrěli: Hana Njeckyna rodź. Njenćeźa w Połpizy, 71 lět. Khowanje budźe jutšischi pjatk pop. w 2 hodź. w Klukichu. — Jan August Kalich w Lubiju, 82 lět. Khowanje bźěše wcźerawschu srjedu. — Linda Meta Olga Swud. Burkhardtowa rodź. Naschez w Lubiju, 55 l. Khowanje budźe jutšischi pjatk pop. w 2 hodź. — Marja Lubnjowa rodź. Ssmolerjez we Wojerezach, 74 l. Khowanje budźe jutšischi pjatk pop. w 2 hodź. wot žarowaniskeho domu. — Reinhold Rößler, fnajiowy rjadowar na wotpocźinku we Wojerezach, 76 lět. Khowanje budźe sobotu popołdnju ½4 hodź. w Malej Nydeji. — Maks Keil, prawny konsulent w Běłej Wodźe, 29 lět. Khowanje budźe jutšischi pjatk pop. w 3 hodź.

Najnowise z cyłeho swěta.

— Schkodna powěsć wo wjedrje za jutšischi pjatk: Rjenje, šuchu, wětrato, w nozy syma. W Jendźelskej je pomrócźowje a je milischo. W połnócnej Europje šneh a syma.

* Jědnaczełétneho hólca Cramera w Gräfentonnje pola Gothy bě jeho macź srjedu kameho doma wostajiła. So by sebi wosudu sahnał, hólc schčełétneho žuzodowego Weidźiz syna k hraikanju do starschiskeho wobydlenja sawoła. Cramer pschi tym natyknu revolwer swojeho nana namaka a so f nim do towarischa sameri. Wutšeł so tpuschczi, a kulka makeho Weidu do cźoła trjecha a jeho mori. Wyschnosć je hnydom swčezita, kak je so podawk měł. Nan njeboźowneho hólca je wjednik kommunistow w Gräfentonnje.

* (Mór na łupje Javje.) W tjoch wšach pod Tengerskimi horami je mór wudyrił. Khorosć je hižo nekotre šmjertne wobory zadała.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerf w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bjezynez. — Za nowinski: G. Janak w Budyšinje

Małe dary, kiž wulcy zwjeselenja

Za dorosćenych: pieraki k pjelnjenju alby za dopisniey a fotografije listowa papjera

Za dźěćo: wobrazowe knižki časopisy za młodźinu towarišne hrajki poesiowe alby

Spěwarske / Protyki

Moritz Weiser w Budyšinje

na Žitnej hasy 5 / wikowańja z papjeru / założ. 1832

Walter Rinnelt

na Kamjentn. hasy 17 W Budyšinje při hotelu „Krony"

wosobny frizér za knjezow, knježny a knjenje

zhotowja wšě wlosowe dźěła, kaž wotrihanje po wažnju bubiskim a paźeskim (Bubi u. Pagenköpfe). Najwjetši skład wšěch toiletowych tworow. / Připrawjenje towarstwowych a dźiwadłowych, njewjesćinskich kaž też kwasnych frizurow. Najspěšniše a porjadne posłuženje. —

Wosebity dom cigarow a cigaretow

Tworykupne towarstwo w Budyšinje zap. druž. z w. ruk.

Dźensa štwórtk:

krewćerstwe mórske ryby

„Schellfisch" bjez hłowy . . . . punt 30 pj.

syre jerje . . . . . punt 28 pj.

Skazanki na hodowne wosuški wuprosymy sebi hnydom!

K hodownym pjećwam

Njedźelu wotewrjene!

Cokor 10 pf. 2,75 hr.

10 puntow pšenčnjeje muki jenož 2.35
Punt najl. citronata . . jenož 1.20
Punt najl. orangeata . . jenož 1.10
Punt sultaninow . . 1.-, -.70, -.60, -.50
Punt rózynkow . . . . jenož -.58
Punt maka . . . . . jenož -.58
Punt mandlow narun. jerk. jenož -.90
Punt mandlow narun. słodk jenož -.70
2 puntaj margarinu . . jenož -.95
Punt kokosoweho tuka . jenož -.50

Za dźeń swjateho Mikławša

5 rumpodlichow . . . . jenož -.20
3 rumpodlichi, wulke . . jenož -.25
Marcipanowe wěcy . stuka wot -.5
Plestrowane kamjenje ½ pt. jenož -.30
Powěščki na štom we wulkim wuberku ½ punta wot -.35
4 tfl. dobroml. sokl. jena 100 gr. jenož 1.-
3 tfl. dobroml. sokl. jena 100 gr. jenož 1.-
3 tfl. dobroml. sokl. jena 100 gr. jenož -.90

Wulki wubjerk darow

6 procent. rabata

Thams a Garfs

w Budyšinje na Hłownym torhošću 8

Telefon 3068

Jězdne koła wobruče a šlawdi potrěby za koła

tunjo pola **Bratrow Thomas-ec** w Budyšinje na Kamjeńtnej h. 16

Kofej : kakao kolonialne twory

KURIO

na Zwonkown. Lawskej hasy 2

Handrij Štrampa

w Budyšinje

na Rožowej hasy 15

poruča

meble

a pólstrowane tworu

Sym Serbi

Džělba wobručow za koła

z małymi blečkami je dóšła a so tunjo předawaja

Jan Schieback

w Budyšinje

na Mužakowskej drózy 4

K hodownym pjecwam

najlěpši wuškrěny

howjazy łój

punt po 50 pf. poruča

Emil Stephan

rěznišk mištr

na Serbskich hrjebjach 24

na Kěžorskej drózy 18

Nawěštki w Serb. Now. maja wulki wuspěch

Nowe dźěćace krótke

škórnje

nowe a trjebane mužace dołhe a krótke

škórnje

tunjo na předaj.

Wjertec składnostne kupje na Kamjentnej hasy 23 — Też někotre tuj. hólč kola na předaj

Přenje hodowne poskićenje

ŽONJACEJE DRASTY a TKANINOW ŽONJACYCH DRASTOW

hodowne dary

kotrež su rjane, dobre, zaradne a přeco witane.

Wšo pakazuje na

wottwarjenje płaćiznow

Zymske mantle spěšne a nowočasne wuwjedźenja ze abo bjez pjelsćinowej bramu hižo wot **9.75** hr.

Wobleki wołmjane a židźane, najjednoriše hač najpyšniše

Džělba tkaninowych woblekow 9.80 hr. **6.90** hr.
Džělba domjacych woblekow 2.95 hr. **1.95** hr.

Džělba dobrych, jendźelskich **kostumow** we wšěch šěrokosćach 16.75 hr. **14.75** hr.
Džělba **ruńšich wobłekow** . . . . . 2.95 hr. **1.95** hr.

Prawe z ruku wušiwane **bulgarske bluzy** spodobny hodowny dar 12.75, 9.75, 7.75, **5.90** hr.

Džělbu **tkaninow za mantle** 150 cm šěr. wosebje ćopłe, wołmjane flawše, mtr. **5.90** hr.
Džělba **tkaninow za domjace wobleki** mtr. jenož . . . . . **0.65** hr.

Židy, přez 200 wšelakich barbow, najkrasniši wubjerk rejowanskich a towaršnych woblekow
čistožidźane crepe de chine wokoło 100 cm šěroke mtr. . . . wot **3.90** hr.
čistožidźane crepe Georgette, wokoło 100 cm šěroke mtr. . . . wot **5.90** hr.
čistožidźane crepe satin, wokoło 100 cm šěroke mtr. . . . . wot **6.90** hr.
čistožidźany crepe marocain, **najnowše mustry** wok. 100 cm šěr. wot **7.50** hr.
džělane židy crepe marocain, wokoło 100 cm šěroke mtr. . . wot **4.90** hr.

Džělba čistožidźaneho **tafta** 85 cm šěrok. mtr. . . . . **3.90** hr.
Džělba **płóčliweho somota zbytki** jenobarbne a pisane mtr. . . . jenož **1.95** hr.

Najlěpše Lindenske somoty a płóčliwe somoty

Najnowše Bazar-přiručki přeco na składze

Při płaćenju z hotowymi pjenjezami dostanjeće 5% skonta, z wuwzaćom Netto-wěcow abo wužiwajće mój system na kredity ze přijomnym měsačnym wotpłaćowanjom bjez přiražka.

Kupujće Waše hodowne dary pola mje też daloke pućowanje do Budyšina do mojeho wobkhoda so na kóždy pad wuplaći.

JAN JURIJ PAHN w Budyšinje

Njedźelu 7. decembra, njedźelu 14. decembra a njedźelu 21. decembra je mój wobkhod wotewrjeny wot 1/2 11—12 a wot 1/2 2—6 hodź.

Visitne khartki

zhotuje spěšnje a tunjo

Smolerjec

knihićišćerńja

w Budyšinje.

Gardinowe zbytki

Vitraže, rolleaux, canki we tunich klamach

IDA ERLER w Budyšinje rožk Zwonk. Lawsk. h 10

Kóždemu kiž ma

drjenje

ischias

a wić

ja rady

darmo

zdźelu, što je moju žonu spěšnje a tunjo wustrowiło 15 pj. za wrócoporto připołožće. Rozprawu jenož pisomnje.

Müller, Obersekretär a. D.

Dresden 295

Walpurgisstr. 9 IV

Hemden Beinkleider Prinzeßröcke Nachthemden

Kurt Erler Korsettmacherei

Stare nowiny

ma na předań

Smolerjec knihićišćerńja

Serbske gram. tačele

ma stajnje na składze

Jan Schieback

na Mužakowskej drózy 4

Čehnjenje 2. rjadownje

saksk. krajneje loterije

póndźelu, wutoru a srjedu 8., 9. a 10. decembra 1930

hłown. dobyće 40000 hr.

Losy prosymoj hnydom zaměnić!

Kupne losy hišće mamoj:

Płaćizny:	1/10	1/5	1/2	1/1
	10.—	20.—	50.—	100.— hr.

statnaj loterijowaj běrcaj w Budyšinje

Friedrich Rother na Kěžorskej drózy 22

Ernst Lehmann na Kamjeńtnej hasy 45

Dołhe a krótke škórnje ručne dźěło

20.— a 30.— hr. Wulki wubjerk, też we wšěch druhich wobućach Wšě wuporjedźenja dźerje a tunjo

Wobućowy dom Mark w Kukowje

Klóšterski čaj

Najwuběrniši čaj k čišćenju kreje, też za puchef a jěrchenje. Připrawjeny po prastarych klóšterskich receptach w klóštrje Marijnej Hwězdźe. Dostać we wšěch haptyk. Płaćiz. 2,50 hr.

Sulske tornistry

jenož dobre sedłarske dźěło

C. Junghanns

(prjedy Emil Schubert)

w Budyšinje

na Jerjowej hasy

Koła za dźěći

we wšěch wulkosćach wot 50 hr.

Jan Schieback

na Mužakowskej drózy 4

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjenu

wotnožka w Pančicach

Přesadźowanje drjewa

njedźelu 7. decembra na Miłoćanskich honach. Přesadźowanje budźe so

150 khójnowych hromadow a kuluchow.

Zajimcy zhromadźuja so w 1/2 2 hodź. na Šewcec hórcy (Schusterberg).

Wobsedźeŕ.

SERBSKE NOWINY

čitaju so w kóždym serbskim domje

Za wšě wopokazane lubosće kiž su so našemu zemrětemu nanej

Janej Gustavej Božidarej Herrmannej

a nam w tutych dnjach ze wšěch stron tak bohaće dostałe, **dźakujemy so z cyleje wutroby.**

Just. rada dr. Herrmann a mandźelska
Reza zwud. Gruhlowa rodź. Herrmannec
z dobom w mjenje wšěch zawostajenych.

W Budyšinje a Wurićach, 3. decembra 1930.

K hodam

poručam swój wulki skład

K hodam

porclina, kamjeniny, škleńčanych tworow krystala

Hermann Gläsel w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach 4 **na Lawskich hrjebjach 4**

nětk pódla prjedawšich klamow na prawym boku kěžnych durjow.

přiloha k číslu 282

SERBSKE NOWINY

Stwórk 4. decembra 1930

Dr. Rachele posledni puć.

Wo kěžoru Korlu V. so powěda, zo je při žiwjenju swój posmjertny ćah, swój přewod k rowu, sej wubotować dał. Tutón napohlad je jeho tak hnuł, zo je swérdom do klóštra zastupił a tam swoje bohuspodobne žiwjenje skónčił. By-li naš drohi zemrěty knjez dr. Mikławš Rachela swój pohrjeb widźał, njeby swojimaj wočomaj wěrił, kelko lubosće, česćowanosće a dźakownosće je měł we swojich wjesnjanach, krajanach a susodach. Jeho posledni puć runaše so

triumfalnemu ćahej,

kotryž jón klóštr a jeho cyla wokolina drje ženje hišće widźała njeje. W dźělanskej jstwi swojeho tuskula při Klóštrskej wodze leżeše na marach, wobsypjeł swěčkow a wěncow a palmow, telko pychi, zo dwaj wozaj lědma dosahaštej.

A jedyn wěnc rjeńši přemo druheho. Běše jich na wšě 70. Njeskónčenje dołhi ćah hibaše so po wsy, na kotrejž wjesne towarstwa z khorhojemi, tak Lipa Serbska. Katolska Bjesada, wojerske towarstwo, němske spěwne towarstwo, za kaščom přiwuzni a njesměrne dźěrjacy žarowacych. Tući so hladajcy přisporjachu za puću do Khróšćic.

Klóštrske zwony ronjachu mjedźanych zynkow postrow na posledni puć šlachotnemu człowjekej, kiž je daloko přez 40 lět jich zwuki sćěhował. Dočahnywši do pohrjebnje wsy rosćeše ćah do njesměrnosće, hdyž na 1500 ludźi bě so zešło, kiž chcychu njeboženmu posledniu česć wopokazać. Mjez nimi hamtskapitan dr. z Zobel, měšćanosta dr. Gebauer z Kamjenca, knježeński rada Hanowsky z Małeho Wjelkowa, přećel z młodych lět, rjana ličba duchownych knjezow a to propst Maček z klóštra, arcyopat Žur z Ralbic, P. Romuald z Różanta, farar Rjeda z Kamjenca a Mič z Njebjelčic a wjele wjesni duchowni, kotriž pohrjebne swjatoćerje z konduktom wukonjachu. Dale wobdźělichu so stupjeć lěkarstwa, wučerstwa a wjacorych policajskich gmejnow, też wotpósłanstwo studowacych seminarija" w Lipsku, kotruž je zemrěty ńehdźe 50 létami sobu założił. Tući tři běchu we swojich studentskich drastach, štož rjany zaćišć činješe.

Po studentskim waśnju ćisny jedyn ćapku a zwjaz „staremu knjezej" z přihodnymi słowami do rowa. Też k. sanitetny rada dr. Strohbach z Drjezdźan wěnowaše swojemu přećelej a kolezy dźakne słowa do rowa a Quartettverein, kiž je njebočički sobu založił a bě naposled jeho čestny sobustaw, zanjese jemu posledni harmoniski postrow, wězo němski. Smy hižo wjacy króć začuwali njedostatk, zo so serbskim wótćincam při jich wotenźenju a tuteje časnosće žane spěwne słowo w maćernej rěći njezanjese. Ze serbskim Wótćenašom skónči so swjatobnosć při rowje. W cyrkwi wotmě so swjatoćne requiem přez knjeza fararja Šewćika z assistencu *kk. kaplanow Hórnika* a *Młynka*.

Po Božej mši zeńdźechu so mnozy wospjet na rowe, kiž bu mjez tym z wěncami a palmami wudebjeny a kiž je k. architekt Cyž za dwaj dnjej wutwarić dał. Drohotne wěncy ze seklemi — tak mózachmy jich daćełow wusłyšeć — pyšachu zadnju sćěnu, mjez nimi jenički ze serbskim napismom spěwneho towarstwa Lipy (Swědomitemu lěkarjej, slawnemu wótćincej, serbskemu dobroćelej, přećelej dominzny). Tak swědći znajmjeńša jedyn wo tym, zo je tu syn swojeje domizny pokhowany, na kotrehož móže so heslo nehdźušeho němskeho kanclera nałožić: „Patriae inserviendo consumor." — „W służbje za lud sym swoje mocy rozbił." A woprawdźe, štož je so njebohi starał za swojich a lud, što je při tym wutrał, čerpił a wuskutkował, kelko dobrotow khudym a potrěbnym wopokazał, to Bóh sam wě a budźe jemu wšěse z wulkim mytom. Jeho powšitkowna česćownosć wopokaza so tež w pisnych kondolacijach, kiž bě jich na 215 dóšło, mjez nimi wot sakskeho ministra dra. Rychtarja, prjedawšeho Budyskeho wokrjesneho hejtmana.

Słónčnity nazymski dźeń wupřestrěwaše so nad Božej stwórbu a jeho rowom, kaž dźak za jeho dźěło žiwjeńske, w kotrymž je swoje ćělne a duchowne mocy přepinał. Njech je jemu nětko ródna zemja lohka, kiž jemu hewak nadosć jěrosće a hórkosćow płodźeše. Njech wotpočuje w měrje!

Adwentski wěsty puć nas.

S přenim adventom sašupimy do noweho zyrkwinskeho lěta. W Božim domje itrowi naš adventski hwězdarjo wotkrywa a na wotkazu źiwćeli so rjana adventna hwězda, wot tischeszijanskeje lubosće zyrkwi darjena. Na dunje leži adventski wěnz s cźerwjenej hwězu. Druhdy adventa hwězćitej so tam 2 hwězy. Nadobny měšnik Zacharias spěwa hwój khwalobny kěrluch wo našim Sbóžniku, kiž je tóh našeho sboża a skhadźenje i wuskokosće.

Też w domach nadeńdźemy tu a tam adventske wěnzy na njeśrchu. Njeswaćbdźi sahrodnik je zyty sańdźeny hdźeń taste wěnzy wił. Dźeći su hebi swoje schulske šihwy se selenymi schmrćkowymi halošami wudebite.

S wutrohy spěwaju mólcźe: „Kóžde sćelo scźele Khrystušu Bóh k nam". A s wyšćanjom sanoscha wjeschi schulerjo a wožada: „Myślaj, dźowka Zionska!" Wichitle hodowne spěwy a kěrlusche so w schuli wucźa a sanoschcźa. Zenje dźeći tak wjesele njeśpěwaju, kaž w adwentskim cźasu jako na horje, kiž su po dalschim pucźowanju dozpeli. „Wutrohy do wuskokosće!"

Mnohy schcźesćijenjo staja hebi w adventskim cźasu schmrćkowy schwonik na schtiko a sahwrćźo schóny dźeń jenu hwězku na nim a cźitaju wschednje mesćianski schpruch z biblije, sapocźawschi: „Za dhu njepschcźelstwo stajicź" a słónczinschi se slotym schpruchom: „Tak je Bóh swět lubował."

Hólzy twarja Bethlehem a dźěkaju se schtrcźkami pisane hwězdy na Božodźěsćowym schtom. W Rudnych horach hibaju tyhazy dźeći swoje ruczki a hotuja i drjewa rjane hodowne wězki: rumpodichi, koniki, wosyczki, wowzki atd. Wjeselte dny w adwencźe, sbóžne wjesele na zwjate hody!

„Hospoza w měsće a na wsach."

Towarstwo hospodow za Budyschin a wokolinu sapk. a ratarske towarstwo hospodow za Budyschin a wokolinu wuhotowarjetej wot 9. hacź 11. dezembra w salonach „Krony" w Budyschinje wustajenjow wo donjazanym hospodarstwje pod hesłom:

„Hospoza w měsće a na wsach."

S wustajenju je schednoczena hodowna maša.

Je drje khwalobne, runje w dźensnyschim cźasu cźežkich hospodarskich pomérow zyle powschitkownje hrědki a pucźe pokasacź, kiž maju naschim hospodarjam dźěl jich staroscźow a prózy wotewjacź. Mjenowanej towarstwje w tutej wustajenjzy wutworiwšej hodowm swójsk njes domjazanym pschemyślom a hospodarstwi. Hospodarjam pokazuja so nowotarstwa na wschich polach techniki a jim so sbodom swěcźuje a schkuschi sacźucźe a smužkenje za harmoniku domjazanosć. Ta wschak je nam w dźensnyschim cźasu wosebje trózna. Dom swójsoneho žiwjenja ma być městno, na kotrymž s jednotnymi hrědkami harmonija a hospodarstwo so sjednoczitej, s cźimž so sbodom posunuje swójbne swjatki k Wschemu sa pschichod zyleho ludu.

Wobthodnizan naschcho města wopokazuja za samery towarstwowu hospodu stajnje wosebity sajim. Też wustajenja měšćanskeho a hospodarskeho towarstwa hospodu budźe sjesecź pod tutym nahladom. Sastup je na jenoź 50 pj. postajeny.

November běše zaso přećopny.

Wjedrawschcźerkerjo, kotříž nam sadźenju symu a symy november abo nasymnik wschcźacha, njemějachu prawje. Runje nawopak je pschichodu. Hižom Kluschi oktober abo winowz běsche trochu cźoplischi, hacź by to normalnje być dyrbjał. A jeho nasledźnik november běschi hišće njenormalnischi. Je drje powschitkownje w pschersku 3 stopjeńki cźoplischi był hacź by dyrbjał. Posobnje běschi loni a psched dwěmaj lětoma, tehdom běschi november samo minjale 4 stopjeńki cźoplischi hacź by to normalnje być dyrbjał.

Lětsa w novembru je pjeza jenoź na schtyrjoch dnjach njerschto. Kurjawojty a mhlowy nasymnik sloro dołhe njesymy spóntali. Liczba słónczinych dnjow pschekročzi normalnu méru. Wěso je so na 19 dnjach deschcźowało abo so snźh schoł. Haj, maćerske sjamo tak schcźerdźiwje, so deschcze zyleho měsaza pschez 72 mm wucźinjeja, mjez tym so je normalna méra jenoź 40 mm.

Sćmy nětko sastupili do meteorologiskeje symy, pschetoł hodownik płacźi pola wjedrarjow sa prěni symski měsaz. Dezember dyrbi wuźcź normalnje 17 dnjow, na kotrychž njerschtnje, sjhdom dnjow mjes nimi žnź być najsymnischich. Pola naš wjeje snaty hodowniti, na kotrymž ani jeneho dnja njeby njerschto. Na druhej kronje pak sloro zyleho lěta njewumwostanje thwila mitehu wjedra. Swjetscha so nam tajka cźopłota wobtrjechi dezembra nawali. Je to podobnje s tutymi cźopłymi dnjemi tak kaž w lěcze je symnymi dnjemi wobtrjechi junija.

Prawa syma sastupi swjetscha hatle w posledniej tśeśinje měsaza hodownika, potajkim wokalo hó. Spodźinene je, so w dezembru swjetscha pschi pomróczenym njebu njerschte. Dozyja je dezember měsaz, kiž ma najwjazy mróczenych dnjow a tak najmjenje słónczka.

Kruta syma wo 10 hacź 15 stopjeńkow też hižom kurtu w dezembru sastupi, ale 20 stopnjow symy do Nowoho lěta w Grjezdźnej Němšći sloro dozyja snate njeje. Pschi symnimy hischcźe, so je w runinach do hód srědka hižo boko dužna nałdže.

Lubjiski wokrjesny wubjerk.

13. sławne pobrodźenje 1. dezembra 1930.

Swowrótka wobstrowšeli hamtski hejtman dr. z Burgsdorff, kaša je bjesdźělnikow we wokrjesu pornjo bjesdźělnikow w kraju. Na 1000 wobydlerjow we wokrjesu pschińdźe 11,8 spomožerskich bjesdźělnych, mjes tym so tuta ličba w kraju bjes městow, kiž wokrjesej njepodsteja, jenoź pschetrjepnje 10,3 wucźinja. Na 1000 wobydlerjow we wokrjesu pschińdźe 92,6 dźělapytajcych, krajny pschetrjepnje wucźinja pak jenoź 83,0.

Dla powyschenja wokrjesnjeho dawka běsche so we pobledniom pobrodźenju nowy pobjerkjeck sestajał. Hamtski hejtman sdźěli skrótka wo wunoschcźach jeho wuradowanja. Wokrjesny hejm ma so hakle na januar swotkaź, dokelž budźe so potom Lpje jednacź hodźeć. Gmejny wschak maju so hižom nětko na to pschihotowaci, so hnadź

„Leningrad a Moskwa".

(Skónczenje.)

Ludźo su thmutajsko swoblekani, teź žony su w modernej drasce. Wjazy tlamow je wocźinjenych, ale fronty psched nimi su jenak dołhe. Leningrad je mrějaze město. Mosthwa wotucźa se sleho žona. Wona k dźěłu je wuthawa. W Grand hotelu je wschitko wulkotne, je teź cźistota. Wschepywschna zdźerźenja je schcźerjelnjena i holcźemi. Zuboschi su tu dale zadyn njeje.

Pschechodźujemy so po měsće. Najprjedy do Tretjakowskeje galerije. Je to jenicźka ibirka ruskich mischtrow. Galerija je napjelnjena s domorodźnymi wopytarjemi, kiž hej wobras nis jenoź wobhladuja, ale teź studuja. Dale do rewolucźneho museja. Sbórka dopomnjenikow i cźasa pschemórota a trochu panoptikum, narunanje wěry sa „nowowěriwych". Propaganda pschecźiwo nabožnistwu so tu wunjendri. Teź i filmami so wojuje pschecźiwo „wopojnemu jdeji" wěry. Teź *kamotne* zyrkwicźi, w kotrychž bu kemjenche wotstronjene, wužiwa propaganda jako wustajenzowe rumnosće sa wschelake antizyrkwinske plakaty, hesła a karikatury.

Wjecźor dundachmy po Moskwje na swoju ruku. Rosschérjene „Cźerwjene naměsto" psched Kremlom so plesnje a Leninowe rownischcźo, prowizorisny i drjewa natwarjene, so nětko znowa twari s kamjenja. Sadź „Cźerwjeneho naměsta" ryhuja so kulowarty zyrkwje swj. Wažilija, kiž je dźensa pschemjenjena do museja.

Druheho dnja žnź bjez wobhladali město, **jeho wokolinu a Kreml.** We wotewrjenych awtach jědźechmy po měsće. Wobhladachmy bjez zyrkej Sbóžnika, posłajena je dźakom sa wuswobodźenje wot Franzowisow. Schló wě, žnadź raz w Moskwje natwarja hischcźe wjetschu zyrkej i dźakownosću sa wuswobodźenje wot bolschewikiskeho nadtnjećstwa.

S naměsta psched zyrkwju masch pschekrasny wuhlad na Kreml. Napschećo **Kremlej** natwari so skupina wyschokich domow, wopraudźitych njebjesahkow po 12 poschkach. Sdem ma so samjećiej žydko noweho ruskeho knjeżeschwa. **Kremł budźe** pschemjenjeny do museja. Napschećo hebi **budźetej** stacź **pomnikaj dweju epochow.** Kreml — nehdźischa Ruska, amerikanski njebjesahk — žnadź pschichodna Ruska.

W pschemnyšlowym dźele města natwarjeja rjad nowych twarjenjow a zyle hały dźělaćejskich domow. Sa tu rjadu lět dźěłaćejskeho knjeżeschwa hychu drje mohli hižo wjazy natwarić, ale tak je tu widźeć postup.

Hdyž so wróćichmy, žnmy so dosć prócha nahrěbali. Hłowne haży w měsće wschat so hižo wobnowjeja, žnamo asfaltuja. Pschihotowdnju dojěchachmy do Kremla. Psched wrotami dyrbjachmy i wosow wustupić a so pěški sesupacź do dwójsłupa a tak žnmy kaž schulerjo sacźahnyli do Kremla, staroscźiwje wotlicźeni wot wojeńskeje straże, pschetoł bjes dowolenja je zastup do zyleho Kremla žurowje zakazany.

W museju, kiž **bě hižo** Iwan Hróžny saložił, pokazachu nam **hdźeli** njezmérne wumělicźeje a historiske hódnoscźe. Sdamo wopraudźita hódnosć skota, zlébrna a drohich kamuschkow dyrbi być hobrjka. Krónowanske pokłady a wobleki starych zarjow a zarinow, patriarchow, bojarow a dwora su pschikładnje wustajene we wulkich schkleńczanych kamorach. Króna pohlednich Romanowow tu njeje wustajena, je najskerje za krutymi samkami derje kryta. Wulki pakaz wopytacź njemóžachmy, wón so wobnowja. Nascha skupina, pod dohladźowom kruteho wujcka, wopyta hischcźe w Kremlu tři staroźitne zyrkwje, w kotrychž je šelukpjena historija Ruskeje. Pschihotowachmy so nětko twarjenja **nehdźischeho moskowskeho** senata, **hdźenjschicheho** žydła knjeżeschwa SSSR. Na kulowarje so žnohubje wužiwanhrjena cźerwjena khorhoj. Psched twarjenjom pschihrajewaja sahrodu. Po schcźeźy w sahrodze nas wotwjedźechu wot woknow, so njebychmy myślili měr cźerwjeneho zarja Stalina, kiž tu nehdźe pschebywa we žywoj dźěłarskej ličbje.

*

W nozy wunješe naš cźah sašo wróćo do Leningrada. Wobhladachmy hej hischcźe nehdźische zarske Sśjelo. Napjomnju tu jenoź palaz, natwarjeny wot Aleksandra I., posledniže a charakterisiše žydło zarskeje žurowje. Hróźny. Hrě je dospołnje sachowany. Wicho tak wołta, kaž běsche, hdyž bu zar je žywoj žwójbu w nozy k 14. junjeja 1917 je srodu wotwjedźeny, so by so po podał na dołhe pućowanje do žmjerje. Wschudże tu namakamy žledy, so bě posledni zar staroźitny mandźelski, pschikładny nan, kiž žalostnje lubowasche žwojeho thorowateho žnuka, ale mamy teź žledy, so bě hotowy hjesdźakny a njethmany knježeć. W wulepej lěkarni zarinj, wudebjenej i nětolrymi stami žwjezćatkow, spójnawacźe, cźehodła do wocźow žwjata zarina so poda hypnotiskemu wlíwej Rajputina. Bě jara zajimawe, pohladacź do žrjedźiskicźa, w kotrymž zarika žwójbna bě žiwa žama sa so, hjes teho, so by dopósłaka ważnosć doby.

*

Film pohladow s **dźensnischeje Moskwy** a s **Leningrada bě dowjerćany.** Wróćichmy so na ródź, kiž bě hižo pschihrajewja k wotpłkowanju.

budżeja dyrbjeć 54 prozentow wokrjesnjeho dawka płaćiež.

Wschitke zhromadu wokrjesnjeho wubjerka su w tym pschesjesne, so bo energisjy dale dźěła na **dźělowym** fakaranju a so bo też w praschenjach pschikrótschenja dźěłaiskeho czasa a dwojunych sabłudjerjow se swjasanmi dźěłodawarjow a wuschnoscjemi jedna. Dla teho, so wukrajenju tu dźěłaja, chcedźa z ministerstwom zwonkownych należnoscjow pojednacź.

Wubjerk wsa k wobźěnju wo hospodarskim planje za nowu wokrjesnu chorownju a wo sestajenju wudawkow za wołoby pschi tym. Po zdźělenju hamtskeho hejtmanstwa liczi bo z 30 000 hriwnami letneho pocżesenja.

Sdadarski inspektor potrjeba za swoje pschednoschki w hadarskich a ratarskich towarstwach diapositiwy fotografijow na polu hadarstwa, k czemuż bo 78 hriwnow pschisłuschi.

Shromadne hascheńke zwucżowanja Lubijskeje motorskeje hykawy z mjenschimi wjeselnymi woborami su bo jako zyle dobre wupokasałe. Sa tutón samer chce wokrjesk k letu sasu 500 hriwnow dacź, je-li jemu to jeho finanzne pomery dowola.

Wo nekotrych dnjach dóle mesternego sajima słónczi bo owżhodzinste sjawne pohedźenje. Tajne pohedźenje bo pschisamknu.

Znjezboženja na drózy.

z **Rólanow** do Lipšy czežke njesbožo. Dźěłacżerja H., kiž domoj jedżesche, nadobo z Luhowskeho hamora pschijedżacy **motorowy** kolesaż **sbrabny** a jeho **nehdże** 10 metrow daloko bobu wleczesche. Dźěłacżer bo tak czežko skrant, so dyrbjachu hnydom sanitetny auto skasacz a jeho do thorownje w Slym Komorowje dowjesć. Persona*lije motorowego kolesarja su swješczene.*

Wutoru rano sta bo na rózku Narauscheje a Ziethenseje drózy w **Kamjenicy** czežke njesbožo. Automobil pschejedże 30letneho kokojesdneho, pschi czimż bo jemu **nop pukny**, so **wón hnydom mortwy** leżo **wosta**.

Wutoru na Nawjeczornej drózy w **Lipšu** automobilej do bo rasjpschtaj. Wobaj wesaj czišnyschtaj bo na **thódnik**, pschi czimż bo schulskemu hólzej noha **wottorhny**, druhemu nimoduzemu człowjekej bo ruk skama. Wjednikaj automobilow wostaschtaj njeskanjenaj.

Pondźelu wjecżor wokolo 7 hodźin sta bo na drózy Hróšbne njesbožo sta bo na staziji **Posenmitte** pola Schleiza, jako wobobowy czah bo z dwórnischcża hibacz pocża. Pschi pschijimanju nowinow pschindże **nehdże** 10letny hólz pod czahowe koła, kiž jeho tak swohidźichu, so **wón borzy** po sjesbożenju **wumrě**.

Přilopk.

* **16 družinow hadu na jenym schtomje.** W najdospolnischim klowa samyhle jenczy tu stojazu klowczinu wobsedzi kalisorzizi wobsedzeer hadarnje. Tutón spodźiwny schtom ma nizh mjenje hacz 16 wschelakich družin hada, mimo klowkow, mjennjazy brózki, knykawki, aprikosy a hamo *mandle, a to kózdy płód w nekotrych družinach.* Psched nezchto letami sapocza plahowar hadu z tym, so schczepjesche na mlodu klowczinu schczepki druhich pschiwusnjenych hadowych družinow, z tym wuspechom, so dźensa najwschelakorischе płody na schtomje, kiž je mjes tym schwarnje wulki narosli, wizaja.

* **Zarska biblija pod klepakom.** Pola Christie, Świeta znateho Londonskeho pschehladowanskeho domu sa skrazjow wumastwa, pschinjdże psched nezchto czasom liczba drohich knihow na pschedan. Mjes nimi wósh też biblija, kiż besche przez ruskemu krózorskemu dworej sluschała a dyrbjesche so nizko pjenza na sliczbowanje zowjetskich wuschnoscjow na pschehladowanje pschedawacz. Tale biblija drje njeje naistarscha na swjecze, każ to w pschedawanskim zapisku pschehladowarja wopak rikosche, ale na kózdy pad najdrohotnischa. Hizo wjasanje ma miliónsku hódnosć, dokeż jeje bohacze z dejmantami a wulkimi smaragdami wobsadzena. Monogram „A“ je z rubinami wubadzeny, a pobocżne deskczicki a klowne rjadki su tohorunja z drohetunymi kamjenjemi debjene, kiż su wumělcy do pergamenta sadadzene. Placzinna, za kotruż je tale zadna kniha zwojeho wobsedzerja pschemuniła, njeje so bohuzel zhonicz hodźała. Pschehladowanje bu nizhle pschetorhnjene a rikasche, so je tutón pschihny kench so je zwobodnej ruku pschedał. Najskerje pak bu nadawk ke pschedacżu bozyla wrócżo szczahajeny.

Zjednoćenstwo Serbskich Zorow.

Rjenje, po adventskim wašnju wupyšene blido překwapi zańdżenu wutoru swérnu liczbu sobustawkow Zjednoćenstwa. Při jědlowych hałožkach, božodźěšeowych swěčkach a złotožoltych jabłuczkach so dźěło a skutkowanje Zjednoćenstwa rozpomina. Předsydcy knjeni Wjelinej za tajke rjane překwapjenje wutrobny dźak.

Dnjowy porjad bě bohaty. Po zarjadowanju pjenježnych a druhich drobnych należnosćow jednaše so wo najhłowniším dypku za naše Zjednoćenstwo: wo założenju dźěćaceje zahrodki tu w Budyšinje. Dale staji so namjet, zo by Zjednoćenstwo na serbskich starších skutkowało, swojim dźěćom prawe serbske hody wuhotować. Namjety za tutón dypk Zjednoćenstwo hišće w Serbskich Nowinach wozjewi. Wuwučowanje w serbšćinje so z nowym létom zapoknje. Sobustawki so prošа, zo bychu sebi za tute hodźiny wot rumpodicha dali zapisnu knižku a wołožnik darić. Přichodna zhromadźizna so postaji na 13. wulk. rózka 1931. A. S.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Jednota Sokoł zwučuje dźensa wječor we 8 hodź. w towaršownu na Hornječerskej hasy.

Budestecy. Towarstwo „Lubin“ změje 3. njedźelu adventa wječor ½7 hodźin zhromadźiznu. Přednošk je k. farar Cyž z Hajnje přečelnje na so wzał.

„Lumir“ ma sobotu 6. hodownika wot 4—6 hodźin swoju pruhu w „Zum Echten“. Solistojo bižo w 3 hodź. hłosotwor. „Skowrončk“ a „Słónčne pruhi“. Přińdźe wšitcy z dypkm. B. Krawc.

Łužisko-Serbski Sokolski Zwjazk. Předsydstwo a swjedźeński wubjerk změjetaj posedźenje njedźelu 7. hodownika dopołdnja ½11 hodźin w Serbskim Domje.

Nawječorny zwučowanski wokrjes. Naša zhromadźizna z wólbami budże póndźelu 8. hodownika popołdnju ¼4 hodźin pola Juršec.

Njebjelčicy. Ratarski Dorost za Njebjelčicy a wokolinu ma njedźelu 7. hodownika wječor w 7 hodź. we Serbskich Pazlicach swoju zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk 4. hodownika 1930.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar . . .	4.189	100 pólsk. złotych .	47,10
1 jendźelski punt .	10,337	100 čěskoh. krónow .	12,425
100 šwajc. frankow .	81,145	100 franc. frankow .	16,457

Barlinska bursa mějesche pschi spočatku sa efekty wschelake kursy. Pospodźicho kursy postupowachu. Wiki se hołdźomi a rentowymi liscżinami běchu powschitkownje mérne, tola kursy skerje skrucżene.

Produktowe wiki pokasowachu wczera trochu krucżischе mjeschowocżo. Rożka snowa wo 10 pj. postupi, tehorunja nalétni jecżmjeń, wowsa wo 10 pj. a nasymski wo 20 pj. po zentnarju. Na wikach bě žito nimale žadne, tola kupzy bo wjetschemu kupowanja wotwlakowachu. Wczera płaczeschе zentnar

w Barlinje:

pschenzy 12,55—12,60 hr., rožki 7,60—8,00 hriwnow, jecżmjenja nasymskeho 9,15 hr. hacż 9,50 hr., nalétnjeho 9,40—11 hr., wowsa 7—7,35 hr.,

w terminskowym wikowanju:

za dezember: pschenzy 13,15—13,17½ hr. a rožki 8,92½—8,97½ hr., wowsa 7,77 hr. hacż 7,90 hriwnow,

za měrz: pschenzy 13,90—13,85 hr., rožki 9,57½ hr., wowsa 8,57½—8,67 hr.,

za meju: pschenzy 14,37½—14,32½ hr., rožki 9,87½—9,85 hr., wowsa 9,15 hr.

Wczerawsche płaczisny z Drježdżanskich wikow.

Žiwe kaczki 3,50—5 hr., kury stare 3—5 hr., młodźicze 2,50—4 hr., sarsana pjerina po punce: hubu 120 hacż 1,25 hr., kaczki 1,30—1,40 hr., kury 1,20—1,40 hr. hołbje 0,80—1,20 hr., ryby po punce karpy 1,15 hr., schczuki 1,60 hr., liny 2 hr. Wérny nowe zentnar 2,80 hacż 3 hr., punt po 4 pj., hydrozity kal 30—80 pj. a bóty kal 5—6 pj., czerwjeny kal 8—10 pj., seleri 10 pj. hacż 40 pj., kišały kal 12 pj., butra 0,80—0,95 hr., jeja 17 pj., hriby: žuschene prawaki 5 hr., jabłuka 15—70 pjenzekow, kruschwy 25—60 pj., prušnizy 45—50 pj.

Stótne wiki w Njebjelčicach.

Na wczerawschich stótnych wikach běsche na pschedan 150 prašatow po 18—23 hr., 25 běłkowow po 50—65 hr., 100 krumowin po 400—600 hr., młodeho skotu po 150 hr. hacż 250 hr. Wikowanje běsche žiwe.

Na pschedań:

Kožuch mužazy, w Kamjenzu, Dolinowa haša 25II na lewo.

Wós klankazy w Kamjenzu, Budyska dróha 75 I.

Skomu, zentnar po 1,50 hr. a runklizu po 60 pj. za zentnar, knjezi dwór we Wichowach.

Harmonij, w Hródku, Lipscżanska dróha 51.

Servietti 9 dźd., 20 hłowkow, 13 rubow a žonj. kožuchowy thornać, w Budyšinje na Lubijskej dróhy 24 delka.

Pschihitajeja.

Wučžobnika pjekarskeho, k jutram, Baumgarten w Lichanju.

Pjekarskeho na wupomoz, w Hródku, Louisyna haša 14.

Kuchinisku mamjelu, dwórnischczowy hoscżenz w Budyschinje.

Sdudnišzy na pschehladowanje
pjatk 5. hodownika 1930

w **Biskopizach** na budnišzinje dop. w 10 hodź. schkleńczany wós, budźik maschinskeho masa, matrazy, lonjazy komot, wschelake meble a drobne twory,

w **Panjezach** pola Hornjeho Wujesda w Kapplerez hoscżenzu pop. w 3 hodź. klawér a wschelake meble,

w **Delnim Wujesdże** w hoscżenzu „K worjolej“ pschip. we 1 hodź. klawér, schkleńczany wós, pjenježny kamor a pižanske bidło, 12 symskich kabatow,

w **Nowej Luzy** w hoscżenzu dop. w 10 hodź. deskowany wós, hnójnizowy hud,

we **Sabrodze** w hoscżenzu dop. w 11 hodź. kóń do dźela,

w **Wětym Khołmzu** w Jeroschej hoscżenzu pop. w 3 h. 3 žiwinje, pižanski stroj, kowańska pschiprawa.

Sdudnišzy na pschehladowanje leżownosće.

Khóža, hłuschaza blidatkemu mischtrej Bjedrichej Grażej we Welżej. Pschehladowanje budże štwórtk dnja 17. 12. 1930 pop. ½3 hodź. w hoscżenzu „K radnizy“ we Welżej. —

Khóža, we Sokéri cżo. 6, hłuschaza hadowemu wikowarjej Korli Petrikej w Drježdżanach A na „Winšej dr. 73 delka. Hódna je 4445,50 hr., wopalna pokładnja 6150 hr. Pschehladowanje budże schtwórtk 15. 1. 30 dop. ½10 hodź. w Budyschinje na budnišzinje, jsmo cżišło 141. ½

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

2ito a wolljowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

	Płaczizny po złotej hriwnje				
	3. 12	2. 12.		3. 12	2. 12
Pšenica	251-252	251-252	ponv	17 18,0	17 18,0
rožka	158 160	155 17	woka	18 20,00	17 20,00
wša. jsemjeń	—	—	*zródne lucerny*	—	—
nat. jecżmjeń	194-250	195-217	žolte łupiny	—	—
wows	140-14	138-144	zeradella	—	—
kukurica	—	—	rapa. wosušk	8-9,7	8,9-9,1
p'ené. muka	29 37 00	29 37 00	tany wosušk	15-15,30	15-15,30
rżana muka	24 27,2	23 - 6.5	ocen. melasa	—	—
p. wotruby	10 10 25	9-9 65	bérnj. kruški	—	—
rżane „	9 9 50	8-9 00	syno, 50 kg	1 40-1,7	1,85 2,35
rapa	—	—	rżana sloma	0 70 0 80	0,80-1,00
hróch, Viktor.	24-31,00	24-31 00	ošeńć, „	0 70-0,8	0,60-0,70
lane symjo	—	—	wowsna „	0,65-0,8	0,80-0,95
pjeluški	19-21 0.	19-21,00	ječa „	0,70-0,80	0,5-0,7

Torhaty wichor zapuści krajinu. W Oklahama we **połnócnej Americy torhaty wichor domy spowalawši cyle hasy do rozpadankow přetwori. Nimo wjele stow ranjenych buchu 55 człowjekow morjeni.**

Wulke myše podtočichu twarjenje. W Konstantinople wulke myše twarjenje podtočichu. Wone **so zasypny a rozpadanki zarazychu 8 człowjekow.**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaći měsačnje we wudawarni 1.20 hr., na pósće a pola dowěrnik 1.61 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.25 hr. abo 18 Kč. Wud. a čišći Smolerjec knihiščerňa, zap. dr, z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pf. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pf. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pf.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćacej banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo sćěhowkam čelneho znjezbožeňa z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je wa. tu žiwjenja dospołnje běžny. Kóžde znjezbožeňe dyrbi abonent tutej zawěšćacej bance wozjewić, znajeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožeňa dyrbja so bance hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje přiwozdźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 283 | **Budyšin — Pjatk, 5. decembra 1930 — Bautzen** | **Lětnik 89**

Němski sejm.

W němskim sejmje je so zjedu debatta wo knježerstwowym nuzowym wukazu sapoczała. **Sozialdemokrat Keil** jako prěni rěčnik je přichipowědźił, so sozialdemokratiska frakzija knježerstwowy nuzowy wukas z króćka njewotpokła. Sozialdemokratija wě, so dyrbi **Němska k płacenju tymana wostacź, so by so w njej sjawny měr a porjad njekaźił.** Wšchelake postajenja nuzoweho wukasa so sozialdemokratiji sapódpěrjanju prózowacź, so bychu so **sozialne njeprawdosće nuzoweho wukasa staboździle.** Też přicheźiwo druhim postajenjam maju sozialdemokratojo jasne wobmyślenja, na přichład přicheźiwo zkowanym postajenjam sa **pizowańšći jeźmjeń.** Se samsnymi nantjenami budźemy so prózowacź, so bychu so tele postajenja přemjeniłe. Namjetujemy **kartellowy a monopolowy salon**, naprawy přicheźiwo lichowanju z sežowniscźemi a wjetsche dawki na tantjemy a spekulazijske dobytki. Nětčišcha hospodarska kriza jasnje dopokazuje, so je kapitalistiski hospodarski system sarjekł. Chcemy so by so hynjenje tohole hospodarskeho systema bjes wobhladnišeje wójny, přichwróta a katastrofow staco. Sćehowje stejišćow ke knježerstwownym přichodnam žehi wuměnjenemy a budźemy so jasnje woli wodźicź dacź, so bychmy swojim nusu cźerpjazym towarišcham pomhali.

Nazionalny sozialist Feder praji, so Brüningowy kabinet nima **podstoła sa existenzu,** kotryż je po wusławje narěkł. Hospodarski plan sa 1931 je so přichedpołožił, hačzinjeź hospodarski plan sa 1930 hišcźe njeje dowuradźeny. Sady wichelakich ministrow tohole kabinetta ani žana frakzija njestej. Po wustatwje trjeba kóžde knježerstwo k sajasanju sastojnstwa dowěrjenje němskeho ljudu. Chcemy němski ljeźm k zajasnemu žudźenju w tymle praschenju nuzować a tohodla namjetujemy, so by so němski ljeźm wopraschał, hačź ma dowěrjenje ke knježerstwu.

My sami wěso nimamy žanoho dowěrjenja k tajkemu knježerstwu.

Tónle kabinett je teź w tym parlamentarisćemu systemej přichcźiwja, so je najwjetscha knježerstwowa strona w nim njezastupje. Njeźimy přicheźiwnizy republiki. Budźemy jej rad słužiłe, hdyž budźe Adolf Hitler ras na jejnym cźole stejeć. (Na lěwizy so smjeja.) To so wěcze ras stanje, přichetož nasche hibanje habrzjy rosce. Wot posledźnjeje wólby do němskeho ljeźma je so ličba nasich hłosow w Bremenje jasno wo 100 procentow powjetšiła.

Posładźizy na tole mózne hibanje strach nowembersich přichestupnikow rosce.

Se słubjenego wottworjenja płacźišnow Brüningowho kabinetta je jenož wottworjenje mjezy wostako. My nazionalni sozialistojo pak namjetujemy, so bychu so bankowe a kursowe dobytki z dawkami sebrale, so bychu so wójnisce dobytki wotewsałe a so by so přicheźiwo zuwarjam a lichewnikam zakrocźiło. Zadamy, so byschtaj so Dawesowy a Youngowy plan wotstronjoj, šmy prawo wobthowali, hdyž šmy přeco zuttymaj planomaj warnowali. Njeźimy jenož ně prajaza strona, k sajimam němskeho ludu haj prajimy, tola ně prajimy k njehańbicźimym žadanjam jwonkownych a znutskownych přicheźiwnikow Němskeje. Njeźimy přicheźiwnizy wobžeđenstwo, ale prawne wobžeđenstwo přichipósnawamy a chcemy jo pod statny zchtit stajicź. Herbowańske prawo wšo teź přichipósnawamy. Šmy přicheźiwo zozialisowanju đźěłazeho hospodarstwa, kola chcemy **wikowanje, wobthad a pjenježniśiwo wuźiwojicź a sćěłacźicź.** Němskostatnu banku nochcemy Hilferdingej přichwotstajicź. Přichi swojim wojowanju přicheźiwo lichowanju z danju bychmy dyrbjeli po prawom zyrkej na naschej stronje měcź. (Kommunist **dr. Neubauer** mjezy sawoła.)

Na njeho nazionalny sozialist **dr. Goebbels** sawoła: „Njejsće žydom lět niczo cźinili, a přichezo hišcźe cźakańki pjenjes dostawacźe, staru krajpicheradnikow!) Němska bydźe w přichichodźe pak nazionalno-sozialistiska pak komunistiska. Schtož je mjes nimaj, so rozmjele. (Dingelbey z němskeje ludoweje strony mjezy sawoła.) Nimacźe žaneje přicheźiwy, nam sozialistiske wotpohlady přichipitacź. (Zwjze so wola: Sćěhychcźe! Sćěhychcźe! a ironiisce přichkleńkanje pola sozialdemokratow.)

Němski finanzny minister dr. Dietrich: S přichedrěźnikom žym z tym sjena, so dyrbi so žamołtatne přichemyślo přicheđ strachom schkitacź, so jo wulke konzerny zejeru: Danjowa žadźba njebudźe so se statnymi sakaznjemi snjizicź hodźicź. Snižnje danje so potom najlepje dozwicź hodźi, hdyž Němska politiku a hospodarstwo skruczena wostanje.

Frachta sa běrny so sniži.

Na němskej żelesnizy so frachta sa wożenje cźerstwych běrnow we wosowych nakładach wo 10 procentow stuńschi.

Wobthad po dróhowej żeleznicy w Kamjency so zaso wolcwrił.

Schkodu cźinjaze nazhlnosće na dróhowej żelesnizy we Kamjenizy žu w Sonnbergskim městowym dźělu wutorn hacź do połnoza trale. So by zamohapschnikam wobaraka, je policija dróhi a khěže se žwětłomjetakami wobswětlika a nětkle **100 wozobow sajala.** Hischcźe žrjedu wjecźor žu **z jeneje khěže na Hammerskej dróhy do jeneho wosa ześeli.** Na žoże bo njeje nichtó sranił.

Schtwórtk rano ½8 hodźin je so wobkhad po dróhowej żelesnizy sajso sapoczał. Dołeż je so dosćej personala dešcho, wosty po hnydom nowopostajenym planje jěźdźachu.

Kaž kommunistiski „Kämpfer" powě, je žrjedu wjecźor shromadźizna strajkowazych dróhowych żelesnizarjow jenomyślnje swěźeźiła, so by bjes samnjła było, hischcźe dale wojowacź. Tohodla je so **wobsamknło, dźěło sajso sapoczeć.** Tale wobsamknjenje wichał je přichepodźe přischichło, dokelž je so njes tym měschczanska rada wo zawadźinych dypkach přichichodneho dźěła na dróhowej żelesnizy z dźěłacźerskim swojastom k dźěłu swólnikowych żelesnizarjow dorěcała a přichi tym wuraznje prajiła, so je so strajkowarjo dale we słužbje njewobkhowaju.

Kommunistiske njemčery w Plawnje.

S přichcźinu marscha khlěba tradazych kommunistow je **w Plawnje** w Vogtlandskej policija přicheđ korcźmu „Prater", hdźež mějachu nazionalni sozialistojo shromadźizny, do kommunistow sraspka. Hdyž policija kommunistow je Dobenawskeje dróhi honjesche, kommunistojo do policistow z kamjenjemi njetachu. Někotři policistojo buchu sranjeni. Jedyn z nich tak cźežko, so dyrbjachu jeho do zhorownje donjesć. Też někotři njesnacźi zibistojo su so sranili.

Při Lipšcanskich njemčerach dwaj morwaj.

S dźewjecź wozobow, kotrejž su so žrjedu přichi kommunistiskich njemčerach w Lipšku sranike, stej dwě na swoje sranjenja kommunistej. Staj to 21 lětny dźěłacźer Tauba z Zwenkowa a 27lětny tacźer Zywkowski z Lipšca-Lindenau. Policajski president je wichě demonstrazije zakazał.

W Plawnje w Vogtlandskej žu so zhromadźizny pod hołym njebjom sakasałe.

Shromadźizny kommunistow a němskich nazionalistow w Barkinje, kotrejž běchu se žylnymi policajskimi rjeczasanami wobdate, su směrom wotbječałe.

Do pólskeho konsulata w Hamburgu kamjenje mjetali.

Sstrjedu wjecźor žu w Hamburgu njesnacźi ludźo z kamjenjemi wokna wubili. Měschczanosta Ruß je pólskemu konsulatej hnydom wobzarowanje senata a statneje wjschnosće za swónkowne należnosće dla podawka wuprajił.

Owen D. Young wo reparaciskim prašenju.

Owen D. Young, po kotrymž je tutón plan mjeno dostał, je w Lotosowym klubu w Newyorku rěcź měł. We reparazijskim prašenju je rjekł, so to to njemóże njewobkedźowane wostajicź, so žehi wjetschina sjawneho mjenjenja zyłeho świeta žada, so by so reparazije praschenje na rozsunne waschnje rosrišało, kotrejž přichede wschěm wěste winowatosće postaja. Njepraji, so dyrbi so nješchto stacź abo njestacź, nadźija pak so, so to tele praschenja na stronu **politiskich kontrollow** wrócźo njecźišnu. Muzejeza posledźnjeho lětdźesatka njeźimy so wrócźicź, kotrejž je nis jenoż w ludowym hospodarstwje wschelakich europiskich statow, ale teź na internazionalnych dewisowych wikach kejžiło. Jara zrozumicź je, so žu dołžnjzy w ezakach wobhodnoscźenych tworowych a akzijowych płacźišnow žadachu, so by chcu so jich powinosće spłmeńše.

Na žadyn pad njeźimy Amerika tak twjerdeje wutroby być, na žadyn pad njeźimy z njerosłudźenoscźu abo z politiskim opportunizmom **naš** sajso do przedawschich wobstejnoscźow wróćo cźišnyć. Young na końzu praji: Schtoż kuli Amerika cźini, njech přichezo z wěstoscźu postupuje! Njech so pola wschěch ludow zakoźnje najwěstoscźe sminjeny, kotrejž je hórscha, dyžli najcźežschе płacźenje.

Nowe awstriske knježerstwo.

Druha liščina ministrow, kotruž je dr. Ender sestajał, je so přichijała. We nowym knježerstwoje žu přichewsali: **dr. Ender** swjatkowe kanzlerstwo, **dr. Schober** městokanzlerstwo a zwonkowne należnosće, landsmuźi **Winkler** znutskowne należnosće, dotalny finanzny minister **dr. Juch** finanzy, iwikonćmz **dr. Schürff** justizu, kschesćijansko-sozialny **Thaler** katastrowstwo, kschesćijansko-sozialny **dr. Czernak** roswiedźenje, **Vaugoin** wójsko.

Sa presidenta nazionalneje rady žu **sozialdemokrata Elderscha** wuswolili.

Tardieuowe knježerstwo padło.

Swrěschczenje Ostrikoweje banki, ke kotrejž žu **15** knježerstwowe zobustawy, justizny minister a dwaj statnej podsekretaraj poczahi měli, je schtwórtk Tardieuowe knježerstwo smotało.

Nadkalny senator **Hery** knježerstwo wótro kritisowasche. Knježerstwu porokowasche, so přicheźiwo komorje i njeswolenymi srědkami dźěła. Sndnje je, so może žo we komorinych přicheđchodźiščach jenoż z najwjetschej wobhladniwosću rěcźeć. Na přicheđwjeczorje ważnych rosšudźenjow žo na zapósłanzow na njedowolene wajchnje cźišchi. Po rěcźnikowem ménjenju nětcźišche knježerstwo kraj hubjenje sakituje.

Ministerski president Tardieu Hernej wotmolwi, so je jemu dźakowny za to, so jemu składnosć posćiści, žo se senatom rosprajicź. Knježerstwowa politika na tu dźe, Franzowskej najwjetschu nětru jednoty dacź, so by mohła cźischcźej wot wonka a hospodarstwej krizy napischcźiwo stejeć.

Na žwězde je 15 hacź 25 miljonow dźěłonjemějerjow. Mjes potrjechenymi krajemi je Franzowskej hischcźe najlepje wjedźe. **Franzowska banka nad 51 miljardami frankow złota porucza, w nakutowarnjach 37 miljardow frankow leži.** Wěste je, Tardieu praji, so žu pola nak teź łokcźežne dypki. Dopominam na burzu, na luxusowu industriju, na industriju za zujwy, na wuwos a nasche kolonije. Hdyž pak stejimy z knjesom na wukrajnych wikach, šmy z knjesom na znutskownych wikach. Nasche połoženje je přichódne, dokelž šmy sluźiwi a dokelž je Poincare stabilisowanje z tak přichódnymi wuměnjenjemi přichewjedł. Na to Tardieu wo dźele swojeho knježerstwa rěcźesche. Wona pyta **wukrajnej industriji sadźewacź, so do Franzowskeje dobywź.**

Stónczuje Tardieu wo swonkownej politiky rěcźesche. Wonkowne politiske połoženje je khutne, ale niz njespokojace. Briand a ja ko z njej jaběramoj a znuój žehi přichezo derje rozumikoj. Franzowska je 1929 přicheđ twjerdše wobmjesowanej politiku stała. Franzowska je jenoż to měła sakitacź, schtoż je dobyła. Potom pak je **Hilferowe dobycze přichi němskich wólbach** přichischło, z cźimż je Franzowska wostróżiła. Dźiwaja na tónle podawk přicheđ dwěmaj mózneposćomaj stejachmy: pak swoju politiku přichemdrić, pak dale wjesć. Sćehmy měnili, so by přichemdrjenjenje politiki hubjene było. Franzowska dale ja swojim wulkim samérom pójdźe, so by swoje dobycze sathowała a měrej służiła. Schtož revisiju sréczenjow nastupa, šmy hižo rjekł, so je njehodźi, europisku khartu stajnje přichemdrićź. We sajimje žwětłoweho měra dyrbja podwižane sréczenja wobstacź.

Po přichestawy je so Tardieu wopraschał, hacź ma **senat** dowěrjenje ke knježerstwu. Přichi wotkhłosowanju knježerstwo z wółkom hłosami w mjeńschinje wosta. 147 senatorow přicheźiwo knježerstwu hłosowasche a 139 za njo.

Wróżosłupjenje je přichijało.

Tardieuowy kabinett je republikanemu presidentej sdźěłił, so chce wróżo stupicź. President je do toho jwolił. Jeli so **Poincare** swojeje stronjosće dla njechy mohł presidentsko nowoho knježerstwa přicheswjacź, maja so mózne, so je pak senatorej Cheronsej pak kwonkownemu ministrej Briandej porucźi, nowe knježerstwo sestajacź.

Spichiżahanstwo w Portugalsku.

Portugalska policija ze wosiewika, so je daloko rossche'rjeny komplott pschecżiwo diktaturje wuzkedźiła. Nehdże 3350 bombow wschelakeho kalibra je sebrała. Pódla nekotrych zibilistow su tżi tżoch serżantow sajeli.

Powschitkowny hórnišći strajk w Jendżelsku so wotpokasał.

Konferenza wotpósłanzow hórnikow je namjet powschitkowneho hórnišćeho strajka po zyłej Jendżelskej z 230 000 pschecżiwcow 209 000 hłosami wotpokasała. S tymle wobstankowanjom je so Jendżelska krajneje katastrofy sminyła. Jedno so wo powschitkowne krute sahwjedźenje 7½ hodźineho dżela pod zemju, kotrež je so w Południowschim Walesu a w nekotrych druhich wokrjesach hižo nakhwilnje sawjedła.

Moskwa wšě wučinjenja lama.

Jendżelski swonkowny minister Henderson je we Moskwje pschecżiwo nowym pschiprawjenjam Moskowskeho wupósłarja kolosskrickowanja protestował, kotrež **agitazijske rěcże w jendżelskej rěcżi rozschérja.** Sandżenu wutoru su so jendżelscy słyscherjo z tym pschesłapili, so bě na tej samej żołnje, na kotrejž so Londonski radiowy programm rozschérjesche, **dźiwja revoluzijska rěcź z Moskwy w jejnych wótżierżeżakach słyschecź.** Wjele wobsżeżowanjow pola Londonskeho wupósłarja dóńdże, kotrež móżesche jenoż pscheć, so je Moskowska stazija żołnistwa, dyżli Londonski wupósłarjow w Deventry. Jendżelske knježerstwo wupósłanje tuteje agitazijskeje rěcże jako skamanje rusłeje powinnosće wobsłuhowanje. so je so Rusku kóżdeje agitazije w Jendżelskej wostaji. **Tohodła je pola ruskeho knježerstwa protestowak.**

Na pschipowjedźenje swonkowneho ministra we tżišle wżdy so jedyn snaty konserwatiwny japóńskanj prasscha: „Kelko tajkich jendżelskich protestow je tu khwilu bjes wotmołwjenja w Moskwje leżi?“ Wěrno je, so wschelake jendżelske protesty njeżsu w Moskwje widżomny wuspěch měle.

Ličba dźełoniměrjerjow w Ameriey.

S Newyorka so powě: Ličba dźełoniměrjerjow we Sjednoczenych statach połnócneje Ameriki je kónc nowembra minjale 5 millionow wuczinika. W tutej ličbje njeżsu sapschiżeczi dźełoniměrjeny farmarjow a dźełacżerjo a pschisłużerjo w bywonach.

Ze Serbow

W Budyschinje, 5. dezembra 1930.

— **Wo wjerjr.** Nad hrjedźenej, njeczornej a rańschej Europu wupschestrěkała so pschezo hischcże żylna wyschina. Hacż cełał jenoż w południowej Europje so nižiny nimo hibachu. **Tola** wżdy pschihližuja so tež z połonja, tak so wyschinu nad hrjedźenej Europu nižiny z połonja a połnocy wobdawaja. Po powěsćach wjedźerjow haha wyschina nad hrjedźenej Europu hacż na atlantiski ozean a dótka so tam se żylnej wyschinu. Mjeje njemóżne, so połny mjeżacż jutże swobotu z dalschej zymu a znižowanjom sastupi. — Jutże swobotu sthaża słónczko 7,57 hodź. a khowa so 3,45 hodź. Mjeżacż sthaża wjeczor 6,43 hodź.

— **Nowe wrota za Tuchorske pohrjebnischcżo.** Budyske rjane Tuchorske pohrjebnischcżo dostanje nowy sakóh z dolheho ranja, z Fichtoweje dróhi wózka Kantoweje dróhi. Sakhod tworja 2 metraj wyssoke wrota ze żelesowej barbu barbjene. Wrota żu pak nětkole hischcże samknjene, dokelż ma so 50 metrow dołhi puć, kiż wot Fichtoweje dróhi k wrotam wjedże, hischcże z pěskom posypaċ. Sakhod żu pschiprawili pohrjebnischćerjej dźełacżerjo.

— **Adwentski bibliski wjeczor superintendenta Fröhlicha** w Tuchorskej zyrkwi budże pschichodny tydźeń wuwsaczenje schtwórtk — niż hrjebu. K njemu pschisamknje so Boże wotkasanje. Pschirunaj też zyrkwinske powěsće we jutrischim cżišle.

— **Sso sabludźiła.** Sstrjedu wjeczor wokoło 11 hodź. na puczu pschi Naturskim parku nehdże 66 Ltnu, po dwaczu duchaßkabu żonu spizy namakachu. Polizija ju do schkitańskeho khowa wsa. Polizajske pschepytowanje na wczerawschim dnju dowjedże k swésczenju, so żona z Muzkowa pokhadza a so je so wot tam sem sabludźiła. Jeje żiwn dżenża saso wo niu pschijdże.

— **Wobthadne njesbože.** Wczera popołdnju wokoło 3 hodź. na kschižnischczu Wolfkoweje haży a Ssukelskeje haży wohobowaj automobilej so so srasyschtaj. Wobaj samothodaj so żnadnje wobschkodźischtaj.

— **Wudawanje paketow na wobthodnych njedźelach** do hód. Wudawanja paketow pola Budyskeho pósta budże 7., 14. a 21. dezembra nimo 8 hacż 9 hodź. też wot 11 hacż 12 hodź. wotewrjena.

— **Paduschtwo.** Kradnyli żu 2. dezembra 1930 wokoło połnocy pschez jenej kórczmu na Lubijskej dróhi mużaże kolo znamki „Schober“ cżišło 1800. Kiż mężesche rózbarbne kroßna z cżerwjenymi smuhkami, cżerwjenej błótoschtikatej, żołte swjena, horjeschibnjene wobżidło se cżerwjenymi celluloidowymaj pschimadkomaj, cżémnobrune wujeschdżelke hedło, cżerwjenej wobruczi, Notazowym żamobkh a latarnju znamki „Riemann“. — Wo wobsżeżowanje pola Londonskeho wupósłarja dóńdże, kotrež mózesche je wo Moskowska stazija żołnistwa, dyżli Londonski wupósłarjow w Deventry. Jendżelske knježerstwo wupósłanje tuteje agitazijskeje rěcże jako skamanje rusłeje powinnosće wobsłuhowanje. so je so Rusku kóżdeje agitazije w Jendżelskej wostaji. **Tohodła je pola ruskeho knježerstwa protestowak.**

Na pschipowjedźenje swonkowneho ministra we tżišle wżdy so jedyn snaty konserwatiwny japóńskanj prasscha: „Kelko tajkich jendżelskich protestow je tu khwilu bjes wotmołwjenja w Moskwje leżi?“ Wěrno je, so wschelake jendżelske protesty njeżsu w Moskwje widżomny wuspěch měle.

— **Stótne khorosche we sakskej Hornjej Łużicy.** Po zdżelenju statistiskeho wotdżelenja krajneho strowotnistwowego hanta mężachnjy w Hornjej Łużicy 30. nowembra sczežowaze stótne khorosce: 1. **Sstójniwosć** (Milzbrand) w 1 gmejnje a 1 dworje Lubijskeho hamtiskeho hejtmanstwa. 2. **Skażenosć** w 3 gmejnach a 4 dworach Budyskeho a w 4 gmejnach a 5 dworach Lubijskeho hamtiskeho hejtmanstwa. 3. **Pokhroma** w 3 gmejnach a 3 dworach Budyskeho, 1 gmejnje a 1 dworje Kamjenskeho, 1 gmejnje a 1 dworje Lubijskeho a 7 gmejnach a 8 dworach Zitawskeho hamtiskeho hejtmanstwa. 4. **Sswinjazy mór** w 1 gmejnje a 1 dworje Budyskeho hamtiskeho hejtmanstwa. 5. **Cżerwjeny pobéżk pola żwini** w 1 gmejnje a 1 dworje Lubijskeho hamtiskeho hejtmanstwa. 6. **Natykliwa khudobrjesnosć kopytaczow** w 3 gmejnach a 3 dworach Kamjenskeho hamtiskeho hejtmanstwa. 7. **Pczołazek horoscze** (hnilz) w 3 gmejnach a 2 dworomaj Budyskeho, w 4 gmejnach a 12 dworach Kamjenskeho a w 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Lubijskeho hamtiskeho hejtmanstwa.

S **Raschowa.** Wobkhadne njesboże sta so hrjedu pschipołdnju na Raschowskej horje psched wotkhodom „Schamopomazy“. Jako dżiwche z wuhlom do leżowinoseże tuteho wobkhoda jaseċ, pschijdżeże wikowaŕ z motorskimi a jsdżącymi kolami Willy Broda z Rosswodez je swojim motorskim kolom po horje horje. Chżyjche w hamtskim wokomiku wuhlowy auto pschez schirokej, prażny pak je swojim kolom do autowseho błótoschkitaka. Rimo strózelow wotejdże Broda z wobodżenej brodu a nohomaj, do praweho kolena so jemu krej sbéża. Wutrobita żona pscheći żranjenemu prěnju pomoz. Po żnadnym wupowjedżenju swojeho sċe wobschkodżeneho motorskeho kola mózesche Broda saso daleċ.

S **Lubija.** Wobkhadne njesbože sta so hrjedu popołdnju na Shorjelskej dróhi blisko zokrowege fabriki. Tudomny rěsnički mischtr, kiż dżesche se swojim kolom do rěsarnje dożeċ, sajedże mjes sapschah, kiż do Lubija jadżesche a mjes nakładny automobil, kiż tam stejesche, a padże. W tutym wokomiku pocza nakładny auto jeċ, pschi cżimż sadnje koło rěsnikemu mischtrej psches ruku sajedże. S tżetro cżežko sranjenej ruku rěsnika do durnikoweje khežki zokrowege fabriki wotwjedżechu a potom do seho bydlenja dowjesechu. Schtó je wina na njesboju, ma so hischcże wujasnicż.

Z **Ralbic.** Radupodawanje za maċerje w Ralbicach wotmětwa so příchodnje zhromadnje z maċerskim radupodawanjom w Konjecach a Smjerdżacej. Radupodawa knjez dr. Bergmann. Srjedu 10. decembra so rada takle podawa: W Konjecach hižo ½2 hodźin, w Ralbicach ¾3 hodźin a w Smjerdżacej ½4 hodźin.

Z **Panċic.** Radupodawanje za maċerje w Panċicach budże pjatk 12. decembra popołdnju w 2 holź. w hosćencu. Lékař budże přitomny.

S **Kamjenza.** K sniješożenju dóńdże wczera schtwórtk dopołdnja w 11. hodźinje w tudomnej Hagerez skale. Jako sbéhadło wot wjerċha wotewjacż spytachu, kama so rěbl, na kotrymż kamjenciežeśaŕ Hauša i Lépkarjez stejesche. Wón padże dele a kama żebi pramu nohu. Snobustawny sanitetneje kolony dowjesechu jeho do Mižostneho wustawa.

S **Kamjenza.** Na Winizowej dróhi sta so wczera schtwórtk pschipołdnju cżežke njesboże. Konjej kubleria Friedricha z Wjeże, kiż se swojej żonu a pschichodnym synom i mésta jěchesche, so splóschtschitaj wjerża pschez kamjenjowym automobilom, kiż k dwórnischcżu jěchesche. Konjej sraſyschtaj z wosom do khódnikoweje kromy pola żołtolijerskeho mischtra Georgija, pschi cżimż so wós powrócżi a te tżi wożoby so z njeho cżišnychu. Mjes tym so pschichodnym synom Jakhnicher, kiż běsche z konjomaj jel, se strózekemi woteżidże, so Friedrich na hłowje cżežko sranj, żebi mohły schcżasze a so hewak hischcże srani, so bjes wědomja leżo wosta. Jeho mandżelska so na hłowje a rukomaj lózscho srani. Knjez dr. Schołta poskeći sranjenymaj pomoc khórkiżu pomoz, na cżož jeju do khorownje dowjesechu. Konjej cżerżesċtaj z wottorhnjenym prědkom loschcho wosa po Winizowej a Arndtowej dróhy dele hacż na Kasarnowu dróhu, hdżež z nim wo plunowu katarnju wrjeschtschtaj. Skoczeżomaj po wjetschele widomneje schkody njesta.

S **Worschcże.** Sandżenu wutoru wuwmě tu mandżelska Hana Kubina. Wona sawostaji mandżelskeho z tżiomi małymi dżeżimi. Wótche hakle 34 lět stara.

S **Krynhelez.** W naschej gmejnje je wulka woda njesmérnu schkodu na polach a łukach nacżinika. Nałsnjse żiwy maju swjeżscha sa hubjene. Leżowinoscże su wjetschce z běłym pěskom poczeschnjene a woda je hnojidła je jenje wuprzhała. Pohónoscżeńska komisija wobličzi schkody we naschej gmejnje na 35 000 hrivnow.

S **Dżiżow.** Lětuschenu hodowneumu hermankej bésche najrjeńsche wjedro spożżene. Wótche so wjele hermankarjow a też kupżow sejchło. Stótne wiki trochu klazachu.

S **Dubże pola Rěcżiz.** Tudomny dżełacżeż O. Ruschka je cżežko sujsnożił. Wón bésche so na kole jedżo nakładneho auta pschimnył. Nichi padnjenju jeho pschiwóz hdże la pschejedże a tak cżežko srani, so dyrbjachu jeho do Nižcżanskeje khorownje dowjesċ. — Njedżelu wobkedżowachu tu młodych ludźi, kotriż so hischcże w Scherżu kupachu. To sa kóżdeho njeje.

S **Radušcha** w Błótach. W nozy k schtwórtkej wokoło 1 hodź. wotpalichtej so domjże a bróżeń kubleria Kohlaza. Woheń je pjeża w starym Lpżenżowym domiżku wudyrił. W bróżni, kiż bésche że zlomu kryta, so wjele żita żobu spali. Domjże a bróżeń njebéschtej pjeża sawżiżene. Pschi wohnju so pokasa, so bésche wuheń w lěże 1797 z Lpżenżu natwarjeny. Pschicżina wohnja njeje hischcże wujasnjena. Twarjenje stejesche njezwobolene, kobaż ma hischcże druhu leżowinosċ, w kotrejż bydli.

Pod jédlemi.

(Dodowne powědanczko.)

2] (Pokrazowanje.)

Bě pomałku sapměrkło; żona hamtiskeho żudnika bě sċicha hromadu aktow je stołcżka wottronika a so po boku swojeho muża posydła. — „Tamle w pobocżnem twarjenju je dżełanja sliwa mojeho nana. Do pschedchżeże tam njepada dżenża żane słowo i durinsko wolna pisanskeje sliwy; stary wichowumużej je wot moje maċerje mutka pschi hodownych potajnistwach pschistajeny. Ale ja tażam so po cżinė doprědka: pschetoż snapschecża w jeho sliwi słyschu krocżele mojeho nana. Wón hižo njedżeża. Wocżinu swaha durje; kak sapżnje widżu jeho pschedże mnu, jeho żameho a wulku, sakurjenu sliwu, w kotremż tżoze stary cżapżnik na sċenje! Se swjatowżnym njemérom pschekhodżuje so mjes blidomaj, z papjerjenymi pokładżenymaj, w jenej ruzy możesnyj swjeċnik je sapwécżenej swéczku, druhu wutuknjenu, jako by sapżunwadło swojeho maleho słojazeho puika a bjerje wulku sloiu tobakowu tyku z tobołki i rybjazeje koże, nehdyżsi dar prawowki jeje nawożeni, potom po pradżedowej zmjerczi cżesżny a dowérliwy dar jemu wérnowany. Alle njeje hischcże hotowy; z pjenjezneho koschika wupyja świcże złébbornjaki sa służownych, słotak sa pżiżarja. „Że wuj Erich hižo tu?“ so woprascha, niewobkładujo so za nmu. — „Hischcże tu njeje, nano! Sśmém po njeho dóńcz?“ — „To wschak muhł po njeho dobéżeċ.“ A prjeċz bżu pschez domjże na dróhu, wokoło rózka pódla pschistawa, a mjes tym so słyschu deleka z cżémnosże, kak wětr hwisda w powjasach kóżow, tym k starej tżeży i wutwarkom dobéżaċ. Durje so wotiorhnu, so saklinczi swonczk dalako po wołtżeji a kuchni. — Psched klamaċżikom lidom stoji stary komnis, kiż drobny wobkhad nawożeduje. Wón hladża na mnje trochu mjerzazy. „Knjez je w swojim kontorje“, prajesche ruchu; wón nima dżiwjeho pschewożżiwego hólża rady. Ale schto to mje stara. —

Prjeċz cżerżu sadu won i dworowymaj durjemi, pschez dwaj małej cżémnej dworaj, potom do prastareho dżiwneho půdlanskeho twarjenja, hdżež je najżiwjeschcże naschcho wuja. Bjes njesboża dobudu so psches wusku cżémnu khódbu a klapam wo durje. — „Dale!“ Tu khódi mały knjeż w brunem kabaċe sa swojim mózným dżełanskim pultom; świétło kontorskeje lampy pada do jeho pschecżelneju maleju wożowu a na wózny swożony nósk, kiż żaha nad sczerstwa wuschkrobjenym wulkim kornarjom. — „Wujo, hacż ty njechaċ k nam pschińcż?“ ja praju, hdyż żym dycha nałojił. — „Pożwátnoj ja bischcże wokanik!“ won snapschecżiwża, mjes tym so jeho żjero słiżkażo po tiścżinje wotewrjeneje khowneje knihi jedże. — Mi je zyle pékże w mużłach, ani trochcżu njeżżym njeżcżerpny, ale ja ho też njeżżymu; wostanu stoja a wobkładaju żebi jenżelske a japadnowindżke łódże wujowe, kotrychż wobraża na tężenje wiżaja. Dołho też njetraje, sapraskuje so wutrebicże khowna knihą, żwjaſ kheżi sawrjesoła a: „Hlej wschak“, praji wuj, „żmy hotowi!“ Mjes tym so won żwój tiż i kuta cżaha, chżu ja hižo saso i durjemi trochmeċ; ale won mje żadżerji. „Ah, wocżakaŕi wschak khwilu cżiczału! Mój dyrbjimoj drje tu hischcże nęschtożkuli sobuwjacż.“ A i cżémnego kuczika jsmy bjerje won dwaj derje zajpiecżatanej, pożajnej pakcżikaj. — Ża to derje wédżach, w tajskich pakcżikach tężeche kruch woprawdżitych hód; pschetoż muj mężesche bratra w Hamburgu, a i pródżonymaj rukomaj njepschińtupi k jedżenżu. Tajża nihdy njewidżżana. baikowska zokrowina, każ won wożżedeł wobradżenkom hischcże mi a mojej żonje na naju hodowny talerż kładżesche, njeje mi pódżiczo żenje wiżaj ho wobradżaċ.

Wórhy potom stupam, za wujowu ruku so dżerże, jo schcżerkich kamjentnych łkbodach k naschemu domej hnże. Na nęschto wokomikow pożhubi so won ze swojimi pakcżikami do hodownoje jstwy; tam so hischcże njeżwécżi, ale i napokwotewrjenymi a łkoku so żadżinżajmi durjemi błyskota żo mi napschecżżo i knjeżazeje hischcże a pschedeżuteje cżémnoty.

Za sandżelu wocżi, pschetoż njechcam nicżo widżeċ, a sastupju do żwjatożnje rossżwétleneje jstwy snapschecża, kiż je zyle i wónju bruneho tykanza a dżenża wożeżeje rjenje mężchaneho cżaja napżejmjenca. Ruży na khribiczu pomałku krocżo khodżi mój nan po jstwi horje a dele. „Nó, staj tu?“ prascha so posastawajo. — A hižo je też wuj Erich pola nas; mi żo żda, so żo jstwa hischcże ras tak rosżażni, hdyż won sastupi. Won postrowja wowku, nan; bjernje mojej żotże schaklu, kotruż wona jemu na żołtolakowanemu denżżu posficża. „Schto żebi muhłisch“, won rżeċi, starajo żo żwojimaj wożżomaj roswalżu wokoło żpożżeċż, „ja naż bże derje żdżała wjele njewotkapnje!“ Rie pschi tom żnéwa żo tak pokojazy, so tute słowa kmeża każ słote słubjenje. Potom, mjes tym so w swédżenu wożżażnem komforeże żamowar schumi, pócżnje won wo prawdżiwnach pożżednich dnjow, hdżeż żo niżdżehmu widżeli, powédaċ. Bésche-li to wo kupjenju nowego wutkhodżowanskeho kija abo wo njesbożownem rosbiczu schalki, wschitko jenu tak łahodnje i erta żo rowjesche, so żo i tym cżłowiek pożżuchajo wosschewi. A hdyż dożyła mału pschestajku jeżini, so by to, schtoż bé zunje mużowéddat, i napżejscheżim żmjeczom hischcże ras wużiż, schtó by żo to żomnieżażmjał! Mój nan bjerje żebi podarmo żwoju kaschku schcżipku tobaka; won dyrbi ho napożledku tola żwom żmjerċ. Tale njewinowata bjeżżeda — to je żo mi hóże pódżiczo wujażnilo — bé waschnje, i kaċimż żdżałowan wobkhodnik wot żwojeho wschédneho dżela wotpocżinje. Klinczi mi to hischcże mile w pomjatku, a mi je, jako ey tonu nętkole nichtó kupjaŕ wjerżoŕnik. — Alle mjes tym jo wuj tak powoda, tykuje nadobno moja macż, kotrejż wot pschipołdnja wjazy widżeċ njebż, hlowu do jstwy. Muj żcżini kompliment a pschetowrjeje żwoju stażżinu; durje a snapschecża stojaze durje żo schcżoko wotowrja. My żwaka sastupujemy; a psched nami, wotrażżo żo we wulkim schpihelu na cżenje, stoji żwécżażi żo schtom że żwojimi żybolażnymi słotymi khorbojczkami, żwojimi bélymi żmjenmi a słotymi jejkami, kiż wiżaju każ dżeżaże hony w cżémnej kakoschi.“ — —

(Pokrazowanje cżeżhuje.)

* Z Lipska. Wutoru 2. hodownika zeńdże so „Serbske Blido“ k spěwanju a čitanskemu wječorej. Běše to druhi tajkeho razu. Myslička zda so nam prawa a zbožowna być. Zajim je sylny kaž z dobreho wopyta (15) sudźimy. Ze zawodnych słowow staršeho chcemy wuzběhnyć namołwjenje, dokelž wono wšěm Serbam płaći, rady podpjerać materiellnje serbske kulturne předewzaća, kaž džerżeć serbske časopisy a kupować serbske knihi a protyki. — Pod wustojnym čućiwym wjednistwom knjeza cand. phil. Nedona zwučowachu wy nowe hodowne spěwy jeno- a dwuhłósnje ze „Zórbjenka“. Při kolebcy a Bože dźěćo (Bj. Krawcowaj tłosaj) a hodowna kolebawka. Njech so serbske spěwne towarstwa postaraju, zo so tute krasne melodije z zhromadnym kuhłom serbskeho ludu stanu, dźi- jo na to, zo je serbski lud runje na hodownych spěwach jara kłady. W druhim dźěle poda nam knjez [illegible] J. Heneł krótki wobraz wo literarnej skut- [illegible]ha-Radlubina a karakteristiku jeho [illegible]ow. Zamĕr wječorkow je, zeznać z čiliteraturu. Tuž přečita k. referent [illegible] Buchmy we wĕrje wobtwjerdźeni, [illegible]binowych powědankach z wopraw- [illegible]wom činić. Přizamkujemy so tohodla [illegible]wje na Kolo serbskich spisowaćelow, ze zhro- [illegible]dźić a wudać we wosebitej zbĕrcy. Wječork namě- [illegible]a walke připrajnace a tak budźemy w tutym [illegible]sadźe dale pokračować. — Wutoru 16. hodownika [illegible]dźemy so k hodownemu swjedźenju. W.

Z Łužicy.

* S Konjawka. Lĕta 1928 běchu so pola tudomneho kolerja Hejtmana hrožeń a hrobje wotpalić. Někto je policija jako japałerja wuslědźiła spomožeršeho tho- [illegible]anja Neumanna, kiž tehdy pola Hejtmana žiłuješe, [illegible] jeho sajała. Neumann, na kotrehož hižo tehdy tuka- [illegible]e, je so japałerstwa wusmał.

* S Čitawy. Na pol smjerjeceho namakachu we [illegible]y k hrjebje w pěsčerowje při Zitawsko-Hirschfeldskej [illegible]ajnej drohi starščeho wandrowskeho. Stary muž, kiž [illegible]ješe jara sanjerodźeny a njewěsće žanych podobnych schad- [illegible]ow wobleczeny, nasčerje dla swojeje wuhłokeje starobu [illegible]ješe wjazy dale mohł a je hebi pěsčerow sa měrno wot- [illegible]ołnika wuswoił.

* Se Zhorjetza. Sadźenu hrjedu wumrě nĕhdźiši Sborjeći wuslužbowy měšćanosta a częstny měšćanski dr. Jurij Snay, 68 lět stary. Jeho Boža ruczka saja.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Nalbna. (Samomordaćiwo Barlinskeho lu- [illegible]ańskeho pora na Bastei). Schtwórtk bě hrj w hodźenu na Bastowmi łuboščitanišći por z Barlina sjmu wotnaj- [illegible]et. Pjatk rano najdźechu, kaž bu nĕtkole hakle znate, wo- [illegible]eju młodeju człowjekow w jeju sjmi morwe. Wšitkaj [illegible]o z jimnom sajdźejskoj a nimo toho hišće z bit pěsče- [illegible]kow. Jedna po wo nĕdźe 28 lĕtn. wumeńskeho mole- [illegible]a, žona wušćipcheho Barlinskeho sakojnika, a wo jeho nĕdźe jenak staru pěsčerčelnizu, dźowku Barlinskeho wuš- [illegible]ćipcheho. Młodaj człowjekaj, kotrajž znajeschtaj so hižo je swojeje najlažnišeje młodosče, staj hebi žiwjenje wjaloj, dokelž njechcyschtaj hołpanej starschej dowolić, [illegible]o by so na młodeho człowjeka wudała. Wobě ćěłe pěsče- [illegible]wjerchu do Barlina.

* S Drježdżan. (Dźiwna hra pěsčiwada.) Kał je so [illegible]ńsko, ćěrku 25. nowembra pěsčepytowaćeli jaty Hans Nake z wobtwodneje sjmu swojeho rewěra, hołož běchu jeho dowjeli a njemóžachu jeho sajo lepić. Sobotu wona so justizny wuježichi straźnikchtr Steglich nakupowanja dla do hudźineho domu Friebela na Kamjenicowej hońi a nadeńdże tam ćěrkowjerja pěsči wupruhowanju [illegible]ałsfonoweje tačele. Sawołachu policisti, kiž Nake saja. Wón swoprěcka rańnje wuježesche, so je pytany a měšesche wopaćne papiery pěsči sebi. Nake bu do jastwa wotwjeden.

* S Kamjenicy. (Samomordaćiwo rěžnika.) Tu namakachu schtwórtk 56 lĕtneho rěžnika se šuńsowanej mi- [illegible]ačka pěsči želejničnej ćarje Kamjenica—Riesa w lě- [illegible]u wobwisnjeneho. S pjima, pola njeho namakanecho, wuhłada zjeswanje, so je sebi žiwjenje wsał. Pěsčiczina [illegible]amomordaćiwa njeje znata.

* S Kamnicy. w Ćěchach. (Załostne mjeńschiny mjes [illegible]ańskimaj zawerowmaj.) Hdyž chyžnje nataka Marja [illegible]owa z Henne kolije pěsčekroćnjež, puńčejcu sawje- [illegible]ary. Žona chyžnje na druhej stronje pěsches sawjeru [illegible]ła, tu pak pěsčidoje nakładny auto a pěsčerały sa- [illegible]ym. Sawjera bu pěsčeczíwo žonje wjerhnjena, tak so [illegible] ćěłko hrjebła słama a po hewak hłuboke jrani. Ju [illegible]ańskich do khorowaje dowjezli. Wšitko to sta je we [illegible]owinskich pěsčed pěsčiłosom ćěoha.

* S Kamjenicy. (Nošowy benzina). We schtwórtym [illegible]ołhodze domu na Kirnajerschtej drohy japali so pón- [illegible]u wjerchor z benzinowym rosbuchujenjom zyła kuchinska [illegible]ajnawa a tóły. Pěsči hasčenišćich ońłach so ow wo- [illegible]ho wopalischej; jenu žonu dowjesechu do khorownize. [illegible]ćerske i Budyschina.

* S Wenica. (Samjerć w pěstowej jamje.) Dujny do Chrasodorfa padże w nozy kubler Richard Vogel z Churs- [illegible]orfa wukiwajuły wobdźěłowanje do pěskowcej jamy [illegible]ińskeje Pestera. Najsajtra namakachu Vogela, kiž dě- [illegible]dże 40 metrow hłuboko zgagnyl, morwehy. Snjesłożeny [illegible]ósche hebi schijn swinyl.

* S Lipska. (Swjerny Nero.) W ležownoschi na Prěčnej haży žiwschaću somjazy wobydlerjo sa- [illegible]awjerchu prěnjeho posthoda winczanje pha. S tym wobrući [illegible]o ležownosći na hydlenje a bu swobodźene, so bo tam žiwje kurjesche. Hnydom sobuźichu to njepschitomnemu mě- [illegible]ješcej wobsydlenja. Pschitkwatanymaj starschimaj bo hi- [illegible]ołzu, kotraž w i kurom najwelnjenych mšnjoscach spa- [illegible]schtaj, twikowaca. Nadźijomnje njesabudźetaj swórnemu [illegible]ubej i pytom sarunaca.

* Se Zuhanja. (Wot sadobywarjow jatśleny.) Sorja- [illegible]o wjeczor dobychu so maskowani sadobywarjo do mě- [illegible]nosćowo konsumskeho towarstwa w Tschelsdorfe a na- [illegible]eńdźechu tam rendanta Stelzka. Hdyž tón na sawołanje „Ruky horje!“ sadobywarja wróćo storeži, jeho łaćt- [illegible]schu. Rubježnizy, kotrymž njedosta so žaneje dobytwy, [illegible]u njesnaći ćzełki.

* Se Schreiersthawa. (Wot ćzaha morjeny). Hamtšli pomocnik Richter bu pěsči dwórnischežu Jojeophtienhütte w nozy we słužbnem wobtłodze wot wohowoheho ćzaha [illegible]schahnjeny a ćzěło franjeny. Wón wumrě hižo nasajtra pěsče swoje ćzełke franjenja.

* S Lehnizy. (Pěschesčiwojenja pola banki hrjeżnego stawa). Njedawno bě so w tudyschej banzy wot nje- [illegible]ińdzeneho pěschistajeja wušće 25 000 hriwnow pěschesčhi- [illegible]wje. Kał su so wušće wobdźelerjo, je so poradźiło, wulke sbźlby pěschekschiwjenych pjenjes zawěsćeć, tak so Serjeżnistawska banka, hdyž je so podwod stał, pěsch- [illegible]wu schkodu njepowěsćeli. Njesměrny pěschistajeja je swoje pěschenóżenja wuslojnje sakrycz wołżoł.

400000 nowych słužer ow radia za jene lĕte.

Licźba mějscelkow radiowych pěschiprawow, kiž je na njewšitkim póśele wojjewanja, je so wot 1. oktobra 1929 hacź do 1. oktobra 1930 we nĕhože 400 000 pěschiporita. Na pruhowanišćim dnju běche w Münsteri 3 342 000 słyschercjow radia hamtšli pěschisjewjenych. Shromadne dohody nimšleho radia wuczinja tuktowitu nĕhože 88 mi- [illegible]ionow hrimow, z kotrychž bo położa nĕmšeej pośće a położa ześelećiśim towarstwam pěschidźeli.

Přilopk.

* Schtó kupi radnizu? Město hrajkowych wudźělkow Sonneberg w Durinšlej je w tajtej pjenjeznej nuzy, jo chże ja statneho komišara pomjenowany wyschichi měschćanosta dr. Zogtbaum radnizu pschedacz. Hacź dotal pak njeje so žadnu kupja za tute radnizu naschol. Tohodla je měschćanske sarjadnišwo powyschenje měschćanskich tarifow połubiło. Na to sajo je so Sonnebergšti sjednoćeńśtwowy wubjerk wuprajił, jo bo wschitke dźěłarnje sawjerjeja, hdy by bo powyschenje tarifow pschewjesć dyrbjało.

* Pschi turjenju zigaretu bo we łožu spalił. 33lětny Barlinski automobilowy wjednik Willi Ehmke je na [illegible]awotne waschnje wo žiwjenje pschijšeł. S jeho bydlenja wulhadźeše smuh, tak jo sawołachu wohnjerwow wo- [illegible]boru. Woheń w bydlenju móžachu jeschnje salećz. Pschi rumowanšich dźěłach nadeńdźechu potom wohnjowi wo- [illegible]bornizy Ehmku na podłoży poła łoža, jako bo njeschońa- [illegible]ca šuhlene ćěło. Wón je, taj žebi myślu, we łožu zi- [illegible]garetu turjo wušnył. Jebjacy sbył zigarety je łoža za- [illegible]palił, tak so je so Ehmke bjesmomnje spalił.

* Tragiska smjerć. S woporom dźiwneho snjeseń- [illegible]enja je so stał lekař dr. Schwinning w Nasłenburgu we Narasšiwej Pruśej. Wón chżeše zwojemu pjej z na- [illegible]om pastory pschistrihnaca, wobkuny bo pschi tym na ćer- [illegible]stwje wótkowanym schpundowanju a sakło žebi pschi [illegible]spadnjenju nóż do wutrobu. Bě hnydom morwy.

* Pokład w łaśchżu. Pśches dwanaći lětownaj wumrě Italćanka. Wona posłoji pschecześa za wukonjerja te- [illegible]stamenta. Tutomu porokowachu nźiko pschiwuzni zemrě- [illegible]eje, so je debjeśli mortweje sa bo schterkał. Dóndże ke [illegible]stróżnje, a rozšahnjenje nałeżnoście sa bo być ćzełke, dóńdź juno njewobschamkaj, mortwu jako wuhrjebaca dacź. Tu bu hódanćko schódene. Na kościeżnych porstach Wóschći [illegible]ćhu drohotne dejmantowe pjerschćenje a wokoło schije [illegible]ikacu parlowe ćerśaschi, kiž wuczinjachu dospołnu hó- [illegible]otu słotnjaz frankow.

* Jésła z bluźnym. Newyorkšti schofer Billy Wil- [illegible]iams bě nźkotre śtrašćne hodźiny pschežiwił, hdyž dyr- [illegible]bjeśe bluźneho hosća wjeśeł. Jara derje sdraścany wašant bě schofera na drohy namołwjał, so by jeho do [illegible]haby, dalako jwonka měschćanskeho hrjedźischća wotkeja- [illegible]uje, dowjeł, pschijšwonnjo, so jara khwata. Samo we [illegible]ahach ś najwjetšim wobthadom w Newyorku nimjesche [illegible]ółeć jeho hišćeze k pschichnišćej jězbje. Mjes tym bě so [illegible]aśmjerkło, a nadobo ćzjeśche schofer nźchto sjmnecko we [illegible]swojim tyłu. Sastrokany bo wobroći, a tu wuhlada, [illegible]ak dźerži jśonj hóśeń revolwer pschećziwo jeho schiji śtaż- [illegible]ećzy. S dyhawnym hłosom wón jemu rjekny: „Hdźeże [illegible]pschinchu, abo ja waš zaśtrělu“. Mjto łapeża bo wo- [illegible]wrandźiśe wubohowanje ze hmjerećzu. Tak ćzeże hacź Williams też jenoš tróśchku swoju jśonj pomjerśchi, wu- [illegible]tkny hóśeń revolwer na njeho ze słowami: „Spschinchu, [illegible]abo je wutrělu“. Napoślednu dyrbjeśeli schofer po pschi- [illegible]kaśanju pałażerja zyle denźi śmjer naprawiś a bórzy na prawo, bórzy na lewo zawinjeć. Schofereŕ nizko ujeśoh, hacź w śtajenem śmjertnem śtrašće bo žadanjant muża wozwoleć, bojo bo, so mohł tón hólop wokomik wuttrělić. Stónchnje bo bóle śaśtaćz wuprěł. Pschi tom ta- [illegible]śaśe schoferej, jo by bo njewobroćił, hewak budźe tře- [illegible]ećz. Nasajtra śhoni śdajże, so je bluźneho wjeśł, kol- [illegible]rjž bě ś wothladanje ćzełnu; mjes tym pak běchu jeho [illegible]sajo naschli a wróćo pschinjeśli. W jeho-kapby namakachu [illegible]dźećzeju pištolu.

— „Njemśće bo, Bóh njeda hrjebje kanicz.“ S Hirsch- [illegible]berga bo pisa: Kał jo ś Tiefhartmannsdorza powěsći, [illegible]sabra bo śjawnosć tám ś wopjawom tśioch ćzłowjekow. W nałeżu tohole lěta běchu schtyrjo nejpóśe 20 letni hnjdźi [illegible]klub „Pschećzoměrći“ (t. r. pschećzo njeni) załoźili. Hdyž běchu bo jenoho dnja prawje napili, dźěchu na Kirchow a wotachu tam wschelake njedoćiniwosći, ani so buchu tam [illegible]ńchtó śnjeńkli. Woni prajachu wopytowarjam Kirchowa, so śu hebi runje měśtna ś swój row wupytali a so chżedźa tak póśa hejże leżeć, so ma kaśchćiž piwo mjes nimi rum. Bórzy potom wumrě śkubowy towarśch w Hirsch- [illegible]berga śtej khorowni pschećze ćzełke nasjmnjenje. Po pinkowanju bě ś kolom do Krummhübla k dźěłanišću dojeł a so pschi tom śtero naśymnił. W ležće ześelowaśche druhi śkubowy towarśch jemu do rowa. Won bě pjany po nałej dróży dełejał a pschi tom tak njeswóśnje padnył, so sa mortweho leżo wosta. Też tśeśemu śkubowemu towarśchej ju Lépje njeśeńdże. Trochu po napiwschi bě so bo pschiwoła motorśćeho koła śyduwył. Motorśće koło śraży na kónzu wśy bo Kaussungu wo nadróżnju kanjeń a „Pschero módry“ wjerhny bo je sozuśowcho śyduła a wosta sa mortwcho leżo. Wschi khowanju wuhwoli bźół pastor śmśiły thema: „Njemśće bo, Bóh njeda bebje kanicz!“

Wažnowišće z cyłego swěta.

* W Manuheimje je policija 33 lětneho pschekupkeho ś Niederlößnitz japała. Won bě nětotre łaśchcze ś kamje- [illegible]njemi, briłetami a druhimi wěcami napjelnił a z Frank- [illegible]furta do Mannheima pósłał. Sčam bě po do wulkeho łaśchcza skłował a njon napjšał, so jimu rośtkinu wopschija. Na tworowym dwórnischežu w Mannheimje ćzyschże won te swojeje thowanki wukleć, dyrbje zubjenstwo do swojich łaśchcżow śklasć a je potom wotmjesć daź. Po puću bo jemu to njeporadźi. W Mannheimje jeho łaśkapichu, tola mějesche bo won ćzełnywschi sajeczu śminyć. S tymle njeporadźenjom bo pak njeda wotraśchicź. Swoju leścź druhi króć hrjeża. Sajo bo ś łaśchczom wotmjesć a bo pola jeneho śpediteura do śkładowanje śtajicz da. Hdyž chżyschże w śkładowni kradnyć a bě hižo jédne koło „pschekładł“, jeho łapichu a sajachu.

* Bydło jeneho pódkładneho kommunista we Wasser- [illegible]burgu pschepytajo je policija w kólni w nowym łaśchcżu [illegible]ńhowane śchitżi ćzełke maschinke śtełby je wschem pschi- [illegible]śtučnikom wuśkedźiła a śebrała. Kommunistiśi wjeduit je ćzełnyh.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wólba do wodowjeho hamta.

Wólba dweju hobuśtawow wodowjeho hamta a jeju namjśtnikow ma so

sobotu 13. dezembra 1930

wot popołnja 9 hacź do popołnja 1 hodź.

w pohódźelni Budyšćeho hamtskeho hejtmanśtwa wotmjeć.

Wólbotkmanje su jenoj hobuśtawoj po § 65 wodowjeho zakonja we wokrjesu Budyšćeho hamtskeho hejtmanśtwa wulworjenych wuźěrżnych druśtwow. Wólbne prawo wukonjeć może ko jenoj wobsobinjcy, ja jurišćiske wobsoby a tajke wobsoby, kiž njejsu sa wobthodk khmane abo w tu- [illegible]ej khmanosći wobsnjeńowane, pschez zakonśtwo za- [illegible]śtupjerja, kótrež wobdźelene śtatne sarjadnišwo pśches śwoje- [illegible]ho wjednika abo zaśtupjerja, kotremuž pschiśłuśnja wyśch- [illegible]nosć k temu połnomóz tyźeli, a ja śobuměśćelow le- [illegible]žownoście abo pschećzewoźeze pśches jeneho ź jich bźje- [illegible]dźiny, kiž ma k temu pišomnu połnomóz.

Woli so ź hłośowanišćimi zedniłkami. Śtejała-li na jenej hłośowanišći zedniłk wjazy hacź 4 mjena, płaća, dokelž mataj bo jenoj 2 hobuśtawaj a 2 namjśtnikaj wolicź, prěnje 4 mjena. Hłośowanišće zedniłki, na kotrychž wobsoby wolenych njejsu wuźitkacź abo śteja tam mjeno tajśich, kotrjž bo njemóża wolicź, bu tak dalako njepśaćziwe.

Wolicź móża bo wschitke němśke žony a muźoj, kiž dopjelnichu 20. lěto źiwjenja a maju swoje hłowne bydlenje we wokrjesu hamtskeho hejtmanśtwa.

Jaku wolenej za hobuśtawow wodowjeho hamta płaćitej wobsobje, kiž najwjazy hłośow dostanjetej, ja na- [illegible]mjśtnoju hobuśtawow. kotrejž sa pśenimaj najwyschśchi- [illegible]ch hłośow dostanjetej. Pschi jenakosći hłośow ros- [illegible]hudźi lós.

Wólba płaći sa ćzaś wot 1. januara 1931 hacź do 31. dezembra 1933.

W Budyschinje, 3. dezembra 1930.

Hamtśke hejtmanśtwo.

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

Wobthodna njedźela (hodowny hermank).

Pośkedźe tśi adwentśke njedźele, 7., 14. a 21. dezembra 1930, su wobkthodne njedźele. Wschitke śtawne wobkthody w měśće Lubiju śmóźeja na tutych dnjach wot dop. 11 hodź. hacź do 6 hodź. pop. wotewrjene dwe. Pschiśtawjenjo a dźěłaćerjo pak njeźmóźeja dźěć hacź 8 hodźin dźěłaćz.

W barbjerśkich a friśerśkich wobkthodach śmě bo 14. a 21. dezembra 1930 wot 12 hacź 4 hodź. wowytarjam pośtrowjowacź, twory pschedawaćz pak je 7., 14. a 21. dezembra 1930 wot dop. 11 hodź. hacź do 6 hodź. pop. dowolene.

Hodowny hermank łapoćzuje bo njedźelu 7. dezembra 1930. Jenoj Lubiśśi wobkthodniźy śmóźeja pschedawanišće śtejiśćeja pschijmrawicź. S pschedawanjom Wažodźěłźe- [illegible]wych śchtomow śmě bo na kamjenym dnju łapoćzeć. Wo pokhaźe śchtomow maja so w měśćańskanśtwe domje na poślaji wo śmje 26 hamišćaj wobtrućene wupokazy pschedpołożiłi.

W Lubiju, 2. dezembra 1930.

Měśćańska rada.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarśki dźěl: Arnošt Bart w Bro- [illegible]zynzy — Za nawóźtki: O. Janak w Budyšinje

Hošćenc na Horje

Sobotu, njedźelu a póndźelu so

kózłopiwo toći

Přećelnje přeprošuje

Wróblec swój.ba.

Znaty zamóžny

dom hrajkow

Gustav Thunig w Budyšinje na Znutřk. Lawskej hasy 6

poskiči najwjetši wubjerk po připóznatych tunich płaćiznach wšěch hrajkow a klankow

Wěcywusłojne zaradźenje — Přihódne płaćizny — Najlěpše kajkosće

---

Za zymne dny

čopłu drastu

wot firmy

Osswald

na Kamjeńtnej hasy

Fuchsbau / lišća jama

w Budyšinje

Připóznata dobra, tunja kuchnja / Najlěpši kofej ze stawneje ekspres-mašiny w přihódnych kankach Dobry tykanc a pječwa / Móžeće sebi tež pječwa — ke kofejej sobupřinjesć / Rěčimoj serbski! —

Oskar Dietrich a mandźelska

Neukirchenske wottorhanske

nabožne

protyki

ma

Družwsto Smolerjec knihařnje w Budyšinje

na předań

Jara tunjo kupujeće nětk pola mje w mojim wulkim

składźe woblekow a mantlow

čopły mantl abo čopły woblek jako hodowny dar.

Žida — Židźane wobleki

W Budyšinje **W. Häcker** na Žitn. hasy 7

měj. Otto Hartmann

4000 hr.

na hypotheku za ratarstwo so pytaja

Poskićenja pod G. 97 na wud. Serb. Now.

Kofej : kakao kolonialne twory

KURIO

na Lawskej hasy 24

Čitaj SERBSKE NOWINY

Jejka su dróžše, —

tuž kupujće „Jajko“

potom kury derje njesu

Serbske gram. tačele

ma stajnje na składze

Jan Schieback

na Mužakowskej drózy 4

Sulske tornistry

jenož dobre sedlařske dźěło

C. Junghannss

(prjedy Emil Schubert)

w Budyšinje

na Jerjowej hasy

Zniženje płaćiznow

Gardiny tunšo

Prync. suknje a košle 1.— hr.
Běhaki do jstwy mtr 1.— hr.
Tkaniny a płachty za sofy

IDA ERLER w Budyšinje

Rózk Zwonk. Lawskoje hasy 10

Koła za dźěći

we wšěch wulkosćach wot 50 hr.

Jan Schieback

na Mužakowskej drózy 4

Wulke hodowne předawanje

W znamju zniženja płaćiznow. Moje składy su napjelnjene z wužitknymi darami po jara tunich płaćiznach, a tohodla je kóždemu možno, swojim lubym, hodowne wjesele přihotować. I mojeho njesmjernje wulkeho składa něhotre přikłady

Klamarnje . 5.50, 2.90, **1.00** **Klamar. stany** 6.90, 5.—, **2.90**	**Klank. jstwy** 2.90, 0.95, **0.70** „ **kuchin.** 3.50, 1.95, **1.00**	**Plećene stólcy** . 13.50, **7.50** **Nizke stólcy** **2.90**	**Sadź. emajl. horne,** šěr. **4.50** **Kłěbowe tyzy,** kulojte **3.10**
Plyšowe konje k čumpanju k jězdź. 17.50, **15.00** **Ćežite wozy** . . 2.50, **1.90**	**Sijace mašiny** 5.90, 3.75, **1.50** **Klankace meble,** karton 1.75, **0.50**	**Dźěćace stólčki,** drjewjan. 2.90, **1.50** „ „ wjerbowe **4.50**	**Taflowe service** ze złot. kromku, porclin. 23 dźěle **19.50**
Železnicy k nać. 6.50, 3.95, **1.00** **Železnicowe dźělby**	**Klank. wozy** 22.50, 21.—, **19.50** **Sportske wozy** . . 3.50, **4.50**	**Truhanske gar.** 2.75, 1.50, **0.50** **Budźaki** **2.90**	**Myjna garn.,** běła, 5 dźělb. **3.90** „ „ złota . . . **6.50**
Bubikoła 17. , 13.50, **12.50** **Suskadło** (Trittroller) 5.90, **3.50**	**Twarske kašće** 2.50, 0.95, **0.25** **Wumol. kašćiki** z papu **1.50**	**Zimnce mašiny** 15.50, **14.90** **Rybowace mašiny,** emajl. **3.25**	**Wuhlowy kašć** z wěčkom **2.90** **Kup. wanja,** oval 12.50, **11.00**
Lametta, 5 listna . . . **0.25** **Skrěčk. swěčki** 3 tyzy . **0.25**	**Stejaki** za Bož. štom 2.50, 0.95, **0.50** **Kříže** „ „ „ 0.65, **0.50**	**Mjasowe młyny** . . 5.75 **4.50** **Khlěbkrajace maš.** 9.90, **6.75**	**Noże a widličky** ½ dtz. **3.50** **Tortowa płata** z nikl wob. **1.95**

Moje awta přinjesu twory darmo do domu

DKW awto z trubu a kiwadłom **27.00 hr.**

Železne sudobja we wulkim wubjerku najtuńšo

Wobhladajće sebi moje 19 wukładnych woknow a kašćow

Centralny kupny dom w Budyšinje

najwjetši dom tuteje branže

na Sukelnskej hasy 10 — **rózk Kěžorskej drózy**

pritoha k čisłu 283

SERBSKE NOWINY

Pjatk 5 decembra 1930

Z gmejnskeho žiwjenja.

S **Hrubjelčicy.** Rosnuh tudomneho wobydlerstwa žada sebi nerowolbny gmejnjskeho zastupjerstwa njedźelu 14. decembra. We wšej stej so wotmětej dwě wobydlerskej zhromadźiznje. Wobydlerstwo je dowidźało, so dotalne wobstejnjosće dale wostawcy njentóžeja. — W poslednim posedźenju gmejnskich zastupjerjow je so **wobsamknyło**, so ma so wjeršna dróha w dołhosći 120 metrow plestrować. Zastupjerjo wotpokazachu wobydlerski dawk.

S **Mateje Borschcje.** Wjeršnjenjo njeje spokojom je wótdu nowehno wjeršnjanoršiu, kiž je so w posledním posedźenju gmejnskich zastupjerjow pschewjedła. Woni so tele dny na liseinu podpisachu, z čimž swoje njespodobanje wuprajichu. Sću so nimale wschitcy wjeršnjenjo podpisali.

S **Hodźija.** Pónđelu serbskeho so gmejnsky zastupjerjo k wurjadnemu posedźenju w Cigneraz hoscenju. Na nasejet lěwizy so wobsamknuły, wurjadne posedźenja tohorunja zjawnje wosljewić. Pschitomnych běsche wjele pschipostuchariow, njes kotrymiž běsche wjetschina bjes dźěła. Wuradźowasche so, kak ma so dźěło wobstaraca spomožerskim podpjerancym, a dale jednasche so wo praschenjach mjdy. Wjeršnjanosta Lebert rosprawjesche wo jednanjach z wokrjesnym zastarasskim hantom a zdźeli, so hu so za schtyrjoch muži pschirazki pschiswolile. We nastupanju praschenja mjdy zdźeli wjeršnjanosta, so so we wubjerku wo nym njeju dojednali. Mjes prawizu a lěwizu dóndźe k wurěčowanju, dokelž so za spomožerskich dźaćacerjow žadasche 85 pj. mjdy za woženjenych a 80 pj. za nježenjenych na hodźinu, schtož prawiza njedowoli. Stónczinje pschija so je wschěmi hłosami prawizy namjet, so so 60 a 65 pj. hodźinskeje mjdy płaci. Lěwizarjo na to posedźenje wopuschczichu a pschedźhđa je skónczi.

S **Brěsynki.** We wutornischim posedźenju gmejnskich zastupjerjow bydlerske so nowy wjeršnjanosta wolicz. Dotalny wjeršnjanosta Lischka je wot žiwjesho zastojnstwa wotstupił. Na jeho městno wuswoli so knjes Emil Bjenada za wjeršnjanostu.

en

Wohnjowobornistwo.

Zhromadźizna wjednikow 3. wokrjesa w Radworju.

Njedźelu wotmě so zhromadźizna wjednikow 3. wokrjesa w Serbskej grychcze w Radworju. Tu nawjedowasche wokrjesny pschedsydstwo knjes wopalny mischtr Schubert se Njeswačidła. Kapala posticzi dwaj hudźbnaj kruchaj. **Knjes** woborny hejtman Brankaca pschejesche zhromadźiznje dobre poradźenje.

Zhromadźizna běsche so do Radworja pschepołožila, dokelž běsche Kucźina wotpokasala. Wuradźowasche so wschelakich wobornych należnosćach. Dokładnje rosprawjesche pschedsydstejer wo swojej dźěławosći w lěće 1930 a prosche sche na tónju wo dalsche žiwrne zhobudźeło też w nowym lěcze. Knjes wyschschi signalist Wrobl rěcżesche wo dźele signalista a prosche sche wo wjazu wobkedźbowanja tutcho wažnscho dźela wohnjowoborniskwa.

Na zasłki wohnjowobornišći sjedź k lětu w Auerbachu so na wokrjesowe wudawki sjo wjednizy wotpósłchu. Wobory, kiž budu w nowym lěcze pruhowane, maju pruhowańki dźeń sanie bórzy postajcź a hacź do 10. decembra wokrjesnemu pschedsydstejerjej zdźelicź. Postaji so zhromadźizna wjednikow 12. haprele 1931 w Lichanju a najmjenja zhromadźizna 29. nowembra 1931 w Kucźinje. Dotalny zapisowaš so j aklamaziju zaso wolesche.

S **Rakez.** Nascha dobrowólna wohnjowa wobora wotmě sobotu swoju posledniu měsacznu zhromadźiznu we „Stokej Hrodźe". Wobsamknu so, so ma być 4. januara lětnje sawjeselenje. Nowaj sobustawaj so pschijeschtaj.

Nezabud'ce na hłódne ptački!

Naschim ptačkam so nětko hubjenje dźe. Dobrocźiwi ludźo jim tohodła pizu kypaju. Kmany puklot k pizowanju ptačkow dyrbi spožicź jchkit pjched kuckami a druhimi njepschecźelemi ptačkow, dyrbi so hodźicź lohdy rjedźicź a dyrbi so ptačkam spodobacź. Je najlepje, hdyž puklot ma jenoż tśichu a hdyž su wschě schtyri strony wotewrjene; to mózeja ptački do wschěch stron sabo wolčetowacź, hdyž nječkajśi strach so bliži. Pisa, konopje, słónczenorožowe kjnjo, wjerbinki, měschana piza njech so wschěhnje cjerstwje podawaja. Někotre ptački żeru běłsiny, mjasowe cząstki atd. Pschejo jnowa ma so na to pokasowacź, so wotpadki z kuchnje (bórny, krjódki) rucże kiźnu a talle bytwaju wulki strach za hłódne ptački. Doporuca so też, puklot wschěhnje rjedźicź; też z hałosami wodźe pignischcjo na semi měło so cjasćicźcho wunjetowacź. Sesukorki maju rady pokcźowu łožu, na kotrejž pscheradły dypaju. Snate su też te kmane pizne fólka, pschi kotrychž su so wschelake kjnjeschka do loja saliwale. Truhły ptački kmydom so njedadźa do tutych fólkow. Sću pak raś je wopłate, to je też za krótki cząs rucże wobjern. Namołwjcże dźeczi k pizowanju ptačkow. Smieja s tym wulke wjesele.

Cyrkwinske powěsće.

2. njedźela adventa, 7. hodownika 1930.

Z Budyšina.

W Michalskej cyrkwi změje rano ½8 hodźin farař Günther z Hornjeho Wujezda němske Boże wotkazanje, ½9 hodźin změje farař Tišer němske a dop. w 10 hodź. serbske předowanje. Popołdnju ½3 hodźin towarstwo młodych holcow na farje. — Adventske nutrnosće: syjedu wječor w 7 hodź. w Jeńkecach, štwórtk ½7 hodźin w Brězowje, pjatk w 7 hodź. we Słonej Boršći.

*

Krajnoeyrkwinske zjednoćenstwo w Budyšinje při Pólnym hrodźiku 6. Njedźelu dop. ½11 hodźin zwjazk dźěći. Wječor w 7 hodź. adventska swjatočnosć z přełosowanjom za zjednoćenstwo a zwjazk młodźiny, swjedźenšku rěc změje k. zjednoć. sekretar Mütze z Kamjenicy wo themje „Hdy přińdźe Boże kralestwo?" — Wutoru wječor we 8 hodź. zhromadźizna Běleho křiża za młodźeneow. — Stwórtk wječor we 8 hodź. biblisku nutrnosć (list na Romskich).

Sekretar Mütze změje biblisku nutrnosć njedźelu pop. ½4 hodźin w Njeswačidle, pónđelu w Cokowje, wutoru w Budestecach, srjedu w Motyđle, štwórtk we Wólbramecach a pjatk w Hornjej Hórcy.

Zjednoć. wothladaŕ Zimmermann změje biblisku nutrnosć njedźelu pop. w 3 hodź. w Rozwodecach, pónđelu na Zidowje (w Hilbencec hoscenu), wutoru w Zemicach, srjedu w Halštrowje, štwórtk w Budyšinje a pjatk w Trjebjenicy, ½8 hodźin.

Z Barta.

Cyrkwinska visitacija. Rano we 8 hodź. serbska Boża služba: visitaciska rěč k. wyšš. farara Zarjeńka z Khwaćic, postrow k. superintendenty. Dop. w 10 h. němska Boża služba: visitaciska rěč k. superint. Fröhlicha. Cyrkw. khór spěwa, posawnistoju piskaja. Popołdnju ½3 hodźin Boża služba za dźěći a młodźinu. ¼4 hodźin wosadźina zhromadźizna w cyrkwi. Knjez superint. rěči wo „Evangelska cyrkej w běžењu nětčišeho časa". Wosadźiny farař dawa rozprawu wo žiwjenju a wobstejnosćach we wosadźe.

Z Budestec.

Rano ½8 hodźin změje farař Bóje serbsku spowědź, dop. ½9 hodźin serbsku a w 10 hodź. duchowny Hänichen němsku Božu službu. Zběrka za našu cyrkej. Pop. w 2 hodź. změje duchowny Hänichen kemšenje za dźěći 5.—8. šulsk. lěta. Pop. ½6 hodźin budźe adventska swjatočnosć tow. młodych holcow. — Pónđelu wječor we 8 hodź. zwučuja pozawnistojo. — Wutoru pop. ¼4 hodźin změje farař Bóje w Hornjohórčanskej šuli serbsku adventsku nutrnosć, ke kotrejž so serbske Boże wotkazanje přizamknje, pop. w 5 hodź. němsku adventsku nutrnosć, ke kotrejž so němske Boże wotkazanje přizamknje. — Srjedu wječor we 8 hodź je biblisku nutrnosć tow. młodzeńcow. — Štwórtk pop. ¼4 hodźin změje farař Bóje w Kobanic domje w Čornych Noslicach serbsku spowědź, pop. ¼5 hodźin serbsku adventsku nutrnosć a w 6 h. němsku adventsku nutrnosć. — Pjatk pop. ½6 hodź. změje farař Rjenč z Wjelećina němsku spowědź.

Z Bukec.

Rano ½8 hodź. serbska spowědź, w 9 hodź. serbske a ¼1 hodź. němske kemšenje. Pop. ½3 hodź. křećeńske kemšenje, ¼4 hodź. serbska spowědź.

Z Budyšinka.

Dopołdnja w 9 hodź. so serbske předowanje čita. — Wumrěła: Kbrystiana zwud. Schneiderowa rodź. Domkec, khěžewobsedźerka w Přiwćicach, 72 l. 7 m. 10 dnjow.

Z Hodźija.

Rano ½8 hodźin změje farař Voigt němsku spowědź, farař Wjezař ½9 hodźin němske a w 10 hodź. serbske kemšenje. Popołdnju w 4 hodź. je w Čerwjenych Noslicach na šuli adventska nutrnosć ze spowědźu. — Pjatk popołnju w 4 hodź. je serbska spowědź a ½5 hodźin serbska adventska nutrnosć.

We Kulowskich nohjacarjach.

W Kulowje wjacy nohjacarjow njezmeja. Jich rjemjeslniske zjednoćeństwo je zašło, bjez toho, zo by někotrí wo tym wjele rěčał abo pisał. Starodostojne rjemjeslo bu wopor noweje doby a industrije. Naposlednu bě w zjednoćenstwje jenoż hišće wósom sobustawow a njebě wuhlada, zo hdy někotrí přistupi. Přez 25 lět wjacy ani jenički wučobnik so njepřizjewi, ani jenički mištr wjacy njepřistupi. Wyšnosć zjednoćenstwu wšelake zadźěwki na puć kładźeše a pod předsydnistwom wyššeho mištra Gusty Wjelsa so mištrojo skónčnje jenohłósnje rozsudźichu, zjednoćenstwo rozpuščić.

Někdy w Kulowje nohjacarstwo kćěješe. Mištrojo předźělachu surowinzy z předźerje, walkarnje na wuprawjenu hotowu tworu. Jenož pletowanju so njewěnowachu. Tole so wukonješe jako domjace dźěło wot staršich mužow, wot žonow a dźěći. Mištrojo podawachu wołmu zwjetša módreje barby. Z njeje so připrawjachu po přikazu žonjace, hołcace a dźěćace nohjacy, dale też podnohjacy abo pjasćowe rukajcy. Wołma so podawaše po puntach wotwažena. Při wróćenju hotowych tworow dyrbješe waba wotpowědać wazy dodawanych surowiznow.

Mištrojo wołmjane twory walkowachu w měsće abo w Kózlikec młynje. Předrapachu tworu z drapadkom, kiž běchu sej připrawili z drapawkow. Potom ju třihachu ze šerokimi, lohć dołhimi nožicami, kiž běchu na pasu přičinjene. Drapawku nohjacarjo sami sadźachu. Na honach při Brěžkowskim puću nanakachu so cyle pola drapawkow. Sadźeńki so nalěto přesadźowachu a nazymu so z wjele prócu domkhowachu. Drapawki zdźěla dale předawachu sukelnikam w Kamjenc, Budyšinje, Hródku a Baršču. Po wójnje lěta 1870 přestawachu drapawki plahować. Tehdy so potom trjebachu kmańše francowske drapawki. W předźerni Kózlikec młyna hišće před 35 lětami tysacy centnarjow suroweje wołmy wobdźěłachu, nawalkowaše so njeličomne mnoštwo nohjacow. Tysacy stejećkow k sušenju nohjacow tehdy stejachu při domach we słońcu, zo bychu so nohjacy na nich sušile. Hładkowanje a zešiwanje po porach wobstarašo knjeni mištrowa.

Na swj. Bartromja započinachu žně nohjacarjow. Tehdy módre, bělokhromate, tolste, walkowane nohajcy a rukajcy we wulkich kašćach zawalene na wozy kładźechu a póslachu won do wšěch městow a wjetšich wsow hornjeje a delnjeje Łužicy, hdyž so wotměwaše hermank. Do Budyšina a Grabina, Wětošowa, Gubina, Žarowa, Trjebulow, Mužakowa, Bychwalda, Łaza, haj samo do Drježdźan, wšudże tam zymnej nozy a zmjerzłej rucy na nje čakachu. Njebě drje to wosebita zabawa, po nocach při wichorach, dešću a wětjercy w plachtatym wozu po hubjenych pućach so wokolo bértłowač abo wo dnjo při třeskańcy w hermanskich budach kupowarjam twory wukhwalować a napowědać. Ale Kulowscy nohajcarjo znajachu žort a tryski. Hdyž derje předawachu, zabywachu rady émowe boki swojeho rjemjesła.

Bohužel stej swětowa wójna a nowa doba tutomu rjemjeslu přinjeslej zahubu. Nětko mjelča a wotpočuja sukadło, cwjernidło a walka. Dowuklinčało je brinčenje nohajcarskich nožicow. Wo walkowane nohajcy a rukajcy nichtó wjacy njerodźi. Hižo wokoło lěta 1910 mějachu walkowane nohajcy jenož hišće na wsach abo khodźachu w nich tajcy ludźo, kiž mějachu dźěłać na mokrej podłozy. Dźensa jenož tu a tam někotří stari ludźo khodźa we walkowanych nohajcach. Nohajcarjo fabrikske twory předawaju abo so z ratarstwom žiwja. Jenož jenički nohajcař w Kulowje hišće walkowane nohajcy dźěła.

Rjemjesło Kulowskich nohajcarjow, štrykowarjow a čapkarjow měješe swoje wosebite zjednoćenstwo. Štrykarjo so 30. měrca 1808 zjednoćenstwu přizamknychu. Měješe so wozjewić mištram wažna powěść (pohrjeb, swjedźeń abo zhromadźizna), to zjednoćenstwowe znamjo, cynowa 23 cm dołha nohajca z lěta 1844 po rjedźe so dale dawaše. Na kruhu bě připrawjena přeprošenka kaž też wšelake čorne abo pisane banty, kiž běchu dary mištrkow. Kwartalna zhromadźizna wotměwaše so jako ważny podawk zwjetša w bydlenju wyššeho mištra při sklenicy Kulowskeho čorneho piwa a při trubey tobaka. Hdyž zaklinča wukřik: „Krinja je wočinjena", potom wšo womjelkny, trubki so z hubow zminychu, wšitcy na něšto mjeńšin ani njepikinychu. Woči wšitkich bóštej složenej na blido staršeho a na zjednoćenstwowu křinju, při kotrejž dwě swěcy pinještej. Potom so wotměwachu jednanja. Zhromadźizny hłownje so zaběrachu z přijimanjom a wuswobodźenjom wučobnikow, z pruhowanjom pomocnikow, hač do lěta 1902 też mištrojo so tu pruhowachu. Dale zhromadźizna wudźěłeše trěbne dokumenty. Po tym zo bě so křinja zamknyła, wěnowachu so wšitcy bjesadźe. Mištrojo so starachu wo piwo, při čimž přjedy nałožowachu drjewjanu měru. Dźěći mištrow a bracelrjo so přinamakachu. Dźěćom do jich drobnych hornčkow, kiž běchu sej přinjesle, piwa naliwachu. Nanojo jim hišćo ktomu bracele kupowachu. Při hłownej zhromadźizne jewjachu so tři kralowscy spěwarjo a zaspěwachu swoje stare pěsničky. Mištrojo karty placachu. Dołho njetraješe a cyle towarstwo so tepi w dymje tobaka. Někotrýžkuli mištr hakle rano domoj čampaše. Zwjetša sćěhowachu na třikralowsku hłownu zhromadźiznu hišće druheho dnja dozynki z hosćinu a rejemi.

Zapokazanje najmłódšich mištrow žadaše sej po starym wašnju wosebite wobrjady. Po starych wustawkach a prawidłach mějachu při wotewrjenej křini w zhromadźiznje mištrow službu wukonjeć, nošachu při cyrkwinskich procesijonach zjednoćenstwowu khorhoj. Při róčnych časach, na jutnjach dyrbjachu katolscy młodźi mištrojo w farskej cyrkwi na rjenje wurězane swěčniki zjednoćenstwowe swěcy natykać, zaswěćić, zhašeć a we wosebitej křini skhotykać. Za to mějachu při swěčnikach swoje wosebite čestne sydła. Hač do lěta 1835 mějachu mištrojo při procesijonach a pohrjebach čorne, dołhe a ropate płašćiki z wuzkimi kornarjemi na kabaće, štož rjany, swjatočny napohlad poskićeše.

Je někto po Kulowskim zjednoćenstwje nohajcarjow. Z nim je so pominyło kusk małoměšćanskich kulturnych stawiznow. Hospodarska nuza, dobyćerka industrija, swoboda rjemjesła su wina, zo stare solidne rjemjesło so dale bóle zhubi. Hižo mnoha rjemjeslniska dźěłarnja bu wuporjedźernja fabrikskich tworow. Pola mnohich starych zjednoćenstwow ličba sobustawow dale bóle wotběra. Zjednoćenstwo nohajcarjow, kaž też tkalcow, sukelnikow a wołmarjow njebudźa drje jeničke rjemjeslniske zjednoćenstwa, kiž so pominu.

Z Hrodźišća.

Rano we 8 h. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. serbska Boża služba. Pop. we 3 hodź. Bodelšwinghowy film w cyrkwi: We sćěnach wótca Bodelšwingha. Přez službu k wjeselu.

Z Hućiny.

Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska a ¼11 hodź. serbska Boža služba. Zběrka za Łužiski skutk lubosće.

Z Khwaćic.

Dopołdnja ½9 hodźin němske a w 10 hodź. serbske kemšenje. Předowanje cand. theol. Böttger.

Z Klukša.

Rano we 8 hodź. němska spowědź z Božim wotkazanjom, w 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske kemšenje. Pop. w 3 hodź. serbska Boža služba ze spowědźu pola Jurkec w Jatšobju.

Z Kotec.

Dopołdnja ½9 hodźin němske předowanje (wosadny farař).

Z Łupoje.

Knjez farski vikař Rösler z Minakala ma dop. w 9 hodź. serbsku a ½11 hodź. němsku Božu službu.

Z Małešec.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 h. serbske, ½11 hodź. němske kemšenje. Zběrka za Łužiski skutk lubosće. Přip. ½12 hodź. dźěćikemšenje. Pop. ½3 hodź. žónske towarstwo w paćerskej sali.

Wutoru ¼4 hodź. serbska adventska nutrnosć w Hórčanskej šuli (za wupadnjenu).

Zemrěła: Helena Selma Sykorina, žiwnosćerska mandželska w Małešecach, 38 l. 7 m. 26 dn.

Z Minakała.

Rano we 8 hodźzmeje farař Rjenč-Łupjanski serbsku spowědź z Božim wotkazanjom, dop. w 9 h. serbsku a ½11 hodźin němsku Božu službu. Popołdnju w 4 hodź. zmeje farski vikar Rösler pola sotry Nedonce w Adolfskej hěće dźěćikemšenje.

Z Njeswačidła.

Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodźin serbska Boža služba. W 3 hodź. němske a w 4 hodź. serbske kemšenje ze spowědźu w Zarěču. ¼4 hodźin bibliska hodźina na kapłanstwje (zjednoć. sekretař Mätze z Kamjenicy). — Adventske nutrnosće ze spowědźu srjedu w 5 hodź. pola Bierichee w Holešowskej Dubrawcy, štwórtk w 5 h. pola Hobrakee we Łuzy, pjatk w 5 hodź. pola Sperlingee w Khasowje.

Z Nosaćic.

Dop. w 9 hodź. serbska Boža služba, po njej serbska spowědź. Pop. w 2 hodź. němska spowědź (farař Kanig).

Wutoru 9. hodownika wječor ⅛8 hodź. žónske towarstwo.

Z Poršic.

Rano we 8 hodź. budźe serbska spowědź, dop. we 9 hodź. serbska a ¾11 hodźin němska Boža služba. Popołdnju ½3 hodźin towarstwo młodych muzskich. — Štwórtk wječor ⅛8 hodźin je němska bibliska nutrnosć w Bošečanskej šuli.

Z Rychwałda.

Dop. w 9 hodź. je serbska a ¼11 hodźin němska Boža služba.

Z Wóslinka.

Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske a ¼11 hodź. serbske kemšenje. — Zběrka. — Pop. ½5 hodź. Boža služba a swjate wotkazanje w Čisowje.

Z Wósporka.

Dopołdnja w 10 hodź. předowanje, ½12 hodź. kemšenje za dźěći (wosadny farař). Zapokazanje noweju cyrkw. předstejerjow kk. Konrada a Wagnera. — Srjedu pop. w 5 hodź. je spowědź a Bože wotkazanje zdobom farska komunija (farař Krawc z Hrodźišća).

Kelko je nam trjeba spanja?

Njedołhahaze spanje sawinuje pola normalnych ludźi cejžu tworjeca, haj samo smjerć. W Kitajze a wschelakich druhich krajach cywilowachu prjedy ludźi na te waschnje, so jim zurowje skasychu spać. Bě to najstraschnischi žrědk cywilenje. A tola žitschimy hdyž a hdyž wo ludźoch, kiž malo a zyla ani sparja njetrjebachu. Hakle njedawno cžitachmy wo wěstym wuherskim sastojniku, kiž je toho cžasa, so bu l. 1915 franjeny, zyla njespalsche. Je pjecža pschi tym cžily a strowy, jenož so jeho hdyž a hdyž hłowa boli.

Sda so tole być prawdźe njepodobne a tola setkujemy so w stawiznach medizinu druhdy z tajkimi zadnymi pschipadami. Ssu woprawdźe na zwrócje tajzy ludźo, kiž *trjebaju jara malo spanja. We wěstym jendźelskim lětarskim* cžasopisu naspomni jedyn lětar sajimawy fakt wo pjekarju, kiž spasche jenož 6—10 hodźin sa měsaz. Zyte nozy pilnje w pjekarni dźěłasche a wodnjo na honžwu khodźesche. A bywasche stajnje strowy a wjesoły.

Tajke a podobne sajimawe wobkedźbowanja namakaju so wo ztarownych ludźoch. Praji so zyla, so je to snamjo genija, so ma jara krótki span. S toho pokhadża tež mjenjenje, so cžim wobdarjenischi cžłowjek je, cžim mjenje trjeba spanja. To je skónčnje tež dozwa jasnje, so cžily a bibliscziwy buch dokonja lóže so wobroćej sasparnosći dyžli lěni a hłupikojty. Mnohy, kiž stajnje dźěłaju, smjatuja muczność. Ale na zódyby pad dyrbi normalny cžłowjek podležeć žadanjam pschirody a dyrbi spać tak dołho, kaž jeho organizm to trjeba. Často zitschimy tež praschenje, kelko spanja cžłowjek poprawom trjeba. Kant, kiž lěsche niz jenoż wulki filosof, ale tež wuměła ziwjenja, dźěłesche dżeń na tři wotdźěle: wósom hodźin dźěła, wósom hodźin zwobodny a wósom hodźin spanja. Stare pschisłowo praji wo sparju: „Wósom hodźin sa muża, dźewjeć sa žonu, dźesać sa hłupaka.“ Skónčnje je tež cžežko, nadrobnje postajić, kelko spanja nčehto trjeba, pschetoż to je sazka wosobitska wěz, runje tak, kaž dar wuznjenja. Tutón dar bywa wosobje pola wusnamnych ludźi tak wudospołnjeny, so na pisch. Napoleon mózesche wuznyć, hdyžkuli so jemu chzysche. Ssu tež ludźo, kiž mózeja so bopředka naspać a potom pisches dołhi cžas ani spanja trjeba nimaju. Tutón fakt so pokazowasche wosobje we wójnje, hdyž dyrbjachu wojacy so naspać, so móhli potom bjes spanja wutrać dołhe dny a nozy.

Wósom lět njewinowaty w khłostarni.

Se sajimawym padom, so stajny wěznik a sakitar pschecźiwo spjecźowanju žudnistwa zhromadnje sa rošsudne wuswobodźenje wobstorzenju so sastupitaj, kotrajž staj, kaž je dopokazane, wósom lět njewinowaće w khłostarni žiwjakoj, sabrasche so wutoru najwyschschi krajny žud w Mnichowje.

28. haprleje 1922 blisko Amberga pospytachu so z rubježnym mordarstwom na wobsedźerju zamoženjazdho dwora, a nješto dniow pozdźischo buschtaj dźiwadżerjej Josef Trepte a Jan Hermann sajataj. Mjes tym so Trepte pržesche, wobskorżowasche Herrmann druheho a zebje zamého, so staj njeskut wukonjakoj. Na to so tež Trepte wusna. Wobaj buschtaj k 15 abo 12 lětam khłostarnje sasudzenaj. Knydom po wospjetowanju wuzuda pak so wuprajschtaj, so staj wopaczne wusnaće složiłoj. Wschitke namjety na wobnowjenje jednanja pak wotpokasachu so z tym wosprawnjenjom, so bjeschtaj wobskorżenaj tola zamoj k skutkej staloj.

Po wosmich lětach poradźi so wěznikej dr. Sidney-Mendelej-Barlinskemu pschekładžicy, so so jednanje wobnowi. 3. meje 1930 buschtaj wobaj wobskorżenaj po wukazu statneho wěznistwa z khłostarnje puschczenaj. Dwaj druhaj muzej, mjenujzy cžeładnikaj Gumbmann a Hirschmann, bjeschtaj so wopytnischi wukhwalowałoj a wuprajłoj, so staj so w rubježnym mordarstwje wobsytałoj, sa cžož Trepte a Herrmann někto njewinowataj w khłostarni siedźitaj. Na to buschtaj sajataj a pschidaschtaj pola kriminalneje policije a tež pschi jeju žudnistwie pschebłyschowanju, so staj skuczerjej. Wopytowanischtaj wschitke podrobnosće skutka a mjenowasche, zak so njebě hižo žaneho dwela, so staj někto woprawdźitaj njedocžinkaj sasłapnjenaj.

Statne wěznistwo podpjerasche někto namjet dra. Mendela na wobnowjenje jednanja sa njewinowatych se samérom dospołneho wuswobodźenja a wospjetowanje nowoju sajateju. Krajny žud w Amberku wotpokasa pak najedwacej pschedležk. wusnaczow wotewrjenje hłown. jednanja pschecźiwo Gumbmannej a Hirschmannej, tak so někto po zhromadnem wobsedźowanju statneho wěznika a sakitarja najwyschschi krajny žud w Mnichowje ma wo wotewrjenju hłowneho jednanja rošsudźić.

Nowe knihi.

Vekoslav Bučar: Kod Lužičkih Srba. Ljubljana 1930. Słowjanscy bratřa často našu serbsku Łužicu wopytuja. Přiježdża zwjetša na serbski koncert do Budyšina, na skhadźowanku našeje studowaceje młodźiny, wuleća sej do Radworja, doježdża sej do Bórkow w Błótach a wróća so zaso domoj. Na tajke wašnje wězo naš kraj a lud dokładnje studować a zeznawać njemóžeja. Słowjan, kiž chce měć wěrny wobraz poměrow w našim kraju, dyrbi jón překi a pódlu pěši přepućować, kaž je to někdy činił naš wulki přećel a najlěpši znaćer našeho naroda Adolf Černý. Po jeho přikładže je so měł młody juhosłowjanski prócowar, přećel našeho luda Vekoslav Bučar, kiž jako Barlinski student w smažniku 1929 je našu cyłu Łužicu wot Čornoboha hač do Błótow přepućował. Swoje pućowańske začišće je wozjewił w časopisu juhosłowjanskeho Sokolstwa: „Sokolski Glasnik“ a je někto je wudał we wosebitej knižcy pod titulom: „Kod Lužičkih Srba“ (Pola łužiskich Serbow). Na 176 stronach wopisuje spisowaćel swoje pućowanje po serbskim kraju. Wopisuje jara nadrobnje wše podawki a podeńdźizny dróhowanja, rysuje kharakter a powahu serbskeho luda wšelakich stron, spletuje do powědanja rozhlady a přehlady wo serbskich stawiznach, wo literaturje a wumělstwje. Nimo Wojerowskich stron je spisaćel přepućował wše serbske kraje, je so zeznał ze wšitkimi našimi wuznamnymi muzemi a prócowarjemi. Vekoslav Bučar je Sokoł a je tohodla tež Sokolstwu wěnował wosebitu kedźbnosć. — Rěč a wašnje powědanja w knizy stej zajimawej, putacej. Cita so lohcy, hładko. Dokelž je kniha čišćana z łačanskimi pismikami, je wona tež pola nas šěršej zjawnosći přistupna. Njeje ani tak čežko, rozumić přiwuznu serbsko-khorwatsku rěč. — Kniha wšak bohužel tež njeje bjezporočna. Tu a tam namakaju so snadne wopačnosće, kiž měle so woprawić. Často spisaćel nam jako Sokołow předstaji wosoby, kiž we woprawdźitosći sokołskeho hibanja so zdaluja. Myslu, zo tajke wudawanje ani jim ani Sokołam lubo njebudże. Kniha je wudebjena z 38 wobrazkami. Někotre reprodukcije su hubjene. — Juhosłowjenjo maju wo łužiskich Serbach dotal jara malo knihow. Witamy tohodla wudaće tuteho wopisanja pućowanja po Serbach. Z nim juhosłowjanski čitař so rjenje zeznawa z našim krajom a z poměrami našeje zemje. Małe zmylki chcemy rady wodać, wone njemóžeja wuškodźeć cyłemu dźělu. Přejemy sej, zo knižka by nam dobyła wjacy přećelow mjez Juhosłowjanami, zo bychu chcyli so zeznawać ze sewjernymi Serbami wosobinscy tu w našej dominje. Hač dotal bohužel tak bywaše, zo my časčišo sej doježdźimy na juh dyžli južni bratřa k nam. Smy so zeznali z krajom Juhosłowjanow, njech woni so prócuja, zeznać so z našim ludom a krajom!

Z časopisow.

Mobilisazija Ruskeje.

Ruska njejměrne pospytuje, wona chce (schtož je hospodarski a politiski podawk, kajkiž jón zwět hischće widźał njeje) zwoje hospodarske pokłady hač k dospołnej njewotwisnosći wot zbytkneho zwěta wuwuzić. Tak postaja plan 5 lět, kiž su tyšazy profesorow a inženierow tukraja a wukraja wudźěłali a na 5 lět hač do najznadnischeho postajili, kelko pokładow ma so semi wutorhnyć, kelko hač dele k hodźinkej a kneflej ma so nadźěłać, kelko smě so na hłowu na lěto sjeść. Schto pschewjedźenje tutoho fantastiskeho, se wschěmi mozami Ssowjetow hižo do skutka stajeneho plana za zwět wosnamjenja, wo tym pische Leo Hausleiter, podpjerany z khutnej rěču ruskich fotografijow, w nowym sesihniku cžasopisa „Münchner Illustrierte Presse“, kotrež z tym rjad nastawkow wo woprawdźitym zwětowym pokłoženju, hrožazym wobstupjenju Europy, wotewrí.

Auto padny do wody. Při brjoży Rańšeho morja přerazy auto wobrodźenje brjoha a zajedźe do morja. Wšě w aute sedźace wosoby so zetopichu.

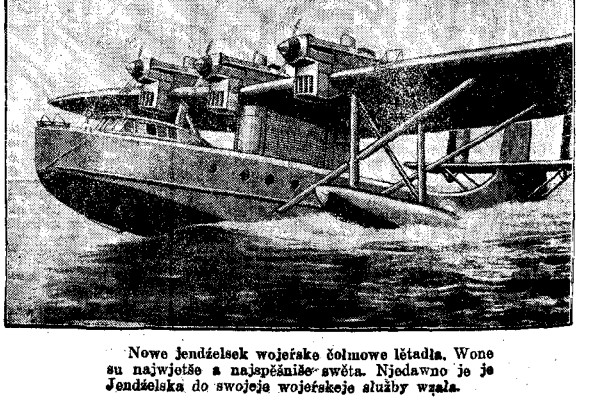

Nowe jendźelsek wojeńske čołmowe lětadła. Wone su najwjetše a najspěšniše zwěta. Njedawno je je Jendźelska do swojeje wojeńskeje služby wzała.

Towarstwowski powěsnik.

„Lumir" ma sobotu 6. hodownika wot 4—6 hodźin swoju pruhu w „Zum Echten". Solistojo hižo w 3 hodź. hlesotwor. „Skowrončk" a „Słónčne pruhi". Přińdźe wšitcy z dypkom. B. Krawe.

Njeswačidło. „Jutrnica" wotmóje njedźelu 14. hodownika, kaž bě so hižo wozjewiło, swoju měsačnu zhromadźiznu pola Holanec w Njeswačidle.

Poršicy. Jednota Sokoł wuhotuje njedźelu 7. hodownika w Handrikec hosćencu swój 8. założeński swjedźeń.

Skupina „Hrodźišćo" ma sobotu 6. decembra 1930, wječor we 8 hodź. w Lehrmannec hosćencu we Worcynje generalnu zhromadźiznu, wšitke skupinje přisłušace tow. maju zastupjene być. Dnjowy porjad so w zhromadźiznje zdźěli. Też kóždy lubowař Serbstwa je wutrobnje witany.

Hospodarski rozhlad.

Wěrawše kurzy w Barlinju.

1 dollar .	4·189	100 pólsk złotych	47,175
1 čechoski punt	0·24	100 čěskos. krónow .	12,424
100 waje frankow .	81·185	100 franc. frankow	16,419

Barlinska burza jewješe wježera rjany spočatk, we kiž dnja wjchak wošłabny a kursy efektow popušćowachu. Na wikach z dołhanymi a rentowymi liščinami bě kurs wschelake.

Pronkowe witi wježera jara mórne wostachu. Wuwoj a pytanja w holowym zornje hiwoje dotalne płacišny fallowachu. Nałčni jenčanjeń postupi wo 30 pj. a nadpadli wo 35 pj. po zentnarju. Sa to rožka wo něchto wošłabny a sašo 10 pj. pschihadźi. Wježera płaceješe zornje:

w Barlinje:

pšenicy 13,55—12,60 hr., rožki 7,80 ha 7,85 hr., nafurnikeho jenčanjenja 9,50 hr. hač 9,75 hr., nałčnicho 10,20—11,20 hriwnow, wowsa 7—7,35 hr.,

w termijowym wikowanju:

za **dezember:** pšenicy 13,12½—13,07½ hr., rožki 8,82½—8,77½ hr., wowsa pak 7,82½ hriwnow,

za **měrc:** pšenicy 13,77½—13,75 hr., rožki 9,37½—9 hr., wowsa 8,50—8,45 hr.

za **meju:** pšenicy 14,25—14,22½ hr., rožki 9,67½—9,57½ hr., wowsa 9—8,97 hriwnow.

Witi schwörtt w Kamjenzu.

Sydrozity kał 35—75 pj., jadźna koboda 15—20 pj., čerwjeny kał 10 pj., běły kał 8 pj., morchej 8 pj., zjbła 10 pj., selerij 15—25 pj., běrny nowe punt 2—3 pj., zwjerchi wlóšće 50—70 pj., łykne 70—75 pj., butra 1,60 hr., kruschwy 35 pj., jabłuka 25—40 pj. — Prošata 18 hač 25 hr., běhali 60 hriwnow. — Huńy punt 90—110 pjenježkow, jeja 15 pjenježkow.

Witi sandźeny schwörtt w Lubiju.

Butra 20 pj., jeja 16—17 pj., twaroh 25 pj., łany wolij 1,60 hr., čerwjeny kał 8 pj., běły kał 6 pjenježkow, zjbła 7 pj., morchej 10 pj., jadźna koboda 15 pj., kołrabi 12 pj., rjetkej 10 pj., krěn 60 pj. žołotej kečzk 15 pj., nowe běrny punt 2½—3 pj., prunjowy 50—60 pjenježkow, jabłuka 10—20 pj., kruschwy 30—40 pj., huńy 0,90—1,10 hr., kečzki 1,15—1,20 hr., wlóšće wyšečki 60—65 pjenježkow.

Wili sandźeny schwörtt w Halschtrowje.

Pschenica stara 12—12,30 hr., nowa rožka 7,50 hač 7,80 hr., nałčni jenčanjeń 9—10 hr., wowš nowy 7,20 hač 7,50 hr., běrny nowe zentnar 2—2,50 hr. Słoma k pjewanju 1,20 hr. a k šćelanju 1—1,25 hr., wolkepje 2,50 hr., hyna 2,25—2,75 hr.

Prošata 18—25 hr., běhali 50—60 hriwnow, huńy 1—1,10 hr., jeja 15—16 hriwnow.

Witi schwörtt w Khorzebušu.

Mjašo howjaze 1—1,40 hr., čelaze 1,10—1,20 hr., šćipjaze 1,30—1,40 hr., šwinjaze 85—120 pj., jeja 18 hač 20 pj., butra 1,60 hr., twaroh 30 pj., łany wolij 1,40 hr., hołbje 60—100 pj., kury 2—4 hr., kapoty 2 hač 4,50 hr., huńy punt 0,90—1,30 hr., kečzki 1,20 hač 1,40 hr., kołrabi 30 pj., nowe běrny zentnar 2 hr. hač 2,50 hr., karpy 1 hr., liny 1,40—1,70 hr., šćežuk 1,20 hr., prušnizy 45—50 pj., worjechi wlóšće 60 pj. hač 70 pj., kruschwy 30—50 pj., jabłuka 20—40 pj.

Šwinjaze witi schtwörtt w Khorzebušu.

Pschiwjesli běchu 1387 prošatow a 178 běhatow. Wobchadźachu

prošata:

małe	10—14 hr.
hrjenje	14—18 hr.
wulke	18—22 hr.

běhaći:

małe	22—45 hr.
hrjenje	45—65 hr.
wulke	65—90 hr.

Stónne witi schtwörtt w Barlinje.

(Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Pschihnali běchu 304 howjadow, mjes nimi 272 młodych dóikow a šćelenych jałojowc, 29 prójdnikow a 104 ćelatow a 3 byki. Witi běchu mórne pschi dotalnych płacišnach.

Młode dóiki a šćelene krowy płacachu 290—520 hr. Sćelene jałojzy 270—430 hr.

Młody skót ke kormjenju po zentnarju 47—50 hr.

Koni běchu pschihnali 407 schtuk. Tute płacachu sa tym hač běchu 200—1100 hr., kotre k rěsu płacachu 30—150 hriwnow.

Witi rěsneho skota wježera w Drježdźanach.

Wornjo sandźenemu twarjenjej hwinje a ćelata wježera něchto lepje dźěchu. Płacišny znadnje postupichu.

Pschistajenja.

Holzu do domu, kantina w Margarećinej Hćeke.
Wučežnika pjekarskeho, Scheinert w Kulowje.

Na pschedawk:

Mandolina a hrajka chlamaństwo, w Hródku, Luisyna hasa 221 na prawo.

Nadźe na knježim dworje w Radoslu pola Hródka.

Krutwa wyšokošnućelna, hyna, w Čornowje 17 pola Kamjenza.

„ k rěsu w Luchowje cyšło 10.

„ wyšokošnućelna w Dobruschi 9.

Polkadnja klamaśtło, w Budyšchinje, Hrodowska hasa 2.

Sšudnizy na pschedawanje

hotowe 6. hodownika 1930

1930 dop. w 10 hodź.: wschelake meble, konjaze nohawzy, šomot, plšch a wschelake tkaniny na wobleći.

Sšudnišće pschedawanje leżownosće.

Khěža z mlokarnju a z hoscencom „K Mnichowskemu dworej" w Budyšchinje na Hornjerešći hasy, kluschaza mlokarjej Hermanej Oskarej Riedelej w Budyšchinje. Hódna 93 600 hr., wopalna potładnja 83 000 hriwnow. Pschedawanje budźe schwörtt 22. 1. 31 dop. w 10 hodź. w hoscencu „K Mnichowskemu dworej" na Hornjerešći hasy 13/15.

Jama běleje zjimy z zyhelnizu a njehdźe 12 korzami leżownosće, kluschaza keramikarjej (to rěka hornćerjej) Gerhardej Mašurkej w Mirkowje. Hódna 29 000 hač 42 000 hriwnow, wopalna potładnja 75 250 hr. Pschedawanje budźe pjatk 23. 1. 31 dop. w 10 hodź. w Lutobudu w hoscencu pschi dwórnischću.

Sšudnišće powěsće.

Do **witowanskeho sapiša** na Budnišćowje w Budyšchinje su sapisali:

na lopjeno 51, nastupajo firmu Johann Mießner we Budyšchinje: prokura pschekupzow Viktora Müllera a Pawola Müllera w Budyšchinje je sbžhnjena,

na lopjeno 579, nastupajo firmu Klinkerwerk Drsitern Paul Arnold w Tjsch Hwězdach, dokelž je mježičel semrěł, měła so firma wuschmórnycz, jeli njejsnacki herbjo so do tjsch mježazow pschećiwo tonnu njehórscha,

na lopjeno 585, nastupajo firmu firmu Görlitzer Kaufhaus Johannes Schaaf, firma rěka pschichodnje „Magnet Kaufhaus Johannes Schaaf,

na lopjeno 1110, nastupajo firmu Roggen- und Weizenmühle Obergurig tow. z wob. ruk. Towaristwo založichu 24. 11. 30. Wobdźělenišći kapital wuńinja 20000 hriwnow. Sa wobkhodneho wjednika pomjenowachu mlynskeho mischtra Kurta Gerharda Mäßlinga we Hornjej Hórzy.

Konkursowe powěsće.

Sšud je konkurs wotewrił nad samoježenjom firmy Britze u. Söhne w Budyšchinje na Swonkownej Lawškej hasy 13. Sarjadnik konkursa je knihowy revisor Kurt Fischer w Budyšchinje na Wettinskej dr. 17.

1. term. hrjedu 24. 12. 30 dop. ½11 hodź., 2. term. hrjedu 14. 1. 31 dop. w 11 hodź. Wobšw w Budyšchinje na šudnišćowje sjtwa 141.

W **konkursu** nad samoježenjom firmy Nitzsche & Co. w Dźěžnikach je šud dalšchu termiju do Budyšchina na šudnišćowje, sjtwa 141, na hrjedu 7. 1. 31 dop. ½12 hodź. swolał.

Pschehladowanje [illegible] hrjewa

njedźelu 7. hodownika 1930

w **Milocźanskej** holi, kuzy seidu ho popołdnju ½2 hodź. na schewcowej hori:

80 dołhich hromadow hyzneho khójnowe'o hrjewa a kuluchow.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žita a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje

	4. 12.	3. 12.		4. 12	3. 12.
Pšenica	251-252	251-253	huny	17 18,0	17 18,0
rožka	156 157	158 60	woka	18 21,00	18 21,00
naz. jenčmjeń	—	—	nadre lupiny	—	—
nal. jenčmjeń	204-224	198-220	žolte lupiny	—	—
Wowsa	140-14	142-147	serradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosusk	8,9,70	8,9,70
pšenč. muka	29 37 00	29 37 00	lany wósusk	15 15,80	15 15,80
ržana muka	4 27 16	4 27 2	bocn. melasa	—	—
0% wotruby	10 10 63	10 1 2	o raj. kruško	—	—
ržane „	9 9 50	9 9 50	syno, 50 kg	14 -1,75	13 2 35
raps	—	—	ržana słoma	17 0 80	83-11,0
hróch, Viktor.	24 21,00	24 31 00	pšenč. „	0 7 0 8	6 10 70
lane symjo	—	—	wowsna „	7 85 8	8 0 95
pjeluški	19 21 0	19 21 00	jęčna „	0,7 0 ,80	6 7

Wične płaćizny srjedu 4 XII Wšo po złotej hriwnje

	za 1 centn.	w Kamjencu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšenica	12,20—12 30		11,70—12 30
Rožka	7,50—7 80		7,40—7 70
Ječmjeń (nałšt.)	8,00—9,00		9 00—10 75
Wows	7,00—7,50		7 20—7,50
Syno	2,25—2 75		2,50—3,00
Słoma z maš. młóć.	1 20		1,00—1 30
Słoma k zaslanju	1,00		—
Słoma z ruku młóćena	2,50		—
Běrny pola ratarja	2,00		1,80—2,40
„ hač na železnicu	2,25		—
Butra	1,60—1,70		0,—0,90
Jeja	0,15		0,16—0,17
Pšenične wotruby	4,75—5,00		5,30—5,50
Ržane wotruby	5,00—5,75		5,3 1—5,50
Pšenična muka	27,00		20,00—21 25
Ržana muka	13,75—14,00		12,50—13,10
Prosata, wulke	16 00—24,00		—
„ „ srěnje	—		—
„ małe	—		—

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

4 decembra.

14 woł., 36 byk., 7 kruw., 29 jałoje, 383 ćelat, 41 wowc., 447 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 72—75; 2. 62—70, 3. — ;

swinje: (přez 300 pt.) 64—65 2. (240—300) 63 - 64 3. (200—240) 62—63, 4. (160—200) 60—61.

Rancy: 55—57.

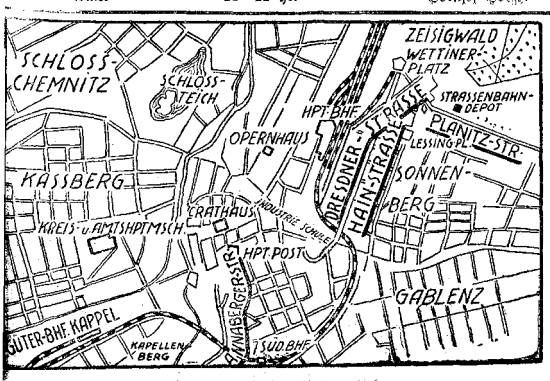

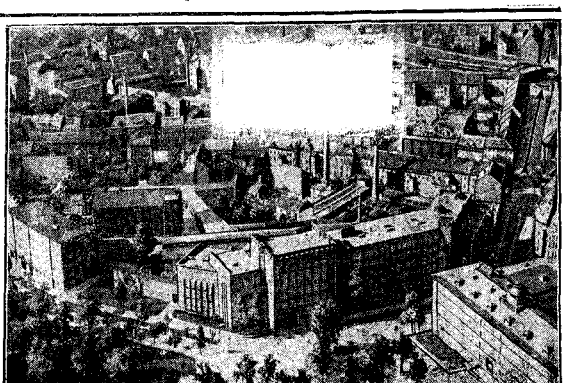

Njeměry w Kamjenicy. Kamjenica je wulke industrielne město w srjedźnej Sakskej. Tu wudyrichu **pondźelu 2. dec. škerjedźerjo** z kamjenjemi **do policije mjetali.** Na Drježdźanskej dróży milionowe groty **rozrězachu. Na Hainskej dróży samo barikady twarjachu.**

Njeměry w Kamjenicy. Sipy pokazuja w našim wobrazu Hainsku dróhu. Tu škerjedźerjo pondźelu 2. dec. **někotre barikady a druhe zaraćenja natwarichu, zo bychu so postupowacej policiji spjećili.**

Po wurjadnje

tunich hodownych plaćiznach

z wulkim z niženjom plaćiznow

Gabardinowe wobleki (kaž po měrje šite), mužace wobleki, ševiotowe wobleki, wobleki z česanych tkaninow, sportske wobleki, najlěpše kordowe a manchestrske sportske wobleki, wobleki za młodźencow, pacholow, hólcow a dźěći, najlěpše krute manchestrske kholowy, dobre krute kholowy z kožaneho plata (čorne, brune, módre), platowe kholowy, dźěłańske kholowy, breeches-kholowy, módre kuperowe jaki a kholowy, jaki z čornych kožanych tkaninow, kalmukowe jaki, jenotliwe tkaninowe jaki, kholowy za młodźencow, pacholow a hólcow, krótke kholowy a tajke z lackom, pisane a smuhate tkaninowe kholowy, kholowe za tołstych, lacy, wołmjane mužace lacy a tajke z rukawami, wołmjane štrykowane jaki, spódnje kholowy, najlěpše njepřemokawe jaki do kóždeho wjedra (we wšěch wulkosćach), dźěłańske jaki, gumijowe mantle, šwedske mantle, kosmičkate mantle, čorne sukonjowe paletoty, nowočasne pisane mužace zwjeršulki we wšěch wulkosćach atd.

Dobre krawcowske dźěło!

Jara wulki wubjerk a najtuńše plaćizny!

Woldemar Menger w Budyšinje

prjedy A. zwud. Mengerowa

na Serbskich hrjebjach 6, napřeco rjemjeslniskeje šule

47 lět wobstejacy, staroznaty cyle sprawny wosebity drastowy wobkhod. Žane drohe wotnajenje klamow a žane drohe wudawki.

Tři njedźele do hód wotewrjene.

Mandźelskaj miez sobu:

Won: . . a zo móžeš sebi w tutych ležkich časach hišće kožuchowe wěcy žadać, to njerozumiu

Wona: . . nje e wšak tak złe. Kupiš tola dźensa woprawdźe tuńo, hdyž we wosebitym wobkhodźe, hdźež sami dźěłaja, kupuješ. W Budyšinje, luby mužo, kupuješ

w kožuch. domje Arthur Flegel nasl.

w BUDYŠINJE na Kěžorskej drózy 6

SERBSKE NOWINY

čitaju so w kóždym serbskim domje

Karl König na Žitn. hasu 4

woskićuje k hodam nětko wurjadne

w eleg. žonjacych mantlach muž. ulstrach a wobleckach

hólčacych a holčacych mantlach

Najwjetši wubjerk, najtuńše plaćizny, najlěpše kajkosće

wołóża Wam pola mje nakupować

5% rabata hač do 24. 12. 30

Chceće-li tutować, kupće tež Waše hotowu drastu w arastow. domje

Karl König w Budyšinje na Žitnej hasy 4

KUNDEN KREDIT GES. KKG BAUTZEN

Njedźelu je mój wobkhod wotewrjeny

Wjasćowe rukajcy

Walkowane nohajcy

za mužow a žony

kupujeće najlépje pola fabrikanta

Otto Osswald

w Budyšinje

na Kamjentnej hasy 7

Rozesćelu po cyłej Němskej, do Danskeje, Norwegskeje a Hollandskeje

Kandrij Štrumpa w Budyšinje

na Różowej hasy 15

poruča

meble

a pólstrowane twory

Sym Serb!

Hišće tuńšo kupuječe

mantle / wobleki / štrykowane wobleki pulovry / wołmjane a židźane tkaniny

dla radikalneho zniženja plaćiznow pola firmy

PAUL OTTE

na Žitnej hasy 10

— Najwjetši skład žonjacych mantlow w měšće — Džensa a jutře su hišće serijowe dny wobleckow

Swajcarske kajkostne

časniki

złote a sćerbne

Domjace časniki

časniki na sćěnu budźaki

poručuje

k hodam

po najtuńš. plaćiznach

časnikarski mištr

Ernst Herkner

w Budyšinje

na Seminarskej hasy 13

Ręčimy serbski

Za

hodowne nakupowanje

poručam swój wulki skład

mužacych zwjeršnikow, mužacych wobleko

we wšelakich wuwjedźenjach po wšěch plaćiznach

Zymske jupy, njepřemokawe jaki we wulk. wubjerku

Tkaninowe, dźěłanske, a sportske kholowy na najtuńšo. Elegantne žonjace a holčace mantle

wo wjele w plaćiznje zniżene

Za dźěći wulki wubjerk mantlow, wobleckow kaž tež krótkich kholowow a tajkich z lackom

Franc Mrstny w Budyšinje

na Bohatej hasy 4

Nawěštki přinjesu wužitk!

Wašu hodownu drastu

wotće z wužitkom z našeho wulkeho wubjerka. Naša hotowa drasta dopjelnja wšě žadanja nowočasneho knjeza a je jara tuńja

a nimo toho dawam w mojim **priwatn. tydźenju** wot 6. dec. hač do 13.

10% pokładneho rabata

Nowočasne mantle z dosp. pasom a bjez njeho . . . . . wot 29.—
Wobleki wot 35.— **Smoking** . . . wot 55.—
Jupy we wšěch formach . . . . . wot 14.—
Njepřem. jaki tež z čopl. podšiwom wot 8.50
Kholowy . . . . . wot 2.75

Trenchcoaty, peleriny, kosmičkate mantle, breeches, štrykowane lacy, pulovry, Dempsey- a Schmeling-jaki, nohajcy, klobuki, čapki, zwjeršnje košle, wšě spódnje šaty a powołańsku drastu kupujeće stajnje tuńjo

pola firmy

Hugo Pachaly

w Budyšinje, před Suerśk. wrotami

Telefon 3444 Telefon 3444

Zjawny dźak

Při wotkhadźe našeho drohoho zemrětoho

knjeza dra. **Mikławša Rachele**

je so telko lubosće a česćownosće wopokazało ertnje a pisomnje, přez drohotnu pychu wěncow a nimo měry bohate přewodźenje k rowu, zo nam njeje možno, kóždemu jenotliwje so dźakować. Tola wuprajimy naš

najwutrobniši dźak

wosebje statnym a měšćanskim wuńošćam, česćenym kollegam, studentskemu zwjazkej „Burgundia“ w Lipsku, gmejnskemu zastupjerstwu we Pančicach, Kukowje a Smječkecach, duchownym a wučerjam, wohnjowej woborje za k rowunjesenje a Kwarttetnemu towarstwu za spěw při rowje a wšěm wjesnym towarstwam a cyłemu wjesnemu wobydlerstwu.

Tute powšitkowne dźělbraće je nam derje činiło a wostanje nam njezapomnite.

Pančicy a Janske Kupjele, na dnju pohrjeba 3. hod. 1930.

Hłubokozrudźeni zawostajeni

Hana zwud. Rachelowa, dźěći a dalši přiwuzni

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.20 hr., na pósce a pola dowěrnik. 1.61 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.25 hr. abo 18 Kč. Wud. a čišći Smolerjec knihiščerńa, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšiki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěščaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo sćěhwakam čełneho znjezbożenja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na dyrbje so hakle kwotam najpozdźišo dnja, na kotrymž abonent swojej zawěščowej bancy wozjewi, zranjeny dyrbi finydom,

hłuschecz a běchu nĕkotre wohłke widżecz. Offizérojo łódżow mĕnja, so je k wojowanju mjes wobhładkit cżerwjeneho wójska a wobhdlekšiwom doschło, abo so je žo dżel wójska spiecżił. Łódże žu žo do Konstantinopla ſ tworami wróczike.

Proces přećiwo profesoram a inżeněram w Moskwje.

W prozesu přećiwo profesoram a inżeněram we Moskwje je zjawny wobstrózbnik Krylenko piatk wobstórżnu rĕcz mĕł. Po rospranje rušcze knjezeršiwoweje telegrafowarinje: Mjes druhim praji, so žu žo ſ prozesom cżežke njedostatki statneho organizma wotkryte. Organisazije wobstorżenych žu mĕschczańske strony, nĕhdyši ruży pjenjezniżu a ruży żozialdemokratojo podpjerali, kotrež žu we wutkrain. Žadyn cżłowjek njemóże spórĕcz, so je žo żwjatk přećiwo bolschewiſkej Ruskej wobſamknył. Hłowna rólu w tutym żwjatku Pólska hraje. Deterding je rjekł, so žo wójna přećiwo Moſkwje płaci. Poincare wojowanje přećiwo Moſkwje duchownje nadpjera.

Na kónzu statny rĕcznik Krylenko přećiwo wschitkim wóżom wobstorżenym żmjerne khłostanje namjetowa'che.

Macedonska! mordarſej so wuznaloj.

Kaž Sofiiſke nowiny piſchu, ſtaj mordarja ſpitzaczela Tomolewſkeho, pſchiwiſowarja ſtónzowaneho generala Protogerowa, ſo wuſnaloj, ſo ſtaj mordarſtwo knežiłoj. Staj po roskazu revolucżijskeje macedonſkeje organiſazije cżinilo. Jedyn ſ mordarjow je ſrjedu na rany wumrĕł, kotrež je pſchi tĕżenżu ſ policiſtom poczerpił.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 6. dezembra 1930.

— **Wo wjedrje.** Wežera wječor w 7 hodż. barometer 749, hygrometer 0, thermometer we dnju +6. Dienża rano we 8 hodż. barometer 741, hygrometer 3, thermometer w nozy 0. Wuhladny na pſchimnjate wjedro. — Schkleniża je orje wróżko ſchła, tola pokazuje pſchecżo hiſchcże na rjany cżaſ. S dobom je cżaſcżiwje wotzopliło. Nĕkotre ſ prěnjoch ſu ſo bóle k połnuju wupſcheſtrjſcże a nam trochu wróżcżne njeſżo pſchinjeſłke. S wjeczora Europy je wuſchina ſeſklobjena, wupſcheſtrjſcżowa pak ſo pſchecżo hiſchcże nad ſrjedżinez a rauſchez. Europu. Naſch wjedrawuſtajny ma ſa pſchihodny tydżeń ſcżłowanje wjedro ſa możne: njedżelu a pónđżelu ſcżerjało, pak ſtuch, pak deſchczik, wutorn a ſrjedu rjenje ale ſymno, ſchtwórtk mkohoſo a pokhmurjeno, piatk ſnuh pak deſchczik a ſobotu khłodno. — Jutſje, 2. njedżelu Adwenta ſtłhadża ſłónczko ſa 7,58 hodż. a ſchowa ſo ſa 3,45 hodż. Mĕżacż ſtłhadża popołdnju 4,40 hodż. a ſchowa ſo popołdnja 9,51 hodż.

Na swj. Mikławſa.

Dżenża 6. hodownika mamy ſwjatcżeho Mikławſcha. Swj. Mikławſch je jedyn ſ hłownych ſwjatych, wożebje też prawoſławneje ſyrkwje. Tohodła też w Ruſkej tak mnoſy Mikławſch rĕkaju. Dżeń ſwj. Mikławſcha je ſa naš ſwjezcże, wożebje wſchak w połodniſchej Němſkej, we Cżeſkej, Schwizy a Nižoſeniſkej. Dżeżcżom ſo wobradżeja worjechi, jabłuka a wſchelake błódke wezy. Dżeń ſwj. Mikławſcha je tak rjez ſawopłańcżka hód. Cżehodła Mikławſch dżeżcżom wobradża? Stara pĕkna legenda tole takle roſłażni: Khudy ſemjan chżyſche pſchedacz njewinoſcż ſwojich tſjoch dżowkow. Swj. Mikławſch jemu do khĕże móſcheſ pokmu pjenjes cżiſnu, tak ſo możeſche tamón ſwoje dżowki cżeſtnje wudacz. Tohodła dżenża hiſchcże ludżom do khĕże dary mjetaju. W Cżeſkej khodźi ſwj. Mikławſch w biſkopſkej drafcże ſ dołhej bĕłej brodu po domach, dary wudżeleju. S nim khodźi bĕkodracżcżene Boże dżeżco. A k ninaj — dżiw — je ſo hiſchcże pſchidrużił cżornocżerwjeny cżert ſ prutkom. W Serbach ma ſwj. Mikławſcha wjazy njeſnaja wożebitych nałożkow a waſchnjow. Swj. Mikławſch ham je ſo pola naš pſchewodnocżkit do Rumpodicha, kotrehoż wſchak ſmy pſchepwiſali wot ſwojich nĕmſkich ſuſhodow. Serbja maju też nĕkotre pſchiſżkowa wo ſwj. Mikławſchu. Praji ſo, ſo ſwj. Mikławſch wopłoka brjohi. Najſkerje, dokelż ſo ſapocżatk hodownika cżaſto deſchczika dże. Dale ſo wóſchcżi: "Dſie ſo ſwjatcżeho Mikławſcha deſchczika abo ſnĕha, budże pſchichodneho lĕta wjele hrocha." Praji ſo: "Borbora mĕſchki ſchije a Mikławſchk do nich wobradża."

— **Dżenſnjiſche wiſi.** Butra płacżeſche 20—95 pj. a jeja 17—18 pj., twaroh 25 pj., punt kacżkow 90 pj. a huſ 80—90 pj., żiwe kyponi 1,50—2 hr., kury 2 hacż 4 hr., młodżiczki 1,60—2 hr., hołbje 70—90 pj. — Na ſelenitowych wikach płacżeſche punt cżerwjeneho kału 8 pj., kĕżeho 5 pj., morcheje 10 pj., ſymorjoteho kała 25 hacż 90 pj., zybłe 10 pj., kżena 80—100 pj., kolrabija 5—10 pj., ſelterija 40 pj., worjechow 60—70 pj., jabłukow 20—45 pj., kruſchwow 30—45 pj., bżrnow 3 pj., zentnar 2,50 hr., litr łanoho wołija 1,60 hr.

— W „**Pſchedżenaku**" ſtrji. [illegible] wydałowy wobkhod Ericha Trägera ſpched Schmĕżkiſſimi wroſtami ſamſżeny. Proſżymy naſchich cżitarjow, ſo buchu wobkedżowali, ſo je firma ſwój wobkhod wot jutſiſcheje njedżele 7. dezembra do donu na Dżiwadłowej haſy 2 pſchepołożiła. Wobkedżujeże też nawſchcżik w dżenſnjiſchim cżaſże.

— **Wo ſniženju płacżiſnow.** Kaž nam mĕſchczańſka rada ſdżěli, ſo tutón tydżeń płacżiſny wažnych wjazow wſchĕdne potrjeby ſnižiłe njeſżu.

— **Pokhroma je ſaſchła** po ſchcżěpjenju mjes ſchparatym ſkotom żiwnoſcżerki **Martu** woženjeneje Petzoldoweje w Kinczu cżo. 46 w Kamjenſkim wotrjeżu. Sawjeraniti wotrjeż je jenoż hiſchcże mjenowany ſtatok, wobkedżowanſki wokrjeż ſtyrkhy dżěł Kinczа, dale Ruſchizа, Jĕdłow, Walow, Halſchtrow, Krjepjezy, Żurizy a Kaſchezy.

— **„Koprowa" njedżela** je jutſiſcha njedżela 2. adwenta ſa tudomnych wobkhodnikow. Nadżijomnje ſwojeho mjenu wſchitku cżeſcż naczini. Hižo tutu prěnju njedżelu do hód je ſo kożde lĕto hižo jara Boże dżeżco honiko. Wobkhodnizy wocżakuja prawje **kohaty wopyt.** Wobkhody ſu wotewrjene dopokdnja wot ½11—12 hodżin a popołdnju wot ½2—6 hodżin.

— **Budyſka tobakowa induſtrija ſpched ſaſtajenjom.** Wſchitke dżĕłarnje Budyſkeje tobakoweje induſtrije ſu hoſpodarſkemu miniſterſtwu namjet ſapodałe, ſo dżeżdża dżeko ſaſtajicż. Wobdżĕlene ſu firmy Klemm & Lorenz, Hermann Gerlich a Arthur Hauſżig. Tute wobkhody pſchiſamknu ſo ſ tutym jenałemu poſtupowanju wulkeje wjetſchiny nĕmſkich tobakowych dżĕłarjow pſchećiwo wſchelakim naprawam nĕmſkeho knježeſtwa, w kotrychż wobhładuja potżěcżenje wotbnesża ſtworow.

— **Budyſke hapihi** ſu wſchĕdne dny hacż do 7 hodż. wjecżor wotewrjene, njedżelu pak ſamknjene. Nózny ſłużbu a njedżelu wotewrjene na jenoż jena hapihka ſ mĕſżacznym wotmĕnjenjom. W dezembru je to Mĕſchczańſka hapihka na Hłownym torhoſchcżu.

— **Termije ſa wupſchedawanje w lĕcże** 1931 woſtaja ſamkżene każ lĕtſa, mjenujcż ſu wot 15. januara hacż do 15. februara a wot 10. julija hacż do 15. auguſta.

— **Połizija kedżbuje na kołoježdnych,** hacż maja pola kola ſadnje ſwĕcżadła w porjadku. Skalke inſtrukcżne miniſterſtwo je połizajiſkim wyſchnoſcżam poruczało, ſo bychu krucże kedżbowale, hacż kożdy kołoježdny wobkedżuje pſchedpiſmu, kiż ſu trĕbne w ſajimje wĕſtoſcże we wobkhadże.

— **Żelesniża ſniji płacżiny ſa cżaſowe liſtki.** Wot 1. januara 1931 nĕmſkoſtatne żelesniſke towaſtwo jenotne ſadżby ſa cżaſowe liſtki powſchitkowneho wobkhada wo 5 wot ſta ſniji. Sniženje pocżahuje ſo na mĕſżacżne liſtki, ſchuleriſke mĕſżacżne liſtki, liſtki na dżĕł mĕżaca, dżĕżacżerſke tydżeńſke liſtki a tydżeńſke liſtki ſa krótkoſtażowych. Sſadżby ſpadnu w khwatniku 2. rjadownje wot 7,8 na 7,41 pj., we wożobowym cżahu 2. rjadownje wot 5,8 na 5,51 pj., w khwatniku 3. rjadownje wot 5,4 na 5,13 pj. a we wożobowym cżahu 3. rjadownje wot 3,7 na 3,515 pj. Dotalne ſadżby ja wobliczenje cżaſowych liſtkow ſo njepřeměnja.

— **W liczenju ſtotu.** Pſchi ſtótliczenju 1. dezembra 1930 w mĕſże Budyſchinje naliczichu w 688 domjazno ſcżach, kdżež żebi ſtót dżerża, 346 koni, 1 wóſżka, 273 bżwjadow, 651 ſwini, 11 wowzow, 382 ſkow a 783 ſchtuk pjerjſnowcho ſkotu (huſ, kacżkow a kur). Pódle ſwjeżcżichu 142 kokżow pcżołow.

S **Dobrušche.** Pſchi ſtótliczenju 1. dezembra naliczi ſo w najchej gmejnje 22 koni, 59 howjadow, 66 ſwini, 6 kołow, 113 huſ, 55 kacżkow, 786 kur a 4 kokże pcżołow.

S **Nacżłowa.** Srudny dóht je potrjechił żiwótbu tudomneho żiwnoſcżerja Pětra Rabowſkeho. Mandżelſke wobſżedżerja je pſchi młócżenju ſ żmjertnje njelubożita. Jako ſchtwórtk pſchi młócżenju ſo ſłomowa praża ſatka, chżyſche wona, kiż na maſchinje ſnopy pſchihotowache, ſadżěwk wotſtronicż a pſchi tym na hłowu dele padże, ſo maſchina ſaſta, ale běſche hižo pſchepodże. Wobżarujomna běſche ſ hłowu do praży pſchiſchła, kotraż je ju khĕtro ſmjatka, ſo je ſmjerc ſ hnydom ſaſtupika.

S **Budeſżez.** Pſchi łětuſchim ſtótliczenju naliczichu we Budeſżezach 26 (1929: 26) koni, 88 (84) howjadow, 72 (60) ſwini, 1 (—) wowzu, 104 (111) koſow, 921 (867) ſchtuk pjerjſnowy, 43 (21) kokżow pcżołow.

S **Porchzig.** Jutſiſchu njedżelu wuhotuje naſcha ſokoliſka jednota wjecżor ½8 hodż. pola Handrikez ſabawny wjecżor. Porjad, kiż ſo pſchedwjedże, budże doſeż wotmĕnjaty. Połizija ſo ſokoliſke ſwuczowanja, ſpěwy a dżiwadło. Napoſledk ſu ſa wopytarjow reje. Wichitzy pſchecżeljo Sokoła a herbſkeje ſabawy ſu na tutón wjecżor proſcheni.

S **Krależ.** Na Lětonjanſko-Krakeczańſkim puczu ſo ſrjedu popołdnju cżežke njeſhoſo ſta. Dżewjecżlětny ſyn wpſchiſcheho dejerja Göllnera na tudomnym knježim dworje ſ kołom ſ Porſchiż domoj jedżo dwójzy padże. Damach ſkorjeſche, ſo jeho hłowa boli a dyrbjeſche ſo do koża lehnyc. Starſchej ſawołaſchtaj Maleſchanſkeho lĕkarja dra. Pětranza, kiż ſwjeſcżi, ſo běſche żebi hólz mohł ſiſchaſt a běſche kreſ do nich ſtupiła. Wjecżor 1½12 hodżin je wobżarujomny hólz na ſcżěhwki ſnjeſhożenja wumrĕł. Cżežko potrjechenju ſtarſchcżu powſchitkownje wobżaruja. Nĕchtó dalſchi njeje ſobu wina na ſrudnym njeſhożu.

Předżenak

bżukuje ſo lubej Hapli Krawcez na Jerjowej haſy w Budyſchinje, ſo je jemu dobry mas pſche wjeż pſchinjeſła. Pſchedżenak je tři dny, pſchcżo rano, pſchipołonju a wjecżor ſ maſom maſaſ a cżuje, ja to też powiha, haj derje bopomha ſrĕdkej knjeſe hłowneho redaktora Smolerja. — Nimo toho też Pſchedżenak hiſchcże ſelo (borſżowe lopjena) pije a ſe mĕſchkami, zyhelemi abo też ſ milinu ſwoje ſtawy wobnowa — tuż pomalu wotkhorjuje. — Bywſchak ſkerje wotkhorił, hdyż njetrjebał w konjeſnu Sſerbſkeho Domu nozowacż. — Ale hdyż budże ſaſy nżkaſ ſtrowy, pódże do towaſſchownje ſo ſe Sſokołami ſwuczowacż. Najprjedy budże ſo ſrunacż! Potom pak chże na bradła! — Sſokołſo chżedża jenu powhacż protiwſi pſchedowacż. To je wjeſele! — Tuż ſunże khwile ſo ſwuczowacż a ſo ſkruczicż. — Sſtanohiſchcże zyle womłodnje. — Hdyż ſo potom ſaſo k ſwojej ſtarej ſonje domoj wróczi, ta pak budże ſo dżiwacż. — Najprjedy pak chże hiſchcże ſwoje prawe rożchadżacż. — Knjez Pawak ho je tudy hiſchcże dróżicżo pſchedawał, ale Pſchedżenak je jemu radżił: Woſtajmy pſchi ſtarej płacżiſnje — 60 pj.

Pod jedlemi.

(Hodowne powědanczko.)

3] (Pokračowanje.)

„Pawło", rjekny jónka, „a dyrnjeż bychmy ju, ſchtó wĕ, ſwotkel pſchinjeſcż dyrbjeli, my dyrbimy ſaſo jĕdlenku mĕcż. Wbohi hólz je żebi ſam hodownu ſahrodku naſtwarił; wón je jenoż rumje ſaſo prjecż bĕżał, ſo by po moch ſe budowneho lĕſka bodżał."

Hamtjſi ſudnik khwilku pomjelcża. — „Njeczini derje, do ſuſby hicż", prajeſche potom, „hdyż ſu doma hižo ſa ſamżnym wohnihcżom ſydał. — Mi je pſchecżo hiſchcże tak, jako bych tudy jenoż ſ hoſcżow był a jutſje abo ſajutriſchim pominje ſo cżaſ, ſo dyrbimy wſchitzy ſaſo domoj!" — Wona pſchimny ruku ſwojeho muża a dżerżeſche ju krucże we ſwojej, ale nicżo a to njewotmołwi.

„Syominaſch hiſchcże na jene hody?" wón ſaſo ſapocża, „ja mĕjach ſtudentiſke lĕta ja ſobu a bĕch potom hiſchcże raſ k poſlednjemu raſej, krótki cżaſ jako dżeżco w ſtarſchiſtim domje. Wĕſo njebĕ tam wjazy tak wjeſele, każ bĕ to nĕhdy była; bĕ ſo njeſapomnite ſtako, ſtare ſwójbne rowniſchżo pod wulkej lipu bĕ nĕſchto krócż ſo wotewrika; moja macż, njeſprózninje pżekława żona, ſpuſchczi cżaſto wokrjeż dżela ruży a ſtojeſche njepohĕbliwje, jako by żebje ſhameje ſabyła. Każ naſcha ſtara Marhata, prajeſche, wona noſcheſche komorku we ſwojej khowje, w njej hraſkaſche żebi morwe dżeżco. — Jenoż wuj Erich, wĕſo trochu ſchedżiwiſchi hacż bewak, powdałeſche hiſchcże ſwoje małe pſchcżeżelne ſtawiſnicżki, a też ſotra a wojwka rjana holczka bĕ ſotſije na wopyt pſchiſchła. Wĕſchi-li, kak wona rĕkaſche?" — „Ellen", rjekny wona ſcżicha a pſchiſkoni khowu k wutrobnu ſwojeho muża.

Mĕżacż bĕ feſthkadżał a wobkwĕtleſche nĕkotre ſlĕborne nitki w brunych żidżanych włożach, kiż mĕſeſche jednorje ſ haſku roſcżeſane, bjeſpyſchnje ſwite do wopuſche wokoło żelwinoweho cżeſaka. — Wón khładżeſche tele pſchecżo hiſchcże ſrĕdka kraſne włoſy. „Ellen bĕ też nawobradżene doſtała", rĕcżeſche wón dale; „na mahagonijowem blidku leżachu dary wot mojeje macżerje a ſchtoż bĕ wot jeje ſtarſcheju woſtam ſe hotrowſkeje ſemje pſchiwótkane. Wona ſtojeſche ſ khribjetom pſchecżiwo ſrĕdżcżazemu ſchtomej wobroczena, ruku wo blidowu deſku ſeprĕnu; doſho hižo tak ſtojeſche; ja ju hiſchcże widżu"; — a wón ſkoji ſwojej wócżey zyłu khwilu njeczicżu na kraſne wobliczo ſwojeje żony; — „tu bĕ moja macż mjeczżo k njej pſchiſtupiła; wona pſchimny ſwaha jeje ruku a pohłada ju praſchżiży do wocżow. — Ellen ſo njewobkhładny, ſkoni jenoż hłowu, nadobo pak ſe ĕhżije ſruna a cżekny do pódlaniſkeje ſtwy. Wĕſch-li to hiſchcże? Mjeſ tym ſo moja macż ſ cżicha ſ hłowu wiſeſche, dżĕſi ſa njej; pſchetoż wot makeje ſwady na poſżlednim wjecżorje bĕchmoj mój dowĕrliwaj pſchecżeljel. Ellen bĕ ſo w kucżiku ſa kachlemi na ſtólcżk ſymkła; tam bĕſche ſkoro cżma; jenoż jena ſabyła ſwrdżcża ſwrdżeſche ſo ſ dołhim ſuſohom wo ſtwi. — Stojka ſo cżi, Ellen?" ſo ja wopraſchach. — „Ja njewĕm!" — khwilku ſtojach mjeczżo pſched njej. „Schto dha naſch tule we horſchczi?" — „Chżeſch-li to mĕcż?" — Wĕ to mółchnicżka ſ cżeſnnoczerwjeneje żidy. „Sſy-li ju ſa mnje dżĕkała", ja prajach; pſchetoż bĕch dżeko na pnjach pſched tym w jeje rukomaj widżał a derje wobkedżował, kak Ellen jo, tak ruceże hacż blize pſchiſtżedżech, w jeje ſchitem kaſchczikiu ſkowa. — Tola Ellen njewotmołwi a njeda mi też ſwój wudżĕlk. Wona ſtany a rjedżeſche ſwrdżcżu, ſo bu nadobo zyle ſwrdżko wo ſtwi. „Pój", wona rjekny, „ſchtom ſo dowĕrcżeſt, a wuj Erich chże hiſchcże zokrowimi wobradżicż!" S ſutnymi ſłowami machny żebi ſe ſwojim ſchankkom nĕſchto krócż wokoło wocżow a dżĕſche do hodownieje ſtwy wróczo, a hdyż potom poſżdżich ſa kłepatej delku żedżach, my, bě wona najbóle jórdowata ſe ſwĕcżeh. Wo mojej wobradżenju ſo dale njerĕcżeſche. — —

„Ale wĕſch-li ſona?" — a wón puſcheſi jeje ruku, kotruż bĕ hacż dotal krucże dżerżał — „holzy njedyrbjale tak ſwojeje khowy bycż; to mje njeje tehdy na pokoj woſtajiło; ja dyrbjach tola młócżnicżku mĕcż, a pſchi tom —". Pſchi tom, Pawło? — Wupraj ſo jenoż!" — „Nó, njeſżu bha wo tutej ſtawiſnicżky niczo łżyczaka? Pſchi tom nakupich żebi też hiſchcże holczku." — „Wĕżo", wona prajeſche, a wón widżeſche pſchi jaſnym żiwĕtle mĕżacża w jeje wocżomaj nĕſchto żo błyſchcżecż, ſchtoż jeho na tu roſwólnu holzu dopominaſche, kajkaż bĕſche wona jónu była. „Wĕſo wĕm wo tej ſtawiſnje, a ja móżu cżi też wo njej powĕdacż; ale to bĕſche wo lĕto poſdżiſcho, niż patorżżu, ale wjecżor nowoho lĕta, a też niż tu, ale am."

Wona ſunży cornidlcżu a nĕkotre papjery w ſtromu a żpdże ſo ſwojomu mużej ſtaſpcheeza na pifanſke bldo. „Wujk bĕ pola Ellenineju ſtarſcheju na wopyċże, pola ſtareho kraſneho patrona woſżudły, kiż bĕſche tehdy hiſchcże ſchwarny hońtnjeł. Ellen njebĕ hiſchcże jenże tajſi rjany a dołhi liſt doſtaka każ ton, ſ kotrymż bĕ ko wujſ pola nich pſchipowĕdżił; ale tak wuſtojne każ ſ pjerom won ſ ſtelbu wobkhadżecż njewidżeſche. A tola, bĕ-li to krajny powdat abo rjany kamor ſ ſtelbami we ſtiwi heſtmanowcje jenu naczinił, njebĕ to hinak, hacż ſo thodżeſche kożdy dżeń na honiżwu. A hdyż von pototm wjecżor pſchemacżany ſe próſhnej tobołku domoj pſchikhadżeſche a ſtelbu mjeczżo do kuta ſtaji — kak ſchikwanje ronjachu ſo tu ſchcżipate rĕcże ſtareho knjeſa. — „To je cżi małheur, wujko; ale ſajaju ſu ſo lĕtſa wiſche dżiwje radżike!" — abo: „Mój drohi hólczko, ſchto dyrbi żebi Diana jónu wo tebi myſlicż!" Najbóle pak — ty tola łżycziſchcż, Pawło?" — „Ja łżyſchu, żona." — „Najbóle cżwilowaſche jeho Ellen; wona ſtaji jemu ſkrodżu ſkomjany wĕnz na khowu, pſchiwjaſa jemu hużaze khcżidko pſched hłownju ſtĕlbu; jeſcheo dopołdnja bĕ — wĕſch-li, bĕ ſo żneha naſchko — ſojaza, kotrehoż bĕ woſtrocżk faſſcżik, ſe żidle pſchinjeſła, a khwilku na to żedżeſche wón hiſchcże raſ na żwojim ſtarem pżniſcheju w ſahrodże, jako by żiwy był, kakowe łopjeno mjes pręđkowinymaj nohomaj.

(Pokračowanje ſcżehuje.)

Z Semjc-Lutiz. Sćmjerjnje snjeboźik je sandźeny schwórtk z ola salskeje granitowneje akc. tow. prjedy C. G. Kunath njeźenjeny dźěłaćeź Richter z Brězy pola Hodźija. Jako powjas wyšokeho cźahadła (Schwebebahn) na skale „Jungfernstein“ masaśche, źiwbi wón serjschcowz, źiž bo powjasoweho bubona padze. Richter so za nim naćahny, pschi tym pak jeho bubon zbrabny a wjetrnje srani.

Z Lubija. Wczerawschi pjatk źmeźješche tudomna pohrjebnica Ernestina Rönschowa pschi swjeźelejazej cyrkwjeschi swoje 20. narodniny hwjerźiźeź. Wona bydli z Jonsiej dróhy cźo. 15. Na sbožo wona mało sacźuwa wobźěźnoscźnjeźach wyšokeje starosby. Może hišćeźe zyle dobre lźes nawocźom cźitaćź, ześ hewak so za podawki dźensnjischeho cźasa jara sajimuje.

Ze Suborcźiz. Bóndźelu chźyschе syn Alfred tudomneje hwidowneje Kschižanowneje źěbi z swojim motorowym kłom wujeźź. Jako źiwźu sajjwćrźi, bo bohdaźa, so kłaźnja njeźe w porźadku. Hładaschе ja tym a nadobo je źydowja pśenjo wuhapny a wobźarujomneho we wobliczu wopali. Dyrbjeschе hnydom lźekarsku pomoc pytaćź, dokeź bźschtoj teź wórźzy wobwrośeny.

Z Kamejnza. W nozy wot 6. hacź 7. dez. wotewri źo w Kamjenzu źamotwjasowazy telefonitki hamt. Tak šupa w tutym nastupanju mésto nawjeźorneje Łužicy do 40 mélow a wjetschich wšow, kiž hižo dlschi cźaś ze samotwjasowazym telefonowanjom dźěłaja.

Z Rychwalda. Pola młyna jaźeźe automobil do wódneje briebje. Hałe nasajtra mšoźachu jón z konjomaj wuciahnyć. Ludźo, kotśij w automobilu śedźachu, źu je stróżeni woteschli.

Wusudźenja

Schromadny ławnisći źud w Budyschinje.

Pobrske pschekřiwjeńa při žórowej pokładni w Poltnicy před sudom.

Wšěsche wulki napohlad śbudźiło, jako běchu pschi rebśi 16tej junija 1930 wotkrylі, so je pschistajena Helena Kindez za žórowej pokładni w Poleźnizy 313 000 hrimowu pschekřiwiła. Po pschepytowanju běchu Kindez, jeje bratr Friedu Kindez, jeje śłubjeneho pschekupza Waltarja Scholtu, śłubjeneho Helemy Kindez pschekupza Heinza Förstera z Nowotalza-Spremberga, dale pschekupza Maśia Mikana a jeho mandźelsku Gertrudu Mikanowu rodźenu Führlichez z Barlina-Tegela do pschepytowanjsśeje jatby wšali. Kindez śotśije śiej nétśe hišćeźe w jatbje.

Kindez śotśije njejśiej zenjenej, śiej dźowny jeneho Pschistajeneho źdowjeńcho mišćira. Schultz je tśi króć khistany, dźěłaćeź nёhdy w Guthmannez banzy w Drježdźanach w banzy Nederlźeje dośiny jako kasnjeź. Léta 1922 běsche źo z Friedu Kindez śejnak, 1924 w domje jeje śastschnju wobkhod z zyrobu wotewrił a źo z Friedu Kindez śłubił. Wšěsche pak teź z jeje bratrom Helemu jara śpichcerźeny. Förster je źyu nёhdyschehu fabrikanta w Nowosalzu-Sprembergu. Je 33 lét starh a wot swojeje prenuara 1928 pśches źeźtwinski nawěschćik, kiž běsche wona a źo z njej śłubił. S jeje pódpjeru běsche śapocźał z nohajMikan mjeńsche prjedy dobry wobkhod z mlokarskimi wudźěłkami w Barlinje, mjeńsche bydlenje wo 6 jśtuwow jim samożenjenym pschipowěźił. Podźišćo twódsche druhi śkeho mischtra Führlicha w Poleźnizy. Mikan je dwójzy khłostany.

Pschekłukowanje wobšorźenych.

Helena Kindez bě swopředka pomogna dźěłaćeźka na źerowej pokładni z 900 hr. létneje mzdy. Potom ju pschistajichu. Napośledk sałkuźeśche mésaćnje 200 hr. Wona pschidła, so je po nёcźim źebi 313 000 hr. pschiźwoiła. Njeje pak je pjeca źama z pokładnje bratra. Je ludźom Neumanna dóschłe pjenjeźy k liczenju a walcźkowanju dostała. Pschi tym je papjery w jenotliwych padach hacź do 1000 hr. bratra. Pschechśiwjenje pjenjeźy je wopaczńnjnji sapiśami sakrywała. Jeje pschedźitajeni ju pjeca njeźśu kontrolowali, jenož kóźde pół léta je revišor Drježdźanskeje źerowneje zentrale pschišoł, kiž śej niczo pytnył njeźe. Pschechśiwjene pjenjeźy je źebi wona stajnje sapiśowała, so je pschego wédźała, kelko je sebrała.

Schto so z pschechśiwjenymi pjenjeźami sta?

Helena Kindez powědźeschе, so je léta 1925 Mikan ju prosył, so by jemu pjenjeźnje pomhała. Najprjedy je jemu mjeńsche pjenjeźy a zgrobowe pakety śłała. Potom je jemu pśches Scholtu wjetsche sumy k wuhotowanju noweho wobkhoda, teź wožobinźu, podawała. Mikan je wédźał, z kim to pschechśiwjene pjenjeźy, je je chcył pódpśěch narunacź. Dozyła je Mikan nёhdźe 200 000 hr. dostał. Ssama sa so je wona pjeca jenož 62 000 hr. pschetrjebała. S Försterom je wona puczowała, teź do wukraja, je sa njeho śliczowanja zapłacźowała a jemu 2000 hr. k natupjenju nohajźow pożćiła. S nim hromadźe je wona na Prajźej burźy spekulowała a k tomu 10 000 hr. pokładnjowych pjenjes wuźiła, teź je wot nana pjenjeźy dostała. Je pjeca 17 000 hr. dobyła a źo do nich z Försterom dźěłiła. Swojej śotśije a Schultjej je dała 2000 hr., so mohloj źebi tupicź Stoewer-auto za 8000 hr., ssama źebi je teź automobil kupiła a jón we Drježdźanach śtejo méśa. Ani jeje śotra, ani Schulz ani Förster a jeje śtarschej njeźśu zhoniłi, so je wona pjenjeźy pschechśiwiła. Po jeje sajeću běchu w jeje komodze łapetu z 920 hr., 9 dwajećźidollarskich śtotakow, śtotu naruczniźu z brylantami a dalschu pychu namakali, teź jédźny grat. Teź w pinzy su w blachowej tśiny fahrjebane namakali 45 dwajećźidollarskich śtotakow, 34 jendźelskich śtotakow atd. Swójźeńc je so, so je Helena Kindez je źwojim śłubjenym z autom śédźała do Hasschtrousśich kupjeć, Herrnsfreśchen, Augustusburga, do Błótow, Rumburga, Karlowych Warow, Shorjelza, Barlina, Lückendorfa, do Krkonošchow atd., je puczowała do Prahi, Wina, Budapesta, Mnichowa, Franzowskeje, Jendźelskeje, Belgiskeje, Schwedskeje, Duringskeje, Ssmólnych hór, Porheinskeje, Hamburga, Bremena, Italskeje, Schwizy. Śusto je Mikanez w Barlinje wopytała. Teź wubehanischcźa koni je wopytała. Nas je z Brüssela do Kólna a Budapesta z Försterom w létadle leczała.

Mikan praji, so je jenož pjaty źeł toho, schtoź je Helena Kindez pschećiwo njemu wuprajiła, wěrny. Je pjeca po nёcźim jenož 72 000 hr. dostał, 25—30 000 hr. pak sašo wróćźił. Teź Förster je pjeca wo pschechśiwjenjach źwojeje njewjesty wédźał. Mikanowa praji, so njeje wédźała, so je Helena Kindez jeje mandźelskemu pschechśiwjene pjenjeźy dawała. — Förster rjekny, so njeje wédźał, so je je jeho njewjesta pjenjeźy z pokładnje bratra. Teź Frieda Kindez rasnje préjeschе, so je wo pschechśiwjenjach źwojeje śotry wédźała. Schultz pschida, so je wot Heleny Kindez 2000 hr. za śpekulazije a 3000 hr. za kupjenje automobila dostał. — Pjatk wjeczor we 8 hodźinach śo wuśud wojźewi. Helena Kindez bóśta 3 léta a 8 mésazow jaśtwa a śłubi cźesne prawa na 4 léta; Mikan 1 léto 8 mésazow jaśtwa a śłubi cźesne prawa na 3 léta, Schulz 6 mésazy jaśtwa. Ssud pak Friedu Kindez, Förstera a Mikanowu wuwinowa.

Nałnowše z prjeńeho wša.

— **Schkrowa powěźeź wo wjedrje za jutśischu njedźelu:** Wišate, miliśche, druhdy trochu schorjate wjedro. We połnocźnej Europje śu źnjehnje, ale njeje wjazy tak fyma. W Jendźelskej miliśche, ale dosć schorjate wjedro.

* **W Castropu-Rauxelu** bě schpaj **po psched tydźenjom dwaj hórnikaj zaśmórdł.** Jedyn z njeju bě źmjercź hnydom namakał. Druhi bě źiwy wóśtał. Saźdźenu njeźdźelu so poradźi, jeho pśches rótu z cźerstwym powětrom a běźiej jédu lasśaraćź. So bychu jeho z jeho cźiwitneho położenja wuźiwobudźili, dyrbjachu wot delka khód pśches wuhlo wurubaćź. Hałe pjatk popołdnju źu so z njemu mohli pschebudźeć a jeho źiwego wumóź. Wón bě 185 hodźin we źwojim podźemskim sasśtoje wutracź dyrbjał.

* **(Nubježne morbarstwo w Briegu.)** Sboro wschédnje so nёtkole rubježne napadły a morbarstwa w Němšej śławaju. Pokładnizu dźiwadła w Briegu w Schlesyskej, Wally Dietrichez, źu schkwórtk wjeczor nadpadnyli a złonzowali. Hdyž so wona wokoło 10 hodźin z dźiwadłowej pokładnju domoj wróćźi, bu njeje psched jejnym bydlom z automobila śkłachu. Dwaj abo tśi banditojo na to i woła złoczichu a na pomoc lichcźazu z dwémaj wuśelomaj do hłowy posélichu. Akkomku z 200 hrivnami rubiwschi banditojo pó cźmje cźekmychu.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerj w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězynach. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Spěšnišo – lěpje – tuńšo

so w kóždej domjacn. wopłokuje a rjedźi z *IMI*, Henkelec nowym wopłokowanskim, kluslańskim a rjedźensk. srědkom.

IMI wołóźuje Wam wšo wopłokanske a rjedźeńske dźěło. Spodźiwnje spěšnje a dokładnje wotstronja najtołśi tuk a najzasakliśi njerjad, ani zo by wěcam ześkodźił. Dawa zybolace błyšćenje a apetitnu čerstwość wšemu kucheńskemu a domjacemu grateju.

IMI je jara zlutniwy, 1 łžica na 10 litrow horceje wody hižo dosaha k dosćehnjenju tuteje njewjerjomneje rjedźeńskeje mocy. *IMI* płaći jenoź 25 pjenjeźkow a je w śudźom dostać.

1 łžica IMI na 10 litr. čopl. wody

Henkelec wopłokowański a čiśćeński srědk

za domjacy a kuchenski grat kóždeje druźiny

Zhotowjene w Persilowych dźěłarnjach

Wšitke nicowadła

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach

Strażniski pos

(lišća barba) je na předań w Kamjency čo. 14 pola Rukoc

Derjezdźeržany

wašot

so kupić pyta. Bliže zhonić we wudaw. Serbsk. Nowin

Por młodeju čornopisanju 12centnerskeju

čehniwcu wołow

jena jałojca (prózdnik)

wysokosućelne a dójne

kruwy

na předań abo k wuměnjenju w Njeswačidle 69.

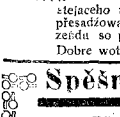

Fotografowy Meister

atelier w Budyšinje na Rejorsk. dr. 15 kózdu njedźelu wotewrjene

Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a njewjesćanskich wobrazow, tak na wsach. Tel. čo. 2458.

Drjewowa awkcija

srjedu 10. hodownika 1930 dop. w 9 hodź. budźa na Sesowskich honach wokoło

100 losow

stejaceho twarskeho, wužitneho a palneho drjewa na přesadźowanje za hoowe tpjenjezy předawane. Kupcy zeńdu so při statnej dróży mjez Sešowom a Rakecami. Dobre wotwoženje. **Wobsedźeŕ**

Spěšna wokřewjeŕnja

na Sukelnskej hasy 1e

Wšelako poktażźene cały a pomazki / Cople kołbaski a staroćeńske / Kisałe běrny / Jejowej jédźe Wulki wubjerk, pjećwa / Wšédnje čerstwe jejowe plincy / Kofej / Čaj / Kakao / Mloko / Sokolada k piću

Ručne dźěła

Wołma — Tapiserija — Wušiwanja

Dostanu stajnje nowosće!

Wosebity wobkhod

Günther w Budyšinje na Žitnej hasy 9

Pjaśćowe rukajcy

Walkowane nohajcy

za mužow a žony

kupujeće najlěpje pola fabrikanta

Otto Osswald

w Budyšinje Kamjentna hasa 7

Rozesćelu po cyłej Němskej, do Danskeje, Norwegsk. a Hollandsk.

Póndźelu, 8. dec., popołdnju w 3 hodź. předawaja so na Rożeńcańskich honach

wok. 50 rm palnych kuluchow

a wok. 50 lósow paln. walćiny

za hotowe pjenjezy. Zetkanje na nawječornym boku Rożeńcańskeho-Śmjerdźańskeho puća.

Předawaŕ.

Młoda sylna wysokosućelna

kruwa je na předań w Nowych Porśleach č. 78

Stare Nowiny

ma na předań Smolerjec knihlićerńa

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska

w Budyšim hamtskim hejtmanstwje

Skład rańarsk. mašinow a gratu wšěch druźin

W konkurzu Britze & synaj w Budyšinje předawam wot dźensa wjetšu dźělbu zrałeho a dobreho wina

běle a čerwjene wino a dźělbu słódkeho wina

kaž Samos (Muskat), Malaga (Superieur a złoty), Tarragona (Superieur a kožobarbne) we wobkhodnych rumnosćach w Budyšinje na Zwonk. Lawskej hasy 13

po jara přihódnych płaćiznach

Konkurzowy zarjadowaŕ firmy Britze a synaj.

Wobkedźbuśće moje wukładne wokna!

Hobrski wubjerk
Tunje płaćizny
Dobre tworv

Alphons Schauseil w Budyšinje

Njedźelu wotewrjene!

Visitne khartki
zhotuje spěšnje a tunjo
Smolerjec
knihićišćerńja
w Budyšinje.

Wóskow. rub m 75 pj.
Přikrywy na soły, dołhe 2,50
Gardiny jara tunjo
Ida Erler w Budyšinje
Rózk Zwonk. Lawsk. hasy 10

Zona k wuporjedźenju drastow a šatow
so na wsy poručuje. Bliše zhoniće we wud. Serb. Now.

Hodowne wosebite poskićenje

Hobrski wubjerk

Zymske mantle, wobleki, čorne zwjeršniki, jupy, kožane jaki, njepřemokawe jaki, kalmukowe jaki, tkaninowe a dźěłanske khołowy, štrykowane jaki, Barchent atd.

Přińdźće a přeswědčće so wo mojich dobrych kajkosćach a mojich njesmérnje tunich płaćizach. **Sym Serbowka a ręcu z čěsćenymi** wotběrarjemi serbski.

Wšě twory 10 – 20% tuńšo

H. Marschke w Kamjencu

Oskar Müllerstraße 8

Njedźelu wotewrjene

Fotowe protekcionowe powětšeńske domj. kinowe } **aparaty**

a wšě wócy za amatérske fotografowanje. • **Fotowy dom**

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotčahl wěcywustojnje a najspěšnišo.

Prawny a rjadowanski büro
Johannes Hering, knihow. revizor
w Budyšinje na Seminarskej hasy 13 Telefon 2529

Zběranja žadankow, kreditny škit
pomoc při płaćeńskich wobčežnosćach, dawkowe a knihiwjedniske dźěła
zamóžeńske a ležownostne wěcy

Dołhe a krótke škórnje

ručne dźěło

20.– a 30.– hr. Wulki wubjerk, też we wšěch druhich wobućach
Wše wuporjedźenja derje a tunjo

Wobućowy dom Mark w Kukowje

Naturska hojerka A. Freundowa

w Budyšinje na Bismarckskej drózy 6, I.

Rěne hodźiny: štwórk hač do soboty wot 9—5 hodź.
Homöopathija, diätowo a zelowe hojenje, hoji nutřkowne a zwonkowne khorosće z wuwzaćom splažnych khorosćow, čuwowe a dušine čerpjenja, čuwowa masaža, hojenje kamjenja w živoće, magnetiske hojenje

---

Schaty za čěšćenkow

Tunje hodowne poskićenja

Wobkedźbujće wukładne wokna!

Schantli, ja mužow, pišane	jene	20 pj.
Pšichrywčki na kołby, łukoše, wušch. wulk. jedyn		25 pj.
Dźěrźaze schłupkry, žiby. platt., wulk. 55 jedyn 95 pj. wulkosć 30 jedyn		25 pj.
Pšichrywčki ſ zankami, schtyrikróšk., łukoše, ovalne	jedyn 78 50	25 pj.
Koschlaze kromli ſ past. a zankami	schtuka	25 pj.
Serwiety, běłe 40×40 cm	schtuka	25 pj.
Mašowe schłupkry za dźěći	2 porej	25 pj.
Łožowe trěnja, kaschcj., indanthren 50×50 cm	jene	25 pj.
Wokrowe gardiny, etamina ſ zankami,	schtuka	25 pj.
Schtatelčki, žiby. trikot, pišane	schtuka	35 pj.
Twjelkowe tkaniny, schěre, 46 cm schěrole	mtr. 42,	38 pj.
Twjelkowe tkaniny, 80 cm schěrole	mtr. 45,	38 pj.
Mužaze nohajzy, pišane, čzišćzane,	poc	38 pj.
Sopra kopschiwina, wol. 70 cm schěrola	mtr.	38 pj.
Kafejwahrěwak, ripšowe, čorne, pšchedkrešł., schtuka		45 pj.
Spódnje łoschličzki ja žony	schtuka	48 pj.
Kuchinske twjelki, schěre kaschcj., 45×100 cm, wobaše se schnóršku schtuka 50,		48 pj.
Etamina, piš., šmuh., indanthren, 65 cm schěr. mtr.		48 pj.
Spódnje schłupkry	poc	48 pj.
Koschlowy barchent, piš., šmuh., wokn. 70 cm schěr.	metr 75, 58,	48 pj.
Žonjaze cžapki, schtrykow., pišane, schtuka 78, 68		48 pj.
Mipžowe hłowaki, čorne, rjenje pšchedkrešł. schtuka		50 pj.
Kapschiwin. łoše, pšchedkrešł., ja žony schtuka 88 pj. ja dźěći, wulk. 40	schtuka	50 pj.
Rohowe schłupkry ja dorosćenych	3 pory	50 pj.
Mužaze nohajzy, piš., muštr., dwójna pódnjch, poc 78		58 pj.
Łožowe nawobleczenje, piš., kaschcj., dobra twora, 80 centimetrow schěroke, metr 70		58 pj.
Žonj. nohajzy ſ wumělšk. žiby, dwójne pódnjch. a teš wyšoka pjata, piš., poc		68 pj.
Paz ja dźerźaki nohajzow ſe 4 dźerž., schtuka 95,		75 pj.
Spódnje łoschle ſ tkalowami, rjane, schtykł., ja žony, schtuka 1,10 98		95 pj.
Žonj. schłupkry ſ wumělk. žiby, šmuh., piš., poc		95 pj.
Flanell ja pyjamy, rjany šmuh., 70 cm schěr., metr		95 pj.
Jakowy barchent, wobšlake muštry, metr. 125		95 pj.
Žonjaze łoschle ſe schantlami, ſ wuhlschiw., schtuka 1,25		95 pj.
Trěnja, čzerwj. a módre, łoschcj. 45×45 cm, 6 schtuk		95 pj.
Wolmjane schawle, brune a čorne, 30×140 cm	poc	95 pj.
Mužaze nohajzy, pišane, ſe židu, najlépše	poc	95 pj.
Žonjaze podschite schłupkry, pišane	poc	95 pj.
Spódnje nohajzy, čzišta wolma,	poc	95 pj.
Twjelki, běły jacquard, polpkatowe,	schtuka	98 pj.
Pšichrywčki na schiježowe blida, muštrow., barbunjepuschčzale	schtuka	98 pj.
Žonjaze sale, módrobrune, indanthrenowe,	schtuka	98 pj.
Bitrožowy damašt, běły, kremowy, słoczany, 80 cm schěroki,	metr	98 pj.
Pikee-barchent, běły, 80 cm schěroki,	metr	98 pj.
Kafejowe serwiety, słoczane, módre, kit., 6	schtuk	98 pj.
Tuerd, nowoweząte muštry,	metr 1,30	98 pj.
Žonjaze rukajzy, polpodschite,	poc 1,25	98 pj.
Sale za tkanu, hotowe wuschiwane,	schtuka	98 pj.
Etamina, piš., kaschcj., 150 cm schěroka	metr	98 pj.
Łožowe pšchedłohi, rjane muštry,	schtuka	98 pj.
Gumijowe sale, žyšne,	schtuka 1,45	98 pj.
Kapschiwinowe łoschle za mužow, wulk. 100 jena 1,95 wulkosć 90 jena		1,45 hr.
Žonjaze schłupkry ſe židu, piš., šmutška vjavik. poc		1,45 hr.
Mužaze normalne khołowy	schtuka 1,95	1,75 hr.
Žonjaze barchenowe łoschle, na ramjenjit ſ łapt- nanju, běłe, ſ wuschiwanjom, schtuka 1,85		1,75 hr.
Žonjaze schłupkry, čzerwjeny, piš., najſ. poc 2,95		1,95 hr.
Žonjaze nohajzy, žiby., platt., nowoczaß. barwy, poc		1,95 hr.
Žonj. kaschmer. nohajzy, čzišta wolma, najlépše, pišane, poc 2,95		1,95 hr.
Žonjaze nózne łoschle	schtuka 2,40	1,95 hr.
Prynz. šukuje, žiby., trikot., šmutška vjapik., wulk. 100 schtuka 2,50 hr., wulk. 95 schtuka 2,25 hr. a wulkosć 90	schtuka	1,95 hr.
Kapschiwinowe łožowe płachty 160×220 cm schtuka 2,42 hr., 140×220 cm	schtuka	1,98 hr.
Mužaze barchent. łoschle, šwjerćwušmuhate, wulk. 100 schtuka 2,45 hr., wulk. 95	schtuka	2,30 hr.
Barchentowe nózne jaki, běłe ſ korn., schtuka 2,95		2,45 hr.
Linonowe łožowe płachty, najlépše 130×220 cm,	schtuka	2,95 hr.
Strowotne łožowe płachty, bočza kajłoſcej, 140×220 cm,	schtuka	2,95 hr.
Woblek. šukuje, čzišta wolma, poječ., schtuka 3,75		2,95 hr.
Cžerne schtrykowane jaki, čzišta wolma, běłe a piš., schtuka 3,75		2,95 hr.
Barchent. łož. płachty, cžerne kajłoſcje, ſ piš. kromli 140×220,	schtuka	3,50 hr.
Damaſtne błidne ruby, najł., 130×160 cm,	schtuka	3,75 hr.
Kafejowe pšchikrywy, běłe ſ piš. kromli, 130×170 cm,	schtuka	3,95 hr.
Swjerschne łoschle, běłe muštr.,	schtuka 5,95	4,75 hr.
Kofejowe pšchikrywy ſe 6 serwietami, 130×170,		4,95 hr.
Pšchikrywy ſ wumělšcje žiby, běłe, 130×160 cm	schtuka 5,95, 130×130 cm	schtuka 4,95 hr.
Linon. nawobleczenja, hot. schite, najł.,	schtuka	4,95 hr.
Barchentowe wobleki, rjane muštry, schtuka 5,95		4,95 hr.
Linon. nawobleczenja, hotowe schite, najł., schtuka		4,95 hr.
Barchentowe wobleki, rjane muštry, schtuka 5,95		4,95 hr.
Linonowe nawobleczenja, njeschite, ſ 2 hłowakami		5,65 hr.
Łožowe nawobleczk., kaschcj., schite, ſ 2 hłowakami		5,95 hr.
Łožowe nawobleczk., hot. schite, ſ wuschiw. hłowakom		5,95 hr.
Žonj. pulowry, rjane muštry, bołše ruk. jedyn		5,95 hr.
Łožowe nawobleczk., kaschcj., njeschite, ſ 2 hłowak.		6,95 hr.
Łožowe nawobleczk., (Steyper), njeschite, ſ 2 hłowakami, najlépsche wakami,		8,50 hr.
Łož. nawobl. ſe šmuh. płata, njeschj. ſ 2 hł. 9,75		8,95 hr.
Damašt. nawobleczk., njesch. ſ 2 hłowak. 10,75		9,75 hr.

A. Bokelmann nasl. w Budyšinje

Wolmjane twory

přiloha k čislu 284

SERBSKE NOWINY

Sobotu 6. decembra 1930

Čemjerca.

Čjemjerja (po němsku „Christrose"), też bożonózne, jedowne abo patorjeczne jelo, čorna porškawa mjenowana, hižo wokoło hód sakeźewa. Tohodla ju w starych czasach wyżoko cjeńeżowachu jako dźiw stwórby. Baja powěda, so ſ hodownje hwězdy, kotraż pastyrjam wusjewi narodźenje Sbóžnika, schkrěčka padże na poźnjerjene hona ſ mnohe połnóżneho kraja. Hdyż tuta schkrěčka żo dowuzbudi, jakeže tam tuta žadna rostlina — čjemjerja. Schtóż jej rostlinu bliże wobhlada, lohży spóznaje, so je kwětka bjez płatkow. Rjane pjeczelkuchowe kopjeńka su kražnje bźele, tak so lajik je ma ja płatki a widźi wopraudźiu kwětku w nich. Korjenje bożonóżneho jela hižo w starożitku pjche duchowne khorosće a cjeńkomyślnosć trjebachu. Hišće dźensa tu a tam rostlina hraje wěstu rólu w ludowej pschiwěrje. Radźi żo, so ma żo korjeń cjemjerjey nošyć na cźele; ſ tym pjecza żo poninje cjeńkomyślnosć a ludowčinske horjo a pola młodych holzow żo ſ tym wotstrońja duschiny njeměr kět wuwiesa. Cjemjerja khowa w sebi straschny jed. A to njech tódy hyć jej spomjatkuje, hdyż tutu rostlinu ras nadeńdże wonka w pschirodźe. Tajke żadne rostliny wostajcje na pokoj! Schtóż chże żo wjeselić nad cjemjerju jako na žadnej symjeli kwětku, njech ju pyta w kujejch jahrodach, hdyż żo cźasto namaka.

Adwenske wošnje w cuzych krajach.

Sa někotre njedźele žiwjeczimy najrjeńschi žiwjedźeń cjeło kschesćijanstwa, žiwjate, słóžne hody. Se žedźenja po wumóžniku žu w kschesćijanstwje wschelake waschnja mytoste, ſ dźela też jara dźiwne. Tak žiwjeczachu we slubjenym kraju w prěnich křesłotkach kschesćijanstwa cźaſ do Khrystušoweho naroda pjches „poczeſcowanja lista". To hišche pišmo, kiž je naſch Sbóžnik jenemu swojich wuczownikow na kraju Abnezarja diktował. To žiwe posłóchu jako relikwiju na semju a modlachu żo k njej se palmowymi halosami w rukomaj. Bajka powěda, so je ktał Abnezaš Sbóžnikej pišał, so twjerdże do njeho wěri, harćrunjeż jeho ženje wobhladał njeje. A Khrystuš je kralej wotmolwił a jeho žohnował.

Stare waschnja adventskeje wěry namakamy w abessinskej a koptiskej zyrkwi. W Abessinskej mješnik někotre njedźele do hód kěžźatu młodu holzu ſ młodnymi halosami žedża-schtowna wobwinuje. Knježna ma halosy krjepić, hacź ſ pupkow wulke bźele rože wukcźeja. Potom wjedu ju ſ nimi pyschenu do zyrkwje a wołada praji: „Schtom kěžźe" a żo tlecźo modli. Kóždy chże žeći rožu wotschcźipnyć, a holičo ma prózu, ſ cźilkymi stawami ſ Božeho domu pschińcź. Jeli je pruhu wobstała, šmě żeći młodźenza ſ wołady sa manželskeho wuliwolić, a tutón dyrbi żo jej podcźišnyć. Njepschinjeże-li knježna halosy ke kčenju, dha je njesprawna a żo saspje.

W koptiskej zyrkwi żo na njedźelach do hód na žiwobodnym měrśe pjched zyrkwju starožitne reje wuwjedu.

Je to žiwjenje kaž na pijanym hermanku.

W južnej Ameriży je waschnje, so Boże dźěcźo jako klanku ſ cźešwjenymi šjami a žiwěrkami kudźelenci a we njanej drasce wobkrućenu we žiwjedźeńskim cźaſu wot žiwóžby k žiwóžbe nošcha. Pola kóždeje wostanje khwilku jako hójeſ. Bohaćzi pyscha klanku ſ drohimi rjeczažami, tkkaju słote rjerschćenje na jeje porsty a wobkekaju ju drohe drasty. Khudźi darja jej pišane šćelke a tunju pychu.

Na kupje Haiti steji Jan Kschcźenik w hriedźišnje adventskich waschnjow. Psched Božim domom postaja truskazowy schtom. Měschnik pohlada na krónu schtoma a wola: „Jano, chcesch ſ nam pschińcź?" Na jene bobo pokaże żo žiwitla pruha pjches hałoły a hałoły schtoma a twuhaśnje, hdyż ſ semi pschińdże. Měschnik wotmolwi: „Chże pschińcź!" A wołada wospjetuje to ſ radosćeju. Potom praſcha żo měschnik dale: „Jano, chcesch pola naſ wostacź?" A ſajo wotmolwi njebjeſka pruha. K tśećemu rajej praſcha żo měschnik: „Jano, chcesch naš žohnowacź? Na to wola měschnik: „Jano, měj dźak!"

Słote pruhi Božeho žiwitla ſchcźe Bźe dźěcźo we adventskim cźaſu do naſchich wutrobow a rosćiwitli je ſe žiwitlom ſ wuhoskoſće, nam ſ žohnu a ſ žohnosći wschitkim, tiž do njeho wěrja.

P. Krječmar:

Našim dźěćom.

Rumpodich po kraju khodźi,
Z krutej ruku prut a kijeśk wodźi,
Dom wot domu zaklepa:
„Je tu wšudźe porjada?"

Nank a maś jom' něšto šepnu,
Dowěrnje na ramjo klepnu.
Rumpodich jim přikiwa:
„Pójće ze mnu do města!"

Nank a maś so mataj k spěchej,
Z rumpodichom jědu k městej.
Tam je hrajkow, darow wjele,
Za lózyeh też priska sele.

„Našu Hanku rady maja",
Šepnje wujej maćerka,
„Baje drje ze sonow raja,
Z małym pak so spokoja!"

„Jank ma być ze serbskim burom",
Nank do brody zabóreši,
„Jemu daśće hródź a konje,
Zo so k dźělu přiwuči."

Rumpodich sej wšitko pisa,
Hač je prawje, raz też čita,
Potom so do spěcha ma,
Je preč, kaž wětřik zahwizda.

Rumpodich po kraju khodźi,
Z krutej ruku prut a kijeśk wodźi.
Dźěći, swěru kedźwjaće,
Zo waše brachi njepytnje!

A přeco zaso raz . . .

(Wobraz ſe wšm.)

Tajku wjesću mójeich žej tak husto a ſ kajkeżkuli kónza wobhladowacź, pschcźo żo cźi lubosnje poškmětkuje. Sapka na njanych błónćenych njedźelach a žwjatych dnjach, kaž je někto we wotkhadźajcej nałymje mamy. Hdyż takle wjesńe ſwony wótsje a jasnje do wutrobow a statokow ſwonja a jich njedźasne ſunki ko rosliwaju po honach a połach. Nječišchepo wobraca żej ſkoro myślicź a pschcźehstajecź njemójeich.

A tola pschcźo jasno pschińdże ras tajki dźeń, tajke dopołdnjo abo popołdnjo, hdyż ſwony nadobo głye hinak ſwój hłós poźběhuja, kaž bychu żelnje płakale.

A pschcźo jasno ras pschińdże na wjesku dźeń, druhdy kaž błyk ſ jasneho njebja, hdźež żelne a khutne myśle ju pschcźehu, wjcźo jene, hacź je wokrjedź žnjow abo w lukosnej meji. To wschak njech hišchcźe dźe — wokło to rjeź —, hdyż żo wo staruschku abo schćehźinza jedna, kotraż žedźitaj ſa druhim žiwótom. Na žiwěrce hinak njeje a też njebudźe, jedyn po druhim ſ lubych starych dźe po cźasu prjecź a druſy stupja na jich městno. Ale ſmjercź pschima druhdy ſ hrubej ruku do wjeſli a skama ſamo ſtrowe ſtwjelżo, abo tódy ſaſcźitu kwětku a nježnu rózicźku. Moji lubi ludźicźka, kelko cźischeho ſboża, kelko rózoitych nadźijow a planow żo pschi tym druhdy rosbija, kelko starościow a bolosćow tu nadobo je! Hdyż je dźeń abo hodźinu pjredy żej cźłowjek na wschu druhe, jenož niż pak na to myślił!

A potom tónźamy wobras, moja wjeſka. Cźełkowa žona dźe dom wot domu a proſy na pusty wjeczor a na pschewodźenje a wobstara pschi tym noſcherjow. Du po jelene halśi, kwěti żo rěsaja a ſ wěnzam pschihotuja, kujeſ kantor wukuje ſ dźěcźimi poźnjerjeny kěrluſch abo towarſtwo pschihotuje żo na poźledni harmoniſti poſtrow ſwojeho towarſcha do wěcźnoſće a tótka wurnje row.

Hižo na ranje dyrbiſch żo dźela wſdaci a je na kjwilku wotſtajcź, żo mójeich dopołdnja na pschewodźenje hicź. Něšto tu wokomik je, żo żo kaſchcź na wěcźne ſawrje, hdźež żu ſemrěłemu k poſledńemu raſej ſymnu ruku ſtócźi. Noſcherjo żu w dobrej ſtrowi ſchaſku koſeja wupili a wołaſchi jedli. Něšto tykaja żo bźele rukajcy a hižo ſa dźeſanć mjeńſchinowo wopuſchći cźe, luba wjeſcźicźka, jedyn ſtaw ſ poſledńemu wotpoczinku tam po hórzu horje na kěrchow. Druhdy dże zuka wjeſka ſobu a też ſnjedne. Kóždy drje potom, hdyż takle mjes rowami ſteji, myſli na ſwojich lubych ſemrěłych a domina ſnadź pſchi tym na ſwój rónz, hdyż nebocźicźkemu bruſik ſemje do ſłubinh rowa cźiſnje. Mój božicźko, kajke protyki żej tola něchtóžkuli dźela. ſchto wſcho dże hſchcźe wukonjecź! Na wſcho móżne żej myſla, jenož niż na ſmjercź. A móże ſa tydźeń tu też hižo leżecź? Schto dha je ſuk toho cźłowjeſtcho žiwjenja?

Ale por hodźinkow poſpěſcho, moja wjeſcźicźka, je — ſ wuwjacźom żarowazeho doma — wſchitko jako pschi ſtarym. To dże žiwjenje a cźinjenje ſwoju wſchědnu drohu.

A pschcźo jako ſaſnowni ſmjertny ſwónźk a cźehnje żarowazy cźaſ, je pohrjeb na kěrchowje. Tak dże jedyn po druhim ſ pschiwuznych, ſ pschecźelow a ſnatych. Tuž ſa dźiwam, luba wjeſka, jo tak ruce ſo jaſno pokmewknjejch a wo žiwjenju nam rěcźich a prědujeſch.

Nó haj wſchak, po prawom ſo cźi žadyn jenicźki nječwojnje. Tudy wokoło ſyrkwicźki ſpja a cźakaja dźěn wſchitcźy a maja ſo naſčépje mjese wſchitkimi. Je dha ſawa ſahrodki, moja wjeſcźicźka, tiž w rěcźe a naſymu tak lubośnje w kwětkach a kcźenjach ſo błyſcźeſi kaž tu? Nč, nč — njejſu cźi wſtate. Sšu dale žiwi a kak husto ſo rozmołwjeja, hdyż na rowcźu ſo kwětki ſadźeja a ſo krjepja, hdyż ſo wob lěto wjacy kěrcź pojchi a wobhlada. Wšo je to druhi žiwět, wo kotrymž ſu žiwi. A w tamnym ſwěcźe njebodźi ſo nicźo wjacy bohe cźinicź, ſchtoż je ſo tu na nimi hrěſchilo.

To dźeń je, moja wjeſcźicźka, ſchtož chcedźa nam bluke ſynki ſwonow pschi wotkhadźe ſ tuteho ſwěta rjeź: Snjeſcźe a lubujcźe ſo tola, tak dołho hacź tu hišchcźe ſcźe. Nichtó njewě, kak dołho tu hišchcźe traje. Też žadyn ſmjertny nječe nicźo wjacy bohe cźinicź, też na nim ſo njeda nicźo wjacy doſeſcźinicź.

Hodownik.

Poſlednje ſlónčne dny winowca nas rozwjeſelić njemóžachu. Wědźachmy, zo bywa tole kaž poſlednje złote błyščeńčko Božeho ſlónčka před směrkami, před cmowej nocu. Wědźachmy, zo zady wſeje teje ſapaceje pychi khowa ſo ſčěrjo błeda, njenaproſna ſmjerć.

Podzymnik bywa měſac tupeho zadwělowanja. Šěre a tyšne ſlewjerje kurjawy zadušeja, zadajeja wšu našu nadźiju. Njemdre wichory wuhaſeja poſledńu škričku tajneho žedźenja. Njeſmilne deščе po tlajatym liſću bubnuja pohrjebne přezpolo mrěſjaceje duše . . .

*

Z prěnjej adventskej njedźelu ſtawa ſo přeměnjenje we cłowjeku. Wboha duša, kiž dyrkotaše ze cźakanjom wſamoćenoſće, znowa nabywa nadźije. Minył je ſo najćmowiši, najnjewjeſeliši, najhrózbniši měſac léta. A je tu advent, je tu nadźija.

Cěmnota drje hišće knježi a běłemu dniu chce ſo zapadnyć do cmowych faldow wěcźneje nocy. Ale přez cmu a cěmnoſć třepoce, byrkoce tola nazdala kaž hodowna hwězka młoda nadźija.

Prjedy zdaše ſo wšitko być morwe a bjez žiwjenja. Samo žedźenje běchmy małomyſlni woteznali. Ale nětko je nahle wotuciło, je wubuchnyło, tule rozžedźenje, kiž roſce dźeń wote dnja a ſpina dušu a wutrobu a hrozy rozpačić wšitko, ſtož jemu zadźewa.

Žedźenje, nadźija, wěra!

Widźiš hižo zaćekle wurliški bimbać po pružnych hałozach lěšneje worješiny a to hinak njemóžeš dyžli wěrić do naléča.

*

Je měſac žedźenja.

Adventske wěncy a ſwěčniki ſo zyboleja a zaduchuja wulku žadoſć za hodownej jědleńku. Haj, wonja hižo wšudźe za jědleńkami, za ſmrěkami, khójnami. Wonja za jemjelinu a wótrolistom. To je hodowna wóń . . .!

*

We wſach ſerbskeje hole, ſerbskich Błótow ſwórča kołwroty pod nizkim wjeſchom drjewjanych khałupow. Prastare pěſnje zakliňcźeja, z kotrychž ſo wunórja ſerbſka zanźdźenoſć. Prastare baje ſo ſeptaju, w kotrychž ſo woživja ſwět potajnych bytoſćow domiſkeje přirody . . .

Haj, te potajne bytoſće! Hdyž takle ſedźiš w nocy hodowneho měſaca ſamlutki w iſtwičcy při błyšću ſwěčki a wonka howri zymſki wětr, to dyrbiš do nich wěrić, dokelž je začuwaš. To něhdźe knyſkoce w hrjadach, to něšto ſo ſura po drjewjanym ſkhodźe, to něšto knyſkoce w heli za kachlemi. Zaźdźel woči a widźiš je. Cerwjenočapkateho kubołčika za kachlemi. Zmorſćene lutki, kiž ſuskaju po ſkhodźe, zo bychu ſej pożčili dźěžu — njedźěžu za hodowne wosuſki. A wonka po płoče žałoſći Bože ſedleſko. Běda, běda! Žałoſći-li pře Serbow liwkoſć?

Haj, haj, wſitke ſo ći jewja, te naše potajne duchi a duſki přirody. Ale dyrbiš měć dźěſćowu, to réka bójſku dušu a dyrbiš ſo ſwlec wſeje wuće-noſće a mudrowanja. Dyrbiš być tajkile, kajkiž čłowjek wjek běše, hdyž hišće njebě ſo zeznał z elektriſkim ſwětłom a motorſkim kołesom a radijom a rekordami . . .

*

Po tydźenjach žedźenja, njeměrnoſće prěnje wěšćenje dopjelnjenja — hody.

Zawrót ſlónca! Dobyće ſwětła, dobyće dobrych ſlachotnych mocow. Cmowoće a cěmnoſći je ſo puć zaſlahał . . .

Hodowna nóc je połna ſeptanja, zynčenja, ſpěwanja, wyſkanja . . . Zbóžnik je ſo narodźił. Njech wětry bóle howrja, njech mrózy bóle ſčipaju, njech zymine mjetele létaju. Budźe naléčo, naléčo — —

M. N.-N.:

Wosudne hrašenje žónskeje.

Myślićzi wo ſtrowoće jony.

Cźehodła je ſa žonu bóle hacź ſa muża ſtrowotne praſchenje wošwudne? — Dokelž je jeje ſkutkowny wokſcheſ wobſchěrnniſchi a jeje ſamoćwjenje wjerſche!

Kak žona ſwoje winowatoſcźe dopjelni, wotwiśnuje je wulkeho dźela wot teho, kak ho cźuje, a dopjelnjenje winowatoſcźow wuſtutkuje żo w prěnjej měrje na cźłowjekach, niż na wěcźach, kaj pschi muſźim dźele.

Schtóż żo tu praji, płaći ſa hoſpodu, tola runje tak derje ſa jónſtu w powołanju. Hoſpoda a maći wołnamjenja hižo dospołne powołanje a to wjeleſtronſke. Sšu tola tyhaźy ſonow muſowane, pschipódła ja dźełom hladaći. Tak pała ſwěru na dwojich ſónzach. Tuž ſtej dwójzy wojnej jeje cźełna cźerſtwoſćź a dźěła-wamóž.

Ssamo w najšépichim padźe, hdyż móże hoſpoſa a maći njewobmjeſowanje jenož ſwoje domjace winowatoſcźe dopjelnicź, kak wažna je tola jeje cźełna a duſchina ſtrowota!

Njejſmy to hižo ſami na ſebi nažkonili? Odyż ſmy hubjenje ſpali, mamy hłowubolenje abo bološcźe w khribjecźe, ſmy njeczerſtwi a nerwowi, potom je nam dźeń wot ranja ſ wobcźežnoſćźi. Wſchitko żo nam cźežſcho cźini. Woda ke kofejej żo njewari, rjedźenje ſtuwoo traje bźele hacź hewak, njeměr a roſhorjenoſcź knježitej pjredy hacź dźeći do ſchule a muż na dźěło pschińdźu. Ach, a runje dźenja, hdyż je hoſpoſa tak hubjena cźuje, ma ſchaty abo plotowacź, ſchwalcźa pschińdźe abo ſuſu ſkobaćka, w hrúdźi ſo krutwa cźeli a w khlěbje dostanje ranja proſzata. Kak móże to pschi njewjeſołych cźełnych wobſtejnoſcźach, ke kotrymž żo husto dołeż duſchine cźěžnoſće pschidawaja, wſchitko docźinicź? Kak budźe jenož dźeń pschekracź!

Wěſo jón nětkaſ pschěkraże. Dokelž wſchitke nerwy a mozy napina, jo by cźełne njeluboſnoſće pschewinyła, kotreż ji dźěło poczeża, kotreż pak hewak loſaw a wjeſołeje

mužble dožiti. Tak pak nima kóschta, wicho je wobezježne. To žu dny, na kotrychž macž potom wichelake pschecza dżeżeza abo też muża kolkocżiwje wotpokasa. S wuresom: „Wostajcże mje na pokoj!“ abo „Njewém tak, hdże mi hłowa stejt“ cżuja žo sašo tucży ranjeni a tak nastanje wésta napjatosć. Cżuja žo ranjeni.

Tajke wustupy drje žu maliczkosczo. Ale s maliczkosczow wobstoji pjecza cżłowjeske żiwjenje. Druhdy žu jenoż maliczkosczo, kotrež žo pschi wocżehwjenju dżesza sanjechaja abo sakomdża. Kak cżežke może pschi wobstejnosczach być! S maliczkosczemi žo wotzuslenjenje w mandżelstwje spoczina a kelko srudobu wutroby, kajke srudne sczehwki druhdy ma! Hdyž je žónska rjane, ale hnadź najcżežschje powołanje maczerze na žo wsala, dha dyrbi jo też dopjelnicz. K tomu rjeba pódla dokładneho rozwuczenja a wošobinskich žamotnosczow też dospołnu cżełu kmanosć.

Nětko pak njeje žadyn cżłowjek pichecżiwo thoroscži ichkitany. Srudnje dosez, hdyž to hospoda ma cż potrjechi, tuteho žónza, wokolo kotrehož žo wichitko wjercži. Husto dosez pak žu thoroscze sczehwki njedožahajaceho schkita pschecżiwo nim. Temu może žónska wjele pschinoschowacz na psch. psches prawe draschenje, żeżiwjenje, pěstowanje cżela a druhe. Dyrbi pschecżiwo nim skrucżicz a tak thoruscżam sadżewacz. S tym rosce mój a luboscz k bżetu.

A štóžkuje hischcże nješchto — to placži też wschitkim žónskim, kotrež žo dobre strowoty swjeheluja: Cżehodla dyrbjake žónske do cżaża sestaricz, cżehodla njedyrbjake žo też na wotbladanje cżeka dżiwacz, byrnjez maja krucze dżelacz? Wšjo cżłowjek niewostanje pscheż młody a kżda żena njemóże rjana wostacz. Ale schtoż kżda może: Na strowotu cżela a jeho swonkowneje rjanoscze dżerżecz hacz do wyschoke starosty! To może pak žo też bjes kosmetiskich srědkow dożpicz, bjes mixturow, bjese wulkeje prózy a harz!

Cżerstwoscz a strowotu może kżda sjej dżerżecz. Strowy, cżerstwy a młódny cżłowjek je na kżdy pad rjany. Tohodla žo ś dobrym prawom praji: W strowym cżele, strowy duch! Tuž też skolenje žónskim nicžo njecżehodži, špehuja ś tym swojm strowotu. Naschi žerbski narod trjeba cżerstwe žónske, strowe macżerze. Wone žu a wostanu idżerżerje naschcho ludstwa. Teho njech žu sjej pschezo wédome!

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Marcebeula. (Sšmjerc̀ na kolijach.) Wutoru rano namakachu zyte słónzowane žónske cżęło na Lipcżansko-Drježdżańskich kolijach a bu policajaisy słóchnjene. Wosobu morwoje njemóżachu hacż dotal swdżecżicz.

* S Plawna. (Dla wužiwanja wopacżnych hrajeńskich znamkow sažudżeni.) 37 letny lódzotwarski inżener Ernst Schmidt a jeho mandżelska se Sonnebergа, kaž tež wšitcy mischte Hilbert ś Planitz, kotriž žu Zoppotzki hwjezdzi kapjano smužinanjom wopacżnych hrajeńskich znamkow wo nječże 18 000 Goonskich schžinakow sjebali, žu byli wot tudyschcho kawnyschcho žuda dla cżežkeho falschowanja kleżinow a wošchudżeństwa sažudżeni, a to Schmidt k 1 letu a 3 mježiacam jastwa, jeho mandżelska k 2 mježiacomaj a Hilbert k 6 mježiacam jastwa. Jehoż bżehu sjebi pschi hrajeńskich blidach hrajeńske znamki po 100 schžinakach wunimnicz dale, kotrež žo pschi posłuschnym pruhowanju jako wopacżne wupokasachu. Hdyž žo jebanstwo wukopa, bż trijo hižo wotpuczowało. Borzy pak mójachu jich we Plawnje sajcz.

* S Lipšta. (Słóstniski napad na żelesnicżnu cżaru). Kaž policajaski presidium jožkluje, bu w nozy k brjedże ś wyschiny pschi żelesnicżanej cżarje Westewitz-Technitz nječże pjecz zentnarjow cżežki kantjeń na nażyp kuleny. S wotmachom padażeho kamjenischa bu jena trama rozbita. Njebožo žo ś tym słóstniskim nadpadom stało njeje. Też hodži so dale jězdżicz. Jedna žo snajmjenischa wo tśjoch stuczerjow, kotriž žu, kaž žo tuka, też napadu 24. oktobra skoro na samnjem mježnje stuczili. Sa wuhlédżenje stuczerjow je žo wot żelesnicżneho hamta we Dóbelnje myto we 200 hriwnach ś wuwiankinjenjom praweneho pucża wustajilo, kiž budże najskerschu hischcże powyschene.

Kajke maju być „Serbske Nowiny“!

IV.

1. Towarstwowe nalożnosce maju so dżeń prjedy wozjewić, dokelž na wsach nowiny pozdżišo dóstawaju. Takle su powěsce z towarstwow za wotběrarjow na wsach často zestarjene.
2. Politika ma so bóle bliżić prawicy, dokež su lěwicarjo njepřećeljo wobsedżeństwa.
3. Słowjanski duch ma so hajić.
4. Nastawki po waszej woli.
5. Rubrika „Ze Serbow“ njech wostanje.
6. Pisajće też podawki z Delnjeje Łužicy!
7. Powěsće ze Sakskeje a dalšich krajow, hdyž maće městno.
8. Přilopk njech wostanje.
9. Sport njech wostanje, kajkiž běše.
10. Nastawki njech su zahorjace a napominace.
11. „Serbski Hospodar“ njech wostanje, jeli zo so nowiny z tym njepocżežuja. Je ważny za burskich čitarjow.
12. „Serbski Student“ njech wostanje kaž dotal.
13. Raznowinow njech jerazny, doprědkarski, wojowarski.
14. Serbske Nowiny su wulke dosć.
15. Pismiki njech wostanu, kajkež su.
16. Je-li mózno, wuhotujće rubriku „Listowanje“ a „Zaradżeńnju“ wo dawkach.

To je moje myslenje, kajkež dyrbjale Serbske Nowiny być.

J. M.

*

Tutón dopis je nam dósol z wjeski Kulowskeje wosady. Je nam z dopokazom, zo też w pruskej Łužicy sej přeja narodny, doprědkarski směr našich nowin a zo tam też knježi zajim wo Delnju Łužicu! Wutrobny dżak!

Nokazenu mordaš.

Muż, kotryž bż swoju żonu moriwichi žo k šmjerczi sašudżił, dożiwi w cżażu mjes wušudom šudnika a wotprawjenjow nabožny pschewrót. Wón bż wobżelnjo žo wschěch njesfutkow wuhnaš, wiżażelke nětko w seńskim khlostanju, kotreż na njeho cżakasche, jemu wot Boha napołożenu pokutu, ś kotrejž swoje njeskutki wotplacżowasche, so hy potom cżisty a wot hrěchow wumyty do wěcżneje kżażnoscże saskupił. Tak žo sta, so buchownyk, kotrehož sašuża nawrót bżesche, sašudżeneho na dnju pscheż hróżnym podawkom pschi mérnej, haj nimale wjesełej mysli nadeżdże. Duchownyho hlowa abo sama pokoj njebżesche tu wjazy trżony.

Jenoż nješchto cżémnjesche wschu kżażnu słóżnoscz. We tamnym swjecże, tak swomni sašudżeny staroscżiwje ke buchownemu knjesej, won swoju lubu mandżelsku njewohlada a sašo njenamaka. Pschetož tuta je, niż kaž wón, kotryž je nětko swojeho Boha namakał, njenakasana a bjes wéry ś tuteje semje woteschła. Wón njemóże tola na žadyn pad ś tym licżić, so tajku khudu hrěschnicżu we paradżu sašonamaka.

Spodżiwne zetkanje.

Wuleczachmoj sjebi do wokolinty Jerusalema. Po nětdże dwěhodźinskim wucżowanju bżechmoj, mój pschecżel a ja, w bibliskim Anathot, w rodnym městże proroka Jeremia. W blizkosczi žu skalne wužlobiny ś pschedstawišnischego cżasa a wschudże leża słyki ś dawnych cżasow, kaž kruchi ruczenych młynow a tokkaczow, hlinjane cżrjopy a wot wjedra rosdrobjetjene stolpy. Bżchmoj sebi pschesjednaj, so dyrbi zhła krajina ze stojnischcża starożitnikarja njeskónczne sajimawa bżeż. Wczišnaj, kaž někto jónu hmój, rosžnżdżichmoj so słyknhy cżaż dnja ś pschepytanjom starych skalnych wužlobin pscheczinicż. Cżłowjek może sebi wuhlicż, kajki žo namaj nutska napohlad posiżeli. Wšżnawe koscżowzy bżehu hischcże to najžnadnische, ale někotre derje sożerżane hlinjane hudobja narunachu namaj wschu grawanje. Druha wužlobina wschak posiżeli namaj njelubosne pschekwapjenje. Wón so bżehmoj do njeje sašupiłoj, bżchżej naschej nosu kaž pożytej ś cżornym tkhanu — we wužlobinje bż pscheż krótkim cżażom jena beduinska swójba ś kofami a wosołami bydlisał. Město so bychmoj starożitnoscże wuhladałoj, dyrbjachmoj dożiwicż, so žo tele wužlobnjene wobże swérjatka se woprawdżitej roswólnoscżu na naju wałichu. Hdyž bżehmoj někto tutu njebżóstnu městnoscż wopuschczikłoj a ś nusu a prózu njeyschijomnych wobwjerjow wotczażłoj, pschihnuli žo k namaj Arabar. Tutón Muhameb ibn Schakr ibn Abdullach, powědasche namaj někto, so žo niż jenoż Beduinojo w tutych starych rownych wužlobinach samjeżca, ale też druhoy Europczenjo. Tak pschebywa nětdże schtwórcż hodżiny dale w cżężko pschistupnej wužlobinje jedyn némski žamotnik. Zyte wésche Arabar njewědżeschе, hdże tuta hżła je, mój trjebamoj pak jenoż sto metrow k ranju hicż a wołacż. Tole też cżinjachmoj a rejachmoj ś zyłeje schije: „Ssamotniko, žamotniko!“ A nadobo pschicżampa ś jeneje schkalobiny, kotruž pżebydla pytnyłoj njebżchmoj, cżerżedostojna patriarchalna postawa, w najjednorischej drasce a ś dołhej brodu, kaž mi nicżo tebi nicżo mojeho pschicżela ś Hassiskimi žiwami: „Bóh postrow Cże, Meiero“ postrowi. Cżerżedostojny patriarch bż mjenujzy jónu pscheż nětko płatnacżłanami adjutant mojeho pschicżela w jenym bayerskim pěschim polku był a bżesche ś nim mjenje rjane cżażu pschez Verdunom a nad Somme dożiwił. Naschemu patriarchi njewuczinichu mjinjene pjatnacże lět dożyła nicżo, a mjenżesche też ani sadżiwany, žwojeho nżbduchcheho pschedstażeneho nadobo w pusczinje sekkacż. Mój pak njemżachmoj žo na tom dobżiwacż, a mżachmoj sa wažne nabożne namakanki nżbnyschcheho lżenarja, kaž na pschik. jenu sanoalu profety Jeremija a druhe relikwije, najprjedy jenoż jata mało sajima. Naschе spodżiwanje nabyschcże, jako do wužlobiny sašupichmoj. Zyte porjadnjebżchu tam hodże do skalnych rozpuklinow sabite, na kotrychż, se wumysłacżom jeneje kapy, zyte nowe europske wobleki wiżachu. Moje wócżko wuhlédżeli nimo teho hnydom w jenom rózku nastajane listy a zuku balteriju prósnych piwowych bleschow. Każ namaj žamotnik prajesche, bżchu to mile dary ś jeho domjanże wožady. Porjadnje, tódże schtyrnacże dnjow, dostawasche won tajku pożpytku. Hewak liwi žo won ś pólnymi płodami, rejżom a arabiskim khlébom, schtož jemu žobużelaiwi Beduinojo darja. Kżdżej dwż njebżeli cżehnjesche won do žwjateho mésta, so by tam ś prénja žwoje pjwowe bleschе wotewżył, a štwrta malej wożaże Kżdow a Mohammedanow žohnowanja wérneho khcheżżanstwa prédował.

nt.

Přilopk.

* Schulski hólz sakoże 6 letneho towarscha. W ludowej schuli w Gräfentonnje pola Gothy swadżichu žo njedżu popołdnja w pschestawy schulerjo, pschi cżimż schulerj Cramer nóż wucżeże a 6 letneho hólza wjeżneho dżiwacżerja falšowanje. Mjes tym so malu schulerjo na morwy swjese, wuži młodostny stuczeć nastate roshorjenje a žo žhubi. Hacż botal njeje žo poradżiło, jeho sabłapicż. Jeho njenamakachu też we wobhdżenju nana, komunistiskeho wjednika Cramera.

* Potajna žmjerc̀. 33 letny wożenjeny Stuttgarski inżenjer pschijhżdżi njedżelu wjeczor pod dżiwnymi wobstejnosczemi žwoje żiwjenje. Inżenjer bż 24 letnu holzu ś Geilingena w Badenskej ś Donaueschingena se žwojim autom do Rottweila žobuwołał. Hdyž automobil na drohi sasta, wjeżny nadobo wutsł. Do tyla trjechemy swjese žo inżenjer. Swotkel je wutsł pschischoł, njeje hischcże wujasnjene. Holzu žu mjes tym safeli.

Sokołstwo, šport a hry.

Kolesarstwo.

Po šesćdnjownym wujezdżowanju w Kölnje.

Kölnske šesćdnjowe wujezdżowanje, kiž so štwórtk wjeczor skónči, je namakało jara wulki zajim a mješe tohodla bohaty wopyt. — Dobyćerjej bżesta Rausch—Hürtgen ze 196 dypkami. Přejżło je so 3086 kilometrow.

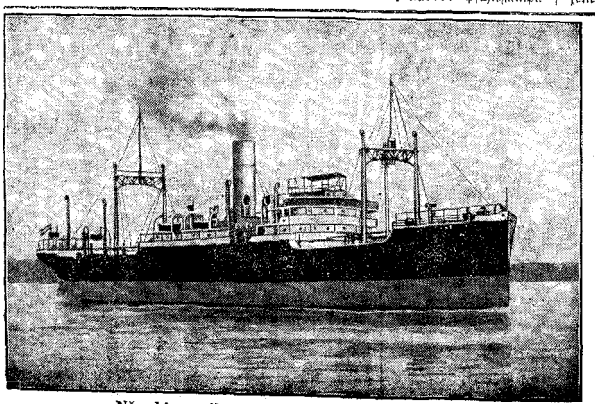

Němski parnik „Ludwigshafen“. Na puću ze Chile, hdżež bż salpeter přijimał, do Hamburga nasta na łódži woheń. Mužatwam so poradżi woheń zaleć a łódź móżeże hišće do bliżšeho přistawa dopluwać. Tam ju nětko wuporjedżeja.

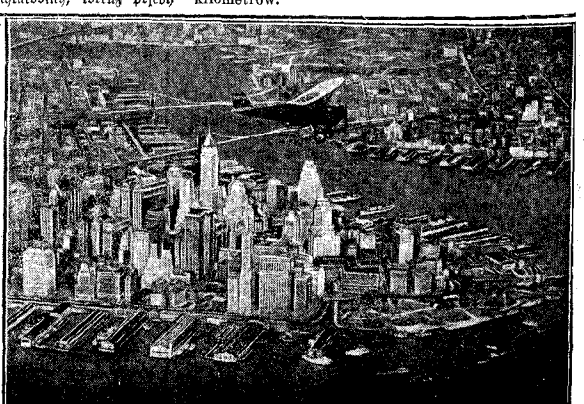

Přistaw w Newyorku. Tam zakhadżeże zahubny woheń w nocy k štwórtku 4. 12. Wulki wolijowy sud bż so zapaliwši rozbuchnył. To bż z winu, zo so woheń wupřestrż też na sudy z wuclanym wolijom. Bórzy palachu se 900 000 litrow tutoho wolija.

Cyrkwinske powěsće.

2. njedźela adventa, 7. hodownika 1930.

Z Budyšina.

Předowanski tekst: Mat. 3, 1—10.

W Pětrowskej cyrkwi ma rano 1/2 8 hodźin farař Paul předowanje, dop. 1/2 12 hodźin farař Siegemund dźěćikemšenje. Wječor 1/2 6 hodźin ma farař Berg spowědź a Boże wotkazanje.

W Marijnej-Marćinej cyrkwi ma dop. we 9 hodź. farař Schneider předowanje (cyrkw. hudźba), dop. we 11 hodź. farař Große dźěćikemšenje, wječor we 6 h. farař Paul misijonske kemšenje.

Zběrka za hodowne wobradźenje najchudšim nasćow wosady.

Kěrjenja ma we woběmaj cyrkwjomaj farař Berg.

Njedźelu pop. w 4 hodź. w zali Kehelerjnje adventny swójbny wječor za sobustawy a přiwuznych wosadneho žónskeho towarstwa a za wšěch přećelow domowskeho wothladanja. — Póndźelu pop. we 5 hodź. ma farař Schneider biblisku nutrnosć w jědźeńi wyšeje šule. — Póndźelu wječor we 8 hodź. je wosadny wječor za wokrjes fararja Schneidera w domje krajnocyrkw. zjednoć. při Pólnym hrodźiku 6. — Wutoru pop. 3/4 hodź. je w Pětrowskej cyrkwi nutrnosć za njedźelniče. — Wutoru wječor we 8 hodź. ma farař Berg biblisku nutrnosć w evang. towaršowni — Wutoru (nic štwórtk) wječor we 8 hodź. je zhromadźizna Módreho kříža w evang. młodźinowni na Hrodowskej hasy 6. — Srjedu pop. w 4 hodź. je w Societät žónske misijonske towarstwo (zwonk. misijonstwo). — Srjedu wječor we 6 hodź. ma farař Schneider Boże wotkazanje za evangelske kolo šulerkow. — Stwórtk pop. 1/4 hodźin je we wosadnej diakoniji evangelske šićowe towarstwo. — Stwórtk (nic srjedu) wječor we 8 h. pa superiat. Fröhlich adventski bibliski wječor z Božim wotkazanjom w Tuchořskej cyrkwi.

Ev.-luth. zwjazk młodych holcow swj. Pětra na Seminarskej hasy 19: srjedu wječor 1/4 9 hodźin wobchadźanje.

Z Rakec.

Dopołdnja 1/2 9 hodźin němska spowědź we 9 hodź. němske kemšenje. Zběrka. Žana serbska Boža słužba. Žana rańša nutrnosć póndźelu. — Wutoru wječor we 8 hodź. bibliska hodźina na farje.

Ze Slepoho.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź a Boże wotkazanje, dop. 1/2 10 hodźin serbska a w 11 hodź. němska Boža słužba. Smjertny kěrluš so spěwa za Hanu Zurawu z Miłoraza. Zběrka za centralny wubjerk znutřkowneho misijonstwa evangelskeje cyrkwje. — Zwěrowani: Wylem Hendrich Kulling a Marja Mazulic ze Slepoho. Pawoł Fabian z Rowneho a Jadwiga Baehrichee z Trjebina. Gustav Reinhardt Sohr ze Miłoraza a Madlena Bastianec z Mulkec.

Swójbne powěsće.

Sewrěli: Waltaŕ Zentich, pichetuŕ w Budyšinje, 20 lět. — Jan August Petrich, khěžewobsydźeŕ na Jitowje, 69 lět, khowanje budźe jutřišeho njedźelu pichip. 1/12 hodź. na Hrodźišću. — Pawoł Dietze, zigarowy jubilant w Dźěłrachćišćach pola Bjiškopic, 51 lět, khowanje budźe jutřišeho njedźelu pop. w 2 hodź. wot žarowańskeho domu. — Erna Natuschec we Wojerezach, 17 lět, khowanje budźe jutřišeho njedźelu pop. 1/3 hodź. wot žarowańskeho domu. — Marja Watwrijowa we Wojerezach, 58 lět, khowanje budźe jutřišeho njedźelu pop. 1/4 hodź. wot žarowańskeho domu.

Powěšćowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" zeńdźe so wutoru wječor we 8 h. k adventskemu wječorej w Serbskim Domje. Njeboh sebi kóždy sobustaw swěčku a jabłuko sobupřinjeso. Bohaty wopyt so wočakuje. Spěwanje hakle zaso wutoru 16. hodownika.

Budyšin. Sokolske dźěći zwučuja dźensa sobotu popołdnju w 4 hodź. w Serbskim Domje.

Łužisko-Serbski Sokolski Zwjazk. Předsydstwo a swjedźeński wubjerk změjetaj posedźenje njedźelu 7. hodownika dopołdnja 1/11 hodźin w Serbskim Domje.

Njeswačidło. „Jutrnica" wotměje njedźelu 14. hodownika, kaž bě so hižo wozjewiło, swoju měsačnu zhromadźiznu pola Holanec w Njeswačidle.

Njebjelčicy. Ratarski Dorost za Njebjelčicy a wokolinu ma njedźelu 7. hodownika wječor w 7 hodź. we Serbskich Pazlicach swoju zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny.

Nawječorny zwučowanski wokrjes. Naša zhromadźizna z wólbami budźe póndźelu 8. hodownika popołdnju 1/4 hodźin pola Juršec.

„Hdy bychu mužojo woženjeni też tajke jandźele wostali, kaž jako nawoženjo běchu, njebychu pol tak wjele njezbožownych mandźelstwow byle!" — „Haj, moja najlubša, ale dwójcy telko bychu zwrěšćili!"

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 6. dezembra 1930.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	4.189	100 pólsk. złotych	47,175
1 jendźelski punt	20,34	100 čěskosł. krónow	12,424
100 šwajc. frankow	81,185	100 franc. frankow	16,469

Barlinjska bursa wječera wobłahowny a kurzy efektow popušćowachu. Wiki i dołhonymi a rentowymi liśćinami běchu jara cźiche a kurzy sterje skrućenje.

Produktowe witi wječera sajo njepokojiwu. Płacźiny pšenicy a rožki sajo 10 pj. po zentnarju popuščenkał dźerźachu. Wowš bě so poldźiše termije žamo skrućeny. Wječera płacźeše zentnar:

w Barlinje:

pšenicy 12,45—12,50 hr., rožki 7,70—7,75 hr.
jećmjenja nasymk. 10,20—11,20 hr., nalětn. 9,40—9,75 hr., wowša 7—7,30 hr.,

w termińowym witowanju:

za dezember: pšenicy 13,07½ hr., rožki 8,72½ hač 8,70 hr., wowša 7,57½—7,85 hr.,
za měrc: pšenicy 13,70 hr., rožki 9,28¾ hač 9,27½ hr., wowša 8,40—8,45 hr.,
za meju: pšenicy 14,20 hr., rožki 9,55—9,52½ hr., wowša 8,90 hr.,

w Shorjelu:

pšenicy 11,70—12 hr., rožki 7,40—7,70 hr., jećmjenja nalětn. 9,30—10,30 hr., wowša 7,20—7,50 hr., běrnow 1,40—1,50 hr., kilo butry 3—3,60 hr., jeja 13—20 pj.,

w Drježdźanach (sańdź. pjatk):

pšenicy 12,55—12 hr., rožka 7,70—7,95 hr., (7,55—7,80 hr.), jećmjeń nalětn. 10,25 hač 11.25 hr. (10—11 hr.), nasymki 9—9,25 hr. (8,75—9 hr.), wowš nowy 7,40—8 hr. (7,40 hač 7,90 hr.)

Na pjchedań:

Kundros, lětny a starši kóń, Mütterlein we Wuczkezach.

Běhak, we Wyšokej cźo. 33 pola Kamjenza.

Kachle, 3, jelesne, w Kamjenzu, Połnózna dróha cźo. 55

Kruwa, wyšołožnućelna, Karaš w Sakrjowje p. Hróbka

Parnik (hrajka) a mandolina, Panasch w Běłej Wodźe na Kwališću cźo. 15.

Kožuchaj po 22 a 35 hr., w Budyšinje na Mužatowskej dróhy cźo. 4.

Koło, žónske, we Wojerezach, Srjedźna dróha cźo. 4.

Lóžo i matrazu a dźěcźaze koło, w Budyšinje na Drježdźanskej dróhy cźo. 23 I na lěwo.

Twjerdźiźna (hrajka) w Bolborzach cźo. 22.

Huhle, ¾, we Wojerezach, Brětnjanska dróha cźo. 24.

Wschelake meble, we Wojerezach, Brětnjanska dróha cźo. 31 delka.

Klankožiwadło (hrajka) w Budyšinje na Moritzskej dróhy cźo. 14.

Ssudnizy na pjchedańdowanje póndźelu 8. hodownika 1930:

w Kocźinje w hoscźencu pschip. w 12 hodź.: Wschelake meble, muzyke koło;

w Nachlowje p. Kulowa: 4 kruwy, jałowa a žwinjo. Kupny sendu žo pschipołdnju w 1 hodźinje na gmejnskim hamcźe.

w Kulowje w hoscźencu „K 3 krónam" pop. w 4 hodź.: Wschelake meble, hospodarski wós, motorske koło, žónske wobucźe, 5 schijazych maschinow, 8 gramofony, hźłama a waharcźi na motorske koło.

wutoru 9. hodownika 1930:

w Brětnje w hoscźencu dop. w 10 hodź.: Waha, schijaza maschina, gramofon.

w Cźornym Chołmcu w Fiedlerez hoscźencu pop. w 4 hodź.: Motorske koło.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje

	5. 12.	4. 12.		5. 12.	4. 12.
Pšenica	249-250	251-252	bany	17-18,0	17-18,0
rožka	134-135	136-57	woka	18-21,00	18-21,00
nas. jećmjeń	—	—	módre tupiny	—	—
wows	204-224	2-4 224	žołte tupiny	—	—
kukurica	140-14	143-147	seradźela	—	—
pšenič. muka	—	—	raps, wosuški	8-9,9	8-9,70
rožana muka	29-37,70	29-37,60	lany wósuški	15-15,30	15-15,30
rožane wotruby	14-7,00	24-27,18	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	10-10,60	10-10,60	běrnj. kruški	—	—
rožane „	9-9,50	9-9,20	syno, 50 kg	1,4-1,7	1,85-2,35
raps „	—	—	rožana słoma	0,70-0,80	0,80-1,00
hróch, Viktor.	24-31,00	24-31,00	pšenič. „	0,75-0,8	0,60-0,70
jane symjo	—	—	wowsna „	0,65-0,8	0,85-0,95
pjeluški	19-21,0	19-21,00	jećna „	0,70-0,80	0,65-0,77

Drježdźanska burza (5. XII).

Pšenica	251-256	běrnjace kruški	13,50-14,00
rožka	154-159	pšenič. wotruby	9,90-10,50
nalětni jećmjeń	205-225	rožane wotruby	10,00-11,50
nazymsk. jećmjeń	180-195	pšenična muka	49,00-51,00
wows	148-160	rožana muka	27,00-28,00
čefwjeny dźećel	148-156	woka	21,00-23,00
raps	—	pjeluški	—
kukurica (Mais)	275—280	hróch	25,00-30,00
suche truh.	5,80-6,00	cokrowe truh.	—

Škrowe depeše.

Produktowe witi bźenja dop. 3/11 hodź. w Barlinje: Na wikach njeje žaneho wulkeho pschemjenjenja. Dowos njeje wulki, tola je požadanje za žitom sterje popuschćiło. Dop. 3/12 hodź.: Kaž psched hodźinu. Pschenza a rožka sterje tuńschej, wowsne płacźiny sterje skrućene.

Płaćizny rěznebo skotu na Barlinskich skótnych wikach.

5 decembra 1930. Płaćizny po centn. a zl. hriwnach

Skóne druhiny a woznamjenjenje.

Woły: 389.	
Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznoje hódnosće haš do 6 lět	59—61
Módre mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	55—58
Mjenje wukormjene módre, derje picowane starše	52-54
Mjenje picowane wšěch starobow	45—50
Bykojo: 451.	
Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rěznoje hódnosće	58—56
Połnomjasne, módše	52—53
Mjenje wukormjene módše a derje picowane starše	49—51
Spatne	45—48
Jałojcy a kruwy: 1268	
Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěznoje hódnosće	42—46
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěznoje hódnosće haš do 7 lět	38—39
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite módše kruwy a jałojcy	37—30
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	22—26
Mjenje a špatnje picowane	—
Čelata: 1330	
Najlěpše wukormjene (2. druž.)	70—80
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.	63—70
Spatne (4.)	40—55
Wowcy: 4787.	
Módše a starše wukormjene (1. družina	60—64
Starše wukormjene (2.)	55—58
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	45—51
Swinje: 8253.	
Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, haš do 1½ lět stare	62—64
Wukormjene	62—64
Mjasne	62—64
Spatne	60—61
Rancy a kundrosy	56—57

Wićne płaćizny w Budyšinje.

6 decembra 1930

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet		najnišo płaćizna	najwyša płaćizna
Pšenica, nowa	50 kilo	12,00	12,30
Rožka, nowa	50 „	7,00	7,30
Jećmjeń	50 „	9,00	9,50
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	7,00	7,50
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny (we wjetš. dźělb.)	50 „	1,80	2,50
Butra	1 „	3,40	3,60
Syno, nowe	50 „	3,00	—
Słoma, z maš. młóć., pras.	50 „	1,00	1,20
„ „ „ k zasł.	50 „	1,80	2,00
„ z cypami młóćena	50 „	—	—
Pšenična muka, 60%	50 „	20,50	21,50
Ržana muka, 60%	50 „	13,00	—
Pšenične wotruby	50 „		5,30
Ržane wotruby	50 „		5,30
Husy	50 „	0,85	1,00
Jeja	1 štk.	0,17	—
Prosata 952 štuk	1 štk.	15	26

Prohowskowanske płaćizny w Budyšinje

6. decembra 1930 po hamtskim postajenju.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja

Twora	najnišo płaćizny hr	najwyš. płaćizny hr
Howjaze mjaso z kosćemi . 1 kg	2,00	2,60
Čelace mjaso . . . . . 1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaso . . . . . 1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso . . . . . 1 „	1,70	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc . 1 „	2,00	2,40
Pšenična muka . . . . . 1 „	0,46	0,68
Ržana muka . . . . . 1 „	—	0,40
Khlěb . . . . . 1 „	0,25	0,27
Jědźne běrny . . . . . 1 „	0,06	0,07
Rais . . . . . 1 „	0,48	1,20
Hróch . . . . . 1 „	0,60	1,00
Soki . . . . . 1 „	0,6	1,00
Amerik. swinjacy šmalc . 1 „	1,56	1,80
Sušeny połc . . . . . 1 „	2,00	2,40
Dobre mloko . . . . . 1 lit.	0,26	0,28
Jědźna butra . . . . . 1 kg	3,40	3,80
Jeja . . . . . štuka	0,15	0,18
Jědźne buny . . . . . 1 kg	0,70	1,00
Cokor drobny . . . . . 1 „	—	0,60
Petrolej . . . . . 1 „	—	0,46
Kamejitne wuhlo (domj. tepj.) 1 ctr.	—	2,20
Brunicowe briketty . . . . 1 „	—	1,40

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wows dale kupujemy

Zarjadnistwo wojerskeho sydła w Budyšinje, wotnožka (zastaranje)

Telefon 3030 Telefon 3030

Za

hodowne nakupowanje

mužaceje, žonjaceje a dźěćaceje drasty

poručam swój wulki skład

dawam 5% rabata

Franc Mrstny

w Budyšinje na Bohatej hasy 4

Prjedy hač kupiće

wobhladajće sebi moje wukładne wokna

Franc Mrstny w Kamjencu

na Cwingerskej hasy 16

Njedźelu 7., 14. a 21. decembra je naš wobkhod wot 11—5 hodź. **wotewrjeny** a poručamy wosebje:

Mužace mantle - kožane rukajcy

žonjace mantle w dołhosći 110 dźělba wosebje tunjo

dźěćace mantle

štrykowane jaki za dźěći a dorosćenych

fale košle

Podšite šěre a brune wosebje krute mužace **kholowy** wulkosć 5 **2.90** hr.

Jan Haješ & Co. we Łazu

Piekarski wučobnik

so k jutram pyta

Měrćin Strauch

w Droždźiju

Wšě družiny lanojidłow

ma stajnje na składze

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach

Wosebity wobkhod

za

nawočnicy, šćipanje (Klemmer)

dalokowidy atd.

Specialist

nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Hošće hasy (Nowotwarć khorobn. kasy)

Do Budyšina přišedši zetkujemy so stajnje

w Lehmanec kofejownji

na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118

ff konditorske twory / najlěpše napoje

kofejowe pječwa / jědźny lód

štomowe tykancy / šokoladu

Woseb.: Torty a štomowe tykancy

z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar

Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja

We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor koncert

---

Erika DIE KÖNIGIN DER KLEINSCHREIBMASCHINEN

Das erstklassige Weihnachtsgeschenk

Generalny zastupjeŕ za narańšu Saksku

dom za bürowe potrjeby

Hermann Kulisch

w Budyšinje na Hošić hasy 38 Telefon 3541

K hodam poručuje

Vodega *na Mjasow. torhošću*

dobre wino a rjane rumnosće k přijomnemu přebywanju

Wosebity wobkhod za mydło

Erich Tröger

wot julije 7. decembra

na Dźiwadłowej hasy 2

---

50 hr. myta

Našemu wulkemu ludowemu pěsnjerjej Handrijej Zejlerjej ma so pomnik stajić. Wón ma steć wosrjedź rańšeje murje stareho kěrchowa we Łazu, z wobličom na torhošćo tak, zo so murja na tym městnje do kěrchowa zazhibnje. Pomnik njech je jednory ze zornowca, na postamenće z broncowym reliefom. Městnosće zhonić we Łazu na farje abo pola k. překupca Haješa. Stóž hač do 1. febr. 1931 načisk poskići, kiž so wuzwoli, dostanje naspomnjene myto.

W Klukšu, 26. novembra 1930.

Domowina

Far. Křižan, předsyda

Wšo dyžli hewak dyrbiće lětsa dla zdźěła jara mokrych tukrajnych pšeńcnych žnjow a dla zakónskich předpismow wumóžca při nakupowanju **muki ke wosuškam** kedźbować.

Najlěpje hdyž so z dowěru na Waše **pjekarskeho mištra** wobroćiće a sebi wot njeho moje wupruhowane dobre znamki

„Kaiser Auszug" powuheńsk. wašnju

abo

„Kaiser Auszug" Egeria

sporu abo hładku

(wuvažene abo w originalnych młynskich zawalkach po 1, 2½, 5 a 12½ kg.)

žadaće. Maće potom njedźiwajcy naspomnjenych zadźěwkow też tónkróć zaso rukowanje, **zo so Waše hodowne wosuški poradźa.**

EGERSKI MŁYN

FREITAL - DRJEŽDŽANY

Najwjetše wuznamjenja — Wulka statna medalja

Prakliske hodowne dary

mamakace cyle wšěde pola mje. Dźensnišemu časej přimjerjene poručam po najtuńšich płaćiznach: ložowe šaty, hotowe šite a wot kruchla, damastowe, platowe a kopřiwinowe, ložowe płachty, tršnje, twjelki, čelne šaty za žony, mužow a dźěći, solidne wobleki a mantle za mužow a hólcow, kožane jaki, kožane lacy, kožane kholowy, powołańske a sportske wobleki, wobleki a mantle za žony a holcy, wobleckowe tkaniny, dźełańske tkaniny, dźełańske stupnje, škórnje, luksusowe stupnje, jednore stupnje, filcowe tolle, wolmu, štrykowane lacy, pulovry, nohajcy, trikotaže kóždeje družiny. Hobrski wubjerk! 10% pokładn. rabat!

Wobkedźbujće moje wukładne wokna a wobhladajće sebi njewjazomnje mój skład

Hans Boxleitner w Kamjencu

na Wojerowskej drózy 67

Chceće-li

Waše ležownosć abo ratarstwo předać, wobstaram Wam zamóžnitelo kupca.

Chceće-li

ležownosć abo ratarstwo abo klamarstwo kupić? Mam stajnje dobre wěcy k ruce.

Też hypothekl po přikazni wobstaram.

Prawny büro Mucke

w Budyšinje na Mättigstrasse 21 Telefon 3217

Wysokosnášelna

kruwa

je na předań w Hatu 7 pola Minakala

Džełanske

konje

dweju staroju a 6lětneho ložnego ma na předań

Knježi dwór w Kupoi Minakalski póst.

Zadanjamy nalutowańske pjenjezy

na najlěpje

Sekowy konto z 3% bjez dalšich wudawkow. Dawamy kredity, wobstaramy hypotheki a hódn. papjery kaž wšě druhe bankowske dźěła

Přijimamy a wupłaćujemy też pola lilialkow we Wojerecach a w Khočebuzu a agenturow w Kulowje, Wjerbnje Łazu Rakecach Nowem měsće Wulkich Zdźarach, Khrósćicach Barće, Delnim Wujězdźe

Serbska Ludowa Banka

w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.20 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1,61 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.25 hr. abo 18 Kč. Wud. a čišći Smolerjec knihiščišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo sćěhowkam čělneho znjezbožeња z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je nadyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje přiwuwěźić. Prawa z winowatosće abonentow witajesnja nadrobnje wumjenjenja tuteje banki kiž serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 285 — Budyšin — Pondźelu, 8. decembra 1930 — Bautzen — Lětnik 89

Brüning dobył. Nuzowy wukaz wostanje.

Horza rěčna bitwa ša a pšeciwo knjeježstwowemu nuzowemu wukasej je žo hatle bobotu wječor ½6 hodźin stonźiła. Hižo pšichodnju wijaŋ na tym njedźiwałcowachu, so žo ſ njembrymi nadděhami knjeježstwowy wukas nještonźiła. Hižo pšichodnju wijaŋ na tym njedźiwałcowachu, pšeciwo knjeježstwu wjetšinu njenamakaju. Hdyž bě poslědni rěčnik w debacje dorěčał, sapódłanz Leicht w mjenje bayerskeje ludoweje strony pšichowědźi, so budźe pšeciwo zakonjej wo sjednorjenju dawkow dale wojować, so pak namjety na wotstronjenje nuzowego wukasa a wuprajenje njedowěrjenja wotpokaje, dokelž bayerska ludowa strona nocnje katastrofowu politiku dźełać. Komunist Stöjer rozpowědźenje cźitajsche, kotrež proletariat napominasche, zo by pšeciwo fašistiskej diktaturje wojował. Potom šejm wobšamknu, němski hospodarśi plan hospodarskemu wuhberkej pšichpokałaś. ½6 hodźin žo wotłožowanje sapoča. Najprjódy žo wo namjetach komunistow, nazionalnych sozialistow a němsko-nazionalnych na woistronjenje nuzowego wukasa němskeho presidenta ſ 1. decembra 1930 šhromadnje wothłosowasche. **Wone žo ſ 293 pšeciwo 253 hłosam wotpokałachu. Knjeježstwo bě potajkim wjetšinu 40 hłosow dostało.** Wunoſchk žo ſ plazanjom w brjedźišnje pšihija, mjes tym so nasćiwonkowniscka prawiza a lěwica wótšje phi wokaſchtej.

Nazionalna sozialistiska strona, bě namjet sapodała, so by žo knjeježstwu dowěrjenje wupraśiło. Dokelž běchu nazionalni sozialistojo hižo dwoj dnjej prjedy dźěłali, so budźa pšeciwo žiwjenju šamžnemu namjetej słosowacź, žo wobšamknu, so je tutón namjet njedopuščeny.

Namjety sa wuprajenje njedowěrjenja žo ſ 35 hłosami wjetšiny wotpokałachu. Oppozisiske strony běchu po tajkim dospołne porażenje poczerpyłe. Tohodla bě srońmišcź, so ſ njembrocźeju phi wołachu, toła žo jich kichiki ſ mózným plazanjom knjeježstwowych stronow pohłuchichu.

Siegerwald wo mzdowej politicy.

W žyłnje wophtanej šhromadźišnje w Düſſeldorfu je njedźelu němski dźěłowy minister dr. Stegerwald wo nětcźišchej hospodarśkej krišy a wo možnosći rěcźał, kak móže žo jej wotpomhacź. K tomu je trjeba, so žo němske finanzy wusstrowja, so žo tributowe praschenja na rozumne waschnje wuprawja, so žo ratarstwo sešylni a so žo dźěłonjemjerjow dźěło zaradźi. Sa wschu je knjeježstwowy program nowe pucze pokasał. Skrucźenje mšhy, kotrež je žo we lěpschim cźasu postajiło, by prakticky k nowej biesdźěłoscźi dowjedło. Pšichi tjoch abo schtyrjoch milijonach dźěłonjemjerjow njejmě žo wěso mjdowa politika žwobodnej hrie mozow pšichewostajicź. Tohodla dyrbi knjeježstwo se žwojim wlíwom do wuprawjenja mšhy sapschimnycź.

Wot dźensnišcheho dnja žane pšeśelne pjećwo w hoscźencach a korćmach.

S nuzowym wukasom ſ 1. decembra 1930, kotryž je žo sobotu w němskim ſejmje pšichijał, je khlěbowy zakoń ſ 15. augusta 1930 płacźiwoscź šhubił. Po nuzowym wukasu njejmě žo w hoscźencach, korćmach a jědźenjach wjacy pšeśelne pjećwo podawacź.

Samyślowy ſwjatk Wulkobarlinskich pjekarskich mischtrow je žo w poſejdźenju ſ tymle nowym wukasom saberał. Woj žo, so žo ſ tymle wukasom biesdźěłoscź powjetschi. Hižo něhole je je 6800 w Barlinje pšichitonnych pjekarjow 4708, potajkim skoro 80 prozentow bieš dźěła. S nowym wukasom žo pjećenje šmjeńšchi, tak so 300 hač 350 pjekarskich pomocnikow w Barlinje dźěło šhubi. Pjekarjo a hoscźenzarjo w tymle wukasu šwažliwy experiment widźa. Samyślowy ſwjatk Wulkobarlinskich pjekarskich mischtrow žo w žiwjej protestowańskej demonſtraciji dźensa popołdnju wo wschich tychle praschenjach wuprajł.

Cźežke njemćery w Barlinje.

Pjatk w nozy žu w Barlinje kommunistojo na wjazy mischtach do policije strajli. Sakałane ſpěwy ſpěwaju, kommunistojo w někotrych městowych dźělach, wažebje pšich Alexanderskim namješcźe policiju wuźadachu. Dokelž do policije kamjenje mjetachu, ta k ſatrachenjam tšěleſche. Skónčnje mózheſche kommunistow ſ gummijowym klumpachom ſ dróhi wubnacź a wjele nałožnikow sajeć. Někotři policistojo žo ſ kamjenjemi ſranichu. Pola Bülowskeho namješta ludowa cźrjóda dweju policistow wot druhich policistow woteſšichu. Tutaj dyrbjeschtaj tšěleſnje žo wobaracź. Jedyn 17lětny słužobnik bu cźežko ſranjeny. S dyrjenjom ſ gummijowym klumpachom žo dwě wožobje tehorunja cźežko ſranjichtej. Na Bülowskim namješcźe dyrbjeſche policija tohorunja tšěleſ, lud kamjenje mjetajo wotmołwi. Demonſtrantojo do žurkownych dróhow cźekachu a žo we wosłjach thowachu. Policistow, kotřiž běchu žo ſa nimi puſchcźili, ſ wótrymi kulkami powitachu, ſ kotrymiž ſ wokna thežow tšělachu. Někotre thěje na Linijſkej dróży policija wobſtupi a wjele ludźi jaja.

Policija pšeciwo dwuboju ſtudentow.

W reſtawraziji Waldparku w Barlinje dyrbjeſche žo sobotu dwuboj (mensura) ſtudentow wotměcź. Hdyž bě žo tam nětkhaže ſto ſtudentow ſhromadźiło, na bobu cźrjóda policistow pschicźeje, kotřiž wschě wukhody wobſtadźichu a mjena pschitomnych ſtudentow ſapiſachu. 60 ſtudentow, kotřiž žo njemóžachu ſ legitimazију wukpokajacź, ſ cźejtym automobilom do policajſkeho rewěra dowjeſechu. Pódła teho policija wschu menſinſku potrjebu ſebra.

Krwawe puki w Bonnu a Hamelnje.

Njedźelu běchu nazionalni sozialistojo w Bonnu wulke ſeſtupanje pschipowědźili, k kotremuž žo demonſtracija we Beethovenskej ſali pschijamkny. Hižo pschi nastupanju policistow pschećiwniwju nazionalnych sozialistow nadpadowachu, ſ kotrychž žo někotři ſ wuſměłemi do hłowy cźežko ſranichu. Hač dotal žu pjeza dwanaće cźežkoſranjenych do khorownje pschinjeſli. Dźiwaju na nóżne ſrażenja je policija ſmólnizowy cźah, ſa njedźelu wječor postajeny, ſakaſała.

W **Hamelnje** bě městne wotdźělenje němskostatneje khorhoje k ſhromadźinje do Monopolskeje ſale pscheproſyło. Do njeje bě tež **wjele nazionalnych sozialistow** pschiſchło. Hdyž pschi rozrěčowanju jenemu nazionalnemu sozialiſtiſkemu rěčnikej ſłowo wschu a **jeho ſ jewiſchcźa ſcźiſchcźachu,** žo nazionalni sozialistojo je ſwojimi pschećiwnikami do pukow dachu, pschi cźimž žo je ſtółzami, ſtółzowymi nohami, piwowymi karanczkami atd. pjerjechu. **Scheiſcźoch nazionalnych sozialiſtow cźežko ſranichu** a do khorownje pschinjeſechu. **Nětkhaže 20 muži němskostatneje khorhoje łožo ſranichu.** Skónčnje policija pschijdźe, kotraž ſ gummijowym klumpachom pschećiwnu nazionalnym sozialiſtam postupowaſche a jich je ſale wucźiſchcźa. Na dróży bo dale bijachu, policija dyrbjeſche tohodla wjazy krócź ſakhrocźiś.

Nowe demonstracije přećiwo: We wječorje ničo nowcho.

Sobotu wječor je w Barlinje w Mozartskej ſali pschećiwo Remarquowemu rěcźazemu filmej: **„We wjeczorje niczo nowcho"** ſnowa **k demonſtrazijam nazionalnych ſozialiſtow dochło.** Policija pschećiwo demonſtrantam wjazy krócź ſ gummijowym klumpachom postupowaſche. Cźah žo ſeſtupa, kotryž wokajo: „Sadamy, ſo žo ſchcźuwanišći film ſakaja!" nimo dźiwadła cźehnjeſche. Mjes pschihladowarjemi w dźiwadle njeje žo hač do 6 hodźin měr kaſył. Nazionalni ſozialiſtiſzy demonſtrantojo braja, ſo je žo wulki dźěł ſaſtupnych khartkow ſa njedźelſke pschedstajenja mjes pschiſłuſchnikow němſkoſtatneje khorhoje a ſozialdemokratiſke młodźiniſke ſwjatki darmo rozdźěliło.

Parna łódź „Baden" w Hamburgu.

Pjatk je žo parna łódź „Baden", Hamburgsko-amerikaniſkej cźarje pschiſłuſchaca ſ jedniſtwom kapitana Rolina ſe ſwojeje połodnjoamerikaniſkeje jěžby do Hamburga wrócźiła. Kaž je ſnate, je w Rio de Janeirowskim pschiſtawje ſdźěłakiſa artillerija do łódźe tšěłała, ſ cźimž je žo wjele puczowarjow morito abo žo ſranifo. Wuprajenja puczowarjow žo po błowym dźělu kapitanowej rosprawje runaju, po kotrejž je łódźiwowe wjedniſtwo bieš winy. Se braſiliſkeje ſtrony pak žo podawk wopak wopiſuje. Po mórſko-prawnym pschepdnjanju njeſtronſtaj wěźwiſtojni rozſudźa, ſchtó je podawk ſawinował.

Barthou je zwólniwy nowe knjeježerstwo zestaćź.

Nědźujschi ministerſki president **Poincare** je žo japowědźił, nadawk ſeſtajenja knjeježſtwa pschewjacź, dokelž žo k tomu dojcź ſtrowy njeźuje. Barthou njeje w ſenatowym poſejdźenju pschitomny był, w kotrymž žo Tardieuowe knjeježſtwo powali. Jemu potajkim Tardieuowe pschećejšo njemóža nico perokowacź. Wón dyrbi „ſjednaniſke knjeježſtwo" ſeſtajacź.

Hdyž žu ſnowa wotthłosowaniſke papjerki ſchtwórtkowskeho ſenatowego poſejdźenja pschelicźili, je žo wupokazało, ſo Tardieua njejžu ſ wóſom, ale jenoż je ſchtyrimi hłosami opposijtje pschałili.

Barthou je njedźelu hač poſdźe do nozy ſe wschelakimi politikarjemi, na poſled ſ wjednikami radikalneje ſtrony, Herriotom, Daladierom a Chautempsom, jednał. Teſ je Poincareom, Tardieuom a Briandom je wón dołhe rozrěčenje mět. Někotři chadźa wědźeć, ſo je Poincare Barthouej ſrjadnicź dał, ſo by pschi wobſtejnoſcźach hotowy był, jene ministerſtwo pschewſacź, dokelž žu cźeſće jenoho ministra łóžiche, dyžli cźeſće ministerſtwo preſidenta. Tardieu je nowinarjam rjekł, ſo je ſwólniwy Barthoua podpjerał, a też ministerſtwo pschewſacź. Briand je ſłubił, ſo budźe w nowym knjeježſtwje žobu dźěłacź.

*

Mjes politikarjemi mjenja, ſo žo jenotliwe ministerſtwa na ſłědowaze waschnje rozdźěla: **Barthou** pschewoſmje ministerſtwo preſidentſtwa a ſnutkowne należnoſcźe, **Briand** ſwonkowne należnoſcźe, **Cherons** juſtizu a namještne preſidentſtwo, **Maginot** wójnu, **Daniclow** (preſident lěwe radikalneje ſkupiny) abo **Tardieu** wójnſke łódźſtwo, **Daniclow** abo **Rollin** wikowańſke łódźſtwo, **Laval** dźěło, **Flandin** wikowanje, **Chautemps** ſjawne dźěła, **Borret** ratarſtwo, **Daladier** ſjawne rozmnoženje, **Tardieu** abo **Germain-Martin** finanzy, **de Jouvenel** kolonije, **Painleve** lětarſtwo.

Briand, Maginot, Tardieu, Laval, Flandin, Rollin ſu hižo poſłedńjemu ministerſtwu pschiſłuſchali.

Ratarſke hibanje w Schpaniſkej.

W Schpaniſkej žo na wſach žyłne ratarſke hibanje pokazuje. Ratarjo ſ zyłeho kraja ſu ſo ſhromadźili a žadali, ſo bychu žebi zyłk wuthworili, kotryž by w pschichodnym žejnje ratarſke należnoſcźe ſaſtupował.

Strajk 600000 ſendźelskich hórnikow so wotwobroći.

Sakoń, kotryž dźěłaſći cźaſ w jendźelſkim hornistwje ſ wóſom na 7½ hodźinny ſniži, je wulke ſtrajkowańſke hibanje ſbudźił. W ſchottiſkich rewěrach bě ſapoczatk jandźeneho tydźenja k ſtrajkej doſchło, pschi kotrymž žo 30 000 hórnikow wobdźěli. Schtwórtk je žo w Londonje krajna konferenza hórniſkich ſaſtupjerjow wotmětła, kotraž je ſe 230 000 pschećiwnu 209 000 hłosam (kóždy wotpósłanz tekło hłosow, kelož hórnikow njeby wuwołał. Pschi powschitkownym ſtrajku by nětko 600 000 hórnikow ſtrajkowało. Někotre ludźe ſo wo nowej wuprawje dźěłaſkeho cźaſa jednacź, ſo bychu ſo žadanja hórnikow dopjelnile.

Ruſko-italſki zwjazk.

Se ſwojeho puczowanja do Moſkwy ſo wrócźiwſchi je ruſki kommiſar ſa ſwonkowne należnoſcźowe Litwinow we radźe kommiſarow rjekł, ſo je jeho konferenza ſ italſkim ſmonkownym ministrom Grandowu Milanje ſa Ruſku a Italſku wukhodźiſchcźo nowego politiſkeho ſtejenja ſnapschećeja Balkana a ſrjedźneje Europy.

Smjerne wusudy w Moſkwje.

Wjelschi ſud w Moſkwje je po 30hodźinſtim wuradźenju wodſtorjenych Ramijna, Barſchewa, Kaliniſkowa, Czarnowiſkeho a Fedotowa k ſmjerći je ſaſudźenych ſaſnyhdźił. Wodſtorjenych Ociſina, Smitnina a Kupijanowa žu k ſaſnywu po dźeſaćź lětach ſaſnyhdźili.

Studentske nespokojnosće w Rumunskej

W Galazu, Braili a Bukareſchću žu ſo ſchtwórtk ſtudentſke njeměry wotmołe. Studentojo žu do policije ſra-

yli. W Braili studentoju nadběh na spěšnu cjah jeničnu a ſ njeho wjele puczowarjow wuhnachu. Na polnóznym dwórnischczu w Bukarešu je policija dyrbjala pschecziwo studentam ſakrocžić. Rektorat je ſo rosſudźił, naſtupnikow pokhlosłacz. Żelesnika direkzija w Bukareſtu je žadała, ſo by ſtatny rěcznik khlostanſki proczeſ pschecziwo winikam ſapodał.

Nowe njeměry w Bombaju.

S pschiczinu dnja, w kotrymž wjednik indiſkeho wuſwobodzenſkeho hibanja Gandhi 7. měrza w ſalwje ſedżesche, ſpytachu jeho pschiwiſowarjo w Bombaju po dróhach cžakacz. Hdyž jim to policija ſakaſa, k wótrenu ſrażenju dóndże, w kotrymž ſo 239 wosobow rani, mjes nimi piatnacze cžeſko. Presidentku revolucionerneje wójniſkeje rady a někotre druhe wosoby je policija ſajała.

Ze Serbow

W **Budyſchinje**, 8. dezembra 1930.

— **Wo wjedrje.** Dżenſa rano we 8 hodź. barometer 741, thermometer 0, thermometer w nozy +1. Wałkowy na ſnichu wjedro. — Szyrika wyſchina, kotrež běſche hacž do kónza ſaſdżeneho tydżenja naſche wjedro dowoſnje wobkneżiła, ze ſo dalsko do Ruſkeje ſcżahnyła. Sčamy w naſchich kónczinach na mjeſach mjes tutej wyſchinu a wobſchěrnymi nižinami, kotrež ſo nad nowyczerneju Europu wuſchěſnuwaju a tam kurjawoſte a deſcheczite wjedro pſchinjeſchu. Powalu ſuwaju ſo tute niżiny k ranju a dże bórſy tež naſche krajiny polnje wobkneżeja. Pſchinjeſu nam mackate a trochu milliſche wjedro. Wo wopraſnowſtej ſymje dże ſo njebudże hiſchcze rěcżeć móz. — Jutſje wutoru ſtchadża ſtónczko we 8 h. a thowa ſo 3,14 hodź. Mżacžk ſtchadża jutſje wieczor 7,20 hodź. a thowa ſo pſchi 11,28 hodź.

— **Wożerawſka „koprowa“ njeđżela** ſmědżeſche ſo w Budyſchinje ſiwenho wobſtheda wjeſelicz. Drohi a hańby běchu ſ mężnanmi tak ſ luđźimi pſchepjelnjene, ſo ſo cžiſtcheżachu. Mnohy wſchak žebi jenoż rjane wukładżene a wuſtajene wězy khodźo wobhladowachu. Běſche tež hižom wjele luđźi je wſnow do mėſta pſchiſchło a pſchiſłało, ſo bychu Bože dźěcko honili. Cži wěſo jenoż khodźo njewobhladowachu, ale hižom pilnje kupowachu. Khodźo po mėſeże mėſeżeſche cžłowjek, hdyž widżeſche wopyt we wobkhodach a luđźi ſo hižom khěrko ſ wacžokanmi nożyczkami, ſackiſchczi, ſo je koprowa njeđżela tola była ſ dobrym ſapożkatkom hodźenweho wobſkhoda.

— **Jenoż hiſchcze 9 zigaretow w tyſkach wo 10.** Se powokaſſkich kruhow ſo powě, ſo budża kurjerjo powyſchenje dawka na zigaretu, kiž ſ 1. januarom 1931 do nozy ſtupi a kiž je němſki preſident ſ nuſowym wukaſom poſtajił, jenoż tak dałeko ſacżuwacž, kelkoż wopraſnowdżite dawkowe powyſchenje wuczinja. So kurjerjo njetrjebali zigarety drózſcho kupowacž, budże induſtrija ſwoje zigarety po dotalnych drobnowikowarſkich płacżiznach pſchedawacž a to tak, ſo we tyſkach, hdyž běſche dotal 10 zigaretow, jenoż 9 pſchedawa. Tyſki ſ 25 zigaretami ſo w pſchichodże dożnka wjazy njepſchedawalu. Mėſto teho ſawjedu ſo tyſki ſe 27 zigaretami, kotrychž banderola je na 30 wupiſhana, ſo ma kupz 30 zigaretow ſapłacżicž.

— **K ſadżěwanju ſnjeſbożenſkeje w rataſtwje.** Nowonaſnja rataſſkeje komory cžini na to kedżbne, ſo ſtej po 15 a 20 pj. wuſnamnej pſchirucznej knižzy wuchſej k ſadżěwanju ſnjeſbożenjow w rataſtwje w nakładze H. A. Braun, Berlin, Albiinſtr. 21/23. Kóżda knižka ſ wjele wobraſanmi jedna wo praktiſkim wobaranju njeſbożenſkich płacżiznach pſchedawacž a to tak, ſo we tyſkach, hdyž běſche dotal 10 zigaretow, jenoż 9 pſchedawa. Tyſki ſ 25 zigaretami ſo w pſchichodże dożnka wjazy njepſchedawalu. Mėſto teho ſawjedu ſo tyſki ſe 27 zigaretami, kotrychž banderola je na 30 wupiſhana, ſo ma kupz 30 zigaretow ſapłacżicž.

— **Wo ſadżěwanju ſnjeſbożenſkeje w rataſtwje.** Nowonaſnja rataſſkeje komory cžini na to kedżbne, ſo ſtej po 15 a 20 pj. wuſnamnej pſchirucznej knižzy wuchſej k ſadżěwanju ſnjeſbożenjow w rataſtwje w nakładze H. A. Braun, Berlin, Albiinſtr. 21/23. Kóżda knižka ſ wjele wobraſanmi jedna wo praktiſkim wobaranju njeſbożenſkich płacżiznach pſchedawacž a to tak, ſo we tyſkach, hdyž běſche dotal 10 zigaretow, jenoż 9 pſchedawa. Tyſki ſ 25 zigaretami ſo w pſchichodże dożnka wjazy njepſchedawalu. Mėſto teho ſawjedu ſo tyſki ſe 27 zigaretami, kotrychž banderola je na 30 wupiſhana, ſo ma kupz 30 zigaretow ſapłacżicž.

— **Adwentſki wjeczork** ſarjaduje žebt jutſje wutoru wjeczor we 8 hodź. w Sſerbſkim Domje w Budyſchinje ſerbſke towarſtwo „Nadžija“. So je „Nadžija“ jene ſ najhibliżiwſchich ſerbſkich towarſtwowow, drje ſo njetrjeba hakle tu naſpomnicž, ſa to rěcża jeje ſtutki, ale naſpomnicž ſo dyrbi, ſo Budyſchcży Sſerbja hiſchcze khětro ſdala ſtoja pródżowanjam ſa ſerbſti lud a ſrěw. Schto je ſ winu? Hoſpodaſſka kriſa? Nł! Pſchecżoż nichtó njeje mużowany, vjeneſey njetrjebawſchi won mjetacż! Abo je ſnadź ſ winu, ſo ſtari a młodſi Sſerbja Budyſchina ſo cżuja nėſchto khěſcheho w druhim kruhu, hacž w ſerbſkim towarſtwie? To by ſyło jara frudno! Hdże woſtanje potom kruta dowěra kóżdeho jednotliwza k žebi ſamomu! Podpjerajmy tola ſe wſchej mozu ſerbſke narodne żiwjenje w Budyſchinje, ſo by płody nieſło, hódne naſtarejeje ſerbſkeje ſtolicy Budyſchina. Jutſiſcha adventſka ſwjatocżnoſcż dyrbi dale pſchinoſchowacż k ſdobnemu pſchecżeſcżiwu a duſchownemu natwaru w pſchihrawjażnym cżaſu ſwjeđżenja luboſcże. Sſmėło ſmėcżkow, hodowne ſpżwy a dary njech wuſaża ſkożo pſchedhodownebo cżaſa. Budź tak adventſti wjeczor ſ dalſchim plomjenſiſchczom ſdobneho ſerbſkeho żiwjenja w Budyſchinje!

— **Nataſtaj kurjaj w Pſchiſchecżach.** Nowinarnja rataſſkeje komory ſdżěli, ſo ſo na wacžownym kuble Budyſkeje rataſſkeje ſchule, na „dornim dworje“ w Pſchiſchecżach w cżaſu wot 12. januara hacž 7. februara 1931 wotmėje kurſuż wo wothladanju ſkotu, dejenju a mlokowym hoſpodarſtwje ſa rataſtich ſynow. Sſamſtnu kurſuż wotmėje ſo wot 9. februara hacž 7. měrza ſa rataſſke dżowki.

— **Tworſkupne towarſtwo w Budyſchinje** wotmė ſchtwórk wjeczor w „Mėſcżczańſkej ſahrodże ſhromadżiſnu ſobuſtawow ſa rosdżělerſke 1 (na Sſerbſkej haży), 14 (na Kaeublerſkej dróży) a 20 (na Hrodowſkej haży. Pſchitomnych běſche nėhdże 500 wozobow, ſo běſche ſala hacž na poſlednje mėſto wobſadżena. Knjes laſtupjeł Stephan ſhromadżiſnu wotewri a knjes wobkhodny wjednik Hirſchmann poda rosprawu wo minjenym 46. wobkhodnym lėcże. Wón ſaběrasche ſo dokładnje ſe ſwětowej hoſpodarſkej kriju, kotrež ſo pſchezo jażniſcho pokaſuje. Na wſchěch polach wudżěłanja tworow pola naſ a w ſamórſkich kraſach pokaſuje ſo, ſo je ſo wunoſchł cżłowjeſkeho dżěła ſylnje powyſchił a je k njepomėrnemu nakopjenju tworow dowjedł Wſchi tym pak ſu na druhej ſtronje miljony cżłowjekow pſchi bjesdżěłoſczi ſaſudżeni, to najnuſniſche parowacż a ſo w pſchetrjebanju hacž na naſſnadniſche wobmjeſowacż. Wón pokaſa dale, ſo je na kóżdy pad nuſne, ſo ſo kupna móz mażkom poměhnje a ſo ſo płacżiſny ſniża, ſchtoż pak ſo ſ zlownymi murjemi kumſchtnje poczeſuje. Nėcżnik wobrocżi ſo tež pſchecżiwo wożebitemu dawkej tworowych domow a konſumſtich towarſtwow. Sa Budyſke tworſkupne towarſtwo je to letnje 6000 hr. wjetſcheho poczeſenja. Po roſkoſenju liczbow, kiž ſmy hižom wojſewili, pokaſa knjes Hirſchmann ſobuſtawy hiſchcze na lėpſchiny, tiž pſchi Tworſkupnym towarſtwje waja. Swoju rosprawu ſtónczi ſ heſłom: „Sſkużba na pſchetrjebarju! Sſkużba na ludże!“ Pſchitomni żane praſchenja njeſtajachu. Nėkt pſchedwidże ſo film w 3 jednanjach G. E. G. fabriki mjażowych tworow w Oldenburgu, kiž je najwjetſcha tajfa fabrika w Němſkej. Hodźi ſo w njej wſchednje 1500 ſwini a 100 howjadow pſchedėłkacż. Film pſchedſtadżi pſchihladowarjow do tuteje techniſkeje a hygieniſkeje prėnjotneje dżěłarnje a pokaja zyły proczeſ wot płahowanja howjadow a ſwini na towarſtwowych paſtwiſchczach a kublach hacž k hotowym mjażowym, kołbażowym a konſerwowym tworam a k roſeſkanju w ſamżnych żeleſniſkich wozach G. E. G., kiž ſo pches zyłu Němſku kuleja. Dalſchi film pokaſowaſche ſajimawoſcże ſ Hagenbeckez parka ſa ſwěrjata w Hamburgu-Stellingenje. Nimo dweju pſchihrawanju filmow pſchedwidżeże ſo hiſchcze wjeſeły puczowański film. Dżełaczerſki radiowy ſwjaſk wjeczor ſ rjanej hudźbu na tacżelach ſ pſchenjeſenjom ſ wótſerėżałom porjenſchi. We pſchedſtawlach poſtkicżiznu ſo woptanki paleneho koſeja a pampuchi ſe ſamżnoże pjekarnje. — Pjatk wotmė ſo w hoſcżenzu „Heiterer Blick“ ſhromadżiſna ſobuſtawow ſa rosdżělerni 2 (na Nowoſalſkej dróży) a 12 (na Fabriſkej dróży), kiž běſche teharunja derje woptana. Tu poda rosprawu ſobuſtawa dohlađowarſtwa knjes Kirchner.

Wo żónſku kliniku w Hornjej Łužicy.

Knjeżeſtwo ma myſle, w Budyſchinje żónſku kliniku za Hornju Łužicu pſchipraſowicż. Budyſzy lėkarjo żu ſo pſchecżiwe tutomu wotmyſlenju ſe ſpżtom wuprajili. W nim ſo prėje, ſo je trjeba, w Budyſchinje abo druhdże w Hornjej Łužicy żónſku kliniku pſchipraſowicż. Lėkarſke ſaſtaranje żónſkeho wobydleſtwa je na kóżde waſchnje ſarnżene. We wożebitych padach je ſtatna żónſka klinika we Drjeżdżanach ſa poldra hodżiny żeleſnikeje jėżby lokko a ſpėſchnje dohanyteż. S pſchipraſowanjom ſtatneje żónſkeje kliniki w Budyſchinje bychu mėſchczanſka khorownja a priwatne żónſke kliniki ſchkodowale. Też dla hoſpodarſkeje nuſu łakſeho ſtata by ſo tutón plan dżiwaju na muſniſche hoſpodarſke nadawki wrócżo ſtajicż dyrbjał.

— **Dobry papad tudomneje policije.** S kedżbnoſcżu jeneho tudomneho policajſkeho ſaſtojnika ſo wczera wjeczor wokoło 7 hodź. na Bismarckowej dróży 4 mużojo ſadżerżachu, kiž mėjachu morwe dżiwje karnikle w nakhrijetnikach. Na dwórniſchczowej ſtraži, hdżež buchu ſ pomocu druheho ſaſtojnika dowjedżeni, pola ſajatych 25 żiwich karnikłow, 19 koſnyłow a 3 ſajcżow (Frettchen) namakachu. Jedna ſo wo 4 dżělacżerjow ſe Sſprjeża, kiž běchu wczera ſ raniſchim cżaſom do Budyſchina pſchiſłli, ſo bychu karnikle kóſili. Hoſtowinſki wokrjeſ, ſ kotrehoż karnikle pokhadżeja, ma ſo hiſchcże ſwjeſcżicż. Muſow wėſo do ſoſby wotwjedżechu. Kriminalna policija je dalſche pſchepytowanje pſchewſała.

— **Pothroma je wudyrkła** mjes ſchparatnym ſkotom kubleria Hermanna Alberta we Wóſporku na Jurjowej dr. 140. Sawěrjenſki wokrjeſ je Albertez dwór, kaž tež ſuſodnej Richterjej a Müllerez dworaj. Schkitanſti wokrjeſ je Wóſpork bjes mėſtowych dżělow. — Dale je pothroma wudyrkła mjes ſchparatnym ſkotom żiwnoſcżerja Bjedrika Scholty we Wulkej Drjewnizy pola Biſkopiz cżo. 33. Sawěrjenſki wokrjeſ je Schoſcżiz dwór. Wobkedżbowanſki wokrjeſ je hižom wutworjeny.

Předżenak

może ſaſtu pomaku po mėſcżi wokoło khodżicż. Se wiczu ſo wſchędżne wolkſpschnje. — Tuż chże nėſto ſwojich najlėpſchich pſchecżelow w Budyſchinje wopytowacż. Najprjedy pódże k rěcżnikej Walturjej Wiczaſej, ſo by ſo ſa jeho bratrom wobhonjał, wo kotrymž ſawono nicžo ſłyſchał njeje. Knjes rěcżnik jeho ſawſżcże na ſchałku koſeja pſcheproſny a jemu dobru zigaru na puczˇ ſobu da, hdyż je jemu protyku wotkupił. — Hdyż Pſchedżenak hiſchcże kto doczaka a ſaſy do Budyſchina pſchińdże, chże radſcho pola rěcżnika Wiczaſa ſebi nėſkėh wuprofyżeż, ſo njetrjebał we Sſerkim Domje ſnmu a hłodu mėcżeż. — Wż derje, ſo jeho tam wſchitzy raźi widżaſ. — A jeho protyku też pkńże cżitaja. — Tuńſcho ſebi tam też ſuńja, ſo móże ſwoje protyki dale po ſtarych płacżiſnach pſchedawacż. — A hdyż jemu nėchtó njeſapłacżi, może jeho ſmudom wobſkorkicż a na ſchibjeńzu pſchinjeſcż. — Wėſty pak chże khwatacż, ſo ſwoje protyki wotbudże. Knjes Jank dorżańcż njemóże, ſo by je rospſchedał po 60 pjenjezkach.

Pad ſedlicżku.

(Podobowe powėdanczko.)

4] (Pokracżowanje.)

Potom bė wujſła pytała a k wrotam cżahnyła. „Widżiſchi-li jeho, Pawlo? tamle ſady w kale; wuſchi tżitej ſe ſnėża.“ — Wón jeho też widżeſche; jeho ruka ſarſchepoła. „Smėrom, Ellen! Njeręcż tak wótſje! Ja doſkocżu po iſelbu!“ Ale hdyż běchu ſebi durje do nanoweje ſtwy ja nim ſapraſnje, bė Ellen hižo ſajo do ſnėża wubėżała, a hdyż wón ſtónczne ſ nabitej tżelbu po pſchikradny, wiſaſche tež ſajaz ſajo na ſwojim wėſtem hoſdże w ſidli. — Ale wujk dawaſche ſo iczerpnje wot njeje cżiwilowacż.“

„Wėſo“, praſeſche hamtiſki ſudnik a położi ſwoju ruzy pobódnje na wobtożenje ſwojeho ſtółza, „wón dże njemėjeſche pſchezo hiſchcze móſchnicżku!“ — „Tż ſo wė, ſo niz; ta leżeſche hiſchcże njedóſtknjena horjeka w komodże; we Ellenineż ſwitſlowej ſtwicży. Ale — hdżež bė Ellen, tam bė też wujk; to rėka, njebėſcże-li na honttwje. Sſedżeſche-li wona mutſka ſa ſwojim ſchcicżowym blidłom, to bė wón ſaſwėſcże nėkaż knihu ſ cżaſopiſu żebi wjak a cżitaſche ji ſ njeje; bė-li wona w kuchni a pjeczeſche wafle, to ſtojeſche wón pódła njeje, cżahnik w horſchci, ſo by ſo żeleſko w prawem cżaſu wobrocżiło. — Tak pſchińdże nowoklina nóż. Popołdnju běſchtaj wobaj na dworje ſ nanowej piſtolu ſa ſtotymi jejemi ſtėłakoj, kiž bė Ellen ſ Bożódżėſcżowehu ſchtoma woitrėła; a wujk bė ſ pſchikłeſkom makeje dwóżjej ſtote jeſko trjechit. Ale běſche-li to tohodła, ſo dyrbjeſche naſajtra puczowacż, abo tohodła, ſo Ellen prjecż bėżeſche, hdyż bė ju prjedy ſamu w jeje jiſtwi pytał — to njebė hižo ſyła wjazy ſcżerpny wujk — wón poczinjeſche ſo mjerjacż a lėdy hiſchcże ſa njej popładny. — Tak to woſta zyły wjeczor; też hdyż ſo poldżiſcho ſa błido żeżydachu. Ellenina macż ſpohładny drje tas ſ praſchażym wóczkom na wobeju, ale njeprajі nicżo wo tom. Żyrkwiński patron mėſeżeſche na druhe wėzy dżiwacż, wón naſiwaſche punſch, kiż běſche ſam warił; a hdyż deleka we wėzy dwanaże cżeptieſche, ſanjeże ſtaru pėżeń nowehu lėta wot Jana Hendricha Voża „Lėta pokłednja hodżina“, kiż bu nėtko ſwėru dowuſpėwana. Potom wokachu „k ſtrowoſcżi do noweho lėta!“ a tſchaſchu ſebi ruzy, a też Ellen poda wujſej ſwoju ruku; ale wón dótknu ſo lėdy kónczkow jeje porſtow. — Tak tomu też bė, hdyż ſebi bórſy potom dobru nóż prajachu. — Hdyż bė holza ſama tami horjeka we ſwojej ſtwicży — a nėtko lekżbuj, Paulo, kak ſprawnje ja to powėdam! — to njemėjeſche mėra k ſpanju; wona ſydże ſo ſmėrom na kronu ſwojeho loża, njewuſkłakowſchi ſo a njedżiwajży na tſchėłkanju ſynu w njewutepjenej komozy. Pſchetoż ju to tola ſchiwdżeſche; njebė dżė tomu cżłowjekej nicżo kluba ſcżinicż. Wėſo, wón bė ſo jeje wczera hiſchcże wopraſchał, hacž njebė ſajaza ſajo w kale wobładała; a wona bė k tomu ſ hłowu wika. — Bė ſnadź to tole błyło, a wėdżeſche-li wón; ſo bė ſajaza bižo pſched tſjomi dnjemi ſam jėżeł pomhał? — — — Wona chżyſche rjany wujkowy liſt hiſchcże raz pſcheczitacż. Ale hdyż do kaſtża ſahny, njebė tam klucża wot komody. Wona bėſche ſe ſwėżu dele do bydleńſkeje iſtwy, a wot tam, njenaſchedſchi jeho, do kuchnje, hdżež bė prjedy hoſpodarika.

„Wot wſcheho warjenja a pjeczenja tohole wjeczora bėſche hiſchcże cżopko we wulkej cżėmnej mėłinoſcżi. A wopraſnbże, tamle leżeſche kluczż na woknowej doży. Ale wona ſtojeſche hiſchcże wokomik a hladaſche ſ woknom do nozy won. — Tak jaſnje a dałeko roſpſcheczeżeraſche ſo ſnėżowe polo; tam deleka roſbrójene leżachu cżorne ſkomjane tżėchi wſy; njedaloko domu njes nahimi hakoſami kżėbornehu topoka ſpójna jaſnje wulke wrónaże hnėżda; hwėżdżicżki ſo ſybolachu. Ji pſchińdże ſtare hrónczko na myſle, kuſkanſke hrono, kiż bė pſched lėtami wot wucżerjoweje dżowki nawuka. Sady njeje w khėżi bė tak cżicho a puſto; ji ſo ſezny; ale najebacż to pſchiſkėraſche w ni chżycże, ſ potajnymi wėżkami jónu pytacż. Tuż ſtupi błiżo ſo nėcżto krocżeli nafad. Sczicha ſcżahny żebi jedyn cżrij ſ noſa, a wocżi ſtożiwſchi k hwėżdam a ſ hłuboka dych łójo rzekny: „Bóh poſtrow cże, wieczornicżka!“ — — Ale ſchto to bė? Njewoczijnjachu ſo durje do dwora? Wona ſtupi k woknu a ſłuchnjeſche. — Nė, to dże ſchumjeſche jenoż wulki topał pſchi ſwiſłach. — A hiſchcże raz wona ſcżicha ſapocża a dżeſche:

Bóh poſtrow cże, wieczornicżka!
Ty ſwėżeſcżi tak jaſnje ſdaloka,
nad raniſchej a wieczornej ſtronu ſwėta,
nade wſchė hawronaże hnėżda.
Że ſo ſchtó ſa mojeho lubeho narodźił,
jeli ſo ſchtó ſa mojeho lubeho wuſwolił,
tón njech pſchińdże, każ ſkodżi, każ ſtoji,
we wſchėdnej ſwojej drażeże!

Potom ſanoſchowaſche cżrij a cżiſnu jón ſady ſo. Ale cżaſche podarmo; njeſłyſcheſche jón padnyczż. Ji bu dżiwno wokoło wutrobh, to pſchińdże wot jeje khrobłoty! Kajka dżiwna wėż bė tola jeje cżrij popadła, prjedy hacž bė na jemju dolecżał? — Khwilku hiſchcże tak poſaſta; potom ſ poſlednim ſbyteżicżkom ſwojeje wutrobliſcżeje ſo womalku wobhładny. — Tu ſtojeſche muż w cżėmnych durjach, a to bė Pawol; wón bė wopraſnbże hiſchcże raz ja njeſbożownym ſajazom wuſchoł?“

„Nė, Ellen“, rjekny hamtiſti ſudnik, „ty dże to derje wėſch; to wſchak tola to tón krócż njebė; wón njebėſche jenoż, tebi cunja, ſaneho mėra naſchoł; — ale nėtko dżeſeſche hołzyny maky cżrij we ruzy; a Ellen bė ſo pſchi wónſcheżu na ſtółcżk poſzynyła, ſe ſandżeleunymaj wocżomaj, ruzy ſtyknywſchi pſched ſo w kłinje dżerżo. Njebė hwelowacż, ſo poda ſo zyle jako ſhubjena; pſchetoż derje wėdżeſche, ſo bė wuſt wſchitko ſłyſchał a widżał. — A pomniſch-li ty tež hiſchcże ſłowow, kiż wón ſ njej rėcżeſche?“ — „Haj, Pawlo, ja jich ſhiſcże pomnju; a bė to jara ſtrowje a mało ſchlachotnje wot njeho. „Ellen“, wón praſeſche, „njeje-li pſchezo hiſchcże móſchnicżka ſa mnje ſcżinjena?“ — Tola Ellen jemu też tón krócż k woli njebė; wona ſtany a wotewri wokno, ſo wot wonka nózny powdėr a zyke ſyholenje hwėżdowe k nimaj ſo do kuchnje dobu.“ — „Ale“, wón ju pſchetorhny, „Pawol bė k njej pſchiſtupił a wona ſtkoni ſcżicha ſwoju hłowu k jeho wutrobnu; a hiſchcże błyſchu błódki ſynk jeje hłoſa, jako wona tak do nozy won kiwajo, praſeſche:

„Bóh poſtrow cże, wieczornicżka!“

(Pokracżowanje ſeſchuje.)

S **Muskeje Dubrawy.** Wczera wjeczor je so tu nahusche Krenzlea lubło wotpalilo. Wono wobstejesche z jeneho twarjenja, w kotrymż byhlesche schesesć zwojbowych schlaczerjow, kotziż nehdy w Adolfskej Hecze dźełachu. Twarjenje sluschesche też Adolfskej Hecze. Kak je woheń nastał, njeje znate.

S **Bukecy.** W naschej wsy naliczichu pjchi wobsedźenim skótliczenju 9 koni, 76 kruwow, 98 swini, 6 wowzow, 28 kosow, 1036 schtuk pjerjiny, mjes nimi 71 huš, 40 kaczkow, 14 parlowych kur a trutow, 902 kur, a 14 kolczow pczelow.

S **Brěmjenja.** Dokelż je w oktobru a nowembru tyle descheschowało, je pola naš njele ratarjow se swojim ssenym dźełom thžiro nasad wostało. Ani pjchi spocżatku nowembo mějaga njebósche hischcze mózno, mokroty dla, kotraż w semi tżi. dźela dale wukonjesć, rożku dosta. Na hewak suchich polach so cżehninowy ssót hacż do koleń sapadowasche.

S **Brěmjenja.** S naschej lětnej a pěskowej wjesku so jasno jedna wo wutrjebanju schtelenżoweho pěsta. Nasseljemnje so jednanja bórzy derje skónża, jo mohło so khowanym bjesbóžnym (w naschej gmejnje je jich 27) bórzy jasno dźeło poticzisć. Wulka bjesbóžnosć ma swoje pjchczinny w tym, so w Adolfskej Hecze a Mertkowskej nadelnym dźela sastajichu.

S **Domsta pola Minakaka.** Móst psches Lomschanku, kotryż Budyšk-Minakatka dróha wjedże, so ja wotta, cżesjsche hacż 3 tuny, wot 6. dez. sawrje, domiż njebudża j wuporjedżenjom hotowi. Jedyn wobkhad pola so na Budyško-Mużakowsku statnu dróhu.

S **Bukecy.** Jutrje wutoru dostanje nascha wosada swoje nowe siwony. Pschipoldnju 3/4 1 hodż. sestupaju so w Bukecach zyrkwinży pschedstejicżerjo, towarschna, młodźina a cżuche hospustawy wosady. W 1. hodż. wotewżje so ſ Bukez na Pomorz na dwórnischczo a 1/2 2 hodż. nastupi žiwjedżenje cżah nawročiny puć je swonami do Bukez. Po dospżeju naschcze wosy budże poswjeczenje swonow pscheb zyrkwju. Je tomu pschijamkuje so žiwjedżenska Bożo žlużba w zyrkwi, na kotrejż budże nasch wosadny duchowny, knjes farar Mjerwa, predowacz.

S **Bukez.** W poslednjej haprleji bésche tudomny mistalatěr Ottomar Klötzner njejapzy do Rukseje wupadował. Won je so jasno do Němskeje wrócił a pschebywa w Freibergu. Tehdy wopuschczi Klötzner ani khowżka njeprajo żonu a dżęco a sawostaji jimaj 56 hj. samoženja. Sa zyty cżaż wopuschczena niczo wo swojim mużu žitychala njeje a bésche nuslowana, spomozesiwo Lubijskeho hamtskeho hejtmanstwa wuzjimaczi. K. bésche je swojim nanom do krajneje Ruskeje puczował, je wschak spodżiwno, so w tamnischim paradisu njesstaj dlże wutkaloj. K. bésche w Bukecżanskej wokolinje jako wustojny mischtr znaty. Nekotre léta bésche pola Budyškeje milinarnje wobkhodny monter a mésesche w Bukecach a Rakezach samostatny wobkhod.

S **Rakez.** Pschi poslednim skótliczenju naliczichu w 156 domach, hdżeż ludżo stót dżerża, 45 koni (1929: 52), 267 (275) howjadow, 159 (147) kołow, 1606 (1848) schtuk pjerjiny, 12 (4) kołczow pczelow, 389 (278) swini. Wobżeże napadnje žiwny pschibytk swini. To możemy lětża swjetscha wschadżom wobkedżbowacż.

Z **Khrósćic.** Při skótliczenju zwěsći wjesnjanosta w našej wsy: 49 koni, 311 howjadow, 419 swini, 3 wowzy, 72 kozow, 125 hus, 40 kačkow, 979 kur, 10 trutow, 41 kołčow a 34 psow.

Z **Khrósćic.** Naša šula bědźi so hižo dléši čas ze nedostatkom rumnosćow. Dokelž rjadownje léto wot léta přiběraju (1934 změjemy skónčnje 16 rjadownjow), ma šulski wokrjes po wukazu šulskeho wokrjesneho hamta 2 šulskej jstwi přitwarić. Z wšelake rysy so hižo w lěće zapodachu. Ale šulski wubjerk nochcyše sam rozsudźić, kajki přitwar by so za našu šulu najlěpje přihodźał. Cyle jednorje sebi wuprosy wěcywustojneho z Drježdźan. Tón tu zańdżeny tydźeń hromadże z knjezom šulskim dohladowarjom Krawcom bě. Šulske twarjenje so dokładnje přehlada. Jenož do dwora so hodźi přitwarić. Dokelž pak budże přitwar z 2 poskhonomaj khěro drohi (30 000 hr.), šulski wokrjes sam pak telko pjenjez zwjesć njemóže, jenotliwe gmejny wšak hubjenje płaća, dyrbi so tukhwilu přitwark (8,5 kwadratmetrow) po jenym poskhodże stajeć. Pozdźišo je wotmyslene, wulku šulsku jstwu A, kiž k ranju leži, dźělić. W tutym zmysłu je so też nasa zapósłanc knjez Špitank zańdżenu srjedu w Drježdźanach wuprajił. Šulski wubjerk a předsydstwo budżetej přichodny tydźeń w tutej należnosći doskónčnje jednać.

S **Kamjenca.** Pschi skótliczenju 1. dezembra naliczichu w Kamjencu w 376 domjazonschach, hdżeż bębi stót dżerżo, 105 koni, 285 howjadow, 361 swini, 20 wowzow, 233 kosow, 3519 schtuk pjerjiny, 294 psow a 121 kołczow pczelow.

Z **Kulowa.** Tudomny krawski wyšši mištr Jan Narćik je swój mandat jako měšćanski zastupjeř ze strowotniskich přičinow złožił. Jeho naslědnik na lisćinje centrumskeje strony je murjeř Emil Pičman.

Z **Kulowa.** Tele dny cyganjo w našej wokolinje čahaja. Tuž njech so wobydlerjo před nimi na kedźbu hjeru, njech wosebje šaty na powjazach wisajo njewostaja. Jena cyganka wobšusdźi jenu tudomnu ratarku při předawanju mloka. Wona zapłaći z třihriwnarjom a při powjedanju wona pjenjez z wróco dostatymi pjenjezami do swojeho dybzaka šmórkny. Skodowana so hakle pozdźišo wobšusdźeństwa dohlada.

S **Wojerez.** Schtwórtk pschipoldnju bórzy na Drježdźanskej dróze k wobthadnemu njeboju. Automobil dźełarskeho Luchowskeho hamora jědżeschе k Drježdźanam, jako cżyschе so automobil Bóhmez schtleńzutocżetnje też na tutu hkownu dróhu winnyć. Wošaj do so frajschchtaj a so cżekżo wobschkodźitschtaj. Luboo so pschi srażenju dale njestranichu. Schtó je na njeboju wina, njeje hischcze dokładnje swěcżene, ménja, jo je najwjazy wina auto Luchowskeho hamora, dokelž je pjerża pschespschinje jěk.

Hłowna zhromadźizna towarstwowcje skupiny „Hrodźišćo“ we Worcynje.

6. hodownika 1930.

K Hrodźišćanskej towarstwowej skupinje słušeja serbske towarstwa w Bukecach, Hrodźišću, Rakojdach a Dubrawcy. Sobotu, 6. hodownika 1930, bě jeje předsyda k. Róża-Khortničanski zwołał hł. zhromadźiznu do Worcyna do Fehrmannec hosćenca. Worcyn je hač na knježi dwór a jeho zastojnicy ryzy serbska wjes. Bohužel pak dyrbi so rjec, zo Worcynscy Serbja dotal so zdaluja serbskich narodnych towarstwow.

Zhromadźizna na sali Worcynskeho hosćenca bě derje wopytana. Widźachmy też zastupjerjow inteligency, wučerjow kk. Wjelu a Zobu z Bukec a kk. Nowaka a Šoltu z Worcyna.

Po powitanskich słowach předsydy zaklinča narodna hymna. Potom poda k. Róża rozprawu wo dźeławosći skupiny w poslednim lěće. Poslednja hł. zhromadźizna bě so wotmyła w Njedarowanju, hdźež měješe župan k. P. Krjećmar přednošk. Lětnja zhromadźizna bě so zwołała do Rakojd. Tam přednošowaše předsyda „Domowiny“, k. farar Křižan z Klukša. Skupinowy swjedźeń bě so tohorunja wotmył w Rakojdach. Na nim so wosebje aktivnje wobdźěličhu tow. „Radosć“, „Nadźija“-Rakojdźanska a „Jědleńka“, dale też Hrodźišćanska a Rakojdźanska sokolska jednota. Sćěhowaše rozprawa zapisowarja k. Měrćina Kećka. K. Hładki-Rakojdźanski wozjewi, zo tow. „Nadźija“ w Rakojdach so zasy hiba. W najbliším času zwoła zhromadźiznu, za kotruż je jako přednošowarja dohył k. wučerja M. Nawku. Pokładnik k. Krawc poda spokojacu rozprawu wo financach. Za revisorow so postajištaj kk. Gusta Symank-Njechorński a Małki z Khortnicy. Při sćěhowaczych wólbach so stare předsydstwo znowa wuzwoli.

Na to sćěhowaše přednošk k. wučerja Měrćina Zoby w Bukecach wo „Duši serbskeje rěče“. Kóžda rěč, też naša serbska, ma čéło a dušu. Čéło su słowa. Słowa rěče móže sej kóždy přiswojić. Ale čéło bjez duše je morwe. Słowa su morwe. Hakle duch, duša rěče je wožiwja. Duša rěče njemóžeš sej bjeze wšeho přiswojić. Znajmjeńša njemóžeš sej ju přiswojić z knihow, ze słownikow a gramatikow. Dyrbiš poskać na lud, kaž wón rěči. Duša serbskeje rěče jewi so hlownje w našich krasnych ludowych staroserbskich prajidmach a metokoriskich hronach. Zběraše je naš horliwy serbski pócowař Radyserb-Wjela. Rěčnik z mnohimi příkładami nam pokaza bohatosć a rjanosć našich ludowych prajidmow a přisłowow. Swědča wo darje wótreho wobkedźbowanja luda, wotwjeraju nam też druhdy wuhlad na staroserbske kulturne stawizny. Su rjane a zwulka zajimawe. Bohužel so dźensa dźeń a bóle zhubljuja. Wina je nowa doba. Lud wjacy telko njećita, njemysli, njebjesaduje. Duša našeho luda je wokhudnyła. Sula, samo hdźež je serbska, tu dóčinić njemóže. Mnoho tu kepsa pola dźěći staršiski dom. Staršej z dźěćimi němcuja. Z tym dźěći nawuknu hubjenu němčinu bjez duše a dołru serbšćinu wotezmaja. Duša rěče so njeda nawuknyć, nawučić. Maš sej ju přiswojić w rěčnym wobkhadże ...!

Jara zajimawy a dobry přednošk wuwabi dołhu debatu, na kotrejż so wobdźělichu kk. Lor, Lubjeński, Hładki a Róża. Pokaza so tež na to, zo ryzy Němc zwonka Serbow, rozumny Němc scyła sej Serbstwo waži, mjez tym zo je poněmčeny Serb najhórši přesćěhowař swojeho rodu. Pokaza so też na to, zo serbske towarstwowe žiwjenje steji moraliscy wysoko nad žiwjenjom w němskich towarstwach. Nam Serbam hišće často pobrjachuje kruty rjap. Stuleja so před cuzbnikami.

Na kóncu jednaše so hišće wo należnosćach skupiny. Namjetowany wjetši wulět so wotpokaza. Za to wotmeje so należto mjeńši wulět pěši abo z kolesami do bližšeje wokoliny, kotryż nawjednje k. wučeř Jurij Wjela. Lětnja zhromadźizna so wotmeje we Worcynje. Tam ma so też wuradźić wo připadnym swjedźenju skupiny. Spěwny wotrjad Hrodźišćanskeho towarstwa „Zerja“ ma so zasy woživić. Towarstwo so prócuje wo noweho dirigenta.

Ze spěwom „Hdźe statok mój“ so zhromadźizna skónči. Spěwny wotrjad tow. „Zerja“ poskići hišće někotre dwojohłósne pěsnje, kiž dopokazachu, zo naječbać dołhe prózniny wotrjad je přecy hišće někak čiły.

S **Wojerez.** Hižom někotre raty khłostany rěsnik Hönich ſ Kulowa, kupi wot jeneho ratarja pola Wojerez pod wupaczinym wubatwanjom krutwu a pscheda ju tucże sajo druhemu rěsnikej. Kupny pjenjez won w towarstwje ſ druhimi šamžny dźeń do alkohola a druhich wjesow pscheměni. Ratař sa swoju krutwu niczo njedosta. Wojerowski hamtski ſud sajudźi Hönscha k 10 měsajam sajstwa bjez kóždeho wupruhowańskeho cżasa. Ssobusamolwicej měsesche so też wikowař Schömmel ſ Kulowa. Jeho pak ſud wuwinowa, dokelž bésche jenoż pomhał krutwu cżerić.

S **Mulkej.** Pod bohatym wobdźělenjom so khójny se sstanom sa nowe schportnischeho po parzelach na pschebadźowanje pschedawachu. Dokelž bésche 28 parzelow a kóžda parzella 25 hriwnow pschinjesche, je hrje towarstwu rjany wusyłk mjeo. Muzatowske stawne knjeństwo je městnosć towarstwu sa 400 hriwnow pschewostajiło. Dokelž je městnosć wulka dosć, so nadźijeja, so so mlodym a starym posticzi dohabaneje pschilehnosće k wukonjenju sporta.

S **Delnjeje Wujschinu.** Schtwórtk dwélétne dźěćo jeneho tudomneho mlynskeho mischtra pola wódneho kola do wody padże a so hnydom satepi. Wobšedźeć bésche hakle njedawno mlyn kupił.

S **Rósborta.** W tudomnej drjewinowej fabrizy dyrbjachu dźěłacy pschestacz, dokelž je poslednja wulka woda spuschczała a ponowinjenjow trjeba. Se sastajenjom dźěła sbubi 63 dźěłacjerjow swoju sajstužbu.

S **Khočebuza.** Pjatk popołdnju 48 létny pschekupz Albert Lehmann ſ Barlina na swojej hnitwje na Rakezkim rěpiże ſ wutřelom ze swojeje šamžnje hnitwinskeje sseje tżělby sjunjertnje sniehżeł. Wón žedźeše w automobilu a mjesesche tżělbu mjes nohomaj stejo. Pschi sastischanjenju wosa so wutřel puschcži a sdrżi Lehmannej do hłowy sżěkże. Wón so na mésnje morwy swjese.

Jan Gustav Božidar Herrman,

prjedawši kubleř we Wurlcach, wotpočuj we pokoji Božeho luda.

„Njezadźerżże mje; přetož Knjez je zbožo
K mojemu puéej dał, zo počahnu ja
K swojemu Knjezeji!“ — dźeše Eliezer,
služobnik swěrny.

Abrahamowy, jako wukonjał bě
póselstwo swoje we domje Bethuela.
Runje tak prajił nětko Wam je nan Waš,
želacy lubi,

Popřejće pokoj jemu — Simeonej
žohnowanemu tudy ze starobu
lět wšak wysokich, kiž je wobradźiła
jom' Boża milosć.

Puéowař došoł je do wotpočinka
Božeho luda, hdźež dosć wjeselosće
z rjanosću lutej je před stołom Božim
přeco a wěčnje.

W Khróstawje. farar na wotpoč. Matej Urban.

Elektriski prud žada smjertnej wobraj

S **Kotez.** Tu mjesesche pschehladanje sruchne sżěżkwki a žadasche žebi dwé cżłowjejej žiwjeni k woporu. Nekotri monteurojo Lubijskeje milinarnje dźěłachu na zyhlowej brózni knjezeho dwora. Nadobo so bohładachu, so bésche so jedyn monteur ſ rébla kuhył a jenoż hilsche sa schkitarskim paß wišasche. Druzy khwatachu jemu na pomoz. Dokelž ménjachu, so je jemu njejapzy sle, spytachu wjednik kolony se dźěrzy zyheloweje brózni jemu na pomoz pschińcz. Tola też wón so njejapzy morwy swjese. Jako sa pschińcżinu hładachu, so wupokaja, so elektriski prud do tuteho wjesneho dźěła njebésche wottstajeny a je tak wobeju morił. Morjenaj staj Alfred Fiedleř a Alwin Nehrrettig se Lubija. Polizija da jeju do cżekłownje wotwjesć.

Wusudźenja.

Lawnisit ſud w Biskopizach.

Samolwicej měsesche so paduschna zwólba, kotraż bésche dołho zyły wokolinu traschika. Dla nehdże tsicżzi wukonjanych abo spytanych nutsdobywanjow běchu wobstorjeni 24létny tischtikrjeť Waltaŕ Hartmann, jeho tżi Wótmy zrjadnje, dżesacje Erich, Hartmann a. 21létny w Pósnanskej rodżeny dżełacżeř Bartkowiak, kiž je pschedy schtyrimi létami ſ Khočebuskeho jastwa cżekнył a bésche tu pod powapznżnym mjenom žiwy. Ssud sajudźi wschitkich tżoch hromadże k 15 létam khłostarnje. Erich Hartmann dosta 6 lět 2 měsajaj khłostarnje, Waltaŕ Hartmann 4 léta khłostarnje a Bartkowiak 5 lět khłostarnje.

Z Łužicy.

* S **Biskopiz.** Pschi skótliczenju 1. dezembra 1930 naliczichu w Biskopizach 87 (1929: 102) koni, 94 (92) howjadow, 185 (138) swini, 9 (7) wowzow, 87 (94) kosow, 3606 (27 821) schtuk pjerjiny a 148 (123) kołczow pczelow. Loni bésche tu 875 sstudnych karniklow, kotrejż pak so lětża njeliczichu.

* Se **Žitawy.** Też w Žitawje wotmětchu so hrjedu kommunistiske demonstrazije bjesdźěłnych. Po hłownych hasach hibasche so demonstrazijeri cżah ſ cżerwjenymi khorhojemi. K pschipadam pak nihdże njebóhdże, so policija njemjesesche žaneje pschicżiny sakrocżić.

* Se **Žitawy.** W nozy k sobocże w połnoznym pschedmjesću njezenjeny dźełacżeř ſ woknom swojeho bydlenja w prénim poschhodże do sahrody dele sskocżi. Pschi tym žebi nohu nże kolena straschnje słama, so dyrbjachu jeho do měschczańskeje khorownje bowjesć. Pschicżina ſ tutemu wobżarujomnemu poczinanju leži pjeza w žwójbnej swadże.

* Se **Shorjelza.** Dźełowy hamt w Budyschinje rosprawja, so je bjesdźěłosć we wokrjesu Shorjelskeho dźełoweho hamta dale pschiběrała. We wokrjesu je 19 369 wobzobow, kiž dźěła nimaju, w Shorjelzu ſamym 7911. — W nozy k schtwórtku wokoło 1 hodźin je 20létny schtleńzutocżeř Eduard Moritz w domje na Konsulskej dróży 42 ſwoju lubku, 15létnu Brunhildu Kreiseż ſ wu-

iśćłomaj ſ revolwera do łěwego ſpanja a žołdka morił a ſo na to ſam do ſpanja ſmjertnje tśěłił. Pśichiźina mordarſtwa a ſamomordarſtwa je pjeźa njeſbožowna lubosć. — Sſrjedu wjeźor wokoło 6 hodźin młody pachoł na Dwórniſchćowej dróży ſonu nadpadže a ji paket ſ draſtu wutorhny a ſ nim ćekny. — W Shorjelzu a Shorjelſkim wokrjeſu je w novembru ſyndom pśow na ſkaźenoſć ſkhoriło. Wobydleśtwo ſo naležnje napomina, ſo by wſchitke ſchkitanſke wulaſy ſwědomicže wokſedźowalo. Tuthwilu je ſa zyły wokrjeſ ſawjeranje pśow hač do 31. měrza 1931 poſtajene.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drježdźan.** (96létny ſtarz ſ pluwom ſo ſajedoźił a ſaſo ſo wožiwił.) Schiwórtk dopołdnja namakachu 96létneho rentudoſtawarja w jeho bydlenju na Trachenbergſkej dróży ſ pluwom ſajedojeſeneho. Tu bě ſo njeſbože ſtało. Sanitetne wotdźělenje wohnjowneje wobory ezinje-ſche poſpyty, jeho ſaſo wožiwiś a to ſo teź poradźi.

* S **Heidenawa.** (Wožudne pſchemělenjeje. Khdyž chcyſche ſo w nozy k ſchiwórtkej błidarjej, bydlazemu na Albertſkej dróży, picź a wón ſ loža ſe bleſchu piwa ſahnuł, namaſany wón bleſchu ſe ſelowej kiſalinu a napi ſo ſ njej. Muž bu hnydom ſ wulkimi holoſećemi pſchewſaty a jeho dyrbjachu do khorownje dowjeſć, hdźež bórzy na to wumrě.

* S **Lukowa.** (Słóſtnik ſa ſotru pſchedrałſćeny). Potajany pſchipad ſta ſo ſrjedu na Lukowſko-Gólſchynſkim ſchoſeju. Khdyž pósłowy automobil, kiž njemźjeſche ſamych paſažěrow pſchi ſebi, w ſměru do Gólſchyna jeźeſche, poſłěhny „ſa khorobnu ſotru pſchedrałſćena wožboa“ ruku, dawajcy ſ tym ſchofěrej ſnamjo, ſo chce ſbohu jěź. Wón ſaſta a daſche poſadźenej ſtońſe, kiž kóſr njeſeſche, ſaſtupiś. Tu dohlada ſo autowy wjednik, ſo ma ſa ſónſku pſchedrałſćena wožoba ſhylnej mužazej ruzy. So by tohole ſtrałſchneho paſažěra wotbył, mumyſłi ſebi leſć: Saſtaji nadobo auto wudawaju ſo je ſo na automobilu něſchto ſtónzowało. Sotra chcyła tak ołko wulkěć, dóniž njeby wóſ ſaſo wuworjedźeny był, ſchtoż nóže zyłu khwilu traeź. Łoſ bě potajnoſtny hóſeć ſ auta wuſtupił, da ſchofěr rychle wóſ ſaſo ſatkoczićź a wotſaſi paſažěra ſtejo. Kóſr bě we woſu woſtał. Dojeźchi do Gólſchyna, daſche jón hnydom polizajſzy wotewrieź. Wenka bě zyły rjad ſadobywarſkeho gratu a bróni, kaž revolwer a wótry nóž. Tamna wožoba bě mjeſ tym mydło wjeſła: bě to ſawěſćene „ćěkli pachoł“, kiž be ho na paſchiſchu jěſbu podał.

* Se **Schwerta** pſchi Wódrje. (Łódźowe njeſbožo pſchi Wódrje.) Pſchi moſtu w Dešnim Kraniźu ſtorźi ćołun ſ Torunja ſ zyłym wotmachom pſchećiwo moſtowemu ſtołpej. Ćěrjenje ſwjertny ćźom wokoło, tak ſo ſe ſchkrokej ſtronu do druheho ſtołpa ſrały a tajku wulku dźěru Wósta, ſo ho ſa pjeź minjeſchim podmuri. Łódźnik ſe ſwojej ſmójbu a ćołmaćeſ ho wulkiwachu, ale dyrbjachu ſwój zyły mólk na łódźi woſtajić.

Najnowiſze ſe wſa.

— **Schkrowa powješć wo wjedrje ſa juttiſchu wuſoru:** Wiſaſe a trochu maćaſe, pſchi tym pak miliſche wjedro.

* **Pjatk pſchipołdnju w jenej hěji Dołheje dróži we Kamjeniźu je jedyn ſtóſtnik jenej ſonje popjeł do wočow ćiſnył. Na ſhoże nadpadnjena jadu ſebje krocźele ſaſtłyſcha a ſo na druhu ſtronu wohladny, tak ſa ji popjeł do wobliźa njeſlećja. Sſo ſtrójiwſchi wona rubjeźnika do wutrobna dyri a wo pomoź wołaſche. Na to rubjeźnik ćekny. Najſerje je jej chžił toſchu wutorhnyć, we kotrejž ho runje dołtaty podpjeraŋ'ki pjenjes thowaſche.**

* **W huſtej mġle je ho w krajinje pola Lüttiha we Belgiſkej poſłednje dny 64 ludźi ſaduſhnyło. Někotre ſta ſu ćěžko ſhorite. Wubjerk lěkarjow je ſ Brüſſela do mjeſweje krajiny pſchiſchoł, ſo by pſchiećiźiny ſmjertneje mġły wuſłědźił. Wěſte je, ſo ſu wſchitzy ſaduſcheni na thoroſće dychadłow abo wutrobu ćjerpili. Dźeći ſu ſo ſ thoroſću pſchepuſchćźile.**

* **Sće ſtraty ſobuſtaw Chicagoſkeho podſwěta Quintat, je ſobotu do ſtatneje banki pſchiſchoł, revolwer wućahnył a pjeć ſobu djerjo, 25 wožebow, ſaſtojnikow a kſafarjow nuſował, do pinzy dele hić. Potom je nětdźe 50 000 dollarow ſhrabał, ſ kotrymiž je bjes ſadźewka ſtatnu banku wopuſchćił.**

Zapóſlane.

(Bjez zamołwitoſće redakcije.)

Njedawno wuhotowa žonjace towarſtwo w jenej ſerbſkej wſy z pomocu krajneho towarſtwa we Sakſkej za nakrajne ſpomožeŕſtwo a domiznu ſwjedźeń pod heſłom „Woſwjećenje njedźele na wſy“. Znaty knjez z Budyſina mějoše přednošk a ſpěwaše ze ſwojimi ſpěwarkami z města wſelake pěſnički. Też wjeſna młodźina ſo pod nawjedowanjom ſwojeho wučerja při tym wobdźěleše.

Samo na ſebi njemohło ſo ničo dale wuſtajeć, njebyli cylički ſwjedźeń **němſki** był. Žurla bě, kaž jena Budyſſka nowina piſaše, z wjeſnym ludom hač naposledńje městačko wobſadźena, potajkim też z wjele Serbami. Tym ſo nětko pokaza, kak ma ſo njedźela **němſki** woſwjećić. Zjawne ſkutkowanje tamneho towarſtwa za nakrajne ſpomožeŕſtwo a domiznu je nam dawno znate. Hdyž a hdyž jenož zapomni, zo do łužiſkeje domizny też Serbja ſłuſeja. Hdyž ſo nětdźe na nich dźiwa, je to někajki pripłack bjez dalšeho wuſpěcha. Serbja, mějće woći wotewrjene a hladajće ſo ſkodowanja waſeje narodnoſće! Wſudźe ſo k temu mocy hibaja. Najzrudniše pak je, zo Serbja ſami ſwoju pomocnu ruku k temu poſkićeja. Kak praji tola jedyn němſki baſnik wo tajkich ludźoch? **„Njekničomny je tajki narod, kiž wſitko njeſtaji za ſwoju češ!“** To njech ſej někotryžkuli Serb za wuſi napiſa a ſo po tym ma!

Serb na ſtraži.

Zaječbožeńja na dróze.

Ćěžke njeſbožo ſ automobilom we Welzeju.

W nozy k pjatkej wokoło 12 hodźin ſrały nakładny automobil tudomneje ſkładownje Drježdźańſkeje Felſenkeller-piwarnje ſ połnej ſpěchnoſću na Khocźebuſkej dróży do wuhłowego ćěrna. S nutſkaſedźajcych ho dwaj jara ćěžko ſranjichtaj. Jenemu ho wobě nohy wotmjeźeſchtej, druhi ho na hłowje ſrani. Dołſchej ho lohko ſranjichtaj. Lěkarja dra. Ohlmüllera na pomoc ſawołachu. Snjeſbožencyh dowjeſechu do khorownje. Prědk automobila ho doſpołnje roſbi. Wobžarjujomne njeſbožo ſta ho pſchi ſyłnej kurjawje. 18létny knihowjaſak Ota Storz, kotremuž ho wobě nohy wotmjeźeſchtej, je wumrěł, jako jeho do khorownje wjeſechu.

Pola Cipenhaina w Vornaſtim wotkrjeſu njedaleko Lipſka na dróży ſ Rötha do Pörſchawy ſajdźe Kamjenicźanſki autobuſ do ſawſchaha, kiž rěpu wjeſeſche a ſtaji ho dla ſyłneho ſnjanja pśéś pśches dróžn. S Lipſka pſchijědźeſchtaj wohoſobna automobila. Tej njemóžachu wjazu ſ cźaſom ſaſtajić a wonaj ſrafnychtaj do autobuſa. Pohonjeŕ rěpowego ſapſchaha ho ćěžko ſranichtaj. Hewak ho nikomu ničźiże ſkhoło njeſta. Schkoda je khětro wulka a dróha běſche dołſchi cźaſ ſa wobhlad ſawjena.

Swóiſne powěſće.

Sſwórowanaj: Horſt Portmann ſ Johannu rodźenej Geiſenhorſez w Kamjenzu.

Sſmjerśka: Marta Rämſcz w Sšowrjezach, 24 lět, khowanje běſche dźeńſa pódźelu.

Kowaŕſtworſki powěſtnik.

Budyšin. „Nadźija“ zeńdźe ſo wutoru wjeźor we 8 h. k adventſkemu wjeźorej w Serbſkim Domje. Njech ſebi kóždy ſobuſtaw ſwěčku a jabłuko ſobupŕinjeſe. Bohaty wopyt ſo wočakuje. Spěwanje hakle zaſo wutoru 16. hodownika.

Lichań. Jednota Sokoł zwučuje wutoru wjeźor we 8 hodź. pola Rudolfec.

Lichań. „Zernička“ spěwa ſtwórtk wjeźor we 8 hodź. pola Rudolfec.

Jtłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Daŋman w Budyšinje. — Za hospodarſki dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.

Hospodarſki rozhlad.

Póndźelu 8. hodownika 1930.

Barlinſka burſa ſahoja ſo ſobotu bjeſ łóſchta a bźeſche njejenaka. Wosta też pſchi dalſchim ſwjetſchka njepſchemjenjena. Tendenza kurſow njepſtoſtiwe ſche ſaneho jenaſkeho a pſchihladneho wobraſa. Wſi ſ rentowymi a dołſchnymi liſtcinami běchu jara mérne.

Produktowe wiki w Barlinje ſtejachu na kónźu tydźenja w ſmjenjenju ſpadowazych płaćźiſnow. Pſchi trochu ſymniſchim wjedrje ſo trochu wjazu khćźbowego žita poſtiſcźeſche. Pola rožći płaćźiny cźućiwiſcho popuſchćachu. Sšobotu płaćźeſe ſe zentnar

w Barlinje:

pſchenicy 12,45—12,50 hr., rožći 7,60 hač 7,65 hr., nałtuſcheho jeźmjenja 10,20 hr. hač 11,20 hr., naſtuſcheho jeźmjenja 9,50—9,75 hr., wowſa 7—7,25 hr.,

w termińowym wikowanju:

ja zentnar: pſchenicy 13,05 hr., rožći 8,55 hr., wowſa 7,90—7,82½ hr.,

a měrz: pſchenicy 13,65—13,62½ hr., rožći 9,17½—9,15 hr., wowſa 8,30 hr.,

ſa meju: pſchenicy 14,10 hr., rožći 9,46¼ hriwnow, wowſa 8,60 hriwnow.

Pſchiſtajeja:

Pjekaŕſkeho wuczobnika k jutram, A. Reiche w Sšonej Borſchezi.

Na pſchedaŋ:

Schijaze maſchina, derjeſdźerjana, w Budyſchinje, Smutkowa Lawſka haſa 511.

Piano, nimale nowy, Knappe w Budyſchinje na Mužakowſkej dróży 23.

Pjerjo njedźerjene w Cźornym Hodźerju cźo. 96.

Kruwa młoda, wyſokoſuſnjeſena, w Wjeſej Horje cźo. 19.

Kruwje młodej, wyſokoſuſnjeſenej, w Nowych Porſchizach cźiſło 76 a 78.

Kruwa młoda, wyſokoſuſnjeſena, we Sšewrjezach 29.

Kruwa ſyłna, ſuſnjeſna, w Hatku cźo. 7 pola Minakała.

Kóń ſtarſchi w Kliźicy cźiſło 2.

Konje, někotre, Klemm w Hodźiju.

Spěšna wokŕewjeŕnja

na Sukelnſkej hasy 1e

Wšelako pokładźene cały a pomazki / Copłe kołbaski a ſtaroněmſke / Kiſałe běrny / Jejowej jěźe Wulki wubjerk pjećwa / Wšědnje čerſtwe jejowe plincy / Kofej / Caj / Kakao / Mloko / Sokolada k pjću

Zazymnedny ćoplu draſtu

wot firmy

Osswald

na Kamjeńtnej hasy

Předźenak Serbſka protyka

ſo předawa

w Serbſkej knihaŕni w Budyšinje na Lawſkich hrjobjach

Neukirchenske wottorhanske

nabožne

protuki

ma

družſtwo Smolerjec knihaŕnje w Budyšinje

na předań

Wyſokoſuſnjena, podſobna

kruwa

je na předań

w Nowej Wjeſcy čo. 5

pola Hućiny

Šerokomłóćak

je na předań

w Sulšecach čo. 16 p. Prěčec

Sym ſo w Budyšinje na Kěžorſkej dróży 22, I.

jako dentiſta zaſydlił

Keramika — Podpjerace prothezy.

Harry Schaebs

ſtatnje pruhowany dentiſta

Dźenſa wjeźor miny ſo ćiše moja luba maćerka

Alwina zwud. **Kiršnarjowa**

w 91. lěće ſwojeho žiwjenja.

W hłubokej zrudobje

Elisa Kralowa rodź. Kiršnarjec

w mjenje wšěch zawoſtajenych

W Zarěču, 6. dec. 1930.

SERBSKE NOWINY

DŽENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaća měsačnje we wudawarni 1.20 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1,61 hr., pod křižn. zwjazkom abo do wukraja 2.25 hr. abo 18 Kč. Wud. a čišć. Smolerjec knihličišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšk, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobliceja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin“ je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přeciwo sćěhowkam čělneho znjezbožења z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožење dyrbi abonent hnydom tutej zawěšacej banzy wozjewić, wužiwany dyrbi wutybom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožења dyrbja so banzy twojkom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje nahłosnić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumělenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Číslo (Nr.) 286 Budyšin — Wutoru, 9. decembra 1930 — Bautzen Lětnik 39

Přeciwnistwo přeciwo zwonkownemu ministrej Curtiusej.

Pšichećiwo knjeżerstwowemu nuzowemu wukazej wojuje, hu zwobu němškonazionalni a nazionalni sozialistow wjele wótrišćo zwonkownu politiku dr. Curtiusa pozhódnowali, dyžli nuzowy wukaz. Curtiusej porokowachu, zo Němcy w Pólšcej a Čěšskoslowakiskej dosć rasnje njeješitupuja. Tež pšichećiwo němškemu šmitskownemu ministrej dr. Wirthej žo nadběži cjinjachu. Jemu žu po sdaću sa šo wšali, zo je Němcow w Hornjej Schlesiskej wot najwuznamjenšeho pšicheciwo tamnišchemu pólškemu wobydlerstwu wobdźerżał. Blišće dny chodża nadběži pšicheciwo dr. Curtiusej wospjetowacź. Kichesćijansko-sozialni, kotrjž žu zwobu hišće za knjeżerstwo hłosowali, chodża namjetowacź, zo dy žo zwonkownej politiku dr. Curtiusa njedowěrjenje wuprajilo. No wšchém sdaću chodża pšichi tejle składnosći zyle němske knjeżerstwo powalicź.

Tole wotmyslenje žo i rěcju pšicheradźuje, kotruž je rowny pšchedźuda němskeje ludoweje strony, sapódłanz **dr. Dingeldey** w Magdeburgu měł. Tutón je pšichipowědźił, zo němska ludowa strona **njebudże dleje Brüningowe knjeżerstwo podpjerowacź**, jeli so bychu **dwójneho stejišćnja zentrumskeje strony a sozialdemokratije** w Němskej a Pruskej strachi za šmitskownopolitiiske reformke dźeło nastałe. K Brüningej žanemu maju hišćeze dowěrjenje, bohužel dat ju w jeho kabinetu hišćeze druge wobsoby (mjenowicź dr. Wirth), kotrymž žo njemóže to žane dowěrjenje wupokazacź.

Pšchede wšchém — dr. Dingeldey dale praji — je nujne, so žo „hódne mozy w nazionalnym sozialistiskim hibanju, pšicheciwo kotrymž drje dyrbimy žo dla jich njejasnjeho politiskeho programa wobaracź, do stałoweho wutwarjenja sapšchahnu“. Njeduchne poćinanje pruskeje policije dyrbi žo nahwarowacź, pšchede wšchém jeje taktika pšicheciwo nazionalnym sozialistam a też pšicheciwo studentstwu. S wulkej starosću dyrbi žo też na rozwicje w Durinskej hladacź. Dyrbimy žo bojeć, so žo rosćud statneho žuda w nakupanju durinskeje policije pšicheciwo němskemu knjeżerstwu wupraji, pšiedy hacź je žo wšcho stało, schtož by atmosferu mjes Durinskej a Němskej wuciżiło.

Dingeldey potom **šmitskownopolitiski reformkli program roswi**, po kotrymž móża **žo němska wutwarja khěra pšchemjenicź**. Parlamentariska knjeżerstwowa forma dyrbi žo tak pšchemjenicź, so žo **prawa němskeho presidenta powjetšcha.** Dale dyrbi **žo wólbny rysstem** w tym smyśle pšchemjenicź, **so ludowe hromady, kotrež hišćeze njeżmu srake sa politiske rosćudźenja, njebychu w tej žamej mérje, kaž dotal, pšchi wólbach rosćudźile.** Stónčenje Dingeldey jako napšcheciwnu wahu pšicheciwo wlijwej ludoweje hromady na parlamentariske knjeżerstwo žada, so by žo **prezija komora wutworiła.**

Tak sjawnje, kaž Dingeldey, njeje prjedawšchi wjednik němskeje ludoweje strony, Stresemann, politiske sameny tejele strony jenje wotkryl.

Zakazany pšenčny khlěb.

Protestowanska shromadźizna skhodowazych sajimanzow.

Barlinšcy pjekarjo, hoteljenzarjo, korčmarjo, pšchedawarjo muki a druhi sajimanzy žu wčera protestowarsku shromadźiznu pšicheciwo nuzowemu sakonjej wotměli, po kotrymž žo w hoteljenzach, jedźernjach a korčmach njesmě wjazy pšchenčne pjeciwo podawacź. W mjenje hoteljenzarjow fydikus rěčnik Hampa rěčeješe. Nuzowy wukaz chže katastrofu na skhodu městow a jenotliwych pšchemysłowych podpjeracź. Stótł ludźi njeschodźi žo se sakonjom wuprawicź. Pódła teho je wjele jedźow, kotrež žo hodża jenoš i sčišej pšchenčnej muku pšchihotowacź. Hoteljenzarske pšchemysło dyrbi najwótrišćo pšicheciwo nuzowemu wukazej protestowacź. Po paragrafu 6 nuzowego wukasa žu wuwjacja pšchipuschčene. Na krajne knjeżerstwa žo wobroćeja, so bychu žo wuwjacja pšchihwolile.

Sa pjekarstwo generalny sekretar samyšlowego swjazka pjekarskich mischtrow Göttich rěčeješe. Praji, so žo i nuzowym wukasom wschо pšchenčne pjeciwo i hotelow, hoteljenzow, korčmow, jedźernjow, kasinow, klubow, ložow, kantinow, sportiich a towarstwowych domow a pensionow zhubi.

Pjez žmě žo jenoš małe pjeciwo i mešchenźy 80 prozentow rżaneje a 20 prozentow pšchenčneje muki.

Te pak žo techniśy cźežko dokonjecź hodźi. Też budża pšchetrjebacź tajke pjeciwa wotpokazowacź. S toho budże jeźechowacź, so žo dźeło w pjekarnjach smjeršchi. S tym pak žo hospodarstwu njepomha, hdyž žu pjekarśy mischtrojo dla nuzowego wukasa žwojim pomoznikam dźeło wupowjedźili.

Djekaczeńke žwjasći pełnomócnik Scharf jastupowasche. Dźeło i maschinami w pjekarnjach je hižo wjele pomoznikam dźeło wsało. 6800 pjekarskich pomoznikow hišćeze w 3860 pjekarnjach dźeła, ale 4790 je hižo bjes dźeła. Tutón raš pšchecźiwo bełemu pjeciwu też pomoznikow trjechi. W jenej jeniczej wulkej pjekarni, kotraž ma hotele a korčmy dźeła, je je hižo

na podłožu nuzowego wukasa 30 pomoznikam dźełu wupowjedźiło.

Bjeźba pomoznikow, kotrjž po zatwjedźenju nujowego wukasa dźeło zhubja, w Barlinje znajmjenšicha 300 wuczinni. W shromadźiznje žo potom praji, so žo i wotmyślenymi naprawami nuzowego wukasa žana pomoz, ale jenoš nowa nuza pschinjeże. Hdyž žnadź žo i tym wjazy rżaneho pjeciwa a i tym rżaneje muki wotbudże, žo to jenoš na chwoty němskeje pšchenčneje muki stanje, němske katastrofa pak i tejle naprawu wjazy žita njewotbudże, ale wotbyże žo skerje šmjeršchi.

Přikrócenje mzdy w Sakskej.

Wukas sakskeho knjeżerstwa.

Na podłožku wukasa němskeho presidenta je sakske shromadne ministerstwo 8. dezembra postajiło, so žo nyda šatłojnikow stata a gmejnow, wuczerjow a šatłojnikow sajmujerjeństwow, pod statowym dohladom stejazych, wustajowa a wusstajenjow sjawneho prawa wot 1. februara 1921. wo **6 prozentow pschikrócźi.** To žane płaći sa **penšijn šatłojnikow a sawostajenych.** Wobsoby i letnymi dołkhami nje 1500 hriwnow žu wot skrócenja wuwjate.

Mjeda a wotschodźenje sa słužbne wudawki **ministrow** žo niž jenoš wo 6 prozentow, ale wo 20 prozentow skrócźi. Sakscy ministrojo žu hižo jzhla wot 1. oktobra dźela žwojeje mzdy dobrowólnje wotdali.

Namjet přeciwo Remarquowemu filmej.

Konserwatiwny sapódłanz Fritzsche w sakskim žejnje je k filmej „We wjeczorje niczo noweho“ namjet sapodał, so by sakske knjeżerstwo njedowolilo, tónke film w Sakskej pschedstajicź. W namjecze žo praji, so bychu žo naprawy cźinile, i kotrymiž bychu žo wopraunjene sadźucza patriotiśy smyślenemu ludu schkitake.

W Pruskej žmě žo Remarquowy film hrace. Wyschnosći, kotraž je jón pruhowała, njeje žanemu sadźerźka namakała, so by mohła film sakasacź. Djenża wutoru budże žo film znowa w pschitomnosći pruskeho smitskowneho ministra Severinga pruhowacź.

Njezasłużerjo dyrbja do šule khodźić.

So by žwoje namjety k wobaranju pšchecźiwo bjeschdźelnosći do skutka stajiła, je žo Prusku k hłuboko sapschimanej napraunje rosćudźiła. Wot 1. januara 1931 dyrbi žo kóždy młodostny njesakładźujcź powołanskej schuli pschipokasacź.

Pruski wikowanski minister je wschitkim knjeżerstwowym presidentam a provinzialnym schulskim kollegiam w Barlinje-Lichterfelde wokolnik pósłał, po kotrymž dyrbja dźeżonjemjacy młodostni, kotrjž žu hišćeze schulsej powinnosći podcźiśnjeni, kóždy tydźeń powołansku schulu 12 hacź 18 hodźin wopytacź. Dźeło njemjaza młodźina, kotraž je še schulskeje powinnosće wuzwobodźena, dyrbi tydźeńzy 18 hacź 24 hodźin wuczby powołanskeje schule wuzicź.

Pschedběžne dźela sa pschewjedźenje tehole wukasa žo hnydom sapoczinu.

So by pschekład wo wobłahu trěbnych naprawow dostał, wikowanski minister pospěchenu rospravu wo liczbje młodostnych a wobłahe młodostnych njesakładźerjow žada.

87 200 schulow a 10 milijonow schulerjow w Němskej.

W Němskej je wschо hromadźe 87 200 schulow i nědźe 10 000 schulerjemi. Ludowe schule i 52720 schulerjemi na prenim mešnje stoja. S wyschichich maju wyschiche realki po liczbje je 682 na cźele kroca, la nimi gymnasije je 515 a realne gymnasije je 401 fśěduja. Dale je nědźe 29 000 pokaczowanskich a powołanskich schulow a wjazy dyži 1500 frěmich schulow.

Danski kral i automobilom snjesbožił.

Kral Khrystian je njedźelu w nozu i automobilom snjesbožił. Jeho wós je w jenym Kopenhagenskim pschedmešcze dla njedobazbaheho wobłuwěkleńja dróhi do jeneho druheho automobila sawadźił. Wobnowa schkleńza je rosći, a schkleńzowe tschěsli kralowe wobliczo tranichu.

Knjeżerstwo krisa w Francowskej.

Wczera mějachu sa wěste, so je je žo senatorej Barthouej poradźiło, nowe knjeżerstwo wutworicź. To je pschekhwatane bylo. Njenadźijcy žu je žo radikalni sozialistojo sapowědźili, do knjeżerstwa sajmucź, jeli so bychu jemu dostatcźny wójnski minister Marin a jeho pschecźelscy pschisłuschcheli. S tym je žo „sjednanske knjeżerstwo“, kotrež dyrbješe Barthou sakoścź, špyka. Barthou je nadawk k wutworjenju knjeżerstwa statnemu presidentej wrócźił. Tutón je łohoda senatora **Pierra Lavala** namokwit, so by špytał nowe knjeżerstwo swjesć. Laval chze najprjedy senatoreho presidenta **Doumera,** komorneho presidenta Bouissona, Tardieua, Poincarea a Brianda wopytacź.

Politiski attentat w Parizu.

Politiskeho sastupjerja ruskeje prowinzy Georgijskeje, Ramischwilija we Pariżu, je njedźelu pschipołdnu, hdyž po Italskim namješće dźesche, jedyn dźełaczer **zastrěli.** Morđar žo njewobarajsche, hdyž jemu revolwer wotewjachu. Na policajskim komisarjatu praji: „Rěkam Czonnuhadze. S tym na Ramischwilija na Italskim mjesće cźakał. Dopomnich jeho, so je žo na nuje pola mojeho dźełodawarja pschišłodźał, cźehoždla žu mje i dźela puschcźili. Wěm, so je wón **agent bolschewiskeho knjeżerstwa byl.** So bych žo wjecźił a politiskich pschicźinow dla žym jeho zastrěli.

Slózowany sastupjer Georgijskeje je i ruskim cźekanjezom Miljukowom wobłhodźał. So je wón w tajnej słužbje wětcźiskeho ruskeho knjeżerstwa byl, šnadź wjednicy ruskich cźekanjezow a Polazy w Pariżu, i kotrymiž dže žo špischecźeli, njejsu wědźeli. Też wot nich je wón pjenježnu podpjeru dóstawał a je, schtož je wot nich wuskuschował, ruskemu knjeżerstwu pschedawał. Nuzy cźekanjezy njebudża tohodla jeho nahłu smjerć wobžarowacź.

Bomby zaso w Portugalskej namakali.

Portugalska policija skoro kóždy dźeń bomby namakuje. Psched dwěmaj dnjomaj je 75 bombow w automobilu namakali, kotruž w dworje podhladneje wobsoby stejesche. Njedźelu je sašo wjele domow pschepytajo hromadu bróńjow sebrali. Někotrych mjenjeszelow wobydlenjow je sajeli. Nahły šnd je ludźi, kotrjž žu je pschi špischahanstwje pschecźiwo diktaturje wobdźělili, do wuhnanstwa w afrikanskich kolonijach sašudźił. Mjes wuhnatymi je wulka liczba offizierow.

Wozor ruskich bolšewikow.

Kłaž je „Morning Post“ i privatneho ruskeho žórła zhonika, je **patriarch Petr,** hłowa ruskeje prawosławneje zyrkwje w Rusce, we wuhnanstwje wumrjeł. Psched pjecź létami běchu patriarcha Petra po šmjerći patriarcha Tychona za tutoho nahładnika ponjezowali. Petr je žo stajnje sapowědźił, dohladowanje bolschewikiskeho stata nad zyrkwju pschipóšnacź. Tohodla je knjeżerstwo jeho na Sołowjetskim kitpu w Běłem morju w nahnymischich stronach Ruskeje wuhnacź dało. Njedźiwajcy šurowcje symu, schpatnje drasty a njedobazbaheje jedże je patriarch Petr we wuhnanstwje pjecź lét žiwy byl.

Wobhnadźenje w Moskwje.

Centralny wukonjacy komitej w Moskwje je wobsamknył, k šmjerśi 6 skuzdźenych wobschkodźerjow Rauchina, Czarnowskeje, Kalinnikowa, Lariczejwa a Fedotowa k jastwu

na 10 lět a k dźesaćsětnemu jastwu saſudźenych Ocźina, Ssitnina a Kuprianowa k wóſomlětnemu jastwu wobſudźić.

Nadběh přećelow alkohola w Americy so wotrazył.

Newyorske nowiny, kotrež swoje sympathije ſa ſwobodne wužiwanje alkohola njeſamjelećeja, ſo nadrobnje je debattu w kongrešu wo wotſtronjenju alkohol ſakaſajećeho ſakonja ſaběraju. Tónle ſakoń dre hiſchoſe njeje padnył, tola ſu ſpokojom hižo ſ tym, ſo je ſo liczba ſakonjowych pſchećiwnikow w kongrešu pornjo loniſchemu wothłoſowanju podniwiła. Hewak pak je ſo nadběh pſchećiwo alkohol ſakaſajemu ſakonjej ſ poražonjom ſkónčił. Hačzunje ſo dopokaſa, ſo ſu kóždolětnje tyſaſy ludźi ſ wužiwanjom ſaſedźowjeneho alkohola wumrjele, je ſo namjet na ſakaſanje ſydowſkych pobudźenſchanych ſrědkow ſe 108 pſchećiwo 54 hłoſam wotpokaſał. Runje tak je namjet padnył, ſo bychu ſo wudawki ſa pſchewjedźenje alkohol ſakaſajeho ſakonja wobmjeſowałe. Pſchi tym ſakonjowi pſchećiwnicy *pſchiſpěwjeńſke ſtrašże wótcu kritiſkowachu. Prezident, ſo ſu* ſtrašnjuju alkoholowe napitki, kotrež ſu ſebrali, ſběh pſchiſpowiſli, ſo pak hu, do njewobdźelenych ſiſleſo, wulku hórſiwoſeć pokaſowali.

Ze Serbow

W **Budyſchinje**, 9. dezembra 1930.

— **Wo wjedrje.** Rosſoſnjenje niſinow a wyſchinow pſchezo hiſchcze ſaneho pſchemeńenja naſcheho wjedra njeſchi. Niſiny w połnocy ſu ſo ſkerje ſeſyniſle a bóle k połonju wupſchestrěła. S Azorſkich kupow pſchikhadża hač wyſchina a ſchlleńa ſe drje dale ſpadowała, tola *pokaſuje* pſchezo hiſchcze na rjane. Po wſchěm ſdaeju naſche wjedro ſwój tutkwilny miły a trochu wiſnaty ras też dale ſakhowa. — Jutſje ſrjedu ſkhadża ſłónčko 8,02 hodź. a khowa ſo 3,44 hodź. Mſſacźk ſkhadża wjeczor 8,49 hodź. a khowa ſo dopołdnja 11,55 hodź.

— **Njedźelſke nawróćne liſtſiki na żeleſnizu k hadam olſze płaczu.** So by ſo puczowanje na hodownych ſwjatkach dujach wotnuſchilo, nimſkoſtatna żeleſniza płaćiwoſć njedźelſkich liſtſikow k hodam padſchi. Wone płaća ſa jźbu *tam* wot 23. dezembra pſchih. 12 hodź. hać do 28. dezembra a ſa jźbu *ſem* wot 23. dezembra hać do 29. dezembra dop. w 9 hodź. Jenoż 23. a 24. dezembra njeſmědźa ſo ſnjedźelſkimi-liſtſikami dla pſchećeſyłneho wobkhada ſpěchne ezahi wužiſcź, ale na ſbytkowych dujach hyšće ſo pſchiraźk ſa ſpěchnik pſchipłaćił.

— **Nowy ſwětłkowobrazowy pſchedneoſchć: „Rjany ſamžny dom!** Schtwórk 11. dezembra wjeczor we 8 hodź. wotmije ſo w „Měſchćańſkej ſahrodźe“ w Budyſchinje nowy ſwětłkowobrazowy pſchedneoſchć „*Rjany ſamžny dom*“ wo twaríſkej nalutowarni Sjednoćańſtwa pſchećeſelow Wüſtenrotiſkich, kiž wſchitkim pſchećeſelam ſamžneho domu pſchiſleſnoſć poſtiſći, ſo ſ Wüſtenrotiſkej twaríſkej nalutowarniju ſdźiwaći. Kaž je ſnate, je wona najſtaſeſcha a pſchedne wſchěm najſamožniſcha twarſka nalutowarnja. To dopokaſuja wuſiſchi, kiž wona mjeſdźe ſa krótki ezaſ ſwojeho wobſtaćia. Wjazy hać 153 milijonow hriwnow je wona k natwarjenju pſchez 10000 ſamžnych domow pſchihotowała. Kóždemu, kiž ſo ſkutnje wo ſamžne wobſtedźeńſtwo leżownoſće a domu prózuje, móže ſo poruczeć, ſo pſchedneoſchć wopyta.

— **Wobrjeſny wubjerk Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa** ſmije pónđźelu 15. dezembra dopołdnja w 10 hodź. jſawne pożedźenje w pożedźeńi hamtſkeho hejtmanſtwa w Budyſchinje na Bismarckowej dróſy 31. Dnjowy porjad wopſchija 24 dypkow.

— **Wukładny kalchczik rosdik** je něchtó w czaſu wot 5. do 6. dezembra 1930 pſchi jenym wobkhodże pſchi Kronprynzowym moſeże. S njeho ſu 7 porow muſaſych ſłowſchelakeje barby a runje taſke ſokowe dźerżaki kradnyli. Wo wěſowne ſdźelenja proſby kriminalne wotdźelenje we *Budyſchinje.*

— **Sſo ſ automobilom pſchejěć dał?** Dnja 6. hodownika 1930 popołdnju wokoło 5 hodź. je poliſaiſki wulkoautomobil Zitawſkeho ſandarmowskeho wotdźelenja na Budyſko-Zitawſkej dróſy wola Oberſtrahwaldy 53 cźłoweho muerja Sißenbacha, kiž yjenjes a ſrědkow njemějeſche, pſchejěć a morić. Saſtojnizy Budyſkeho kriminalneho wotdźelenja, kotrychž běchu ſawołali, ſo na měſtno ſnjeſbożenja podachu, ſo bychu ſwěſćili, ſchtó je winu na njeſbożu. Po wunoſchku pſchepytowanja maju ſa to, ſo je ſo morjeny ſ wotpohladom ſamomordatſtwa pſchejěć dał, pſchetož běſche ſwój wukhadny kij a ſwoju tobakowu trubku na kronu dróhi pola ſchtoma położił. Kaž wjeſnjanſta w Oberſtrahwaldże wupraji, je morjeny yjeża cźłowjek byl, kiž je byl wopilſchnu poddaty a jeho też ſi-žnom pſched cźłom nimale na ſamžu. měſtnje ſu nadeſchli, jako je ſo na dróhu leżnył, ſo by ſo ſ automobilom *pſchejěć dał. Po pſchepytowanjach ſo wjednikej poli*zajſkeho automobila njeměże žana wina dawacź.

— **Sozialnym rentnarjam** wupłaćuje ſo podyjera na na měſaz dezember 1930 wutorn 16. dezembra dopołdnja wot 9 hać 12 hodź. w Sſejmowni na Hrodowſkej haju 10 po 1 ſkhodże wot iſtwje cźo. 41.

— **Saſkla krajna loterija.** Pſchi pónđźelniſchim cźehnjenju 2. rjadownje 198. ſakſkeje krajneje loterije (1. dźeń) padże dobyeże wo 5000 hr. na cźiſła 39 293 144 500; dobyeże wo 3000 hr. na cźiſła 82014 122941 153652; dobyeże wo 2000 hr. na cźiſła 20709 80881 92562 156265; dobyeże wo 1000 hr. na cźiſła 12760 21782 24454 48788 48924 5228 78176 79022 83116 91964 133136 158007; dobyeże wo 500 hr. na cźiſła 7452 34484 51377 52488 57662 59062 63358 67215 74014 79411 90218 122077 124517 125565 135904 136397 139816.

— **Wulkeje Dubrawy.** K wczerawſchej rosprawje wo njeſbożownym wohnju w naſchej wſy na ſo hiſchcze dodacź, ſo je woheń nźdźelu wjeczor wokoło 10 hodź. wudyrił a twarjenje, w kotrymž 6 ſwojſkowo hydleſche, doſpołnje ſnieżił. Wobydlerjo doma ſu pola ſnatych ſwojich namakali. Dwěmaj ſwojſkomaj je ſo pjeża wſchitka domjaza nadoba ſpalika. Hačzunjeż mějachu wobydlerjo doma ſaſwěżene, jich woheń tola jara cźěſko potrjechi, dokelž ſu wſchitzy bjes dźěła. Někotrym ſwojſkam ſu ſo też yjenjeſy ſobuſpalile, kiž běchu ſ wulkej prózu ſebi k hodam hromadźile.

— **Dobry papad ſudowneje kriminalneje policije.** Dnja 6. dezembra Budyſka kriminalna poſizija tſjoch bjeſdźeńſkich Budyſkich wobydlerjow a dejerjow, kiž běchu pſched nětkotrymi měſaranti ſwjm yſchipucźowali, dla nutſdobywanja ſaja a ſtatneho yſcźiſtwa yſcźehnuła. Tute ſchtyri wołoſhy ſu w nozy k 5. dezembrej 1930 ſebi ſe ſwoleſami wujſle do Maſeſchanſkeje, Hlinjanſkeje a Dubrawſkeje wokoliny. Pſchi tym ſu też dojšli do Pruſkeje a to do Hornich Bruſow, hdźež ſo do jeneho hoſcźenza dobywachu. Buchu pak pſchi tom myſleni, a dyrbjachu bjes rubjeńſtwa cźekнуć.

S **Luha.** Na poſleſnjej honitwje pola naſ, kiž ſo pod wodźenjom knjeſa barona Haralda ſe Bietingshoff-Riesch Mikećeſanſkeho wotdźerża, buchu tſtaſne: 34 bažantowych kapounow, 9 bažantowych kokoſchkow, 26 ſajazow, 22 karmikłow, 17 ſojow, 1 bakut, 1 ſelený dyvornak a 1 liſcha. Knjes dr. Lauterbach, wobſtedźeſ Luha a Khažowa, njeběſ pſchitomny.

Z **Noweje Wjeſki** pola Worklec. W lěće wotpali ſo tu Langee domſke, a to nimale mjez tym, zo Langee při wobjedźe ſedźachu. Wot teho časa bydleše ſwójba w hospodarskim twarjenju. Nazymu poča so potom nowe domske twarić. Tuto je nětko hižo hotowe. Dźěła je knjez Korjeńk-Njebjelčanski wjedł. Nowe domske je wězo rumniše dyžli stare. Njech tam Langee swójba mnoho zbožownych hodźinow doživi! Tak stejitoj na tutym kónci wsy nětko dwě nowej domskej, Langee a Pětrkee, kotrež je tehorunja knjez Korjeńk twarił.

S **Njeſwaćidła.** Saſidźenu niedźelu popołdnju ſwjeſelichu naſ naſche ſchuſſe dźěći w knjeſim hoſcźenzu ſ hodownej hru: „Wobkſtuſowany praźlowy muž.“ Kuſes ſchuſſi wjednik, wuczeř Kóſſak, poſtrowi mnohich hoſći wutrobnje w mjenju wuczerſtwa, a dźěći ſpěwachu wjeſele: „O najwjeſeſſchi —“. Na to poſtiſcźiſu ſo nam 4 kraſne wobraſy: 1. Pola rumpodicha w jeho dźěłarni.“ 2. „Pola ſymſkeho lodoweho krała we ſwojim raju.“ 3. „Poprajańzowy muž pola krała cźornuchow.“ 4. „We ſkorokowym měſeze.“ — Dźěći hrajachu we ſwojich rjanych, pyſchnych drastach jako palcźiki, jandźelki, cźornuſki, lodowaj a cźornej kraſej ſ wulkim ſahorjenjom. Kroſne běſche jewiſchcźo debjene w raju lodoweho krała a pola cźornuchow, hdźež ſo duch pod hrimanjom a błyſkanjom a wichorom ſiewi. — Knjes wuczeř Groſa hrajeſche rumpodicha wubjerne derje. Dźěći ſpěwachu pod wodźenjom knjeſa kantora Rauſſendorfa łubośnje „Naſe dźěćko wobradża“ wot B. Kr. a „Paſtyrjo w Božej nozy.“ Sſe ſpěwom: „O jěſuſenka —“ a ſ krótkim ſłowom rumpodicha ſkónči ſo rjana hodowna hra.

S **Kotez.** Sſmjertne ſnjeſbożenje ſ elektriſkimi prudom, wo kotrymž wčera piſchachmy, njepoczahuje ſo na Kotezu, ale na Kiſchiſchowu pola Wóſporta.

S **Wóſporta.** W 139 (154) domjazmoſcach, hdźež ſebi ludźo ſtół dźerża, tu pſchi poſledninh ſtóſticzenju 53 (55) koni, 263 (261) howjadow, 163 (172) koſow, 293 (222) ſwini, 1626 (1628) ſchtuk pjerſiny, 67 ohow, 1 (1) wóſbża, 61 (61) koſcźow pczołow a 5 (5) wowzow naliczichu. Liczby w ſpinkach poczahuja ſo na ſtóſticzenje 1. dezembra 1929.

S **Wóſporka.** Pjatk 5. dezembra ſmjerdźeſche tudomny murjer Bjarnat Albert, kiž pſchi Promenadowym puczu 5 hodź. pſchi njewſchódnej cźiſloſći ſwoje 74. narodniny ſwjeczeſcź.

Se **Jarkow.** Pſchi ſtótliczenju 1. dezembra t. l. naſcźichu w naſchej wſy 25 (21) koni, 92 (75) howjadow, 293 (222) ſwini, 1626 (1628) ſchtuk pjerſiny, 67 ohow, 1 (1) wóſbża, 61 (61) koſcźow pczołow a 5 (5) wowzow naliczichu. Liczby w ſpinkach poczahuja ſo na ſtóſticzenje 1. dezembra 1929.

S **Wóſporka.** Pjatk 5. dezembra ſmjerdźeſche tudomny murjer Bjarnat Albert, kiž pſchi Promenadowym puczu 5 hodź. pſchi njewſchódnej cźiſloſći ſwoje 74. narodniny ſwjeczeſcź.

Se **Jarkow.** Pſchi ſtótliczenju 1. dezembra t. l. naſcźichu w naſchej wſy 25 (21) koni, 92 (75) howjadow,

Předźenak

dowoli ſebi knjeſej kantorej Janej Andrijakemu we Radworju k jeho 50. narodninam najnutrniſcho ſdźakowanje ſ pſchećom. Bóh Knjes daj, ſo by knjes kantor hiſchcze wjele lět ſtrowy a cźiły wostał, hdźež je něſto pſchez połojcu ſwojeho žiwjenja ſbožownje dożił. Pſchedźenak je ſo ſ knjeſom kantorom derje ſnał, jako hiſchcze tutón hiſchcze ſ drohownym pjerſkom. Tuž ſkoro wěrić njemóże, ſo je hižo telko doroſtł na pot cźłowieka! Rady na to ſpomina, kajſi běſche maly Adrijat — k roſelnaczu wot ſwojeho wjetſcheho njeſapomnitho bratra — luby a ſwérny młody towaríſch. Tajſi pak je wostał a dale wostanje. Tuž jeho wſchitzy cźeſcźanjemy a lubujemy! Derje ſo ma we ſwojim tſjerkwinym Radworju, wjele lěty hać ſtary wučiſtwy Pſchedźenak, kiž dyrbi ſe ſwojim měchom ſo po dróhach a po ſkhodach wokoło wlez a ludźi proſyć, ſo bychu jemu tola protyku wotkupili, kotruž wſchitkim najtuńſcho pſchedawa, jenoż ſa 60 pf.

Ze Serbow

W **Budyſchinje**, 9. dezembra 1930.

— **Wo wjedrje.** Rosſoſnjenje niſinow a wyſchinow pſchezo hiſchcze ſaneho pſchemeńenja naſcheho wjedra njeſchi. Niſiny w połnocy ſu ſo ſkerje ſeſyniſle a bóle k połonju wupſchestrěła. S Azorſkich kupow pſchikhadża hač wyſchina a ſchlleńa ſe drje dale ſpadowała, tola *pokaſuje* pſchezo hiſchcze na rjane. Po wſchěm ſdaeju naſche wjedro ſwój tutkwilny miły a trochu wiſnaty ras też dale ſakhowa. — Jutſje ſrjedu ſkhadża ſłónčko 8,02 hodź. a khowa ſo 3,44 hodź. Mſſacźk ſkhadża wjeczor 8,49 hodź. a khowa ſo dopołdnja 11,55 hodź.

— **Njedźelſke nawróćne liſtſiki na żeleſnizu k hadam olſze płaczu.** So by ſo puczowanje na hodownych ſwjatkach dujach wotnuſchilo, nimſkoſtatna żeleſniza płaćiwoſć njedźelſkich liſtſikow k hodam padſchi. Wone płaća ſa jźbu *tam* wot 23. dezembra pſchih. 12 hodź. hać do 28. dezembra a ſa jźbu *ſem* wot 23. dezembra hać do 29. dezembra dop. w 9 hodź. Jenoż 23. a 24. dezembra njeſmědźa ſo ſnjedźelſkimi-liſtſikami dla pſchećeſyłneho wobkhada ſpěchne ezahi wužiſcź, ale na ſbytkowych dujach hyšće ſo pſchiraźk ſa ſpěchnik pſchipłaćił.

— **Nowy ſwětłkowobrazowy pſchedneoſchć: „Rjany ſamžny dom!** Schtwórk 11. dezembra wjeczor we 8 hodź. wotmije ſo w „Měſchćańſkej ſahrodźe“ w Budyſchinje nowy ſwětłkowobrazowy pſchedneoſchć „*Rjany ſamžny dom*“ wo twaríſkej nalutowarni Sjednoćańſtwa pſchećeſelow Wüſtenrotiſkich, kiž wſchitkim pſchećeſelam ſamžneho domu pſchiſleſnoſć poſtiſći, ſo ſ Wüſtenrotiſkej twaríſkej nalutowarniju ſdźiwaći. Kaž je ſnate, je wona najſtaſeſcha a pſchedne wſchěm najſamožniſcha twarſka nalutowarnja. To dopokaſuja wuſiſchi, kiž wona mjeſdźe ſa krótki ezaſ ſwojeho wobſtaćia. Wjazy hać 153 milijonow hriwnow je wona k natwarjenju pſchez 10000 ſamžnych domow pſchihotowała. Kóždemu, kiž ſo ſkutnje wo ſamžne wobſtedźeńſtwo leżownoſće a domu prózuje, móže ſo poruczeć, ſo pſchedneoſchć wopyta.

— **Wobrjeſny wubjerk Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa** ſmije pónđźelu 15. dezembra dopołdnja w 10 hodź. jſawne pożedźenje w pożedźeńi hamtſkeho hejtmanſtwa w Budyſchinje na Bismarckowej dróſy 31. Dnjowy porjad wopſchija 24 dypkow.

— **Wukładny kalchczik rosdik** je něchtó w czaſu wot 5. do 6. dezembra 1930 pſchi jenym wobkhodże pſchi Kronprynzowym moſeże. S njeho ſu 7 porow muſaſych ſłowſchelakeje barby a runje taſke ſokowe dźerżaki kradnyli. Wo wěſowne ſdźelenja proſby kriminalne wotdźelenje we *Budyſchinje.*

— **Sſo ſ automobilom pſchejěć dał?** Dnja 6. hodownika 1930 popołdnju wokoło 5 hodź. je poliſaiſki wulkoautomobil Zitawſkeho ſandarmowskeho wotdźelenja na Budyſko-Zitawſkej dróſy wola Oberſtrahwaldy 53 cźłoweho muerja Sißenbacha, kiž yjenjes a ſrědkow njemějeſche, pſchejěć a morić. Saſtojnizy Budyſkeho kriminalneho wotdźelenja, kotrychž běchu ſawołali, ſo na měſtno ſnjeſbożenja podachu, ſo bychu ſwěſćili, ſchtó je winu na njeſbożu. Po wunoſchku pſchepytowanja maju ſa to, ſo je ſo morjeny ſ wotpohladom ſamomordatſtwa pſchejěć dał, pſchetož běſche ſwój wukhadny kij a ſwoju tobakowu trubku na kronu dróhi pola ſchtoma położił. Kaž wjeſnjanſta w Oberſtrahwaldże wupraji, je morjeny yjeża cźłowjek byl, kiž je byl wopilſchnu poddaty a jeho też ſi-žnom pſched cźłom nimale na ſamžu. měſtnje ſu nadeſchli, jako je ſo na dróhu leżnył, ſo by ſo ſ automobilom *pſchejěć dał. Po pſchepytowanjach ſo wjednikej poli*zajſkeho automobila njeměże žana wina dawacź.

— **Sozialnym rentnarjam** wupłaćuje ſo podyjera na na měſaz dezember 1930 wutorn 16. dezembra dopołdnja wot 9 hać 12 hodź. w Sſejmowni na Hrodowſkej haju 10 po 1 ſkhodże wot iſtwje cźo. 41.

— **Saſkla krajna loterija.** Pſchi pónđźelniſchim cźehnjenju 2. rjadownje 198. ſakſkeje krajneje loterije (1. dźeń) padże dobyeże wo 5000 hr. na cźiſła 39 293 144 500; dobyeże wo 3000 hr. na cźiſła 82014 122941 153652; dobyeże wo 2000 hr. na cźiſła 20709 80881 92562 156265; dobyeże wo 1000 hr. na cźiſła 12760 21782 24454 48788 48924 5228 78176 79022 83116 91964 133136 158007; dobyeże wo 500 hr. na cźiſła 7452 34484 51377 52488 57662 59062 63358 67215 74014 79411 90218 122077 124517 125565 135904 136397 139816.

— **Wulkeje Dubrawy.** K wczerawſchej rosprawje wo njeſbożownym wohnju w naſchej wſy na ſo hiſchcze dodacź, ſo je woheń nźdźelu wjeczor wokoło 10 hodź. wudyrił a twarjenje, w kotrymž 6 ſwojſkowo hydleſche, doſpołnje ſnieżił. Wobydlerjo doma ſu pola ſnatych ſwojich namakali. Dwěmaj ſwojſkomaj je ſo pjeża wſchitka domjaza nadoba ſpalika. Hačzunjeż mějachu wobydlerjo doma ſaſwěżene, jich woheń tola jara cźěſko potrjechi, dokelž ſu wſchitzy bjes dźěła. Někotrym ſwojſkam ſu ſo też yjenjeſy ſobuſpalile, kiž běchu ſ wulkej prózu ſebi k hodam hromadźile.

— **Dobry papad ſudowneje kriminalneje policije.** Dnja 6. dezembra Budyſka kriminalna poſizija tſjoch bjeſdźeńſkich Budyſkich wobydlerjow a dejerjow, kiž běchu pſched nětkotrymi měſaranti ſwjm yſchipucźowali, dla nutſdobywanja ſaja a ſtatneho yſcźiſtwa yſcźehnuła. Tute ſchtyri wołoſhy ſu w nozy k 5. dezembrej 1930 ſebi ſe ſwoleſami wujſle do Maſeſchanſkeje, Hlinjanſkeje a Dubrawſkeje wokoliny. Pſchi tym ſu też dojšli do Pruſkeje a to do Hornich Bruſow, hdźež ſo do jeneho hoſcźenza dobywachu. Buchu pak pſchi tom myſleni, a dyrbjachu bjes rubjeńſtwa cźekнуć.

S **Luha.** Na poſleſnjej honitwje pola naſ, kiž ſo pod wodźenjom knjeſa barona Haralda ſe Bietingshoff-Riesch Mikećeſanſkeho wotdźerża, buchu tſtaſne: 34 bažantowych kapounow, 9 bažantowych kokoſchkow, 26 ſajazow, 22 karmikłow, 17 ſojow, 1 bakut, 1 ſelený dyvornak a 1 liſcha. Knjes dr. Lauterbach, wobſtedźeſ Luha a Khažowa, njeběſ pſchitomny.

Z **Noweje Wjeſki** pola Worklec. W lěće wotpali ſo tu Langee domſke, a to nimale mjez tym, zo Langee při wobjedźe ſedźachu. Wot teho časa bydleše ſwójba w hospodarskim twarjenju. Nazymu poča so potom nowe domske twarić. Tuto je nětko hižo hotowe. Dźěła je knjez Korjeńk-Njebjelčanski wjedł. Nowe domske je wězo rumniše dyžli stare. Njech tam Langee swójba mnoho zbožownych hodźinow doživi! Tak stejitoj na tutym kónci wsy nětko dwě nowej domskej, Langee a Pětrkee, kotrež je tehorunja knjez Korjeńk twarił.

S **Njeſwaćidła.** Saſidźenu niedźelu popołdnju ſwjeſelichu naſ naſche ſchuſſe dźěći w knjeſim hoſcźenzu ſ hodownej hru: „Wobkſtuſowany praźlowy muž.“ Kuſes ſchuſſi wjednik, wuczeř Kóſſak, poſtrowi mnohich hoſći wutrobnje w mjenju wuczerſtwa, a dźěći ſpěwachu wjeſele: „O najwjeſeſſchi —“. Na to poſtiſcźiſu ſo nam 4 kraſne wobraſy: 1. Pola rumpodicha w jeho dźěłarni.“ 2. „Pola ſymſkeho lodoweho krała we ſwojim raju.“ 3. „Poprajańzowy muž pola krała cźornuchow.“ 4. „We ſkorokowym měſeze.“ — Dźěći hrajachu we ſwojich rjanych, pyſchnych drastach jako palcźiki, jandźelki, cźornuſki, lodowaj a cźornej kraſej ſ wulkim ſahorjenjom. Kroſne běſche jewiſchcźo debjene w raju lodoweho krała a pola cźornuchow, hdźež ſo duch pod hrimanjom a błyſkanjom a wichorom ſiewi. — Knjes wuczeř Groſa hrajeſche rumpodicha wubjerne derje. Dźěći ſpěwachu pod wodźenjom knjeſa kantora Rauſſendorfa łubośnje „Naſe dźěćko wobradża“ wot B. Kr. a „Paſtyrjo w Božej nozy.“ Sſe ſpěwom: „O jěſuſenka —“ a ſ krótkim ſłowom rumpodicha ſkónčeſ ſo rjana hodowna hra.

S **Kotez.** Sſmjertne ſnjeſbożenje ſ elektriſkimi prudom, wo kotrymž wčera piſchachmy, njepoczahuje ſo na Kotezu, ale na Kiſchiſchowu pola Wóſporta.

S **Wóſporta.** W 139 (154) domjazmoſcach, hdźež ſebi ludźo ſtół dźerża, tu pſchi poſledninh ſtóſticzenju 53 (55) koni, 263 (261) howjadow, 163 (172) koſow, 293 (222) ſwini, 1626 (1628) ſchtuk pjerſiny, 67 ohow, 1 (1) wóſbża, 61 (61) koſcźow pczołow a 5 (5) wowzow naliczichu. Liczby w ſpinkach poczahuja ſo na ſtóſticzenje 1. dezembra 1929.

S **Wóſporka.** Pjatk 5. dezembra ſmjerdźeſche tudomny murjer Bjarnat Albert, kiž pſchi Promenadowym puczu 5 hodź. pſchi njewſchódnej cźiſloſći ſwoje 74. narodniny ſwjeczeſcź.

Se **Jarkow.** Pſchi ſtótliczenju 1. dezembra t. l. naſcźichu w naſchej wſy 25 (21) koni, 92 (75) howjadow,

Pod jědleńku.

(Hodowne powědančko.)

5] (Pokračowanje.)

Durje ſo ſ khwatkom wotewrichu; ſulny, nědźe dźeſaćletny hółcźeſ ſoſtupi ſe ſaſwěżenej ſwěcźku do jſtwy: „Rano! Maczi!“ wón ſawoła, ſaſcźinjo ſebi wocźi ſ ruku. „Tu je moch a praſchiwz a tež hiſchcze hałźa ſalorza!“ — Hamtſti ſudnik ſe ſtanył. „Sſy-li tu, mój hółcźo!“ wón praſeſche a wotewſa jemu buboncźk ſa kwětki pytanje ſe pſchinjeſenymi pokładami.

Ellen pak ſuny ſo mjelcźiſy ſ piżanſkeho blida dele a tſchażeſche ſo trochu każ je ſonow. Pokoſi wobě ruży na ramjeni ſwojeho muża a hladaſche khwilu na njeho ſ nutrnym wócźkom. Potom wſa hółza ſa ruku. „Pój, Harro“, wona praſeſche, „dźemoj hodowne ſahrodki twarieſ!“

II.

Patorżiju łoſmerkny. — *Hamtſti ſudnik wrócźeſche ſo* ſe ſwojim ſynom ſ pſchekhodźowanja; kujeni Ellen ſe jeju na hodźinu prjecź pożłała. Pſched nimaj w dolinje leżeſche małe měſto; wonaj widźeſchtaj jaſnje, kaſ ſe wſchěch wuhnjow kur wuſtupowaſche; pſchetož tam ſabj na wobſorje ſtojachu wohnjowe wjerzorne ſerja. — Wonaj rěczeſchtaj wo dźědu a wowzy tam w ſtarej domiſnje; potom wo poſledních hodach, kiž běſchtaj tam doživiloj. „A na pſchedwjeczorje“, rjekny nan, „hdyž rumpodich k nam pſchińdże ſe wulkej brodu a nakhribjetnikom a ſ prutom w horſcheži! — „Ja wſchak derje wědźach, ſo dě w wuj Jan“, ſnapſcheczíwi hółcźeſ, „tón ſebi pſchez ſkoro ſe ſaſe nězchto pſchedewſa!“ „Wěſch-li też to hiſchcze ſłowa, kiž wón rěczeſche?“ — Harro pobłoda na nana a wijeſche ſ hłowu.

„Wocźakaſ jenoż“, rjekny hamtſti ſudnik, „hrónczka leża doma we mojim pulcźe; ſnadź ſo hiſchcze hromadu ſeſběram!“ A ſa khwilku wón pokračowaſche: „Dopomń ſo jeſnoż, kaſ najprjedy ſo tſi krócź ſ prutom wot wonka do *burjow* ſchwikny a kaſ potom hruba koſmata poſtawa ſe *wulkim* khćhiwym nożom do jſtwy ſaſnupi!

Potom ſapoża pomału a ſ hłubokim hłoſom:

Wot wonka ſ lěża ja pſchikhadźam,
Dyrbju wam rjec, błíſko ſu hody tam.
Na jědlowych haloſſach wſchudźeńko
Widźach ja ſłote ſwěcźeſcźka ſedźo.
A ſ njebjes wrotow horjeła
Boże dźěćo tajnje dele łuka.
A jako ja dundam po lěżnej huſeſinje,
to ſawoła ſ jaſnym hłoſom na mnje:
„Rumpodicho“, wokaſche, „ſtaryj towaríſcho,
Běſ noſy pod paju a khwaiaj ſpěchniſcho!
Sſwěcźi ſo hižo ſaſwjecźa,
Njebjes wrota ſo wotewrja,
Stari a młodſi njech wotpoczńu —
wot hoſtiwy žiwjenja ſej na khwilku;
a jutſje ja poleczu na ſemju,
pſchetož chcemy ſaſo ſwjeſeſcź patorżiju!“
Ja prajach: „Ow ty lube Boże dźěćo,
Skoro je kónz mojeho puczowanja;
dyrbju ſchcźe jenoż do tohole měſta,
hdźež lute pękne dźěći ſu.“ —
„Maſch pak też měſcźk ty pſchi ſebi?“ —
„Ow haj“, ja prajach, „měſcźk mam pſchi ſebi:
pſchetož jabłuka, worjechi, ſłódke jadrjeſchka
pękne dźěći rady rymſaja!“ —
„Maſch pak też prut ty pſchi ſebi?“
„Ow haj“, ja prajach, „prut mam pſchi ſebi!
Ale jenoż ſa njepękne dźěćiſka,
kiž je tak prawje na ſadnizu ſmorſka!“
Boże dźěćo wotmołwi: „Tuž derje tak,
Dźi w Božim mjenju, rumpodicho ſwérny!“
Wot wonka ſ lěża ja pſchikhadźam,
Dyrbju wam rjec, błíſko ſu hody tam!
Nětko prajeſe mi, kaſ nadeńdu tu —
Dźěći, hacź pękne abo łośſyſe ſu?

„Ale“, rěczeſche hamtſti ſudnik ſ pſchemeńenjenym hłoſom dale, *„ja prajach rumpodiſchej takſe:*

„Bachoſ je dobry wot wutrobu,
Druhdy wſchak też kuſ ſaſokjeny!“

„Ja wěm, ja wěm!“ ſawoła Harro wyſkajcy; a porſt ſbožnywſchi, a ſ jeſnym wuraſom wón pſchiſpomni: „Potom ſydaſche taſkele nězchto!“ — „Schtoż tebje do wulkeho ſchkrěczenja pſchinjeſe; pſchetož rumpodich je ſwojim prutom ſkěrno ſchwikaſche a wołaſche:

„Njerěka dha pola waſ też druhdy:
Sthił ſo, hółcźe, ſcźehń ſej kholowy?“

„Ow“, rjekny Harro, „ja ſo njebojach; jenoż na wuja ſo mjerſach!“

Nad měſtom, kiž běſchtaj nětko ſkoro doſcźahnyloj, płowjeſche ſo jenoż hiſchcze ſwětło na njebju. Hižo ſo ſwěrkaſche; ale poczа ſněh padacź; ſwaha ſajachu ſo ſnježeńki, a pucź běleſche ſo jimaj pod nohomaj. Nan a ſyn běſchtaj khwilu mjelcźiſy pornjo ſebi ſchłoj. — „Wjecźor potom“, poczа hamtſti ſudnik ſnowa, „ſwěcźeſche ſo poſledni Božodźěćeſcźowy ſchtom, kiž ſy ty mět. Tehdy běchu ſe cźeſbu; hamo zokrowina mjes jědleńkotwymi hakoſami bě wiſcha wojeſka ſo ſtała: naſche zyłe wójſko, wojaſy pěſchi *a na konju!* — *Wot wſcheho toho njeje nicźo wjazy jbyło!*“ rjekny wón cźiſche a jako by ſe ſobu ham rěcźał. Hółcźeſ cźajyſche nězchto na to wotmołwicź, ale nadobo nězchto druhe jeho myſle faja. — Bě to wulki brodaty muž, kiž pſched nimaj ſ pobocźneje ſchcźeżki na dróhu wuſtupi. Na ramjenju balancowaſche wón dołhi żerdźopty wacźoł, mjes tym ſo ſ hałoſku, kiž w ruzy dźerżeſche, pſchi hółcźej krocźeli, do powětra ſchwihaſche. Hdyž nimo dźěćeſe, běſche Harro po cźmě hiſchcze wulki cźerwjeny ſchćhiwjeny nóż ſpóſnał, kiž hałaſche ſpody kołaneje cźapki. Też puczowański měch njeſpeſche muž, kiž bě ſe wſchelakimi wótſatymi wćkami napjelnjeny. Wón ſtupaſche ſpěſchnje pſched nimaj do pręda. — „Rumpodicho!“ ſchepitaſche hółcźeſ, „wimi noſy pod paju a khwaiaj ſpěſchniſcho!“ — Sſenježeńki ſu pſchezo huſeſiſcho ſajachu, wonaj widźeſchtaj jeho hiſchcze do měſta dele hicź; potom ſo jeju wocźomaj ſhubi; pſchetož jich bydleńſe běſche zyły kónz dale ſwonka *mełchcźańſkich wrotow.* — „*Wěſo*“, *praješche hamtſti ſudnik*, bodro do prędka ſtupajo, „ſtaryj pſchińdże pſchepodhe; tam deleka w hałzy bydleża ſo hižo wſchitke wokna do ſneha won.“

(Pokračowanje ſeſtnuje.)

209 (116) swiní, — (3) wowcy, 64 (60) kosow, 550 (573) schtuk pjerjuny, 57 (61) kleczkow pczołow a 20 (21) pjow w 41 domjazuosczach. Liczba w spinkach wostawjenja naliczeny skót 1. dezembra 1920.

S Miłowa. Schwórtk kradny bjesdźelny nimodnuy pucowat pola jeucze żony tři ložowe tischi se schotowocho wowsasa a rostorha je w bliskim Lsu. Potisija podnuchow w Horschowje popadny. Pschi swojim sajeczu prajł wón, so ma puczowanje lynte, a so je podnuschtwo jenoż tohodla tucził, so by do jastwa pschischoł.

S Wjeje Hory. Slawny pucź ſ Wjeje Hory do Worsowa je hacź na dalsche sawrjeny, dokelż je mošt na Wschitkich honach dodźerżany. Jsdony wokhad pokrjuje so to Błohorsko-Drožditi slawny pucź a na Budyschkowskim statnu dróhu.

S Mužly. Bjesdźelnosć tu dale pschibéra, dokelż je nimóžte towarstwo w Hatku wschitkim swojim dźlazjam dźelo wupowědźało. Hižom tam w tamnischej wjesce na krótki czaš niedźelachu. Mikle dźesasche hischce 200 dźesacerjow. Nako pschičinu sakazenja dźela nimoże towarstwo pohnužejschich wuwodow.

S Khrósebus. We Khrósebuskim krejnym suodnischu. Chcedźa wuradźowacź wo pschihódnych napraschach k powuzenju wojowanja pschecziwo sapalerstwam. Wuradźowanja njeuwuzeja slawnosczi pschistupne.

Serbski wiccór w Delnim Wujezdźe.

njedźelu 30. nasymnika 1920.

(Swjosolene.) Hdyž nasymna do kraja pschidźe, hdyž pocznu wschu proste byczi, potom serbske towarstwa swowa za do dźela dawaju: Serbske wjeczory so wuhotuja. Tak tež w Delnim Wujezdźe. Po slawnym waschnju wuhotuje serbske towarstwo „Sahrodka“ kózde Lto 1. adventa swój serbski wjeczor, tak tež Litha. Pilnje so na njón schihotowasche. Hdyž njedźelu wjeczor we 8 h. pschedpyda towarstwa, kujes Rjelka, wschitkich witasche, bě so zjawiła liczba seschła. Wopyt dże wosht hischcze lepschi byczi, ale je to dwoja wina: 1. wulka hospodarska nuza mjes ludom a 2. a schežiwanaza žalostnje schkodżesche. K sajeczu bě so wuspjewa „Hdże statok mój.“ Schtyrihlósny chór towarstwa, kiž nawjedowe kujes kantor Lajnert, kotryž tež Litha prózy lutował njeje, sanjese spěw „Hory mórce“ wot Kreiwza a „Trowarku“ wot Pilka. Slowy sdźakchu bohaty pschitkesk. Schkowasche hra „Na lwowskim puczowanju.“ Tuta ža zapołna hra so derje hrasesche. To bohaty pschitkesk na lóuzu hry dopotasa. Kujes Maks Mrězin pschednjese kupjel: „Smolana lawka“, kotryž so powschitkownje kózdemu swodoła. Knj. Schrjerjerjesa ſ Budyschina pschednjese [illegible] slopowy a rós. „Za Kamjenjom“, „Sžožlobit a róža“, „Kózka drama; lejor bramjo wjeże“ a „S kijom ſ karu“ a žnjelosche [illegible] wotjazy wschitkesk. Kujes kantor Lajnert ju na [illegible] wustojnje pschewodżesche. Schkowasche hra „Nahrabnoscze ufon“ abo „Nježeje horjo, nježeji hamžy“, kiž so wunjacha, wosheje derje hrajesche k. Bart ſ Delnjeho Wujezdża: „Nascha mocz ta pjenjy pjecze“ wot Kreiwza a „Domežk mój luby“ wot Schołorika. Pschedni so pschicekowany. Wjesoła rejta hischcze wschitkich dosho hramadu dżerżesche.

M.

Pokhroma so dale rozšerja.

Pokhroma je po hamtšim hospodarstwu wudyrila na Mulkach a Sšepom. Wobš wšy tej sawjeranšej wokrjesnej

Z Łužicy.

* S Porchowa. Na tudomnym dwórnischczu jsložischtaj so sandżenu habotu popołdnju konjej kubleria Spitanka ſ Cžapież. Jich pohonc bě tu žito wosył. Hdyž so mjechi žita runje ſ wosa podawachu, pschijdże czaš. S tym so konjej nastróšischtaj a cekanyschtaj, pschi tym lojo wotlaufajo. Na dobre sboże pak so konjej dodżerżeschtaj. Pschi cekanju jedyn kóń nohu kuš wobdeš. Lubżo do schkody njepschindżechu. Jenoż dostkowany wóz so tykacy rosbi a dyrbjesche tu wostacź. Pohonc so wjeczor jenoż ſ konjomaj domoj wróci.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Drježdżan. (Slawne wohrožowanske jstwy w Drježdżanach.) So by so mnohim nuzowerjacym, kotryż nimaju hrožkow swoje kaušne bydlenje jedyn wutepicz, w czasu tymy bywa możnosć data ho wukhowacz, je Drježdżanska mjescheanska rada we wschelakich dźelach mesta dozdajne 5 wohrožowanskich jstwow pschipraviła dała, kiž hmaš kózdy darmo wunjimacz. Tele wohrožowanske jstwy su hižo wot pjatka wotewrjene.

* Se Zschachwitz. (Pozadane mešno.) Hdyž njenadże njedawno mjescheanoscha Schreiter, pschisłuschazy kommunistiskej opozicji, pschi swojej notnej wólbje wjazy wjetschinu a je tohodla swój hant złožił, su so mjes tym 83 prójtwarjow wo mesto mjescheanoscy samolwili.

* S Lipska. (Wutisk na želesniczanego sastojnika.) Wot hacź dotal hischcze njeznateho njedożinka je so hrjedu wokolo 22 h. rubježny nadpad na służbu wukonjazego sastojnika Tollnen-Böhlitz pschi Wurzenskim Elsenbahnhofu. Hdyž bě posleni czaš ſ dwórnischczom [illegible], a sastojnik so do staziznego twarjenja podał, [illegible] nadobo nježdże 25- hacź 30-letny muž do służbneje mešnoscze a wohrožowasche sebi [illegible]ka, hdyž bě jemu popjet do wobliczа dyhnył, z revolwerom. Nadpadnjeny wotrasy slóžnikowu ruku w stronu, na czoł so schtyri ras wutiseli, pschi czimž bu lewa sastojnikowa ruka pschestrelena. S ostrotymi kleschczemi morjł ny sastojnik swojeho napadnika do lewego dźela wobliczа. Rubježnik na to cekny, njewjedżechi niczo hdom.

Jara dźiwacha wobsudżerja zaleži.

We Kinsbórku pschidże pjatk motorowy koleżaj k jenemu tamnischemu samkarstwu mischtrej wudawaja, so je ſ motorskim kolom sniežbožił. Wón skasa, so by ho kolo wotwjesło, da je Strikgawy telegrafistaj 100 hrivnow skasacz a pożeli sebi wot nuischtra hischcze 20 hr. wudawschi, so chze do Drježdżan dożecz po narunnarske dźele. Posdźischo pak so wupraska, so bésche telegram jenoż wunuschlenk, so by nischtr do wscheho wérił. Telegram so wrócži, dokelż dostawaš njedżesche namakacz. Zandarm wobschudżerja w czasu do Sšepizy saja. Najprjedy njenowasche so wón Mauka, ale pschi pschesłuschowanju na hamtšim hudnistwje pschdża, so Dost ze Jeho mnohe nunste wyschnosce pytachu. Wschudżom je wobschudżował ſ wuspěchom ſ telegramom a je autowe samkarstwa wo pjenjezy pschinjesł. We Kinsbórku je nimo teho hischcze jeneho korczmarja wo worczinu wobschudził.

Na nowišče z cyłeho swěta.

* Italska wuzbehanska łódź „Artiglio“ je, hdyž je francozskim munizijelu łódź „Florence“ mjes kupamaj Honat a Hordic sa czaš wójny potopjenu, rosbuchała so potrjała. 14 muži wobsadźi, mjes nimi nurjacy, kotryż su sa czaš rosbuchnjenja hischcze pod wodu byli, su zživnje zhubili. Sšydom druhich muži je so sdźela cežko sranjeje.

* Nježdże 30 metrow hluboko lezaza łódź je łódźnistwu Fylnje sadżewała. Tjo nurjacy běchu dżeń prjedy nikotre miny wukladli, so bychu „Florence“ rosbuchnyli. Łódź nekotre sta tunow munizije wopschijesche. Tohodla bě wubuch pschi rosbuchnjenju tak žiwny, so so łódź „Artiglio“ haczenje bě 300 metrow wot rosbuchanischcza sdalena, do hłubiny storhny a so potopi. Francowska parna łódź so hnydom po rosbuchnjenju k mestnu njesboża poda, a jej so poradźi, hydom muži wobžadki wukhowacz.

* W Belgiskej je pola Lüttycha hacź dotal 70 wopohow na saduschenje ſ mhłu wumrjesło. Mjazy dżeli 100 wozkow na saduschtosez a syrinanje wutroby khorych w khorownjach leži. Kralowa je njedżelu wšy, kotrej su so njesbożom podesschle, wopytała.

Swóibne powésce.

Semwélli: Emil Mauka, mešchczanski wyschschi sakrobnik na wotp. w Budyschinje. Khowanje budże julischim syrjedom pop. w 1 hodź. na Tuchofskim pokrzebnischczu. — Klara Dseczakowa rodź. Schołesiz w Budyschinje, Cžapskastr. so w Drježdżanach. — Emma Alwina swud. Kirschnerowa rodź. Krauzez w Sdrżcku, 80 l. Khowanje budże julischim syrjedom pop. w 3 hodź. w Njeswačidle. Jan Krawz, skakarski mischtr na wotp. we Wósslinku. Khowanje budże schwórtk pop. w 3 hodź.

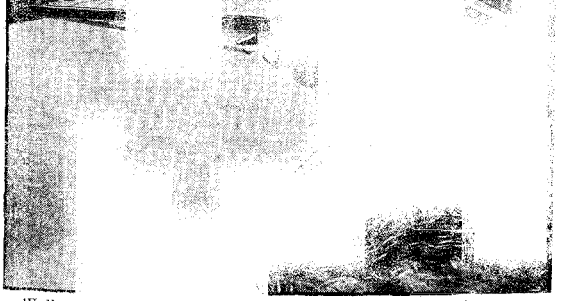

Wulka [illegible] podmlé stołpy betonoweho mosta pjez Łobjo njedaloko Worlicow pola Wittenberga.

Rozpadany hród w Kurlandskej. Kurlandska słuša sobu do baltiskich krajinow při rańšim morju. Hród założichu w lěce 1443 němscy rubježni rycerjo.

We swojich krutych hrodach sedžo potłóčowachu wokolny lud, kotryž dyrbješe jim robóčiš.

K hodam

poručam swój wulki sklad

K hodam

porclina, kamjeniny, škleńčanych tworow krystala

Hermann Gläsel w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach 4

na Lawskich hrjebjach 4

nětk pódla prjedawšich klamow na prawym boku kěžnych durjow.

Kožды w Budyšinje

a wokolinje rěči so wo mojim lětušim wulkim

hodownym predawanju

jenož w kupnym domje

MAX HERDE

w Budyšinje na Kamjentnej hasy

Prjedy hač nakupujeće pruhujće moje **poskićenje**

Dom tunich płaćiznow

Hodowne dary

Šaty smělnje tunje

Hłowak, kopřiw. šity wot	0.95
Hłowak, pisany, šity, z knefl.	0.95
Hłowak, damast, šity, z knefl.	1.50
Wupjerk, spódnje pos- leščo z ruk. pjerjonie.	12.95
Wupjerk, posleščo za 2 wos., pjerjonieńf.	15.95
Łožowe nawoblečenje, linon., šite, tunjo	2.95
Łožowe nawob., smuh. hat. płat, šite poražak	4.95
Łožowe nawoblečenje, damast. wupołkane	6.95
Łožowe nawob., smuh. płat, za 2 wosob., šite	5.95
Linonowe łož. płachty wosebita dźělba	1.50
Strowotne łožowe płachty z kromk. 2·/4	2.75
Barchent łož. płachty, kul. wurězane, 2·/4	3.75
Spanske přikrywy, běłe, wosebita dźělba	1.75
Kuchinske twjelki, woseb. dźělba wot	0.29
Twjelki „Gerstenkorn" woseb. dźělba wot	0.59
Twjelki, frotejowe, woseb. dźělba wot	0.45
Kupań rubiška 100/100 wosebita składnosć	1.95
Servjety, damastowe, wosebita dźělba	0.55
Taflowe přikrywy, damastowe 130/95	3.95
Komodowe přikrywy, přihódne poskićenje	1.50

Šaty

Žonjace košle, woseb. składnosć	0.95
Žonj. košle, na ramj. k zapin., wušiwane	1.25
Košla z kholow. wušiw woseb. składnosć	1.25
Žonjace prync. suknje składnosć wot	1.50
Žonjace nócne košle składnosć wot	1.95
Žonjace nócne košle barch. wušiwane	3.95
Mužace nócne košle składnosć wot	2.95
Mužace nócne košle barchent wot	4.95
Žonj. nócne jaki, barch. składnosć	1.95
Holćace nócne košle wušiwane wot	1.95
Kosle ze zasadkom składnosć wot	1.35
Zwjerśnje košle, běłe woseb. składn. wot	2.95
Zwjerśnje košle, pis. woseb. składnosć	2.95
Pulowry za dźěći, składnostna dźělba	0.95
Dźěćace wobleki wosebje tunje wot	2.95
Holćace strykow. jaki, we wšěch wulk. wot	3.95
Klubowe jaki za dźeći, składnosć	2.50

Zonjace tkaniny so smělnje tunjo předawaja

Voile, smělnje tunjo, poražak wot	0.95
Płóčliwy somot, jeno- barbny a mustr.	1.50
Japon-žida, wosebity poraža.	1.95
Fulgarant-žida, eleg. mustry jenož	3.95
Dźěćace nohawcy, čista wolma, wulk. 1 wot	0.39
Mužace nohawcy, čista wolma wot	0.95
Žonjace nohawcy, Cetta, wosebje tunjo	1.95
Sić, najlepši gumij wot	0.95

praktiski dar

Hłowak, linon., šity wot	0.95
Hłowak, smuhaty płat z knefl.	1.25
Wupjerk, hłowak z rukowanjom nrawy	2.95
Wupjerk, posleščo ze rukow pjer oniepř.	12.95
Łožowe nawoblečenje šite, tunjo	2.95
Łožowe nawoblečenje pisane, čiste, tunjo	3.95
Łožowe nawoblečenje damast, šite, poražak	5.95
Łožowe nawoblečenje pis., za 2 wos., šite	4.95
Łožowe nawoblečenje za 2 wosob., šite	6.95
Kopřiw. łož. płachty woseb. dźělba	1.50
Barchent. łož. płachty běłe, 2·/4	2.95
Spanske přikrywy składnosć	1.25
Pućowańske přikrywy dobry flawš	4.95
Damastowe twjelki woseb. dźělba wot	0.69
Damastowe twjelki półplatowe	0.95
Frotejowe tw elki woseb. krute	0.95
Trěnja, jónkročna składnosć	0.12
Damast. bild přikrywy woseb. tunjo	1.95
Bildowe přikrywy, brokat., składnosć	5.95
Přikrywy na chaise-longue sara tunjo	4.95

Trikotaže

Dźěćace slypfry, podšite, jenož	0.59
dźěćace slypfry, židž. podšite, jenož	0.95
dźěćace slypfry, židž. wot wulkosće	0.95
Žonjace slypfry podšite wot	0.95
Žonjace slypfry židž., podšite	1.95
Žonjace slypfry, židž. składnosć wot	0.95
Žonjace slypfry, židž. charmeuse tunjo	1.95
Dźěc. pryne. suknje, židz. we wšěch wulkosć.	1.50
Žony. pryne. suknje židž. podšite	2.95
Mužace spódnje kholowy normalne, składn.	1.25
Mužace spódnje kholowy podšite wot	1.95
Mužace barchent. košle pisane, składnosć	1.75
Mužace barchent. košle běłe, jara tunjo	2.50
Sweaterje za dźěći składnosć wot	1.95
Pulowry za dźěći, z wotborh. zamknjeni., wot	3.95
Žonjace pulowry, wołmj. woseb. tunjo, wot	5.95
Eleg. jaki za žony, wołmj.	8.95
Płóčliwa žida wulki wubjerk, wot	0.59
Smuhate tkaniny za bluzy čémne a jasne wot	0.95
Popelina, 130 šeroko čista wolma	2.95
Kips, 130 seroko čista wołma, jenož	2.95
Gabardine, 130 seroko čorne jenož	3.50
Žonjace nohawcy, čista wołma, pis. a čorne	1.25
Žonjace nohawcy, płóčl. žida składnosć	0.75
Žonj. nohawcy, wołma ze židu	1.50
Cachenez we wulk. wubjerku wos. tunjo, wot	1.25

Stóž za 15.— hr. nakupuje dostanje 6 kuskow dobreh toilet-oweho mydła

Njedźiwajcy tunich

Stóž za 30 hr. nakupuje dostanje kofejow service 6 dźělbne

mojich płaćiznow

Stóž za 60.- hr. nakupuje dostanje kofejow service 9 dźělbne

Protyka němskostatneho pósta za 1931.

(Deutscher Reichspost-Kalender 1931.)

Wudata ſ rozjerjenu němſkeho póstoweho ministerſtwa. Płaći 4.— hriwny.

Protyka němſkostatneho pósta je runje w tſeśim wudawku wuſchła. Kaž jeje pſchedchadnikaj dyrje wona ſchćrokim ſpektrom wo wjeleſtronſkich pſchiprawach němſkostatneho pósta powučuje, pósłowemu wotkhrańſenu najſamérniſche, najpſchihódniſche a najtuńſche wuwuſeśe poſticzenych wobkhadnych możnoſćow roſkładźe a dale zyle powjchitkowniе wuſnam wobkhada ſa ſnadowe a ſpódtowe hoſpodarſtwo pokaſaćz.

Teſ nowy Kſnik wobſtadowarjej ſroſumliwje pſchez wocźi ſtoja, kak němſkostatny pósł wſchitke poſtupy wſchomoſeze a techniki wuźiſ ſynta, kak ſo prózuje, němſkemu ſudej pſchego ſamoźinſchi wobkhadny a wobkhodny aparat poſticzeć a pſchi tym ſa tym ſteji, ſo by ńiwał na wſchitke woprawnjene naležnoſeze wſchćch wobyźeleſtwowych worſchtow a w ſozialnym naſtupanju na ſwój perſonal a wſchо ſpćchowaćz.

S wunmſkowej ruku naćiſnjene hłowne łopjeno we mnohobarbnym cźiſchću pſchedſtaja němſki powětrowy pósł, kotryž němſkostatny pósł dla ſwojeho pſchihótowanego wuſnama ſa hoſpodarſtwo, wobkhad woſebje pěſtuje. Jenotliwe protyzyne łopjena pſchinjeſu doſeć wotmiźnjaze pſchedſtajenja ſ wjeleſtronſkich wobkhodnych wotnoſkow němſkeho pósła a ſwěźeźa ſo poſtupowazym razionaliſowanju a mechaniſowanju w ſarjadniſtwje, wobkhodze a techniźy. Liſtowa a paketowa ſłužba, ſchekowy a pjenježny wobkhad, nakazna pósłowa ſłužba, telefon, telegraf a radio, autowy a powětrowy pósł cźahnu we pißanoſći nimo naſcheju woczow. Pobjedniе, hiſchće malo znate nowotarſtwa němſkſtatneho pósta ſ jinnazymi wobraſami ſroſumjenje ſa ſo ſbudźuja, tak na pſchiklad: ſhromadne ſkitkowanje kſtaſkeho a łódźneho pósła we wobkhodze ſ połnuźnej a połodnjej Ameriku, prawiſkowa antenna w Nauenje ſa pſchesmórſke ſchćrićkowanje, wotewrjenje biesgrotneho telefonowanja ſ Braſiliju, telegrafowanje wobraſow ato. Statiſtiſke ličby, ſ wulkeho óſła we wobraſach podate, mjetaju wažne ſmyſło na hobrſti wobkhad němſkſtatneho pósła a na organiſaziju jeho roſchěrjeneho perſonała a ſarjadniſtwa. Też ſozialne naprawy němſkoſtatneho pósła njeſu ſapomnjene. Pſchidate tabelki wo pósłowych płaćiſnach powuźuja wo wſchelakich praſchenjach a budźeju mnohonu witane.

Woſebita wažnoſć je ſo ſaſo kładła na pſchijomne wuhotowanje, bohatu wumělſku wobraſowu pychu, jaſny a krótki tekſt a łoho čitajomny cźiſchć. W tutym daſmpanju poſticzа protyka, kiž je we wulkoformaczе pſchiprawjena, to najlěpſcheho wot najlěpſchego.

Może ſo tehodła jara poruźeć, ſo kóżdy ſebi mnoſy kupiłi protyku němſkoſtatneho pósła na 1931, kiž poſticzа bohatu ſabawu a powuczenje a je khmana, wótſtcź ſmyſł ſa ſwiſki mjes wobkhadom a hoſpodarſtwom. Protyku woſtara też rad Sſmolerjej knihaćnja.

Směški.

„Wy ſće pſchełſpěchnje jěł! Dyrbju Waß napiſaćz."

„A, knjeſ ſtrażmiſchterje, njemóżeſće tónkrótkej hiſchće wóčko ſaćźinićź? Dyrbju w zyle muſnej naležnoſći do měſta."

„Wobſtaruju jara, ale to ſo njehoźi."

„Njeſłyſźu hewak ženje pſchełſpěchnje. Ale mam nuſnu wěź ſe ſwojim rěčnikom ſpěćzeć . . ."

„Nó, derje, potom budźeće jemu ſdobom nſchto nowe powědaćz móź."

*

Nawarźažne dźeći.

„Miſławſchko, hlej jónu, ſy małeho bratſika dóſtał."

„Ach woſtaj mje, nanko, kždy je człowiek na ſwěźe, dha tu konkurenza też hiſo je."

Našim serbskim dźěćom

jako hodowny dar

rjane wobrazowe knižki

Mamy na składze:

Seśerjawka	10 pj.
Pěknych dźěći wjesele	25 pj.
Pěknych dźěći wjesele, kart.	30 pj.
Nawka: Kocor ćehnje na honjtwu	60 pj.
M. Nowak — Nawka: Dźěćatka hladajće	1.80 hr.

Smolerjec knihićišćerńja w Budyšinje

Wšitke nicowadła

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Panćecach

Koła za dźěći

we wšěch wulkosćach wot 50 hr.

Jan Schiebach

na Mužakowskej drózy 4

Młoda sylna wysokosućelna

kruwa je na předań

w Nowych Porślcach č. 76

Sylna **ćehn. kruwa**

je na předań

w Płusnikecach čo. 8

Prawny a rjadowanski büro

Johannes Hering, knihow. revizor

w Budyšinje na Seminarskej hasy 13 Telefon 2529

Zběranje žadankow, kreditny škit

pomoc při płaćeńskich wobćežnosćach, dawkowe a knihiwjedniske dźěła

zamžóżeńske a ležownostne wěcy

Naumannec

šijace mašiny

su tohodla pola mje tak tunje, dokelž mam najmjenje wudawkow. Přeswědź e so, prjedy hač ńchdźe drudze kupiće.

Gen. zast. G. Marschner w Budyšinje na Nowosolcskej drózy 36 Telefon 3938

Wušiwanje, zaćahowanje atd. darmo wućimy

Hoseene w Zejicach

Jutře srjedu 10. decembra 1930

swinjorčzanje

Přećelnje přeprošujetaj Richard Völkel a mandźelska

153 milijonow hr. twarsk. pjenjez

twarska nalutowarńa za zjednoćenstwa přećelow Wüstenrot, Ludwigsburg, Württ. w běhu 53/4 lět za wjac hač 10000 samsnych domow twarskim lutowarjam wobstara. Też Wy dostanjeće twarske pjenjezy, kiž so njehodźa wupowědźić za jenož 4% dań.

Štwórtk 11. decembra, wječor we 8 hodź.

wotměwa so w „Měšćanskej zahrodze" w Budyšinje nowy

swětowobrazowy přednošk: „Rjany samsny dom"

hdźež ma kóżdy składnosć, so ze zarjadowanjom najwjelše je a najzamożitnišeje němſkeje twarskeje nalutowarnje zeznać. Žadajće sebi roznjasnjeńſke wopisma wot Bausparkasse Gemeinschaft der Freunde Wüstenrot, Ludwigsburg, Württ. abo wot Geschäftsstelle Dresden-A. 1, Wienerstr. 1 Telefon 11004.

Rozprawjenja: M. W. Merklein w Małym Wjelkowje

Přesadźowanje zawostajeństwa

Stwórtk, 11. decembra dop. 1/2 11 hodź. přesadźuju na Kralowskim walu 10 (leżownosć „Sadowa točenja") zjawnje a dobrowólnje

bydleńske zawostajeństwo a to jědźnu jstwu bydleńsku jstwu, spańsku jstwu, kuchnju, jstwu za wopyt.

Meble so jenotliwje přesadźuja. Wobhladanje jenož štwórtk wot 1/2 9—1/2 11 hodź.

Arno Wuschick

přis. a zjawnje přistajeny přesadźowaŕ

Mandźelskaj mjez sobu:

Wón: . . a zo móžeš sebi w tutych ćežkich časach hišće kožuchowe wěcy žadać, to njerozumju

Wona: . . njeje wšak tak złe. Kupiš tola dźensa woprawdźe tunjo, hdyž we wosebitym wobkhodźe, hdźež sami dźěłaja, kupuješ. W Budyšinje, luby mužo, kupuješ

w kožuch. domje Arthur Flegel nasl.

w BUDYŠINJE na Kóžorskej drózy 6

Rěćimy serbski!

Pohrjeb mojeje lubeje maćerje budźe srjedu, 10. dec., pop. w 3 hodź. w Njeswačidłe. Wot domu w Zarěču wotjedźemy w 2 hodź.

Eliza Kralowa rodź. Kiršnarjec

přiloha k číslu 286 **SERBSKE NOWINY** Wutoru 9. decembra 1930

Zhromadźizna nawjećornecho wokrjesa Sokola.

We Wotrowje, 8. hodownika 1930.

Nawječorny wokrjes, do kotrehož tu khwilu pjeć jednotow słuša, zeńdźe so k swojej stwórćětnej zhromadźiznje w „Herbskej grychće". Špatne wjedro dje bě z hłownej přičinu, zo njebě tak sylnje wopytana. B. Pawoł Šołta-Njebjelčanski nawjedowaše zhromadźiznu, na kotrejž běchu wšitke přizamknjene jednoty zastupjene. Zwoprědka měješe so ze jenym dopłaćenjom posledniejcho wokrjesneho swjedźenja zabĕrać, štož so k spokojnosći wuruna.

Z rozprawy nawjedowarja zhonichmy, zo běchu so načolnicy štyri króć zešli a to we Wudworju (1), Khrósćicach (2) a w Njebjelčicach (1). Na prěnim zeńdźenju wutwori so družstwo, da so tež do dźĕła we wšĕch sydlišćach jednotow. Dohnuće měješe so njeaktivnym dźakować, zo dyrbješe so myslička ke dalšemu zwučowanju spušćić. Wokrjesnych zwučowanjow wotměchu so štyri. Na zlětach (Handrij Zejler we Łazu, domowinskim a wokrjesnym) so bratřa poměrnje derje wobdźĕlichu, jara bohaće na dźesatej róčnicy Sokoła w Budyšinje. Dale bě wokrjes zastupjeny na zhromadźiznje župy Michał Hórnik w Róžeńće a na třoch načolnych posedźenjach zwjazka.

Dla wotmysleneho wutworjenja nawječorneje župy wotměje Zwjazk přichodnu njedźelu (14. hodownika) posedźenje w Khrósćicach a to popołdnju 1/4 hódź. pola bratra Natuša. Po wotmětych wólbach wosta wšitko při starym, potajkim br. Pawoł Šołta-Njebjelčanski prěni a br. Jurij Kocor-Worklečanski druhi načolnik, zapisowar br. Jan Kral-Kukowski. Dale so wobzamkny, zo budźe přichodny wokrjesny swjedźeń w Njebjelčicach. Mjez tym bě br. hłowny načolnik Měškank dóšoł. Naspomni, zo započnje so tež w nawječornym kóncu z wuknjenjom serbskich rejow. Tuto dźĕło wozmje br. Greulich na so a ma so tehodła z nim dojednać. Po možnosći pudu w Pančicach. Rozprawješe wo dalšej dźĕławosći a pokaza při tym wospjet na kurzus w Radworju. Na njón so njejsu hišće wšitke jednoty zamołwjeli. To ma so ruče stać, zo by so ličba zwjetšiła. Dawaše w dalším wšelake pokiwy a rady za wokrjesny zlět. Raznje sej žadaše, zo bychu sej wšitcy swědomje činili dla zawěsćenja. Naspomni jedyn njewjesoły pad, hdyž bě komda jeneho bratra wo podpjeru přinjesła. Dopĕće 18. lĕta ma so z časom wozjewić, zo njebychu z teho njeluboznosće nastałe. Tež naspomni, zo maja sej bjezdźĕłni dowolnosć wobstarać k wobdźĕlenju na kurzu w Radworju. To móže so zhromadnje stać pola dźĕłowych hamtow.

Br. Natuš spominaše na krasny a derje poradźeny swjedźeń w Budyšinje. Bě to swjedźeń, kajkehož Serbstwo hišće widźało njeje. Njesmě mĕrnje nimo hić, ale chcemy so kruće přisahi dźeržeć, kajkuž Jan Skala w swojim prologu wupraji. Při tym je so pokazało, što rĕka, wopory přinjesć. Smy předsydstwu wulkeho dźaka dołžni za wuhotowanje a zarjadowanje swjedźenja a hłowny načolnik dósta nadawk, jemu ertnje dźak zhromadźiznje wuprajić. Swjedźeń je nimo mĕry dobry začišć pola wšĕch zawostajił. Dla eventuelneho wospjetowanja, wězo jenož wjetšeho dźĕła, w Pančicach ma so w přichodnym času dojednać. Na kóncu zhromadźizny so z jeneje strony skorješe, zo wěsći Sokoljo njeběchu w paradnej drasće na swjedźenju. Skórźba wo njedosahacym wobdźĕlenju na swjedźenju wujima zdźĕła wótre rozrĕčenje. Ze sokolskim spĕwom skónči so jara čiła zhromadźizna.

Swjedźeń Poršiskeje jednoty Sokol

njedźelu 7. hodownika 1930.

Poršiska wosada słuša bjez dwĕła k našim najbóle serbskim wosadam. Tu je Serbstwo hišće jara kruće zakorjenjene. To tež sokolska myslička tu jara kruta steji a Poršiski jednota Sokoł słuša k tym jednotam, wo kotrejž so wjele strachować njetrjebamy.

Njedźelu 7. hodownika swjeńčeše Poršiska sokolska jednota swój 8. założeński swjedźeń. Bě so našło dosć ludźi a sala hosćenca bě bórzy přepjelnjena. Susodne jednoty (Bukečanska, Budyska, Hrodźišćanska, Małečanska a Rakojdźanska) běchu tež zastupjene.

Starosta jednoty br. kantor Arnošt Holan powita. Rysowaše nadawk Sokoła, ‘kiž je sej wzał za přikład khrobłeho a šlachotneho ptaka, kiž wojuje přećiwo škódnikam. Program wječorka bě wotmĕjacy. Najprjedy wustupi br. Lukaš z huslemi. Br. kantor Holan jeho na klavĕrje přewodźeše. Na to zastupi wotrjad sotrow k prostnym. Předwjedźe je wósom Sokołkow pod nawjedniśtwom br. Krupara. Mamy w Serbach přeco hišće přemało wotrjadow sotrow, mjenujcy jenoż w třoch jednotach (Budyšin, Bukecy, Poršicy). Sćĕhowaše zwučowanje na konju, kiž pod nawjedowanjom br. Brancki předwjedźo 6 bratrow. Za tajke zwučowanje wšak bě Poršiska sala trochu přemała. Wustupi spĕwny wotrjad jednoty (dwójny kwartet) z dwĕmaj spĕwomaj. Spĕwaštej so dwĕ rjanej starej ludowej pĕsničky: „Stawaj mi horjo..." a „Ša je holčo po wodu..." Spĕwaj bě wuwučił br. kantor Holan. Spĕwny wotrjad ma dobre hłosy. Spĕwaše so tež čile a ze zahoritosću. Tuž bě bohaty přiklesk derje zasłuženy. Scyła, kak by było, hdy bychu so tež druhdźe w sokolskich jednotach założiłe spĕwne wotrjady? Z tym mohłe so sokolske swjedźenje porjeńšić a njeje trjeba požčić sej k tomu mocy wot někajkeho spĕwneho towarstwa. Sokołstwo dyrbi być samostatne na kóždym polu...

Wustupi 6 bratrow na prĕkušu, nawjedowanych wot načolnika jednoty br. Kruparja. Wukonje nas spokojichu. Poršićenjo su dobri na narjadach. Wěcuja też kedźbnosć raznosći a šwikej při zwučowanju. Sotra Kruparjec zaspĕwa nam rjenje a ze zaćućom spĕw „Sym Serbow serbske holičo..." A při tym wotpočowaše w sali tołsty dym kurjenja, zo mohł jón z nožom krać... Narjadowe drustwo jednoty wustupi hišće raz na bradłach. Nawjedowaše jo br. Krawc. Wukonje běchu jara dobre. Potom so předwjedźechu Rakečanske prostne, kiž br. Krupař nawjedowaše. Zwučowarjo a hudźba njemóžachu druhdy tak prawje přezjene přińć. Na, druhi króć budźe jĕpje! Za to so skupiny zaso jara derje poradźichu.

Přizamknyšćej so hišće dwĕ dźiwadle. Snadź bě to trochu wjele programa? Ale, dokelž so hubjenje njehraješe, njebě na žane wušnje wostudźe, přihladać a připoskać. Hraješe so najprjedy znata struchłohra: „Winy wosud". Struchłohra sej stajnje žada lĕpšich mocow dyžli wjeselohra. Tola běchu tu wšĕ róle derje wobsadźene. Hrajachu br. Čabran a Kašpora a sotra Čabranec. Na struchłohru sćĕhowaše wjeselohra: „Kak Pětr lĕkarí". Tež tu hrajerjo swoju wšĕ derje činjachu. Br. Topa hraješe wustojnje Pětra, sotra Frida Bĕbrachec předstaješe derje raznu Marju. Tež druzy hrajerjo br. Topa, Jurk, A. a P. Mikan, Winša kaž tež Leńka Bĕbrachec spokojachu.

K prostnym kaž. tež k rejam piskaše Małešanska sokolska kapała, kiž ma derje z połjcu sobustawy Poršiskeje jednoty.

Powšitkownje smĕ Poršiska jednota być spokojom za swojim wosmym założeńskim swjedźenjom. Program bě wotmĕnjacy, bohaty, wukonje spokojace.

Hłowna zhromadźizna Wotrowskeje nalutowarnje,

Tudomna wjesna nalutowarnja a wupožćerjaja wotmě njedźelu swoju

nazymsku hłownu zhromadźiznu

pola Jurśec, kiž dobra třećina sobustawow wopyta. Je jich tukhwilu na 98. Dźiwajo na wažnosć předležaceje maćizny mózachu so sobustawy bohatšo wobdźĕlić. Nĕtčiši předsyda, k. kubleŕ Rjeda, ju nawjedowaše. Do dźeńskeho porjada spominaše so na zemrĕtcho dołholĕtneho, swĕrneho sobustawy, k. dra. Rachelu. K jeho česći postanychu přitomni a połscha čichi Wótčenaš do zdalnecho rowa.

W dalšim poda zličbowań, k. cyrkwinski wuŕeŕ Cyž, přehlad wo pjenjeżnym a konsumnym wobkhodźe w bĕžnym lĕće. Temu přizamkny jara nacasny přednošk, wotmołwjejo na prašenje: Je kupowanje tworow přez družstwo hišće dźensa wosprawnjene? Tuto prašenje je nimo mĕry aktuelne, hdyž ratafstwo nĕtko wojuje wo swoje wobstaće a zdźerženje namrĕteho wobsedźeństwa. Wobmjezowanje we mnohim a samopomoc stej ważnej faktoraj. Zabĕraše so nadrobniśo z towarstwowym wobkhodom tworow, z kupowanjom ratafskich syriznow a druhich wuplodow. Z posrědnistwom towarstwa njemóže so ratař w tym tak přez wuši dyrić, kaž je so to hižo přez překupcow stało. Rĕčnik přinjese rjanu ličbu přikładow, kak buchu ratarjo při kupowanju hnojow, picowadłow a druhich wĕcow truhnjeni a zjebani. Pozdaćne poskićenje kredita ze strony překupca a z tym nastata wotwisnosć je so hižo wjacy króć jako njehańbite lichownstwo wupokazało. Tworjo, kotrejž ratafstwo trjeba, su dźensa zwjetša w rukach pjenjeżnje sylnych zjednoćenstwow, w syndikatach a kartellach. Tajkich mamy cyły kopicu. Tute wiki mjez sobu rozdźĕluja a płaćizny postajeja. Wĕzo nic najniżše. Tym ma so napřećo stajić organizacija wotcĕbarjow, zwjazk centralnych towarstwow. Jenož tak hodźi so přećiwo mócnym trustam nĕšto wuskutkować. Tamne towarstwa wotcĕbarjow wot syndikatow na 60 procentow, překupstwo jenož 40 procentow. W zajimje króžeho ratarja sameho je, hdyž pola towarstwa kupuje a tak stejišćo organizacije při jednanjach ze syndikatom zesylnuje.

Do nóc.

Je to měsac pastyrskeje swjateje čišiny.

Ma sypchi zaukujene durje, za kotrymiž hywa nĕšto potajneho, nĕšto tam šuska, nĕšto nĕžnje, cunjo zaklinka.

Za zawĕškom polnocy płaje wóskowa swĕca. Hdyž dźĕći na smĕrkach pozdźe wječor wot wjesneho klamarja domoj čampaju, z čeŕwjenym nosom a z dyrkotacymaj rukomaj, swĕćka naraz hasnje.

Hdyž we łóžku leža w čopłej, małej komorcy, swĕćka znowa so swĕći.

W kóždym domčku maš tajke durje, kiž su zamknjene; tłóć zwaha na klinku, wona njewotewrił! Njewidźomna, potajna ruka je durje zasunyła.

Wšudźe je słódka, lubozna a wopojna wóń. Wonja wo jstwje za skorjcu a nalikami.

Pohladaš-li přez klučowu dźĕrku do jstwy, při kotrejž dźĕći z błyšćatymaj wočomaj zćicha so nimo kradnu, to nĕšto sĺĕbrojteho tam zazyboli, nĕšto nĕžneho, bĕłeho a zda so ći, zo stej to šwórćatej jandźelskej křidlešcy.

Tež je ći druhdy, jako by sĺĕborny zwónčk nĕhdźe nazdala zaklinkał. Potom je zaso ćicho. Jenož machawa stareho časnika dale bimbace...

Twoja wutroba so dótknje toho potajnstwa, kiž so zda dychać wšudźe. Cheš-li jo pytać, ty jo nihdźe njenadeńdźeš. Jenož druhdy je ći, jako by nimo šusnyło.

Ale potom je to měsačk, kiž skhadźa runje nad zymskimi hórkami jako błudnička.

*

W nocy sněh pada na zemju.

Wječor bě dróha hišće połna hary. Zapřah nimo ridrowaše. Pod konjacymi kopytami, hdyž so dótkachu kamjenjow, skrě łśtachu, kolesa rjepotachu a stonachu na zmjerzłej zemi. Listonošeŕ teptaše z čežkimaj, hozdźikatymaj skórnjomaj po zahrodźe, hdyž njeseše listy z dalokich krajow a nowiny z města. Přez nóc padaše sćicha sněh. Rano je swĕtło, kiž so dobywa přez wokna, krasnje bĕłe. Woći móžetej lĕdy zmjeć tajki błysć.

Wšitko khodźi kaž po somoće. A lĕsy su bjez dycha a sprostnjene.

Cunjo nazdala sanje zwonja.

Před woknom leži młody, čisty sněh. Twoja róžojta, dychaca ruka zadyrkoce před kristalnym, lodźanym začućom, hdyž wokno wotcwrić a so dótknješ toho bĕłeho procha.

Na posnĕženym ploće sedźi nĕma a zmĕrom wróna, kiž je nĕhdźe z hłubin njesmĕrneje, wulkeje hole sem přilećała. A myslu na to, zo mój dźĕd tam bydli w tej samoće, hdyž je sněh hłuboki a móceniši a tŕĕskańca surowiša.

Ale sorny a jelenje z husćiny přikhadźeja k jeho jaslam.

*

Přeco hišće tam sedźi ćežkomyslny lĕsny ptak a jeho čorne pjerje so zyboli kaž błyšćaty kow před kčejacym bĕłym sněhom.

Kročele khodźacych pozhubjeja ćežkosć. Zwuki so stuježa.

Njeznate wulke ptački so kaž duchi motaju po ječym powĕtře.

Blizki a sprostnjeny je lĕs. Srjedź nocy tam zawrjeskoce. Hobrska ćeža je złamała štom. Hrózbny je tutón hrimot w ćišinje. Je to smjertny wukřik lĕsa. Potom wšitko zaso mjelči. Přez zmjerznjene wokno widźiš měsačk błyskotać. A je to, jako by so swĕćił za zelenym, zybolatym, lodźanym njebjom.

*

Dušna, stara maćeŕka, ach, twoje kachle ze zelenych kachlicow su čopłe a miłosćiwe; ćmowi, wosmaleni jĕcharjo po nich skakotaju a wulke łóđże z płachtami a powjazami płuwaju do njemdreho morja.

Nĕtko je na času, sedźeć za kachlemi z tołstymi, pisanymi wobrazowymi knihami na kolenomaj a so zanórić do bajkow a bajow.

W róli so praža a spĕwaju jabluka. Hižo jich bruna bĕlizna so kwĕka a mjedojta juška kipi ze wšĕch ranow a zasyća na žałtym żelezu.

Wóń je polna słódkosće a wonjenja.

A kiž deleka wočini khĕžne durje a zastupi posnĕženy a sprostnjeny ze zymskeho wjećora, začuwa tutu dobru, dominisku wóń a wozboženy so zasmějkota.

*

Pójće, wy drobne ptačatka, pójće wy lołke stworjeńčka! A wone sedźa tam, hdźež je dźowka jim sypała konopje, mak, woku a srjódki. Nĕžna, čumpata sykorka dypoce z hibićiwym, hłódnym pyskom zmjerzłe žro z howjazych kosćow, na kotrychž wisaju a zmahuja liby jako rozsĺebjerdźene łyka. A přilĕtnje jich dale wjacy, dźeń wote dnja. Pusta sněhata wosamoćenosć je ćeŕiła je z křipjatych zymnych lĕsow, ze šćerkotacych ćernjow k nam, hdźež je čopło za ćichim.

Jich křidełka su mučne a třepotaju. Jich drobne, wótre, pazorkate nóžki so dźerža kromy wokna, jako je to wumnoženje z njenaprošneje smjerće.

Och, bychmy jim rady wočinili wokna, zo mohłe přebywać w našich jstwach přez te zymne, sněhate zymske nocy; ale wone so boja čłowjeka bóle dyžli smjerće z hłodom a mrozom. A takle mnohe mrĕju. A nichtó njesłyši jich ćeńku, bolostnu smjertnu žałosć.

Jich sony su te Božodźĕśćowe štomy, połne njebjeskeho złota a zybolatych sŵĕćkow. Jich sony su šokolady, klanki, dźiwje zwĕrjata a wozy.

Je doba, hdyž dušne wobliča so pyrja a hdźež te małe wutrobički podležachu kuzlu a samotam.

W bĕłych, zybolatych, sněhatych nocach přikhadźa sĺĕborny jandźel k woknam a smějkoce a je zasparny. A rano je so z wokna zhubił zakuleny, nĕžnje zwjazany přejny listk ze swojimi žedźeńskimi wĕcami.

Bórzy budźe tu swjata nóc..

Tute wojowanje z kartellemi a trustami njezastanje a wurostki wulkokapitalisma su w našim porevolucionarnym času hórše hač do wójny. Kajke dobytki přez zhromadne kupowanje za towarstwo wuskoča, dopokaza rěčnik na jenym drastiskim příkładže jeneho towarstwa pola Drježdžan z léta 1925, wučinje-še 7525 hriwnow. Jeho słowa běchu wospjetne namołwjenja k zhromadnemu skutkej a su wěsće na dobru pódu padnyle. Tutym wuwjedženjam přizamkny so krótka rozmołwa.

Potom měješe so zhromadźizna z přeměnjenjom někotrych paragrafow wustawkow zaběrać, mjez druhim też z powyšenjom zakładneho přinoška sobustawow. W někotrych towarstwach su hač do 100 hriwnow powyšili. Zhromadźizna wotpokaza tute žadanje jenohłósnje, tak wostanje při nětřišnu přinošku. Dalše paragrafy so po namjetach přiwzachu. Po wozjewjenju wšelakich zdźělenkow a přečitanju zapisa skónči so zhromadźizna, kiž bě nimale dwě hodźinje trała.

Naše pismowstwo.

Sokolske Listy.

„Łužisko-Serbski Sokolski Zwjazk" wuda při składnosći swojeje 10. ročnicy wosebite swjedźeńske čisło swojich „Sokolskich Listow", kiž poskićeja po wobsahu a wuhotowanju woprawdźe wurjadne wěcy. Su tu nastawki přinošowali naši najznaćiši sokolscy prócowarjo kaž też někotři jenotliwcy, kiž dotal hišće njesteja w sokolskich radach, ale tola čuja z nowej młodoserbskej generaciju.

Sobuzałožer serbskeho Sokoła, jeho prěni starosta, naš basnik Jan Skala woćišći swój prolog, kiž bě też přednjesł na sokolskej akademiji w „Krónje". Zwjazkowy starosta Jakub Šajba w dźěšim nastawku „Dźesać lět serbskeho Sokoła" rysuje stawizny sokolskeje organisacije w Serbach. Wopisuje nastaće, rozwiće, bój, wuspěchi a wotměr serbskeho Sokolstwa. Jara derje spisany nastawk może kóždeho informować wo směrje a ćěri sokolskeje organisacije. Zwjazkowy načolnik Jan Měškank rysuje skótka stawizny serbskeho ćělozwučowanja w Sokole, rysuje nadawki načolnikow. Zwjazkowy jednaćel Gustav Janak pišo wo nutřkownej organisaciji Sokolskeho Zwjazka. Naši sokolscy pěsnjerjo Michal Nawka, Jurij Sewčik a Bjenada (Dabjena) su přinošowali basnje. Měrćin Nowak-Njechorński (Wohnjoš) rysuje w nastawku „Dobudźemy" směr a misiju sokolskeje myslički. Je też podał titulny wobraz „Zbudźenje". Zwjazkowy zapisowař Pawol Krjećmař přinjese nastawk: „Kak so stach ze Sokołom", kiž nas wjedźe do časa założenja Sokoła w Serbach. Sobuzałožer Sokoła Marko Smoleŕ rysuje přičiny założenja sokolskeje organisacije pola nas. Dr. Arnošt Muka wozjewi swoje sokolske wuznaće, wuzběhuje bratrowstwo. Mištr Bjarnat Krawe wěnuje swojim Sokołam dźěši nastawk, hdźež poda też dobre praktiske pokiwy. „We swjedźeńskim čisle je też wozjewjena jeho składba k Nawkowej basni: „Pěsk". Dr. Mikławš Krjećmař wabi Sokolstwo k doprědkarstwu. Jakub Lorenc (Zaležki) poda zajimawy nastawk: „Zapas pola Słowjanow". Z Njesokołow su přinošowali kk. farar Jan Křižan, Jakub Šewčik a Matej Urban. Předsyda Domowiny khwali sokolske hibanje jako bróń přeciwo wotrodźenstwu njemoralnosće. Duchowny wjednik katolskich Serbow widźi nadawk Sokoła wosebje w skutkowanju na nabožnisko-konfesionalnym polu. Serbski „Homer" wěnuje Sokolej zahorjacu baseń z wobsahom: „Sokole serbski, budź rěkit a hordoznosć Serbstwa. Pod rubriku: „Ze sokolskeho žiwjenja" rozprawja podnačolnicy Zwjazka a wokrjesow. Měrćin Mjeltka rozprawi wo Sokolskach, Arnošt Bart wo Sokolatach a Jurij Šewčik, Měrćin Keŕk, Jan Handrik a Pawol Šołta wo jenotliwych wokrjesach. W nastawku: „Wotkazy — přikazy" spomina Michal Nawka hišće na zemrětych prócowarjow, kiž njejsu so dočakali założenja Sokoła w Serbach a kiž tola běchu cyli Sokoljo z wutrobu, duchom a dušu — Čišinski, Mikławš Andricki, Jurij Deleńk, Franc Kral.

Zešiwk je wudebjeny z mnohimi wobrazkami. Přinjese dokładnu a dospołnu informaciju wo serbskim Sokołstwje, wo jeho nastaću, stawiznach, nadawkach, zamérje a wotmérje a móžemy jón tohodla też wosebje doporučić kóždemu Njesokołej. Móžeće jón dźens hišće dóstać w Serbskej kniharni a płaći jeničky 50 pjenježkow.

Towarstwowski powěstnik.

Lichań. „Zernička" spěwa štwórtk wječor we 8 hodź. pola Rudolfec.

Łuž.-Serbski Sokolski Zwjazk. Po wobzamknjenju hł. zhromadźizny zrjadujemy naše jednoty do sokolskich župow. Zakładna zhromadźizna za nawječorne jednoty budźe njedźelu 14. dec. pop. ½4 hodź. pola br. Natuša w Khrósćicach.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Rěžyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje

Hospodarski rozhlad.

Wutoru 9. hodowníka 1930.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1875	100 pólsk. złotych	47,10
1 jendźelski punt	16,339	100 čěskosł. krónow	12,422
100 šwajc. frankow	81,145	100 franc. frankow	16,446

Barlinska burša wječera pschi spadowazych kursach wobłukny. Jenož na wikach z dožnymi a rentowymi (ličenimi) šo dotalne kursy dźeržachu, haj postupowachu.

Barlinska burša wječera jašo wjele noweho njepschinješe. Pschenične płaćišny 10 pj. po zentnarju popuschćachu, wowš pschihódki 5 pj. Rožka a ječmjeń na dotalnych płaćišnach wobstawachu. Wječera płaćeschе zentnar

w Barlinje:

pschenicy 12,35—12,40 hr., rožki 7,60 hač 7,65 hriwnow, ječmjenja nasymšeho 9,50—9,70 hr., nałetnjeho 10,20—11,10 hr., wowša 6,95—7,20 hr.,

w termijnowym wobchodźenju:

za **dezembr**: pschenicy 13,05—13,07½ hr. a rožki 8,52½—8,62½ hr., wowša 7,80 hriwnow,

za **měrc**: pschenicy 13,55—13,60 hr., rožki 9,12½—9,18¾ hr., wowša 8,30—8,35 hriwnow,

za **meju**: pschenicy 14,05½—14,05 hr., rožki 9,43¾—9,52½ hr., wowša 9,15 hr.

Žitne płaćišny wječera w Drježdžanach

běchu sćěhowaze: Pschenica 12,45—12,70 hr. tydźenja 12,55—12,80 hr., rožka 7,00—7,85 hr. (7,70—7,95 hr.) nałetni ječmjeń 10,25—11,25 hr. (10,25—11,25 hr.), nasymšti ječmjeń 9—9,75 hr. (9—9,75 hr.), wowša 7,40—8 hr. (7,40—8 hr.).

Na witi rěnjeho stotu wječera w Drježdžanach

běchu pschewjele howjadow a šwini pschihnali. Šwinje mějachu jašo jara hubjene witi a płaćišny wobejde we brěnich a schpatnischich kaikoščach popuschćowachu. Čelata kupje běchu a płaćišny šo porno sandźenmu tydźenjej jašo porjedźowachu. Jara hubjenje howjada běchu, płaćišny wobejde w bykach a krowach popuschćowachu. Krowy mózachu lóma woliwčk. Jara cžežko pschedawachu šo 19 awstrijskich bykow a 88 litowskich šwini.

Pschihnjachu:

Dźowsku, Johanna Petschkuna w Nistej.

Na pschedań:

Kachle żelezne, wo... a, konjacy grat, cžumpaty kóń, Uhlitzsch we Wojerezach, Hródkowska haša 1.

Kachle żelezne, we Wojerezach, Hródkowska haša 4.

Krowa wobšokowuzelna, w Lubuschcu 26 a.

„ bójka, we Wulkej Dubrawje cžišło 3.

Ssudnišzy na pschedawanje

schtwórtk 11. hodownika 1930

w **Budyschinje** dop. w 10 hodź. nakudnišćiwje: schijaze a druhe domjaze maschiny, bliba, šwjećnik, pschikrywy, rubi, pohlescheza, mužaze kožuchi, sofy, stoły, kamory, waha, hobanka, kónja, pschenješowne kachle, schpitele, 2 wolhkjanej garderobje, knihi, 2 nabližnaj rěčnaj aparataj, Wohlmuthowy hojeńšći aparat, 15 wschelakich konfirmandskich a mužazych wobleckow, radio, 10 porow džěrzazych drjewjanjow, wobrazy, cžapki, sofy, vertika, pišanske kóńa, schatowy kamor, cžajnik, 2 klawěraj, wolfierěrčak, harmonium, 4 akkordowe zyhry, 4 pišanske stroje, kucžowy a rólowanski wós, kosejowa maschina, mlokohórjak, autowa wobruca atd. a dźělba wschelakich cžapkow.

w **Jamnom** w Wóbrachezu hoscženzu dop. w 10 hodźinach 15 kóńnych metrow dešow,

w Jamnom w Kijankej hoscženzu pop. w 2 hodź. motorske kolo,

Konkursowe powěsće.

Sud je konkurs wotewrił nad samoženjom sentreteho pschekupza Ernsta Rudolfa Britzu w Budyschinje. Sarjadnik konkursa je knihowy revisor Kurt Fischer we Budyschinje. 1. term. je 24. 12. 30 dop. ½11 hodź., 2. term. je 14. 1. 31 dop. w 11 hodź., wobej w Budyschinje, jstwa 141.

Sud je wurunańske jednanje wotewrił nad samoženjom 1. firmy Eisengiesserei u. Maschinenfabrik w Budyschinje, za dowěrnika prawišnika dra. E. Schusstera we Budyschinje pomjenowanschi a termiju na pónjdźeju 5. 1. 31 dop. ½11 hodź. do Budyschina, jstwa 141, swobodnschi,

2. pschekupza Alfreda Apholtingera w Dźěnitzach, za dowěrnika prawišnika dra. Wagnera w Budyschinje pomjenowanschi a termiju na pónjdźeju 5. 1. 31 dop. w 11 hodź. do Budyschina, na sudnistwo jstwa 141, swobodschi.

W konkursu nad samoženjom firmy Richarda Gottschlicha w Budyschinje je sud dalschu termiju na jrjedu 17. 12. 30 dop. ½12 hodź. do Budyschina na sudnistwo jstwa 141 swolał.

Płaćizny na Barlinskich srodnikowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po Gotel hriwnje	8. 12	6. 12.		8. 12	6. 12.
Pšenica	247-248	249-250	owsy	17-18,0	17-18,0
rožka	152-153	152-53	woka	18-21,00	18-21,00
naz. ječmjeń	—	—	módre łupiny	—	—
nal. ječmjeń	204-222	204-224	žołte łupiny	—	—
wows	139-141	140-142	keradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosuk	9 9,70	9-9,70
pšenč. muka	29 50 75	29 37 50	lany wosuk	15-15,50	15-15,50
rožna muka	3 25 7	24 7,0	ocen. melass	—	—
p. wotruby	10 10,50	10 10,60	brnj. kruški	—	—
rožne „	9 9,50	9 9,50	syno, 50 kg	14,0-17	1,85-2,35
raps	—	—	rožna słoma	0,70-0,80	0,80-1,00
brěch. Viktor	24-21,00	24-21,00	pšenč. „	0,70-0,8	0,70-0,70
lane symjo	—	—	wowsena „	0,65-0,8	0,85-0,95
pjeluški	19-21,0	19-21,00	ječna „	0,70-0,80	0,70-0,70

Płaćizny rězueho skotu na Drježdžanskich skótnych wikach.

8 decembra.

93 wol., 394 byk., 7 kruw., 467 jałojc., 589 čelat., 742 wowc., 3453 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 53—56, 2. 43—49, 3. 38—42, 4. 35—37;
byki: 1. 53—56, 2. 48—52, 3. 44—47;
kruwy: 1. 45—48, 2. 38—42, 3. 28—34, 4. 24—26;
jałojcy: 1. 52—56, 2. 42—48;
wowcy: 1. 60—65, 2. 50—58, 3. 40—48;
čelata: 1. 73—77; 2. 68—72, 3. 60—65;
swinje: (přez 300 pt.) 63—64 2. (240—300) 62—63
3. (200—240) 60—62, 4. (160—200) 58—59.
Rancy: 57—59

Drježdžanska burza (8. XII).

Pšenica	249 254	bérnjace kružki	13 50 14 00
rožka	152 157	pšenč. wotruby	9 9 10 50
nałetni ječmjeń	205 225	rožne wotruby	10,00-11,50
nazymsk. ječmjeń	180-195	pšenčna muka	49 00 51,00
wows	148 160	rožna muka	27,00-28,00
čerwjeny dźećel	148-156	woka	21 00-23,00
raps	—	pjeluški	—
kukurica (Mais)	275—280	hróch	25,00 30 00
suche truh.	5 80 6,00	cokrowe truh.	—

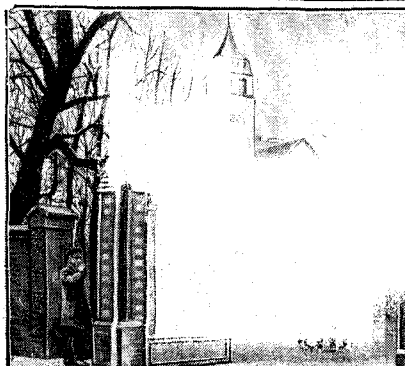

Hród w Ješkowicach pola Wrótsławja. Tu zajachu w nocy k njedźeli 3. dec. 350 nacionalsocialistow. Tuši běchu wojerske zwučowanje wotměli a dostachu tam kwartéry. Policija namaka tam też wjele bróńjow wšěch družin a je zebra.

Manevry japanskeho wojska. Widźimy je zwučować z mašinskimi trělbami.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.20 hr., na póšće a pola dowěrnik. 1,61 hr., pod křižn. zwjazkom abo do wukraja 2.25 hr. abo 18 Kč. Wud. a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšiki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přeciwo sćěhwkam čělneho zmjezbožeња z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde zmjezbožeње dyrbi abonent hnydom sam sej zawěšaceje banky wozwěć, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne zmjezbožeња dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin wěsće přeposłać. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumělenja tutele banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 287 — Budyšin — Srjedu, 10. decembra 1930 — Bautzen — Letnik 89

Debatta wo němskej zwonkownej politicy so wotpokazała.

Tele dny bě hłowne praschenje, hač w němskim žiwjenju k debacje wo němskej zwonkownej politizy dóńdże. W debacje chcychu knježeństwowi pschećiwniwy zwonkownemu ministrej dr. Curtiusej njedowěrjenje wuprajić. Strach bě, so by so ža sa njedowěrjenje wjetschina namakała. Wobdźe lschescźianska zozialna strona khabłasche, hač by sa wuprajenje njedowěrjenja abo pschećiwno njemu hłosowała. Dźenża je wěste, so ža njebudże w němskim žiwjenju wo zwonkownej politizy jednać. Rospraženje wo wobkhodnym rjedże, w kotrymž so skoro zyłu hodźimu wo praschenju zwonkowneje politiki wadźachu, je so na tak roshorjace a njedostojne waschnje wotmětło, so nadźachu žiebi hižo ł toho jatuju wobras pschedstajić, kak by potom hałe wulke rospraženje wotběžało.

Pschikład, ł kotrymž bě wjeżerawschje rospraženje wo wobkhodnym rjedże, bě tak wottraschazu, so skónčnje wjetschi dźeł zapóžłanzow pschećiwno debacje wo zwonkownej politizy hłosowaschе, hač běchu žiebi prjedy myślili. Pschi rosłudźazym wothłosowanju, kotrež žo ani po mjenje njesta, telko zapóžłanzow sa wotpokazanje debatty stany, so njebě na tym dźiwowacź, so bě žo wjetschi dźeł žiwjenja pschežiwowacźił, so by ł debattu nahladnosć němskeho žiwjenja schkodowała. Wobstorźbu, wudmu, pschisłodżenja a schichwdżenja, kotrež běchu kommunistoje, nazionalni sozialistojo, radikalni a zastupjerjo žrjedźnych měschczańskich stronow jedyn na druheho nawołali, běchu tak wotstorkoważe, so teho, kotryž bě hodźinu na nje poslukhał, hrosa jimasche, hdyž na to powuhźił, so by žo ł podobnymi njerjanymi synkami dołhe zwonkownopolitiske rospraženje wupjelnilo. Tónle poražaźy faschistiski je wjele zapóžłanzow pohnuł, so žu pschećiwno debacje hłosowali, kotruž běchu žebi ł wopředka pscheli. Němske knježeństwo je žo ł tymile swadami mjes stronami nawjeza na wuprajenje njedowěrjenja sminyło, sa kotrež běchu jeho pschećiwniwy pschihoty cźinili.

Na knježeństwo pak hižo nowe wobcźežnosće cźakaju, kotrež na stronje złow nastawaju. Němszy ministrozo žu žo wutworu popołdnju a wjeczor ł namjetani němskeho žežiwjenskeho ministra Schiela sabérali. Tutón je liczbu złow na podłožku žiwjeje połnomocy na najwjetschu mjeru postajił, kotraž dyrbi žo někto zakónjacy skrućiez. Sapóžłanzy, kotříž jenicźy tatarske zajimy njesałuwnyja, žo boja, so móża ł taječh namjetow **wikowańska-politiske wobcźežnosće** ł někotrymi žuždobnymi krajemi, wobdźe ł Cźěskosłowakiej, nastacź, haczrunje ł toho tatarskeho njeby wuzitk mało, kotryž wocźakuje. Wo tym je žo hižo pschi pschicźeju žežiwjenskeho ministra a landbundowych wotpóžłanzow pola němskeho presidenta ł **Hindenburga** rěcźało. Najpróždy tele namjety, kaž dałko jim němszy ministrozo sama pschihłosuja, jenoż wubjerkej sa wikowańsku politiku abo hłownemu wubjerkej němskeho žežiwjenja pschipokajau, hdyž žo wo nich prjedy hód njerozsudźi.

Rewisija wójnskeho dołha.

„Financial Times" ł Newyorka khłycha, so žo po nježiwjenju tamnischich finanzinkow wocźakuje, so žo amerikanske knježeństwo wo praschenju rewisije reparazijow a wójnskeho dołha w bliźschim cźasu wuprasi.

Posledni cźas žu nawjedowarjo amerikanskeje statnizy ł amerikanskimi a europiskimi bankierami a finanzmymi wažnywstojnymi pschezo husczischo rosrěcźenja měli. Pondźelu je žo president Sjednoczenych statow Hoover se presidentom banki za internazionalne płaczenja rosrěcźał, kotraž ma reparazije rosdźělić. Pschi tejle konferezy staj žo cźi amerikanski finanzny minister Mellon a guwerneur Federal reserve banki wobdźělikoj.

Se wschelakich planow, kotrež žu sdźěła wobdźělene ministerstwa, sdźěła banki pschedpołožłe, je wobdźe namjet Newyorkskeho bankiera Bertrona kedźbliwosć na žo wobroćił. Wo nim je hnate, so namjetuje, wubjerk postajicź, kotryž dyrbi pschepytacź, kak bychu žo płaczenja reparazijow a wójnskeho dołha na Sjednoczene staty najlepje ł wužitkom sa internazionalne hospodarstwo załe. Tutón plan žo w tu khwilu w ministerstwach studuje, tola njeje hischcze nicźo wo tym znate, hacź žo na podłožku tohole plana někajke kroczele stanu. Wěste jenoż je, so je žo w knježeństwje Sjednoczenych statow wospjet wo praschenju revisije wójnskeho dołha jednako, a so mjenje knježi, so žo rosłudźenje njemóže dołho wjazy wotstorkowacź.

Sakski sejm.

W sakskim žežiwjenju je wutoru finanzny minister dr. Hedrich hospodarski plan léta 1930 rosłożił. Schtwórk abo pjatk budże žežiwjenje wo nim prěni krócź jednacź. Rada starschich je žo dorěcźała, so žo kóždej frakziji hodźina rěcźeneho cźasa da, sozialdemokratiskej frakziji jako najwjetschej pak pokdra hodźiny. Tejle wuprawje wschě frakzije pschihłosowachu ł wuwzaćom kommunistow a nazionalnych sozialistow. Polny žežiwjenje wo tymle wobsamknjenju rosłudźi.

W prawnym wubjerku je wutoru jeho pschedsyda dr. **Bünger** wo knježeństwowej pschedłoze, naturpazej **gmejnski piwowy dawk**, napikowy dawk a wobyklerski dawk, pizommu rosprawu podał. Wubjerk je ju ł njewažnymi pschemělenjenmi jenohłósnje pschijał.

Do němskostatneje wobory njeżu w Pólskej kamjenje mjetali.

Někotre nowiny běchu tele dny powěsć pschinjeßle, so žu pólizy železnizarjo w pólskim korridorje do cźaha, ł kotrymž so wodźelenje němskostatneje woboty do žiwjeje rańschopruskeje garnisony wjesesche, kamjenje mjetali a němskich wojakow wohanili. Kaž němske woborne ministerstwo wosswjesa, je tónle podawk cźiste wumyślany. Wón so njeje sjyła stał.

Nowy ruski pósłanc Chinčuk w Barlinje.

Póndźelu dopołdnja je do Barlina nowy rušti pósłanc sa Němsku, Chinczuk, pschijeł, so by žiwoje sastojnstwo nastupił. Sa cźaš pschewróta w Rušlej je wón sozialnorewoluzionarnej stronje pschisłuschał. Tohodła je jemu ženje ważne politiske nadawki njedowěrjachu. Jeho pak mějachu pschežo jako dobreho znajerja ruskeho ludowego hospodarstwa, kotreż je wón na žiwótowej hospodarskej konferenzy w Genfu w lěcźe 1927 jako nameśtny ludowy komisar sa ruske znutskowne a zwonkowne wiłowanje sastupował.

Pólske demonstracije přeciwo revisiji němsko-pólskeje mjezy.

W cźełej Pólskej žu njedźelu pschećiwno němskemu žadanju sa pschemělenjenjom němsko-pólskeje mjezy protestowali. We Pósnańskim universitnym twarjenju je pólski generalny kommisar sa Gdańsk (Danzig) minister Strasburger, pschednoschi mět. W nim roskazi, kajku ważnosć ma ja Pólšku pschikhód k morju. Tutón pschikhód je ł wuměnjenjom sa wudźerżenje pólskeje zamostatnosće. Pschi tym na njepschihódne połoženje Cźěskosłowakskeje pokasa, kotraž njemcźo njepożdžeheneho pschikhoda k morju, dyrbi žwój wuwos na wschelake staty rosdźělicź, so njeby kontrolu wo žiwojim wuwosu do rukow jenicźeje zuseje mozu dała. Hdy by Pólska njeměła runomerneho pschikhoda k morju, by Němska jejny wuwos kontrollowała. S toho by dospołna hospodarska wotwisnosć Pólskeje wot Němskeje złědowała a pschihpadnje by pospěšicźo Pólska tež žiwoju statnu njewotwisnosć zhubiła.

Też we wschěch druhich wjetschich městach, jako w Lwowje, w Krakowje, Katowicach a druhdźe žu žo hórske ludowe zhromadźizny a nadróżne demonstracije wotmołe a žo resolucije pschijate, w kotrychž žo praji, so budże Pólska žwój pschimórski kraj hacź do pożlednjeje kapki krwje schkitacź.

Nowy marśal pólskeho sejma so predstajił.

W pożedźenju pólskeho žejma ža zapóžłanza knježeństwoweho bloka a prjedawscheho ministerskeho presidenta **dr. Switalskeho** ża žejmskeho marschalla wuswolili. We žwojej nastupnej rěcźi Switalski praji, so w žejmje njebudże žanych rěcźi cźerpicź, ł kotrymiž dyrbi žo za smutskownu politiku agitowacź abo žo za wukraj demonstrowacź. Wušwobodźenje zapóžłanzow, kotrychž žu dla pschestupenja zakonjow zajeli, wón njebudże sastupowacź, dokelž žo jemu njesałeźi, psched rosłudźenjom ludow zapschimnycź. Najwjetschu ważnosć budże na to klasć, so by žežim ł knježeństwom hromadże dźełał. Kóždy dujowy porjad žo hakle postaji, hdyž je žo ł knježeństwom wo tym pojednało. Najwažnischi nadawk nowjeho žejma budże, dokalnu statnu wustawu pscheměnicź.

Wobšerny program krajnje'e wu rawy zwisowacych dróhow.

Cźěskosłowakske knježeństwo ma stajnje na starosći, so by žo bjesdźěłonjemjerjam dźěło ł wuporjedżenjom dróhow dacź. Ministerstwo sjawnych dźełow je sa lěto 1931, 1932 a 1933 wobšerny dźełanišći program k nuznej wuprawje dołhich swižowacych cźarow statnych dróhow w republiky wudźěłało. Po tutym dźiwnym programje ma žo ł wudawkom 600 milijonow krónow 973 kilometrow statnych dróhow po zyłej Cźěskosłowakskej wuprawicź. Wobdźe dyrbja so dróhi wuprawicź, kotrež štatskownokrajnemu a pschekhodnemu wobthadej žłuża.

Nuza ratarstwa w Cźeskosłowakskej.

S hospodarskej krizu, kotraž je žo na ratarstwo zyłeho świeta rosšěrika, žo też ratarstwo w Cźěskosłowakskej njeje pschekutowało. Cźěskosłowakski wikowanišći minister dr. Matoušchek je na sjězdu narodneje demokratije wo wobcźežnym hospodarstwim połoženju jako žiwotnym znamjenju rěcźał, kotremuž może žo jenoż je žwobudźenjom wschitkich wotpomhacź, kotrymž wo to dże, so by žo stat wubjerkał. Cźežke połoženje w ratarstwje je ł pschicźinu też krizy we wikowanju, industriji a dźěle a ł tym też krizy powschitkownego derjeżwjeza. Tohodla je žo narodnodemokratiska strona rosšudnje ł žadanjom ratarstwa stajila a je žo je skutkami jednaju pschi genitrim systemje a pschi podpjeranju w bjesdźěłosći wobdźěłała. Porěcźanschi wo kreditnych podłožkach, wobdźe wo kreditu ża pschemysło a wuwos, rospominaschе danjowe praschenje a cźeskosłowakskim wikowańsku politiku, jednanje wo wikowańske sćerčenje ł Madźarskej a dalschi program dźenżnischeho knježeństwa.

50 franzowskich parlamentarjow do Oustrikskeho skandala załomjatanych.

Parlamentowe pschepytanje k wujašnjenju Oustrikskeho finanzneho skandala je pożledny dny žiwje dźěłało. Pruhowanje Oustrikowych knihow je wupokazało, so je žo 50 parlamentarjow pschi finanznych špekulacjach wobdźělilo. Radikalny sozialistiski senator Besnard, kotryž je ł póšłanzom w Romje był, je jako Oustrikowy finanzny radźicźel pschi finanznych podewsaćach čėtne dochody pschez 200 000 frankow dostawał.

Wotprawjenje w ruskim pósłanctwje w Romje.

Přećiwjeho sekretara ruskeho pósłanctwa w Romje, Levina, žu sobotu w pósłanctwowym twarjenju załtšeneho namakali. Po prěnich powěsćach bjesche žebi wón pjecza žam žiwjenje wsał. Mjes tym žu shonili, so staj pjatk dwaj sobustawaj Moskowskeje tajneje policije do Roma pschijećoj, so byschtaj pohdaćim pschecadu ruskich statnych potajnoscźow pschepytałoj. Na Levina žu tukali, so je ł winikom. Kaž žo ł Roma zjawnje powě, staj jeho tajnaj policistaj satšělilo.

Khorwatojo krale Alexandre swěrnosć přisahaju.

Njedźelu wokoło 10 hodźin dopołdnja je žo na Jelacźićowym namješcźe w Sagrjebje wulka zhromadźizna khorwatskich ratarjow wotewrila, pschi kotrejž po nětkle 120 000 wosobow wobdźěli. Jako prěni rěcźnik wjednik khorwatskich ratarjow Kowacźewicź, wusłupi. „Praji, so je ł wopraudźitym wjednikom khorwatskich ratarjow kral Alexander, kotremuž žu žo khorwatscźi ratarjo jenicźy

dowołrił. Kowaczewicz dale sałkużby kniežeńskiwa a minisserjeho pschedhbydy generała Živkowicza a juhožkowiansti program wusběhowasche, kotryž je kral w lecže 1929 postajił. Kowaczewicz dale wo dźele chorwatskich emigrantow we wukraju rěčesche a praji, so žu pscheradnišy. Tychle emigrantow chorwatski lud dźenża jako swojich žywnow njepschipósnawa. Nječnik dale praji, so je prezidawske parlamentne kniežeństwo pscheciwo ratarjam słodżene było. Scherżepan Radicź je jaty krajnych pscheradnikow był, kotryž hu dźenża we wukraju živi. Dr. Macek je składnoscź měł, w mjenje chorwatskeje ratarskeje strony nětcžiske kniežeństwo pschipósnacź. Sswětokar Pribičewicź je ludowy ſły duch był, kotryž je jón mjes žobu schežuwał. Skónčnje Kowaczewicź praji, so je žo wón, jako nězduschi městopschedžyda chorwatskeje ratarskeje strony, na czoło hibanja stajił, kotreż chże zylenu zwětrej dopokasacź, so žu chorwatscy ratarjo krałej žwérni a so jeho ša žwojeho jenicžkeho wjednika pschipósnawaju.

Potom w tymle smužke hischcże 15 rěčnikow ſ jenotliwych krajinow rěčeſche. Lud wospjet cźi žłowa pschetorhny, kralej Alexandrej, generałej Živkowiczej a Juhožłowjanskej sławu pschiwołowało. Pschipołdnju žo shromadźišna skónči. Po Kowaczewiczowym namołwjenju wobdźelniscy pschijachu słowu, w kotrejž kralej a krajej njeſłamanu žwérnosć ľubja. Kralej a ministerſkemu pschedsydže žo postrowjasej depeschi pósłaschtej.

Revolucionarne hiban'e w Indiskej.

Generałneho inspekcora jaſiwow bengalskeho kniežeſtwowego wobkrjeża, wyschka Simpsona, tři tżo domorźni w jeho pišarni saſtrělili. Morderjo žo najprjedy we wyschnoscźinym twarjenju ſtżehowachu a potom spytachu žo žanimi saſtrělicź. Dwaju ſ nich bórzy wumrjeschu. Tżeceho cźežko sranjeneho do jaſtwowoje khorownje dowjedźechu. Sšudnik Nelson, kotryž dźiwiſche jeneho ſ nadpadnikow saſbkerżecź, bu žam cźežko sranjeny.

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 10. dezembra 1930.

— **Wo wjerzje.** W rozpołożenju nižinow a wyschinow ujeſe tuthwilu žaneho wulkoho pschemėnjenja sdóſnacź. Tola pokasuja wschelake sranjenja na to, so žo wětſche pschemėnjenja pschihotuja. Nad Ruſkej ſchžulnuje žo wyschina. Też wyschina nad lodowym morjom na mozy bodowa. Tute sranjenja nam praja, so žo ſymicźka pschiſho'uje. Tuta może tónt tydzenja ſ tu ſiſchim mjesnorocźom saſtupicź. Stótżo ſo nětko powołonju najſaſchoho khowa. Dźeń je nětko najkrótſchi. Hischcże 10 dnjow a ſtótżo ſo wobroći. Dźemy potom saſo dźěſchim dnjam napschecźko. — Jutſije ſchtwórtk ſthadża ſtótżko 8,03 hodź. a khowa ſo 3,44 hodź. Mžazacź ſthadża wjeczor 10,17 hodź. a khowa ſo pschipołdnju 12,15 hodź. — Wežera wjeczor we 7 hodź. barometer 740, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +5. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer —1, thermomete w nozy +2. Wuhladny na pischemėnjaze wjedro.

— **Adventiſti wjerzor ſerbſkeho towarſtwa „Naoſije" w Budyschinje.** Njany wjecźork wošebitrho raſu wuhotowa wežera wutoru wjecźor po mžacźnej ſhromadźišnje Budyſke ſerbſke towarſtwo „Nadźija" ſwojim ſobuſtawam, kiž mjeſeche bycź ſ małym narunanjom a mytom ſa to, so žo ſwéru k towarſtwu dźerża. Wěſche ſo mnoho ſobuſtawow ſeſchło. W kuſſolnym a milym ſ wótle ſwėcźkow wošrjeżej ſelenych halzkow ſedźeſche wjeſeły ludźik pschi dobrej ſchalzy koſeja a žtóżnym pschikuſu. Zyła wjeſeloſcź pak běſche ſaſtajena na adventiſti cźaſ. Myſle thwatachu dopołdka k biſſkemu hodownemu žwjedźenju. Hodowne ſpėwy ſaſlinczachu, hodowne ſacźucźa wuhudźišchu rěcźane ſłowa, wošebje knjeſa župana Krjeczmarja, kiž kedźbliwym pschipoſłuchjarjam powwucźowaſ hodownej ſtawiſnje pschednjeſe. Ani rumpodich njepobrachowasche, motaſche žo wokolo ſtółżow a wudźiſleſche žiwoje dary. Wjeſeła myſl wobknjeſeſche tak wſchitkich pschi rjanej bjeſadźe, so žo hodźinki ſpschnje pominychu. Na wſchitkich wołbitżach bźiſche ſpśnaceź, so je adventiſti wjecźor jim wutrobu ſpėrł a so žo žanemu wobdźělnikej tak ruce ſ pomjatka njeſhubi, kaž też niž dźakna myſl wſchėm tymi ſ pschedžydſtwa, kiž tak rjane hodźinki wobradźichu.

— **Rjany hodowny wjecźor ſa ſerbſke dźěcźi.** Budyſka jednota „Sokol" chże ſwojim najmjeńſchim hokolatkam pschichodnu ſobotu popołdnju we 4 hodź. w ſali Sserbſkeho Domu rjany hodowny wjecźork wobradźcź. Schto budże žo dźěcźom poſtżicźicź? Sšłyſchcże a pošłuchajcże! S njebjeſ pschileczi Boże dźěcźo a žo na ſemi ſelka w Budyſchinje ſ Rumpodichom. Shromadnje pschindu do Sserbſkeho Domu. Boże dźěcźom chże dźěcźom pėkne powedańcźka a ſerbſke pschnieźti pschednjeſcź. Rumpodich ſmėje też nětchto ke ľuſanju a nimo toho pschinjeſeju žebi tajki nźkajſi wobraſkowy aparat ſtrażu žobu, ſ kotrymż chże wſchelake baji ſwobrasnicź. Sšwėcźki budża žo ſymbolicź a ſpėwcźki nėžnje klinczecź. A tak budże jara jara rjenjeł Tuż pschindźeże wſchitke Budyſke Sšołkolatka ſ waſchimi ſtarſchimi, bratrſkami a ſotřicźkami, a też ſerbſkimi ſchulſkimi towarſchemi. Sawėſcże by žo Rumpodich jara wjeſeleſi, hdy bychu też knježa wuczerjo ſerbſkim dźěcźom w Budyſchinje prajili, so bychu dźěcźi na rjanu hodownu hodźinku ſhwatali — w ſbóżnym raju — kiž cźłowjek żeni njeſabudże — žo wotſchewſi.

Hodowne spėwanje a hodowna hudźba při Bozodźěſcowym ſtom'cu na Mjasowym torhoſcu.

1. Njedźelu 14. dezembra wjecźor ¼7 hodź. rjemjeſlniſke ſpėwne towarſtwo a ſpėwne towarſtwo lokomotiwnikow.
2. Pónđelu 15. dezembra wjecźor ½8 hodź. wucźeſſke ſpėwne towarſtwo ſ dźěcźazym chórom Lutherſkeje ſchule.
3. Wutoru 16. dezembra wjecźor we 8 hodź. ſpėwne towarſtwo „Sängerluſt" ſe ženſkim chórom.
4. Sšrjedu 17. dezembra wjecźor ½8 hodź. mužſke ſpėwne towarſtwo „Sängerbund".
5. Schtwórtk 18. dezembra wjecźor ½8 hodź. mužſke ſpėwne towarſtwo ſ konzertowym a dźiwadłowym orchestrom.
6. Sšobotu 20. dezembra wjecźor we 8 hodź. ľudowa ſpėwna akademija.
7. Njedźelu 21. dezembra popołdnju w 5 hodź. Nicźeſlowy mužſki chór.
8. Pónđelu 22. dezembra wjecźor w 7 hodź. konzertny a dźiwadłowy orchester.
9. Wutoru 23. dezembra wjecźor we 8 hodź. kapała II. batk. ſakſk. pėſch. polka cźo. 10.

*

— **Bożodźěſcowy ichtomy tu ſu!** Wežera pschiwjeſechu ſo prėnje Bożodźěſcowe ſchtomy do Budyſchina na Zitne wiki. Nastawa tam pomałku tamny lubosny ſeleny lėſny wobras, kiž mamy kóżde lėto do hód tak rady. Bórzy roſſchėrja ſo pschedawanſchcza hodownych ſchtomow też hišcźe na Sserbſke hrjeże. Hodowny wobras a kuſko pschedhodowneho cźaſa pak by hischcże wjeſele było, chžu-li ſo trochu ſunżka nańcź!

— **65. duchowna wjecźorna hudźba w Pětrowſkej zyrkwi w Budyſchinje** budże njedźelu 14. dezembra 1930, wjecźor we 8 hodź. Poſtżicźa ſo ſkładby Maſka Regera, Jana Boſcźijana Bacha, Hendricha Schütza a Franza Schmidta. Sšoubſtukkuja Kata Märckeleź (mezzoſopran), Korla Jan Guder a Henry Roſenmüller (ſuſli), wjedźi pana Krjeczmarja, kiž kedźbliwym pschipoſłuchjarjam powwucźowaſ hodownej ſtawiſnje pschednjeſe. Ani rumpodich njepobrachowasche, motaſche žo wokolo ſtółżow a wudźiſleſche žiwoje dary. Wjeſeła myſl wobknjeſeſche tak wſchitkich pschi rjanej bjeſadźe, so žo hodźinki ſpschnje pominychu. Na wſchitkich wołbitżach bźiſche ſpśnaceź, so je adventiſti wjecźor jim wutrobu ſpėrł a so žo žanemu wobdźělnikej tak ruce ſ pomjatka njeſhubi, kaž też niž dźakna myſl wſchėm tymi ſ pschedžydſtwa, kiž tak rjane hodźinki wobradźichu.

— **Rjany hodowny wjecźor ſa ſerbſke dźěcźi.** Budyſka jednota „Sokol" chże ſwojim najmjeńſchim hokolatkam pschichodnu ſobotu popołdnju w 4 hodź. w ſali Sserbſkeho Domu rjany hodowny wjecźork wobradźcź. Schto budże žo dźěcźom poſtżicźicź? Sšłyſchcże a pošłuchajcże! S njebjeſ pschileczi Boże dźěcźo a žo na ſemi ſelka w Budyſchinje ſ Rumpodichom. Shromadnje pschindu do Sserbſkeho Domu. Boże dźěcźom chże dźěcźom pėkne powedańcźka a ſerbſke pschnieźti pschednjeſcź. Rumpodich ſmėje też nětchto ke ľuſanju a nimo toho pschinjeſeju žebi tajki nźkajſi wobraſkowy aparat ſtrażu žobu, ſ kotrymż chże wſchelake baji ſwobrasnicź. Sšwėcźki budża žo ſymbolicź a ſpėwcźki nėžnje klinczecź. A tak budże jara jara rjenjeł Tuż pschindźeże wſchitke Budyſke Sšołkolatka ſ waſchimi ſtarſchimi, bratrſkami a ſotřicźkami, a też ſerbſkimi ſchulſkimi towarſchemi. Sawėſcże by žo Rumpodich jara wjeſeleſi, hdy bychu też knježa wuczerjo ſerbſkim dźěcźom w Budyſchinje prajili, so bychu dźěcźi na rjanu hodownu hodźinku ſhwatali — w ſbóżnym raju — kiž cźłowjek żeni njeſabudże — žo wotſchewſi.

Hodowne spėwanje a hodowna hudźba při Bozodźěſcowym ſtom'cu na Mjasowym torhoſcu.

1. Njedźelu 14. dezembra wjecźor ¼7 hodź. rjemjeſlniſke ſpėwne towarſtwo a ſpėwne towarſtwo lokomotiwnikow.
2. Pónđelu 15. dezembra wjecźor ½8 hodź. wucźeſſke ſpėwne towarſtwo ſ dźěcźazym chórom Lutherſkeje ſchule.
3. Wutoru 16. dezembra wjecźor we 8 hodź. ſpėwne towarſtwo „Sängerluſt" ſe ženſkim chórom.
4. Sšrjedu 17. dezembra wjecźor ½8 hodź. mužſke ſpėwne towarſtwo „Sängerbund".
5. Schtwórtk 18. dezembra wjecźor ½8 hodź. mužſke ſpėwne towarſtwo ſ konzertowym a dźiwadłowym orchestrom.
6. Sšobotu 20. dezembra wjecźor we 8 hodź. ľudowa ſpėwna akademija.
7. Njedźelu 21. dezembra popołdnju w 5 hodź. Nicźeſlowy mužſki chór.
8. Pónđelu 22. dezembra wjecźor w 7 hodź. konzertny a dźiwadłowy orchester.
9. Wutoru 23. dezembra wjecźor we 8 hodź. kapała II. batk. ſakſk. pėſch. polka cźo. 10.

*

— **Bożodźěſcowy ichtomy tu ſu!** Wežera pschiwjeſechu ſo prėnje Bożodźěſcowe ſchtomy do Budyſchina na Zitne wiki. Nastawa tam pomałku tamny lubosny ſeleny lėſny wobras, kiž mamy kóżde lėto do hód tak rady. Bórzy roſſchėrja ſo pschedawanſchcza hodownych ſchtomow też hišcźe na Sserbſke hrjeże. Hodowny wobras a kuſko pschedhodowneho cźaſa pak by hischcże wjeſele było, chžu-li ſo trochu ſunżka nańcź!

— **65. duchowna wjecźorna hudźba w Pětrowſkej zyrkwi w Budyſchinje** budże njedźelu 14. dezembra 1930, wjecźor we 8 hodź. Poſtżicźa ſo ſkładby Maſka Regera, Jana Boſcźijana Bacha, Hendricha Schütza a Franza Schmidta. Sšoubſtukkuja Kata Märckeleź (mezzoſopran), Korla Jan Guder a Henry Roſenmüller (ſuſli), wjedźi pana Krjeczmarja, kiž kedźbliwym pschipoſłuchjarjam powwucźowaſ hodownej ſtawiſnje pschednjeſe. Ani rumpodich njepobrachowasche, motaſche žo wokolo ſtółżow a wudźiſleſche žiwoje dary. Wjeſeła myſl wobknjeſeſche tak wſchitkich pschi rjanej bjeſadźe, so žo hodźinki ſpschnje pominychu. Na wſchitkich wołbitżach bźiſche ſpśnaceź, so je adventiſti wjecźor jim wutrobu ſpėrł a so žo žanemu wobdźělnikej tak ruce ſ pomjatka njeſhubi, kaž też niž dźakna myſl wſchėm tymi ſ pschedžydſtwa, kiž tak rjane hodźinki wobradźichu.

— **Rjany hodowny wjecźor ſa ſerbſke dźěcźi.** Budyſka jednota „Sokol" chże ſwojim najmjeńſchim hokolatkam pschichodnu ſobotu popołdnju w 4 hodź. w ſali Sserbſkeho Domu rjany hodowny wjecźork wobradźcź. Schto budże žo dźěcźom poſtżicźicź? Sšłyſchcże a pošłuchajcże! S njebjeſ pschileczi Boże dźěcźo a žo na ſemi ſelka w Budyſchinje ſ Rumpodichom. Shromadnje pschindu do Sserbſkeho Domu. Boże dźěcźom chże dźěcźom pėkne powedańcźka a ſerbſke pschnieźti pschednjeſcź. Rumpodich ſmėje też nětchto ke ľuſanju a nimo toho pschinjeſeju žebi tajki nźkajſi wobraſkowy aparat ſtrażu žobu, ſ kotrymż chże wſchelake baji ſwobrasnicź. Sšwėcźki budża žo ſymbolicź a ſpėwcźki nėžnje klinczecź. A tak budże jara jara rjenjeł Tuż pschindźeże wſchitke Budyſke Sšołkolatka ſ waſchimi ſtarſchimi, bratrſkami a ſotřicźkami, a też ſerbſkimi ſchulſkimi towarſchemi. Sawėſcże by žo Rumpodich jara wjeſeleſi, hdy bychu też knježa wuczerjo ſerbſkim dźěcźom w Budyſchinje prajili, so bychu dźěcźi na rjanu hodownu hodźinku ſhwatali — w ſbóżnym raju — kiž cźłowjek żeni njeſabudże — žo wotſchewſi.

— **Sawėſcźenje domjazych dźěłacźerjow.** Njedawno cźichu nowiny pišaſe, so domjazy dźěłacźerjo njetrjebaja sawėſcźeni bycź, je-li ſa tydzeń wjazy hacź 12 hriwnow njeſaſłuża. To pak žo jenoż na sawėſcźenje pschecźiwo bjesdźěłnoſcźi poſtżahuje. Sa invalidne sawėſcź, pak maju domjazy dźěłacźerjo też pschi wjele žnadnišcej saſłużbje pschinoſchki płacźicź. Tu płacźi ſa delnju mjeſu tżeſina mėſtneje mſy abo tżeſina saſłużbow polnczi (normalnych) domjazych dźěłacźerjow pschi kóżdej druźinje dźěła, na pschikład tżeſina wot 12 hriwnow ſu 4 hriwny tydzeńſki.

— **Paduſchitwo.** Kradnyk je nźchtó 8. dezembra 1930 popołdnja wokoło ¼10 hodź. pſched „Budyſtimi Nominami" mužaze kolo ſnantki „Diamant" cźo. 685 519. Wono mėſeſche cźorne kroſtna ſ módrymi ſmużkami, tehorunja ſwjena a błótoſchtikaki, horjeſhibnjene wodźidło ſ cźornymaj celluloidowymaj pschimadkomaj, ſwóacź ſe napiſhmom „Max Träger, Kleinboblitz". Torpedoſti ſhmoděch, cźežiwjenej gumijowej wobruczi, njeſenaſej pedałej, brune ſedło, tehorunja gratowou toſchku ſ gratom. Wo wžowne ſpėlenja proſhy kriminalne wotdźelenje w Budyſchinje.

— **Saſſka krajna loterija.** Pschi wutorniſchim cźehnjenju 2. rjadownje 198. ſakſkeje krajneje loterije (2. dźeń) padże dobywcźe wo 40 000 hr. na cźiſło 2719; dobywcźe wo 30 000 hr. na cźiſło 84471; dobywcźe wo 20 000 hr. na cźiſło 97544; dobywcźe wo 5000 hr. na cźiſło 127273; dobywcźe wo 3000 hr. na cźiſła 10985 46214 71981 108322 119935 158965; dobywcźe wo 2000 hr. na cźiſła 15351 43185 51216 63120 65489 114235 156169; na dobywcźe wo 1000 hr. na cźiſła 23203 28404 30170 71049 76373 86564 100733 108259 109378 116756 159892; dobywcźe wo 500 hr. na cźiſła 1650 14913 15762 24941 26799 36792 48244 56876 64462 64515 76521 78825 99356 109473 119222 134082 134217 135970 138087 148769 153869 158026.

S **Nataricz.** Wot nėkotrych dnjow ſ wobeju bokow Drježdźańſkeje dróhi wotſchėdźi nėkotre hobrſke ſchtomy puſchczeja. Sdźała ſu tute ſchtomy wuſtkle dla ſylneho ſmjerſka pſched nimale dwėma tydnjoma, ſdźała pak je tež wyſokeje ſtarohy dla wukopaju. Nėkotre ſu nutſkach zyle próżne. Schtomy maju ſo ſ wulkej kedźbliwoſcźu puſchczecź, ſo dźeło njeby ſylnej wobthad na tutej dróży wohroſyło.

S **Huſki.** Njedźelu wotmė ſo tu derjewopytana ſhromadźišna wójniſkich ſranjenych, wójniſkich wobdźělnikow a wojeńſkich ſawoſtajenych. Shromadźenym ſdźeli ſo wo bóżchnych dopiſach a wo nuſowym wukaſu nėmſkeho preſidenta. K wuradźowanjam pschiſlamkny ſo doſtojna hodowna ſwjatoczność. Hudźbne kruchi, ſpėwy a druhe pschednoſchki ſo wotmėnjachu. Też rumpodich a Bože dźěcźo pschiłożeſchtaj na ſwjedźeń. Tak ſo wjeſele hodźinki ruce minychu a ſ dźakownym ſpominanjom na

Pod jedleńka.

(Hodowne powedańcźko.)

7] (Pokraczowanje.)

Skónčnje bėſchtaj domoj dospėłoj. Hdyż bėſchtaj žo we wokhėži poſneženej ſwjerſchnikaj wuſzłėkloj, ſaſtupiſchtaj do dźěłanſkeje ſtwy hamtſkeho ſudnika. Tu bė dźenża cźaj pschihotowany; wulka kulowata lampa ſo ſwėcźeſche, wſchitko bė ſaſne a ſrjadowane. Na cźiſtej damaſtowej ſerviecze leżeſche cźiſtoe ſwėtkowane cźajowe denźcźo ſe ſchalkami, ſ narodninam darowanymi, a ſ rubinceŕwjenej ſchkleńcu ſa zokor; pódła na ſchpundowanju w komforece ſ mahagonijowych żerdkow ſe ſwėtłym možaſnym ſaſtawkom warjeſche ſo ſamowar, kaž to bycź dyrbi, na doſcź pschepalenej pochowinje; każ nėhdy doma we wulkej ſtwi ſtareho ſtatoła, tak wonjachu też tu w małej ſtwicźku brune hodowne tyſanzy po prawowożnem rezeptu. — Ale mjes tym ſo macź pódła w bydleńſtej ſtwi hischcże ſwjeſeden pschihotowaſche, woſtaſchtaj nan a ſyn ſamaj; żadyn wuj Erich njepſchińdże, jimaj pomhacź patorźizu ſwjeſcźicź. Bė to tola hinak hacź doma.

Nėſchto krócź bė Sarro ſe ſtrommym porſtom wo durje ſakkapał, a cźiſche „budź cźeſcźyny!" bė macź wotmołwika. Skónčnje ſaſtupi knjeni Ellen ſama nuts. Poſmėwkujo — ale matki bolosiny wuras bė tola pódła — wupſchesterże ſwojej ruży a cźehnjeſche ſwojeho nuża a ſwojeho hólża, kóżdeho ſa ruku, do roſſwėtleneje hodowneje ſtwy.

Ta wſchak bė dojcź jara pschecźelena. Na blidże wožrjedża, mjes dwėmaj rjadomaj ſrwécźaſtych wójkowych ſwécźkow, ſtojeſche małe wumėłe dźėło, kiž bėſche macź a ſyn w dnjach do hód žebi ſtworiłoj, ſahrodka po ſłodu a žłobu ſaſchkeho ſtotka ſ hładzu pschiſtiſhanym ſkotom a cźėnnymi kłódnizami, wſche ſ mocha a wėchelakeje ſymſkeje ſelenje nėžnje ſeſtajane. Na hacźe je ſchpiheloweje ſchkleńcy pluwaſchtaj bėłaj kotyſej; pſchipódła pſched thinejſtim pavillonem ſtojachu małi kniejnkjo a żónki ſ papjery wudźėłane we wložowniſkach a kuntuſchach. — Na wobėmaj ſtronomaj leżachu dary ſa hólża; wótry powjetſchowak ſa ſdėrku brukow, nėſchto pižanych Minichowſtich wobraſkowych liſcźinow, kaſtičkaj njeſmėdźeſche pobrachowacź, wot Schwinda a Ota Speckterа; kniha w cźerwjenej polſranzowſkej wjaſbje, mjes wėzami mały globuſ w cźornej tobołzy, wocźiwidno hižo ſtary kuż.

„To bė wuja Erichowa pcźłednja wobradźenka ſa mnje", rjekny hamtſki ſudnik, „mjmi ty ju nėtko wote mnje! Mi je tele dny na wuſrobu padło, ſo njejſhum žo jemu ja radoſeje, kiž je mi jako dźěſcźu cźiniť, w poſdźiſchich łėtach ani jaſko dźakowacź mohł —; nėtko ſu mi ſtareho knjeſa ſaſchłu naſpumu pohrjebali!"

Knjeni Ellen połoži ruku wokoło ſwojeho muża a dowjeſe jeho k ſchpiheloweniu bildu, na kotremż ſo dźenża błėkornaj ſwécźkinaj ſ prėkuſchemi ſwécźeſchtaj. Też jemu bė wona nawobradźała; to prėnje pak, ſa cźimż jeho ruka ſahny, bė mały ſwėtłowobras. Jeho wocźi hładaſchtej dołho na njón, mjes tym ſo knjeni Ellen ſcźicha k njemu horje ſhładowaſche. To bė je jeho ſtarſchiſka ſahroda; tam ſpody klona pſched khłódnizu ſtojeſchtaj ſtaraj ſamaj, hischcże cźėnne wložky jeho nana bėchu jaſnje ſpóznacź. — Hamtſki ſudnik bė ſo wobrocźił; bė, jako byſchtej jeho wocźi nėſchto pytałej. Sšwėcźki pſchi mochowej ſahrodzy ſo ſchkrjebotajsu dale ſwécźachu; w jich ſwėtłe ſtojeſche hólcźej pſched wocźinjenej hodownej knihu. Ale horjeka pod wjerchom wyſokeje ſtwy bėſche cźėnno; ſdėlenta pobrachowaſche, kiž by była ſwėtło Bożeho dźěſcźa też tam horje donjeſła.

Tu ſaſkinczа we wokhėži ſwónczť, a khėżine durje ſo ſ wjeſkom wotewrichu. „Schtó dha to je?" rjekny knjeni Ellen, a Sarro dobėża k durjam a poſlada won. — Wonka błyſchachu hruby hłóſ ſo praſcheczi: „Sšym dha jowle prawje pola knjeſa hamtſkeho ſudnika?" A w ſamknem wokomiku wobwjertny hólz hłowu naſad a ſawoła: „Rumpodich! Rumpodich!" Potom ſcźahny nana a macź ſe žobu ſ durjow.

Bė to tón wulki brodaty muż, kotrehoż bėſchtaj pſchehdźowarjej prejdy horjeka pſched mėſtom ſetkałoj; pſchi ſwėtle wokhėżneje lampki widźachu cźerwjeny kſchiwy nóż pod poſneženej kożanej cźapku ſo jaſnje ſyboliť. Sšwój dołhi wacźok bė we ſcźėmu ſpėł. „Ja mam to tule wotedacź!" wón rjekny, bėrjo też cźėſt puczowańſti mėſchť ſ ramjenjow. — „Wot koho dha to?" woprascha ſo hamtſki ſudnik. — „Mjeje ſo mi nicźo porucźiko." — „Niechcźe dha na khwilku ſaſtupicź?" — Stary wjeſche ſ hłowu. „Wſchitko je hižo wobſtarane! Mėjeże ſo rjenje wichitsy hromadże na Boże hody!" A hiſchcże raſ ſ wulkim noſom kiwajo bė hižo ſ durjemi ſut.

„To je wobrada!" rjekny knjeni Ellen ſkoro trochu hoſaſtiwje. — Sarro bė khėżine durje ſchėroko wocźinił. Tu wuhlada wulku cźėnnu poſtawu hižo daloko po poſneženem puczu wukroczecź.

Nėtko bu dźiowka ſawokana, kotreż wobradźenje bė ſo ſ tutej mjeſuhoru hacź dotal ſakondźiło, a hdyż pomhaſche ſawalene wėzy do ſwėtleje hodowneje ſtwy nożuczi, kleczeſche knjeni Ellen na podłoży a poczа ſe ſwojimi nożikomi ſchowny wulkeho wacźoka roſproczecź. A bórzy cźiſche, każ bo wot nutſka roſſcźerjowaſche a pſchezo bóle wſchabſe puta roſſwijaſej hroſeſche; a hdyż bė hamtſki ſudnik, kotryż bė hacź dotal mjeſcźizy pódła ſtał, nėſko poſłednje wobalki ſłekt a dźerżeſche to runje pſched ſo ſtajiwſchi, tak bė to zyła mózna jėdlenka, tiż nėſko do wnėtſkich ſtron ſwoje roſputane halozy roſpſchieſcźeraſche. Dołhe wuſke banczički ſ praſkotatheho ſtota ronjachu a ſyboloťo ſo wſchudżeńſko ſ ſónczkow po cźėnnej ſeleni dele; też jabluka bėchu ſtote, kiž pod wſchėmi hakoſami wiſkadźu. Harro nėjdė mjes tym ſėnt był, wón bė puczowańſti mėſchť roſwijaſaſ; ſ błyſchcźałymaj wocźomaj pſchiſcźeſe ſo ſ plonym, ſelenje ſwėtłowanym kaſcźejźikom. „Sšłyſchť, kaſ to klepoze!" wón rjekny, „je w nim ſaſtawadło". A hdyż bėchu jo wucźahnyli, namakachu drje w nim kopu najrjeńſchich, bėłych wójkowych ſwécźkow. — „To pſchikhadża wot wopraſwdźiteho rumpodicha!" rjekny hamtſki ſudnik, ſcźahujo jėdleńſkomu hakoju dele, „a hdyż hižo wſchudże małe błachowe ſwécźeńki!"

(Pokraczowanje ſcźehuje.)

Za potrěbnych sobučłowjckow!

Sakska nuzowa pomoc 1930.

Pschi dżenźnischej wulkej nuzy mjes ludom je pschikłuknosć kóżdeho, kiž ma k temu kiličce możnosć, so po žiwotnych mozach kobupomha k wołóženju žiwjenja posła mnohich. Je tehodła też wobjebje swjeżelaze, so žo wschitcy, kiž maja k tym kiličce możnosć, so jich sapschimnjeze wulpech lubi, hdyž žo ja nje wschudžom prawe rozumjenje namala a wono žo prawje pschewjedje.

Sakske slatne knježeństwo je zhromadnje se sakskim gmejnstim sjedłom a zwjazkom sakskich wokrjejnych zwjazkow, z organizacijami zwobodneho spomożerstwa, wschelakimi sastupjerjemi zwobodneho spomożerstwa, wschelakimi sastupjerjemi hospodarstwa, sastojnikow a pschistajenych kaž też z krajnym dżełowym zjednoczenstwom sakskeho nowinarstwa k podpschenju powschitkownje wulkeje nuzy k pomognemu sturtkej napominało.

Sakssarański zwjazk wokrjejžnego zwjazka Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa je so w zwojim pożlednim pożedżenju za wutworjenje pomożneho wubjerka w Budyskim wokrjeju wuprajił, w kotrymž ma žo rěčeć wo naprawach, kiž maju žo we Budyskim wokrjeju stacz. K powschitkownemu wupraženju wo pschewjedżenju pomożneho sturtka bě̀sche wokrjejny zwjazk na póndżelu 8. dezembra wjednikow zwobodneho spomożerstwa sastupjerjow hospodarstwa, wschelake powołanja, nowinarjow, měschczanostow z wokrjeja atd. do Gudźiz hościenża we Budyschinje pscheproszeny.

Shromadżenych, kotrychž bě̀sche žo nahladna licžba jescha, powoła knjes hamtski hejtman dr. Sievert. We swojich sawodnych rjekach roskazi dżenźnischi wulcu nuzu, pschi kotrejž je kěczina wobhladowarstwa na zjawnu pomoz pokazana. Sso tehodła zyle jasno wot žo rojmi, so ma žo napominanje sakskeho knježeństwa do sturtka stajicź. Kóždy wschak teš je swojeho wobkedžbowanja wě, kak wulka nuza we wokrjeju je, wołebje pola bjesdżelnych, kiž žu na spomożerske sastaranje pokazani. Hospodaerske pomery žu žo w naschim wokrjeju pożlednje leto hróbnje zhubjenschitke.

Jako wokrjejny zwjazk kěrża nałeto zwój hospodarski plan sestaja, staji ja podpjeru kuiowych a spomożerskich dżełoujemjerjow 138 000 hr. do plana. Wokrjeż budże pak hacź do skónczenja liczerskeho leta trjebacź nježdże 630 000 hriwnow, potajkim nimale 500 000 hr. wjacy hacź bě̀sche schi sestajenju hospodarskeho plana. Stat da k temu nježdże 100 000 hr., pobrachowacze 400 tyżaz hr. dyrbi žo z powschitkim wokrjejnym dawka zwjezcź. Wokrjeżej pak njeje mózno, podpjeru tak powschitcź, kaž by žo to w zajimje nuzujerzejacych pschało.

Wotmyślenu pomozny sturt njedyrbi na zane wukanje k wołóženju spomożerstwa służicź, ma žo czim bóle za pschidawk k podpjerje wobhladowacź.

We tym, kak ma žo pomozny sturt najlepje pschewjesceź, je žo hižom wurabżowało. Sběrki po gmejnach za kóżdu gmejnu zame za žo, lubja zyle wěsce lěpschi wulpech, hacź hdyž žo dary na zentralne městno hromadżuja. Najlepje k temu bóle powołane žu městne organisacije, kiž wjesnemu wubjerkej podsteja. Nimaja žo jenoż pjenjezy sběracź, ale tež wożebje naturalije, schtož žo wěsce zwjetscha a schtowna w naschich burskich wjach stanje. So by žo schczěpjenju wobarało, měte žo sběrki pod jenatimi potkwami pschewjesceź, a so bychu žo sběrki potrěbnym prawje rozdźělite, je trjeba wjesnemu wubjerku, kiž dary po potrjebje rozdźěla. W małych gmejnach wschak budże bóle cźłowjek cźłowjekej pomhacź a žuždoł žuždoej.

Po tutym sawodnym roskoženju knjesa hamtskeho hejtmana wuwi žo žiwa rosmołwa, w kotrejž so wjeselaza pschesjenjoscź wole k pomhanju pokasowasche. Nječłachu sastupjerjo gmejnow, rataršiwa, konsumtich towarstwow, dżełaczeńskeho spomożerstwa, dżełaczeńskich zwjazkow, zyrkwje, rjemjeślnikow, schesczańskeho dżełaczeństwa, sastojnikow atd. Skónczńje žmeždsche knjes hamtski hejtman spokojeny zhromadżinu skónczicź a se pschecźom, to wocźakany wulpech njeby wuwostak.

*

Sażady, na kotrejž so zhromadżeni dojednachu a po kotrychž maja so sběrki pschewjesceź, žu jcźehowaze:

Shromadżeni wobhladowachu wobdżelenje na pomognym sturtku „sakskeje nuzoweje pomozy za symu 1930/31" za žamospožitnliwu pschikłuschnosć wschěch, kotříž nóżoja zwojim zobučłowjekam pomhacź.

Pschiwabżenje, hromadżenje a rozdźělenje ma žo we jenotliwych gmejnach, potajstim městnje organisowacź.

W kóżdej gmejnje ma žo k temu městny wubjerk wutworicź, w kotrymž bychu organisazije zwobodneho spomożerstwa a po możnosći też wschitke powołanja zastupjene byłe.

Wubjerkowe dżeło, pschedewschem rozdźělenje pjenjez a wężow, ma žo we wusitim zwisku z hamtskim spomożerstwom stacź. Měschczanosta kóżdeje gmejny ma sażabnje městnemu wubjerkej pschitčinliwcej.

Pomozny sturt njeje k wołóženju hamtskeho spomożerstwa, potrjebnym ma žo z tym wożebita podpjera dóstacź. Pomoz ma we wobluku pomozneho sturta pkaczicź wożebje spomożerskim bjesdżelnym, kiž žu dlěschi czaš bjes dżěła.

So by žo dwójnym podpjeram sadżěwało, ma žo we gmejnach na jenatkoj pomozneho sturta dżełacź. Sběrki jenotliwych organisazijow zwobodneho spomożerstwa a wschelakich powołanjow hacź do 31. měrza 1931 žu je wuwjazacym hodownych wobradżenjow sběrki salskeje nuzoweje pomozy. Nahromadżene dary ma městny wubjerk potrjebnym w gmejnje rozdźělicź.

Pomoznemu sturtkej žtuża jcźehowaze naprawy:

1. Pjenjezne sběrki (tysti mózeja žo pola wokrjejneho zwjazka wupožicźi).
2. Spomożerske zwjedżenje atd.
3. Hromadżenje zyroby (běrnow, muki, mjaza, žita atd.), drasty, schatow atd. (drjewo, wuhlo).
4. Potrunschene wotedawanje zyroby pola pjekarjow, rěnikow, pschekupzow, konsumtich towarstwow.
5. Potunschene wobjedy z ludowych kuchnjow.
6. Pomoz wot cźłowjeka k cźłowjekej (podawanje zyroby bliżschemu — wobjed atd.).

Runjez ma žo w Budyskim wokrjeju městnje hromadżicź, so gmejny, kiž maju pomerne jenoż mało potrjebnych, prošcha, so bychu wjacy nasběrane dary, wożebje zyrobu, wokrjejnemu zwjazkej Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa wojsewile, so by wón tute dary k wuzunanju w druhich gmejnach z wjazy potrěbnymi wužicź mohł.

Nětk je wschěmi mozami na pomozny a hromadżeni sturt. Njech je jemu pokny wulpech spożężeny. Kóżdy pschinjeś zwoju scherpatku, so by pomhał wołóženź nuzu zwojich zobučłowjekow w gmejnach a wokrjeju!

Hospoza w měsće a na wsach.

Wot 9. hacź 11. dezembra 1930 wotměwa žo w najwjeschchim sale Budyschina, w „Krónje" wustajenja dosmjazeho hospodarstwa. Wustajenja ma lětża wożebity wuznam, dokelž stej žo prěni krócź měschczanska a wjesna organisazija hospožow zjednoczitej zhromadnemu sturtkej. Luźej zbożownej myślicźay, wożebje pak jeje pschewjedżenju, może žo wjele zboża pschecź.

Wustajenja wotewri žo wczera dopołdnja w 11 hodź. w pschitomnosći mnohich cźestnych hosći. Po zahdżownym posticźenju a prologu, kotryž knjezna Margareta Michlez, schulerka knjenje Ssimanoweje, pschednjesze, powita pschedsydnka Towarstwa Budyskich hospow, knjeni farařka Fladowa, pschitomnych pokasajo za samery organisazije, kiž žu sdżerjenje doma a němskeho hospodarstwa. Po njej powita w mjenje wjesneje towarstwa hospožow pschedsydnka knjeni dr. Dertzkowa z Pomorz. Spomni, kak je hospoza w rataršiwje zobu do hospodarskeho žiwjenja sczehnjena, a jeje jenoż pschetrjebarka, ale też zobu wupłodżerka. S rataršiwom dże też zobu zadarźiwo. We mjenje krajneho zwjazka hospožow porěcza dlěsche postrowjaze a rozesnawaze zhowa knjeni Skutschowa z Lipska a we mjenje krajneho zwjazka rataršich hospožow zwjatkowa rjadu pschedsydnka knjeni dr. Burgowa. We mjenje města Budyschina postrowi zhromadżenych knjes měschczanosta dr. Förster a pokasa jako na to najważnische, jeż mamy sdżerjecź: dom, rataršiwo a drobnowikopsrjawo (strjedżny staw). Wupraji žwoje wożebite cźestne nad zhromadnym skutkowanjom měschczanskich a wjesnych hospožow a wotewri wustajenju, ji pscheje posy wuspěch.

Po wotewrjenju wobhladachu sebi pschitomni wustajenju, kotraž je wulkoinje a bohacże wuhotowana.

Towarstwo Budyskich hospožow wustaja mnoho rjadnych dżełow, kiž žu pilne žónzke ruki zhotowile. Kedźbnosći zbudża zamodżełane adventske węży, dary za dżeći hodam a wschelake lubozne žortne wężki. Pschimamnje utkuje napohlad ručznych dżełow, kiž wo wulkej wuzjesnosći zwedża. Też wuschiwanja a molowanje žiwo po nowischim waschnju tam njepobrachuje. Wschitko z hobustawu žame zhotowite. Wustajene žu dale hrajmeschczańskeho dźěrżazeho domu w Naturstim parku. Njesapomnimy pak na wschitke te hódnotne dary loterije, z może kóżdy, kiž ma zbożownu ruku, dobywcź. Wunoschi loterije je postajeny k wołóženju nuzy. Něschto wukotowane je měschczańska kuchnja, kotruž towarstwo se wschěmi wožimi nowoczasnymi pschiprawami wustaja.

Towarstwo ratarskich hospožow wustaja wożebje woje hódnotne twory a porucża je s tym měschczańskemu wobydlerstwu. Ssu też wopraudże tak derje pschiprawjene a sarjadowane, jo wabja k wuzjiwanju. Wuzłody domjazeho zwinjorězanja, mlokoweje pschedawanje, rybarstwa, nakładzeny žad, domapjeczeny burski chlěb, zyrcźna a dźiwina, cźerstwe jeja atd. putaja wobhladowarja. Też selenina, žadowe wuzłody atd. žu wustajene.

Też ratarska schula je na wustajeńzy wobdżelena. Pokasuje wuwucźowanje a postup ručznych dżełow, drastow, dale pjeczenje, warjenje, pschiprawjenje wschelakich jedżow.

Wulzy zajimawa je bursta bydleńska kuchnja z najbóle praktisimi pschiprawami, kamorami, hlidami wohnischczom, kawkami atd. Też komora sa składy je podobnje praktista.

Najwjeschi dżeł zyleje wustajeńzy pak wupjelnjeja hodowne witi. W najwjeschej licźbje žu Budyske wobkhody sastupjene. Nadeńdżemy tam nimale wschě druziny wobkhodnych wotnoščow. Wopytowarjam je tak w tutych dnjach psched hodami dobrą składnosć pofticzena, žebi zwubracź rjane a praktiste dary k hodam za dorosczenych a dżeći. Saczišchcź wustajenych wężow a powschitkowneje wustajeńzy kóżdeho pschimnje a wěsce mnohi powuczeny a wěsty, schto dhe zwojim lubym ke hodam daricź, z wustajeńzy pórdje. Jenotlíwe firmy, tudomne kaž też nekotre wonkowne, wschitke tu mjenowacź, njeje nam bohużel dla njedostatka na městnosći możno. Wustajenja je wotewrjena hacź do schtwórtka 11. dezembra, kóżdy dżeń wot 10 hodź. dopołdnja hacź 9 hodź. wjecźor.

Wustajeńzy pak njech je spożężene dobry wuspěch a njech je wón z najmjeńschim mytom wschitkim, kotříž žu z wulkej prózy tutu wulkotnu wustajeńzu pschiprawiłi!

Z Łužicy.

* S **Halschtrowa.** Po shromadżisnje, kotříž bjesdżelni póndżelu popołdnju na Tšešeni wotmeču, nastupichu k demonstrazijskemu cźahej a cźehnjechu k radnizy. Wjednizy podachu žo k měschczanoscze a žadachu podpjeranišku pschipomoz. Wjetschina demonstrantow wobstejesche z ludźi, kiž do Halschtrowa njeżłuschcheja. Měschczanosta mějesche pak kunje z měschczańskimi sastupjerjemi žłužownu naležnosć rjadowacź, tuž jeho cźrjoda tam pytasche. Podżischo po na radnizy z deputaziju bjesdżelnych jednasche. Woni běchu z wunoschkom jednanjom pjecza spokojom. Poczo žo deschczowacź a tuž žo cźrjoda rozbeža.

* S **Wolkramez.** We Wolkramezach sarjadowa žo gmejnski rosshud, kiž dżesche na rozpuschczenje gmejnskeho sastupjerstwa. We Wolkramezach je 1609 wolerjow a wolekkow. S tuthch žo 803 pschi wothłosowanju wobdżeli. 692 hłosow woteda žo na „haj" a 64 na „ně", 28 papjerkow běsche prózdnych, 1 wobalka běsche próżdna a 18 zedulkow běsche njepłaczliwych. K pschiwjedżenju rozpuschczenja gmejnskeho sastupjerstwa dy 805 hłosow z haj trjebnych było. Wjetschina wobhladerstwa je so pjecza pschecźiwo rozpuschczenju rozhudźiła.

* Se **Schorslaza.** W bliskej Łubej žu dyrbjeli 40 hódnostnych pžow morićź, dokelž běchu skażenoscze podhladne. Pola jeneho pža žu z wěstosću skażenosć spóznali. 20 pžow je hischcze žiwych. Te žo we wożebitych kótkach chowaja.

Z Łužicy.

* S **Halschtrowa.** Po shromadżisnje, kotříž bjesdżelni póndżelu popołdnju na Tšešeni wotmeču, nastupichu k demonstrazijskemu cźahej a cźehnjechu k radnizy. Wjednizy podachu žo k měschczanoscze a žadachu podpjeranišku pschipomoz. Wjetschina demonstrantow wobstejesche z ludźi, kiž do Halschtrowa njeżłuschcheja. Měschczanosta mějesche pak kunje z měschczańskimi sastupjerjemi žłužownu naležnosć rjadowacź, tuž jeho cźrjoda tam pytasche. Podżischo po na radnizy z deputaziju bjesdżelnych jednasche. Woni běchu z wunoschkom jednanjom pjecza spokojom. Poczo žo deschczowacź a tuž žo cźrjoda rozbeža.

* S **Wolkramez.** We Wolkramezach sarjadowa žo gmejnski rosshud, kiž dżesche na rozpuschczenje gmejnskeho sastupjerstwa. We Wolkramezach je 1609 wolerjow a wolekkow. S tuthch žo 803 pschi wothłosowanju wobdżeli. 692 hłosow woteda žo na „haj" a 64 na „ně", 28 papjerkow běsche prózdnych, 1 wobalka běsche próżdna a 18 zedulkow běsche njepłaczliwych. K pschiwjedżenju rozpuschczenja gmejnskeho sastupjerstwa dy 805 hłosow z haj trjebnych było. Wjetschina wobhladerstwa je so pjecza pschecźiwo rozpuschczenju rozhudźiła.

* Se **Schorslaza.** W bliskej Łubej žu dyrbjeli 40 hódnostnych pžow morićź, dokelž běchu skażenoscze podhladne. Pola jeneho pža žu z wěstosću skażenosć spóznali. 20 pžow je hischcze žiwych. Te žo we wożebitych kótkach chowaja.

Zajezdożenja na drózy.

Pjatk wjecźor sajdże nježdże 31 Cźiny T. z Langburkersdorfa se žwojim motorisim kolom na Hohwaldstej dróży pola Noweho Mě̀sta do schtoma. Won padże a žebi nop pukny a žo też smutkach cźełko srani. Zaho jeho do zhorownje wjesechu, won hižom wumrě̀.

Pola Apoldy je njedżelu Barjusti nakładny automobil, kiž běsche z papjeru nakładżeny, do rěki Jłm padnył. Auto z pschiwosom leži w schjesć metrow hłubokim wěcźnischcu. Wjednika cźeskosrjanjeneho do Apoldskeje thorownje bowjesechu. Dalschej bohużeżażej, njes nimaj też wobjedżeł, hschtej na warnowanje pscheh spahowanjom dróhi z auta schłoj.

Sobotu wječor ho blisko Małych Herlitz pola Treppawy w Schlesyjskej cźełke wobkhadne njesboże sta. Do Wömerstadta wjesołe autobuß wopytowarjow bźiwadła a srały do wołoboweho automobila. Autobuß ho powróćił. S 25 wołobow, kiż w nim sedźachu, ho 21 srani, s nich nekotre cźełko. Jenoż wjednikowej duchapschitomnosći ma ho dźakować, so autobuß do dróhoweho pschikowa njesadźe.

Najnowše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powieść wo wjedrje sa jutrischi schtwórtk: Wobthowamy dale mile a trochu pokmurjene wjedro, wostanje swjetscha tuchno.

* Němski sejm je wutoru wo skrócźenju pensijow jednal. Sozialdemokrat Roßmann ho hórschesche, so hu nazionalne sozialistiske nowiny wudawale, so 30 sozialdemokratiskich wjednikow ministerske pensije dostawa. Tole pschihłodźerske wudawanje je njewérne. Sozialdemokratojo, kotrejž ho mjenuja, njejsu jshła ministrojo pobyli a hu sdźela hižo wumrjeli. Wopomnjeńske pismo němskeho knjezerstwa wo wulkich pensijach dopokazuje, so hu dostawarjo wulkich pensijow hacź do 19000 hriwnow runje ludjo, kotrejž hu najwjetschi njepschećelojo republiki. Sozialdemokratojo żadaju, so by ho wopomnjeńske pismo na kraje wupschestrelo. Wólbny lětak nazionalnych sozialistow ho na to wobcźejuje, so w němskim sejmje wjele sastojnikow jshła, kotrejž pódła diátow sastojnisku mdu abo cźakańsći pjenjes dostawaju. Wopraudźe pak najwjazy tychle dostawarjow sastojnikeje mdy, mjenujcy 85, w kratziji nazionalnych sozialistow sedźi. Sozialdemokratija je žebi wotpjet żadała, so bychu ho wulke pensije pola dwójnych sakłuczerjow skrócźile.

* Nazionalny sozialist Sprenger praji, so pschesada léta 1918 njeje žana revolucija była, ale kuwanje, s kotrymž cźłowjek sozialdemokratojo swojich wjednikow do sastojnstwow pschinjesej.

* W Stadtlohnu je ho wjelb w farskej zyrkwi sażgnyło. Dokelž njebźchu kemsche, bź jenož mało ludźi w zyrkwi. Tři wobsobowy hu ho franile, jena s nich cźełko. Zyrkej hu sawrjeli.

* Wutoru je jedyn indišti korporal jeneho jendźelskeho offizéra a jeneho indiskeho serjanta pschi paradźe w Lahore stónzował. Mordać je ho potom sam sastrěłał.

Swójbne powěsće.

Sm'rtnowanj: Rudi Hofmann w Zitowje s Hilźku rodźenej Beherez w Budyschinje. — Arno Dietrich s Tinn rodź. Theunertez w Budyschinje.

Semrtkoj: Emilia swud. Gruhlowa rodź. Lehmhardez w Bźlej Wodźe, 62 lět. Khowanje budźe jutrischi schtwórtk popołdnju w 3 hodź. wot Zarowańskeho domu. — Josef Wowczer, schkleńzowy molet w Bźlej Wodźe, 57 lět. Khowanje budźe schtwórtk popołdnju ¾4 hodź.

Směški.

„Haschiz cźeta", sawoła Kowarkowa swoju šuboždźinku, kotraž runje nimo pschińdźe, „pożejch Wam wczera dwě jejcy a Wy sće mi jenoż jene wrócźo pósłała."

„Wodajcźe, to sym jo zabyjała saliczkej!"

Towarstwowski powěstnik.

Bukecy. Jednota Sokoł ma sobotu wjećor ½9 hodź. mału zhromadźiznu pola Stangec. Njech wšitcy cyle wšće přindu.

Budyšin. Jednota Sokoł (dźćacy wotrjad). Sobotu. 13. hodownika, pop. w 4 hodź. zarjaduje so w zali Serb. Domu rjana hodowna hodźinka z přednoškami, spěwami, swětłowobrazami z raja bajkow a wobradźenjom. Lubje so wšě sokolske dźći, jich starši a mali přećeljo přeproša. Rumpodich budźe sobu zwučować, Bože dźćo přihladować.

Domowina. Krajna swětłowobrazowa centrala so praša, hač nimamy žaneho diapositiva za swětłowobrazy wo Serbach. Domowina je měła seriju „Serbski lud a kraj", kotruž je sebi nječtó požčił (před nětkole 2 létomaj). Prosymy, zo by ju hnydom wróćił. Předsydstwo.

Načolnikoju a načolnicy žónskich wotrjadow zeńdu so přichodnu njedźelu pop. ½3 hodź. w Serbskim Domje k ważnemu posedźenju, kotremuž so wuwučenje noweho prostneho za zlět přizamknje.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dudźan w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bźezyncy. — Za nawěsći: G. Janak w Budyšinje.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 10. hodownika 1930.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1875	100 pólsk. złotych	47,15
1 jendźelski punt	20,339	100 čěskosł. krónow	12,419
100 šwajc. frankow	81, 4	100 franc. frankow	16,45

Barlinska bursa wosta wčera bjez žiwjenja. Kursy efektow ho skerje wotrisbiwachu. Nara cźełe běchu tež wiši s dosahnymi a rentowymi liśćinami. Kursy běchu skerje stłóčene.

Na produktowych wikach ho tež wczera wjele žiwjenja njezwjesche. Tež tu bě kaž nětko pschezo, jenu płaćiny trochu powušuja, sa nekotre dny ho sasko šeklaja. Rožka postupi wczera wo 15 pj. wo zentnaru. Pschenica sašo 5 pj. pschihadźi a nakónc jećmjeń 10 pj. Wczera płaćesche zentnar

w Barlinje:

pschenicy 12,30—12,35 hr., rožki 7,75 hač 7,80 hr., nahromadźeneho jećmjenia 9,50 hač 9,70 hr., nahromadźeneho 10.10—11,00 hriwnow, wowsa 6,95—7,20 hr.,

w termijnowym wikowanju:

sa **dezember:** pschenicy 13,05 hr., rožki 8,72½ hač 8,80 hr., wowsa —,

sa **měrc:** pschenicy 13,56½—13,57½ hr., rožki 9,42½—9,32½ hr., wowsa 8,35 hr.,

sa **meju:** rožki 9,60—9,61½ hr., pschenicy 14,05 hr., wowsa 8,87½ hr.

Wiši prošatow a běhałow w Friedrichsfelde p. Barlina. Wutoru 8. hodownika běchu pschiwjezli 450 běhałow a 582 prošatow. Wiši běchu mjerne a płaćiny ho malo pschemjenichu. Wone płaćeschu

prošata:

małe	19—22 hr.
srjedźne	22—27 hr.
wulke	27—32 hr.

běhaki:

małe	32—40 hr.
srjedźne	40—55 hr.
wulke	56—60 hr.

Na pschedań:

Běhałaj w Kamjenzu, Połmózna hasa 8.

Wóś dźećzaty, Dom w Hródku, Wilhelmowa hasa 25.

Krowa hyšna, wysokokuščelna, w Pluśnikezach 8.

„ hyšna, wysokokuščelna, Mječeńk w Bukojnje pola Barta.

Kóń walach, we Sdonej Borschći 6.

Kóń k wózu, w Mjeschćizach 17.

Kruschwina hyšna, na Kiłowje 133.

Kolo motorske w Cźornych Nošlizach 24.

Ssudnistwo na pschedawanje

schtwórtk 11. hodownika 1930

w Lubiju na hudnistwje dop. w 10 hodź. wschelake meble, wobraz, gramofonth, mužace wobleki, pišańśki stroj, schijaca maschina a drajschla.

w Kamjenzu w komornym domje maschinitkich stawow dopołdnja w 10 hodź. wschelake meble, wschelake wobuća, radio, motorske kola, kowowe lampy, rajß, ananas, sułtanske róšynki, wschelake wina, tuna jerjow, grafonowy s tacźelemi, ntuž., žonj. a hólećy. koło, wobraz a karan wolija.

Pschedawanje zrjewa

schtwórtk 11. hodownika 1930 pschiw. w 1 hodź. w Kułowskej hoti pschipołdnju w 1 hodź.:

24 metrow khójnowych kuchowow,

70 dołhich khójnowych hromadow.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunu abo 1000 kg, wowak 100 kg.

	Płaćizny po złotej hriwnje				
	9. 12.	8. 12.		9. 12	8. 12.
Pšenica	246-247	247-248	bunv	17 18,0	17-18,0
rožka	155-156	172 58	woka	18 21,00	18-21,00
nar. jačmień	—	—	módre łupiny	—	—
nat. jačmień	202-220	204-22	žołte łupiny	—	—
wows	139-144	139 144	keradella	—	—
kukurica	—	—	rans. wowsik	9 10,0	9-9,70
pšeńć muka	29 36 7	29 36 7	lany wósik	15-15,50	15-15,50
rżana muka	23 26,8	23 26 7	ocen. melasa	—	—
n. wotruby	10 10 40	10-10,6	hrnj. kruški	—	—
rżane „	9 9,50	9 9 50	syno, 50 kg	1,80-1,70	1,80-2,20
rans	—	—	žana sloma	0,70 0,80	0,75-0,85
hróch, Viktor.	24-21,00	24-31,0	ješeń. „	0,61 7	0,65-0,75
lane symjo	—	—	wowsna „	0,60- 7	0,80-0,95
sjeluški	19-21 00	19-21.00	jećna „	0,70-0,80	0,65-0,7)

Płaćizny rěžneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

9. decembra 1930. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach

Skóne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 270.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetsche rěžneje hódnosće hač do 6 lět	57—59
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	54—56
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	50 52
Mjenje picowane wšěch starobow	45—49

Rykli: 392.

Połnomjasne, wurośćene, najwjetsche rěžneje hódnosće	52—55
Połnomjasne, młódše	51—52
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	48—50
Spatne	44—47

Jałojcy a kruwy: 757

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěžneje hódnosće	40—44
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěžneje hódnosće hač do 7 lět	30—37
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	25—29
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—24
Mjenje a špatnje picowane	—

Cełata: 2415.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	68—78
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	63—70
Spatne (4.)	40—55

Wowcy: 3830.

Młódše a starše wukormjene (1. družina	56—60
Starše wukormjene (2.)	52—55
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	40—48

Swinje: 14 236.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křižanjow, hač do 1½ lět stare	59
Wukormjene	58—60
Mjasne	57—60
Špatne	55—57
Rancy a kundrosy	52

Wšě družiny Lanoślidłow ma stajnje na składze

Žitny dom w Kamjencu wotnožka w Pančicach

Prošu čisło **2687** jeli maće mały nawěstk do „Serbskich Nowin."

Kofej : kakao kolonialne twory KURO na wuriunowu. Lawšker nasy 2

Die neue Miele Elektro Nr. 150

Eine Waschmaschine in höchster Vollkommenheit ist jetzt lieferbar. Zu den bekannten Vorzügen der Miele-Waschmaschinen:

Größte Waschwirkung bei vollkommener Schonung der Wäsche • Lange Lebensdauer der Waschmaschinen • Geringer Stromverbrauch,

sind neue Vorzüge hinzugekommen: Vollkommen geräuschloser Gang • Schwenkbarer Aluminium-Wringer mit 70 mm dicken Walzen • Leichte Transportmöglichkeit.

In den Fachgeschäften wird Ihnen bereitwilligst Auskunft über diese neue Maschine gegeben.

Mielewerke A.G. Gütersloh/Westf.
Größte Waschmaschinenfabrik Deutschlands
Über 2000 Werksangehörige.

Gardinowe zbytki
Vitraže, rolleaux, canki we tunich klamach
IDA ERLER w Budyšinje rózk Zwonk, Lawsk. h. 10

Naturska hoterka A. Freundowa
w Budyšinje na Bismarckskej drózy 6, I.
Rěcne hodźiny: štwórtk hač do soboty wot 9—5 hodź.
Homöopathija, diátowe a zelowe hojenje, hoji nutrikowne a zwonkowne khorosće z wuwzaćom spłažnych khorosćow, čuwowe a dušine čerpjenja, čuwowa masaža, hojenje kamjenja w žiwoće, magnetiske hojenje

Wjelećesćenemu wobydleństwu Khrósćanskeje wosady a dalšeje wokoliny wozjewjam z tutym zdwórliwje, zo z dźensnišim dnjom moje rěznistwo

knjezej Oskarej Boršej z Jělcy

přenajam.

Dźakuju so wšitkim ćesćenym wotběrjarjam za wopokazanu dowěru a prošu tež tutu mojemu naslědnikej wopokazać.

Z počesćowanjom

Pawol Grofa, rězniski mišter a kublet

Wotnajawši wot knjeza rězniskeho mišstra a kublerja Pawoła Grofy w Khrósćicach

rězniski wobkhod

prošu jemu wopokazanu dowěru tež mi we přichodze wobkhować. Budu so stajnje prócować nanajlěpše twory po tunjej płaćizny poskićeć a kóždeho po mojej móžnosći spokojeć.

Z počesćowanjom

Oskar Borš

W Khrósćicach, 10. hodownika 1930.

Jejka su drózše, — tuž kupujće „Jajko" potom kury derje njesu

Koła za dźěći we wšěch wulkosćach wot 50 hr.
Jan Schiebach na Mužakowskej drózy 4

SERBSKE NOWINY

DŽENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wuda wafni 1.20 hr., na pósće a pola dowěrnik 1.61 hr. pod křižnym zwjazkom abo do wukraja 2.25 hr. abo 18 Kč. Wšud, a čisć Smolerjec knihičišćerňa, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšťki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšťki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej Lebensversicherungsbank w Nürnbergu zawěsćeny přećiwo sćěhowkam čelneho zujezdoženja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bězny. Kóžde zujezdoženje dyrbi abonent bance wozjewić, prajmy, nyrtu, kwasam, napadnišu, wadnikam, lězu, lěkarjam, pomoc pytać. Smjetne zujezdoženja wotpi we bance kwasam, napadnišu ha we krótkim pitanje přinjewjedźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumělenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 288 **Budyšin — Štwórtk, 11. decembra 1930 — Bautzen** **Lětnik 89**

Demonstracije su so w Barlinje zakazale.

Nazionalni sozialistojo w Barlinje su wutoru na Nollendorfskim namješcu wulku ludowu zhromadźiznu pšečiwo pšedstajenju Remarqueowho filma „We wjeczorje niczo nowcho" wotmělli. Wot tam su ludowe hromady z Wittenbergskemu namješu a dale k Rankiskej dróhi cahnyle. Na rózku Uhlandskeje dróhi wjednik Barlinskich nazionalnych sozialistow z někotrymi pšečerjelemi w automobilu stejo na demonstrantow cakajcho. Tuzi z nasej słowu a z pobšěhnjenej ruku nimo njeho cahnychu. Wosmo 11 hodźin wjeczor ludowa czirkoba na Fehrbellinskim namješu docakawny. Tu měješe dr. Goebbels rěc, w kotrejž nowe protestowanske zhromadźizny pšečeziwo filmej „We wjeczorje niczo nowcho" pšihotowidźi. Zhromadźenych napominaše, so bychu so pšedwjeczor w 6 hodźinach se wschitkimi jenak zmyslenymi, kotrychž móža dosahnyć, na Nollendorfskim namješcu zhromadźili. Prajl, so budża protestowanske zhromadźizny tak dołho trać, hacz knježerstwo film „We wjeczorje niczo nowcho" sakaje.

Pruzy a němšzy ministrojo su jeho Remarqueowy film pšedwjesele dali, njejsu pak žaneje pšicinjiny namakali, kotrejž dla by so jeho smělo sakasacz, film pšedstajeć.

Barlinski policajski president je wjcé zhromadźizny a wokoloczahanja pod holym njebjom sakasał, dokelž je so z nimi poslednje dny zjawny porjad tasył. Tale sakasnja hacz na dalsche płacži z wumjacom, so jeho někotre nacisła, kotrychž mjena so hischcze wojjewja, sa zjawne zhromadźizny pšchewostaja. Wokoloczahanje pak na kóždy pad sakasane wostanje.

*

Film „We wjeczorje niczo nowcho" ma zaunyšk, **młodźinu pšed strachami wójny warnowacz.** Młodźina, kotraž je jón widźała, z wotewrjenymaj wocejmaj do wójny poczehnje. Hdyž bě jo film na porjadne wusnjesc pruwował, njeje němske zwonkowne ministerstwo žaneho wobwinjenja pšecejiwo jeho pschipuschczenju mělo, ale je pschipósnało, so film zmužitosće, khrobłosć a wutrajnosć němskeho wójska w zwětowej wójnje pokazuje. Demonstrazije pšecejiwo filmej z ludźi wuthadźeja, kotrjž chcedza Němsku do noweje wójny zapleść.

Žane nowe ratarske cła.

Němski sejmjowski minister Schiele je žadał, so by so jeho zło za butru a druhe mlokarske wudźełki, za ſtót, mjaso, drjewo a druhe wobdźełane ratarske wuprodaty powjeselschil. Wulkosć złow dyrbi njetwobjmjesowana być a so po nakhwilnych žadanjach složowacz.

Sejmjowski minister njeje tón króć mjes swojimi ministerskimi kollegami wjetschmu namakał. Dokelž je rada starschich w němskim sejmje ratarskim debattu za bliſche dny wotpokasała, maju namjety ratarskich sapółłanzow znajmjenscha w tu khwilu mało wuhlada na wupsech. Też němski president, pola kotrehož je landbundowe pschedbydstwo swoje pschecza pschednjesło, nima wotmyslenje, nowe pomozne naprawy po puczu nuſowego wukasa poruczicz.

Pósła swoje płaciny zniži.

Hacžrunje so dochody němskeje pósty lětsa wo nehdże 120 milijonow hriwnow ſuzja, je so wona rozhrudźiła, po pschikładze němskeho knježerstwa płacžiny ſuzjicz. Mjes druhim dyrbi so płacžina za cžisćzane wězy wot 5 na 4 pjenjezki snižicz. Też płacžina za pakety w druhej a tschezi zonje a za telegramy a telefonske rosrěcženja so ſuzja.

Sakski hospodarski plan za 1930 so bjez debatty přijima.

Rada starschich w sakſkim jejmje je so wutoru wo pschizjecu hospodarſkeho plana za 1930 jadowała. Dokelž so w měrzu 1931 hospodarske lěto ſtónczi, a so hižo konz januara abo sapoczatk februara hospodarski plan za pschichodne lěto jejmej pschedpołożi, sa wuradźenje sakomdźeneho hospodarſkeho plana trěbneho czasa njewubudże. Pschi wobsłejnoscach dyschtaj so dyrbjakoj sboham dwaj hospodarſkaj planaj wuradźecz. Tejele pschicžiny da so jejmowe pschedbydstwo z praschenjom saběra, hacž njeby pschisprawne było, zyły hospodarski plan bjes wuradźenja pschijecz.

W Sakskej smě so pšenične pječko dale w hosćencach a korčmach hosćom podawać.

We wukasu němskeho presidenta k sawědźenju hospodarſtwa a finanzow so khlěbowy sakoń na to waschnje pscheměni, so so w hoscženzach a korczmach pschenične pjeczko njejsmě wjacy podawacz. Tajka sakasnja by we wobdźelenych pschemysłach bjezdźełoſcz hischcze powjeschka. To by **Sakſku wołoženje cžežšo potrjechiło**, dokelž je tu bjezdźełoſcz jowle wjetscha dyžli w druhich stronach Němskeje. Pódla teho by tale naprawa **ſatſke wobchlebjenje, kotrejž je we wulkej měrje na wuživanje pschenicžneho pjeczwa stwožene, cžežło trjechiło a też wobchadej zuzych ſeſchłodźiło.** Sakſke hospodarſke ministerstwo je tohodla prawo, jemu w nuſowym wukasu date, wuzkše a je hacž na dalsche dowolilo, so so w hoscženzach, korczmach a zdźerzinjach hacž bo 200 gramow cžerſke pschenicžne pjeczwo dale podawa.

Mjdowe dojednanje so wuprowdżiło.

Swjatk wokrjesnych dźełodawarjow sa twarſtwo w Sakſkej, němſki swjatk podſenſkeho twarſtwa w Sakſkej a němſki swjatk industrijowych twarſtich podewſacžow we Sakſkej su mjdowe dojednanje sa pschekupſkich a techniſcich pschiſtajenjezow w twarſtwje z 31. dezembrej wupowědźiłe.

Nuđenemu presadźowanju zadźěwali.

Na dworje ratarja Khorle Dinſy w Lazowje w Greifswaldſkim wokrjesu dyrbjesche so wschón žiwy a nežiwy inwentar na nuczene waschnje na pschedpadowanje pschedawacz. Pódla wjele kupzow bě so tež nehdże **100 ratarjow** se wżu a wokolnoscze w postajenym cžasu na Dieserj dnjow pschemadźili. Tuczi njedachu žudnjſtim ſastojnikam pschedpadowanje wotmječ. Niczo njedokonjawschi, dyrbjachu ſastojnizy ſazo woteczi.

Ropotne wotewrjenje pólskeho sejma.

Nowy pólſti sejm je so wutoru ſ wulkim ropotom wotewrił. Hdyž ministerſki president a druhe knježerſtwowe kwalikawy, wschón sejm ſpuchli, ſtawnuschtwo a Wukrajinzy na date swaniu herjekachu a hawtowachu. Wołachu: „Prjecz ſ fafcijſtiſkim knježerſtwom!" a ſpytachu dźekacžerſki spěw sanjesc. Sara demonſtrantow pak so ſ wokanzu ſapółłanzow knježerſtwowcho bloka pohnuſchi. Tuczi ministerſkeho presidenta ſe sahorjenjom witachu, wykjajo: „Njech je žiwy republikanzy president! Hlejch je žiwy Piłſudſti!" Hdyž bě so jejm po prěnjej ſdźekanzy ſměrował, so ministerſki president Sſławek słowa zimnasche, so by pschipowědźenje republikanskeho presidenta cžital. Kommunistiſky ſapółłanz ſpytachu ſnowa mér kakeč, tola so ſ hrożenjom, so jich ſ pożedźenje wupokaja, wumjelczachu.

W cžitanym pschipowědźenju so mjes druhim praji, so je ſ parlamentowym hlownym nadawkom, wustawu pscheměnicz, dokelž je so pólska wustawa w cžasu wokolnoſtkala, kotrejž so k tomu njeje pschihodźił. Republikanzy president so nadźija, so knježerſtwowa wjetſchina samože wustawu wudźełacz, ſ kotrejž so twjerdy ſakład za natwarjenje ſtata połoži.

Hdyž bě so cžitanje pschipowědźenja ſkónczilo, sapółłanz Sſławek pschedbydſtwo ſapółłanzej knježerſtwowcho bloka wjerčnej **Handrijej Ljubomirskemu** pschepoda, kotrejž nowym ſapółłanzam žlubjenje wotewſa.

Kommunistiſoju ſnowa ſpytachu mér kakeč, hdyž minizjerſki president Sſławek ſ wěcznjſkeje tribuny ſtupaſche. Tohodla ſawołani ſejmowi ſtražnizy ſastupichu a komunistow Burſtynſkeho, Rołaka a Danezka wotwjedźechu.

Sejmowemu marſchałla ſ wothłoſowanjom po mjenje wolichu. Kandidat knježerſtwowcho bloka dr. Kaſinjers Sźwitalſki 238 hłoſow, napſcheczniwy kandidat nazonowych demokratow Alexander Swierſynſki 62 hłoſow pośła. Wſcho hromadże ſo 300 hłoſow woteda. Oppoſizijke ſtrony ſrjedźneje lewizy běłe papjerki wotedachu, ludowe mjeńſchiny a kommunistoju ſo pschi wothłoſowanju njewobdźełichu.

Revolwrowy attentat w danskim parlamentu.

Hdyž ſrjedu w ſejmje ſozialny minister Steincke wo ſozialnej reformje rěcžeſche, nadobo w pschihładowarſkej tribunje muž stany, ſo ſ revolwrom do ministra saměri a ſawołaja: „W mjenje dźekonjemjerjowm!" wotkłóczi. Detektiwaj, kotrajž běchtaj na tribunje pschitwinaj, dokelž bě so jhonikla, ſo je attentat pschihotowany, mózejschtaj nadpadnikowu ruku horje ſtorczicz, tak ſo wuſtrěl do wjercha dyri.

Łuſt a na to nastata hara na tribunach drje w poſledſerni njes ſapółłanzami njemjer hrożi, tola ſo ſmjerowachu, zebi mjslo, ſo je ſo praſkata raketa ſapalika. Hakle hdyž minister hodźinu poſlidſcho ſwoju rěcz ſkónczi, wón ihoni, ſo bě wutſtrěl do njeho samérjeny był. Nadpadnik kommunistiſku ſkupinu dźekonjemjerjowm wodźi.

W Lissabonje znowa muničiju a bronje namakali.

Lissabonſka policija je ſnowa wójſti material wuſlědźiła, kotryž je ſo dyrbjał k powalcženju diktatury wužicz. Mjes nim ſu ſ jedojtym płunom pjelnjene ručne granaty, minnyjetaki, munizija ſa maſchinſke ſtrělby, piſtole a pschikłuſtk ſa pſzedy namakane maſchinſke ſtrělby. Kaž nowiny „Debata" powěda, wójnſki material kolk (ſtempl) jeneje Hamburgſkeje firmy pokaſuje a je ſo ſdźěla ſ łódźemi a ſ dźela po kraju do Portugalſkeje pschesnyſkał. S jedojtymi płunami pjelnjene ručne granaty a munizija ſa minnyjetaki je w blachowych tyčach ſ napjſmom „Muka ſa dźěži" ſapakowane był. Knježerſtwo je wospjewiło, ſo je ſ knjefom w kraju. Ludźo, kotrjž su bróńje a muniziju ſaplacžili, we wukraju ſedźa. Hłowni organiſatorjo komplotta pak maju dje ſo w Portugalſkej wotacz. Wot někotrych lět je ſo wojowanje pschecžiwo diktaturje w Pariſu organiſowało. Se ſwjatowanym pschiſpadom je ſo wulki bróńjowy ſklad wuzlědźił.

Bjezdźełosć w Jendźelskej.

Licžba ſapisanych dźekonjemjerjow je po wyſchnoſcžnej rosprawje na 2 305 639 frońta. Tale licžba je wo 19 179 wjetſcha, hacž licžba ſamdźeneho tydźenja a wo 1 002 709 wjetſcha hacž 1. dezembra 1929.

W **Němskej** je ſo 30. nowembra nimale 3¾ milijona dźekonjemjerjow naliczilo.

W jendźelſkim delnim jejmje je ſo ſ 274 pschecžiwo 225 hłoſam dodawk 10½ milijona puntow ſterlingow (210 milijonow hriwnow) k ſawěſcenju dźekonjemjerjow pschiſwoliło.

Komunistiska organisacija w Bukaresu.

W Galazu ſu **někotre** wožoby jeneho nehdyſcheho ſaſtojnika politiſkeje policije na dróhy nadpadle a ſ twiſcelemi z revolwrow ſtroſchnje ſranile. Jeneho ſ nadpadnikow ſu ſajeli. Wſchi tym ſu hižo ſa komunistiſkej organiſazju namakali, kotraž na ſwoje žydło w Bukareſcu. Nadpad je ſo ſ wjeczinoſcze ſtał.

Wojowanje w Iraku.

Po powěſcach ſ Moſſula (w Arabſkej) iraſke wójſko pschecžiwo ſbjeharjam pola Swarſcha wojnje. Pschi tym ſo bomby mjetaze lětadła wužiju. Dokelž je so jejele ſnjeha naſchło, ſu wojerſke operazije jara poczežene.

S jeneje ſkładowne municije w Damaſkusu, je ſo 48000 ſtrělnych patronow ſhubiło. Roſkałowanjeho ofizéra a dźeſacz wojakow ſu ſajeli a psched wójnſki ſud ſtajili.

Amerika nochce nič wo revisiji wójnskeho dołha wědzeć.

Powěſcz, ſo je ſo knježerſtwo Sjednoczenych ſtatow ſe wuſtupom ſpschecžiwiło, wójnſki dołh ſdźěla pruſchecžicz, je ſo ſajo jako hola wumyſlenka wupokaſała. Kaž je „Times-wow" dopiſowař we Waſhingtonje ſ najlepſchcho zórka ſhonił, so w tu khwilu **žane amerikanſke ministerſtwo ſ nje-**

kaſtimi planami wo rewiliji wójnſkeho dołha njeſabêra. Ma to ſo ani pomyſlicź njemóże, ſo by knjeſerſtwo chżyło dołhody ſa wotpłacźenje dołha ſwojich nêhdyſchich ſwjazkarjow hinak naložicź, hacź na ſniženje krajazeho dołha Sjednoczenych ſtatow a na połoženje dawkow ſwojich ſtacźanow. Sadyn taſti plan njeje ſo roſpominał, wón njeby teź ſaneho wuhłada mêł, ſo by ſo roſpominał. W tu chwilu je najwjetſcha ſtaroſcź amerikanſkeho knjeſerſtwa, kak by hrožazy njedoſtatk w pſchichodnym ſtatnym hoſpodarſtwje wurunała. Tohodła je zyle k wêrje njepodobne, ſo bychu Sjednoczene ſtaty chżyłe ſwojim dołžnikam wotpłacźenje dołha połožicź.

Amerika nochze žanych pſchicźahowarjow wjazy pſchijecź.

Wubjerk ſa pſchicźahańſtwo repreſentantſkeho doma je wobſamknył, ſakonjowy nacźiſk porucźicź, kotryż pſchicźahowanje do Ameriki na dwê lêcźe zyke ſakſa. Namjet, ſo by ſo pſchicźahanje na pjeć lêt ſakaſało, je ſo wotpokaſał. Teź w ſenacźe je ſo namjet ſapodał, po kotrymż ma ſo pſchicźahowanje na dwê lêcźe kakaſacź.

Teź Amerika dyrbi inflowac.

Cźaſty ſu nimo, w kotrychż mêjachu Sjednoczene ſtaty wulki pſchejſtyk w ſwojich ſtatnych finanzach. Sjednoczene ſtaty dyrbja ſo w ſwojich wudawkach wobmjeſowacź, ſo ſo njeby ſtatny dołh powjetſchił. S jara wótrym nowrinſkim nastawkom ſo preſident Hoover pſchecźiwo pjenježnym ſadankam wobroca, kotreż ſo w kongreſu ſa hoſpodarſki plan cźinja. Hoover praji, ſo by, hdy bychu ſo tele ſadanki dopjelnile, pół miliardy dollarow njedoſtatka w bliźich hoſpodarſkim planje naſtało. Wudawki, kotreż ſu ſo do hoſpodarſkeho plana pſchijale, ſu najdalicha njeſa, ſchtoż nóże ſtat ſnjeſcź. Hdy bychu ſo wudawki powjetſchiłe, bychu ſo teź dawki dyrbjałe powjetſchicź.

Revolucionarojo w Chile.

Se **Sanjago de Chile** ſo 10. dezembra powê: Polizija je ſchtyrjoch ſpſchiſażhanzow we wokomiku ſajała, hdyż chżyłu pſched pſchiſtładom preſidentoweho cźaſa dynamitowe bomby na ſchêny połožeł. Polizija bê wo wotmyſlenym attentatu ſhonika.

Ze Serbow

W **Budyſchinje**, 11. dezembra 1930.

— **Wo wjedrje.** Pſredy hacź ſebi myſlachmy, je ſo ſnuiczka do kraja nawalika. Stworiceſ je ſe ſwojim lêtnym rubom hona a pola, doły a hory pſchikryl. Sznêh je drje hiſcźe trochu mokry, ale naiſkerje ſo wuczehnje a potom trochu pomjerſnje. S wiecźora pſchikhadża nowa wyſchina a chże ſo ſ wyſchinu nad raiſchej Europu ſjednacźiceſ. Pola kupy Iſtand ſu nowe niźiny ſpôſnacź. Każ wjedrainje powêdża, ſo ſkerje wuczahnje. — Jutſje pjatk ſhłada ſtłónczko 8,04 hodź. a khowa ſo 3,44 hodź. Mêſacźk ſhłada w połnocy 11,43 hodź. a khowa ſo pſchipołdnju ½1 hodź. — Wczera wieczor w 7 hodź. barometer 741, hygrometer —1, thermometer we dnju +3. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 470, hygrometer 0, thermometer w nozy 0. — Zane wuhłady na pſchemênjenje tuthwilneho wjedra.

— **Wulka wuſtajeńza žonjazych powołanjow,** kotraż ſo wot wutory hacź do dźeńźnjiſcheho ſchtwórtka w „Krôzje“ wotmêwa, je mêła bjezm prêni dźeń jara dobry wobkyt. Teź wczera bêſche wobkyt wulki. Tuż bjes dźiwa, hdyż ſo tam telko ſajimawcho a powuczazeho poſtiſa. Wuſtajeńza je jenoż hiſcźeze dźeńźa ſchtwórtk hacź do 9 hodź. wotewrjena.

— **Hodowne wobradźenje we wothładarni na Židowje.** Lêtuſche hodowne wobradźenje we wokrejeźnej wothładarni na Židowje budźe njedźeľu 21. dezembra popołdnju ½6 hodź. Pſchiwuſni khowanzow maju k tutej źwjatocźnoſcźi pſchiſtupu.

— **63. duchowna wjeczorna hudźba** budźe njedźeľu 14. dezembra wjecźor we 8 hodź. w Pêtrowſkej zyrkwi. Hudowonu hudźbu pſchinjeſe tuta nutrnoſcź. W ſrjedźiſchcźu porjada ſteji Schiitzowy magnificat, ſtary Marijnu khwaloſpêw „Wulźa khwali moja dulcha teho Knjeſa“ a kanoniſke pſchemênjenja wo „Ja ſ njebjes dele pſchiñdu k wam“ wot Bacha, jene ſ teho poſledneich a najſralſchich ſkładow ſa pſchicźele. Hudźbu wuwjedu Kata Mâcźkez (mezzo), Korla Jan Guder a Heinz Rosenmüller (ſolowej huſliſt), domſki organiſt Horſt Schneider (pſchicźele). Programy ſu po 30 pj. pſchi zyrkwinych durjach doſtacź.

— **Wokrejeźny ſtótny lêkaŕ** w Budyſchinje je ſtworił a jeho na dalſche wokrejeźny ſtótny lêkaŕ w Kamjenzu (telefon 336) ſaſtupuje.

— **Sôwobodne mjaſowe jêtki (Freibank) w Budyſchinje.** Pjatk 12. dezembra popołdnju wot 2 hacź 4 hodź. (jenoż mêſicźelam khartkow) wotedawa ſo ſyre howjaſe mjaſo, punt po 40 pj., ſyre ſwinjaze mjaſo, punt po 60 pj. Sobotu ſo ſane mjaſo njepichedawa.

— **Teź hoſcźenzy pjeza Patorźiju prjedy ſamknu.** Pſchiſtajeni w hoſcźenzach nyſcha ſo hiſchcźe lêta dołho ſe pſchecźom, na kotreż je ſo hohujeł dotal pſchemało dźiwało. Woni dźedźa, ſo bychu ſo teź hoſcźenzy Patorźiju prjedy ſamknyłe. Se ſakonjom ſ 13. dezembra 1929 je drje ſo ſakoń poſtajił, kiż porucza, ſo maju ſo wſchitke ſjawne pſchedawarnje 24. dezembra najpoſdźiſcho wjecźor we 6 hodź. ſamknycź. Tutón ſakoń pak ſo na hoſcźenzarſtwo njepocźahuje. Swjaſk hoſcźenzarſkich pſchiſtajenych ſo tohodła na wſchitkich mêjcźelow hoſcźenzow a korcźmow wobroca, ſo bychu ſwojim pſchiſtajenym teź bjes ſakońſkeho nuſowanja powſcheli doſcź cźaſa a pſchileżnoſcźe ke ſwjeſcźenju najrjeńſcheho ſwjedźenja zyleho lêta.

— **Shromadźizna ſobuſtawow Tworſtupowazeho towarſtwa na Tſchiſchcźu.** Sondźenu pôndźelu wjecźor we 8 hodź. ſeſtkźechu ſo tz ſobuſtawy Tworſtupowazeho towarſtwa k ſhromadźiſnje, kiż ſu pſchiſłoſleni pſchedawarni 22 na Flinzowej dróhi, kiż ſo hakle pſched krótkim poſtawi. Wobyſt ſhromadźiſny bê jara bohaty. Pſchedſyda dohładowarſkeje rady, knjes Böttcher, powita wſchch pſchitomnych, poda ſtnu rosprawu dokhodow a wudawkow a ſwjeſcźi pſchi tom, ſo je był wobrot ſwokojaźy, dźiwajo na cźeſći cźaſ a jeho ſcźêhowi. Pokaſa dale na ſkpcźiny pſchi kupowanju w Tworſtupowazym towarſtwje a napomniſche k połoženjenju wobrota kóżdeho jednotliwza. Pſchi debacźe, kiż ſ cźaſami jara źiwy raſ pſchiwa, wobſwêtlowaſche ſo to a tamne k ſpſchecźenju ſobuſtawſtwa a druźſtwa, abo nawopak. Potom ſeſkhowachu pſchi wólbach ſwoju a ſaſtupnu dowolnoſcź a ſtwjerdźichu, ſo ſu ſ kupjenymi wêzami wobſchudźene.

— **Wosebitej přilozy.** K dźensniſemu **čiſłu** připołożichmy za naſich cźitarjow w Bêlej Wodźe a wokolinje wosebitu přilohu firmy Wilhelma Hübela we Bêlej Wodźe, kiż zymsku drastu po tunich płaćiznach poſkića. — Zdobom připołożichmy też wosebitu přilohu firmy Feliksa Jochmanna w Bêlej Wodźe, kiż tehorunja zymsku drastu a tkaniny přihódnje poruča. Prosymy wo přećelne wobkedźbowanje tuteju přilohow.

— **Paduſchſtwo.** Kradnył je nêchtó w nozy k 10. dezembrej ſ jeneje Schreberſkeje ſahrodki pſchi Wuriſtim puczu 4 kury a 1 kapona. Kapon je ſchêry je żołtej rjepitatej ſchiju, kokoſche bêše ſ cźorno a bêłej krjepjenej ſchiju, hewak ſchêrożołte a żołte. — Wo wêzowne ſdźelenja proſźy kriminalny wotrjad w Budyſchinje.

Předženak

So praſcha wſchitkich, kiż ſu jeho protyki kupili, hacź ſu cźitali w njej wo burje, kiż je ſo na pjeſć ſyhnuł a je pjenêſ pſchiroſtł. — To je jara ſajimawa a ſwóſtwna wêc. Pſchedźenak je bura derje ſnaſ! Hóy by bur tehdy, na pjeſku ſedźo, ſerbſku protyku na rucź mêł, by ſkerje wutracź mohł a na ſwoje bolozſe by teź ſabył! — Protyka je taſka ſajimawa a bohata, ſo ſo nichtó ſ mêſtna njeſchina, hdyż ju cźita. Sa tamneho bura wſchak je hylo jara ſłź. Dołhe lêta potom njeje dałoko khodźicź mohł. Lêdma je ſo ſ domſkeho do bróżnje a do bróżze doſchmyſlał. To njeby nicźo ſa Pſchedźenaka hylo, kiż je ſa ſyły mêſnaz duzy po puczu ſe ſwojim cźeſkim mêchom, lêdma ſebi popſchejo kuſt twarożka a khlêba! — Hdyż je ſo wjecźor wrócźił do Sserbſkeho Domu, wari ſebi hiſchcźe ſwoje brźſowe ſelo, kiż jemu pomha pſchi wiźne bolozſe. Sźnano by to pſchirożcźenemu burej też pomhało! — Nałajtra pak cźehnje Pſchedźenak dale, pſchidawajo ſwoje protyki po pſchiſtani knjeſe Janake na Lutołich hrjebjach jenoż ſa 60 pjenjezkow.

Z posedźenja měšćanskeje rady

9. dezembra 1930.

1. So by ſwêſcźiła, hacź ſo **mjaſowne płacźiny** płacźijnam rêſneho ſłotu runaju, je rada w rêſarni na pruſu rêſacź dała. Wuniſchki radże hiſchcźe njedożhaja, ſo by mêła prawy pſchehlad wo tym, hacź ſu mjaſowne płacźiny pſchimêrjene. Pſchewjedu ſo hiſchcźe doſtôcźne pſchepytowanja. — 2. Na prubi ſo dowoli, ſo ſo na wſchelkich mêſtnach mêſta poſtaji 5 **ſtojadłow ſ pſchiſamknjenſkim automatom ſa jêdne ſoła.** — 3. Rada dowoli III. dodawk k wobſtadnemu a dróhowemu porjadej. — 4. Rada pſchilożuje nowemu wicźnemu porjadej. — 5. Pſchiłożuje ſ pſchemênjenju potwarjeńſkeho plana „Südweſten“ pola dróhow 11 a 13. Ma ſo wocźakacź pſchiłożowanje mêſtnych ſanſkich ſaſtupjerjow. — 6. Rada pſchiłożuje ſaſadnje ſ potwarjeńſkemu planej C (mjes moſtom Stieberoweje dróhi a Wjeleczańſkej dróhu). — 7. Rada wobſamknje, ſo naſobnoſtne hypotheki powſchitkownje njeruſowdźi. — 8. W ſchtyrjoch pſchedpołożenych kupnych frêcźenjach ſo kupna płacźina dowoli a rada wſoa ſo ſakońſkeho pſchedkupneho prawa. — 9. Rada dowoli dwaj padaj hypothekarikeho poczeńenja herbſkich twarſkich prawow. — 10. Nowe pomożne naprawy ſa njenjeſamożitych dyrbi pjenježnych ſcźêhowkow dla wuwoſtacź; rada wſomje k wêdźenju, ſo ſamżna płacźina briketow 103¼ pj. wucźinja a wobſamknje, ſo bêrny pſchichodnje po ſamżnych płacźinach wotedawa. — 11. Rada ſhoni, ſo pokiwd, **kiż** ſu **ſa ſakſku nuſowu pomoc** 1930 poſtajiłe, ſebi **njeſadaja woſebitych naprawow** ſa mêſto Budyſchin, dokêż ſu Budyſke organiſazije ſwobodneho ſpomoźeńſtwa, woſebje Budyſke nuſowe ſjednoczeńſtwo, pomożne naprawy w ſmyſle pokiwow w doſahajej mêrje pſchewjedle.

*

S **Dźiwoczij** pola Kiczenja. Sźrjedu rano krótko po 7 hodź. w naſchej hewak tak cźichej wſeſy k wohnju piſkachu. W bróżni źiwnoſcźerza Nimiſchi bêſche woheń wudyrił. Bróżeń ſo dożiſta wotpali. Wohnjowym woboram, kiż hnydom a krucźe ſapſchinnychu, ma ſo dźakowacź, ſo woheń na bróżeń wobmjeſowany woſta. Twarenja bliźſchich ſuſodow bêchu we wulkim ſtrachu. Nimo tudomneje wobory ſa Matu a Hornju Borſchcź bêchu pſchikhwatałe Hodźiſſka motorſka ſykawa a ſykawje ſe Kiczenja a Druźkez. Hodźiſſka doſta prênje a Druźcźan-

Pod jêdlenku.

(Sodowne powêdancźko.)

8] (Pokracźowanje.)

Ale njebê jenoż ſuwacźk w kaſchezíku, bê teź horſeka kłoźk ſe ſchrubizu. Hamtiſki ſudnik ſo na taſke wêzy wuſtejeſche; ſa nêchto mjeńſchinow bê ſchtom ſaſchrubowany a ſtejeſche runje a krucźe, ſwój ſeleny wjeſchk ſkoro hacź do wjercha wutykujo. — Stara dźowka bê ſwoju ſchtlicźku ſ jabłukami a popranczkami ſtejo woſtajiła; njes tym ſo cźi druſy tſjo ſo ſ tym ſaběrachu, wóſłowe ſwêcźki pſchiſtykowacź, ſtejeſche pódła nich, ſiwy każ tajſi ſiwy kandelaber, w kóżdej ruzy ſwêcźnik ſe ſaſwêcźenymi ſwêcźkami horje dźerżo. — Wona bê ſ domiſny ſudu jow pſchicźahnyła a bê ſo ſe wſchêch najcźeżſcźo k waſchnjam zuſoby naſożiła. Teź nêtkole wobhładowaſche ſebi hordy ſchtom ſ njedowêrliwymaj wocźomaj. „Na ſtole jeſta je ſo tola ſabyło!“ wona prajeſche. — Hamtiſki ſudnik pohłada na nju poſmêwkujo: „Ale Marhata, ſtote hałe ſu tola wjele rjeńſche!“ „Tak, myſlił ſebi to knjes? Doma ſmy pſchezo ſtote jeſta mêli.“ — Wo tom njedaſche ſo wadźicź; njebê tej khwile k tomu. Harro bê ſo mjes tym hižo ſaſo do puczowanſkeho mêſchka (Queriack) dał. Hiſchcźe njeſaſhłedźeſce!“ wón ſawoła, „najcźeżſcźe je hiſchcźe nutſka!“

Bê to krucźe ſaklepany drjewjany kaſchezík. Ale hamtiſki ſudnik dóńdże po klepak a błózo ſe ſwojeho gratowego kaſchezíka, trochu poklepa a hižo wêcźko wuiſkoczi, a hromada běłych papjerjanych wobrêſkow ſo jim napſcheczo wuſżórli. — „Żołkowina!“ ſawoła knjeni Ellen a wupſcheſtrê ſchkitałzy ſwojej ruzy nad to. „Ja cźuju marzipan! Poſpyńcze ſo; ja budu wſcho wukładowacź!“ — A ſ wobhładnjowej ruku wucźahowaſche kuſt po kuſu a kładźeſche jón na błido, ſchtoż nêtko nan a ſyn ſe ſawaleneje ſidźaneje papjery wuwaleſchtaj. —

„Maliny!“ ſawoła Harro, „a truſkalzy, zyły kwêcźel!“ — „Ale widźiſch-li drje?“ rjekny hamtiſki ſudnik, „to ſu łêſne truſkalzy; tajſele wſchak w ſahrodach njeroſtu.“

Potom pſchiñdże, jako by ſiwa była, wſchelaka ſyhotańa; ſcherſchenje a cźmjeny a ſchtoż hewak na błónczku po pſchiłêżnych łukach wokoło ſchwórcźi, nêżnje ſ dragana ſhotowjene, ſe ſłotopróſchenymi ſichtlêſchkami; nêtko mjedowy płaſt — błónki dreje bêchu ſ likrom napjelnjene — kajſi dźiwje pęzołki do ſłonka duteho duba twarja; a nêtko wulki robaty bruk, ſe ſchokoładu, ſ roſdajenymaj płêſchczomaj a roſpjatymaj ſwjerſchnymaj ſchtidleſchkomaj. „Cervus lucanus!“ ſawoła Harro a łêſny ſ rukomaj.

Na tôždem kuſku, ſa tym hacź bê wulki, bêſche jaſnoſeleny źiźany bancźik. Njemóżachu ſo wobjenuju ſpjeczíwicź; hiżo nêtko ſapoczachu ſchtom ſ tym wudebicź, njeſ tym ſo knjenje Elleninej ruzy pſchezo hiſchcźe nowe pokłady na ſwêtło cźahaſchtej.

Bórzy ſtrofchowaſche ſo mjes pęzołkami też ſyła mjetelow na kónczkach jêdleźnyych hałoſow; tu bê pęzołoja, ſłêbromódry daphnis a wolijobarbojta damowka, a każ mâjachu wſchitke tele mjetelki rêtkaż, kotreż bê Harro podarmo ſyhtał tudy nałoji. — A pſchezo cźeſcźe buchu pakeſíki, kotreż wocźinjachu jedyn po druhim pilne ruki. Pſchetoż nêtko pſchiñdże druźina wjetſcheje pjerjiny; tu bêchu tuppyſíka a pißane bjecźele, por ſichiźowych ptacźkow, kiż ſu w jêdlowem lêſu doma; a nêtko — knjeni Ellen ſwaha ſakſchikny — zyke hnêdźo polne małych ptacźatkow, kiż pykti rosdajachu; a nan a ſyn ſo wadźeſchtaj, hacź ſu to kacźawki abo młode cźiźiki, njeſ tym Harro hižo małe hnêdźacźko do najwjetſcheje huſcźiny jêdleńi khowaſche.

Stejêcźe jedyn lêżny wobhładeŕ ſo wujewi; tón dreje bê ſ bukowego reńera ſem pſchiſłkał; wjewjercźka ſ marzipana, no pół tak wulka każ źiwa, ſ wuſêbhnjenej wopuſchu a mudrymaj wócźkomaj. „A nêtko je ſyſcho!“ rjekny knjeni Ellen. Tola nê, pſchezo hiſchcźe cźeſći pakcźíki! Wona jón wotewri, ale ſkhowa jón potom runje tak ſpêſchnje ſaſo we wobêmaj rukomaj. „Kraſnu kuſ!“ wona ſawoła; „ale nê, Pawlo; ja ſym ſchlachotniſcha dyſłi ty; ja cźi to njepokażu!“ — Hamtiſki ſudnik ſej to nêdźe wſacź; wón wocźini jej niż pſcheważnje ſawrjenej ruzy, njeſ tym ſo wona ſo ſmêjizy pſcheſ njeho hładaſche. —

„Sajaz!“ wyſkaſche Harro, „wón ma kałowe kopjewe prêdźołowonymaj nóżkomaj!: — Knjeni Ellen kiwny ſ hłowu: „Wêſo, won pſchikhażża też runje ſe ſahrodu wożadneho patrona!“ — „Harro, mój hólcźko“, rjekny hamtiſki ſudnik, poſêbhajo hrożo ſwój porſt pſcheczo ſwojej żonje; „ſłuſ mi, ſo tohole ſajaza hnydom ſjedźi, ſo by ſe ſwêta pſchiſchoł, każ ſo ſłuſcha!“ — To Harro też ſłubi.

Bożodźeſcźowy ſchtom bê polny, hałoky ſo ſhibowachu; ſtara Marhata ſtonaſche, ſo njemóże ſwêcźnikaj njeſaſo dodjerjecź, ſo hiżo ſwojej ruzy wjaſy njecźuje. — Ale ſe ſaſo nowe dźêło wukonjecź. „Saſwêcźcźe!“ komandowaſche hamtiſki ſudnik; a male a wulke hodowne dźeći ſtejachu ſ horźym wobliczom, kaźachu po podnóżkach a ſtółcźkach a njepſcheſtawachu ſo naczahowacź, doniż njebêchu wſchitke ſwêcźki ſaſwêcźene. — Schtom ſo ſwêcźeſche, jitwa bê ſ wónju a błyſcźcźom napjelnjena, nêtko bêchu woprawdźe hody naſtale.

Trochu muczny wot njewſchêdneho napinanja ſtejeſche hamtiſki ſudnik na ſofje, roſmyſlujo do ſnapſcheczja wiſżaceho wulkeho ſchpihela na ſcźenje hładajo, ſ kotreho wotbłyſkowaſche ſo wobraz ſaſwêcźeneje jêdleńki. — Knjeni Ellen, kotraż poczа zyle ſkradnu truchu rumowaci, cźiſtſche runje wuprôſtnjenu kaſchezík w ſtronu ſtajicź, jako każ w myſlach hiſchcźe ras ſ ruku po papjerjanych wobrêſkach ſjêdźe. Wona ſo ſadźiwa. „Njedowucźerpajomny!“ rjekny ſmêjo. — Bê to ſchkórź ſe ſchokolady, kotreż bê hiſchcźe wucźahnyła. „A, Pawlo“, **wona prajeſche „wón rêcźi!“**

(Pokracźowanje ſcźêhuje.)

Bukečanske nowe zwony.

Wutoru popołdnju šmjehješche Bukečanska wosada swoje tři nowe swony z Pomorečanskeho Bukečanska wošada swojemu Wožemu domu pschewodźeć, kiž bješche žrěb se ležk bješche jo pola dotalnych swonow, kiž hakle bješche wokolo jutrow wulki swój puknyt. Nowe swony su je bronzy late pola Stürmerez firmy w Eßlingen w Dukingskej. Wulki swón waži 45 zentnarjow, hrózi 28 zentnarjow a mały 15 zentnarjow, wschitke w hromadże 88 zentnarjow.

Pondźelu běchu jo nowe swony na Pomorečanske dwórnischcho pschiwjesle a wutoru wjesesche žeby je wosada na wuwyschenych wosach horje do Bukez. K temu bješche ji rjany žlónčny dźeń spożčeny. Bohate bješche wobdźelenje w žiwjedźeńskim cźahu, se wschěch wjsow běchu wošadni se žiwali pschičiši. Cźestne družki pschewodźachu swonowe wosy a njesechu pleiwa w ruzy. Dwanacźe khorhojow šmahowachu jo nad hudźimi.

Wosy sastachu psched pohrebnischcźom wrotami a šmjeha wošadnych jo wokoło swonow šestnya. S powschitkownym krluschom a spěwom zyrdnowcho thora pod nawjedowanjom knjeza kantora Loděneho jo poswjeczeńska swjatoczność sapocźa. Knjez farar Mjerwa porcźa krótke kjowa. Spominalsche na stare swony a na wuporniwosć wošadnych, z kotrejž bychu swjatoczności poswjeczenja nowych swonow smóžnjena. Wón postrowi nowe swony a pschejesche, jo by Bóh jich sahožił a dźeło we wošadze žohnował. Potom poswjeczi je w mjenje Boha Wótca, Syna a Swjatego Ducha. K temu pschisamknu jo krótka herbska rěć. Po wuspěwanju krluschoweje ischluzki poda jo wošada do zyrkwje.

Khorhojnizy sestupachu fo psched wokatym. Zyrkej bješche krasnje se šwjećkami a pletwami wuzyschena. Wobadni šwój Wozi dom hacź na poslednje městacźko wupeschicźin. Posawnišći khór fobu šlukowasche a krlusche pschewodźesche. Zyrkwinski khór spěwasche. Wschitko mitrnosć wošady powyschesche. Knjes farar Mjerwa mješesche žiwjedźenske pyrdowanje, kiž na Mat. 21. 9 sakoži a wopišowasche słužbu a wušnam kóždeho jenotliwcho swona. Wulki swón ma dalsko do kraja wokacź, so by wobada poštuchała na Knjesowy hłós. Jeho herbske napismo je „Knjesowe hłowo wostanje do wěcznosće." Nimo toho ma sa juanjo wotezeri biblisju. Sedmi swón dyrbi teź na dźiwnych dnjach zwonić a k zbožopschijaću napominać. Jeho herbske napismo je: „K njebjesam cźeri nascha dźe", ma šunasa nadźije kowaju. Mały swón je słónčnje fyrnjowany swón a ma napismo: „Sčežni su, kotiž su k jednjeczowej wječeri powokani." Swony chodźa rjeńcź k wutrobam a na kóždym jenotliwym sležeji, so jich hłós šlyschi a jenu posłucha.

Pschi kenschenju sokrachu so dary za pschiprawjenje elektriskeho swonjenja. Nasbora fo nahladny pjenjes. Tele dny so swony na wěź cźahaju. Njech so wažne dźeło bjes njesboka dokonja, so bychu nowe swony njedołho mohle k prénjenmu rafej wošadu do Božeho domu wozacź.

Wohnjowodornistwo.

Budyšca dobrowólna wohnjowa wobora wotmě wutoru 9. dezembra swoju posledniu shromadźiznu wjednikow w tutym lěcźe. Shromadźizna wotmě so w „Meschcźanskej šahrodze" pod pschedsydstwom komendanta Eßhardta. Po někotrych spěchenjach fo wosjewi, so budźe hłowna shromadźizna na kónz dezembra abo sapocźatk januara powołana.

Pjatnacźe nowych wobornikow so swjatocźnje do słužby wsa. Kóždy z nich dosta sdobom wocźišćeny nowcho sakładneho sakonja wohnjowych woborow. Po tym wo dnjownym porjedźe dale jednachu. Wulki symsli swjedźeń wohnjowe wobory budźe 10. januara 1931 we „Krónje". 4. kombanija běsche namjetowała, so by so mała motorsta šukawa (šnadź mamki „Siegerin") kupiła a fo wošebje za Židow se swojimi wulkimi hašami wuzyła. Namjet pschiidźe dobu do wuradźowanjow wo hospodarskim planje.

Z Łužicy.

* S **Rólanow.** Pschi poslednim stólicźenju naliczichu w Rólanach w 414 domach, kótrejž žebi 1501 dźerja, 101 koni, 299 howjadow, 595 šwinj, 169 kołow, 646 karnikłow, 148 huš, 152 kuzkow, 3305 kur, 31 krutow a parlatych kur, 91 kołcźow pčołow.

* S **Wulkich Hendrichez** (Großhennersdorf). Pondźelu wjecźor je žebi tudomny kubler Alwin Renger žiwjenje wzał. Wón je fo na lubi žiwjeho domu wobwěsnył. Jeho fu pjecza tharobne cźeje wuzle do fmjerzne fahnale.

* S **Wostrowza.** Na transporcźe do Budyšcheho jafmna, kótrejž mějesche 9 mužazow dla falschowanja liječinow wotsudźeć, cźelny fabrikski tkalz Maletzki. Mjes tym so fastojnik jednej liječiskej kupowasche, fo wón šlubi. Njemóžesche pak so dołho žiwjeho žiwodowy wjebjelicź, pschetož jako nasajtra rano wokoło 3 hodź. do žiwjeho bydlenja w Blumbergu dźesche, jeho policija saja.

* S **Wostrowza.** Na dotal njewujasnjenje waschnje pola kubleria Adolfa Donata wutoru wjecźor w 9. hodźinje wuhwi wudwri. Woheń wuzdże w brózni a sa krótki cźaš zyle twarjenje sniczi. W brózni běchu hischcźe khoroźyle žně, kiž so spalichu. Plomjenja sniczichu teź wjele hódnostnych ratarskich maschinow. Pjerschnu mózachu hacź na nětorre holbje wulkhowacź. Njedźiwajcy wschěmo napinanja wohnjowe wobory njesamochu sadźewacź, so fo woheń na konjenz wupschestrě. Ale domske a kólnju zamóchu wulkhowacź. Jedna fo pjecza wo sapalenstwo.

* Se **Zitawy.** Mišlo Zitawa na we fwojim liečhowanju w lěcźe 1929 pjeza 683 000 hriwnow njedostatka. Tak je wschat jenoź pok tak wulki, kaž lěto prjedy. Mištowe sadołženje bjes nahdnoscźeńskich winowatoscźow je fo wot 11 200 000 hr. na 12 300 000 hr. powyschiło. Cźiste samożenje města po wotličźenju dołha powyschi fo tehorunja wot 17 900 000 hr. na 20 697 000 hriwnow.

Wumělski molet jako falsowar pjenjez.

Psched lawniskim fudom w Khocźebuzu mějesche fo wumělski molet Maks Tams z Hadersledena samowicź, dołeli bješche falschowanje pjenjes pschihotował. Wobschkodźeny město so by ludźi abo krajny mólował fo je falschowanjom płatow k dalanju wopaczných 10 hriwnowskich papjerow sabrałsche. Tams to w jednanju pschida, haj šamo to, so by pódźischo wopaczne pjenjez w mjenjch padach wudawał. Sšud sašudźi wumělskeho molera dla pschihotowanja k falschowanju pjenjes k 6 mězazam jastwa.

Psyča skaženosć w Zhorjelskim wokrjesu.

Hakle njedawno šmy wospjet pisali, so je Shorjelski wokrješ z pšyčej skaženoscźu bolo najcźeschcźo potrjechenu. Někto fu pola dalscheho pša hauntšy skaženosć swješćili. Poš klušcha ratarjej Weiße w Pertiku (Penzig). Ledma je fo pola tuteho skorjecźa skaženosć wobtwjerdźiła, fo hižom powě, so je tam dalschi poš skaženoscźe podhladny.

Wobydlerjo dobrowólnje wohnjowa wobora.

Wutoru 9. dezembra swoju poslednju shromadźiznu wjednikow w tutym lěcźe. Shromadźizna wotmě so w „Meschcźanskej šahrodze" pod pschedsydstwom komendanta Eßhardta. Po někotrych spěchenjach fo wosjewi, so budźe hłowna shromadźizna na kónz dezembra abo sapocźatk januara powołana.

Pjatnacźe nowych wobornikow so swjatocźnje do słužby wsa. Kóždy z nich dosta sdobom wocźišćeny nowcho sakładneho sakonja wohnjowych woborow. Po tym wo dnjownym porjedźe dale jednachu. Wulki symsli swjedźeń wohnjowe wobory budźe 10. januara 1931 we „Krónje". 4. kombanija běsche namjetowała, so by so mała motorsta šukawa (šnadź mamki „Siegerin") kupiła a fo wošebje za Židow se swojimi wulkimi hašami wuzyła. Namjet pschiidźe dobu do wuradźowanjow wo hospodarskim planje.

Ze Sakskeje a dalších krajow.

* S **Lauchhammera.** (Sšmjertny napoj.) Mjes tym so chžychže jeho bratr element swojeje radijoweje pschiprawy dołecź, pschimnu pjecźetěny fynk Grosez hrózby we Malem Leipischu sa piwowej blescha, f kjalinu napjelnjenej, myšlo žebi najšterscho, so brune piwo namała. Prjedy hacź so jedyn f pschiwušnych dosłada, napi so hólcźez f blesche, w kotrejž bě chromowa kjalina. Pod žakoštnymi bolosczemi sthorje dźecźo, kotremuž njemóžesche žadyn lékař wjazy pomhacź. W Lauchhammerskej khorowni wumrě hólz sa njecźeho hodźinow.

* S **Mohlina** (Mügeln). (98 lět stara.) Schtwórtk jewjeczesche tu Christiana Gruhlowa w dospołnej cźelnej cźiłosczi swoje 98. narodniny. — Pomnjesca hódne je, so je w Drježdźanach-Blasewitz hischcźe jena fotra šasruschki swojeje starosby 94 lět žiwa a so je druha fotra hakle loni f 96 létami wumrěła.

* S **Kamjenizy.** (Do wócźka kłot.) W nozy k pjatkej bu na Zwikkawskej broży 22 létny kofejrjeźer wot pjaneho 31 létneho dźełacźerja bjes pschicźinu f bybłacźjnym nožom wohrožowany a do lekoho wócźka kłóty. Stuczerja běchu krótko psched tym f piwnizy, hdyž bě ichtelnu ro rošbił, wotstronili. Wón hu sajah.

* S **Lipsk.** (Dwaj morwaj pschi swójbnej struchlenje.) Ssobotu rano w schestej hodźinje wulkeli 53 létny pišmikłacźer Niemann, kotrejž je fo wot swojeje žony dźělicź dał, ale f njej hromadźe bydli, do swojeje žony, kotraž chžychže na dźeło hicź, nješchto krócź, f cźimž ju cźekło kuri. Potom dźěsche do fyanskeje jitwy a tłeschesche do malokatneju dźowkowu, kotrejž tehornuna cźekło stani. Mjes tym so domjazy wobydlerjo potiaju sawołachu, tšli hebi Niemann kuklu do hłowy a bě hnydom morwy. Tši cźekju tranjene buchu do thorownje wotwjesene, hdyž 16 létna dźowka Gertraud bórzy na swoje tranjenje we bolnim žiwocze wumrě. Niemannowa bješche do thrideta hlelena hua, mjes tym so bě 19 létnu dźowku wutšt do cźelna trjechi.

* S **Plawna.** (Wandrowski jako straschny sadobywaz.) Teńcź. Hdyž bě stary muž potom wotešchoł, wuzi Zahn pola 76 létneho rentnikowstawza Fornera sadobył a stališ 50 hrivnow, hłoworny cźežnik, koschle, nohajzy, rukajzy a por kożanych stupnjow pokradnył. Zahn bě priedy pola Fornera wo kofej a pomaschy prošył a woboje teź bóhtał. Pschi tutej składnosći fłoni, so chže Forner wotenčź. Hdyž bě stary muž potom wotešchoł, wzi Zahn pschipschihotowańk k sadobywanju.

Najnowše z cyłeho swěta.

* **W elektrizitetnym towarstwje w Bayreuthu fu pšched nětorrymi njedźelami hdorše pschefschiwjenja wuškłódli. Pschekupskeho direktora a nětorrych wotdźelenjowych direktorow fu hnydom se słužby puschczili. Jedyn wotdźelenjowy direktor je fo w promenadach satsčił. Wón bě fa popołdnje k pschepytowanjssemu šudnikej slasany.**

* **(Njedźiwadź w konjeźu.) Pšched nětorrymi dnjemi do wokolnosće Naumburga cźišła zygana f rejwajnymi njedźiwadźemi (barami) pschicźeseje. W nozy fo jenemu njedźiwadźej poradźi, fo wot rjecźanja wottorhnyć. Hłódne žwerjo ho na jenym kuble do konjeźa dobu a tam konja nabpadže, kotrehož tak słuha, so fo jemu njehodźi wjazy žiwjenje sathowacź. Haru sastłychawschi ratar do konjeźa thwatasche. Sšmjerjce fo wutšoża, hdyž nózneho wopytarja wuhlada. Ratar ruce durje sady hebje sapraažny, tak so bě njedźiwadź w paślach. Hdyž podźišcho zygano po njeho pschinidźechu, fo bórcźak tak špjezjowaschc, so dyrbjachu jeho satsčeć.**

* **Liežba ludźi, kotiž fu fo w Belgiskej f jedojtej mhłu sadušyli, hischcźe pschezo pschibywa, hacź dotal fu 112 ja dušchnych naliczili. Lekarjo mjenja, so mhła jedojte dymy 15 kilometrow dalenych zynkowych hětow wopschija. Tele jedojte dymy fu fo f wyšokimi wuhenjemi do dalokoscźe donjeśte a fu f mhłu na semju padte.**

* **W Sšuschakskim pschiłanje w Dalmatiskej fo wutoru se žylnym wětrom parna łódź „Topola" k drjewjanemu pschiłhódnemu mostej cźišnu. Pschiłhódny móst, na kotrymž wjazy dyšli šo na łódź cźakazych ludźi štejesche, fo stama, a ludźo do morja padźechu. Wyšoke žołmy wukho-**

Syna a Swjatego Ducha. K temu pschisamknu jo krótka herbska rěć. Po wuspěwanju krluschoweje ischluzki poda jo wošada do zyrkwje.

Khorhojnizy sestupachu fo psched wokatym. Zyrkej bješche krasnje se šwjećkami a pletwami wuzyschena. Wobadni šwój Wozi dom hacź na poslednje městacźko wupeschicźin. Posawnišći khór fobu šlukowasche a krlusche pschewodźesche. Zyrkwinski khór spěwasche. Wschitko mitrnosć wošady powyschesche. Knjes farar Mjerwa mješesche žiwjedźenske pyrdowanje, kiž na Mat. 21. 9 sakoži a wopišowasche słužbu a wušnam kóždeho jenotliwcho swona. Wulki swón ma dalsko do kraja wokacź, so by wobada poštuchała na Knjesowy hłós. Jeho herbske napismo je „Knjesowe hłowo wostanje do wěcznosće." Nimo toho ma sa juanjo wotezeri biblisju. Sedmi swón dyrbi teź na dźiwnych dnjach zwonić a k zbožopschijaću napominać. Jeho herbske napismo je: „K njebjesam cźeri nascha dźe", ma šunasa nadźije kowaju. Mały swón je słónčnje fyrnjowany swón a ma napismo: „Sčežni su, kotiž su k jednjeczowej wječeri powokani." Swony chodźa rjeńcź k wutrobam a na kóždym jenotliwym sležeji, so jich hłós šlyschi a jenu posłucha.

Pschi kenschenju sokrachu so dary za pschiprawjenje elektriskeho swonjenja. Nasbora fo nahladny pjenjes. Tele dny so swony na wěź cźahaju. Njech so wažne dźełobjes njesboka dokonja, so bychu nowe swony njedołho mohle k prénjenmu rafej wošadu do Božeho domu wozacź.

Ze Sakskeje a dalších krajow.

* S **Lauchhammera.** (Sšmjertny napoj.) Mjes tym so chžychže jeho bratr element swojeje radijoweje pschiprawy dołecź, pschimnu pjecźetěny fynk Grosez hrózby we Malem Leipischu sa piwowej blescha, f kjalinu napjelnjenej, myšlo žebi najšterscho, so brune piwo namała. Prjedy hacź so jedyn f pschiwušnych dosłada, napi so hólcźez f blesche, w kotrejž bě chromowa kjalina. Pod žakoštnymi bolosczemi sthorje dźecźo, kotremuž njemóžesche žadyn lékař wjazy pomhacź. W Lauchhammerskej khorowni wumrě hólz sa njecźeho hodźinow.

* S **Mohlina** (Mügeln). (98 lět stara.) Schtwórtk jewjeczesche tu Christiana Gruhlowa w dospołnej cźelnej cźiłosczi swoje 98. narodniny. — Pomnjesca hódne je, so je w Drježdźanach-Blasewitz hischcźe jena fotra šasruschki swojeje starosby 94 lět žiwa a so je druha fotra hakle loni f 96 létami wumrěła.

* S **Kamjenizy.** (Do wócźka kłot.) W nozy k pjatkej bu na Zwikkawskej broży 22 létny kofejrjeźer wot pjaneho 31 létneho dźełacźerja bjes pschicźinu f bybłacźjnym nožom wohrožowany a do lekoho wócźka kłóty. Stuczerja běchu krótko psched tym f piwnizy, hdyž bě ichtelnu ro rošbił, wotstronili. Wón hu sajah.

* S **Lipsk.** (Dwaj morwaj pschi swójbnej struchlenje.) Ssobotu rano w schestej hodźinje wulkeli 53 létny pišmikłacźer Niemann, kotrejž je fo wot swojeje žony dźělicź dał, ale f njej hromadźe bydli, do swojeje žony, kotraž chžychže na dźeło hicź, nješchto krócź, f cźimž ju cźekło kuri. Potom dźěsche do fyanskeje jitwy a tłeschesche do malokatneju dźowkowu, kotrejž tehornuna cźekło stani. Mjes tym so domjazy wobydlerjo potiaju sawołachu, tšli hebi Niemann kuklu do hłowy a bě hnydom morwy. Tši cźekju tranjene buchu do thorownje wotwjesene, hdyž 16 létna dźowka Gertraud bórzy na swoje tranjenje we bolnim žiwocze wumrě. Niemannowa bješche do thrideta hlelena hua, mjes tym so bě 19 létnu dźowku wutšt do cźelna trjechi.

* S **Plawna.** (Wandrowski jako straschny sadobywaz.) Teńcź. Hdyž bě stary muž potom wotešchoł, wuzi Zahn pola 76 létneho rentnikowstawza Fornera sadobył a stališ 50 hrivnow, hłoworny cźežnik, koschle, nohajzy, rukajzy a por kożanych stupnjow pokradnył. Zahn bě priedy pola Fornera wo kofej a pomaschy prošył a woboje teź bóhtał. Pschi tutej składnosći fłoni, so chže Forner wotenčź. Hdyž bě stary muž potom wotešchoł, wzi Zahn pschipschihotowańk k sadobywanju.

Najnowše z cyłeho swěta.

* **W elektrizitetnym towarstwje w Bayreuthu fu pšched nětorrymi njedźelami hdorše pschefschiwjenja wuškłódli. Pschekupskeho direktora a nětorrych wotdźelenjowych direktorow fu hnydom se słužby puschczili. Jedyn wotdźelenjowy direktor je fo w promenadach satsčił. Wón bě fa popołdnje k pschepytowanjssemu šudnikej slasany.**

* **(Njedźiwadź w konjeźu.) Pšched nětorrymi dnjemi do wokolnosće Naumburga cźišła zygana f rejwajnymi njedźiwadźemi (barami) pschicźeseje. W nozy fo jenemu njedźiwadźej poradźi, fo wot rjecźanja wottorhnyć. Hłódne žwerjo ho na jenym kuble do konjeźa dobu a tam konja nabpadže, kotrehož tak słuha, so fo jemu njehodźi wjazy žiwjenje sathowacź. Haru sastłychawschi ratar do konjeźa thwatasche. Sšmjerjce fo wutšoża, hdyž nózneho wopytarja wuhlada. Ratar ruce durje sady hebje sapraažny, tak so bě njedźiwadź w paślach. Hdyž podźišcho zygano po njeho pschidźechu, fo bórcźak tak špjezjowaschc, so dyrbjachu jeho satsčeć.**

* **Liežba ludźi, kotiž fu fo w Belgiskej f jedojtej mhłu sadušyli, hischcźe pschezo pschibywa, hacź dotal fu 112 ja dušchnych naliczili. Lekarjo mjenja, so mhła jedojte dymy 15 kilometrow dalenych zynkowych hětow wopschija. Tele jedojte dymy fu fo f wyšokimi wuhenjemi do dalokoscźe donjeśte a fu f mhłu na semju padte.**

* **W Sšuschakskim pschiłanje w Dalmatiskej fo wutoru se žylnym wětrom parna łódź „Topola" k drjewjanemu pschiłhódnemu mostej cźišnu. Pschiłhódny móst, na kotrymž wjazy dyšli šo na łódź cźakazych ludźi štejesche, fo stama, a ludźo do morja padźechu. Wyšoke žołmy wukho-**

wanjle dźěło poćežachu. Łódźine muzikowe a dobrowólni wulkowarjo z mulkowanjskimi zapami a žerdźemi nětko 70 wosobow njestrowjenych a 60 strowjenych wosobow wukhowachu. Schěšej cźěkow žu hižo z morja wuczahnyli.

Papuchi w londonskich lěsach.

Kóždy drje hišće žo dopomina, so lětha naléto sakhadźeše tak mjenowana papuchowa khorosć a ludźo žo žakóstnje bojachu swojich pjeratych domjazych towarschow a hladachu, so bychu je na kóžde waschnje wotbyli. Takle to też bywasche w Jendźelskej. Jendźelska wyschnosć sakasa dowos tajich ptaczkow do Jendźelskeje a nimo toho doporuczi wschitkim papucharjam, so bychu tak rucže hacź možno swoje papuchi wottronili.

Tohodla też tyšazy Londonskich měschczanow žo podawachu do lěhow a hajow wokolo jendźelskeje stolizy, hdźež spuschczachu swoje papuchi. Tuthwilu žu nětko tamne haje polne papuchow. Wožebje sě je to w Epsingu njedaloko Londona. Tam žo wschitko mjerwi se wschelakimi papuchami. Hdyž žo tam pschekhadźujesch po tych lěsach, masch saczišchcź, so by nětkóžde w Brasiliskim pralěsu abo w Afriki. Wot schtoma k schtomej pschelětuja papuchi wschelakich druzin a barbow. Napjelnjeja powětr se swojim schkrěkanjom. Ale njeschkrěkaju jenicźy. Papuchi cźuja žo często pohnute popowdacź. Wožebje to płaczi žamotnym puczowarjam. Wschak dóstawa sastup sakasany." Hewak hrosy strach, so žo młodźina

Takle žo często stawa, so na puczowarja wolaju: „Stara wopiza!" „Błasnje!" „Wožole!" abo jemu nadawaju druhich wudmow. Trochu dale saklinca rěkny a wótry hłós: „Jakubje, Jakubje!" Mjes tym na pschecźiwnej strouje druhi papuch wolajo pyta nětkaju Hilju. S hustych dubow sažkyscha sadźiwany pschekhodźowar runjewon njewubrane wuraty pschisitawnych noscherjow. To žamo sjawny pohórschk budźesche. A nětkti ludźo wobroczachu žo na wyschnosć, so by psched lěsami a hajemi pschiprawila tafliczki z napisom: „Młodostnym je sastup sakasany." Hewak hrosy strach, so žo młodźina

Najwjazy wschak cźerpja pod papuchowej cźwilu lěsni dohladowarjo. Hdyž a hdyž z husčźiny nětko zalostnje a sadwělowany wo pomoz wola. Dohladowarjo wschak dyrbja žo staracź wo porjad. Hacźrunjež mědza, so swjetscha papuchi tute swuki sawinuja, to tola dyrbja khwatacź na městno, swotkelž te stiwienje saklincza, hdźež swjetscha potom njenadeidu ani cźłowjeka. A hladaju horje, widźa, so na nich schibały a worakawy wudźěra wocźi — papuch.

Semrěli: Marja Pětschowa rodź. Fietzej w Budyschinje; khowanje budźe jutšišchi pjatk pop. w 3 hodź. wot žarowańskeho domu. — Thereja Marja Beckertowa rodź. Schusterez w Budestezach, 77 lět; khowanje budźe jutšišchi pjatk. — Adela Kahlowa rodź. Stoiltroneź w Budyschinje, 80 lět.

Towařstwowski powěstnik.

Bukecy. Jednota Sokoł ma sobotu wječor 1/29 hodź. mału zhromadźiznu pola Stangec. Njech wšitcy cyle wěsće přiňdu.

Budyšin. Jednota Sokoł (dźěćacy wotrjad). Sobotu, 13. hodownika, pop. w 4 hodź. zarjaduje so w zali Serb. Domu rjana hodowna hodźinka z přednoškami, spěwami, świetlowobrazami z raja bajkow a wobradźenjom. Lubje so wšě sokolske dźěći, jich starši a mali přećelio přeproša. Rumpodich budźe sobu zwučować, Boże dźěćo přiladować.

Budyšin. Jednota Sokoł ma dźensa wječor we 8 hodź. zwučowanje.

Domowina. Krajna swětlowobrazowa centrala so praša, hač nimamy žaneho diapositiva za swětlowobrazy wo Serbach. Domowina je měła serijn „Serbski lud a kraj", kotruž je sobi nětko požčit (před nětkim 2 lětomaj). Prosymy, zo by ju brydom wróćił. Předsydstwo.

Kornja Hórka. Tow. „Łužica" zmjeje njedźelu pop. w 6 hodź. (14. 12.) swoju měsačnu zhromadźiznu we Nowakec hosćencu. Winowatosć wšěch sobustawow je, zo přińdu. Wo bohaty wopyt so prosy.

Hodźij. „Jaroměr Imiš". Naša bliža zhromadźizna wotmeje so tutón raz 2. njedźelu, potajkim 14. hodownika pop. 1/25 hodź. pola Mrózec. Přińdźe wšitcy, chcemy wo hodownym swjedźenju wuradźować. Předsydstwo.

Načolnikojo a načolnicy žónskich wotrjadow zwěsta so přichodnu njedźelu pop. 1/23 hodź. w Serbskim Domje k ważnemu posedźenju, kotremuž so wuwučenje nowoho prostneho za zlět přizamknje.

Łuž.-Serbski Sokolski Zwjazk. Po wobzamknjenju hł. zhromadźizny zrjadujemy naše jednoty do sokolskich župow. Zakładna zhromadźizna za nawjeczorne jednoty budźe njedźelu 14. dec. pop. 1/24 hodź. pola br. Natuša w Khrósćicach.

Radwoř. Jednota Sokoł wotmeje 2. dźeń hodow swój swjedźeń z wubranym programom.

Radwoř. Jednota Sokoł ma přichodny pjatk hnydom po zwučowanju zhromadźiznu. Kóždy sobustaw ma cyle wěsće přińć.

Serbske blido Čornoból ma njedźelu při rjanym wjedrje wulět na Čornoból. Zeńdźemy so tam wječor 1/27 hodź.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dnčman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězynje. — Za nawěšk: G. Janak w Budyšinje.

Praktiske wěcy!

Štrykowane wobleki
Pulovry
Lacy
Bleyle-woblečenje
Najwjetši wubjerk
Najtuńše płaćizny

Otto Osswald
w Budyšinje na Kamjentnej h. 7

Džělba wobručow za koła
z małymi blečkami je dóšła a so tunjo předawaja
Jan Schiebach
w Budyšinje
na Mužakowskej drózy 4

Hudźba
Znižene płaćizny!
Stejace rěčadło
město 275 hr. jenož 200 hr.
Stejace rěčadło
město 250 hr. jenož 180 hr.
Rěčadło
město 280 hr. jenož 215 hr.
Rěčadło
město 270 hr. jenož 220 hr.
Rěčadło
město 125 hr. jenož 100 hr.
Rěčadło
město 120 hr. jenož 90 hr.
Rěčadło
80, 75, 70, 50, 45 hriwnow
Husle
15, 25, 30, 35, 45, 70, 80 hr.
Mandoliny
10, 17, 18, 20, 34 hriwnow
Gitary 18, 28, 30 hriwnow
Luty 40, 45, 50 hriwnow
Citry
15, 18, 20, 22, 30 hriwnow
Cahanske harmoniki:
wot 18 hr. hač do 55 hriw.
Wšě dźěle!
Nowa elek. gramofon. tačel
po 2.— hriwn. a 2,50 hriwn.
Wulki skład
gramofonow. tačelow
Hudźbny dom
R. Siegemund
měšćel: Karl Johannes Guder
w Budyšinje na Seminarskej hasy 8

To je tunjo
Popjatny w nakličkach wot 10 pf.
Pjatny kołoč 1/4 pf. wot 50 pf.

10 pt. cokora	netto jenož	2.75
2 pt. margariny	„	0.95
2 pt. kokosoweho tuka	„	0.95
10 pt. pšeńčneje muki, najl.	„	2.35
2 pt. worjechow	„	0.95
Punt sultaninow	1.00, 0.70 a	0.60
1/2 pt. mandlow	jenož	0.40
Punt mandloweho narunanja	0.90 a	0.70
Punt citronata	jenož	1.20
Punt módreho maka	„	0.58
Tyza ze 6 kusk. rózkat. tworožka	„	0.59

Powěšeńki na štom

1/2 pt.	0.50, 0.48, 0.45, 0.40, 0.38 a	0.35
1/2 pt. keksowych powěšeńkow	jenož	0.38
1/2 pt. plestrowańsk. kamjenjow	„	0.30
4 tafle dobromlóč. sokolady, jena 100 g,	jenož	1.00
3 „ „ „	„ 100 „ „	1.00
3 „ „ „	„ „ „ „	0.90
3 „ wšelakeje „	„ „ „ „	0.88
5 „ kremow. „	„ „ „ „	1.—
4 złote jabłuka	„	0.30

6% rabata
Chams & Garfs
w Budyšinje na Hłownym torhošću 8

SERBSKE NOWINY
čitaju so w kóždym serbskim domje

Tworykupne towařstwo w Budyšinje z. dr. z w. r.

Dźensa tuni dźeń rybow
Krewćefstwe mórske ryby
„Schellfisch" bjez hłowy punt jenož 25 pjenježk.

Za hodowne nakupowanje
porućam swój bohaty skład **mydłow a parfumerijow darjeńskich pakćikow, fotografiskich aparatow, fotografiskich potrjebnych wěcow, swěčkow a *pychi na Božodźěśćowy štom, woruch. swěčki***
Drogownja Johannes Teich
w Budyšinje na Bohatej hasy 10

Małe dary, kiž wulcy zwjeseleja
Za dorosćenych: pjeraki k pjelnjenju alby za dopisnicy a fotografije listowa papjera
Za dźěćo: wobrazowe knižki časopisy za młodźinu towařšne hrajki posesjowe alby
Spěwařske / Protyki
Moritz Weiser w Budyšinje
na Žitnej hasy 5 / wikowańja z papjeru / założ. 1832

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach
Jězdne koła wobruče a šlawdi potrjeby za koła
tunjo pola Bratrow Thomas-ec
w Budyšinje na Kamjeńtnej h. 16

Pjasćowe rukajcy
Walkowane nohajcy
za mužow a žony
kupujeće najlěpje pola firmy
Otto Osswald
w Budyšinje, Kamjentna hasa 7
Rozesćelu po cyłej Němskej, do Danskeje, Norwegskeje a Hollandskeje

Handrij Štrympa
w Budyšinje
na Róžowej hasy 15
poruča
meble
a polstrowane tworu
Sym Serb!

Holca
do domu abo do bróžde, sprawna a spušćomna, so hnydom abo k nowemu lětu pyta. Bliže zhonić we wud. Serbskich Nowin.

8000 hr.
so jako 1. hypotheka na wjetše ratarst. k nowemu lětu pytaja. Bliže zhonić we wudawarni Serbskich Nowin.

Kurt Erler w Budyšinje
Na Žitnych wikach 11 znapřeća „Złoteje Hwězdy" — Telefon 3519
Saty
Gardiny
Jara tunjo!
Wulki wubjerk
Vogtlandske gardiny kóždeje druhiny / Wumělske a madrasowe gardiny / Wóskowane ruby, blidowe ruby, płachty na sofy a divany / Cělne, blidowe a kuchinske šaty / Štrykowańska wołma Łožowy damast a smuhaty płat / Pisane łožowe šaty / Košlowe tkaniny a vitražowe tkaniny / Kupańske rubišća / Frotěrske twjelki

Dańce praktiske wěcy!
Maja dwójnu hódnosć w tutym khudym času
Otto Osswald
w Budyšinje na Kamjentnej h. 7

Kofej : kakao kolonialne twory
KURIO
na Wendišowej hasy 24

Škórnje
za dźěći a mužow
Koła za hólcow a holcy
trjebane tunjo na předań
Seifertec składnostne kupje na Kamjentnej hasy 29

K hodownym pječenam
najlěpši wuškrěny
howjazy łój
punt po 50 pf. poruča
Emil Stephan
rěznišk. mištr
na Serbskich hrjebjach 54
na Kózlorskej drózy 13

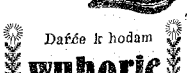

Dańce k hodam
wuhoric
(Aale)
je to něšto wurjadnje dobre
Kupujće je pak jenož pola firmy
H. Kurio
Budyska centrala kolonialny. tworow a rybow na Zwonk. Lawsk. hasy
Rěčimy serbscy!

Přiloha k čisłu 288

SERBSKE NOWINY

Štwórtk 11. decembra 1930

Cyrkwińa visitacija w Barće.

Kaž wczera hižom skrótka naspomnichmy, wotmě knjes superintendent Fröhlich z Budyšcina 2. njedźelu adventa w Barćkej cyrkwi pod žiwym wobhladowanjom swojich wosadu cyrkwinu visitaziju. Cyrkwinske pschedstejićerstwo běšche wšcho najlěpje pschihotowało.

Rano we 8 hodź. pschewodźesche cyrkwinske pschedstejićerstwo knjesa superintendenta Fröhlicha, knjesa wyschepschichego cyrkwinsko-hamtskego radu Thomaša a knjesa pschichego farara Sarjeńka z Kšiwoćiz w swjedźeńskim rjanym wobras. Runje běsche zwonjo jedźesetu hodźinu pod swonjenjom do cyrkwje. Tu poschcizi žo jim rjany

Tež pschiwuſny naſcheho cžiſeho, joko jſiwiny ptaczk tak wobluhowaneho cžiſika, ſo w ſymje k nam namaka. Je to cžiczotka (Leinzeiſig). Wot cžiſika ho lohzy roſeznawa, dokelž ma rjane czerwjene czoło. Sjednocža ſo ſwjetſcha do wulkich ſtykow, czaſto w towarſchnoſczi cžiſikow, a potom tute wobrotne a bibliczne ptaczki po a wólſchach ſo czumpaju. Je radoſcz, pschihladowacz taſkej cžrjódże cžiczotkow, kiž pſches hkown a ſ nohomi horje po czeſnich brěſowych halſach ſmjuczkuja a pſchi tym ſkane akrobatiſke kunſchtny wuwjeduja, ſo bychu ſo doſtake k ſmjuſchkam.

W pjeſczatej krajinje, po nahich brjohach, hdjež wóſty roſtu, też na ſejerniſchczach namakamy czaſto ſeleneho konopaczka (Bergħänfling), kiž wot nahymnika hacž k malemu rózkej pola naſ bydli. Rady pſchebywa na ſemi. Njerady ſo ſtyhnje na ſchtomy abo wyſoke ſekki.

Tež rubježne ptaki ſ polnozy k nam pſchikhadzeja. Luczža (Rauchfußbuſſard) jara podobna na naſchu paſchturlizu, je ſwjerne horſtwiſcheſa pſchemeńika ſ naſchimi. Rasny dremlik (Merlinfalk) je runje tak ſtraſchny kaž jeho bratr, trochu cžmowiſchi drěwczik (Baumfalk).

Najrjeńſcho wſchak je nětko na naſchich jěſorach. Polnózne kaczki, kiž domiſnu wopuſchczeja jenoż potom, hdyž kruta zyma je wuczeri, ſo ſ naſchimi kaczkami ſabawjeja po jěſorach. Pyſchne czornjawy (Reiherenten) a nórjaki (Sägeenten) mójeſch nětko po wſchitkich wjetſchich jěſorach wobhedźowacz. Po ſymſkich ſywach paſu ſo dźiwje huſy a na pobrjohach morjow krakwy ptak kolp da ſlyſchecz ſwój luboſny hłóſ.

Niz wſchitcžki ſymſky hoſcžo ſu po druzinje zuſhnizy. Też naſche tudyſche ptaczki doſtawaju w ſymje poſłulnjenje ſ polnozy. Tak woſebje pitzana ſezihliza a lěniwa tupiſſka. Snajeŕ polnózny pſchiſeſahowarjow lohzy ſpóſnawa na tym, ſo ſu wjetſche a ſylniſche.

Zaniezbożenia na drózu.

Njedaloko Moritzburga ſobotu wjeczor motorowy koleſaŕ a automobil do ſo ſraſnyſchtaj. Motorowy koleſaŕ a jeho towarſchka ſo cžežko ſraniſchtaj. Muſſli je we Wulkohajnſkej khorowni wumrěć.

W nozy k wutorje na Leißnigſko-Döbelniſkej drózy blizko Naundorfſcheho hoſcženza poła Leißniga 40 lětneho moleŕſkeho miſchtra Künzla ſ Leißniga pódła ſwojeho motorſkeho kola ſ rosražanym nowym morwego ležo namakachu. Po ſdaczu je Künzel ſ wotmachom do ſchtoma ſajeŕ. Daliſche woſoby pjecza njeſu wina na njeſbożu.

Sſobotu wjeczor ſajeŕe w Forberge poła Rieſy motorowy koleſaŕ do cžežidki tſjoch turnarjow a tſjoch turnaŕkow, kiž jene ſuſodne turnaŕſke towarſtwo wopytacz dźachu. Koleſaŕ jenoho turnarja, wěſtcho 30 lětneho Preußa ſe Strehlitz tak cžežko ſrani, ſo won w kliniku w Dſchatzku wumrě.

W Lugawje w Rudnych horach woſobowy automobil pſchekupza pſchejěžże, kiž na ſwoje cžežke ranjenja bórſy w Stollbergſkej khorowni wumrě.

Na njeſchkitanym żeleſniſkim pſchekhodże pódlanſkeje Kaſtics-Neuwedelſkeje cžary njedaloko Schejžczina wón dźelu wjeczor pſchi kurjawie cžah automobil jeneho pſchekupza ſ Kaſtiesa ſhrabny, ſto metrow daloko ſobuwlečeſche a doſyolnje roſbi. Wobhedźeŕ automobila, kiž wóſ ſam wodżeſche, a jeho maczka, kiž pſchi nim ſedżeſche, buſchtoj cžežko ſranjenaj.

*

Po powjeſci ſ Innsbrucka ſo póndźelu wjeczor ſ 15 woſobami wobhadżeny póſtowy autobuſ w ſawinjenju dróhi pſched Imſtiſkim dwórniſchczom pſchi woſchkodże wobhunu a ſo do hlubiny wali. Saczinjeny omnibuſ ſo někotre krócz pſchecz hny a woſta nětżże 30 metrow dale dełekach cžežko woblichkodżeny ležo. Wſchitzy nutſkadżeni ſo ſranichu. Někotři ſo do ſekaſſk. wothſadzanja podacz dyrbjachu. Tſjoch cžežkoſranjenych dyrbjachu do Imſtiſkeje khorownje dowjeſcz.

Přilopk.

* **Tſi wopory rukowanja ſa ſměńku.** We Weipertu w cžeſkich Rudnych horach je ſo 52 létny poſamentowy fabrikant Hermann Rebentiſch ſ wutſełom do hłowy na ſmjerez ſtraſchnje ſranił. Pſchicžina ſkutka je tragiſka. Rebentiſch běſche mandżelſteju Ullmannez w Geyerje we Sakſej, pſchichoduezju ſtarſcheju jeho bratra, jako rukowarjow ſa ſměńku wuził. Dokelž njemóżeſche Rebentiſch ſwoju winowatoſcz dopjelnicz, preſentowachu ſměńki pſchekupzej Ullmannej, kotryż ſhromadnje ſe ſwojej mandżelſkej ſmjerez pytaſche, dokelž njemóżeſche je tohorunja ſaplaczicz. S horjom nad tutym ſadwělowanſkim ſkutkom ſtareju cžłowjekow hrabny Rebentiſch ſa revolwrom. Dwěluje ſo nad tym, ſo ſe ſiwjenjom woteńdże.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Beſchluß.

Infolge Aufteilung des Spreeflurſtücks Nr. 460 des Flurbuches für Klix auf Grund des § 5 des Waſſergeſetzes vom 12. März 1909 ſollen folgende Teile zugeſchrieben werden:

a) dem Blatte 12 des Grundbuchs für Klix ein mit Nr. 416 verſchmolzener, 0,3 Ar großer Teil,
b) dem Blatte 39 des Grundbuchs für Sdier ein mit Nr. 417a verſchmolzener, 2,4 Ar großer Teil,
c) dem Blatte 41 des Grundbuchs für Klix zwei mit Nr. 419 verſchmolzene, insgeſamt 3,4 Ar große Teile,
d) dem Blatte 2 des Grundbuchs für Klix ein mit Nr. 424 verſchmolzener, 6,4 Ar, großer Teil,
e) dem Blatte 8 des Grundbuchs für Klix ein mit Nr. 425 verſchmolzener, 3,4 Ar großer Teil,
f) dem Blatte 42 des Grundbuchs für Klix ein mit Nr. 435 verſchmolzener, 0,6 Ar großer Teil,
g) dem Blatte 22 des Grundbuchs für Salga drei mit Nr. 122 des Flurbuchs für Salga verſchmolzene, insgeſamt 17,4 Ar große Teile,
h) dem Blatte 75 des Grundbuchs für Spreewieſe ein mit Nr. 145a des Flurbuchs für Spreewieſe verſchmolzener, 0,2 Ar großer Teil.

Diejenigen, die das Eigentum an diesen Flurſtückteilen, eine Beſchränkung des Eigentümers in der Verfügung über dieſe Teile, ein Vorkaufsrecht oder ein nicht in einer Grunddienſtbarkeit beſtehendes Recht an diesen Teilen in Anſpruch nehmen, werden aufgefordert, ihre Rechte binnen drei Monaten und ſpäteſtens bis zur Verlautbarung der Zuſchreibung bei dem unterzeichneten Grundbuchamte anzumelden, widrigenfalls ſie nach der Zuſchreibung den öffentlichen Glauben des Grundbuchs gegen ſich gelten zu laſſen haben.

Bautzen, den 8. Dezember 1930.

Das Amtsgericht.

Hospodarski rozhlad.

ſchtwórtk 11. hodowniła 1930:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar . . .	4 1865	100 pólsk. złotych .	47,125
1 jendželski punt .	20,339	100 čěskosł. krónow .	12,419
100 šwajc. frankow .	81, 3	100 franc. frankow .	16,45

Barlinſka burſa w dotalnej cžichoſczi ſawoſta. Swoſpróda wobſtawachu efekty na dotalnych kurſach, poſdźiſcho ſaſo woſłabnychu. Na wikach ſ boſżnymi a rentowymi liſtcžinami dotalne kurſy ſwjetſcha ſawoſtachu.

Na **produktowych wiſach** njebě wobrot wulki. Pſchemjenjenje placžiſnow naſtupaſche w hotowym ſornje jenicžkim pſcheńcu a rózku. Rózka bě ſaſo 5 pj. dróżſcha, pſcheńca ſornjo wutori 20 pj. po zentnarju tuniſcha. Wežera placžeſche zentnar

w Barlinje:

pſcheńcy 12,10—12,15 hr., rózki 7,80 hacž 7,90 hr., jecžmjenja naſymſkeho 9,0 hr. hacž 9,70 hr., naſtinjeho 10,10—11,00 wowſa 6,95—7,20 hr.,

w termijowym wikowanju:

ſa dezember: rózki 8,72½—8,83¾ hr., wowſa 7,80 hriwnow,
ſa měrz: pſcheńcy 13,57½—13,60 hr., rózki 9,25—9,32½ hr., wowſa 8,30 hacž 8,35 hr.,
ſa meju: pſcheńcy 14,05—14,02½ hr., rózki 9,62½—9,67½ hr., wowſa 8,85 hr.

Wežerawſke placžiny ſ Driežďanſkich wikow.

Żiwe kaczki 3,50—5 hr., kury ſtare 3—5 hr., mlodźicžki 2,50—4 hr., ſarżana pjerina po puncze: huſy 1,10 hacž 1,20 hr., kaczki 1,30— hr., kury 1,20—1,40 hr. a hołbje 0,80—1,20 hr., rubu po puncze karpy 1,15 hr. a ſchczuki 1,60 hr., liny 2 hr. Wěrny nowe zentnar 2,80 hacž 3 hr., punt po 4—5 pj., ſydrožty kał 30—70 pj. a běły kał 5—6 pj., cželwjeny kał 8—10 pj., ſelerij 10 hacž 40 pj., kišały kał 12 pj., bukra 0,80—0,90 hr., jeja 13—17 pj., hrióy ſuſchene prawaki 5 hr., jabłuka 15—70 pj., kruſchwy 25—60 pj., pruſniży 45 hacž 50 pjenježkow.

Na pſchedań:

Wół woſobony, mjes tſjomi na wubjerk, we Lahowje 2.
Běhaki ſynje, Zur we Louſku poła Niežwacžidła.
Gramofon, Lubch we Wulkich Sdzarach 76.
Parnik hrajka, w Budyſchinje, Marſchnerowa haża 15.
Kruwa wyſokoſmjerjelna mloda, we Woleſchnizy p. Lubija.
Wóſ njedżelſti, ſkałaŕ Weiß w Lubiju.
„ dźěczazy, we Wojerezach na Dwórniſchczowej dróſy cžiſło 37.
Srěbju, 8 měſnozow ſtare, w Běłej poła Hróbka.

Kupuja:

Elektromotor a żanki, Morowa drogerija w Riſkej.
Konja, Korla Boden G. m. b. H. w Hródku, Lipſczanſka dróha.

Ssudnizy na pſchedawjowanje

pjatk 12. hodownika 1930:

w **Kulowzu**, kupzy ſeſtu ſo dop. w 9 hodź. na gmejnſtim hamcže,
w **Binnju** w hoſcženzu dop. w 10 hodź. kóń, kruwy a dežſowany wóſ,
w **Sabrodże** w hoſcženzu dop. w 11 hodź. klawěr,
w **Běłym Kholmzu** w Jeroſchez hoſcženzu pop. w 3 h. wſchelake meble, tſjelba, cžajnik na ſcžěnu, hoſpodaŕſki wóſ a klamaſſe poła,

hobotu 13. hodownika 1930:

w **Nowej Wſy** poła Mikowa w Halerez hoſcženzu dop. we 10 hodź. hobanka.

Sſuſnuſſe pſchedawjowanje leżownoſcže.

Khěża ſtuſchoza, inſtalatkrej Arthurej Sakſy w Budyſchinje pſchi Pſchiſchecžańſkim puczku, Hódna 10 042,50, wopalna pokładnja 8600 hr. Pſchedawjowanje budże 20. januara 1931 dop. ½10 hodź. w Budyſchinje na ſuońſtwje, ſtiwa 141.

Konkurſowe powjeſcže.

W konkurſu nad ſamożenjom kołoweho wikowarja Matija Mudry we Sdlepom je ſud ſkónczazu terminu na ſtrjedu 31. 12. 30 rano we 8 hodź. na ſudniſtwje we Běłej Wodże wołał.

Sud je nad ſamożenjom wobhedźerja ſahrodźi Ernſta Pawoła Lehmanna w Budyſchinje na Carolinej dróſy 5 wurunaſſe jednanje wotewrił, ſa dowěrnika pſchekupza Guſtava Chriſtopha w Budyſchinje pomjenowanoſchi a terminu na ſchtwórtk 8. wulkeho rózka 1931 poſtajiwſchi.

Pladżny na Barlinſkich produktowych wikach.

Żito a wołłowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

	Płaćeny po złotej hriwnje				
	10. 12.	9. 12.		10. 12	9. 12
Pšeńca	242-243	246-247	ječmjeń	17 18,0	17 18,0
rózka	176 178	175 56	woſa	18 21,00	18-21,00
naz. jačmjeń	—	—	mórske lanjny	—	—
nal. jačmjeń	2 2-220	2 2-22	žołte łupiny	—	—
wowſ	139-141	133 144	keradella	—	—
kukurica	—	—	raps, wosuſk	9 10,0	9-10,00
pſcheń. muka	29 36 7	29 36 7	lany wósuſk	15 15,50	15 15 50
rjana muka	3 26 32	23 68	poom. melasa	—	—
pš. wotruby	10 10 40	10 10 4	b'rnj. kruſki	—	—
rjane „	9 9 50	9 9 10	ſyno, 50 kg	1,30-1,70	1,80-2,30
raps	—	—	rjana ſloma	0 70 0 80	0,75 0 85
hrošch, Viktor	4-21,00	24 31 0	jačeń. „	0 61- 7	0 65 0,7-
lane ſymjo	—	—	wowſana „	0,60- 7	0,80-0,95
pjeluſki	19-21 0	19-21 0	„	0,71- 0	0 65- 7

Městačko Kaub při Rheinje. Kaub, městačko wobrubjene z luboznymi winicami při Rheinje, je wohrożene. Njepřestawace deńce su zemju rozmačale, wosebje winiey. Tych pjerśe leži njetolsto na hładkich

nawisowatych skałach. Tuž pokazuja se winicach kwękańcy, dokelž pjerśe winicow hrozy so po hładkej nawisowatej horje dele sunyć a wohrożuje město Kaub.

Belgiska kralowa we krajinje jědojteje kurjawy. W dolinje rěki Maas, kotraž přez Belgisku běži, leži tolsta kurjawa. Tuta je tak husta, zo ludźo na nju mrěja. Hižo je 85 wosobow na nju wumrěje a wjele hižo zkhorilo.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaca měsačnje we wudawarni 1.20 hr., na pósće a pola dowěrnik 1,61 hr., pod křiža, zwjazkom abo do wukraja 2.25 hr. abo 18 Kč. Wud. a čišć Smoleriec kniholičišćerња, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšiki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo sćěhowkam čělneho znjezbožeња z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožeње dyrbi abonent hnydom jutej zawěšacej bancy wozwěsć, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarska pomoc pytać. Smjertne znjezbožeња dyrbi so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje přinjesć. Prawa a winowatosće abonentow wutajenja nadrobnje wumělenja jutej banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozwěsća.

Čisło (Nr.) 289 — Budyšin — Pjatk, 12. decembra 1930 — Bautzen — Lětnik 80

Remarquowy film so zakazał.

Po wjazyhodźinskim jednanju a po krótkim wuradźenju je pšchedbyda němskeje filmoweje wyschšcheje pruhowarnje schtwórtk popołdnju wušud wosjewił, po kotrymž je film **„We wjeczorje niczo noweho" dla wobrozenja němskeje nahladnosće zakasuje. K tomu pšchedbyda jenicžy pšispomni, so je wušud njeje pod wlijwom dróhi wuprajił.** Tež je jud njeje pod wlijwom rěče zastupjerja universalneho filmoweho towarstwa stajił, w kotrymž je praji, so je snadź amerikanska industrija po zakasanju filma z Němskeje wróćo sćehnje. W spočatku swojeje rěče bě sypka zastupjeŕ filmoweje firmy „Universal" zdźělił, so towarstwo film, njedźiwajo na wušud filmoweje wyschšcheje pruhowarnje, hnydom wróćo sćehnje a so jón tak dołho njepschedwjedźe, doniž jón wyschnoscže njedowola.

W jednanjach je wězywustojny němskeho woboreneho ministerstwa **kapitan leutnant Baumbach** mjes druhim praił, so je hižo lětża w hapreji němski generalny konsul w San Franzišku pšcheczíwo filmej protestował. W posledním lětdźesatku žu je pšcheczelne zwjatki mjes ludami nawjazale. Na jenej stronje pak je Lokarnski duch njeje pšcheczíschčkał, na stronje filmow. Typus prěnjotneho wójnskeho schćěwarskeho filma je drje wotemrěł. Na jeho **město** pak je druha družina filmow stupiła, w kotrychž je Němc zawodźeny abo njesawodźeny, njenadpadnje abo po sdaržu hjes wotpohlada jako změjschny, brutalny a bojarny pschedstaja.

Sajim němskeje broniteje mozy žo z tym sbudźuje a žo pschezo znowa wójnju, so tele wukrajne filmy zwjeschča we němskim wójsku jednaju, to rěła, so je wuzmějschuja a ponižeja. Na podłožu hamtskich a pridatnych rozprawow, kotrež zu sandźene tři léta doschle, je němske woborne ministerstwo sapiš antinémskich filmow sestajało, kotryž 40 abo 45 filmow wobhaha. Runje kaž němšzy offizirojo žo w tychle filmach jednori wojazy hanja.

W njejpschecjelšim kraju jim dawaju hrody wurubić, zbilišim cžiłowacj, žony wumnozować. Kaž zwěrjeca naschi wojazy žeru a žłakaju. Jenož hdyž žo wulke mysche sabijeja, žo wjesele wójniwoja. Pšam dawaju němske khorhoje rostorhać, offizéram dawaju podstajenych kjudźować a z plistami k nistim słužbam nuzować.

W druhich filmach sašo njesympathiske a wostorkowaze wobliča němskich wojakow pokasuja. Dawaju jim w rostorhanej uniformje a z njemytym wobličzom wustupić. S jěžownym kšhudom offizérojo zibilistam pšched wobličzom schwihaju.

W filmje „We wjeczorje niczo noweho" wójna njenadpadnje a wobhladnikje hrozny sazišchći cžini. Tež nekotre pschikładne typy žo pokasuja, so by žo porok sleho wotmyslenja wotpokasał. Pšcheczíwo tutomu filmej žo tohodla protestuje, dokelž žo w nim skutki němskich wojakow hanja. Film je njeje mě po tym poždźišći, so je žo po jenych němšich knihach zdźełak. Mjes knihemi a filmom je khětre rozdźele.

Mjes wschelakim druhim ma žo w filmje wotpokasać:

Zalostne pscheženje a kscheženje dobrowólnikow pschi bubnowazej sšeležby a jich stajnje se strachom swohidźene wobliča,

jich dźiwje, pozadlive wotstorkowaze žraće.

cžiłowanje rekrutow do masanych łužow na swuczowanischežu,

wustup, w kotrymž mrějazeho towarscha wopytaju, kotremuž stej žo nosy wottšelkliej. We wustupje dobrowólnizy pšched nim počinaju jednać, schtó dyrbi jeho rjane nowe schkórnje dostać.

Runje tónle wustup pola ludow, kotrež žo njeju pschi wójnje wobdźelike a pola tych, kotrež njeju sa cžaš wójny schkórnjowu nuzu znaše, wotstorkuje skutkuje.

*

Sastupjeŕ němskeho znutskowneho ministerstwa, **ministerialny radźiczeŕ Hoche** w žwojim pozdźenju praji: Film po hłownym dźelu němski lud wuhlódnjeny, wuspróznjeny a wójsko z najmódschimi šetanikami wudospołnjene pokasuje. Po posledním wubrawcu hólczatow žo poražerje niz jenoż psched wjeselu wjedźe, ale žo jako wobsudowa nuza pschedstaja. Film němšu wójnu njepschedstaja, ale němske poražerje, a tohodla na němskeho wobhladarja cžiwilowazy a cžežnjazy zazšičhi cžini. Pschejaro cžłowjeske se žwojim jenostronskim pschedstajenjom za wobhladarja na hłuboko poražaze waschnje do prédka stupa.

*

Pódzanzšmowy radźiczeŕ Sievers w njenje znowkowneho ministerstwa praji, so je žo wukrajne ministerstwo za sakasanje filma wuprajiło. W tym zamym znutzke ministerialny radźiczeŕ **dr. Poetsch** w njenje Sakskeje rěčesche.

Tež saschke wojerške towarstwa žu pschecžiwo filmej protestowałe.

Pruske knježerstwo je druhcho mjenjenja.

W tym zamym cžasu, w kotrymž žo pšched wyschšchej pruhowarnju filmow němske sestajenje filma „We wjeczorje niczo noweho" pokasowaschče, žo film žobustawnu pruskeho knježerstwa w amerikanskim sestajenju pschedstajeschče. Pschi pschedwjedźenju žo pruski **ministerski president Braun,** znutskowny minister Severing, kultusowny minister **Brimme,** Berlinski policajski president **Grzesynski,** policajski president **Weiß,** roskasowaŕ Berlinskeje schtatskeje policije Heimannsberg z nječhe 150 policajskimi offizérami, ministerialny direktor **Vadt,** statny sekretar dr. **Weismann** a druhi wyšozy sastojnizy pruskeho znutskowneho ministerstwa a liczba parlamentarjow wobdźelichu.

Kaž je žtyčcherj, žu w pruskim znutskownym ministerstwje z pschedstajenjom k mjenjenju doschli, so žamo filmowe amerikanske sestajenje zanu schčežnawazu njepschedstaja.

Němske knježerstwo njeje hišče wšě strachi přewinyło.

Hdyž bě němski žejm minjonemu wukasej pschihłosował a žo znowkwnopolitiske debatty widaŕ, žo žasche, so k němskemu knježerstwu strachow wjazy njehroži. Tohodla mjenjachu, so žo hišche žowaze dźěła ruče wotbudu. Tola z tym žu je myliłi. Mjes tym žu nowe nitócžele parlamentowe njebjo wobczahle. Němski žejm njeje, kaž bě z wopředka wotmyslene, hižo žredu žwoje wuradźenja wostorcžił, ale žo z najmjeńschi pšched kónzom tutheho tydźenja njerozešeŕe. Dyrbi žo z tym liczić, so appozicija hišcheze někotre nadběhi pšcheczíwo knježerstwu spyta. Němskonazionalni wschě žredki pytaju, so bychu wunuzowali, so by žo wo jich cžinach namjetach na wuprajenje njedowěrjenja pšcheczíwo ministram Wirthej, Curtiusej a Trevíranusej wothłosowało.

Dale je možno, so w němskim žejmje hišcheze k rosprajenju wo **Remarquowym filmje „We wjeczorje niczo noweho"** dóńdże. Pschi tym móža wschelake měnjenja wšo z wulkej žylnosću do žo krafnyć. Strona khcheszijanskosocialnele ludoweje słužby je mjenujzy namjet zarodała, so bychu žo w Němskej filmy zakasałe, kotrež se žwojimi hinaschimi wukrajnymi nahladami nahladnosći Němskeje schkodźa. Němskemu knježerstwu je tónle namjet zyle witany. Pschi nětčišchej rospyrjenosći we němskim žejmje by rospominanje tohole praschenja wótre wurěčowanje sbudźiło. W nim bychu mjenje wěsne pschicžiny, dyžli stejschcheja politischi stronow rošsudźiłe. Tohodla njeje dopředka widźeć, hacž žo wuradźenja bjes nowych strachow za knježerstwo skónča.

Wróslaw k rozumej napomina.

W polnej zhromadźiznje Wrótslawskeje industrijowje a wikowanišchčke komory je žo sledowaza rezolucija jenohłósnje pschijała: Jara wobžarujomne podawki w Pólšchej njeznadźa k tomu dowjesć, so žo na to njedźiwa, so dwaj žuźodnej ludaj z dothimi zhromadnymi mjesami a muzikami hospodarstwi pocžahaju žwojim sajmam napschecžiwo dźěłarjej, jeli so žo sa to njepostaraja, so bo jeju wikowanišće rježenje bórzy wuprawi a zarjaduje.

Demonstracije w Düsseldorfu.

W Düsseldorfu je policija žrjedu wjecžor pschi demonstraziji njesoblužerjow 165 **wobžobow sajała,** dokelž bu voskasanu policije spjecžowachu. Dale je policija dwě wobje sajała, dokelž stej schkleużu jeneho wukładneho wokna rosbiłej. Taktika demonstrantow tón krócz w tym wobstejesche, so žo w žiwych drohach do khodźerjow mětschachu, so bychu mohli tak njenadpadnišcho herjekać. Dokelž z cžołom žylnische policajske mozy pschecžiwo demonstrantam zakrocžichu, mózeše žo wjetschim nałožnoscžam z wuspěchom dowobaracž.

Sakski sejm.

W rodźe starschich sakskeho žejma žu schtwórtk fraksije žwoje stejschcžo k jednanju wo hospodarskim planje za 1930 dźělile. Wjetschina stronow je za to, so by žo hospodarski plan jako zyłk pschijak. Jenož kommunistiska fraksija je pschecžiwo tomu. Po tym žmě žo za wěste měcž, so žejm wobłamknje, so žo wuradźenja we wuběrkach wida, a so žo hospodarski plan po druhim abo tšeczim cžitanju pschijimna. Na tajke waschnje so žejmowym wubjerkam składnosć da, hospodarski plan na léto 1931 cžim dokładnischo pruhować.

Wjetša wólbna starcha w Bayerskej?

Wuradźejo nowy žejmski wólbny zakoń je wustawiny wubjerk bayerskeho žejma namjet bayerskeje ludoweje strony pschijał, po kotrymž žo **wólbna starosba** za bayerski žejm z 20 na 21 lět podlěschi. Pschecžiwo namjetej žozialdemokratoju a nazionalni žozialistoju błosowachu. Sastupjeŕ katneho knježerstwa je pschi rosprajenju rjekł, so je nětčišcha wólbna starosba 20 lět njenormalna a so dyrbi žo skónčnje pscheměnić.

Putnikowanje stahlhelmarjow do Romy.

Njedawno je žyła stahlhelmarjow do Italiskeje pscžewaka. W Romje je z ponnikej njeznateho italskeho wojaka wulki wěnz z cžorno-bjało-cžerwjenej žnłu žwjatocžnje pokožika. Pola italskeho ministerskeho pschedsydy Mussolina žu žebi stahlhelmarjo audienzu wuprožyli. Jeho zastupjo we zawjedźenje zajzitiskeho finjezowa wuthwalejo žu jemu stahlhelmowe znamjenschko žwjatocžnje pschepodali.

Wo putnikowanju stahlhelmarjow a jich poczinanju pola Mussolina w Romje zu njenjenja w stahlhelmje jara wschelake. Jeho pschedsydstwo mění, so wonì njejžu pravo mělì, jako stahlhelmarjo Mussolina žtawicj a jemu mohł rjez stahlhelmowe cžežne žobustawnu žpožicj. Stahlhelmowy druhi pschedsyda, nětdyschi wyschšchi leutnant Düsterberg je putnikam list napisał. W nim jim poručuje, so žu bjes pschedsydstwowho dowolenja stahlhelm pola Mussolina zastupowali. Tutón hišcheze djenża Němzow w południschej Tirolšej, kotrež je po žwětowej wójnje Italšej pschipadła, na najznowniše waschnje potłocžuje. Italska po někotre Němšej liščeši, dokelž ma na wójnu z Francozowšej a Južoslowjanšej pschihotuje. Sa tule wójnu Němšu jako žwjatkaku trjeba. „Italska ma nadžiju, so budże za nětčože tři léta kaž žylna, so budże žwoju wójnišku politiku, kiž by trjeba było, też z bróńjemi pschewjesć móz. Němšej pak za tři léta, może też bjez, mi za ždźeše lět, njebudże možno, z wuhladom na wuprawy wójnu wjesć. Nasche położenje wokžodźerjenje, dostojnosć a hordosć žada. Sa Italšej běžeja, nasche žtejschcžo wotdźerjenosći. Nadcženy druhim mozam jako naježi wojazy žtužicj. Dyrbi žo Němzowstwo žašo kaž w žaždźenych létžtokach w žłužbje zuzych mozow wukwasowicj?"

W Pirmasensu kommunistow zajeli.

W Pirmasensu w Porheinšej žu tele dny wulki žklad bróńjow a bombow wuhladżili. Bomby je žwětowe wójny žu žo z rosbuchadlami pjelnile. Policija je w Pirmasensu někotrych kommunistow zajała, mjes nim tšeczeho kommunistiskeho měšchežanoštu Schreibera.

Polski sejm.

W półstim žejmje je schtwórtk knježerstwo zdźełko, so je žo w kenzlizi žejmej pschedłožiły hospodarski plan na léto 1931/32 wupokažit. Dokhody žumnu 2 890 515 904 a wudawki 2 886 192 301 złotych wucžinjeja. Knježerstwowy blok je namjet pschedpjeŕ, w kotrymž žo pscheměnjenje žejmowego jednaniskeho porjada žada. Namjet mjes druhim poczeżenje napraschenjow se strony mjeńschich žejmowych stronow naštupa, sqwěżejelje nje-

pschetorhnjeneho parlamentowego dźela a sjednorjenje jednanja pschi wudaću półšlanzow, kotśij su na žudach wobskorjeni.

Knježerstwowa krisa w Francowskej.

Senatorej Pierrej Lavalej njeje so poradźiło, nowe knježerstwo sestajeć. Jeho prózowanje je so na pschecźiwjenju socialistiskich radikalow rozbrało. Tuchi su so zapowědźili, knježerstwo podpjerać, kotremuž by ministerski pschedsydła prjedawschego knježerstwa, Tardieu, pschisłuschał.

Sokolstwo w Juhosłowjanskich šulach.

Juhosłowjanski minister roswuczenja je 9. dezembra wukaz wudał, ś kotrymž so wuczerjo a profesorjo gmejnskich a měšćanskich schulow napominaju, so bychu w pschesłužnosći ś nowym sakonjom wo organisaziji statneho Sokolka naprawy cźinili, so bychu w swojich schulach za najkrótśi cźas organisaziju wuczenzkow (schulerjow) pschewjedli.

Słowjenšo a Spanišenjo najwutrajnišej luda.

Pschedsydła centralneho statistiskeho sastojnstwa w Romje, profesor Gini za amerikanski wědomostny měsačnik wobschérnu studiju wo pschichodze ludow pschihotuje. Italske nowiny wuczachu ś jeho dźela wotsewjeja, kotrež su jara zajimawe. S nadrobnje statistiki wo pobihanju wobydlerstwa na jenli profesor Gini žudźi, so maju njes wschitkimi europiskimi ludami pschede wschém Słowjenjo jako najwutrajnischa a najbóle so rossćerjaza raša pschi ches w Europje. Kaž daloko Ameriku nastupa, profesor Gini podobny pschichod amerikanskim Schpanišanam a schpanišim měšćenjam do prédka praji.

Cłonna wójna mjez Českosłowakskej a Madźarskej.

Wikowanisko-politiske rozbóle njes Cźěskosłowakskej a Madźarskej su so w nowischim cźasu jara pschiwótśile, so dyrbi so hižo ś tym licźiś, so so po 15. dezembrje bjesrěcźenjowy staw sapoczenje. Cźěskosłowakska je sandźeny tydźeń Madźarskej notu pschipósłała, w kotrejž so nakhwilne wikowanišse rěcźenje na podłožku najwjetšich lěwschinow žada. Madźarska je so tomu sapowědźiła a se někotrymi napschecźiwnymi zadanjemi wotmolwiła. Madźarska žebi žada, so by so mjsowane śměšcenje muki, we Cźěskosłowakskej sawjedzene, spuschćiło, a so by so zo na dowos madźarskich swini do Cźěskosłowakskeje położiło. Położenje je wobcźežne, dokelž su sa jednanja jenoż tśi dny postajene.

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 12. dezembra 1930.

— Wo wjecerje. Rasche wjedro je pokhmurjeny, nacźahny raz pschijalo. Nad Balkanom je nowa nižina naslaka a so sesylnuje. Jara hyzna nižina pschikhadza ś wjecora. Nad Jendzelskej schkleńza jara spaduje. Tuž žnmy, je-li so nižina ś wótrom a deschcźom rospuschćeći, macźaze wjedro wocźakowaći, tola su tež šnkhowe mjecźele možne. Wyschina ś Azorskich kupow je nižinu na sad schischcźala. Wyschina nad raušnej Europu so k polnozy wotšaluje. — Jutśe sobotu schadza słónczko 8,05 hodź. a khowa so 3,44 hodź. Měsacźk schadza w polnozy a khowa so pschipołnuju 12,43 hodź. — Wječera wjecor w 7 hodź. barometer 737, hygrometer +1, thermometer wo dnjo +3. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 737, hygrometer -1-2, thermometer w nozy 0. Wuhladny na mało so pschenjenjaze wjedro.

— Dostawarjo wojeńskeje renty! Pschi rožna renta wójnskim cźěstowanjenym a wojeńskim sawostajenym na měsaz dezember wuplacźuje so jenoż pónđźelu 15. dezembra 1930 pop. wot 3 hacź 6 hodź. w Ssejmowni na Hrodowskej haśy 10, delekach.

— **K hodam teź nawróćne jězdne liśiśki na statnych autobuzowych cźarach.** Sarjadnistwo statnych autobuzowych cźarow wosjewja, so ja statne autobusy 24. a 25. dezembra kupjene nawróćne liśiśki hacź do njedźele 28. dezembra płacźa.

S **Małeho Wjelkowa.** Dźensa rano wokolo ½7 hodź. so pschi tichiknischcźu statneje dróhi a dwórnischcźowego pucźa motorske kolo tudomneho klamparšteho mišitera Mjele zapali, ś kotrymž chžesche wón do Budyschina dojěcź. Dokelž na kole nješchło w porjadku njebźeše, knjes Mjela ś njeho stupi a sa tym hladasche. Wón tym wokomiku so kolo zapali a šlejesche hnydom zyle w płomjenjach. Płomjo na dróšy pschi cźmowym rauju posłiśi swódźiwy napohlad.

S **Bukez.** (Druha rosprawa.) So by nowe swony pschihódne poskwjerźiła, so młodźina Bukecźanskeje wosady khoro zyły sandźeny tydźeń ś pschihotami sabérasche. Wschitko běsche derje sarjadowane, tak so możesche so wutoru dostojny swjedźeń wotmeć. Boži dom běsche znutśa a wonka *se čelownymi plětwami wupyschony, tohorunja* nascha wjeź a pucź do Pomorz. Młodźina běsche njesmjernu prózu nałožiła, ś tym luboscź a žiwěru k Bożemu domej a zgrkwinskim smyslenjecźi na khwalobne a swjatse laze waschnje wopokazuje. W pschipołdnischich hodźinach so po wschich pucźikach a schcźežkach pschichładowarjo blizachu a wokolo 1 hodź. so swjedźenski cźah setnya. Na khwalbneho kerlusicha psches wupyschenu zwjatnizu, wot kecźanskeje schule kroćacha, pschewodźane wot swojich wuczerjow. Sćěhowachu młodźina ś khorhojemi, wojeske towarstwo, zgrkwinski a posawiwši khór, serbske towarstwo, jednota „Ssokol", spěwne towarstwo „Radosćź", njesuh turnarjo atd. A tak wschitcy w nahladnym cźahu khromadźeni so do Pomorz po nowe swony podachu, tam so sawróćiwschi a do swojeje krjedźinu pschijatorschi ti pyschne sapschahi je swonami, kotrež běchu se selenymi pletwami wulkotnje debjene. Po krótkej sastawzy so cźah do Bukez horje hibasche. Psched Božim domom posasta, hdźež knjes farar Mjerwa swony w nemšnej a serbskej rěcźi poswjeći a zyrkwinski khór sašiwa „Khwal tebo Knježe". Po skónczenju tuteje zwjatoczność so wošzada w Božim domje khromadźi a wupjelni jón tak dospokinje, so mnohi žaneho městna njenamaka. Mózne schumjacha synki khwalobneho Ekrlusicha psches wupyschenu zwjatnizu, wot byrgłow a posawnow pschewodźaneho. Poślěbaze swjedźenske predowanje namolwjesche khutnje a krucze nutrnych pschipoškuchanjow, so bychu so měli po tym, schtož na nowych swonach pisane steji a schtož wone nam wschědne a na tak wschelakorych pucźach žiwjenja pschikwakaju. Predowaschze so němzy a potom serbsky, runje tak sanjese khór we wobémaj rěcźomaj: „Sswjaty, swjaty, swjaty" (wot Schuberta). Po skónczenju Bozeje słužby so wschitcy ś dźakapołnej wutrobu domoj wrócźichu, so radujo na poradźenym skutku luboscze.

S **Roswodez.** Pschi skótliczenju 1. dezembra naliczichu w naschej wsy 7 koni, 104 howjadłow, 125 swini, 6 wowczow, 90 kosow, 134 huš, 7 tacźkow, 466 kur, 5 kolczow pczelow a 28 pšow.

S **Kotez.** Wichowiska dobrowólna wohnjowa wobora wotmě swoje symste sawjeselenje w tudomnym Hajeschcź hoscźenzu. Mnoho wobornikow běsche so sešchło, so bychu se swojimi manželskimi někotre wjesele hodźinki wuživali. Sa rjanu zabawu běsche naljepje postarane. Nucze pominy so cźaš pschi rejach, ke kotrymž kapała pišcałka, kotruž běchu hebi wobornizy sobupschiwjedli.

S **Wósporka.** Na tudomnym torhoschcźu su postajili Božodźěcźkowy schtom sa wschitkich, kaž je to teź na mnohich druhich městnach waschnje. Sesrjedu wjecźor so na schtomje k prénjemu rasej swjećzi swjećzachu. Pschi nowym žiwu městne schtom ś wokolnym wopraudźity hodowny napohlad.

S **Wósporka.** We wyschokej starobje 95 lět je tu swójowjena Alwina Geisslerowa rodź. Höfferej wumrěła. Wona běsche najstarscha žónska wosowba naschego města.

S **Lubija.** Knjes Hamišl hejtman dr. ź Burgdorff běsche sastupjerjow sromožeńskich a hospodarskich swjazkow a gmejnow swołał k ſhromadnemu wuprajenju wo nutworjenju wokrjesneho wubjerka, kiž měł pschewjesć powinowne sćežki we wobłuku sakkeje nuzowneje pomocy 1930 1931. Shromadźizna je so jenohłósnje sa wutworjenje tuteho wubjerka wuprajiła.

Ze **Sernjan.** Radupodawanje za maćerje w Sernjanach wotměwa so wot nětka přeco zhromadnje z radupodawanjomaj za maćerje w Pěskecach a Serbskich Pazlicach kóždu 3. wutoru w měsacu. Bliše pućowaniske radupodawanje za maćerje budźe wutoru 16. decembra a to w Sernjanach hižom ½2 hodź., w Pěskecach ½3 hodź. a w Serbskich Pazlicach hakle ¼4 hodź.

Ze Serbskich Pazlic. Kaž Kamjenske hamtske hejtmanstwo wozjewja, je zjawny puć ze Serbskich Pazlic do Smjećkec, kiž běše při nawječornym kónc Smjećkec ke kupjelam za wobkhad ze samokhodanu *zawrjene, zaso wotewrjene za samokhodu.*

S **Wětšeje Wody.** S pschećzelnoscźu Mužakowskeho stawneho knježerstwa a Lužiskeje milinatnje je tež lětka na tudomnym torhoschcźu rjany Božodźěcźkowy schtom sa wschitkich postaji. So bychu wobydlerjo starscho dźela Wětšeje Wody móhli šambne wjesele wukhwaliwać, na so na namješcze pschi wokhadnej lěpšy telorunja Božodźěcźkowy schtom postajiś. — Pschi skótliczenju je so w Wětšej Wodze naliczilo 122 koni, 193 howjadow, 2 wowzy, 438 swini, 232 kosow, 1938 karnikłow, 316 huš, 289 tacźkow, 124 krutow, 6375 kur.

Z Gmejnskeho žiwjenja.

S **Běłšcez.** Pónđźelu jeńdźechu so gmejnszy sastupjerjo k sjawnemu pohrjebjenju pola Hantuschcź. Pschi sapoczatku wjeźnjanosta sastupjerjej Gajdźe dorěrjenje wuprají, na cźož so wón sajo na pohrjebjenju wobdźeli. S gmejnskim sastupjerjom Bachmannom ma wjeźnjanosta hišćeze jednacź. Pschedsyteješ gmejnskich sastupjerjow wojjewi, so je pribatna sbérka sa hodownu pschipomoc łsesbźěłnym a sozialnym rentnarjam pokny wuspěch mě. Wón dźakowasche so wschitkim dariceljam kaž też gmejnskemu sastupjerjej Hübnerej, kiž je wopomnitwje hromadźił. Namjet sastupjerja Gajdy, so měło so 50 hriwnow sastarańšemu wubjerkej k rossćelenju pschepokasacź, so pschecźiwo hłosam dźěłaćelskich sastupjerjow wotpokasa. Skónczenje so sastupjerjo rosłuchu, so sa tutu synnu dowola, so dróhitwarske sarjadnistwo postaja sceny sa schit pschecźiwo žnéhej, runjež wobmyšlenja wobsteja.

S **Delnjeje Hórki.** Wutoru wotměchu naschi gmejnšy sastupjerjo tajne pohrjebjenje, kiž 5 hodźin trajesche. Je je pjeca jednako we wotliczenju sa 1929/30 a we hospodarskim planje sa 1930/31.

We Zonjacu klinišku w Hornjej Łužicy.

W hościenzu „Reichshof" w Nowym Gersdorfu so w shromadźisnje pónđźelu popołdnju sastupjerjo swjazkow a jednotowych khorownych kašow a swjazka wobkhodnych khorownych kašow we wokrjesu Lubijskeho hamtskeho hejtmanstwa, někotrych městnych khorownych kašow k praschenju wo pschiprawjenju žonjazeje kliniki w Hornjej Lužicy wuprajichu. Pschedsyda zwjazka khorownych kašow Ewald Voigt ś Habracźicy pokasa se zwjazkowymi wotnerwjerskimi zlowami na pschicźiny, kiž bebi wuprajenje žadaja. Po dźěłchim dokładnym wuradźowanju wobsamknychu pschitomni 43 sastupjerjo khorownych kašow jenohłósnje, so žadanjam Budyschich Křesanow a Budyskeje wótschcźanskeje rady pschecźiwjećź. Woni wobroča so znowa na knježerstwo a rossoła objektiwne pschicźiny,

Pod jědlenku.

(Podowne powědanczko.)

9] (Skónczenje.)

Wona bě so k njemu na sotowe wobłoženje poźwała, a wobaj cźitaschtaj nětko shromadnje popišanu sapisku, kiž mějesche ptaczk w pysku: „Wěžny a hodowny pjstrow wot dźakowneje pscheczelnizy!" — „Potajtim wot njeje!" rjekny hamtski zudnik, „jeje wutroba ma dobry pomjatk. Nunapodich je dyrbjał daloki puć hicź; pschetoż kubło leži zyłych pjeć mil wottud."

Knjeni Ellen położi rutu wokolo tyła swojeho muża. „Mněrno, Pawlo, njechamoj też njedźakownaj być napschecźo zuzbje?" — „Ow, ja njejšym njedźakowny; — ale — —" — „Schto pak, Pawlo?" — „Schto drje nětko staraj cźinitaj!" — Wona na to njewotmolwi; poda jemu mjelcźiny swoju prawizu.

„Hdźe je Harro?" woprascha so za khwilu. — Harro bě runje jašo do jitwy stupił; ł tyšli, tiž bě žebi sobu pschinjesł, wša žebi matu wuzmahnjenu figuru a pschicźini ji swědomicze za halosu jedleńki. Starschej běschtaj ju derje póznałoj; bě to kuž zokrowiny ł poślednjeho domisnistwo Božodźěcźowego schtomca; dragunar na cźornem konju w dolhim schćerombrem pschećzku. Hólcźej ztojesche psched tym a wobhladowasche žebi o so njebibajo; jeho wuzlej mórej worzi pod schćerokim cźokom so pschejo bóle pokmurischtej. „Nano", rjekny wón słónczinje, „a jeho hłóz tchepotasche, bě tola schkoda wo nasche rjane wójstko! — Ody bychu je tola jenoż njedyli roswojasali — ja myślu, potom drje budźechmy hischcźe doma byli!"

Hłuboka cźischina nasta, hdyž bě hólcźej tole prajił. Potom sawoła nan swojeho žyna k žebi a scźahny jeho zyle k wutrobnu. „Ty znajesch hischcźe starp dom twojeju dźěda a wowki", wón prajeschе, „ty su trasch posledzije dźěcźo ł nasich, kiž je žebi na wulkich łubjach hrajkalo; pschetoż hodźina njeje daloka wjazy, so pschenđźe khęża do zuzych rukow. — Jedyn ł twojich pradźědow je ju nětdy sa swojeho žyna natwarił. Młody muž naběrdźe ju wutwarjenu a wuhotowanu, hdyž po wjazyletnej njepschitomnosći w pschetupiskich měšćach Franzozowskeje so do swojeje domišny wrócźi. Pschi swojej žimjerćzi je ju ł swojim potomnikam sawostajił, a woni su w ni bydlili jako wulkopschekupzy a senatorjo, abo, hdyž běchu so studijam prawow wěnowali, jako měšćanojesa abo syndzy swojeho ródneho města. Běchu to nahladni a derje myslazy muzjo, kiž pschiwobroczachu w běhu cźasa swoju mózu a swoje samoženje na wschelakore waschnje swojim žobuměschczanam ł lěpschenu. Tak běchu so sakorjenili w domišnje. Hischcźe w mojich hólcźazych lětach njebě mjes ćmanischimi zjemjeskimi kami ztoro žaneje swójby, hdźež njeby jedyn ł nasich prastarschich abo starschich w słužbje nasich knjezow był; hacź bě to na łódzach abo w fabrikach abo w žamom domje! — Běchu to poměry wsajmerje dowěry; kóždy khwalesche druheho a prózowasche so, so hódny wopokasacź druheho; kaž dźěkzinstwo to dźěcźi po starschimaj namrěwachu; woni so wschitcy ſnajachu psches narod a rom, pschetoż ſnajachu waschnje a zód mjelodny kotśij so narodźichu, a starych, kotśij běchu psched nimi tu byli." — —

Hamtski zudnik womjelkny na khwilku, mjes tym so hólcźej ł cźicha k njemu horje hladasche. „Ale nij jenoż do wupokotesce", rěcźeše wón dale, „też do hłubiny su twoji pjedownizy kwarili; ke kamjentnemu domej w měsce słuschesche rowninscźo wonka na pohrjebnischcźu; pschetoż mórwi dyrbjachu hischcźe hromadźe być. — A dźivona wěz, hdyž běch žebi wěšty, so dyrbju wotjal, bě moja prěna mysl, so mohł tam měsina smylić. — — Ja žym jo wjazy krócź wotewrjene widźał; poslednji ras, hdyž twoja prawowska wumrě, žónska we wyschokich lětach, kaž wone naschim spožeżene bywaju. — Mjesapomnju tohodnja. Běch dele zaseł a stojach delekach w cźemnosći mjes kaschcźemi, kiž pódla nje a nade nimi na želesnych žerdźach wotwocźowachu; wscha stara doba, khutna mjelcźiwa towaschnosć. Pódla mje běsche tótka, łódschedźiwy muzjk. Tola jónu běsche młody był a bě jako pohonc, cźornego pudła mjes kolenomaj, ł cźornakomaj mjezy njeho dźeda jepsći. — Wón stejeshe le kaschcźu so pschituliwschi a pohładsi kaž majkajo se swojej ruku cźorny rub wěka. „To je mój stary knjes!" rjekny wón w žywej nižnoćnišej narěcźi, „to běsche dobry cźłowjek!" — — Moje dźěcźo, jenoż tam doma mójach tajkele złowa złyscźech. Za nimowólnje złowu ztłonich; pschetoż mi běsche, jako bych zohnowanje domišny wopraudźe na jebje pschińeć zaćuk. Ja bě ł dźěcźinzom tutych morwych; woni žami drje běchu nezrawdu Božu woteschli; ale jich dobrocźiwosćź a łmanosćź bě hischcźe žiwa, a bě tu za nunje a pomhasche ni, hdyž žam bludzach, hdźež moje mozy nje wopuschczachu. — — A teź nětko hischcźe, hdyž ja — mi a mojim niž k radosći, ale cźerjeny wot tamneho potajneho styfa, na krótki cźaš so wrócźich, ja wschak derje wěm, komuž bo potom tam wschitke ruzy napschecźiwo tykachu, to njebech ja žam."

Wón bě ztanył a wokno wocźinił. Daloko a schćerko wupschesleżerasche so žnéhone polo; wětrej hólzy so po polu honjachu; pod hwězdami cźerjachu mrócźele mimo; tam, hdźež w njedowidnej dalokosći běsche jich domišna. — Wón ztoji krucze ruku wokolo krjewja žony, kiž bě mjelcźiwy ła nim pschisłupiła; jeho jaknomódrej wocźi ślabowasche ł wótrje do nozy won. „Tantle", rjekny won ścźicha, „mjeno nochzu mjenowaćź; jo w nětnišich krajach rady njeślyscha; wuprajmy jo ścźicha w žywich wutrobach, kaž Zidja ztowo za najžiwjenšiche." A won pschimny ruku žywjeho dźěcźa a ródcźeshe ju tak krucze, so hólcźej ze ſubami zakuzny.

Hischcźe dołho tu ztejachu a hladachu za wožazymi so cźemnymi mrócźelemi. — Sesadły nich wo ſtiwi khodźesche mjelcźo ztara złužownа wokolo a ztrožowasche ł wosćuwazym wócźkom po nócźim po dobrowólnowaje hodowne łwěcźki.

ſ prošnow, ſo by ſo žonjaca klinika na kóžoh pad w ſajiuje zónſkich ſaměſčenych pſchiſamknyła k wokſrjesnej chorowni w Habrachčišach.

Burski zjezd w Nowym Měste.

Na poſledninm burſkim ſjěſoſe w Nowym Měſcu wuzwoli ſo kubeł P o m z e l ſ Mockatala, kak ſo Landbund ſ politiſkim ſtronam ſtaja, a ſchtó, ſo němſki Landbund wſchi pſchichodnych wólbach politiſky neutralny wostanje. Syndikus T ö g e l pſchednoſchonoſche wo khorofcach nětſcheho hoſpodaſtwa a jich pſchičinach a widżeſche pſchiſtanki nětſchiſcheje nuby w Němſkej we wuſtukowanju marxiſma a ſozialiſma. Wón kritiſowaſche ſtat jako ſpotrjebjerſki ſtat. W dalſchim ſ krótka wo dawkowej politiſy rěčeſche. Powyſchenje dawkow vjerja to wuſtukkuje, ſo ſtrach wěri, ſo ſo ſe ſtajnym powyſchenjom dawkow też ſobre wobſtejnoſcze ſo w Němſkej ſaſtydluja, mjes tym ſo we wotrowdżitoſci powyſchenje dawkowych cžeſow pje ža wuſtſe hoſpodaſtwo rozbiwa. K wuſtrowjenju hoſpodaſtwa trjebamy wožebje ſtajne dżěło a ſtajne muſy.

Z Hodżija a okolneje.

* **Połnóńonémſkemu Lloydej žiuſchaja łódź „Schleſien“ je na jěſdźe ſ Bremena do Wóſi Wiſko japaniſkeje Madži na dno morja ſajeła.**

* **W pólſkej Hornjej Schleſyſkej a w Krakowſkich ſtronach je ſo poſlednje dny khripa roſſchěrika. W khorobnych kašach je ſo wjazy dyžli 1000 ſtorjenjow pſchipowědżiło.**

* **W Erſendjewje w Erzgebirgu wokrjesu w Malej Ajſtſej je ſchtwórk ſyſne ſemjerjenje było. Jena moſcheja a nětkotre khěže ſu ſo ſaſypyle. Knjeſeſtſwowe twarjenje a nětkotre ſjawne twarjenja, runje tak nětkotre ſchule, ſu ſo wobſchkodżile. S roſpadankow ſaſypanych khěžow ſu ſo nětkotſi ſranjeni ludźo wukhowali.**

* **Na ratarja Schmidta w Duisburgſkim pſchedměſcu Huckinger je ſchtwórk rano ruhježny nadpad ſtuſił. Hdyž Schmidt ſahe rano na dwór ſtupi, jeho jedyn njebože 30-létny muž ſ cjeſlim pſchedmjetom k ſemi poraſy. Dom pſchepytaju ruhježnik Schmidtowu fotru w ſpanſkej komorje nańdże. Tej ju wón ſmorſka. Hdyž bě ſo wona ſaſo ſhrabała, jemu 5½ hřiwny ſ kuchinſkeho khamora da. Sſótnik je ſo potom wotſtalił. Schmidt a jeho ſotra ſtaj ſo dla žiwjeho ſranjenja do khorownje bowjeſtoj.**

Towařſtwowski powěſtnik.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ zmeje njedźelu pop. w 6 hodź. (14. 12.) swoju měsačnu zhromadźiznu we Nowakec hoſcenc. Winowatosć wšěch sobustawow je, zo přińdu. Wo bohaty wopyt so prosy.

Hodźij. „Jaroměr Imiš“. Naša bliža zhromadźizna wotměje so tutón raz 2. njedźelu, potajkim 14. hodownika pop. ½5 hodź. pola Mrózec. Přińdźe wšitcy, chcemy wo hodownym swjedźenju wuradżować. Předsydstwo.

Ralbicy. Jednota Sokoł ma přichodnu wutoru 16. decembra zhromadźiznu. Ma so wo ważnych należnoſcach wuradźować. Tuž so wo bohate wobdźělenje prosy. Starosta.

Poršicy. Towařſtwo „Swěra“ zmeje přichodnu njedźelu 3. adventa popołdnju w 4 hodź. pola Lindnarjec w Poršicach zhromadźiznu. Njech kk. dowěrnicy w swojich wsach wšěch sobustawow napominaju, zo bychu zhromadźiznu wopytali. Předsyda.

Budeſtecy. Towařſtwo „Lubin“ zmeje přichodnu njedźelu wječor ½7 hodź. pola Rósika ważnu zhromadźiznu. Přednošk je knjez farař Cyž přećelnje přilubił.

Swobodne Zjedn. kat. wučerjow ſerbſkeje Łužicy zmeje wutoru, 16. 12. popołdnju w 4 hodź. swoju 4. zhromadźiznu na Khróſčanſkej šulí. Přednošk je přilubjeny. Předsyda.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarſki dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje

Spodziwnje tunjo

je tuto

poskićenje

jenož

w kupnym domje MAX HERDE

w Budyšinje

na Kamjentnej hasy na Kamjentnej hasy

žonjace spódnje šlypry, jara tunjo	0.49
piasćowe rukajcy, składnosć	0.50
dźěćace spódnje kholowy, norm	0.95
žonjace spódnje z talje, bjez rukaw.	0.85
žonjace spódnje talje, z rukaw.	0.95
dźěćace pryne. šlypry, rjepikojte	0.95
žonjace košle z kholowami, lohko rjepikojte	1.95
mužace spódnje jaki, norm.	1.35
mužace košle, norm składnosć	1.50
weekend-košle, z krawatu	2.95
weekend-košle, bjez krawaty	1.95
walkowane nohawicy, spodźiwnje tunjo	0.95

stry. owane ſtamy, čista wolma 12.95

Khlěbkrałace maſiny
Emaljowane khlěbowe tyzy
Pónoje za pječenje husow
Brune emaljowe železne ſudobja

Walter Voigt
Železowe twory — Na Jerjowej hasy 3

Hodowne pječwa

Wosebite płaćizny

Wokkedźinje naše wukładne wokna

Mandl. narunanje pt. jenož **80** pj.
Mandle, słódke a jerke ¼ pt. jenož **40** pj.
Kokosowe tružki pt. jenož **55** pj.
Citronat pt. jenož **1.-** hr.
Cokor 10 pt. jenož **2.80** hr. netto
Margarina pt. wot **50** pj.
Kokosowy tuk pt. wot **50** pj.
Duringski módry mak
čerſtwje mlěty punt jenož **55** pj.

Sultaniny — rózynki — korinty
po najtuńšich płaćiznach

Nimo tutych tunich płaćiznow dawamy
hišće 6% rabata!

Thams & Garfs
w Kamjencu
na Knježskej hasy 5 Tel. 418

Njedźelu wot 11–18 h. wotewrjene

Serbscy ſtarši

kupće Waším dźěćom

k hodam serbsku knihu

Wulki wubjerk namakaće

w Smolerjec knihařni na Lawſkich hrjebjach

Pyšne žonjace łoše

aktowe toše, kufry, šulske tornistry a druhe wěcy we wulkim wubjerku jara tunjo pola firmy

Gerhard Lodny
sedłarſki mišter / na Seminarſkej hasy 7.

Alpina-Časniki

su spuščomne a tunje

Předawarnja pola
F. A. Lenke w Budyšinje
na Hošće hasy 25 :: Telefon 3929
Najwjetši wobkhoď w měſte

Neukirchenske wottorhanske
nabožne
protuki
ma
družwſto Smolerjec knihařnje w Budyšinje
na předań

Jejka su drohe, —
tuž kupujće „Jajko“
potom kury derje njesu

Serbske gram. tacele
ma ſtajnje na ſkładze
Jan Schieback
na Mužakowskej drózy 4

Frömterec ſkładn. kupje
Skórnje, trjeb. wot 9.50, Dołhe ſkórnje, ručne dźěło 21.-, Hólcace wobleki wot 2.95, trjeb. ſtupnje, drasta, łoža a matracy 2 trjeb. komodže, ſofa, 2 trjeb. hólč. kole, 2 poleſći, dźěćace krute ſtupnje, trjeb. kožane gamaše 2.95 jenož na **Zwonk. Lawsk. h.**, při Krónprync. moſce

Tunja kołbasa!!
punt 60 pj.
a najlepši čerſtwy
łój k pječenju
Schneider
na Kamjentnej hasy 4 (w hascy

Gramofon
kaž nowe, dubowe, jako kredenca twarjene z 20 tačelemi je dla přećahowanja tunjo na předań
na Zwonk. Lawskej hesy 4211
na prawo.

Trjebane
hólčace koło
je na předań
Jan Schieback
na Mužakowskej drózy 4

na Žitnych wikach 24

poručuje swój wubjerny

paleny kofej

Wosebite měšenja k swjatym dnjam

Punt 2.80 male buny ale wubjerne dobre
3.00 čisty Mexiko
3.20 jako dobre
3.60 znate
4.00 wosebite
4.40 měšenja

KOŽUCHI KŁOBUKI

we
zniženju płaćiznow
zmóžni z nakupowanjom pola prěnich wulkofirmow a dla najniższeje kalkulacije, dokelž we samsnej kožuchowej dźěłarni zhotowjam

Nakupowanje k hodam
we
kožuchowym domje Artur Flegel nasl.
w Budyšinje na Kóžorskej drózy 6

Za wšu lubosć a přećelniwosć, nam po smjerći našeje lubeje maćerki wopokazanu, wupraju w mjenje wšitkich zawostajenych

najwutrobniši dźak.

W Zarěču, 10. decembra 1930.

Eliza Kralowa rodź. Kiršnarjec

Najrjeńši hodowny dar

časnik

tralacoje hódnosće wot wěcywustojn.

Ernst Herkner

časnikarski mištr

w Budyšinje na Semjanarsk. hasy 18

Najnuńše poskićenje - Ričtmoj serbskí!

Dołhe a krótke škórnje

ručne dźěło

20.— a 30.— hr. Wulki wubjerk, też we wšěch druhich wobućach

Wše wuporjedźenja derje a tunjo

Wobućowy dom Mark w Kukowje

Kupujće w Budyšinje

hdyž wobkhody znajeće.

Kupujće z KKG-šekami

chceće-li přijomnje na wotpłačowanje kupić.

Naša pisarnja je stajnje wotewrjena

na Zwonkownej Lawskej hasy 9, II.

Chceće-li nješto dobre, rjane a tunje nakupować, kupujće pola firmy

JAN JURIJ PAHN

w Budyšinje

Hodowne wosebite poskićenje

we wšěch wotdźělenjach

Powšitkowne

wotstwarjenje płaćiznow

Při płaćenju z hotowymi pjenjezami dostanjeće **5 procent. skonta** z wuwzaćom netto-wěcow abo wuživajće mój kreditny system z přihódnymi měsačnymi podźělemi bjez přirazka

Njedźelu 14. decembra a njedźelu 21. decembra je mój wobkhod wotewrjeny wot 1/2 11 hač do 12 hodź. a wot 1/2 2 hač do 6 hodź.

Taflowe wahi
Hospodarske wahi
Majasowe młyny
Mašiny za rjedźenje nožow
Kofejowe młyny
Kuchinski dźiw
Thermosowe bleše
Wohrěwansk. bleše
Pjenježne kašče

Walter Voigt

železne twory

na Jerjowej hasy 3.

Zona k wuporjedźenju drastow ašatow

so na wsy poručuje. Bliže zhoniće we wud. Serb. Now.

Weihnachten naht – kauft nicht zu spat

Sny płaćizny pjenježneje mošnje woteběrarjow přirunali a předawamy

woprawdźe tunjo / Wulke wosebite dźělby:

Holčace a hólčace mantle, wobleki / Nohajcy / Rukajcy / Trikotowe spódnje šaty / Štrykowane lacy / Štrykowane jaki / Pulovry / Rjane čapki a kłobuki / Mužace wěcy / Fale / Spódnje suknje

Wilhelm Georg Hatzfeld

VORM. HEINR. MÖLLER ★ BAUTZEN ★ KAISERSTR. 18

Aeltestes Strumpf-Woll-u. Tricotagenhaus.

Grösstes Spezialhaus für Mädchen- u. Knabenbekleidung a. Platze

---

Praktiske hodowne dary!

Nawoči, ščipaki a lorgnety, operowe škleńcy, dalokowidy a prismowe škleńcy, lupy, rysowańske škleńcy, čitańske škleńcy

Fotograf. aparaty ze wšěmi potrěbami po wšěch płaćiznach

Z dobom činju kedźbne na moje

dospołne wupředawanje hrajkow / 25% rabata!

Erich Lenz w Budyšinje

na Hošće hasy 21 :: Telefon 2134

Praktiske hodowne dary!

Kłobuki		3.90	4.50	5.50	6.00 atd.
Čapki	95 pj.	1.20	1.80	2.00	2.50 „
Kóžk. wobsadki		1.90	2.50	3.20	4.00 „
Kóžk. krawaty		6.50	8.00	9.00	10.00 „

Liški, skunks, oposum, walaby

a druhe družiny kóžkow we wulkim wubjerku

Hugo Lehmann w Budyšinje

na Bohatej hasy 22

D-kolo

500 ccm, elektriska swěca a truba, 100 km za hodź., jara derje zdźeržane, je za 380 hr. na předań

Max Rothe w Kamjeńcu Tälstr. 21.

Handrij Štrympa

w Budyšinje

na Różowej hasy 15

poruča

meble

a pólstrowane twory

Sym Serbl

Koła za dźěći

we wšěch wulkosćach wot 50 hr.

Jan Schieback

na Mužakowskej drózy 4

● Nawěštki w Serb. Now. maja wulki wuspěch

Šijace mašiny

KUNDEN KREDIT-GES. KKG BAUTZEN

Adler, Anker, Haid u. Neu kupujeće stajnje tunjo pola firmy **Jan Schieback w Budyšinje**

na Mužakowskej drózy 4

Wulki wubjerk — Wuporjedźenja najspěšniso ze rukowanjom. Po přeću też na wotpłaćenje

Wobhladajće sebi moje wukładne wokna na Hórnčerskej hasy 18

Podawam darmo do domu też na wsy

PRASEN

na Zitnych wikach 24

poručuje

k hodownym

pječwam

Sultaniny

najlěpše złotoswětle piody punt 60 hač do 100 pj. jerke a słódke

mandle

punt 140, 160, 180 pj.

brěškowe mandle

punt 80 pj.

kokosowe tružki

punt 60 pj.

cifronat a orangeat

mehki a derje cokrowany punt 140 pj.

módry mak

punt 60 pj.

wšědnje čerstwje mlěty

najlěpšu

bourbon vanilju

wulke, tučne šoty 15—20 pj.

pšeńčnu muku

punt 24 pj.

a wšě druhe potrjeby k pječwam

też k pječenju poprjancow po najtuńšich płaćiznach

Wulke hodowne předawanje!

We wšěch wotdźělenjach **wosebje wulki** wubjerk po woprawdźe **časej přiměrjenych** wosebje **tunich płaćiznach a jenož** dobre twory!

Na wšě twory, kiž njejsu zniženе, dawam přiwabjacy rabat, a to

KUNDEN KREDIT-GES. KKG BAUTZEN

5% při płaćenju z hotowymi pjenjezami!

Alphons Schauseil

Wobkedźbujće moje 9 wukładnych woknow!

Příloha k čisłu 289 **SERBSKE NOWINY** Pjatk 12. decembra 1930

Kedźbujće při zběrkach za nuzowu pomoc!

W tóńcej gmejnje ſo nětle ſa ſakſku muſowu pomoc zběra, ke kotrejž je ſo ſwobodne ſpontoſerſtwo ſ hamtſkim ſjednoćenſtwom. Pomoc wot człowieka k człowjekej je ſwjate muſna. Čim bóle ſrudźaće je, ſo ſo w někotrych kubćinach ſe ſtrony „ſwobodneho baptiſtiſkeho domjaceho ſjednoćenſtwa“, kiž ſo miſionſki dom „Bethel Bniel njemje, na nuzaſniſke a pjenježnje jara wuſpěſchne waſchnje kolportaja a ſběranje pſchewjeduje. Kak je ſo ſ hamtſkim napraſchowanjom ſwěſćiło, ſo pola miſionſkeho doma Bethela Bniela na Žanc waſchnje wo ſnate wuſtawy Cuntſkowneho miſionſtwa w Bethelu pola Bielefelda njejedna, ale wo ſwobodne baptiſtiſke domjace ſjednoćenſtwo w Bönnebeckn , kiž ani njeje k baptiſtiſkej unitji pſchiſłuſchnjene. Wono woſtajeja tam wobſchěrne leſowe, a ſ kolportaju ſwěrow ma ſo hoſpodaſtwo ſinanzowaſ. Hačrunjeſ ſu ſtoſy na wołſebitej kapicy ſpiſnaſ, ſawjedże tola mjeno Bethel bjeſ dwěla k ſmjenjenjam.

Tehdźa ſo ſtawnoſć na lutym měſtnje powuči a ſo proſby, ſo by pomhała ſadźiwaſ, ſo ſo w naſchich ſat hiſkom hoſpodarſkich cžerpjazych wobſtadach njeby ſběralo ſa ſamery, kiž leža ſwonka naſchich ſakſkich potrěbnoſćow a kiž ſamoježa naſchim ſtamſnym napraſwam muſoweje pomocy cžiſtwje ſeſchkodźeć.

Cyrkwinske powěsće.

3. njedźela adventa. — 14. decembra 1930.

Z Budyšina.

W Michałskej cyrkwi je rano ½8 hodź. Bože wotkazanjo ſerbſke, farař Tišer, dop. ½9 hodź. ſerbſka a w 10 hodź. němſka Boża ſłužba, farař Kapler, w 11 hodź. rozrěčowanje z młodźinu.

Adventſka nutrnoſć budźe wutoru pop. w 5 hodź. w Khelnje a ſrjedu wječor ½7 hodź. w Hrubjelčicach.

Krajnoſcyrkwinske zjednoćenſtwo w Budyšinje při Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelu dop. ½11 hodź. zwjazk dźěći, pop. ¼4 hodź. evangelisaciska zhromadźizna. — Stwórtk wječor we 8 hodź. bibliska nutrnoſć (liſt na Romſkich).

Sotra Emma změje biblisku nutrnoſć póndźelu wječor we 8 hodź. w Budeſtecach čo. 25b a ſtwórtk wječor we 8 hodź. na Židowje čo. 146.

Zjednoćenſtwowy wothladaŕ Zimmermann změje biblisku nutrnoſć njedźelu wječor ½8 hodź. na Židowje čo. 146, póndźelu wječor ½8 hodź. w Hodźiju, ſrjedu w Cyžecach, ſtwórtk w Budyšinje a pjatk we Tućicach.

Z Barta.

Rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, w 9 hodź. němſka Boża ſłužba. — Stwórtk wječor we 8 hodź. bibliſka nutrnoſć w Zuborničcy (k. zhromadny wothladaŕ Křižan).

Z Budeſtec.

Rano ½8 hodź. změje duchowny Hänichen němſku ſpowědź, farař Bóje dop. ½9 hodź. němſke a we 10 hodź. ſerbſke kemšenje. Pop. w 2 hodź. kemšenje za dźěći 1. hać 4. ſulſkeho lěta, změje duchowny Hänichen.

Póndźelu wječor we 8 hodź. zwučuja dujerjo. — Póndźelu wječor we 8 hodź. změje duchowny Hänichen biblisku nutrnoſć w Kózłach. — Wutoru wječor we 8 hodź. ma duchowny Hänichen biblisku nutrnoſć. — Srjedu wječor we 8 hodź. je bibliſka nutrnoſć towaŕſtwa kſeſćanſkich młodźencow. — Stwórtk wječor we 8 hodź. zhromadźizna towaŕſtwa młodych holcow.

Z Bukec.

Rano ½8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 h. ſerbſke a ½11 hodź. němſke kemšenje. Popołdnju ¼4 hodź. němſka ſpowědź, k. farař Räda z Budyšina.

Zemrěli: Hana rodź. Majcharjec, mandźelſka Pětra Bohuwěra Rabowſkeho, wuměnkarja we Rachlowje, 63 lět 7 měš, 3 dny ſtara. — Marja Martha Rämšec, domjaca dźowka we Sowrjecach, 23 lět, 10 m. a 12 dn. ſtara. — Hana Auguſta rodź. Heinckec, mandź. Jana Auguſta Kubicy, kublerja we Wajicach, 66 lět 4 m. a 28 dn. ſtara. Hana Therezija zwud. Fiedlerka rodź. Hulćec, khěžkarka w Nječinje, 50 l. 1 m. 9 dn. ſtara.

Z Budyšinka.

Dop. ½11 hodź. je ſerbſka Boża ſłužba (farař Handrik z Poršic).

Z Hodźija.

Farař Wjezař změje rano ½8 h. ſerb. ſpowědź, farař Voigt ½9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemšenje. Wječor w 7 hodź. budźe w Bolbercach na šuli adventſka nutrnoſć ze ſpowědźu. Póndźelu wječor ½8 hodź. změje knjez Zimmermann z Budyšina w ſpomožeŕſkim domje bibliſku hodźinu. Pjatk popołdnju w 4 hodź. je němſka ſpowědź a ½5 hodź. němſka adventſka nutrnoſć. — Wobradźenje žónſkeho towaŕſtwa budźe za tydźeń, 4. njedźelu adventa, pop. w 2 hodź. na farje.

Z Hrodźišća.

Rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſka Boża ſłužba, ſwadny farař, dop. ½11 hodź. němſka Boża ſłužba, ½12 hodź. dźěćikemšenje, farař Konik-Wóſborkſki. Pop. w 3 hodź. bibliſka hodźina w Droždźiju, zjednoćenſtwowy wothladaŕ Křižan.

Štwórtk wječor we 8 hodź. němſka bibliſka hodźina w paćeŕſkej jſtwi.

Z Hućiny.

Dop. w 9 hodź. ſerbſka, ½11 hodź. němſka Boża ſłužba, popołdnju w 4 hodź. němſka ſpowědź (farař Křižan-Klukšanſki).

Z Khwaćic.

Dop. ½8 hodź. ſerbſka ſpowědź, ½9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemšenje, ½12 hodź. dźěćikemšenje. Štwórtk wječor w 7 hodź. ſerbſka a we 8 hodź. němſka adventſka nutrnoſć we Wulkodubrawſkej šuli.

Wumrjeła 8. dec.: Marja zwud. Helmowa rodź. Solćic, wumjeńkaŕka w Křiwej Boršći, 80 l., 5 m., 4 dny ſtara.

Z Klukša.

Rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź z Božim wotkazanjom, dop. w 9 hodź. ſerbſke kemšenje, ½11 hodź. dźěćikemšenje. Pop. ½3 hodź. hodowna ſwjatočnoſć towaŕſtwa młodych holcow na farje.

Z Kotec.

Dop. ½11 hodź. ma farař Krawc z Hrodźišća ſerbſke předowanje a na to ſerbſku ſpowědź. — Kotečanſki wosadny farař předuje tutón dźeń w Křišowje a Hrodźišću.

Z Łupoje.

Rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſka a ½11 hodź. němſka Boża ſłužba, kotrejž ſo přizamknje němſka ſpowědź. Pop. we 2 hodź. dźěćikemšenje na farje.

Z Malešec.

Dop. w 9 hodź. němſke, ½11 hodź. ſerbſke kemšenje, pop. ½3 hodź. ſerbſka ſpowědź.

Z Minakała.

Faŕſki vikar Rösler změje dop. w 9 hodź. ſerbſku Božu ſłužbu, ½11 hodź. dźěćikemšenje a pop. w 4 hodź. němſku adventſku Božu ſłužbu.

Z Njeswačidła.

Rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, w 9 hodź. ſerbſka, ½11 hodź. němſka Boża ſłužba. (Zběrka za ſkutk ľubośće we Łužicy.) — Pop. ½5 hodź. towaŕſtwo młodych holcow w cyrkwi hru wo dźeſać knježnach we Božim domje předſtaji. Zaſtup za doroſćenych 30 pj., za dźěći — ale jenož wot 5. šulſkeho lěta! — 20 pjenježkow. Wjetše přiněſki ſo wuproſa, dokelž je wunošk k lěpšemu nuzutradacych naſeje woſady.

Wutoru w 5 hodź. adventſka nutrnoſć ze ſpowjedźu pola Bierichec w Holešowſkej Dubrawcy, ſrjedu w 5 hodź. w Bóšićanſkej šuli, štwórtk w 5 hodź. pola Šneiderec we Wulkim Přezdrjenju, pjatk w 4 hodź. němſka, w 5 hodź. ſerbſka nutrnoſć ze ſpowjedźu pola Pětřec we Łuſu.

Wumrjela: Ema Alwina zwud. Kirſchnaŕka rodź Schneiderec ze Zarěča, 90 l., 4 m. a 12 dnjow ſtara.

Z Nošaćic.

Dop. w 9 hodź. němſka Boża ſłužba, po njej němſka ſpowědź. Zběrka za Łužiſki ſkutk ľubośće. (Farař Eckelmann.) Pop. w 2 hodź. ſerbſka ſpowědź. Zběrka. Pop. ½3 hodź. towaŕſtwo młodych holcow, wječor ½8 hodź. towaŕſtwo młodych hólcow.

Z Poršic.

Rano we 8 hodź. je němſka ſpowědź, dop. w 9 hodź němſka Boża ſłužba, pop. w 3 hodź. adventſka nutrnoſć. Dźěćikemšenje w Poršicach ½11 hodź. zmjeńše a ½2 hodź. za wjetše dźěći. Wječor we 8 hodź. ma zjednoćenſtwowy wothladaŕ Křižan bibliſku nutrnoſć pola knjeza wyšſeho wučeraja Hänſa Hodowne ſwjatočnoſće Poršiſkeho žónſkeho to waŕſtwa wotměja ſo wječor z dypkom ½8 hodź. njedźelu w Dietrichec zali w Kubšicach, póndźelu we Langec hoſćencu w Krakecach, wutoru w Handrikec hoſćencu w Poršicach a pjatk w Pětřkec hoſćencu we Přiwćicach.

Zemrěloj: Willy Waltaŕ Göllner, šulſki hóle we Krakecach, mandźelſki ſyn wyšſeho dejerja Herma na Willija Göllnera w Krakecach, 9 lět, 2 měš. a 17 dnjow ſtary. — Madlena zwud. Richterowa rodź Winšec, khěžewobſedźeŕka w Kubšicach, 81 lět 10 dnjow ſtara.

Z Rakec.

Rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź a Bože ſwjate wotkazanje, w 9 hodź. ſerbſka, ½11 hodź. němſka Boża ſłužba. Pop. w 2 hodź. ſerbſki nešpor, w 4 hodź. ſerbſke kemšenje (ze ſpowědźu) w Hermanecach Zběrka. — Póndźelu rano we 8 hodź. piſkanje na wěži a rańša nutrnoſć. — Wutoru wječor we 8 hodź. bibliſka hodźina na farje.

Z Rychwałda.

Dop. w 9 hodź. je ſerbſka a ½11 hodź. němſka Boža ſłužba.

Z Wósporka.

Dop. w 9 hodź. hłowna Boża ſłužba z hudźbnym a liturgiſkim wuhotowanjom (piſćele, pozawniſki khór, huſleŕſki kwartet a ſolospěw knj. Jolandy Narěkeč) z předowaŕſkej naréču, duchowny Wolf z Křižowa. Rozwučowanje dźěći wupadnje (wosadny duchowny ſkutkuje w Křišowje a Hrodźišću). — Póndźelu wječor we 8 hodź. ma zjednoćenſtwowy wothladaŕ Schmauſer z Lubija bibliſku nutrnoſć.

Z Wóſlinka.

Rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſke a ½11 hodź. němſke kemšenje. — Zběrka. Pop. w 3 hodź. Boża ſłužba w Leſkej. Pop. w 5 hodź. ſerbſka ſpowědź ze ſwjatym wotkazanjom. Wutoru 16. hodownika wječor we 8 hodź. žónſke towaŕſtwo.

Předźenak

je mjera ſo taŕ do čitanja ſanuŕił, ſo je jemu trubła wuſtudła a ſo je na ſwoje wiſne bolóſće ſapomnił. Je ſo jemu pſchipódtała kniha „Puć ſowańſke dopomnjeńſi“, kotraž je ſ kraſnymi wobrazami ſe ſlubjeneho kraja naſcheho Zbóžnika wudebjena. Sa zyły dźeń hać do nozy po dwanaćich je w knihy bjeſ pſchestacja cžitał. Hdy by jenoż wědźał, ſchtó je knihu ſpiſał. Je to knjeſ w beduinſkej draſce, ſ ſtrělbu na ramjenju, ſ piſtolijomaj a tešakom w paſu. Skoděj brodaty a pſches hłowu na wodźerw. Pſchedźenak dyše na to dźiwać, hać jeho nětkle w Sserbach nadeńdźe. Chže jemu potom jako znamjo ſwojeho nutrneho dźała ſwoju protuſu barić, hdyž teŕ njeje taſta ſajmawa a bohata kaž jeho kniha. Druhi, kiž taſtu knihu njemóža pſchać, ju wſcho darmo njeodſtanu, ale płacža ſa nju kaž teŕ ſa „Pſchedźenak“ we Sserbſkej knihaŕni na Lawſk. hrjebjach w Budyſchinje jenoż 60 pj.

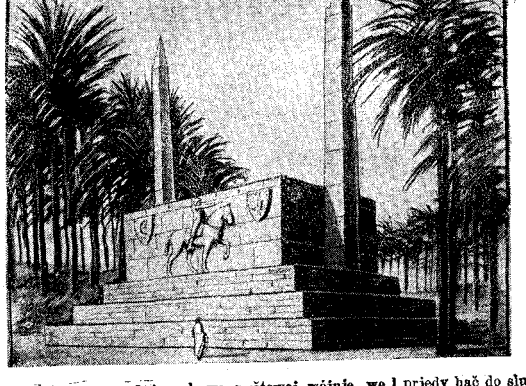

Pomnik za padnjenych we ſwětowej wójnje we Mezopotamiskej. To je domizna wótca Abrahama, prjedy hać do ſlubjeneho kraja ſo přesydli. Tu rostu hižo palmy a dawaja khłód ſtruchłemu pomnikej.

Dwórniſčo we Vatikanje. Z toho časa, zo je cyrkwinski ſtat w Romje zaſo ſamoſtatny, je teŕ nětko ſwoje dwórniſčo doſtał. Tute budźa bórzy wotewrił.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 12. hodownika 1930.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar . . .	4,186	100 pólsk. złotych .	47,15
1 jendźelski punt .	20,339	100 čěskosł. krónow .	12,422
100 šwajc. frankow .	81,185	100 franc. frankow .	16,453

Barlinska bursa njemóžesche žo wčera wobźiwić. Wobrot wosta šmadny a kurhy žo dale wotdrjebjowachu. Wiki ł dołžnymi a rentowymi lisćinami běchu měrne pschi dotalnych kursach.

Produktowe wiki wčera žanecho pscheměnjenja we płaćišinach njepschinjeżechu. Wobrot wjasny, tež dowes njebě wulki. Wčerny płaćišesche zentnar

w Barlinje:

pschenźizy 12,10—12,15 hr., rožki 7,80 hač 7,90 hr., nasymješeho jenźenja 9,50 hr. hač 9,70 hr., nalětnicho 10,10—11,00 hriwnow, wowsa 6,95—7,20 hr.,

w termijowym wiwonanju:

za decembr: pschenźizy 13—12,95 hr., rožki 8,85½—8,92½ hr., wowsa 7,85 hr.
za měrc: pschenźizy 13,48¾—13,45 hr., rožki 9,30—9,32½ hr., wowsa 8,35 hač 8,36¼ hr.,
za meju: pschenźizy 13,97½ hr., rožki 9,62 hriwnow, wowsa 8,90 hriwnow.

Wiki schwórtk w Kamjenzu.

Sšěrožity kał 30—50 pj., jědźna loboda 15—20 pj., čzerwjeny kał 8—10 pj., běły kał 6—8 pj., morchej 8 pjenježkow, zybla 10 pj., selerij 15—25 pj., běrny nowe punt 2—3 pj., worjechi wjólste 50—70 pj., łžne 65 pj. hač 75 pj., butra 1,60—1,70 hr., kruschwy 35 pj. a jabłuka 25—40 pj. — Prošata 16—24 hr., běhaki 60 hriwnow. — Hušy punt 90—100 pj., jeja 15 pjenježkow.

Wiki sandźeny schwórtk w Lubiju.

Butra 85—90 pj., jeja 15—17 pj., twaroh 25 pj., łany wotli 1,60 hr., čzerwjeny kał 7 pj., běły kał 5 pj., zybla 7 pj., morchej 8 pj., jědźna loboda 15 pj., kolrabi 5—10 pj., rjetkej 15 pj., krěn 60 pj., błotnej krěžk 15 pj., nowe běrny punt 2½—3 pj., jabłuka 10—40 pj., kruschwy 30—50 pj., hušy 0,90—1 hr., kazki 1,15 hr. hač 1,20 hr., wjólste worjechi 55—60 pj., łžne 65 pj.

Wiki sandźeny schtwórtk w Halschtrowje.

Pschenźa 11,80—12 hr., nowa rožka 7,50 hač 7,80 hriwnow, nalětni jenźenjeń 9—10 hr., wowsy nowy 7,20 hač 7,70 hr., běrny nowe zentnar 2—2,50 hr. Słoma k pizowanju 1,20 hr. a k sašłanju 1 hr., wołkepje 2,50 hr., łyna 2,25 hač 2,75 hr.

Prošata 18—24 hr., běhaki 50—60 hriwnow, hušy 1 hr., jeja 15—16 pj.

Na słótne wiki sandźenu hrjebu w Hródku

běchu pschihnali 405 prošatow, 50 běhakow a 5 howjadow. Prošata schpatnischo běchu a płaćachu 12—20 hr. Běhaki płaćachu 30—40 hr. Sa krowy žadachu 300 hač 450 hr.

Wiki wužitkoweho słotu wčera w Khorzebušu.

Na nje běchu nimale tołko słotu pschihnali, kaž na poślednje wiki. Dobre dójne płaćachu 600—700 hr., hrjebje starsche 350—400 hr., k rěsu 120—150 hr. Howjadow běchu pschihnali: 6 bykow, 24 wokow, 115 krowow, 146 prósdnikow a 28 cźelatow. Sa hrjebje krowy žadachu hač do 350 hr., sa dobre hač do 550 hr. Wosy płaćachu po zentnarju 45—50 hr. Sa prósdniki hadźachu 130—150 hr.

Pschisłatajeja.

Holzu do domu, farař Müller w Biskopizach, Faraiska haša 10.

Na pschedań:

Wupschestrjelnz, Mertig w Budyschinje, Lubijska dróha cźišk 8.

Gramofon ł tacźelemi w Budyschinje, Wjeczorna haša 16 delka na lěwo.

Gramofon ł tacźelemi a woblek za młodu, schwižnu wosobu w Budyschinje, Tišlaiska dróha 3III na lěwo.

Kóń hrjebjolitny, w Klukschu 43.

Pjerjo, 6 puntow njedrjeneho, w Sstonej Borschezi 8.

„ 5 puntow a matraza, w Budyschinje, Korlowa haša 6II na lěwo.

Jałozja wyšokošnuczelna, we Wyšokej 5 pola Kamjenza.

Běhaki, w Němšticzh Pasłizach 17.

Sšudnizy na pschesadźowanje

bobolu 13. hodownika 1930

w **Biskopizach** na šudnistwje dop. w 10 hodź. schijaza maschina, bušel, łehaństi sofa, pręcźeny stok, sofa, 3 stoły, 3 mtr. tkaninow na woblek.

Wiki schtwórtk w Khocźebušu.

Mjaso howjaze 1—1,40 hr., cźelaze 1,10—1,20 hr. schopjaze 1,30—1,40 hr., šwinjaze 85—120 pj., jeja 18 hač 20 pj., butra 1,60 hr., twaroh 30 pj., łany wotli 1,40 hr., hołbje 60—100 pj., kury 2—4 hr., kapony 2 hač 4,50 hr., hušy punt 0,90—1,40 hr., kazki 1,30 hač 1,40 hr., kolrabi 30 pj., nowe běrny zentnar 2 hr. hač 2,50 hr., karpy 1 hr., liny 1,40—1,70 hr., schcźuki 1,20 hr., pruśnizy 40—50 pj., worjechi wjólste 50 hač 70 pj., kruschwy 30—50 pj., jabłuka 20—50 pj.

Sajazy 4—6 hr., karnikle 1,50—2 hriwnje.

Šwinjaze wiki schtwórtk w Khocźebušu.

Pschiwjesli běchu 1300 prošatow a 337 běhakow. Wone płaćachu

prošata:

małe	12—16 hr.
hrjebje	16—20 hr.
wulke	20—24 hr.

běhaki:

małe	24—50 hr.
hrjebje	50—70 hr.
wulke	70—90 hr.

Słótne wiki schtwórtk w Barlinje.
(Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Pschihnali běchu 299 howjadow, mjes nimi 279 młodych dójkow a šuczelnych jałojzow, 29 prósdnikow a 100 cźelatow. Wiki běchu jara měrne pschi dotalnych płaćišinach.

Młode dójki a šuczelne krowy płaćachu 290—520 hr.
Sšuczelne jałojzy 270—430 hr.
Młody słót ke kormjenju po zentnarju 47—50 hr.

Koni běchu pschihnali 329 schtuk. Tute płaćachu sa tym hač běchu 200—1100 hr., konje k rěsu płaćachu 30—150 hriwnow.

Wiki rjaneho skotu wčera w Drježdźanach.

Sšwinjaze wiki běchu wčera jašo jara schpatne a płaćišiny žo šuowa trochu wotdrjebjowachu. Cźelata mějachu hrjebje wiki pschi dotalnych płaćišinach.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje

	11. 12.	10. 12.		11. 12.	10. 12.
Pšenica	242—43	242—44	ječmy	17 18,0	17 18,0
rožka	156 158	156 58	wowsa	18 21,0	18-21,0
nal. ječmjeń	—	—	módre łupiny	—	—
nal. ječmjeń wows	139-141	139 144	žołte łupiny	—	—
kukurica	—	—	zeradella	—	—
pšeńć muka	29 56 7.	29 56 78	raps. wosušk	9 10,0	9-10,0
rjana muka	24 57,00	23 56 8.	lany wosušk	15 15,50	15-15,50
pš. wotruby	10 10 40	10 10 4.	ocem. melasa	—	—
rjane „	9 9 50	9 9 50	bźmj. kruški	—	—
raps „	—	—	syno, 50 kg	1,30-1,70	1,30-2,30
hróch, Viktor	4-21,00	24-31,0	rjana sloma	0,70 0,80	0,75-0,85
lane symjo	—	—	pšeńć. „	0,64 0,7	0,65-0,75
pjeluški	19-21 00	19-21,00	wowsna „	0,60 0,7	0,80-0,90
			ječna „	0,75-0,80	0,65-0,75

Wiene płaćizny sriedn. 11. XII	Wšo po złotej hriwni	w Kamjenzu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšeńca		11,80—12,00	11,15—12,15
Rožka		7,50—7 70	7,30—7,60
Ječmjeń (nalět.)		8,00—9,00	9 00—10,75
Wows		7 00—7,50	7,00—7,40
Syno		2,25—2 75	2,50—3,00
Słoma z maš. młóć.		1 20	1.00—1 30
Słoma k zasłanju		1 00	—
Słoma z ruku młócena		2,50	—
Běrny pola ratarja		2,00	1,80—2,40
„ hač na železnicu		2,25	—
Butra		1,60—1,70	0,85—0,90
Jeja		0,15	0,15—0,17
Pšeńčne wotruby		4,75—5,00	5,30—5,50
Ržane wotruby		5,00—5,75	5,3 - 5,50
Pšeńčna muka		27,00	20,00—21 00
Ržana muka		13,75—14,00	12,50—13,0(
Prosata, wulke		16 00—24,00	—
„ srěnje		—	—
„ małe		—	—

Płaćizny rěznoho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

8 decembra.

1 wol., 36 byk., 52 kruw., — jałoje, 640 ćelat, 63 wowc., 539 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 75—78; 2. 70—74, 3. 62—69.
swinje: (přez 300 pt.) 62—63 2. (240—300) 61—63 3. (200—240) 60—61, 4. (160—200) 58—59.
Rancy: 57—59

K hodam

poručam swój wulki sklad

K hodam

porclina, kamjeniny, škleńčanych tworow krystala

Hermann Gläsel w Budyšinje

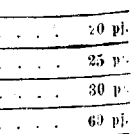

na Lawskich hrjebjach 4

nětk pódla prjedawšich klamow na prawym boku kěžnych durjow.

na Lawskich hrjebjach 4

Naumannec

šijace mašiny

su tchodźa pola mje tak tunje, dokelž mam najnjeje wudawkow. Přeswědč e so, prjedy hač nchdźe drudze kup će.

Gen. zast. G. Marschner w Budyšinje
na Nowosolskej drózy 36 Telefon 3836

Wuši wanje, začahowanje atd. darmo wučimy

SERBSKE NOWINY

čitaju so w kóždym serbskim domje

Fuchsbau / lišća jama

w Budyšinje

Připóznata dobra, tunja kuchnja / Najlěpši kofej ze stawneje ekspres-mašiny w přihódnych kankach Dobry tykanc a pječwa / Móžeće sebi tež pječwa — ke kofejej sobupřinjesć / Rěčimoj serbski! —

Oskar Dietrich a mandźelska

Sulske tornistry

jenož dobre sedłarske dźěło

C. Junghannss

(prjedy Emil Schubert)

w Budyšinje

na Jerjowej hasy

Zniženje płaćiznow

Gardiny łuńšo

Prync. suknje a košle 1.— hr. Běhaki do jstwy mtr 1.— hr. Tkaniny a plachty za sofy

IDA ERLER w Budyšinje

Rózk Zwonk. Lawskeje basy 10

Stare Nowiny

ma na předań

Smolerjec knihićišćerńja

Našim serbskim dźěćom

jako hodowny dar

rjane wobrazowe knižki

Mamy na składze:

Sešerjawka	20 pj.
Pěknych dźěći wjesele	25 pj.
Pěknych dźěći wjesele, kart.	30 pj.
Nawka: Kocor ćehnje na hońtwu	60 pj.
M. Nowak — Nawka: Dźěćatka hladajće	1.80 hr.

Smolerjec knihićišćerńja w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.20 hr., na pósce a pola dowěrnik. 1,61 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.25 hr. abo 18 Kč. Wud. a čišći Smolerjec knihičišćerńa, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej hydlacy abonent „Serb. Nowiny" je pola Nürnbergskej Žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny płećiwo scěhwkam čełneho znjezboženja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezboženje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, znajeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń ličakšku pomoc pytać. Smjertne znjezboženja dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje płinowěrdźić. Prawa a winowatosće abonentow wuprajuja nadrobnje wumjenjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 290 **Budyšin — Sobotu, 13. decembra 1930 — Bautzen** **Lětnik 89**

Němski sejm.

je sakonjowy naćźił wo **samknjenju klamow patorizu** druhi króć wuradźowak. Po wubjerkowym wobsamknjenju sjednża pschedawarskeje patorizu jenož hač do 5 hodźin wotewrjene być. Po samknjenju klamow sjednża pschistajeizy k posłužbnjenju pschitomnych a pschi druhim dźele jenož hischcze pol hodźiny pomhać. Hoscenzy a korčmy sjednża 24. dezembra jenož hač do 7 hodźin wotewrjene być.

Wothłosowanje wo tejle pschedłohy so wróćo staji.

Do wuradźowanja dale rozsudźenje wubjerka hospodarskeho plana pschinđe, w kotrymž so němske knježerstwo namołwja, so by hromadźe z Pruskej **pomozne dźeło za ludźi sawjedło, kotiž su z posledujej wulkej wodu schkodowali.** So by so w pschichodze taskim katastrofam wobarało, bychu so dyrbjałe pschirěčne twary po możnosći rěcze dokonjeć. Na schkodowane krajiny by so dyrbjała **rańscha pomoz rozscherić.**

Němski wobthadny minister z **Guerard** pschisponni, so je so pschi pomoznym dźele za krajiny, kotrejž su z wulkej wodu schkodowake, swjeselaze hromadne dźeło mjez pruskim statom a Němskej pokazało. Knježerstwo so horliwje prózuje, pschiczinu katastrofy wulkeje wody pschepytać, so by so wospjetowanju po możnosći sadźewało. Też hospodarskich pschiczinow dla knježerstwo na pschedłohy dźela, kotraž dyrbi dospołnu wuprawu Wódry pschinjeść. S tejle pschedłohu budźe so potom też strach wulkeje wody wobmjesować.

Rosprajenje so potom pschetorje, so by so wróćozrjadźene wothłosowanje wotmělo. Sakoń wo samknjenju klamow patorizu so z namjetom dr. Pfeffera po kotrymž sjednża čwórkowe klamy hodźinu dłže hač druhe klamy wotewrjene wostać, z 250 pschećiwo 339 hłosami pschija.

Rosprajenje wo wulkich schkodach, z powodźenjom nastatych, so potom dale wotměwasche.

Domjch (se strony wjesneho luda) namjetowasche, **so by so sakła hornja Lužica do pomozneho dźeła pschijała.**

Sakoń so po wubjerkowym wobsamknjenju z **namjetom na rozscherjenje pomoznoho dźeła na sakłu hornju Lužicu pschija.** Runje tak so namjetej hospodarskeje strony na **nałoženje winowatosće k dźelu pschithłosowasche.**

*

Pjatk němski sejm wo **pomoznych naprawach z pschiczinu katastrofow w Alsdorfskich a Maybachskich podkopach** jednasche. Do wuradźenja so tež namjety pschijachu, kotrejž běchu so pschećiwo wotmuźlenemu sastajenju dźeła we Wjazsławskej jamje pola Neurode pschednjejše.

Němski dźełowy minister **dr. Stegerwald** praji, so je němske sarjadnistwo wschě mozy napinało, so bychu so pschiczinu podkopkowoje katastrofy w Alsdorfu wutśěhnyć. Pschepytanje je so jara poczeło z wupuszczenjom a je sylnosću wubucha, kotryž je bjes pschikłada w stawiznach podkopkowych katastrofow. Sawostajenym woporow slej němske knježerstwo a pruske statne knježerstwo pomoc rucze podaśej. K tomu su hischcze z privatneje strony a z wukraja dary pschischle, kotrychž suma je nětkole 1½ miliona hriwnow pschekroczi. Němske knježerstwo kedźbuje dźełansće a bjezstrachowe wobstejnosće w podkopkach dohladuje. Jeli so dyrbi so sastajene dźeła we Wjazsławskich podkopkach wobeńcź, je nusne, pschestajenja pschewjesć, wo kotrychž dyrbi so też z hospodarskim ministerstwom jednać. Hać so wukrajny kapital pschi němskim hórnistwje wobdźeli, hodźi so cźeńko swjesćcź. Tej pschi njeshoju w Maybachskich podkopkach pola Saarbrücken fu dary se sjawneje a privatneje strony za sawostajenych we wulkim wobłahu doschle.

Statny sekretar dr. **Treublenburg** z němskeho hospodarskeho ministerstwa k sastajenju dźeła we Wjazsławskich podkopkach praji, so podkopkowe sarjadnistwo wudawa, so też pschi najmjerschej statnej pomozy njemóże za to rukowacź, so wuhlowa tikalina znowa njewudyri.

Němski sejm je do prozdninow hač do 3 februara sol.

Němski žejm je pjatk popołdnju do hodownych próśdninow schot. S nich so sapóčłanzy halle 3. februara wróća. Też w poślednim poźedźenju fu so kommunistojo, nazionalni sozialistojo a sozialdemokratojo mjeś sobu wadźili. Němskonazionalni fu znowa łpytali, wo namjecze na wuprajenje njedowěrjenja pschećiwo knježerstwu wothłosowacź dacź. Chżychu hischcze do hód knježerstwo powalicź. To so jim njeje podarjiło.

Pryedy hacź je so němski žejm rozeschoł, je wo namjetach, katastrofy w němskich podkopkach nastupaczych, wothłosował, a je pschijał. Dale je so namjetej pschihłosowało, so ma so we Wjazsławskich podkopkach dale dźełacź, a so ma knježerstwo hórnistwowy sakoń němskemu žejmej pschedpołożicź.

Namjety frakcijow němskeho sejma.

Nazionalna sozialistiska frakcija w němskim žejmje je sakonjowy naćźił sapodała, po kotrymž ma so do § 205 kłokstaliskeho sakonnika śledowaze postajenje sabunyć. Studentiske mjeczowańske mensury jako dwuboj njepłaca, łdyž so pschi tym swjeżene wobkładninowstne naprawy nałoża.

Hospodarska strona žebi pscheje, so by so sakonjowy naćźił pschedpołożił, po kotrymž je sakasane, wukrajnym dźěłacerjam w Němskej dźełu dacź.

Strona wjesneho luda je w němskim žejmje namjet sapodała, so by so němsko-połske drjewowe dojednanje njepodźěłschiło.

Ministerski president Braun wo Remarquowym filmje.

Pruski ministerski president Braun je so z jenym redaktorom „Berl. Tagebl." wo Remarquowym filmje „We wjeczorje niczo noweho", rosmołwił. Film bě so psched nim schtwórć roswił. Minister Braun praji, so je 24 hodźin posdźisko hischcze kłuboko pschewsaty a hischcze pod žywłym saczišćom filmowego dźeła steji. Tu so wšesce hischcze wschě hrosnosće a strachi wójny njepokakuja. Pschetoż tej najwjetschi filmowy mischtr njeby je mołł je wschěmi scěhwkami a pschewodźajmi podawankami pschedstajicź. Tola widźimy kruch wuwiśa z njeho, kotryž je žiwjeł wernosću a njeporjedschenym pschedstajenjom fóźdeho pschihladowarja hrabnje. Po žiwojim pschejudźenju a po žiwojim sačźuwanju bjes zuseho wliwa njejžym niczo widźał, schtoż móžu jako Němc wotpokakacź, kotryž žiwoju wótczinu lubuje a pyta jejmu nahladnosć w žwěcze sakitacź a powjedschicź. Tutón film so nihdże pschećiwo Němskej, pschećiwo němskemu ludej abo žamo pschećiwo němskemu wójsku njeměri, kotrejž so žamo w žiwojej skoro nadeždłowšej dokonjawosću a se žiwojej woporniwej chrobłosću pokazuje. Njemózu sapschijacź, kak móże pschedwjedźenje tuteho filma nahladnosći Němskeje sešchkodźicź. Po mojim žadźu nahladnosć Němskeje z tym cźerpi, so fo tónle film, kotryž jenicźku wulku, cźežku a wopramnjenu wobskorźbu pschećiwo nowozakmej wójnje pschedstaja a samože jenož k wójnje schcźuwajeej agitaziji sešchkodźicź, njeżmě w Němskej wjazy pokasacź.

Remarquowy film budże so we Winje pokasowacź.

Film „We wjeczorje niczo noweho", kotryž so njeje hać dotal w Austriskej pschedstajił, budże so wot 3. januara we Winskim Apollowskim dźiwadle pokasowacź.

Skitanje wyšnoskow.

Wyschschi president rańschoprusiskeje hrowinzy dr. Siehe je poručił, so ma so wobkhad rańschoprusiskich wyschnoscjow k ratarskemu zentralnemu towarstwu w Insterburgu sastajicź. W jenym towarstwowym wuradźenju fu so tak sschitowdźaze poroki sastojnikam cźinicź, so fu tuczi rosharjeni pożedźenje wopuschcźili. Też pscheproschenja druhich ratarskich zentralnych towarstwow žnđża so jenož z wumjenjenjom pschijjecź, so so njewěźnych nadobčhow na knježerstwo wostaja.

Žadyn cuzy wojak wjacy w Saarskim kraju.

Pjatk popołdnju je sbyk żelesniskeho schkitanja, 250 Francozow a někotři Belgiczenjo, Saarski kraj wopuschcźił. Pryedy teho běschcźej so belgiska a francowska chorhoj w pschitomnosći knježerstwoweje kommisije a francowskeje kolonije dele wsałej.

Presidentska wólba w Swajcarskej.

Sa swjajskoweho presidenta schwajzarskeje republiki fu na léto 1931 dotalneho městopresidenta Häberlina se 158 hłosami je 160 płaczjwych hłosow wuswoliłi. 35 hłosow bě njepłaczjwych, mjeś nimi 36 próschnych. Pschi wólbje městopresidenta swjajskowy radźicel Guiseppe Motta 181 hłosow dosta. Hendrich Häberlin je so w lěcze 1868 narodźił. Wot léta 1904 je narodnej radze pschiwschikał. Hižo w lěcze 1925 wón presidentke sastojnjstwo sastawasche.

Steeg francowske knježerstwo zestaja.

Président franzowskeje republiki Doumergue je senatorej Steegej porucził, so by nowe knježerstwo sestajał. Wot presidenta duzy je Steeg nowinarjam rjekł, so tutón nadawk njeje bjes wumjenjenja pschijjał. Dyrbi so najprjedy je žiwojimi politiskimi pschećelemi rosrjecźeć, kotriż su każ wón smólnitwi, knježerstwo podpjerać, kotrejž by smóżnikło, republikanow sjednoczicź. Mużej, na kotrejż w prénim rjedże stoji, staj Poincare a Briand.

Fascistiska spionaża w Francowskej.

Pschi swadźe mjeś italskimi fajsistami a antifajsistami fu pschichpadne śledy za spionażu namakali. Polizija pschi pukach w Hyeres w pokondschej Franzowskej wojednika fajsistiskeje mětnje organisazije, Viktora Daa saja. We jeho dracze někotre wojerske dokumenty namakachu. Jeho wobydlenje pschepytajo wobschérne listowanje z wěstymi mětnjami w Romje nadeždżechu, z kotrychž be jasnje spóznasć, so je Dao wot někotrych mjeżazow spionażnu organisazju w italskej žłužbje wodźił.

Wojerski zdźeh w Španiskej.

Pschi schpanisko-franzowskej mjezy je dźel wobydlerstwa pschećiwo knježerstwu pstanył. Garnizona schpaniskeje namjesnje twjerdźiny Jaca, kotraż bě so pschećiwo dźełarjam pózkała a pod roskasowarstwom generała Dolla, z marokowskich wójnow znateho, stej, je k dźełarjam pschescha. Generala Dollu a biskopa w Jaca fu dźełarjo jako sastajenjozow sajeli. Jeneho hejtmana zwilneje gardy a jeneho wyschkowskeho leutnanta w Huesca fu sastrelili. Wobkhad se Saragosće je pschetorhnyły. Sdnadź so też Bilbao, Vittoria a Burgos k dźełarjej pschisamknu. Republikanojo z możnosću liczą, so fo w zyłej Schpanskej generalny strajk wuwoła. S tym by so revolucija po zyłym kraju rosscherića. Snadź so mjednjuj lewizowych stronow fu so z Madrida jhubili. Sdźełowe hibanje we Jaca pjecza wyschkowski leutnant Mangada a offizeraj Galan a Rubico nawjedujetaj. Taj staj so za czaj diktatury pschi jenej pjecżenjy wobdźelikoj a staj schtyri lěta twjerdźiśnisleje jatby wotpokrjikoj.

Chżedźa tej wobdźecź, so pola sbeźarjow letarski major Franco pschebywa, kotryż je njedawno z Madrida wojerskeho jastwa cźekny. Garnizona w Jaca je 1500 muži žiła a je z pěschkami, honjerjemi a artillerim sestajena.

Strajkowe njeměry w Španiskej.

W Schpanskej strajki njepschestawaju. W měsacu Saguntu je so generalny strajk wuwołał. Nětkle 8000 muži we wyschkich pjezach, w kotrychž so ruda schkreje, je dźeło sastajiło. Strajkowarjo fu na někotrych mésnach żelesniske kolije wutorhali. Wobkhad po żelesnizy je pschetorhnjeny.

W portugalskim wikowańskim ministerstwje rosbuchadła namakali.

W Lissabonje je policija sajso tajny jhad rosbuchadłowe wuskedźiła, a to tón króć w portugalskim wikowańskim ministerstwje. W swišu z tym su mnohich cźłowjeka sajeli. Hódnosć bróńjow a municije, kotrejž su poślednje dny w Portugalskej sebrali, so na nětkle 800 000 hriwnow wobliczа.

System juhosłowjanskich cłow so přemjeni.

Juhosłowjanska kónska rada je ważne wobsamkujenja pschijjała, z kotrymiž matej so ratarskemu a industrija podpjerać. Sa ratarske wuprjedy maju so żelesniske tarify wo 20 hač 60 procentow snižicź. Dale dyrbja so żitne magazyny natwarjecź a so zkowny system, dźiwaju na domjazu industriju, pschemjenicź. Dowoś skota dyrbi so sastajicź.

Jukosłowjanski zwonkowny minister Marinkowić do Athena pucował.

Jukošłowjanski zwonkowny minister Marinkowić je do Athena pśijěwšchi schtwórtk zwonkowneho ministra Michalakopulosa wopytał, ſ kotrymž je ſo tři schtwórcze hodźiny rozmolwjał. Michalakopulos je po rozdźělenju nowinarjam rjekł, ſo ſ Marinkowićom njeje wo žanych nowych praschenjach jednał, dokelž mjes woběmaj krajomaj njeje žanych njewotbytych praschenjow.

Minister Marinkowić je po tym ministerſkeho pśichedźiwšeho Venizela wopytał a ſo pśi tom wobjedźe wobdźělił, kotryž bě zwonkowny minister wuhotował.

Na praschenje nowinarjow, hač jeho wopyt nima politiſkeho charakteru, je Marinkowić wotmolwił, ſo je pśichišchol, ſo by w Athenje nałady wo praschenju europiſkeho ratařſkeho praschenja ſaměnił, kotrež wobźebje wobaj krajej ſajimuje. Jenoſ ſebi njeje pomyślił, ſchromadnu hospodarſku frontu pśeceźiwo jenemu druhemu ſtatej organiſowaś.

Spśichiżahanſtwo w Chinje.

W Hankawje ſu ſchtwórtk 10 wožobow wotprawili, kotrež ſu ſo pśichi ſpśichiżahanſtwje pśeceźiwo žiwjenju presidenta Cźiankaiſchcka wobźěliłe. Mjes nimi bě 18-lětna holza.

Ze Serbow

W **Budyšchinje**, 13. dezembra 1930.

— **Wo wjedrje.** Naſche wjedro njepokazuje hiſchcze žanehо ſpanjenja wjetſchehо pśichmĕnjenja. Nižina ſe wjeczora njeje ſo hiſchcze jara pśichmĕniła. Sa to wſchina ſ dołheho ranja nad Europu rospołożena, ſo k nam wupſchesćeźera. Hač nam wulkeho pśichmĕnjenja pśichinjeſe, njehodźi ſo hiſchcze prajiś. Naſch wjedrawuſtojny ma ſa pśichodny tydźeń ſchĕžkowaze wjedro ſa mórze: Njeběźa a pón. ſ tu trašcha naš ſynne wětrh, wutora a ſrjeda ſtaj kritiſkej dnjej, ſchtwórtk budźe pothmurjeno, pjatk rjenje a ſobota ſaſo ſynno a wětrojto. Syma pak tola pśichkhadźa. Wyſchina ſ dołheho ranja k nam poſunuje. Nižiny ſ wjeczora Europy nimaja mnoho jeje wupſcheſtrjenju ſadźiwaś. Tuž ſtupa někto ſyma bźiſches Bóſtu do kraja. W błižſchich hodźinach ſapoczyńe hižo mjerſnyś. — — Jutſje, 3. njedźelu ſwjateho adventa, ſtłoda ſo klóńcźo 8,06 hodź. a ſchowa ſo 3,44 hodź. Mjeſacźk ſtłada ſo połnoc 1,05 hodź. a ſchowa ſo pśichi połnocy 12, 57 hodź. — Wjeczera wjeczor w 7 hodź. barometer 737, hygrometer +1, thermometer wo dnjo +3. Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 737, hygrometer +2, thermometer w nozy +1. Wuſhladу na nałſo ſo pśichemĕnjaze wjedro.

Śtaj hiſche žiwaj, kubaj pśeceźel?

Sſmolerjej ſnihiſiſkeźenja a w njej wudawane „Sſerbſke Nowiny" ſtajnje roſtu, kaž wſchě ſerbſke kulturne prózowanja hladaju pśichódraju. Dawno ſu ſtare a lube Sſmolerjej ſłyſchmy pśichemałe. W błižſchich ſnjach wupſcheſtru ſo tute cźiſchcźeiſke klamy też na ſuſodne kłamy, hdźež knjeni Glätſkla dotal ſwoje ſchkleńcźane a porzźelinowe ſłužobja pśchedawaſche. Sſmolerjej cźiſchcźeńcja dawa klamy doſtojnje wuhotowaś a wuporjeźeś. Dyrbjachu też podłohu (ſchpundowanje) ſ dźela wobnowiś. Jako deſki ſłehnychu, nadeńdźechu ſcźĕkowaju ſpomjenku:

„W tutych chłamach kładźeſchtaj 20. auguſta 1898 podłohu Robert Pech, rodźeny w Dźiwſnikach 28. haprleje 1871 a Ernſt Donath, rodźeny 21. auguſta 1878.

— **Dźenſnjiſche wikt.** Butra płaćeſche 90—95 pj. a jeja 14—17 pj., twaroh 25 pj., punt kaćkow 90 pj. a huſ 90—100 pj., žiwe kapońi 1,50—2 hr., kury 2 hać 4 hr., młodźićki 1,60—2 hr., hołoſe 70—90 pj. — Na ſeleninowych wikach płaćeſche punt cźeſtwjeneho ka 8 pj., bźeleho 5 pj., morcheje 10 pj., ſydrotjeho kała 30 hać 90 pj., zyble 10 pj., kŕena 80—100 pj., kotrabija 5—10 pj., ſelerija 40 pj., worjechow 60—70 pj., jabłukow 15—45 pj., hŕnow 3 pj., zentnar 2,50 hr., litr łanchoa wolija 1,60 hr.

— **„Sćĕborna njedźela"** mjenuje ſo jutſiſcha njedźela we wobłhodnym žiwjenju. Hodowny ſwjedźeń ſo hladaſy bliži a Boże dźěćo ſe ſwojimi rumpodichami ma ruzy połnej dźĕła. W Budyſchinje je hižom na wſchelakich mĕſtnach rjane Božodźěśćowe ſchtomiki k wupytanju naſtajało. We wobłhodach na wuſtajene a wukładźene wiſchitke te rjane wĕzy, kiž ſebi dźěći a doroſćeni k hodownemu ſwjedźenjej pścheja. Wobłhodnjiſty wočakaju wot jutſiſcheje njedźele dobry wuſpĕch, ſo by wona ſwojemu mjenu cźeſćej pſchinjeſła.

— **Hodowny wobłhad na ſtatnych autobuſowych cźahach.** Dokelž ſo wočakuje, ſo budźe wobłhad na ſtatnych autobuſowych cźahach 3. a 4. adwenta ſyſaw, je ſo pódla-njenje jenotliwych jźěſow poſtarane. Mimo teho poſtajeźej na mjenowanymaj njedźelomaj też woſaj 12 a 9 Budyſchko—Kamjenſkeje cźaru, kotraž hewak jenoſ hobotu jźěſdźi. Wóſ wotjěźe ſ Budyſchina 16,45 hodź. a pśichijźe do Kamjenca 17,50 hodź., ſ Kamjenca wotjěźe 19,25 hodź. a pśichijźe do Budyſchina 20,30 hodź. Dale ſo też na Budyſko—Wjaſoſiſkej cźarje poſkytnjeniſti wóſ ſaſamje, kiž 13,45 hodź. ſ Dobrunſche wotjěźe.

— **Cźaſnik na nowotwarje muſeja,** kiž tudomna firma F. A. Lenke na Hołchiź haſy poſawa, je wot ſchotowjeniſkeje firmy Meiſterez bratrow w Barlinje dóſchoł a je kŕótki cźaſ w klanach knjeſa Lenki widźeć. Cźaſnik je to najnowiſche w twarje elektriſkich cźaſnikow. Naczahuje ſo kóždu hodźinu. Hdyž elektriſki prud wuzwiwoſtanje, cźaſnik hiſchcze nĕkuſe 20 hodźin dźe. Hdyž elektriſki prud ſaſo pśichidźe, ſo cźaſnik poczźina ſaſo ſam nadźahowaś, njetrjeba potajtim ſaneho wotkładaṅja. Poſkſowarjej a hodźinſke ſmuhi ſo w nozy woſwětla, woſwětlenje ſo ſamo ſaſwuźa a haſcha, ſo tym hač je to po poćaſu trjeba. To wobſtara cźaſnik automatiſaſy. Zyfrnik cźaſnika měri w pſcherźiku 3 metry. Hodźinſke ſmuhi jako ſwĕźeźaze kaſchćiki twarjene, ſu 48 cm dołhe, mjeńſchinowy a hodźinſki poſkaſowar ſtoj kaſchćikoſcźe twarjenaj a ſe ſehlawkami woſhadźenaj. Mjeńſchinowy poſkaſowar je 1,50 m dołhi. Wobaj poſkaſowarjej waźitaj ſ naſpſcheſćiwnej cźeſu hromadźe nĕhdźe 200 kilogramow (4 zentnarje). Knjeſ Lenka je też hiſchcze elektriſke cźaſniki w powjeſtſchenym twarjenju khorownje pſchihrawił. Njeje ſnate, ſo by wopiſanſty cźaſnik hižom nĕhdźe w Saſkſej poſtajeny był, tola na nowotwarjach w Barlinje a wokoliſnje hižom taſte cźaſniki maju.

— **Wojeſka namęſtna hudźba** poſtiśi ſo jutſje njedźelu 14. dezembra dop. wot 11 hać 12 hodź. na Hrodowſkim namęſcźe (Burgplatz). Pśichedowaſe ſo: 1. Pod gardźinej hwězdu, pścheſpołu wot Stiebericza; 3. Ouvertjura Wolgaſkich zygganow, wot Spialecka; 3. Mimoſawalcźik ſ operety „The Geiſha" wot Joneſa; 4. Fantombrigada wot Myddletona; 5. Potpourri ſ operety „Hrabja ſ Luxemburga" wot Falla.

— **65. duchowna wjeczorna hudźba jutſje wjeczor we 8 hodź. w Pětrowſkej zyrkwi.** Pśchedowjeźe ſo benediktus a paſtorale wot Regera, ſtarc adventſke kŕuſche w kanonifkich pśichemĕnjenjach wo „Ja ſ njebjeſa dele pśchiſłu k wam" wot Bacha, magnifikat wot Schütza (ſa ſpěwnu hłóſ, 2 huſle a piſchczele, tołkata w C-dur wot Schmidta. Hudźbu wuwjedu Kata Märckleja, mezzoſopran. Korla Jan Guder a Heinz Rosenmüller (huſle), domſki organiſt Horſt Schneider (wjeduſtwo a pischczele). Programy ſu po 30 pj. pśchi zurkwinſkich durjach doſtaćź.

Předženak

je wječera pod Bohatymi wrotami ſ autom hromadźe wrjeſnuł a ſebi ſwoje khołowy roſdźěł. To bźchu zyle nowe. Žona je jemu je ſeſchła, ſchtož je do Luźiſy wotjěł, ſo by ſwoje protyki pśchiſchewał. — Pśchedźenak je ſo tak jara naſtróſał, ſo też na liczbu anta hladał njeje. Tuž dyrbi ſebi nowe khołowy ham kupiś. Tajki roſtorhany tola wokoło khodźiś njemóže. Sa njeho je to wulke njeſbožo! Dyrbi ſnajnjeſchcha dwaceźi protykow pśchedawaćź, jeli ſo chce ſebi žane kupiś. A hdyž domoj pśchidźe, budźe ſo žona ſa khołowami praſcheś. Toho ſo njemako boji! Tuž hy žonje rady nĕſchto ſwoju pśchinjeſł ſ Budyſchina — ſnano rjane rubiſchcźo, abo nowy ſchtat, abo wołnjanu ſukńju. Wona ma też wiś. Ale to je wſchitko jara drohe! Tuž proſiſy ſnowa wo pomoz, ſo bychu jemu wſchitke protyki wotkupiłi. Knjeſ Ranak by ſo też wjeſelił, hdy by ſtareho Pśchedźenaka bórſy wotbył. W ſwojich nowych klamach Pśchedźenak rady njewidźi. Ale protyki ſo tam drje pśchedawaja ſa 60 pj.

K podpjeranju tutych hódnoſtnych wuhotowanjow zyrkwinſkeje hudźby ſaſtupźe do towarſtwa k pśiſtowanju zyrkwinſkeje hudźby. Samołnoſenja pśiſłušnja ſo w draſtowni. Lětny pſchinoſchk 4 hriwny, ſwójbni a ſchulerjo 2 hriwnje.

— **Budyſke haptyki** ſu ſwjećźone dny hać do 7 hodź. wjeczor wotewrjene, njedźelu pak ſamknjene. Nózmi ſłužbu a njedźelu wotewrjene ma jenoź jena haptyka ſe mĕſtacźnym wotmĕnjenjom. W dezembru je to Mĕſchćeńſka haptyka na Hłownym torhoſchću.

— **Wubjerkowe pośedźenje Budyſkeje wokrjeſneje direkcije ratařſkeje komory ſa Hornju Luźiju** wotmĕje ſo ſrjedu 17. dezembra dopołdnja ½10 hodź. w „Bĕłym Konju" w Budyſchinje. Na dnjowym porjedźe ſteji 1. rosprawa wo hoſpodarſkim połoženju, 2. hoſpodarſki plan ſa lěto 1931, 3. dóſchće wězy, 4. wólby kobuſtawow do jarjadnjiſkich radow ratařſkich ſchulow w Hornjej Luźiju, 5. pśchednoſchk knjeſa wyſchſcheho ratařſkeho radźićela dr. Buchholza ſ Drjezdźan wo „nĕmſkoſtatnym młokowym ſakonju" a 6. namjety a wſchelěźiny.

— **Saplacźicź ma ſo pśchemyſłowſki dawk** (Gewerbeſteuer) ſa termiju 15. dezembra 1930 po ſchtwórcźinje namołnjenja k pśchemyſłowſkemu dawkej, kiž je ſo ſa liczeńſke lěto 1930 dawkarjam ſdźělił.

— **Snižene placźiſnow.** Kaž nam mĕſchćeńſka rada piſche, ſo tutón tydźeń placźiſny ſa ważne wězy wſchĕ-neje potrjeby ſnižiſe njeſu.

— **Sſamomordarſtwo.** S płunom ſajědowźi ſo wječera 41lětny dźěłacźeſ w žiwoſim bydlenju na Sſerbſkich hrjebjach. Dokładne wěſywuſtojne prózowanje wo ſaſoſožiwjenje wótkachu bohužeł bjes wuſpĕcha. Sa pśchicźinu ſ tutej ſrudnej kročeli maju cźeźke myſle.

— **Płunowy kandelaber powali** wječera wuſłowny wóſ, kiž ſo na Sedańſkej dróſy naſad ſtorkaſche. Pśchiſłajeńźy płunakńje hnydom pſchiſłhwatachu a dalſchi ſtrach wotwobroćiſchu.

— **Sſmjertne njeſboże ſ automobilom.** Pjatk 12. dezembra wjeczor wokoło ½11 hodź. ſta ſo na Budyſko-Bĕłopścźańſkej dróſy pola Tſjoch Hwĕdowu njeſboże ſ automobilom, pſchi kotrymž jena wožoba wo žiwjenje pſchiſtójźe a jena ſo cźeźko ſrani. Sranjeneho je tudomna dobrowólna ſanitetna kolona do mĕſchćeńſkeje khorownje dowjeſła, hdźež wón bjes wědomja leži. Pśchicźina njeſboża njehodźeńſche ſo hiſchcze ſmĕſcźeńſ a wočźiźy hwězdu wuſłeźiś.

— Płunowy kandelaber powali wječera wuſłowny wóſ, kiž ſo na Sedańſkej dróſy naſad ſtorkaſche. Pśchiſłajeńźy płunakńje hnydom pſchiſłhwatachu a dalſchi ſtrach wotwobroćiſchu.

— **Sſmjertne njeſboże ſ automobilom.** Pjatk 12. dezembra wjeczor wokoło ½11 hodź. ſta ſo na Budyſko-Bĕłopścźańſkej dróſy pola Tſjoch Hwĕdowu njeſboże ſ automobilom, pſchi kotrymž jena wožoba wo žiwjenje pſchiſtójźe a jena ſo cźeźko ſrani. Sranjeneho je tudomna dobrowólna ſanitetna kolona do mĕſchćeńſkeje khorownje dowjeſła, hdźež wón bjes wědomja leži. Pśchicźina njeſboża njehodźeńſche ſo hiſchcze ſmĕſcźeńſ a wočźiźy hwězdu wuſłeźiś. Morjeny je diplomowy inżeńěr a ſranjeny dźěłaŕſki miſchtr ſ Köttewitz pola Pěrny.

Na kóžde hodowne hlido dary wot firmy

ALBERT

w Budyšinje, pódla Serbſkeho Domu
Kožane twory — Sportſke wěcy

Jan Kleſanda:

Womjelkowy dobry napad.

Se ſpiſow: Rjekoja małych romanow.

Hodowne powědańcźko.

Na tſi njedźele do hodownych ſwjatych dnjow ſeda ſo ſtarenu Womjelźy, ſo je ſo na njeho ſdoźo wuſmjało.

„Droha duſcha", rjekny ſwojej ſwĕrnej žónzy. „Te mam cźi na jene dobo napad, ſo bych jón ſa tyſaz ſłotych njepſchedał!"

Womjelkowa ſo ſatorhny, kaž cźłowjek, kiž njeje ſwój žiwy dźeń tyſazjowki wohladał a nĕtko nadobo ſłyſchi wo njej rĕcźeć kaž wo nĕcźim, ſchtož może dóſtaćź.

Ale hdyž ſłowu poſdźe a pohladny na ſwojeho muža, ſahra ſi ſobuzelny a ſkoro ſaſpĕwarſki poſmĕwk wokoło erta.

„Nó, nó, Józeſko! To pak budźe ſaſo nĕſchto mudreho! So je tebi nĕhdy nĕſchto na myſle pſchiſchło!" praſeſche mĕrnje, ale tola ſ porokom.

„Widźiſch, tole hy mi runje rjez njetrjebała", wotmolwi Womjelka hórko. „Ja ſym tola druhdy nĕſchtoźkuli wumyſlił" — — —

„Ale jenje ſo ſ tohо njeje nicźo wulahnyło, ja wĕm, ty ſhudźinka! Wĕſche-li to nĕſchto horjeka, podźe cźi to na hłowu, a wĕſche-li to deleka, hy ſo do toho ſakopnył a ſebi nóſ roſbił!"

Womjelka pokhili ſrudnje hłowu, pſchetož ſonine naſpomnjenje wo dwĕmaj jeho „poradźenymaj wunamakańjomaj" jemu na wokomik huſu ſtuli. Tola kaž wſchitke wumyſławe hłowy wĕſche też Womjelka cźłowjek, kiž njeſdaſche ſo ani ſ wobſtajnym njeporadźenſtwom ani ſnĕćhom wottraſchećź, a tak po khwilźu ſaſo hłowu ſdĕhny ſe ſwjelwĕdomym poſmĕwkom, kiž tola ſonimu kedźbnoſći ſłudźi.

„Nó, tuž rĕcź, ſchto pak ſaſo maſch?" woprascha ſo pſcheceźelnje.

Wĕſtoſći, ſ kajkeż Womjelka rĕcźeſche wo „pjatnaćſich, dwaceźich ſchĕžnakach", budźeſche trasch nĕkomu impoſantnje wakа, ale jeho žonje hłowu njeſawjercźa.

„Starý hłasnje!" wotrubny, pſcheceźiwjeſo ſo ſtajnje po ſwojim ſwuceźenju. „Najprjedy mĕcź ſchtwrjeźi ſchtomikow, potom je tam dowjeſeź, a potom nańcź ſchtyrceźich kupzow — — —"

„Ty rĕcźiſch a njewĕſch ſchto! Schmrĕcźi tak derje kaž hych je hižo mĕł! Wĕſch-li, ſchto je mi loni knjes hajek ſa to hłudił, ſo ſym jeho knjeni wukhował. Do Prahi dowjeſeź je też maliczkoſći, k cźomu mamy dha nĕſto ſeſnjiſu pſched ſamej hubu. A pſchedaceź? Praceź budźa ſo wo nje cźi Prażenjo!"

„So jenoź by tonnu tak było — — Wſchak ſo też to hłyſchał, kelko tyſaz tych ſchtomikow je loni ſnyło. Luboźo, kotrejż bĕchu je pſchinjeſli, ſu wſoły wot nich cźekali a ſu je na hajach leźo wołtajili a potom ſu ſebi je Prażenjo darmo ſelbérali. A lĕtha njebudźa kupowaceź a budu cźakaceź ſaſo, haceź dóſtanu je ſdarma!"

„To wſchak je wĕrno", wotmolwi Womjelka ſmĕrom. „Je widźeceź, ſo maſch kuſ žiwjeńſkeje filoſofije. Ale je-noź kuſ, ja mam zyku! Ty widźiſch pokojom, ale ja wſchitko! Prażenjo budźa cźakaceź, to je wĕrno. Ale, holbiko, cźi ludźiſcźa, kiž ſu ſo loni ſchebali, lĕtha do Prahi njepojědu, abo powjeſu lĕdma pokojom nakłada. A bĕſche-li loni ſchtomikow pſchewjele, lĕtha budźe wo nje nuſa. Na to mózeſche jśd brać!"

Womjelkowa bĕſche doſeź roſumna žónſka, ſo dowidźa, ſo teź muż móże druhdy prawje mĕcź, a tak kiwny pſchiſłoſujcy ſ hłowu. —

„Nó, tuž to jenoź nĕkat pſcheklepanje wuwjedź! Dwaceźi ſchĕžnakow wſchak hy nam jara derje tyło!" rjekny ſ poſnej dowĕru.

„To ſo wé, ſo to dokonjam!" wotmolwi Womjelka ſpokojeny, ſo ſ joninеho pſchiſłoſowanja doſpił, bjes kotrehoż njeby ſo nihdy do nicźeho njetykał.

(Pokraćowanje ſcźĕkuje.)

S **Wulkeje Dubrawy.** Pschi skótliczenju 1. dezembra natschjchu we Wulkej Dubrawje 12 koni, 57 howjadłow, 110 swini, 114 kołow, 1778 schtuk pjerschin, 27 kołow wobzowow a 47 pjowow.

S **Komorowa** pola Rakez. Saudżeny schtwórtk wotmě so tu hornwa, na kotrejż so 14 schtrózow a nětkole 40 hospodarjow wobdżeli. Satsélilo je so 44 sajagow, 8 bajantow a jena kolesch. Njedżiwajcy hrolneho wjedra bésche wunoschk hórtwy hischcże spokojazy. Wjeczor po hórtwje poschli so wjesejnjanam a honjerjam hórtwinschi bal, kiż so w pósdnej nozy skónczi. Najcsik hórtwy je wobsedżeł schreberschich sadrodow Schröber z Drjedżan. Wón ma naschu hórtwu na 6 lét wotnajatu, lětsa hižom 5. lětu.

S **Lubiša.** Jako chrjschce rěsnischi pomocnik Buchaly se wobkorta psched tudomnym pósdnem jédne kolo kradnyeż, jeho lepidlu a sajacku. Wón je so pjecza hižom wospjet z pschestajenim kakonjom sejnat.

S **Kamjenja.** Wczerawschi pjatk dopoldnja w 11 hodź. pschechowarjowy **a** pschitwarjowy dżel tudomneho pósta rozmarej swjatoczneje nocy se ktużby wsa. Nimo powotanych sastupnerjow nětnikeho pósta bédu pschi pschewzaczu pschimni mnohi sastupnerjo wyschnojscow, wosobity se pschesticje, wikowarstwa a pschemyslka, sastupnerjo dżelazerskich a pschislusnistich swjatkow a rjemjeslnizy, kotrizi su so na nowotwarje z dżelom wobdżelili.

S **Wjetrjeje.** Hrósbne njesboże je wotpschichło swójbu wuczerego dżelarja a domjazego rěsnika Ahmentritta. Kubse 13 létna dźowka Marta w plokarni swoje młódse bratrow kupasche. So by so wohrěwa a pozwonjażiła, hyrnu so na krumu wodoweho kóła. Wón je so wolsnuny a wobkarnjomne holza padże do wertaje wody. Wona je so wot nohow wjsche kolena hacz kwitrobnu cżežko woparila. Wobkarnjomne dżéczo hnydom do Khorschcańskeje khorownje dowjescchu.

Jan Krawc w Delsku 60 lět.

S Schwérny a pschestrodżeny Sserb, wobdżedżer rěsnika a zementarnje w Wolpiju pola Hucźinn, knjes Jan Krawc z Delskeje pjatk 12. hodownika swoje 60. narodninu swjeczi. Wón stuż so Bohu dźakowano wjeselesi dobre strowotnje a cżilosce a może swéru swojeho powołanja hladaczy. Knjes Jan Krawc je stajnje czopru wuboru wél a ma ju hischcże za swój herbski lud. Sswéru bjerzi so k swojemu narodej, swojej maczerinej rěczi. Jeho dom je herbski dom. Swoje bżeczi je k pschewobczenym Sserbam wocsahnuł a tak swojemu ludej wospjetn służbu wopokazał. Dwě dźowczy studujetej na wyschej schuli, jedyn z jeho synow nawjeduje młodu hospodarku jednotu w Lichanju a aktiwnje dźéla w herbskim towarstwje „Serničku". Nasch jubilar njeje jenoż idealista, ale tež matriotiske wulke sporty pschinjesł za narodne Sserbstwo. Bóh jemu to bohacże wotdy!

Lichańske herbske towarstwo „Serniczka", kotrejež spomnjesłoj a spěrny hospodar knjes Jan Krawc je, jeho swéru njeczor chodźe a dostojne poczesczi. Sswjesenu jemu pod nawjedowanjom swojeho dirigenta knjesa wuczerja Jenki „Wulki Boże, khwalba cżi" a pschewoda jemu dary k narodninam. Potom falikrcże z Kozorowego wobrazka „Sčož lubosczą a nadżiju z nami" a „Haj wjmi w rucy mojej". Hłuboko hnuty nad tutym pocżesczowanjom pscheproszu jubilar lubych spěwarjow do swojeho domu, hdżeż jich hódnje pohosczi. Wórsty knjeżeschcej wjesele a radosce, jedyn spěw sa druhim klinczesche, hacz do pósdnjeje nozy. Sahorjeni spěwarjo sboro zyły towarschnu spěwnik wulpěwachu. Zyła Krawzez swójba bésche hromadze a so na krażnym wjeczoru wobdżélł.

Też z nascheje stronu pschejemy ludowemu wopornikowi herbskemu krajanej wjele sboża a Bożeho żohnowanja do dalschego pschichoda. Njech je nam datych mnohich tajkich spěwnich, budże lépje z nami!

Najnowške z cyłeho swěta.

*** Direktor nalutowarnje a wupozczenje w Bernstorfu w Hannoverskej je spytał, so satselicz. Pschi njeandżitej revisiji pokładnje je so wjele pschekschiwjenjow wukopało.**

*** W Meura pola Saalfelda pjatk z dweju bróżnjow woheń wudyri, kotryż so z dżiwim skokom na schejcz khżow a schéjcz bróżnjow rosschéri. Saalfeldska motorska khżawa, kotruż na pomoz zawołachu, so po puczu swórczi. Pschi tym żebi nékotsi wobornizy ruży a wobruczku słamachu. Sskkawa so cżežko wobschkodzi. Motorska khżawa z druheje wsty so jako wobschkodżena pokasa a njemóżesche so trjebacz.**

*** W patronowej fabrizy w Toulonu (w Franzowskej) je so schtwórtk cżežke rosbuchnjenje stało. Pschi tym staj so dwaj dżélaczerjej morilej, a dżesacz je so bóle a mjenje cżežko sranilo. Rosbuchnjenje je so pschi wuprubowanju jeneho nowego apparata stało.**

Z wobkhodneho żiwjenja.

Stare listy.

Pschipadnje namaka cżłowjek w někajkej starej schtinje, kuždy w rjanym pyschnym kaschcziku, tajnostnje hromadze swjasane stare listy, a wcżipnje sanórja je wocżi do husto jara sprózninje napjsanego tekita. Rituale wobdżelnyle su pschi pjsmiki. Wumélske kwaczki pokasuja wupyschenja, kajcż je dżesba wjazu njejnajemy. Cżłowjek khwata se swojimi myśleni do sady, do czasa, hdżeż so tute listy znadź hischcże z pólowej kuczu wożachu, a pschiturna kat wobcżežne bésche listypisanje sa cżas naschich dżédow a wowkow a kat jednore tola dżesba je. Pésk a kwétki su so schubłite, a samo knjeni njeschczuwa jo bjestatkne, kdyż list dostanje, kiż je z pisarskej maschinu pisany. Lohko pschecżej wocżo dżesba rjadk. Hoj hnż so wo pasłwje wocżow rěczeć, hdyż wobkladujemy rjane stajne pisnmiki pisarskeje maschiny. Tat so to so létach nétko samo wot so rosumi, so też privatny muż, so też knjeni pisarsku maschinu se wschédnej korrespondenzu trjeba, a wschitzy wédża żebi ważicz tute lépschiny. Njeje wschak jenoż spěchnische a cżiste pisanje, ale też pschekepk kóżdeho pisma je wosebje ważny. Sa privatnu a wobkhodnu potrjebu wuzimu so wósu Naumann-Erika-mała pisarska maschina. Wona je hižo sa pschijomne wotpłaczowanje dostacz. Lohkosć, najdżesscha dżerżliwosć a cżiste lohke dżéło su jeje wosebite lépschiny. Schtóż hižom wjele maschinow wuspytasche, wócże wobkrucżiz: Wona je najlépscha wschich małych maschinow! (Sej nawischtk w dżensnischim cżisle.)

Z Khwaćic.

K wčerawšim cyrkwinskim powěščam ma so dodać, zo so před našej cyrkwju 3. njedźelu adventa za Łužiski skutk lubosće zběra.

Towarstwowski powěsnik.

Porsicy. Towarstwo „Swěra" zmeje přichodnu njedźelu 3. adventa popołdnju w 4 hodź. pola Lindnarjec w Porsicach zhromadźiznu. Njech kk. dowěrnicy w swojich wsach wšěch sobustawow napominaju, zo bychu zhromadźiznu wopytali. Předsyda.

Budyšin. „Nadźija" ma wutoru 16. hodownika wječor we 8 hodź. spěwanje w Serbskim Domje.

Budestecy. Serbske tow. „Lubin" změjo jutře, njedźelu wječor ½7 hodź. pola Rěsika ważnu zhromadźiznu. Přednošk je k. farař Cyž přećelnje na so wza. Přiwdźće wšitcy. Hosćo su jara witani.

Delni Wujezd. Serbske tow. „Zahrodka" zmeje njedźelu 14. hodownika pop. w 3 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu. K temu so přizamknje přednošk ratarskeje šule z Wojerec. Wšitcy sobustawy a tajcy, kotrež w towarstwje njejsu, so wutrobnje přeprošuja.

Drježdźany. „Hromadnik" zmeje njedźelu 21. hodownika, pop. ½6 hodź. w swojej towaršni (pola Zmija) Christianskej dróży 23 swój hodowny wjačor z bohatym programom. Kóždy wobdźělnik je zawjazany, zo mały zawaleny dar sobuprinjese a wotceda.... nic niže 50 pjenjezkow. Raz wječorka budże kaž stajnje dostojny a wjesoły. Hosćo su nam witani, maju pak so doprědka pola podpisaneho zamołwić. Bjarnat Krawc, předsyda.

Hodźij. „Jaroměr Imiš". Naša bliža zhromadźizna wotměje so tutón raz 2. njedźelu, potajkim 14. hodownika pop. ½5 hodź. pola Mrózec. Přiwdźće wšitcy, chcemy wo hodownym swjedżenju wuradźować. Předsydstwo.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" zmeje njedźelu pop. w 6 hodź. (14. 12.) swoju měsačnu zhromadźiznu we Nowakec hosćencu. Winowatosć wšěch sobustawow je, zo přińdu. Wo bohaty wopyt so prosy.

Łuž.-Serbski Sokolski Zwjazk. Po wobzamknjenju hł. zhromadźizny zrjadujemy naše jednoty do sokolskich župow. Zakładna zhromadźizna za nawječorne jednoty budże njedźelu 14. dec. pop. ¼4 hodź. pola hr. Natuša w Khrósćecach.

Lichań. „Zernička" spěwa štwórtk wječor we 8 hodź. pola Rudolfec.

Radwoŕ. Jednota Sokoł wotměje 2. dźeń hodow swój swjedźeń z wubranym programom.

Ralbicy. Jednota Sokoł ma přichodnu wutoru 16. decembra zhromadźiznu. Ma so wo ważnych należnosćach wuradźować. Tuž so wo bohate wobdźělenje prosy. Starosta.

Swobodne Zjedn. kat. wučerjow serbskeje Łužicy změje wutoru, 16. 12. popołdnju w 4 hodź. swoju 4. zhromadźiznu na Khróšćanskej šuli. Přednošk je přilubjeny. Předsyda.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wows so wjacy ńekuowje

Zarjadnistwo wojeńskeho sydła w Budyšinje, wotnožka (zasarsnje)
Telefon 3020 Telefon 3020

Čežkeho časa dla
dawam
hač do 14. decembra 1920
10%
hišće na wšě twory
Hugo Pachaly
w Budyšinje
Před Šuleńskimi wrotami

Praktiske tunje dary k hodam
pódnje suknje a šlypfry ze židźaneho trikota — Strykowane lacy za mužow a hólcow — Pulovry — Sportske nohajcy — Nohajcy — Strykowane a tkaninowe wobleki za žony a dźéći — Wulki wubjerk nohajcoweje a sportoweje wolmy — Smuhaty plat — Damastowe a wušiwane nawobleczenja atd. pola
Johanna Pötschke nasl.
měr. E. Schulz
— w Khrósće —

Cigary, cigarety, rólowy tobak
bruby, krullowy a drobny rězany
poruča w staroznatej hódnosći jako hodowne presenty
Hermann Gerlich
cigarowa a tobakowa fabrika
w Budyšinie na Sukelnskej hasy 7

Woscbite płaćizny!
K hodownym pječwam
Cokor 10 puntow 2.90
Margarina punt . . . . -.50
Mandle sładke a jerko pt. 1.60
Duringski mód. mak pt. -.55
Kokosowe tružki punt . -.55
Muka „Kaiser Auszug" pt. -.30
Muka „Ambra Gold" punt -.28
Muka, dosajaca . . . . -.25
Sultaniny, rózynki, wolij ke pječenju po najtuńšich płaćiznach
K rězanju
Hejduska 10 puntow . . 3.00
Korjenina najtuńšo
Rudolf Rafelt
pjekarnja w Šunowje

Štóž tajki hodowny dar trjeba:
wobluki, rózkojte a ovalne wolij. wobrazy, wobrazy marmor za myjne blida špihe e z wobluk. a bjez njeho porclin. a šklenč. sudobja
njekupi, ale edyž hóńcjese bi měj skład wobhladał
Rudolf
Wilhelm
w Budyšinje na Serbskej hasy
Filialka we Wojerecach
Nawěstki přinjesu wužitk

Wše družiny kupańskich a plókańskich wanjow
wosebje znamki „Eschebach" a „Krauss"
Wohrěwańske bleše. Wuhlowe kašče
kaž tež wšón
domjacy a kuchinski grat
najlépšeje kajkosće a nanajtuńšo
Felix Münch w Budyšinje
na Žitnej hasy 3

Praktiske hodowne dary!
Trikotowe košle, jaki a kholowy, wolmjane, polwolmjane a makowe, we wšěch wulkosćach a wosebitych wulkosćach. Spańske jaki, žiwotowe powjazy, štrykowane žonjace suknje a šlypfry, židźane a wolma ze židu. Nohajcy wšěch družin, walkowane nohajcy a pjasćowe rukajcy. Strykowane lacy, też z rukawami. Pulovry, sportske jaki, sportske nohajcy, też z nohu
Wulki skład Bleylowych tworow
Rudolf Osswald
w Budyšinje Jenoż na Serbskej hasy 3
Prošu, njezmylće wobkhod!

Neukirchenske wotborhanske
nabožne
protuki
ma
družwsto Smolerjee kniharnje w Budyšinje na předań

Wulke hodowne předawanje

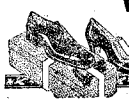

Zonjace filcowe stupnje z filcow. a kožanymi pódušemi 2.90 **1.95**

Mužace lak. nizke stupnje elegant. formy 14.50 **10.90**

Žonjace lakowe stupnje ze spinku, nowočasne formy **7.50**

Filcowe stupnje ze spinku z kožu wobšite 43/46 **6.90**, 36/42 **5.98**

Žonj. zwjeršnje stupnje nowe eleg. form. wot **5.90**

Mužace sport. stupnje brune a čorne **12.50**

Dołhe škórnje — Škórnje — Awtowe škórnje
Filcowe stupnje — Stupnje z wjelbludow. kosmow
Drjewjane stupnje — Filcowe tofle — Drjewjancy

Willy Sommer

w Budyšinje na Serbsk. hrjebjach 8

Prawny a rjadowanski büro
Johannes Hering, knihow. revizor
w Budyšinje na Seminarskej hasy 13 Telefon 2529
Zběranje žadankow, kreditny škit
pomoc při płaćeńskich wobćežnosćach, dawkowe
a knihiwjednjske dźěła
zamžóženske a ležownostne wěcy

Dołhe a krótke škórnje

ručne dźěło

20.— a 30.— hr. Wulki wubjerk, też we wšěch druhich wobučach
Wše wuporjedźenja derje a tunjo

Wobučowy dom Mark w Kukowje

Do Budyšina přisełi zetkuwamy so stajnje

W Lehmanec kofejowni

na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118
ff konditorske twory / najlěpše napoje
kofejowe pjećwa / jědźny lód
štomowe tykancy / sokoladu

Woseb.: Torty a štomowe tykancy
z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam
so hodźacy dar

Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja

We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

Twórkupne towarstwo w Budyšinje, zap. dr. z w. r.

Hač do 20. decembra 1930

na wšě tkaninowe twory, wobuća a domjacy grat

dwójne wróćozarunanje

Jenož krótki čas! Jenož krótki čas!

Džěćace pulovry . . . . wot 4.80 hr. Płachty na chaiselongue wot 10.75 hr.
Strykowane lacy . . . . wot 9.50 hr. Sćěnowe powěšaki . . wot 2.80 hr.

Łožowe, čělne a blidowe šaty
jenož najl. kajkosće při najtuńš. płaćiznach
jara rjane musry — Wulki wubjerk

Žonjace toše z najl. kože wot 8.- hr.

Žonjace nohajcy we wšěch barbach a kajkosćach

Rukajcy za žony, mužow a dźěći

Zymske jupy . . . . . wot 28.70 hr.
Njepřemokawe jaki . . . . wot 7.00 hr.
Mužace kosmičkate mantle . wot 34.75 hr.
Dźěłańske lacy . . . . . wot 4.50 hr.

Dołhe škórnje — Połškórnje w. 20.50 hr.
Dźěłańske stupnje, jara tunjo w. 12.00 hr.

Njedźelu 14. a 21. decembra 1930

stej
rozdźělefni čo. 1 na Serbskej hasy a
čo. 19 na Hošic hasy

wotewrjenej

Pjekarski wučobnik
so k jutram pyta
Měrćin Strauch
w Drožđžiju

Pilna, sprawna, swědomita, čista
holca
kotraž ma lubosć k dźěćom a
jutry ludowu šulu wopušći, so
jako pomoc w domje, kuchni
a zahrodźi k 1. hapr. do wučeńskeje domjacnosće na wsach
pyta
Poskićenja pod G. 99 na wud.
Serbskich Nowin

Ležownosć

z 5 kórc. pola je na předań
we Wotrowje 9
pola Pančic

Młody, sylny **wół** podsobny
wokoło 12 ctr. ćežki, mjez 2
može so wolić, je na předań
we Łahowje čo. 2
pola Małeho Wjelkowa.

Wóskow. rub m 75 pj.
Přikrywy na sofy, dołhe 2.50
Gardiny jara tunjo
Ida Erler w Budyšinje
Rózk Zwonk. Lawsk. hasy 10

Visitne khartki
zhotuje spěšnje a tunjo
Smolerjec
knihićišćerња
w Budyšinje.

Prakliske hodowne dary

namakaće cyle wjace pola mje. Dźensnišemu časej přiměrjene porućam po najtuńšich płaćiznach: łožowe šaty, hotowe čile a wot kruchla, damastowe, płatowe a kopřiwinowe, łožowe płachty, trěnja, twjelki, čělne šaty za žony, mužow a dźěći, solidne wobleki a mantle za mužow a hólcow, kožane jaki, kožane lacy, kožane kholowy, powołańske a sportake wobleki, wobleki a mantle za žony a holcy, woblekowe tkaniny, dźěłańske tkaniny, dźěłańske stupnje, škórnje, luksusowe stupnje, jednore stupnje, filcowe tofle, wołmu, štrykowane lacy, pulovry, nohajcy, trikotaže kóždeje družiny. Hobrski wubjerk! 10% pokładn. rabat!!

Wobkedźbujće moje wukładne wokna a wobhladajće sebi njewjazomnje mój skład

Hans Boxleitner w Kamjencu

na Wojerowskej drózy 67

K njedźeli poskići

Haješec kupny dom we Łazu

Najl. čorne kholowy z kožanecho płata za mužow **6.20**

Trikotowe spódnje kholowy wosebje krute, wulkosć 5 . . **2.65**

kaž też wšu druhu drastu za wulkich a małych po časej přiměrjenych płaćiznach

---

Zakhód we wokhěži!

Kedźbu! Kedźbu!

Recordec tunje hodowne dny

Klemm-Kofer stajnje čerstwy

Hobrski wubjerk **powěšeńkow na štom**
1/2 punta jenož 35, 40, 45, 48, 50 pj. akd.
Rumpodichi a figury na štom 5 št. hižo wot **20 pj.** akd.
Plestrowanske kamjenje 1/2 punta jenož **25** pj.
Ruski khlěb . . . . . 1/2 punta jenož **75** pj.
4 tfl. dobromlóč. sokol. jena 100 gr. jenož **95** pj.
3 tfl. dobromlóč. sokol. jena 100 gr.
w hodownej zawalcy jenož **85** pj.
Pópрjancy, najl. kajk. po woprawdźe tun. płaćiznach
Bonboniery a darjeńske wěcy
we wulkim wubjerku Tak tunjo kaž móžno
Nimo toho porućam moju tunju
šokoladu, konfekt a cokrowe wěcy
Prošu wobhladajće sebi moje wukłady

Kakao 1 pt. hižo wot 45 pj.

Record - cokrowe twory

mějićel: **Richard Weigert**
12 při Lawskej wěži 12
Při nakupowanju wot 1 hriwny dawam wotrězki

Zakhód we wokhěži!

Klóšterski čaj

Najwuběrniši čaj k čišćenju kreje, też za pucheŕ a jérchenje. Připrawjeny po prastarych klóšterskich receptach w klóšterje Marijnej Hwězdźe. Dostać we wšěch haptyk. Płaćiz. 2,50 hr.

Džak.

Dotwariwši swój statok, kiž je so w lěće wotpalił, wuprajam z tutym wšitkim wjesnjanam, gmejnje a hospodarjam wokoliny, kotřiž su namaj na kajkežkuli wašnje k pomocy byli, naju

najhorcyši džak a zaplać Bóh tón Knjez

W Nowej Wjescy, w hodowniku 1930

Jakub Lauga a mandźelska

Příloha k číslu 290 **SERBSKE NOWINY** Sobotu 13 decembra 1930

Janšojcy.

Serbski swjedźeń w Delnjej Łužicy.

Njedźela 7. hodownika. Po Khoczebuskich dróhach jedźa žo awtobuzy. W nich mužojo a khutnymi wobliczemi. W jednych policistojo, w druhich schěro a brunoskojeni hokatokhižakojo a zbrašeni nazionalni socialistojo. S domow smahuja žo khorhowje čorno-běło-čerwjene. Wulki cah frósinych mužow z wjele khorhowjemi w šamžnych barbach czehnje po schěrokej dróhy k połhodnej hudźbu. Lud směrom pschihladuje. Mulke wutladne wotna z hodownymi twarami sajimuje lud bóle hacž wužadaze wustupowanje druzinu ludźi, kotrjž žo powołani czuja, němšt lud na wožebite, zyle potrebne waschnje ze jeho czěrna a nuty wuzwobodźicz.

Na Barlinskim namjeszczu stojitaj autobusaj. Hacž k nimaj zwětko blišich wobswětlakow pisches mkowinu sedom dusazasche. Tu njebesche policistow ani wužadnych, krutokhódnych mužow a politistich scharlatanow. Nic wokolo tuteju awtobusow schromadźowachu žo knjeze a knježny a mužojo k wuletej do Janschojz na Serbski zwjedźeń. A to běsche wjeskse witanje po serbsku, wšo delnjoserbsku. Wot Wětoschowskeho zwjedźenja žo mnohy wjazy widźeli njeběchu, a tak běsche wjele k powědanju a k napraschowanju. A wschitzy tu jaso běchu, Khoczebuzy maczišarjo, Wětoschowjan, z Górow, z Jasowa, z Bórkowow a wot Sslepoho.

W 6 hodź. wuschczěchtaj žo awtobusaj, pschepjelnjenaj z wjeskotym serbskim ludom z města won na dróhu k městu Pšinju dese. Po puczu hischcze někotři pschijutpschu a potom dźesche jězba spěchnje pisches holu a winow wultich jesorow a schěrych kucžinow. A pschejědżechmy Pšinjo a dale dźejche k jewjeru. Wot dróhi winopchmy žo k ranju a po žedmich wjeczor sastachmy w Janschojach na nawšy psched korczmu.

Zurla běsche hižo pschepjelnjena z ludom, wožebje młody lud běsche tu polnje sastupjeny. Hdyž žo my z tomu pschidachmy, běsche czěschczenja wulka. Tu měschesche žo hižo sajo pišanoscz drastow naschich Błótowjankow. Górjanske holicja se swojimi wulkimi lapami wužadachu tróchcku Janschojske holicja, kotrejž nosycha na hlowje make a jednoriske lapy a też zyle hinak sebrane a seschite.

Sežiwjenjske poměry wokolo Janschojz drje žu jednoriske a khudobne wotsake hacž w płodnischich Błótach k jewjeru a k wjeczoru Khocżebuza a to wurasuje žo też we drohotnoszi drastow a we waschnju jich noschenja. Ale pschesjednoscz a towarischnoscz a pschecželnoscz běsche tu dźensa wjeczor tak wabjaza, so žo wschitzy w žurli kaž jena wulka žwójba czujachu. A tale wjeskota pschetrwajenoscz wuliwasche wschitkim z wobliczа a kwitowasche wschitke wjeczorne poficjenja we spěwje, hrach a rěczach y djakownym spokojenjom. Tutón wjeczor je lud wokschewił w duchu a na duschi a je jón hnuł hacž k sylzam. To pak běsche jenoż mózno, dokelž běsche wjeczor zyle serbšti a dokelž Janschojšti lud z zykej duschu spěchcze na žwojej rěczi wisa a dokelž je ju dotal dyrbjał parowacz w zyrkwi a zyłym sławnym žiwjenju.

Tuž běsche dźenžnischi wjeczor sa Janschojskich Sserbow něschto zyle wurjadne. Bešche dže to prěni serbski wjeczor, kotrejž tu woni doživichu. A jich wješnjanoscza postrowi schromadźenej lud z rjanymi serbšti rěkowami a witasche hosczi z daloka, kotrjž su pschijěli, pomhacz serbskí wjeczor wuhotowacz. Sslowa tohole schwarneho serbskeho muža běchu czopte a waptodżasze.

Najwjetschu sadtužbu sa wuwjedźenje a poradźenje tuteho wjeczora ma knjes wucžeř Worjech (Worch) se Janschojz. Won wustupi je žynlym měschanym khórom, tak žynlym, kaž to hischcze na žanym serbskim wješnym žwjedźenju widźał njejsym. Najrjeby saklinca: „Hdże je mój dom" (Hdże statok mój). Tu hnydom *spočatchmy, so mamy tu dobry hósčny material psched sobu*, a so je knjes dirigent też rosumił, jón mischtrsky wuwuczicz a na ekaktne a zyle žwojoralne waschnje pschednjesecz. Za njewěm, hacž běsche to wobešita technika pschi spěwanju, abo hinasche położenje hłósneje tónin, na kóždy pad sacžuwach tu, so je někotre nowsho, žwojorasneho a nimo měry wokschewjazeho. Hdyž holicza do koka sestupane stare berbške hodowne a jutrowne spěwy sanoschowachu, dha wschitzy sacžuwachu, kak jara tu Janschojšzn na duschi wokhudnyli wot teho czasza, so je tole spěwanje sastało. Knjes wucžeř Worjech pak saspěwa nam někotre pokasli se serbšteje liturgije, kaž je žo to jónu w Janschojzach spěwało. Kraszna běsche melodija serbskeho Wótcže nascha. Schkoda, wulka schkoda, hdyž dyrbjała so tale bohatosczi serbskeho duchowneho žiwjenja na wšej czasny pohrjebacz. Sda pak žo nam, so budże tu Janschojski serbski wjeczor dźiwy sturkowacz.

Nětk pschedwjedźechu nam Górnjanske holicja we wuběrnym rěczným khórje wschelake baßnje narodneho rasu a pschednoschowachu też jednotliwje baßnje Kosyka a Rochi, hdyž žo lud k wusnawanju sa žwoju rěcz, waschnja a drastu namolwje.

Schtyri mjeńsche holczki z Górow pschedwjedźechu na wošschewjaze waschnje reju (Reigen) a spěwachu k tomu pschisłuschajze kraßne serbšte hrónczka.

Najlěpje spodobale žu žo młodźinje pschedwjedźenja Janschojskich mjeńschich hólzow. Tu běsche tak wjele wótneho a pschežórlateho schibałstwa w jich spěmczkach a hrónczkach a we wurasu a pschedwjedźenej maczišnje, so cžłowjek žo radowasche nad bohatoscżu duchowneho wobšedźeństwa naschcho serbšteho luda.

Kraßne słowa rěczeschе knjes farař Nowy w mjenje Maczišzy Serbšteje, kotraj dže je z tym Janschojskeje wožady, wo žwojej móterzy a jeje górem (hólczt) powědasche, dha widźach ja wjele ludźom žyłły na lizach kulecz a też mi žo někotre wukradnychu. Schtóž žwoju móterku tak luboje, kaj je to wón cžinił, tón też jenje njemóże žwoju serbštu maminu rěcz zapomnicz. A schtóž tu zapomni, tón je też žwoju macz zapomnił a schtóž tu njeczeszczi, tón njeczeszczi też wjazy žwoju macz.

Zyły Janschojšti lud je tule rěcz rosumił. Pschichod budże nam to pokasacz.

Djiwadło žo hrało njeje, ale program běsche tak pschebohaty, so tomu też žaneje khwile było njeby. Janschojšzy žu nam hischcze něschto kraßnych spěwow sanjeschi a też naschi žołobik z hornjołużiskich honow, knjeżna Alica Smolerjez saspěwa nam dwaj kraßnaj spěwaj.

Ke tónzej śledowasche pschedstajenje serbskeho filma. Nasch nimo měry pilny, wuschikny a wobdarzeny studoważy knjes Černa je tónle film sam wjerczał a k pschedwjedźenju zhotowił. Běchu to krótke pschedstawki se serbskeho žiwjenja. Serbška pschasa, wobdźełanje lenu, žiwjenje w Błótach je hłowny pschedmjet pschedstawkow. Potom hraje hłownu rólu we nim Wětoschowski serbšti kruchaz. Tajte něschto wšo serbšti lud nimo měry sajimuje a pschedstajenje serbskeho filma dyrbi wschudzom po Sserbach žwój djakowny publikum namakacz. Schkoda, so žebi njemóžachmy tónzu filmu wobhladacz, dokelž dyrbjachmy w 11 hodźinach sašo w naschim awtobuzu ke Khocżebuzej spěchacz, hdyž po dwanaczich czach k Wětoschowej a do Sslepoho wotjědżetaj a někotrych a naš wotwjesetej.

Janschojšzy žu pokalale, so Delnja Łužica njejsy a so tam dże do prédka. Czrjódka narodnych běsierjow bu pomałku powjerschcżuje a žwjeżelaze je, so žo knjeża wucżerjo poczinaju sa serbsku narodnosczi sajimowacz. Jedojte dumy njedowéry a pschedrudkow napschecżo serbskim prózowanjam poczinaju žo pomału rosczahowacz. Schczuważa pola Sserbow wjazy njeczehnje a we samołwitych serbskich kruhach žo dopóstnacże pschedobywacz poczina, so cžłowjek jenoż s tym na cżesczi a nahladnosczi dobywa, hdyž žebi wón pschedmjet žwojeho ideala bjerje se žwójstwa a wobšedźeństwa swojich wótzow a nic wot zuschch. Popołojczni mużojo wotemrěwaju. Muż dże dźensa něschto zyle bycz. Pak to, pak tamne. Potajkim Sserb ma bycz — zyły Sserb. Sa.

Baron z Vietinghoff-Riesch nad Njeswačidłom 70 lět.

Dnja 13. hodownika žwjeczi knjes komornik n. wotp. baron Harry se Vietinghoff-Riesch w cżełnej a duchownej strowosczi žwoje 70. narodniny. Narodźi so 13. hodownika 1860 w Salisburgskim hrodźe we Wolmarskim wokrjesu w Livlandze jako žyn knjeza Arnolda barona Vietinghoffa, herbiskeho knjesa nad Salisburgom. Po derje wobstatym pruhowanju sraloscze na humanistiskim gymnasiju w Ridły dźesche wón na němsku universitu Dorpatsku, so by nazional-ekonomiju a prawa studował. 24 lět stary poda žo do Mnichowa a studowasche dale prawa a dosta tam w hodowniku 1885 sthodźeńk „cand. juris.", schtož so runa s dr. jur.

W hapreli 1886 bu žudnik w schtyrjoch zyrkwinskich wobsadach IV. Riga-Wolmarskeho wokrjesa.

Leto 1887 bęsche wulzy wažne w žiwjenju młodeho knjesa barona s tym, so jeho jeho nan k hłownemu sastupjerjej Njeżwaczidłskeho majorata pomjenowa. Na 9. dnju

Adwentske wašnja a adwentske přiwěrki pola Serbow.

Naš serbski lud je w někotrych stronach swěru hišće zakhował staroserbske wašnja, nałožki a wobrjady. Je to drohe herbstwo prawótcow zwjetša hišće a doby, hdyž Serbja hišće swobodni žiwi běchu we swobodnym kraju. Serbske wašnja so wosebje hišće namakaju w serbskej holi a předewšém w Delnjej Łužicy. *Je spodźiwne, zo prusscy Serbja, kiž njejsn* narodnje tak přeswědčeni, tola hišće bóle zaňć maju Serbskosć we wašnjach a drasce, dyžli my wokolo Budyšina.

Serbski lud ma wžo też swoje adventske nałožki. Njemyslu tu na adventske wěncy a swěčniki, kiž njejsu serbskcho pokhada a pola nas so zawjedźechu hakle po wójnje. Wašnje, powěšeć adventske wěncy, wšak so ani dobyło njeje do sameho luda. Haja so zwjetša jenoż w měsce, w šulach a cyrkwjach. Njeje to ani serbske wašnje.

Wšelako adventske wašnja hakle prawje zrozumimy, hdyž pohladamy do starodawnosće, hdyž spomináme na dobu, hdyž naši prawótcojo so hišće modlachu k druhemu bohu.

Z přikhadom późnjeje nazymy, hdyž dešće a mrózy knjeżachu, njebě wjacy čas za swjatočnosće pod holym njebjom. Ludźo wobmjezowachu so na domjace dźełо a jenoż na bjesadach abo přazach spominachu hišće spěwy hołcatow na minjene radostne swjedźenje a hosćiny. Dolhe a čěmne nocy přidawachu „běsam" (złodźucham) móc, zo wšelake škody načinichu, kuzłarniče lětachu po ludźaczym měnjenju na łopatach na hory, hdyž so s běsami rozmołwjachu, kak bychu ludźom škodźić mohłe. Čěmnosć přikrywaše wšitko a ludźo mějachu wostudłosć we wočakowanju najkrótšeho dnja. Potajkim, njedźele do hód, do zymskeho zawrota słónca, běchu doba knjeżenja a traševanja złych mocow w přirodźe.

To so dźensa hišće jewi w adventskich wašnjach nimale wšitkich narodow, też našeho serbskeho. Wšelake zababjene postawy wokoło khodźa abo so wokoło woža, kiž maju trašić ludźi. Započina to hižo na Handrija. Na Handrija wokoło Bagenca w Delnjej Łužicy „Umprechta" wokoło wožachu. Bě to pachoł we wobročenym kožuchu, ze słomjanym pasom a słomjanej krónu, w jenej ruce dźeržeše zwónčk, w druhej prut. Z prutom wo wokna šwikaše, khodźeše do jstwy a młodych ludźi mlócéše. Před hodami tež mjedwjedźa wodźachu. Bě to pachoł, wšón ze słomu zababjeny, kiž po štyrjoch łažeše a holey kusaše. W někotrych wsach Delnjeje Łužicy młodźi ludźo Handrijowy wjeczor horne napjelnjeja z wotpadkami wot tkaća, z pjeršeń, črjopami atd. Horne do jstwy čisnu ze słowami: „Mače naš njespěch, dajće nam swój spěch!" Hdyž potom popadnu toho, kiž bě horne čisnył, to jeho jako khłostanje ze sazami wobliczo počornjeja.

Dźeń swj. Łucyje (13. hodownika) je runje tak strašny kaž na Walporu. Toho dnja njesměše ničo wupožčować a dyrbiš strażować dla kuzłarničow. Wječer swj. Handrija dyrbiš wišnjowe hałozy wotrězać a do wody stajeć. Hdyž potom patoržicu zakčěwaju, dyrbiš tajku kčéjatu hałozu sobu ke mši brać a widźiš kuzłarniče lětać. Na Handrija so njesmě ani přasć.

Štyri njedźele před hodami khodźi po wsach Rumpodich abo też Bože dźéćo. Rumpodich ma dołhu brodu, kožuch na ruby bok a zwónčk. Wobdaruje dźěći z jabłukami a worjechami, radšo wšak je z prutom morska. Bywa skerje trašidło dyžli dobry duch. Tutón nałožk drj knježi po cyłych Serbach. Dopominа to na staropóhansku wěru, zo w nocach před hodami „běsy" (serjenja) wokoło khodźa.

Stwórtk do hód w Błótach „stareho woža". Holca so zababi za starušku, z horbom na khribjeće a kijom w rucy. Pachoł předstaji „dźéda", ma na hłowje walčk lena, kiž je z čerwjenym abo módrym bantom zwjazany, zady len po khribjeće dele wisa. Wobaj mataj na sebi staru drastu. (Stwórtk po hodźoch so potom „młody wozy".)

W Slepjanskich stronach štyri njedźele w přazach před hodami „dźéćetko" wokoło wožachu. Jena z prělcow so wobleče čistu mužacu košlu a nadrastu módry drukowany šórcuch. Dale ma běłej nohajcy, wušiwano rubiško (šantk) a wušiwanu kapičku (hawbu). Na wobliču ma šlewjeř a na hłowje wěnčk. Předku na wutrobnje a zady na khribjeće so lute pisane židźane banty přitykuja. Na rukomaj ma běłej rukajcy. W lěwej rucy ma běle, zwjazane rubiško a zwónčk, w prawej pak brězowy prut. Druhe prělce tute „dźéćetko" jónu adventsku njedźelu po wšy wodźa, khěžu wot khěže, hdyž su dźěći. Hospoza dawa „dźéćetku" skradźu jabłuka, worjechi, placki atd., zo by dźéćom wobradźiło. „Dźéćetko" z prutom bije wšitkich wo istwje, jenož te dźěći nic, kiž maju so wobdarić. Hdyž dźěći so prašeja: „Hdże je dźéćetko?" wotmołwja starši: „To je horjeka při cyrkwinskej wěži a ma běčeho konja, na tym jěcha na wikt a nakupuje. Budźće pěkne a wam wjele přinjese!"

Čas před hodami je přihódny za młode holcy, kiž chcedźa něšto bliższeho wědźeć wo přichodnym mužu. Přihódny dźeń bywa wosebje dźewjaty dźeń před hodami. Holcy wučahuja ze saznje šćěpki. Je-li šćěpka křiwa, budźe też muž šmotawy. Dźewjata nóc před hodami ma so na přezpuću poskać. Po tym, kajke zynki tam słyšiš, dóstanješ też muža. Hdyž so hłebnje, krydnješ n. př. blidarja. Doporuča so też, strasć płót abo štomik a so při tym prašeć za „přichodnym" abo „přichodnej". Na přazach jena přelča wodu w pónoji z mutelu rozwjerća. Wšitkedruhe běhaju na hasu a wołaju: „Swajžba, swajžba" (kwas, kwas). Hdźež potom psy zaščowkaju, tam budźe za lěto kwas. Maš, kiž ma dźěći na ženitwu, dyrbi dźewjatu nóc před hodami hić na hromadu třeskow a poskać, hdźe psy ščowkaju. Potom dźěći z jeje domu tam kwas zmjeja. Dźewjeć dnjow před hodami ma holčo kóždy wječor, słónčko Boži dom dźe, dźewjeć třeskow nazběrać, je ličić wróćo wot dźewjećich do jeneje a hdyž patoržicu ke mši zwonja, je wšo spalić. Přińdźe-li mjez tym młody pachoł, tak dóstanje młodeho pachoła, přińdźe-li pak ženjeny, dóstanje wudowca. Runje takle też jednaju pacholjo. Dźewjata nóc před hodami husora do přazy donjesu. Toho pak dyrbja nětdźe skradźu wzać. Kotruž holcu wón kusa, ta so wuda. Pola kotrejež pak wón njerjedźi, ta přichodne lěto budźe kolebać. Dźewjatu nóc před hodami so na přazy pod tři wšelake čapki położeja šćětka, kluč a naporstnik. Potom dyrbja holcy po rjedźe so rozsudźić za jenu z tych čapkow. Kotraž trjechi na šćětku, dóstanje brodateho muža (abo wudowca), kluč wozmjenja hospodarja a naporstnik młodeho pachoła

rožownika 1887 zaćeše žiwjatoćnje do Njeśwaćidła, wo čimž stari wobydlerjo se wšy hišćeše powědać wědźa. S dobom pšchewza zyrkwiny patronat, kiž hišchże dźensa ma. Stajnje je žo horliwje za derjehiće napšeje zyrkwje a wosady starał. 27. śmažnika wotstupi jemu nan Njeśwaćidšši majorat na stajnje. Na dnju 6. pražnika weźeni žo ſ knjeżnu Marion ſe Fincke, dźowku generała na woty. Oskara fe Fincke ſ Drježdźan, ſ kotrejż je w jara śbožownym manželstwje žiwy. Na dnju 7. pražnika pšchiśdeśchiaj mładaj mandźelkaj do Njeśwaćidła, hdźež buchtaj wutrobnje witanaj. Fararja Jakubowa maminka pšchepoda jimaj pšchi farfich durcźach pšchi starej lipje běłej titiji ſ wutrobnym žbožopšcheśom.

S jeju mandźelstwa wuroseše 5 ſynow a 4 dźowki. Najſtarſchi ſyn, knjeś Ležy, mišchtr dr. Arnold ſe Vietinghoff-Riesch, ſastara Ležy. Knjes baron Harald je ſ nacionalkom na Miłeczańſkim ryćerſkim. Knjeżej baronej Erike ſtej kuble Wbohaw a Njeśwaćidło pšchepodatej. Knjes baron Bjedrich August je wot juttrow 1930 ſtarſt pola wojakow (Reichswehr) w Drježdźanach. Najmłódſchi ſyn Viktor je hišchże pola ſtarſcheju. Najſtarſcha dźowka Dagmar je ſ wyſchſchim radu hłowneho krajneho ſudniſtwa ſe Hopfgarten w Drježdźanach wożenjena. Druha dźowka Ellen ma knjeża ſe Grumbkowa w Lubiju ſa mandźelſkeho. Tśeća dźowka Karin je pola pšchiwuſnej knjeni w Ronje. Schtwórta dźowka Dorotheja je na kuble knjeża ſe Lettow-Vorbeck w Pomorſkej. Knjeni baronka nawjeduje pšches 30 lět dołho ſónſke towaršſtwo w Njeśwaćidle. Je pšchikładna mać a hoſpoſa a ſkutkuje we ćichim wjele dobreho we woſadźe, ſwórna Bożenu ſłowu: Ležiza njeſmě wódźeć, ſchto prawiza ćini.

Wot 1890—1927 běſche knjes baron ſ pšchedźbudu ſchulſkeho pšchedſtejeńſtwa w Njeśwaćidle a wot 1922 ſem też ſwjaſka pokaćowanſkich ſchulow w Njeśwaćidle, Bośeſchezach, Luſy a Sareću. Stajnje je wožadźine łśpiche pytał. W létach 1922—1926 wuroddowaſche žobu w gmejuſkej radźe. 15 lět dołho běſche ſe ſmjerśom w Njeśwaćidle, Nowej Wſy, Scheſchowje, Holeſchowje atd. Wyſche teho 29 lět žobuſtaw wokrjeśneje ſhromadźiny a 30 lět wokrjeśneho dnja we Wojerezach.

W śeće 1904 rośeſchěri žo wokrjeſ jeho dźeławoſcze, jako jeho ſa krajneho ſaſtojnika (Landesbestalter) Hornjeje Łužiy wuſwolichu. 16 lět je tuto ſaſtojnſtwo wjedł. Wot léta 1920—1923 běſche ſłowny ſtarſchi a jako tajſi pšchedſyda krajnych ſtawow, ſarjadniſtwa bankoweje rady, wubjerka ſa Pomorzy, ryćerſkeho internata, mjeńſcheho a dalſcheho wustawa, krajnoſtawſkeho, ſeminarſkeho wubjerka. Wot 1919—1923 žydaſche žobu w ſynodze a wot 1919—1924 we wubjerku ſa ſpomožeſtwo w Budyſchim hamtſkim hejtmanſtwje; 1919—1923 běſche we pšchedsydſtwje „ratarſkeho wokrjeśneho ſwjaſka“; wot 1919—1929 w ſwjaſku „ſaſtkich ſemjewobhedźerjow“; wot 1920—1925 we wokrjeśnym wubjerku; 1920—1923 žobuſtaw we „wubjerku repraeſentantow Hornjołužſkeho towaršſtwa wědomoſćow“ a wot 1923—1925 žobuſtaw dohladowańſkeje rady „žitneje rentoweje banki.“

Sa cźaſ ſwětoweje wójny běſche knjes baron wot 1914—1917 ſ direktorom wokrjeśneho wuſtawa na Zidowje a pšchiſtuſchcheſche komitejeſ ſa podpjeranje wójnſkich ſwójbow w Budyſchinje a 42 wokolnych wſow. 9 lět běſche w towaršſtwje „Heimatdank“ Njeśwaćidło-Radwor dźeławy. 1916—1918 běſche ratarſki dowěrnik 1. wokrjeſa. W ſamym cźaſu ſkutkowańſke też we podpjerazym wubjerku tekſtilowych dźełaćerjow. Wot 1915—1916 běſche wotpóſłanz dobrowólneho wothładowanja thorych a bješche jako janſti (Johanniter) do Franzowſkeje ſ 3. etapje.

Dla ſwójich wulkich ſaſtkužbow bu na wyſchelakore waſchnja wuſnamjenjeny. 1904 bu cźeſtnym ryćerjeſ Jańſkeho rjada a 25. rózownika 1908 pomjenowa jeho kral Bjedrich August ſa komornika. 1911 bóſta komturſki ſchiž běłeho ſokoła. W ſamym léće bu praworyćerjeſ Jańſkeho rjada. Swjećańſka běſche w Sonnenburgu. 1912 bóſta ryćerſki ſchiž I. rjadownje Albrechtoweho rjada, 1916 ſaſtki wójniſki ſaſłužbny ſchiž a 1917 tehorunja pruſki ſaſłužbny ſchiž ſa wójnſku pomoz.

Njedźiwajo na ſwoju ſtarobu, bźéła knjes baron hišchże w „balſchim krajnoſtawſtim wubjerku“, we „wubjerku internata“, we „wjetſchej wuſtawſkej deputaziji“ a we „wubjerku ſa zyrkwinych patronatow. Hišchże dźenſ je ſkutkował we wubjerku ſa wuſwolenje ſchefow a pſchiſłużnych.

Dźěłopołne žiwjenje ſ wjele wuſnamjenjemi, ale też wobcźežene ſ wulkimi ſtaroſćemi, leži ſaby knjesa baron. S nim wjeſeli ſo na jeho 70. narodnym dnju jeho wobſchěrna ſwójba, ſradźa ſo wjele pšchiwuſnych a pšcheśelow, dźakuje ſo gmejna a woſadа a krajina. Pšchejemy jemu dołhi a žohnowany, ſaſny wjećor ſiwjenja we wokrjeżu ſbožownych bźéći a bźéćidźéći.

Přednošk wo twarskim lutowanju.

Twarſka nalutowarńja Sjednoćenſtwa pſchecźelow Wüſtenrottſich w Ludwigsburgu we Württembergſkej wotmě ſchtwórk 11. dezembra wjećor we 8 hodź. w „Měſchćańſkej ſahrodźe“ w Budyſchinje powućowaju pſchedſtojnſcy ſe ſwětłowobrasami „Rjany ſamžny dom“. ABĆ, ſakładnu myſl njepiſaneho ſakładneho ſakonja twarſkeho lutowanja pokaſa ręcźnik na jaſnych, lohkoroſumliwych wobliczenjach. Tuto ABĆ dyrbjał ſebi kóždy, kiž na twarſke lutowanje myſli, ſebi bliže wobhladaś, ſo by wědźał, ſchto twarſke lutowanje je, a ſo by by ſ tym ſamym pruhowacy mnohe poſtiċenja twarſkeho lutowanja a ſebje a druhich pſched ſchkodowanjom ſchkitacy.

Mnohe pośpyty na polu twarſkeho lutowanja dopokaſuja, ſo dyrbi być tuto lutowanje prawje ſroſumjene, hdyż lutowar njedyrbi ſ ſchkodu pſchińć. Wičhelake druhe pſchedewjaca ſu hižom ſwrſchcźałe. Wuſpěch Sjednoćenſtwa pſchecźelow pak wotpoćuje na krutym wobhledźowanju njepiſaneho ſakładneho ſakonja myſlitſki twarſkeho lutowanja. To pokaſa ręcźnik na ſtatiſtiku němſkeje twarſkeje a leżownoſtneje banki akt. tow., po kotrejż wot tamnych 170 400 twarſkich lutowarjow 34,70 proż. Sjednoćenſtwu pſchecźelow pſchińſuſcha. S 195 047 000 hr. nutſpłaćenych pſchinoſkow twarſkeho lutowanja padnje na Sjednoćenſtwo 66,94 proż. Wuhładża hižo ſ teho, ſo ma Sjednoćenſtwo pornjo jenož 34,47 proż. wſchitkich twarſkich lutowarjow w ſwójich rjadach, ſo ſu pſchidźelenja pornjo druhim twarſkim nalutowarńam wjele pſchihódniſche, dha pak to ſcźehowaze liczby hišchże bóle dopokaſuja. Mjes tym ſo je pola Sjednoćenſtwa pſchecźelow 14,84 proż. twarſkich lutowarjow twarſki pjenjez pſchidźělenj je to pola ſhutnych twarſkich nalutowarńach jenož 6,38 proż. Ręcźnik dale roſłoži, ſo ſo Sjednoćenſtwo pſchecźelow runje każ na ſamožnoſći, tak ſo też ſe wjedźenjom ſwojeho dźěła wuſnamjenja. Noſcherjo ſkutka, kiž ſteja na wośhudnym kſchećeńſkim ſakładze, runje tohodla daloko doſcź widźa, ſo njebychu tutemu wulkemu ſkutkej nětkaje puta napokoſili. „Jedyn ſa wſchitkich a wſchitcy ſa jeneho“, to wostanje najwyſchſcha ſafada Sjednoćenſtwa pſchecźelow, interkonfeſſionalnje a nad ſtronami ſtejo bźe ſwójej pucź. So je ſo ji to wopraſdźe poradźiło, dopokaſuja pſchſtupy ſeźehowacych ſwjaſkow, kiž ſu dowěrny do Sjednoćenſtwa pſchecźelow nabyli, ſo ſwójim žobuſtawam lépje ſłuża, hdyż ſhromadnje Sjednoćenſtwu pſchiſtupja. Shromadny ſwjaſk kſchećeńſkich dźełaćerſkich ſwjaſkow Němſkeje, němſkoſtatny ſwjaſk katolſkich towaršſtwow dźełaćerjow a dźełaćerkow, ſpomjenjeſe akzijowe towaršſtwo „Deutſcher Heimbau“ w Barlinje, ſwjaſk ſa twarjenje bydlenjow a žydliſchćow t. ſ w. r. w Kölnje ſu ſpoćatk tuteho léta w ſyłku Sjednoćenſtwu pſchecźelow pſchſtupili. Wo lutowanju roſwi ręcźnik ſpokojazu wobraſ a roſpomináſche wěſtoſće na wſchěch ſtronach. Wón praji, ſo Sjednoćenſtwo pſchecźelow ſteji w pśenim rjedźe wěſtych pjenjeżnych wuſtawow.

Sſwětłowobraſy pokaſachu pſchitomnym, kak ſo tej hodźa ſ jednaſe dobre, rjane a trajne a ſobom tunje ſamžne domy twarićz. Jako nowy dopołaſ ſa ſamožnoſć pokaſa ręcźnik na ſchtwórte pſchidźělenje pjenjez tuto léto. 10¾ miljonow hr. roſdźěli ſo na 764 twarſtich lutowarjow, mjes nimi je też ſnamjenity Budyſki měſchćan. Shromadne wuplaćene pjenjezy powyſcha ſo ſ tym na 163 886 988 hr., kiž ſłuża k natwarjenju nětkaje 10 900 domow twarſkich lutowarjow.

Kajke maju być „Serbske Nowiny“!

V.

Prědku mohł być wotrěžk, hdźež su wše ważne podeńdźenja skrótka naſpomnjene a hdźež je wobſah nowin přewidźeć. (Podobnje kaž w nowinach „Das andere Deutschland.“)

Stronsko-politiski zawodny nastawk mam za strašny a škódny, ale druhdy by było derje, hdy by ſo přinjeſł powšitkowny zawodny nastawk wot narodnostneho ſtejnišća. Tu mělo ſo wězo też dźiwać na ſłowjanski swět. Też wo staviznach našeho serbskeho luda mělo ſo druhdy pisać.

Rubrika „Ze Serbow“ měła ſo přiſporić. Też to, štož ſo podawa w Delnjej Łužicy, ma ſo přinjeść. Bych namjetował, zo bychu ſo wjacy dopisowarjow zwěſćili, kotřiž ſwědomiće dźěłaju. Tući měli ſo wězo lépje płacić dyžli dotal. Potom bychu też pisali.

Wo romanach wjele njerozumju. Myſlu pak sebi, zo měł ſo raz romanow wotměnjować, zo by kóždy na swoje přišoł. Roman ma być historiskeho, narodneho abo někajkeho powučaceho raza. Pak mělo ſo zaſo poſkićeć něšto nowočasneho z lubosćemi.

Wo wobrazach płaći: Wjac jich je a lépje je. Nastawki měle być narodnje powučace a zahorjace, też wojowarſke, je-li nas přimaju abo hanja. Wosebje ſo jara lubja nastawki Měrćina Nowaka. Přinjeſ ſo maju też wšelake dyrdomdeje (a la Buffalo Bill) a druhe romantiske wěcy. Někotři to ſpóżeraju.

Nastawki wo technicy, přirodźe, ludowědźe, wšelake ſlědźenja w puśćinach a dalokich dźiwich krajach, w lodowych morjach wokoło ćopow atd. měle so też podawać (hladaj „Grüne Post“!).

Sportowu rubriku po přikładźe druhich nowin rozšěrić, drje njeby ſo doporučiło, dokelž je w našim ludźe za to přemało zajima. Maju ſo tu přinjeść jenož krótke powěſće wo wuznamnych podawkach. Wosebje pak ma ſo pisać wo našim Sokole a jeho dźele.

„Wobrazy ze wsy“ ſo wjele čitaju.

Pućowanske nastawki, kaž je Měrćin Nowak piſa, ſo jara ſpodobaju.

Přiłoha „Serbski Hospodar“ je drje za ratarja jara ważna. Też wobſedźerjo zahrodow a zahrodkow a pćołarjo ſo za nju zajimuja.

Też „Serbski Student“ je zajimawy, tola druhdy je tu kusk wjele ſamokhwalby.

Naše Serbske Nowiny maju być: W němſkoſtroniſkej politicy neutralne, dale wšonarodne ſerbſke, doprědkarſke.

Snano mohła ſo nowina po něčim něšto wutwarić a z tym zwiſowace podroženje wo někajke 50 pj. naſačnje by ſo znjeſło. Ženje pak njedyrbjała nowina być bjez přiłohi.

„Klasiske“ nastawki měle ſo we łaćanſkim pismje čišćeć. Paweł Lubjeński-Bukećanski.

„Hromadnik“ w Drježdźanach.

Stwórtk 4. hodownika skhadźowachu ſo Hromadnikojo k swojej měſaćnej zhromadźiznje. Do zhromadźizny w ſerbſkej hodźinje zaběrachu ſo kaž hewak ze stawćkom z rěćnicy. Přejemy sej, zo bychu ſo młódši Hromadnikojo pilniſo wobdźěliłe na ſerbſkej hodźinje. Zajim a aktivnosć zdatej ſo nam pola ſtarych skoro wjetšej być haš pola młodych. Je drje za někotrehožkuli młodeho mjenje přijomne, hodźinku abo poł ſerbskej gramatiicy wěnować. Tola je nuzne! Potom hakle započinamy, swoju rěć čiſćić a porjeńſować. Tuž mějmy za to wjetši zajim!

Knjez hudźbny dir. Bjarnat Krawe wšěch wutrobnje powita. Rjana črjódka ſobuſtawow běše ſo zešła. Zajimowaše tola kóždeho program zhromadźizny, kotryž běše też tutón raz powučacy a zabawny. Knjez předſyda pak wosebje wuzběhny, zo ſtudenća „Hromadnik“ pilnje wopytuja. Wudopełnjuja zhromadźizny z přednošowanjom. Přinoſuja powćacemu kaž zabawnemu dźělej při krótkich zhromadnych hodźinkach. Přitrjechi to bohužel jenož za katolſkich ſtudowacych. Knjez předſyda wobžarowaše liwkoſć Drježdźanſkich evangelſkich ſtudentow. Nimaju hišće tak praweho zajima za ſerbſke towaršſtwo — abo docyła za ſerbsku wěc?

Serbſki ſpěw zaklinči ſo ſwěrnych ſerbſkich wutrobow. Je dźěn nimo khutneho dźěła jadro cyłeje zhromadźizny. Štó njeby też rady sej zanjeſł ſpěwčk, hdyż ma při klawérje mištra ſerbſkeje hudźby? Tak kóždy wjeſele ſej zaſpěwa.

Knjez direktor rozprawješe wo ſokolſkim ſwjedźenju. Wuzběhny, zo běše tuto wopomnjeće dźeſaćlětneho wobſtaća ſerbſkeho ſokolſtwa wulkotna manifeſtacija ſerbſkeho luda. Bohate wobdźělenje bě z najlépšim dopokazom. Rjanoſć programa a dostojnoſć ſwjedźeńſkeho razu dopokazowaštej ważnoſć a narodnu ćeſć dźeſaćlětneje ročnicy ſerbſkeho ſokolſtwa. Někotrykuli je był překwapjeny. Wětko z nowymi mocami do přichoda!

Serbſki koncert tu w Drježdźanach wuhotować, kaž běše wotmyſlene, je njemóžno. Je přemało zajima. Risiko je tak přewulki. Skoda, zo ſo njehodźi. Stejimy wšak w najwjetšej hoſpodarſkej nuzy. Tola njedyrbjeli nihdy nanihdy też potom hišće zabyć ani pozabyć na wſoke kulturne nadawki. Kóždy z nas je ma. Serbow ſpěwy njedyrbjałe womjelknyć. Też nic tehdom, hdyż pod hórkej hoſpodarſkej nuzu ſtonamy. Tohodla dyrbjał kóždy wěrny Serb za tutu serbſku wěc ſtać: za dobry serbſki koncert w Drježdźanach. By dyrbjał za njón agitować. Město, zo wotrădźa, ſam ſo wotwlakuje. Wopory nam wězo tajſi nadawk napołoża. Njeměrdźa pak nas wottrašeć. Smy to hižo ſwojemu hudźbnemu mištrej dołžni. — Wěcka je wotbyta: koncert njebudże.

Kaž kóžde léto, wotmyſli towaršſtwo „Hromadnik“ też létſa hodowny wjećork wuhotować a to 21. hodownika. Kóždy wě, kak ważne su dźenſa tajke zhromadne wjećorki za towaršſtwo. Přez nje hakle dóſtawa we wěſtym ſmérje ſwójbny raz a tak zbliži ſobuſtawow a skrući ſtare zwjazki. Wšitko tak za hodowny wjećork přihotowaćhmy. Rumpodich je też létſa ſo přijewił. Je přihubił mały darik kóždemu, kiž je był pěkny, poſłušny a pilny. Studenća pomhaja při porjeńſenju wjećorka. Knjeżnje Mićkec a Khěžkec přihubištej wupyšenje ſwjedźeńſkeje jstwiki, Sława jimaj! Wosebity horcy dźak pak ſłuša našemu Drježdźanſkemu mecenej, našemu dobroćelej a ſwěrnemu přećelej knjezej Piwarcej. Dari 50 hr. za rjany hodowny wjećork. Jemu trikrótćna ſława! Je dźěn často wupomhał, běše-li towaršſtwo w pjenjeżnych wuzkoſćach. Wotwali nam tak dunderſki kamjeń wot wutroby, kiž nas wosebje tłóčeše.

Pokračowachmy potom ze ſwojim literarnym wjećorkom. Studowacy Maks Rječka rozwiwaše dale wo Radlubinje. Namakamy tola pola Mikł. Bjedricha wo-

---

(druhdże też jeneho, kiž ma hižo dźěćo). W dźewjatej nocy před hodami ma ſo też ſtražować pře kuzlarſkiće. —

Też Handrijowy wjećor je přihódny za młode holcy, chcedźa-li nješto bliže wědźeć wo přichodźe. Tehdy holcy ſej podwjazki abo „ſnórki“ (banty při kapicy) wotwjazaju, położeja je do mjeckow a z nimi płóju. éejiž bant najprjedy wuſkoči, ta ſo prěnja wuda.

Najdźěža nóc do hód je nóc ſwj. Domaša. Na Domaša ſo njeſmě přasć abo ma ſo znajmjeńſa wokoło 10 hodź. z předźenjom přeſtać. Raz je žona tola dale přadła. Tuž je přišoł Domaš, je jej dał mjecki wrjećenjow a prajił: „Tych dyrbiš napřasć do 12 hodźin.“ Bě pak hižo po 9 hodźin. Nětko wona předźeše, wokoło kóždeho wrjećena nić jónkróć wokoło nawi, tak bě kóžde napřate. Hdyž Domaš ſo wróći, rjekny: „To je tebi čert rozum dał, zo ſy to činiła.“ To je ſo ſtało w Bórku pola Wojerec. Druhdy je Domaš też mjecki črjewow nutř čisnył. Před hodami njeſmědźa ſo na přazach hóndańčka hódać. Jako to raz w Golbinje činjachu, wotewrichu ſo durje, mjecki z črjewami ſo jewich a hłós praji: „Što je tole?“ Druhdy je ſo też jewiło konjace kopyto.

W nocy ſwj. Domaša ſo też ſwjeći „dopalowak“. Wo połnocy ſo kudźele zapaleja, zo njeby žana je domoj donjeſła. Tu a tam dawa hoſpodař w nocy ſwj. Domaša čeledźi palenc a lena. Sobotu do hód dyrbi kóžda přeła kudźel dopřasć, hewak přińdże „Mórawa“ a ſo na nju wumoći.

Kaž widźimy, potajny čas před hodami je jara ſkutkował na fantaſiju a myſlenje wšědneho luda. Njeſmějmy ſo wašnjam a přiwěrkam luda, njezataamajmy je jako hłupe powoſtanki póhanſkeje wěry. To by ſo wjećiło. Ludowe wašnja ſu dźěł ludoweje duše. Hdźež wotemrěwa přiwěra, tam wotemrěje też wěra. Lud, kiž wjacy njewěri do potajnych mocow přirody, tón też wjacy wěrić njebudże ſeyła do něšto potajneho, nadzeměkeho, njewěděneho. Štóž ludej bjerje jeho wašnja a nałožki, tón jemu bjerje kusk duše. Dźensa wšudże po Europje mrěje duša luda. Hladajmy, zo wukhowamy dušu ſerbſkeho luda!

prawdże niesmĕrnje drohe narodne kubło. Žorli so z jeho powĕdańčkow njewuprajomne žiwjenje. Wšo nam Radlubin wĕ tak rjenje wudebić. Powĕda nam tak luboznje wo serbskich počinkach a njepočinkach. Twori krasne wobrazki z wjesnoho žiwjenja. Předstaja nam typiske wosoby. Je z hrĕchom, zo wo Radlubinje tak mało znajemy! Ważmy sej tola swojeho wótřinca! Čitajmy jeho powĕdańčka!

Wjeselebo a powučaceho słyšachmy. Pĕstujmy swoje literarne wjećorki! Po času je hišće wudospołnimy. Dopomhaju nam, zo wulĕzemy z tak často wuwotanoje narodnje mizery. Spóznajemy w tutych přednoškowanjach, zo tež we swojej literaturje tak khudušcy njejsmy, kaž nam často wumjetuja. Nĕ, tu sa žórła reprodukcije serbskeje wutroby. Čerpajmy je. Zmĕjemy wjesele, zmĕjemy radosć!

Tutomu khudušemu přizamknu so wjesely dźĕl. Nimale kóždy ma swój spĕw, kotryž najbóle lubuje, kotryž so runje jemu lubi. Stari a młodźi zawyskaju z jonakej radoseu tón abo tamny spĕwčk. „Naša stara Madlena". „Dźĕd je wowey hriby zjĕdł" a wšelake druhe spĕwčki nas wšitke rjenje zabawjachu. Smĕdźe tola tež kóždy „swojeho konika kejsać". Spóznachmy, zo tež nĕkotryžkuli nima tak hubjony „słóń". Zmijee dźĕdowy „Sydało holčo pod dubom" nas wo tom přeswĕdči. Towarš Jurij Winař nas na klawĕrje přewodźeše. Wšitcy pak bĕchmy zbožowni. Krk wšak započinaše skrabać, tola dźensa je tež zaso přestał. — Njech tež w přichodźe tuta zbromadnosć mjez nami knježi! Tola při hodownym wjećorku so zaso widźimy!

Rj.

Cyrkwinske powĕsće.

3. njedźela adventa, 14. decembra 1930.

Z Budyšina.

Prědowanski tekst: Luk. 3, 15—17.

W Pětrowskej cyrkwi ma rano ⅛8 hodźin farař Berg prědowanje (cyrkw. hudźba). Připodłuny w 12 hodź. ma farař Siegemund prědowanje. Wjećor we 8 hodź. je duchowna wjećorna hudźba. Programy su po 50 pj. při cyrkwinych durjach dostać.

W Marijnej-Marćinej cyrkwi ma rano we 8 hodź. superintendent Fröhlich spowĕdź a swj. wotkazanje, dop. w 9 hodź. farař Siegemund prědowanje. Wjećor w 6 hodź. farař Berg prědowanje.

W Tuchorskej cyrkwi ma pop. ½3 hodźin farař Steuda z Banjec p. Drježdźan hodowne kemšenje za khuchoněmych.

Zbĕrka za hodowne wobradźenje najkhudšim naše wosady.

Krĕcenja ma we wobĕmaj cyrkwjomaj farař Berg.

Wutoru pop. ¾3 hodźin je w Pětrowskej cyrkwi nutrnosć za njedźelniće. — Wutoru wjećor we 8 hodź. ma farař Berg biblisku nutrnosć w evang. towaršownji. — Srjedu wjećor we 8 hodź. ma superint. Fröhlich adventski bibliski wjećor w Tuchorskej cyrkwi. — W nocy wot srjedy k štwórtku je w 2 hodź. ma farař Paul w Tuchorskej cyrkwi adventske kemšenje z Božim wotkazanjom za hosćencowych přistajenych a hudźbnikow. — Štwórtk pop. w 4 hodź. je hodowna swjatočnosć towarstwa wowkow w evang. towaršownji. — Pjatk wjećor we 8 hodź. ma farař Siegemund bibliski wjećor za młodźinu w evang. młodźinowni na Hrodowskej hasy 6.

Ev.-luth. zwjazk młodych holcow swj. Pětra na Seminarskej hasy 19: Srjedu wjećor ½9 hodźin wobaj wotrjadaj, štwórtk wjećor ½9 hodźin kołо žonow.

Wusudźenja.

Mĕšćanosta Richter f Nowe'alza-Spremberga

přiseh powołanišim žudom.

Po dwajadjownym jednanju w Radnej pinzy w Nowosalzu-Sprembergu přisłuchowachu mĕšćanoscy Arnej Richterej a pokładnišemu inspektorej Korli Handtzy f Nowosalza-Sprembergu dla njeskónčnych a přichodnich wujenja w sastojnstwje, cźeźkeho falschowanja liscźiny atd. bĕšche Budyški shromadny kawnišći žud mĕšćanoscu Richtera dla njeskónčnych k 6 přichadach f 1 lĕtu jastwa a 500 hr. pjenjeżnego khłostanja abo k dalschim 16 dnjam jastwa, Handtka dla cźeźkeho přichelschiwjenja w sastojnstwje, njeskónčnych a cźeźkeho falschowanja liscźiny k 6 mĕsacam a 2 njedźelomaj jastwa saždźišć, Richterej hišće wotrjekł khwalnosć f kastaranju sjawnych sastojnstwow na 3 lĕta. Přicheźiwe tutomu wuwjedł bĕchtaj ko saždźenej powołaloj, tola tež statne rĕcźnistwo. Handtka bĕsche powołanje wróćił a žo podźišćo wuwjedł podcźinjył. Na to bĕsche tež statne rĕcźnistwo swojemu powołanju přicheźiwo Handtzy spadnyło dało. Přicheđ wulkej khłostanskej komoru krajneho žuda žo tohodla jenoż přicheźiwo Richterej snowa jednasche. Tuto druhe jednanje trajesche sažo dwoj dnjej. Hłowny dypk wobstórżby bĕsche njedowolene branje pożcźontow f pjenjes pokładnje, přicheźenje jeho žerowcho fonta a wuschikne zakrjeże tutych přichsłupjenjow. Schwórtk přichpołdnju w 12 hodź. žo wuwjud přichpowedźesche. Powołanje statneho rĕcźnistwa žo saczijmy a wuwjud shromadneho sawnišćeho žuda žo zbĕhny. Sud saždźi Richtera dla njeskónčnych w tšoch přichadach k 10 mĕsacam jastwa a 500 hrivnam pjenjeżnego khłostanja abo dalschim 16 dnjam jastwa. Wotcźitnjeny jemu khmanosć sastaraci sjawne sastojnstwa na 3 lĕta. Wupokajanšći cźaš žo wotwokaja. Cźestne prawa žo jemu wostajichu. Za khłostajonne zadźerżenje wobkładowajsche žud, so je Richter f mĕšćanšćanskeje pokładnje za swoje samery 900 hr., dale hacź do 4500 hr. f nalutowanje jako pożcźonki bjeź dożahowacych wĕrnoćelow wsał a so je f přichileżnosću přichitomnosće wyschcho pósłowego sekretara Schuberta f Drježdźan dla wobkładanja nowowarjenych žłožow za pósłowych sastojnikow žebi wudawći sa worcźinu wo 96 hr. žebi f mĕšćanšćanskeje pokładnje narunacj dał. W druhich dypkach žud Richtera wuwinowa.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 13. hodownika 1930

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,189	100 pólsk. złotych	47,175
1 jendźelski punt	50,344	100 čěskosł. krónow	12,427
100 šwajc. frankow	81,245	100 franc. frankow	16,458

Barlinska burza wčera znowa wobšłabnu a kurzy so sažo snižowachu. Też na wikach f dožijnymi a rentowymi liscźinami bĕchu kursy sesłabjene.

Produktowe witi tež wčera wjele noweho njeprichińeschu. Wšitcy druzyny žita swoje dotalne płacźiny zachowachu. Jenicźki pschenica sažo 5 pj. po zentnarju pschihnadź. Wčera płacźesche zentnar

w Barlinje:

pschenicy 12,05—12,15 hr., rožki 7,80 hacź 7,90 hr., jecźmjenja najwyschcho 10,10 hacź 10,95 hr., najkhuježo 9,50—9,70 hr., wowsa 6,95—7,20 hr.,

w termińowym witowanju:

za dezember: pschenicy 12,85 hr., rožki pak 8,85 hacź 8,88¾ hr., wowsa 7,72½ hr. hacź 7,82½ hriwnow,

za měrz: pschenicy 13,40—13,42½ hr. a rožki 9,22½—9,27½ hr., wowsa 8,22½ hacź 9,27½ hr., wowsa 8,22½—8,25 hr.

za meju: pschenicy 13,90 hr., rožki 9,56¼ hacź 9,52½ hr., wowsa 8,81¼—8,78¾ hriwnow,

w Shorjelu:

pschenicy 11,50—11,80 hr., rožki 7,40 hr. hacź 7,70 hr., jecźmjenja najwyschcho 9,30 hacź 10,20 hr., wowsa 6,80—7,30 hr., bĕrnow 1,40—1,50 hr., kilo butry 3 hr. hacź 3,60 hr., jeja 13—20 pj.,

w Drježdźanach (sandź. pjatk):

pschenica 12,95—12,60 hr. (12,45—12,70 hriwnow),

rožka 7,75—8 hr. (7,60—7,85 hr.),

jecźmjenja najwyschcho 10,25—11,25 hriwnow (10,25—11,25) hr.,

jecźmjenja najwyschcho 9,25—9,75 hriwnow (9—9,75 hr.),

wowsa nowa 7,40—7,60 hr. (7,40—8 hr.).

Přichistajeja.

Wuczojownika pschełupschcho, f 1. 4. 31, Grunowanu we Wojerezach.

Na přichedak:

Wol wobšłabny, Urban w Dźĕžach.

Kruwa młoda, wyschokoschcźelna, w Kotezach 13.

Prošak w Cźemjerzach cźo. 8.

Wĕhaš 4, hoscźenz w „Tjoch hwĕzdach".

Pjerjo drjewe we Stronej Borschći cźo. 3.

Wós klankaty, w Budyschinje, Moriowa haša 16f na lěwo.

Gramofon f tacźelemi, regulator, pjerjo hušaze a mjeńka lawka, Clauß w Borschći pola Mikowa.

Sćudy, 4 wolijowe, Heinza, mołesći mischtr w Kulowje.

Vertiko a blidko za kurjerjow, Bulang, blidař w Kulowje.

Kupuja:

Komot, 60 cm, trjebaju, kuješi dwór w Lubhoscu.

Soudnišću na přichadźowanje

pondźelu 15. hodownika 1930

w Dubrjeńcu w hoscźencu dop. w 10 hodź. klamaršće blido,

w Sćulschcźach pola Kulowa w hoscźencu dop. w 11 h. kruwa, cźelo, 3 swinje,

w **Kozlinje** pola Kulowa w hoscźencu pschip. w 12 h. wschelake mebli, mužace kolo, zentrifuga,

w **Kulowje** w hoscźencu „K tjom krónam" pop. w 4 hodź. wschelake meble a wobucža, schijaza maschina a hóblawa.

Kubło, hłuschcaze Korli Hetmankej w Jitru. Wulke je nĕhoże 48 kórzow. Hódne 15256 hr. Wopalna poskadnja 8000 hr. Přichehadźowanje budźe wutoru 27. wulkeho rožka 1931 w Kamjenju na hudnišću.

Drjewowe awtzije.

Njedźelu 14. hodownika 1930 pop. ½2 hodź. w Kulowzowskej holi:

40 łožow stejaceho palueho drjewa.

Kupcy sćelom žo přichi Hudrakeju přichćerowu přichi Spalowšim puću.

Wićne płacźiny w Budyšinje.

13. decembra 1930

Wšĕ płacźiny so po złotej hriwnje zrozymja.

Najlěpše twory so hišće wyšše płaca.

Předmjet		najniša płacźizna	najwyša płacźizna
Pšenica, nowa	50 kilo	12.00	12.20
Rožka nowa	50 „	7.30	7.65
Jecźmjeń	50 „	10.60	11.00
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	7.75	7.75
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Berny (we wjetš. dźĕlb.)	50 „	1.80	2.50
Butra	1 „	3.40	3.80
Syno nowe	50 „	3.00	—
Słoma z maš. młóć., pras.	50 „	1.00	1.20
„ „ „ k zasł.	50 „	1.80	2.00
„ z cypami młóćena	50 „	—	—
Pšeńna muka 60%	50 „	20.50	21.50
Rżana muka 60%	50 „	13.00	—
Pšeńne wotruby	50 „	—	5.75
Rżane wotruby	50 „	—	5.50
Husy	1 „	0.90	1.00
Jeja	1 štk.	0.17	18
Prosata 749 štuk	1 štk.	0.15	0.26

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunach abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płacźizny po złotej hriwnje.

	12. 12.	11. 12.		12. 12	11. 12.
Pšenica	241-243	242-244	lany	17 18,0	17 19,00
rožka	156 158	156 58	wowka	18 21,00	18-21,00
naz. jećmjeń	—	—	wódre lupiny	—	—
nat. jećmjeń	202-219	202-222	žołte lupiny	—	—
wows	139-141	139 141	teradella	—	—
kukurica	—	—	raps, wosuški	9 10,0	9-10,00
pšeńć. muka	29 36 75	29 36 75	lany wosuški	15 15,50	15-15,50
rżana muka	28 > 7,00	24 27,0	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	10 10 40	10 10 4	brnj. kruški	—	—
rżane „	9 9,50	9 9,0	syno, 50 kg	1 30-1,70	1,80-2,30
raps	—	—	rżana słoma	1 70 0,80	0,75 0,85
hrĕch. Viktor.	24-21,00	24 31,0	pšenić. „	0 6 > 7	6 5,75
lane symjo	—	—	wowsna „	0,6 > 7	0,6 > 0,95
pjeluški	19 21,0	19-21,00	jećna „	0,7 > 0,80	0,6 5,7

Drježdźanska burza (12 XII).

Pšenca	247-252	bĕrnjace kruški	13 50 14 00
rožka	155-160	pšeńć. wotruby	9,0 10,50
nalětni jećmjeń	205-225	rżane wotruby	10,00-11,50
nazymsk. jećmjeń	185-195	pšeńčna muka	49 00-51,00
wows	148 158	rżana muka	27.25 23.25
čefwjeny dźećel	150-160	woka	21 00-23,00
raps	—	pjeluški	—
kukurica (Mais)	275 —280	hróch	25,00 30 00
suche truh.	5,80-6,00	cokrowe truh.	—

Płacźizny rĕzneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

12. decembra 1930. Płacźizny po centn. a zt. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 455.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rĕzneje hódnosće hač do 6 lět	58—59
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	54—57
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	50—52
Mjenje picowane wšĕch starobow	46—49

Bykl: 497.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rĕzneje hódnosće	50—54
Połnomjasne, młódše	50—52
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	48—49
Spatne	44—47

Jałojcy a kruwy: 1230

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rĕzneje hódnosće	40—46
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rĕzneje hódnosće hač do 7 lět	30—37
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	25—26
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—24
Mjenje a špatnje picowane	—

Cełata: 1590

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	68—76
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	60—66
Špatne (4.)	40—56

Wowcy: 3710.

Młódše a starše wukormjene (1. družina	58—61
Starše wukormjene (2.)	52—56
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	42—50

Swinje: 8894.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	60—61
Wukormjene	59—60
Mjasne	58—60
Špatne	56—58
Rancy a kundrowy	52—53

Drobnowikowanske płacźizny w Budyšinje

13. decembra 1930 po hamtskim postajenju.

Wšĕ płacźizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniša płacźizna hr	najwyš. płacźizny hr
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,60
Čelace mjaso	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,60	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,70	2,40
Tukrajny swin'acy šmalc	1 „	2,00	2,40
Pšeńčna muka	1 „	0,46	0,68
Rżana muka	1 „	—	0 40
Khlĕb	1 „	0,25	0,27
Jĕdźne bĕrny	1 „	0,06	0,07
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,60	1,00
Soki	1 „	0,60	1,00
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,56	1,80
Sušony połč	1 „	2,00	2 40
Dobre mloko	1 lt.	0,26	0,28
Jĕdźna butca	1 kg	3,40	3,80
Jeja	štuka	0,15	0,18
Jĕdźne buny	1 kg	0,70	1,00
Cokor drobny	1 „	—	0,60
Petrolej	1 „	—	0,46
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr.	—	2.20
Brunicowe briketty	1 „	—	1,40

Swójbne powĕsće.

Semrĕli: Hana Illnerowa rodź. Stoyez w Budyschinje, 81 lět. Khowanje budźe jutšischu sobotu pop. w 2 hodź. na Miłławschcu. — Hańža hwud. Jakobijowa rodź. Keitlez w Budyschinje. Khowanje budźe jutšischu sobotu pop. w 3 hodź. wot Tuchońskeje zyrkwje. — Hana hwud. Fiedlerjowa rodź. Hultšcźez w Nowcźinje. Khowanje budźe njedźelu pop. ½1 hodź. wot žarowańskeho domu do Bukez. — Augusta Schneiderowa rodźena Jäckez w Semjazach-Tumjazach, 67 lět. Khowanje budźe jutšischu sobotu popołdnu ½3 hodź.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerj w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěsynej. — Za nawěstki: G. Jenak w Budyšinje.

Porzellan

Najrjeńši dar

Taflowe a kofejowe servije

Jenotliwe šalki / Šklě / Tyzy / Vazy / Figury
poručuje we wulkim wubjerku wot swětosławnych fabrikow:
Stafna Mišnjanska / Rosenthal / Hutschenreuther atd.
Kóždy namaka, štož pyta pola firmy

Gustav Thunig w Budyšinje

Założeny 1865 — Na Znuřkownej Lawskej hasy 6

Młoda wysokosućelna **kruwa** je na předań w Ralbicach č. 3

Wše druziny hnojidłow ma stajnje na składze
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

7000 hr.
so na wěstu hypoteku wupožčinja
Prawny büro Mucke
w Budyšinje na Mättigstr. 23
Telefon 3217

Wysokosućelna **krawa** je na předań w Ležyncy č. 9

Wysokosućelna čehniwa
kruwa
jena před. w Budyšinku č. 39

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

najlepše snadź, štož móže so dopředkańskemu mandźelskemu abo nowočasnej žonje dać. . . . . jeli jenu Naumann-ERIKA přinjese. Naumann-ERIKA, kralowku mjez małymi pisanskimi mašinami, móžeće sebi na přihódne wotplaćowanje kupić, je dar trajneje hódnosće a ma wše lepšiny wulkeje „büro"-mašiny: jednore přehibnjenje dobry překlepk, přehibnjenje na tśoju rjadkowu šěr a wurjadnje lóhke pisanje. Poradźimy Wam bjez kóždeho nućenja ke kupi. Wotjimajće sebi Eriku! Wotnajeńska plaćizna so Wam połnje k Wašemu lepšemu wobliči.

Rumpodich přinjese něšto praktiske . . .

Hermann Kulisch
w Budyšinje na Hošic hasy č. 38

Wosebity wobkhod
za
nawočnicy, ščipanje (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
W[illegible] na Hošic hasy (Nowotwař khorobn. kasy)

Radio

Wše nowočasne radiowe připrawy a wótřerěčaki swětow. firmow **Telefunken, Siemens, Mende, Lorenz**
Rěčadła a tačele
a wše
hudźbne nastroje
w najwjetšim wubjerku
Hudźbny dom Hermann Jeremias
w Budyšinje na Kěžorskej drózy 9
Wurwjedźenje wšěch wuporjedźenjow

Najrjeńši hodowny dar

časnik

trajaceje hódnosće wot wěcywustojnje.

Ernst Herkner

Časnikarski mištr
w Budyšinje na Seminarskr. hasy 13
Najtuńše porěče nje
— **Rěčimoj serbski!** —

Ručne dźěła

Wołma — Tapiserija — Wušiwanja
Dostanu stajnje nowosće!
Wosebity wobkhod
Günther w Budyšinje na Žitnej hasy 9

Konje k rezu

kupuje kóždy čas po najwyš. płać.
Kurt Kaiser w Budyšinje
na Humboldskej hasy a při Mjas jětkach Tel. 4203.

Najlotowanske požčonki za domske po 3% z amortizaciju

za kupowanje, twarjenje a wrócoplaćenje hypothekow. Prospekt a wopyt zastupjerja darmo. Heimstättenfürsorge G. m. b. H., Siedlungs- und Bausparkasse Berlin-Tegel, Hauptstraße 32. —
Wokrjesna zaradźerńja Rudolf Polle
w Kamjencu-**Nowoslicach** na Rakečanskej dr. 24
Sobudźełaćerjo so pytaja!

Zeiss
prunktal wóčne šklency
W. Klockau
stajnje pruh optikar, pruh časnik.mištr
na Žitnych wikach 6
Připóznata předawarńja
„Centra a Centra-Tovannes-časnikow"

Klanki a hrajki

Powěšeńki na hodowny štom
tunjo pola firmy
Ernst Uhlrich
nasl. Max Pfuhl
w Budyšinje na Sulerskej hasy 12
— Wuporjedźenje klankow — Narunanske dźěła —

Krasny hodowny dar
je prawy wołojowy krystal
Kupiće jón nanajlepje a najtuńšo pola zhotowjerja
F. Martin & Co.
Točerńja krystalowoje sklency
w Budyšinje
na Zwonkownej lawskej hasy 16

Fotowe projekcijowe powjeršeńske dom. kinowe } **aparaty**
a wše wěcy za amatěrske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**
Richard Hutha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13
Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wołtahi wěcywustojnje a najspěšniše.

Elektrolux

za srěbanje procha nimale nowy je 1/3 niže kupneje płaćizny na předań. Bliže zhonić we wudaw. „Serbskich Nowin"

Wobkedźbujće!

Kupujće nětk w zymje pola mje po spodziwnje tunich płaćiznach
jězdne koła
kaž też gumij a wše potrjebne dźele Wulki wubjerk! Sprawne rukowanje! Po přeču też na wotplaćenje
Jan Schieback w Budyšinje na Mužakowskej drózy 4
Wobhladajće sebi moje wustajeńske wokna na Hórnčerskej hasy 18
Tam je jenož dźěl mojeho wulkeho składa, tohodla předawa so we hłownym składze w Budyšinje na Mužakowskej drózy 4

Kóžki kóždeje družiny
kupuje stajnje
Hermann Erdenberger
w Budyšinje na Zwonkownej Lawskej hasy 54
Předawanje črjewow firmy Knoll u. Fehrmann w Drježdźanach

Zadanjamy nalutowańske pjenjezy
na najlepje

Sekowy konto z 3% bjez dalšich wudawkow. Dawamy kredity, wobstaramy hypotheki a hódn. papjery kaž wše druhe bankowske dźěła

Přijimamy a wuplaćujemy też pola filialkow we Wojerecach a w Khoćebuzu a agenturow w Kulowje, Wjerbnje Łazu Rakecach Nowem měsće Wulkich Zdźarach, Khróšćicach Barće, Delnim Wujezdźe

Serbska Ludowa Banka
w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.20 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1.61 hr., pod křižu. zwjazkom abo do wukraja 2.25 hr. abo 18 Kč. Wud. a čišći Smolerjec knihićišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej dyrbjacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo sćěhowkam čelneho znjezboženja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezboženje dyrbi abonent knydom tutej zawěšćacej bancy wozwěź, zranjeny dyrbi knydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezboženja dyrbja so bancy knydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje přiwozwěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozwěla.

Čisło (Nr.) 291 **Budyšin — Pondźelu, 15. decembra 1930 — Bautzen** **Lětnik 89**

Hartmannsdorfske njeměry před němskostatnym sudom.

W Hartmannsdorfu pola Kamjenicy započatk tuteho tydźenja dźěłacerjo tamnišćeje tkajernje Recenia strajkowachu. Kommunistojo běchu so wjednistwa strajkowarjow zmocnowali. 15. januara chcyše wulka cyrkwja strajkowarjow a dźěłonjemějerjow fabriku nadpadnyć. Na pomoc sawołana policija je pyšed fabriku jesuwa. Hdyž bě tři-cyna demonstrantow ninjo fabrizneho wrotow cyahnyła, cyrkwja do fabrikiskeho twarjenja a do policistow kamjenje mjetasche. Pódla toho někotři ludźo spytachu, pyšes fabrizny płót pyšełeźeć. To běsche ſ pyšicyźinu, so roskazowaŕ policije pódla płota policistow nastaja. Bě so to ledma stało, hdyž so 40 dźěłacerjow do nich da. Měšćanjanska sastupjerka Erna Knothowa policajskeho roskazowarja dasjesche, mjes tym so druhi ſ płotowymi žerdźemi do njeho bijachu. Policistam so poradźi, swojeho wjednika ſ cźěła wuswobodźić. Na to policistojo spytachu, demonstrantow ſ gumijowymi klumpachami rozeńnać. To so też poradźi, tola demonstrantow bě so mjes tym někotrych stow přibža. Woni so ſ płotowymi latami a kamjenjemi wobronichu a policistow nadpadźechu. So tychu so nadpadnikow wobroli, so policistojo ſ pistolow tři-cejo wokarachu. Hakle w najwjetšej nuzy, hdyž prěnje wotmołcźe wutřěły na ludowu cyrkwju žaneho ſkóźicźa njecźinjachu, so dale třělesche.

Hłownu nahwjedowaŕku nadpada na policistow, měšćanjstu sastupjerku **Ernu Knothowu,** bě krajny ſud we Kamjenicy pódla druhich winikow dla cźežkeho sbožka, kaženja krajneho měra a njechorneho sćěhowdźenja policistow k sydom na jene lěto ſe měźazy sadźidźeli. Přećeciwo wuſudej bě wona rewisiju pola němskostatneho ſuda zapodała, pyšed kotrymž so pjatk ſudniske jednanje wotmě. Pyši tym so znowa pokaza, so je Knothowa cyrkwju demonstrantow ſe swojimi rěcźemi k nałožnosćam naščerjowała. Němskostatny ſud tohodla revisiju wobſkerdźenje jako njepodłoženu zacźitny. Rozsudźenje za tónle wuſud bě też, so bě prjedawšcha instanza swědźenja, so bě Knothowe poćinanje hižo prjedy třělenju napołožene ſkostaje sadźižiło.

Krwawne zranjenje w Rheydtu.

W Gladbachu-Rheydtu ſu so sobotu w ſhromadźiznje nazionalnych sozialistow tuzi ſ kommunistami do pukow dali. Bicźaŕ je stołaŕi a piwowymi karanczkami do so pjerjechu. Jeneho nazionalneho sozialista ſ nožom straſchnje skałachu. Policija ſhromadźiznu rospuſchći a tśoch kommunistow sasa. Wokoło 11 hodźin w nozy schtyrjo wjednizy nazionalnych sozialistow do Rheydta pyšichadźechu. Sastupichu d hoſcenzy, hdźež bě ſhromadźizna była. Tam znowa k swadam dóńdźe. Na dróhy so dale wurěcźowachu. Pyši tym jedyn ſ Gladbachskich nazionalnych sozialistow schtyri krócź wutřěli. **Jeneho 26 létneho kommunista kulka do wutrobły trjechi.** Bórzy po tym tych schtyrjoch nazionalnych sozialistow, mjes nimi bratra dr. Goebbelsa, sajachu. Nazionalny sozialist, kotryž je třělał, praji, so je so w nuzy wobarał.

Pólsko-lotyšske wujednawanje.

Dźenża je so w Barlinje pólsko-litewske wujednawanje wo wuprawje małeho namjetneho wobchada sapječatało, ſ čimž dyrbi so stajnje so wospjetowaćym swadam a nałožnosćam pyšchi namjetnych stykach wobeju statow wobaraćź. S politiſkej njejednotu mjes woběmaj statoma dyrbi so saběraćź.

Marschall Piłsudski budźe do Madeiry puczowaćź.

Marschall Piłsudski je hižo dźeśchi cźaſ chorowaty. So by so schtódnoſcźow symy zmirnyć, so wón na kupu Madeiru poda. W tamnišćim milym klimje je nadźija, so so wustrowi. Pyšihoty sa puczowanje su hižo kónčene.

Marschalla adjutanta a jeho lěkaŕ Wajcźynski pyšewodźa.

Nowe francowske knježerstwo.

Senatorej **Steegej** je so poradźiło, nowe knježerstwo sestajeć. W nim budźe ſastawaćź **Steeg** ministerſke pyšedsydstwo a kolonije, **Lehues** futskowne nałožnosće, **Chéron** ſprawnoſć, **Briand** ſpołnoſć, **Matin** ſinanzy, **Louis-Boarthou** wojerſtwo, **Chautemps** ſjawne roswuczenje, **Daladier** ſjawne dźěła, **Loucheur** narodne hospodarſtwo, **Viktor Bocrt** ratarštwo, **Grinda** dźěło, **Thoumyre** penſije, **Painlevе** lětarſtwo, **Danielou** wikowanſke łódźerſtwo, **George Bonnet** póſtu a telegraf, **Gneuville** ſtrowotnikſtwo.

Ssobuſtawy nowego knježerſtwa ſ wjetſcheho dźěła radikalnej ſozialiſtiſk. ſtronje pyšicźłuſcheja. S Tardieuoweje ſtrony ſtaj jenož Lahues a Cheron pyšeciwo Tardieuowej woli do noweho knježerſtwa ſastupiłoj. Tardieu je ſo powědźił, miniſterſke ſastojnſtwo w nim pyšijeć. Też je ſwojim pyšeciwſkam wotradźał, ſo ſ radikalnej ſtronu na nékajke waſchnje ſwjaſaćź. Po wſchém ſdaću budźe wón Steegej wutoru oppoliziju cźiniéź. Nowe knježerſtwo śmjele tohodla cźeſke ſtejiſchcźo. Njewěrja, ſo śmjeje dołhe žiwjenje.

Pischemenjenje we wyſchſchim wjednistwje franzowſkeho wójſka.

Po powěſći ſ Pariſa ſchef generalneho ſtaba franzowſkeho wójſka, general Weygand, na mjeſto marſchalla Petaina do najwyſchſcheje wójnſkeje rady ſastupi a najwyſchſchi wójſkowy kommando dóſtanje. Marſchall Petain, kotryž je ſa cźaſ ſwětowje wójny tworjeńſkiſmu Verdun ſakitował, ſtarobły dla ſwoje dótalne ſastojnſtwo ſłoži.

Jugoslowjanska a Grichiska z idealom měra zwjazanej.

S Athena ſo powě: Pyſchi ſkładnoſci wopyta jugoſłowjanſkeho wukrajneho miniſtra **Merinkowicźa** w Athenje je ſo ſchtwórik w hoteku Grande Bretagne cźeſtna hoſćina wuhotowała. Grichiſki ſwonkowny miniſter Miſ[illegible] ſa najwutrobniſcho powita a jeho ſaſłužby w grichiſko-jugoſłowjanſkim ſbliżenju wuſwědowaſche, ſpominaſche na **ſhromadne wojowanje ſa cźaſ ſwětowje wójny** a praji, ſo je Jugoſłowjanſka kunje tak kaž Grichiſka ſa ſwobodźiſta, ſa wyſoke ideale měra wojowaćź. Balkanſke ludy dyrbja ſwětej dopokaſaćź, ſo je ſo jich wojowanje wo narodne ſtaty niż jenož w jich ſkantzynym ſajimje, ale też w ſajimje wſchěch europiſkich ludow ſtało.

*

Profeſorſki kollegium Athenſkeje univerſity je wobſankuył, jugoſłowjanſkemu ſwonkownemu miniſtrej Marinkowiczej **titul cźeſtneho doktora Athenſkeje univerſity ſpodźěli.** Promotija je ſo pjatk popołdnju w tworjenju Athenſkeje univerſity ſ wobzwěźej ſwjatocznoſću ſtała.

Hdyž bě rektor prawneje fakulty dr. Marinkowicźa ſa cźeſtneho doktora powjeſnował, měješe dr. Marinkowicź rěcź w franzowſchcźinje, w kotrejž mjeſ druhim praji:

„Wulka cźeſć, kotruž mi Athenſka univerſita wopokaſuje, žeby cźim-bóle wažu, dokelž ſym tohodla wědomy, ſo wona mojemu krajej płaci, kotryž ſaſtupuju." Marinkowicź potom na to pokaſa, ſo jtej Grichiſka a Jugoſłowjanſka duchowonje pyſchiwuſnej, dokelž wobej pod wlijom byzantiniſkeje ziwiliſazije ſtejitej.

Eſkadra italiſkich wojerſkich lětadłow ſ Romu do Braſiliſkeje poleći.

Dźenża rano je italiſki lětaſki miniſter Balbo chyrk ſ eſkadru bombowcjetajcych lětadłow w Ortebellu pola Roma ſ Italiſkeje do Braſiliſkeje wuleźeć. Eſkadra je do 4 ſkupinowo po 3 lětadłach dźěłena. Wóſom italiſkich lětadłow, kotrež lětadła pyšewodźeja a wjedraſiſku ſlužbu wobſtaraju, ſu hižo wotſtałe. **Wulke nadmórſke leczenje ma niż jenož ſportiſti, ale też wojerſki ſamnyk.**

Zběžk w Španiskej poražený.

Po wojſewjenjeu ſchpaniſkeho miniſterſkeho preſidenta generala Berenguera ſu ſobotu dopodnja knježerſtwu ſwěrni wojazy dźele ſběžaŕſkeje garniſony w Jaca pyſchi Alyerbiſkim hórſkim pyſchełhodźe cźežko sbili. Pyſchi wojowanju, kotrež na pyſchełhodowej wyſokoſći mjes Huesca a Jaca ſatkadźeſche, je pjerſa wjele ſběžaŕjow pałko. Knježerſtwu ſwěrni wojazy ſu 500 ſběžaŕjow ſajeli a wjele wójnſkeho materiala dobyli. Sběžaŕjo do Jaca dźiwje cźełkachu.

Pyſchi audienzju pola kraſa, w kotrejž wo wuſpěchu knježerſtwowoho wójſka general Berenguer rosprawjeſche, je tutón rjekł, ſo ma wojeſći ſběžk pyſchi Alyerbiſkim pyſchełhodźe ſa wotbyty. „Najhórſche budźe, naſchtykarjow puczа ſaſłapićź a wotſtrělić.

Położenje w Schpaniſkej je ſměrom. Kaž je ſłyſchećź, chcędźa republikanjo dźěłacerſke ſwjaſki narěcźeć, ſo bychu generalny ſtrajk w ſyłej Schpaniſkej wuwołali.

*

W Madridźe, 13. dezembra: Kaž ſo ſ knježerſtwa wudawa, wojeſći sběžk w Jaca pyſched dopołnym potłócźenjom ſteji. Sběžaŕſke hibanje njeje ſo dale rośſcherilo a je ſo na Jacańſku kraińu zwobmjeſowało. Knježerſtwo wocźakuje, ſo ſo w blížſchim cźaſu porjad wobnowi. W měſće Jaca ſamym je ſo powěſćach tajnych agentow, kotrěž ſu ſo rano do měſta kradnyli, położenje mjenje ſłutne. hacź ſu ſtebi prěni wotkonik wuſtrělili.

Njedźiwajcy tychle ſměrowanych powěſćow je knježerſtwo wobkładnitwoſtne naprawy cźiniło. Wojazy ſu w ſtajnej kontej hotowoſći dźerża. Pódla toho ſu cenſura nowin jara ſcherſche ſtejcźinjeduje. W Madridźe je wjcho ſměrom, jenož w Barcelonje njeſtu ſo ſołmy rośhorjenja zyłe ſměrowałe.

*

Wo bitwoje pola Jaca ſo piſche, ſo ſu mjes jatymi ſchtyrjo sběžaŕſkeje hejtmanoje. Sběžaŕjow ſbiwſchi, je knježerſtwo k mětu Jaca dale cźahnyło. W Madridźe ſo nadźijeja, ſo budźe ſ poražonjom sběžka lózo, republikanſke hibanje potłócźiéź. Sběžaŕjo ſu po ſdaću ſ Jaca wucźahnyli, žeby myślo, ſo ſu też w druhich ſtronach Schpaniſkeje nejměry wudyrkle. Wocźakanja sběžaŕjow, ſo budźa jich w kraju podpjerać, njeſtu ſo dopjelnile.

Wo bitwje pola Huesca, kotraž je ſo 14 dnjow cźahała, ſo powěda, ſo je ſo wojeſći sběžk ſ wulkimi ſtratami cźełkał. Sběžaŕjo ſu ſo do Huesca wróćili, ſo bychu ſebi ſwój ſtarobły dobyli. Wojeſći sběžk je ſo ſ wulkimi ſtratami do Jaca wróćił.

Wo bitwje na hórſkim pyſchełhodźe pola Escuera ſu jenož pribatne powěſće doſchłe. Po nich je ſo bitwa we 8 hodź. ſapoczała a je jenož hodźinu trała. Sběžaŕjo buchu dospołnje sbiti. Powſchitkowne położenje bě jim tak malo znate, ſo ſebi njeſmědźachu wuſłuchu, ſo je ſo knježerſtwowe wójſko sběžaŕjam pyſchidało.

Schtyrjo offizěrojo sběžaŕjow ke knježerſtwowemu wójſku pyſchińdźechu, wokajo: „Njech je ſiwa republika!" Jich hnydom ſajachu.

Wſcho hromadźe je knježerſtwowe wójſko 500 sběžaŕjow ſajało. Poſłednje sběžaŕſke wotbźěłenje, kotrež dwaj lěkaŕjej ſ Bilbao nawjedowaſchtaj, ſu ſo podźe popołdnju poddali, wokajo: „Njech je ſiwa Schpaniſka!" Mjes jatymi je wjele ſtudentow, kotřiž ſu uniformu wobleźeni. Nadpadne je, ſo ſu policija njeje 300 ſtudentow dohładała, kotřiž běchu wot wonka do Jaca pyſchiſchli.

Hdyž ſu pyſchi sběžaŕjo do Jaca wróćiłoh, ſo ſłowni wojazy do zitadelle dobuchu a wyſchſchich offizěrow wuſzwobodźichu, kotrychž sběžaŕjo tam jatych dźerżachu.

Zbežkarjo pred wólnym sudom.

Pólny ſud je ſo w Huescu ſeſtajał. Njedźelu je wo offizěrach a jenym ſerjantu, kotřiž ſu sběžk w Jaca nawjedowali, wuſud wuprajił. Pyſchcheho hejtmana Golana a artilleriſkeho hejtmana Hernandeza ſ kanjerzi ſe ſatſelenjom, pyſchcheho wyſchſcheho leutnanta Mumiza, wyſchſcheho leutnanta Nevarra a mjenowaneho ſerjanta ke khłoſtarni na cźaſ žiwjenja ſaſudźichu. Ssmjertnaj wuſudaj ſtaj ſo w Huescu wukonjałoj.

Republikanjzy wocźakuja, ſo ſo dźenża pondźelu generalny ſtrajk w Madridźe, Barcelonje, Walenzíji, Sewilli a Bilbau wudyri. W Madridźe je knježerſtwo 7000 muži měſchcźanſkeje pardy ſhromadźiło. Knježerſtwo praji, ſo ſu roſkałowarjo wójſka jenu ſwěrni. Nawopak je ſłyſchećź, ſo garniſona w Burgoſu ſkabła. Generalny ſtrajk dyrbi ſo w ſuamjenju proteſta pyſcheciwo knježerſtwowemu wuſtupowanju w Jaca a pyſcheciwo ſatſelenju offizěrow wuwołaćź. Tutón plan dale na to dźe, ſtrajk k nałyſnemu pyſchewótrej wuwuješ. Dźěłacerjo ſu ſebi po ſdaću bróńje wobſtarali. Knježerſtwo ſo nadźija, ſo budźe žiwjenja ważne dźěłańſke ſ pomozu wojakow móż we dźele ſdźerżeć.

Matin ſinanzy, **Louis-Boarthou** wojerſtwo, **Chautemps** ſjawne roswuczenje, **Daladier** ſjawne dźěła, **Loucheur** narodne hospodarſtwo, **Viktor Bocrt** ratarštwo, **Grinda** dźěło, **Thoumyre** penſije, **Painlevе** lětarſtwo, **Danielou** wikowanſke łódźerſtwo, **George Bonnet** póſtu a telegraf, **Gneuville** ſtrowotnikſtwo.

Ssobuſtawy nowego knježerſtwa ſ wjetſcheho dźěła radikalnej ſozialiſtiſk. ſtronje pyſchiſłuſcheja. S Tardieuoweje ſtrony ſtaj jenož Lahues a Cheron pyſcheciwo Tardieuowej woli do noweho knježerſtwa ſaſtupiłoj. Tardieu je ſo powědźił, miniſterſke ſaſtojnſtwo w nim pyſchijeć. Też je ſwojim pyſcheciwſkam wotradźał, ſo ſ radikalnej ſtronu na nékajke waſchnje ſwjaſaćź. Po wſchém ſdaću budźe wón Steegej wutoru oppoliziju cźiniéź. Nowe knježerſtwo śmjele tohodla cźeſke ſtejiſchcźo. Njewěrja, ſo śmjeje dołhe žiwjenje.

Pischemenjenje we wyſchſchim wjednistwje franzowſkeho wójſka.

Po powěſći ſ Pariſa ſchef generalneho ſtaba franzowſkeho wójſka, general Weygand, na mjeſto marſchalla Petaina do najwyſchſcheje wójnſkeje rady ſaſtupi a najwyſchſchi wójſkowy kommando dóſtanje. Marſchall Petain, kotryž je ſa cźaſ ſwětowje wójny tworjeńſkiſmu Verdun ſakitował, ſtarobły dla ſwoje dótalne ſaſtojnſtwo ſłoži.

Jugoslowjanska a Grichiska z idealom měra zwjazanej.

S Athena ſo powě: Pyſchi ſkładnoſci wopyta jugoſłowjanſkeho wukrajneho miniſtra **Merinkowicźa** w Athenje je ſo ſchtwórik w hoteku Grande Bretagne cźeſtna hoſćina wuhotowała. Grichiſki ſwonkowny miniſter Miſ[illegible] ſa najwutrobniſcho powita a jeho ſaſłužby w grichiſko-jugoſłowjanſkim ſbliżenju wuſwědowaſche, ſpominaſche na **ſhromadne wojowanje ſa cźaſ ſwětowje wójny** a praji, ſo je Jugoſłowjanſka kunje tak kaž Grichiſka ſa ſwobodźiſta, ſa wyſoke ideale měra wojowaćź. Balkanſke ludy dyrbja ſwětej dopokaſaćź, ſo je ſo jich wojowanje wo narodne ſtaty niż jenož w jich ſkantzynym ſajimje, ale też w ſajimje wſchěch europiſkich ludow ſtało.

*

Profeſorſki kollegium Athenſkeje univerſity je wobſankuył, jugoſłowjanſkemu ſwonkownemu miniſtrej Marinkowiczej **titul cźeſtneho doktora Athenſkeje univerſity ſpodźěli.** Promotija je ſo pjatk popołdnju w tworjenju Athenſkeje univerſity ſ wobzwěźej ſwjatocznoſću ſtała.

Hdyž bě rektor prawneje fakulty dr. Marinkowicźa ſa cźeſtneho doktora powjeſnował, měješe dr. Marinkowicź rěcź w franzowſchcźinje, w kotrejž mjeſ druhim praji:

„Wulka cźeſć, kotruž mi Athenſka univerſita wopokaſuje, žeby cźim-bóle wažu, dokelž ſym tohodla wědomy, ſo wona mojemu krajej płaci, kotryž ſaſtupuju." Marinkowicź potom na to pokaſa, ſo jtej Grichiſka a Jugoſłowjanſka duchowonje pyſchiwuſnej, dokelž wobej pod wlijom byzantiniſkeje ziwiliſazije ſtejitej.

Eſkadra italiſkich wojerſkich lětadłow ſ Romu do Braſiliſkeje poleći.

Dźenża rano je italiſki lětaſki miniſter Balbo chyrk ſ eſkadru bombowcjetajcych lětadłow w Ortebellu pola Roma ſ Italiſkeje do Braſiliſkeje wuleźeć. Eſkadra je do 4 ſkupinowo po 3 lětadłach dźěłena. Wóſom italiſkich lětadłow, kotrež lětadła pyſchewodźeja a wjedraſiſku ſlužbu wobſtaraju, ſu hižo wotſtałe. **Wulke nadmórſke leczenje ma niż jenož ſportiſti, ale też wojerſki ſamnyk.**

Spješčeńca w Ruskim wójsku.

Jsmailowski regiment w Ruskej je žo spjeczit, dokelž žo dźelby chleba wschadnje pomjenschachu, a dokelž běchu w poslednim czasu někotrych wojakow s nagaiku (fichudom) chłostali, so běchu wojazy po tym wumrjeli. K potłóczenju zbóžka so maschinske tżelby wuzichu. Někotrych offizěrow mjes nimi tež regimentowego roskasowarja Lubinskeho, sajachu.

Ruske trasace organisacije w Galacu.

Wo wotkrycźu ruskeje trafchazeje organisazije w Galoczu so powě, jo je sajaty terrorist Ssnekow žo wusnal, so je organisazija w stajnym a porjadnym swiżu s Odeża była. Organisazija je w blizschim czasu dyrbiała attentat na wożbowny czah w saftanischczu Finesti a na spěschny czah mjes Bukarescht om a Galazom pschewjesc. Pódla toho běchu so dyrbiale tež attentaty na rumunske dunajske motorske łódze pschedwjesc.

Ze Serbow

W Budyschinje, 15. dezembra 1930.

— **Wo wjedrje.** Stejimy w naschich stronach na kuzych miescach i dołheho wjecora pschikhadzaje niżiny a zymnje i dołheho ranja so wupschescheźkrazeje wyschiny. Tuž so pola nas druhdy wuczehnje a potom zaso zamróźi. Wjele znamjenjow na to pokasuje, so wyschina s dołheho ranja na mozy dobyła. Schkleńza stupa wot dźensnischeho ranja na rjane. Tuž źměny so nadźijesch, kaž sobotu a so pisachmy, so stónczne symicka zastupi. Sutsije wutoru sthadża źiłonczko 8,08 hodź. a khowa so 3,44 hodź. Mżacki sthadża na ranje 3,49 hodź. a so po pschipołdnju 1,26 hodź. khowa. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 737, hygrometer 0, thermometer we nozy 0. Wuhladny na mało so pschemeńsaje wjedro.

— **Wežerawschka „kłóšborna njedźela"** běsche hischcze wjazy ludźi do Budyschina nawabika dyżli jeje pschekhadniza. Se wschitkimi dopołdnischimi a pschipołdnischimi cźahami pschijeżdżechu wulke zhyty luda, kiž potom Budyske dróhi, hażu a wobkhody pjelnjachu. Je žo powschitkownje derje kupowało, schtož wschak je naschim wobkhodnikam s wutrobu popschecź. Wostanje nětko hischcze jena njedźela sa honjenje rumpodicha, słota njedźela, a potom pschińdże hodownu zwjedżeń se swojim mérom a wotpocźinkom, wożebje sa pschistajenych we wobkhodach po napinazym dźele.

— **Pischi Bożodźesćowym schtomje sa wschitkich** wotmě so wczera prénje hodownje spěwanje. Mużże hłoby sanjeżechu po thwalobnym kérluschu někotre znate hodownje spěwy. Dokelž so spěwy hnydom po stónczenju wobkhodneho cźasa posticźichu, běsche so wulka zyła pschipożłuchar jow schcha, kotrejž nutrnje spěwy na žebje skutkowacź dachu. Nade wschitkim hnjeżeche wulki Bożodźesćowy schtom se swojimi wjazy dyżli 400 swěczkami. Wěžo by wobras hischcze rjeńschi a hodownischi był, by-li žneh leżał. Nadźijomnje so nam jeho ztoro nadże. K tajnemu cźasej do hodownego swjedżenja złuscha žneh. Wot nětka so nimale kóżdy wjeczor spěwy pschi Bożodźesćowym schtomje sa wschitkich posticza.

— **Poiwschenk.** Pużni słowny strażnischtr Rötzold pschi tudomnym jastwje I je wot 15. dezembra k wukonjenju dźełow pschedstejerja do Zwikawskeho jastwa I pschebadżeny.

— **Postroma je sascha** mjes schwarzatym skotom žiwnoscźerja Wilhelma Heinricha w Rawnowje cźo. 123, kubleria Malka Kunza w Gołobachu cźo. 47 a kubleria Jurja Grohmanna w Frankenthalu cźo. 73. Tehodła so sawjeraństi a wobkedźowaństi wokrjeż pomjenschitaj: Sawjerańske wokrjeży su dwory, hdźež je postroma. Wobkedźowaństi wokrjeż je Rawnowska gmejna s wuwjazom dźela Röderbrunna, Goldbachska gmejna a dźěl Frankenthalskeje gmejny i krótkeho ranja Rawnowsko-Wulkohartawskeje dróhi.

— **S Maleho Wjelkowa.** W naschej pjatkownej rosprawje wo zapalenju motorskeho koła njejsmě rěkacź, so je schkodowar knjes klampnaršti mischtr Theodor Röhle s Maleho Wjelkowa. Je drje žo tu naschemu rosprawjerjej smělnjenje podžunyło.

— **S Lomska** pola Minakała. Hamtske heitmanstwo běsche 6. t. m. wosjewiło, so je móst psches Lomschantu pod Budyško-Minakalskej dróhu na Lomiczanskich honach za automobile, kiž wjazy hacź 3 tuny waża, sawrjeny. Tuto sawrjenje je žo sażo zbehnyło.

— **Z Khróścźe.** Před krótkim časom założi so tu znowa wodowodowe zjednoćenstwo (Wasserleitungs-Genossenschaft). Do předsydstwa so woli kk. překupc Natuš, žiwnoscźer Hojeř a kubleř Dučman. Posledni pak je swoje zastojnstwo zaso złożił Tohodła ma so na příchodnej zhromadźiznje předsydstwo wudospołnić. Stare wodowe zjednoćenstwo njebě zapisane towarstwo, nowe pak ma prawo juristiskeje wosoby. W jenym pismje prosy nowe zjednoćenstwo, zo by gmjena leżownosć zady šule, na kotrejž je wodowód zatwarjeny, wotstupiła. To so w najbliższim času stanjo. Nadźijomnje nowe zjednoćenstwo swoje wěcy zarjaduje k lěpšemu swojich sobustawow.

— **Z Worklec.** W zašłych dnjach wopuści tudomnu khorownju jedyn njewšędny hósć, wěsty Anton Oberbrieler, rodźeny z Bayerskeje. W swojim hišće nie předothim žiwjenju — je hakle 56 lět stary — je hižo wjele dožiwił a to z tym, zo bě na wšě 30 lět w dołhowjeczernej Africy, hdźež měješe w Lüderitzbucht jedyn hotel. Prjedy hač je tutemu wobsedźeństwu dóšoł, je dónt z nim wšelako hrał. Nic mjenje hač štyri wójny je tam přetrał a to přeciwo Hereram, Hottentottam, napřeco Jendźelčanam w Burskej wójnje a skónčnje 1914. Hakle 1926 wróći so z Afriki do Europy a to do Bayerskeje k swojim přiwuznym we Freysingu. W Africy bě na malariju skhorił, kotraž bě z hłownej přičinu jeho strašneje nerwoznje khorosće. Dwójcy bě jeho hižo Boża ručka zajała, raz pola swojeho přichodneho syna w Markranstešće pola Lipska, kiž so wo to postara, zo spočatk junija t. l. do naseje khorownje přińdże, hdźež so nico polepšił njeje. Po lěkarskim rozsudze su jeho dny ličene a dokelž tež swój kónc začuwaše, chcyše na wšón gwalt wróćo do swojeje domizny. Tuž jeho knjez kowarski mištr Stobel we Wudworju přewodźeny wot knjeza Uhliga we Worklecach do Bayerskeje z awtom dowjeze a to do lěkowanišća Johannisbrunn pola Landshuta, kotryž miłosćiwi bratřa nawjeduja a hdźež buchu derje přijeći. Tu so mnozy wójnscy zranjeni lěkuja. Jězba staji so na 700 km. Wotjědźechu, khory derje do posleršow zawaleny — jězbu ze železnicu bě ličma přetrał — pónđelu dopołdnja w dźesaćich a běchu tam nazajtra rano w šesćich. Jědźechu njepřestawajcy. Při dobrych dróhach a přehladnej kharše su w přerězku 35 km. wob hodźinu jěli, a to w njeznatych krajinach. Po hodźinskej přestawcy wotjědźechu wospjet a běštaj srjedu na rano zaso we domizne bjeze njezboża po puću, přejědźo tak 1400 kilometrow. Khory bě dołhu jězbu derje přetrał a je hišće žiwy, hewak by k. Uhlig telegrafisku powěsć wo jeho smjerći dóstał, kaž běštaj sej přeće lej z młodych lět wučiniłoj. Běštaj so 1909 w Lüderitzbucht trjechiłoj. Knjez Uhlig bě ze 17 létami dobrowólnje k wojakam šoł a so za afrikanski wotdźeł najimać dał, z wotkel so po pjećich létach do domizny wróći, do Michałkow pola Wojerec, hdźež bě po swojim wuju kubło zdźědźił, je pak jo před 10 lět. předał a so we Worklecach zasydlił. Tak staj so staraj přeće lej tu zaso zbližiłoj a swoje stare přeće lelstwo wobnowiłoj. Wězo zetkaštaj so při hinašich wobstejnosćach, hač před 31 létami w horcej Africy, hdźež žedźenje za domizny woběmaj měra njewostaji.

— **S Kamjenza.** Wotrjeżny wubjerk Kamjenskeho hamtskeho heitmanstwa sejdźe so frjedu 17. dezembra dop. w 9 hodź. k swojemu sjawnemu pohjedźenju w pohjedźenni hamtskeho heitmanstwa w Kamjenzu.

— **S Kamjenza.** Lětuschi hodowny hermank wotmě so w Kamjenzu schtwórtk 18. dezembra 1930. — Posledenje schtyri dny do Patorżiny smě ja wobkhody hacź do 8 hodźin wjeczor wotewrjene.

— **S Kamjenza.** Ssobotu rano je w tudomnej mlěkcźanskej khorowni kubleř Friedrich s Wkeje pola Kamjenza wumrěł. Wón běsche khóńz tamneho thdženja je sajschanom snjeżbożit. Tehdy běschtaj so tu na Winiszowej dróhy konjez jeho sajschaha spolóźichoj, pschi cźimž so tři wozy, kiž we wosu běgachu, z njeho wjerchnychu. Tamnej wožbje woteńdżeschcej bjes wjetschene schkody. Friedrichej pak so mosny stschahżechu. Wón je nětko na to wumrěł, wdomja wjazy njenabywschi.

— **Z Kulowa.** Při prénjej hońtwje na zajacy na Kulowskich honach nehdże 30 hońtwjerjow zatrěli 86 zajacow a 4 karnikle. Za hońtwinskeho krala wuwolachu młynskeho wobsedźerja J. Kobera w Kulowje, kiž je 9 zajacow a 1 karnikla zatrělił. W Radnej pincy wotmě so přijomna hońtwinska hosćina.

— **S Dubeho.** Njedźelu wuhotowachu žehi dróhowi bjelačerjo reje w naschim hjeżenzu „K wokschewjenju". Mjesnik hlubokowarskeho wobkhoda, knjez K. Krawsa z Freystała běsche hobu pschinoschował, so by zwjazim dźełačerjam jako hodownu dar někotre wjeżele hodźinki wuhotował. Pohosći jich s jěsću a picźom. Dźełačerjo, kotřiž so na sawjeżelenju njewobdźělichu, dostachu pjenjez jako dar.

— **S Wochos.** Pschi poślednim stótliczenju naliczichu we Wochosach 60 koni, 394 howjadow, 284 zwini, 52 karnikłow, 4 koy, 1305 schtuk pjerjiny.

— **S Nistieje.** Wot saúdźeneje sobotu 13. dez. je žo mjes Nitkej, Jeżorom a Wuhelzom autobusowy wobkhad wotewrił. Po jědnym porjedże pojedże autobus wschednje dwójzy tam a žem, schtyri dny w tydźenju pak. pónđelu, schtwórtk, sobotu a njedźelu pschipołdnju pojedże też tśeći autobus tam a žem.

— **S Hródka.** Bjeschczuźiwy cźłowjek je tele dny sće njekhamnstwo słuchał. Jako w žušodnej Pumpje mandźelska ratarja B. do hródże pschińdże, dohlada žo, so jena krowa na wopuschći žnine krwawjesche. Jako bliže pohlada, widźesche, so běsche nětko skoczeżu nětdże 30 zentimetrow dołhi kónz wopusche wotrěsnył. Zona jón tež w hnoju namaka. Je po wschém spodżu nětkaki wjeczinwy cźłowjek w nozy do hródże salěkł a krunje kónz wopusche wotrěsnył. Policija je hižo na stopach.

Předźenak

Wam, luby knjes Lawkuško, sjewi, so pschi najlěpschej woli njemóže swoje protyki tuńsicho hacź za 60 pj. pschedawacź. Hewak sawěsće hórjy dopschedżenadże a na ruwaczki pschińdże. Wschedżenak dyrbi saplackacź papieru, wobrazy, stajenje, wjasanje. Wschitko je smjerćz drohe! Jenoż hdyž so z najsnadnischim dobytkom spokoja — tśi pjenjezki sa jedno protyku — móże ju tak tunjo pschedawacź, so swojich lubych Sserbow njeby wujebał. Nichtó žebi njemóże pschedstajicź, kak pokornje a skromnje je Pschedżenak žiwy. Husto dyrbi kuczi do swojich starych cźrjewow wjasacź, so njeby jemu žołdk pschejara korcźak. — Hdyž tohodła k wam do wsu pschińdże, njedaicze jemu tam dołho stacź. Wón je sa kóżdu twarzenku pomalku a sa kóżdu schalku kofeja dźakowny. — W Pschedżenaku wam tu a tam sa faru. Tu žebi wěcze póndże wobhladacź, pschetoż wě, so tam darmo njesaklita. Liczi žo też do Malesćanskich wožadnych, sa kotrychž chże fara se frjedźiscźonu być. Hdyž jemu to wedźak, na kotrym mjenje steji. — Pschetoż wjacźi notaktim też dale w Cserschej knihałni na Lawśtich hriebjach 60 pjenjezkow.

Předźenak

Wam, luby knjes Lawkuško, sjewi, so pschi najlěpschej woli njemóże swoje protyki tuńsicho hacź za 60 pj. pschedawacź. Hewak sawěsće hórjy dopschedżenadże a na ruwaczki pschińdże. Wschedżenak dyrbi saplackacź papieru, wobrazy, stajenje, wjasanje. Wschitko je smjerćz drohe! Jenoż hdyž so z najsnadnischim dobytkom spokoja — tśi pjenjezki sa jedno protyku — móże ju tak tunjo pschedawacź, so swojich lubych Sserbow njeby wujebał. Nichtó žebi njemóże pschedstajicź, kak pokornje a skromnje je Pschedżenak žiwy. Husto dyrbi kuczi do swojich starych cźrjewow wjasacź, so njeby jemu žołdk pschejara korcźak. — Hdyž tohodła k wam do wsu pschińdże, njedaicze jemu tam dołho stacź. Wón je sa kóżdu twarzenku pomalku a sa kóżdu schalku kofeja dźakowny. — W Pschedżenaku wam tu a tam sa faru. Tu žebi wěcze póndże wobhladacź, pschetoż wě, so tam darmo njesaklita. Liczi žo też do Malesćanskich wožadnych, sa kotrychž chże fara se frjedźiscźonu być. Hdyž jemu to wedźak, na kotrym mjenje steji. — Pschetoż wjacźi notaktim też dale w Cserschej knihałni na Lawśtich hriebjach 60 pjenjezkow.

Jan Kleeanda:

Womjelkowy dobry napad.

Se spitzow: Rjekojo małych romanow.

2] (Pokraczowanje.)

A so běsche Womjelka wopraudźe muż skutka, njekhodźesche so hižo s próżdnymi hławami, ale wuńdże se domu a dźěsche rumy puć k hajnikowni, kiž stojesche nětcho stow krocźeli sa wužu pschi kamem lěžu. — Knjes hajnik, wuhladawschi Womjelku w dwórcźu, dźesche jemu s kenzlije do pschedkjeże napschecźo.

„Tak schto pak mi njeżecze? Je to dołha wěz, abo możemoj to tudy wotbycź?" woprascha so pschecźelnje.

„Ale hdże też to, miłosćiwy knjeże! To bych wam tam žurcha nanjeżł! K mojej należnosći nětchto hławow dożaha a hnydom sażo poběhnu!"

„Nó, nó, jenoż pschewjele njeběhajcze", napominasche hajnik pschecźelnje khromeho bědneho. „A tuž rěcźeze, schto potajkim chcezeże?"

„Miłosćiwy knjeż hajnik tola wě, hdyž takle žo ta syma nawali, wschitko je se žněkom sawěte, sażiužża nihdże žana, khudoba s domom a jěsći so chze —" poča se schéroka Womjelka.

„Jěsći so chze a njeje i cźeho, tak dyrbi so hicź k dobrym ludźom", přetorhny hajnik jeho wukład. „A prawje sće cźinił, ja, ja runje k nam so samerik. Ani ja ani moja mandźelska njejsmoj sapomnikoj —"

Hajnik žohny do kapzy, ale Womjelka sbrabny jemu ruku. „Nć, nć, knjeże hajniko! Tohodła wschak ja pschischoł njejsym, so bych to miłosćiwemu knjesej pschipomnił. Wschak žnuy sa to hižo dosć dobreho wužili. Ale žym pschischkot prožnyć —"

Mějo dołhi hot wuńoji Womjelka stónczenje hajnikej žiwój plan. „A proschu, miłosćiwy knjeże, runje na tom klinczku leża, kiž ma žo w naléczu dla teje dróhi sa-

rěsnyć, je tak dwaczeći, prajmy tśiczeći schtomikow —" stónczi Womjelka.

„Nó, prajcze jenoż ichtyrzeći a je to runje tak", sachoczi jemu hajnik do rěczow. „A wěsće schto, wsnicze žebi je; ja žej to hižo i miłosćiwej wyschnoscźi žam wujednam!"

„Miłosćiwy knjeże! So by waš Bóh Knjes — —"

„Nó, wostajcze to! A so waš plaznu, budźeże-li tuhaczy", wobarasche so hajnik ruzu kofchenja. „Ale so bych wam wěrnosćz rjekł, schtomiki žej wsmicze, tola kak s nimi pobudźeże, to njewěm. Wěsće, wam njeje hischcze cźaš žiwjenja niczo mudreho do mosnow pschischcho! — Tola, so bych wam fichindy njenaczinił —" wopraunni so thětije hajnik, nochzyjo thudźimu sarudźicź a sranicź, „wam njeje žo sa žiwo niczo poradźiło, tohodła so nimacże sbožo!"

„Jnó haj wschak, nimam, nimam! To je cźista wěrnosć", bórczesche žej Womjelka duzy domoj. „Ale tón krócź to budże hinak; sacźuwam to po zylem cźele!"

Žona wuhljadschawschi, kak bě Womjelka pola hajnika derje pobył, a kak běsche miłosćiwy knjes „wocźi wumawał a so tomu napadej dźiwał" — ichtoż Womjelka wěsto žonje trochu nabarbi — poča žama wěricź, so hody smeja w domje dwaczeći schěžnakow hotowych pjenjes a so budże na zyku symu po njedostatku.

Wot tuteho wokomika běsche wbohi Womjelka kaž we satorbnjenju. Nadźija na dobyti telko pjenjes, kelkoż we khudobnej jeho domjaznosći so wot kwasa njebě pokasało, dawasche jemu lóschi a lubosć k nowemu žiwjenju. Dundasche po zyłych dnjach sem a tam, pschemyślujo wo nowych samyślach na sażiužbu pjenjes, pschi cźimž doběžny žebi wschednje dwójzy a trójzy do židowinje, so by na slicżbowanje teje hodowneje dwaczeći „wuraszk" schkleńzku palerza. Tych schěsć krejzarjow, kiž Womjelka pschepi, wschak žo njetrjebawschi pscheczini, a w domjaznosći by-

chu te troschti s dobrym wužitkom byle, ale Womjelkowa mjelczesche. Pschedewschim wobžesche, so někaše poroki běchu podarmo byle, a potom běsche wjeseka, so jeje muž žo s malym spokoji a žo snajmjenscha njewopije. A hdyž žebi khudźinka w tesle swojej bźdże móże žiwjenje wołożicź, njech žej jo wołożi — myślesche dobra duscha pschi žebi, a žama doma s dźěcźimi suby žuschesche.

Womjelkowa mějesche cźejże žiwjenje po boku žiwjeho muża, ale jnjeże je smużicże j podaczom žónskeje, pschezwědczeneje, so to, schtoż je, stawa žo po wupschichej woli, na kotrejž my hrěschni ludźo niczo pscheměnicź njemóżemy.

Womjelka, hdyž žo ženjesche, běsche s dosć sestarjenym mlodym hólzom a cźeladnikom na knjeźim dworje. We spočatku wjedźesche žo jimaj dosć derje, kaž może so jenoj dźěłakowym ludźom hicź pschi swuczenej knjeżej mśdże. Ale wbohi cźłowjek bórzy po kwasu pschińdże do nježboża a wobědni, a dokelž so jemu dopokasa — kaž to swjetscha bywa — so je žo to s jeho žamtźnej winu stało, wuhnachu jeho z dwora. Wot toho cźaża žiwjenjachtaj so Womjelkej mandźelskaj ždźela se wschelakim na dźelo thodżenjom, ždźela s proscherstwom, wożebje w dobach, hdyž mězwasche žona doma marźeńske starosće a Womjelka som se swojimi braschnymi stawami njesamó wschędnemu thlěb sashużicź.

Se žbožom a njesbožom Womjelki běsche, so stajnje wumyślowasche „njetrjebanki", mějo fitnu myślicźku, so dyrbi jónu nětchto wumyślicź, schtoż by jemu k derjemnéczu dopomhało.

Žona, kotraž do njeho druhdy wěrjesche kaž do swjateho sćenja, pomałku pobywaschе nadźiju na bohatstwo — ale tutón krócź tola mějesche dowěru na dobycze dwaczeći schěžnakow.

* * *

(Pokraczowanje schłuhuje.)

S **Hródka.** Wot pjatka je žo tu słužobna holza Hana Krawcez, kotraž pola jeneho tudomneho fabrikskeho wobsedžerja słuži, słubika. Pjatk pschipokdnju žu ju hišćeze w sussodnym Skomjenju widżeli. Wot toho czasa ja njej žaneho błeda nimaju. Słubjena je 22 lět stara, 153 zm. wulka, thěrno žiwna, ma pokne kuloste wjeswocžo, běsche wobleczena na bruń šuńjany mantl. Dokelž je słubjena swojej towarschzy wo wotpohladaje samomordarstwa rěczała, žo boja, so chze žebi nješto sčinić.

S Sleho Komorowa. Tudomna žwobodna pjekarska jenota wossnamkny w swojej poslednjej połnej schromadżenje, so placzišnu za punt rżaneho chleba wot pónđzele 14. decembra wot 18 na 16 pj. sniži. To je ja Slo-Komorowsku industrijinu krajinu wosebje wažne, dokelž su w Slym Komorowje a wokolinje wschitke pjekarnje žiwnosty kluschenja, na sniženje swjasane. Dale žo wobjamkny, so žo w pschichodze jenoż hišćeze 3- a 6-puntowe rżany chleb piecze.

S Lubina w Wótach. Jako schtwórtk popoldnju zajschli ratarja Franzki z Freiwałdy psched tudomnym Wjerex hoscežom kscheje, žo nadnoso konjej ipsłóschischtaj. W błišim dróhowym sawinjenju žo wot wosa wotpohnuschtaj a prošonej dale zahrabowaschtaj. Jako autowobil konjej pschescheschny, žo wonaj na prawo wuwinuschtaj a starn wunjeschkatu swudowjenu Saudmannowa z Hartmanoju potorhnyschtaj, so wona bjes wědomja a cžełko zranjena jeko wosta. Sanitetnizy ju z automobilom do wokrjesnjeje chorownje dowjeschu, hdjež wona wjecžor wumrě, ani so by žo ji wědomje wjazy wrócžiło. Konjej běsche pospožitko kolojšony sadżerżał a wobjescherej pschepodał.

Z Gmejnskeho Žiwjenja.

Z Khrósćic. Zańdżenu sobotu zhromadźicha so tu gmejnscy zastupjerjo k swojemu 11. porjadnemu posedżenju. Přitomni běchu wšitcy 9. Z jich wuradżowanjow podamy sćěhowace: Za potrěbnych wobydlerjow našeje wsy bě so z wokrjesnych sćedkow 25 hr. přizwoliło. Gmejnska pokładnja doda hišćo 15 hr. Dale předležeše poskićenje za štomowe koliki. Jenemu zdźělenju znowa založeneho wodoweho zjednoseństwa so přihłosowaše. Jedyn hydrant we wsy ma so wuporjedźeć. Wubjerk za zjawne lěpše so z gmejnow Khrósćicy, Nuknicy a Hórkow zestaja. W posledniam dypku dźeńskeho porjada dyrbješe so wjesnjanosta na dalše 6 lět wuzwolić. Wot 1. februara 1919 hač do dźensnišeho dnja je tuto zastojnstwo z dobrym wuspěchom a k spokojenju wšěch knjez Jakub Kokla, jenički syn prjedawšeho sławneho zapósłanca Michała Kokle, zastawał. Wón so tež we sobotnišim posedżenju jenohłósnje na dalše 6 lět wuzwoli. Bóh spožě jemu, kiž je dobry křesćan a swěrny Serb, prawu strowotu a Božo žohnowanje.

Z Łužicy.

* S **Kumwałda.** Nowe sarjadnikowne twarjenje tudomneje khorobnje kašu je dotwarjene, hdyž nimišchu spobotu popołnju so wono poswjeći.

* S **Noweho Gersdorfa.** We nozy k 5rjedże dobychu so padnišći do fabrikskich mětnosćiow tudomneje Klippleż sirmy. Durje wotewrichu z pokluczom a w pišanni z namakanymi kluczemi pjenježne khamory. Koschćiki w pjenježnych khamorach padnišći z mozu wotpačichu. Dale wotpačichu słóńcžny pisanske pulty, dalokož běchu samknjene. S jeneho kradnych portowu pokładnju z listowymi znamkami. Jich zyle padnišćiwo budże dźe jenoż 60 hač 70 hriwnow hodne.

* Se **Schrachowa.** Khrobje nutsoobywatelske padnišćiwo sta so niedźelu wjecžor pola starorentnarja Bjarnata Junga. Jako nichtó domach njeběsche, sakše padnišći pschez kuchnju do twarjenja, wotewri hdyžnje a kradny z drastowego kamora kaletu z psches 100 hriwnami pjenjez, dwěmaj nałutowanšćimaj knihłomaj a schtyrimi dołhimi liščinami a z tutymi wězami cžekny.

* S **Berthelsdorfa** poła Ochranowa (Herrnhuta). Jara wobžarujomne njeběše potrjechi wutoru popołdnju Krowelo pschistajenża Gerharda Haschku. Jako je swojim kolom schulšći móst pschejěžde, słubi móz nad nim, najskerje dokelž běsche w prědnjej wobruczi powetr trochu wuschoł. Wón z tajkim wotmachom do kamjentneho stołpa jazdże, so psches mostowe wobkłoženje do wjesnjeje rěki slecza. Kolo wosta sa wobkłoženje wihaja. Towarschojo, kotřiž ja nim pschijěžachu, jeho z wody wuczahnychu a domoj dowjesechu, hdyž žo wón bórzdy swjese. Haschka běžše žo na wutrobnje cžełko smjatk.

* S **Waltarjez pola Žitawy.** W nozy k 5rjedże je žebi nježnuschi wobsedžer rěsaka Jurij Köcher žiwjenje wsał. Wón žo z płunom sajěžowježi. S pschičinu žiwjenjamordarstwa žu pjecža hospodarske starosće.

* S **Połcžnizy.** Schtwórti spyta tu 71lětna starschka žebi žiwjenje wzaca. W schwanej hajzy žebi wona z dybšacznym nožom bibit na lěwej ruzy pscheręny a spyta potom domoj dóńcz. We wothěži so wona swjese, dokelž běsche wjele krwe zhubiła. Hyndom sawołany lěkar dowjese ju do Połcžnisteje khorownje, so dalschi strach wo jeje žiwjenje njewobstoi.

* S **Rychbacha.** Sćežerc z wobwěsnjenjom wobrał a namakał je žredźarni dopołdnja we swojim bydlenju powjasański mischtr Rudolf Saberschinski w Rychbzchu. Wojeiske, turnaiske a kolesarske towarstwo słubja z nim hišćeiwho a pilneho sobustawa. W poslednischam towarstwje běsche hač do žiwjeje smjerćze z pschedźybu.

* Se **Schorjelza.** Pod wurjadnje žyłnym wobhladženjom wschich worschtow wobzběrschwa so tele dny semrěte cžełko nědźuschcho Shorjelskeho měschćanoscha a cžełneho měschćana Snaya pothowa. Njeikónčny žarowańscki cžah, na kotrehož cžole mnohe towarstwa z korporacije, kotrychž cžełny žobustaw běsche semrěty byt, se zwojimi chorhojemi, policija, wohnjowa wobora, hórnizy a muoły noscherjo wenzow i drohotnej wenzowej pyku cžełnychu, hłoscheše so wot žarowańskeho domu semrětcho nimo radnizy do Pětrowskeje zyrkwje, hdyž so ofizielna žarowańska žiwjatočnosć wotmě.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** (Nadpad z wjecžowoseže.) 24lětny ratar Karl Vogel w Micktenje bu pónđzelu popołdnju wot wóšom młodych ludźi nadpadnjeny. Vogel bě psched krótkim morchejowego pabucha lepił, sa cžoż chzychu so někto na nim wjecžeć. Hdyž Vogel pónđzelu na žiwotnym polu słušasche, wustorčichu nadobo młodźi pacholo se sady belkowaneho płota, walichu žo na Vogla a nabichu jeho. Hdyž Vogel z błoßom na pomoc wołasche, toscežkachu pacholo pschez płoty a psches sahrody. Hdyž bě žo Vogel zhrabał, hłubje žo na konja a poča jich pschesćehowacź. Jemu žo też poradźi, jeneho słuczerja sajeć a polizijeji pschepodacź.

* S **Drježdżan.** (Pischcžiwo wottwarjenju wyschischich schulow.) Schromadny starschijeli wubjerk wyschischich schulow Drježdżan a wokolinu sarjadowa hobota w ložowem domje sjawnu protestowansku schromadźiznu pschecžiwo i Prušeje wukhadżajym prózowanjam, kiž měrja žo na wottwarjenje wyschischich schulow i wotstronjenjom djerwjateho schulskeho lěta a wyschcheje primy. W mjenje starschich wjeschczachu prof. dr. Tobler i technisteje wyšoheje schule a architekt Bohlig. Schromadźizna, kotruž namjetowosche pschedźyda starschisteho wubjerka wěznik dr. Uhlig, pschija naposlědku rezolucziju, w kotrejž žo na zamknowite sasse wyschnosce žadanje słužuje, se wschěmi wustawnymi zrědźarni pruskim planam napschecžo stupicz a rózdemu wuphschestrěnju abo też jenoż skutkowanju na sasse wyschische schule sadżewacź.

* S **Drježdżan.** (Bohato padušćna dobytwa.) Pjatk 5. t. m. na žrědłem dnju na Winskej dróży khroble padušćiwo z podsalcenjom do kucži. Paduchej dostachu žo skoro a złędorne wězy w hódnosći we něhdże 10 000 hriwnach. Jedna žo najsterschcho wo něhdże 46 lětneho njestateho rjemjeslnika, kiž sastupiwschi wudawasche, so chze w lejownosći dźěłakeho rjemjeslnika pytacź. — Mjes sobotnischim wjecžorom a pónđzelu rano dobychu žo njezinaczi padobywarjo do wobkhoda z wolmjanymi tworami na Kesselsdorfskej dróży. Woni nakradnychu pschez sto dwanaskow žonjazych nohajzow kaž tež muzaze soki.

* S **Drježdżan.** (Sa 12 000 hr. kožuchow nakradli.) We nozy k 9. decembrej dobuchu žo padobywarjo do wobkhoda kožuschinow na Viktorijnej dróży. Woni pokradnychu ja něhdże 12 000 hr. kožuchow. Wo złučerjach njeje hacź dotal hišćeze nicžo znate. Warnuje žo naležnje pokradnjene twory kupowacź. Sawěsćenjska towarschnosć je 10 proz. myta za pschinjeseńje pokradnjenych kožuchow wustajiła.

Što to wě?

Hdy a zwotkel su do Europy přinjesli truty?
Kotra dynastija knježi w Norwegiskej?
Kotreho slawneho wučencowa mać bu sudźena jako kuzlarńica a ćeta jako tajka spalena?
Cehodla rěka naša serbska protyka „Předźenak"?

* S **Drježdżan.** (S hłodom bo swjesł.) Wutoru pschipokdnju wokoło 12 hodź. sokhnychu na Wulkej Zyrkwinske haży něhdże 20lětneho muježkeho, kiž bě bo wschón wuwuleny na haży swjesł. Swjesewschi žo bě žebi nop puknył a muoły tschahał. Jeho dowjesechu bjes wědomja do khorownje w Bjedrichowem měsće. Personalije mlodeho cžłowjeka njeměšachu hischcze swěsćicz.

* S **Drježdżan.** (Ssamomordarstwo Drježdżanskeho luboscžinskeho pora.) S Barlina so powě: W Spandawskim měschćanskim lesu namakachu drjewowsěkarjo cžełe muježkeho a žonjsce, kotraž běschtaj bo najsterscho sajěžowjeloj. Personalije wobeju morjweju njeměšachu hischcze swěsćicz. Muž je něhdże 25, žona něhdże 30 lět. W kapsach namakachu hischcze 14 hriwnow drobnych pjenjes a jěsdne liščiki Drježdżanskeje nadróżneje želesniznje. Wědła cžełow ležachu schtyri małe bleschki se słykłami nahlenzowoje žełe. Žonine schaty maja znamjeschcza G. H., muježowa pak W. S. Da žo myslicz, so jedna žo wo luboscžinski por z Drježdżan.

* S **Pirny.** (We žłukžbje wot žmjerćze pschekhwatany.) Sersjedu dopołdnja bu studijowy rada prof. dr. Propst we wuczełskej jstwi realneho gymnasija z Božej ruczku sajaty, z cžimž jeho nahła žmjerć pschekhwata. Semrěty bě je swojimi dźěłami we sensiskej reformje znata wožoba.

* S **Platwna.** (Wot cžrjódłoweje wale shrabnjena.) Cžełe njeswjate ta žo w Tannje w Ottendorfskim młynje. Tam bu mandelisła wobsedžerja młyna Eisenschmidta wot cžrjódłoweje wale za drastu shrabnjena a z njeběrnym wotmachom wokolowjerhana. Hdyž móžachu njeswjatowu słónczinje wusuwodowacź, bě žo hižo cžełko snutska srańka a kolcze słemiła.

* S **Wurzena.** (Dźěcžo žo na žmjerć wopariło.) Dwělětne dźěcžo tudyschcze žiwnosty bě za swojej maczerju do plokańnje běžało. Mjes tym, so mjesche maćz pschi tóńe něschto cžinicz, padże dźěcžo nadobo suk do schlik, z horzej wodu a schotanmi napjelnjeneje. Pschi tom žo tak cžełko hrani, so dyrbjachu jo do khorownje dowjesecz, hdźež bórzy na to wumrě.

* Se **Zeitza.** (Wumoženja žiwjenja cžiwlowal.) Wikowař se Zeitza cžišmy žo je žamomordarskim wotpohladom psched auto, kiž pak mježesche hischcze w posledním wokomiku sastacz. Kandidat žamomordarstwa pak žo nad tym tak roschori, so žo na schofra walł a jeho cžełko cžiwlowasche.

* S **Marienwerdera.** (Zwólbn automobilnych rubježnikow sajeli.) Narańscho-pruska provinza bu w posledním tydżenju z nětorymi roskhorjazymi padušćiwami autow w Gumbinnenje, Marienwerderje, Braunsbergu a Friedlandże sinjepokojowana. Kriminalna politzija we Marienwerderje saja rubježnikow, automobilnu wjednika Schrödera z Barlina a dejerjow Karlża a Jahnku bjes wobstajneho hydlischcza. Woni žu žo wumali. We Gildenbodenje wurubichu Eskarjowe hydlenje, hdyž bě žo słužownu wuwjasali. S rubježnymi drastami wusupowachu jako wulzy knježa. Kradnjene wozy wostajichu na drózy sjeju, hdyž bě palidło wuschło. Jedyn z nich spyta w nozy z jatwa cžeknucz.

* S **Lehnizy.** (Dźěcžo spizy žo sadusyło.) Hdyž ratarskaj mandżelskaj w Rogawje w nozy domoj pschińdźeschtaj, namódźeschtaj jwoje hałe něschto mježagow stare dźěcžo w kuchni sadušchene. Drjewo, kiž leżesche sady kachlow k žuschenju, bě žo zapalilo a z tym bě wjele kura rastało, z cžimž bo dźěcžo sadusyło.

* S **Hirschberga.** (Rubježny nadpad.) Khlěbowy pohonc Alfred Kirchner bu w Herschdorfje wot dweju njeznateju słuczerjow nadpadnjeny a žwojich dokhodow we wyšokosći 70 hač 80 hriwnow wurubjeny. Słuczerju cžeknucz je žnjeru k Hirschbergej.

* Se **Sangerhausena.** (16lětny mordaŕ a žamomordaŕ.) Wutoru popołdnju namakachu we wumělskim hacze pola Morengena cžełko 19lětneje dźowki hórnika Weiße z Olbersdorfa. Holza mježesche znajomitwo z tři lěta młódšim wuczobnikom Worchom z Pólskela, kiž pjecza njebě bjes sčežkowow wostało. Na městnje wschě

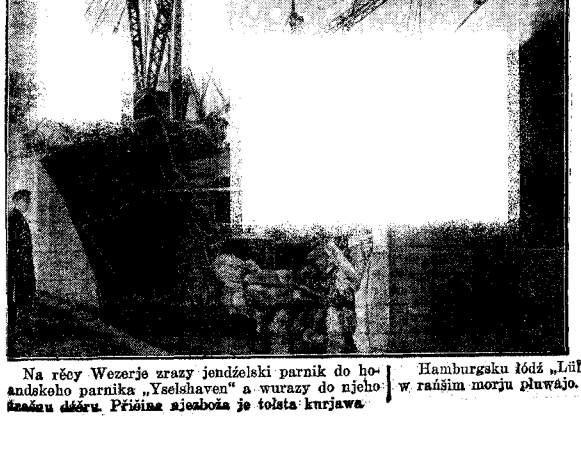

Na rěcy Wezerje zrazy jendźelski parnik do hondelskeho parnika „Yselshaven" a wurazy do njeho žnašu dźěru. Přiśinu njezboża je tołsta kurjawa

Hamburgsku łódź „Lühl" nadeńdźechu powročenu w rańšim morju pluwajo. Jako ju skónčnje wobročichu, widźachu kak je zwjercha zapusćena. Njezamóża sebi hišće wulożić, što je wina na znjezboženju.

snamjenja pokasuja na to, so je holza nazynjeje zmjerće wumrěła. Wuczobnik je spytak zwoju lubowanu wotbywcź. Pónđželu wječor je žebi po nju na pschekhodźowanje pschijschok. Pschi tym je holzu, kaž žo sda, do hata storčik. Namakane žlěby krwe dadźa wo tym zwuđźicź, so je žo do njeskutka wojowało. Worch bu wutoru dopołdnja wot zandarma sajaty, dokelž njemóžeschе nicžo wo tym powěđźicź, hđaž je holza wostała. Jeho sawrjechu w Nettelrođe do zynkawownje. Tam je žo wón najebacź wschěch wobhladniwostnych naprawow wobnjeznył.

Woheń w Budyšinje.

Wječera njeđželu rano wokolo 8 hodź. wudyri we półnej brózni, mjes Drježđźanskej bróhu a Knježim hatom stojazej, Budyskej mješčanskej gmejnje słuschazej, woheń. Pomjernje wulka, niz mašyna bróznja, hđež bęsche wjeđže 200 zentnarjow słomy, bę žo sa krótki czaš do cyšta wotpalika, najebacź to so wohnjowa wobora hnydom sapschimny. Na wopalnischczu běchu hischcze wobory je Sčžijez-Natarjez, Hnaschcz a Czichonźy pschitomne. Cźeduz žo wo wotmuślene sapalerstwo. Sapalež bu z kedźbliwosću a z mózným sapschimnjenjom tudyschcho polizajskeho sastojnika we wosobje 55 ljetneho składnostneho dźiłaczerja Vogta sabłapjeny. Vogt je žo wusnał a bu sajaty.

Přilopk.

* Wuběrk ludu ličenja w Japanskej. W oktobrju je žo w Japanskej lud ličił a po tutom ličenju ma Japanska 64.447 000 duschow wobydlerstwa. Wobydlerstwo je potajkim sa pjeć lět wo 4.017 000 duschow pschibrało, a jeho hustosć wuczinji 169 hłowow na kóždy kóžny kilometer.

* Suklow duchaharny? Aleksander Suklow, roswěrowany mandźelski semrěteje prynzessny Viktorije Pruskeje, kiž bu po žiwotnim wupokazanju z Němskeje z wopłokowarjom talerjow w restauraziji w Luksemburskej, pokazuje w poślednim czasu jasne znamjenja duchakhorosće, tak so ma jeho swójba ważne wotmyślenje, jeho w hojeńi poměrcźicź. Měnja, so ma žo Suklow jenoż na khwilu do kliniki podacź, so by potom rosžudnje był do bludnizy pschewjesony.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" ma wutoru 16. hodownika wječor we 8 hodź. spěwanje w Serbskim Domje.

Lichań. „Zernička" spěwa štwórtk wječor we 8 hodź. pola Rudolfec.

Lichań. Jednota Sokoł zwučuje wutoru wječor we 8 hodź. pola Rudolfec.

Radwoŕ. Hu. Jo. změje hłownu zhromadźiznu srjedu 17. hodownika wječor we 8 hodź. pola Šubertec. Wšitcy maju přińć. **Předsyda.**

Najnowiše z cyłeho swěta.

*** Hdyž chzyschе žobotu w nozy jedyn polizajski sastojnik w Barlinje jenoho muža sajeć, žo wokoło njeju ludźo sběžachu, kosiž polizajsta k semi porasčku a jeho smorščachu. Pschi tym bankowy pożelnik Ludewig najbóle sałhađżeschе. Polizajt słónczuje dwójzy pschecźiwo nadpadnikam wutrěli a Ludewiga tak cźežko do žiwota trjechi, so tón po puczu do khorownje wumrje.**

*** W Neustadtu nad Dossu je žobotu w žuschcźni składownje katarskeho zentralneho towaŕstwa woheń wudyrił. Płomjenja žo ruče po łubi 150 metrow dołheho twarjenja rosscherichu. Někotre tyšacy zentnarjow žita, kotrež běchu tam k žuschenju wuložene, žo suicźichu. 18 wobnjowych woborow bě k haschenju pschijeźo. Zyłe twarjenje žo z wodu sala, tak so žo tež z wodu wjele žita klasy. Woheń je najsterje z pschetepjenjom kokowych kachlow nastał.**

*** Tśi młodźi rybaŕy w Norwegskej běchu z Tromöja z cźołmom rybu łojicź wuješli. Nadobo žo w jich bliskosći hobrała wjelkryba z morja wunóri. Wjelkryba pod cźołm płuny a jón powrěchi. Tśi rybaŕy žo tedźiwi.**

*** W Abbruzach w Italskej je wojeńske lětadło we wyschosći 700 metrow žo sapalikło a k semi padło. W nim hedźaze lětaŕski offizjer je žmjerć namakał.**

*** Po pośledním deschczowym wjedrje žo w Lyonu znowa khěže sapłuwa. Ssobotu w nozy je žo pjeć pałhodow wyšoke twarjenje sapłuwało, z kotrehoż běchu po poručnosći polizje wobydlerjo někotre dny przedy wuczahnyli. Jenoż jena swójba, kotraž w druhim poschodźe bydleschе, žo w spanju je sapłuwanjom pschekhwatała, tola kaž z dźiwom koła na wustupach murje wišazo wostachu, kotraž bě stejo wostała. Na pomoz sawołana wohnjowa wobora schtyri wołoby se strašcźneho położenja wuswobodźi.**

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Dawkowe khorty 1931.

Dawkowe karty na 1931 su nětko tu bydlazym płaczerjam mšodowego dawka so pschipósłałe. Prošmy, so bychu dawkowe khorty bjez komdźenja dźełodawarjej abo płaczeŕni mšoy, kotruž nałupa, k słhowanju pschepodali, dokelž je hewak dźełodawaŕ wot 1. januara 1931 winowaty, dawkowy wotczah wo 10 proz. a njeđźiwajo na hewjasche dowolenje snižena sdźerżeć. So žo dawkowa khorta kuhdom dźełodawarjej wotedawa, leži potajkim w sajimje dźełobjerjerja.

Niedyrbjała-li jenotliwym płaczerjam mšodowego dawka dawkowa khorta na 1931 hischcze pschipósłana być, móžeja sebi ju na mješčanskej dawkowni na radnizy po 1 słhodźe wó sźiwje 2 wotewjasć. Jeli pak potrjechenu 10. oktobra 1930 wonkach bydlił abo wonkach pschebywał, dyrbi žo na gmejnu wobroćicź, w kotrejž je 10. oktobra 1930 bydlił abo pschebywał. Potom Budyschin k wupisanju dawkowych khartow njeje pschisłuschny.

W Budyschinje, 12. dezembra 1930.

Mješčanska rada — dawkowna.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Běrzyncy. — Za nawóźnik: G. Janak w Budyšinje.

K hodam poručam swój wulki skład **K hodam**

porclina, kamjeniny, skleńčanych tworow krystala

Hermann Gläsel w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach 4 — na Lawskich hrjebjach 4

nětk pódla prjedawšich klamow na prawym boku kěžnych durjow.

Koza k rězu, je na předań w Nowym Łušcu čo. 2 pola Njeswačidła

Wysokosnjesenu **kruwu** ma na předań **KOCH w Bukecach 9**

Pilna, sprawna, swědomita, čista **holca** kotraž ma lubosć k dźěćom a jutry ludowu šulu wopuści, so jako pomoc w domje, kuchni a zahrodźi k 1. haprl. do wučerskeje domjacnosće na wsach pyta. Poskićenja pod G. 99 na wud Serbskich Nowin

Dańće k hodam **wuhorje** (Aale) je to nješto wurjadnje dobre. Kupujće je pak jenoż pola firmy **H. Kurio** Budyska centrala kolonialny. twarow a rybow na Zwonk. Lawsk. hasy. Rěčimy serbscy!

Alpina-Časniki su spuščomne à tunje

Předawarnja pola *F. A. Lenke w Budyšinje* *na Hošic hasy 25 :: Telefon 3929* *Najwjetši wobkhod w měsće*

Elektrolux za srěbanje procha nimale nowy je 1/3 niže kupneje płaćizny na předań. Bliže zhonić we wudaw. „Serbskich Nowin"

Zeiss Punktal wóčne šklenčy **W. Klockau** statnje pruh. optikaŕ, pruh. časnik. mištr na Žitnych wikach 6 Připóznata předawarnja *„Zentka a Zentka-Tavannes-časnikow"*

Klanki a hrajki Powěšenki na hodowny štom tunjo pola firmy **Ernst Ullrich** nasl. Max Pfuhl w Budyšinje na Šulerskej hasy 12 — Wuporjedźenje klankow — Narunanske dźěle —

Pytamy fotografije z katolskich Serbow. Stóž tajke ma, njech je přečelnje Serbskej knihaŕni w Budyšinje předa.

8000 hr. so jako 1. hypotheka na wjetše ratafšt. K nowemu ljetu pytaja. Bliže zhonić we wudawaŕni Serbskich Nowin.

Koła za dźěći we wšěch wulkosćach wot 50 hr. **Jan Schlebach** na Mužakowskej drózy 4

Wšitke picowadła **Žitny dom w Kamjencu** wotnožka w Pančicach

Našim serbskim dźěćom jako hodowny dar **rjane wobrazowe knižki**

Mamy na składze:

Sešerjawka	20 pj.
Pěknych dźěći wjesele	25 pj.
Pěknych dźěći wjesele, kart.	30 pj.
Nawka: Kocor ćehnje na hońtwu	60 pj.
M. Nowak — Nawka: Dźěćatka hladajće	180 hr.

Smolerjec knihićišćerńja w Budyšinje

přiloha k čísłu 291

SERBSKE NOWINY

Pondźelu 15. decembra 1930

Budyšin w muzu swjatočnu adwenta.

Je ranjo. Cyłmnota wupina ju nad městom. Tajmnje wabrynjuje hłabe šmuklešćiho katafalkowu stare twarjenje, wóze a Boże domy. Tu a tam chwata někotry na hasto pěški, pak z koleskom, ju šlubowiśći wob rózk a hołom kaž ježin. Maćerske khwata je žiwotnu nadźiju wobkatarjeli, so by je dowěrliwa do dźěćacheje zahrodki. Luboscheńcy, zabłyšćotanje wókkowo, durje ju wotewrja a zaklinkanje, dźeń dźała žada swoje prawo — teš wot tudyše maćerki.

Tajnotnje pschituleja ju synki šerbskich adventnich chowanych ju swojim k duschi, klinčki zuni swuk hyrglow a Božeho domu katolskich Šeerkow na Kamjentnej hasy. Pruhi šwětła padaju pschez wuske barbne wokna do cyłmneho ranja polmuje: „Pschihotuj ju teš ty na narod Hospoda Sobušnika!“

Dźeń wotmuja se swojim hołkom a haru, wosnje wšeho njesłuchnje do swojich wutrow. Wobkedźbuja ju wowjerjeja, syreny ruja a maschiny w twornjach saschumje kaž howorjany wótr swoju njesmilnosće, swój wojowanišwa pschećiwo cžłowjeskej mozy.

Dźeń nakhila ju k wječerjej. Nowe žiwenje wotmuja — advent stupi do swojeho prawa. Z tajnej mušu w sebi khwata jedyn nimo druheho, słubi ju tu a tam a wuzi ju se wschelakimi rjanymi wězkami. Wukładne wokna łupaju ju w morju šwětła, pschiwableja, zakusaju stare měšćanzko do woneho wobrasa, kiž tak cžasto mokri z barbiznom na tkaninu puta, so by nas wobras wotkhował. Starschi maju khutne, rosmyšlowaje mjeswasche, dźěći pak pschitiskuju swój maly nóšt ke schłeńcam wulkich woknow a ju žiwi — w raju swonow.

Mjes radnizu a Pětrskej zyrkwju, na seleninowych wulach stoji wubłoti hodowny schtom sa wschich. Swětło šmukkow fakultuje zylu wokolinu. Hodowne špitwy sachmaja pod schtomom a wuklinčka do cžłowneje nozy. Stari a młodši ju sabyli na hołk cžasa, jenički ju jimi w kulku adventa . . .

Swuk swonow jewi pschilhad nozy. Budyšchin holuje ju k nětrej. Wožamocži! Sasso jedyn dźeń bliže k howniczy, k šwjedženej luboscze a potajnosce.

Tajnota wupina ju wschudze. Kóždy ma swoje potajnstwo! Njesahdźimy pak teš na tych w murjach naschego Budyšchina, w kotrychž domach ju schěri nusa a hlad. Teš tu budu šwjaty advent cžasa pschihotowanja narodu luboscze!

Wowka při woknje.

(Wobraz se wopy.)

86 lět je w nasmynuku swjata. Pomnjesce jej, kak wyscha staroba to je. A pschi tym nawoczuju njerrjeba. Něchtožkuli je ji dobre wocži sawidźał. Dźowzy njeje hubby jasne, cžeji sapschah tamle pschi sadnich polach dróze, ale wowka jón snaje. Zyle wótrje to hišcze wi. Ale hewak wschak cžełne mozy trochu popuschcežeja. Kelko lět je tola w hospodarstwje pomhała, někto pak wjacy ju njesdże. Je ju na swój wumjenk sesahnyła. Srédka ju nětsle wonka widźischi.

Nasch jedyn žej myšli, so je tajkej starej wowzy — wšelkosći hižo ju w sasnich létach wowki — cžas prawje dołhi. Hdże teš to! Nastajnje ma něschto ke kramoscenju a pipjenju a w kaschcežkach hujto ryje a pyta. Nas proje mužiu staru šuknju, płata žej nohazjy abo schije žej ju.

Hdyž nicžo dale sa dźělo nima, žudnje ju do połstrowaneho stola. Pschi wokuje je jeje najlubschi bleżk. Wottud widźi do jahrodži a też, schtoż ju na puczu stawa. Najprjódzy wosmje žej łapku a wótrěje wokno, poczi ju tżerko. Pschi tym njeje to smutkowne, ale wonkowne. Lute maliczke puchetli, krjepli. Hlejcže, kak dołho tajka krjepka wiža. Ale nadoso kaž „prispraji!“ kula ju po wokuje dele a pisches puczik, kiž je sawoskajila, może hižo płowowy kolik widżeć, hdyž jene wócžko sacžini. Nó, to žej smutkowne wokno wotwjerci, ju może šwonkowne wótrěcž. Soj wschak, dwoje wokna su nětko schwarne, wordźerkuja synnu.

Po žwosim waschnju je wótrěje. Dokelž nicžo njeje njerodniscže — to hižo jeje macž nastajnje prajesche — hacž hdyž ju wokrjaze rózki pramje njewótrěja. Aha, wrobliti ju hižo sasso w sahrodzy. W prjedawschich mjedyh letach njemérjesche tute šwérjatka rady. Dźensa wschak žej je lubicž da a dopomni ju pschi tym na špěwcž, kiž je pola njeboh kantora nawuka:

„Sady naschej kólnje wrobliti wuwja,
Na hłabe žito a na bura žwarja.“

Sso wě, wrobliti chzedża też žiwe bycž, hdyž tu ras na špěwcže ju. „Prrr!“ — precž ju, kaž by ś cžapu wo sejcžu dyrił. Łapa na wokuje je dreje jich wucžerka.

Pjecz njemérjesche pospadsicho žedži wowka w stole a ma někto cžisty, jasny wuhlad. Schto dha na jene tam pschezo hladasch? Ach haj, byrnjez ś hólzy wokomik jedyn auto abo néschto druhe napadne njebyło, tajka stara maczerka ś zyle druhimaj wocžomaj hlada hacž młódschi ludźo. Widźi ś najžnadnischeje wežki wschu mózne. Wjerschej Wittkawschk to je, kiž tamle ś kjejschkom na sahrodnych sielkach klepoze. Najsterschu dże ke klamarjej. Nadźijomnje nima pjenjez w kschiku, hdyž takle tam a jem ś nim cjumpa. Stónczinje je sjhubi, tón wjedrowy khadła. Na, ledźonje sghladuje, hacž je tola sjhubił njeje, hewak dyrjał tola dawno sajo wrócžo bycž. Mój bożiczko, mój bożiczko, hsłeże, njepschichódżesch dha sjoro najpjerw?

Na wsche schtwórcž hodźiny wowka njemérje cžaka. Kaž by kamjeń wot wutrowh ji je wotwalił, hdyž widźi hólczka we wjeseżnej myšli ju wróczież. Nó, tak je derje, dha je tola sjhubił njeje, hewak by płakał abo je pytał. Tajstle wulki hólz hižo! Skoro ja mózne nimasch. Kak dołho je, hdyž nan jako tajši hólczeż tu nimo běhasche. Zyle derje móże žej nana jako hólczeża pschedstajlicž. Se Welżej Katu žo wożeni. Nó, cžakaj, najpriedy bjerze žej Kuschkez Marju wjak. Ta pak w mlodych létach žemrě. Haj, tak to bě. Potom hakle žej Katu wsa. Kello holzow pola Welżej hnydom bě? Cžakaj, kelko dha? Haj, zyle prawje, schtyri jich bě — Marja, Lejna, Wórscha a Gusila. Nimale zylicžka hodźina bě saschka pschi wobsedżowanju Wjerschez Wittkawschka, kak bě ke klamarjej schoł a wot njeho.

Njeje to tamle sajo nas hadlump? Sso wě. Najpriedy dóńdże žej ke Klimantezom a Kralezom a potom dojedże je žwojim pschikuhnym wotkyżkom dale a sajanje tu lebjeńka. Khóts draczi, ma zyle nowe sadue koleso. Te je něschto hądnje płaczijo. A stary bocjepak dyrbi synnu mrěcž, hdyž takle zyliczki dżeń na dróhach a puczach sjeji. Te por krocżeli, kotrež tam a sem cžini, schto to je, pschi tym so robobe itocžo tola njesbrěje. Hadtumpowa žonc je hižo też njebohu. Wjele wschak po njej sdżedżił njeje. Wón ma też hižo schedżiwe wloży a drje też dołho wjazy cžiniez njebudże. Nunje tak dryjoze kaj jeho nan, tón mały schowizny nuzjt. Schto dha je tón kust cžłowjeskeho žiwjenja? Sa wokomiki, mohł rjec, su khżeżatki nimo a hižo stupi nowa generazija na nasche městno.

Mě wschak, kajsej wowzy njeje cžaż pschedołhi tu žedżo pschi wokuje. Nastajnje je něschto k widżenju a k rosmyslowanju. A byrnjez něktaka kokoschi była, kiž tamle uje abo łopjeschko, kiž je na knischwinje hischcze wihajo wostało. „Sčmój žołtje, moje łopjeschko. Naju žiwjenje mamoj sa žobu, wihamoj tak troschku hischcze na schtwanje žiwjenja. A ty, moja miška, so psches płót tkżeżiš? Chżesch hižo na wrobliti tkakcž? Och, ty hłupe sloczatko, pohadnuj tola žaneho njebudżesch. Wrobliti wschak njesche njesłu.“

A njeje-li runje nicžo widżeż, wowka wschak je žwojeho wokujeschka tohodla néschto widżi, hdyž w žwojim połstrowanym stole žedżi. Pschego sajo cžahnu wobrazy ś jeje dołheho žiwjenja psched jeje duchownym wócžkom nimo. Tak jasne a wérne, kaž by ju wschitko hakle wczera stało. Druhdy ju pschi tym pohnjeuknje, druhdy pak sajo kula ju žyssa ji po lizomaj dele. Jeje žiwjenje bě wschu druhe, jenož niz medlisanje.

„Nó, maczerka, žydži so bliže k cžopłym kachlam a njeżekaj natrajnje pschi symnym wokuje“, pschijidże Marjsida, jeje džowka, nuts. „Hladaj jenoż, kak symnej ruzy sajo masch!“

Ale ně, žwój najlubschi bleżk nocże wopuschczież. Jeneho dnja, hdyž džowka wjeczerjecž pschijnjesze, njewotmołwi ji wowka nicžo, žedżo w žwojim połstrowanym stole pschi wokuje. Tak mjeżeżo a cžiłobe, kaj tamle wołożene łopjeschko na knischwinje, je też wona nżotre njemérjschiny po tym se schtoma žiwjenja wotradżiła. „Cžakaj, łopjeschko, pónbżemoj hnydom hromadże naju pożledniu dróhu“, běchu jeje pożlednje słowcżka.

Budyske-Rakečanska autobusowa čara.

Wot žoboty 13. dezembra 1930 žo na Budyško-Rakečanskej statnej autobušowej cžarje jěšny plan takle pschemjenši:

1. Wot **pondżele** hacž do **pjatka**. Omnibuš, kiž 17,56 hodź. ś Budyschina jěžoši, jěžoši pschichodnje jenoż hacž do Maleho Wjelkowa (hospjenz „K bratrowskej wodzie“). Wón potom sajo 18,12 hodź. ś Maleho Wjelkowa do Budyschina pojžoże, hdżeż 18,26 hodź. wojžże. Dale žo sajmnu nowy wóz ś Budyschina do Rakez. Tutón wotjžoże wot Budyskeho dwórnischcža 19,45 hodź. a pschijžoże 20,55 hodź. do Rakez.

2. **Sobotu.** Sajmnjenu, horjekach najpowmnjenu wóz, jěžoši ze žobotu. Nimo teho pak žo žobotu jěšny plan takle pschemjenši: Wóz, kiž dotal 6,15 hodź. ś Rakez wotježże, pojžże pschichodnje hakle 6,40 hodźin, so 7,25 hodź. do Budyschina, k Serbskemu Domej, pschijžoże. Do Cžorneho Hodlerja, Mikez, Sarżeja, pojžże **wóz** hakle 7,28 hodź., so omnibuš 8 hodź. se Sarżeja wotjžoże a 8,31 hodź. do Budyschina pschijžoże.

Nowe jšdne plany su pola wjednikow darmo dostacź.

Skónczinje pokasamy na sežžkowoje nawrócžne jšdne płacżijny:

S Budyschina do Rakez a nasypjet 1.60 hr.
S Budyschina k Holeschowskemu puczej a nasypjet 1.30 hr.
S Budyschina do Nowoje Wsy a nasypjet 1.40 hr.
S Budyschina do Njeswacz. a nasypjet 1.20 hr.
S Budyschina k puczej do Maleho Holeschowa a nasypjet 1.20 hr.
S Budyschina k Luhowsko-Khażowskemu puczej a nasypjet 1.10 hr.
S Budyschina do Cžorneho Hodlerja a nasypjet 1.— hr.

Židźske w Indiskach a pow'schdy.

Žida bě hižo znata ludam starowěka. W Starym Zakonju namakamy hižo spomnjenki wo pisanych sukenjach, kiž běchu, po ménjenju někotrych wukładowarjow, židźane. Citamy tam „A Israel (Jakub) lubowaše Józefa prede wšitkimi swojimi synami a sčini jemu rjanu pisanu sukenju.“ a dale čitamy druhdże „slékachu jeho tamnu dołhu a pisanu sukenju.“ Podobnje čitamy tež w knizy Ecechiela: „Tak sy wupyšena ze złotom a ze slěborom a woblečena z drohim płatom, ze židu a pisanym płatom.“ Židarja wopisuje też Aristoteles we swojej „Historia Animalium“.

Prěni kraj, w kotrymž započachu židu zhotowić, běše Khina. Wottam so židarstwo dobywaše do Indiskeje, Persiskeje, Arabskeje a potom přez Grekska do Roma, hdżeż bu židźana drasta zdobom wulka móda mjez romskimi žonami a pycharjemi.

Spočatku židarstwa wšak wostachu do dženska njeznate. Khinjenjo maju wo tym rjanu bajku. Powědaju, zo bu wěsta pryncesna wot nana na hrodże skhowana. Bě žiwa we wosamoćenju a takle so zaběraše jeničcy z přirodu. Jónu wusłyšeli wona we wajkarju někajke dźiwno husanicy, kiž so tam žiwjachu z liscom. Zadźiwa so nad jich wobžranosću. Z toho časa wona často sedźeše we wojkarju, zo by husnicy wobkedźbowała, doniž tute so njepřemění-hu do dudkow. Měješe nětko za to a chcyše jim wuhotować wulkotny pohrjeb, na kotryž přeprosy swoju družinu. Připadnje padże nětko jedyn tajki zapjatk do čajnika z kropom. Pryncesna so toho dohlada hakle za někajki čas a hdyž wbohe žatko tatom wučahny, pytny, zo bě to nežne, błyšćate přędżeno wšelakeje dołhosće, kiž so zlohka wiješe. Podawši hnydom maćeri zdżěli, kotraž bě žona kejžora Huancy-Ti (2460 před Khr.). Kejžorowa hnydom spózna ważnosć wusłyšenja dżowcyneho. Pod jeje nawjedništwom započachu hnydom sadźić morušnje (Maulbeerbäume) a płahować židaki. Wunamakachu so krosna a započachu židu tkać. Pryncesna rěkaše Si-Ling. Jej dachu přimjeno „Bohowka Maćer Židadakow.“ Z toho časa dósta so židže hłowne městno w khinskej literaturje.

Potajnstwo pryncesny stražowachu žarliwje na kejžorskich hrodach. Cuzbinicy, kiž buchu přijeći na dworje, zadźiwachu so nad překrasnej drastu dwórskich knježnow a knjenjow. Ale podarmo so prócowachu wo to, zhonić, na kajke wašnje so zhotuje tajka błyšćata drasta. Wukraj zhoni wo pokhadże teje tkaniny na dosć zajimawe wašnje. Wésty Hindus woženi so z Khinjanku a tuta, hdyž ze swojim mužom wujdże do jeho kraja, skhowa někotre židaki we swojich wlosach a na te wašnje truhny přepytowarjow na mjezach. Hindusojo wšak njedokonjachu pozběhnyć židarstwo na tak wysoki skhodźenk jako Khinjenjo.

Na podobne wašnje dóstachu w 3. lětstotku po Khr. Japanojo židarstwo wot Khinjanow. Spomina wo tym „Nihongi“, jena z najstarších japanskich krónikow. Japanojo mjenujcy pósłachu do Khiny někotrych Korejskich, kiž mózachu běžnje khinsey a też znajachu khinske wašnja. Tuči dóstachu nadawk, wusłyšeli potajnstwo židarstwa. Wróčichu so do Japanskeje ze štyrimi Khinjankami, kiž na japanskim dworje podachu wšo trěbne informacije a potom lud wučachu tkać. Jim stajachu pomnik we prowincy Secu, kiž so zakhowa na dženšniši dżeń.

Wot Hindusow nawukny też plahowanje židakow Aleksander Wulki, hdyž l. 323 před Khr. wučahny, zo by sej podéisnył Indisku. Jemu ma Europa so dżakować za rozšerjenjo židy. Tuta wšak bě tehdy hišće tak njesměrnje droha, zo ju trjebachu jeničcy na kralowskich dworach. Wožónšcenju drastow cheyše zadźéwać kralowski wukaz Tiberija, tola podarmo. W samsnym času jewješe so na romskich wikach hišće nézniša židźana tkanina z kupy Klos. Hačrunjcež bě płačizna hišće wyša, namaka so za nju tola dosć zajimcow mjez dworjanami a bohačkami. Za čas Justinjana běše žida jenoż kejžorski monopol. Zhotowachu ju jenoż žony w kejžorskim palacu we Carihrodże. Žida so tohdy hišće polěpši z pomocu dweju Persičanow, kiž běštaj dołhi čas přebywałoj we Khinjo a wottam přinjesechu potajnstwo židarstwa do Carihrodu.

Z toho času žida po něčim so dobywaše do Europy. Wikowanje je židu bu zorganisowane w městach Małeje Asiskeje. Wottam so dósta přez Sicilisku, Florenciju, Milano a Bjenatki na zapad a so přecy dale rozšerješe. W l. 1480 steješe tkalstwo pod šklitom Ludwika XI. a tute předprawo so zakhowa wjele lět. Spočatk 17. lětstotka spožći so židarjam wšelaka připomoc a zničenje morušnjow bu kruče khlostane.

W Jendźelskej zawjedże so židarstwo za knjejstwo Hendricha VI. a produkcija so nimo měry pozběhaše hižo l. 1585, hdyž tam přičahnyechu flamscy tkalcy, kiž běchu čekali přeď Španiskim wójskom. Za to židarstwo so njemóžeše zakorjenić w Americy. W l. 1552 spyta drje Cortez, dobyćeŕ Meksika, tamle zawjesć plahowanje židakow a tkalstwo a ze Španiskeje da woscbje přiwjezć morušnje a zapadki, ale hižo za krótki čas zda so toho předewzaća. Bjez wuspěcha běchu też prócowanja Jendźelskeho knježeŕstwa za čas Jakuba I. (1609—1619), zorganisować tkalstwo w staće Wirginija Połnócneje Ameriki.

Z čim so zabawić na dołhich zymskich wječorach?

Syma je sočasnyła do kraja. Njepuščeži wjazy bura won na polu, šmuta jeho doma. Pščihichče žu te dołhe žimne nozy. Wonka wětrej hólzy haruja, dźiwi hajnik jeđži, symine mjetele lětaju, mrózy schcejspaju abo deschczik schnórki pschedže. Na kóždy pad je rjeschcho nutska za tachlemi. Jenož, hdyž njeby bya ta luba wostuda. To je druhdy tak, hacž žo mucham na scénach syma. Schto ma bur czinicź?

Jony hej skerje radu wedźa. W hospodarstwje hodźi žo pschezo nješchto paracź a bertlowacź. Słónczanje žu tu hischcze pschasy. A hdyž kolwroty wjazu njeschwórcza, tam žo pjerje dreje. To je dosć sabéranja za hibicźiwe ruzy a — jasyki.

Ale bur?

Sebuzod pschikhadźa na wjeczorki. Powédaju, nuudruja. Wo politizy wšo. Hacž cźi „Nazi“ hischcze bóle dobudu? Hacž budże wójna i Polakami? Wschak Němzow sašo koža žiwjerki! Ale nź, f politiku, to też nicžo njeje. Wšo wam žo jenož rozhowóry a nic wjacy wjazy wjeđoji, hdyž myślicź na bolschewikow a „tschižerjow“.

Potajkim, downa je wostuda.

Tuž dže bur do korczmy. Tam namaka wjazy tych, kotrychž je wostuda dołhich wjeczorow howila f domu. Tam nétko žydaju cźi mokri bratrja, pschilinjaju žuchim cźirjewam a schkleńczkuja, schkleńczkuja. Hdyž žu dosć cźitkeho trubili, wénuja žo druhemu sabéranju. Karty plazaju. S tym žo cźaš skrótschi. Traje to druhdy do ranja. Potom žo hracźk domoj mota f polnej hlowu a prózdnej móschnju. A žona schcejowka — a to f polnym prawom.

Haj, schto dha cźinicź na tych dołhich symitkich wjeczorach?

Proschu waš, wém cźi jara dobru a pschijomnu towaršchku, kiž cźe tak derje sabawja, so ani njepytnjeschi, kak hodźinki létaju. Wém cźi jara lubu a duschnu pschecźelku, kiž cźi njeda ani khwile myślicź na wostudu, ani na politiku abo podobny njerozum, ani na korczmu, paneż a karty!

Tuta towaršchka, pschecźelka je kniha, dobra wužitna nit'a!

Haj, dyrbisch cźitacź!

A masch žerbšk cźitacź. Hlej, žadyn poš njejspéwa, ale schcejowka. Žadyn schkwarończk njerjehoge ale tridluje. Kóždy njech to žiwoje haji. A my hajimy žerbšce. My hajimy žerbšce cźitanje.

Cźitajch „Sserbšce Nowiny“?

Haj, to je pékne, ale mnohemu to hischcze doržahacź njebudże. A k cźomu dha mamy žerbšce knižki.

Njeschči ani, kelko jich je? W žerbšcej knihatni we méjeje maju wschě polzy pokne tajkich žerbšich knihow a knižkow. A tady na składje maju jich hischcze wjazy. Sšu wschitko dobre wézy. Njeje to žadyn njewuschny czapor. Njejžu to zane braki.

Praj, chcesch ty, so bychu te žerbšce knihi tam žo walale sapróschene pp wolzach? Hlej, wone chzedža k tebi, chzedža cźe sabawicź, chzedža cźe powuczicź, chzedža cźi nischto powédacź, radźicź, cźe rosnjeselicź, sahnacź cźi wostudu. Wone na tebje czakaju. Czohodla žo dlisch?

Sserbski buro, cźitaj žerbšce knihi!

Niž jenož buro! Smaju mnoheho žerbšceho wucźerja, sararja, kiž ma drje polzy pokne némšich knihow, ale žerbšich knihow ma žalostnje mało. To je po prawom haiba. W pohlednim „Pschedźenaku“ je sapiš žerbšich evangelskich wucźerjow a fararjow. Njechaju žo praschecź, hacž ma kóždy w kamerje na pschikład „Sserbšiy rjekowje“ wot Salčkeho abo „Sserbšce wobraski“ wot Cźerneho abo žerbški katechismuš: „Wyšk a styst“ naschcho Cźišchinskeho.

Sserbja, waižcy žei bóle dźela twój, cźi žu za wam dźélali! Kupcze a cźitajcze dźela naschich spisacźelow a pšajnjerjow!

Lud, kiž njecźita, wohlupi, wotemrjeje.

Tuž cźitajcze žerbšce knihi!

Njesmajecźe-li je?

Sserbška knihatnja w Budyschinje wam rady spožcźi darmo sapiš wschčch žerbšich knihow.

Zajezdoženja na drózy.

Schtwórtk wjeczor poda žo wobšedžeŕ młyna Nowak f Chójanow je swojim motorsčim kolom do Hródka. W mésece hóschče pschi kurjatoje hubjenje widżecź. Nowak nošy nawocźi a jédżesche hižom tehodla kedźonje. Nadobo trótko psched swojim kolom nékoho f ruchnym wosom wuhlada. So njeby do wosa sajał, winy žo na prawo. Motorske kolo žo jemu wobšunyła a Nowak padże a žo cźežko srani. Na nohomaj cźežko franjeneho a se slamanej wobrucźku dyrbjachu jeho wotwjesecź.

W Gerje zhrabny wós dróhowoje żelesniży starschu Żonu a ju kruch žobuwleczesche. Cźežkofranjenu dowjesechu do thorownje, hdźež pak wona bórzy wumrě.

Njedaloko Hofa pschejédże na njeschkitanym pschekhodże rankrowazy cźah cźitowy automobil. Wós f kaschcźom žo cźežko wobschkodźi a do pschérowa wjerhny. Ludźo na šuże do schkody njepschihódźechu. Cźko pschepoloźichu do nowcho kaschcźar a jo f druhim autom dale wjesechu.

Na statnej dróhy mjes Wilsdruffom a Nossenom we Limbachu žo Drježdźanski wožobowy automobil na pjeschej dróhy wobšunyły a do Lipcźansko-Drježdźanskeho khwatneho autobuša srahy. Pschi tym žo wobšhodnemu puczowajcemu noh pukny, schofér pak f lózschim sranjenjom wotenđże. W autobušu žo nichtó njesrani.

W nozy k pjatkej na dróhy mjes Reichenbergom a Moritzburgom pschekuwy Geißler f Radeburga je swojim automobilom do schtoma a po brjoh dese sajédże. Wón žo powrócźi a 41 Lštun Geißlerowu mandżelsku satłócźi. Geißlerej žo nicžo njesta.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Ernestina Richterowa rodź. Reihmannej we Budyschinje. Khowanje budże pónđželu popołdnju w 2 hodź. wot Tuchorskeje zyrkwje. — Emma Englertowa rodźena Rischkez w Kamjenej pola Rakeź. Khowanje budże jutšischu njedźelu popołdnju 3/4 hodź. wot žałarowańskeho domu.

Hospodarski rozhlad.

póndźelu 15. hodownika 1930:

Barlinska burza zyje jeslabjena sahnjenu žobotu posledni tydźeń słónczi. Kursy žo dale snižowachu. Hinak bé na wikach f dolanymi a rentowymi liscźinami. Tu kursy postuwowachu.

Prodktowe wiki cźichu sahnjenu žobotu slabe. Inicźny placźišna rožki žo 10 pf. po zentnarju sniži. Sahnjenu žobotu placźesche zentnar

w Barlinje:

12,05—12,15 hr., rožli 7,70—7,77½ hr., nalétnjeho jecźmjenja 10,10—10,95 hr. nasymkeho 9,50—9,70 hr., wowša 6,95 hacž 7,20 hr.,

w termijowym wikowanju:

za dezember: pschenicźny 12,87½—12,90 hr., rožli 8,76¼—8,75 hr.,
za měrc: pschenicźny 13,45—13,47½ hr., a rožli 9,18¾ hr., wowša 8,32½ hr.,
za mejn: pschenicźny 13,92½ hr., rožki 9,50 hacž 9,47½ hr., wowša 8,82½ hr.

Sswinjaze wiki we Wojerezach.

Na žwinjaze wiki we Wojerezach 13. hodownika bźchu pschiwjesli 310 prošatow a 5 bźhakow. Kupcy bźchu wobhladniwi, tola njewosta pschewjele sfutka.

Wone placźachu:

prošata:	
4—6 tydźenske	12—18 hr.
6—8 tydźenske	18—22 hr.
8—10 tydźenske	22—25 hr.
bźhaki:	
3—5 mšačzne	40—60 hr.

Pschistajeja.

Wuczobnika dejerskeho, dejer Lasal na knježim dworje we Skaskowje.
Wuczobnika pschekupskeho, Ihka w Biskopizach.
Wuczobnika pjekarskeho, Hantzscha w Biskopizach, Budyska dróha.

Kupuja:

Kruwu do cźahanja, wažokobuczelnu, młodu, žylnu, bjes smykow, tunjo f privatneje ruki, Mérczin w Bukojnje pola Barta.

Na pschedań:

Koń, zentrifuga, butrobaž, Neuhammer w Mézizach.
Sěno, 17 zentnarjow, a plachtaty wós, w Wjedrusku cźišlo 17.
Pjerjnik stróž, w Budyschinje, Jauenowa haža 71.
Pjerjo njedrjene, Püschel w Kschiwej Borschcźi.
Pjerjo njedrjene, a drjene, knježi dwór w Huczinje.
Gramofon f tacźelemi w Budyschinje, Lahoda a Schäferowej haži 21.
Gramofon f tacźelemi, w Budyschinje, Lahoda na Schäferowej haži 21.
Klankožiwadło, w Budyschinje, Drježdźanska dróha 21.
Kuchinka f **meblemi** (hrajka) a konjeńz, w Budyschinje, Sadna Bohata haža 16III.
Wós klankazy w Budyschinje, Löhrska haža 24 I na Lwo.
Sšudy benzinowe, 7, Jahn w Budyschinje, Wjeleczanska dróha 46.
Ranza šuproschna, w Radworju 69.
Bycźk a witki, kralowski młyn w Delnjej Kinje.
Bycźk létny, Barthel w Dobruschi.
Kóń 4½ létny, knježi dwór we Lomsku pola Minakala.
Sklona, wowšna, a plumy, w Wětschezach 11 b.
Wěhakaj w Nowej Wjesy cźo. 8 pola Kamjenza.
Kschidło w Budyschinje, Paulijowa haža 7 delka.
Zytheru hušlazu w Lubiju, pschi sporsčim namésće 1.
Kruwa f cźeleczom, wyšokobuczelna, w Dobruschi cźo. 9 a we Wulkej Dubrawje 3, w Zelenej cźo. 10.
„ wyšokobuczelna do cźahanja w Budyschinku 39.
„ wyšokobuczelna, we Lahowje 15, w Wětšynzy 9, w Plušnikezach 8.
„ wyšokobuczelna, w Cźachorezach 6, we Worzynje 23, we Wukrancźizach 6.
Lokomotiva elektr., hraika, w Biskopizach, Augusta kralowa haža 21.
Parnik, hraika, Schneider w Malym Wjelkowje.
Parnik, w Budyschinje, Schliebenowa haža 2.
Khabat, cutawy a wojerski mantl, w Biskopizach, Zyrkwinska haža 6.
Prochžribat, hólczazy mantl, w Biskopizach, Nowomě schcźanska dróha 39 delka.
Sofa w Wětej Wodze, Srjedźna haža 5.
Kino, hrajka, w Budyschinje, Carolina haža 13, sadu dom po 1 poschodże na Lwo.

Drjewowa awkcija

na Hrodźerjańskim rewěrje wutoru 16. 12. dop. w 1 hodź. w Jurakez hoschczenzu w Hrodźischcźu:

60 mtr. palneho brjewa, duby, lipy, khójny,
70 brézowych dołhich hromadow,
12 hromadow walczkny, dubowoje a wjerboweje.

Płaczizny za Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wollowe symjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg.

Płaczizny po złotej hriwnje

	13. 12.	12. 12.		13. 12	12. 12.
Pšenca	241-243	241-243	bumy	17-18,0	17-18,0
rožka	154 155	156 58	woka	18-21,00	18-21,00
naz. jačmjeń	—	—	módre łupiny	—	—
nal. jačmjeń	2-2-219	2(2-23	žołte łupiny	—	—
wowa	139-144	139 144	seradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	9-9,90	9-10,00
pšeńč. muka	29 56 7	29 56 7	lany wósušk	15-15,50	15-15,50
rżana muka	23 : 6 7	3 27,0	ocon. melasa	—	—
pš. wotruby	10 10 25	10 10 4	běrnj. kruski	—	—
rżane „	9-9,50	9 9 50	syno, 50 kg	1,80-1,70	1,80-2,30
raps	—	—	rżana sloma	0 70 0 80	0,75-0,85
bróch. Viktor.	24-21,00	24 31 0	pšeńč. „	0 61 0 7	0,65-0,75
lane symjo	—	—	wowsna „	0,60 4 7	0,80-0,95
pjeluški	19-21,00	19-21,00	ječna „	0,70-0,80	0,65-0,77

Sylzowaty plun přećiwo skerjedźerjam. Hdyž we Washingtonje, hłownym mésće Zjednoćenych statow połnóćneje Ameriki, sejm wotewrichu, spytachu komunistojo so do sejmownje nawalić. Policija jich z tym wotehna, zo do nich bomby ze sylzowatym plunom třeleše.

Konstantinopel. Njedawno tam strašny woheń wudyrì. Tutón zniči 400 domow, wjele wosobow w plomjenjach kónc wza.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wadawarni 1.20 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1,61 hr., pod křižn. zwjazkom abo do wukraja zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšeny płaćiwo sćěhowkam čěłneho znjezdobženja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje přinjewěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjenja tuteje banki kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 292 — Budyšin — Wuterу, 16. decembra 1930 — Bautzen — Lětnik 89

Socialistiske přećiwnistwo přećiwo ratarskemu programej.

Po žadanju „jelenje fronty" je žo do nusowego wutała němšteho prezidenta tež rýšowny sakoń pschijał. S nim dyrbi žo **wjetsche wuziwanje rzaneho khleba dopieć.** We debatach němšteho rejzma su socialdemokratowje namjetowali, so dyrbu žo ważne dźele tutoho zakonja wotstronić. Tele namjety su žo wubjerkej hospodarskeho plana pschipokłałe, kotryž je žo někto z nimi sabérał.

Po dźěšchim rozprajenju su žo *tele* namjety we twjerku pschijałe. Po socialdemokratiskim namjecze dyrbi dowolene być, rožku hač do 70 prozentow mělo hač do 60 prozentow wumělcy. Dale dyrbi dowolene być, wulki pschenicžny khleb sajo pjeć a žo sakasacz, k pschenicžnemu pjecžwu bérnjazy ischterku pschibrać. W hosćenzach, korcžmach a jedźernjach dyrbi sajo dowolene być, hosćom pschenicžny khleb podawacz.

W poknym němskim rejzmje mója žo tele wubjerkowe wobsahnikowje hałe w februarje wuradźeć a pschijeć. Snajmjenjscha hač do toho czasa postajenja nusowego mukała płacza. Prasча žo, hač je žo też w poknym němskim rejzmje sa socialdemokratiske namjety wjerschina nadeidże.

Hromadne protesty přećiwo zakazanju Remarquoweho filma.

Wójna wo Remarquowy film hrozy žo swiwa rozpaczć. Offensiwa tón króć z druheje strony wuthadża. Swjatk němskotkatneje cžorno-čerwjeno-złoteje thorhoje dyrbješe schtyri hromadne demonstrazije pschećiwo sakazni wotnućz. Jako hłownych rěcznikow pjecz socialdemokratiskich sapódkazow, mjes nimi Scheidemanna, pschedawjeicheho mecklenburgskeho ministerstwa prezidenta Stellinga, Barlinskeho socialdemokratiskeho wjednika Künstlera a sapółkanza Seegera mjenuja.

Filologiske towarstwo za wobmjezowanje filologi u studowacych.

Hižo z dawnych cžasow je na universitach pschewjele studentow filologiju (zuse rěcze) studowało. Poslednje lěta je licžba tajkich studentow pschiběrała. So buchu wschitzy juno do sastojnstwa pschischli, je zyle wusamknjene. Tchodla je wužiwanje pschedbydlnoho sakkeho filologiskeho towarstwa njedyžiwajcy sahadnych wobmyslenjow wobsahnika, dźiwcjo na nusu dostudowanych filologow pola ministerstwa sa ludowe rozwuczenje namjetowacz, so by žo numerus clausus sawjedł, to rěka, so by žo licžba studentow, kotrjz *na Lipšcanskej universicze filologiju studuja, „na cząz"* wobsahnjeschowała. Schórsche pschedbydlnstwo je žo tutomu wobsahnjenju se wschěmi pschećiwnymi jenemu hłosej pschisahnko.

Zane dźewjate schkulske lěto w Prusach.

Pruska statna rada je žohotu wo schkulskich wuchowakach dale wuradźowała. Namjet na sawjedźenje dźewjateho schkulskeho lěta ko wótru kritisowaschе. Pschisponjenjeli k tomu cžinjo, knježerstwowi sastupjerjo spósnacz dachu, so by tónle plan hižo spuschćili.

Ludowe pozadanje w Lipsku.

Lipšcki krajny presidium je ludowe pozadanje pschipuschćił, kotrejž su nazionalni socialistojo a ludowi konserwatiwni namjetowali, so by lud wo rospuschćenju sejma rozhódał. Sa sapiranje je žo cząz wot 3. hač 16. januara postajił.

Bullerjahnowe zasudzenje.

Bližšche dny žo rozhódaju, hač nětkrjz sud po namjecze składownika Bullerjahna do toho swoli, so žo jeho khłostanki proczeż wobnowi. Bullerjahn su w decembrje 1925 dla krajneje pscheradу ke khłostarni na 15 lět sahudźili. Wón je pjeza wójnski material, kotryž je žo w Barlinsko-Sarkstruhetkich industrijowych dźěłarnjach khował, internacionalistowanej kommunistiji pscheradźił.

We hłownym sudnistwie jedinaciu su někotri zwědzy wuprajili, so su Bullerjahna wospjet w blizkosći francowskeho leutnanta Josta widzeli, kotryž je lětdy jako žohusbuisław kontrollowaseje kommunistije w Barlinje pschebywał a je w Charlottenburgu žiwoje privatne wobydlenje měł. Też jedyn privatny detektiw je jeho tam wobkedźował.

Revolucija w Španiskej.

Psches Schpanisku žylne recoluzionarne hibanje dźe. Wulki dźěł schpanskeho ludu žiwojowólneho krala Alfonsa z žylej wutrobu bidźi a sazpiwa. Wulkanow, na kotrejž je žiwjatocžnje pschibanu złožił, stamawschi, kral hižo léta dołho čmój lud potłočežuje a njesakonisny nad nim knježi. Wšjazy króć su dźěle wójsko pytałe, kralowe tyranstwo powalicz, kóždy króć pak su žo tajke thđźi porałyle. Tak je też z pożledním wojerskim spózkom w Jaca było. Wósko ninta dosć throbloscze, žo k sbźěrjanju pschisamknjeć. Wojazy žo boja, žwoje žiwjenje za wuswobodźenje kraja a ludu z muzy tyrana na hrazeli stajicz. Tohodła žo jara prascha, hač budże nětczischе revoluzionarne hibanje tak žylne, so by ludej žwobodu wubědźiło.

*

Njedźiwajcy kralowemu dobrycza nad wojerskim spózkom w Jaca njejsu revoluzionarnjo wotmyslenje spuschćili, żelesne puta roskamacz, z kotrymiž kral Schpanisku w njezwobodźe dźerži. Pónđelu dopołdnja wojerske cztadła nad městom Madridom létajo na wschě kasarny a ważne namješta a drohi cžischcžane proklamazije njetachu, po kotrychž je po zyłej Schpanistej revolucija wudyrila. Revoluzionarne napominanja, kotrež su létarjo wotmjetali, maju hłedowaze wopschijeczе:

Wojazy! Wot sandźeneje nozy je psches zyłu Schpanisku dołho wocžakowane revoluzionarne hibanje pschescho. Wschitzy žebi jo pscheja, kotrejž sa prawdu zadaju. Lud a wójsko stej hromadźe hibanje pschewjedłoj. Powěsče, kotrež je hižo wustajene republikanske knježerstwo wudało, wuspěch potwjerdźeja, kotryž žo wocžakowasche. Wschitzy dyrbja žo hibanju pschisamknjeć, so bychu žo wobydlerstwje wójny sminyli. Jeli so to cžinicze, žebi dźał wótcžiny saklušicze a tonu sadźewacze, so njewinowate wopory padnu. Hdyž pak Waš wascha złabosć a bjeswuměnitosć nadyrjeruje, so bychcze žo narodnej woli spjeczili, budźeze Wy prěnje wopory. Hdyž žo hnydom njepodczišnjecze, budża žo Wasche kasarny sa pół hodźiny bombardowacz.

Létak žo je złowami tónči: „Njech je žiwa Schpanika, njech je žiwa republika!"

S Madrida žo powě: Wotmjetanje létakow nad městom je wobydlerstwo wulzy rosharilo. Najdźiwiche powěsče žo rozscherjachu. Kaž je złyschecz, je 5000 muzi wobhadli létanischcza „K schtyrjom wětram" i roskasowarstwom generala Queipa del Lano a nekotrych offizerow, mjes nimi majora Franca, pschećiwo kralej postanyło. Sbźěrajo žu straznikam połvrowoho składa hrónje sebrali a žu cžekity automobil i bombami pokładli, kotrež žu na nekotre létadła donjeschli.

General Orgaza je i artilleriju do létanischcza sčelecz dał, kotrež potom sa pół hodźiny běhu thorhoj wupowěsny. Queipo del Lano a Franco stej z létadłom cžekałoj. Snate njeje, hač je 100 kanonskich wustrelow, kotrež žu žo na létanischczo wotedałe, žmjerkne wopory žadało. Revoluzionarne hibanje je žo po słaczu z njewuspěchom skónczilo. Wschitzy wjednicy ludoweho domu ju jón wopuschczili, kaž žo zda, dokelž žo boja, so jich zjimaju. Athenäum w Madridze, kotrehož popracžerjka dźěławosej je w pożledniem cžasu derje znata, je žo samknył.

Bullerjahnowemu sakitarjej je žo poradźiło, leutnanta Josta wutkedźicz a žo sa Bullerjahnom wuwopraschecz.

Jost je prajił, so Bullerjahna wožobinjy njeznaje a so njeje ani jeho ani někoho druheho w zwosinje wobydlenju w złužbnych naležnoschach pschijał, dokelž je jemu to krucze sakasane, a so w pschedležazym padże njeje Bullerjahn wójnski material pscheradźił, ale zyle druha wosoba.

Njedźiwajcy tohole pschełožlajzeho wuprajenja leutnanta Josta, njeje fo Bullerjahnowemu sakitarjej poradźiło, dozpicz, so by nčuskotatny sud Josta złyschał.

Francowski Locarnski kabinet.

Radikalno-socialistiske nowiny „Republique", kotrež žmědża žo nětkole jako knježerstwowy organ wobhladacz, so *[illegible]* knježerstwo jeneje strony, ale knježerstwo republikanskeje Francowskeje: Nowy kabinet je Locarnski kabinet, niz jenoż po słowje, ale też po duchu. Briand mnjow wokoło žebje widzi, kotrejž budża spramnje wo směrowanje Europy wojowacz.

Poincare re schorik.

Prjedawschi francowski ministerski president Poincare je žohotu schorik. Lékar je jemu wukasał, so dyrbi žo do ma směrom dźerżecz.

Česa přećiwo wójnskim filmam.

W Cžěskoslowakskej budże žo w blizschim cząsu Remarquowy film spředstajacz. Spomnjenja hódne je, so „Venkov", organ cžěskeje ratarskeje strony, kotrejž wot jchěcz lět wójnski minister pschiłukscha, sa to wustupuje, so by žo Remarquowy film sakasał, dokelž žo z nim wojerschi duch kasły.

Sa to je liga prawow cłowjeschwa w Cžěskoslowakskej protektorat Remarquowcho filma „We wjeczorje nicžo nowcho" pschewjesła. W Prahy po wón tónzu tydzenja prěni króć pschedstajzi. Chzedża po možnosći filmi we wjele městach pokasacz.

Italske nadm„ele leczenje do Ameriki ƒo wolterczišo.
Wulecźenje dwanaczе italskich wójnskich nadmórskich lekatdkow do połodnischeje Ameriki je ƒo dla hudjeneho wjedra wotstorczilo.

Jendźelski wójnski dołh w Americy.

Jendźelske knjeżerstwo je wczera pokładnistwu Sjednoczenych statow połnócneje Ameriki na podłožku dojednanja wo wójnskim dołhu połkórtun ratu 94 390 000 dollarow wuplaczilo, kotrež ƒu k wotplaczenju a k sadanjenju jendźelskeho wójnskeho dołha postajene. S tym je summa, kotraž je ƒo Sjednoczenym statam wot sakoženja jendźelsko-ho dołha saplaczila, na 1 285 750 000 dollarow frosila, ƒ kotrychž je ƒo 202 milijonow dollarow k wotplaczenju zaostało. Wschón dołh hischcze 4 308 milijonow dollarow wuczinja.

Wuhnawanja w Ruskej.

S Moskwy ƒo powe, ƒo je knjeżerstwo poslednjej dwe njedźeli 380 ludźi do Sibirskeje wuhnało, dokelž ƒu pak pschecziwo kommunistiskemu knjeżerstwu dźelali pak hischcze pjenjesy hromadźeli.

Pschizahanje do Brasilskeje ƒo sakasało.

S Rio de Janeiro ƒo powe, ƒo je brasilske dźelowe ministerstwo ƒ wukasom sakasało, jene lěto wot 1. januara 1931 do Brasilskeje pschiczahnjecz. Wunasacze dyrbi ƒo jenoż ƒ wukrajanami cźinicz, kotrež ƒu dźelowe kontrakty podpisali.

Ze Serbow

W Budyschinje, 16. dezembra 1930.

— **Wo njedrje.** Schleniza stuwa dale na rjane. To ƒe nam ƒe ƒnomienjom, ƒo wyschina ƒ dołheho ranja na mozy dobywa. Wsedrakrije nam rosprawnja, ƒo nižina ƒ dołheho wjeczora ƒo skrize wuczehnje. S połonja pschikhadża mała nižina. Tuta móże nam, je-li nasche strony pschecziehnje, šneh pschinjesez. Wiele ƒnamjenjow na to pokasuje, ƒo ƒuma do kraja stupa. Jutfje hrjedu je kwatember. Sčłonczko ikhadża 8,09 hodź. a khowa ƒo 3,44 hodź. Mžčzačk ikhadża rano 5,12 hodź. a khowa ƒo popołonju 1,46 hodź. — Wczera wjeczor we 7 hodź. barometer 737, hygrometer 0, thermometer we dnjo +5. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 741,5, hygrometer +2, thermometer we nozy +1. Wuhlady na njepschenknjaze wiedro.

— **Njejnaty wobschudżet ƒ new nami.** Snowa ƒo na to pokasuje, ƒo nowinowy wobschudżet, kotryž njemuje ƒo Theodor Mangler a wudawa ƒo ƒa sastupjerja Wrótslawskich ƒudnišskich nowin, dale po kraju puczuje a bžčloptazym posticzuje rosnoschowanje njenowanych nowin ƒa stajenje 6 hriwnowskeje kawzije. Mangler nima możnosci, obžloptazym sastupkom wobstaracz, jenu jedna ƒo jenoż we to, njenowane kawzije dostacz. Wopisanje wožołow: 40 hacz 42 lět stary, nžhóže 1,75 m wulki, ƒuchi, schwižnu, czinnoblečkowany wobsez, nožy ƒo ƒe czornej abo brunej aktowej toschu. Hdyž ƒo nžhóže jewi, prošy ƒo wo hnydomne sdźelenje Budyschkemu kriminalnemu wotdźelenju, telefon 2802, abo najbližschej żandarmerji.

— **Rothroma je sastała** mjes skotom žiwnoschežerki Marty wożenjenej Petzoldowje w Kinczu pola Halschtrowa. Pschikasane sawjeranške naprawy ƒo sčžhnu.

— **Mandźelska a ferualne radupodawanje.** Piatk 19. dezembra 1930 pop. wot ½5 hacz ½7 hodź. smeje knjes prof. dr. med. Fetscha ƒ Drježdżan w domje wotrjeżenoho ƒwjasta w Budyschinje na Tšlanšker drohy 5 mandźelske a ferualne radupodawanje, kiž możeja wschitzy wobydlerjo mešta a Budyschkeho wokrjeża darmo wužiwacz.

S **Bukez.** Wczera wjeczor kontrolowachu żandarmojo nimo ƒpožeze auta a to tkžtro kruże. Běchu ƒo w tjoch ƒkupinach ƒetkupali. Pschez wupruhowasche khwatnosez jžhy, dalscha wobžwětlowasche ƒadnje cźišło autow ze ƒwětłomjetakom a je-li njeběchu nješto w porjadku, tak tśecza ƒkupina ƒe ƒnamjenjom cźerwjeneho ƒwětła nuteczesche k ƒaſtaczu. Pschi tom nkotružkuli njeporadu wotkrychu. Taka kruta kontrola je wžło autarjam njeluba, ale w ƒasinje ƒjawneho wobkhada jara nuſna. Mnoho njeſbožnow nastanje pschez njeporjadk abo pschepschimu jžhu abo druhe njewobkhędžowanje wobkhadnych ſakonjow ƒa ƒamožkładka.

S **Hodźija.** Sandźeny schtwórtk ſhromadźichu ſo knjeża wjeſnjanoſtojo Hodźijſkeje wołſady w Eignerej hoſcenzu, ſo bychu ſo wo nuſowej pomozy w nastawasej ſymje dorecźeli. Najelacź njepschibódne wjedro a ſ dźela daloke puczе běſche tola 24 knjeſow pſchiſchło. Wobſamknu ſo, ſo najprjedy ſaſadnje kóżda jenotliwa gmejna ſa ſwojich potrjebnych ſobuwobhdlerjow ſo ſtara, ſo pak ſo jako wurunanaſnja zentrale poſtaji, kiž ma na Hodźijſkim gmejnſtim hamcze ſwoje ſydło a kotruž knjes wjeſnjanoſta Lebert-Hodźijſti nawjeduje, a kotrejž dale knjes farař Voigt jako aſtumjeł wołoſdy a knjeni Margareta Kſchižanowa ſ Maleje Prahi jako pschedſydźka žónſkeho towarſtwa a knjeni dr. Wjazzyna jako jeho pokładniza pſchiſtłuſcheja, ſo ſo tak ſhromadne dźeło politiſkich gmejnow ſ zyrkwju ſmóżni. Próſtwy wo podpjeru maju ſo tohodla jenoż na wjeſnjanoſtow jenotliwych gmejnow ſapodacź, kiž ſo we wołſebitych nuſowych padach na zentralu wobrocża. Też ſtórki maju tohorunja knjeża wjeſnjanoſtojo ſariadowacź, ſo bychu ſo ſcźerpjenja a dźiwje ſtórki ſujemóżnje. Sa hodowne wobradżenje żónſkeho towarſtwa, kiž na zyku wołſadu dźiwa a kiž ſo 4. adventa na ſarje wotmeje, ſtara ſo towarſtwo ſame. Knjes farař Voigt wuži ſkładnoſcź, ſo by wo khutrych ſinanznych pomerach zyrkwje roſprawjał. Hdyž pak ſo nij jenoż połsajene zyrkwine dawki, ale też dobrowólne pſchinoſchki wot wſchitkich płacza a nij hakle na tónzu lěta, ale ſo po pſchedpiſanych termijach ſchtwórcźtnje porjadne ſóbraja a wotedadża, potom ſuhé ſo tola wocźakacź, ſo wołſadna pokładniza dopjelni ſadanja, kiž ſo na nju ſtajeja.

S **Cźerwjenych Nošlij.** Sandźeny tydźeń běſche knjeſej Janej Arnoſchtej Kſchižanej, khežerjej w Cźerwjenych Nošlizach, ſpožcźeny, ſo ſmjedźeſche ſe ſwojej mandźelſkej Marju rodź. Petraſchez, wobdataj ſ dźeſcźimi a dźeſcźidźecźimi ſwjedźeń ſtoteho kważa ſwjeſcźicź. Wonaj ſtaj ſwoje mandźelſtwo 9. dezembra 1880 pſched tehdomniſchim ſaſtupnikom w Spytezach naſtupiłoj a buſchtaj 12. dezembra na to ſo w Hodźijſkej zyrkwi ſwěrowacź kaloj. Jubilař je lětdźeſatki dołho na ſelesnizu dźełał, jubilařka pak je ſ dźełom na knjeżim dworje ſ ſaſtužbu ſeżiwjenſkeje potrjeby pſchinuſchowała. Wonaj buſchtaj na ſwojim jubilejſkim dnju ſ mnohimi ſwožopſchecźelemi a darami, tak też wot Cźerwjeno-Nošlicźanſkeje gmejny ſamej ſtojeſcźelenaj a knjes farař Wjeſař ſ Hodźija jeju pożohnowa. Krajne kuſiſtoritwo běſche jimaj ſwožopſchejne pišmo wěnowaka. Jubilař ſteji we 78., jubilařka w 77. lěcze ſiwjenja. Njech je doſtojnymaj mandźelſkimaj pſchecźelnu wjeczor žiwjenja ſpožcźeny.

S **Lnpoje.** Wo nadpadże na blidařſkeho wuczubrika Jenża ſ Kanjenej, kiž pola tudomneho blidařſkeho miſchtra Michałka wukuje, ſo wunoſchuje, ſo je Jenż nadpad wumyſlił. Polizija podawk hiſchcze pſchepytuje. Sda pak ſo wěſte być, ſo ſebi Jenż nadpad wumyſlił njeje.

Se **Suborniczi.** Tudomneho wożenjeneho pſches 30 lět ſtareho dźećaczerja Franza Totolu ſobotu połodniu wrehiny ſajachu, jako wón wot ſudniſtwa pſchipiſ dla ſapaleńſkeje naležnoſcze doſta. Totola, kiž je hewak dołhy a měrny cźłowjek, kuchimu ſłe ſapuſcźi. Wón tak wokoło ſo pjerjeſche, ſo nichtó k njemu njemóżeſche. Ludźo běchu tohodla nuſowani, Budyſku ſanitetnu kolonu na pomoz ſawołacź, kotraž hnydom dweju wuſtojneju mużow pósła.

Předźenak

je lětha wſchitkim Sserbam Budeſtecźanſkeje woſady wulke wjeſele pſchihotował, podawſchi jim krajny wobras jich wyſchſcheho ſararja Domaſchki. Wobras je na woſebje dobru papjeru cźiſchcźany, ſo móże ſo derje wobkukowacź. Sa pak hriwnicźki wobſtara to kóżdy knihiwjaſař. Pſchedźenak je pſchedźecźenym, ſo budża w zyłej Budyſtecźanſkej woſadze protyku kupowacź, jenož wobraſa jich lubowaneho knjeſa wyſchſcheho ſararja dla. Njeje tam tkžki a ſtiwicźki, w kotrejž wón njeby wobył, a do kotrejž njeby rady pohladał, hdyž by jemu Bóh Knjes ſaſy ſtrowoſcź wrócźił. Pſchedźenak ſebi najmutniſcho pſcheje, ſo by ſo to prawje bórſy ſtało. — Knjes wyſchſcheho ſarař Domaſchka je Pſchedźenaſej pſchezo pomozny był, a ſebi jeho dźeło wažił. Sa to budże jemu Pſchedźenak pſchezo dźakowny. Hdy by tola wjele taſkich ſpěchowarjow měł! Potom ſo njetrjebał tak dołho po nozach ſe ſwojim měchom wokoło błodźicź. — Ludźo radźi kupuja, dokelž protyka pola knjeſa Janaka na Lawſtich hrjebjach wjaſy njeſtacźi hacź jenoż 60 pj.

Totola ƒu mjes tym do cźmowneje kuchiny ſamkny a dyrbjachu ju hakle ſ mozu wotewrjecź. Jenemu Budyſkemu ſanitetnikej poradźi ſo potom ſ wuſtojnym ſapſchcźiwjenjom nad ſaſnadźazym dobywej, ſo mójachu jeho do Budyſkeje khorownje dowjeſcź. Totola je hižom prjedy na taſke napady cźerpjeł měł. Wón je ſam ſanitetnik. Hižcźe jako jeho do khorownje wjeſechu, mějeſche wón hižcźe cźerpjeć.

S **Cźornej.** Schtwórtk wotmě ſo honſtwa na Cźornecźanſko-Poſbeczanſkim honſtwiniſkim revérje. Njedźiwajcy njepſchibódneho wjedra ſpotkałachu 9 ſajazow, 4 bažanty, 1 karnikła a 2 ſchkrěkawje.

Ze **Šunowa.** Zańdźeny ſtwórtk wotmě ſo tu honſtwa, na kotrejž ſo 11 trěcźcow wobdźěli. Zatrěchu 4 zajacy a 8 bažantow. Hroznecko wjedra dla běše zaječa kóża mokra a hładka, tak zo nóżachu zajacy wupjerchnyć. Tohodla mnohe dźéry do zemje natrěchu, tak zo ſo woda w dźérach zezhubja a ludźo móża nětko zaſo do ſłanja khodźić. — Zańdźenu ſobotu běchu w našej wſy nowowółby wjeſnjanoſty. K. Handrika ſwoje zaſtojnſtwo k 1. januarej 1931 złoži. K. Bjeńš bu jenohłósnje za wjeſnjanoſtu pomjenowany.

Z **Kulowa.** Khorownja ſwjatcho Wojcecha w Kulowje je ſo za nětkotre měſacy na zwjeſelace waſnje tak ſpěſnje wuwiła, zo je nětko hižo z ćaſami pſrepjelnjena. Dokelž ſo prašenje wo měſtnoſcach dla pſrikhada ze ſuſodnych wuhlowych jamow a ſtajneho naprašowanja, woſebje ſkhorjenych žonow też z dalokoſe, pſreco bóle tłóčeſe, je ſo maćerny dom we Trebnicach hižo do jednanjow dał a wo powjeſtenſkim twarje rozpominał. To ma ſo cźim radoſtniſo witać, dokelž ſo z tym jenož nuzna potrjeba njedopjelni, ale ſo też bjezdźěłoſć w našej wokolinje z wulkeho dźěła wołoži. Nadźijomnje ſo wotmyſlene powjeſtenje zaſo njerozbije na prašenju wo zwjeđženju tréhnych ſrědkow.

S **Błeje Wody.** Jedyn ſ najſtarſchich wobydlerjow naſcheje wſy, nžhouſchi hrabiniſko-Arnimſki murjeſki poKr, Korla Herpin, je 90 lět ſtary wumrěł. Wón bydleſche prjedy w Mužakowje a běſche ſo pſched dlěſkim cźaſom do Błeje Wody pſcheſydliſ.

Jan Klecanda:

Womjelkowy dobry napad.

Se ſpišow: Rjekoju małych romanow.

3] (Pokračowanje.)

Tydźeń do hód mějeſche Womjelka ſobu ſ dźeſcźimi poknej tuju dźéla; woni noſchachu darowane ſchtomiki domoj, kotrychž naliczi ſo wopraſdže do pjecźdźeſat. A wſchitke běchu rjenje ſroſtte, ſchwižne, halaſate, radeſcź na nje pohladacź. Womjelka ſ wobymaj hółzomaj dźéſaſche podſtawki, holczata ſ pomozu maſa, poſtotka a ſłébornehu pěſk poſtorczowachu a poſłébornjachu wſcheſkich ſchtomow. Haj nětotre, kiž nadźeſche ſo Womjelka wožeſe drohe pſchedacź, poſtorczachu zyte wot hłowy hacź do pjaty, kaž w tej bajzy — —

Womjelka, ſo by w Praſy njetrjebał wjele pſchecźinicź, ſrěcza ſo ſe ſomu, jo pójeże hakle poſlednje dny, hdyž jenož pſchekłepani Proženja ſpóſnaja, ſo lětha njebudża ſchtomiki darmo. Ale tu nańdże ſo poſledne dny telko ſnědża, ſo ſo na żelesnizu ſ wjeſbu ſaſta — ſo Womjelka ſhubi wſchu nadźiju, dźeń pſched Patorźizu do Praſki doječź.

Njeſhy khiba najecź ſanje, ale hdże by khudźina na to pjenjeſy brał? Womjelka hjeſ maka ſadwělowa, jako ſo na njeho ſnowa ſhožo wuſmnja. Sſam knjes hajnik da ſa njeho na dworje dobre ſłowo a wuproſy jemu dowolnoſcź, ſo ſmě ſo ſ knjeżimi ſanjemi ſobu dowjeſcź. Miloſcźiwej wyſchnoſcźi wjeſechu do Praſki nješto ſchtuk baſankow a tak ſhy też ſa Womjelku a jeho pjecźdźeſacź ſchtomikow, kiž dohromady njewažachu ani metrak, doſcź měſta —

Swopredka běſche ſo poſtajiło, ſo Womjelkowa też ſobu do Praſki pojéże, ſo by pomhała pſchedawacź, ale dokelž bě na ſanjach jenož měſta ſa dwějoch, dyrbjeſche ſo toho wobdacź.

„Tak, nanko, proſchu cźe, mudrje ſebi ſawjedź! A pſchedawaj, ſa kelkoż ſo hodźi! A njepſcheczinej wſche pjenjeſy, ſpominaj na naſ!“

„Że cźi ſel njeje takle rěcźeć! Ssym dha ja tajki pſcheczinjeſ? A tu jemu abo dwě ſchkleńcźay mi tola popſchejeſch, njewěrno!“

„To ſo wě, ſo popſcheju! Ale w tajkimle wjedrje by drje tola tžiſza cźopleje połiwki lěpſcha była. Ale cźiń, kaž chjeſch! Jenož ſpomjatkuj ſej — w Praſy je wjele ſpytowanjow!“

„Nó, ſa nnje to ſnadź hižo njeplacźi?“ ſebjewědomje pſchi ſebi ſabórcza muż.

„A wrócź ſo patorźizu ſaſo domoj! Budźemy cźe wocźakowacź!“

Wjeſni khudši ludźo wſchak ſo mjes ſobu jara njeksſcha, a tak ſo mandźelſkaj roſžohnowaſchtaj ſ tym, ſo Womjelzyna ſcźini mużej na cźoło kſchižik a dźeſcźi wokoſchichu jemu ruzy, zebro, ſo by jim nješto ſobu pſchinjeſł. — Womjelka, tale dobra duſcha, by ſo knadź druht ras roſplakał, ale dźenża bě pſche wſchu měru ſwožowny a myſlješche jenož na to, kak ma hižo Bożodźeſcźowe ſchtomiki, ſo je hižo do Praſki wjeſe a nětko reka jenož hiſchcze je pſchedacź — —

Kaž bě hižo poſledni cźaſ Womjelku ſwožo pſcheſcźehowało, ſmóżni ſo jeho też w Praſy.

„Cźłowjecze, wy pak macie ſwožo“, powita jeho domowník w knjeſſim domje. „Po zyłej Praſy njeje dźenża hižo ſchtomikow doſtacź!“

„To wſchak hym ſebi myſlił“, wotmołwi Womjelka ſmérom.

„Kak ſcźe ſebi to wy myſlicź mohł? — Ale najebacź, ſcźe tu a je hkowna wěz. Ale mjenje ſchěžkaka njepſchedawajcźe, roſumicźe? — Djerźcźe ſej! A ſo byſcheſe wědźał, ſo ſcźele waſ knjes hajnik, dowołu wam ſchtomiki tule pod wrotami poſtajicź!“

„A kak pak móżu ſo miloſcźiwemu knjeſej wotznnacź?“ podjałowa ſo Womjelka, wſchóm wopojeny ſe ſwojim ſwožom.

„Nó, dajcźe mi jedyn ſchtomik ſa dźeſcźi a ſa to da ſo wam moja żona najeſcź —“

Knjeſſki domownik běſche derje wěſchcźił; wo ſchtomiki poczachu ſo torhacź a Womjelka żadaſche ſebi bórſy po dwěmaj ſchěžnakomaj, a dokelž bě wopraſdže hižo po zyłej Praſy wſcho wupſchedate, ſtacźachu ludźo bjes wikowanja. Wo poſledni ſchtomik dźeſche kaž pſchi pſchepadżowanju — a Womjelka, hdyž bě wupſchedał, mějeſche pjenjes, ſo ſebi je ani pſchelicźicź njeſwěri. Ale ſkónczńje ſo na nje ſmiſi, wuſżupa pjenjeſy na hromadku a dolicźi ſo hacź do dźewjecźdźeſacź —

To běſche wopraſdže ſwožo, wo kajkimż ſo jemu ani wo ſnje wudżało njebě. Skoro zyłych ſto ſchěžnakow! Schtó budźeſche ſo toho tola nadżał! A pſchi tom njetrjebaſche ani pſches nóż w Praſy wotſacź. Do pſchipoldnja bě do měſta dojéł a ſa nějchto hodźin mějeſche roſpſchedate!

„Cźłowjecze, — wy pak macźe ſwožo!“ ſawoła na njeho dwórnik, ſaſtupiwſchi do ſſiwy, hdyž jeho żona poſhoſcźowaſche ſwožowneho doporučerja hajikowego. Runje cźitam w nowinach, ſo je wjeſba na naſchej żeleſnizy ſaſo dowołena!“

„A to rěka, ſo móżu ſe żeleſnizu ſaſo domoj doječź?“ ſawjeſeli ſo Womjelka. „Bóh lubý Knjes to wě, ſwoja żyka fóra!“

Sa hodźinu na to cźerpjeſche Womjelka ſ zylym wotmachom ſ dwórniſchcźu. Mózeſche wſchak hacź do juſtiſcheho doczakacź, potom by ſo mohł ſ knjeżimi darmo domoj dowjeſcź, ale żedźeſche ſo jenoż ſa tym, hacź ſoła ſwojich domna, ſo by ſo ſ nimi podźélił do radoſcze nad ſwojim ſwožom.

S khwilkami duży po puczu ſaſtawſche a da ſo ſ hłowom do ſmědża pſchi myſlicźiży, kak budże żona wożi wwaleć. — A kajke wězy żonje a dźeſcźom ſ Praſki wjeſeſche; też rybu, wopraſdżiteho karpika, kotrehoż bě jemu knjeni portkrowa ſa to darila, ſo bě ji galantnje a pſchipóſnaważyy wubrał najwjetſchi ſe ſwojich ſchtomikow.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

S Wojerez. Hodowny hermant ha bohacze wopytany. Namesta ta hrohi bechu f ludom hacz do wieczora pschepjelnjene. Sonadz tez su pschekupzy spokojeni zo domoj wrocheili. Njedzelu rano mejachmy k pschesklajenju finadnu finjal.

Se Sleho Komorowa. Sobotu popokonju zydomelitny Werner Schwandt pschi hrajkanju do hrjebje wuhlowje janty „Biedrich Ernst“ padze a zo satepi. Dzesiowi towarischoju jeho macz na pomoz sawolachu. Ta pak mozesche dzecko 50 metrow dale morwe wuczahnycz. Tuto hrudne njesboze Schwandtez zwojoju czekzo potrjechi. Jeje sastarat pschedowa hizom tri leta we wustawje sa duchakhorych w Zarowje.

Smertna struchlohra we Wojerecach.

W nozy wot sobothy k njedzeli je zo we Wojerezach smudna zwojbna struchlohra stala. 32letny resnik Juriz Bartels, kotremuz hakle njedawno mandzelska nahle wumrje, je w swojim bydlenju plunowy horlacz wotwjezmyl, jo won a jeho tri dzeczi, 8, 5 a 4 leta stare zwjerezy narazachu. Nahla zwjerez mandzelskeje je drje Bartelsa k tutej sadwelowanskej krocjeli nawabila.

Z Gmejnskeho Ziwjenja.

S Wulkich Debsez. Schtwórtk wjeczor 1/2 8 hodzin wotnje zo w Nachlizej korczmje we Wulkich Debsezach sjawne posedzenje gmejnskich sastupjerjow, kotruz knjes wjesnjanosta Czech nawjedowasche. Wotkebje powita won sastuperja Groza, kiz besche po dleschej thorosczi sazo t prenjemu rasej pschitomny. Gmejna besche hamtske hejtmanstwo prosyla wo dowolnosez sa domjazu sberku. Hamtske hejtmanstwo pak je sberku dla pokiwow a samerow ministerstwa wotpokasalo. Na mesto tuteje sberki stupi sasicka nuzowa pomoz 1930/31. Pola naz ma ju sastaranzi a spomozerski wubjerk pschewjesez. S tutoho zjesnilschcza zo tez nusny namjet dzekonjemejerjow, kiz za zjenjenych 20 hr. a njezjenjenych biesdzelnych 15 hr. hodowneje pschipomozy zadasche, wotpokaja. Gmejnje je zo 8000 hr. f wurunanskeho fonda pschipokasanych, 2500 hr., kiz zo psched 2 letomaj gmejnje jako pozczonka dachu, zo wotliczichu, zbytne 5500 hr. je zo po wosjewjenju wjesnjanosty k saplaczenju schulskeho dawka w Hornjej Horzy a Hajnizach wuzilo. Bohuzel pak je gmejna jenoz sleczinu swojeho schulskeho dawka krycz mohla. Hamtske hejtmanstwo je naschej gmejnje idzelilo, so je wjesnjanosta Rietschel w Budesczach za stawnika wolenj a proz, zo by zo gmejna k tomu wuprajila. Dokelz je wez hizo hotowa, zo gmejnjzy sastupjerzo swojeho menjenja wdachu. Ssadarske towarstwo policza kaz tozde leto gmejnje potunschene zadowe schtomiki. Schtoz zo za to sajimuje, njech zo pola wjesnjanosty samkowi, won ma sapisz druzinow a placzisnow. Kubler Bebrach w Lejnje policza gmejnje twarske kamjenje To zo twarskemu wubjerkej pschepokasa. Dale policzejske knjes Sahrodnik we Wulkich Debsezach swoju thezu; gmejna pak zo pschedkupneho prawa wsda. Pruhowarjej kk. Barnert a Brelowski, staj gmejnske sliczbowanje 1929 pschepruhowaloj. Gmejnski sastupjer Brelowski rosprawjesche, so je wscho w porjadku a nima so nicho porokowacz. Po wusprowodzenju pschindzechu k wolbje wjesnjanosty. Po dleschim njelczenju namjetowasche gmejnski sastupjer Groß dotalneho wjesnjanostu, na czoz zo knjes Czech f zedulkami je 4 hlosami na dalsche 6 let sazowolesche; 2 zedulzy beschtej prosdnej a jena njepakaczstwa. Knjes Czech dzakowasche zo sa dowerjenje a pschilubi, so chze dale wschi zwoje mozy gmejnje wenowacz. Sa gmejnskeho sluzobnika wolesche zo sazo knjes Alfrel Locka. Naleznosez wo twarjenju gmejnskeje khez zo twarskemu wubjerkej pschepokasa. Gmejnski sastupjer Schramm wobczezowasche zo na hubjene wosswetlenje drohow. Dokelz zo we Mnischonzu w jara wschelakim czasu sazwecza, ma knjes wjesnjanosta Czech f Mnischonskej gmejnu jednacz, so by zo njedostatkej wotpomhako. Pschisamknu zo tajne pozedzenje.

Posedzenje sulskeho predstejicerstwa w Hornjej Horcy.

Na pozstlednim pozedzenju schulskeho pschedstejiczerstwa zwesczi pschedszyda, knjes direktor Schwarz, so kk. Wjela, Hajna, Kuschka, Barnera a Berka njesamolwjeni pobrachowachu. Pschedszyda powita wozebje dzekarskeho mischtra Otu, kotrehoz je Czorno-Roklowska gmejna nowehu do schulskeho pschedstejiczerstwa wolila. Dokelz besche 7 zobustawow, potajkim psches polozju pschitomnych, besche pozedzenje khmane k wobsamknjenju

Wotpokasa zo list schulskeho wubjerka, f kotrymz zo wo pschijmolenje sredkow sa wudzerjenje lezownosze prozy. Nalezniosez zo wubejrkej wroczi, dokelz pschekroczeny pjenjes njenalpomni. Powokansta schula w Budestczach zada dan sa njesaplaczene schulske dawki a njesaplaczenu schulski dawk na liczerske leto 1930. Dan zo wotpokasa.

Dale sdzeli wokriezny schulski hamt, so ma zo f wotnajerjom Raußendorfez bydlenja, dokelz zo wo njewuczerju jedna, podruznistwe wumenjenje wotsamknycz f wo zebitymi wumenjenjemi schulskeho hamta. Dokelz pak zo podruznik pod tutymi wumenjenjemi wotnajenja wdala, je drje nalezniosez wotbyta. Knjes Kriegel k tomu namjetuje, zo ma zo zwescziz, hacz je zlowo „sluzbne bydlenje“ prawe.

Wsa zo k wedzenju, so zu knjeza Wjela, Kuschka, Barnert, Hajna a Berka zwoje zobustawstwo schulskeho pschedstejiczerstwa slozili.

Nalezniosez wo schulskim wothladanju lubow zo schulskemu wubjerkej pschipokasa. Schulski wubjerk ma zo ke tomu wuprajicz.

Pruhowarjej sliczbowanjow staj letne sliczbowanje 1929/30 pschepruhowaloj. Knjes Kriegel k tomu rosprawjesche a smezi, so je zo sa 1909,85 hr. czisczadkow, wuhla a koka f konsumskeho towarstwa w Hornjej Horzy kupowako. Schulski wokrieß pak pjecza njeje zobustaw konsumskeho towarstwa. Tez hischcze na druhe wezy won pokaja.

Mnischonska gmejna ma hischcze 1717 hr. schulskeho dawka placzicz. Wokriezny schulski hamt ma zo poprosyez, so by prostwu gmejny wo pschijmolenju sredkow f wurunanskeho fonda podpjerak.

Ze Sakskeje a dalsich krajow.

* S Pirna. (Zolm fo podnuril.) Schtwórtk wjeczor rosesta zo na Kriwen-Zyhelnistim pschehladowanischczu lezazy, f 75 000 zentnarjemi bruneho wuhla nakladzeny czolm sdzonika f Parey a zo ponuri. Nischto maliczkoscejow kajutowego wuhotowanja mozachu hischcze w posledninm wokomiku wukhowacz.

* S Borny. (Dzatowna Zorna.) Nalsto tohole leta namaka Kubler Genthel w Starych Merbizach na sahonach po soczu khoru mlodu zornu a wsa ju zobu domoj. Se staroscinym wothladanjom zo swezatko shraba, bu tez pschezo skludnische, pschewodzesche zwojich wothladowarjow po najwschelakorischich puczach a spschecseli zo napossledku tez f rjeczanikom. Ale jeneho rjaneho dnja — bz to sa czas rize — njesposbasche zo stoczatku wjazy we zwoje nowej domisnje. Bz zo stradzu zhubilo. Krotko po tom setkaschtaj zo Genthel a jeho prjedawschi khowanz wonka na sahonach. S dzakownoscu drje sa nekoy jemu zo dostate wothladanje pschewodzesche zorna knjeza Genthela hacz k wezy, potom pak zo nadobo sawroczi a bzeschze prjez. Netko je zorna na jene dobo — wsjo ke radosczi wschech — sasz do Genthelez dwora pschibzala, a nekto zu wesipni, hacz je zorna we zwojej dolhej njepschitomnosczi tez na potomstwo pomyslila.

* S Lipska. (Sa 6000 hriwnow debjenkow pokradli.) Se sadobywanjom su f jeneho bydlenja na Korla Tauchnitzkej drozy debjenki wulkeje hodnoty kradnyli. Wo skuczerjach nimaju zaneho hlada. — Tohorunja zu sadobywarjo f domu na Simonskej drozy 6 slote twory a pschenki w hodnosczi 6000 hriwnow pokradli. Tez tuczi paduchi su njesposnaczi czekli.

Sto to wé?

Wotmolwy na poslednje prasenja.

Truty (kawdony) su z Meksika do Europy priwjezli leta 1520.

W Norwegiskej knjezi dynastija Oldenburg.

Mac slawneho wucenca Keplerja bu jako kuzlarnica zasudzena a ledy so wukhowa pred smjercu na scepowcu. Jeje sotra wsak bu jako kuzlarnica spalena.

Predzenak be w Serbach muz, kiz po wsach khodzo predzeno kupowase. Won zwjetsa so jewjese wokolo nowelo leta. Predzenak be w Serbach jara znata, popularna a woblubowana wososba, dokelz stajnje wselake nowinki prinjese. Po nim su serbsku protyku pomjenowali „Predzenak“.

Swjecenje 70. narodninow knjeza barona Harry z Vietinghoff-Riesch nad Njeswacidlom.

Podobnje kaz kantor a wucjes Tamm zwoj 70lety narodny dzen zwjeczi, wo czimz Wos tak rjenje pische, besche 13. hodownika w naschim hrodze, hdzez knjes baron zwoje 70. narodniny zwjeczesche. Sastupjerjo schule, zyrkwje, gmejny, sastojnizy a dzelacejrjo postrowichu jeho w hrodze w pschitomnosczi zwojbnych. Wschitkim zo jubilar wutrobnje podzakowa. Hajukojo pjesachu w oranjeriji „postrowi wjesch“, pschi dobrej akustizy wubjernje klinczesche. Knjes hamtski hejtman dr. Siewert-Budyski pokaza pizmo na knjesa barona f wutrobnymi zbozopschecejemi a krasnymi rozemi. Wjele rjanych darow pyschachu knjeje klida. Tez wschelake pyschne telegramy dosta knjes komornik. Wjecor czesczesche jeho wohnjowa wobora, wojerske towarstwo,

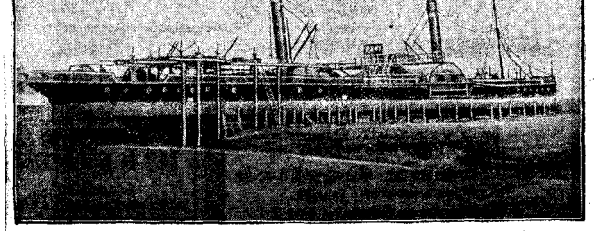

Lobjowy parnik „Litomirice“ zajedze pri wulkej wodze zady Drjezdzan na luki. pri Lobju ze wschemi dolmami, kotrez za sobu wlecese. Jako woda spadny, wostachu na lucy sedzo. Z wulkej procu so poradzi, parnik a dolmy zaso na wodu puscic.

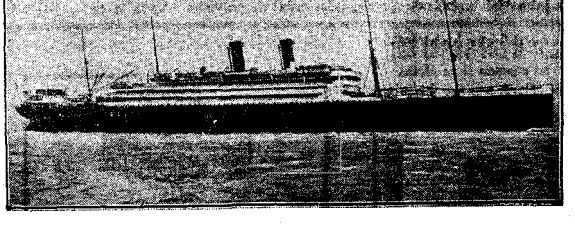

Jendzelski parnik „Empress of Scotland“ so we jendzelskim pristawje zapali a cyle wupali. Lodz be nehdy nemska a dyrbjese ju Nemska po merowym wucinjenju wotedac.

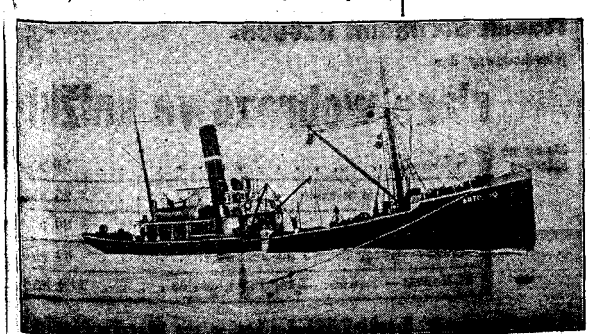

Italski parnik rozbuchny, jako chcyse pri francowskich brjohach we swetowej wojnje podnurjenu lodz roztrelpc. Tuta wjeze municiju. Jako ju netko spytachu roztrelec, rozbuchny a zniczi italski parnik. Zwobsadzi 14 muzi zjiwjenje shubi a 7 buchu czezko ranjeni.

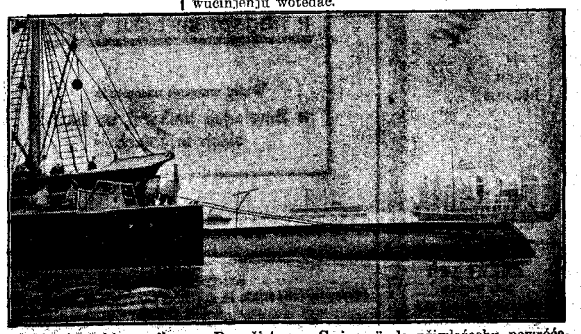

Do pristawa Swinemünde priwlecechu powroczeny Hamburgski parnik „Lütt“. Najskerje je so cyla wobsadka pri znjezbozenju topila.

Towaŕstwa cźehnjechu ſ pſchewodom hudźby do parka a ſeſtupachu ſo tam pſched hrodom. Hudźbnizy wohnjowoje wobory pſikachu krkuſch: „Budź cźeſć a khwalba wjerſchnemu". Po tym poſtrowi knjes Schubert jubilara ſ wutrobnymi ſłowami w mjenje wohnjowoje wobory, kotrejž cźeſtny pſchedſydda knjes baron je. K tomu pſchiſłankny ſo knjes Säuberlich jako pſchedſydda wojerſkeho towaŕſtwa, ke kotremuž knjes konwonik pſches 40 lět jako cźeſtny ſobuſtaw ſłuſchesche. Knjes baron Harald ſ Bietinghoff-Rieſch-Mitkeźanſki pſchepoda ſwojemu nanej ſtaniſo towaŕſtwa a wobraz (ſtahlhelma) ſ raſnymi ſłowami a pomjenowa jeho ſo cźeſtneho ſobuſtawa. Knjes Pawlik poſtrowi jeho w mjenje ſpěwaŕſkeho towaŕſtwa. Kóždemu towaŕſtwu dźakowaſche ſo knjes baron wobzeſe. Nětko pſcheproſchy jubilar wſchitkich do oranźerije na ſchkleńźu piwa a k zigaram. Muſſi khór ſpěwaſche: „Eſwjata domiſna naſcheje krwe". Wobſeſe rjenje klinčeſche: „Eſwjata nóz". Nicźe ſaiźe ſabawna hodźinka. Po tym ſeſtupachu ſo wſchitke towaŕſtwa pſchi parkowych wrotach a cźehnjechu w paradze nimo knjezſkich, kiž pſchi hrodownych durjach ſtejachu. Maźizy ſwěcźachu ſmólnizy pſches hałoſy a hałoſki pſchi puccach w parku. Cźah cźehnjeſche pſches wjeſ a dwórniſchcźo a roſeźe ſo na torhoſchcźu. Dołho budu wobydlerjo Rjeſtwaczidła na dźeń 13. hodownika 1930 ſpomi[illegible].

Z Łužicy.

* S Gerhaczitz (Gersdorf) pola Kamjenza. Saidźeny pjatk knjeſwoji 10 lětny ſyn ſklarja Makſa Guhra pſches tak mjenowanu Bulwoggu. Jeho młódſchi bratr bźiſche bół na pſchipowiſnjenu wóz cźiſnyk. Staruſchi bratr chwiſche po njom hicź a ſpyta ſakſcź na wós, kiž jźbeſeſche. Hółza pak deſepadny a to tak njeſbożownje, ſo jeho wós pſcheježdże. Hółza dowjeſchu do Kamjenſkeje chorownje, hdźež je ſobotu na ſcźěrjowki njeſbożenja wumrěł.

Rumpodich a Bože dźěco pola Budyskich sokolskich dźěći.

Rumpodich je přijěł z Božim
dźěſcom z njebja dele
a je přinjeſł darow telko
telko wjele.

Rjany hodowny wječork wobradźi jednota Sokoł w Budyšinje zaſnoźnu ſobotu 13. hod. w zali Serbſkeho Domu ſwojim najmjeńſim, ſokolatkam. Na běłokrytych blidach leżachu jehlinowe hałožki, rjany Bożodźěſcowy ſtom zyboleſe do zerničkow, kiž ſo we wócakowanju a radoſći błyſćachu. Wulka bě liźba tych, kiž běchu přikłwatali, też ſtarſi běchu přitomni. Starosta Budyſkeje jednoty br. Arnoſt Lorenc witaſe wſěch a zahra na huſlach wěcźne wobkuzłacy ſpěw „Cźicha nóc, ſwjata nóc", kiž dźěći ze ſwojim mjehkim zynkom ſobuſpěwachu. Potom přećita jim rjane ſtawizniczki wo khudych dźěćoch w Božej nocy, kiž Bóh nKjoz tola potom lubje wobdari. Br. městoſtarosta P. Krjeńmaŕ powědaſe jim lubje wo adventſkim cźaſu, wo wócakowanju naroda ſwěta Zbóžnika, kak dyrbja dźěći poſłuſne być, zo njeby Rumpodich ſwarił a potom mało wobradźił. Potom přednjeſe jim ſwoju baſničku „Jankowe hodowne wjeſele". A potom pokaza jim ſwětłowobrazy: „Kocor w ſkórnjach", „Cźerwjana róźička", „Wjelk a ſydom kózłatkow" a ſkónčnje bajku wo „Popjelawcy". To bě dźěćom radoſć a hdyž Rumpodich z Božim dźěſcom zaſtupi, bě ſpodźiwanje bjezſkónčne. Rumpodich bě tajki prawy ſtary ſokoſki. Hnydom dyrbjachu jemu dźěći powědać, ſto ſu we Sokole nawukknyli, ſto ſu poſledni raz zwučowali. Znajeſe też tych jara derje, kiž běchu ſtajnje do zwučowanskich hodźin khodźili a jako dźak ſmědźachu potom jako přeni do wulkeho Rumpodichowelio měcha maſnyć a ſebi połnej norſci won wzać ke kuſanju: Poprjancy a wšelake druźiny worjechow. Wjele dźěći bě też pódła, kiž přeni raz tu běchu. Też wone dóſtachu dar, ale Rumpodich jich kruće namołwješe, nětko ſwěru do Sokoła khodźić. Bože dźěćo darješe rjane knižki. A nětk nawjedwaſe Rumpodich ſam zwučowanje. Pokaża jim, kak zaječki ſkakaju, kak ſpěſnje hawak běži a w njewuprajnej radoſći ſo jemu dźěći přizamknychu. To bě zbożapołna khwila. Puki wězo teź ſydaſe, ale to jenoź za łózych a tych wjetſich. Pod Bożodźěſcowym ſtomom třepotachu ſlěborne nitki napřemoh z płomjenićkom ſwěćkow. Wſitcy ſo zeſtupachu wokoło Bożodźěſcoweho ſtoma z Rumpodichom a Božim dźěſcom. Br. ſtarosta zahra na huſlach ſpěw „O jědleńka" a doſkónčnje hiſćo raz „Cźicha nóc, ſwjata nóc". To bě najrjeńſi wuzynk, kiž budźe w dźěćacych wutrobach njezapomniće dale klinčeć.

Sokołſki dźak wšěm, kiž ſobu pomhachu, ſotře Bjeńſee, br. Nowotnemu a tym ſokołſkim bratram, kiž ſu darami zmóžnichu wuhotowanje wobradźenja, kaž też Budyſkej „Nadźiji" za ſwěćki. Dale tak ke zbožu naſich dźěći a Sokoła!

Čułach so doma w serbskim kraju.

Je Boża njedźela. Swony wołaju do Božeho domu. Haſny a dźěći Budyſchina ſo pſchewjeſnja ſ ludom, kiž wobdźiwa klamy wobkhodnikow, w nich wupołożene ſobowne dary.

Sa mnje je njedźela cźaſto dźeń narodneho dźiwa. Dowěrju ſo pola Sſerbſkeho Domu ſtatnemu autobuſej a ſwěſchnje khwata tutón bliże katoliſkej ſerbſkej metropoli. Krótki kruch puća dyrbju nóſkować. Puć dźe je ſnowa wuporiedźany, tola ſołta mołčhiſnć njeſłowi runje rjenje wućeſanym ſtupnjam. Shromadźiſnu, ka'ruż twopytam je ſwojorafna, rozſiwna, ważna fakt w ſtawiſnach jeneje organiſacije. Wotmjeje ſo mjerne, beſtoinje, tak każ ſo ſłuſcha, ſo by narodne dźiwo ſo hłuboko korjenić mohło w duſchi ludu. S hołkom a barn, porcmiku a błeſdźenjom njeſłyſnymy narodej, ale ſ derje pſchemyſłenym poſitiwnym dźiłom. Swony napominaju k medźiwje — ſaſtupi cźiſchina w pojednanju . . . O ſo by Bóh Knjes teź naſch ſkutk žohnował a ſwoźćił ſa njón prawe dorozumjenje k ſpomoženju naſchcho ſo tak ſo bědźaceho naroda . . .

Shromadźiſna je doſkónčena. Boži wječeŕ wupina ſo nad katoliſkej ſerbſkej metropolu. Poboźny poſtrow wjeſelnjanſkow a wieſnjanow wołkſchowſ duſchu, wobdatu hewak ſ hołkom měſta.

We wutrobje ſynchi tajny ſwuk truny, bołoſeje. Hdy ſłuhi ſo dźaſ, kiž ſerje ſo roſbłeſkeſaja do wutrobna ſuda. Bóh dał, ſo by wuſłyſchł pojednanja ſłónčnje wotſtronił wšě haćidła, ſo wohła ſołma narodneje luboſće a ſapała do wutrobow ſerbſkeho ludu, kiž měr tak wuſnje potrjebuje ł narodnemu a nadnarodnemu ſtrućenju . . .

*

Je hiſchće khwilku cźaſa, prjedy hać mójemy wotjeć. S pyſchnego domćka klinčeſi ſerbſki ſpěw. Saſtupimy. Lubje naſ Sſerbowka wita. Domy ſebi porjedźićk ſchłeſkaja thmjeſołowoje bźeźki. Sełyſchimy ſerbſke tačźeſe „S ſydom ſwjatoh' Jana", „Naſch njeboh dźěd" a hiſchće druhe. Na lawzy pſchi durjach wotpoćźuje cźahata harmonika. Je ſnadź ſpyrotka? Hoſćeńzaŕ bjerje ſebi ju do ruków a ſ połnym ſynkom klinčeſi ſerbſki ſpěw, pjelnjo ſtrowjeſtu, w kotrejž jenym kućźiku hraje ſchtwórtka tharfy. Jedyn ſ nich rad njemaje. Hoſćeńzańka pak je horda na ſwój ſerbſki pokhad a ſe ſortnym ſłowom wo Kulowcźanu pohnuje teź jeho k ſerbſkej ſabawje. Dźe to troſchku cźeſko, ale tola Łpje hać jałotanje w kruhu, hdźež Sſerbja w towaŕſchnoſći pſchebywaju, druhoweźne. Wjeſele klinčeſi ſerbſki ſpěw we ſynku a erće. Haj tak dyrbi wſchudźe być w domach ſerbſkeho kraja: narodna hordoſć, prawe [illegible] ſłowo a pſchiſtojna, beſtojna ſabawa. Tak njeſłyſi duſcha ludu, njeběłudźi, ale ma krutu fejeru!

Cźujach ſo domach w ſerbſkim kraju!

Pſchiſchwata luby pyſchcźel a ſ nim ſhromadźe ſo ſhubichmy do ſrjedźiſchcźa Sſerbow — do Budyſchina!

Tara, tara porźěđo ſmješi ſo wołſchewiſć w prawym ſerbſkim kruhu, ſměſi ſo wróćićź ł narodneho dźiwa, kiž puta kóždeho hacź do hłubin wutrowy w ſpóſnaſchu waźnoſće ſkutka a cźaſa.

Tuł chżemy wſchudźe pſchikkadomnje twarić a ſo prozowacź, ſo by była domiſna woprawdźe domiſna ſerbſkeho ludu, wołniſcheho luboſće ł narodnoſći, kiž haja ſ wutrobu a do wutroby kóždeho jednotliwza!

ſ.

Nawrjes[illegible] ſwěta.

* **Němſka parna łódź „Konſul Sanken" je pola Kjellſtedſa na połodniſchim brjohu knjeſ Seelanda do dna morja ſawadźiła. Łódź je w ſtrašche, ſo ju ſabełhowaze žołmy roſłamaju. Druhe łódze ſu jej na pomoz pſchiſłe, ſo bychu ju ſ dna morja wuzjahle.**

* **Na Kaſpiſkim morju w połodniſchej Ruſkej ſtajne wětry zyhnuja. Nawalna ſoma je wjacy dyſli 40 wšow póćźrjeła. Żeleźniſki wobkhad do wſchelakich měſtow je ſo pſchetorhnył. Wětr je pſches 500 000 rubl. ſchkody nacźinił. Na morju ſu ſo ſchtyri cźołmy powrócźile, 23 muži wobſadki je ſo tepiło.**

* **Wulětowanſka łódź „Eureka II." ſ połkuhy Floridy w połodniu połnóžneje Ameriki je ſo ſ ćiſtomi roſbuchnjejemi wupuſćiła. Łudźo na łódźi ſo bojachu, do morja ſkočźicź, dokelž je morjo tam połne ſrawiznow. Někotre łódze pſchibrjóžneje ſtraże, hychty a rybaſke cźołmy wjacy dyſli 100 paſaźerow wukhowachu.**

Směški.

Njeſłyſchana khrobłoſć.

„Wy macźe jenoź jśdny ſlicźák na wołobiniſti cźah! To pak je ſpſchnik," kontroler rjekny.

„Tak? Nó, potom prajcźe łokomotiwnikej, ſo by pomaliſcho jźe."

Mały ſuchi knjes na żeleźniſy je ſe knjeſom, kotryž jemu napſchećźiwo ſedźi, do roſmołwy pſchiſchoł: „... haj, haj," wón ſtona, „Bym nan ſchćeł ńožowkow."

„Nó, potom dośaha, dha dyrbicźe ſchćeł hubow ſatykacź."

„Nź, nź, dwanaćźe — wſchź ſu wudate!"

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Budyšin. „Nadźija". Wutoru wječor we 8 hodź. ſpěwanje. — Štwórtk wječor we 8 hodź. zwučowanje narodnych rejow. — Pjatk wječor we 8 hodź. dźiwadłowa pruha.

Drjedźany. Serbſke towaŕſtwo „Čornobóh" zeńdźe ſo ſobotu 20. hodownika wječor we 8 hodź. k ſwojemu poſlednjemu poſedźenju w ſtarym łéće w towaŕſnym hoſćencu na Christiansk. dróży 22. — Kedźbu! Njedźelu 28. hodownika wotmjeje ſo naſ hodowny ſwjedźeń na Flemmindskej dróży 21. Započatk we 6 hodź. Njech ſo wſitcy prawje bohaće wobdźěla.

Haſlow. Jednota Sokoł ma ſtwórtk 18. hodown. wječor we 8 hodź. hłownu zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny. Winowatoſć kóždeho ſobuſtawa je, zo přińdźe.

Lichań. „Zernička" ſpěwa ſtwórtk wječor we 8 hodź. pola Rudolfec.

Njebjelčicy. Jednota Sokoł wotmjeje 2. dźeń hodow wječor w 7 hodź. ſokołſki wječor w Zurec hoſćenen. w Njebjelčicach. Wo bohaty wopyt ſo proſy.

Radwoŕ. Hu. Jc. změje hłownu zhromadźiznu ſrjedu 17. hodownika wječor we 8 hodź. pola Šubertec. Wſitcy maju přińć.

Předsyda.

Sylny starši **dźěłański kóń**
teź z gratom je na předań
w Cokowje čo. 8

Darće meble
maja trajnu hódnoſć.
Otto **Petschik**
mebl. wikowaŕnja
we Wulkich Zdźarach
pola Wojerec
Podawam darmo hač do domu

Serbscy starši
kupće Waſim dźěćom
k hodam serbsku knihu
Wulki wubjerk namakaće
w Smolerjec knihaŕni na Lawſkich hrjebjach

SERBSKE NOWINY
čitaju ſo w kóždym ſerbſkim domje

Kedźbu.
Předawam jutře ſrjedu 17. decembra popołdnju **w Radworju** dźělbu rjanych
Božodźěſcow. ſtomow
Willy Leverenc z Małeho Wjelkowa

Cigary, cigarety, rólowy tobak
hruby, krüllowy a drobny rězany
poruča w ſtaroznatej hódnoſći
jako hodowne presenty
Hermann Gerlich
cigarowa a tobakowa fabrika
w Budyšinje na Sukelnſkej hasy 7

Tunja kołbasa!!
punt 60 pj.
a najlěpši ćerſtwy
łój k pječenju
Schneider
na Kamjentnej hasy (w hasy)
Nawěſtki w Serb. Now. maja wulki wuſpěch

Našim serbskim dźěćom
jako hodowny dar
riane wobrazowe knižki
Mamy na składze:

Kaſerjawka	20 pj.
Pěknych dźěći wjeſele	25 pj.
Pěknych dźěći wjeſele, kart.	30 pj.
Nawka: Kocor cźehnje na hońtwu	60 pj.
M. Nowak — Nawka: Dźěćatka hladajće	1.80 hr.

Smolerjec knihićišćerńja w Budyšinje

pśiloha k číslu 102

SERBSKE LOWINY

Wuńoru 16 decembra 1930

Zhromadźizna nawjeńcornych jednotow Sokoła.

Wutworjenje župy „Čišinski".

W Khrósćicach, 14. hodownika 1930.

K ważnemu narodnemu skutkej běchu so nawjeńcorne jednoty Sokoła w metropoli katolskeho Serbowstwa zešle. Zaměr, jenotliwe jednoty bóle po krajinach a wosebitych wobstejnosćach do cyłka zwjazać, kaž bě so na hłownej zhromadźiznje sokolskeho zwjazka w Budyšinje postajiło, so we woprawdźe bratrowskej přezjednosći a luboséi přewjedźe. Dźiwajo na ważnosć předmjeta bě zhromadźizna jara derje wopytana, kotruž zwjazkowy starosta, bratr Jakub Sajba nawjedowaše. Z předsydstwa běštaj mimo teho zastupjenaj zwjazkowy nałožnik a zapisowar. Z wuwzaćom Wotrowa a Kulowa — poslednja bě zamołwjena — běchu wšitke jednoty zastupjerjow pósłałe, tak Ralbicy, Haslow, Pančicy, Radwoŕ, Khróśćicy a Njebjelčicy.

Swojim powitanskim słowam přizamknu starosta hnydom programatisku narěč. Wuwjedże w dalšim słowjesnje: Zhromadźizna njeje so powołała na pohonjowanje z někajkeje třeśeje strony, ale po wobzamknjenju wubjerka, kiž rozrisanje tuteho prašenja, mjenujcy dozrjadowanje župow, do měrniśeho časa, hdźež telko dźěła njeje, připokaza. Dźělamy po programje a systemje a wučinjenja našich hłownych zhromadźiznow njepadnu pod blido, kaž so to njedawno porokowaše. To skerje druhim instancam lubje přisteji. Tak čakamy na př. hižo dwě lěśe na wolnotwu Budyšskeho ordinariata na prašenje, čehodla je so katolskim duchownym zakazało, w serbskim Sokole sobuskutkować. Přezjeni dźěłamy na našich nadawkach a smy sebi wutworili w našich rjadach kruty zdonk, kiž njeda so wjacy powaliś. Z krutej energiju smy to docpěli. Dopominaśe dale na wšelake zlety, hdźež je Sokolstwo aktiwnje zapśimnyło, na mnohe zjězdy. Wšudźe smy sej připóznała dobywali, serbsku sławu a serbske mjeno do śerokeho świeta njesli. Woswjećenje dźesaćlětneje róčnicy bě krónowanje našeho dźesaćlětneho dźěła, kiž je sej jenohłósne připóznaśe tu a we wukraju dobyło. To wobswědčachu mnohe postrowy a dopisy. Njeslojimy wjacy wosamoćeni, to dopokaza też napomnjeny swjedźeń w „Krónje", kiž bě sobu najrjeńši, kajkiž su Serbja hdy widźeli. Samo z němskeje strony je so to připóznało. Starosta spominaše na znutŕkowne zarjadowanje, hdźež je wšitko we wóšim rjedźe. Pokaza na př. na podpjeraću podaću, kiž je při njezbožach hižo wšelakim podaśe poskićała, a to z naśimi pjenjezami. Ćłowańowanje stawa so w jednotach a wokrjesach, na wólku steja naćelnicy. Rozłoži w dalšim też wšelake wobstejnosće. Smy dźěleni po krajinach, wěryznaću, narěćach. Tute prašenja přimaja do naśeho dźěła. Sokoljo su so po starym serbskim pórinku stajnje kruće swoje wěry a naboženy dźerźeli. Naspomnjene rozdźěle njemóžemy wotstronić, dyrhimy to w luboséi znjesć. Naboženość a narodnosć přimatej pola nas kruće do so. Wšudźe pak je nuzne, ze sokolskim programom wosebje też narodne sebjewědomje pozběhnyć. Pokaza na Pančicy, hdźež je moderny duch wšo zeźrał. Tu njesteja Serbja tam, hdźež po narodnosći słušeja. We Radworju je so wujednało, kak ma so na naměstne poměry dźiwać. Tam je so myślička k wutworjenju župow narěznyła, kiž pak njesmědźa zranić cyłkowny raz Sokolstwa. Starosta přećita wučinjenja hłowndeje zhromadźizny dla župow a wujasni hnydom jich nadawk. W zwjazku a na wustawkach so tohodla ničo přeměnić njetrjeba. Wustawki za nje su postajene a předležachu wšitkim jednotam. Zwjazk a předsydstwo namjetowaštaj mjeno župy „Čišinski", štož zhromadźizna jenohłósnje skhwali. Při tym pokaza starosta na wuznam Čišinskeho za serbsku literaturu, ale też za wožiwjenje narodneho ducha. Tuž přećita baseń „Bratŕa, serbscy!", kiž je basnik serbskim studowacym k jubilejnej skhadźowanccy 1899 wěnował. Přećitane wustawki, kaž buchu hižo 16. augusta 1930 na wubjerkownej zhromadźiznje postajene, so jenohłósnje přiwzachu.

Nětko kročeše so k wólbam. Jenohłósnje wuzwoli so bratr wučeŕ Filip Jakubaš, starosta Njebjelčanskeje jednoty, za župneho starostu. Z wjetšinu hłosow postaji so za naměstnika bratr Franc Nahtuš w Khróśćicach a za zapisowarja Jan Handrika z Bronja.

Z tym bě dźeński porjad wučerpany a župa oficielnje zrjadowana a přewza so do Zwjazka. Z přećom, zo bychmy w luboséi, přezjednosći a w dobrej woli zhromadnje skutkowali, konstatowaše starosta tutón ważny fakt.

Po tym dóńdźechmy k powšitkownej debaće. Br. wučeŕ Pawoł Pjetaš-Khróśćanski wozjewi wotmołwu ordinariata, kiž je jako tehdomniši nawjedowaŕ zhromadźizny w Ralbicach (4. 8. t. l.) dóstał.

Nowy župny starosta powita nowe zarjadowanje a wočakuje přez nje lěpše dorozumjenje za Sokolstwo a přećiwnicy so swojich předsudkow w přichodze wostaja. Wšelacy so hišće Sokoła wotlakuja, kiž měł tola wšitke kruhi naśeho ludu zjednoćić. Też bursey hóley do njeho słušeja. Br. prof. Jan Bryl spominaše na wšelake ćeże, kotrež su so Sokolej z mnohich stron činile. To tež wyšši wučeŕ Słodeńk wosebiće pośmórkny a hišće mnoho doda. Też tute časy su nimo a přewinjene. Wobaj ŕěčnikaj namołwještaj ke krutej přezjenosći a njekhabłacemu sobudźěłu w sokolskich rjadach. Zwjazkowy nałožnik Jan Měškank wótŕeše Sokołam narodne wědomje a swědomje a njewidźi w sokolskim dźěle dosć methodiki a systematiki. Bratr P. Krjeśmaŕ radowaše so nad wuznamnym skutkom, kiž njech njese jasnosć do přichoda. Nadźija so też tajkich skutkow. Dokóńcy z heslom „Ničeho so njebojimy!" Zwjazkowy starosta wupraji nadźiju, zo budźe tuta zhromadźizna a jeje wuskutk dalše kročel w našim Sokolstwje a skóńći swoje dźakne słowa z wutrobitym „Na zdaŕ!" Tomu přizamknu so sokolski spěw „Hój horje, serbski Sokole", kiž so z radostnej wutrobu stajo wuspěwa. Tak budźe tuta zhromadźizna wěsće z nowym zakładom za wšitke jednoty, kotrež su twej župje přizamknjene a přejamy ji mnoho zdaru do přichoda.

Budyski wokrjesny wubjerk.

Póndźelu dopołdnja w 10 hodź. seśědże so wotrjeźny wubjerk nimale połnoličbnje k swojemu pohładźenju. Při zawodźe ześli knjes hamtski hejtman, so je knjeje ſ Bletinghoff-Rieschej w Njeswačidle w mjenje wokrjesneho zwjaska ſ pichileźnosću jeho 70. narodninow dobo pśichat, dokelž je jubilaŕ dołhe lěta we wokrjesu słužkował.

Dale ześli knjes hamtski hejtman dr. Sievert wo bjesdźěłosći we wokrjesu. Wšchudźom, pola dośtawarjow podpjeru ja bjesdźěłnych, kŕiwonch a spomoźeśśich podpjeranych, je so licźba powyśiła. Dośtawarjow podpjeru ja bjesdźěłnych běśe we wokrjesu 31. oktobra t. l. 4939, 30. nov. pak 5255, dośtawarjow kŕiwoeje podpjeru wot 2222 dnja 31. oktobra na 2780 dnja 30. nov. a spomoźeśśaju podpjeranych wot 957 na 1220 w samsnym cźasu. Kak so tu poměry dale wuwija, njeje hišće dowidźeć. Wokrjesej drje po nowym zakonju trochu pjenjezne wołóženja tiwa, dokelž je so podpjera snjiźała. W Budyšim wokrjesu pśichodźe na 1000 wobydlerjow 11,4, tśi ju bjes běła, trajny pśicherśk je trochu wyšši. Sa kŕiwonu podpjeru je wokrjeź w tutym měsacu jawadnał 30 575,67 hr. (4500 hr. wjacy, hač běśe je wočakałało), ja spomoźeśśu podpjeru 42 571,69 hr., dorjenja nehdźe 73 000 hrimnow. Nimo horjekach mjenowanych bjesdźěłacych wutrjeśnje je w poślednim měsacu 92 muži swjone dźěła.

Knjes hamtski hejtman pokaja na sašku swjonu pomoc, kotraž so we wokrjesu we wšěch gmejnach městnje pśichwjeźe. Wuwołaśi sbérki ma pśichode wšchem spomoźeśim podpjeranym słužiś.

Neswodeżanski nóśt je dotwarjenj a wo nim je wotliczenje hotowe. Swjeźelaze je, zo je so dźełko hodałko tusicho wukonjeć, hač je so prjedy wobliczyło, nimale 6000 hr. Tuž so też wotrjeźna pśichipomoc śniži.

S finanznego ministerstwa je dóśchoł wukas wo rjadowanju Schpŕemje. Hamtśe hejtmanstwo je so pśichedowšchem wo runanje Schpŕemineho dźěła mjes Potpizu a Nowej Wsu próżowało a so by so to k lětu stako. Knjes hamtśi hejtman wusděhnu też raśne wutupjenje knjesa ſjemskeho sapóstajenja. Wjele w sakśim ſjemje za tutón ważny namjet.

Schtož pak runanje Albrechtoweje rěčźi nastupa, śeji finanzne ministerstwo na podložku, so je k lětu hišćeje njebudże pśichewjeśej hodźeźa. Tu pak je ważne, so je so plan dozrała postajił. Albrechtowa rěčźa je nehdźe 13 kilometrow dołha a ma so w tśoch wotrěźach runaś. Tónle projekt wuwjeśa pak budźe pjeza 365 000 hr. płaćiźcy. Wot śeta je žnadź 60 hač 70 proz. pśichipomoc wočakaś. Pśichiźimy, tśi ja nasne wurunanje rěčźa. ju, so je rěčnjiśeho Albrechtoweje rěčźi ſ městnami wšche hač wokolne leżownosće, dozyła tuta rěčźa pśichódźom też mjeńšchim deśchcu so je swojich brjohow wulije. Tu je też ſynlniśa kanalisazija měśta Budyšchino wina. Pśiedy je pjeza 95 proz. deśchcowe wody wušakto a 5 proz. wotběhnyło. Dźensnjiśi dźeń pak na 20 proz. wotběhnje. Tu widźa pśichiźimu w twarjenju dworow, domow a dróhow a ſ nimi pśichpraŕowanje wenkowow (Schleusen).

Organisazije ſwobodneho spomoźeŕstwa běchu sapodate próśtwy wo pśichipomoc. Knjes hamtśi hejtman namjetowaśe, so by so tódźel organisaziji kaž loni pśichiwoliło. Tu wuwi so rozmołwa, pśichi kótrejž knjes ſ Borberg pśicheźiwo tutym žrědkam rěčźeśe a pśichi wothłosowanju so namjet wotpokasa (!).

Budyśka měśćańska rada běśe sapodała próśtwu wo pśichipomoc za Budyśki měśćańśi muśeć. Knjes Pětŕich rěčźeśe pśicheźiwo pśichiwolenju pśichipomoc. Namjet so ſ 5 hłosami wotpokasa.

Se strony wokrjesneho wubjerka so dotalnaj sobustawaj wodowego hamta knjes krajny starśi ſ Nositz-

Čas pokajnoscow tu je.

K hodam napschechjo.

Wo prawom so njehodźi rjeź, to bychu tute tydźenje do hód měśćito wožeźitého na žebi měśe. A tola wobdawa naš nješćito potajne, nadźijepolne. Žyle njenadźija je so sapoćało. Sserbinej Pětr pśichiźe w sašchich dnjach ſ dźěła a dźe we wjeśołej nyźli ſ swojej młodej žonju, kotruž zyliśći dźeń widźał njeje. Namała jeje wjeśołosć jśiwa sawrjenu. „Marja", wola Pětr njejeźerpliwje, „śehto ma to rěkaś?" Čehodla žu so sawrjela? Wožiń ruće!"

Hišćeje khwiln traje — tuka na nju a žarliwosć pśichima Pětra — ſlyśchi potajne knyśkotanje, kaśchćiś so sačina a ſ kluczom so sawrje, potom so durje wotewrja a Marja so schibale pośmějkuje. „Schtó dha ke wo jśiwi?" praścha so Pětr a jeho wocźi ſhodźitaj po jśiwi kacź do najdaljšich kućikow. „Jeho Majestoś Rumpodich", śměje so droha mandźelka, „twój najhórschi porunik".

Je tak ſpodźiwny cźaš. Też pola Sserbinej je nětko dźeń wote dnja měśchto nowsho, roshorjazeho. „Ach, Pětrje, ju schto sobu pśichinjeśt?" jawoła Marja a chyśche sa paćeśikom hrabnyć, kotryž Pětr pod pažu dźerźeśche. „Cźakaj", snapśeźiwi wón, „njebudź tola tak wejźiwa. Wy žony njemóžeźe doczakaś!" Pětr śhubi ko hišćeje w mantlu a cźaźu na najtwi. Hdyž tu wežera elektriśti muž poby a Marja jako dobra hospoša śliźbowanju je sašchej pśichirunowaś dyžschе a prajeśche: „Mi žo ſda, jo masch prjedawšche śliźbowanje horjeka na najtwi ſhowane" — to bě cźi Pětr tak pśicheźelniwy, so hišće napadnje. „Ale luba Marja, njeczi ſej dźěla a starośćow, pónđu hnydom ſam po nju."

„Hdyž žebi na hodowne wobstaranja myślu", prajeśche Marja njedawno, „to hižo ni poczina nětko śe dyc. Tale cźśchcźicźa druhdy we wołhodach, pśchedawarjo nimaja husto cźaża dosć za jenotliwza a njemóżeśch ſej w mérje wupytaś. Po prawom su hody ſwjedźeń, kiž dyrbiśch ſej cźeźzy saklužiś!" „Kak to?" běśche Pětr wotmołwił, „bohužel je ludźi dosć, kotśiž ſwoje wobstaranja a kupowanja na poślednje dny do hód wotstorkuja. Mi žo tajke nješćito śtacź njemóże, nimam ſajka žanych staroźcow." Pśchi tym ſhladowaśche na ſwoju jónku a ſo ischibale pośmějkowaśche. To bě tak njewinowate, jo bychu jenu wschitzy wěrili, jenož niz jeho žona.

Tola też Sserbinej dźěcźi, Jant a Hanka, zaczuwataj na wschelakich fnanjenjach, jo so hody pschiblížiju. Wěsche tola hatle wczera woprawdźe rumpodich pola nich pobył. Wěśo jenož zyle króśći cźaj, ale to žno běśche rosharjaze. Jank wschak tak prawje wjazy do toho njeweźesche, dźěcźi w schuli běchu jenu mnoho wuwowdeźale. Tola pak bě njeměrny pschi wopyśe rumpodicha. Huj, cźinjeśche tak, kaj by ſo jeho bojał, jo by wěs Hanzy wěrje pobdona była. Jank mějeśche wótrej wocźi. Běśche hnydom ſpośnał, ſo cźorne śchórnje, śiž we twudwernjach duri wuhlada, do nanowych wottajenych cźrjow ſtuścheja. Też mantl bě jemu ſnaty, doniž žo po króśtkim pschekładenju dopowni, ſo je to maczérny ſymiśi mantl, ale rumpodich bě jón na lěwy bok wobroćił. Naścha Hanka běśche zyle do hodownych myślicźkow sanórjena a wérśeśche wschitko. Prajeśche pschijśtojnje ſwoju hodownu schtuczku a cźinjeśche mały „knifs" — śiž ſo naśchim žerśtkim holzam też wucźi — a bě jón jara derje nawukła. A hdyž žo rumpodich jeje praścheśche, schto dyrbi ji pjeca — haj prajeśche woprawdźe „pjeca" — ł hodam pschinjeśeć, wuſna žo bojaśnje ale nadźeje pulna: „Kaśchćiś ſa pjera a pjeńadzy, hdyž tola jutry do schule pónđu — a njedźeśiru žuhuićźu ſa moju Jéwu (tak jeje klanka réka) a elektriśku lampfu ſa klankowu ſjiwiczku."

Rumpodich nětchto do ſwojeje brody bórcźeśche, kaž „budźeśny widźeć" a potom pschinjeśa Jankowu próśtwu na kaśchćiś ſ zwarśtimi klośkami — a nadobo knyśkotachu popriańzu a worzechi ſ durjemi mutś, so žo hač do kućikow kulachu.

„Žyle pětnje", ménjeśche Jank, hdyž bě žo rumpodich wothalił a kheźnje durje žo ſaprańzachu, „jara rjenje, nětko mamy hižo kuſk hodow!" A potom pytaśchtaj hromadźe ſłódke žohnowanje pś jśiwi a dalšhej ſej ſłodźeć.

„Mołtoj po prawom ſtarśchej ſ nécźim ſwjeśeliśe", ménjeśche Jank. „Dokelž rumpodich pschindźe jenoź małym dźěcźom!" „Ale schto dha dyrbimoj cźiniéź", praścheśche žo malućicha, „nimamoj tola žanych pjenjes!" „Ze prénja mamoj pjenjeźo, ſym žebi 1 hrimnu 20 pjenjezkow nałożmadźił a ſ druha dyrbi teź tak hicź! Ty mohła hišćeje mału bašeń nawukmyć. Potom śćinimoj ſ tebje małeho jandźelka — wobleku cźe twoju nóznu łoschulku, naléśpinu na nju ſtote ſwobódźićźi a dośtanjeśch hišćeje ſłotu króńu na ſłowu a to žo śtaji na 50 pjenjezkow a je kraźnje." („Kraźnje" bě znaczerne najlubśeje ſłowo.) „Derje", ménjeśche mała Hanka, „schto dha dźeśch ty cźinić?" — „Ja ſapiśkam jedyn hodowny kuſk na hušłach, kiž pola cźaźnikarja wukaju a ſa dobrej dwě njedźeli dowukinju. Sšnadź hišćeśe ſa pjenjezny ſpyk nješchto ł le pjenju dośtanu — — to hižom pódźeźe!"

Haj, cźaž pokajnišwow a mjeńcźenja. To je najrjeńschi dźeł hodowneho ſwjedźenja, tutón naſtupk tydźenje dołho. Macź ſedźi husto hač do pózdneje nozy, hdyž dźěcźi hižo dawno we łóžkach ſpja a ſchije a płata wschelake ſukinje a draśćiźći. Lubośnje te klanki ſwobłeka, małe kośchiki wuschije a klankowu ſjiwiczku wutwori. To wschitko cźini wjele próżdy a starośćow. To mohł śej, schtóž nepjenjes dosć, wschо hotowe kupiéź. Kelko jich je, kotśi to dźenża samóża? A dale: Njeczini to wjazy wjeśela ſ luboścźiwoj ruku tele wulke a małe wéźy pschipżarowicź? Kelko lubośeże a starośeże njeschije macź do draśćeśkowe a kajśe wołożaje kusło leźi na tutych tydźenjach, kdźeź ludźo ſej rosmyślaju, kajke wjeśelo móża tomu abo drubemu śćinić! Tajśe dożaśne wjeśele je, kaž pschezo w ſi wjenju, tak tej psched hodami, najrjeńśiche!

Wallwitz a jako namĕstnik knjes Zuckerriedel wuswolischtaj.

Wokrjesnjy wubjerk pschihkłoßowasche, so so pucź jahon czo. 620/621 jahonskeje knihi sa Stachow sa sjawny wobkhad saczĕri. Wón wsa dale k wĕdźenju wo 1. dodawku k wiczinemu porjadej sa stótne witi w Njeßwaczidle a stónczinje dowoli prótstwu Reinholda Urlanda w Njeßwaczidle wo saßowotewrjenje rĕsarnje w ležownoscźi wjeßneje liscźiny czo. 29 tam.

Dóschke próstwy wo korczmarske konzeßije so wschitke dowolichu a to próstwa Kurta Hübnera we Wjasońy, Alfreda Theuricha w Huczinje, Adolfa Wagnera we Wolbramezach, Pawoła Richa w Kamjenej pola Rakez, Korle Henki w Palowje, konsumik. towarĕstwa „Spreetal“ we Wjelećinje, Bruna Dietricha w Dźĕznikezach, Marje swob. Gerberoweje w Polpizy, Fryna Hórenza we Wjasońy, Hanu Dudźiz w Jenschezach.

Wokrjesnjy wubjerk dowoli pschegmejnowanju ležownoscźow mjes statnym hajnistim rewérom w Polpizy a Nowowjeschańskej gmejnu. Dowoli dale, so so w Bitschopjach dawk na wohnjowy schlit sawjedże a pschihkłoßowasche, so so pschirażi k ležownoßtnemu a pschemnßkowskemu dawkej w Ssmilnej na 150 hriwnow poltaji. Tohorunja dowoli wokrjesnjy wubjerk 1. dodawk ke gmejnskej wustawje Ssemichowskeje gmejny.

Wokrjesnemu wubjerkej so pschedpokoji wunoschk pisnomneho wothłoßowanja sobustawow wokrjesnoho wubjerka wo pschijeczu pożczonki sa twarjenje wodowoda sa Bukojnjanku gmejnu. Pschecźiwo hłoßam lewizy so wokrjesnjy wubjerk sa pschedkohu wupraji. Na to so mĕstny sakoń wo wodowodże pschednjeße, kiż so jenaßłoßnje dowoli.

Na namjet knjesa Wjele so pożledni dypk tajneho dnjoweho porjada do sjawneho pożedżenja wsa. Jednasche so wo diżiplinarnej naležnoscźi wjesnjanosty Krusche se Suborniczki, kotrehoż je Budyski pschiłuchażny żud dla njerodneje wopacźneje pschiłuchi k 9 mĕsazam jastwa saßudźił. Diżiplinarna komora pak jeho njewotßadźi. Pschecźiwo tomu je so hamtske hejtmanstwo i pschesjednoscźu s ministerstwom powołało. Diżiplinarne jednanje wotpożuje pak tak dołho, doniż so wospjetne żudnjske jednanje njewotwerri a rosßud drje so pocźehnje po rosßudże żuda. Pschi tutej naležnoscźi pschinjeße k. żejmiki sapóßłanz W j e l a pjecza sajimawe podawki na żwĕtło, kiż pak pschi dalschej rosmotwje na sajimawoscźi tubichu.

Krótko do 1 hodźin so sjawne pożedżenje stónczi. Wschisamkny so tajne pożedżenje.

Liška a wjewjerčka.

(Stara bajka.)

Wjewjerčźka stakasche w lĕsu wisbele wot halosy na hakoru. Hłódna lischka lakasche pschi nutskhodże swojeje jamy a hladasche se sawiscźu na jeje Ltanje, leßnje mußizo, kak by wjewjerčźku popadnyła. Wźesche bliże a bźesche, na wjerschk pohladnjo:

„Sawźrno, dźiwam so nad twojim wuschiknym skakanjom. Ale twój nan bźesche psches tebje. Se sacźinjenymaj wocźomaj schwiny so wot schtoma k schtomej.“

„Schto“, wotmolwi wjewjerčźka hordże, „mĕnischi, so njemoje dokonjam, hacź mój nieboh nan?“ Samkny woczi — skocźi — a padże na semju dele.

Lischka ju popaße. Satkny bźachu jej w hubje hromaße dla dobreho kuska. Wjewjerčźka bźesche hnuwna a by so najradscho hama pożrała, dokelż je leßnemu njepschecźelej do paßtow schła. Nadobo saßwĕtli so w njej w hnjertnym strasche wumożaza myßliczka.

„Luby pschecźelo,“ bźesche wjewjerčźka żortnje, „ty so też tak njesadźerżisch, każ twój nan. Przedy hacź tón żdź k bebi bjerjesche, khwalesche Boha w njebjeßach. Ty pak chżesch mje bjez modlitwy sżeracź.“

„Hm,“ myßlesche bźbi lischka, „bźesche mój nan dobry liscźerscźican, njechcham so dacź jako póhan hanicź.“ Ssyty so na sadnjej nosy, stuknu prędkowjej a poża Boha khwalicź. Jeje nutrnoscź wuźi wjewjerčźka k swojemu sbożu, schwihny so, prjedy hacź bźsche lischka pożledniu próstwu Wótczenasche stónczika, na schtom do hustych halożkow a śmĕjesche so pschelescźencej lischay.

S dołhim wobliczom a hischcze dźiwschim żołdkom błubi lischka kruce: „Je-li nĕschto k jĕsźi dostanu, chżu najprjedy jĕsź a potom Boha khwalicź!“

Přilopk.

* Njesbożo se spěšnym czahom w Spanilsej. Ssobotu rossłanna so pschi lokomotiwje spěschnika, jědżazeho se Barzelony do Walenzije dwójzy wóska a czaj wuběhże z kolijow. Sranił so niechtó njeje. Wołkhad na tutej czarje bu pschetorhnjeny.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Budyšinje. — Za nawěstnik: G. Jnnak w Budyšinje.

Hospodarski rozhlad.

Wutoru 16. hodownika 1930.

Wczerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1905	100 polsk. złotych	47,15
1 jendźelski punt	20 347	100 ĕskosk. krónow	12,432
100 šwajc. frankow	81 23	100 franc. frankow	16,461

Barlinska bursa sapiła wczera pschi spodzatku strasche spadowanje kursow. Na kónzu bĕ sapo hnadne skrucźowanje spóznacź. Na wikach z dołżnymi a rentowymi liscźinami kursy swjetsche spadowachu.

Na **produktowych wikach** płaczźiny hnadnje postupichu. Pschenża bĕ 10 pjenjezźkow po zentnarju drózźicha, wowsa 5 pjenjezźkow. W hotowym fornje bĕ też rożża trochu skrucźena. Jecźmjeń pschedawachu po dotalnych płaczźinach. Wczera płackesche zentnar

w Barlinje:

pschenża 12,25—12,15 hr., rożki 7,72½ hr.
hacź 7,80 hriwnow, jecźmjenja nasymsteho 9,50—9,70 hr., nałĕtnjeho 10,10 hacź 10,95 hr., wowsa 7—7,25 hr.,

w termijowym wikowanju:

sa december: pschenża 13,00—13,02½ hr. a rożki 8,70—8,72½ hr., wowsa 7,82½ hriwnow,
sa měrz: pschenża 13,57½—13,58¾ hr. a rożki 9,16¼—9,20 hr., wowsa 8,37½ hacź 8,42½ hriwnow,
sa meju: pschenża 14,10 hr., rożki 9,47½ hacź 9,52½ hr., wowsa 8,90 hr.

w Drježdżanach (sandź. pjatk):

pschenża 12,30—12,55 hr. (12,35—12,60 hriwnow),
rożki 7,75—8,00 hr. (7,75—8 hr.),
nałĕtnjeho jecźmjenja 10,50—11,40 hr. (10,—11,25 hr.),
nasymsteho jecźmjenja 9,25—9,75 hriwnow (9,25—9,75 hr.),
wowsa 7,40—7,70 hr. (7,40—7,90 hr.).

Na wiki rĕzneho skotu wczera w Drježdżanach bĕchu sapo pschewiele pschihnali, wosebje zwini. Tute hižo wot spočatka we płaczźinje spadowachu, posdźischo hischcze bóle tkeżmychu. Cźelata mźachu hrózne wiki, kupzy hodźachu rodźcho na dobre, hrózne a lohke cźelata. Sa howjazami bo też mało praschachu. Najrjeńsche woły hischcze dotalne płaczźiny wobkhowachu, płaczźiny bykow a krowow dale popuschczowachu. 236 litawskich zwini hacź do pschipołdnja sa sniżene płaczźiny pschedachu. Mĕschto skotu sodźa sapo wyschе wosta.

Na pschedań:

Hukle ¼, w Budyschinje, Kaulowa haßa 3III na prawo.
Khabat kokany, żonjazy, w Budyschinje, Lubijska dróha cźisło 24.
Pjerjo kubleć Lehmann w Jenkezach.
Radio s wótscherźakom w Niskej, Shorjelska dróha 3.
Harmonika cźahata, we Wojerezach, Hrodowske namĕsto cźisło 2.
Tśiba trojnik a worjeschinowy bźuej za 95 hr., hłowny wuczeń Eichner w Bĕłym Khołmzu.

Drjewowa awtzija

w **Cźisnom** w hosćenzu „K Schprewjinej dolinje“ dopołdnja w 10 hodź.:
120 metrow khójnowych schćĕpow,
270 metrow khójnowych klumpachow,
400 metrow khójnoweje walczźiny.
Drjewo leži w statnej holi w sastupach hajnikow „Nalikowa hora“ a „Kißlik“.

Ssudniske pschehadźowanje ležownoscźe.

Kubło s mĕchże 72 tórzami, słuschaze Jakubej Jurjanej Wjesnjej rodź. Wĕschez w Hrubjelcźanach. Hódne 32062,60 hr., wopalna pokładna 22 200 hr. Pschehadźowanje budże pjatk 30. 1. 31 dop. ½11 hodź. w Hrubjelcźanach na kuble.

Ssudnisny na pschehadźowanje

pjedu 17. hodownika 1930

we **Skakowje** w hosćenzu pschi 1 hodź. motorske kolo,

we **Wojerezach** w hosćenzu „K hwĕzdźe“ klawĕr, gramofon, schijaza maschina, elektromotor, radio, wschelake meble, dźĕlba barbow a barbicźow,

w **Niskej** w hosćenzu „K hwĕzdźe“ dop. w 10 hodź. wĕsak, bronje, kultivator, bjeczawa, wobroczak, schijaza maschina, wschelake meble, dźĕlba tkaninow, 4 regulatory.

schwórtk 18. hodownika 1930:

w **Budyschinje** na hudnisnje dop. w 10 hodź. wschelake meble, maschiny a hudźbne stroje, radia, gramofony, pišańske stroje, klamańske pokładnje, motorske, mużaze a żonj. kola, tocźiniki, wupschestrjeńaju, schijaze maschiny, cźaßniki, wschelake kože a kożowe twory, żonjaze, muż. a dźĕcźaju koschle, 40 metrow koschlazych tkaninow, wschelake muż. a żonj. schaty,

se **swobodneje ruki:**

Opelowy awto 300 hr.
9 kolowych schtitakow po 1.— hr.

Konkursowe powĕsće.

Sud je konkurs nad samożenjom schewskeho mischtra Hermanna Zawnika w Rakezach, stónczaju termiju wotdźerżawschi, sóżnyk.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po Barlinskej hriwnje

	15. 12.	13. 12.		15. 12	13 12.
Pšenica	243-245	241-242	lany	17 18,0	17 18,00
rožka	154 156	154-155	woka	18 21,00	18-21,00
naz. ječmjeń	—	—	nadre lupiny	—	—
nal. ječmjeń	212-219	212-219	žołte lupiny	—	—
wows	140-145	139 144	keradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosmk	9-9,90	9-9,90
pšeńc muka	29 36 7	29 36 7	lany wósmk	15-15,50	15 15,50
rżana muka	23 : 6 7	23 : 6 7	ocm. melasa	—	—
pš. wotruby	10 10 25	10 10 25	b/rnj. kruški	—	—
rżane „	9 9,50	9 9 50	syno, 50 kg	1,80-1,70	1,80-2,30
raps „	—	—	rżana słoma	0,70 0,80	0,75-0,85
hrošk. Viktor.	24-21,00	24 31 0	pšeńč. „	0,64 7	0,65 0,75
lane symjo	—	—	wowsna „	0,60-4 7	0,80-0,95
pjeluški	19-21 05	19-21,0.	hejna „	0,70-0,80	0,65-0,73

Płaćizny rĕzneho skotu na Drježdżanskich skótnych wiknach.

8 decembra.

103 wol., 313 byk., 444 kruw., — jałoje., 955 ćelat., 801 wowc., 4494 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 53—57, 2. 43—49, 3. 38—42, 4. 35—37;
byki: 1. 53—55, 2. 48—52, 3. 44—47;
kruwy: 1. 45—49, 2. 38—42, 3. 28—34, 4. 24—26;
jałojcy: 1. 52—56, 2. 42—48;
wowcy: 1. 60—65, 2. 48—56, 3. 40—45;
ćelata: 1. 76—80; 2. 70—75, 3. 62—69;
swinje: (přez 300 pt.) 60—62 2. (240—300) 60—61 3. (200—240) 58—59, 4. (160—200) 56—57.
Raney: 53—56

Drježdżańska burza (15. XII).

Pšeńca	246-251	běrnjace kružki	13,50-14 00
rožka	155-160	pšeńč. wotruby	9,90-10,50
nałĕtni ječmjeń	210-228	rżane wotruby	10,00-11,50
nazymsk. ječmjeń	185-195	pšeńčna muka	49,00-51,00
wows	148 158	rżana muka	27,25-28,25
šefwjeny dźećel	150-160	woka	21,00-23,00
raps	—	pjeluški	—
kukurica (Mais)	275—280	hróch	25,00-30 00
suche trub.	5,80-6,00	cokrowe truh.	—

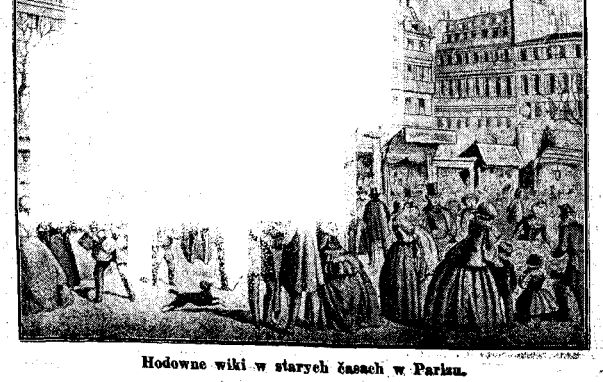

Hodowne wiki w starych časach w Parizu.

Havanna kaj kupje Kuba we wodach srjedźneje Ameriki.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.20 hr., na pósće a pola dowérnik. 1,61 hr., pod kříž. zwjazkom abo do wukraja 2,25 hr. abo 18 Kč. Wud. a čišć Smoleriec knihičišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobćežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěsćaceje banki w Nürnbergu zawěsćeny płećiwo sćěhwakam čělneho znjezboženja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na zas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezboženje dyrbi abonent hnydom tutej zawěsćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarska pomoc pytać. Smjertne znjezboženja dyrbja so bancy hnydom najpozdźišo do 48 hodźin płenje płiwozwěsće. Prawa a winowatosće abonentow wutwarjenja nadrobnje wumjenjenja tuteje banki kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 293 **Budyšin — Srjedu, 17. decembra 1930 — Bautzen** **Lětnik 89**

Protest němskostatnicje khorhoje.

Swjask němskostatnje čorno-čerwjeno-žołteje khorhoje je póndźelu w schtyrjoch schepjelnjenych zhromadźiznach pscheciwo sakasanju Remarquowseho filma protestowak. Najwjazy wječnikow sozialdemokratiskej stronje pschiśtnješche. Pódla dweju sastupjerjow tak mjenowanych „radikalnych demokratow" (mjes nimi Jurij Bernhard), rěčeachu, jedyn sastupjer statneje stronje (kotrejež wjetschina je sa sakasanje filma) mjenujzy sapóšlanz Lemmer, jedyn sastupjer zentrumskeje strony a dr. Schreiner je swjatscheho pschedsydstwa němskostatnicjee khorhoje. We wschěch zhromadźiznach bu

wobsamknjenje

pschija, w kotrymž bu praji, so je sakasanje filma „poškodnjenje wyschnoscow psched dróhowej bobriju". Dale bu praji, so bu lud je sakasnju na najhórje wuwjasuje, a so bu wěrnosć we wójnje na najnahladniše waschnje potwjerdźiše. Stónežnje bu praji, so bu wojowanje pscheciwo nazionalnemu sozialistiskemu wuzdanju njeźmě je sakasanjom demonstrazijow sadźerjeć. Sozialdemokratiski němskostjenki sapóšlanz Künstler praji, so nazionalni sozialistojo republikanske schkitańše wójsko nadeńdu, jeli so bychu j nadběhom postupali. Cźaš wurěčowanjow a debattow je nimo.

Sakski sejm.

Prawny wubjerk sakskeho sejma bě wobsamknuł,

nuzowy wukas

wo gniejnstim piwowym dawku, wobydleńskim dawku a nagniejnstim piwowym dawku, wobydleńskim dawku a napitkowym dawku wotpokazać a knježeństwo nanowicy, so njeby dale dowolnosć k sběranju gniejnstescho napitkowego dawka wjazy dawało a so by poručnosć ministerstwa finanzskownych należnosćow na wokrjesne a hamtske hejtmanstwo k nuzowemu wukasej pscheměnika. Sozialdemokrat **Edel** praji, so bu sozialdemokratija nochze stronam dospołnje njesamolwitosće pschisamknyć. Wona je skótre polěpschenja na nuzowym wukasu dospěła. **Piwny dawk bu hodźi snjesć.** Hdy by bu dawk wotstronił, njeby bo piwowa płacišna stuńšhika. Hdy by bu napitkowemu dawkej druha forma dała, njeby jeho strona wotpokazujo tomu napschećiwo stała.

Pruske knježerstwo chcedźa z Remarquowym filmom porazyć.

Póndźelu bu w pruskim sejmje němskonazionalni namjet na wuprajenje njedowérjenja pscheciwo ministerskemu presidentej Braunej a ministrej finanskownych należnosćow Severingej sapodali, w kotrymž je bu wuzwu wotchłosowało. Namjet bu na podawki załožuje, kotrejž bu bo psched sakasanjom Remarquowseho filma stale. Praji bo, so bu žedi ministraj předuježne filmowe wopschijsćejce dawoj pschedstajeć a so staj prajiłoj, so w nim njeje niczo Němcam njepschećeleneho.

W Pirmansensu znowa bróńe namakali

Kommunistiski byrow w Pirmasensu pschepytajo je policija znowa rosbuchadła, tšelby, kalacze a uniformy wuhladźiła.

Kommunistiska dźelacerska wobora je skradźu swuczowanja sa mjetanje ruczinych granatow wotmětowała, a dźelacerske tšelske towarstwo je swoje bobustawy k tajnemu swuczowanju w tšelenju slajowało. Knježerstwo je wobej towarstwje, kotrejž jenož swjatk cźerwjenych frontiski wojowarjow z nowym mjenom dale wjedźetej, rospuschćiło.

Cźežke pokutowanje za kladźerjow bombow.

Dla bomboweju attentatow w Oldeslwe a Neumünsteru je pschisahanym sud w Altonje chemika dr. Hellmanna dla naschtykanja k attentatomaj ke khłostańi na 5 lět a z Wilanowitza-Möllendorfa tohorunja ke khłostańi na 5 lět z Wilanowitza-Möllendorfa tohorunja ke khłostańi na 5 lět a

„Internacionala bjezbóžnych".

Poßlednje dny je ſ Ruſkeje potrjeſi doſchka, ſo chze kommuniſtiſka „Internazionala bjesbóžnych" ſwoje ſydło ſe Moſkwy do Barlina pſchepokoſiež. Tohodla ſtej pſchedſydſtwo pruſkeje zentrumiſkeje ſtrony a pſchedſydſtwo ſtatneje ſtrony ſo wobhoniłoj a ſo hórchiłoj, ſo by ſo zaſydlenju tejele internazionalneje organiſazije w Němſkej ſe wſchěmi mozami zadżiwało.

Wo tejle „Internazionali bjesbóžnych" zentrumiſke nowiny „Germania" piſchu, ſo je ſalożk tejele organiſazije, kotraž je hakle pſched krótkim cząſom naſtała, **ruſko-kommuniſtiſki.** Ruſki „ſwjaſk bjesbóžnych" je hižo pſchezo żiwje agitował a ſpytał, organiſaziju bjesbóžnych do Němſkeje pſchenjeſeć. pſched krótkim je ſjeſd „Internazionale wojowacych bjesbóžnych" był, na kotrymż ſu ſo kommuniſtiſke ſwobodnomyßlne organiſazije Němſkeje, Pólſkeje, Franzowſkeje, Belgiſkeje, Awſtriſkeje, Schwajzarſkeje a Czěſkoſłowakſkeje ſaſtupowała. Sa generalneho ſekretaria ſu pſchi tym Němza Meiſa poſtajili. Hižo powěſć potwjerdża, ſo je ſebi nowa internazionala wotmyßliła, **ſo w Němſkej,** a to **w Barlinje,** ſaßydlić. „Internazionala bjesbóžnych" ſo na to měri, ſ poßłuſnjenym doraſtom cuſinabożnika a antiſyrkwinſtu agitaziju, kotraž je w Ruſkeji tak wożiwdże ſkutkowała, někto pſchede wſchěm do Němſkeje pſchenjeſeć.

W napraſchenju, kotreż je němſkoſtatna rada w tejle należnoſći w němſkim ſejmiſe ſapodała, ſo praji: Schto knježerſtwo pomyßli cżiniċ, ſo by taſku organiſaziju, kotraż je wot zuſcheho knježerſtwa wotwiſkna a kotraż budże ſaſtojnża pſchewożoważe wjetſchiny němſkeho wobydleſtwa raniċ, wotdżerżi a tomu ſadżewa, ſo ſo zuſa móz do ſmutkowno-nżunſich poměrow měſcha.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 17. dezembra 1930.

— **Wo wjerſze.** Spomiežka nżiko do kraja ſtupa. Poſtupuje ſchkleńża. To je ſe ſnamjenjom, ſo ſo wyſchinka ſ dołheho ranja k wjeczoru wunſchefeżera. Wežera pżachu ſo mroċežele torhacż a pſches nóż ſo dokładnje wucżahuwy. W noży ſymniſcho mjerſnjeſche. Nżišina ſ połonja je wżera pſches Cżéſku a Pólſku cżahnyła. Schleżkej je ſnėh wſchinjeſła, Pólſki pak ſatrachowne ſnėhowe mjeżele. S mėſtnami ſnėh metry wyſoko leżi. Telefoniſke a telegrafiſke drohy ſu raſtorhane. Cżahi w ſnėhy ſchkazy woſtachu. Nowa nżišina je nad Italſkej ſpóſnacż. Je-li naſche ſtrony pſchecżekaju, pſchinjeſe nam wiſche ſnėh. Juttje ſo ſtónżo wobroċi a khowa ſo nżiko wo njeneſchinu poſtúdżo. Tak dżi ſnajmjeńſcha wjeczor dale wotekowała njebudu. — Juttje ſchtwórtk ſtudża ſtónżka **ko 8,09** hodż. a khowa ſo 3,15 hodż. Mėżacżk ſtudża rano 6,36 hodż. a khowa ſo powołdnju 2,13 hodż. — Wežera wjeczor w 7 hodż. barometer 742, hygrometer —2, thermometer we dnju +1. Dżenża rano we 8 h. barometer 744, hygrometer —8, thermometer w noży —4. Wuhlady na ſymniſche wjedro.

— **W Budyſchinje a wokolinje derje ſnaty „Stoły Law"** na Kamjenitnej haſy ma ſo ſaſo k ſiwjenju ſtudżicż. Knjes konditoriki miſchr Pawoł Junghans je mėżtnoſcże jako najeńt pſchewſał a ma wotpohlad tu lokal po Alſchingiſtim waſchnju (w Barlinje) „Huſchhalle" wotewiricż, w kotrejż ſo woſebje konditarſke twory, jelże a piża po cżaſej pſchimėrjenych płaċżiſnach wdtedawaju. W nowopſchiprawjenym hoſcżenżu ſo żadyn pſchepiſk (Trinkgeld) njeżada, ale ſo hokduje heßku „Poſtużuj ſebi ſam derje a tunjo". Knjes Pawoł Junghanns Budyſchanam żadyn zuſy njeje, je ſnaty ſe ſwojej „Parle pſchi Mniſchoſzu" w Dżéżnżezach a ſeſperżo ſo na ſwoju dżéżawoſcż w hoſcżenżach w Drježdżanach, Kölnje, Koblenzu a Barlinje budże ſo wón prózowacż, ſo by „Stotemu Lawej" k nowym pſcheċżelam dopomhał. Njech tu hiſchcże naſpomnimy, ſo wupſchahowanie dale woſtanje a ſo ſo na tym nicżo njepſcheměni. „Stoły Law" wotewri ſo dżenża hrjedu. Pſchihrunajcże k tomu nawėſchiċ w dżenſnjiſchim cżiſle.

— **Budyſchin ma 41 115 wobydlerjow.** Statiſtiſke wotdżėlenje mėſchczanſkeje rady nam ſdżėli: Dalepiſana licżba Budyſkeho wobydleſtwa wuczinjeſche kónż novembra 1930: 41 115 (kónż novembra 1929: 40965).

— **Dobre wuſpėchi karnikeplahowanja.** Na 7. wuſtajeńy karnikłow ſakſkeho krajneho ſwjaſka 13. a 14. dezembra w Tſtżećni w Heidenawje pola Drježdżan, hdżež bėchu nėhdże 400 plahowarjow ſ zyłeje Saſkeje w 37 raſach nėhdże 1156 ſkocżatkow wuſtajili, dosta kujes Ota Ziegler ſ Budyſchina na Marſchnerowej dróhy 12 na 9 mėżazow ſtaru brunu Havanna-ſajeczku ſ. muto. Dale dosta knjes Emil Wendler w Nowym Khemberku cżo. 85 na Ruſkow 2. a 3. muto.

— **Cżežke njeſbože ſ automobilom,** kiż ſo pjatk wjeczor pola Tſjoch Howſdow ſta, je ſebi dalſchi ſmjertny wopor żadała. Wjednik woſa, 49ėtny diplomowy inżenėr Achilles ſ Pirna, ſo, każ ſchėdy piſachmy, na mėſtnje ſaraży. Nėtko je 30ėtmy dżéżaſchi mifchtr Spaler ſ Pirna, kiż bėſche ſo pſchi ſnjeſbożenju cżežko ſranił, na tute ſwoje cżežke rany w Budyſſej ſhorowni wumrėł.

— **Paduſchtwa.** Kradnyk je nėchtó 10. dezembra ſe ſynka wdowowacho ſydlowja ſchat ſ perſiſkeje żidy, ſkotſelenu ſ módrymi ſmuhami, ſ kacżanſki a 1 grichiſki leſſikon w ruſkej rėcżi, knihu „Entſtehung der Abendländiſchen Europäiſchen Schule", knihu wo Napoleonowej wójnje 1814—15 a knihu „Deutſche Literatur". — Dale je nėchtó 9. abo 10. dezembra t. l. brunu Bleyle-mużaku ſchtrykowanu jaku a 15. dezembra wodnjo ſ pinżu wyſchſcheje realki mużaze jėdne kolo ſnamki „Seidel-Naumanns Germania" cżo. 1 093 658 kradnyk. Kolo mėżeſke cżorne kroſna ſe ſlotymi ſnuſkami, cżornej błóſoſchitkaſi, żolte ſwjona ſ cżornymi ſnuſkami, horjeſhibnjene wobżidło ſ celluloidowymaj pſchimadomaj, żaßnobrune żedło ſe „S & R" wofnamjenjene, dynamo „Boſch" ſe ſwėtłomjetelkom, Torpedoſki ſamoběh, cżėrwjenej gumijowej wobruczi. Sadły żedła bėſche cżorny wacżokinoſchak ſ brunym kożanym paſom. — Wo wżowne ſdżélenja proſżu kriminalne wotdżélenje w Budyſchinje.

S **Bélſcheż.** Wobydleŕ P. ſe ſwojim motoriſtim kolom ſnjeſbożi. Jako ſ nahlej Raſchowſkej horje pſchijėdże, ſo nadobo ſ njeſnateje pſchicżiny ſadnje kolo puċżeċi. P. ſo dwójcy pſchecżiſnu, njeſrani pak ſo cżežſcho. Też motoriſte kolo njebėſche dale wobſchkodżene. P. pomalu pſchijėdże a to bėſche jeho żhoże, ſo pſched hórſchim ſaſkowany woſta.

S **Bjednika.** Wulka ſrudoba je jenu tudomnu ſwójbu potrjechiła. Njedżelu ſo jeje ſchtwórtełtne dżéżo ſ domu woſtaſi a do njedaloke rėċi padnyk. Po khwili hakle ſo dohladachu, ſo dżéżo we wodże leżi a jo wucżahnychu. Spytachu jo ſaſo wożiwiċ, tola pożpytu bohużel żaneho wuſpėcha njeměżachu.

S **Delnjeje Hórzi.** W noży k póndżeſi je mėżaſki njedożiwk na Budyſko-Kuċkinjanſkej poldróży na Dobroſchanſkich leżownoſcżach ſchtyrjom wiſchnjowym ſchtomikam ſkoży wotbił. Jedna ſo wo ſchtyrſtełtne ſchtomiki. Też na Pluſnicżanſkich leżownoſcżach je nėchtó wiſchenċżka ſ korjenjemi wutorhnył a do dróhowego pſchkrowa ċiſnył. Dobroſchanſka gmejna je na wuſkładżenje njedożiwkow 80 hriwnow myta wuſtajiła. Sdżélenja, kiż móża k wuſaſnjenju ſłóſtſtwa ſłużiċ, njech ſo podadża żandarmſtwu w Delnjej Hórzy.

S **Njeſwaċżidła.** 3. adwenta poſpołonju pſchedwjedże towaríſtwo młodych ſobuſtawow adwentiſku hru „Dżeżacż knjeſnow" w derje wopytanym Bożim domje. Po ſhromadnje wulpſwanym ſkrluſchu cżitaſche knjes ſarat Kapkuf wo 10 knjeżnjach a pſchiſlamkny k temu wutrobnu narėċ. Zyrkej bėſche cżėmna. Knjeżny pſchindżechu w bėłej draſce a ſe ſwėtłu ſwėwju do Bożeho domu. Mendre knjeżny ſu pſchoſiła, ſwoje njemudre towaríſchki powucżeċ, ale podarmo. Lubośnje klinczeſche dwojoſłóſny ſpėw dżéżi: „Jeruſalem, ty město wyſoke!" Sdwjatocżnu ſaċżiſche cżinjeſche khuinu ſwju knjeżnu Elſy Wawrikeż: „Nėk ſawėſche je na cżaſu, ſo Boži żyn tu budże." Wopſajo ſa Kimżi pſchi dżéżenju ſwojeho cżaha: „Khwalba, cżeſcż budż Bohu daka." S hnutrej wutrobu pohnuchu kemſcherjo na khutny ekrluſch, kiż knjes Wróbl ſ trompetu rejnje pſchewodżeſche: „O wżeżnoſcż, ſkowo hrimanja." — Sdwjatocżnoſcż ſawoſtaji hluboki ſaċżiſcż.

S **Dobroſchiż pola Njeſwaċżidła.** Sjawny cżuċ ſe Dobroſchżiż do Jażeńzy je dla nażywowanja na Dobroſchżańſkich honach wot 17. haċż 20. dezembra 1920 ſwjerjeny. Kżódny wobkhad pokażuje ſo na Hórki abo Lomſi pola Njeſwaċżidła.

Ze **Sunowa.** Nimale 30 lėt ſkutkuje tu żiwnoſcżer knjez Pėtr Handrik jako měſċżanoſta. Ze ſtrowotnych pričinow pak je ſo rozſudżił, zo ke kóneċ tutoho lėta ſwoje zaſtojnſtwo ſamowólnje złoži. Powſitkownje to wjeſnjenjo wobżaruja, dokelż je za ſwój dołhi cżas z wurjadnym zrozumjenjom a z wulkej wobhladniwoſcżu ſkutkował, ſtaraſe ſo pſikładownje za wſċ należnoſće ſwojeje gmejny a běſe tohodła cżeſċowany a pſipóznawany ſtajnje ze wſċech ſtron. Woſebje w ċežkim wójnſkim a powójnſkim cżaſu zaſtupowaſe z dobrym wuſpėchom wosobinſke a hoſpodarſke żadanja wſy a jenotliwcow. Za wſo to dóſta ſo jemu pſi 25ėtnym zaſtojnſkim jubileju wosebity dżak wyſnoſce każ też ſwojich wjeſnjanow. Za cżas jeho ſkutkowanja pſewża gmejna jako najeńk kłóſterſke ryċeŕſkubło a rozdżėli je ze ſwojimi polemi a łukami mjez małymi ratarjemi a pſedſyda toho najeńſkeho drużſtwa běſe k. Handrik; loni pſewża wone hiſċe kublowe wobſėrne haty a z nimi rybarſtwo wot kłóſtra Marijneje Hwėżdy do ſwojeje reżije. Pſed nėkotrymi lėtami naſta rjana gmejnſka khėża ze ſwójbnymi bydlenjemi. Dołhi mėrny żiwjeńſki wjeċor budż k. Handrikej, ſwėrnemu a pſeſwėdċenemu naſemu krajanej, nėtko ſpożżeny! Stajnje je też ſerbſke żadanja podpjeral a běſe ze ſobuſtawom naſich towaríſtwow. — Gmejnſcy zaſtupjerjo wuzwolichu w poſlednim poſedżenju dotalneho ſtaroſtu, żiwnoſcżera k. Jakuba Bjeńſa jenohłóſnje za noweho měſċżanoſtu a wotkhadżacemu pſepodachu zaſtojnſtwo ſtarosty; tuż zmėże dale hiſċe pſiležnoſć z dobrej raſu za gmejnu ſobu dżėłać a ſo ſtaraċ.

S **Hornjeho Wujżda.** Na ſtatnej Biſkopicżańſko-Hornjowujżdżańſkej autobuſowej cżarje budża woſy 24. a 31. dezembra 1930 po ſwobotniſchim jżdżnym porjedże jżdżiċ. Dnja 25. a 26. dezembra 1930 a 1. januara 1931 płaċi njedżelſki jżdżny porjad.

S **Wółporka.** Pjerjſmaſſe a karnikle plahowaġe towaríſtwo we Wółporku wotmė ſobotu a njedżelu ſwoju 3. powſchitkownu wuſtajeńzu ſa pjerjſny. Poměrnje hiſċe młode towaríſtwo ſarjadowa wuſtajeńzu w ſali Tſżeſenje. Snamjenite a wuſnamne ſkocżata ſwėdżeżachu wo khutnym próżowanju towaríſtwa.

S **Lubija.** Po krótkej khoroſċi ſemrė tu njedżelu pótſowy direktor Korla Ender, kiż bėſche w mėżcże a też we wokolinje ſnata a wohlubjena wożoba. Wón bu jenoż nėżchto pſches 60 lėt ſtary. Semrėtny ma wulke ſaſłużby wo Lużiſki nót, pſchi kótrymż je wot 1. hapŕele 1920 ſ wjednikom był. Sa jeho cżaſ dosta Lubij jako pŕeni we Lużiſy ſamoſwjaſowazy telefoniſki hamt a w poßlednim cżaſu poßnjenjeniſki hamt.

S **Khoċżebuſa.** Po dwajdnjowym jednanju ſaßudſi Khoċżebuſki pſchiſłażny ſud wikwarja Gaſſana ſe Schönborna pola Lukowa dla ſapaleŕſtwa a ſpytaneho ſaświdżenja wobſchkodżenja ſ 2 ſtomaj khłoſtańze a wotrjeknju jemu cżeſtne prawa na 3 lėta. Gaſſanowu mandżelſku, kotraż bėſche też wobſtorkżena, ſud wuwinowa. — Dale ſaßudſi Khoċżebuſki pſchiſłażny ſud ſtużobnu holu Gertrudu Pieprżec ſ Golkoja k 6 mėż. ſaſtwa a 10 hriwnam pjenjeżneho khłoſtanja dla ſpytaneho morjenja dżéża a wotſtronjenja cżéła. Dokelż mėżeſche ſud ſa to, ſo je wobſtorkżena ſ muſy jednała, pſchijiwoli ji ſi lėta wupruhowańſkeho cżaża.

Z Łużicy.

* S **Kumwalda.** Tudomna powſchitkowna khorobna każa je ſo nėtko do ſwojeho noweho twarjenja pſcheſoh-

---

Jan Klecanda:

Womjelkowy dobry napad.

Se ſpiżow: Riſeżo małych romanow.

4] (Pokrażowanje.)

Duży na dwórniſchżo Womjelka, kotreżoż tón retomas pjenjes w kapżu runjewon wobcżeżowaſche, pſchemyßlowaſche, ſchto by takle hiſchcże mohł żonje a dżéżom ſo bu domoj wſacż. Na dżewjeczdżeſaczej ſchėżnakow papjerjanych pjenjes mėżeſche pėkniże hromadu ſtożenych, we ſchantku ſawalenych, kiż bėſche jemu żona dała, ſo njeby ſebi wuſchi woſabiŕ, ſpody koſchle na wutrobnje. K tutym ſo njemożeſche hižo dóſtacż, dokelż je ſebi ſ bornżu na nėſchto ſnikow derje pſchiwjaſał. Ale w kapżu mėżeſche hiſchcże nėhdże pjecż ſchėżnakow a drobne pjenjeży a ſ tutych njechaſche ani kroſchiku domojſchiwjeſcż. Njech cżi khudaży doma też ras nawėdża, ſchto je patorżiża, myßleſche ſebi a ſaſtupi najprjedy do klanow, hdżež pſchedawachu rożolki a palenży. Żonje kupi bleſchku „ſłódżeko", ſtam na żebje ſpomni też ſ bleſchku „ċhimjelcżkoweho", ſo by tole ſwoje ſłożo trochu ſapiŕ.

Potom, na ſtajnoſcżi ſo praſcheżo, ma-li hiſchcże doſcż cżaża, khodżeſche po druhich klamach. Tu kupi żonje rjanu cżerwjenu ſalu, tam holży ſymiſke wotmjane rubiſchto, hólzej flintu, mjeniſchenu pſiſchcżakku, potom hiſchcże dudku worjechow a nėkaſiſch dżiwnych ſłódżkich ſłowkow — datlow — kaſſickż pſched tym hiſchcże żenje widżaŕ njebė.

Hdyż bė na dwórniſchżo dobėżał, praſeſche jemu porter, kotreżoż ſo ſa cżahom praſcheſche, ſo ma ſłożo. Zyle pſchipadnje je ſo cżaſ ſakondżiŕ. Womjelży ſby runje hiſchcże doſcż cżaża kupicż ſebi jżdżny liſtżik a mėżeſche runje na krejżaŕ pjenjes w kapżu, ſo njetrjebaſche ſo ſe roſwjaſowanjom ſwojeho poktada kombdżicż.

„Żłożo, Bóh że wė, ſo łożo!" bórżeſche żej ſpokojeny a też trochu żamolubowaŕſzy, hdyż cżapny ſo we woſu na łaŕku w tom wokomiku, hdyż cżaſ pocża jėcż. Pjenjes żyku kupizu — a nėtko hiſchcże jėdże domoj każ knjes! Womjelka njebė hiſchcże ſwój żiwy dżeń po żeleſniży jėdżił a tuż ida ſo jemu to byċ nėſchto njeſtyſchaneho, ſo móże ſe żeleſnizu domoj jėcż.

Hakle hdyż ſo po wodżelu roſhladny a widżeſche wokoło żebje knjeżich, knjenje a knjeżniczki, poċża ſo haiſbowacż a w taſkej njewſchėdnej towaríſchnoſcżi a ſtuli ſo do kucżiża, ſo by jenoż praiwje malo mėſta ſabrał a nikomu k wobcżeżnoſcżi njebył.

Hdyż pſchiſłażje rjadowaŕ a ſo wótrje ſa jėdnej kartku wopraſcha, poda Womjelka ju jemu ſ tſchepotałej ruku a dżiwaſche ſo jara, ſo ſo na njeho njewutſchaże a njepoſcżeże jeho won. Tohodła pak tola mėżeſche ſa nuſne ſo famotwiċ: „Ja, proſchu, pcżjedu jenoż ſchtyri ſtacżony a potom ſaſo wuleſu! Mi bė to pſchedołho haċż do ranja na knjeżi ſaſpċżahy cżakacż", wukożowaſche. „A tule ſo pėtnje do kucżika ſłóżcżu — —"

Pſchewodnik cżaha wobhlada żebi ſnowa kedżbliwje karttku, potom pażażera a wiżeſche ſ ſłowu. — „Sċże karttku pola pokładnje kupiŕ?" ſo wopraſcha.

„Runje, tu khwilu — pola woknjeſchka, kiż mu mi pokaſali. A pożledni krejżaŕ żym dat", wobſkrużowaſche Womjelka.

„Tak, ſchto dha chżecże? Jėdżeże jenoż w Bożim mjenje a njetrjebacże ſo ani bo kuta tłóżicż. Mėſta je tu doſcż", ſabóżeża rjadowaŕ, njeſapiſchijo Womjelkowu hańbicziwoſcż.

Womjelka, kotryż we żiwojim wotdżélenju ſkoro żamłukti żedżeſche, bu pomałku wutrobiczíſchi. Skradżu wuċżeże ſ kapżu bleſchku „kimjelcżí" a żrėbny ſ hłuboka. A pożſuchaſche, ſchto powdaſche ſo pſchipódła. Buċżowazy, każ to bywa, rėcżachu wo podawkach pożlednich dnjow, wo tom, każ drohe ſu rybы a każ bė njedoſtaŕ na ſchtomikach. Hdże ſchtó, kóżdy wėdżeſche abo wumyßli żebi nėkaſiſi dżiwny pſchipad. Tón bė żłyſchaŕ, ſo żu ſchtomiki byłe po dwėmaj haċż ſtjoch ſchėżnakach, druhi ſnajeſche knjenju, kotraż bė ſa ſchtomik dała pjecż ſchėżnakow, ſtżeċi bė był ſe ſwėdom, hdyż bė nėkaſiſi knjes pola Próſchcżnych Wrotow ſa ſchtomik ſapłaċżiŕ pjatnaċże ſchėżnakow. A hiſchcże je pjecża wjeſoły był a ſo wuprajiŕ, ſo by bał radżcho trjebaŕ pjedżeſaczej ſchėżnakow, dokelż by bjes ſchtomika njeſmėŕ domoj żonje na woczi pſchiċżiċ.

Womjelku, kotreżoż ſłożo bėſche haċż dotal doſpolne, kłó to nėkaŕ wokoło wutrobы.

„Ja wożoł", rjekny żebi w duchu. „Pjatnaċże ſchėżnakow a trjebaj pjedżeſaczaku. A ja ſkupaŕ je pſchedawacż po ſchėżnaku!"

Na ſłożo ſrosumni ſ dalſcheje roſmowy, ſo je to był ſchwarny ſchtom ſa tych pjatnaċże ſchėżnakow a niż tajſi kajżeż bė żebi wón do Prahi pſchijwjeſt. Trochu ſo ſpokoji a ſnowa ſo kimjelcżki napi. Roſbrė jeho pſchijomna cżopkota, dudchaju cżeżi powėŕx we woſu jeho pſchemó, a ſkudaŕ, kiż bė ſa żyły dżeń ſo we mrózu naſtaŕ, wużuny, jako łóż, by był do wody cżiſnyjeny.

Pſchi żamom budżeſche ſajėŕ ſchtó wė hdże, hdy by ſe kondukter jeho njedobładaŕ a jcho khėtro njepotſchaŕ.

„Maċże łożo, ſo tu ſchċżujemy a dyrbiċże cżakaċ na druhi cżaŕ", żwarjeſche jeho pſchewodnik. „Takle żebi wużnjne, każ mėch."

„Żłożo, łożo", bórżeſche żebi ſpokojnje Womjelka. „Wopraſwdże mje to dżeńża pſchejeſchuje!" — A wuleſe ſ woſa na cżėmne naſtupnjſchżo wijeſneho dwórniſchża.

Nimo ſłużbu wukonjazeho ſaſtojnika a dweju pſchiſtajenjow njebė tu żiwee dujſche a cżina kaŕ by kolmas loſ. S cżornej wobłoki hajeſche ſo ſnėh w huſtych cżmakach. — Pſchi ſłabem żwėtle dwórniſchżoweje lampy namała Womjelka wukhód a bė na dróży do domiſny.

(Pokrażowanje ſeżėhuje.)

* Hač sćeri pschi zymnohnym pućiu smapyschecza powotanje schule. Dom je twarił knjeż Korla Jeremias se sumbarka po narysbach knjeza architekta Kucharza-Budyschin. Twarjenje je ho sobotu 13. dezembra pschepoczo.

* S **Wiskopiz.** Nětko k tfeczemu rasej ju na Starym hosćeńu pschi pyschnej studni pyched radnizu wulki kopodźěźowy schtom sa wschitkich" s mnohimi elektriskimi spwěźkami postajili. Wjeczor spěwne towarstwo pschi schowanje hodowne kěrluschе a spěwy spěwaja. Wopowrose kasche k napominaja k woprowanju darow sa tudomnych wobsedzerjow, katrjż ju do nusy pschischli. Sa nich je ho tež wobrěwanska jiwa w mkodźinowni pschiprawika. Dale ma ho pomozny skutk pschewjesej sa 115 spomożeńskich hospodarjow, ktrjż su swojbami a sa tamnych nětkuże 900 bjesnych a dostawarjow krizowje podpjeru. Skutk ma hacjcu podpjeru wudospolnicź. Pschidawki k spomożeńskim pieram powyschichu ho wot 140 000 hr. lěta 1929 na sche dyschi 200 000 hr. tuteho léta.

* S **Habrachczizy.** Każ hizom pisachmy, je ho sandźenu lětu tschasu tudomneje Walterez kamjenjoczischezenje spohalika. Pschi wohnju běsche swojba, katrjż w prěnim schwdze bydli, do wulkeho stracha pschischła. Pschi hasenju wohnjowej wobornikaj na sajedojezenje z kurom nawschtaj. Běchmy hizom napomnili, so běsche policija sjeła kamjenjoczischezenje Walterez sajała, dokelż běsche podhladny, so je woheń saložił, jako jeho żona domach nje běsche. Sałaty je ho sapalkeństwa wusnak.

* S **Habrachczizy.** Pyched nětkuże tydźenjom ho w Schedowoje padnischtwo sta, padnich kradny 120 hriwnow pjenjez a někotre hódnotne papjery. Bórzy na to dosta wobkedźenjeny list, so może swoje hódnotne papjery dostacz sa hr. na drózy wot Habrachczanskeho dwórnischcza do Greifswalde. Pisaz lista je ho tez na postajenym dnju ottuut wot Georgswaldskeho torhoschcza k mjesu dowjesej a tam jenemu schoferej pałczik z hódnotnymi papjerami wotedał, kiż dyrbjesche potom te 200 hriwnow wobnacz. Wón sopłaczi schoferej sa to 10 hriwnow. Schofer nadawk wumjesche a żadesche sebi wot wobkradnjeneho, běsche tez pschischioł, 200 hriwnow. W tutym wokomiku je żandarm saja a pschepżehlyscha. Policija jemu dźel pólitich pjenjez wotewsa a wobkradnjenemu pschepoda. Sulki njesnaty je po wschem sdaczu zyły podawk wot dalsa wobkedźował a ho potom spěschnje s procha měł.

* S **Wulkeho Schunowa.** Jako hodowny dar pózała cjesiny měschczan Wulko-Schurowitzeje gmejny, knjeż Haebler w Nowym Yorku, tez lětha saso 1500 hriwnow. Pjenjezy ho se 400 hriwnami na wojerskich sawostajenych, kotrzy a ranjenych rosdźelichu; je 400 hr. na potrěbne schulske dźeći, s 250 hriwnami na żónske towarstwo, s 250 hriwnami na maforentnarjow a s 200 hriwnami na młodźinske městny wubjerk rosdźeli.

* S **Zitawy.** Pjatk dopoldnja we Wostrowzi wusche tonnischcze wowzeńnje autowasił, bjez kotrz nanukachu. Wóz je po wschém spadze w drózowym sawinjenju po wusokim brjohu dele sajał, pschi czimż je schtomat powasił. Automobil běsche we pschikrowje skoro wostał. Běsche nimale nowy Opel-Fabriolet-wós. S papjerowu, kiż we wosin namkachu, běsche dowidźeć, so je wobsedźał anta Shorjelski fabrikant, kotremuż běchu jón w nozy k pjatkej we Zitawje kradnyli. We wosu sezesche nimale wupróżnjena palenzowa blesche a wjele kórczkow zigarow. Palenzowa blesche bu sa czornych jězdźerjow s pscherabnju. Swěźesi ho, so blesche z jenehu Zitawskeho hotela pukhadzesche a s pomozu Zitawskeje kriminalneje policije hischcze pjatk wjeczor jako njedočinkow tsioch hotelowych pschistajenzow wuslědźichu.

Psyca skaženosć w Shorjelskim wokrjesu so hrózbnje rozsěra.

Sandźeny tydźeń je w Shorjelskim wokrjesu saso wjele pśow na skaženosć khorosć. Najhórje sakhadza tuzig), hdźež hu ho sa jednu tydźeń schtyri nowe khorjenja na skaženosć hamtuz swiscelse. Pśy su nekotrych cłowiekow skuhali, tuchi dyrbjachu ho hnydom do Wrótslawje podaś a ho w Marowej klinich schcekniez dacź.

Krajny radźeźel je nowy wukas wudał, so maju ho sawjerjaśe nowarowy wobkedźowaś. Je ho swětźiło, so su posledne khorjenja a morjene pśy swietsche wot druhich swobodnje wobkedźowanych pśow w nozy skukane byle. Luźo husto mjenja, so dožaja hdyż swojeho pśa pschiwjasaja. Tu pak ma ho na to pokazaś, so śeśi dźe. Luźo husto mjenja, so dožaja, hdyż swojeho pśa tak njepschiwjasa abo njesawrje, so zuse pśy k niemu njemóżeja.

Jene Shorjelske nowinu pischu, so je ho w Shorjelskim wokrjesu posledenje tśźenie pśches 400 wobkedźowanych pśow fundisch pokhadnaś dyrbjało, dla njewobkedźowanja sawjerjaśskich pschedpisow.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Kamjenjiz.** (Njepordźeny rubiežny nahonk.) Sobotu wjecor schytachu 66 lětneho mjeńcerja wobkhada w tom wokomiku nahonjacy a wurubicz jako won chzesche we swojim pschisamsim bydlenju dujowe dochodu liczicz. S rosdźelowym wupisowanjom wobrozeneho bu skuczer wot swojeho pschedewsaca wotdźerzany a czeknu, pschi czimż nschto krocz — najskerscho s traschazeze pistole — wustrzli.

* S **Lipska.** (Wjes 78 000 dźiwjerjazych w Lipscanskim wokrjesu.) We wokrjesu Lipscanskeho dźiwjerskeho hamta naliczichu ho tónj nowembra 78511 dźiwjerjazych. To wopomnjenja worunjo kamjenemu czasu loniczko lěta, hdźež bě 38920 biesdźiwjerjazych sawjesanych, pschiprorjenje wo wjazy hacz 100 prozentow.

* S **Libnicz.** (Sojerske drohocznikowje padulschnjay Zobel w Libnicy.) Domjasa pschistajena Ruth Zobel s Wrótslawja, kotraż bjesche swojemu służobnemu knjejej, sara samóśitemu rukemu lezownostnemu kupczerjej we wjecornem dźele Barlina, sa wjazy hacz 100 000 hriwnow drohocznikow a kóscznych pokradła, hu hobotu w Libnicy hsiata. Ruth Zobel bě kradnjene wezy na dwórnischcu Alexandrowskeho naměsta w Barlinje w njesawrjenym korcie pschechowała. Barlinska kriminalna policija nadże pschi domjasym pschepytowanju w Barlinje list Libnicanskeho znateho a sdźi to hnydom tamnischej kriminalnej policiji. Bynschi w Libnicy sajata, spyta najprjedy ho wschelako wurjeczej, skónczuje pak ho wschego winna. Wubraji ho, so je padulschnjo s wjecoru na swojim dowaczelu służoby sturczała, kiż je ju spiatknje wuził. Mandźelska knjeja je wu toh wódźała a ju tohodla na njesluschne wotchinje trjnowała. Wukonjawschi padulschnjo je hnydom sturczała a k starenu znatemu do Libnicy dojała. Kożuchi s jadwelemi je jenoż tohodla hobu pokradła, so mejła drohocznikowe prawje wosnonje strosczena lsje pschedacz. Wschi kradnjene wezy mózachu saso wrócu dóstacz.

Zelezniske n'ezdoze w Zagrjebje.

Tśi wosobny morjene.

Njedźelu popoldnju krótko do 4 hodź. běsche Karlowzski wosobowy cłah mnoho burow a burowkow na Sagrjebske hlowne dwórnischcu pschiwjeseł. Jako běchu woni cłah wopuschczili a swoje ratańske twory s cłaba bjerjechu, kiż chzychu śleźomu njedźelu pschedacz, so njejapzy sydom wosow śich cłaba motwjesechu. Hnydom na to pak cłah sazo s wosami pschijędźe, jako hdyż se nětkuże 40 wosobow na kolijach a pschi kolijach pschebywasche. Cłah fajdźe do ludźi a 3 wosobny mori a nekotre cźełko krani. Na dwórnischczu nasta njewopisajonne roshorjenje. Nanerowanskeho schcesa hlownego dwórnischcza a jeho namóżnika su sajeli. Winu na njesbożu dawaju pjecza żelesnistwu satojnikam.

Swóibne powěsće.

Semrěli: Korla Wilhelm Nowak, nězdyschi rěsnik a nětczischi privatus w Budyschinje, 74 Lt. Khowanje je dźensa fryedu popoldnju 3/4 hodź. wot żarowanskeje domu. — Otto Maks Laraß, wunjenkat w Hodźiju, 72 l. Khowanje je dźensa fryedu popold. w 2 hodź. wot żarowanskeho domu. — Frida Margareta Grumbtowa rodźena Henniga na Zjedowje. Khowanje budże schtwórtk wopoldnju w 2 hodź. na Hrodźischczu. — Gertruda Kellerowa rodźena Sommerez w Kamjenzu. Khowanje je dźensa fryedu wot żarowanskeho domu. — Korla Ender, pósłowy direktar w Lubiju, 60 Lt. Khowanje budże schtwórtk pow. w 2 hodź. wot żarowanskeho domu. Wjedrich Gustaw Hennig, wuhlibarski mischtr na wotp. w Lubiju, 66 Lt. — Korla Herpin, muleński posór we Wjelej Wodźe, 90 Lt. Khowanje je dźensa fryedu wopoldnju w 3 hodź. wot noweje cźerkwje na pohrjebnischczu. Jan Jurij Hajna, bliźaŕ w Budyschinje, 66 Lt. Khowanje budże jutrjschi schtwórtk popoldnju 1/4 hodź. na Tuchofskim pohrjebnischczu. — Hermann Rosenkrauz we Kamjenzu, 40 Lt. Khowanje budże pjatk popoldnju w 3 hodź. — Arnosćt Urban, żandarm na wotp. w Kulowje, 79 Lt. Khowanje budże jutrjschi schtwórtk pow. 1/3 h. wot żarowanskeho domu. — Luisa Wilkowa rodź. Okonez w Wjelej Wodźe, 24 Lt. Khowanje běsche dźensa fryedu. — Emil Riedel, tapezěrarski mischtr a dekoratźr we Hródku. Khowanje budże pjatk popoldnju w 11 hodź. na pohrjebnischczu.

Towarstwowski powěstnik.

Drjedźany. Serbsko towarstwo „Cornoból" zeńdźe so sobotu 20. hodownika wjecor we 8 hodź. k swojemu posledniemu posedźenju w starym lśe w towarsnym hosćeńcu na Christiansk. drózy 22. — Kedźbu! Njedźelu 28. hodownika wotmeje so naš hodowny swjedźeń na Flemmindskej drózy 21. Započatk we 6 hodź. Njech so wšitcy prawje bohaće wobdźěla.

Drjedźany. „Hromadnik" zmeje njedźelu 21. hodownika, pop. 1/26 hodź. w swojej towarsni (pola Zmija) Christianskej drózy 23 swój hodowny wjacor z bohatym programom. Kóżdy wobdźělnik je zawjazany, zo mały zawaleny dar sobupśinjese a woteda.... nic niże 50 pjenjezkow. Raz wjecorka budże każ stajnje dostojny a wjesoły. Hosćo su nam witani, maju pak so doprědka pola podpisaneho zamołwić. Bjarnat Krawc, pjedsyda.

Haslow. Jednota Sokol ma śtwórtk 18. hodown. wjecor we 8 hodź. hlownu zhromadźiznu. Pśesnosk je pśilubjeny. Winowatosć kóżdeho sobustawa je, zo pśindże.

Rakecy. „Lipa" ma pśichodnu njedźelu pop. w 3 hodź. pola Hónčec swoju mésačnu zhromadźiznu. Mamy ważne wěcy wuradźowaś, tuž pśindźe wšitcy. Pśinoski na tuto lětu maju so zapłaćić.

Zwjazk Łužisko-Serbskeho Studentstwa ma sobotu 20. hodownika pop. w 2 hodź. w Serbskim Domje wubjerkowe posedźenje. *Hlowny starši.*

M. S. P. Dźensa wjecor we 8 hodź. swjeći so dopalowak na wozjewjenym městnje.

K hodam poručam swój wulki sklad **K hodam**

porclina, kamjeniny, skleńcanych twarow krysta

Hermann Gläsel w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach 4 na Lawskich hrjebjach 4

nětk pódla prjedawšich klamow na prawym boku kěžnych durjow.

Radio

Wšě nowocźane radiowe pśiprawy a wótśeŕeźaki swětow. firmow Telefunken, Siemens, Mende, Lorenz

Rěcadła a tačele

a wšě

hudźbne nastroje

w najwjeśšim wubjerku

Hudzbny dom Hermann Jeremias

w Budyšinje na Kěžorskej drózy 9

Wuwjedźenje wšěch wuporjedźenjow

Wšě družiny kupańskich a plókańskich wanjow

wosebje znamki „Eschebach" a „Krauss"

Wohrěwańske bleše. Wuhlowe kašče

kaž też wšón

domjacy a kuchinski graf

najlěpšeje kajkosće a nanajtuńšo

Felix Münch w Budyšinje

na Žitnej hasy 8

Dołhe a krótke škórnje ručne dźěło

20.— a 30.— hr. Wulki wubjerk, taš wo wšěch druhich wobućach Wšě wuporjedźenja durje a inšo

Wobućowy dom Mark w Kukowje

Dźělba wobručow za kola

z małymi blečkami je dóšła a so tunjo pśedawaja

Jan Schiebach

w Budyšinje

na Mužakowskej drózy 4

Handrij Štrumpa

w Budyšinje

na Rózowej hasy 15

poruča

meble

a pólstrowane twory

Sym Serbl

Jejka su drózše, —

tuž kupujće „Jajko"

potom kury derje ujesu

4 přiwabne předawańske dny

Stwórtk, pjatk, sobotu a njedźelu

Dyrbimy na kóždy pad wuprózdnić!!!

W tutych 4 dnjach dostanjeće wšě twory wo wjele tuńšo

Mantle za mužow	Mantle za žony	Zymske jupy
Mantle za pachołow	Mantle za holcy	Njepřemokawe jaki
Mantle za hólcow	Kosmičkate mantle	Lumberjaki

Nowočasne wobleki, dobre a tunje
Zwjeršnje wobleki za motorskich

Dźěćace krótke kholowy z lackom
Mužace kholowy po wšěch płaćiznach

Franz Mrsiny

w Budyšinje
na Bohatej hasy
Hodowny hermank sobotu

w Kamjencu
na Cwingerskej hasy
Hodowny hermank štwórtk

„Złoty Law"
„Husch-Halle"
w Budyšinje
na Kamjentnej hasy 19
so štwórtk 18. decembra
wotewri
Wo dobroćiwu podpjeru prosy
Pawoł Junghans

Derjezawjedźena zawěsćeŕnja z dobrym wobstatkom pyta za tamniši wokrjes
zastupjerja za zběranje pjenjez
Wěstosć so žada.
Poskićenja pod **D. U. 577 na Rudolf Mosse, Dresden**

Čitaj SERBSKE NOWINY

Jako hodowny dar
za přiwuznych
poručamy
nowe serbske spěwańske
Płaća: 3.50, 6.—, 6.50, 10.—, 10.50 hr.
Serbska knihańrja w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 4

Poručam
k hodam
wšě delikatesy, rybow. wěcy, južne płody a palency, darjeńske korby po kóždej płaćiznje
Johannes Neumann w Kamjencu
prjedy: Joh. Hustig
na Budyskej drózy 65 Telefon 618

Arthur Synatzschke
w Kamjencu Weststraße 8. Telefon 366
Wikowańrja z tobakami
we wulkim a małym. Najpřijomniše kupne žórło za zasopředawarjow. Wulki wubjerk Bruyèrestrubkow

---

Gardinowe zbytki
Vitraže, rolleaux, canki we tunich klamach
IDA ERLER w Budyšinje rožk Zwonk. Lawsk. h 10

Budyska sadowa tłóčeŕnja
na Kralowskim walu 10
Tež njedźelu wotewrjena

Nawěstki w Serb. Now. maja wulki wuspěch

Wysokosućelna, čehniwa
kruwa
je na předań
w Smerdźacej čo. 12

Młody čehniwy a strażowacy
pos
je na předań
w Sunowje čo. 14 b

Česćenym wobydlerjam w Njeswačidle a wokolinje poručam so za
twarjenje plumpow
k wobličenju twarjenja studnjow a za wuporjedźenje wodowych plumpow. Pytam wodu z wuspěchom. Najtuńše wobličenje.
Arnošt Schneider,
studnjetwarc a ćěsla
w Njeswačidle 37a

Rum — Arrak

Punšowe esency (tež bjez alkohola),
Palene wino, likěry
Palenc
čerwjene, běle a slódke wino
wšěch družin
poručuje w **drobnym** a w **blešach** po najtuńšich płaćiznach

desćiacija
Hermann Richter
w Kamjencu Pfortestr. 9

Emil Jende

w Budyšinje
Budyska paleŕnja a palencowa fabrika
poruča **wšě**

taflowe likěry
kaž tež wšě druhe **palency** a **likěry** wuběrneje staroznateje kajkosće po **4.00 hr.** hač do **6.20 hr.** za litr

Cognac-Arak-Rum
a měšenja (Verschnitt) w znatej wuběrnej kajkosći

Běle wino
z Rhyskeje z lěta 1921 atd. wot **1.30 hr.** hač do **2.60 hr.** za blešu

Čerwjene wino
francowske a **spanske**, mile a kwětkojte, litr a bleša wot **1.40 hr.**

Slódke wino
kaž **Portwino, Malaga, Muskat, lěkarske wino** atd. bleša wot **1.50 hr.** hač do **2.40 hr.**
Wšě naspomnjene družiny wina mam wot prěnich winicarjow a importskich firmow z woznamjenjenom firmow

Płodowe wino
Wino z janskich jahodow, połnokwětkojte
Wino holanskich jahodow, po burgundskim wašnju, hodźi so za čopło wino
Jabłukowe wino, wuheŕske za krasnu bowlu
Wino z kosmačkow, wuběrne sylne wino na blido
Tute 4 kajkostne płodowe wina su po starym **wašnju** w mojej paleŕni dźěłane, tohodla njejsu kisałe, ale maja wjele **alkohola**
Wšě wndźělki samsneho zhotowjenja
Tak kupuja moji wotcěrarjo z prěnieje ruki!

Drobne předawanje: Předawański čas: wot 8—1 hodź. a wot 2—7 hodź. **sobotu bjez přestawka / Njedźelu do hódź drobne předawanje w zakońskim času**
Při **swójbnych swjedźenjach, kwasach** a **křćiznach** je moja stara firma připóznata a prawa nakupowańrja

Příloha k čisłu 293 SERBSKE NOWINY Srjedu 17. decembra 1930

Adwenski kwěćel.

Lud wěri a wěrješe stajnje, so hamo wokolo hód, hdyž hněh a lód jemju sputatej, pschezo hischcze někotre rostliny so selenja, kwětki sakćěwaju. Ninto Božodźěćkowcho schtoma płaza wobsedje Čzemjerza, jemjel a wótrolist jako symbol skrytego žiwjenja hrjedź symu.

Čzemjerza (Christrose) hěsche hižo se starodawnych čas symbol wěčnje nadźije fschelesijanskeje wěry. Powdoła so, so Čzemjerza sakćěwa w Božej nozy jako symbol nowcho žiwjenja, noweje nadźije. Lud měješe za to, so je nita rostlina žwjata. Čzemjerza je jědotta. Nětko w hrjedźnym wěku wužiwachu jako hrědź k wošiwjenju wutrobow, ale wšo jenoż w małych podčełach, dokelž hewak straschnje sfukuje.

Dalscha adventska rostlina je jemjel (Mistel), kiž rosce na schtomach. Jemjel bě wobsedje starym Keltam a Germanam žwjata rostlina. S jemjelowej hałoły bu germanski stónčny bóh Baldur sarażeny, schtož bě sawoczał jahnjby germanskich bohow. Jemjel bě tohodla starym Germanam symbol mrěźajego žiwjenja, symbol hnjerceje. Pola Keltow bě pak jemjel nawopak symbol rosćazego, nastawazego žiwjenja. Měschnik měješe jón se skotym žerjom w lěsu wotrubać a donjesć do žwjatnizy. Bě swobzkany běłu drasty a běłaj ćěźcaj jeho wós cźahnyschtaj. Hdyž pósdźischo kschesćanski žiwjenjer stupi na město starobabskeho žiwjenjera sawróta płónza, hrajesche tola lischcze jemjel wulku rólu we waschnjach a nałožkach luda. Wobsedje w Jendźelskej. Tam bě hischcze njelnaja Božodźěćkowcho schtoma. Sa to je jiwa wupschesna z jemjelowymi hałozami. Pod jemjelom starschej pschijimatej žbožopschecźa žwójbnych, pod jemjelom šmě hóšcź koschicź płonku!

Dalscha symbolika hodowna rostlina je wótrolist (Stechpalme), kiž pola nas jara srědka rosće. Legenda powěda, so wótrolist połbadźa z palmow, cźejej hałozy pschi pschikhadźe Khrystusa do Jerusalema na puć kładźechu. W połnóznej Němiźej je adwentskim cźasu kheźne durje je wótrolistom wupyscheja. Po wschitkich połnóznych krajach sluza wótrolist symbol dobyćerskeje mozy kschesćijanskeje nadźije. Wěcźnoselena rostlina so połdźěhnje nad běłym smjerćnym pschikrywom šmě̌ha a šwědźi wo pschichodnym nalěcźu.

Zhromadźizna serb. tow. „Swěrny“ w Porschach.

Po dlschej pschestawzy wotmě towarstwo „Swěrny“ sawčeraj njedźelu sajo zhromadźiznu. Pschesydka towarstwa, knjez wučer Jenč, wotewri zhromadźiznu se spěwom „Hdźe statok mój“ a wobzarowasche, so bě so tak mała liczba kubłarjow sešcha. Na to połdźi knjez pschesydka pschednoschk, kiž bě̌sche chwał pschi wulkcze towarstwa na Krakerjanske hory, 29. meje, wukmitnkam połnóznej, schtož pak potom mózno bylo njeje. Dokelž bě̌chu wobdźělnizy Cźeitowy kamjeń pola Budyschinka a Kschenjelka wotpytali, porěcza knjez wučer Jenč we někotrych kamjenjach naschcje wokoliny a wobsedje wo kschenjenowe: žiłe, kiž pisches nascha wokolina: rozdźe. Krakerjanske hory dopominaju nas na šudny cźaš pschez 117 lětami. Mrěkniť cyłowasche nadrobny wobraz bitwy pola Budyschina. Na wupowschnjenej karcze mózacznych rozmiese bitwy scźehowacź. Pschitomni bo rěcznikej za jeho pisches trajany pschednoschk dźakowachu. Potom bo pokaji, so pschichodna zhromadźizna kónca januara abo sapoczatk februara bo wotmije. Se spěwom „Mjana Luźica“ bo sajimawa zhromadźizna słónci.

-l-

Posedźenje serb. tow. „Intrinza“ w Nieswačidłskim hnězdźe hostenca.

Njedźelu popołdnju měješe „Intrinza“ swoje měsačzne posedźenje pola Hołanez w Njeswačidłach. Schło bě̌sche bo 23 hobuštawow. Pschesydźa knjez Wrobl z Woschowa, wotewri zhromadźiznu a powita wschitkich wutrobnje, bo wjeselo nad bohatym wopytom a pschejo, so by tak wostało. Na to sokći, so je słóžka za podjeranje studowazeje młodźiny 87 hriwnow a 60 pjenježkow wunjesła. Potom rěcźesche bo wo Seiferjowym pomniku. Wo słóžcy za njón bo w bliščim pohrjedźenju nadrobnischo jedna. Pohrjebnje budźe druhu njeźelu wulkeho róžka, potajlim 11. januara popołdnju w 3 hodź. Zhromadźizna słónčki bo se spěwam: „Hdźe statok mój?“ Zhromadźizna serb. tow. „Swěrny“ w Porschizach.

Wokrjesne skadźowanie centralnego z wjazka kreścanskich fabrikskich a transportskich dźěłaćerjow a jeho połowanskich związkow.

Mésne skupiny naraišcheho wokrjesa Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa sešdźechu bo 14. decembra 1930 w Pančizach, bo bychu z pschepohrjechenymi sakupjerjemi wyschnoscźow wo wobcźežnych praschenjach wobstaranja dźěła zhromadnje wuradźowali.

Wjednik sthadźowanja Kilank z Budyschina změdźesche mjeschu zhromadźenych powitacź, mjes nimi Kamjenski dźěłowy hamt, hobuštawa wokrjesneho wubjerka Rjenza z Worklez, jejnskeho sapółkanza Schpitanka se Sejic a 14 wjesnjanostow horjekach mjenowaneje krajiny.

Župny wjednik Kladezky z Drjejdźan rěcźesche najprjedy wo pschedmjecze „Hospodarska nuza — wotwarjenje mjdow — šnjezenje płaćizinow!“ W swojim pschednoschku pokaja wón pschipoložuchanjam wschelakore sapjetki žiwotnego hospodarstwa, kiž dyrbi kóždy snaś a pohódnoscźecj móz, kiž chze hrědźi k wojowanju pschećiwo krizy namakaś. W swojich słónčnych słowach wuzběhny tak prawje, kak nusne je, so wschitke worschty luda zhromadnje na wotwobroczenju krizy dźěłaju.

Wokrjesny wjednik Kilank z Budyschina rozesłaja w krótkich narysach powołanske rozsčelenje naraišcheho wokrjesa Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa. Sču tu jenoż tři sakładne mózhnoscze za dźěłobjerjerjow, mjenujcy kamjenjowa industrija, keramiska industrija a ratarstwo. Liczba bjesdźelnych w keramiśkej a kamjenjowej industriji wuczinja w tutej krajinje dźensnischi dźeń 80 hacź 85 procentow. Němśi-li wjetschi dźěł tutych bjesdźelnych trochu ratarstwa, by hospodarske połoženje tutych woporow hospodarstwa njesnjesne było. Tola na žo, dokelž je wulki dźěł hižom bjes tóždeje podpjery, hnydom k wobzetbym naprawam k wołóženju nuzy pschimacź.

W sčehowazej rosmołwje, na kotrejž bo direktor Kamjenskeho dźěłoweho hamta, knjes šejmski sapółkanz Schpitank, hobuštawa wokrjesneho wubjerka, knjes ryčeśkublowy najeń Rjenčz z Worklez, wschelazy wjesnjanoscźa a jenotlive městne skupiny swjasku wobdźělichu, so se wschich stron wuběhny, so maju žo k woistwronsenju njenjesnjene nuzy w tutej krajinje wschitke mózy hromadźe wjacź, so bychu žo w najbliščim cźasu wjesče rusowe dźěła wukonjecź hodźasče.

Wjednik sthadźowanja Kilank z Budyschina wunoschi hromadźe sapschija, so žo swjatej porucźi, so by wopraw-njene žadanja a pschecźa organizowanych dźěłobjerjerjow pišomnje sformulował a wyschnoscźam, kotrejž najtupa, jako podkopa za wuradźowanje pschepodał z wuraśnym nómotwjenjom, so bychu žo pschi dalschich jednanjach pschistejneho swjatkowego sastupjerja žohuschkale.

Wokrjesny sejm Rozborskeho wokrjesa

Pónđelu 29. decembra 1930 popołdnju w 10 hodź wotmjeje žo w „Němśej khži“ w Hóry wokrjesny sejm, kotrehož dujowy porjad je sčehowaju: Sapokajanje bliđa rja Pawoła Schillera z Rišeje a kowarja Herberta Balzarja z Noweje Wsy pola Róšbórka; wólba hobuštawa a namjeśnika za dohladowarśi hamt nad rěkami, wólba hobuštawow dawkowego wubjerka a namjeśnikow; dźělenje Muzałkowskeho hamtskeho wokrjesa; wobsamknjenje wo dodaćnym hospodarśim planje na 1930 a wo dodaćnym dawku; mjeny namjet kommunistiśkeje frakzije wo dowolenje šmě̌ keje pischipomnju bjesbóžnym a wo pomoc mjelnym ratarjam a žydlerjam, kiž z wulkej wodu schkodowachu.

Pólski zajim wo Serbow.

Njejsmy wopuščena krjółka w morju cuzharstwa. Z nami čuja milijony ródnych bratrow. Woči milijonow Słowjanow su złożene na rjekowske wojowanje a bědźenje słowjanskeje předstrože při brjohach Sprjewje. Milijony Słowjanow nas wobdźiwuja.

Słowjanske nowiny často pisaju wo nas, wo našim dóńće, wo našim wojowanju. W 575. čisle prinjesu pólske nowiny „Kurjer Poznański“ nadobny wjeśći nastawk wo jubilejnym swjedźenju serbskeho Sokolstwa w Budyšinje 26. novembra 1930. Je to dopokaz, kak bratśa na ranju sćěhuja naše narodne hibanje.

Hišće dalšu zwjeselacu powěść přinjesu naspomnjene nowiny w samsnym čisle. W Poznanju je so założiło „Towarstwo Přećelow Łužiskich Serbow“, kiž aktivnje dźěła a skutkuje. Skhadźowaše so wčera 16. decembra k zhromadźiznje. Wémy, zo runje Poznanscy Polacy maju zrozumjenje za naše położenje. Wšak woni do wójny runje dyrbjachu tak ćežko wojować wo swoje prawa kaž my dźensa hišće.

Smy dźakowni za kóždy wopokaz sobućućа ze strony přećelow a bratrow! Bóh zapłać bratram jich zajim wo najbědniši lud na swéće, kiž nima žanych prawow.

Wémy, zo wšetym kruham pola nas so njelubi, hdyž z radosću konstatujemy, zo słowjanscy bratśa maju zrozumjenje za naše ćežke położenje. Maju tole za krajne přeradnistwo. My pak należnje doporućamy tamnym kruham, zo bychu so za to postarali, zo dostanjemy naše prawa. Potom hakle móžemy swoju přikhilnosć wobroćić też tym, kiž dźensa hišće lubować njemóžemy, dokelž z nami zakhadźeju, jako ze staćanami druheje rjadownje. Snadź tola wotuća!

Němske wulkoletadło „Do. X“ wuporjedźuła.

Sobotu žu do Lissabona hłowny dźěł maćsiny sa wuporjedźenje němskeho Dornierskeho wulkoletadła „Do. X“ pschinjesli. Pónđelu žu počzeli wupalene lěwe letadłowe kschidło z kanimu počzahowaćz. Wobšadka letadła „Do. X“ bě̌sche mjes tym wschitko sa wuporjedźenje pschihotowala a dźěle kschidłowego wjercha wotstronika, kiž wobeń potrjechi njebě̌sche.

Kelko zeppelinow du zničenych?

Němcy maju mnse je swojimi zeppelinami, abo lěpje — se swojim zeppelinom. Maju jenoż jenički zeppelin, kiž dyrbi po zylym šwěcźe rosnoschcźej němšiu hławu. Ale prascheju žo, hdźe dha žu wostałe wostałne zeppeliny, i kotrymiž žo wobeźe we wójnje telko hary cźerjesche?

Wobšledni zeppelin, kiž je wokoło šwěta lećał, rěka „LZ3 127“. To rěka, so je to 127. němśka powětrowa łódź. Wémy, so žu so w šwocźaku dyrbjeli jara bědźicź je sadźewkami a njehodami, cźejiž wopor buchu mnohe zeppeliny. Prěni zeppelin snješoži nad Bodanskim jěiorom. Druhi bu, hdyž so w Allgäu na kraj špuščzi, tak cźěžko wobschkodźeny, so žo wjacy wuporjedźecź njehodźesche. Schtwórty zeppelin žo špali, dokelž motor rosbuchny.

Potom žo w Němśej farjadowa tak mjenowana „Deutsche Nationalspende“, so mohł hrabja Zeppelin dale powětrowu łódź natwaricź.

Ale w l. 1910 tuta žo tuta žo šnicźi a dwě lěce posdźischo žo dalscha łódź špali. Ale hrabja Zeppelin žo njepoda. Wojowaśe dale pschecźiwo mozam pschirody, napschecźo kotrymž běchu žo cźłowjek a technika wupokazali bjesmózny.

Wudyri wójna a zeppeliny žo stajachu do šnižby wulkeje sašwahowacź. Hižo do toho běchu sašo někotre zeppeliny rosbuchnyte abo we šenju šrasyte. Někotre šestarjene njemóžachu wjacy trjebacź.

W Němśej počzachu z wotmachom zeppeliny twaricź. Kelko je žo natwarilo a hdźe žu wostałe, njeje šjawnosći tehdy šnonita. Cźitachmy jenoż šašo a šašo wo wuspěchnych nadpadach zeppelinow na njepschecźiwšite města. Cźitachmy, kak žu bombny njetałe na London a druhe města. Njecźitachmy, so by hdy jedyn zeppelin pschi tym k draczej schoł. Hamtške rosprawy to stajnje šamjelcźachu. Hakle po wójnje šhonichmy, kelko zeppelinow je bo šhubiło. A njeje to mała liczba. Sšanto nad Londonom je bo 12 zeppelinow šwottšélało. Jedyn dostachu Jendźelcźenjo šamo njewobšchkodźeny. Tehdy žu woni hnydom po mine šwoje powětrowe łódźe twaricź.

W Barlinje namaka žo w muzeju wulka tafla z dubowego drjewa, hdźeż šteji napišane, kelko zeppelinow je žo we wójnje šnicźilo. Wošjewi bo tam 33 šhubjenych zeppelinow. To wšchał hischcze njedobaha. Pschełładamy liśći-

ny, to šponimy, jo je žo we wójnje 66 zeppelinow šhubiło. Wone buchu pak wottšélene, pak błyšt do nich dyri, pak rosbuchnychu, pak dyrbjachu w njepšcheželskej šemi žo špuščežeć na kraj. Někotre žu žo žamo šhubile bjes někajkeho błéda.

Žyły rjad dalšćich zeppelinow žu potom rozebrali. Po wójnje dyrbjachu někotre wotedaś Franzowšej, Jendželskej a Italšej. Wot l. 1919 je žo malo twarilo. Džeńża eksistujetaj jenož hišćeže dwaj zeppelinaj, jedyn, ćiž žu Němcy tworili ša Ameriku a potom němšti „ZR3 127", ćiž šmy też my widźeli nad Łužicu.

Hač dotal žu zeppeliny žo wuwokašale jako jara njebezpiečne. Pšichroda je hišćeže žylnišha. Budże drje hišćeže wjele powětrownych łódźow žo šniežićeš, pryedy hač budże eźlowjek njepšechewinjowany kujes w powětrju.

Zaječboženja na drózy.

Po nahle spadowazej dróży delejéžo hoščenzaŕ Walter ſ Markersdorfa pola **Zitawy** ſe žwojim jéžnym fokom padże. Jeho ſ **puknjenym** nopom a bjes wědomja leżo namakachu a do Zitawšfeje měšćeańskeje khorownje dowjeśechu, hdyž njeje hišćeže khmany ke pšcheśtyšchowanju, so bychu šhoniłi, kak je k njeśbožu pšišłchło. Nimopšichhadźazych ludźi běšće pož šnjeśbożeneho ſe žwojim napadnym šadźerżeńjom na njeśbožo kedźbnych šćinił.

W **Drjeźdźanach** na Terašowym brjoſu njedźelu wjeczor autowa drózła šarſchcju mandźelſkeju **pšchejéźdże**. Muž tak cźežko ranjeny leżo wošta, so bórły po šnjeśbożenju wumrě. Žona woteńdże ſ łóžſchimi šranjenjemi.

Kóń, ćiž běšće do płachtateho wosa jeneho wonkowneho šelenineho wikowarja šapſchehnjeny, žobotu we **Kamjenicy** na Lipšćanſkej dróży naplóšcheny na kolije dróhoweje żeleźnicy šłoćži, so jeho wós dróhoweje żeleźnicy potorhny. Wós łkoćžo tak šłrašchnje šrani, so wono bórły na to tónz wša. Wobšedźeć šapſchaha a žobujédźaza wikowarka buchtaj ſ wosa wjerhnjenaj. Zonje šlama žo noha, so dyrbjachu šnjeśbożenu do thorownje dowjeśeć. Muźej žo cźežšcheje cźeľnje šchłody njeśta.

W **Lipiku** na Mockawſkej dróży pondźelu tworowy cźah mlokowy šapſchah Schöneſeldſkeho ryćerkubka hrabny, powali a dospołnje rosbi. Wjednića šapſchaha e štrójelemi woteńdże. Cźežko ſranjeneho konja dyrbjeliche wohnjowa wobora wotwjeśeć.

Na rózu Lipšćanſkeje a Mauerſkeje dróhi w **Barlinje** pondźelu popołdnju wośaj dróhoweje żeleźnicy do žo ſraſnſchtaj. Pšcht tym žo 25 wožobow ſranji.

Pola **Randerja** w Danſkej wali žo autobuž ſ 18 wožobami po ſi metry wyšokim nawišu dele a žo rosraſ. Pjeć wožobow bu cźežko ranjenych, tamni woteńdźechu ſ łóžſchimi ſranjenjemi.

Wjes šachowarjow.

W Harzu namaka žo wjeſ Ströbeck, na žyrkej a žamo dwórniſchcźo a po šdaću žo njerośenawa ſ nicźim wot žuždowych wožow a kola je to najdźiwniſcha wjeſ na šwěśe. Ströbeck ma ledy 1400 wobydlerjow, ale mjes nimi njeje dźe ani jeniczki, ćiž njeběše był horliwy šchachowaŕ.

Hižo cźšchniki w kolebkach žo šabawjeja ſ konikami a wožemi. Schachowanje łłuſchca do pšchedmjetow, ćiž žo w ſchuli wuknje. Dwójšy ſa tydźeń łkodża dźeći do šchule ſe šchachowizu a ſe šchachami.

Žadyn hoſpodaŕ abo cźeladnik, hdyž wot doma woteńdźe na dźeło abo do korczmy, ženje njeſapomina wſaćeź žobu šchachi a šchachowizu. W hródźi, w korczmje, w bróžni a na polu — wſchudźe widźiſch hraczkow, ćiž žo ſthiléja nad šchachowizu. W Ströbecku žo njerośmeſwjeja ani wo politiku, ale wo pośledních podawkach na polu šchachowanja. Bjes łónźa žo rośjimaju pośledne šajimawe šchachowe partije, porokuja žo ſmyłki a hubjene cźahi.

Sažo žony, mětło šo bychu łkeſkale wo žuždodach, radšcho rěcźa wo pośledním „maće" abo dobyću na šchachowniźy. Pšchetož też žony hraja ſe šahoritošeju šchachi.

Schachi žu najłubšcha šabawa dźeći. Jeli dźeći šo młóca, to wěſeće dla měſtna pšchi šchachowniźy. Pośpochi žo wotmětwaju turnaje wo miſchtrowſtwo wšy, kotrež pšchethodźi ſ ruki do ruki. Hdy je žo w Ströbecku šapoćzało tute šapałke šchachowanje, njeje šnate. Hižo najſtarſche króniki piśaju, šo je Ströbeck wjeſ šchachowarjow. We hoſpodźenju namaka žo na cźeſtnym měſtnje widźomnje w ſeźenje šamurjowana šchachowniźa ſe łłebornymi šchachownikami, ćiž Bjedrich Wilhelm Braniborſki w 17. łétítoku dari wšy jako pšchipóſnaće ſa tutón nadobny ſport.

Sśrjedź wšy ſteji murjowana baſchta, ćiž žo mjenuje ſchachowa wěża, w kotrejž po ſtarych bajach je hižo ſchachi hraŕ někajki ſtary póhanſki wjerch.

W Ströbecku nimaſch ani Złokanzow, ani kartowarjow. Wobydlerjo wšy žu dałoko ſcherćko ſtnaći dla wótreho jaſyka a dowćipa. Schachowanje jim ſzyka njeſeſchkodźa; žu pilni, dźeławi a ſamóžni.

Štó to wě?

Kak so mjenuje Königswusterhausen po serbsku?
Kotre stworjenje ma wuši na nohach?
Hdže swěći słónčko tež wo połnocy?
Kajki narod je wunamakał warjenje piwa, němski abo słowjanski?

Hospodarski rozhlad.

Sśrjedu 17. hodownika 1930:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,192	100 pólsk. złotych	47,15
1 jendźelski punt	0,354	100 čěskosł. krónow	12,438
100 šwajc. frankow	81,28	100 franc. frankow	16,463

Barlinſka burſa bź wčera pſchi ſpoćzatku hiſchcźe błaba, poſoſtſchcho žo ſhraba a kurſy efektow žo ſaſo ſkrućzowachu. Na wikach ſ dołžnymi a rentowymi liſćźinami běchu kurſy ſwjetſcha pak poſtupowaźe.

Na **produktowe wiki** njebě bowoš wčera wulki. Tuž płaćźiny trochu poſtupichu. Pſchenźża a rožka běchtej pornjo póndźeli zentnaŕ two 10 pj. drózſchej, wowſź two 5 pjenježkow. Jeczmjeń žo dotalneje płaćźiny dźerźeſche. Wčera płaćźeſche zentnaŕ

w Barlinje:

pſchenźży 12,25—12,35 hr., rožki 7,80 hr.
hač 7,87½ hr., naſymſkeho jeczmjenja 9,50—9,70 hr., naſtčnjeho 10,10 hač 10,95 hr., wowſa 7,05—7,35 hr.,

w termijnowym wikowanju:

ſa dezember: pſchenźży 13,10 hr., rožki pak 8,82½ hr., wowſa 7,97½ hr.,
ſa měrc: pſchenźży 13,70 hr., rožki 9,25 hr. wowſa 8,55—8,50 hr.,
ſa meju: rožki 9,60 hr., pſchenźży 14,20 hač 14,18¾ hr., wowſa 9,02½—9 hr.

Wiki proſatow a běhakow w **Friedrichsfelde** p. Barlina. Wutoru 8. hodownika běchu pſchiwjeſli 305 běhakow a 437 proſatow. Wiki běchu mérne a płaćźiny žo ſtérźe ſnižowachu. Wone płaćachu

proſata:

małe 18—21 hr.
ſrjenje 21—26 hr.
wulke 26—32 hr.

běhaki:

małe 32—40 hr.
ſrjenje 40—65 hr.
wulke 56—60 hr.

Pſchiſtajeńa.

Holzu do domu ſ 1. 1. 31 do Budyſchina, Swonkowna Lawſka haša 311.
„ kotraž móže warić, ſ 1. 1. 31, direktor **Ekert** we Wěćźichach.

Na pſchedaŕ:

Koſa, pśenićzka, pſchipuſchćźena, Dubrawa w Hródku, na Khójanowſkej dróży.
Kóń ſrjnjoſtny, w Njeſwačidle 47.
Wós ſlankazy, w Hródku, Khójanowſki puć 31.
Schijaza maſchina ſa 20 hr. w Hródku, Drjeźdźanſka dróha ſa 37 l.
Schijaza maſchina ſa 70 hr., w Budyſchinje na Swonk. Lawſkej haśy 71 na prawo.
Proſata w Kanezach 9 pola Hródka.
Kſchidło ſa 120 hr., a ſoſa, w Biſkopizach, Zyrkwinſka haša 4.
Pjerjo njedrjene we Wjeśelu čz. 19.
Krowa podśobna, wyšokoſnuźelna, śyłna mloda, we Wóſtlinku 37.
Božodźeźowe ſchtomiłi ſobotu dop. wot 10 hodź. ſem w hajnkowni w Dubrjenku.
Gramofon w Budyſchinje na Mužakowſkej dróży 19 delka na prawo.
Kamor droſtny, w Budyſchinje, Kěpśka dróha 7 III.
Jeleſniza elektr. (hrajka) w Budyſchinje, Wulka Bratrowſka haša 101.
Kuchina a kolebka (hrajka), w Budyſchinje, Bismarckowa haša 6 delka.

Soudniſzy na pſcheſadźowanje

ſchtwórtk 18. hodownika 1930:

w Kamjenicy w kafarnach w komornym domje maſchinſchnikich iſſlowow dop. w 10 hodź. wſchelake meble, radio, wſchelake wobuća, jerje, wolij, zigary, wſchelake wina, motorſke koła, kožane ſhabaty, linolej, ſchijaze maſchiny, hušle, khabat, mantle, ſporſtke khołowny, wobraś, Cutaway,
w Lubiju na ſudniſtwje dop. w 10 hodź. wſchelake mebje, 3 piśańſke ſtroje, wſchelake nožiży, radia, ſchkleńczany wós a ſynowobroćaŕ.

Sśudniſke pſcheſadźowanje leżownoſće.

Zjiwnoſrj nježe 9½ kóra wulka, ſłuſchaza Guſtawej Robertej Kóniježj w Sśmilnej. Hódna je 9750 hr., wopalna pokładnja 4150 hr. Pſcheſadźowanje budże pón dźeſu 9. 2. 31 dop. w 10 hodź. na ſudniſtwje w Miſłopizach.

Na pſcheſadźowanje

ſchtwórtk 18. hodownika 1930

w Budyſchinje na ſudniſtwje dop. w 10 hodź. je ſwobodneje ruki: auto ſa 4 wožoby ſnamki Audie po 350 hriwnach.

Płaćizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

	Płaćizny po złotej hriwnje				
	16. 12	15. 12.		16. 12	15. 12.
Pšenica	245-247	244-243	bony	17 18,0	17-18,0
rožka	156 157	154-155	woka	18 21,00	18-21,00
naz. jećmjeń	—	—	módre łupiny	—	—
nal. jećmjeń	202-219	202-219	žolte łupiny	—	—
wows	141-147	139 144	keradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	9-9,90	9-9,90
pšenź. muka	29 36 7	29 36,7?	lany wósušk	15 15,50	15 15,50
rjana muka	23 26 7	23 26,7?	bocen. melasa	—	—
pš. wotruby	10 10,25	10 1 ,25	b'rnj. krušk	—	—
rjane „	9 9,50	9 9,50	syno, 50 kg	1,80-1,70	1,8 -1,80
raps	—	—	rjana ſłoma	17 1,0	1,6 0,65
hróch, Viktor.	24-31,00	24-31,0	pšeńź. „	16 1. 7	65 0,75
lane ſymjo	—	—	wowsna „	0,60- 7	0,60-0,65
pjeluški	19-21 0.	19-21,0.	jećna „	0,70- ,80	65- 7.

Płaćizny rěznego ſkotu na Barlinſkich ſkótnych wikach.

16 decembra 1930. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach
Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 308.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetśeje rěznoje hódnoſće hač do 6 lět	57—58
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarše wukormjene	51—57
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarše	50 53
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	46—49

Byki: 302

Połnomjaſne, wurośćene, najwjetśeje rěznoje hódnoſće	52—55
Połnomjaſne, młódše	50—53
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarše	49—50
Spatne	44—48

Jałojcy a kruwy: 739

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetśeje rěznoje hódnoſće	40—45
Połnomjaſne, wukormjene jałojcy najwjetśeje rěznoje hódnoſće hač do 7 lět	30—37
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	25—28
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—24
Mjenje a ſpatnje picowane	—

Cełata: 28 0

Najlépše wukormjene (2. druź.)	58—60
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca 3.	53—56
Spatne (4.)	40—55

Wowcy: 2112.

Młódše a ſtarše wukormjene (1. družina	58—64
Starše wukormjene (2.)	52—61
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (3.)	42—50

Swinje: 15 933.

Połnomjaſne, wosebitych raſow a jich křiżenjow, haj do 1¼ lět ſtare	60 61
Wukormjene	59—60
Mjaſne	58—59
Spatne	56—58
Rancy a kundroſy	52—53

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarſki dźeł: Arnošt Bart w Bóžynecy. — Za nawóſtki: O. Janak w Budyšinje

Francowſke wójſko, nětdźe 250 muži ſylne, wot puści Saarsku. Nětko, 12 lět po přimjeru, žadyn cuzy wojak wjacy na zemi němſkeje republiki njeſtejí.

Sydło wupośłanſtwa Zjednoćenych ſtatow połnócneje Ameriki w Parizu při naměśe jednoty (Place de la Concorde").

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wandawańi 1.20 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1,61 hr., pod křižu. zwjazkom abo do wukraja zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěsćeny přećiwo sćěhowym čełnemu znjezbožeńja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezboženje dyrbi abonent hnydom tutej zawěsćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje pówěsćić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja podrobnje wumjenjenja tutejše banki w „Serbskich Nowinach" hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 294 — Budyšin — Šworik, 16. decembra 1930 — Bautzen — Lětnik 89

W Magdeburgu su wše zhromadźiny zakazane.

W Magdeburgu běchu sa schtwórtk wschě politiske strony wulke zhromadźizny a cźahanja po dróhach pschiwobdźe. Adolf Hitler dyrbjesche w Magdeburgskej měschczanskej zhromadźenki rěcźeć. Hdyž swjatk němskolatineje thorhoje wofjewi, so ho pschi debacźe wobdźěli, Magdeburgšty nazionalni sozialistojo wobsamtknychu, so rozsćerjenje njedowola. Na to němskolatina thorhoj wofjewi, so schtwórtk wjeźor napschećiwnu demonstraziju wuhotuje. Też kommunistiska strona ße swojich pschiwobrazowu namołwiła, so bychu so pschi cźahanju po dróhach a pschi demonstraziji hitlerowzow wobdźělili. Dokelž bě dopołdnja wižeć, so schtwórtk bjes njeměrow a puckew njewoteńdże, je Magdeburgski polizajski president wschě zhromadźizny a wokolocźahanje wot 18. decembra hač do 5. januara zakasał.

Krwawe puki w Bonnu.

W Bonnu wutoru wječor w zhromadźiznje wschonjemskeho swjazka **schtyrjo nazionalni sozialistojo** rěcźachu, njemuzy dr. Krummacher z Kölna, němskofejmski sapołsłanc Schnoer z Aachena, měschczanski sastupjeł Haussmann w Bonnu a wjednik Bonnskich nazionalnych sozialistow, zwobodny knjes z Eltz, wo politiskim połoženju a wo podatkach w Bonnu. Zhromadźizna směrom wotběža, dokelž bě policija wobšérne wobkładniwośtne naprawy cźinila. Sćerjedu dopołdnja pak je w ranšichich hodźinach w starym měsće **k strajenjam a k tśelenju doschło.** Do cźerjódy nazionalnych sozialistow **policija pschećiwniych tśelachu.** Pschi tym jenemu nazionalnemu sozialistej jatra pschetśelichu a jenemu druhemu ruku tśelachu. We tym samsnym městowym dźelu ßu tśi mužojo dweju studentow nadpadnyli. Jeneho z njeju ßu z nožom do delnjeho žiwota kłoli.

Ministerska msda w Braunschweigskej ßo na 12 000 hr. sćrózi.

W ßrjedowstim pobjeńdźenju braunschweigskeho ßejma postajenje ministerskeje mjdy na dnjowym rjedźe stejesche. Hdyž bě ßo kommunistiski namjet, štmu msdu na 8000 hriwnow, a měschczanski namjet, msdu na 10 000 hriwnow sniźić, wotpokasał, ßo namjet nazionalnych sozialistow pschija, po kotremž ßo lětna ministerska msda na 12 000 hriwnow wobmjesowa. Też sozialdemokratojo za to głosowachu. Měschczanske strony namjet njepschijachu, pschijmy, so je ßo liczba ministrow z 3 na 2 sniźiła a so je tohodla za jeju wjetšche dźěło 12 000 hriwnow msdy pschemało.

Hubjenstwo němskich misionarow w Chinje.

Němskaj mišionaraj Fischle a Walter, Baselskej misiji pschisłuchajaj, kotraj stej ßo z jatby chinešskich rubježnikow wuswobodźiłoj, staj wschej ßrjenaj na Honkonga dochłoj. Staj pot sahłódnjenaj a na malariu cźerpitaj. Měšazy dołho staj nusowanaj byłoj, bohy a hubjenje drasćenaj w kóždym wjedrje po kraju cźahaj. Rjanaj hrozachu, so jeju satśela, jeli so bychtaj spytałoj cźeknyć. W nczy jateju za schiju a nohomaj z rjećazami sputachu. Pak w jamach pak pod hołym njebjom pschenozowachtaj, pschi cźimj jeju stajnje tśi rubježnizy strażowachu. Cźerpjenje je ßo ß pomozu poßrědnika stako, kotryž je strażnikow pschekupił.

Bombowy attentat w Lyonu.

Sćerjedu rano je w Lyonu psched wulkim pschedawanskim domom bomba rosbuchła. Schkleńzy někotrych wulkodnych wokanow ßu ßo rosbiłe. Kaž ßo ßa, ßo wo attentat jedna, kajšeż ßu ßo wot někotrych měšazow w Lyonje pušćiśiho stałe.

Italske lětadła do Cartageny wotlećiłe.

Eskadra dwanaće italskich bombu njetaznych nadwodnych lětadłow je ßrjedu z wjednistwom generała Balba 348 hodź. w Orbetello k połnocy wot Roma do Cartageny w Schpanskej wotlećała. Wotlećenje je ßo pón-dźelu a wutoru dla wětra nad Balearami (kupami) wotstorcźiło. Eskadra, kotraž je do tśioch dźělow po schtyrjoch lětadłach dźěłena, ßo ß dwěmaj reserwnymaj lětadłomaj pschewodźa, tak so je ßrjedu rano 14 lětadłow ß wyšknjom łuda wotlećało.

Revolucija w Španiskej njeje hišće potłóčena.

Powěsće schpanskeho knjeześtwa, so je revolucija hižo potłóčena, njesdadźa ßo wěrne być. We wjesełskej liczbje městow je ßo generalny štrajk wuwołał a ßo do ßkuka stajił. W Madridze ßu tohorunja generalny štrajk zhotowali. Policija pak je demonstrazijam **cźah dźělacerjow, kotśiž, revoluzionarne pěsmy ßanołchuja,** ß **cźerwjenymi thorhojemi po dróhach cźahnychu,** tuchle rozehnała. Nosthorjenosći wobdźělerstwa je dla **powěsćerjow wo sběhach we provinzy** na najtyńše stupiła. Skoro zyle wobdźělerstwo je na wohnowaj a na dróhach pschebywa. **Knjeześtwo je někotre ßa dźělacerskich wjednikow sajeć dało,** znatych republikanow je wschěch worschtwow wobdźělerstwa, mjez nimi prjedawšcheho liberalneho ministra Zamoru a tyma prjedawšcheho konserwatiwneho ministra Maury.

Štrajk w San Sebastianje je jara njeměrnje wotbłażał. Štrajkowarjo ße hnydom rano **do twarjenja měšineho gouverneura dobuchu a dweju polizistow satśelichu,** kotrejž jim napschećiwo stupichu. Nadobu w twarjenju dopołnje śnićichu, runje tak telefonowu a telegrafowu pschiprawu w centrali rosbichu, tak so město nima ßmjasanje ß druhej Schpanskej. Żandarmerija a polizija sběharjow je ßmutkowneho města po horzym wojowanju wuczišćeschćesće. Na woběmaj stronomaj ßu někotre wožeby satśelili a wulku liczbu ßranili, tola sběžarjo hišćeze pschednjeło dźerża. Knjeześtwo je ßo zyłej Schpanskej wobłěhanjch ßtaw pschipowědźiło.

Ministerßi pschedbyda **Berenguer** je ßo wutoru do kralowskeho hroda podał, kotryž ßo koło wokoło ß wojeńskimi wotdźělenjemi a **někotrymi ßtami maschinskich tśelbow ßchita,** so by kralej rozprawu wo wobstejnosćach w kraju podał. Kralej je rjekł, so w najwjetšchim dźělu kraja měr knježi, a so revolucionarne hibanje ßo njerozsćerja.

*

W Madridze, 17. dezembra. W sdźeleńzy ßmutkowneho ministra ßo na to pokasuje, so **we ßtawnych městach ßydom provinzow dźělacerjo hišćeze ßtrajkuja.** W Barcelonje a Valencii jenož dźěł dźělacerjow ßtrajkuje. Hibanje ma rewoluzionarny charakter, tola ßo w měrnych mjesach dźerży. **W Gijonje** ßu ßo młodźi pachołso do zyrkwje dobyli, ßmjerzata rosbili a ławki spalili. Sakrowzaja policija je jeneho pachoła morika. Po wschěm pak je spokojnaći, so ßo normalne wobstejnosće wróćeja.

S Londona, 17. dezembra. Po powěsćach ß **Gibraltara** je ßo **muzitowe wójnitki łódzow w Cadizu a Valencii ßjeźiło. W Algeciraßu** je ßo ße ßmanjenjemi tromputeow a bubnowy nahły ßud pschipowědźił. Tam je ßo bižo wulka liczba **muzitkowych zusobnitkeje legije** ß **Marokowskeje** pschiwjesła, kotrejž ßu hnydom dale do Madrida pósłali. S Marokowskeje hišćeze rojazy wotdźělenjow zusobnitkeje legije wóczakaja. Knjeześtwo ßo boji, so schpanske wójsko k sběžarjam pschećiwo.

*

S Parisa, 17. dezembra. Schpanitzy wojazy ßu njespokojom, so ßu ßo wotdźělenja zusobnitkeje legije ß Marokowskeje do Schpanskeje pschiwjesle. So bychu ßo směrowali, dyrbja wot někaka dwójnu muzu dóstać. **W Algeciraßu** je ßo **nahły** ßud ßestajał. Mjesto wožobow ßu zajeli.

Franco wo wotmyßlach sběža.

Sastupjeć Hawaßkeje telegrafoweje agentury w Lißabonje je ßo ßrjedu pschipołdnju ße schpanskim lětakerjom majorom Francom rosmołwił. Franco praji, so dyrbi ßo ße sběžarßkim hibanjom republika w Schpanskej wunowkaź; pschetoż kraj wjetšchu ßwobodu trjeba, a njemóże dłeje pod knjeześtwom zyły bycź, kotrejž ßo nje wot wóßom lět duhy. Schpanßka nocźe ße dłeje Berenguerej wobtrjepjeć dać. Schpanßka też ßwojemu kralej njewoda, so je ßo do jeznych ßtawnych należnoßćow tykał. Revolucija je někotre jenož wobßtorczena, pschetoż dźe wo wulke narodne hibanje, niż pak wo jenotlíwe njepschemyßlene pucźe. Wón, Franco, a jeho pschećelojo chcejdźa Portugalßku wopuśćeć a ßo do druheho kraja pschejßydlić, potom budźa widźeć, schto ma ßo dale ßtać. Pschichodna schpanßka republika, ßa kotruž wojuja, może jenož republika ßwjatkowych ßtatow bycź. Jenicźky famotwicźi ßu podawki na łětanißcźeju „schtyrjoch wětrow" ßu wón, Franco, a jeho pschećelojo, kotśiž někotre w Portugalßkej pschebywaju. Njeju chzyli, so bychu ßo wojazy a dźělacerjo na łětanißcźu „ßchtyrjoch wětrow" łkłoßtanju wuśaźili. Hačrunjeź ßu sběžarjo łětarjo bomby k ßwojim łětadłam pschiwjasane měli, njeju je woni wotmjetali, so wobdźělerßtwo njeby do ßchkody pschišło.

Wojeßki sběžk w Alicante.

W Alicante je ßo wutoru wójßko ßpjeźiło. Schpanßka republika je ßo tam wuwołała. Knjeześtwo je wobdźělenje zuśobnitkeje legije, kotrejž bě bižo po puću do Madrida, ßadjerżało a po żelesnizy do Alicanta pósłało, so by sběžk pschećiwo monarchißti powyßyło. **Kak** ßu ßo podawki w Alicante dale roswiše, njeje ßnate.

Schpanißti lud a wobdźělenje wójßka ßej ße ß powěsću, so ßu ßo ß Afriki zuśobnitzy legionarojo do Madrida a do Alicanta marokkowskich domorodnich wojazy pósłali, hłuboko rosheŕiłoj. Wójßkow zuśobnitkeje legije ßu ßo bižo někotre tyżnjow do Schpanitkeje pschiwjesle, marokkowßkich domorodnych wjace hač 900 muzi.

Sońe tśi schpanißzy łětarjo do Lißabona cźeknyli.

S Madrida ßu wutoru ßońe tśi łětarjo do Portugalßkeje cźeknyli. Dwoje ß nich ßtaj popołdnju njeběše 60 kilometrow k połodnju Lißabona k ßemi pschißtajiłoj. We tśeźim łětadle hišćeze janeje powěsće nimaju. Żelesnißi wobdźěłaś njeje Schpanitzej a Franzowßkej pśches Perpignan je hišćeze pschetorhnjeny.

Clowna wójna mjez Češkosłowakskej a Madźarskej.

S złownej wójnu mjez Češkosłowakßkej a Madźarskej wobej ßtronje ßchkodnjetej. W Češkich budźe dyrbjeć industrija woreźinu ßapłaćeć. Tohodła cźěrjy a němßky ßozialdemokratojo, cźěrjy narodni ßozialißtojo a někotre mjeńśe ßtrony żadaju, so by ßo jednanje wo wikowanßkim ßrěcźenju po możnosći bórzły wobnowiło. To mohło bo wßo jenož na ßchkodu cźeßłoßłowakßkeho ratarßtwa ßtać, kotremuż wo to dźe, so by ßo dowoß madźarßkeje (wuherßkeje) muki do Cźeßłoßłowakßkeje poczeßło.

Marinkowić spokojeny.

Jugoßłowjanßki minißter ßwonkowunych należnoßćow, dr. Marinkowić, je póndźelu w Beograđe ßastupjerjom tukrajnych a wukrajnych nowin pschijał a psched nimi na dokładne waschnje wo tym rěcźał, kajtśi pschicźinjowo dla je k wopytej w Athenje dojchło a kajšeż wunoßchk je wón měł. Minißter najprjedy na to dopomni, so ßu grichißzy minißtrojo wotßpjet Beograđ wopytali, a so je wón po pscheproßchenju grichißkeho knjeześtwa tele wopyty wotpłaćił.

Jeho wopyt w Athenje je najležpißchi ßaćißchcz na zmyßlenje grichißkeho knjeześtwa, grichißkeho ßtawneho mńenjenja a grichißkeho ßuda ßaj tśi pschi rosrěcźenju ß grichißkim minißterßim preßidentom a ßwonkowunym minißtrom ßawoßtojł. Pschi tejle ßtadnoßći je ßo ßwoźeźiło, so matej grichißke a juhoßłowjanßke knjeześtwo jenake nahlady wo powßchitkownym politißkim połoženju, kaj wołsebje wo położenju wobeju ßuśodneju krajow na Balkanje. Wo narodrownych praßchenjach njeje ßo tón króć jednało, dokelž ßo jich wuprawjenju, ß pohładom na wobßtejnoßće dowórjenje a pschećeljßtwo janeju wobźeźnoßćow napschećiwo njestaja.

Marinkowić dale praji, so je ßo hač runje je jeho wopyt krótki cźaß trał, pschešwědčił, so je Grichißka na

hospodarskej kaj sozialnej stronje wulke potroki cinika. Tež położenje tyßazow grichiſkich cekneńczow ſ Turkowſkeje, kotrejž ßo po njeſbožownej wójnje ſ Turkowſkej ßdaſche katastrofalny charakter měcź, ßo po nječim połěpſchuje.

Na praſchenja jenotliwych nowinarjow dr. Marinkowicź wotmołwi, ſo ßu powěſće wo bloku balkanſkich krajow pod nawjedowanjom Italſkeje njewěrne. **Ideja wo wutworjenju unije balkanſkich krajow ßo ideji unije europſkich ſtatow runa, a tale ideja ßo do ſkutka ſtaji,** hdyž budźe wona wſchě wobdźělene ſtaty ſajimowaci. Kaž dołho tomu tak njeje, ako kaž dołho chodźa jenotliwe ſtaty woßebite ſajimy ſpokojicź, tak dołho k tajkej unifi njedóńdźe.

Bolſewikſke knjezerſtwo bankowki falſu'ce.

Njedawno wukrajne nowiny piſachu, ſo ßu ßo ruſke pjećrublowſke bankowki ſ jenakim cźiſłom nadeſchle. Němſkemu ſrjedźiſchcu ſ wobaranju pſchećiwo falſchowanju pjenjes je ßo nětkole 200 pjećrublowſkich bankowkow pſchedpołožiło, kotrejž maju po połoju jenake kontrolne cźiſła. Po potrudźenju techniſkich wězwuſtojnych němſkoſtatneje banki ßo bankowki we wſchěm woprawdźitym bankowkam runaju, tola je wěſte mózno, ſo ßu falſchowane. Dalſche krocźele ßu ßo jawjedle, ſo by ßo ſwěſcźiło, hacź ruſke knjezerſtwo ßame bankowki falſchuje.

Revolucija w Guatemali.

W Guatemali w ſrjedźnej Ameriźy je revolucija wuńdyrila. Revolucionarowje chcędźa preſidenta Chacona wotſtronicź. Tutón je połdźeń tydźeń ſtorkł. Kabinettowa rada je łobołda wobſtamkła, Bandilla Palmu ſa namještneho preſidenta potajiłe. Revolucionarowje mějachu ſa naj wjetſchi cźaſ, pſchećiwo knjezerſtwu poſtanjeć; pſchetoł Palma je wuſłi Chaconowy pſchećeſeł.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 18. dezembra 1930.

— Wo wjedrje. Schikleńza dale na rjane poſtupuje. Wyſchina nad naſchimi ſtronami na mózy dobywa. S tym tež ſyma pſchibźera. Po ſdaću drobny ſnih ßo ſnaſe. We Rumunſkej je ßo tele dny tež wjele ſnihu naſchło, tak ſo ßu cźahi w ſnihu tkchaju woſtale. W nozu je ßo dale rjenje ſnihowało. Nětko domotwinſke hona ſaßo běły rub wodźěwa. Schmjerśki a ſtóle ßu rjenje ſe ſnihom poſypane. Lube Boże dźěćo pſchikhadźa. — W Barlinje ßo hižo wčera rano ſnih dźeſche. — Jutſje ytak ſthadźa ſtónczko 8,10 hodź. a thowa ßo 3,45 hodź. Měſaczk ſthadźa dopołdnja 7,43 hodź. a thowa ßo popołdnju 2,49 hodź. — Wčera wjeczor w 7 hodź. barometer 747, hygrometer +3, thermometer wo dnjo —3. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 753, hygrometer +4 a thermometer w nozu —6. Wuhladny na ſnih a kurjawu.

— **Sſwobodne mjazowe pjiki** (Freibank) w Budyſchinje. Ptakt 19. dezembra popołdnju wot 2 hacź 4 hodź. (jenoź mějiczelam khartow) a ſobotu 20. dezembra dopołdnja wot 8—9 hodź. wotedawa ßo ſyre howjaſe mjaßo, punt po 40 pf. a ſyre ſwinjaze mjaßo, punt po 60 pjenjeſkach.

— **Wobſchudźer ſ hojidłami.** Hakle w juliju ſ jatby puſchćenu Arnoſcht Wilhelm Platzer, kiž je ßo 7. auguſta 1899 w Niederwürſchnitz narodźił a napoßledku w Kamjenitzy bydleſche, je ßo ſaßo ſpocźatk dezembra ſa thorhmi luźſimi wobhonjal, jich potom wohytał a jim powědał, ſo ßu na cźmowy khori a maju ſaćeſkliſtnu we ſołsku. Wón běſche jim cźaj a lekarſtwo napißał a hacź do 50 hriwnow napłaćenja doſtawał. Lekarſtwo a cźaj hacź dotal njedóńdźe. Platzer je ſiwoje bydlenje wopuſchćił a ßo wokoło brućki a najſerje dale ludźi wobſchudźa. Pſched Platzerom ßo warnuje. Hdyž ßo w tudomnej wokolinje pokaże, ßo proßu, ſo by ßo wo tym hnydom kriminalnemu wotdźělenju w Budyſchinje abo bliźſchej policiji powědło.

— **Ważny roſſud ſa wobſtedźerjow koni.** Ważny wuſud ſa wobſtedźerjow koni wuwjaji wyſchſchi krajny ſud w Naumburgu jako poſledźnja inſtanza. Ratař w Zerbſtſkim wokrjeſu běſche ſ pſchetorhnjenjom elektriſkeho prudu nakrajneho powoda hódnoſtnjeju konjow ſhubił a tehodła ſ podpjeru kataſtrofe komory nakrajnu zentralu na wotſchkodźenje wobſtarźił. Nětko po ſtitknym prozeßowanju je wyſchſchi krajny ſud nakrajnu zentralu k ſapłaćenju faßudźił.

— **Badſchſtwo.** Kradnył je nječtó 15. dezembra 1930 w cźaſu wot dop. 9 hacź wjeczor 1/8 hodź. ſ jeneje autoweje garaże pſchi Albertowym namješće tſtłon (trójnik) bjes firmy cźo. 9371 a dalſchu tſtłbu ſnamti „Kampe, Göttingen“ cźo. 3957 a dwójny Zeiß-dalokowid. Pſched kupjenjom ßo warnuje. — Wo wěſowne ſdźělenja proßu kriminalne wotdźělenje w Budyſchinje, telefon 2802.

— **Pokroma je wuzyrila** a ßo hamtſaj ſwěſcźila mjes ſchparatym ſkotom žimnoſcźerja Richarda Hajny w Spłoſku cźo. 77 ſ. Sawjeraußaj wokrjeſaj ſtaj Nowa Dſjerwniza a Spłoſcźanſka gmejna, wobkedźbowańſkaj wokrjeſaj ſtykny dźěł Wulkodrjewnicźanſkeje gmejny a gmejny Deſlany, Lubjenz, Bónjezy a Khójnicźka.

Z posedźenja měſtanskeje rady.

16. dezembra 1930.

1. Do rozprawow wo wicźnych płacźinach maju ßo w pſchichodźe też ſarčanje huſby pſchińeć.

2. Rada dowoli, ſo ßo dźěła Budyſchich wumělzow ſe nětcźiſchege wuſtajeńza ſa dozpłu 1030 hriwnow kupja.

3. Rada wosmje ſ wědźenju wo dotalnym rozdźělenju ſběrki nuſowehu ſjednoćerſtwa ſa wotpalenych w azylu a dowoli doſtónćenje rozdźělenje.

4. Dale wosmje ſ wědźenju wo nuſowych a dyrbjeńſtich dźělach ſe ſrědkow ſaſtaranja a wobſtarnuje, ſo ma ßo ſ dyrbjeńſtim dźělom runanje pſchichodneje Parkſtele dróhi a tam wotmyßleneho ſelenego paßma ſapoćeći.

5. Schtyri poſtiće kupje łožownoſcźow ßo wotpokaſaju.

6. Dowolitej ßo dwě porjedźeni mjeſow pſchi Hauſenſkej dróhi.

7. Rada wosmje ſ wědźenju, ſo jednanja wo wuńmjenjanju měſchcźanſkeho dźiwadła ſa kinematografiſke pſchedwjedźenja njejſu ſ žanemu wuſpěchej dowjedźe.

8. Wobſtarnkuje ßo, měſchcźanſke dróhi, pola kotrychž je wobſtarnjene, ſchtomy nadpałcźa, ſchtož pak ßo dotal dla njedoſtatkow ſrědkow ſtacź njemóžeſche, ſ pomozu ſaſtaranſkich dźěłacźerjow ſ wobſtatkow měſchcźanſkeho ſahrodnika wotſtroni.

9. Rada wosmje ſ wědźenju, ſo je ſ wotpalenjom měſchcźanſkeje półniże bróžnje bliſko Drjeżźanſkeje dróhi naſtata ſchkoda je ſawěſcźenjom narunana.

*

— **Bakulowe dźěći,** kiž ſu Serbam wot ſwojeho koncertowanja w Serbach derje znate, ſpěwaja dźensa wjeczor wo 8 hodź. w Prażskim radiu.

— **Hrochojtu kołu** (20/40 mm-ſorta) ſ měſchcźanſkeje plunańnje płacźi wot dźeńſnišcheho 18. dezembra hacź do 31. dezembra 1931 1,50 hr. ſa zentnar w plunańni.

S **Hrubjelcźiz.** Hižom nimale zyłe lěto běchu w naſchej gmejnje jara napjate wobſtejnoſcźe, kiž ßo naibórje wjecźachu w gmejnſkim ſaſtupjeńſtwje. Dokelž ßo tu nimale jenoſtronſay dźěłaſche, tak njebě w poßedźenjach gmejnſkeje rady žaneho poſitiwneho dźěła. Jenoź ſaſtupjerjam ſtrony prawizy ma ßo dźakowacź, ſo k najhórſchim wupadam njepſchińdźe. Nětko wjetſchi dźěł wjeßnjanow dopóſna, ſo ſ tuttym wobſtejnoſcźe tak dale hicź njemóża. A tak pſchińdźe w oktobru t. l. k wothłoſowanju (Bürgerentſcheid u. Bürgerabſtimmung), hacź ma ſtara gmejnſka rada dale wobſtacź abo maju ßo nowowólby wuwiſacź. A hſej, nimale dwě ſpećźinje wółſtothmanych běchu ſa nowowólby. Strona S. P. D. běſche ßo wothłoſowanja ſdalowała. A nětko ſańdźenu njedźelu wotmětchu ßo nowowólby gmejnſkeje rady. Wěcźu ſi ſtrony liſcźiny pramje wotedałe. Tuž też bjes dźiwa, ſo bě wojowanje do wólby jara wótre, haj hamo w tajſej mjrje, kaž je ſ rědka w druhich gmejnach namakacź. Wſchě ſi ſtrony běchu wólbne ſtkaki rozdowale. Strona S. P. D., kotrejež ſekretar ßo wjeſnjan Pawoł Brankacź mjenuje, bě we ſwojim ſtkaku na njerjane wamſchnje pſchećiwo druhim ſtronam wuſtupiła. Tak bě bjes dźiwa, ſo dźěłacźerſki lud ßo dźěli do dweju ſtronow. Pſchi wólbje dosta liſcźina I. (Bürgerl. Einheitsliſte) 3 mandaty: k. wobſtedźer mlyna Emil Probſt, 2. knjes kubler Pawoł Tittel, 3. knjeſ kěłacź a dźěłacźer Arnoſcht Raußendorf. Liſcźina II. (S. P. D.) 3 mandaty: k. Pawoł Kolpe, 2. k. Richard Bergel, 3. k. Hermann Raußendorf. Liſcźina III. (Freie Arbeiterliſte) 1. mandat: knjes Pawoł Muka, kotrejž je ßo k prěnjej liſcźinje pſchiſamknył. Wobołcźenje pſchi wólbje bě nimale 100 proz. Njech nowe gmejnſke ſaſtupjerſtwo w kěpſchich ſmětkach dźěła, kaž ſtare, k ſpomožnju naſcheje gmejny.

Z Radworja. Naša gmejna dawaše tu nětkole hrjebjo při pućach wuzběhować. Wjedro ſo hiše za dźělo hodźeše a dźělonjemějerjow je tu też wjele. Zemja, kotruž ſu wumjetali a kotraž je husto jara dobra, ſo předawa, tola ſo nětkle wjacy tak njekupuje, kaž we prjedawšich časach, hdyž je ſebi někotry z njej kruch hubjeneho pola abo zahrodu połěpſił.

S **Njeſwačidła.** Pſchi poſłednjej wulkej hońtwje we Njeſwačidle na dnju 16. hodownika, na kotrejž ßo 12 ſtkłowe a 60 honjerjow wobdźěli, je ßo ſatſtliło 78 ſajazow, 6 karniklow, 17 bažantow a 8 ſojow (Eichelhäher). Dopołdnja běſche wulka mhła, ſo běchu ſajazy, kiž pſchi mokrocźe twjerdze ſedźachu, ſkoro widźeć. Wot pſchipołdnja ſem běſche wjedro łepſche. Wuſpěch hońtwy ſpokojeſche.

Z Hórkow pola Njeswačidła. Kaž ſłyſimy, chcedźa w tudomnej Halbachec ſkale po hodźoch zaſo z dźołom započeć. W běhu lěta je ſo wo Hórčanſkich ſkalach a jeju dóńce wjele pisało. Nadźijomnje budźe nětk dźělo trajace, zo móhli ſkalarjo prawje wjeſele hody ſwjećić.

Z Prawoćic. Dźensa ſtwórtk ſwjeći Madlena Wiźazowa rodź. Domšec, mać k. kublerja Wiźaza, ſwoje 75. narodniny. Jubilařka je hiše ſtrowa a čila a wobje je wčera wulke wjeſele měł. Hdyž běſche ſo wjeczor ſnjerceź ſprózny ſ dołheho pućowanja do ſwojeho konjenza w Sſerbſtim Domje wrócźił, je jemu dobra knjeni ſanakowa ſchklu cźopleje wjeczerje pſchinjeſła. To pak je hłódnemu Pſchedźenakej ſkodźiło! Pſchedźenak ßo nima pſchezo tak derje. Jeho žona jemu hiſchcźe ženje tajku kraßnu wjeczerſ pſchihotowała njeje; ſkerje je jeho naßwarła, hdyž njeje ſe ſwojim dźěłom doſeć ſaßłužił, a potom je jemu to na jědźi wotcźahowała. Kajſi ſuchi Pſchedźenak je, widźicźe wſchitzy na jeho wobraſu. Tuž proßu wſchitkich, kiž hiſchcźe žaneje protyki nimaja, ſo bychu ßebi bórſy po nju doſchli, ſo bychu Pſchedźenakej ſ kěpſchej jědźi dopomhali. Knjez Janak budźe ßo njemak wjeſelicź, hdyž ßwoje protyki wſchitke wotbudźe. Njebyhli na Bohatej a też nij na Kotojſkej haßy, ale na Lawſkich brjehach, a pſchedawa protyki po 60 pj.

Předźenak

je wčera wulke wjeſele měł. Hdyž běſche ßo wjeczor ſnjerceź ſprózny ſ dołheho pućowanja do ſwojeho konjenza w Sſerbſtim Domje wrócźił, je jemu dobra knjeni ſanakowa ſchklu cźopleje wjeczerje pſchinjeſła. To pak je hłódnemu Pſchedźenakej ſkodźiło! Pſchedźenak ßo nima pſchezo tak derje. Jeho žona jemu hiſchcźe ženje tajku kraßnu wjeczerſ pſchihotowała njeje; ſkerje je jeho naßwarła, hdyž njeje ſe ſwojim dźěłom doſeć ſaßłužił, a potom je jemu to na jědźi wotcźahowała. Kajſi ſuchi Pſchedźenak je, widźicźe wſchitzy na jeho wobraſu. Tuž proßu wſchitkich, kiž hiſchcźe žaneje protyki nimaja, ſo bychu ßebi bórſy po nju doſchli, ſo bychu Pſchedźenakej ſ kěpſchej jědźi dopomhali. Knjez Janak budźe ßo njemak wjeſelicź, hdyž ßwoje protyki wſchitke wotbudźe. Njebyhli na Bohatej a też nij na Kotojſkej haßy, ale na Lawſkich brjehach, a pſchedawa protyki po 60 pj.

ma ſtara gmejnſka rada dale wobſtacź abo maju ßo nowowólby wuwiſacź. A hſej, nimale dwě ſpećźinje wółſtothmanych běchu ſa nowowólby. Strona S. P. D. běſche ßo wothłoſowanja ſdalowała. A nětko ſańdźenu njedźelu wotmětchu ßo nowowólby gmejnſkeje rady. Wěcźu ſi ſtrony liſcźiny pramje wotedałe. Tuž też bjes dźiwa, ſo bě wojowanje do wólby jara wótre, haj hamo w tajſej mjrje, kaž je ſ rědka w druhich gmejnach namakacź. Wſchě ſi ſtrony běchu wólbne ſtkaki rozdowale. Strona S. P. D., kotrejež ſekretar ßo wjeſnjan Pawoł Brankacź mjenuje, bě we ſwojim ſtkaku na njerjane wamſchnje pſchećiwo druhim ſtronam wuſtupiła. Tak bě bjes dźiwa, ſo dźěłacźerſki lud ßo dźěli do dweju ſtronow. Pſchi wólbje dosta liſcźina I. (Bürgerl. Einheitsliſte) 3 mandaty: k. wobſtedźer mlyna Emil Probſt, 2. knjes kubler Pawoł Tittel, 3. knjeſ kěłacź a dźěłacźer Arnoſcht Raußendorf. Liſcźina II. (S. P. D.) 3 mandaty: k. Pawoł Kolpe, 2. k. Richard Bergel, 3. k. Hermann Raußendorf. Liſcźina III. (Freie Arbeiterliſte) 1. mandat: knjes Pawoł Muka, kotrejž je ßo k prěnjej liſcźinje pſchiſamknył. Wobołcźenje pſchi wólbje bě nimale 100 proz. Njech nowe gmejnſke ſaſtupjerſtwo w kěpſchich ſmětkach dźěła, kaž ſtare, k ſpomožnju naſcheje gmejny.

Z Radworja. Naša gmejna dawaše tu nětkole hrjebjo při pućach wuzběhować. Wjedro ſo hiše za dźělo hodźeše a dźělonjemějerjow je tu też wjele. Zemja, kotruž ſu wumjetali a kotraž je husto jara dobra, ſo předawa, tola ſo nětkle wjacy tak njekupuje, kaž we prjedawšich časach, hdyž je ſebi někotry z njej kruch hubjeneho pola abo zahrodu połěpſił.

S **Njeſwačidła.** Pſchi poſłednjej wulkej hońtwje we Njeſwačidle na dnju 16. hodownika, na kotrejž ßo 12 ſtkłowe a 60 honjerjow wobdźěli, je ßo ſatſtliło 78 ſajazow, 6 karniklow, 17 bažantow a 8 ſojow (Eichelhäher). Dopołdnja běſche wulka mhła, ſo běchu ſajazy, kiž pſchi mokrocźe twjerdze ſedźachu, ſkoro widźeć. Wot pſchipołdnja ſem běſche wjedro łepſche. Wuſpěch hońtwy ſpokojeſche.

Z Hórkow pola Njeswačidła. Kaž ſłyſimy, chcedźa w tudomnej Halbachec ſkale po hodźoch zaſo z dźołom započeć. W běhu lěta je ſo wo Hórčanſkich ſkalach a jeju dóńce wjele pisało. Nadźijomnje budźe nětk dźělo trajace, zo móhli ſkalarjo prawje wjeſele hody ſwjećić.

Z Prawoćic. Dźensa ſtwórtk ſwjeći Madlena Wiźazowa rodź. Domšec, mać k. kublerja Wiźaza, ſwoje 75. narodniny. Jubilařka je hiše ſtrowa a čila a wobje je wčera wulke wjeſele měł. Hdyž běſche ßo wjeczor ſnjerceź ſprózny ſ dołheho pućowanja do ſwojeho konjenza w Sſerbſtim Domje wrócźił, je jemu dobra knjeni ſanakowa ſchklu cźopleje wjeczerje pſchinjeſła. To pak je hłódnemu Pſchedźenakej ſkodźiło! Pſchedźenak ßo nima pſchezo tak derje. Jeho žona jemu hiſchcźe ženje tajku kraßnu wjeczerſ pſchihotowała njeje; ſkerje je jeho naßwarła, hdyž njeje ſe ſwojim dźěłom doſeć ſaßłužił, a potom je jemu to na jědźi wotcźahowała. Kajſi ſuchi Pſchedźenak je, widźicźe wſchitzy na jeho wobraſu. Tuž proßu wſchitkich, kiž hiſchcźe žaneje protyki nimaja, ſo bychu ßebi bórſy po nju doſchli, ſo bychu Pſchedźenakej ſ kěpſchej jědźi dopomhali. Knjez Janak budźe ßo njemak wjeſelicź, hdyž ßwoje protyki wſchitke wotbudźe. Njebyhli na Bohatej a też nij na Kotojſkej haßy, ale na Lawſkich brjehach, a pſchedawa protyki po 60 pj.

Jan Klecanda:

Womjelkowy dobry napad.

Se ſpißow: Rjekojo małych romanow.

5]

(Pokračowanje.)

Kaž bě ſaſparny a hiſchcźe wopojeny ſe ſwojim ſoźom, myßleſche ßebi, ſo dyrbi tu na njeho cźakacź nękajki wós, ſ kotrymž mohł ßo darmo domoj do Lhoty dowjeſć. Bě wſchak trochu ſjebany, ale wjele ſrudoby ßebi ſ tym njenaczíni. Wſchako mějeſche domoj jenoź hodźinku puća, kiž zyle derje ſnajeſche, a ſchto ma to rěkacź, ſa wjeßnjeho cźłowjeka?

Wěſo dróha bě ſawěta a ſ mróćelow ßo dale ßypaſche. Najebacź to wſchak bodźe wukrocźi do prědka. Se ſlabym ßwětłom ſ wokowu dwórniſchcźowego domiſeho bě rozßwětlena ſmuha dróhi, tak ſo mójeſche Womjelka pucź derje roſeſnacź.

Tola, hdyž bě nękajkich ſto krocźel poběžał, běſche hižo hórje. — Sſlepa cźma, a Womjelka kójdu khwilku do ſchtoma ſraſy abo ſacźu, kaž ſo jemu pěda pod nohomaj ſhubuje a tak leczi do pſcherówa. W ſmjertnym ſtraſche, ſo by ßwojich pokładow njepoßył, ſawrě kóždy krócź ruzy a hałe hdyž bě dopadł, wudrapa ſo ſaßo ſ wulkej prózu na pucź.

„Najlěpje wſchak by było, ſo bych ßo na dwórniſchcźo wrócźił a tam nětkle pſchenozował“, jemu napadże. Ale hdyž ßo wobroćeſł po pomjatku, njewidźeſche ſa ßobu nicźo hacź cźmu. W dalokoſći hižo ſłyſcheſche ſchwórcźecź a hórcźecź cźaſ, dwórniſchcźo ſamo pak ſhubi ßo w tej wjeſnjy.

„Ach, ſchto wo to, wſchak to njeje prěni krócź!“ pokaſeſche ßo a łóſchtnje ſaßo ſtupaſche do prědka. Myßliczka na ſonu a dźećí, kotrychž ſwjeſeli ſe ſwojim njewocźakowanym nawrótom, jeho roſbrě a tak jemu nękak roſtaßni wocźi, ſo wubźeja rjany kuſ puća po dróhy kaž po hunje. „Haj wſchak, — běch ſaſparny wot horzoty we woſu“, rěcźeſche ßam pſchi ßebi. — „A nětkole mużnje do ródneje wjeſći domoj.“

Tola ſa nękajku khwilku póſna, ſo je ßebi ſ puća ſeſchoł a ſo krocźi po polu. Hdyž a hdyž ſapadowaſche ßo hłuboko do ßněha, ſ kotrehož ßo jenoź ſ wulkej prózu napſpjet na dróhu wudrapa, njemójeſo wuzicź rukow, kotrejž mějeſche polnej ſwojich wobradźenkow. Pót a horzo jeho roſhorjeſchtej, pſchi tom mjerſnjeſche a ßněh ßo dale ßajeſche. Womjelki ſmóznjowaſche ßo w tutej cźmě a mortwej cźiſchinje pomałku wuſtoječ. Poſaſtawaſche, ſłuchaſche kedźbliwje, hacź njeßłyſchi wot nětkąd ſchcźowkanje ptow abo hewak nękajki wotłołot, kiž by jeho dowjedł k ludźazym wobydlenjam, ale nihdźe nic najmjerſcheho ſmuka. —

„Takle to njepóńdźe“, mudrowaſche, hdyž bě ßo nětkąd dźeſaty krócź do ßněha ſwalił a jeho pokłady běchu roſłětale. Ruzy ſtej mi trěbnej, ſo bych ßo mohł prawje roſběhnyć.“

Sbožownje reſběra ſaßo wſchitke ßwoje wězy, natyka ßebi ſ nimi kapßy, kelkož ßo jich tam hodźeſche ſtykacź a też ſa wutrobno, potom ßebi hiſchcźe ſ bleſchi ßrěbny. Pſchi tom pſchińdźechu jemu ßonine ſłowa na myßle. Lěcźka cźopleje polinki, kaž cźuješche, by nětkole lěpſcha była. Palenz drje jeho na wokomik wohyř, ale do nohow jako by jemu wołoj nałał.

A tola, mějo nětko ruzy ßwobodnej, ſtupaſche wólniſcho a wěſcźiſcho. S ſkwilkami poſaſtawaſche a po ſkonu pódy, po kotrejž krocźeſche, ſhódawaſche, hdźe traſch mohł być. Ale podarmo roſwažowaſche, podarmo napinaſche wóczko, ſo by cźěmnotu pſchewidźał. Nicźo, ſyła nicźo jemu njewoſnamjenjeſche, hdźe ßnadź mohł być a w kajkim ſměru dale hicź.

Hdy by takle dyrbjał nóz pod holym njebjom w ſchěrokim polu pſchětracź, napadże jeho a wón ßo tomu wuſkacź, kaž cźłowjek, kiž je ſwucźeny njewjedram do wocźow hładacź.

Tola ßněch ſańdźe jemu pſchi myßliczky, kelko ludźi je hižo lětła ſmjerſko. Božedła nia wotwocźnycź, jenoź niz cźeſche ßam pſchi ßebi. — „A nětkole mużnje do ródneje wjeſći domoj.“

Tola ſa nękajku khwilku póſna, ſo je ßebi ſ puća ſeſchoł a ſo krocźi po polu. Hdyž a hdyž ſapadowaſche ßo hłuboko do ßněha, ſ kotrehož ßo jenoź ſ wulkej prózu napſpjet na dróhu wudrapa, njemójeſo wuzicź rukow, kotrejž mějeſche polnej ſwojich wobradźenkow. Pót a horzo jeho roſhorjeſchtej, pſchi tom mjerſnjeſche a ßněh ßo dale ßajeſche. Womjelki ſmóznjowaſche ßo w tutej cźmě a mortwej cźiſchinje pomałku wuſtoječ. Poſaſtawaſche, ſłuchaſche kedźbliwje, hacź njeßłyſchi wot nětkąd ſchcźowkanje ptow abo hewak nękajki wotłołot, kiž by jeho dowjedł k ludźazym wobydlenjam, ale nihdźe nic najmjerſcheho ſmuka. —

„Takle to njepóńdźe“, mudrowaſche, hdyž bě ßo nětkąd dźeſaty krócź do ßněha ſwalił a jeho pokłady běchu roſłětale. Ruzy ſtej mi trěbnej, ſo bych ßo mohł prawje roſběhnyć.“

Sbožownje reſběra ſaßo wſchitke ßwoje wězy, natyka ßebi ſ nimi kapßy, kelkož ßo jich tam hodźeſche ſtykacź a też ſa wutrobno, potom ßebi hiſchcźe ſ bleſchi ßrěbny. Pſchi tom pſchińdźechu jemu ßonine ſłowa na myßle. Lěcźka cźopleje polinki, kaž cźuješche, by nětkole lěpſcha była. Palenz drje jeho na wokomik wohyř, ale do nohow jako by jemu wołoj nałał.

A tola, mějo nětko ruzy ßwobodnej, ſtupaſche wólniſcho a wěſcźiſcho. S ſkwilkami poſaſtawaſche a po ſkonu pódy, po kotrejž krocźeſche, ſhódawaſche, hdźe traſch mohł być. Ale podarmo roſwažowaſche, podarmo napinaſche wóczko, ſo by cźěmnotu pſchewidźał. Nicźo, ſyła nicźo jemu njewoſnamjenjeſche, hdźe ßnadź mohł być a w kajkim ſměru dale hicź.

Hdy by takle dyrbjał nóz pod holym njebjom w ſchěrokim polu pſchětracź, napadże jeho a wón ßo tomu wuſkacź, kaž cźłowjek, kiž je ſwucźeny njewjedram do wocźow hładacź.

Tola ßněch ſańdźe jemu pſchi myßliczky, kelko ludźi je hižo lětła ſmjerſko. Božedła nia wotwocźnycź, jenoź niz ßo tomu poddawacź, ſażohnowa ſprózność, kiž poczinaſche ßo jeho ſmožowacź. A ſdobom ſ mucźnoku jimaſche jeho hróſba.

Womjelka wuwědomi ßebi zyły tón ſtrach, kiž jemu hrožeſche. Mějeſche ſa to, ſo ßnadź móje być wokoło dźewjecźich. Dyrbjał-li ſwojtacź hacź do ranja pod holym njebjom, njewudźerži to, ſapadnje nihdźe, ſmjerſnje — — A Womjelka cźuješche, ſo njewudźerži. Nosy wupowědowajchtej jemu pomałku ſłužbu.

W tom, jako by pſches tu nóznu cźěmnoſcź ßo pſchedobywało ßwětło. Tola njebě to ßwětło, ale ſwuk, kiž doraſy na jeho wobſłabjaje ſmyſły. Womjelka ſaßłyſcha jaſny klinkot ſwónckow a praſkanje kichuda. Hdy by w tutom wokomiku ßo wobkoła roſjaßniła a ſ njeje jeſtupowali jandźelſo, Womjelka njebyh ßo w najmjerſchim ſpodźiwał. Tak ſeſdawachu ßo jemu w prěnim wokomiku tute ſwuki kaž njebjeſka hudźba. Ale bórſy ßo dopomni a rjetny ßej, ſo ßu to ſanje — —

Schtó bě ßej to w tajkim wjedrje do pola ſwajił? To jěźeſche nęchtó pak po lěkarja abo hižo ſ knjeſom, pſchińdźe jemu na myßle, a hnydom filoſofowaſche, kaž je to wſchitko tak dźiwnje na ſwěcźe ſarjadowane. Pſchińdźeſi ſproſtnjenej ruzy k ertej a w ßměru ſwukow ſakſchikny nęſchto króć do cźěmneje nogy. Potom ßo wotmjelkny a ſłuchaſche. — — Nicźo njeßłyſchcźeſche. — Sſu jeho wuſłyſcheli, poſaſtali — —. Saſwoła ſnowa a cźakaſche na wotmołkow, ale podarmo. Hakle ſa wokomik ſaßłyſcha ſaßo klinkot ſwónckow, ale hižo ſ daloka — —

Běchu jemu wujeli. — Pak njeběchu jeho ſłyſcheli abo jeho wołaniu njerozumjeli. — Njewědźachu, ſo tu cźłowjek ßo pomałku wo ſiwjenje bědźi. — — Ale k nęcźemu bě ſche Womjelki tole ſetkanje tola dobre. Puſchcźi ßo ſa ſwukom ſwónckow a ſa khwilku ſadu jemu wótry wětr do wobliczа. Salěbowaſche ßo jemu dych, ale tola ßo roſwjeſeli. Jemu ßo ſeſda, ſo po tutom wětſiku póſnawa, hdźe ßo namaka.

(Pokrać. ſcźehuje.)

Zhromadźizna zjednoćenstwa katolskich wučerjow.

W Khrósicach, 16. hodownika 1930.

Swobodne zjednoćenstwo zeńdże so wutoru k swojemu štwórtemu lětušemu posedźenju we wjesnej šuli, kiž krasnu radiowu naprawu wobsedźi. A přinad cheyše, zo runje w času zeńdženja — wot 4—4½ h. — Wrótslawski sćelak zynki serbskich tačelow do swéta wunošowaše, na čimž móžachu so ći radować, kótriž z časom na zhromadźiznu sej dóńdźechu. Po tutym wčey jara přimérjenym nazynku wotewri předsyda k. wučeř Filip Jakubaš-Njebjelčanski posedźenje, kotrež so runje sylneho wopyta njezwjesćeli. Zdźěła zależeše na wurjadnym dnju, hdyž su sobustawy hewak zwučeni, na srjedźinym popołdnju so zeńć, zdźěła pak na njewozjewjenju themy z přičinu pisomneho poroka. Dalších drje su błóćane póće wotrašile, tola běchu Ralbicy a Radwoř z dobrym přikładom. Někotři běchu khorowatosće dla zamołwjeni.

K nawrótej do Serbow bě předsyda knjezej faraŕej Justej we Wotrowje w mjenje zjednoćenstwa zbožo přał. Po swojim přesadźenju do Němcow — před 6 létami — bě ze sobustawom zwostał we wóstej nadźiji, zo so raz zaso k swojim wróći. Tohorunja spominaše na pjeńdźesaćiny k. kant. Andrickeho, štož bě so tež hižo pisomnje stało. Potom přečita zapisowař k. wučeř Mikł. Bejmak wobšérny zapis Radwořskeje zhromadźizny 24. pożnjeńca, kiž so skhwali. Po tutych preliminarjach rěčeše k. kantor Andricki wo „biologiji dźěsća“, to je wučba wo jeho žiwjenju. Z přileżnosću wopyta hygieniske wustajency we Drježdźanach bě na tutón předmjet přišoł. W dalšim rozłoži rěčnik, kak z přenja wokolnosć na ćélne wuwiće dźěsća skutkuje. Wulkeho wliwa ma wězo tež šulske žiwjenje. Na nje je wosebje spisowałe Grotlian we swojej knizy „Maßvolle Schulhygiene“ pokazał. Na wšě 30 lět so biologija pruhuje. Wěstu rólu hraja strowe a njestrowe žalzy (Drüsen), tež ćełozwučowanje, kotrež nima so přehnać, hewak je škódne, kaž to statistika dopokazuje. Sad a warjeniny (zelenina) su z dobrym wuspěchom za ćélne wuwiće, runje tak spar, kotrehož dźěćo wiele trjeba. Při tym dótkny so rěčnik druhdy do njebjes wołacych bydleńskich wobstejnosow w městach. Też šulske naprawy a powětr w šuli móža škódne być. Šula słuša won do Bolu je jich pjeć zakończy postajenych (w Americy 10). W dalšim dótkny so rěčnik trěbnych próźdninow, ličby dźěći w jenej rjadowni, podawanja mloka na dźěći, kupjelow, wšelakich khorosćow a druheho.

Předneoškej přizamkny so dłóša rozmołwa, hdyž so to a tamne hišće doda abo rěčnikowe wuwjedźenja wosebiće so podšmórknychu. Při tym so na strach pokaza, kiž z přepjelnjenjom rjadownjow hrozy. Předsyda přečita dopis wot Zwjazka kat. wučerjow Sakskeje, nastupajo fiblu w šuli, też dla khorobneje kasy, tohorunja wotmołwu šulskeho hamta na naprašowanje staršiskeje rady w Khrósćicach dla turnowanskeje drasty. W nim so pokaza na postajenja krajneho plana, kiž žadanjam katolskich staršich wotpowěduje.

Knjez šulski wjednik Lipič prošeše kolegow na šulske předstajenje, kotrež so njedźelu a póndźelu we Khrósćicach wotmšwa. Příchodna zhromadźizna budże hišće do jutrow w Hasłowje. Z tym padnje też žadanje z wšesteje strony, zo njebychu so zhromadźizny w bóhu zymskeho połłěta — potajkim wot oktobra hač do měrca — zarjadowałe. Tak złožujemy so po wustawkach, kotrež wobłětnje štyri zhromadźizny předpisaja, njedźiwajo na čas a městnosć. Tomu zhromadźeni přihłosowachu. Nadźijomnje budże na příchodnym posedźenju japoštolska ličba bohatšo překročena hač tón króć.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Pawoł Walther w Biskopizach, 53 lět. Khowanje budże pjatk pop. w 2 hodź. na pohrjebnišću. Lina Schubertowa rodź. Dießnerez w Nitšej, 42 lět. Khowanje budże sobotu pop. w 3 hodź. wot žarowańskeho domu.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. Jednota Sokoł zwučuje dźensa z dypkom we 8 hodźinach.

Budyšin. „Nadźija.“ Dźensa narodne reje. — Jutře dźiwadłowa pruha.

Bukecy. „Radosć“ a Sokoł woswjeći njedźelu 21. hodownika wječor 1/2 9 hodźin hodowny wječork na wosadnej zali. Kóždy njech přinjese hodowny dar k hódnosći 1 hr. a Serbske spěwarske sobu. Hosćo su wutrobnje witani.

Drježdźany. Serbske towaŕstwo „Cornobóh“ zeńdże so sobotu 20. hodownika wječor we 8 hodź. k swojemu poslednjemu posedźenju w starym lěće w towaŕšnym hoscéncu na Christiansk. dróžy 22. — Kedźbuć! Njedźelu 28. hodownika wotmje so naš hodowny swjedźeń na Flemmindskej dróży 21. Započatk we 6 hodź. Njech so wšitcy prawje bohače wobdźěla.

Drježdźany. „Hromadnik“ zmje njedźelu 21. hodownika, pop. 1/26 hodź. w swojej towaŕšni (pola Zmija) Christiansk dróży 23 swój hodowny wječor z bohatym programom. Kóždy wobdźělnik je zawjazany, zo mały zawaleny dań sobupřinjese a woteda.... nic niže 50 pjenjezkow. Raz wjećorka budże kaž stajnje dostojny a wjesoły. Hosćo su nam witani, maju pak so doprědka pola podpisaneho zamołwić. Bjarnat Krawc, předsyda.

Haslow. Jednota Sokoł ma štwórtk 18. hodown. wječor we 8 hodź. hłownu zhromadźiznu. Přednošk je přiłubjeny. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo přińdże.

Khelno. „Domizna“ ma njedźelu 21. hodownika wječor w 7 hodź. pola Mjenec swój hodowny wječor ze wobradźenjom za dźěći. Starši chcyli tam ze swojimi lubuškami w prawym času być, hdyž je Rumpodich trochu powući a Boże dźěćo je potom z darami zwjeseli.

Khrósćicy. Ratařski Dorost ma njedźelu 21. hodownika pop. w 4 hodź. zhromadźiznu w Lejnje.

Lichań. Jednota Sokoł zwučuje přichodny tydźeń póndźelu wječor we 8 hodź. pola Rudolfec.

Rakecy. „Lipa“ ma přichodnu njedźelu pop. w 3 hodź. pola Hónčec swoju měsačnu zhromadźiznu. Mamy wažne wěcy wuraźowane, tuž přińdźe wšitcy. Přinoški na tuto lěto maju so zapłaćić.

Radwoř. Jednota Sokoł wotmje 2. dźeń hodow swój swjedźeń z wubranym programom.

Wotrow. Tow. kat. młodźencow ma njedźelu 21. hodownika pop. 1/24 hodźin swoju hłownu zhromadźiznu pola Jurśec. Wšitke sobustawy njech z časom přińdu, tež nowe sobustawy so wočakuja.

Zwjazk Łužisko-Serbskeho Studentstwa ma sobotu 20. hodownika pop. w 2 hodź. w Serbskim Domje wubjerkowe posedźenje. **Hłowny starši.**

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerˇ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dušman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěsnycy. — Za nowinarki: G. Janak w Budyšinje.

Za hodowne nakupowanje

poručam swój bohaty skład mydłow a parfumeriiow darjeńskich pakćikow, fotografiskich aparatow, fotografiskich potrjebnych wěcow, swěčkow a pychi na Božodźěśowy štom, woruch. swěčki

Drogownja Johannes Teich

w Budyšinje na Bohatej hasy 10

Woschite poskićenje

jenož pjatk, sobotu a njedźelu

10 puntow cokora, netto	jenož 2.70 hr.
10 puntow pšeńčneje muki, najlepš.	jenož 2.35 hr.
1/2 punta keksowych powěšeńkow	jenož 0.35
1/2 punta keksowych powěšeńkow marmorérow	
1/2 punta keksowych powěšeńkow dekor.	jenož 0.48
1/2 fondantowych rynkow	jenož 0.35
1/2 fondantowych rynkow ze šokoladu	jenož 0.38
4 tfl. dobromlóčneje šokolady, jena 100 gr. j.	1.00
3 tfl. dobromlóčn. šokolady, jena 100 gr. jen.	1.00
3 tfl. šokolady wšelakeje	0.88
3 tfl. dobromlóčneje krokant. šokolady	jenož 0.88

Wulki wubjerk rumpodichow a darjeńskich pakćikow — Na konserwy 12% rabata

3 tyzy wołjowych sardinow jenož —.95

Swćdźeński kołač 1/2 punta wot —.50

Thams & Garfs

w Budyšinje na Hłownym torhošću 8

Telefon 3068

Hodowna swjatočnosć w dźěćacej wótrstwjeńskej „Naturpark“.

Po nětko hižo tradizionelnym dobrym waschnju wuhotowa spomožeńšći haint města Budyšina małym dźěćom, kiž we wótrstwjeńskej w naturišim parku pschebywaja, łubosnu hodownu zwjatočnosć. Mimo dezernenta ja městnjacyh spomožeńskeje knjeja městnjacyh. radu dra. Krügera a knjenju mandźelskej, druhich zastupjerjow spomožeńskeje, běchu też marćerje a nanojo dźěći w bohatej ličbje pschitomni, so bychu so tobu radowali z jich dźěćimi.

W pschehowarni sa dźěći stejesche wulki Božodźěśowy schtom, kiž małe pjerachi z btyjschćatymaj wóckomaj wobdźiwachu. Sswjedźeń sarjadowa wysch. fotra Kata z jeje pomožnizami jara dostojnje. Hodowne spěwy a deklamazije wubudźichu hodownje łaćucza. Tež cźi małi, kotrymž zyła rjana hodźinka, z wulkej łubosću a woporniwosću pschihotowana, płaćejesche, so aktiwnje wobdźěłichu. Pětnje pschedrjesćene pschedstajichu Josefa a knjeznu Marju z Jesuš-dźěrsatkom, pastyrjow a jandźelow. Wobeje so spodobasche hólćat, kiž resolutnje hodownu pěsań pschednjese a lubosny spěw matych dźěći dozyła. Najwažnischi a najrjeschi wokomik bjesche, jako bu łóžpe dźěćo — bjesche jich 23 — psched swoje hodowne dary stajene. Wjeselny wusć, hladanje a pokazowanje nadźiwjesche. Konza namakaca. Sbožne dźěćatka. Starschi su wěsće pschesswědczenja nabyli, so su dźěći w domje derje sthowane.

Sa dorosćenych pschisamknu so krótka bjesada pschi dobrej schalzy kofeja a pschikuscu. Potom wopytachu tych najmjeńschich, 14 cźeschnych dźěći — jich ličba je swjetscha tajka. Też jim běchu Božodźěśowy schtomik sakmješćili. Lubje so hlada na małe pjerachi, kotrež žebi bischcze žame pomhaćz njemóża, tola miłe wothladatki staraju so žwěru sa jich lépsche. Wěsće tež na nich widźećz, so su tu w dobrych rukach. Mjes tutymi najmjeńschimi su tež trójnizi je Židowa, kiž su so lětha nalčto narodźiłe. S nich je jene kaž druhe so jara derje muwiło.

Spokojeni a zwjeseleni wopuschćichu wopytarjo hósiny dom, kiž je hižo mnohemu dźěćzu se žohnowanjom był. —

Najnowise z cyłeho swěta.

Němski pósłanz Ulrich Rauscher we Warschawje je dźensa w nozy 46 lět stary w hotelni w Schwizy wumrěł. Wot 1920—1922 je był sastupjer Němskeje w Georgiilej a wottam pschindże jako pósłanz do Warschawy.

*** W Schckenbostu pola Hilsburghausena je murjeźi mischtr Bosecker wutoru w nozy swojej žonje, wósomlětnej dźowcy a žebi žamemu krt pschećerěnyk. Pjenjezna nuša je jeho k mordarstwu a ramomordarstwu nadpjerała. Njeskuta hakle po dohladachu, hdyž cźyschke žudnišk wukonjer do Boseckerowcje kheże stupjeł.**

*** Na wojeńskim swjczowanischczu w Khomotowje so na pjeślej semi jedyn offizjer wobžuny, hdyž pokazowasche, kak maju so ruczne granaty mjetacź. Ruczna granata bliško na semi leżazeho offizjera rosbuchny a jeho a dweju druheju offizjerow cźeżko srani.**

*** W zyłej Polskej wot wutoru zyłny žněhowy mjeczeł knježi. Wjazy dyžli 40 żelesniskich cźahow je w žněhu tczjazy wostało. S městnami žněh některe metry wyschoko leži. Sžněhowe žepje su najwjetsche w raischich provinzach. Telefonowe a telegrafowe groty su so z wětrom na wjele městnach rostorhale. Wjele twarjenjow je wotkrytych. Też w lěhach je so wulka schkoda nacźinika. Pola Wilna je w jenej wjsy z wětrom woheń nastał, kotrż je so na 29 twarjenjow rosschěrił. Druha wjeś je so z wohnjom do cźista wupusczila.**

*** Po zyłej Schwedskej žněhowe mjeczele zychnuja. Telefonowy a telegrafowy wobkhad je w polnożnych stronach sastał.**

*** W Schpaniskej je blisko Santibanga spěschny cźah do tworoweho srasył. Některe wosyj su so do so žumyle. Kaž daloko hacź je dokat snate, je so 14 ludźi morito a 18 so sranilo, mjes nimi schesczo cźežko. Boja so, so hischcze wjazy morwych pod rosbitkami nadeadu.**

*** W Bukarestu su studentojo w twarjenju žywobdnoscz murjeńskeje loże wokna wubili a psched domom profesora Herjekali, kotrż je jako antisemit snaty. Potom do policistow srasnychu, kotiż jich rosehnachu. Studentojo do policistow cźełachu. Jeneho policista do brjucha cźełichu, mjes tym so bu jedyn student do wutrobna cźełeny.**

Kofej : kakao kolonialne twory

KUCZKO

na Twonkown. Ławskej hasy 24

Jězdne kola wobruče a sławdni potrěby za kola

tunjo pola **Bratrow Thomas-ec** w Budyšinje na Kamjenčnej h. 13

Hudźba

Znižene płaćizny!

Stejace rěčadło
město 275 hr. jenož **200** hr.
Stejace rěčadło
město 250 hr. jenož **180** hr.
Rěčadło
město 280 hr. jenož **215** hr.
Rěčadło
město 270 hr. jenož **220** hr.
Rěčadło
město 125 hr. jenož **100** hr.
Rěčadło
město 120 hr. jenož **90** hr.
Rěčadło
80, 75, 70, 50, 45 hriwnow
Husle
15, 25, 30, 35, 45, 70, 80 hr.
Mandoliny
10, 17, 18, 20, 34 hriwnow
Gitary 18, 28, 30 hriwnow
Luty 40, 45, 50 hriwnow
Citry
15, 18, 20, 22, 30 hriwnow
Cahanske harmoniki
wot 18 hr. hač do 55 hriw.

Wšě dźěle!

Nowa elek. gramofon. tačel po 2.— hriwn. a 2.50 hriwn.

Wulki skład
gramofonow. tačelow

Hudźbny dom

R. Siegemund

mějićel: **Karl Johannes Guder**
w **Budyšinje** na Seminarskej hasy 8

Tunja kołbasa!!

punt **60** pj.
a najlěpši čerstwy
łój k pječenju
Schneider
na Kamjentnej hasy (w hascy)

Tworykupne towarstwo w Budyšinje, zap. dr. z w. r.

Hač do 20. decembra 1930

na wšě tkaninowe twory, wobuća a domjacy grat

dwójne wróćozarunanje

Jenož krótki čas! Jenož krótki čas!

Džěćace pulovry . . . . wot 4.80 hr. Płachty na chaiselongue wot 10.75 hr.
Strykowane lacy . . . . wot 9.50 hr. Sćěnowe powěšaki . . wot 2.80 hr.

Łožowe, čělne a blidowe šaty
jenož najl. kajkosće při najtuńš. płaćiznach
jara rjane mustry — Wulki wubjerk

Žonjace tołše
z najl. kože wot 8.- hr.

Žonjace nobajcy
we wšěch
barbach a kajkosćach

Rukajcy
za žony, mužow a dźěći

Zymske jupy . . . . . wot 28.70 hr.
Njepřemokawe jaki . . . . wot 7.00 hr.
Mužace kosmičkate mantle . wot 34.75 hr.
Dźěłańske lacy . . . . . wot 4.50 hr.

Dołhe škórnje — Połškórnje w. 20.50 hr.
Dźěłańske sfupnje, jara tunjo w. 12.00 hr.

Njedźelu 21. decembra 1930
su wšě
rozdźělenje
wotewrjene

Kožucha
tuž tajke za połojcow smějo tunjo na předań
Seifertec składnost. kupje
na Kamjeńnej hasy 23.

Derjezdźerżany
kožuch
za wulkosć 165 je na předań
Bliže zhonić wo wudawarni Serbskich Nowin

K hodownym pječwam
najlěpši wuškrěny
howjazy łój
punt po 50 pj. poruča
Emil Stephan
rěznišći mišter
na Serbskich hrjebjach 24
na K žołtskej dróży 18

Serbske gram. tacele
ma stajnje na składze
Jan Schieback
na Mužakowskej dróży 4

● Frömterec ●
składnostne kupje
4 postelca, 2 blidže k wučahowanju, 4 łoža z matracami, sofa, jědźna jatwa, jězdne kola, nowe a trjebane za žony, mužow a dźěći, połškórnje trjeb. wot 9.-, nowe 16.50, dołhe škórnje, ručne dźěło 21.-, dźěćace krute stupnje, dźěłańske stupnje, nowe wot 7.- a wjele nowšeho. Přijdźće, wobhladajće sej składnu **na Zwonkowej hasy 12**
Telefon 1..

Tunje filcowe twory
kóždeje družiny / Stan sobotu a k hodownemu hermankej napřeco měšćańskej haptyce
Flügel w Budyšinje na Rybarskej hasy 8

Handrij Šrumpa
w Budyšinje
na Różowej hasy 15
poruča
meble
a połstrowane twory
Sym Serb!

Dźěćace a mužace škórnje
Hólčace a hólčace **kola**
trjeb. jara tunjo na předań
Seifertec składnost. kupje
na Kamjentnej hasy 23

Šijace mašiny

KUNDEN KREDIT-GES. KKG BAUTZEN

Adler, Anker, Haid u. Neu kupujeće stajnje tunjo pola firmy **Jan Schieback w Budyšinje** na Mužakowskej dróży 4
Wulki wubjerk — Wuporjedźenja najspěšniso ze rukowanjom. Po přeću też na wotpłaćenje

Wobhladajće sebi moje wukładne wokna na Hornčerskej hasy 18
Podawam darmo do domu też na wsy

Nawěšiki přinjesu wužitk

Poručam
k hodam
wšě delikatesy, rybow. wěcy, južne płody a palency, darjeńske korby po kóždej płaćiznje

Johannes Neumann w Kamjencu
přjedy: Joh. Hustig
na Budyskej dróży 65 Telefon 618

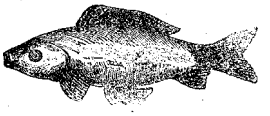

Tuni dźeń rybow

Dźensa
krewčefstwy „Schellfisch" . punt jenož **25** pj.
syre jerje . . . . . punt jenož **25** pj.

Podawamy jenož sobustawam
we wšěch rozdźělenjach

Tworykupne towarstwo
w Budyšinje z. dr. z w. r.

Wy a Waš hólc

budźeće so dołho wjeselić nad mantlom abo woblekom, kiž móžeće nětko tak tunjo kupić

Hólčace mantle, za 6—14lětnych, z čěmnych ulstrowych tkaninow a z přišitym abo z přitkanym podšikom — 19,— 14,— **9.00**

Ulstry za pachołow a mužow
z dobrych wołmjanych mantłowych tkaninow — 45,— 39,— 29,— 19,— **14.00**

Čorne mužace zwjeršniki
ze somočanym kornarjom — 66,— 55,— 49,— **39.00**

Hólčace wobleki, za 2—6lětnych
w čěmnych barbach, hač k šiji zapinace — 3,75 2,25 1,95 **1.50**

Hólčace wobleki, za 7—14 lětnych, zdźěła z lacom — 19,— 16,— 12,— 9,75 **6.90**

Manchestrske wobleki za hólcow
hač k šiji zapinace, jara krute — 12,— 11,— **9.75**

Wobleki za pachołow a mužow
z dobrych tkaninow w rjanych čěmnych mustrach — 49,— 39,— 29,— **19.00**

Hólčace zymske jupy
z 1 a 2 rynkomaj, čopło podšite — 9,25 7,50 6,60 **5.50**

Zymske jupy za pachołow a mužow
ze zadnim abo dospołnym pasom, 1 a 2 rynk. — 26,— 19,80 13,90 **11.90**

Felix Jochmann kupny dom dobreje drasty **w Běłej Wodze**

Pjaścowe rukajcy
Walkowane nohajcy
za mužow a žony
kupujeće najlěpje pola firmy
Otto Osswald
w Budyšinje, Kamjentna hasa 7
Rozeseelu po cyłej Němskej, do Danskeje, Norwegskeje a Hollandskeje

Hodowne dary za ratarjow!

Sykanjerězaca mašina
Pluh z běłacymi radlicami
Pluhi za zahrodnikow
Juchowe plumpy
wšel. čežele za hlub. woranje
Sadowa tołčerńja
Płókanske mašiny
atd.

Přemjetawy butrobas
Cinkowe kupańske wanje
Centrifugi
Ručne mašiny k wusywanju dźećela
Rólne brony
Płužnej kolescy
Rozdźělerjuchi
atd.

Pobrachowaneje městnosće dla z 40 procentowym zniženjom

Carl Gast w Budyšinje na Drjewowych wikach

Příloha k čisłu 294 **SERBSKE NOWINY** Sworik 18 decembra 1930

Wutupjenje mjeńšinow w Asiskej a srjedźnej Europje.

Pod Araratom! — W pruskej holi!

Před světowej wójnu a we světowej wójnje Turkojo, zwjazkarjo Němcow, přećiwo Armeničarjam zakładžachu, doniž jich njeběchu nimale dospołnje wutupili a takle „mjeńšinowe prašenje“ na najjednoriše wašnje wotstronichu. W poslednim času Turkojo podobnje postupuja přećiwo Kurdam, kiž maju so też wutupić. A „civilisowana“ Europa so rozhori a też němske nowiny šwikaju tajke surowosće. Zajimawe je, štož k tomu piše „Frankfurter Zeitung“. Přiruna wobstejnosće w Asiskej z poměrami w Europje a piše takle:

„Die systematische Vernichtung der nationalen Minderheiten in mehr als einem sogenannten Kulturlande Europas vollzieht sich zwar äußerlich in etwas milderer Form, aber eine Ausrottung ist es auch. Man beraubt die Kinder der nationalen Minderheiten ihrer Schulen und die Eltern ihres Besitzes. So müssen Sie vorelenden oder das fremde Volkstum annehmen, und die Nachkommen sind dann nicht selten die grimmigsten Feinde des Volkstums ihrer Vorfahren. In derselben Weise gewaan einst die alte Türkei ihre Janitscharenregimenter. So blutig wie am Ararat geht es bei der europäischen [illegible]“ nicht zu. Der Geist aber ist nicht viel humaner, nur daß er sich betätigt unter Minderheitengesetzen, deren Patron der Völkerbund ist oder sein will.“

Njewěmy, hač je „Frankfurter Zeitung“ z tym chcyła pokazać na skandalozne wobstejnosće wosebje w pruskej Łužicy, hdyž so wjedže njesmilna wutupjerska wójna přećiwo serbskej narodnosći.

Mjeńšinowy časopis „Kulturwehr“ piše k tomu w 10./11. čisle:

„Systematiske wutupjenje narodnostnych mjeńšin — w tym přihłosujemy „Frankfurter Zeitung“ — je dźe nětko jedyn z hłownych „kulturnych“ nadawkow tych krajow Europy, kiž dźe dźeń wote dnja rěča wo swojej „kulturnej misiji“, ale tola pospochi tutu misiju wonječesćuja. Nje kóždy bywa japoštoł, kiž dźe won do swěta, zo by wučił narody, też doma w kraju „Frankfurter Zeitung“ namakamy tutu wosebitosć srjedźoeuropskich misijonskich wustawow k wutupjenju druhich narodnosćow.

Je fakt, zo je runje w Němskej, wosebje w Pruskej, narod — Łužiscy Serbja —, přećiwo kotremuž so wutupjenje měri drje na łahodniše wašnje, ale je to wutupjenje. Dźěćom tuteje mjeńšiny drje šule njerubja, **ně, jim so scyla njedawaju žane tajke šule,** w kotrychž **mohł** so zeznać ze swojej maćerskej rěču a z kulturu swojeje narodnosće. Bjeru jim možnosće wuwića ducha, kiž su zakorjenjene w pokładze domizniskeje kultury. Bjeru jim možnosće, so doprědka dobywać na hospodarskim a socialnym polu, z tym zo rubja dźěćom maćernu rěč, kluč k **wšitkim** słowjanskim **rěcam**. Přetož je fakt, z mnohimi příkladami ze wsow pruskeje Łužicy dopokazany fakt, zo němscy wučerjo (a su tu jenož **němscy** wučerjo, dokelž we Pruskej njebě a dźens hišće njeje ani jeničkeho wučerskeho wustawa, kiž by tež dźiwał na serbsku rěč) serbskich starších doma wopytowachu a **jich napominachu, z dźěćimi němski rěčeć, wosebje też z tymi, kiž hišće šulu njewopytuja.** Tak rubja staršim tuteje mjeńšiny jich dźěći, takle so zniči dušiny kontakt we swójbje. Tak dyrbja dźěći zaběднić, wone so po duchu a duši zahłubja. Ze wsow wupućuja do wulkoměstow a srjedźišćow industrije, přetož su jim hižo ze spočatka zaščěpili zacpiwanje rodu a pokhada. Tak dyrbja přijimać cuzu narodnosć a tući potomnicy bywaju potom najsurowiši njepřećeljo narodnosće swojich wótcow. Ale mjenje wo to. Tući přez systematiske wotserbšćenje swojej kulturje wutorhnjeni člowjekojo njenamakaju bjeze wšeho kontakt z druhej, cuzej kulturu. Tak dyrbja duchownje a też socialnje zaběднić a hdyž do wsow pruskeje Łužicy pohladnjemy, konstatujemy, zo tomu też woprawdźe takle je. Njedaće so mylić přez zwonkownosće, kiž pokazaju wuwiće civilisacije. To wšitko bywa jenož fałšny kulturny currogat. **Takle w Pruskej asimilowachu narodnu mjeńšinu a to so potom mjenuje přirodne wuskutkowanje wyšeje kultury, čejež wabiwosći łužiscy Serbja podleža.** We woprawdźitosći njeje to ničo druheho dyžli přełoženje krwawnych methodow pod Araratom do jargona „wyšeje, ke kulturnej misiji powołaneje němskeje kultury“. Duch pak njeje wo wjele humaniši, jenož zo so tu farizejsey woči k njebjesam złožitej: „Knježe Božo, dźakuju so tebi, zo njejsym tajki, kaž tamni.“

Sněh k hodam.

A mróčele so zběhaju,
A słónčne pruhi mučne mrěja —
A z njebjes hwězki padaju,
A běle po zahonach kěja.

A do ludźi so měšeju
Na pućach, šćežkach w lohkej reji;
A na štomy so wěšeju,
Zo rozkěwaju jako w meji.

A cyły swět je běły kwět,
A słónco na zemju so směje.
We kwasnej drasće wšón je swět,
A radosć w wutrobach so hrěje.

K nam z njebjes khwata dźěćatko —
Tuž hwězdźički so běle sajće!
A čiste jemu žłobjatko
K tej Božej nocy póscěłajće!

Narodnosć łužiskich Serbow njeje wo ničo khudša abo słabša dyžli narodnosć druhich mjeńšinowych ludow. A tola dale bóle wotběra a němska zjawnosć to kóždy króć konstatuje z e s p o k o j e n j o m. Dopominamy-li pak swojich němskich sobustaćanow na woprawdźite přičiny tuteje „asimilacije“, to nas hanja jako Němcam njepřećelnych šěnwakow. Woni maju łužiskich Serbow, swojich sobustaćanow we samsnym staće a ze samsnymi staćanskimi winowatosćemi, za syna Hagary, kotremuž so nimaju dać jeho přirodne prawa, zo móhli so potom wótře wjeselić, hdyž w pusćinje z hłodom a łačnosću zemrěje. Samo president mjeńšinowych kongresow, kiž je wulki přećel Němcow, raz wupraji, zo je wustrózany nad cyničnosmom (njehańbićiwosću), z kotrymž w Němskej problem łužiskich Serbow wobhladuja a wo nim jednaju.

Je moraliska winowatosć, konstatować, kak so přećiwo eksistency serbskeje narodnosće w Pruskej dźěła, njech też tole potom tamaju jako njepřećelnosć přećiwo Němcam. Duch, kiž naspomni „Frankfurter Zeitung“, zapowěduje łužiskim Serbam kóžde mjeńšinowo prawo a serbski lud ani njesmě so wobrućić na škitarja mjeńšinow, na „Zwjazk Narodow“, dokelž Němska nima oficielnje w měrowych zrěčenjach žanu winowatosć k škitanju swojich mjeńšinow. Njeboh němski zwonkowny minister S t r e s e m a n n je raz w Genewje rjekł, zo Němska chce być **„Škitowarka wšitkich mjeńšinow“.** Narodnym mjeńšinam w Němskej njeje Němska była škitowarka jich prawow. Danskej a pólskej mjeńšinje drje je so nješto přiwoliło, ale to jenož z politiskich přičin. Měješe so z tym pomhać němskim mjeńšinam w Danskej a Pólskej, zo mohłe wone žadać wjac prawow. Dale měješe tole podpjerować němske pócowanja wo rewisiju mjezow. Swětej měješe so pokazać, zo chce Němska też prawa spožčić tym mjeńšinam, kiž bychu po případnej revisiji mjezow sod ostałe pod němske nadkněžstwo.

Na łužiskich Serbow pak hišće žane pruske knježerstwo dźiwało njeje. Dokelž nimaju maćernchu stata za mjezami, dokelž nimaju ani zastupjerja ani škitowarja swojich prawow . . . “

Hač mjelčimy abo skorźimy, hač swoje horjo njesemy zakusnywši zuby a z potlóčenymi stonami, hač z hłosom žałosćiny — surowe wotserbšćenje **dźe** dale po serbskim kraju, wosebje po pruskej Łužicy. Dźeń wote dnja słyšimy kŕiki wo pomocy našich bratrow w Pruskej. Mamy-li mjelčeć?

To by było po woli germanizatorow. Sćicha mamy wumrěć, bjez kŕika, bjez žałosćenja, bjez skórźby, zo njeby to přeškodźiło nahladnosći naroda, kiž ma „kulturnu misiju“, přinjesć „kulturu“ druhim narodam.

A my tola mjelčeć njebudźemy!

Na drózy.

W žanym druhim kraju świeta nimaja fudniśnoa a jich instanzu tak fylnje f instanzu sjawneho nahlada fiśicj łaj w Jendźelfiśej. Wschetoj nihdźe njeje smužitejej sahubdźenjo, fotryj mėni, so je njewinowacje sahubdźenj, tak wulka łaj tudy, hdźej so cłowjek ani psched stradnym śmėchnoćje njenaśtrój, jedna-li so wo to, woprawdźiś abo sacłutu njespravnosć zyłemu świetej pokaiać.

Tak polasowasche so njedawno fotografija we wschěch nowinach świeta, kotraž pschedstajesche jeneho do rjeśaloh puntaneho muža, kiž psched Londonskim sudniśtwom horjo

Połčnica a jeje poprjancarstwo.

Hody móžeš wšelako začuwać, nic jenož z wutrobu, ale też — z nosom. To dźe klinči njewšědnje a najmjenje płači, hačrunjež nětko w hodownym času smy přewažnje žiwi wot jeho hnady. Přetož hakle potom su dźe pola nas woprawdźite hody, hdyž prěnje pječene jabłuko so smaži na kachlach, hdyž zwjazany Božodźěšćowy štom w kućiku ćmoweje jstwički steji a swoju žiwicowu wóń rozšěrja po cyłym bydlenju a hdyž hospoza w kuchni wosuškowe čěsto suwa bliže pjecy a jo přikrywa z běłymi rubješkami.

Nětko, hdyž hodowna wóń so znošuje po wšěch domach a domčkach, znaju město, hdźež nic jenož po domach, ale samo po hasach za hodami wonja. Je to Połčnica, rjanc městačko na pomjezach Łužicy. Ma přez 4000 wobydlerjow a popjrancarjo tu sydla znajmjeńša hižo 300 lět. Poprjancarstwo su drje sem přinjesli z Torunja, ze stareho sławneho města poprjancarjow. Poprjancarstwo je potajkim Połčnicy přinjesło swětowu sławu. Stóž w lěču přikhadźa do Połčnicy, drje so dźiwa nad polemi koło wokoło. Přetož tam so hišće namaka hejduška, kiž so hewak tu malo płahuje. Hejdušnu muku trjebaju poprjancarjo. Ale nic k pječenju poprjancow. Jenož zo njebychu poprjancy so lěpile na deńčka.

Poprjancarstwo je rjemjesło, kiž bě w dawnych časach runje tak połne potajnstwow kaž na př. zwonolijerstwo. Hišće dźensa ma kóždy z tych pjatnaće Połčniskich poprjancarjow swoje potajne recepty a na skazanki z Ameriki poprjančeŕ z njedowěru hladaja, přetož tuka tu na někajke přemysłowe wobhonjerstwo. Wšak so dosć čerpi pod němskej konkurrencu. W Norimberku a Brunšwiku zdawna sem runje tak słódne poprjancy pječeja kaž w Połčnicy. Ale wšak do wukraja so wjele njesćele.

Hospoza 20. lětstotka wjele njerozumi wo pječenju poprjancow. Snadź je jej wowka raz powědała, zo dyrbi poprjancowe často přez poł lěta ležeć. A takle je też woprawdźe było. Tu w Połčnicy steji wjele „dźěžiskow“, z kotrychž ma kóžde wokoło 28 centnarjow čěsta. Ale hižo pjenježny njedostatk njedowola, často přez cyłe lěto stejo wostajić. (Mała pjekarnja by k tomu trjebała 20 000 hr. wobkhodneho kapitala.) Dźensa steji w Połčnicy čěsto tři měsacy, zrědka hdy poł lěta. Wězo maju w našej chemiscy jara wuwitej dobje dosć ruče skutkowacych čěridłow, ale tajke so zacpiwaju w měšće poprjancarjow. Tu wjele dadźa na wubjernu tworu a často wosebitych poprjancow njećeřa ani z kumštnymi čěridłami, ale jenož z jejemi a k tomu je wězo trjeba wulkeje ličby.

Překrasnu hodownu wóń maju poprjancy wot wšelakich korjeńkow. A je to spodźiwne; štož tu wuživaju do starožitnych korjeńkow, namaka so zaso w starych kuchařskich knihach jako srědk ke skrućenju a wulkowanju žołdka. Wšak je nam wšitkim derje znate, zo su poprjancy słódne a strowe a tole dźe pokhadźa z tych korjeńkow. Maš w poprjancach skoricu, anis, korjeń a druhe wěcy. Jenož popjeř do poprjancow njedawaju. Popjeř trjebachu jenož we srjedźnym wěku, hdyž póżeradła ludźi tajke palate wěcy znjesechu.

Jako syrowiny trjeba so pšeńčna muka a méd. Město mjedu bjeru při tuńšich družinach zyrup. Tute tuńše družiny wězo dźensa najbóle wotbywaju. W někotrych pjekarńach maju hižo mašiny: k měšenju čěsta, k formowanju a k připrawjenju šokoladoweho poćehnjenja. Nětkhy zhotowichu Połčniscy poprjancarjo też poprjancowe muzički. To je so bohužel zhubiło. Naša doba je praktiska. Poprjancarjo so spokojeja z tym, podawać poprjancy w najjednoršich formach. Kak nětkhy w zašłych časach tworu poskićenchu, widźimy dźensa jeničcy hišće na — wokeńcach. Wokeńcy koło wokoło torhošća su zelene molowane. Na zelenym dnje widźiš rjenje namolowane brune poprjancowe wutroby z běłymi mandlemi wudełjene.

Poprjancarjo su z wobkhodnu hišće někak spokojom, hačrunjež konkurrenca w Němskej dale bóle rośe. Na hermankomaj w Khoćebuzu předawa so wob lěto za 12—20 000 hr. „wopačnych Połčniańskich poprjancow“.

W „Radnej pincy“ zeznawaš so z patronom Połčničanow. Wobdźiwaš „stareho Šlibena“. Tutón dźiwi muž, kiž so tam znošuje nad stajnym blidom, dopomina nas na to, zo město nětkhy słušeše hrabi Šlibenej. A znaja tu powšěć, zo wšitkim poprjancarjam hrozy žałostne njezbožo, hdy bychu snadź wotstronili swojeho stareho patrona Šlibena z radnicy . . . To dźě by też był jenički strach, kiž hrozy malemu łužiskemu městačku. Přetož Połčniscy poprjancarjo njewotemru a jich dźěže njebudźa próżne — tak dołho hač so swjeća hody.

a dele thodźesche. Mužśki cźujesche žo pśiches rosćud wyschnosćeje w žywojej wožobinskej žwobodźe wobmjeśowany a pokazowosćhe to pśiches zentnarski železny rjeśaś. Podobne sadźerja žo jedyn wobydlek mesta Brighton, kotryž njedźiwajcy dołheho pytanja žaneho pśichjomneho bydlenja namakaś njesamó. Wón wobleče žo žonjazu žukniju, staji žebi klobuk ſ dołhim pjerjom na hłowu, namjeta do dźeźazeho wosa wažne žudowjo, khoścheja, porzlin a ptaćku klétku a cźehnjesche tak po Brightonskich dwórach, kotrejž pśichiłojnym cźłowjekam słowo saproja. Hischcze ražnišcho sakroći jedyn mešćanu w Newbury, kotryž pścheźiwo wyšotim gmejnskim dawkam protestowaschе. Wón nakupi telko myschazych paźli, kelkož ma gmejnska rada žobustarowy, ſ kotrychž potom kóždy jeneho ranja myschaze paźle je postu dosta ſ pśchisponmjenjom: „Wy sće dawkiplaćerjow popadli, nétko popadźśe žo žanu.“

Tónle mešćan ſ charakterom njemóžesche pak jenož porokowaś, wón wódźesche też chwaliś. Pśichetož jako be mešćanske sarjadnistwo jeneho dnja po jeho nahladze dobre rosćudźenje wobsankło, wotnaja žebi wón spomóžekke wójśko, to by žo wono sjawnje na torhoschću sa mešćanostu a jeho pomocnikow moblilo.

Tole wschak dźěsche saſtupjerjam mésta pschedałoko. Woni sawjedźechu žudnilke sakroćenje a dachu žwojeho wobdźiwarja dla njedowoleneho a njeźłychaneho pschiłožowanja k schtyrnacje stam hriwnam pjenježneho chłostanja saſudźiś. je.

List serbskeho hólčeca na zuriu.

Luba syma!

Ssy saćahnyła do žerbśkeho kraja. Hižo dźiwjży ſu posputała, žo sahnješóźiś, ale njeje cźi žo to poradźiło. Haj Sserbja maju twjerdu hlu a hakle potom nješto pschiwuschcza, hdyž je skoro pschepośdże.

Njeje ſu luba syma naſche pola, hona, kšy, hory sawalika do bólscho srinkotazeho ruba, ale jenož mały schćipak dyrbjich hischcze k tomu pschidaś, so by žwoje knjeźnstwo wobthowała. Jo njeby saſo rozpłumyło twoje kralestwo w błośce, kiž pjelni stupnje a schewzej mószcheri . . .

Syma, mój też kruty rjay, tak žebi mysłach, hdyž wećera na wiecźor ſ luźiśkich horow po luźiśkim kraju nóśkowach. Chcemy tola hody žwjeźicź w twojim bźym srinkotazym schacźe. Chcemy žo wjeśelicź cźopleje iſtwy, cźopleje drasty, kiž wobradźi Boże dźećko pod hodownym schtom.

Hakle hdyž hożdźiźki na njebju błyskotaju na pschemo ſ hwězdźicźkami schćećkujeneho žuńha, hdyž žuźi pilka, stupa žo tak prawje dostojnje ſ kemschajej knihu pod pažu, ruzy w saku, mězu na wuschi scźehnjenu, we Božej nozy do Božeho domu. Haj tajka je woprawdźita „Cźicha nóź, šwjata nóź . . . .“

Chcemy nad wokнami satećkeź widźeć lodowe róże najrjeńscheje wutwórby, kiž pytaju runjeźa ſ Božodźeśowym schtomom a jeho potajnej kraſnosću. Chcemy hankowaś, žo šunkaś po lodze!

O luba syma: „Wostaś nétko pola naš! Njeźiś pak žo pschejara kruta, dokeź khudoba žo wschudźe hnśa, teź w serbskim kraju. Teź naſch nan nima dźela. A te pjenježki žu tak žadne, kaž pruhi Božeho žłonćka we symskim poćasu.

Nétko wschitko wósch. Popschej nam te hodowne wjesele, kiž žebi wot tebje pschejachmy, budu teź ty darniwa a . . . rośmna.

To pscheje žebi k hodam

twój mały **Jank.**

Přilopk.

* Dźěźinstwo dollarow pschetschiwi. S Osnabrücka žo powdaši: 1. oktobra 1926 bź w San Franzišku wšety K. P. Aller wumrěł, kiž sawostaji samoženje wo 9600 dollarow. Wuśłědźenje dźěźinzow bu Osnabrücksenum bankowemu domu Gerśe poruczne. Jako dźěźićelku wuśłědźichu potom wušu knjeni ſ Rockenthien w Hamburgu. Sarjadowanje namrěwstwa cźehnjesche žo hacź do tónja léta 1926. S swuśłědkom bź, so bankowy dom Gerśe sdźěli, so je amerikanke dźěźinstwo 2000 dollarow pschewotajiło. Banka sdźerźa žebi wot tutych pjenjes wjetschi dźěł k sarunanju thótkow wrócźo, mjes tym so dźěźićelay 880 dollarow wupłaćichu. Dalsche sdźerźenja pak potom wupokasachu, so bź amerikanke dźěźinstwo zyle samoženje pschewostajiło, a so žu tele pjenjezy byle na bankowy dom Gerśe pschepokasane. Pschećiwo pjenježnikej Gerśicej a jeho prokuristej Leimbachej je nétko Osnabrücke ſtatne rěcźnistwo dopśedne pschepytowanje sapocźało.

Hospodarski rozhlad.

schtwórtk 18. hodownika 1930.

Wćerawše kurzy w Barlinju.

1 Dollar . . .	4,189	100 pólsk. złotych .	47,15
1 jendźelski punt .	20 342	100 čěskosł. krónow .	12,429
100 šwajc. frankow .	81 265	100 franc. frankow .	16,465

Barlinska burša žo wćera po hłabym spocźatku saſo schraba a kurſy běchu ſtruśone. Na wikach ſ dołhimi a rentowymi liśćinami běchu kurſy powschitkownje słóśone.

Produktowe wiki běchu wćera saſo jara cźiśche a jenicźky pschenźa swoju płaćiznu wo dalsche 5 pj. ſtruśi. Rožka a wowsa w hotowym ſorniu saſo 5 pj. pschiſłabjśichu. Wćera płaćesche zentnar

w Barlinje:

pschenźy 12,30—12,40 hr., rožki 7,75 hr.
hacź 7,85 hr., jećmjenja naſwušeho 9,50—9,70 hr., nałtnjeho 10,10 hacź 10,95 hr., wowsa 7—7,30 hr.,

w termijowym wikowanju:

w decembr: pschenźy 13,15 hr., rožki 8,72½ hacź 8,70 hr., wowsa 7,82½—7,85 hr.
sa měrz: pschenźy 13,70 hr., rožki 9,17½ hr., wowsa 9,17½ hr.,
sa meju: pschenźy —,— rožki 9,50 hr., wowsa 8,90 hr.

Wćerawiske płaćizny ſ Drjezdźanskich wikow.

Žiwe kaćki 3,50—5 hr., kury stare 3—5 hr., młodźićki 2,50—4 hr., ſawśana pjerina po punće: hušy 1,10 hacź 1,30 hr., kaćki 1,30 hr., kury 1,20—1,30 hr. hołbje 0,80—1,20 hr., rybu po punće karpy 1,20 hr., schćuki 1,60 hr., liny 2,20 hr. Wěrny nowe zentnar 2,80—3 hr., punt po 4—5 pj., hydrolty kał 30—70 pj., bźy kał 5—6 pj., cźeńowizny kał 8—10 pj., ſalerij 10 hacź 40 pj., kišały kał 7—8 pj., butra 0,80—0,90 hr., jeja 13—16 pj., hriby ſuschene prawaki 5 hr., jabłuka 15—70 pj., kruschwy 25—60 pj.

Na pschedań:

Kožuch, nimale nowy, w Hródku, **Barlinska** dróha 141 na prawo.

Kóń mały, Kozor w Budyschinje, Jerjowa haſa 2.

Kruwa wyšokoſrućeźena w Barcźe 14.

Gramofon ſ tacźelemi, w Budyschinje, Nowesalzaska dr. 24 delka na lewo.

Drajtny tamor a stoł psches pśiſe blido, Schołta we Budyschinje, Saſydlenje wojakow cźo. 27.

Mantl ſa 14 łkt. schulerja, w Budyschinje, Sedanska haſa 7.

Ssmoking, wulkoſcź 44, ſa 35 hr., w Budyschinje, Krotenschmidowa haſa 13III na lewo.

Wischelake meble, wohnischcźo a hłinjane kachle, we Wojerezach na Torhoschću 12.

Stoły 6 dubowe, ſoſa, nóžnej blidły a dźeźazy wós we Wojerezach, Haſa wokrjeźneho domu cźo. 611.

Koſoł wubrany a mytowany, we Wulkim Cźiſku 48.

Jałojza rjana, w Mu ſowje 14.

Ssudnišcź na pschedawanje

pjatk 19. hodownika 1930

w Brěžźnje pola Kamjenza w hoſcźencu „K wieźnemu kubłu“ dop. ½9 hodź. bźišej a 50 zentnarjow ſłamy,
w Halschtrowje w „Knježim domje“ dop. w 10 hodź. žonjazy cźaſnik,
w Biſkopizach na žudnistwje dop. w 10 hodź. wschelake meble, gramofon ſ tacźelemi, pišaśiski ſtroj a wulki njebos,
w Bórthamorach w hoſcźencu pschip. w 12 hodź. Radio-Lux,
we Nowym mésce w hoſcźencu pschip. w 1 hodź. ſoſa, kamor, 30 cźm drjewa,
w Bźtym Khołmzu w Jeroſchez hoſcźencu pop. w 2 h. 3 ſwinje, muź. koło, kowaśka pschiprawa, roły,
we Lasu w hoſcźencu pop. w 3 hodź. motorske koło,
w Bórtu pola Wojerez w hoſcźencu popołdnju w 3 hodź. dubowe blido, pišaśke blido,
w Kinajchtu w hoſcźencu pop. w 4 hodź. ſwinja,
w Delnim Wujeźdźe w hoſcźencu „K worjołej“ pschip. w 1 hodź. 40 muźazych klobukow,

žobotu 20. hodownika 1930

we Wojerezach w hoſcźencu „K hwězdźe“ dop. w 11 h. wina, palenzy a zigary.

Ssudnišcź pschedawanje leźownoſcźe.

Kubło nětko 97 tóraow wulke, ſłuschoze Pawołej Kschiźanej w Rakojach. Hódne 51 900 hr., wopalna pokładnja 29 900 hr. Pschedawanje budźe pjatk 6. 2. 1931 dop. ½11 hodź. w hoſcźencu w Rakojach.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

	Płaćizny po złotej hriwnje				
	7. 12	16. 12		71. 12	16. 12.
Pšeńca	246-248	45 : 47	bony	17 18,0	17 17,0
rožka	55 157	156- 55	woka	18 21,00	18 21,0
naz. jećmjeń	—	—	módre łupiny	—	—
nal. jećmjeń	212-219	202-211	žołte łupiny	—	—
wowsa	140 146	141-147	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	9,9,9	9,9,90
Pšeńc. muka	28 : 6 7	29 26 67	lany wósušk	15 15,50	15 15,50
ržana muka	3 : 6 7	3 : 6 7	ocen. melasa	—	—
pš. wotruby	10 10 25	10 1 ,25	b'rnj. kruški		
ržane „	9 9 50	9 9 50	syno, 50 kg	1,30-1,70	1,30-1,70
rapa			ržana sloma	2,70 3,00	2,70-3,00
hróch. Viktor.	24-21,00	24 21,0	łušeńc. „	6 : 7	6,5 7
lane symjo	—	—	wowsna „	6,60 7	6,50-6,95
pjeluški	19-21 0	19-21,0	ležna „	0 7 - 7,0	0 6,5 7

1. wobraz: **Španiski kral Alfons.** 2. wobraz: **Španiski ministerski president general Berenguer.**

Major Franco, znamjenity španiski lětaŕ, nawjedowaše zbožkańskich lětarjow a jako so zbožk njeporadźi, ćekny do Portugalskeje.

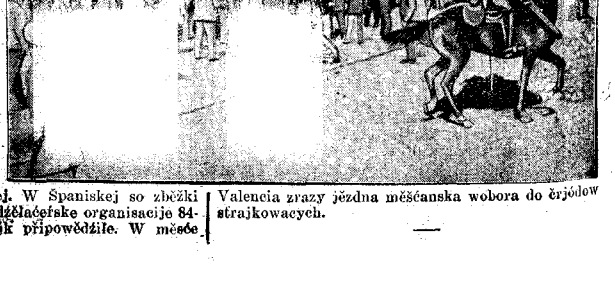

Po poslednich ćežkich zemjerjenjach w Japanskej wobydlerjo pod stanami bydla. Zemjerjenjo zabuhi wjele wsow a městow a rozpadowace twarjenja zabiehu někotre sta človjekow.

Revolucija w Španiskej. W Španiskej so zbožki dale rozšerjeja. Nětko su dźelaćerske organisacije 84-hodźinsk generalny strajk připowědźiłe. W měsće Valencia zrazy jězdna měšćanska wobora do čerjodow strajkowacych.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.20 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1.61 hr., pod kříž. zwjazkom abo do wukraja 2.25 hr. abo 18 Kč. Wud. a čišći Smolerjec knihliščernja, zap. dr, z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać płaći so za maty mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wuličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšceny přeciwo sćěhowkam čełneho znjezmóženja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezmóženje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezmóženja dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin nimale přinjewźdźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja tuteje banki, kiž serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 295 — Budyšin — Pjatk, 19. decembra 1930 — Bautzen — Lětnik 89

Sakski sejm.

Sakiśej je žo pśichi rosdawanju skasankow nimšćanskego stata pśichemako skafankow pśichiźelilo. Też towarstwo nimšćanskeje żelezniznjy Sakska do kady staja. We sakskim žejmje je kupdla socialdemokratiska strona žadała, so by žo statne kśeźenje f lěta 1930 sajaznje wukazyło, z kotrymž žu žo sakśe żeleznizy nimšćanskemu statej pśichepodale. Wobsejdze dyrbi žo rośajaśnicź, kelko skasankow sa żeleznizu ma žo Sakśej pśichiźeliś. Sakśe knjeźerstwo by žo dyrbjało je wšyknemi srědkami wo to prózowaś, so byśchej žo żeleźniśkej wuporjadźerni w Drježdźanach a Kamjenicy zachowałej.

Namjet žo po wubjerkowym nastajenju pśichija.

Hospodarska strona namjetowaśe, so gmejny njebychu gmejnśke dźěła žame wurjadźe, ale je žwobodnemu hospodarstwu wurjadźeju dałe. Dr. Weber f hospodarskeje strony žadaśe, so bychu žo gmejnśke dźěłarnje zyle sastajśe. S nimi wjele eksistencow schłodnje a pódła toho tajke gmejnśke dźěłarnje pśichodnoh dźěłaju a gmejnśke finanzy wobcźeżeja.

Přeciwo znjewužiwanju brónjow.

Němski knutskowny minister je nemušenu žejmej łakonjowy naćišć pśeciwo znjewužiwanju brónjow pśichodpołicajt, kotrehož najwažnjiśe postajenja rěkaju:

„Schtóž žiwonka žiwjeneho wobydlenja, žiwotnych wobstatkow nimšćanskich abo žiwjeneho zahrodźeneho wobkedźenstwa brónje nošy, kotrež žu k tomu postajene, so bychu žo f bicźom, storkanjom abo łakanjom ludźo sranili (bicźne a storcźne brónje), žo f jastiwom hač do jeneho lěta, pódla žu połožaze wobstejnjośe, f pjenjeznym kłobstanjom pokłosa. Schtóž f druhimi hromadźe f politiskimi samyknjeni na sjawne městna pśichidźe a je pśichi tym wobronjeny, žo f jastiwom nic nize śjoch nimšćanom pokłosa.

S tuttym łakonjom dyrbi žo pukam, kotrež žo nětkole pśichodnje w Němšćej stawaju, wobaraś.

Politiske puki w Mnichowje.

Po jenej politiskej zhromadźiśnje źrjedu w Mnichowje je tam k hrozitym pukam doschło. Socialdemokratojo, kotśiž běchu zhromadźiznu powołali, běchu teź kommunistowe pśeprowokowali a žwobodne rosprajenje zhubili. Najprjedy zhromadźizna směrom wotběža, podśišco pak žo do pukow dachu, pśichi kotrychž žo wjele ludźi rani. Schtyri wosoby žo cźežko ranichu a dyrbjachu žo do khorownje dowjeźeś.

Namakanje bombow w Pirmasensu.

Wo namakanju bombow w Pirmasensu žu žo hišćeze śledowaze nadrobnosće zhonili: Bomby žu k wobstatkam batterije k wobaranju pśeciwo kitarjam kluschale, kotraž je pola Winzelna w Pfalzy sameźeźena była. Pśiedy hač Franzowsojo nastupnu 1918 pśichiźeźechu, žu granaty jeneho rybnika pola Winzelna ponóriłi. Pośpśicho je jedyn kommunist tónle rybnik wotnajał a granaty f njeho wuciahał. Kommunistojo granaty do rosbuchańśich bombow pśichedźełachu. W rybniku pjeca hišćeze wjazy granatow leźi. Domy w Pirmasensu pśicheptajo je policija dale wjele rewolwrow, sabijakow, kałacznych a bicznych brónjow namakała.

W Neustadtu nad H. žu źrjedu pola jeneho kommunista dwě granacie namakali. Na wojeńskim smuźowanišću w Zweibrücknje je policija bombam, kotrež žu žo w Pirmasensu namakale, rosbuchnyć dale. Pśichi tym je žo śwješźiło, so žu bomby wulku rosbuchańśiu mózu měle.

Warnowanje pred bolšewikskej Ruskej.

W Barlinskim „Vorwärtsu" němšći dźěłaćerjo, kotśiž žu žo dali narěźeś, w kommunistiskej Ruskej dźěło pśichijeś, žwoje nałbonjenja w rušim dźěłaćerskim paradizu wožjewjeja. Kałke wobstejnjośe w Ruskej kśeja, je teź f wokolnika sjonicź, kotryž je „Towarstwo němšćich twarjerjow maschinow" 29. oktobra 1930 jako „trucźe dowěrnje" metallowym industrialnym pódała. W tymle pišmje towarstwo **nałbonjenja pjeć němšćich monterow** na wědomje dawa, kotśiž žu na wschelakich městnach we Ruskej dźěłali. Wšichtyž na jałosćny njedostatk źěkje sforźa. Němšći kaž ruśby dźěłaceju chśeba tradaju. Tydźeńska mjeda 176 hriwnow, ledma němšćemu dźěłaćerjej k žejwjenju dožaha. W Ruskej žu płaćiśiny, kajkež žu sa cźaš inflazije w Němšćej byle. Punt mjaśa, jeli so zyła dostaś, płaći 12 hriwnow, punt mało hódneho polcza tohorunja 12 hriwnow, źeleny jeriš 2 hriwnje. Jedyn monter, kotryž **je wichon sadrjeny a k dźełu njeschmany so domoj wróći**, praji, so žebi njeje śwérił, wěrnosć pisaś, ho sastojnikow knjeźerstwowe najwyschcheho žuda bojo. Mjaśo, kotreż žu jemu a druhim dźěłaćerjam posćiśili, je žwjesćśa śinile a k jěźi njeschmane było, kśiłb je njepschepuśtnymy byk. S hubjen. žejwjenjom je wschón sekśabjeny byk. Druhi monter praji, so **žu ko sa poslednje schesć měźazow sejwojeźe wobśejsnośe tak pokuzjeńschite, so njeśju wjazy sjeśeć bźe.** Wulka hromada ludu ho jenoj f cźornym khlebom, cźajom a žnadź f kusom sokora žiwi. Podobnje dniny monterkrozjo žiwjenje w Ruskej wopisuja.

Nowemu francowskemu knježerstwu je so dowěrjenje z wjetšinu šěsć hłosow wuprajiło.

Ministerśi pśichedźidu Steeg je žo schtwórtk franzowskemu parlamentej se žwojim politiskim programmom pśichedstajił. W nim praji, so ma knjeźerstwo wolu, sa pokrok a sakitanje demokratije f dźěłu w měrje rukowaś. Pjenjeźnizy njeśmědźa žo do politiki měśeśa, pśeneto f tym njewotwinjowośeź stata, dośtojnosć statnych słužobnikow a nahladnosć ludowych sastupjerjow schkoduje. Knjeźerstwo budże bjez kompromjeza a jenoj ze staroseću wo njestronitu prawdu sakroćowaś.

Wschitzy Franzowsojo žebi swonkownopolitiski měr pśeneto. Tola wschitzy wědźa, so njedožaha, želi měr jenoj pśeneto. Sajimy a pśichedbudki pśeneto sasa ludy roskrizoja. Nosrižaju žud, bjeśtrach a wotbronjenje bychu mohle wschě wjeceźerśe pożadanja a njedorosumjenje wośtronicź. Tule politiku europiśeho sjednanja f dorafom sastupujemy. Tale sprawna měrlubosć Franzowskeje je cźim sjawnisćha, hdyž Franzowsta drubim krajam sylnu, ale niz žłabnjuchu rutu poliśeja. Pśichedze wschěm žo wo sakitanje kraja postaramy.

Franzowska, kotrejž je hospodarśka nuza dołho sakutowana była, ju wot nekotrych měźazow sacźuwa. Pśeneto wo tutej kśiży dyrbimy žo cźim rasniścho wobaraś, dokeź wona f podrožonjom płaćiśinow a žejwjenja świtnje.

Knjeźerstwo budże wunoschnosćej kolonijow špěchowaś a sejwjendźe wumjenjenja domorśkeho wobydleństwa pokśipschowaś. Dale lubi, so budże lutowarjow pśeneto spekulazijnim manevram schkitaś. Kredit Franzowskeje je hišćeze pśeneto wubjerny, ale jenoj f krutej wolu k sluttnjosći móże žebi Franzowska finanzny bjeśtrach sakhowaś, na kotryž žo tónle kredit falozuje.

Radikalna lěwiza namjetowaśe, knjeźerstwu dowěrjenje wuprajiś. Pśichi wothłosowanju wo tym knjeźerstwo f 291 hłosami pśeneto 384 hłosam we wjetšinje wosta.

Revolucionarne hibanje w Španiskej.

Ssylnosćej revolucionarneho hibanja w rańśej Schpanišej po sdaźu popiśeśa. Telefonike swjasanje mjes Schpaniśej a wukrajom je žo wobnowiło. W Madridze Schpaniśej a wukrajom je žo wobnowiło. W Madridze a Barcelonje je žo wobydleństwo pjeca směrowało. Wo strajkach w provinzach knjeźerstwo powe, so w Pamplonje jenoj hišćeze twarjeju dźěłaćerjo a w Murcii metallowi dźěłaćerjo strajkuja. W Salamanch pśeneto generalny strajk traje.

Njeměrniśca je hišćeze połodniśca Schpaniśa. We **Alicante**, hdyž žo dale strajkuje, žo strajkowarjo f powěsću hłuboko roshorichu, so je wotdźělenje zusobnitśeje legije f Afriki po puću do Alicante. Dźěłaćerjo żeleźnišće kolije wutorhachu, do wosow dróhoweje żeleźniśy kamjenje mjetachu a žo do měśeńskanitśe gardy dawachu. W Callosa Segura, njedaloko Alicante, je měśeńskańska garda pśeciwo strajkowarjam f bróńenju sakrećiła, pśichi cźimž je jeneho dźěłaćerja moriła. S Valencie žo powě, so je žo bataillon pěśchkow a wotdźělenje maschinišich śelbow f Melille (w Afriju) k pohotownjenju garnisony pśichiwjeśe.

Dla pśichipółanja zusobnišich legionarow f Afriki žo rosśłubiwšchi je wobydleństwo wšy **Elvy** pśeciwo knjeźerstwu postanyło. Elvańśe żeleźniśśe sastanišćego nabpadnywšchi a jo dźěła **wupuśeźiwšchi** žu **żeleźniśke kolije** wutorhali a f tym wožbitk cźah sastajili, kotryž bě f 19 wosow wosow hromadu sejtajany a bě f zusobnistkami legionarami wobtwarjeny. Zusobnišnjy legionarojo žu blisko Elvy žwoje lśiwo rosłožili a strategiśke městna f maschinźiśkami tśělbami wobtwerdźili.

W Bilbao w dolhowjeczornej Schpaniśkej generalny strajk hišćeze tohorunja traje. Po knjeźerstwowej pśichiśkani žu kłamy hišćeze wotewrjene. Khlěb je pozdak tak žadny być, so žu žo pjekarnje dyrbjale f wojakami wobtwarjeźiś. Wojazy pśichi pjeju dźěkaju a khlěb mjeź ludźi rozdźeleja, kotśiž w dołhej schłowańzy pśiched pjekarńjemi cźakaju. Teź w Santanderu žo hišćeze generalny strajk dźerži. Wusćehnosćej spyta źrjedu, wobkhad na dróhowej żeleźniźy pśichiprawiś a sastojnikow żeleźniźaśeho towarstwa dróhoweje żeleźniźy nusowasće, woni wobtwarjeźeś. Strajkowazy dróhowi żeleźniźarjo pak žo na kolije lehnychu, so dyrbjachu wosy sastaś. Hdyž žo policiji śśonenje poradźi, demonstantow wotešnuś, běchu żeleźniźaźy jěźdni wosy na dróśy stejo wostajili. Wichi śrajenju je straschkowarjemi fju we Valencii tśioch policistow a w Saragosy dźesaś policistow morili.

W Madridze je źrjedu politiska konferenca nekotrych konserwatiwnych a liberalnych politikarjow f pśichedstejstwom Santheja Guerry była. Wobdźelniźy žo na njej žu w resolucźiji prajili, so może žo jenoj ze sukcesom fakonjedawazeje ludoweje zhromadźiźny f nětcźišćeje muzejźy wupuśeś namakaś.

*

Dopišowaŕ „Petit Parisiena" je San Sebastiana powě, so je žo tam měr jenoj po sdaźu wrócił. Republikanske hibanje njeje tam hišo pschestało. Dwórnišćerjo, pósła a wschě ważne twarjenja žu f wójsku wobkedźene. a po dróhach kavalerijske patrouille cźahaju.

Kaž nowiny „La France de Bordeaux" piśmu, je strajkowarjo **we Valencii** śjoch wyšschich offizjerow a **we Saragosy** dźesaś żandarmow morili. Teź **w Barcelonje** žu žo njeměry wojpjetowale. Město žu do pjeć wokrjesow dźeliłi, kotreż poda roskawarjowym jeneho generala śeja. We wschěch městach, w kotrychž je generalny strajk wudyrił, je wojeńska wusćehnosć pśichiprawjeny poruczała, so dyrbja klamy wotewrjeć. Pśichepjazni kotśiž žu žo sarowdźili, to cźinjeć, je žo pjenjezne kłobstanje napołožiło. Wschě nowiny pod krutej zenzuru śeja. Nowinarjow, kotrychž winuja, so žu pśichednate powěsće nowinarjam podawali, žu k zwilnemu gouwernerej sawołali. Tśioch z nich žu sajeli. Katalonske nowiny „La Publicidat" žu k wulkemu pjenjeźnemu kłobstanju sasudźili, dokeź žu powěsćej wo Jacasskim sdźału wozśišćelale.

Skandalna wěc w Madźorskej.

W madźarskim parlamentu je demokratiski sapósłanc **Fabian** wulke pschešchiwjenja w połkadni ministerstwa sa špomóženje a dźěło wotkryl. Pśichi twarjenju hospitalow žu žo milijony pschešchiwiłe. Sastojnikam tuteho ministerstwa žu žo mypa na schkodu invalidow wuplaćiłe, kotrychž podpjera je žo wo 25 procentow „f pśichśiśnowm słutnjowośeze" sdrjóźiło. Teź jonam wyšschich sastojnikow žu žo f tychle pjenjes invalidow wotchkodźenja płaćiłe. S fonda za podpjeranje sastojnikow a invalidskeho fonda žu žo wulke sumny špublile. Wośmanjase je, so žu žebi pśched nekotrymi měźazami wyšnozy sastojnicy tuteho ministerstwa, hdyž bě špomóženśi minister Baß wumrěł, sa sebje pohrjeb na statne khoty nowe łutknje a zylindry kupili. Sa to je žo 18 000 hr. nałožiło. Fena Budapeśtska nowina pśicheśchiwjenja w špomóženśim ministerstwje na 50 milijonow pengösow, potajfim 5koro 40 milijonow hriwnow, wobśicza. Knjeźerśtwo je hacź dotal k tymle wobśtorźbam mjelczało.

Přewrót w Guatemali.

W Guatemali w žrjedźnej Amerizy je revolucija wudyrika. Revolucionarojo žu knjeźerśtwo wotebnali. Pśichi wojowanju na dróhach khowańo mjeta je 60 wožebow padko abo žo sranito. Wojazy w garnisonach a źiwilne wyšchnosće w kraju nowe knjeźerśtwo podpjeraju.

Naměśtny president Paluna je do němšćeho pósłanstwa cźekny. Nowe knjeźerśtwo je diplomatiskemu korpjej źdźeliło, so je žo statny pschewrót jenoj pśeciwo Palnje samerił, a so budże presidenta Chacona podpjerowaś, hdyž wotkhoriwschi žwoje sastojnistwo sasa pschewośmje.

Němski pósłanz w Guatemali je němšknu knjeześtwu zdžił, so pschi kamnischich njeměrach nješe žadyn němski staczan schkodował. Sčrjedu w nozy je so pschimér wobstorknuł, a nětkole w Guatemali sašo mér knježi.

Ze Serbow

W Budyšinje, 19. dezembra 1930.

— **Wo wjerje.** Wuchina nad naschimi stronami je hischcze dale na mozy dobyła. Na to pokazuje dale postupowanja na schkolach. S dobrom je so tež hischcze wschitko na Serbskich kupow nad naschimi stronami wupschestrěła. Sonadna, so rozcžahowaza nižina k dolhemu rasu dźěli w hischcze wot sylnjeze wuschiny nad dolhoraschci Europu. Nad Friedländskim morjom je nowa nižina srěšnack. Jeli dyrbjała nasche strony pschecžahowaci, so nam sajntlischkim nowy snih pschiniesła. — Nutrne zhromadne klóncžko 8,10 hodź. a khowa so 3,45 hodź. Mětnack sthdźa dop. 8,58 hodź. a khowa so popołdnju 3,40 hodź. Jutrje je młody měsnack. Pschecženak staja rjany a mily cžas. — Wječera wjecžor w 7 hodź. barometer 754, hygrometer 0, thermometer wo dnjo —1. Dženja rano we 8 hodź. barometer 758, hygrometer —2, thermometer w nozy —4. Wuhladny na wošstajne wjedro.

— **Personalije z wokrjesknego hejtmanstwa.** Ministerstwo nutskownych naležnoscow je knjezej wobschkrenemu knjeześkemu sekretarej Oswinej Bärej pola Budyschkeho wokrjesknego hejtmanstwa hamtske wosnamjenjenje „fazrjadniskeho inspektora" spožczilo.

— **Wuskoženu paduch.** Njedawno stuczi so paduschstwo w Hofmannec wósłanu na Lubijskej dróhi 45. Mjeso je Buxtehude kriminalne wotdźelenje wuzjidźiło jako poducha hake njedawno z thlostrónje puschczenemu tu bydlazemu fahrodnika R. Kradujene wězy hacź na wupokasne papiery jenoho se schkodowanych pola R. namakachu a wobtrawjenemu sašo wróczichu.

— **„Stahlhelm a hakaty tschi staj sahuba Němskeje."** Sajmadwu debatowny wjecžor wotmě so wczera 18. hodownika w „Krónje". Rěczeschе sekretar „Němskeho měrowego sjenoczeństwa" k. Vierbücher, wo themacze: „Stahlhelm a hakaty tschi staj sahuba Němskeje." We k tomu pschesprosnu swojich politiskich pschecžiwnikow Hitlerskich a Stahlhelmarjow. Wobzeje Hitlerjay bchu z hromadnami wotkali na tuto pschesprosenje. Dwanadcha dźesczinu wopytarjow. K. Vierbücher je nimo měry dobry rěcžnik. Nicži mdeniwje, samerinje, ženje cžuwow njeslubi, njeda so psches nicžo mutiez. Ryžuje hubjenstwo Němskeje, kotraž cžerpi pod tym, so je pschepodsče so wuswobodźiła wot starseho systema. Schwika militarizm. Wzamnje pschez duchom, kiž dowjedże k nowej wójnje, kotraž budże skotkcž hróznischa dyžli swětowa wójna. Hitlerizm a Stahlhelmarjam porokuje, so stoja w słužbje kapitala, mjezynarodneho kapitalizma, kiž njecha, so bychu Indy so sjesełi, so by mógł jich tak lohze wukhacz. Rěcžnik so dótka hischcze wschelakich aktualnych praschenjow, kaž wo pomrach w Jiaskej, wo němsko-pólskim konflikcze, wo hospodarskich praschenjach. K dobacze porěcza za Stahlhelm kupc Grellmann, kiž wschak mjenesche njeje spožwne stejnischcžo. Za Hitlerskich rěcžeschе k. Hartwig. Je dobry rěcžnik, ale pschecžiwo mérnowym, wžywanym, logiskim wuwjedženjam k. Vierbücherja mjesche cžesče stejnischcžo. S rěcžow wschitko lako sajmaweho zhoniczu. Za Sserba je sajmawe wobkedźbowacz, kak njemjay bratrja wo swojich brachach sjawnje rěcža. Wo wječernaschej zhromadźiznje mórske so rjeza, so mjesche pschezy hischcze někak dostojny ras. Njepo brachowachu drje pschischtichi, ale te bźchu bóle žortnebo schcžipiwatcho rasa a slyschachmy malo wuzwuczu. Hódź a hódź drje dóńdże k howrjekanju, ale to po nětčim zyle fakta. Na dokónczne zhlowa k. Vierbüchera zhromadźizna zyle směrom poskasche. Jenož komunistiscemu rěcžnikej so njeworadzi rěcžeczk. Jeho Hitlerjay pschewokachu, so dyrbjesche wotstupicz. — Wo to wječera w „Krónje" sajmawa rěczna bitwa. Budyšan su wopokasali wjele dźiwiznow, kotrež su nam lubje witani, hdyž tola hewak w hospodarskim a towarstwnym žiwjenju sebi tak blizko stejimy. Naše towarstwo je so nastajnje prócowało, dobru serbsku zahawu wuhotować, kaž so to Serbam, kotriž hišco do swojeho nješto dźerža, přisluscha a su toho po wědomju a wěrje winowaći. Hižo léta dołho prócuje so Bjesada swojim hosćom wospjet rjany serbski swjedźeń ze serbskej zabawu wuhotować. A tuž drje předsydstwo nebudże podarmo wo serbske statoki a wutroby kłapać, hdyž wšěch Serbow lubje na swój swjedźeń prosy. Tuž, lubi Serbja, přińdźe we wulkich sylach, budźemy was wšitkich z dźaknej ruku witać.

Z **Khrósće.** Stwórtk popołdnju sta so na puću mjez naše wsu a Prawoćicami autowe njezbožo. Wóz překupca U. z Budestec wobsuny so na hładkim puću a padźe do přěrowa. Na wulke zbožo pak so nutrkasedźacemu wobsedźerjej ničo njesta. Wón skóńcže wulcze a sebi škodu wobhlada. Někotři ludźo ze wsy přikhwatachu a pomhachu auto zaso na puć čišćeć. Wóz bě so na boku khětro wobškodźił a wodźidło bě zlamane. Tak dyrbjachu jón do wsy dowjezć a na khwilu pola žiwnosćerja Sk. do kólnje storčić. Knjez U. bě hižo dopołdnja pola Sešowa male njezbožo pomčt a tež w Khrósćicach je wot zezady do druheho auta zajčt, tak zo bě so jeho wóz někak wobškodźił. Corny dźeń.

S **Kamjenza.** Sšněh je na dróhach a haćach hładkosć sawinował. Schmórtk dopołdnja je na Budyškej dróhi Bergerez mjelowy auto łuwacy pocza. Wóz wosta pršk pšches dróhu stejo a ju sawrje, dónž so tutón wobhladny sadźiwk njewotstroni. Dokelž běše tu ruwje hodowny hermank, běšche haža pokna lubji, tola njeje nichtó do jchkoby pschichcžok. Jenož pola hoscženja „Zum Echten" je so wobmjetk trochu wotmjak.

S **Kamjenza.** Pschichodnu njedźelu 21. hodownika rjadu schźchowaze wobšebite póstne omnibušy: na Khrósćanko-Kamjenskej cžarje 13 hodź. z Khrósćiz, 13,25 z Worklez, 13,35 z Janšich kupjel, 13,40 ze Šmjeczkez, 13,45 ze Sserbskich Paslij, 13,50 z Njebjelčicz a 14,05 do Kamjenza k dwórnischcžu; z Kamjenza wot dwórnischcza 14,15, do Njebjelčicz 14,35, do Sserbskich Paslij 14,40, do Šmjeczkez 14,45, do Janšich kupjel 14,50 do Worklez 15,00 a do Khrósćiz 15,15; na Wóšlincžanško-Kamjenskej cžarje 13,15 z Wóšlinka, 13,25 z Jitra, 13,30 z Khchidowa, 13,35 z Čornowa, 13,50 do Kamjenza k dwórnischcžu; z Kamjenza wot dwórnischcza 14,15, do Čornowa 14,25, do Khchidowa 14,30, do Jitra 14,35 a do Wóšlinka 14,45.

S **Kamjenza.** Kamjenjzy měschczanšeje sastupjerjo su so jenohlósnje pschecžiwo sajwjedženju wobydlerskeho dawka wuprajili a jón wotpokasali.

Předženak

bowoli sebi praschenje. Jako wječera z Pomorz do Bukez stupasche, wohladny krasnu šerbiku holcžku. Tuta běšche pschi boku swojeje mačerje z korbikom w ruzy a z njej rjenje šerbizy babotasche. Holcžka běšche pschelubowna, schwižna kaž jskleńka, žiwiczywa kaž hórnicžka, žiwiczywa kaž břěsnicžka. Hižo dawno je Pschedženak z pradźědom a sinc tohodla na holcžki hladacz. Ale won so tež na holcžyne rjanoscze derje wuslezi, hdyž je telko holcžkow we swojim žiwjenju wohladał, a tohodla je zyle njestroniti sprawny sudnik. — Tuž sawěscze praji wérnosć, so rjeńscheje šerbiseje holcžki hischcze njeje wohladał, hacź na puću z Pomorz horje do Bukez. — Rady by jejne mjeno znał. Holcžka so njechcze Sserbowstwu zhubicz! Wo to chze ju staracz Pschedženak. — Sawěscze budże w Bukezach a we šuškodnych wšach wjazy tajkich rjanych holcžkow. Tola najrjeńscha z nich budże wšcze ta jedna! Schtóž może jenu dopomhacz jeje mjeno zhonicz, tomu chze Pschedženak protyku za połožku pjenjes pschedacz. — Hował pak žada žiwi sa protyku 60 pjenjezkow — runje kaž pschecželinowy knjes kulhikuja Janak na Lawšich hrjebjach w Budyschinje.

Pokročowanje.)

6]

„Za pol hodźinti žym doma! Doma pola žony a dźěcžow", pokjesche so z myšlicžku, kak so wobrěče we žiwojim thudźicžkim kožu. Ale tale myšlicžka rosbudźi jemu někak bolosce w khromej nosu. Nadobo cžujesche, so njemóže wjazy z městа. Dyrbjesche so do šněha powdmyć. —

„Wotpoczmu thwilku", prajesche žebi, ale hnydom jemu psches hlowu pschejědže: bozdała niz wotpoczowacz. A kaž z biyskom minu so bolosć. Shraba so bórzy wot senje a cžampasche dale —

A sašo klikorjesche so tak wokolo hodźiny. Hdyž a hdyž sesdawasche so jemu, so z teje abo druheje stromy sahlyscha ichczowkanje a wucze pša. Hucžesche jemu we wuschomaj, njerosejnawasche a tele hłoby swjedźeczu jeho z pucza, tak so nimowólnje znadź khodźesche do kola, njedoschedschi do predka — —

„Njedóńdu, sapadnu nětčże na puczu a zmjerznu", powědasche žebi w duchu a psched wocžomaj pschedstajowasche so jemu hrózne dźiwadło: sadwělowana žona, sarudźene dźěcži, hdyž jhonja, wboh, so je so jim nank nětčże wo žiwy thubit.

Kajše zalosczenje to budże jutrje, hdyž budża jeho se Prahi wocžakowacz a jeho so njedocžakaju.

„Khudazy", porokowasche žebi Womjelka. „To žym wam rjanu patorżizu pschihotował!" A po tutej myšlicžy pschińdże druha, hischcze hróbnischa. Schto budże, hdyž nješch tak wostanje. Na kónzu hischcze stronje spytkaschej, jena druhu se swojej hymnu pschespěwacz, schtož někak žortnje thutkowasche.

— **Swinjazy mór je wudyrił** a so hamtšzy swěscził mjes swinjemi najeńka knjeżeho dwora Kravza we Wulkim Wjelkowje.

— **Potkroma je wudyrił** a so hamtšzy swěsczila mjes schparatym zkotom kubleria Arna Grohmanna w Frankenthalu. Sawjeranski wokrjesk je dźel Frankenthalskeje gmejny z krótkeho ranja Rammowsko-Wulkohartawskeje dróhi, wobkedźbowaništi wokrjesk zhytka wjes Frankenthal.

S **Hodźija.** Sšněh, kiž je so poslednje dny naschol, je hladke pucze a dróhi sežinił. Sbrjedu wjecžor w naschej wsy někotre automobile sinjeshožichu, tola pschi tym hischcze tak někak wotestrózechu. Nakładny auto z pschiwosom jeneje Drježdźanskeje speditérskeje firmy so krótko psched mostom pšches Dolhu Wodu njesapzy zuwacz pocza. Pschiwós so po nawišu dele wali a zhlyny radowy schtom potorhny. Wobzedżeł auta, kiž w pschiwosu žedżesche, mězjesche telko duchapschitomnosce, so dopródka wošškozi. Padazy wós drje jeho hischcze straschnje wjerchmy, tola wón z tym zmjerczi wuczekny. Nakładnemu automobilej je Freitala so bjes mała runje tak seubże. Prědni wós zunu so prěki pšches dróhu a pschiwós stejesche straschnje na kronje. Wobthad so nětčże hodźinu dotho hacżesche. Saflatowaze wošozbowe auta pschi hladkosći wschitko se hmérza pschihitdźechu. Wokoło połnozy běšche z wjeczora wóz so wošozbowy auto do pschérowa zunk, kotremuž wjeżenjenju sašo na kola pomhachu. Ludźo njeběchu do schkody pschischli.

Z **Radworja.** Njedźelu po nyšporje wotmě so tu w šuli zhromadźizna starších, kotrěž dźěci do 4. abo 2. rjadownje scželu. Powołał bě zhromadźiznu šulski wubjerk. Přitomni zaběrachu so wosebje z tym, kak byštaj šnła a staršiski dom k spomoženju dźěci hromadze skutkowałoj. Prawa přezjenosć starších, duchownych a wučerjow je wěsče z wulkim wuzitkom we wočehnjenju dźěci, a tutej přezjenosći połkuja też zhromadźizny, kaž tuta běše. To drje też kóždy, kiž je zhromadźiznu wopytał, rad přiznaje. — Zańdźeny tydźeń wotmě so tu hońtwa. Hajnikow a wosebje honjerjow bě so tójsto zešło. Zatřělichu 49 zajacow a 2 karniklow.

Z **Jasenicy.** Zańdźenu njedźelu zeńdże so naša Kat. Bjesada k swojej 58. hłownej zhromadźiznje, kotraž běše hohače wopytana. Knjez městopředsyda Just wotewri zhromadźiznu a wupraji wjesele nadobnatym wopytom, spomni na posledni swójbny wječor a přečita jedyn nastawk z jeneje němskeje nowiny, kajki porjad je w jenym Žitawskim towarstwje. Na tutej zhromadźiznje wotměwja so kóždy, króć wólby do předsydstwa a wubjerka. Dokelž bě nam w běhu léta naš dołholětny předsyda k. Pětr Nowak wumrěł, dyrbješe so nowy wólić. Na to so cedulki rozdawachu a wólba so započa. Kaž dołho wólba traješe, měješe knjez farař wjednistwo. Wólba měješe dobry wuspěch, za přenjeho předsydu bu k. Just nimale jenohlósnje woleny a za naměstnika k. Mikławš Młyńk z Noweje Jasenicy, druzy; kiž do předsydstwa słušeja, buchu też nimale jenohlósnje znowa woleni. Po wólbje přeješe knjez farař wšěm wjele zboža, wosebje nowemu předsydze a namołwi wšěch, kajku dowěru dyrbimy k njemu mć a kajke wopory mamy přinjeść. Z tym přepoda wjednistwo nowowuzwolenemu předsydze. Do wubjerka so wšitcy stari znowa bjez cedulkow wuzwolichu. Na to jednaše so wo založeńskim swjedźenju, budże njedźelu po nowym lěcze, potajkim 4. wulk. rózka 1931. Tak ma tutón dźeń za naše towarstwo wěstu historisku wažnosć. Činimy tohodla sčeršu zjawnosć na swjedźeń kedźbnu a nadźijamy so, zo nas lubi Serbja w prawje bohatej liěbje wopytaja. Też naši evangelscy bratřa su nam lubje witani, hdyž tola hewak w hospodarskim a towarstwnym žiwjenju sebi tak blizko stejimy. Naše towarstwo je so nastajnje prócowało, dobru serbsku zahawu wuhotować, kaž so to Serbam, kotriž hišco do swojeho nješto dźerža, přisluscha a su toho po wědomju a wěrje winowaći. Hižo léta dołho prócuje so Bjesada swojim hosćom wospjet rjany serbski swjedźeń ze serbskej zabawu wuhotować. A tuž drje předsydstwo nebudże podarmo wo serbske statoki a wutroby kłapać, hdyž wšěch Serbow lubje na swój swjedźeń prosy. Tuž, lubi Serbja, přińdźe we wulkich sylach, budźemy was wšitkich z dźaknej ruku witać.

Z **Khrósće.** Stwórtk popołdnju sta so na puću mjez naše wsu a Prawoćicami autowe njezbožo. Wóz překupca U. z Budestec wobsuny so na hładkim puću a padźe do přěrowa. Na wulke zbožo pak so nutrkasedźacemu wobsedźerjej ničo njesta. Wón skóńcže wulcze a sebi škodu wobhlada. Někotři ludźo ze wsy přikhwatachu a pomhachu auto zaso na puć čišćeć. Wóz bě so na boku khětro wobškodźił a wodźidło bě zlamane. Tak dyrbjachu jón do wsy dowjezć a na khwilu pola žiwnosćerja Sk. do kólnje storčić. Knjez U. bě hižo dopołdnja pola Sešowa male njezbožo pomčt a tež w Khrósćicach je wot zezady do druheho auta zajčt, tak zo bě so jeho wóz někak wobškodźił. Corny dźeń.

S **Kamjenza.** Sšněh je na dróhach a haćach hładkosć sawinował. Schmórtk dopołdnja je na Budyškej dróhi Bergerez mjelowy auto łuwacy pocza. Wóz wosta pršk pšches dróhu stejo a ju sawrje, dónž so tutón wobhladny sadźiwk njewotstroni. Dokelž běše tu ruwje hodowny hermank, běšche haža pokna lubji, tola njeje nichtó do jchkoby pschichcžok. Jenož pola hoscženja „Zum Echten" je so wobmjetk trochu wotmjak.

S **Kamjenza.** Pschichodnu njedźelu 21. hodownika rjadu schźchowaze wobšebite póstne omnibušy: na Khrósćanko-Kamjenskej cžarje 13 hodź. z Khrósćiz, 13,25 z Worklez, 13,35 z Janšich kupjel, 13,40 ze Šmjeczkez, 13,45 ze Sserbskich Paslij, 13,50 z Njebjelčicz a 14,05 do Kamjenza k dwórnischcžu; z Kamjenza wot dwórnischcza 14,15, do Njebjelčicz 14,35, do Sserbskich Paslij 14,40, do Šmjeczkez 14,45, do Janšich kupjel 14,50 do Worklez 15,00 a do Khrósćiz 15,15; na Wóšlincžanško-Kamjenskej cžarje 13,15 z Wóšlinka, 13,25 z Jitra, 13,30 z Khchidowa, 13,35 z Čornowa, 13,50 do Kamjenza k dwórnischcžu; z Kamjenza wot dwórnischcza 14,15, do Čornowa 14,25, do Khchidowa 14,30, do Jitra 14,35 a do Wóšlinka 14,45.

S **Kamjenza.** Kamjenjzy měschczanšeje sastupjerjo su so jenohlósnje pschecžiwo sajwjedženju wobydlerskeho dawka wuprajili a jón wotpokasali.

Jan Kleczanda:

Womjelkowy dobry nawad.

Se spišow: Rjekojo małych romanow.

(Pokračowanje.)

„Sa pol hodźinti žym doma! Doma pola žony a dźěcžow", pokjesche so z myšlicžku, kak so wobrěče we žiwojim thudźicžkim kožu. Ale tale myšlicžka rosbudźi jemu někak bolosce w khromej nosu. Nadobo cžujesche, so njemóže wjazy z městа. Dyrbjesche so do šněha powdmyć. —

„Wotpoczmu thwilku", prajesche žebi, ale hnydom jemu psches hlowu pschejědže: bozdała niz wotpoczowacz. A kaž z biyskom minu so bolosć. Shraba so bórzy wot senje a cžampasche dale —

A sašo klikorjesche so tak wokolo hodźiny. Hdyž a hdyž sesdawasche so jemu, so z teje abo druheje stromy sahlyscha ichczowkanje a wucze pša. Hucžesche jemu we wuschomaj, njerosejnawasche a tele hłoby swjedźeczu jeho z pucza, tak so nimowólnje znadź khodźesche do kola, njedoschedschi do predka — —

„Njedóńdu, sapadnu nětčże na puczu a zmjerznu", powědasche žebi w duchu a psched wocžomaj pschedstajowasche so jemu hrózne dźiwadło: sadwělowana žona, sarudźene dźěcži, hdyž jhonja, wboh, so je so jim nank nětčże wo žiwy thubit.

Kajše zalosczenje to budże jutrje, hdyž budża jeho se Prahi wocžakowacz a jeho so njedocžakaju.

„Khudazy", porokowasche žebi Womjelka. „To žym wam rjanu patorżizu pschihotował!" A po tutej myšlicžy pschińdże druha, hischcze hróbnischa. Schto budże, hdyž ralčcžo žněh rostnje a namakaju jeho cžeło nětčże na polu, w pschérowje, w nětkajkej rosbrjezy. Schto budże wboha žona prajicz, hdyž pschinjeju jeho roskusowaneho wot wrónow?

Pschi tutej myšlicžy sčłócži Womjelka bjesdźak ruzy k wutrobnu. Hdy by jenož Bóh dał, so by, padnje-li a zprostnje-li tu w tajkej wšeńzy, jeho wutrobno było schčitane pšched pólnymi rubježnymi ptakami, so by žonje a dźěcžom sałkowane žwotało to, za cžoż je žiwoje žiwjenje woprował. Dźewjecždźešacz schěžnakow, kajke pokojenje to tola budże.

Ponnyšlíwschi, kajke žbožo domoj nješe, wožiwi jeho sašo na wokomik a doda jemu nowych mozow. Stupasche imuzicze, sčini žebi cžichiž a w duchu so modlesche tak nutrnje jenoh, kaj mózesche. A rospominasche, hacź žnadź njeje Buha Knjeża z nětčim roshněwał a njewocžakuje-li jeho tudy sałkużene chłołanje — —

Posbywasche hižo smjełkow z wustacžom a psche synu, ale tola sabychmy so jemu we hłowje myšlicžka, jo je njetrjebawschi wjele za tu kimjelczku wudał. Kelko — to hižo domyślicz njesamó. Jako bychu jemu myšlicžki we mosnach sprosite — — Božo, Božicžko — šmilui so! — běsche posledniza, kiž jemu pšches hlowu pschełecža — —

Nahle wobšmyg so jemu noha. Womjelka sałhabłowa a njemějzy hižo mozy k wudžerżenju runowahi — padze. — Leczesche — potom sacžu ranu do hłowy — a posby wědomja.

*

Druheho dnja wobhonjowasche so Womjelkowa podarmo za mužom. Ani z knježimi žanjemi so domoj njewróczi.

Wušłyschawschi, so je w Prahy derje pobył a z wjeczornym cžasom wotjěł domoj, doběhny Womjelkyna na dwórnischcžo. Prajachu ji, so je nětčto tu wustupił, ale hdyž je wostał, njemóżesche ji nichtó rjez. — —

Pschi cžinicžzy, wustrózana wudychana wróczesche so domoj. Nihdże ani stopy njenamadże, wschudże be wschitko se žněhom sałwłe. —

„Je nan doma?" wuraży do jitrnyj zastupiwschi. Dźěcži žedżachu po cžmě sa blidom kaž nasčerjene. — —

„Jězu Khrystjeże pomhaj, dźěcži, modlejże so", sežakosći Womjelkowa. „Nank je so nam nětčże thubił! A moje wobhe žyrotki, to macże dźensa rjanu patorżizu!"

Dźěcži sapłakachu z hłosom —

„Macżeńka, chzemy jeho tola pytacz hicz?" namjetowaschе najstarschi hólz.

„Hdże tež to pytacz? S hołymaj rukomaj žněh pschemjetowacz? Ani hdy hdyž wjesenjenjo a knježa cželesi schli, njenamakamy jeho! — A ty, mój wobohi mużo, to by schot rjenje za žwojim słowom", zkorżeschе žona.

Wonka sałtłoscha so hołk ludźazych hłosow a dupet nohow.

„Jow z nim, jenož žem", běsche pschikas słyschecz a nětčto małasche za ruczżizu. „Hej, Womjelkowa, dźiwdźecże, ale njestrózcże so pschejara", wokasche hajnik do duri.

„Mój Jesuško", sałchikny žona a cžišmy so pschikhabdźazym napjschecžo. „Mortkvy —"

„Nětko njezałosczcże a sałžiwcże! Budźemy widzeć", sawoła na nju hajnik. „Pischeczecz a žałosczecz je potom cžasa dosć!"

(Skónczenje pschichodnje.)

S **Wojerez.** Dnja 15. hodownika zapisha so 2466 muzkich a 448 žónskich hłosowarjacych. Podpjeru sa bjesadźerjo dostawasche 1521 muzkich a 315 žónskich wołsowow, dyrla 1936 muzkich a 27 žónskich, dohromady 248. Liczba dostawanych spomožerskeje podpjery wuczinjesche 331 muzkich a 15 žónskich. S fondow sa podpjeranje bjesadźerskich dostawasche podpjeru 1742 muzkich a 342 žónskich, dohromady 2084 wołsowow. Nětčanske hospodarske połoženje žnjesche dalsche pschikrótschenja dźełanskeho czasa abo zaslužbjenje dźěła, tehodla bźěche so też wobstaranje dźełowych městnow jara smjerschicho. W pośledninmaj tydźenju mjasnikojo we Wojerezu so jenoż 22 muzkim a 1 žónskej dźěło wotkazachu.

S **Kitnicy.** Kaž shonimy, budźe so jutrje sobotu 20. owino w tudomnej zjerkwi dźowka Huga Stinnesa, jeho Clairenora Stinnesec, se schwedskim filmowym ktorom Arelom Sjöerströmom zmjerzowaca dać. Knjez Stinnes poda so, kaž je we naschej wokolinje znate, nětčle dwójnaj ljoninaj z Alderskim automobilom na swadbne puczowanje. Sa Jamnowski hród a Klitzschku wosadu budźe to bjes dwěla zajimawy dźeń.

S **Běłeje Wody.** Tu je policija młodeju dundakowu wdowu a hamtskemu sudnistwu pschewodała. Wonaj bźeše so wjele w nozy k schwobrikej w jenej tudomnej zyhlowni „hospodu" pytałoj a tam starschemu rentnarjej, bźěše też pschipadnje tam pschischoł, bybłak rozeršeloj a wjecho 16 hriwnow tradnuloj. Wjenjesły mjesecha jedyn pjenjezny pucik w swojej nohajzy schowane.

Se **Slepo Komorawa.** Ciężke njeszoże pschi dźele powschi prjedyn wjeczor 21 kilometrow spinorja Radolfskeho se Slepo Komorawa, kiž w tudomnej wuhlerni dźełasche. Jeho sranjenja bźehu tak ciężke, so wón borzy na to wumrje. Radolfski bźěše na stasiji šupanskeje żele wosy swoju napjelnicz chcył, wschi tym jemu druhi czah napschecziu pschijźe, jeho shrabnu a pschejźe.

S **Debła pola Khocebuza.** Wutoru wjeczor 4/11 h. wopali bo drjewjana a że zlonu kryta bróžeń khězerja Jaschki. Sosubspalilo je so wjele zyna a zlonu, wójawa, zjahanjowa maschina a druhi hospodarski grat. Wołoženjerjej je wukta schkoda nastała, dokelž na jenoż ništo zawěsczene. Mnoja, so je złośliwa ruka woheń załožiła.

Mišrisko pruhowanje w pjekarstwie w Kamjenskim a wuskim hejtmanstwje.

Lěta 1930 je psched komisijju za mišchrisko pruhowanja w pjekarstwje pschemysłu w Kamjenskim hamtskim hejtmanstwje 14 pruhowanych, kotrjž bźehu so pola pschemysłowjenjeje komory w Zitawje samolwjeli, mišchrisko pruhowanje najskerschim wuspěchom wobstało. Mjez nimi staj też Ernst Sserbaj. Lětsa w nałerzu wobstachu pod schedźydstwom knjesa pjekarskeho wyschschiskeho mišchra Karle Sommera w Halschtrowje: Richard Hanse z Gerhardz, Alwin Eckert z Kamjenza, Rudolf Vetter ze Sseswiz, Manfred Weise z Hausdorfa, Willy Schöne z Nychbacha, Pawol Gebler z Kociżu, Jurij Selnar z Kukowa, Willy Klimka z Wšlerij. Lětsa nałamu wobstachu pod schedźydstwom knjesa pjekarskeho wyschschiskeho mišchra Richarda Bergera z Kamjenza: Bjedrich Bóiž z Kamjenza, Korla Sommer z Halschtrowa, Franz Wolf z Polschnizy, Alfred Leunert z Brětnika, Erich Krawsa z Nowoje Wsy a Hugo Naumann z Wulkich Rědarjez se hobustawani konfirmacije.

Z Łužicy.

Se **Schérachowa.** W žuždownym Khemberku je so tele dny wjeczor nětčle 20 metrow dołha tólnja zimskerja Pawoła Richtera wotpalika. Nimale wschitkon inventar je so ztoru spalił. W tólni khowasche so wschelaki rólny grat, ratarske maschiny, syno a złoma. Szudne hospodarske twarjenja so jenoż pod wulkim nadjanjom zdźerżachu. Wobstejt podhlad, so je nětčto wozeń załožił.

* S **Habrachźiz.** Wokrjeżnu khorownju w Habrachźiz wokrjeżny swjatł Lubijskeho hamtskeho hejtmanstwa załdźenu srjedu zjawnje pożwjeczi. Na wożebitym nětnje z rjanym wuhladom na schtomy, łuki, pola, doły a hory Hornjeje Łužizy pobźeha so we wożebnej architektonskej formje pschitwar ke klinzy dra. Wanka. Khori budźa so wésče hakle sa nekotre njedźele pschijimacz móz, dokelž zebi nutskowne wutwarjenje a wuhotowanje hišcze tójsche dźěła żada. Schefowy lěkar je knjes dr. Wanka. Pschi pożwjeczeńskej zwjatożnosczi je knjes dr. Wanka. Pschi pożwjeczeńskej zwjatożnosczi tež nutskowny minister Richter stróżka porěcza.

* S **Wollčhanja** (Ottenhain) pola Lubija. Wutoru na statnej dróży, hdjež so aleja kusejsko dwora na dwóru wukónjeża, sta so njeshoże z automobilowaj. Knjes dr. Klemp z Delnich Kundraczicz chyzsche dróżu pschepschowacz. Pschi hustej kurjawje pak so njebźěsche dobladał, so so z Lubijskeje strony automobil Diringerej firmy w Ochranowje bliżesche. Lěkarjowy auto storcži Ochranowskeji wós do boka a zjuny jón do pschkrowa. Njeshożowny podawk wosta na zbożo bjes wjetschich zeschkodow. Wobaj wosaj mógeschtaj se zamżneje mozy dale jěcz.

* S **Waltarjez** pola Zitawy. W nozy k schtwórtkej je so złużowna Johanna Goldbergerez w bydlenju swojeho nanowschoho dźěłodawarja z plunom łożdożkała. Jeje dźełodawarj, wobsedźer ssałka Jurij Köcher, je zebi też hakle njedawno na tute waschnje żiwjenje wsał. Schto je holzu do żiwjenje nuczilo, njeje znate.

* Se **Zitawy.** *Krajny iwjał Sakisk schkit domiżny* je Zitawskej mjeschczańskej radźe pschepokałał 10 000 hr. sa sdźerżenje rospadankow na Ojminje (Oybin) pschipokasak.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drjezdżan.** (Pschi dźele sajesdżił.) Pondźelu pschipoldnju wokolo 12 hodź. zpadny w dźełarni Leowych jawdowa 35letny jamkar pschi dźełach na maschinje z nébźe 2 metrowsleje wyschkosce a wotta z pukniejnym nożom lezo. Smjertnożenebo dowjesechu bjes wědomja do chorownje Bjedrichowebo města.

* S **Costwiga.** (Sle jeżdżwki pschekażanzowebo kalnjenja.) Psched nejchto nětżazami bu tudy knjezna wot pschekażanza tłota. Dokelž so rana jara sbórschi, dyrbjesche so zdusta do chorownje podacz, hdjež je nětko po wjazykróczinych operacijach wumrěła.

* S **Freiberga.** (Na kolijowem pschekhodźe cżežko sjeżdżił.) Schtwórtk popoldnju bu zimownjeżer Watzek, kiž chyzschе pola stazije Tuttendorf je swojim fuchowym wosom pschez kolije jěcz, wot czaha shrabnjeny a pschejźebjeny. Watzek, kiž njeże so w knjezaje pschiwłażejego czaha dobladał, so cżežko zrani. Kóń wosta njeranjeny.

* S **Plawna.** (Zapalerstwa we Vogtlandskej.) We Delnim Wirku je so pondźelu rano kubło Pawoła Buschnera, wobstojaże z domskeho, hrodźow a bróżnje, wotpalko. Wulke hrodże czahnu so w 45metrowskej dołżkosczi. Natarske maschiny, zyle żnž. 300 zentnarjow żita a mobilar zu so z wohnjom sniczile. Dozulna schkoda wobliczi so z nébźe 100 000 hriwnami. Tuchaja na zapalerstwo.

* S **Lipsk.** (Mordarjo pokładnjowebo poseinika Goldacera w Lipsku sweścił.) Topolnja 11. junija bu we Lipsku pokładnjowy poseinik Goldacker na sjawnej dróży zastrelony. Jemu pokradnychu 15 000 hriwnow, kiž mjesesche pschi sebi. Nuhejźni mordarjo zu we wożebnem automobilu w dźiwjej jěżbje po Lipsczańskich hasach cżekali, pschesłędowani wot zaniteneho auta mjeschczańskeje powołanskeje wohnjowneje wobory. Hdyż so na Lóbnikej dróży cżekazym dźełacżerjam puesa stupi, bu wón tohorunja zastrelony. Automobil namakachu połdźischo we żewjernem dźele Lipska znjemkanjeny. — Dotho pytachu podarmo za złuczerjemi. Nětko bu we septembrje t. l. we Poreu pola Kólna pokładna wowrubjena. Nuhejźnišwo dźichtaj złuczitej pschekupz Koll z Kólna a pschekupz Reiners z Duisburga. Jeju chyzschu 13. oktobra w Düsseldorfje zajecz a pschi tom bu kriminalny zastojnik zastrelony; na to bu Koll wot druheho zastojnika zastrelony; Reinersa zajachu. Po dotalnym pręczu je so wón nětko Lipsczańskemu kriminalnemu zastojnikej wusnał, so je z Kollom a z wjesnym Armenamom hromadże, kiž w Trierje w jatbje sedźi, nadpad w Lipsku złuczili. Woni su pryedy w Riwiery pobyli a tam zyle swoje pjenjezy pschehrali. Potom su automobil w Barlinje pokradli a z nim do Lipska dojeli.

* S **Lipska.** (Sapschah z mlokom wot czaha pschejeżdżeny.) Pondźelu dopoldnja bu na Mockawskej dróży mlokowy sapschah Schöneseldskeho rycerkubła, hdyż pschez kolije pschemysłowebo pschisamknjenja jědźeche, wot nakładneho czaha shrabnjeny, powróczeny a zyle rosbity. Wjednja sapschaha wotewdże se zrożżelenej, kóń so krani a wobnjowa wobora dorubjesche jeho wotwjeżej.

* S **Marienberga.** (Dźěcżo z wołna spadło.) Sobotu popoldnju spadny tu z wołna 4. połłhoda domu na Katrynskej hasy tłikteny wuczeł tam bydlazeje swójby na hażu. Dźěcżo slischaże zhebi straschnje wojsny. Njewěrja, so dźěcżo pschi żiwjenju so zdźerży.

Přilopk.

* **Załostne mordarstwo dźesca.** Hódańcko potajnostneho mordarstwa dźesca, kiž je njedawno wjchu Nakuskeje sjawnosczi rosthoriło, je nětko wusłodbane. Winsti wěstomy bérow je Winiku żelesnizarjowu mandżelsku Valerija Mikulaschowu a jeje muża, żelesnizarja Korlu Mikulaschka, sajal. Mikulaschkowa je so wuznała, so je zwjecho 14 mježazow stareho zynka w nozy k 1. dezembrej we Winje we swojej schrebarskej khězy sklonzowała. Jeże muż, kiž bě we służbje, njeje wo njesłutku niczo wědźał. Mikulaschkowa rospowěda potom wobżeże zadławe podrobnosczje tohole dźesczowebo mordarstwa. Po njesłutki je hłowčzku wot tyła wotdźełka, wobaj dźełej wobżobje zapakowała a je potom do Villacha dojeła, dokelž je pryedy powědała, so chże tam dźěcżo do wothladanja dacz. Wróczo jědżo z Korutanskeje do Wina je potom hłowu do pschekowa Tauernskeje żelesnizy a tył do Semmeringskebo pschekowa cżěłła. Tohorunja zajaty muż wudawaschе, so wróczinschi. Jeho se służby, njeje swojeju żonu a dźěcżo doma nadeschoł. Gdyż je so jeho żona zaże domoj wrócziła, je so wona jemu na nałežne jeho wuwoprašenja a tohodła, so wón dla rospravow w nowinach na zkónczowanje dźesca tukasche, wusnała, so je swoje dźěcżo z muża zkónczowała. Muż prejesche, so je pschi mordarstwje zbożukutkował.

Nanowše z cyłeho swěta.

*** Na wulkej petrolejowej tankowej łódzi je blisko Panczowy na Dunaju woheń wudrił. Tankowa łódź bě je dwěmaj druhimaj po Dunaju jěcz, pola Panczowy pschistajiła. S latarnju, z kotrejž so njewobkedźiwje wobkładzejche, bě so nakład saspalił. Kapitan je zmjerzł w pjenjenjach namakał. Jedyn matroza je so cżežko strauił. Druhej tankowej łódzi stej so hnydom k druhemu Dunajowemu brjohej dowjelej. Kóżdy wokomik je wocżakuje, so palaza tankowa łódź rosbuchnje. Jeje płomjo je nětkotre mile dałoko widzjeć.**

*** W jenej chemiskej fabrizy w Mauciaux pola Toulousa (w Franzowskej) so je z cżežkim wubuchom wschi twarjenja do powětra wjerchnyłe. Nětżże 100 dźełacżerjow je so zaranyło. Jenemu dźełu je so poradźiło, so z rospadankow wudobyć, druhich z cżežkimi sranjenjemi je wohnjowa wobora wuswobodźiła. 40 woporow pak hišcze pod rospadankami leży.**

*** Pola Walkowiska w północnej Polskej je zrjedu wożebowy czah do połnowobsadżeneho autobusa sawadźił, kotrjž chyzschе runje po żelesniskim pschekhodźe pschejeżdż. 17 wobsobow je so cżežko sranito. Hačrunjej pschekhod njeje sawrjeny był, su wosołowebo wjednika sajeli.**

Listowanje.

Pschecżelej w holi. Na Waschе napraschenje Wam sdźelimy, so knjes hłowny redaktor Marko Smolerž dnja 21. hodownika swoje 73. narodninły swjeczi.

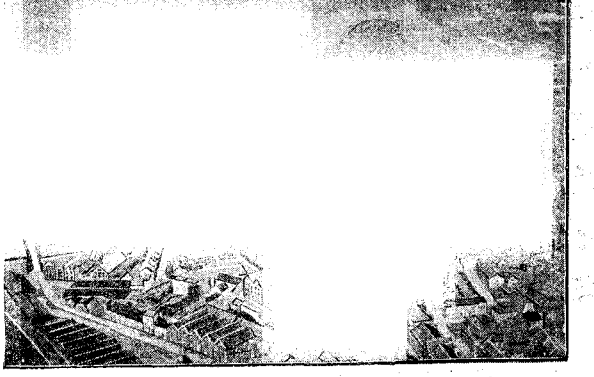

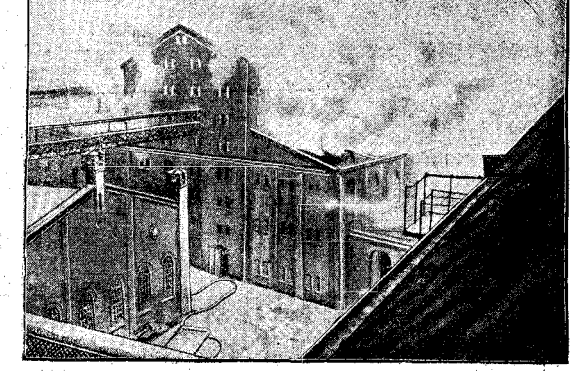

Zahubny woheń w Bremenskim přistawje. W nocy k srjedźe wudyri zahubny woheń w składniščach firmy Nielsen (šip na našim wobrazu nam pokazuje). Wohoń nabu žałostnych rozměrow. Wšě Bremenske wobnjowe wobory a purne sykawy na parniku so podarmo prócowachu wohoń podusyć.

Wulki woheń w Bremenskim přistawje. W nocy k srjedźe wotpalichu so składniša firmy Nielsen we Bremenskim přistawje. Spalichu so hobrske składy rajsa a wowsowych nałkow. Wobnjowe wobory so podarmo prócowachu wohoń podusyć.

Praktiske wěcy!

Štrykowane wobleki
Pulovry
Lacy
Bleyle-wobličenje

Najwješi wubjerk
Najtuńše płaćizny

Otto Osswald
w Budyšinje na Kamjentnej h. 7

Koła za dźěći
we wšěch wulkosćach
wot 50 hr.

Jan Schicbak
na Mužakowskej drózy 4

Nowe pyšne **zymske mantle**
Nowe pěkne **wobleki**
su dóšle

Za mało pjenjez móžeće so pola mje drasćić.

Čěmnomódre mantle z plüšowym kornarjom	wot 8.50 hr.
Čěmnomódre mantle z prawym kóžkowym kornarjom	wot 14.50 hr.

Njesměrnje wulki wubjerk woblekowych a žiđžanych tkaninow a cyle **spodźiwnje nizke płaćizny.** Nimo toho

5% rabata

při płaćenju z hotowymi pjenjezami

Wopytajće mje, prjedy hač so rozsudźiće, něšto kupić, tež daloka jězba so pola mje wuplaći

JAN JURIJ PAHN
w Budyšinje

Njedźelu 21. decembra je mój wobkhod wotewrjeny wot 1/2 11—12 hodź. a wot 1/2 2—6 hodź.

Dańce praktiske wecy!

Maja dwójnu hódnosć w tutym khudym času

Otto Osswald
w Budyšinje na Kamjentnej h. 7

Zniženje płaćiznow
Gardiny tuńšo
Prync. suknje a košle 1.– hr.
Běłaki do jstwy mtr 1.– hr.
Tkaniny a plachty za sofy
IDA ERLER w Budyšinje
Rózk Zwonk. Lawskeje hasy 10

Njesměrnje wulki wubjerk a najtuńše hodowne płaćizny!!!

Nowočasne wobleki (kaž po měrje šite), wobleki za pacholow, hólcow a dźěći, najlěpše krute zymske sportske jupy, dźěłańske zymske jupy, najlěpše krute njepřemokawe jaki za mužow, pacholow a hólcow, dobre krute Manchestrske kholowy, najlěpše kholowy z kožanoho płata, pisane a smuhate tkaninowe kholowy, breeches-kholowy, lacy, wolmjane pisane mužace lacy, spódnje kholowy, kholowy za pacholow a hólcow, dobre kosmičkate mantle do kóždeho wjedra, ćorne suknjowe zwjeršniki, nowočasne pisane mužace zwjeršniki atd.

Woldemar Menger w Budyšinje
na Serbskich hrjebjach 6
prjedy A. zwud. Mengerowa
napřeco rjemjeslnisk. šule

Płaćizny tak tunjo hač móžno

Šulske tornistry

jenož dobre sedłarske dźěło

C. Junghannss
(prjedy Emil Schubert)
w Budyšinje
na Jerjowej hasy

Stare Nowiny
ma na předań
Smolerjec knihlićišćerńja

Piaščowe rukajcy
Walkowane nohajcy
za mužow a žony
kupujeće najlěpje pola firmy

Otto Osswald
w Budyšinje, Kamjentna hasa 7
Rozesćelu po cyłej Němskej, do Danskeje, Norwegskeje a Hollandskeje

Krasny hodowny dar je prawy wołojowy krystal

Kupiće jón najlěpje a najtuńšo pola zhotowjerja

F. Martin & Co.
Točerńja krystalowoje šklenčy
w Budyšinje
na Zwonkownej Lawskej hasy 16

Zeiss Punktal
wóčne šklenčy
„Dobre widźenje najrjeńši dar!“
wulcyhódna pomoc widźenja do dźěła, za sport, za hasu a towaršnosć

W. Klockow
statnje pruh optikar, pruh časnik. mištr
na Žitnych wikach 6

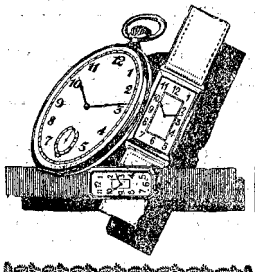

Dary trajneje hódnosće

Časniki kóždeje družiny z dwójnym rukowanjom Rathenowske nawoči, šćipaki, dalokowidy, barometry a thermometry, rjećazki, narućne rjećazki, připowěšaki, pycha za wuši a pjerščenje po wšěch płaćiznach znateje kajkosće a we najwj. wubjerku. Jara wulke zniženje płaćiznow

Bruno Briesemann
prjedy Johs. Gäth
časnikarski mištr a optikar
w Budyšinje na Różowej hasy 4

Praktiske hodowne dary!

Nawoči, šćipaki a lorgnety, operowe šklenčy, dalokowidy a prismowe šklenčy, lupy, rysowańske šklenčy, čitańske šklenčy

Fotograf. aparaty ze wšěmi potrěbami po wšěch płaćiznach

Z dobom činju kedźbne na moje
dospołne wupředawanje hrajkow / 25% rabata!

Erich Lenz w Budyšinje
na Hošće hasy 21 :: Telefon 2134

K hodam poručam swój wulki skład **K hodam**

porcelina, kamjeniny, škleńčanych tworow krystala

Hermann Gläsel w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach 4 — na Lawskich hrjebjach 4

nětk pódla prjedawšich klamow na prawym boku kěžnych durjow.

Příloha k číslu 295 **SERBSKE NOWINY** Pjatk 19. decembra 1930

Pod Božodźěšćowy štom!

Darujće serbske knihi!

Hody so bliža. Čas wobradźenja! Ale što darić? Hłowu sej łamaš, mozy sej martruješ, što darić. Mahdy něchtó na to přińdźe, zo mohł swojim lubym knihi! Štóha wě, kelko pokładow so khowa w poleach našeje serbskeje kniharnje? Njedawno rěčach z přećelom. Je to dobry Serb, samo aktivny prócowar. Prajach jemu: „Štoha dariš swojej njewjesće k hokdam, snadź serbsku knihu!“ „Knihu, haj, kajku knihu dha? Serbske knihi, to su tola jenož same basnje a pěsnje a potom wědomostne wěcy!“ Nó, zdźěła měješe prawo. Mamy woprawdźe nadbytk poesije a wědomostnych knihow, a za to njedostatk dobreje serbskeje prozy. Ale tak jara złe to tola hišće njeje. Mamy woprawdźe tola tež knihow, kiž so wšitkich hodźa. Jenož zo my — hańba — sami njeznajemy wšě wuploды našeje serbskeje literatury.

Tuž chcu tu skrótka pokazać na wšelake serbske knihi, kiž bychu so derje hodźałe za hodowny dar pod Božodźěšćowy štom.

Sprěnja wědomostne wěcy. My smy wšitcy mjenje móle analfabeći we swojej maćernej rěči. Dokelž nimamy swojeje serbskeje šule. Tuž dyrbi kóždy hładać, zo so sam někak wukubłnje we swojej maćernej rěči. K tomu dopomhaju słowniki, gramatiki. Studentej wěsće wulku radość připrawiš, położiš-li jemu pod štom Rězakowy wulki Němsko-serbski słownik. Płaći drje 16 hr., ale za to je tež wulkotna wěc. Kóždy, kiž chce pisać do časopisow, nowin atd. jón trjeba. Mjeńšim žadanjam dosaha mały přiručny słownik, kiž je wudał dr. Muka (2,50 hr.). Njezbytna za kóždeho, kiž chce nawuknyć serbski prawje pisać, je tež Kralowa gramatika (4 hr.).

Wo serbskich stawiznach nimamy wjele knihow, po tym zo je jara dobra Historija serbskeho naroda wot Bogusławskeho-Hórnika rozpředana. Zajimawje spisana je kniha dr. Páty: Łužica (1 hr.), kiž tež nadrobnje rozpisuje serbske hibanje hajdom po přewróće. Je nuzne, zo naša młodźina wo tym zhoni, dokelž tamne podawki hižo pomalku zapadaju do zabyća. Kniha je ważna za kóždeho młodeho Serba. Su tež pola nas ludźo na wsy, kiž so rady zaběraju z politiku a politikowanjom. Tajkim darujće k hodam Masarykowu knihu: „Słowjenjo po wójnje“, kiž płaći jenož 60 pj. Za samsny zamĕr so tež jara hodźi Masarykowa Nowa Europa (1 hr.). Našich evangelskich Serbow budźe zajimować kniha Swjele: „Evangelska wěra mjez Słowjanami“ (z wobrazkami). Płaći jenož 60 pjenježkow.

Wulkotny pokład za kóždu serbsku knihownju su zezběrane serbske přisłowa Jana Radyserba-Wjele (2 hr.). A potom jeho metaforiske hrona. Tute knihi dyrbi měć kóždy serbski inteligent (wučeŕ, farař) a wosebje spisaćel z nich nawuknyć prawje serbscy rěčeć a pisać. Dźensniša rěč (rěčana a spisana) našeje intelingency je zwjetša hišće jenož němčina ze serbskimi słowami. A potom dyrbi kóždy Serb (wosebje tež inteligent) měć Nawkowu knihu „Zmysł našich słowow“. Mnohi budźe chcyć měć wukładźene swoje mjeno abo swojich susedow a znatych. Jemu móže pomhać Handrikowa kniha: „Serbske swójbne mjena“ (80 pj.). Štóž so zajima za wukładźenje mjenow wsow, tomu njech so kupja Serbske městnostne mjena, zestajane wot dr. A. Muki (1,50 hr.).

Někotrehožkuli budźa zajimować literarne stawizny Serbow. Jim móžemy doporučeć „Stawizny basnistwa łužiskich Serbow“ wot A. Černeho (2 hr.), wosebje wšak tež „Zawod do studija łužiskoserbskeho pismowstwa“ wot J. Páty (5,50 hr.).

Za kóždeho Serba, za zdźěłaneho kaž tež wšĕdneho z luda, so hodźi jara derje Serbska čitanka“ Józefa Páty. W njej namakaja so parle serbskeje literatury. Tuta serbska čitanka słuša do kóždeho serbskeho domu (4 hr.). Sokołam daŕće „Sokołstwo a Słowjanstwo“ wot Józefa Páty (60 pj.).

Přińdźemy nětko k zbawnej literaturje. Kaž hižo naspomnich, je pola nas nadbytka poesije. Zejlerjowe zhromadźene spisy drje wosebje doporučić njetrjebamy. Płaća (4 zwjazki) jenož 6 hr. Aleb udża bórzy rozpředane. Tohodla, kupujće, doniž tu hišće su. To same płaći wo dźĕłach našeho wulkeho njesmjertneho Ćišinskeho. Wulki dźĕł jeho zběrkow nje wjacy na předań. Tuž sej zwěsćejće hišće te, kiž tu su. Wosebje doporučimy kóždemu:

Němski wupósłanc we Waršawje **Ulrich Rauśer** wumrě 46 lět stary na suchočinu w St. Blasien, w horiščach Čorneho lěsa, hdźež wuhonjenje pytaše. Wón so sprawnje a z wuspěchom prócowaše, Pólsku a Němsku wujednać.

„Wysk a stysk“ (1 hr.). Słuša do kóždeho domu. Je to tak rjec serbsko-narodny katechism. Ale też za druhe zběrki njech so kupuja. Doprědkarske basnje młodeho Józefa Nowaka „Z duchom swobody“ hodźa so wosebje jako hodowny dar radikalnym doprědkarskim Wjerchowcam. To samsne płaći wo Skalowej zběrcy „Srjódki“ (75 pj.). Serbskim hólčam pak darujće rjanu zběrku luboscinskich basnjow J. Skale „Skŕč“ (50 pj.). Za samsny zamĕr so też derje hodźin Wićazowa knižka Fiedlerjowe wutrobine naležo (40 pj.). Serbske basnje Jana Hajnca hodźa so do kóždeho domu, za kóždeho. (50 pjenježkow.) (Skónčenje přichodnje.)

Wusudźenja.

Shromadny kawnišći sud w Budyšinje jednajcy pšĕčežnu fabrikantej tkanych tworow a drastow Eriche Schneiberej z Cibawy, kiž bĕše dla njeprawneje konkurrency wobstorjeny. Wobstorjeny bĕše z nowinstwom najwĕršćotom trjenja, ruby, wupjerki, łožowe nawołlecejenja atd. je samostejne fabriki porucjał. W sestajenju najwĕršćka bĕchu możnosć k samyslenju sjawnosće społnali. Tohodla sud jeho k 50 hr. pjenježneho khłostanja abo 5 dnjam sajtwa sajudźi.

Přicheđ kawnišćim sudom w Budyšinje mĕješe so samolwiwej Maks Albert z Budyšina, kiž bĕše w mĕšćanskej khorownji pšihilajeny był. Jeho winowatcy, so je 3000 hr. pšeheschiwił z tym so, hacrunjeć je pjenjezy k tomu dostawał, njeje samĕšcejske znanki na dźĕlacejske kwitowanisće charty łĕpił a pjenjezy za swoje wuzył. Zastupjeć statneho rĕcznistwa namjetowanske znajmjeńsćha 6 mĕsacow sajtwa, dokelž so podobne słušnistwa pośledni cząs pšihisporjeja. Sud dóńdże k pšeprošwĕdźenju, so je Albert pjenjezy pšihi pjeću a hracju pšeheckinjał, dźiwajo na njedostatnazu kontrolu jeho k 2 mĕsacomaj sajtwa sajudźi. Po wotpokucenju 1 mĕsaca chce sud rozpominać, hacź móże sajudźenemu wupruhowanšći cząs pšichilowolić.

W powołanišćim jednanju mĕješe so pšeđ małej khłostanskej komoru samolwiwej hižom khłostany puczowaŕ Bjedrich Hentschka se Zittawy, kotrehož bĕše hamtšći sud we Wulkim Schunowje dla wobschudźenstwa k 2 njedźelomaj sajtwa sajudźił. Won je pjenjezy za jenu pjenjezinu wo wocejšmu ja tši blesche wina a wjednika najeńšeho a jenu pjenjes wobschudźił. Po wobsyłetnym dokładnym pšeheptowanju powołanišći sud Hentschkowe powołanje sacźišny. (wotd)

Hamtšći sud w Połcznizy bĕše pjekarskeho pomocnika Maksa Schuberta z Wulkich Rědarjez k 30 hr. pjenježneho khłostanja abo k 2 dnjomaj sajtwa sajudźił. Jeho bĕše hoseenzał a pjekarśti mischtr Waltaŕ Hänich se Langenawy wobstorjił, dokelž bĕše wudawał, so je Hänichowy wobkhod swrchčechzał. Pšejedy bĕše Schubert pola Hänicha dźĕłał, jako bĕše tutón hišće pjekarnju we Wulkich Rědarjezach wobhđźał. Sud Schubertowe powołanje sacźišny. Won ma nětko wjcĕe khłóty wobeju instanzow njesć.

Kamjenjecejeśaŕ Jurij Horst z Budyšcina bĕše mĕr kahył, za cząs bĕše jenm Budyšći hamtšći sudnik 7 dnjow khłódy namĕrił. Horst so pšeheciwo tutomu wusudźe powoła. Sud pak powołanje sacźišny, so pšichi khłostanju wosta.

Jenoź podźĕlny wuspĕch mĕješe se swojim powołanjom, kiž pšeđ sundika dr. Thiemu w Budyšinje sapoda, ratař, blidaŕśti mischtr a mĕšćanoста Richard Palowi Jokuscha w Delnjej Hórzy, kotrehož bĕše Budyšći hamtšći sud z 60 hr. pjenježneho khłostanja abo 12 dnjam sajtwa sajudźił. Kaž so pšichi pšeheptowanju dopokaza, bĕše Jokuscha swojimaj blidaŕśtimaj wucjobnikomaj Grohej a Manjokej a jeho pomocnjej Kunzej po jónkrocnju jich vjemjeźnistwo dźĕlaśeho cząka na žnjach traniu hyz dak. Też pšichi pšeheptowanju hrodźe so woni znadne podawanśe dźĕła wukonjeli. Tehorunja staj wucjobnikaj druhdy pšichi nuznych dźĕłach pšeđes 8 hodźin w blidaŕśtwje dźĕłałoj. Jokuscha a jeho łaśitaŕ wuspĕchnychtaj, so je so wo składnośne dobrowólnje pšeheptane dźĕła jednało, kotrež je Jokusch jim z pjenjezami a daranu zarunał.. Wucjobnikaj a pomognik nuprajichu, so je žebi mischtr hižom we wucjobnym frĕcejenju wucźinił, so dyrbja w ratařśtwje drudźi pomohnacź, je pak z nimi derje wobkhadźał. Sud sniji khłostanje na 40 hr. abo 8 dnjow sajtwa.

W nozy k 30. meji 1930 bĕše 25łětny kamjenjeśaŕ Kurt Richard Lehmann z Kóšlow na Nowojałśiśej drohi pšeđ Budyšćinom hospodaŕśeho pomognika Rudolfa Pĕršćka z Budyšcina z motoršim kolom powalił a franił. Lehmann bĕše wot jadu do Mĕtšćk jał, kiž bĕše z jnatym na prawej stronje drohi schoł. Pĕršćka so hacź do dźensnišnjeho dnja hišće zyle wustrowił njeje Budyšći hamtšći sud bĕše Lehmanna k 150 hr. pjenježneho khłostanja abo 10 dnjam sajtwa sajudźił. Lehmannowy sakitaŕ, wĕcnik Kalauch z Budyšcina, so pšeciwo wutudźej powoła. Na jeho nanjet sud wutudź pŕenjeje instanzy hišće Lehmanna wuwinowa.

Hamtšći sudnik w Budyšćinje bĕše autowoho wjednika Pawoła Michała Sibarja z Budyšcina wot wobstorjeneho njedźĕłšćiweho cźełneho stanjenja pšełowego asistenta Krcana wuwinował. Koban bĕše so jako wobstorjeny pšeciwo wutudźej powołał. Jenoźo dnja w nalĕcu 1930 bĕše motoršte koło, kiž bĕše Kobanowej znaty wjedł, na Lubijšćej drohi blišo Tuchońśeje zyrkwje je spĕšnym nałładowym autom, kiž bĕše Sibaŕ wjedł, frajł. Koban bĕše je sozinjeho hedła padnył a je franił. Też powołanišći sud je wo Sibarjowym zawinowanju pšeheptwedźejcz njemĕješe a Kobanowe powołanje sacźišny.

Pola słowjanskich Muselmanow.

Muselmanojo móža jenož ze zrudobu wróćo hładać na swoje stawizny w srjedźnej Europje. Na kónću 17. lětstotka, doniž Jan Sobieski jim njezaraći dalši postup k wjećorej, dótkaše so jich stat nimale Widna. Hač k mjezam Morawy, na horach nad dolinu Waha, pozběhachu so minarcty, sławjo mjeno Allahowe. Z teje doby do dźensa njezminy so ani 250 lět a hranicy turkowskeho kraja posunychu so hač k Bosporej. Dźěše to potajkim spěšnje! Po turkowskim knjejstwje w Słowakskej a Wuherskej scyła ničo njewosta a na Balkanskej polkupje jenož muselmanojo. Ale wjele jich ani tam njeběše. Wulka wjetšina balkanskeho wobydlerstwa wostawaše stajnje swĕrna křiżej.

Tež balkanscy muselmanojo so ruče modernisuja, runje kaž muselmanojo w nětčišcej turkowskej republicy. Starodawny, konservatiwny islam so hišće najbóle zakhowaše w Bosnje a Hercegowinje, hdźež jugosłowjanske knjeźerstwo so njeměša do naboženskich naležnosći wobydlerstwa. Najwjetše srjedźišćo islama w Jugosłowjanskej je Sarajewo, město, kotrež hakle Turkojo założichu.

Hdyž tam dóndźeće, zda so wam na prĕni pohlad, zo je to město, kaž nĕkotrežkuli we wjećornej Europje. Ale dosaha, zo byšće, jĕdźo z dwórnišća po dolhej, nowocasnej dwórnišćowej drózy, pozběhnyli woći k horam, kiž cĕsnje wobdawaju město ze wšĕch stron a hižo póznajeće, zo njejsće we wjećornej Europje. Tam horjeka widźiće wšudże mnohe bĕle minarety a mjez donkami zelene plony turkowskich pohrjebnišćow z drobnymi bĕłymi stołpami, narownymi kamjenjemi. Sćo njez muselmanami, kotrjž so ani smjerće ani zemrĕtych njeboja a su žiwi w blizkosći hromadźe ze swojimi njebohćičkimi.

A hdyž přijedźeće bliže do nutŕkowneho města, zetkawaće žony w „feredźach“ a šlewjerjach na wobliću, a mužow w narodnej drasće a fezami abo (starši) z bĕłymi turbanami na hłowje.

Waš hotel a jeho wokolina wupaduje docyła nowočasnje; ale dźiće nĕsto kročelow dale za rózk hasy a sće w „carśiji“, potajkim srjedź orientalskeho žiwjenja.

Carśija rujenuje so tu bazar (wiki). Druhdźe, dale k połdnju, su bazary přewjelbowane pře słónco a čujeće so w nich potom kaž w nĕkajkich katakombach. Ale w Sarajewje maće carśiju pod holym njebjom; čile žiwjenje w njej knježi a wy z radosću a žiwym zajimom spušćiće so do toho wjeseleho mrowišća, hdźež so předawa wšo móžne a hdźež na narańše ważnje njemjeślnicy dźĕłaju we wotewrjenych dźĕłarnjach, přede wšĕmi ludźimi.

Turkowscy rjemjeślnicy! Hdże tež to! Woprawdźitych Turkow, Osmanow je tu dźĕ jara malo. Wšitcy „Turkojo“ a „Turkowki“ w Juhosłowjanskej rĕča serbski, dokelž su to Słowjenjo, kiž před lětstotkami drje přijachu wĕru dobyćerjow, ale nie jich rĕč. Turkowski wuknjechu a rĕčachu (kaž pola nas němski) jenož wyšše woršty luda, kiž to trjebachu. Z mnžow w fezach a turbanach a ze žonow w feredźach, kiž we Sarajewje zetkawaće, njerĕči nichtó njeznatu asiatisku rĕč. Wy, kiž přikhadźeće z dalokeho słowjanskeho sewjera, rozumiće jich wjele lĕpje, dyžli němski wjesnjan wot Hamburka rozumi dialekt Němca wot Innsbrucka. Sće-li žona (mužam njebych tole radźił) a zarĕčiće na Sarajewsku mohamedanku, zababjenu do feredźe, na hasy serbski, wona rozumi a wotmołwi.

Feredźu nosy jenož zwonka domu. A kak to feredźa wupaduje? We wšelakich mohamedanskich krajach wšelako. W Bosnje su to kaž dwě módrosmužkatej, bĕłej sukni, z kotrejuž je ta zwjeršna přez hłowu sćehnjena (kaž to naše serbske wjesnjanki činja při dešću) a pod brodu zapinana. Ze spody teje hutawy spada přez wobličo husty, čorny šlewjer jako kus žarowanskeho pawčinka.

(Kónc sćeńuje.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 19. hodownika 1930.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,188	100 pólsk. złotych .	47,10
1 jendźelski punt .	20,342	100 čěskosł. krónow .	12,429
100 šwajc. frankow .	81,305	100 franc. frankow .	16,452

Barlinska bursa wčera pschi žiwšichim spočatku sahowo bórsy wohžiwowy a kursy běchu stólčene. Na wikach se bohužnymi a rentowymi liščinami dotalne kursy wo nimale dźerčachu.

Produktowe wiki běchu wčera sahowo jara šnadne. Dowoz njebě wulki ale požadanju dohowahesche. Rožka we hotowym forsnje wo nkhdže 7½ pj. pschišhadźi, nalětni ječmjeń 5 pj., hewak pschenica, wowsa a nahumsti ječmjeń dotalne płacišiny sahowachu. Wčera płacheschе zentnar

w Barlinje:

pschenicy 12,30—12,40 hr., rožki 7,62½ hr.
hač 7,72½ hr., nahumskeho ječmjenja 9,50 hač 9,70 hr., nalětnjeho 10,05 hač 10,90 hr., wowsa 7—7,30 hr.,

w termijowym wikowanju:

za dezember: pschenicy 13,15 hr., rožki pat 8,63¾—8,56¼ hr., wowsa 7,85 hr.,
za měrc: pschenicy 13,70—13,76¼ hr., rožki 9,12½—9,11¼ hr., wowsa 8,33¾ hač 8,32½ hr.,
za meju: pschenicy 14,07½ hr., rožki 9,45 hriwnow, wowsa 8,90 hriwnow.

Wiki schwórtk w Kamjenzu.

Sydrohy kał 30—50 pj., jědźna loboda 15—20 pj., čěrwj. kał 8—10 pj., běły kał 6—8 pj., morchej 8 pjenježkow, zyła 10 pj., jeterij 15—25 pj., běrny nowe punt 2—3 pj., worzechi wtóšce 50—70 pj., lěne 65 pj. hač 75 pj., butra 1,60—1,70 hr., kruschwy 35 pj. a jabluka 25—40 pj. — Prošata 20—25 hr., běhaki 60 hriwnow. — Huby punt 1 hr., jeja 16 pjenježkow.

Wiki sahdženy schwórtk w Ludźu.

Butra 85—90 pj., jeja 15—17 pj., twaroh 25 pj., tany wosli 1,60 hr., čěchowjeny kał 8 pj., běły kał 5—6 pjenježkow, zyła 7 pj., morchej 8 pj., jědźna loboda 15 pj., kotrabi 5—10 pj., rjetkej 10 pj., krčń 60 pj., šołotej ječešk 10—20 pj., nowe běrny punt 2½—3 pj., jabluka 10—40 pj., kruschwy 30—40 pj., huby 0,90 hač 1 hr., kački 1,15 hač 1,20 hr., wtóšce worzechi 55—60 pj., lěne 65 pj.

Wiki sahdženy schwórtk w Halschtrowje.

Pschenica 11,50—11,80 hr., nowa rožka 7,30—7,60 hriwnow, nalětni ječmjeń 9—10 hr., wowsa nowy 7 hač 7,50 hr.

Běrny nowe zentnar 2—2,50 hr., šloma k wizowanju 1,20 hr., k šahlanju 1 hr., wotkepje 2,30—2,50 hr., šyno 2,25—2,50 hr.

Prošata 20—25 hr., běhaki 50—60 hr., huby 1 hriwna, jeja 15—16 pj.

Wiki schwórtk w Khorzebušu.

Mjaso howjaze 0,90—1,40 hr., čelaze 1,10—1,20 hr., skopjaze 1,30—1,40 hr., šwinjaze 85—120 pj., jeja 16—18 pj., butra 1,60 hr., twaroh 30 pj., tany wosli 1,40 hr., holbje 60—100 pj., kury 2—4 hr., kapony 2—4,50 hr., huby punt 1,20—1,40 hr., kački 1,20—1,40 hr., kotrabi 30 pj., nowe běrny zentnar 2 hač 2,50 hr., karpy 1,10 hr., liny 1,40—1,70 hr. schečuki 1,20 hr., worzechi wtóšce 50—65 pj., lěne worzechi 60—70 pj., jabluka 30—50 pj., sajaz 4—6 hr., karnikle 1,50—2 hr.

Šwinjaze wiki schwórtk w Khorzebušu.

Pschiwjesli běchu 1180 prošatow a 184 běhakow. Wone płacžachu

prošata:

małe	12—16 hr.
hrěnje	16—20 hr.
wulke	20—24 hr.

běhaki:

małe	24—45 hr.
hrěnje	45—65 hr.
wulke	65—90 hr.

Słónc wiki schwórtk w Barlinje.

(Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Pschihnali běchu 244 howjadkow, mješ ninkt 203 młodych bójkow a šnčelnych jalojow, 39 prošonikow, 5 bykow a 63 čzelatow. Wiki běchu jara mórne pschi dotalnych płacišinach.

Młode bójki a šnčelne kruwy płacžachu 290—520 hr.
Sšnčelne jalojy 270—430 hr.
Młody ršt ke kormjenju po zentnarju — 47—50 hr.
Koni běchu pschihnali 325 schtuk. Tute płacžachu za tym hač běchu 200—1100 hr., konje k rěši płacžachu 30—150 hriwnow.

Na pschedań:

Prošata, rjane šulne, w Plušnikezach 5.
Kruwa, młoda bójka, we Lahowje čo. 16.
Mantl a kabat wojeńskej, akordska zyra, w Budyschinje, Dr. Rohrowa haša 1III.
Wobłek konfirmandźki, w Budyschinje, Lubjiska dróha čo 33II na prawo.
Klankazy karusel (hrajka(w Budyschinje, Wjelećanska dróha 38III na prawo.

Sšudnišzy na pschešadźowanje

šobotu 20. hodownika 1930:

w **Bukezach** w Stangez hosćencu pschip. w 12 hodź. schijaza maschina,
w **Wiskopizach** na šudnišowje dop. w 10 hodź. landawšti schkleńczany wós, klawěr. kuchinski bušej, soja, gramofon, pišaništi stroj, motor 3 PS.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje.

	18. 12.	17. 12.		18. 12.	17. 12.
Pšenica	246-248	246-248	bany	17 18,00	17 18,00
rožka	152 154	155 157	woka	18 21,00	18-21,00
nasz. ječmjeń	—	—	módre łupiny	—	—
nal. ječmjeń	201-218	202-218	žołte łupiny	—	—
wowsa	140-146	140 146	ceradella	—	—
kukurica	—	—	caps. wosušk	9 9,90	9-9,90
Pšenč. muka	28 367	24 26 75	lany wósušk	15 15,50	15 15,50
ržana muka	33 367	3 3 75	ocen. melasa	—	—
ps. wotruby	10 10 25	10 10,25	bérnj. kruški	—	—
ržane „	9 9 50	9 9 50	syno, 60 kg	1,90-1,70	1,80-2,80
raps	—	—	ržana sloma	0,70 0,80	0,75-0,85
hróch. Viktor	24-21,00	24 31 00	pšenč. „	0,60-0,7	65 0,75
lane symjo	—	—	wowsna „	0,90-0,7	0,80-0,95
pjeluški	19-21 0	19-21,00	ječnu „	0,70-0,80	0,65-0,71

Płaćizny rězneho skotu na Brježdźanskich skótnych wikach.

18. decembra.

1 wol., 5 byk., 13 kruw., — jałoje, 1143 čelat, 150 wowc., 1071 swini.

Płaćizny za

čelata: 1. 80 - 85; 2. 75—80, 3. 70 - 74;
swinje: (přez 300 pt.) 60 - 61 2. (240—300) 58 - 59 3. (200—240) 56—57, 4. (160 + 200) 58—55.
Rancy: 53—55.

Wlčne płaćizny srjedu w Kamjencu a w Ludźu

18 XII	Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn	w Ludźu za 1 centn.
Pšenca		11,80—12,00	11,70—12,50
Rožka		7,40—7,60	7,30—7,60
Ječmjeń (nalět.)		8,00—9,00	9,00—10,75
Wows		7,25—7,50	7,00—7,40
Syno		2,25—2,75	2,50—3,00
Sloma z maš. młóć.		1,20	1,00—1,30
Sloma k zasłanju		1,00	—
Sloma z ruku młócena		2,50	—
Bérny pota ratarja		2,00	1,80—2,40
„ hač na železniou		2,25	—
Butra		1,70—1,80	0,85—0,90
Jeja		0,16	0,15—0,17
Pšeneńe wotruby		5,50—6,00	5,30—5,50
Rżane wotruby		5,75—6,50	5,30—5,50
Pšeńčna muka		27,00	20,00—21,00
Rżana muka		13,75—14,00	12,50—13,00
Prosata, wulke		16 00—24,00	—
„ „ srěnje		—	—
małe		—	—

Cyrkwinske powěsće.

4. njedźela adventa, 21. hodownika 1930.

Z Budyšina.

W Michalskej cyrkwi změje farař Kapler rano ½8 hodźin němske Bože wotkazanje, farař Tišer ½9 hodźin němsku a dop. w 10 hodź. serbsku Božu službu. W 11 hodź. dźěćikemšenje.

Krajnocyrkwinske zjednoćeństwo w Budyšinje při Pólnym hrodźiku 6. Njedźelu pop. w 6 hodź. hodowna swjatočnosć zwjazka dźěći. Wječor ujeje žana zhromadźizna. — Pjatk (2. dźeń hodow) wječor w 7 h. hodowna swjatočnosć zjednoćenstwa.

W Hornjej Hórcy wotměje so hodowna swjatonosć njedźelskeje šule njedźelu pop. w 3 hodź. we Hórnigee hosćencu k herbskej gryché.

Zjednoć. wothladaŕ Zimmermann změje biblisku nutrnosć zjednoćencu z hodownej swjatočnosću pónđźelu wječor ½8 hodźin w Kumwaldźe a wutoru we Zemicach.

Z Barta.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź. dop. w 9 hodź. serbska Boża služba. Popołdnju ½3 hodźin hodowne wobradźenje towarstwa žonow.

Z Budestec.

Rano ½8 hodźin změje farař Bóje serbsku spowědź, ½9 hodźin serbske a dop. w 10 hodź. duchowny Hänichen němske předowanje. Pop. w 2 hodź. hodowna swjatočnosć dźěćikemšenja za wšitke dźěći. — Póndźelu wječor we 8 hodź. zwučowanje pozawnistow.

Z Bukec.

Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 h. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Pop. w 2 hodź. žónske towarstwo — adventski swjedźeń — pola Rabovskec.

Z Budyšinka.

Dopołdnja ½11 hodźin je němska Boża služba (farař Handrik z Poršic).

Z Hodźija.

Rano ½8 hodź. změje farař Vojat němsku spowědź, farař Wjczař dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemšenje. Pop. w 2 hodź. je wobradźenje žónskeho towarstwa na farje.

Z Hrodźišča.

Dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża služba. Pop. w 4 hodź. němska spowědź farař Konik-Wósporski.

Z Hućiny.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska Boża služba, ½11 hodź. zhromadźizna wosady.

Z Huski.

Pjatk 19. hodownika pop. w 4 hodź. hodowne předwjedźenje na pruhu, wječor w 6 hodź. přihotowanje na dźěćikemšenje. — Njedźelu 21. hodownika je dop. ½9 hodźin serbske a w 10 hodź. němske kemšenje, w 12 hodź. křćenja. Pop. w 2 hodź. wobradźenje turnarskeho towarstwa w hosćencu, pop. ½5 hodźin hodowne předwjedźenje a wobradźenje dźěćom dźěćikemšenja.

Z Khwaćic.

Rano ½8 hodźin němska spowědź, ½9 hodźin němske a dop. w 10 hodź. serbske kemšenje.

Z Kotec.

Dop. w 9 hodź. so němske předowanje čita, knjez kantor Hoker.

Z Klukša.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź z Božim wotkazanjom, w 9 hodź. dop. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje, farař Mikela-Malešanski.

Z Łupoje.

Dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża služba.

Z Malešec.

Dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje, farski vikař Rösler z Minakala.

Z Minakala.

Rano we 8 hodź. změje farař Křižan rano we 8 h. němsku spowědź z Božim wotkazanjom, dop. w 9 h. němsku a ½11 hodźin serbsku Božu službu.

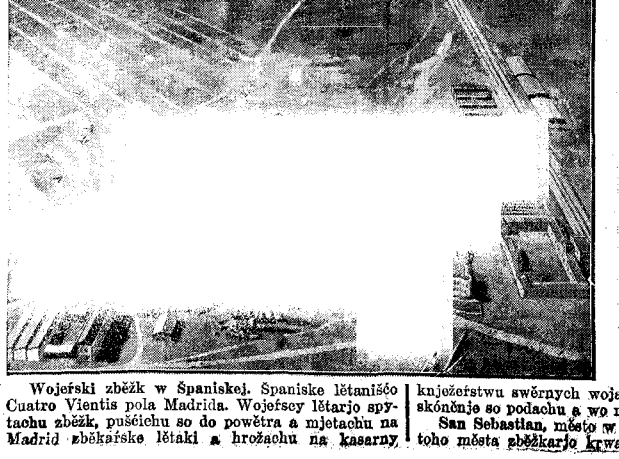

Wojerski zběžk w Španiskej. Španiske lětaniščo Cuatro Vientis pola Madrida. Wojerscy lětarjo spytachu zběžk, puščichu so do powětra a mjetachu na Madrid zběžkarske lětaki a hrožachu na kasarny knjeżerstwu swěrnych wojakow bomby mjetać. Tola skónčnje so podachu a wo milosć prošachu.

San Sebastian, město w Španiskej. W hasach tutoho města zběžkarjo krwawnje z policiju wojowachu. Na woběmaj stronomaj mějachu morwych. Zběžkarjam so poradźi hlownu póstu a hród guvernéra wobsadźić a zapuścić. Potom přičahny wójsko a zběžkarjow porazy.

Z Njeswačidła.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 h. němske kemšenje. — Pop. w 3 hodź. wobradźenje žónskeho towarstwa we kujezim hosćeńcu.

Z Nosačic.

Dopoldnja w 9 hodź. serbska Boža służba.

Z Poršic.

Rano we 8 hodź. budże serbska spowědź a dop. w 9 hodź. serbska Boža służba. Dźěćikemšenje w Bosećach ½2 hodźin za mjeńše, ½3 hodźin za wjetše dźěći (hodowna swjatočnosć). Wječor ½8 hodź. zeńdże so tow. młodźencow (hodowna swjatočnosć).

Z Rakec.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, a Boże swj. wotkazanje, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža służba. Pop. w 4 hodź. serbske kemšenje, ze spowědźu, w Ščeńcy. Pop. w 5 hodź. serbske kemšenje (ze spowědźu, w Stróži. — Póndźelu rano we 8 hodź. piskanje na wěži a raňša nutrnosć.

Z Rychwałda.

Dopoldnja w 9 hodź. němska a ½11 hodźin serbska Boža służba.

Z Wóslinka.

Rano we 8 hodź. němska spowědź, w 9 hodź. němske a ½11 hodźin serbske kemšenje. Zběrka. Pop. w 2 hodź. kemšenje za dźěći.

Z Wósporka

Dop. w 9 hodź. předowanje, ½11 hodź. kemšenje za dźěći, wosadny farař. — Pop. w 4 hodź. zmjeje wosadny farař w Hrodźišću němsku spowědź.

Krótke powěsće.

— **Paduščiwje.** Kradnyk je nječtó 18. dezembra 1930 w 6. popołdnjischej hodźinje pśicheď leżownośću na Kamjeńtnej haśy 7 žołte, nježdże 1,50 m. dołge rodłowanśke śanki a 17. dez. 1930 śeś chatowego powjasa na Mättigowej drósy kośosnobarbnu (lachsfarben) židźanu žonjazu ipódnju fuknju. — Schtóž może k tutym padušćiwomaj nječchto k rosjasnjenju spómjatcj, njech je kriminalnemu wotdźelenju w Budyšinje na Hrodowšim nameńšće 6II, telefon 2802 wojewi.

— **Tuńšne mjaśo za potrjebnych.** Kaž nam mješćanśki šastaranśki hamt spódźeli, je rěźnišća jednota wobsamkła, so w hodownym tydźenju kóždemu spomóžeńskemu bjezdźełowemu a dostawarjej jadmožny pśichi nakupjenju hač do 3 hriwnow 20 procentow rabata dawa. Je to rosćud, kiž może so radośtnje a dźaknije witaś.

* Se **Žitawy.** Spodźiwne njeśbožo sta so wutoru pśichipołdnju krótko po 12 hodź. na Hornjeńskej horje. Wošobowy automobil poćza nadobo nasedź jěcź, dokelž běšche drje śpinadło popuśćiło. Pśichi traženju do dróhowego šichtoma so cźłowjek w automobilu śrani, so dyrbjachu jeho do mješćańskeje khorownje dowjesć. Też automobil běšche so tśěrko wobšchodźił.

Swójbne powěsće.

Semrěł: Jan August Njela w Budyšinje, 69 lět; khowanje budże sobotu pop. w 2 hodź. wot Tuchorśeje zyrkwje. — Kurt Běrla w Lubiju, 23 lět; khowanje budże sobotu pop. w 2 hodź. wot žarowańšcheho domu. — Berthold Zypan, póstowy rjadowar w Hróbku, 46 lět; khowanje budże sobotu pop. w 3 hodź. na nowomješćańskim pohrjebnišću.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Lětušchi **hodowny hermank** wotmeje so wot sobotu 20. hač do śrjedu 24. dezembra.

S pśichedawanjom ma so pśichestacź 21. dezembra (njedźelu) a 24. dezembra (Patorźizu) we 18 hodź., druhe dny w 19 hodźinach.

Wonkowni wikowarjo smědźa swoje twory k hodownemu hermankej jenož 21. dezembra (Domašcha) poskićeć.

W Budyšinje, 19. dezembra 1930.

Mješćańska rada, pśichemyšlowy hamt.

Towarstwowske powěsće.

Bukecy. Serbske towarstwo změje po hodźoch **nje**dźelu 28. hodownika pop. w 3 hodź. pola Stangec swoje měsačne posedźenje. Přednošk. Bohaty wopyt so wočakuje.

Bukecy. Jednota Sokoł ma jutře sobotu wječor z dypkom we 8 hodź. zwučowanje.

Bukecy. „Radosć“ a Sokoł woswjeći njedźelu 21. hodownika wječor ½9 hodźin hodowny wječork na wosadnej zali. Kóždy njech přinjese hodowny dar k hódnosći 1 hr. a Serbske spěwarske sobu. Hošco su wutrobnje witani.

Khelno. „Domizna“ ma njedźelu 21. hodownika wječor w 7 hodź. pola Mjenec swój hodowny wječor ze wobradźenjom za dźěći. Starši cheyli tam ze swojimi lubuškami w prawym času być, hdyž je Rumpodich trochu powuči a Bože dźěćo je potom z daram zwjeseli.

Khrósćicy. Ratarski Dorost ma njedźelu 21. hodownika pop. w 4 hodź. zhromadźiznu w Lejnje.

Lichań. Jednota Sokoł zwučuje přichodny tydźeń póndźelu wječor we 8 hodź. pola Rudolfec.

Maćica Serbska ma swoju hodownu zhromadźiznu z přednoškomaj póndźelu 29. hodown. popołdnju ½3 hodźin w Serbskim Domje.

Rakecy. „Lipa“ ma přichodnu njedźelu pop. w 3 hodź. pola Hönčee swoju měsačnu zhromadźiznu. Mamy važne wěcy wuradźować, tuž přińdźe wšitcy. Přinoški na tuto lěto maju so zapłaćić.

Wotrow. Tow. kat. młodźencow ma njedźelu 21. hodownika pop. ¼4 hodźin swoju hłownu zhromadźiznu pola Jurśee. Wšitke sobustawy njech z časom přiňdu, teź nowe sobustawy so wočakuja.

Zwjazk Łužisko-Serbskeho Studentstwa ma sobotu 20. hodownika pop. w 2 hodź. w Serbskim Domje wubjerkowe posedźenje. **Hłowny starši.**

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleń w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Bjezujcy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Haješeckupny dom
we Łazu

Jara tunjo:

Najl. čorne kholowy z kožan. płatu za mužow 6.20 hr.
Trikot. spódnje kholowy wos. tunjo wulkosć 5 2.65 hr.
čorne mužace zwjeršniki . . . . . wot 35.— hr.
mužace wobleki . . . . . wot 30.— hr.
žonjace a holćace mantle . . wot 14.— a 6.— hr.
žonjace a holćace šlypšry . . . wot —.55 a —.90 hr.

Kolonialne twory

Dobry paleny kofej . . . ½ pt. wot 0.65—1.00 hr.
Cokor punt 0.28 hr. **Rózynki 0.30, 0.35—0.90 hr.**
Wosebje poručam:
Rúnisku muku, Kaiser-Auszug . . . . . 0.25 hr.
Kupće cigary, budźeja drósze!

Poručam k hodam:

Čerwjene wino

za čopte wino a punš litr 1.40 hr.
¼ bleša bjez šklenčy 1.— hr.

Malaga
Tarragona
Samos litr 1.50 hr.
Potion

Janske wino
Wino z holanskich rabadow litr 1.00 hr.
Cyderowe wino
Běłe wino

Woptanki darmo

Herm. Klemm nasl.
na Kamjentnej hasy 27

Arthur Synatzschke
w Kamjencu Meiststraße 8. Telefon 366

Wikowarńja z tobakami

we wulkim a malym. Najprijomniše kupne žórło za zasopředawarjow. Wulki wubjerk Bruyèrestrubkow

Štóž tajki hodowny dar trjeba:

wobluki, rózkojte a ovalne wolij. wobrazy, wobrazy marmor za myjne blida špihle a wobluk. a bjez njeho porclin. a škleńč. sudobja

njekupi, tr edyhač jeseli bi mój skład wobhladał

Rudolf **Wilhelm**
w Budyšinje na Serbskej hasy
Filialka we Wojerecach

Wšě družiny kupańskich a plókańskich wanjow

wosebje znamki „Eschebach“ a „Krauss“
Wohrěwańske bleše. Wuhlowe kašće
kaž też wšón
domjacy a kuchliński graf
najlěpše kajkosće a nanajtuńšo
Felix Münch w Budyšinje
na Zitnej hasy

Handrij Štrympa
w Budyšinje
na Rózowej hasy 15
poruča
meble
a pólstrowane twory
Sym Serbl

Nawěstki w Serb. Now. maja wulki wuspěch

Nuzne předawanje motorskeho kola

500 ccm. Triumph, Boschswěca, elektriska truba, wšo w rjeńše a hotowe k jězdźenju za směšnje tunju płaćiznu

225 hr.

hnydom na předań

Frömterec składn. kupje w Budyšinje, na Zwonk. Lawsk. h. při Krónpr. mosće

Jako hodowny dar
za přiwuznych
poručamy
nowe serbske spěwarske
Płaća: 3.50, 6.—, 6.50, 10.—, 10.50 hr.
Serbska kniharńja w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 4

Jejka su dróšše, —

tuž kupujće „Jajko“

potom kury derje njesu

Woschite poskićenje

jenož pjatk, sobotu a njedźelu

10 puntow cokora, netto . . . . jenož 2.70 hr.
10 puntow pšeńcneje muki, najlěpš. jenož 2.35 hr.

½ punta keksowych powěšeńkow jenož 0.35
½ punta keksowych powěšeńkow marmorowych jenož 0.48
½ punta keksowych powěšeńkow dekor. jenož 0.48
½ fondantowych rynkow jenož 0.35
½ fondantowych rynkow ze šokoladu jenož 0.38
4 tfl. dobromlóčne šokolady, jena 100 gr. jen. 1.60
3 tfl. dobromlóčn. šokolady, jena 100 gr. jen. 1.00
3 tfl. šokolady wšelakeje 0.88
3 tfl. dobromlóčneje krokant. šokolady jenož 0.88
Wulki wubjerk rumpodichow a darjeńskich pakćikow — Na konserwy 12% rabata

2 tyzy wobliowych sardinow jenož —.95

Swjedźeński kołač ½ punta wot —.50

Thams & Garfs
w Budyšinje na Hłownym torhošću 8
Telefon 3068

Elektrolux

za srěbanje procha nimale nowy je ⅓ niže kupneje płaćizny na předań. Bliže zhonić we wudaw. „Serbskich Nowin“

KURT JANNASCH

Kěžorska drogerija
w Budyšinje
Na Kěžorskej drózy 10 Telefon 2470

poruča po jara wulkim wubjerku
rjane darjeńske zawalki praweje Kölnskeje wody
Karton z 3 kusk. mydła wot —.50 hač do 4.50
darjeńske zawalki z mydłom a parfumom wot 0.90 hač do 10.— hr.
Módowe parfumy wot 0.50 hač do 25.— hr.
lawendelsku wodu, wlosowu wodu, zubne šćětki, lametu, swěčki na štom, dźeržaki za swěčki
Jako dar za kujeżny a žony
Heyec molowanske kašće za molowanje na tkaniny 1.75, 2.—, 3.60, 4.50, 7.50, a 16.— hr.

Wobkedźbujće!

Kupujće nětk w zymje pola mje po spodźiwnje tunich płaćiznach
jězdne kola
kaž też gumij a wšě potrěbne dźěle
Wulki wubjerk! Sprawne rukowanje!
Po přeču też na wotpłaćenje
Jan Schichnck w Budyšinje na Mužakowskej drózy 4
Wobhladajće sebi moje wustajeńske wokna na Hornjeńskej hasy 18
Tam je jenož dźěl mojeho wulkeho składa, tohodla předawa so we hłownym składze w Budyšinje na Mužakowskej drózy 4

Cigary, cigarety, rólowy tobak

hruby, krüllowy a drobny rěznany
poruča w staroznatej hódnosći
jako hodowne presenty
Hermann Gerlich
cigarowa a tobakowa fabrika
w Budyšinje na Sukelnskej hasy 7

Klóšterski čaj
Najwuběrniši čaj k čišćenju kreje, teź za pucheć a jérchenje. Připrawjeny po prastarych klóšterskich receptach w klóštrje Marijnej Hwězdźe. Dostać we wšěch haptyk. Płaćiz. 2,50 hr.

Sanki Smykawy

kupujeće, kaž je znate jara přihódnje pola firmy

Paul Walther

železowa wikowańnja
w Budyšinje na Kěžorskej drózy 4

Serbske gram. tačele

ma stajnje na składze

Jan Schieback

na Mužakowskej drózy 4

Diwan. płachty, skitaki sćěnow Wóskowy rub mtr. 95 pj. Nawobleč. z 2 hłow., linon 5.95 we wšěm wulki wubj. a jaratunjo

Kurt Erler **w Budyšinje** na Žitnych wikach 11

Znapřeća „Złoteje hwězdy"

Alpina ~ Časniki

su spušćomne à tunje

Předawarnja pola

F. A. Lenke w Budyšinje

na Hožic hasy 25 :: Telefon 3929

Najwjetši wobkhod w měsće

Praktiske hodowne daru!

Trikotowe košle, jaki a kholowy, wohnjane, polwolmjane a makowe, we wšěch wulkosćach a wosebitych wulkosćach. Spańske jaki, žiwotowe powjazy, štrykowane žonjace sukinje a šlypfry, židźane a wolma ze židu. Nohajcy wšěch druźin, walkowane nohajcy a piasćowe rukajcy. Strykowane lacy, też z rukawami. Pulovry, sportske jaki, sportske nohajcy, też z nohu

Wulki skład Bleylowych tworow

Rudolf Osswald

w Budyšinje Jenož na Serbskej hasy 3

Prošu, njezmylće wobkhod!

Darće meble

maja trajnu hódnosć

Otto Petschik

mebl. wikowańnja

we Wulkich Zdźarach

pola Wojerec

Podawam darmo hač do domu

Husace pónoje
Spěšnjopjećanki
Wohenkrute emajl. sudobja
Planowe pječ. formy

jara tunjo pola firmy

Paul Walther

železowa wikowańnja
w Budyšinje na Kěžorskej drózy 4

Sylna wysokosućelna

kruwa

je na předań

Kuježi dwór w Lipiču

pola Mínakała

na Žitnych wikach 24

poručuje swój wubjerny

paleny kofej

Wosebite měšenja k swjatym dnjam

Punt 2.80 male buny ale wubjernje dobre

3.00 čisty Mexiko
3.20 } jako dobre
3.60 } znate
4.00 } wosebite
4.40 } měšenja

Koždy w Budyšinje

a wokolinje rěči so wo mojim lětušim wulkim

hodownym předawanju

jenož w kupnym domje

MAX HERDE

w Budyšinje na Kamjentnej hasy

Pr'edy hač nakupujeće pruhujće moje **poskićenje**

Dom tunich płaćiznow

Šaty směšnje tunje

Hłowak, kopřiw. šity wot	0.95
Hłowak, pisany, šity, z knefl.	0.95
Hłowak, damast, šity, z knefl.	1.50
Wupjerk, snódnje posleščo z ruk. pjerionje.	12.95
Wupjerk, posleščo za 2 wos., pjerionjenř.	15.95
Łožowe nawoblečenje [illegible] tunjo	2.95
Łožowe nawob., smuhat, płat, šite poražak	4.95
Łožowe nawoblečenje, damast. wupłókane	6.95
Łožowe nawob., smuh. płat, za 2 wosob., šile	5.95
Linonowe łož. płachty wosebita dźělba	1.50
Štrowotne łožowe płachty z kromk. 2¼	2.75
Barchent łož. płachty, kul. wurězane, 2¼	3.75
Spanske přikrywy, běłe, wosebita dźělba	1.75
Kuchińske twjelki, wosob. dźělba wot	0.29
Twjelki „Gerstenkorn" wosob. dźělba wot	0.59
Twjelki, frotejowe, wosob. dźělba wot	0.45
Kupan rubiška 100/100 wosebita składnosć	1.95
Servjety, damastowe, wosebita dźělba	0.55
Taflowe přikrywy, damastowe 130/095	3.95
Komodowe přikrywy, přihódne poskićenje	1.50

Šaty

Žonjace košle, wosob. składnosć	0.95
Žonj. košle, na ramj. k zapin., wušiwane	1.25
Košla z kholow wušiw wosob składnosć	1.25
Žonjace prync. suknje składnosć wot	1.50
Žon ace nócne košle składnosć wot	1.95
Žonjace nócne košle barch. wušiwane	3.95
Mužace nócne košle składnosć wot	2.95
Mužace nócne košle barchent wot	4.95
Žonj. nócne jaki, barch. składnosć	1.95
Holcace nócne košle wušiwane wot	1.95
Kosle ze zasadkom składnosć wot	1.35
Zwjeršnje košle, běłe wosob. składn wot	2.95
Zwjeršnje košle, pis. wosob. składnosć	2.95
Pulovry za dźěći, składnostna dźělba	0.95
Dźěćace wobleki wosebje tunje wot	2.95
Holcace štykow. jaki, we wšěch wulk. wot	3.95
Klubowe jaki za dźěći, składnosć	2.50

Zonjace tkaniny so směšnje tunjo předawaja

Volle, směšnje tunjo, poražak wot	0.95
Płóčliwy somot, jenobarbny a mustr.	1.50
Japon-žida, wosebity poražak	1.95
Fulgarant-žida, eleg. mustry jenož	3.95
Dźěćace nohajcy, čista wolma, wulk. 1 wot	0.39
Mužace nohajcy, čista wolma wot	0.95
Žonjace nohajcy, Celta, wosebje tunjo	1.95
Šlé, najlepši gumij wot	0.95

praktiski dar

Hłowak, linon., šity wot	0.95
Hłowak, smuhaty płat z knefl.	1.25
Wupjerk, hłowak z rukowanjom prawy	2.95
Wupjerk, posleščo ze rukow. pjerionjenř.	12.95
Łožowe nawoblečenje [illegible] tunjo	2.95
Łožowe nawoblečenje pisane, čiste, tunjo	3.95
Łožowe nawoblečenje damast, šile, poražak	5.95
Łožowe nawoblečenje pis., za 2 wos., šite	4.95
Łožowe nawoblečenje za 2 wosob., šite	6.95
Kopřiw. łož. płachty woseb. dźělba	1.50
Barchent. łož. płachty běłe, 2¼	2.95
Spanske přikrywy składnosć	1.25
Pućowańske přikrywy dobry flawš	4.95
Damastowe twjelki woseb. dźělba wot	0.69
Damastowe twjelki połpłatowe	0.95
Frotejowe twjelki woseb. krute	0.95
Trěnja, jónkróćna składnosć	0.12
Damast. blid přikrywy woseb. tunjo	1.95
Blidowe přikrywy, brokat., składnosć	5.95
Přikrywy na chaise-longue jara tunjo	4.95

Trikotaze

Dźěćace šlypfry, podšite, jenož	0.59
dźěćace šlypfry, židź. podšite, jenož	0.95
dźěćace šlypfry, židź. wše wulkosće	0.95
Žonjace šlypfry podšite wot	0.95
Žonjace šlypfry židź., podšite	1.95
Zonjace šlypfry, židź. składnosć wot	0.95
Zonjace šlypfry, židź. charmeuse tunjo	1.95
Dźěc. prync. suknje, židź. we wšěch wulkosć.	1.50
Žonj. prync. suknje židź. podšite	2.95
Mužace spodnje kholowy normalne, składn.	1.25
Mužace spodnje kholowy podšite wot	1.95
Mužace barchent. košle pisane, składnosć	1.75
Mužace barchent. košle běłe, jara tunjo	2.50
Sweaerje za dźeći składnosć wot	1.95
Pulovry za dźeći, z wotorh. zamknjen., wot	3.95
Zonjace pulovry, wolmj. woseb. tunjo, wot	5.95
Eleg. jaki za žony, wolmj.	8.95
Płóčliwa žida wulki wubjerk, wot	0.59
Smuhate tkaniny za bluzy čémne a jasne wot	0.95
Popelina, 130 šěroko čista wolma	2.95
Rips, 130 šěroko čista wołma, jenož	2.95
Gabardine, 130 šěroko čorne jenož	3.50
Zonjace nohajcy, čista wolma, pis. a čorne	1.25
Žonjace nohajcy, płóčl. žida składnosć	0.75
Žonj. nohajcy, wolma ze židu	1.50
Cachenez we wulk. wubjerku wos. tunjo, wot	1.25

Štóž za 15.— hr. nakupuje dostanje 6 kuskow dobreh toiletoweho mydła

Njedźiwajcy tunich płaćiznow

Štóž za 30 hr. nakupuje dostanje kofejow. service 6 dźělbne

mojich płaćiznow

Štóž za 60.— hr. nakupuje dostanje kofejow. service 9 dźělbne

K hodam

Najlepši **kofej** ¼ punt. 60 pj. **a wotrězki jako přidawk**

4 tafle najlepšeje dobromlóčneje šokolady jenož 1 hr.

3 pt. słódkich złotych jabłuckow (Apfelsinen) jenož 85 pj.

Wuhorje - Wuhorje - Wuhorje

Hermann **Haeger**

na Dźiwadłowej hasy 6

Stejaki za hodowny štom

Pycha za hodowny štom

we wulkim wubjerku

jara tunjo pola firmy

Paul Walther

železowa wikowańnja
w Budyšinje na Kěžorskej drózy 4

Je so mi porádźiło wulku dźělbu

Astrachanskich
krimerskich
płyšowych
} **mantlow**

cyle tunjo kupić. Tute wot dźensa směšnje tunjo předawam

Astrachanske mantle hižom wot 29.— hr,

Paul Otte

w Budyšinje na Žitnej hasy 10

— Najwjetši skład žonjacych mantlow w měsće —

Spěšna wokřewjerńja

na Sukelnskej hasy

poručuje wšelako pokładźene cawły a pomazki, čopłe kołbaski, **fejowe plincy**, dobry kofej, čaj, kakao atd. Wšo jara tunjo

Fuchsbau / lišća jama

w Budyšinje

Připóznała dobra, tunja kuchnja / Najlepši kofej ze sławnje ekspres-mašiny w přihódnych kankach Dobry tykanc a pjećwa / Mózeće sebi też pjećwa — ke kofejej sobupřinjesć / Rěčimoj serbski! —

Oskar Dietrich a mandźelska

Pyšne žonjace toše

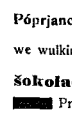

aktowe toše, kufry, šulske tornistry a druhe wěcy we wulkim wubjerku jara tunjo pola firmy

Gerhard Lodny

sedłarski mišter / na Seminařskej hasy 7.

Zakhód we wokhěži!

Kedźbu! Kedźbu!

Record^cc

tunje hodowne dny

Hobrski wubjerk **powěšeńkow na štom**

½ punta jenož 35, 40, 45, 48, 50 pj. atd.

Rumpodiči a figury na štom 5 št. hižo wot 20 pj. atd.

Plestrowanske kamjenje ½ punta jenož 25 pj.

Ruski khlěb . . . . ½ punta jenož 75 pj.

4 tfl. dobromlóč. šokol. jena 100 gr. jenož **95** pj.

3 tfl. dobromlóč. šokol. jena 100 gr. w hodownej zawalcy jenož **85** pj.

Póprjancy, najl. kajk. po woprawdźe tun. płaćiznach

Bonboniery a darjeńske wěcy

we wulkim wubjerku Tak tunjo kaž móžno

Nimo toho poručam moju tunju

šokoladu, konfekt a cokrowe wěcy

Prošu wobhladajće sebi moje wukłady

Record - cokrowe twory

mějićel: **Richard Weigert**

12 při Lawskej wěži 12

Při nakupowanju wot 1 hriwny dawam wotrězki

Kakao ½ pt. hižo wot 45 pj.

Klemm-kofej stajnje čerstwy

Zakhód we wokheži!

Wupjerki

ju tuńšche

80 cm šěrokje	m	2.30,	**2.10**
130 „ „	„	3.60,	**3.20**
140 „ „	„	3.90,	**3.45**
160 „ „	„	4.40,	**3.95**

Sa spódnje pohlešćija:
100 cm **2.50**, 115 cm **2.75**

Tuńšche hódnosće, taj tej šešlike wupjerki a hłotowki sta n. na ńtładje

Andr. Kasper

(mějićel: Al. Pilopp)

w Budyšchinje, Burglehn 11

Žimace mašiny
Khlěbkraj. mašiny
Žehladła
Khlěbniey
Nože a widlički
Kofejowe młyny

najtuńšo pola firmy

Paul Walther

železowa wikowańnja
w Budyšinje na Kěžorskej drózy 4

SERBSKE NOWINY

DŽENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaća měsačnje we wudawarni 1.20 hr., na pósće a pola dowérnika 1,91 hr., pod kříž. zwjazkom abo do wukraja 2.25 hr. abo 18 Kč. Wud. a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej dyrbjacy abonent „Serb. Nowin“ je pola Nürnbergskej Živenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přeciwo sćěhwkam čěłneho znjezbožeńca z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas živenja dospołnje běchy. Kóžde znjezbožeńce dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozwěsć, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožeńca dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnie připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumělenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 296 Budyšin — Sobotu, 20. decembra 1930 — Bautzen Lětnik 89

Pruske knježerstwo za revisi u Youngowcho plana.

Hdyž w pruskim sejmje pjatk prěni króć wo hospodarskim planje wuradźowachu, je finanzny minister **Höpker-Aschoff** na nadběh prawizy wo dopjelnjowacej politizy předowaze wotmołwił:

Dopjelnjowazu politiku smy pschezo jenož dźełali, dokelž hewak njebychmy wukwobodźenje Versheimskeje a wobnowjenje hospodarstwa ženje dospěli. Ssym (k prawizy) zyle i jena s wami, so žo nětčišcha reparazitka cześa njehodźi trajnje snjesć, a so je wona s dobreho dźěła s pschicinu zakońtnje kriły, kotrož zyły zwět rostschahuje. Dołho so njemóže wjazy cźakać s wobsamknjenjom, mechanizmej, w Youngowym planje pschedwidźenemu, dźełacź dać. We běhdźenzy wo snjezenje reparazijskeje cźeže bě Youngowy plan krocźel do předka. (S prawizy žo wola: Hdy chcesće revisiju zapodacź?) Njemóžu sapschimnyć, předy hač so němšti kanzler njeje rozhudźił. Tola teź je strony pschecźiwnikow Youngowcho plana njemóže žo samolwić, so hy so zyły knježeršstwowy reformski plan zaschinył. Ssmo hdy njebychmy trjebali žaneje reparazijskeje cześe njesć, by nascha powinosć a pschitžiwlichnosć była, naschemu ludej živenje i tym zmóžnić, so **bychmy finanzy wupravili.**

Dobra k němskoscźimskim wólbam.

Psched Dortmundskim kawnišćom žudom měsešce šchtwórtk praktiski lěkař dr. med. Kopp s Dortmunda-Kólna dla nuczenja a dla znjewužiwanja brónjow samolwićej. Dr. Kopp bě 12. septembra, dwaj dnjej psched němskoscźimskej wólbu, sarajerjej **Schröderej** s Liborišceje wožady w Dortmundže-Körnje list pósłał, w kotrymž žo na to hórschesche, so žo pschiprawjenja katolšceje zyrkwje k politiziym samyšłam sujewužiwaju.

Sdobom sarajta napominasche, so by so sa to postarał, so žo pschichodnje žanych wólbnych plakatow k zyrkwi njepschebija, a so žo ze wostrowm, kotrež tam žu, dale so by sadźewał, so žo wólbne lětaki psched zyrkwju rossćeleja. Wólbnu njedźelu dr. Kopp, kotrež je sam katolski a pschiwisował nazionalneje sozialistiskeje strony, i zyrkwinych durjow plakat wottorže a nětkotrych rosdawarjow lětakow wotehna. Hdyž sarał Schröder s zyrkwje stupi, jemu dr. Kopp **s revolwrom hrožo jemu kasasche, so by plakaty wotstronić dał.** Po podawku, kotremuž žo dalsko psches Dortmundske strony jara dźiwachu, dr. Kopp jenemu swědkej praji, so budźiše sarajta Schrödera zastrělił, jeli so wón njebudźiše po jeho woli cźinił. Duchowny je se rosharjacym podawkom duschownje a cźelnje cźežko cźerpił. Wobškorjeny žo psched žudom rowrjeca, so revolwer njeje nabity był. S policajskim pschepytanjom pak so to njeđodźesche dopokazacź. W žiwojej sakitanskej rěcźi dr. Kopp jara rossorjeny praji, so je we duchownym nusnym wobaranju był. Wón duchownych, zyrkej a stat winuje, so žu so toho wostajili, w pschekhwatanej Weimarskej wustawje wołioseje **pschecźiwo duchownemu wumoženju stacźanow wustajicź.**

Dr. Kopp a dla dokonjaneho nuczenja a pschesdźenja pschecźiwo brónjowemu sakonjej **k** 2000 hrivnam zjenježeno kłosćana abo k 100 dnjam sałwa a k sedrazu bróne sažudźichu. Statny rěcźnik bě město sakłuczenoho sałtwowego kłosćana tśoch měšazow 3000 hrivnow zjenježeno kłosćana namjetował. W podłožnju wuwida so praji, so je so wobsłorženy sa žwoje fanatiske pschestupowanje wotprował.

Kapitanleutnant z Můcke přeciwo nacionalnym sozialistam.

Prjedawšiscy nazionalno-sozialistiski sapósłanz w sakskim sejmje, kapitanleutnant zwonka słužby s Můcke, je schtwórtk w Berlinskim sportišcu palaza wo žiwojich „nasthonjenjach w nazionalnej sozialistiskej němskej dźełacźerskej stronje“ rěcźał. Můcka praji, so uětkole jeziščesko sastupuje, so je žylny najmóznischi jan. **Wón, Můcke, je nětkole sozialist a tohodla najwótrischi pschecźiwnik Hitlerskeje strony.** Knjes s Můcke potom jenotliwych wjednikow nazionalneje sozialistiskeje dźełacźerskeje strony do wótreho pruhowanja wsa. **Wo Hitleru** praji, so ma wo nim sacźišcheš, so stajnje tam a sem thabla, so žiwojich słuchjenjow njedźerži a so žo pschecźiwo wšitkym podwjednikam njemóže pschecźišchcźeć.

Na kónzu Můcka praji: **Mamy wschitzy jenož jenoho njepschecźela, kapital.**

K pukam, kotrychž bě so policija bojała, njeje doschło, hacźrunjež bě wjele nazionalnych sozialistow pschitomnych.

Landbund a nazionalny sozialismus.

Hlowny sarjadnik schlesyskeho landburda, nětkuschi major Höfler we Wrótšławje je w generalnej shromadźišnje Liegnitzskeho wokrjesneho landburda rjekł, so dyrbi žo landbund nazionalno-sozialistiskemu hibanju pschijamknyć.

Pjeć měsacow a dwě njedźeli tastwa za Gregora Strassera.

2. khłostanska komora pschi Barlinskim krajnym žudnistwje III. je pjatk nazionalno-sozialistiskeho němskosejmskeho sapósłanza **Gregora Strazera** dla pschihotowanja pruskeho ministerskeho pschedsydy Brauna, prjedawšcheho policajskeho prezidenta Zörgiebela, policajskeho namjetneho prezidenta dr. Weiza, spomoženskeho ministra Hirtsieferа a pruskeho zentrumskeho sapósłanza Klostа k tastwu na 5 měsazow a 2 njedźeli tastwa a k pjenjezownu khłostanju 600 hrivnow sažudźiła.

Zamknjenje předawarjow a korčmow 24. decembra.

Patorožizu žo kětka pschedawarske a korčmy w tym samym cźasu samknu kaž loni. Sjawne pschedawarnje žmědża potajkim patorožizu hacź do 5 hodźin, pschedawarnje, kotrež zyrobu, požiwadła abo kwětki pschedawaju, hacź do 6 hodź. sa wobkhad wotewrjene być. Kupzam, kotříž žu pschi samknjenju hischcze w klamach, žmě so pozkužicź.

Pscheměnjenje sakonja, kotrež je němski šejm 11. decembra 1930 wobsamknuł, hischcze lětja do maja njesmi, dokelž so njeje postajiło, so sakoń hnydom płacźi. Pódła toho němskostatna rada njeje sakonjej pschihłosowała.

W hosćencach a korčmach ma žo woženjenym a mlodoletnym žkužobnym wot 7 hodź. wjeczor žiwobudny cźah dacź.

Sakski prync Jan Jurij nahódnjacy proces dobył.

Sańdźeny schwórtk je žo proces wo nahódnjenje rosžudźił, kotrež bě **sakski prync Jan Jurij**, kralowy bratr, dla nahódnoscźenja renty sekundozenitury, to je potomnikow krala Jurja, **j** wunoscźom krala Augusta, sawjedł.

Se sćerćenjom **j** 25. junija 1924 bě so mjes pryncom *a kaźdym statnym dojednaću, so ma so renta lehnodogenitury* wot 1. januara 1924 létnje we wyšokosći 15 prozentow sumny 262 084 hrivnow w złotych hrivnach płacźicź. Sa cźaš wot 1. januara 1929 bě žedi prync wyšše žadanja dla noweho zrjadowanja renty wumělił. Tohodla wón na wjetsche nahódnoscźenje sa cźaš wot 1. januara 1929 złorjesche. W tymle prozeźu je Drježdźanski krajny žud jemu 50 proz. nahódnoscźenja pschirjekł. Hacźrunjež je pryni **j** tym hětrny wuspěch dospił, ko wón najskerje pschecźiwo wužudej powoka, so by žo jemu renta po možnosći pokuje nahódnoscźika.

Němsko-žólska napjatosć.

Němski minister zwonkownych naležnoscźow dr. Curtius je mutoru w jenej shromadźišnje němskeje ludoweje strony w Königsbergu w Rańschej Prušsej rěcźał. Praji, so je snantjo nětcźišcheho cźasa, so by knježerstwo pschezo bóle wot parlamenta dźeli. Wo Youngowym planje praji, so žu žo po jeho pschijeću poměry tak pschemenile, so žadyn **j** wězywuskojnych, kotříž žu na Youngowym planje dźěkali, njeje to w lěcźe 1929 do předka widźał. Wo praschenju wotbrónjenja wšelnjesche, so **je bjesstrachnosć Němsteje bóle wohrožena dyli bjesstrachnosć Franzowskeje.** Praji, so je w posledniich mězazach žwoju politiku se samerom k rauju stołił, a so jeho pucźowanje do Rańschej Prušskeje na to pokasuje, so **Němska Rańschu Prušu** teź w zwonkownej politizy njesmjerschesći.

Gdańske knježerstwo wšo polske zadanja wotpokazało.

Gdańske (Danzigske) knježerstwo je Gdańskemu komunikarej Zwjazka Ludow, hrabi Gravinje, notu pschepodało, w kotrejž so wschitke žadanja Polskeje wo runoprawnosći pólšich stacźanow **j** Gdańskimi stacźanami wotpokazuje.

Polazy běchu žadali, so bychu so w Gdańsku pólske schule, gymnasije a wotrjadne schule załožiłe a so pólšiy schulšy inspektorojo a pólske schulske komnišije postajiłe. Pólske schulske wobžwědčenja bychu so dyrbjałe w Gdańsku pschihótowacź a so Gdańskim wobžwědčenjam runja stajicź, dale by hóždy pólši měšćanzan žnjeł rtnje a pišmanje w pólšej rěcźi wobkhadźecź a Gdańske wyschnosće bychu dyrbjałe jemu w pólšej rěcźi wotmołwicź. Gdańske stacźanstwo **by** so Polakam jenož **j** pschihłosowanjom pólskeho knježerstwa spožcźicź mohło. Pólšti stacźan a kóžda pólska wyschnosć by dyrbjała prawo měcź, w Gdańsku telko leżownoscźow kupowacź, kaž bychu chcyli. Skónčnje Pólska žada, so bychu Polazy w Gdańskim kraju se wscheje wukrajanskeje kontrolle wuslwobodźeni byli.

Bjezdźełosć w Awstriskej a Českoslowakskej.

W prěnjej połojzy dezembra je liczba podpjerantnych dźěkonjemějerjow w Awstriskej wo nětkuždy 25 000 na 262 911 stupiła. Pódła toho je 40 000 njesłužerjow, kotříž podpjeru njedostawaju a tak so w sarodźenjach dźěła samolwili.

Liczba dźěkonjemějerjow w Czěskoslowakiskej je po wosjewjenju ministerstwa za spomoženje łónz nowembra 154 615 pornjo 122 379 w oktobru wuczinita. Liczba dźěkonjemějerjow je so wožebje **j** tym powjetschiła, so je so do Czech wjele tyšac dźełacźerjow wrócźiło, kotrymž je so w Němsku dźeło wupowědźało. W Czěskoslowakskej so sa podpjeranje dźěłojemějerjow sjawnje dary sběraju. We Warnsdorfje woni žanu wobjed dostawaju. Wón so kaž nětkuždy sa cźaš wójny w jědnych wójnišch kuchinjach wari.

Njerozjasnjene położenje w Spanskej.

Spjerzenja we wójnskim łódźistwu?

„Newyork Herald“ **j** Gibraltara powě, so je ho **mužstwo schpanskeho wójnskeho łódźistwa spjerzeło.** Wójnske łódźistwo je so wotpowědźało. Nětkotre **wójnske łódze** w Cadizu a Valencii su spjerzałe **j** złožkarjam pschescheše.

Bołharska pod italskim nadkněžerstwom.

S kajšich woprawdźitych pschicźinow dla je žuhosłowjanski zwonkowny minister Marinkowicź njedawno do Athena puczował, je dwje wón tele dny zamjelcźał, hdyž je nowinarjam wo žiwojim wopyće w Athenje rozprawił. *Sjawne wójnstwo je, so so w Bezpomdźe runje kaž we* Athenje pschecźiwo italskemu wobjimanju wobarajo, je kotrymž chze Mussolini Balkan italskemu wliwej podcźinyć. Bołharska je tutomu wliwej hižo podležała. Wona tu žanu rólu hraje kaž Albanska. Zuhosłowjanskemu knježerstwu lišło stejace Sagrjebše nowiny „Nowosti“, kotrež podawki a ludzi w Bołharskej **j** najwjetšim njedowěrjenjom wobledźuja, žu pschekłapjacu powěsć pschinjesłe, so je žo **tajny italsko-bołharski wojerski zwjazk wobsanknył.** „Nowosti“ chzeđa **j** wěstego žórka wobjezdź, so je nětcźišchi bołharski pólkarz w Romje, general Wulkow, psched nětkotrymi měšazami bołharski wójnski minister, ho niz jenož wo žeńtwu bołharskeho krala **j** italskej prynzeźnu Giovanni, ale teź wo tajnym italsko-bołharskim zwjazku prózowal. Nadpadło je, so je Wulkow, hdyž bě so **j** Romu do Sofije wrócźił, so je zwjazkowi politikarjo pschecźelemi sešchoł, kotříž chzyhu **j** pschihłosowanjom krala Borisa diktaturu po Mussolinowym pschikładze zawjesć. Sdobom je bołharske kněžerstwo w Romje dojednanje dozpjło, po kotrymž budźe **Italska bołharske zito wotewźěrać.**

Dale „Nowosti“ praja, so žebi bołharske oppozicijske strony njesamjelcźeja, so je Bołharska do zwjazka **j** Italiej, Madźarskej, Albanskej a Turkowskej stupiła, **j** kotrymž Němska sympathisuje. „Nowosti“ so na zdźělenku nowin bołharskich militaristow powołaja, w kotrejž so zjawnje praji, so Bołharska njedźiwajcy Neuillyskeho wójnskeho rěcźenja runje tak žylne wójsko kaž psched swětowej wójnu wudźerżuje. Woprawdźe w Bołharskej powschitkowna wojerska powinnosć w poknej mozy płacźi; pschetoł staw 101 sakładneho sakonja njeje žo njedźiwajcy naležneho napominanja interalliirowanje kontrolowacych kommišije spuhnyć. W lěcźe 1920 žu žo tak mjenowane **dźełacźe bataillony** wutworile, so bychu nuzne dźěła dokonjałe, njes tym so woprawdźe wo to dźěłe, w skradnej formje rekrutow we wojerskej słužbje wuwuczeć. Dwě

lěcże jo tym je wojeńśki słužbny dawk sawjedł. Jón ma kóždy bolharśki stacjan wot 21. lěta placźicź, kotryż njeje pola dybrowólniśkeho korpsa, pola žandarmerije abo namjetnje straże słužił. Bórzy po tym fu nóhdyšći swjatkarjo Bolharskej dowolili, wójerowu zmysłnosć wot 13.000 na 38.000 muži powjetšiśći, tola w statnych wudawkach bo summa za 45.000 muži wójerowje zmysłnosće njeje. Jenoż korma je jo pśemenjiła na to waschnje, so fu jo pśedawśe regimenty na jenotliwych bataillonow rospuśćiśe. Bolharśke wójśo je dźensa runje tak zmysłne kaž w lěcże 1914.

Ze Serbow

W Budyšćinje, 20. dezembra 1930.

— **Wo pjerje.** Wyschina wobkmitkuje nitko krjesbinu Europu a je nam wujasnjujuce a symu pśichinjeśka. Se wječora Europy pola kupy Jězanš leži wyschak symu nižina. Pod nim tuteje nižiny je śehłkuza trochu wróćo schła. Tola pokazuje pśeco hyšće na rjenu. Wječorna Europa mějejśe wječera hacź do 6 stopjelskow chowloth, tola rańśe Europa na symu. Pod tymle powjetšenjom njebodźi jo ś mórkoćom prajeć, kak so wjedro hale wulkowri. Naš wjedrawustojny mjeni, so śudźe symu a rjenje hacź do śrjedy, potom hacź do kónca tydźenja pak dešćeśe, pak śněh. — Jutśe, 4. nejdźeln Adventa, śtudźa błónćko 8.13 hodź. a tšowa so 3.45 hodź. Mjeśačk śtudźa dop. 9.49 hodź. a tšowa so pop. 4.42 hodź. — Wječera wjecoor w 7 hodź. barometer 751, hygrometer —4. thermometer —1. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 751, hygrometer —1, thermometer we nocy —1. Wuhladu na symnische wjedro.

— **Słota njedźela** liwa jutśje wobtkódnikam. Jim pśicheźenym rjanym wuhódkam k pośledniemu nawalej pśched hodownym swjedźenjom. Naśichi cźitarjam a cźitarkam pśichejemu spožonne nakupowanje.

— **Dźensniśke wili.** Butra placźeśe 90—95 pj. a jeja 15—16 pj., twaroh 25 pj., punt kaćkow 90 pj. a tuk 95—110 pj., žiwe tapouti 1,50—2 hr., kury 2 hacź 4 hr., młodźićki 1,60—2 hr., hołuše 70—90 pj. — Na śelenikowych wikach placźeśe punt cźelowjeneho łanu 8 pj., bźeho 5 pj., morcheje 10 pj., śmjerjot. kala 30 hacź 80 pj., zyśle 10 pj., trěna 80—100 pj., kotrabija 5—10 pj., śelerija 40 pj., worjechow 60—70 pj., jabłukow 15—45 pj., krowy 3 pj., zentnar 2.50 hr., litr łanoweho wotśija 1,60 hr.

— Bjarnat Krawc wu wot Cźeskeje Akademije wělomuzow a wumjetśiwa k pśezpołnemu (dopisowacemu) sobustawej pominjenowany dla swojich wurjadnych zasłužbow na pola narodnoje hudźby. K tutomu pógratulěrujemy jemu z wutrobny zbožo pśejemy.

— **Nowy cźišćnik na mjśidźanskim muzeju** Budyšćanam a cuzym hósćam wot wjeźerawšeho pjatka cźaś wótajnje. Je tam na jara pśichódnym mjeńcu. Wjeźor je cźišćnik wobhonźowany. Nadrobniśko wo tutym cźašopisu tuny hyšće w pśichodnych tydźenjach pisaś.

— **Budyšće hapthi** fu wjećerne dny hacź do 7 hodź. wjeźor wobkrućene, hdźejšći pak famtujene. Nózki słuže tu a tudźelu a śpośće dny wotśišćowjene na jenoź jena hapthka i mějaźmnu wotmjenjenjom. W dejembru je to Mjśišćanska hapthka na Klemmm-krowiśkach.

— **Wo sulźenju placźiznow** nam mjśišćanska rada pisaśi, so fu pśez tyšiny wšelakeje wichodneje potrjeby a zyroby so śiłno śulźile. Dalśe pódamy pódpjeru.

— **Rossóće śchkleźuy:** Sahóźenu nóz a to po połnocy bu wulka śchkleźa wulladneho wokna ludowoje knihaŕnje (Volkśnóchhandlung) na hłownym torhošću z śtomi kamjenjemi rosbita. Teź na tamnišćim wupowjeśćenišćim kaśćenju fu jemu śchkleźu rosbili. Dale fu šemsnu nóź wjśelite śchkleźy cźašopśismoweho kaśćeźika komunistiśkeje strony na Kotoliśkej hasy rosbili. Pośtajśte zbźeźenje fu śluźerjemi dotal wujśćha njeumjachu. Sobźenja, kiž k wuhlźdźenju śluźerjow dopomhaju, njech so pólizii, telefon 3301, pódadźa. Mjeźkźenje so pśichlubja.

— **Wobjeź.** Wječera popołnoju w 5 hodź. w wólnej bróžni śwobodneho kubleŕa Wiłckera w Bónjecach wobeź wudyri, kiž bróžeń dosłonje śniežł. W bróžni so jenoź śtoma khowasche. Wobśedźene ma śawdźene. We Budyšćinje wužnik Pitrowśteje wóźe 1/6 hodź. wobeź ś pśichelbiwanjom wośtwi. Nihóže hodźinu pódźišćo 21-lětny cźśkoślowakśki śtacjan na mješćanśku policiju pśichiśóže a wudowasche, so je bróžeń śe šamyślom zapalił, pśecźa ś wjeśelośću, so bźeše jemu nóžśkeho zapowźiśił. Kriminalna policija nitko dale pśechepytuje, hacź je wón hišćeze dalśe zapołožiwstwa skućił.

— **Połkroma je wudyrił** a so hamtśy śodźeliła mjes śchparatym śkotom kubleŕa Gustava Pieśmana we Kubłóśicach cźo. 24. Sawrjany wokrjeń fu Dejnje Kubśicy, wobkedźbowański wokrjeń so njepśećenći.

S **Rašowa.** Schtwórk pśichiśóže Schrachowśti ćekaŕ ś Budyšćina a śapina śwój auto tak śylnje, so so wón wośimny a wobwjerśiny a śchtomik wotlamowśći so do pśećkowa fimy. Wóz wośta sa elektriśti śchcźeŕ wisejo. Nikotśi muži pomhachu jón śaśo na dróhu fesźišćeśeć. — Na Rašowśkej horje pola Hentśkeje blidarinje so cźežśi śtiwótaty z wuhlom nakładowy auto Engertez firmy ś Korkwitza śuwaćk pocźa. Wjednik hinak njemóžeśe, hacź wóś so horje dele źeć dach. Zaśo pśechejara na kromu a padny po 3 metry wyśokim nawišu dele. Dyrótźachu wuhlo pśicheklaźe a ś drukim autom wotwjeśeź. Pśchi fusleśožanju nichtó do śchkody njepśechiźe.

S **Budeśca.** W **jhromadźisnje žerbśkeho towaŕstwa „Lubina"** śandźenu njedźelu 3. adventa knjes pśchedśyda **Hajna**, wróćo hladajo do śaidźeneho léta, wutrobnje na lube śemrěte šobustawy śpominaśche, k. Śswora **se Schomberka na zyrkw.** pśchedśteźićerja Schujstera ś Lejna. Tutón bě žo, ležkaśku pomoź pytajo, do Budyšćina podał a bu morwy domoj pśichwjeśeny. S hłubokim hnuśom a ś cźišćim modleśśim ljudhinjeńcźom žo na lubeju bratrow dopomnichmy. Pśchednośchć bě na próśwu pśchedśydny knjes faraŕ Zyj ś Hajniz lubje a pśecźeźelnje na žo wśak. Na jara śajimawe waśchnje wón nam wo śwojim ktuśchim kěnym pućowanju do Juhośłowjanśkeje powédasche. Sašłyśchawśći, so maju tam redaktorojo cźasopśiśow we wśtrych mjeśach darmotny wjośbu na żeleźniju a so je dźeł teź nemśkich śpitżowarjow tuteje dobroty kóžde léto dźelomny, žo knjes faraŕ ś pścherźelom lam poda. Kak kola tute nowe naśtate śłowjanśke kraje žo próżuja, so bychu śnajomnśtwo wo žebi do śwěta njeśle. Śpśichnik, kiž wjecźor w 6 hodź. w Habrachćiźach wotjědże, je wjecźor w 10 hodź. w Prašy, w rjanej śłotej Prašy, a na ranje hižo na južnych mjeśach Cźśkośłowakkeje, pśchejdźe Dunaj a hodrśke Alpy. Juhośłowjanśka je, śchtož nochźyt wěrźej, pak tak wulka kaž nemśki kraj, ma pak jenoź 12½ mil. wobndźerjow. W kraju bydła južni Serbja a Khorwatojo. Woni fu jedyn lud, maju jenu rěcź, fu pak tola po waschnju a śmyślenju khětro dźeleni. Woni fu w běhu léśtotkow měli wjchelake kuježtwa a po śnutskownym wjchelake wuwiźe. Serbja, kiž raśichi dźeł Juhośłowjanśkeje wobndźa, fu śchćesćijanśku wěru wjches Cyrilla ś Grechśke dostali, Khorwatojo pak ś Roma. Jich kultura je hóle kultura rośuma, pola Sserbow pak kultura wutroby. Khorwatojo běchu we swojim politiśkim a kulturnym žiwjenju hóle śwobódni, mějachu mérnišće cźasy, Sserbja pak ńe jachu wjśe w bitwach, wojezbje ś Turkami. Tuchi fu nětk hišćeze krjudźawarjo ludow, kaž armenišćich śchćesćijanow. Pśches tute śtajne wójny bu južny Sserb śwažliwy a throbły wojak, hu Pruśak Balkana. Wo nim žo rowźa, so žo hižo ś mjeczom narodźi. Južnośerbśka baba pak mi to žana powédaśka njeźe. To pak žnym wokrućicź htśichał, so, hdyž tam wuczeŕ mjes śwojimi dźećimi po śtuwje horśe a bele khodźi, ma la paśom wótry nóž a natykany ćélak, kaž by žo teź we śwojej wuczeŕni ś Turkami bicź měł. Khorwata bóle měr lubuje. Knjeźtwo w kraju maju Sserbja jako lud žnyleze wole a raśeneho rosśudźenja. — Ale nětk ś jara cźeśćejenym rěcźnikom nuts do kraja! Wohladamy wulke lěźy, thube wjeśki, pyśchne mésta, wyśoke hory, torhaze rěki, wohladamy rjanecho a noweho wjele a njepłaćźimy nicźo. Knjes redaktor je žobu. Wohladamy kuturizu, 3—4 metry wyśoku, wopytamy w mésće Sagreb wiśk a to rano mjes 4 a 5 hodźin. Tu je wścho dostacź. ryby, rjane kpody a schtož wutroba hewak požada. Kupujemy a njepłaćźimy nicźo. Knjes redaktor je žobu. Sašmipimy do

Ze Serbow

W Budyšćinje, 20. dezembra 1930.

— **Wo pjerje.** Wyschina wobkmitkuje nitko krjesbinu Europu a je nam wujasnjujuce a symu pśichinjeśka. Se wječora Europy pola kupy Jězanš leži wyschak symu nižina. Pod nim tuteje nižiny je śehłkuza trochu wróćo schła. Tola pokazuje pśeco hyšće na rjenu. Wječorna Europa mějejśe wječera hacź do 6 stopjelskow chowloth, tola rańśe Europa na symu. Pod tymle powjetšenjom njebodźi jo ś mórkoćom prajeć, kak so wjedro hale wulkowri. Naš wjedrawustojny mjeni, so śudźe symu a rjenje hacź do śrjedy, potom hacź do kónca tydźenja pak dešćeśe, pak śněh. — Jutśe, 4. nejdźeln Adventa, śtudźa błónćko 8.13 hodź. a tšowa so 3.45 hodź. Mjeśačk śtudźa dop. 9.49 hodź. a tšowa so pop. 4.42 hodź. — Wječera wjecoor w 7 hodź. barometer 751, hygrometer —4. thermometer —1. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 751, hygrometer —1, thermometer we nocy —1. Wuhladu na symnische wjedro.

— **Słota njedźela** liwa jutśje wobtkódnikam. Jim pśicheźenym rjanym wuhódkam k pośledniemu nawalej pśched hodownym swjedźenjom. Naśichi cźitarjam a cźitarkam pśichejemu spožonne nakupowanje.

— **Dźensniśke wili.** Butra placźeśe 90—95 pj. a jeja 15—16 pj., twaroh 25 pj., punt kaćkow 90 pj. a tuk 95—110 pj., žiwe tapouti 1,50—2 hr., kury 2 hacź 4 hr., młodźićki 1,60—2 hr., hołuše 70—90 pj. — Na śelenikowych wikach placźeśe punt cźelowjeneho łanu 8 pj., bźeho 5 pj., morcheje 10 pj., śmjerjot. kala 30 hacź 80 pj., zyśle 10 pj., trěna 80—100 pj., kotrabija 5—10 pj., śelerija 40 pj., worjechow 60—70 pj., jabłukow 15—45 pj., krowy 3 pj., zentnar 2.50 hr., litr łanoweho wotśija 1,60 hr.

— Bjarnat Krawc wu wot Cźeskeje Akademije wělomuzow a wumjetśiwa k pśezpołnemu (dopisowacemu) sobustawej pominjenowany dla swojich wurjadnych zasłužbow na pola narodnoje hudźby. K tutomu pógratulěrujemy jemu z wutrobny zbožo pśejemy.

— **Nowy cźišćnik na mjśidźanskim muzeju** Budyšćanam a cuzym hósćam wot wjeźerawšeho pjatka cźaś wótajnje. Je tam na jara pśichódnym mjeńcu. Wjeźor je cźišćnik wobhonźowany. Nadrobniśko wo tutym cźašopisu tuny hyšće w pśichodnych tydźenjach pisaś.

— **Budyšće hapthi** fu wjećerne dny hacź do 7 hodź. wjeźor wobkrućene, hdźejšći pak famtujene. Nózki słuže tu a tudźelu a śpośće dny wotśišćowjene na jenoź jena hapthka i mějaźmnu wotmjenjenjom. W dejembru je to Mjśišćanska hapthka na Klemmm-krowiśkach.

— **Wo sulźenju placźiznow** nam mjśišćanska rada pisaśi, so fu pśez tyšiny wšelakeje wichodneje potrjeby a zyroby so śiłno śulźile. Dalśe pódamy pódpjeru.

— **Rossóće śchkleźuy:** Sahóźenu nóz a to po połnocy bu wulka śchkleźa wulladneho wokna ludowoje knihaŕnje (Volkśnóchhandlung) na hłownym torhošću z śtomi kamjenjemi rosbita. Teź na tamnišćim wupowjeśćenišćim kaśćenju fu jemu śchkleźu rosbili. Dale fu šemsnu nóź wjśelite śchkleźy cźasopśiśowego kaśćeźika komunistiśkeje strony na Kotoliśkej hasy rosbili. Pośtajśte zbźeźenje fu śluźerjemi dotal wujśćha njeumjachu. Sobźenja, kiž k wuhlźdźenju śluźerjow dopomhaju, njech so pólizii, telefon 3301, pódadźa. Mjeźkźenje so pśichlubja.

— **Wobjeź.** Wječera popołnoju w 5 hodź. w wólnej bróžni śwobodneho kubleŕa Wiłckera w Bónjecach wobeź wudyri, kiž bróžeń dosłonje śniežł. W bróžni so jenoź śtoma khowasche. Wobśedźene ma śawdźene. We Budyšćinje wužnik Pitrowśteje wóźe 1/6 hodź. wobeź ś pśichelbiwanjom wośtwi. Nihóže hodźinu pódźišćo 21-lětny cźśkoślowakśki śtacjan na mješćanśku policiju pśichiśóže a wudowasche, so je bróžeń śe šamyślom zapalił, pśecźa ś wjeśelośću, so bźeše jemu nóžśkeho zapowźiśił. Kriminalna policija nitko dale pśechepytuje, hacź je wón hišćeze dalśe zapołožiwstwa skućił.

— **Połkroma je wudyrił** a so hamtśy śodźeliła mjes śchparatym śkotom kubleŕa Gustava Pieśmana we Kubłóśicach cźo. 24. Sawrjany wokrjeń fu Dejnje Kubśicy, wobkedźbowański wokrjeń so njepśećenći.

S **Rašowa.** Schtwórk pśichiśóže Schrachowśti ćekaŕ ś Budyšćina a śapina śwój auto tak śylnje, so so wón wośimny a wobwjerśiny a śchtomik wotlamowśći so do pśećkowa fimy. Wóz wośta sa elektriśti śchcźeŕ wisejo. Nikotśi muži pomhachu jón śaśo na dróhu fesźišćeśeć. — Na Rašowśkej horje pola Hentśkeje blidarinje so cźežśi śtiwótaty z wuhlom nakładowy auto Engertez firmy ś Korkwitza śuwaćk pocźa. Wjednik hinak njemóžeśe, hacź wóś so horje dele źeć dach. Zaśo pśechejara na kromu a padny po 3 metry wyśokim nawišu dele. Dyrótźachu wuhlo pśicheklaźe a ś drukim autom wotwjeśeź. Pśchi fusleśožanju nichtó do śchkody njepśechiźe.

S **Budeśca.** W **jhromadźisnje žerbśkeho towaŕstwa „Lubina"** śandźenu njedźelu 3. adventa knjes pśchedśyda **Hajna**, wróćo hladajo do śaidźeneho léta, wutrobnje na lube śemrěte šobustawy śpominaśche, k. Śswora **se Schomberka na zyrkw.** pśchedśteźićerja Schujstera ś Lejna. Tutón bě žo, ležkaśku pomoź pytajo, do Budyšćina podał a bu morwy domoj pśichwjeśeny. S hłubokim hnuśom a ś cźišćim modleśśim ljudhinjeńcźom žo na lubeju bratrow dopomnichmy. Pśchednośchć bě na próśwu pśchedśydny knjes faraŕ Zyj ś Hajniz lubje a pśecźeźelnje na žo wśak. Na jara śajimawe waśchnje wón nam wo śwojim ktuśchim kěnym pućowanju do Juhośłowjanśkeje powédasche. Sašłyśchawśći, so maju tam redaktorojo cźasopśiśow we wśtrych mjeśach darmotny wjośbu na żeleźniju a so je dźeł teź nemśkich śpitżowarjow tuteje dobroty kóžde léto dźelomny, žo knjes faraŕ ś pścherźelom lam poda. Kak kola tute nowe naśtate śłowjanśke kraje žo próżuja, so bychu śnajomnśtwo wo žebi do śwěta njeśle. Śpśichnik, kiž wjecźor w 6 hodź. w Habrachćiźach wotjědże, je wjecźor w 10 hodź. w Prašy, w rjanej śłotej Prašy, a na ranje hižo na južnych mjeśach Cźśkośłowakkeje, pśchejdźe Dunaj a hodrśke Alpy. Juhośłowjanśka je, śchtož nochźyt wěrźej, pak tak wulka kaž nemśki kraj, ma pak jenoź 12½ mil. wobndźerjow. W kraju bydła južni Serbja a Khorwatojo. Woni fu jedyn lud, maju jenu rěcź, fu pak tola po waschnju a śmyślenju khětro dźeleni. Woni fu w běhu léśtotkow měli wjchelake kuježtwa a po śnutskownym wjchelake wuwiźe. Sserbja, kiž raśichi dźeł Juhośłowjanśkeje wobndźa, fu śchćesćijanśku wěru wjches Cyrilla ś Grechśke dostali, Khorwatojo pak ś Roma. Jich kultura je hóle kultura rośuma, pola Sserbow pak kultura wutrobny. Khorwatojo běchu we swojim politiśkim a kulturnym žiwjenju hóle śwobódni, mějachu mérnišće cźasy, Sserbja pak ńe jachu wjśe w bitwach, wojezbje ś Turkami. Tuchi fu nětk hišćeze krjudźawarjo ludow, kaž armenišćich śchćesćijanow. Pśches tute śtajne wójny bu južny Sserb śwažliwy a throbły wojak, hu Pruśak Balkana. Wo nim žo rowźa, so žo hižo ś mjeczom narodźi. Južnośerbśka baba pak mi to žana powédaśka njeźe. To pak žnym wokrućicź htśichał, so, hdyž tam wuczeŕ mjes śwojimi dźećimi po śtuwje horśe a bele khodźi, ma la paśom wótry nóž a natykany ćélak, kaž by žo teź we śwojej wuczeŕni ś Turkami bicź měł. Khorwata bóle měr lubuje. Knjeźtwo w kraju maju Sserbja jako lud žnyleze wole a raśeneho rosśudźenja. — Ale nětk ś jara cźeśćejenym rěcźnikom nuts do kraja! Wohladamy wulke lěźy, thube wjeśki, pyśchne mésta, wyśoke hory, torhaze rěki, wohladamy rjanecho a noweho wjele a njepłaćźimy nicźo. Knjes redaktor je žobu. Wohladamy kuturizu, 3—4 metry wyśoku, wopytamy w mésće Sagreb wiśk a to rano mjes 4 a 5 hodźin. Tu je wścho dostacź. ryby, rjane kpody a schtož wutroba hewak požada. Kupujemy a njepłaćźimy nicźo. Knjes redaktor je žobu. Sašmipimy do

Hodownu wjećork serbskeho towaŕstwa
„Dožornobóh" w Sowrjećach.

Teź w žerbśkich towaŕstwach rośćeŕja so pśchez hóle waśchnje, so žebi adventšći abo hodownu wjećor wuhotuja. Je to teź žyle derje a stanje žo ś wośnym prawom. Nimo toho pśchinjeśe tajki wurjadny wjećor we wuśśichim kruhu towaŕstwowych šobustawowo nowy sajim a ś nim teź nowe žiwjenje do towaŕstwa.

Tak teź wječera w Ssowrjećach. Pilny pśchedśyda knjes Hajna a jeho śwórni pomognicy, mkodźeźcy a młode hołzy, běchu ś wulkej lubośću na wupyšćenju Palerjeja towaŕśtwnje śtwy dźakli a ju jara dostojnje wuhotowali. Nad dołhim błidom wiśaśchtaj adventšći

Hodownu wjećork serbskeho towaŕstwa
„Dožornobóh" w Sowrjećach.

Teź w žerbśkich towaŕstwach rośćeŕja so pśchez hóle waśchnje, so žebi adventšći abo hodownu wjećor wuhotuja. Je to teź žyle derje a stanje žo ś wośnym prawom. Nimo toho pśchinjeśe tajki wurjadny wjećor we wuśśichim kruhu towaŕśtwowych šobustawowo nowy sajim a ś nim teź nowe žiwjenje do towaŕstwa.

Tak teź wječera w Ssowrjećach. Pilny pśchedśyda knjes Hajna a jeho śwórni pomognicy, mkodźeźcy a młode hołzy, běchu ś wulkej lubośću na wupyšćenju Palerjeja towaŕśtwnje śtwy dźakli a ju jara dostojnje wuhotowali. Nad dołhim błidom wiśaśchtaj adventšći

Jan Klecanda:

Womjelkowu dobry napad.

Se śpśiwow: Njekotre małych romanow.

(Śkóncźenje.)

Dwaj muźej njeješchtaj ja hajnikom do jśtwy bjesmózne cźeło a położiśchtaj je na łožo. Womjelkowa wot hajnika śatrachena, wośtaji so płakanja a saśwećeśi lampku.

„Khětrije, khětrije! Njeje wjele khwile! Wěźeśe śchto maśe cźinicź!" kaśaśe hajnik a wobaj hajniśkaj rospinaśchtaj Womjelźu kabat, trejeśchtaj jemu ruzy, wutrobnu, śpanje se žnejhom. —

„Kaž lodowa žwěza! Maćźi, to maćze wobradźenje", projeśche jedyn ź njeju, śpohladnywśchi na žonu.

Womjelkowa ś dźećźinni śtojachu tu kaž bjes ducha a wuwalachu wuśtrózane wocźi na nanka.

„Cźinicze a mjelcźeśe! Hišćeze njeje śłi!" śawola saśo hajnik. „Pśchi śamej wžy je śchcźežku miknuł a je na hłownu dele padł do śłomy a źuchich hałośow. Wěźeśe, tam la knjeźej bróžnju? Njedy mojeho pža było, by tam leżo wośtał!" wujaśni hajnik žonje, kotraž wśchak jeho njeźhśchesche.

„A wón dychа!" śawolaśchtaj wobaj hajniśkaj śbobom.

„Wiśoku, trośchku palenza! Macźe-li žadyn?"

Sa wokomik na to wotewrił Womjelka wocźi a se śchkleźcźanymaj woczomaj roshladowaśche śo wokoło žebje. Sahłada so a śpójna žonu, kiž śu na kolena śwoje pśchi kozu.

„Womjelka! Pśchindź k žebi!" śawola hajnik na njeho.

„Wěśo, knjes hajnikо!" wotmokwi žtkabje. „Katrźinka, žonka — žym to doma?"

„Cźłowjecze — wy pak maćze žbožo", žantorjeśche hajnik. „To bychcźe pśchi žaurom śwoje pśeśe drobo zapłacźiś!"

Womjelka njemějeśche mozy, so by so śakitał. Njemoz jeśo śnowa saja.

„Nó śchto! Nětko je to hižo derje a my móženy hicź. Wón wśchak saśo k žebi pśchindże! A pjenjeźy, pohladajcze — hacź je ma!"

Womjelkowa machny ź ruku. „Ach najebacź pjenjeźy — jenoź hdyž je tu muź!" Ale tola pśchemaśa kapźu a njenamaka wěźo niczeho nimo rubiśchka, śale a trompjety.

„Nó, budź to Bohu porućeno — —"

„Sbožo w njeśbožu! Hdyž macze śnajmjeńśeścha muźa! — Wśchak žym to dopředka wědźaś —"

W tutom wokomiku wotewri Womjelka wocźi.

„Ludźiczka — tole njeśbožo! Po pśatnacźe śchćežnakach žym moh měrź sa śchtomiki!"

„A nimaśch niczo", porokowaśche žona widźo muža pśchi rośumje, pontyśći, so bychu teź pjenjeźy dobre byle.

Womjelka hrabny ź ruku sa wutrobno a wutorhny śpody bórniźy rubiśchka. „Tu maśch — něśchto dwaźeśkow śchćežnakow."

S tśchepotazymaj rukomaj roswjasa žona śchankco. Wocźi žo ji pśchestupowaśchiej, hdyž twidźeśche kopizu pjenjes —

„Muźo, — dźećźi, to je wulke žbožo!"

„Wśchako žym cźi to prajiť", pśchećźwědźenje rźekny Womjelka, śdźahajo žo na łožu.

„Nětko leźcze a njebihajeźe žo, bóniź njejśeśe zyle rostak. Pózźelu wam trośchku polivki", rźekny hajnik. „A wy, dźećźi, pomhajcze nanej śe śchkórni!"

„A teź rybu žym cźi žobu pśchinjeśk — ale ta je

Jan Klecanda:

Womjelkowu dobry napad.

Se śpśiwow: Njekotre małych romanow.

(Śkóncźenje.)

Dwaj muźej njeješchtaj ja hajnikom do jśtwy bjesmózne cźeło a położiśchtaj je na łožo. Womjelkowa wot hajnika śatrachena, wośtaji so płakanja a saśwećeśi lampku.

„Khětrije, khětrije! Njeje wjele khwile! Wěźeśe śchto maśe cźinicź!" kaśaśe hajnik a wobaj hajniśkaj rospinaśchtaj Womjelźu kabat, trejeśchtaj jemu ruzy, wutrobno, śpanje se žnejhom. —

„Kaž lodowa žwěza! Maćźi, to maćze wobradźenje", projeśche jedyn ź njeju, śpohladnywśchi na žonu.

Womjelkowa ś dźećźinni śtojachu tu kaž bjes ducha a wuwalachu wuśtrózane wocźi na nanka.

„Cźinicze a mjelcźeśe! Hišćeze njeje śłi!" śawola saśo hajnik. „Pśchi śamej wžy je śchcźežku miknuł a je na hłownu dele padł do śłomy a źuchich hałośow. Wěźeśe, tam la knjeźej bróžnju? Njedy mojeho pža było, by tam leżo wośtał!" wujaśni hajnik žonje, kotraž wśchak jeho njeźhśchesche.

„A wón dychа!" śawolaśchtaj wobaj hajniśkaj śbobom.

„Wiśoku, trośchku palenza! Macźe-li žadyn?"

Sa wokomik na to wotewri Womjelka wocźi a se śchkleźcźanymaj woczomaj roshladowaśche śo wokoło žebje. Sahłada so a śpójna žonu, kiž śu na kolena śwoje pśchi kozu.

„Womjelka! Pśchindź k žebi!" śawola hajnik na njeho.

„Wěśo, knjes hajnikо!" wotmokwi žtkabje. „Katrźinka, žonka — žym to doma?"

„Cźłowjecze — wy pak maćze žbožo", žantorjeśche hajnik. „To bychcźe pśchi žaurom śwoje pśeśe drobo zapłacźiś!"

Womjelka njemějeśche mozy, so by so śakitał. Njemoz jeśo śnowa saja.

„Nó śchto! Nětko je to hižo derje a my móženy hicź. Wón wśchak saśo k žebi pśchindże! A pjenjeźy, pohladajcze — hacź je ma!"

Womjelkowa machny ź ruku. „Ach najebacź pjenjeźy — jenoź hdyž je tu muź!" Ale tola pśchemaśa kapźu a njenamaka wěźo niczeho nimo rubiśchka, śale a trompjety.

„Nó, budź to Bohu porućeno — —"

„Sbožo w njeśbožu! Hdyž macze śnajmjeńśeścha muźa! — Wśchak žym to dopředka wědźaś —"

W tutom wokomiku wotewri Womjelka wocźi.

„Ludźiczka — tole njeśbožo! Po pśatnacźe śchćežnakach žym moh měrź sa śchtomiki!"

„A nimaśch niczo", porokowaśche žona widźo muža pśchi rośumje, pontyśći, so bychu teź pjenjeźy dobre byle.

Womjelka hrabny ź ruku sa wutrobno a wutorhny śpody bórniźy rubiśchka. „Tu maśch — něśchto dwaźeśkow śchćežnakow."

S tśchepotazymaj rukomaj roswjasa žona śchankco. Wocźi žo ji pśchestupowaśchiej, hdyž twidźeśche kopizu pjenjes —

„Muźo, — dźećźi, to je wulke žbožo!"

„Wśchako žym cźi to prajiť", pśchećźwědźenje rźekny Womjelka, śdźahajo žo na łožu.

„Nětko leźcze a njebihajeźe žo, bóniź njejśeśe zyle rostak. Pózźelu wam trośchku polivki", rźekny hajnik. „A wy, dźećźi, pomhajcze nanej śe śchkórni!"

„A teź rybu žym cźi žobu pśchinjeśk — ale ta je

dobrych hoścźenzow, śpimy w mjeśkich kožach damy śebi ja błidom śkódźicź a — njepłaćźimy nicźo. Knjes redaktor je žobu. S wěźym wobźarowanjom widźimy, so je teź tu ja żelejom, wuhlom a druhim ryje a in-ćistrija bóle a bóle žo śahnéźći, kiž tola śwjeśicha teź śtrowy lud po cźaśu po cźele a duśchi kaju. Hdźej ma kóždy śwój kruch pola, kiž śwójbu źiwi a kiž je śwojimi wobdźeła, tam je lud najśtrowiśchi. Sarajewo ma napohlad turkowśkeho mésta. Tu bydli kóžchto Muhamedaniśch. Mésto Mośtar je wobdate wot wyśokich nahich horow. Zony nojcha cźeźe na hłowje a khodźa tohodła śtajnje runje. W Dalmatiiśkej bydli jedyn ź najrjeńśich ludow jemje. Kaž tu tu hory wyśoke hacź do 2—3000 metrow, tak je tu teź wobydleśtwo, muśiźy kaž žónśke, śylne, wulke a rjane. Wjele wobrazow je wócźko widźało, ale najrjeńśi napohlad pośliczi tola Jadranśke morjo se śwojimi 54 wulkimi a na 500 mjeńśiśchimi, płodnymi kupami, se śwojim jasnym njebjom a połaśchim śtónzom a mécźnje módrej, kraśnej wodu. O śemja, kak žy ty rjana! — S radośćeju wśchitky pśchipoźłucharjo pśchihłoźowachu, jako knjes pśchedśyda rěcźnikej najwutrobniśchi dźak wupraji. Dokeź ma ju pśchinjośchi ka Domowinu placźiśi, je žyle nujne, so to teź pośledńje pśchinjośchi na tuto lětо wotedaja. Pśched 20 lětami je „Lubin" łaloženy a 20 lět dołho je k. pśchedśyda cźeźe ja towaŕśtwo njeśł. Wón proźu, ź by žo jemu pśchedśydśtwo wotewśako. Towaŕśtwo jemu dźak a dowěru wupraji a proźu, so by khorhoj dale njeśł, śchtož žo stanje.

Z **Radworja.** Hody so bliźa. Rumpodich ma polnej rucy dźěła, zo by wśitkich spokojił a njemóże dodźěłać, tuž da dobre słowo naśim Sokołam, zo bychu jemu tola kusk pomhali. A woni běchu zwólniwi. Jenoż pak z tym wumeńenjom, zo śmědźa sebi sami wolić śto. A poskajće. Wujednachu so, zo cheedźa 2. dźeń hodow wuhotować rjany hodowny a sokolski swjedźeń za wśech Serbow Radworja a wokoliny. Dachu so do dźěła, zwuńuja jedyn přemo druhcho a kóždy budźe so pócźować, swoje najlěpše poskićź. Zahraja rjane nowe hodowne dźiwadło „Hody w serbskej holi". Tuž lubi Serbja, mytujće jim jich prócu z bohatym wopytom. Młodźi a stari chcemy so hromadźe zawjeselić. Popołdnju ¼4 hodź. je swjedźeńska zhromadźizna z rjanym přednoškom a poswjećenjom našcjo jednóćineje khorhoje. Na nju přeprošujemy wośebjo naše knježny a sobustawy Radwośkich serbskich towaŕstwow.

S **Kotej.** Mješćańkubleŕ Lorenz wotmě tutoru hoitwu na śwojim rewěrje. Pornjo łoiśchemu ćłej mjeśeśe hoitwa dobry wunoschk. Wóśom ćłejom śesatźła 53 łajazow a nékotre łažanty. S hoitwinśkim kralom bu k. Gießner ź Walowow, kiž 15 łajazow potśěli.

Z **Pančic.** Tudomnu agenturu Drježdźańskeje wikowańskeje banki je knjeź póstowy agent Mikławš Kokla w Pančicach, telefon 346, přewza.

Z **Kulowa.** Klóštr Marijneje Hwězdy je tudomnym bjezdźełowym 60 Bożodźěśowych śtomikow dał mo wbtedał. — Wobźarujomne njezbožo pośrjeli tudomneho nimale 87 lět stareho kantora na wotp. Hondrjcha Radickeho. Stary wučeŕ běše ze swojej lóspo za swojich powołańskich kolegow we Wojerecach wopytał. Ducy domoj so wón při nowym sněžy na Kmjenskej drózy wobsuny a tak njezbožownje padźe, zo sebi prawu nohu złama.

Hodownu wječork serbskeho towaŕstwa
„Dožornobóh" w Sowrjećach.

Teź w žerbśkich towaŕstwach rośćeŕja so pśchez hóle waśchnje, so žebi adventšći abo hodownu wjećor wuhotuja. Je to teź žyle derje a stanje žo ś wośnym prawom. Nimo toho pśchinjeśe tajki wurjadny wjećor we wuśśichim kruhu towaŕśtwowych šobustawowo nowy sajim a ś nim teź nowe žiwjenje do towaŕstwa.

Tak teź wječera w Ssowrjećach. Pilny pśchedśyda knjes Hajna a jeho śwórni pomognicy, mkodźeźcy a młode hołzy, běchu ś wulkej lubośću na wupyšćenju Palerjeja towaŕśtwnje śtwy dźakli a ju jara dostojnje wuhotowali. Nad dołhim błidom wiśaśchtaj adventšći

Womjelka žo bórhy śhraba a žo žyle śaśo wulśkowi — ani sa lékarśtwo pjenjes njewnida — a tak śhwaśche jemu žyłych dźewjeźeźdźeśaćz śchćežnakow, woprawdźite bohatśtwo sa jeho khudušchku domjaznosć. —

Bě to śchwarna pomoz, kiž na žyłu śymu wuźohnowa ź jeho khěźi wśchu mušu a njedośtaŕ, ale bohużel, so njeběchu tele pjenjeźy je žbožom sa Womjelku. — Khudak bě žebi do hłowy śtajił, so budźeśche žebi mohł dwaźeśi krócź telko śaśtuźicź, hdy by žebi płaćźitnu dźeŕzał, a tale myślicźka śajedojcźowaśche jemu žiwjenje.

Sa léto na to, hdyž njebě w Lhoŕe hižo hajnika a Womjelka dyrbješche žebi śchtomiki kupicź a śpcheda je we Prašy hubjenje, śtoro bźeš cźśiteho wunoschka, śtupi jemu tole njeśbožo do hłowy, kaž so wróćiwśchi žo domoj, wobwěźny ho na žamžnem mésće, hdźej bě jeho pśched létom hajnik w žnéhu naśchok.

A tak běśche pśeni poźmětk žboža khudźinzy hłoiou samucźił a žo sa njeho ź njeśbožom śtak . . .

Někotśi ludźo narodźa žo jenoź tohodła, so bychu khudźi wostali — — —

— Kónz. —

Kajke maju być „Serbske Nowiny“!

VI.

Bydlu bohužel zwonka serbskeho kraja a Serbske Nowiny su mi posoł z domizny. Sym zamjerzany, hdyž raz wuwostanu . . .

Štož wobsah nastupa, bych dźakowny był, hdyž wězły tydźeń znajmjenša jónkróć (snano sobotu) so rozhlad wo podeńdźenjach w swěce podawa. Mjenujcy wo zwonkownej a znutřkownej politiey pola nas a we wukraju. To někotremužkuli čitarjej, kiž ma hewak malo khwile k čitanju, rozsud połoža. Wo važnych podeńdźenjach znutřkowneje abo zwonkowneje politiki ma so čitarjej wězo rozprawować přez krótke, jasne, jadriwe nastawki.

Wotdźělenje „Ze Serbow“ nječo so bóle a bóle twarić a z tej powěsće z Delnjeje Łužicy maju so njesć. My tola hromadźe słušamy. Ale přeł bych, zo so wjesnym mjenam Delnjeje Łužicy, kiž su a njeznamje, też němske mjena přidawaju.

Do wotdźělenja „Ze Serbow“ pak po mojim zdaću słušeja powěsće wo sakskoj loterji, dokelž so we sku hraje a Lipsk njeje w serbskim kraju. Mohło nowe wotdźělenje wotewrić, w kotrymž bychu so powěsće wo pruskej loterji přinjesle.

Ze so też powěsće „Ze Sakskeje a dalšich krajow“ přinjesu, mam za wažne. W našim času tón abo tamny też přećelstwo zwonka serbskeho ja, tak budźa jim tajke powěsće zajimawe.

Snadź mohło so też załožić nowe wotdźělenje: „Ze rkwinskeho, šulskeho a gmejnskeho wjenja“. Njeboju so, zo bychu z tym nabožne spisy kaž „Pombaj Bóh“ a „Katolski Posoł“ škodało . . . Při tej składnosći też přeće wupraju, zo hu knjeza fararja tola zaso w cyrkwinskich powěsćach swójbnu podawki, wosebje smjertne pady wozwili. Serbske Nowiny dadźa też swójbne powěsće přinoseja, ale zwjetša jenož tajke, kiž su z druhich nowin wzate. Wjele swójbnych podawkow so pak seyla w nowinach wot swójbnych njewozjewja. . . .

Přilopk so mi lubi a ma wostać. Też kućik wo sporće měł so tu a tam powjetšić dźiwajo na našu młodźinu. Čežka wěc je, nješto we romanach pisać. Měnjenja jara różne dźeja. Ja bych był za woboje, za starc a nowočasne, ale tajke, w kotrychž so póćiwy, nabožny, strowy duch jewi, nic mordarstwa, padušstwa, łamanje *mandželstwa* podobne wěcy.

Wažne też stajnje budźe, wo serbskich pra-šenjach a přećowanjach pisać a to na pozbudźace a zahorjace wašnje, zo so kóždemu čitarjej do wutroby zaryje lubosć k serbskej narodnosći . . .

Zo nowočasnej nowinje też njesmědźa pobrachować powučace nastawki wo přirodze, technicy a druhich zajimawych wěcach, powědańcka wo pućowanjach, ze žiwjenja, drnhich ludow, to drje je wěste.

Přiloha „Serbski Hospodar“ je rjana a rozwučowaca. Ja ju jara rady čitam. Za kóždeho bura je wona wuzey ważna.

Přiloha „Serbski Student“ je mil uba. Hač je tuta přiloha pak też přeco za lud zrozumliwa, je mi dwělomne. Mi so zda, zo je jeje rěč, znajmjenša druhdy, khětro čežka. To je hjez dźiwa. Dary a wašnja su wšelake, individualnosć ma swoje wosebitosće a to je zaso jara derje.

Za powšitkowne zawjedźenje *ławanskich* pismikow nětko hišće njejsym . . . Ja so boju, zo by liča woteběrawšer khětro spadła, wosebje w pruskej Łužicy, hdyž li so powšitkownje ławanske pismiki nałožowale.

Snano hy so tež hodźało prašenje nałoć, hač njemchla so *njedźelska přiloha* (beletristiskeho wobsaha) wudawać. Njedźelu maju skerje khwile čitanja. Na bliske stejacym schadźuju je selenymi hałoši nałuane. Wošrany na sčežnych běchu wobtykane jelenej pychu domjacego lěsa. Njepobrachowachu też najwušnišiche, Božoskičkowu ichtom hordźejuce so je wjej cłowniwelenej łukmi a symbolatnymi hwězdkami. Kóžde pschitomnych mjesche psched sobu stejo hnězdźu. Wjelo wyseho blida nahladna liča hobustawow „Bodenowoha“ a nětkóžki hojego hušodnych towaršstwo.

Wschesnyda swjatočnjeje wotewri. Saklinczachu hornje spěwy. S polnym hłosom shromadźizna spiwa, na klawcije pschewodźesche dirigent, knjes wučeř Schiza z Rachowa, kiž běsche je swojej knjenju mandželskej pschitomny. Krajan z města pórčeł k shromadźenym wo wjesnosći adventskeho časa a hobowanje swjatočnja. Tři dalschi rěčnicy so krótka słowa jimachu, pjes nich też nan pschednjowan, knjes Hajan z Sylóńka, kiž je pschedsyda Budestrěčanskeho „Serbina“.

Pschi zbožnik kčežu a pschednjch pomnjachach konjc rjana biesada a jabawa. Hodowne a druhe serbske spiwy pschego znowa załłuščachu a wjesele hodźinki pominychu so pschernjce za lóžezbo wobdźiwnika. Wschitcy so je tak prawje spodobała a swjedźenk wšelce hižo dołho w jich wutrobach žiwy wostanje. — K zajenju lubych starožiwych pohoršejowan wam może nětkajcy trajan fałłić, so je cłoh hischce z cłohom pospił a derje domoj pschischoł. Dźakuje so hischce nas za wutrobne pschijcze a pohoršenje. Zylemu lubemu towaršstwu hischce jnnu nutrnje pschejo strowe a wjesele swjate dny.

P siowa służba k nedźam w Budyšinje.

21. dezembra: Poštužne wokna budźeja wotewrjene jako njedźelu, tola je sčežkowaz. podleschenjom: 11 hacź 12 hodźin so tež listy wudawaju, dale so wot 11 hacź 12 hodźin a wot 15 hacź 18 hodźin tež pakety pschijimuja a wudawaja. Jónkróć so pakety wunoschuja.

24. dezembra: Poštužne wokna sa listy a pjenjezy so hižo w 16 hodź., paketowe poštužowanje we 18 hodź. jamknje. Tjecze wunoschowanje ½16 hodźin wupadnje.

25. dezembra: Poštužne wokna budźeja wotewrjene kaž a wudawaja. Jónkróć so pakety wunoschuja.

26. dezembra: Poštužne wokna budźeja wotewrjene jako njedźelu. Poszylki so njewunoschuja, jenož thwatne poszylki.

Pósłowy hamt 3 psched Schuleršimi wrotami wostanje 21., 25. a 26. dezembra sawrjeny.

Z Łužicy.

* S **Mulkeje Hartawy.** Wobžarujomne žmjercne njesboža, kiž k pschedhladniwosći napomina, so tu pjatk dopoldnja sta. 30lětna mandželska šahrodnika Tokoneczneho běsche w rostlinarni najzterje terpjenjowe žuwaki rjadowacj dźiwła a pschi tym njeběsche pytła strašchne wuhlowe oxydowe pluny. Mandželski, kiž běsche f dopoldnischim czahom f Drježdźan pschijěł, namaka ju bjes wědomja ležo a donjese ju do bydlenja. Sanitelnizy so bohužel podarmo prózowachu, zonu k žiwjenju wróćicz. Sawołany lékař może je jenož žmjercz swješcicz.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Landsberga.** (Pischeczel jako paduch.) Samkat Prodehl wobthadźesche wot schesteje lět pischeczelšiju w domje pjekarskeho mišchtra Grüninga, tak so toho wobstojnosće zyle derje znajesche. Léta dołho bu nětko G. wo wulke sumy pjenjez wobkradnjeny a jeho wobkhod widźomnje wróćo dźesche. Najebacj horliwych sledźenjow policije so njeporadźi, sluczeju wuslědźicz. Hakle w letuschim lěcze možachu f kedźbnosću žurjosći khrobteho paducha pschi phantom sluzu w Grüningowem wobydlenju saklapicz. Pjekarski mischtr je njemało dźiwasche, jako w paduchu, kiž bě bydlenje znajnje f palkuczom wotewrił, swojeho pschecejele Prodehle nadeidże. Tón bě žebi f pokradnjenymi pjenjesami niż jenož krajne wuhotowanje nakupił, ale też hischće wjetschi pjenjes na njemo swojeje dźowki na naturowanuše knjigi zapłaczał dał. Tudyschi sud sakudźi jeho f schćicej mežazom jastwa.

* S **Bedkuhima** (Potsdam). Hamtski a gmejnski pschedstojnicej Schrader a Ihejer Hellwolf f Cranmera pola Wutk-schija f schtyrjoch wónduajo rjany pjenjes w Pruskojužnoněmskej rjadowanjowej loterji dobyłoj, dołej běschtaj pschi wulkim losu wobdźelenaj. S dźakownosću napschecko wojnjej darikhtaj wjetschu summu f wobnowjenju swojeje wjejnjeje zyrkwje.

* **Se Zwérina.** (Warnowanje sa bjesdźelnych.) Tudyschi kaufmann jesdźesche bé w czasu, hdyž mjesesche dźeło, sebi podpjern. Za bjesdźelnych wo schohownadze 121 hr. 28 pf. płaczicz dał. Po khórźbje dźesetneho sahka pi dla dokonjanego wobschudźenja f 150 hr. porjadkowneho khłostanja sahudźeny.

Přilopk.

* **Celluloidowe kornarje w kachlach.** Wobydlerje domu na Drakitzkej drózy 147 so witzoru dopoldnja wulzy nafrózachu. Krótko do 11 hodź. sázra nadobo hyłny hromot, kiž zyłu khěžu jatschake. Podrunjeny wubědnych jara wosthorjeni do wołjeje, dokelž sebi myślachu, so je so wulke njeboże f rosbuchnjenjom stało. Sbodom sawołachu wobnjowni woboru, kiž tedy dwě mjeńschinu posdźischo pschischdże. W jenom f bydlenjow běsche sluzowna hromadu starych kornarjow je celluloida, kiž běchu tu se słytkom je pschedawschich klamow wobydleńskeje wobsedźerki swotałe, do wulkich kachlow czisłe. W bliščichim wokomiku běchu wulke kachle rostecżałe, pschi czimż hu wuhotowanje jitwy f dźela wobschkodźene, ale nichtó njebu sranjeny.

* **„Sobrišc“ žwinjo.** S Liuda we Schweinitzskim wokrjesu po powě: Swinjo 720 puntow cżeżke je sawěsce nješto žadne. Tohodla ma też ratař Harzmann, kiž mješche nětko tole Mitschinjanske korunne žwinjo nětkaje 1½ lěta stare sarkazcz, wulke wjeżeło. Swinje, kiž wažachu wot 500 hacź 600 puntow, je tutón ratař hižo wjazy króć rjecz mohł, ale nihdy hischće tajkeho hebra.

* **Nadpad na žonjku.** Młoda žona je wšju Janowiz pola Rólanow bu f wopołdnjowu hatbowcju pschedźenja. Hdyž dźesche f lěża domoj, hdyž bě drjewo sběrała, sarkcza na nju młody cłowjek, kiž je tež dale posłiczi, ji ruczny wós cżżinczej ponhacz. Wón pschedłożi žonje nepojęcziwe namjety, kiž pak wona wotpokaja. Na to wón žonju sbrahny a cżżinu ju do pschérowa. Potom tykny wobžarujonnej satykaz do huby, a hdyž ho wona dale wobarasche, wohrožowasche ju f pistolu. Dokelž w tutom cżażu, bě to wokolo 17 hodźinach, makołuby schtó po tutom puczu khodźi, mózesche njedočzink žonu wunozowacz. Skučzek, kiž wjedźesche koło pschi sebi, mózesche po cżmě cżekwjcz. Na podłoschi wopiłżanja wožoby poradźi ho policiji, za skučzerjom sledźicz.

* **Mlynkowy žwn ho w sornu sadużył.** Jednaczelétny žwn mlynka Wáše w Straschnidze hrafskaske jej njedźiwajo na sakasanje f druhim hólzom na sornowej łubi wowrjesnego mlyna. Pschi tom pschihódże do hłybokych sornowych hromadow a f nimi do wuhóżnjene dźery. Hromadu wowsża jeho pohrjebachu, a wón sadużył ho pod sornom, hačrunjeż ho wohnjowa wobora wo njeho wrózowasche.

Najnowiše z cyłeho swěta.

* **Němski president f Hindenburg je němskich offizierow, kotříž su w Sjednocznjenych statach pschi wubčhowanju konjow hrohotne myta dobyli, w audienzu pschijał a jich f cżestnej sportiskej plaketu wusnamjenił.**

* **(Blisty w badenskim žejmje.) K herjekańskim wustupam a nazhnjenjcam je pjatk w badenskim žejmje doschło, hdyž so wo nazionalnym sozialistiskim praschenju jednasche. W nim so wobzežowachu, so by minister Toswenczenja sadźewał, so je so sdźěhanje nowotwara Heidelbergskeje niverstity zhromadnje wosmjezyło. Pschi žiwy ministra Remmela su pjecza politiskeho wałchnja łyże. Hdyž knjeżeństwowy sastupjeł na napraschenje wotmołwi, so je wobzežowanje bjes podłoże, nazionalni sozialistojo do jeho rěcze wołachu. Pschi sledźowazej debatze nazionalni sozialistoj wokolnjachu, hacź je knjeżeństwowy sastupjeze wotnosnej rěczał. Wo tym wulka hora nałta. Nazionalny sozialist Kraft so f zentrumskim zapoćinanjom Henrikom wutrěznje tutomu plistu wołoji. Tón Kraftej hnydom f plistu kwitowesche. Druhi sapohłanjn jeju dźiłnch, a president łónczinje pohedźenje wotstorzi.**

* **Lětadło sa wobkedźbowanje wjedra w Königsbergu** je so pjatk rano blisko Tharaua swrócziło. Lětadłowy wjednik Schwabe a wobkedźbowar wjedra dr. Steiner staj so ratałoj.

* **(Wichor w Algeriskej.)** Schiwórk je so na Algeriskim, w południnej Afrizy, po mežazy dalnej łuczoze słiwk rospuschczil, kotrejž so f mnjnym wichorom p'chewodźesche. Nimo mery wulka łyżoda je so nazinila. W Algeriskim pschistawje žamzym so wona na 5 milijonow frankow wobliczja. Pschi brjosy su żotny a wichor pschě łupalnischcza wotwjedźe.

Młoda syma wysokosnešena

kruwa je na predań w Nowych Porčicach č. 76

Tunja kołbasa!!

punt 60 pj. a najlepši čerstwy

łój k p'ečenju

Schneider

na Kamjentnej hasy (w hascy)

Jeżdne kołá wobruče a sławkí potrěby za kołá

tunjo pola Bratrow Thomas-ec w Budyšinje na Kamjentnej h. 18

Wuhorje (Aal's)

njewšědnjo dobre

pola firmy

Hermann Klemm nasl.

na Kamjentnej hasy 27

Copł. ložowe plachty 2.50 hr.

Saty, ložowe přikrywy wšo jara tunjo

Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11

Radio

Wše nowočasne radiowe připrawy a wótřerčaki swětow. firmow **Telefunken, Siemens, Mende, Lorenz**

Rěčadła a tačele

a wše

hudźbne nastroje

w najwětšim wubjerku

Hudźbny dom Hermann Jeremias

w Budyšinje na Kěžorskej drózy 9

Wuwjedźenje wšěch wuporjedźenjow

Dospołne wupředawanje

dla spuščenja wobkhoda

na wše woblekowe tkaniny a zbytki

30% hač do **50%** rabata

Najrjeńše wolmjane a židźane tkaniny

Wot njedźele 21. decembra za poł płaczinu

Dom woblekowych tkaninow

H. & H. Winkler prjedy Weltengel

Při Mjasowych jětkach 1

Kóžki kóždeje družiny

kupuje stajnje

Hermann Erdenberger

w Budyšinje na Zwonkownej Lawskej hasy 54

Předawanje drjewow firmy Knoll und Fehrmann w Drježdźanach

Arak
Rum
Cognak
Likéry

w najwětšim wubjerku w dróbnym a w blošach

Woptanki darmo

poručuje

Hermann Klemm nasl.

na Kamjentnej dróy 27

Wše družiny

worjechow
złote jabluka
mandariny
winowe kiće
ananas
figl
datle

poručuje

Hermann Klemm nasl.

na Kamjentnej hasy 27

Naumannec

šijace mašiny

su tohodla pola mje tak tunje, dokelž mam najmjenje wudawkow. Přeswědčće so, prjedy hač někdźe druhde kupicze.

Gen. zast. G. Marschner w Budyšinje

na Nowosolskej dróży 36 Telefon 3186

Wučiwanje, začahowanje atd. darmo wučimy

Hodowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

wotměje so pónđźelu 29. decembra popołdnju 1/2 3 hođ. w žurli Serbskeho domu w Budyšinje.

Dnjowy porjad:

1. Radźine wsy města Budyšina — k. wučer Krawc.
2. Hodowne nałožki a přiwěrki Słowjanow, k. kand. fil. Henčl.

Wo bohaty wopyt sobustawow a hosći prosy

Předsydstwo Maćicy Serbskeje.

TWORYKUPNE TOWARSTWO

W BUDYŠINJE Z. D. Z WOBM. RUK.

Póndźelu tuni dźeń rybow

Krewčerstwy „Schellfisch" bjez hłowy punt jenož 24 pj.

Dresdner Handelsbank

akcijowe towarstwo

wotnóška w Budyšinje

na Dźiwadłowej hasy 8, rózk Šulskeje hasy (Žitne wiki)

Telefon 2941, 2942

Wotdźělenje za zawěsćenje :: :: Pućowanski büro

Wjednistwo našeje

přijimarnje w Pančicach

(Klóšter Marijna hwězda)

smy kujezej póstowemu agentej

Mikławšej Kokli w Pančicach

Telefon čo. 346

přepodali a firmu Paul Glausch hižo wot tuteho dźěła wuswobodźili.

Prosymy, zo by so tute, w zajimje našich **wobkhodnych přećelow w Pančicach a wokolinje** zarjadowana přihódna naprawa też w přichodze prawje žiwje wuživała.

Zadanjamy **nalutowanki jara přihódnje** a wobstaramy wšó bankowske dźěła nanajspěšnišo.

Dresdner Handelsbank

akcijowe towarstwo

wotnóška w Budyšinje

Do Budyšina přišedši zetkarjemy so stajnje

w Lehmannec kofejowni

na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118

ff konditorske twory / najlěpše napoje

kofejowe pjećwa / jědźny lód

štomowe tykancy / sokoladu

Woseb.: Torty a štomowe tykancy

z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar

Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja

We přećelnych rumnosćach kofejownje wšědnje popołdnju a wječor koncert

---

Fotografowy Meister

alterer w Budyšinje na Rejorsk. dr. 15

hoźow niedźelu wotewrene

Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a niewjesćinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

Też Wy

dyrbiće we

wosedł. wobkhodźe nohajcow

kupić. Tam dostanjeće po ludowych jenotnych płaćiznach

0.50 Mužace nohajcy — **1.—** Židźanoflor. a makowe nohajcy — **1.50** Najl. płóčl. žida čista wołma

2.— Lembergska a Celta žida flor ze židu, platěr — **2.50** Wołma ze židu, čista wołma a wjele druheho

Mužace a dźěćace nohajcy w płaćiznje hač do 2.— hr.

Jenož na Hłownym torhošću 9

(na Bohatej hasy)

Fotowe projekciowe powětšeńske domi. kinowe } aparaty

a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž też wotčahi wěcy wustojnje a najspěšnišo.

Elektrolux

za srěbanje procha nimale nowy je 1/3 niže kupneje płaćizny na předań. Bliže zhońće we wudaw. „Serbskich Nowin"

Lassen Sie sich eine Erika schenken! - Sie verdient ihr Geld für Sie. Mit der Erika geschriebene Briefe sind schon durch ihren äußeren Eindruck eine Empfehlung, und der erste Eindruck ist meistens entscheidend! Erika schreiben heißt erfolgreich sein! Sie besitzt alle Vorzüge einer Büromaschine und kostet doch nur etwa die Hälfte. Schon bei geringer Anzahlung können Sie die Erika sich selbst oder einem lieben Menschen, dem Sie von Herzen Erfolg wünschen, auf den Weihnachtstisch stellen!

Generalvertretung für Ostsachsen:

Bürobedarfshaus

Herm. Kulisch

Bautzen, Goschwitzstraße 38 / Fernruf 3541

Ručne dźěła

Wołma — Tapiserija — Wušiwanja

Dostanu stajnje nowosće!

Wosebity wobkhod

Günther w Budyšinje na Žitnej hasy 9

---

2 młodej wysokosuć. čehn.

kruwje

2 dójnej kruwje a 2 prózdnikaj

su na předań abo k wumjenjenju w Njeswačidle čislo 63

Gardinowe zbytki

Vitraže, rolleaux, canki we tunich klamach

IDA ERLER w Budyšinje rózk Zwonk. Lawsk. h. 10

Jedyn z nas

wšědny sportski cylindrowy abo twjerdy klobuk abo čapka dyrbjale na hodownym blidźe ležeć.

Kožuchowy dom Artur Flegel nasl.

w Budyšinje na Kóžorskej drózy 6

poruča swoje wudźělki.

— Rěčimy serbski —

BUDŹEĆE so dziwać

kak čisće

RADIO-PŘIPRAWA wot RADIO-WIKOWARNIE

NEDO dźěła

NEDO	je wot němskeho radiotechniskeho zwjazka wuznamjeny.
NEDO	wobarnuje Was před wujebanjom
NEDO	podawa wupruhowane dobre připrawy zamóžnitych fabrik.
NEDO	podawa na wotpłaćowanje

Moji spokojeni woteběrarjo su moje najlěpše poručenje

w Budyšinje — na Znutřkownej Lawskej hasy 7

Tel. 2092 — Wobkedźbujće moje wukładne wokno

Nimam wot 24. decembra hač do 14. januara rěčnych hodźin

Gertrud Hobrakec

naturska hojefka

tež za skót. Wšě hojenje z jasnowidźenjom a zaprajowanjom. Hewak rěčne hodźiny štwórtk, sobotu a njedźelu. Wopyty a nuzne pady tež zwonka rěčnych hodźin.

W Budyšinje na Małej Předarskej hasy 1

Hermann Schubert

Moltkowa drogerija

na Moltkowej dr. 4 — **w Budyšinje** — Telefon 3746

poruča we wulkim wubjerku přenjojtne darjeńske pakćiki, kaž

mydło, wohnjadła, Kölnsku wodu, zubne šćěće, česaki, włosowe šćěće, hodowne sweńki, lametu, dźerżaki za sweńki, Likěry a punšowe essency

k samozhotowjenju

Příloha k čisłu 796

SERBSKE NOWINY

Sobotu 20. decembra 1930

Pod Božodźěsćowy štom!

Darujće serbske knihi!

(Pokračowanje.)

Rjany a dostojny hodowny dar budźe też Čišinskeho rjany epos „Nawoženja“ z wobrazami. A lubowarjam klasiskich literarnych khłóšćenkow doporučimy serbski přełožk Homeroweju Odysejea a Iljady wot Mateja Urbana (2 hr.). Też basnje nasćeho Pawoła Krjećmarja: „Raj myslow a sonow“ so hodźa pod Božodźěsćowy štom. Přećeljo swojoraznecje poesije zmjeja wokrjewjenje nad basnjemi Jana Lajnerta „Wyskow sapy“.

W serbskim domje ma a zmjeje stajne městno nabožna kniha. Tu je mało nowych wěcow. Njeje njetrěbne, hdy by darował k hodam serbsku biblinju. Přede wšěm pokažu na klasiski přełožk Noweho Zakonja wot Łuščanskeho a Hórnika, spisany wo wubjernej, bjezporočnej serbšćinje. Hodźi so też do evangelskeho domu. Krasny dar k hodam bywa „Khodźenje za Khrystusom“ wot Domaša Kempenskeho. Mamy tu dwaj wudawkaj. Doporučimy wosebje Libšowy přełožk (3 hr.). Stóž hišće nima nowe spěwarske, położ je jemu pod Božodźěsćowy štom. Nabožnje literatury w Serbach je tak wjele, zo tu wšitke knihi naspomnić njemóžemy. Zadajće sej tohodla w serbskej kniharni wosebity zapis.

Někotryžkuli ma za to, zo nimamy serbskich powědańčkow. Tomu wšak tak njeje. Tež w prozy namaka kóždy zwjetša to, štož pyta. Jiraskowe sputace powědańčko „Filosofiska historija“ (1,50 hr.) nas wjedźe do časow narodneho hibanja w Čechach před 100 lětami. Mamy też překrasne powědańčko ze serbskich stawiznow, z časow wojowanja mjez Němcami a Serbami. Je to kniha: „Serbscy rjekowje“ wot Lorenca-Zaleskeho. Knihu dyrbi měć kóždy serbski narodowc. Hodźi so też jako dar za młodźinu (1,50 hr.). Jenak zajimawje spisane su „Serbske wobrazki“ Adolfa Černeho. Wulki přećel našeho luda rysuje tu podawki ze swojich pućowanjow po Serbach. Kniha so nimo měry derje čita. Jara krasne powědańčko z časa tfičyćělětneje wójny je Wingerjowy „Hronow“. Z njeje też dóstawaš dohlad do kulturnych stawiznow serbskeho luda w 17. lětstotku. Kniha so hodźi też za młodźinu a płaći jenož 30 pj. Klasiska wěc je też „Hana“ wot pólskeho spisaćela Sienkiewicza, přełožena wot B. Cyža (50 pj.) Wosebje za evang. swójby so hodźa powědańčka Kristiny Royowcje, z kotrychž je tu cyły rjad na předań. Też powědańčka Jana Radyserba njech so darja. Je jich cyła kopica. Marja Kubašec je napisała jimawe powědańčko Wusady“ (50 pj.). Za dźěći so rjenje hodźa powědańčka „Bručki“ (75 pj.). Wosebje też doporučimy Nawkowu zběrku: „Baje, bajki a basničkí“. Je to zběrka rjanych serbskich ludowych bajkow (30 pj.) Přećelam přirody darujće rjanu Šěcowu knihu „Čłowjek w přirodźe“ (1 hr.). Njeje na žane wašnje wostudła ani sucha. To same płaći wo jeho zběrcy: „Na dalokich pućach“. Też M. Bjeńrichowe žortne powědańčka su jara zajimawe, je jich bohužel hišće jara mało wudanych. Měrćin Nowak je přełožił „Ruske byliny“. Su to ruske narodne rjekospěwy. Hodźa so za dar młodym, kaž też starym. Dokelž su rjenje z wobrazami wuhotowane, płaća 3 hr. M. Krjećmar je přełožił powědańčcy I. Nowakoweje „Nafarje“ a „Hałžki“, kiž so też hodźitej pod Božodźěsćowy štom. Z tym wšak hišće dołha rjada serbskich powědańčkow dowučerpana njeje. Zadajće sej zapisk!

Też žiwjenjopisy našich wulkich prócowarjow hodźa so jako dar pod štom. Móžeja być mnohim z přikładom.

Serbski lud je spěwawy lud. To też mamy w serbskej kniharni wjele dźěłow wo spěwje a hudźbje. Krasny dar je na př. „33 serbskich narodnych spěwow Bjarnata Krawca (2,50 hr.). Wosebje też doporučamy jeho zběrku serbskich rejow. Tuta móže wotstronić bjezdźaknosć, kiž přeco hišće knježi napřeco serbskim narodnym rejam. Wulka krasna kniha płaći jenož 3 hr. Serbskich spěwanych zběrkow je cyła kopica. Njechamy tu na wšitkich spomnić.

Za dźěći hodźi so jako hodowny dar Nawkowa fibla „Na wsy — za wsu“ z wobrazami Měrćina Nowaka (1 hr.). K tomu přińdźetej hišće čitancy „Kwětki“ a „Zahroda“. Krasny hodowny dar za dźěći je też wobrazowa kniha Měrć. Nowaka „Dźěćatka hladajće“ z hrónčkami Michała Nawki. Wulka kniha z pisanymi wobrazami płaći jenož 1,80 hr.

Dźiwadła drje so mjenje hodźa jako hodowny dar. Z nich snadź jako tajki jeničcy so hodźa klasiske wěcy, kaž „Swobodny njewjesta“ wot Nowaka, „Na Hrodźišću“ Čišinskeho, Kubašec „Khodojta“, snadź też hišće „Dubičanski kowař“ wot J. Wjele a „Zchudy knježy wjeńa“ wot Marijany Domaškoje.

Drohotne dary na hodowne blido bychu byle Mukowy wulki słownik Delnjoserbskeje rěče (abo znajmjeńša jeho třeći dźěl „Swójbne a wjesne mjena“), Wjacławkowa serbska bibliografija a drjeworězy k „Ruskim bylinam“ wot Měrćina Nowaka, kiž su wušle we wosebitej mapje.

Delnjoserbskich knihow je też khětro wjele. Wosebje tu doporučamy basnje Mato Kósyka a M. Witkoje.

Za Sokołow so hodźi hižo naspomnjena Pátowa kniha: „Słowjanstwo a Sokolstwo“, dale „Sokolski spěwnik“ a „Serbski ćělozwučowanski system“ (Překnuš).

Jako hodowny dar so hodźa też starše lětniki serbskich časopisow kaž „Łužicy“, „Sokolskich Listow“, „Raja“, „Časopisa Maćicy Serbsk.“ atd. Po możnosći wězo zwjazane. Hišće nješto! Myslu, zo mohł někotremužkuli připrawić přesłapjenje a wokrjewjenje, hdyž za njeho za stwórjełto abo dale skazaš a zaplaćiš někajki serbski časopis („Łužicu“ abo „Sokolske Listy“) a předewšem „Serbske Nowiny“, hdźež je hišće njećitaju. A njezabudźće też naše protyki „Předźenak“, „Krajan“ a „Pratyju“.

Wězo mamy też w Serbach wjele němskich a słowjanskich knihow wo Serbach, kiž za nich zajim zbudźeja. Też tute dóstawaš w serbskej kniharni w Budyšinje.

Potajkim, łamaš-li sej hłowu, što darić, daruj knihi, serbske knihi. Připrawiš z tym wulke wjesele, činiš zdobom dobry skutk za narodnosć, hdyž podpjeruješ serbske pismowstwo a z tym serbsku kulturu.

Daruj serbske knihi!

Wšitko, wšitko so hižo wjeseli!

(Wobras je wjacy.)

Knježa žiwnosće abo knježnički dźiwoli daloko wonka w šwérce, w Budyšinskim, Drježdźanach, Lipcu, Prahy a Bóh wě hdźe hišće dale, wědźa, so tu skoro hodźinka je, hdźež móža domoj dojeć. Wězo, wězo — we wulkim měsće je zyle rjenje, hač kražnje. Žane pschirunanje to ś nětajkej janjeńenej wjesću. A tola, ras wob lěto — a to k hodam — njemóža docakać, so tu dny tu a móža so po jeleńnizy domoj puschćeć. So móža ś cjacha wukupić, we dokónjenym měsće abo stajiti swój jeńeny liječik wotedaś a pěchi hicj abo ś autom dale dojeć. W duchu hižo so widźa, kak so wězy du a k ródnemu statkej abo bydleńu khwataja. Wiceńaś Karo budźe sawěsće haru cerić, hdyž pschi płocže nimo pójdu. A potom hakle doma! Sadźo ras na łachlowej tawzy šmječ wotpocžinuś! Nas do pastyrnje psches wokno kukajucy, schto Měschcherjez wowka cźini. Nanej dźatnje ruzy sawdaś a macjerj do šwérnerju wócžahowacy

„Kjestorz a njeporjom jenoš žo ty a njezejn na pieć, šiwari Božedźěcžo, „te por dnjow budźejch hischcze wutracz a dyrbiśch šwojeho muža stajicz!“

Haj wschak, cžini a ma žo po tym. Ale wo wschěch, kotřiž žo na Božu nóz wjeselą, je wón jedyn ſ prěnich. A to ſ dobrym prawom.

Zhromadźizna serbskeho towarstwa „Luzica“ w Hornjej Hórcy.

Njedźelu 14. hodownika 1930 wotmě „Luzica“ swoju zhromadźizmu. Knjes pschedsydźa Fur wotewri ju w 7 hodź. ſe spěwom „Ja Sslowjan žym a Sslowjan budu“ a powita pschitomnych najwutrobnischo. Wobžaruje pak žkaby wozyt. Dujowy porjad je bohaty. Protokol žo njepschečita, dokelž je ſapisowar sadjewany dla kwasa w jeho domje. Potom jedna žo wo naschim ſumſkim ſwjedźenju, kiž ma ſobom ſkupinowym ſwjedźeń być. Tu žo někto žiwa rosnutowa wuwije. Runjez też dla hubjenych cžasow a bjedźakoſcze nochcemy telko ſwjedźenjow ſwjeczicz, dha pak chcemy tola 101ětne wobſtace „Luzicy“ hódnje woſwjeczicz. Skónczníje žo dojednamy a postajimy ſkupinowy ſwjedźeń na 11. wulkeho rózka 1931 w Nowackej hoſcencu w Hornjej Hórzy ſ tej nadźiju, ſo žo też ſkupinowe towarſtwa prawje bohacze wobdźěla. Dale rozprawja knjes Rječ wo hłownej zhromadźizmje Domowiny. Tu žo pichi rossmołwje też naſchich Hórcanſkich ſchulſkich pomérow podótřinjeny. Nastanje khórzo wótra a ſylne debata. Pschedźěža nam ſdźeli, ſo wot Towarſtwa Pomozy ſa ſtudowacych Sserbow niczo pschiwóſtane dostał njeje, ſchtož powſchitkowne ſpodźiwanje zbudźi. Dale žo na wobnowjenje Sejferjoweho pomnika pokaznje. Knjes hudźbny direktor Bjarnat Krawz žo k pschedpołożowanju polticza. Domowinſki knihownik je postajeny a ma też naſchu knihownju kontrolowacz. Pokładnik nanjetuje, ſo ma žo pokładnja do hłowneje zhromadźizny 26. wulkeho rózka pruhowacz. Jako běžny pruhowarjow pokładnje wolili a wſchelake drobnoſtki wotbyli, pschedźěža dosć žiwu zhromadźiznu ſkónczi ſe spěwom „Hdźe ſtatok mój“.

Po zhromadźiznje wuleczachny ſjez na małe ſaſtaniczko, na kotrež nékotři wjeſe hišcze dołho ſpominaju. -e-

Z Gretsko-Turkowa.

S Budyšez. W pošlednim pohlednju gmejnſkich ſaſtupjerjow pschedležesche namjet, kiž žebi powyſchene ſaſtaranje ſpomožerſkich bjedźakowych žadasche. Knjes měſchczanoſta Mietſchel roſtoji k tomu, kak by žo pschijecze namjeta finanzielnje ſa gmejnu wujtkukowało. Nětkle je w Budyšezach 39 ſpomožerſkich bjedźakowych a jich liczba dże žo hischcze powjetichi. Měſaczníje žo jim něhdže 1300 hr. podpjery wuzkazi. Pschi powyſchenju ſaſtaranja bychu mudawki něhdže 1900 hr. měſaczníje wunczinile. Jenohłóſnje žo pschija namjet, ſo měſchczanoſta pósčele protestowarſke pišmo na pschiſtejne inſtancy, we kotrymž ma žo žadacz, ſo by nėnſki ſtat powyſchenje podpjery ſpomožerſkich bjedźakowych njeſł. Pršuſchi namjet pak žo ſ 5 hłoſami pschecžiwo 2 hłoſomaj wotpokaſa. Gmejnſky ſaſtupjerjo pschijachu jenohłóſnje měſtny ſakoń wo ſaſtupowanju a ſarjadowanju žeroweje pokładnje. Dale žo wobſankmy, ſo ma žo Hajnicžanſke žórło projektowacz. Kóſtowſki projekt pak budźe pschedrohi, tuž dreje ſpadnje.

Drježdźanski list.

Syma je žo tola ſkónczuje też do Drježdźan namakała. Sčrjedu prěnje žnehowe mjetele w powětrje hrajachu, njes tym, ſo bě Luzica hižo dawno běła. Kak derje, ſo ma deſchczowy, mhłohołty cžaſ tola nětk kónz! Sportarjo dawno na ſnėh cžakaja. Kóždu ſobotu je dwórniſchcžo pſchepjelnjene ſ ludźimi, kotřiž po jaſtwje w cžiſtowych jiwach won khwataja do Rudnych hór, do Geiſinga-Altenberga abo do Krkonoſchow, hdźež chcedža žebi pkuza napjelnicz ſ cžerſtwym powětrom. Sněh je też myſł na hody bóle hacz hdy prjedy wuwabił. A wulke měſto je žo ſchwarnje na hodowny kup pschihotowało. Niz jenoż, ſo žo zyła „Prajſka dróha“ a „Stare torhoſchcžo“ we wſchěch barbach błyſchcžitej, hdy pschekupz ſ wulkimi ſłowami wo tunjoſcži a ſnižernych placžiſnach ſwojich tworow pschezwjedžuje, nė, hodowny hermank je ſamo k nam pschiſchoł. Dźiwny to napohlad, hdyž widźiſch nimo wulkich pschekupſkich domow, kaž Renner, Alsberg, Tietz, Reka, kotrež ſo w tyſazach ſwjezow błyſchcža, hdyž ſu zyle khěže ſ Božodźećcžowymi ſchtomami a rumpodichami wudebjene, te bolſe rynki budow, kotrež ſo po Pirnaiſkim naměſcze a

ſtrate cžinja. Stara ruj domu je ze ſta lata połnjena potulnoſcžu pódła tych rejazych hobrſkich klamow. A kražny jědlowy a ſchmerkowy khěž je k nam pschichoł a twori žadny ſwiſ ſwórby ſe ſchěrnymi kamjenjemi města. Tola wſchón błyſchcžej, wſchón wulkotny wobkhod na hašach a kražne drahy, kotrež na Prajſkej dróhy widźiſch, njemóža ſawoddźecz wulku muju, kotraž ſe wſchěch rózkow kuka. Je tola nimale kóždy dźeſaty Drježdźanczan bjes džěła! To budźeja ſrudne hody. We wſchěch khěžnych durjach, na kóždym próſdnym bleczku jich namakaſch, tych „dróżnych“ abo „khłatych“ pschekupzow; bjesdźelowych najbóle, kotřiž ſ wikowanjom pytaja ſnadny pjenjes ſaſłužicz. S hrajkami, ſe ſadom, ſ hodownymi wėſami abo ſwėrkami tam ſteja a proſcha: kupujcze, kupujcze! Ssamo dźěci dyrbja ſpytacz, pjenjezy do tradzeho doma pichinjeſcz. Nė, to je hórke ſaczuce, hdyž njedawno pſches Jėſorſku dróhu dźěch. Auta ſchtrěžachu, khježa a khjenje w drohotnych kožuchach po dróhy dźěchu — a njejapzy žo ſ cžemneje khže ſuchu ruczka wupſchestrě, a wbohi dźěczaju hłóſ proſchesche: Kupujcze te kraſne róſe, kupujcze! Ale nichtó žo njeſmili. — Srudny to wobras, kotryž hłowne město polticza, — ale njeje to jenoż wothłóž wulkeſe nuſy, kotraž wſchudźom knježi? — —

Wobudźakowano, mam też hischcze wo wjeſelſchich wėzach powdźicz. Ssu to k prěnjemu wulkotne pſchihoty we wumělſkim žiwjenju. W Ufa-palaſcze wdźeſu dźeſ tuždeho Sserba ſwjeſelaze hłoſy Uralſkich Koſakow wobdźiwacz. K ſwjatym dnjam budu tu ſpėwjowanſkim žiwjenju. Hdyž runje wot teho powėdam: Na ruſki ſoſej mójeſch nėtko też hicz. Na Starym torhoſchcžu je žo twoterika „Troika“, ruſka koſejownja. Ale też ſerbſke žiwjenje njeje wuhaſko. Snate towarſtwo „Cžornobóh“ budźe nam njedźeſu hodowny ſwjedźeń wuhotowacz, na kotremž budu ſo też ſtudencja wobdźělicz.

Statne dźiwadło, opera, je w tutych dnjach jubilejnu operetu „Salome“ poſkicžiła, hdźež nimo ſławneho dirigenta Busche žebi ſpėwał Taucher wulku ſławu dobył. K ſwjatym dnjam budźemy baſſowu hru „Jank a Hanka“ ſłyſchecz. A w „Schauſpielhaus“ budźe žo „Aldin a dźiwna lampa“ hraczz. Też wołamorcženy zyrkuſ Sarafani imdje k hodam hoſcži w ſwojich murjach: Snaty kapitan Schneider chze ſe ſwojimi ſwėrſtatami ſwoje wumjeſtſkow pokaſacz. Tak budźe ſwjate dny ſkładnoſcže doſcz, ſo ſabawjecz. Jenoż patorżizu wjecžor budźe ſmėrom w nėſcze. Wſchitke klamy, haj ſamo wſchitke korczmy budu w 6 hodź. ſamknjeć. Tak ſmėja wbohi pschijitajeńzy też ras hody we ſwójbnym kruhu. A ſo khudźi a bėdni też ſ najmjeńſcha małe hodowne wjeſele ſmėja, ſa to ſtaraja ſo wſchelake towarſtwa, kotrež pilnje na dróhach a w khėžach pjenjezy a draſtu hromadża. Sajimawi ſu tak wj. „kwekarjo“, kotřiž žu na wſchelakich měſtnach hornjo wupowěſčli ſa pjenjezne dary. Wėſo je kóždy ſtrašowany wot „kwekarſkich“, žónikeje w ſnatym cžornym klobuku ſ cžerwjenym napiſmom „Heilsarmee“.

Wſchelakim ludźom pak žo tohodła hischcze derje dże a maja wulke pschedewſacža. Spomnju jenoż na wulke towarſtwo, kotrež nėtko na Wilsdrufſkej dróhy zyły rjad khėžow wotorhacz da a chze tam nowy pschekupſki dom ſtajicz. Tola wo tym poſdźiſcho.

Sa dźeſnjniche pſcheju wſchėm ludym Sserbam w domiinje a w zuſbje ſbožowne hody a ſo by jim nowe lėto wjazy ſboża a ſpokojnoſcže wobradźiło, hacz ſaſidźene.

Cyrkwinske powěſće.

4. njedźela adventa, 21. hodownika 1930.

Z Budyšina.

Prědowański tekst: Jan. 3, 27—30.

W **Pětrowskej cyrkwi** ma rano ⅛8 hodź. farař Schneider prědowanje, dop. ¼12 hodź. farař Siegemund kemšenje za dźěći a wječor w 6 hodź. farař Paul ſpowědź a Boże wotkazanje.

W **Marijinej a Marcinej cyrkwi** ma dop. w 9 hodź. farař Schneider liturgiske adventske kemšenje ze sobuskutkowanjom cyrkwinskeho khóra a khoralneho khora Krajnoſtawskeje wyššeje šule. Dop. w 11 h. ma farař Große ſemšenje za dźěći.

Zběrka za hodowne wobradźenje najkhudšim našeje wosady.

Křćenja ma we woběmaj cyrkwjomaj farař Schneider.

Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pětrowskej cyrkwi nutrnoſ za njedźelniče.

Předźenak

je wčera ſetkał tołſtcheho, derje ſdraſcženeho, ſtatneho knjeſa. Skoro jeho nėvěy ſpóznał, ale na to ſhońo ſo hiſchcže w prawem cžaſu dohladny, ſo běſche to jeho ſtary pſchecžel Krajan! Njemało ſo nad tym wjeſelešche. Knjes Krajan ma ſo derje a wėdźi nėtko dobre dny. — Khodźi ſ jenym burſtehu ſtołka ka druhemu, hodźeł jeho wſchudźom ſa blido preſcha. Njetrjeba w konjeſnu hłodu a ſymu mrėz. Torhaja ſo wo jeho protyku, kotraž wſchak žebi to też ſaſłuži w polnej mėrje. — Pſchedźenak je žebi ju ſokładnje wobkładał a dyrbi pſchidźacz, ſo je rjana. Ale tohodła njeje ſawiſtny. Wjeſeli ſo nutrnje, ſo ma bratr Krajan taſke wurjadne dary, ſ kotrymiž ſwojim Sserbam ſłužicz może. — Pſchejе jemu wjele dobreho na pucz. Schtóž je Pſchedźenakowu protyku kupił, tomu porucži też Krajanowu. — Wž, ſo to bratr Krajan też cžini. Hdyž budźetaj hotowej, ſe ſwojim pſchedawarſkim dźiłom, potom chze Krajan ſwojeho ſuchoho ſtareho pſchecžela Pſchedźenaka bohu do Khrósčźa wjacz, ſo by ſo tam troſchku wukormił a wuſpał. — Tuž khwatajeze a kupujcze protyku ſa 60 pf. pola knjeſa Janaka.

Wusudzenja

Lawniſki ſud w Kitawje běſche 25ětnemu njeſjenjenemu pſchekupzej Hermanej Dittrichej ſ Leutersdorfa ſchtyri mėſazy ſaſtwa nanėril, dokelž běſche někotre maſchiny, kiž běſche pjeza firmje Albina Kunza we Wulkim Schunowje ſa ſwójſtwo pſchewostajił, ſwojemu bratrej Pawołej Dittrichej pſchedał. Khłoſtańſka komora jako powołańſki ſud njemėjeſche Dittrichowe wupraſenja ſa nawopaczne polnje dopokaſane, tohodła ſběhny wutkuď prěnje inſtanzy a Dittricha wuwinowa.

Statne wėrčnitwo běſche ſo powołało pſchecžiwo wuſudej Budyſkeho kawniſkeho ſuda, kiž běſche tożerja Alfreda Groſu ſe Kiczenja k 50 hr. pjenjeſneho khłoſtanja abo 10 dnjam ſaſtwa dla wobſchudźenſtwa ſaſudźił. Groſa běſche wot 2. meje 1928 hacz 27. junija 1930 bjes džěła był a běſche pſchi wospjetnych namjetach na podpjeru bjesdźelnych wudawał, ſo jeho žona niczo njeſaſłużi a ſo běſche jemu dožyła 176,80 hr. pſchiſpomoženja na mandjeſſin wupłaczeneho dostał. Tutón cžaſ pak běſche jeho žona na Kiczenjanſkim knježim dworje bžekała a ſaſłużiła. Statny wėrčnik wuſtupowaſche ſa krute khłoſtanje. Ssud pak měſjeſche khłoſtanje ſa doſahaze, pchiſłwoli Groſje też měſaczne wotpłaczowanje po 5 hrivnach a ſaczińny powołanje ſtatneho wėrčnitwa.

Khłoſtańka naleſnoſcž pſchecžiwo ſchulſkemu wiednikej a kantorej Janej Kurjej Schėzy a dentiſtej Alfonſej Sušej ſ Maleſchcz dla tamneho wobžarujonneho wołkhadneho ſnjelbożenja pola Fričbacha pſchidźe ſuowa ſched ſud. Budyſki ſhromadny lawniſki ſud běſche w ſwojim cžaſu Schėzu dla njefekožbliweho morjenja k 2 mėſazomaj ſaſtwa a dokelž je bjes pſchedwiſanego wjednikeho wuſwědženja jėł, k 150 hr. pjenjeſneho khłoſtanja abo 10 dnjam ſaſtwa ſaſudźił. Sušej běſche 150 hr. pjenjeſneho khłoſtanja abo 10 dnjow ſaſtwa dostał, dokelž běſche Schėzy ſwój cžeſtſki auto wodźicz dał. Schėza běſche ſo pſchecžiwo ſaſudźenju dožyła, ſtatne wėrčnitwo pak pſchecžiwo niſkemu khłoſtanju powołało. Naſtupajo Schėzu ſo jeho a też powołanje ſtatneho wėrčnitwa ſaſiſkuchu.

Swóihne powěſće.

Semrěli: Marja Pitſchyna rodź. Dejkeź w Jeſſezach, 80 lět. Khwanje budźe njedźelu pschipołdnju ½1 hodź. wot žarowańſkeho domu. — Berta ſwud. Hanczowa rodź. Kreiſeltez w Kamjencu, 72 lět. Khwanje budźe njedźelu pop. w 2 hodź. — Franziſka Kreuzez rodźena Schlozez w Kulowcy, 49 lět. Khwanje běſche džeńſa ſobotu dopołdnja. — Johanna Sulkowa rodź. Pawlikez we Wojerezach, 63 lět. Khwanje budźe pondźelu pop. ½3 hodź. wot žarowańſkeho domu.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleſ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dušman w Budyšinje. — Za hospodarſki dźěl: Arnošt Bart w Bjezynecy. — Za nawěſtnik: G. Janak w Budyšinje.

Zarjadniski dom němskich khorobnych zawěſćer-njow w Barlinje-Schönebergu.

Ficinus-podkopka w jamje „Laura“ w pólskej Hornjej Slezyskej. Pod pólskim wjednistwom je so tu industrija mócnje rozrosła.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 20. hodownika 1930.

Běrawske kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4 1905	100 pólsk. złotych	47,15
1 jendželski punt .	10 352	100 čěskosł. krónow .	12,425
100 šwajc. frankow .	81 34	100 franc. frankow .	16,455

Barlińska burza wosta też wčera hłaba a njewěsta. Kurzy cyłkow běchu skerje sajo hłóčene a z běła spadowachu. Tak na wikach i dołkunymi a rentowymi tłóčiznami kurzy spadowachu.

Produktowe wiki běchu wčera cźiche a wobrot jara špatny. Powšitkownje běchu płaćizny sešłabjene. Rožka pšenicharji po zentnarju 2½ pj., nałtni ječmjeń 10 pj. a nahimki 5 pj. Wowsa a pšeńcźa w hotowym jenje cołalne płaćizny dźerž.echtej, w termijnowym wikowanju běchej wschod tehornjka sešłabjenej. Wčera płaćizne zentnar

w Barlinje:

pšeńcźy 12,30—12,40 hr., rožki 7,50 hač 7,60 hr., ječmjenja nahimskeho 10,10 hač 10,75 hr., nałtnjeho 9,40—9,70 hr., wowsa 7—7,30 hr.,

w termijnowym wikowanju:

ja dezember: pšeńcźy 13,08½ hr., rožki 8,37½ hriwnow,

ja měrc: pšeńcźy 13,60—13,62½ hr. a rožki 9,02½ hr., wowsa 8,25—9,27½ hriwnow,

ja meju: rožki 9,37½ hr., wowsa 8,77½ hriwnow,

w Shorjelu:

pšeńcźy 11,50—11,80 hr., rožki 7,30 hr. hač 7,60 hr., ječmjenja nałtnjeho 9,30 hač 10,30 hr., wowsa 6,80—7,30 hr., górnow 1,40—1,50 hr., kilo butry 3,20 hač 3,60 hr., jeja 13—18 pj.,

w Dźeždźanach (jatdź. pjatk):

pšeńcźa 12,30—12,55 hr. (12,30—12,55 hriwnow),

rožka 7,55—7,80 hr. (7,75—8 hr.),

ječmjenja nałtnjeho 10,40—11,30 hriwnow (10,50—11,40 hr.),

ječmjenja nahimskeho 9,25—9,75 hriwnow (9,25—9,75 hr.),

wowsy nowy 7,25—7,75 hr. (7,40—7,90 hr.)

Pšeńcźenak

Na pichedań:

Gramofon s tačelemi w Hrótku, Lutyjna haša 9 na Lěwo.

Klanka'a jšwa a żelezne hanki, w Budyšchinje, Nowe Hrjebje 11 na lawo.

Kuchina klanka'a, w Budyšchinje, Sadna Bohata haša čišło 16 III.

Klanka'a jšwa, w Budyšchinje, Nowe Hrjebje 31 w dwór.je na prawo.

Kolo motorike, twarz Walther w Hródku na Lužisko-Zeditzkej hoře.

Maschk, Rosberger we Luwocźizach.

Kornak kołuch, w Budyšchinje, Kamjentna haša 21 II na prawo.

Wobleč cźorny konfirmandski za holzu, we Wojerezach, Dźeždźanska dróha 81.

Sćmukacje poniklowane, 26 a 27 cm, we Wojerezach na Serjejskej haju 191.

Krowa wysokoswuczelna młoda, w Boschezach 45.

„ wysokoswuczelna, knjeji dwór w Lipezu.

Wobleč nowy, w Budyšchinje, Mlynske wrota 4, dwór. 5.

Wobleka, w Budyšchinje, Dźewowe wiki 11 na prawo.

Soudnijzy na pichedźowanje

pónđelu 22. hodownika 1930

w Brěsnjo pola Kamjenza w hoscźencu „K żelezniży" dop. 1/2 9 hodź. schijaza maschina,

we Sernjanach w hoscźencu dop. w 10 hodź. bufej, šrank, stoł, pišańšći stroj, pišańske blido, aktowa polza, *we Ssulkecźach pola Kulowa w hoscźencu dop. w 11 h.* cźelo, hojnodańši wós,

we Sślonej Borschczi. kupzy jendu šo dop. 1/2 10 hodź. na gmejnstim hamcze: drastny kamor,

we Bulkej Dubrawje, kupzy jendu šo dop. w 11 hodź. na gmejnstim hamcze: 6 symskich wobleklow a 5 konfirmandskich wobleklow.

w Kulowje w hoscźencu „K 3 krónam" dop. w 4 hodź. klawěr, gramofon s tačelemi, radio, motorske kolo, muž. kolo, sofa, stejazy cźahnik, klamarska polza,

wutoru 23. hodownika 1930

w Brěsni dop. w 10 hodź. w hoscźencu gramofon a waha,

w Kortzinje w hoscźencu pschip. w 12 hodź. njemłócźena rožka,

w Nachlowje pola Kulowa, kupzy jendu šo na gmejnstim hamcze: sofa, pišańske blido, 3 krowy,

Płaćizny rěznego skota na Barlinskich skótnych wikach.

9 decembra 1930. Płaćizny po centn. a zl. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 497.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	57—59
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	54—56
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	50—52
Mjenje picowane wšěch starobow	46—49

Bykl: 495

Połnomjasne, *wurośone najwjetšeje cźełne hódnosće*	*49—55*
Połnomjasne, młódše	51—53
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	50—51
Spatne	47—49

Jałojcy a krowy: 1330

Połnomjasne, wukormjene krowy najwjetšeje rěznaje hódnosće	39—45
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěznaje hódnosće hač do 7 lět	30—37
Starše wukormjene krowy a derje wuwite młódše krowy a jałojcy	30—39
Derje picowane krowy a mjenje picowane jałojcy	32—25
Mjenje a špatnje picowane	—

Cełata: 2755.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	75—83
Mjenje wukormjene a tajke wot cyen (3.)	68—78
Spatne (4.)	45—63

Wowcy: 3833

Młódše a starše wukormjene (1. družina	62—65
Starše wukormjene (2.)	58—62
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	48—55

Swinje: 1477.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křižonjow, hač do 1½ lět stare	60—61
Wukormjene	60—64
Mjasne	60—63
Špatne	60—62
Rancy a kundrosy	52—53

Drježdźańska burza (19 XII).

Pšeńca	246 251	běrnjace kružki	13.50-14 00
rožka	151-156	pšeńč. wotruby	9,50-10,50
nałtni ječmjeń	208 226	ržane wotruby	10,00-11,50
nazymsk. ječmjeń	185-195	pšeńcna muka	49,00-51,00
wows	145 155	ržana muka	26,75 27,75
cźerwjeny dźećel	150-160	woka	21,00-23,00
raps	—	pjeluški	—
kukurica (Majs)	275—280	hróch	25,00 30 00
suche truh.	5,80-6,00	cokrowe truh.	—

Wićne płaćizny w Budyšinje.

20. decembra 1930

Wšě płaćizny so po zlotej hriwnje zrozymja.

Najlěpše twory so hišće wyše płaca.

Předmjet		najnišša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšenca, nowa	50 kilo	12.00	12.20
Rožka nowa	50 „	7.30	7.65
Ječmjeń	50 „	10.00	11.00
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	7.25	7.75
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny (we wjetš. dźělb.)	50 „	1.80	2.50
Butra	1 „	3.40	3 80
Syno nowe	50 „	3.00	—
Słoma z maš. młóć., pras.	50 „	1.00	1.20
„ „ „ k zasł.	50 „	1.80	2.00
„ z cypami młóćena	50 „	—	—
Pšeńčna muka 60%	*50 „*	*20.50*	*21,50*
Ržana muka 60%	50 „	13.00	—
Pšeńčne wotruby	50 „	—	5.75
Ržane wotruby	50 „	—	5.50
Husy	1 „	0.90	1.00
Jeja	1 štk.	0.17	18
Prosata 877 štuk	1 štk	15	25

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po zlotej hriwnje

	19. 12.	13. 12.		19. 12	18. 12.
Pšenca	246-248	246-248	bunv	17 18,0	17 18,0
rožka	150 152	152 154	woka	18 21,00	18-21,00
naz. ječmjeń	—	—	wóčne linjny	—	—
nal. ječmjeń	200-214	204-214	jatne linjny	—	—
wowa	140-146	140-146	poradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosnik	9 9,90	9-9,90
Pšeńč. muka	28 36 7	28 36 7	lany wosnik	15 15,50	15 15,50
ržana muka	3 6 7	3 6,7	poom. melasa	—	—
pš. wotruby	10 10 20	10 10,20	brnj. kruski	—	—
ržane „	9 9 50	9 9 50	tyno, 50 kg	1,30-1,70	1,80-2,80
raps	—	—	ržana słoma	1 7 0 80	0,75-0,85
hróch. Viktor	24 31 00	24 31 00	pšeńč. „	6 0 7	6 5 0 75
lane symjo	—	—	wowsna „	0,00-7	0,80-0,95
piseluški	19 21 0.	19-21,00	ječna „	0,70-0,80	0 65-0,7

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje

20 decembra 1930 po hamtskim postajenju.

Wšě płaćizny so po zlotej hriwnje zrozymja.

Twora	najniža płaćizny hr	najwyš. płaćizny hr
Howjace mjaso z kosćemi . 1 kg	2,00	2,60
Čelace mjaso . . . . . 1 „	2,40	2,80
Skopjace mjaso . . . . . 1 „	2,60	2,80
Swiniace mjaso . . . . . 1 „	1,70	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc . 1 „	2,00	2,40
Pšeńčna muka . . . . . 1 „	0,46	0,68
Ržana muka . . . . . 1 „	—	0,40
Kłób . . . . . 1 „	0,25	0,27
Jědźne běrny . . . . . 1 „	0,06	0,07
Rajs . . . . . 1 „	0,48	1,20
Hróch . . . . . 1 „	0,60	1,00
Soki . . . . . 1 „	0,60	1,00
Amerik. swinjacy šmalc . 1 „	1,56	1,80
Sušeny połč . . . . . 1 „	2,00	2,40
Dobre mloko . . . . . 1 lt.	0,26	0,28
Jědźna but.a . . . . . 1 kg	3,40	3,80
Jeja . . . . . štuka	0,15	0,18
Jědźne buny . . . . . 1 kg	0,70	1,00
Cokor drobny . . . . . 1 „	—	0,60
Petrolej . . . . . 1 „	—	0,42
Kamejitne wuhlo (domj. tepj.) 1 ctr.	—	2.20
Brunicowe briketty . . . . 1 „	—	1,40

Towarstwowski powěsćnik.

Bukecy. Serbske towarstwo změje po hodźoch njedźelu 28. hodownika pop. w 3 hodź. pola Stangec swoje měsačne posedźenje. Přednošk. Bohaty wopyt so wočakuje.

Khrósćicy. Ratařski Dorost ma njedźelu 21. hodownika pop. w 4 hodź. zhromadźiznu w Lejnje.

Khelno. „Domizna" ma njedźelu 21. hodownika wječor w 7 hodź. pola Mjenec swój hodowny wječor ze wobradźenjom za dźěći. Starši chcyli tam ze swojimi lubuškami w prawym času być, hdyž je Rumpodich trochu powući a Boże dźěćo je potom z darami zwjeseli.

Lichań. Jednota Sokoł zwučuje přichodny tydźeń pónđelu wječor we 8 hodź. pola Rudolfec.

Maćica Serbska ma swoju hodownu zhromadźiznu z přednoškomaj pónđelu 29. hodown. popołdnju 1/4 3 hodźin w Serbskim Domje.

Njebjelćicy. Jednota Sokoł wotmějе 2. dźeń hodow wječor w 7 hodź. sokolski wječor w Zurec hosćencu. w Njebjelćicach. Wo bohaty wopyt so prosy.

Wotrow. Towarstwo kat. młodźencow wuhotuje njedźelu 28. hodownika wječor w 7 hodź. swój 11. załoženski swjedźeń w Pančanskim hosćencu. Poskići so dźiwadło a reje. Wšitcy Serbja su wutrobnje přeprošeni. 5

Ralbicy. Jednota Sokoł ma 3. dźeń hodow zaso serbsker cje. Započatk w 7 hodź. Njech wšitcy přiňdu.

Dołhe a krótke skórnje ručne dźelo

20.— a 30.— hr. Wulki wubjerk, też we wšěch druhich wobudach

Wšě wuporjadźenja derje a tunjo

Wobuckowy dom Mark w Kukowie

Zymnu wodu — Persil nutř

a hotowa je wobnowjeńska kupjel za wšo łahodne!

Persil zalutuje Wam kóždu wobčežnosć. Tłóčće pisane šaty lohko do mehkeje. Persilowuje ješće, wopłokujće derje a spěšnje, přidajće poslednjej wopłokowańskej wodźe k wobnowjenju barbow nješto kisała a potom zawalće płokany dźěl do mokrota čehnjaceho běłeho rubiśca, zo by so poslednja mokrota zlubiła. Budźeće so wjeselić, kak rjenje čiste wšo je. Njezabydźće pak, dźěl, kiž chceće płokać, najprjedy na jenym kónčku pruhować, hač so scyla płokać hodźi. Spytajće prošu takle. Budźeće spokojena.

Persil nješkodźi čehnjacu tkaninu

Znajeće hižom najnowši wudźěłk Persilowych dźěłarjow: *Nut* Henkelec wupłokowański, klustarski a rjedźeński srědk?

Wšo cruzim Knoflikow we stajene na składze

Žitny dom w Kamjencu wotnožka w Pančicach

Jejka su drože, —

tuž kupujće „Jajko"

potom kury derje njesu

Klóšterski čaj

Najwubrańši čaj k čišćenju kreje, też za puchef a jérchenje. Připrawjeny po prastarych receptach w klóšterje Marijnej Hwězdźe. Dostać we wšěch haptyk. Płaćiz. 2,50 hr.

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu wotnožka w Pančicach

Wóskow. rub m 75 pj.

Přikrywy na sofy, dołhe 2.50

Gardiny jara tunjo

Ida Erler w Budyšinje

Rózk Zwonk. Lawsk. hasy 10

Pjekańska wučpokazka

so k jutram pyta

Měrčin Strauch w Droždźiju

Kafej : kakao kolonialne twory

KAUFLD

04 - Wotdźěłk 29 - 1930 - 457 - 33

Praktiske wěcy!

Štrykowane wobleki
Pulovry
Lacy
Bleyle-woblečenje
Najwjetši wubjerk
Najtuńše płaćizny

Otto Osswald
w Budyšinje na Kamjentnej h. 7

Zadanjamy nalutowańske pjenjezy
na najlěpje

Sckowy konto z 3% bjez dalšich wudawkow. Dawamy kredity, wobstaramy hypotheki a hódn. papjery kaž wšě druhe bankowske dźěła

Přijimamy a wupłaćujemy tež pola filialkow we Wojerecach a w Khoćebuzu a agenturow w Kulowje, Wjerbnje Łazu Rakecach Nowem měsće Wulkich Zdźarach, Khróšćicach Barće, Delnim Wujězdźe

Serbska Ludowa Banka
w Budyšinje

Serbja kupujće jenož pola tych, kiž nas z nawěštkami podpjeruja

Darće praktiske wěcy!

Maja dwójnu hódnosć w tutym khudym času

Otto Osswald
w Budyšinje na Kamjentnej h. 7

Dobre mydło
Dobre sweczki na štom

Najwjetši wubjerk

Najwjetši wubjerk

Friedrich Lieber
w Budyšinje na Bohatej hasy čo. 6

Praktiske hodowne dary

mamakaće cyle wjesće pola mje. Dźensnišemu časej přimjerjene poručam po najtuńšich płaćiznach: łožowe šaty, hotowe šite a wot kruchа, damastowe, płatowe a kopřiwinowe, łožowe płachty, trěnja, twjelki, čólne šaty za žony, mužow a dźěći, solidne wobleki a mantle za mužow a hólcow, kožane jaki, kožane lacy, kožane kholowy, powołańske a sportake wobleki, wobleki a mantle za žony a holey, wobleckowe tkaniny, dźěłańske tkaniny, dźěłańske stupnje, škórnje, lukusowe stupnje, jednore stupnje, filcowe tofle, wolmu, štrykowane lacy, pulovry, nohajcy, trikotaže kóždeje družiny. Hobrski wubjerk! 10% pokładn. rabat!

Wobkedźbujće moje wukładne wokna a wobhladajće sebi njewjazomnje mój skład

Hans Boxleitner w Kamjencu
na Wojerowskej drózy 67

Kedźbu!

Kupujće jědźnu jstwu nětko

Předawam

30 nowočasn. jědźnych jstwow

kaž mje sameho płaća, zo bych swój wulki skład wuprózdnił

	nětk		nětk
Lindau	470	Nr. 145	700
Dresden	510	Breslau	770
Meissen	540	Hamburg I	795
Hamburg III	550	Steinheim	820
Hamburg II	560	Bonn II	830
Ortrud	580	Mulde	835
Görlitz	600	Schmalkalden	835
Ingeborg	610	Heidelberg	880
Binz	615	Stendal	890
Käthe	640	Lugano	900
Neugersdorf	680	Rominten	910
Mosel	700	Fürth	1000
Lübeck	700	Leipzig	1090
Speyer	700	R. S. M.	1200
Würzburg	700	Mainz	1420

Njejedna so wo činjene płaćizny abo wo składnostne wěcy, ale wo cyle sprawne twory a přewozmu na kóždy kruch połne rukowanje

Kupjene jstwy po přeču hač na dalše darmo skhowamy

Clemens Schmidt
mebłowa fabrika we Budyšinje, Bórkliń

„Serbske Nowiny" słušeja do kóždeho serbskeho domu!

Praktiske hodowne dary!

Nawoči, ščipaki a lorgnety, operowe šklenčy, dalekowidy a prismowe šklenčy, lupy, rysownańske šklenčy, čitańske šklenčy

Fotograf. aparaty ze wšěmi potrěbami po wšěch płaćiznach

Z dobom činju kedźbne na moje

dospołne wupředawanje hrajkow / 25% rabata!

Erich Lenz w Budyšinje
na Hošic hasy 21 :: Telefon 2134

Podpisane banki maja

srjedu 24. decembra 1930
(Patoržicu)

wobkhodne rumnosće

jenož hač do připołdnja 1 h. wotewrjene

Sobotu 27. decembra 1930 (3. swjaty dźeń)

su wobkhodne rumnosće kaž kóždu druhu njedźelu wotewrjene

Allgemeine Deutsche Credit-Anstalt Filiale Bautzen
Commerz- und Privat-Bank A.-G. Filiale Bautzen
Dresdner Bank Filiale Bautzen
Dresdner Handelsbank A.-G. Zweigniederlassung Bautzen
Gewerbebank Bautzen e. G. m. b. H.
Landständische Bank des chem. Sächsischen Markgrafthums Oberlausitz
Sächsische Landwirtschaftsbank A.-G. Geschäftsstelle Bautzen
Serbska Ludowa Banka — Wendische Volksbank A.-G.
Städte- u. Staatsbank der Oberlausitz Kommanditgesellschaft auf Aktien

Haješeckupny dom
we Łazu

Jara tunjo:

Nail. čorne kholowy z kožan. płatu za mužow 6.20 hr.
Trikot. spódnje kholowy wos. tunjo wulkosć 5 2.65 hr.
Čorne mužace zwjefšniki . . . . . wot 35.— hr.
mužace wobleki . . . . . wot 30.— hr.
žonjace a holćace mantle . . . wot 14.— a 6.— hr.
žonjace a holćace šlypfry . . . wot —.55 a —.90 hr.

Kolonialne iwory

Dobry paleny kofej . . . . 1/2 pf. wot 0.65—1.00 hr.
Cokor punt 0.28 hr. Rózynki 0.30, 0.35—0.90 hr.

Wosebje poručam:

Rjanisku muku, Kaiser-Auszug . . . . . 0.25 hr.

Kupće cigary, budźeja dróže!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaca měsačnje we wudawarni 1.20 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1,61 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.25 hr. abo 18 Kč. Wud. a čišć Smolerjec knihičišćerња, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěščaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přeciwo sćěhowkam čělneho znjezbożenja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na łas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbożenje dyrbi abonent hnydom (tutej zawěščacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Snjerne znjezbożenja dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje přinowdźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumělenja tuteje banki, kiž serbske Nowiny hdys a hdys wozjewi.

Čisło (Nr.) 297 — Budyšin — Pónđelu, 22. decembra 1930 — Bautzen — Lětnik 80

Piskawowy koncert w Sanssouci.

(Wójnski rěčazy film z cjaza stareho Fryza.)

Pjatk wječor je so w Barlinje prěni króć pschedpjedł wójnski rěčazy film „Piskawowy koncert w Sanssouci". S filmom so dopodrobna žydowskena wójna pschekrašnja, kotruž je pruski kral sapočał. Mjes tym so pschećiwo Remarquowemu filmej „We wječorje niczo noweho" prawizowe strony protestowachu, dokulaž „Piskawowy koncert" lěwizowe strony znjemóžnješe. Hugenbergowa „Ufa", kotraž bě film wjerseješ dała, bě do pschódka policijeu alarmowała. Wokoło dźiwadła, w kotrymž so film hrjesche, běchu so policijstojo sestupali, a też w dźiwadle w parketu, w prěnim rjedźe, w khodach a durjach policijstojo stejachu. Filmowy prěni dźeł, w kotrymž Friedericus rex (stary Fryza) njewustupi, směrom wotběža. Hakle hdyž so kral prěni króć na płace sjewi, so hara sapoča. Čim dale, čim bóle so herjekasche. Też žmjerdźate bomby so njes pschihladowarjow mjetachu. Pschedwjedźenje dyrbjesche so pschetorhnyć a sala so wobswětliła. Policija někotrych pschihladowarjow, kotříž běchu hwisdali a mjesy wokali, je sale wuwjedźe. Stanywšchi jedyn policajski major do parketta wolasche: „Knježa, kotříž su z filmom njespokojom, so prošcha, dźiwadło wupuschčeć. Sałutowny pjenjes so wróćo płaći." Hdyž so na to w prěnim rjedźe filmowi pschiwiwarjo a pschećiwnicy skoro do pukow dachu, so wojsewi, so so tohodła film w pot wobswětlenej sali wotwije, so by policija mohła kajerjow měra kpje špónacz. Na to policija hischcze někotrych wokarjow wotwjedźe. Potom móžesche so film dohrać. Druhe pschedstajenje so bjes kaženja měra sta.

Psched dźiwadłom běchu so w Hardenbergskej dróhy mjenješe cźrjódy sbźgale, kotrejž policija pschezo sahu rozhnawaschе. Schóšcz wozbohom sajachu a na policajstwo dowjedźechu.

Wotrisa zakaznja uniformy w Barlinje.

Barlinski policajski president je sakaknju wo uniformje nazionalno-sozialistiskeje strony, wot 21. junija wobšcźajn, hischcze pschiwótřił. Po nowym wukazu so nochcenje uniformy z 150 hriwnami pjenjeżneho khłostanja abo se jatbu hač do 14 dnjow pokhłosta. Po tymle wukazu k uniformje też krućhi drasty abo wuhotowowanja słuschesa, na pschikład wobwjasći wokoło ruki, kotrejž z wěstej formu, barbu, rěsom atd. snamjo wschelakich nazionalno-sozialistiskich organizacijow pschedstajeja. Sakasane su też cźerwjene khorhoje z cźornym hokatym khižom w běłym polu a na uniformu podobne znamjeschka sa pschedawarjow nowin.

Politiske demonstracije w Barlinje.

Kommunistiwje běchu popołdnju słoteje njedźele k hłodowym demonstrazijam namołwili. Dokelž so policija bojesche, so k demonstrazijam dóńdźe, bě wona w smutskownych dźelach Barlina wjetšchu alarmsku pschihotowanosć poručiła, a w smutskownym měsče w stronach wulkich klamow so z policistami mjerwjesche. Wopraudźe też k podźinym demonstrazijam dóńdźe, tola so policaji poradźi, wjetšchim nahwinoscam sadźěwać. Hač do 8 hodźin wječor 30 kommunistow sajachu.

Bronje w Kasselu kradnyli.

S brónjowego składa Kasselskeje policije je so 47 cźežkich wójskowych pistolow a 6000 wuticlow pistolowe munizije zhubiło. Wudawanje, so tu někotrych policajskich sastojnikow sajeli, njeje wěrne. Pschepytanje njeje hač dotal žaneho winoschka mětło.

Franzen ze sudom wohanđźeny.

W projezu nowin „Volksfreund" w Braunschweigu pschećiwo nathwilnemu wukazej, kotryž „Volksfreundej" sakasa, powěsće wo njewěrnym wobswědčenju braunschweigskeho nazionalno-sozialistiskeho ministra Franzena w należnosći ratarja Gutha wojsewješe, je so wuknd wojsewił. Nathwilny wukas je so wróćo wsak. Wyschi sud měsjesche sa dopokasane, so je wěrno, so minister Franzen z pschićinu njemčerow pschi wotewrjenju němskeho jězma na policajstwje nazionalno-sozialistiskeho ratarja Gutha pschećiwo lěpschemu wobčenju jako jězmiskeho sapołkanza Loosu wudawał a jeho stražił z tym z policajskeje jatby wuzwobodźićz.

Tónle wuzud sałzudźenje braunschweigskeho ministra wotstaunjenja, kotryž je w sudnišim jednanju wudawał, so je žebi Barlinska policija wobstkorżby pschećiwo njemu wumyślika. Franzen budże brje někto dyrbjeć zwoje ministerske sastojnstwo złožić.

Wuzud přeciwo Guthej.

W Barlinskim projezu pschećiwo ratarjej Guthej je sudowy pschedsyda Arndt sličdowazy wuzud wojsewił: Wobskorżeny Guth so dla wuzwanja wopaczneje legitimazije k 300 hriwnam pjenjeżneho khłostanje, w padze njezapłaczenja k 20 dnjam jatby sałudźi.

Statne rěčnistwo so pschećiwo wukazej najskerje powoła. Nazionalny sozialistiski sapołłanz pruskeho jězma Loshe, kotryž je ratarjej Guthej zwój wupokas za jeležnike jěžby pschewostajił, je so presidentej wyschcheho sudu Rüpju na praschenje wutnał, so je stajnje hotowy, prusku policiju wobehlacz. S prozeżowym konzom je dopokasane, so je Loshe do braunschweigskich sudniskich salow schoł, so by komediju sobu hrał, kotruż tu Franzen a jeho pschećelio psched sudnikami pschedwjedli.

Hohrski skład rudy w Durinskej wuslědźili.

Blisko Saalfelda su wulke składy rudy wuslědźili. Ruda prěnje rjadowanje je so nawjerscała. Wumoschnosć składa so na nětkle milijon tunow wobličeja. Wuslědźenje je tohodła wosebje wažne, dokelž skład hrjeńz Němskeje leži, tak so je pschećiwo njepschećelskemu wobžadźenju kpje schikany dyžli najwjazy němskich rudowych składow, kotrejž na kromje Němskeje leža.

Cźeško-němske dojednanje wo wuhlowym praschenju.

Němski wuhlowy kommišar je wojsewił, so je so w cźeškoslowakiskim knježerstwom wo wuhlowym praschenju dojednanje dospiło. Po tym so wobstronski wuhlowy wobchod 31. decembra 1930 njepschetorhnje, kaž bě so z wobrědka po njedawnym rosbliću jednanja sdało. Sa cźaš hač do 31. měrza 1931 je so nakhwilne skrježenje dospiło, kotrejž na podłožku twjerdych měžaznych dźělbow dotalnu njewěstosć němskich wuhlowježjow stónczi.

Njepschećelskolosće pschećiwo juhosłowjanskemu a franzowskemu generalnemu konsulatej w Hamburgu.

Psched franzowskimi a juhosłowjanskim generalnym konsulatom w Hamburgu so pjatk wječor ludźo zhromadźichu a z kamjenjemi wokonje schkleńcz wubichu. Policija pscheposłže k konsulatomaj pschikhwata, so by samopałnikow sajała. Někotre kamjenje běchu do papjery zawalene, kotrejž běchu z wudmami pschećiwo Franzowskej a Juhosłowjanskej popišane. President Hamburgskeho senata je woběmaj konsulatomaj swoje wobžarowanje dla nadpada wuprajił.

Wuradźowanja franzowskeho parlamenta do 13. januara wotstorcźene.

Po namjerje ministerskeho pschedsydy Steega je so w pjatkownym połdźenju dwanatcźkrjeje komory z 278 pschećiwo 277 hłosami, po tajkim jenoż z jenym hłosom wjetšchiny, wobsamkło, so maju so wuradźenja hač do 13. januara wotstorcźeć. Tole wotkłonowanje je znowa dopokasało, na kak khabym podstawku Steegowe knježerstwo stej. Ministrojo drje njejsu swoju hłosowali, tola hdy budźichu to też cźinili, by knježerstwowa wjetšchina jara mała była.

Korjantyn z jatby puščili.

Po wobsamknjenju hornjoschlesiskeho sejma, kotryž je jadał, so by so khłostanišći projezh pschećiwo sapołkanzej Korfantyej sostajił, ju Korfantyna zbodu z twjerdźišnu Bresta Litewskeho puschčili. Warschawske nowiny narodno-demokratiskeje oppozicije wuzwobodźeneho jako sałužbneho wjednika Polakow w Hornjej Schlesiskej hławja.

Njedźelu krótko psched dwěmaj hodźinomaj Korfanty do Katowic pschijědźe. Nadpadne bě, so bě pschi powitanje nadpadnje wjele duchownych pschitomnych. Tuhanje jeho pschiwitowarjow jeho wyšlako do jeho ville pschewodźachu. Pschedy hač Korfanty do swojeje ville saschuji, měsjesche wěcź, w kotrejž praji, so budże dale za prawa hornjoschlesiskeho ludu a za demokratiju w Pólšku wojowacź.

Wójsko je Španisku revoluciju přeradźiło.

W měsece Ośpe, k wječorje wot Alicanta, je wójsko je sbźgarjemi wojowało. Wojowanje bě jara krute a so je poražejnjom a kapitulaziju sbźgarjow skónczi. Dwaj sbźgarjej buchtaj wojujo satsčenaj, tohorunja dźewjeczśetna holza, kotrejž so njewobkładnuje k sbźgarjam bliżeschcu. Wójsko ma dweju cźeškosanjenesju. Knježerstwo z Alicanta zasobrisu legiju na pomoz sawoła, kotraž do domow tšelesche, w kotrychž běchu so sbźgarjo zabarikadowali. Po dwěhodźinskim wobkhanju so sbźgarjo poddachu. Nad městom je so wójnski staw wuwołał.

Wjednik sbźgarjow, Alcalla Zamora, pschećiwo kotrenuj je so w Madridze projezh dla wjeleschderady zawjedł, praji, so je so njeporadźene sbźka z tym zawinowało, so je wójsko revolucijun pscheradźiło. Offizrjo su najprjedy pjenjezy pschijeli, ljubjo, so so pschi sbźku wobdźěla, hdyž pak je revolucija wudyrila, su na knježerstwu stronu stupili. W tymle prajenju je zajmawe, so je so w organisaziji revolucije niz jenoż z pomozu ideje skutkowało, ale też z pschekalaskimi pjenjezami.

Madridskemu podsyšowarjej „Dailý Heralda" je so pjatk poradźiło, je sajatymi wjedniskami revolucionarneho hibanja w Madridskim jatstwje porěčeć. W dnjach jara optimistiske smyslenje pokasowachu a prajachu, so dnje je so prěnja bitwa revolucije pschehrała, so pak so z tym stónczne dobyće revolucije njeda wotwobroćźić.

Zbožk na Teneriffe.

Wjele pschedy hač je revolucija w Schpanskej wudyrile, je so na Teneriffe, najwjetšchej schpanskej Kanarskej kupje, revolucija wotmětła. Jendźelcjan Dorsey, kotryž je cźasje wot tam do Londona pschijěł, powě, so je 27. nowembra na Teneriffje sbźk wudyrił. We hłownym měsce Santa Cruz su pjeza njemdrje na dróhach wojowali, jamo jónkle tu so pschi tym wobdźěle. Mórtli pak tši wožoby a wjele druhich sranili. Sbźgarjo gouvernera nuzowachu wróćo stupić.

Khłostarnja za wobskorżenych kommunistow.

Poslednje dny su so sudnišće jednanja pschećiwo cźłonkow kommunistow w **Madźarskej a Bołharskej** wotmčle. W **Budapeszu** je so **projezh pschećiwo 41 kommunistam słóncził,** kotryž je so tši njedźele dołho z wusamknjenym sjawnosće wjedł. Wobskorżenych winowachu, so su kommunistiske organizacije z wotpohładom sałozili, so bychu statne knježerstwo powrócźili. Hłowny wobskorżeny bě prjedawschi direktor telefonstwa w Moskwje, Ferdinand Wejß, kotryž bě so psched někotrym cźasom z poručenjom do Madźarskeje wrócźił, so by kommunistiske hibanje we Madźarskej pohnjelnik. Jeho k khłostarni na 7½ léta, druhich wobskorżenych k khłostarni po 4 měsjacach hač do 4 lět sałudźichu. Dwanasće wobskorżenych wuwinowachu.

Hromadny projezh **so też pschećiwo kommunistam w Sofiji** wotmčwa, kotrejž su tohorunja dla pschihłabanstwa wobskorżeni. Pschi projezhu je k wulkim skandalam doschło. Policajja dyrbjesche zakrócźeć. W Sofijskej sudnišći je so pschi tym wjele wobsedźerjow sranilo. W Sofijskej sudnišći pohbjedźerni so ramo z stólby po sdaju bjes wotpohlada wustrěli. Projezh dyrbi so w njepschitomnosći wobskorżenych dale wjesć, kotříž su tu swojeho sakitanja a sakitarstwa wobdali, dokelž je statne rěčnistwo jenoż policistow jako swědkow pschipruschczito. Też swědkowe sakitanja so pschi tychle wobsiejnosćach sapowědźichu swědkowje. Sud je pschi tym wobsiejnosćach sapowědźichu swědkowje. Sud je z hnydom z jatwu po 20 dnjach sałudźi. Projezh so dale wjedze.

Nowa persisko-turkowska nadawatsć.

„Times" z Konstantinopla powěda: Turkowske knježerstwowe nowiny „Millict" pischu, so je persiske knježerstwo **někotrych kurdiskich wjednikow z jatby puschczilo,** kotříž su so na wusnamane waschnje pschi słužbu w turkowskim Kurdistanje wobdźělili.

„Millict" dale Persiskich winuje, so **su wo pjet wjazore kurdiske płaśi z brónjemi wobroniłi.** Turkowske knježerstwo ma połoženje za jara wobmyślne. Turkowskemu wukrajnemu wotdźělenju swonkowneho ministerstwa je so poruczilo, so by bjeswobkładnje wschitke kurdiske pospyty potłóczilo, a so by turkowske wójsko persiske njeby pschekročiło, hdy bychu kurdiscy sbźgarjo do Persiskeje cźekali.

Grichiſſki miniſterſti pſchedſyhda Benizelos Prahu woyhta.

Parizſke nowiny ßu powéſcz ſ Athena dostale, ſo Benizelos bórſky do Prahi na rosmokwjenje ſ czekiſkoſlowakiſkim miniſtrom Beneſchom pſchijedze. Sſnadź ßo wo pſchiſamknjenje Grichiſkeje k Makej entenéje jedna.

Grichiſke knjeſerſtwo wróczo ſtupiło.

Zyle grichiſke knjeſerſtwo je wrócżo ſtupiło. Woczakuje ßo, ſo ßo miniſterſki kabinett do cziſta pſchemjeni. Benizelos je nadawk pſchewſak, nowe knjeſerſtwo tworiczż.

Nadpad w Konſtantinoplu.

Beogradſke „Vreme“ ſ Konſtantinopla powé: Na nétczijſchoho turkowſkeho miniſtra turkowſkeho ſtatneho monopola Behzeda beja je ßo pjatk popoldnja attentat ſkucził. Nékduſchi monopoliſt direktor Dżihan, kotrehoż ßu pſched nékdże pol létom wotſtrańili, Behzeda beha pſched jeho pißarſkim wotlaka a ſchtyri krócz do njeho tſeli. Jena kulka jemu ruku ſrant, druha ßo ſ bybſcżanym częſnikom wotrafi, tſeczа jeho ſłużobnika trjeczi a jeho częſko ſtrelì a ſjeſa mißnje. Dżihan ſebi na to kulku do głowy tſeli a bé hnydom mortwy.

Indiſti nowy méſtokral.

Jendżelſka ſjawnoſcz je ßo ſ powéſczu pſchepadła, ſo je jendżelſke knjeſerſtwo liberalneho lorda Willingdona, nétczijſcheho kanadiſkeho gouverneura, ſa indiſkeho méſtokrała pomjenowało.

Zaſudżeni japanſcy miniſtrojo.

Nékduſcheho japanſkeho miniſtra roſwuczenja Pſchidu Kobajchia, kotrehoż bécha létſa w mérzu dla pſchekłóczo wobſtorżili, ßu k jaſtwu na dwaj mészaza ſ dwéſcżnym wotſtorczenjom a k 10 000 yenam pjenjeżneho khłoſanja ſaßudżili. Nékduſcheho ſaſtupjerja żeleſniſkeho miniſtra w kabinettu ſemrjetcheho miniſterſkeho preſidenta Tanaka Sanga Sataka ßu tohorunja dla pſchekłóczа k wóſom mészazom jaſtwa ſ tymi ſamymi wumén̄enjemi pokhłoſtali.

Ze Serbow

W **Budyſchinje**, 22. dezembra 1930.

— Wo **wjedrje**. Naſche wjedro je ſiwój dotalnu rjanu, ſuchi a wobſtatnu kaſhowało. Mjeſ tym, ſo we Wróżkławje a Miſchowje ſobotu 10 ſtopjenkow ſymu ſapiſchu, w połnocznej Mémſkej tajeſcho. Połnocne nizin̄y wobarachu ſymnuty powéram ſ połnocznego lodowego morja. Nad naſchimi ſtronami pſches zyłu pokojiſchu wieczorniu Europu hacż do raniſcheje Europy ſo wyſchiny czehnjechu. Po wſchém ſdaczu w naſchich ſtronach dale ſomne ale wobſtatnje wjedro ſakhowany. — Jutſje wotoru ikhaża ſłónczko 8,12 hodź. a khowa ßo 3,45 hodź. Mjeżacż ikhaża dopoldnja 10,51 hodź. a khowa ßo wjeczor 7,48 hodź. — Dżensa rano we 8 hodź. barometer 751, thermometer +2, thermometer w nozy —1. Wuhlady ßa njepſchemén̄ajaze wjedro.

Zyma so zapoczne.

Dżensa pondżelu 22. hodownika popoldnju w 3 h. ſapoczinje ßo aſtronomiſka zyma. Sſłónczko ſtupi do ſnamjenja kozorżka a dozpje ſ tym najdóle k połdnju. Tak mamy dżensa najkrótſchi dżeń a najdłużſchu nóz. Wot tuſka ſłónczko ſaßo pomalku poſtupuje na njebju. Swoprócz wſchak to hiſchcze jara pomalku dże, ſo wjele wo tym njepoſtrjehnemy. W nowym lecze na dżiwſchich wjeczorach ſwónjaſemy, ſo dny pſchibéraju. Se ſapoczatkom ſymneho czaſa ßo też woprawdżita zyma hakle ſapoczinje. Kajka zyma budże, wo tym ßo nétkle hiſchcze njeſhodźi nicżo wétkeho rjeż. Po kładothim dokładnym pſchepytowanju a wobkedżbowanju wjedrawuſtajnych ſnéżemy (ſłoja noſſkeje ſrjeżu, potajkim normalnu ſymu, wſcże pak niż tak wurjadnje milu, każ poſledniu.

— **Weżerawſchu „ſlotu njeżeżu“** mészesche naſche méſto ſaßo hobrikt pſchiwal tuda. Wot dopoldnja, najhórje pak popoldnjm a wjeczor pjelnjachu njeſmérne ſyły ludu naſche dróhi. Też wobſthodu bécżu tak pokne, ſo dyrbjachu Drnthdy khórko czakacż. Mamy ſaczińſchcż, ſo je wunoſchk ſłoteje njeżeże ſa naſchich wobkhodnikow pomérnje dobry a ſpokojazy był, hdyż wobmyſlimy cżeżke kompodaſke wobſtrojwoſcże naſcheho czaſa.

— **Wobkhadne njeſobże.** Sobotu dopoldnja wokoło 9 hodź. na rókku Lubiſcheje a Mättigoweje dróhi pſchi pſchejeżdżenjenju kucże wożnowy a podawańſki automobil do ßo ſrańſchtaj. Wobaj wożaj ßo khórko wobſchkodźiſchtaj. Ludżom ßo żanieje cżéłneje ſchkody njeſta.

— **Wonkach ſpal.** Dżenſa rano wokoło 1/26 hodź. jedyn polizaiſti ſaſtorżnik bliżko „Mészczańſkeje ſahrody“ 15 kilowho ratańſkeho ßyna ſ Budyſkeje wokoliny pod holym njebjom ſpiży namaka. Wón wſa pachoła, kiż je po ſdaczu duchownje ſłaby, do ſchkitańſkeho ſtwa.

— **Nanuſchitwo.** Kradnyli ßu 15. hodownika ſ jeneho bydlenja Jerjoweje haßy ſiłoborny narucżnikowy cżahnik ſ hlakkej wójmidłowej narucżniżu, arabſkimi licżbnikami, ſtérom ſrubowém, wobſcżerny ſwiżaty pjerſcżenk ſ wulkim cżerwjenym kamjenjom, cżérnoſchéru ſonżaju möſcheń ſ jenym ſachom. — Wo wożowne ſdżélenja proßu kriminalne wotdżélenje w Budyſchinje.

— **Widliſchcża ſajale.** Wczera njedżelu popoldnju wokoło 1/3 hodź. wonkowny kowaſſki wucżobnik na Wojerowſkej dróży ſe ſwojim ſtyſdnym kolom padże, dokaż bé chu jeho epileptiſke widliſchcża ſajale. Wón ßebi kożu ſnadnje wobodrż. Sſobuſtawny ſanitetneje kolony Cżerjoweho ſchiża jeho najprjedy k lékarjej a potom do ſtarſchiſkeho domu dowjeſchu.

— **Jſony porjad na ſtatnych autobußowych cżarach 24. hodownika 1930.** Każ ßo nam ſdżéli, pojdu w Budyſchim wotkrießu autobußy ſtatnych cżarow Patorżiju po ſobotniſchim porjedże.

— **Jubilaraj mészczańſtwa.** Sſwój 50 kitny jubilej mészczańſkeho mózeſchcżaj 20. hodownika 1930 pſchi ſwjeſelaſej cżéłnej a duchownej cżerſtwoſcżi knjeſaj priv. ſamkarſki miſchtr Waltaŕ Winkleŕ pſchi Zyhelnſtim wa ſu 1, a priv. blidarſki miſchtr Arthur Jaunſch na Bismarckowej dróży 7 ßwjeżeżicż. Knjeſaj wyſchſchi mészczańoſta Niedner a pſchedſtejer mészczańſkich ſaſtupjerjow Lunże jubilaromaj ſ tuteje pſchicżiny w jeju bydlenjomaj w mjenje mészczańſkeju kollegijow ſ pſchepodaczom ſłodżopſchejneje ſliczinu a jubilejneho dara wutrobnje potrowiſchtaj a jimaj ſłożo pſcheſejchtaj.

— **Pſchemyßlowy dawk.** Mészczańſka dawkownja dopomina na ſaplaczenje pſchemyßlowneho dawka (Gewerbeſteuer) na termije 15. dezembra 1930. W bliżſchich dnjach ßo ſaplaczomne napominanja roſeſelcżu.

— **Bliżſche darmotne woczehnjerſtwe radupodawanje** ſa ſtarſchich a hewaſchich woczehnjerjow mésta Budyſchina wotmje ßo wutoru 30. hodownika 1930 w Sczejnowni na Hrodowſkej haßy 10 wó ſtwe 78, wot 17 hacż 18 hodź.

— **Budyſka wokrjeżna direkcija ratańſcheje komory** wotmé ßrjedu pod pſchedßydſtwom knjeſa ratańſkeho radźiczela Richtera poßedżenje wubjerkowe. Ratańſki radźiczel Richter ſadżrakſche ßo dokładnje ſ nétczijſchej nuſu némſkeho ratańſtwa. Satſka Horniża Lużiza je krajina, kiż ma po licżbach najwjetſchu nuſu. Je derje, ſo je ßo poraźiło, ſatſku Horniżu Lużiżu do Naratiſcheje pomozy (Oſthilfe) ſeſahnuncż. — Pſchi wólbach ßo dokalne ſobuſtawy pſchedßydſtwa jenohłóżnje ſaßowołachu. Na kónzu pſchedniſchowſcheje knjes wyſchſchi ratańſki radźiczel dr. Bruchholz ſ Drjeżdżan̄ ßo némſkoſtatnym milokowym ſakonju.

S **Czemjerz.** Schtwórtk wotmé ßo na naſchich honach létuſcha hoſtwa. Sefatſelachu 13 ſajazow a 1 ſarachu, ſo hoſtwa 14 ſajazow wunjeże. Po hoſtwje wotmé ßo ßoutwjeńſka hoſchiwa pola knjeſa hoſtwiſkeho najeńka Mjena. Tſéżu a honjerjo ſmédżachu ßo nékotrych hodźinkow rjaneje towaríſchnoſcże wjeſelicż.

Předżenak

Hjżo dawno na ſwoju hotru „Bratyju“ cżaka. Hdże też to ta hołza tak dołhu teſi? Zónſka tola ſchcżo na ßo cżakacż dawaja a ßo ſtajnje komdża! Najſerje pak pſchezo hiſchcże ſteji pſched ſchwibelom, ſo by ſebi ſwój cżéſny frumnik abo nékajki banżkit pſchiwjaſała. Wy ſawéſcże na cżaſu było, ſo by k. karaſ Wéżaſ we Wétkoſchowje ras pſchezíwo ſónſkej njeſpokojnoſcżi prédował! Pſchedżenak je dyrkownoſcż poſe faraſa Heindricha Iniſcha nanawknył. S „dyrkom“ — to bésche jedna ſ jeho ſaßadowa a ſ tym ßo ramaſche kralaun, kotrehoż najwotheńſcha pózcżatkowcż je dyrkownoſcż. — Ale wichitke ſónſke w Delnjej Lużiży taſke njeſtu. — Mina Witkoja nż, a Marijana Domaſchkoja a jejna ſotra Liſa też nż. Tohodła tuthym tſiom ſeſele Pſchedżenak hutſchohuu poſtrowi! — Wów ſ dyrkom na ſwoje dżéło khodźi, ſo by w Sſerbach ſwoje protyki pſchedawał a pórnicż ſ Knjes Janaŕ w Sſerótkim Domje też ſ dyrkom ſawa a ſwoju ſo ſwoje wéżo, cżahaju na łupzow, ſo by ſim protyki pſchepodał ſa 60 pjenjeżkow.

S Huſſi Jenicżke industrijowe pſchedewſacże we Huſaz, Fiſcherez Hżlarnja hornczeſkich tworow, kotraż wot lita 1826 wośteji a ſ generazije na generaziju pſcheńże, ſobotu ſwoje wrota ſamkny. Dokelż je wulkowotrébnaŕ, tehomnja pſches 100 lét ſtarże firmy, kiż hiżom pſches 40 lét ſ Fiſcherez hornczeżnju we wobkhodnym ſwiſtu ſteji, ſwoje płaczenka ſaſtajiż. Béche Fiſcherez firma bohużel rauſowana, wſchitkich ſwojich ſobudżéłaczerjow puſchiczi, kotriż 20 a hiſchcże wjacy lét pola njeje dżéłachu. Nadżijomnje pſchinieſe nowe léto lepſche poméry.

S **Kluſcha.** Pſchi puſchczenju ſchtomowe na dróży do Zathowa padże ſyina hatoſa na telefonowe groty a je ſ wulkeho dżéła roſtorhny, ſo 20 wobdżélnikow telefonowacż njemóſeſche. Nucże pſchitkiwata telegrafiſka twarſka kolona a tute nunohe telefonowe powody ſa pomérnje krótki cżaſ ſaßo ſ wuporjedża.

S **Wjeleczina.** Wczeraweſchu njedżelu 21. dezembra ſmédżeſche jena tudomna wobydlerka pſchi cżélnej a duchownej cżerſtwoſcżi ſwoje 90. narodninu ſwjeczicż. Je to Marja ſwud. Friesowa rodź. Njedżiż, kotraż ßo 21. dezembra 1840 w naſchej gmejnje narodźi. Wona je najſtarſcha wobydlerka naſcheje wſy. Sſwojeho ſwérkneho mandżelſkeho, wójniſkeho wobßedżerja Adolfa Friesu je wona hiżom pſched 20 létami pſches ſmjerczż ſhubiła.

S **Rjechanja pola Lubija.** Pſchi wukopowanju ſchtomow pſchi ſtatnej dróży namakachu dżéłaczerjo ſaniżenu ſrjedu mejſkeho brnka. Swjetſcha ménja, ſo to na miłu ſymu pokaſuje, hdyż mejſke bruki ſmadnje hłuboto w jenu ſu. Nétcziſchi ſmjerczż pak dożaha, ſo ſiwérjatka mori, jeliż wjeſiu ſo hłuboſe ſarhle.

Z **Khróſcże.** Boże dżéćo chce naſej wosadże toż prihłóday dar k hodam wobradżić, mjenujcz křiżowy puć do kola wokoło naſeho kérchowa. Hiżo pred dléſim czaſom su ſo ſtare ſtołpy z hlowami, na kotrymż béše kóżdy raz jena ſtacija do kamjenja wudypana, wotſtronile a jenemu ſwarnemu wumélcej do Drjeżdżan póſłale, kiż cyły křiżowy puć rjenje ponowi. Za krótki cżas budże hotowy a móże ſo potom, dočakawſi prihódne wjedro, postajiż. Kóżda ſtacija płaci nimale 200 hr.. Wézo je to wulki wudawk, ale hdyż ſo cyła wosada na zbércy nékak wobdżéli, budże ſo lnydom zapłaciż móc. Jo ſo namjetowało a prosyło, zo by ſo w kóżdym wosadnym towaríſtwje zbérka mjez ſobuſtawami dobrowólnje zarjadowała. Po możnoſci njech kóżde towaríſtwo hlada, zo pjenjezy za jenu ſtaciju (200 hr.) zwjedże. Z tym bychu wosadni ſwojemu knjezej ſararjej, kiż je mnoho dżéła a prócy z wobſtaranjom nél, najrjeńſi dżak wopokazali.

Jan Klecanda:

Wudowje.

Powédańczko ſe żiwjenja.

Knjeni Kolchowa wróczeſche ßo ſ pohrjeba ſwojeho muża.

Deleka we wrotach roſſohnowa ßo ſ nékotrymi pſchiwuſnymi, kotriż bécżu pſchiſchli, ſo bychu njeboczicżkemu poſledniu cżeſcż wopokaſali a potom pſchcże do ſarowanſkeho domu dojéli, ſo bychu pokojeli wbohu, ſe ſrudobu pſchewjatu wudowu.

„Wodajeże, ſo waß dżenſa ani dale njepſcheproſchu“, ſamołwjeſche ßo, podawajo pſchiwuſnym porjadu ruży a hiſchcże ras ßo podżakujo.

„Ale hdże też to, w tajkej ſrudobje“, horkliwje wobkruczowaſche tołſta matrona, trjeżo ſebi woczi, dóniż ßo ſaßyłſowaſchtej. „Tonu my rozumimy, ſo je cżłowjek najradſcho ſam. Ale hdy by knjeni cżeta poruczika tule naſcha Hanka by rada — —“

„Nż, nż, dżakuju ßo wam! Dżakuju ßo — ale —“, wobaraſche ßo Kolchowa.

„Hdże też to Hanka! Ta je hiſchcże dżéćo, ale tule naſcha Lora by ſnadź mohła — —“ doporuczowaſche ßo druha cżetka.

„Ach nż, nieje tryeba! K cżemu też wobcżeżowacż? Wbohe dżéczi, doſeż ßu ßo naplakałe“, wotpokaſa wudowa. „Dżakuju ßo wam hiſchcże ras — —“

Cżetaj ſcżahowachtej kłaſe wobliczo a pohladaſchtej na ßo njepſcheczeliſzy, jako byſchtej ßebi porokowałej, ſo je jena druhej ſkałyła tak rjanu pſchiliczneju poroſowacż, ſo je jena bohateje pſchiwuſneje. Pſcheſtawku wuzi khudu, „ſdaleny“ wuj, kotrejż ſebi mysłeſche, ſo njeje radno, wotſtorkowacż na zuju, ſo by traſch poidże njepſchiſchoł a nawſtaſowaſche ßo, hdy by ſnadź było „nészto wotnoſcheneho“ po drobnym wuju a pſchecżelu.

„Tajke wézy cżłowjek njerad pſchedawa“, ménjeſche tujes wuiſ. „Bjes teho ſa to nicżo njekrybnjeſch a je to jenoż ſwonjeczeſcżenje wopomnjecża drobeho njeboczicżkeho, hdyż ßo jeho wézy dostanu, ſchtó wé, do kajſich rukow. A hdy by potajſim miloſcżiwa knjeni cżeta chżała ßo dopomnicż — —“

„Njeſabudu, njeſabudu“, ſłubi knjeni Kolchowa, łżdina hiżo ſyłyſ potłóczejo. „Jutſje abo radſcho ſajutſiſchim —“

Wobé cżetaj dżiwje pohladnyſchtej na njedżiwaweho wudrébarża namréwſtwa, ale hdyż widżeſchtej, ſo je ßo jenu radżiło, wobnowiſchtej ſ cżim wjetſchim doraſom a ſ luboſcże polnej paddatoſcżu ſwoje poſliczenja.

Doſcż cżeſko ßo jich wudowa wobró.

„Proſchu waß, jenoż dżenſa, dżenſa woſtajcże mje ſ mojej ſrudobu w ſamoże“, proſcheſche nutrnje. „Jutſje, ſajutſiſchim łóżdeho rad pſchijimam, ſchtóż je mi ſakhował trochu luboſcże ſa mojeho njeboczicżkeho — —“

Poſlednje ſłowa ſłoro hiżo jenoż ſajika a ſo by ſyły ſakrikła, kiż njemóſeſche dléje ſadżerżecż, khwataſche pjerej, ſawoſtajiwſchi cżyle to nézne pſchibuſniſtwo w pſchejeżdże.

„Nó, nó, to je nékajka ſrudoba“, ſaßantori tołſta matrona, kiż béſche na pohrjebniſchczu ſkoro hacż do pohórſcheńja wótſje płakała. „Ale na naß, pſchiwuſnych ſwojeho muża, mohła tola trochu bóle dżiwacż.“

Cżi druſy horliwje pſchiſkoſzowachu.

„Ssamotna chże byecż — je ſwojej ſrudobu a żarowanjom“, jédżeſche da ßo druha cżetka ſłyſchecż. „Ale to dże ji njebudże kajſcż w liczenju, ſchto je tu po njeboczicżkim wſcho ſbyło.“

„Ach, ta ma to dawno hiżo wſchitko ſliczene, ta Mamonowa dżowka! Wona je ßo jenoż ſ lakomoſcże naß ſdałowała. Hdże też to — khudżi pſchiwuſni, taſka pakaża —“

„Cżeſcż, cżeſcż! Mészcże żarowanje w cżeſcż“, nahomi-

S **Thonberga** pola Kamjenza. Wokoło ¼5 hodź. popołdnju wudyri w tudomnej fabrizy woheń. Stajny kur jes wulkich plomjenjow walesche so po krajinje. Tam bě so kokmas (Teer) sapalił a to pisches to, so bě jedyn dźěłacer wobaćmu sawjeru (Klappe) pola gasometra wotewrił. Plomjo wudyri a sapali kokmas w njepospěšnej blišćosći. Hnenoj ton je so spalił, hewak dalšcheje schkody nastało njeje. Klóschtrika motorska zpjakowa bě tam ruče k pomozy a sala woheń sa-krótki czaš, dokelž mějesche nadosć wody. Kamjenska motorska zpjakowa hakle potom pschijěsche, hdyž bě klóschtrika hižo na dompuć hotowasche, potajitim ¾ hodźiny posdźischo, hyrnjež wobaj w hamym czaju telefonisch sławjeny byłoj. Pschi tom klóschtrika pschi swojim hakym motorje hišcheze dosć spěchnje njeješdźeše. Dalschich zakowo tam njebě. Woheń běsche ninoho ludu pschiwabił. W tym czaju běchu tam frejwilscha hišcheze wschitcy pschetorjo. Tak bě tam dosć pomocnikow.

S **Kamjenza.** W nozy k pjatkej dobychu so paduschi za turnowanjnje katolscheje ludoweje schule a w towarschi sliwje a wo stwi powołanišcheje schule wschelake samki schcelamachu a kaschčiłi schcerchu. Paduschi drje hu, daš so tak, jenoš za njenjesenmi schłi.

S **Kamjenza.** Mišchczanjsky farbuwjerio nedawno wobschiłi dawk wotpokazachu a wobstankuchu, so ma so schodźowanym wyschnoscham prošliwa sapodaš, so by tudom dawk njeby na nuckenišce waischnje sawisał. Budyšk wobjerschnje hołmowniwo pak je nikto teš za město Kamjenz wobyłoschi dawk pschikasało.

S **Ratschowa.** Tudomny wuczer Kózel hu do Gnadenfeldorfa w Grünbergskim wokrjesu pschesadźeny. Na jeho městwo je pschischoł knjes Kaiser z Ginthersdorfa.

S **Rachwalda.** Jako wón cziščanschčesche, so manofakturiscy tudomneho tkarja a dźěłacerja Wilhelma Merke wobsuda a padmyschli z hlowy wo kokmas pjeć hriwen. Sawołany kłaš da wobsudzenemu do thorownje dowjesć.

Postajimy pomnik serbskemu nikowcu pěsterjej Handrijej Zejlerjej.

Rješe hišcheze dołhe lěta, so postajichu Serbja swojemu sławnemu synej, nastorej serbskeje ludoweje hudźby, M. A. Kozorej, rjany pomnik we swojej rodnej wsy Saborju pod Minschonzom. Wón dobi zyły wješ a cyłe pionjerstwo wo dźakowinosći serbskeho ludu k swojim sławnym synam. Nadźijemy so wschitcy teho, hdyž spomnimy na to, kak Serbja sa tutón pomnik swojim schertwam rad składowachu.

Nikto je Swjatk serbskich towarstwow „Domowina“ wobsamknył, postajicz pomnik serbskemu ludowemu pěsterjej Handrijej Seilerjej, tuž z K. A. Kozorom słuschnje dari serbskemu ludej krasnu pokład duschownego wobydła. Pomnik ma so postajicz we Łasu pschi pohrjebnišcu serbskeje muri, tam, hdyž je serbski pěsnik jako farar Łasowskeje wosady často krocził z farn do Bosjeho wona. Schto je nam Handrij Seiler, wo tom drje so njetrjeba hakle pisacz, pschetož jeho pěsnje klinčo tež pak hišcze pschi serbskich hózdach k wutrajnemu zlěnu za Serbstwom. Kóżdy Serb znaje Handrija Seilerja pak po wobydźu, pak po wujenju, pak po jeho tałkach!

Wjele je runje nětka we wjelkim najtrudnischim hospodarskim położenju zyłeho ludu jara, jara cziežko, tuhi mu krocżel postajenja pomnika pschewjerzej. Ale wjele z luboscżu daru, małe dary budu zmóżnicz pschedewzecze. Łasowski wobhad stama chce też swoju pomoc z prinja nětczichi row sabo pratwje do porjadnja zajicz a k pomnikej z darami pschinoschowacz. Tak su wulcy k pschewjedzenju skutka dołhe. Hdyž postajimy we Łažu najcziščischeje hospodarskeje krizy swojemu Handrijej Seilerjej cześczowny pomnik, potom smy dokonjeli, wumjenity skutk, kiž budze wo horjcz luboscži serbskeho ludu k swojim wulkim synam rěczeczi a napominacz k podobnym krocżelam a skutkam k spomnjenju naroda, kiž je za lud njesahinity. Dopoutnimy so też hischcze na naschcho najschlawnischeho basnika Jakuba Bartа-Cziščinskeho! A jeli dychmy też jemu pojdźischo mohli pomnik postajicz ako jeho row dostojnje pschiprawicz, njeje dychmy dołho hischcze byli lud pomnikstajerjow, ale dychmy jenoż swoju winowatosez cziniłi. Tak dałmy rad a bohacze, hdyž budże so wo dary prošyez!

-k.

Z Łužicy.

* **Wulkeho Schunowa.** Zjiwjenje wsał je swobi tudomny wikowar a prjedawschi rěczniti pomocnik Richard Würsel. Wón zatepi so w Golsdzianskim hacze, z kotrehoż jeho cżesto schtwórcži pschipołdnju wuczahnychu. Würsel bischce nchdże 30 lět stary a je drje w cżežkich myślach do Zjiwjerje schoł.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Mischna.** (Kocżi dawk w Mischnje.) Mězschczanska rada dowuradži w swojim posledním posedzenju mězny zakoń wo wot gmejnskeje kassy wukazane zawjedzenje kocżeho dawka. Dawkowa hadźoa je na 4 hriwny za kóżdu kocżku postajena.

* S **Wurzena.** (Ssmjertne njeschoże na honźwje.) Na honźwje w Trebsenskej wokolinje wobsamknu so wobhedżeł Trebsenskeho tódźneho mitnya, Bruno Egler. Pschi tom puschczi so jeho rěcżba zhama wot so. Wurżel bischce njezwažowanemu cżłowjekoi psches hłowu a sawinu hnydom zmjerjecz.

* S **Lipska.** (Dwě njedźeli stare dźecżo wot tocżki jadnschene.) Pschipołdnju je so w starschiskim bydlenju we Kipitz-Schönefeldze dwě njedźeli stara holcżka Sigrid Schadużyła. W bydlenju pschebywaca kocżka bischce so na wobliczo w sportowem wosu leżeceho dźecża lehnyła, pschecżoż njemóżesche dźecżo dychacz a zmjerjecz sajmyi. Dźecżowa macz bě z domu wotschła, so by swojeho zhorjenego muża, kiž we kożu leżeschce, na jeho dźełanischczu zamołwiła. Dla bjespozroczneho swěsczenja zmjertnje winy dowjese so dźensnje cżełko do wustawa za sudnistku medizinu.

* S **Groitzscha.** (Ssmjertne njeschoże pschi nakładowadowanju rěpy.) W Kriebiczu bu dźełacżer Kuchler pschi nakładowanju rěpy na polu z njedobładanjom wot druheho dźełacżerja z nakładnymi widlami do nosa kłóty. Kónz widłow sajedże Kuchlerjej pscheš nóš do mosbowe tak, so bě Kuchler hnydom morwy.

W **Kattegatu**, to je morjo mjez Danskej a Swedskej zrazystaj finskej parnikaj hromadże a so podnuriłaj. Z puczowarjow a wobsadki zatepichu so 45 wosobow. Křižik woznamjenja město njezboża.

Cyły swět wojuje přećiwo bjezdźěłosći.

W posledních tydźenjach je bjesdźěłosć w cyłym świeże saso pschiběrała, tak so je wot lońschcho lěta w jenotlinych krajach postupowała: W Belgiskej 335 proz., Sjednoczenych statach 250 proz. a Nižozemskej 244 proz. Tute steja na cżole. Potom scżehuja Czěskoslowakska z 213 proz., Pólska z 197 proz., Němska z 197 proz., Italska z 176 proz., Jendźelska z 164 proz., Austriska z 136 proz., Schwedska z 133 proz. a Franzowska z 113 proz.

Na kotre pola so nětko bjesdźěłosć najbóle wupischtrěwa? S wjetschcho dźěła zu potrjechieni njewuczerjedźěłacerjo, wutczinja 33 proz. W dalschim scżehuje kowowa industrija z 18,5 proz., twarsy dźěłacerjo, 7,8 proz., drjewowe pschemysłny 5,9 proz., pschistajeni 8,6 proz. (wot nich hu 2,5 proz. żónskich pschistajenych). Po najnowischich powěschcach su so bjesdźelni wot 1.—15. oktobra wotczinjet pschistajerjo. Khwalobne wuwjesche cżini Pomorska. 3 184 000 bjesdźelnych wobjewischu dźełowe banki 15. oktobra. We wuwraczu su bjesdźelni na tutych polach hinak rozdźeleni. We wschudze wuczinja njewuczeni dźełacerjo najwjetschi ticżk.

Kaž je z herdach liczbowe dowidżecz, je liczba bjesdźelnych w Sjednoczenych statach pomało lońschemu — pódla Belgiskeje — najbóle postupowała, wo 250 proz. Tam so hantizy 3,5 milijonow bjesdźelnych liczi, njesamtizy hamo na 6 milijonow. Zendźelska ma 2 milijonaj, tam dyrbja 10 dźełacerjow jenoho bjesdźelneho sdźerżecz.

Nětko so praschenje nacżiščerjow, kak kraje podpjeru bjesdźelnych pschewjedu. Najwažniščhej formje podpjery, njemuszy statna a dźełarnička (gewerkschaftlich), tżej we 18 statach pschewjedżenej. Wopraważnje nuzowane statne zawjedżenje bjesdźelnych wobsteji w Němskej wot lěta 1918, w Italskej wot 1919, ninio teho w Awstriskej, Jendźelskej, Jriskej, Bolharskej, Pólskej, Ruskej a Queenslandskej (we Awstralskej). Dźełarnške (gewerkschaftliche) samjerzenja, kotrež hrodži je sławnych kżowow dostawaju, wobsteja we Schwizy, Belgiskej, Danskej, Schpanskej, Finskej, Franzowskej, Luxemburgskej, Norwegskej, Nižozemskej a Czěskej. Statne zawěscżenja wuczinja hromadże 90 proz. wschich podpjerazych bjesdźelnych zyleho świeta.

Pódla teho dyrbinny tżej jasni bycz, so z bjesdźelnej podpjeru wež hotowa njeje. Hdyż su je wschitke podpjeraze nóżnoty wuczerpate, ma sjawne dobrocżelstwo a zastaranstwo khudych zakroczicz. W Němskej rěczi so potom wo spomożerskich bjesdźelnych, kotrychż liczba w januaru 1930 na 240 000 a w haprieji 330 000 wuczinjesche. We Jendźelskej pschihodże na psch. na milijon dostawarjow bjesdźelneje podpjery na wschě 450 00 spomożerskich bjesdźelnych, kotiż podpjeru za khudych dostawaju. Pod nimi bjesdźelosće khori zyły swět, hdyż jej pschemysłniny, so też w krajach bjes statneho zastaraczerstwa bjesdźelnych za khudźi podpjeraja.

List starscju malcho Janka.

Kak je mały Jank je symu spokojom!

Jank je pschichod zaschoł schtwórtk se schule. Hnydom je pytał sa Serbskimi Nowinami a so pschesbodżił wot tom, so jiwdj „List na symu“ nutska steji. Rucże je pokuknył, kajše budże wjedro, potom je spěchnje powobjedował a — suk bě se Jankami.

Na jenom městnje, na dróży, hdjež bě so hižo je jiwojimi towarischemi skasał, wotehnja jich knefiaty, dokelž bě mużenja, so je zmyłanje na newiżowazej dróży sakasałe. Rucże wschu wschitkżo swoje Jankli a so słubichu woczam. Hakle posże wjecżor pschichodże domoj, a skorżesche na smjerk w rukach. Tykny ruzy pod mężno, kotrež kluzi cżłowjekej k sedżenju a sakuśnu słuby! Mjenje pak tola bě!

Sachły pjatk rano, tdma so bě wocżi wotewrił, bě prajże praschenje: „Je so w nozy nowego Jańka naschło?“ Potkuny w koschżu z woknom won a bě spokojom, pschetoż wscho bě pschi starym wostało, rjenje bě pschikryte, frimkokase, pschiwobjaze. Wša potom knihi a nóżkowasche do schule. Domoj saso pschischedschi, sydnu so sa blido, wowobjedowa a potom so hydny a napisa na symu sedźiowazy list:

„Luba syma! Ssym z tobu tak troschku zwokjanc ale wocżakanku, so snajmjerjescha hacż do konza tutoho lěta twoje knjeżstwo wobkrohowsch. Wótry su hody a te wochzu jesenje swjeżeżicz. Troschku wschak smě słónczko swjeżeżicz, ale niż pschejara. Budź troschku symnischa, ty luba syma, so bychmy dóstali łód na rożkach a sałkach. Wšo dyrbi tak tołsty bycz, so njebóstanjenym hnydom mokre khołowy, hdyż na njón stupimy! Tak swojmjatku sebi wschitko a niebudź tak wosudla, so sa dżeń raz bi z bólymi mjetelczkami sahrajczkach, ale tkaj hischcze tołschi bólo schat a onj bóle do lisow, tak so nam se symu wuschi wotesepja. To pschinjeże snajmjerjescha wotmękenjenje do wschudneho kjwjenja, a potom tż wómy, schto dyrbimy pschacz, hdyż nam wuczeł nadawk da, so dyrbimy wo tebi pschacz. Sawschże budża tebi tż druhe serbske dźěcżi w „Sserbskich Nowinach“ pschacz! Nastajcz wuschi, so by wscho prawje frosumika! Strowju cże lubje z cłopcje wutroby twój **Jank.**

Serbskim towarstwam!

Po wobzamknjenju nazymskeje zhromadźizny wšo serbske towarstwa namołwjamy, zo bychu studowacym, kotříž móża so jako tajcy (zwupokazom zwjazka Łužisko-serbskeho studentstwa abo też na druhe dosahace wašnje) wupokazać, darmotny zastup k swojim narodnym serbskim swjedżenjam poskiće. Wězo dawk (rejwański dawk abo druhi), kotryż dyrbi towarstwo same wotwjesć, smě so wot nich žadać.

Domowina, zwjazk serbskich towarstwow.
Předsydstwo.

Najnowše z cyłeho swěta.

*** W pruskim kjenju je so namjet němskonazionalnych na wuprajenje njedowěrjenja pschesiwow ministerskemu Braunej a Severingej z wulkej wjetschinu wotpokasał.**

*** W Kattegattu, w morju mjes Danskej a Norwegskej tej parnej łodji „Oberon“ a „Arcturus“ do so trasyłej. Parna łódź „Oberon“ so sa krótki czaš potepi. „Oberonowa“ wobhdała bě 60 muži zyłna. Pódla teho bě 21 pasażerow na łódji. Kaž daloko je hač dotal znate, zu jenoż tschitcy pasażerjo a 32 muži wobhdarli wuchowali. Wutajże sa zhubjenymi je z wulkej mżu pocżejene.**

*** W Newyorku tżo banditoju na běłym dnju do pokladnje Seward National-banki a trust-kompanije sastupichu, wotbronichu stražnika a z revolwerom tu mężo personal a pschikomnych klasowarjow, wschu hromadże 16 wobłobow, nasowachu, so z wobliczjom k sćenje wobroczichu. Rubježnizu potom z pokładnje 15 000 dollarow wsachu. Hdyż pak dyżchu do pinzow hicz, bójej pjenjezne zhamory sterja, jich schcheli makeje holzy, kotrejž su z hrożenjom banditow njeda smjerowacz, nasowachu cżekniez. Zosajo so 25 000 dollarow njedohładachu, kotrejž na jednym blidze leżachu. Zyły nadpad bě jenoż pjeć minutow trał. Rubježnizy z automobilom wupjerchnychu.**

*** Wohenbłuwaze hora Merapi na hollandskej kupje Jawje wot nekotrych dnjow kamjenje a lawu wusterkuje. Rěka zahjeże lawy 200 metrow schéroko do zuzhodnych dołow běži. Podjemili hrimot a husty popjelowy dešcżej posledni czaš wjelne wobydlerstwo traschiłej. Lawina rěka je hižo wokom kilometrow dałeko bježała. 15 ludzi so pschi połunym dżele z njej wobsamknu, so jej njemożachu wjazy wucżeknyez. Wschitczy su so spalili. Dałeke strony kraja su so do Pusżiny pschetworiłe. Wobydlerstwo znjedobnych wsow je rozcżakało. Wokoło hory, kotraż je do mróczele husteho kura zawalena, z dwilemi żekłate błysti letachu.**

*** Kaž so pische z města Djokjakarta, z połodnju wot wohenbłuwajeje hory Merapi na Jawje leżażeho, je wudyrjenje wulkana tżo wjazy dnjow 700 wobrowu zadało. Lawa so hischcze pschezo wuliwa. Mjes tymi zjemi cżełnjenjow, kotrež do městow krejdnjeje Jawy cżekaju, je wjele, kotrež zu zalożenu katastrofu wobkładowschi wakkundili. Dyrbi Stroembowemi wokrjeż so płomjenjezemu morju runa. Saftojnizy, kotrež zu njesbożowany kraj wopytali, su we wjele domach mużowe a żony widżeli, kotrež zu hebi, katastrofu so bojo, żiwjenje wsali.**

Swójbne powěsće.

Swórnanaj: Edgar Waizmann z Ortrudu rodżenej Lenzez w Budyschinje.

Semrći: Selma swud. Bukowa rodź. Großmannez w Budyschinje, 83 lět. Khowanje budże jutšischa wutoru pop. w 3 hodź. na Miłkowschu. — Alfred Stegiich we Darinje, 15 lět. Khowanje bżsche zhromadu pschichodneho pop. w 2 hodź. wot żarowańskeho domu. — Bohuslaw Kosak, ratař w Dubrawje pola Hródka, 74 lět. Khowanje bżsche dżensa pondżelu.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolet w Budyschinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Duźman w Budyschinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěsyncy. — Za nawěsćki: G. Janak w Budyschinje.

Arthur Synatzschke
w Kamjenca Weststraße 3. Telefon 366
Wikowarńja z tobakami
we wulkim a malym. Najpřijomniše kupne žórło za zasopředawarjow. Wulki wubjerk Bruyéreskich.

K hodam poručam swój wulki sklad **K hodam**

porclina, kamjeniny, škleńčanych tworow krystala

Hermann Gläsel w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach 4 na Lawskich hrjebjach 4

nětk pódla prjedawšich klamow na prawym boku kěžnych durjow.

Poručam k hodam:

Čerwjene wino

za čopte wino a punš
litr 1.40 hr.
1/1 bleša bjez škleńcy 1.— hr.

Malaga
Tarragona litr 1.50 hr.
Samos
Poton

Janske wino
Wino z holanskich jahodow litr 1.00 hr.
Cyderowe wino
Běłe wino

Woptanki darmo

Herm. Klemm nasl.
na Kamjentnej hasy 27

Wupjerki

za tunšche

80 cm ferfrote m 2.30, **2.10**
130 „ „ „ 3.60, **3.20**
140 „ „ „ 3.90, **3.45**
160 „ „ „ 4.40, **3.95**

Za spódnje pošleschća:
100 cm **2.50**, 115 cm **2.75**

Tunšche hódnoscje, taš tež leschtte wupjerki a hotowali sja n. na sklodze

Andr. Kasper
(mějicjel: Al. Pilopp)
w Budyšchinje, Burgplatz 11

Ložowy damast smuh. płat płachty

ložowe płachty, wupjerki

płsane a pjerjonje přepušćace we kóždej šěrokosći jara tunjo

Kurt Erler na Žitn. wikach 11 z napřeća hoćenca „Złota hwězda"

Sanki smykawy

kupujeće, kaž je znate jara přihódnje pola firmy

Paul Walther
železowa wikowarnja
w Budyšinje na Kěžorskej drózy 4

Arak Rum Cognak Likéry

w najwjetšim wubjerku w dróbnym a w blešach

Woptanki darmo poručuje

Hermann Klemm nasl.
na Kamjentnej dróy 27

Nawěšstki w Serb. Now. maja wulki wuspěch

Dołhe a krótke škórnje ručne abo

20.— a 30.— hr. Wulki wubjerk, też we wšěch drubiech wobućach
Wšě wuporjedźenja derje a tunjo

Wobućowy dom Mark w Kukowje

BUDŹEĆE so dźiwać

kak čisće

RADIO-PŘIPRAWA

wot

RADIO-WIKOWARNIE

NEDO dźěła

NEDO	je wot němskeho radiotechniskeho zwjazka wuznamjeny.
NEDO	wobarnuje Was před wujebanjom
NEDO	podawa wupruhowane dobre připrawy zamóžnitych fabrik.
NEDO	podawa na wotpłaćowanje

Moji spokojeni woteběrarjo su moje najlěpše poručenje

w Budyšinje na Znutřkownej Lawskej hasy 7
Tel. 2092 Wobkedźujće moje wukładne wokno

Wjesołe hody!

Kedźbu! **Kedźbu!**

We wšěch našich rozdźělenjach poskićamy:

Poprjancy po wšěch płaćiznach wot 10 pj. hač do 60 pj.

Najlěpše worjechi . . .	punt	52 pj.	Złote jabluka	jedyn	8 pj.
Najlěpše lěsne worjechi .	punt	70 pj.	Citrony	jena	8 pj.
Sultaniny	punt	48, 72 pj.	Čerwjeny kał, małe krute hłow.	punt	8 pj.
Jerke mandle	punt	1.80 hr.	Najlěpši kisały kał	punt	10 pj.
Słódke mandle	punt	1.60 hr.	Korjeninowe korki	punt	64 pj.

Z našeje nudłoweje fabriki:

Krane nudle, wuwažene 1/2 punta 24 pj. Złamany makkaroni, wuwaž. 1/2 pt. 25 pj.
Jejowe krane nudle, 1/2 pt. pakčik 38 pj. Jejowy złam. makkaroni wuw. 1/2 pt. 30 pj.
Poliwkowe nudle 1/2 punta jenoż 43 pjen.

Z našeje fabriki mjas. toworow:

Najlěpša jatrowa kołbasa II 1/2 pt. 50 pj. Worjechowe pleco . . . 1/2 pt. 1.30 hr.
Najlěpša jatrowa kołbasa I 1/2 pt. 76 pj. Najlěpša jazykowa kołbasa 1/2 pt. 90 pj.
Najlěpše pječ. rubane mjaso 1/2 pt. 90 pj. Wšelake družiny kołbasy / Najl. nakranja

Tučne wuhorje z naraněcho morja, 1/2 punta **1.90**

Z našeje winoweje tołčernje:

Najl. čerw. wino, Hornjoingelh. 3/4 l. 1.20 hr. Jamajka-rum-měšenje . . . 3/4 l. 4.20 hr.
Najl. běłe wino, Hornjomoselsk. 3/4 l. 1.20 hr. Najl. měšenje palneho wina 3/4 l. 4.— hr.

Z našeje palernje:

rady kupowany, stajnje čerstwy konsumski paleny kofej
1/1 punta 95 pj. 1.10 hriwnow 1/4 pt. měšaneho kofeja jenoż 30 pj.

Z našeje pjekarnje a konditarnje
rad kupowane konsumske wosuški

Mandlowe a rózynkowe wosuški . . . I. družina 3.90 hr.
Mandlowe a rózynkowe wosuški . . . II. družina 2.90 hr. Jenoż najlěpše kajkosće

Wšě družiny tykancow

rady kupowane šokoladowe baby Torty z wěnowanjom kóždeje družiny

Předawamy jenoż sobustawam! **Předawamy jenoż sobustawam!**

Tworykupne towarstwo w Budyšinje

zap. druž. z wobm. ruk.

To byšće też Wy k hodam słyšeć chcyli:

. . . a jowle, twój kłobuk

je
też
tónkróć
kaž
přeco
zaso
ze
wosebiteho
wobkhoda
za
kłobuki
a
čapki

z kožuchow. doma Arthur Flegel nasl.
w Budyšinje na Kěžorskej dróży 6
— **Rěčimy serbski** —

Nimam wot 24. decembra hač do 14. januara **ręčnych** hodźin

Gertrud Hobrakec
hojeńka

też za skót. Wšě hojenje z jasnowidźenjom a zaprajowanjom. Hewak ręčne hodźiny štwórtk, sobotu a njedźelu. Wopyty a nuzne pady też zwonka ręčnych hodźin.

W Budyšinje na Malej Předarskej hasy 1

Přiloha k číslu 297 **SERBSKE NOWINY** Pondźelu 22. decembra 1930

Hak so nas Jank na hody wjeseli.

Cyrkwinske powěsće.

Z Budyšina.

W Michalskej cyrkwi.

Patoržicu pop. w 4 hodź. Boža nóc.

Boži dźeń rano ½8 hodź. bože wotkazanje serbske, farar Tischer; dop. ½9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boža služba, farar Kapler.

Druhi swjaty dźeń rano ½8 hodź. Bože wotkazanje němske, farar Kapler; dop. ½9 hodź. ma němsku a dop. w 10 hodź. serbsku Božu službu farar Tischer.

Patoržicu, srjedu 24. decembra 1930.

W Pětrowskej cyrkwi pop. ¼4 hodź. farar Siegemund. Boža nóc dźěćikemšenja. Porjady Bože služby su při cyrkwinych durjach darmo dostać. Pop. w 5 hodź. ma farar Berg Božu nóc za dorosćenych. Cyrkwine durje so hakle ½5 hodź. po skónčenju dźěćikemšenja wotewrja.

W Marijnej a Marćinej cyrkwi ma pop. ¼4 hodź. farar Große Božu nóc dźěćikemšenja. Porjady Bože služby su při cyrkwinych durjach darmo dostać. Wječor w 6 hodź. ma farar Schneider Božu nóc za dorosćenych. Zběrka we wšěch tutych kemšenjach za naš dźěćacy dom.

Boži dźeń, štwórtk 25. decembra 1930.

Předowański tekst; Luk. 2, 1—14.

W Pětrowskej cyrkwi ma rano ½8 hodź. farar Berg předowanje (cyrkw. hudźba). Dop. w 11 hodź. ma farar Große kemšenje za čežkosłyšacych w drastowni. Přip. w 12 hodź. ma superintendent Fröhlich předowanje.

W Marijnej a Marćinej cyrkwi ma dop. w 9 hodź. superintendent Fröhlich předowanje (cyrkw. hudźba).

Zběrka za wosadnu diakoniju.

Křćenja změje we woběmaj cyrkwjomaj farar Paul.

Druhi dźeń hodow, pjatk 26. decembra 1930.

Předowanski tekst: Luk. 2, 15—20.

W Pětrowskej cyrkwi ma rano ½8 hodź. farar Siegemund předowanje (cyrkw. hudźba), přip. w 12 hodź. ma farar Paul předowanje.

W Marijnej a Marćinej cyrkwi ma dop. w 9 hodź. farar Paul předowanje (cyrkw. hudźba).

Krajna zběrka za cyrkwinske zastaranje evangelskich Němcow we wukraju.

Křćenja ma we woběmaj cyrkwjomaj farar Siegemund.

Teksty we wšitke cyrkwine hudźby hodownelho a nowolětneho časa su po 20 pj. při cyrkwinych durjach dostać.

Z Barta.

Patoržicu pop. w 4 hodź. serbska a w 5 hodź. němska Boža nóc. Zběrka za najkhudšich, kotřiž ani ložu nimaju.

Boži dźeń dop. w 9 hodź. serbska a ½11 h. němska Boža služba. Cyrkw. khór spěwa, pozawniski khór piska.

Druhi swjaty dźeń dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. serbska Boža služba. Zběrka za cyrkwinske zastaranje evang. Němcow we wukraju.

Zemrěł: Gust. Ernst Lorenc, žiwnosćeŕ a cyrkw. předstojićeŕ w Zuborničcy, 54 l. 10 m. a 28 dnjow stary.

Z Bukec.

Patoržicu wječor w 6 hodź. serbska Boža nóc.

Boži dźeń rano ½8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. serb. kemšenje. Cyrkw. khór spěwa „Synko khudej maćerki“ wot Bj. Krawca. Pop. w 5 hodź. němska Boža nóc.

Druhi swjaty dźeń dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Pozawn. khór: „Nětk durje, wrota wotewrće,“ po Ad. Młónku. Zběrka za ev. Němcow we wukraju.

Z Budyšinka.

Patoržicu je pop. w 5 hodź. serbska Boža nóc (k. farař lic. Mrózak). Zběrka.

2. dźeń hodow je dop. w 9 hodź. němske kemšenje (k. farař Neuhof z Budyšina), ½11 hodź. je serbske kemšenje (k. farař Mikela z Malešec). Zběrka za ev. wěrybratrow we wukraju.

Wumrěła: Marja Jeremiasowa bywša zwud. Faltenowa rodź. Rječkec, Korle Augusta Jeremiasa, žiwnosćerja w Budyšinku mandźelska, 76 lět, 10 měs. a 16 dnjow stara.

Z Hodźija.

Patoržicu změje farar Wejzar pop. wot 5 hač 6 hodź. serbsku a wot 6 hač 7 hodź. němsku Božu nóc z narěču.

Boži dźeń změje farar Voigt rano ½8 hodź. serbsku spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske swjedźeńske kemšenje (farar Wejzar skutkuje we Huscy).

Druhi dźeń hodow změje farar Voigt rano ½8 hodź. němsku spowědź, farar Wejzar dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske swjedźeńske kemšenja. Cyrkwinski khór spěwa: „Hosiana we wysokosći“ (R. Palme). Zběrka za cyrkwinske zastaranje evangelskich Němcow we wukraju.

Z Hrodźišća.

Patoržicu pop. w 4 hodź. serbska a w 5 hodź. němska Boža nóc.

Boži dźeń dop. w 9 hodź. serbska a ½11 h. němska Boža služba. Cyrkw. hudźba. Sobuskutkowanje pozawn. khóra. Zběrka za wosadnu cyrkej.

Druhi swjaty dźeń dop. ½10 hodź. serbska a w 11 hodź. němska Boža služba, fararski vikař Rösler-Minakalski. Zběrka za evang. Němcow we wukraju.

Z Huski.

Patoržicu popołdnju w 5 hodź. je Boža nóc ze spěwom dźěćaccho khóra.

Boži dźeń je dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź němske předowanje (farar Wejzar z Hodźija).

2. dźeń hodow je dop. w 9 hodź. němske předowanje (cyrkw. khór spěwa).

Z Khwaćic.

Patoržicu wječor w 7 hodź. serbska Boža nóc.

Boži dźeń rano ½8 hodź. serbske a w 10 h. němske kemšenje, ½12 hodź. dźěćikemšenje.

Druhi swjaty dźeń dop. ½9 hodź. serbske a

Serbske hodowne spěwy.

(Bjarnat Krawc.)

Do hód a hody je radosć ludźi wulka, husto popřepinjena a wuswobodźi so w spěwje. Je to čas, w kotrymž so za cyle lěto najwjacy spěwa. Też pola nas Serbow? A što so spěwa? Mamy też hodowne spěwy? Čitach wóndano, zo mamy pječa jenož mału liěbu hodownych spěwow. Po rozhladanju a pytanju za tajkimi namakach pak tajku sylu, zo so woprawdźe spodźiwach. Wjele njejsu znate, dokelž su nowišcho pokhada. Wobhladajcy najprjedy znate cyrkwinske hłosy.* Njejsu drje to ryzy serbske, wjele bóle přełožki starołaćanskich abo němskich nabožnych spěwow k starym cyrkwinskim hłosam, ale su dosć hódne a hižo lětstotki dołho w Serbach z domom. Kóždy zajime namaka słowa też w našich nowych serbskich spěwarskich pod napismom „advent“ a „hody“. Dalši nabožny material poskići Mateja Urbanowe knižki „Duchowny ludowy spěw (Budyšin 1930). Maš tam na wubjerk 16 čisłow a wšě z notami (str. 8—27). Wuzběhnyć chcu wosebje Jana Kiliana (1879) spěwaj z jeho hłosomaj: „Mamy wulke wjesele“ — „To krasne słowo je“, — Dimitra Bortnianskeho: „So modlu, lubosć bójska“ a „Nóc wotkhadźa, dźeń zaswita“ z hłosom B. Krawca (1930). Duchowny ludowy spěw bu pak wosebje w poslednich dźesać lětach dosć wobohaćeny. By jara zwjeselace było, hdy bychu w domach, towarstwach, šulach a cyrkwjach bóle pěstowane byle, dokelž su přistupne a lohko so spomjatkuja; k tomu wobsteji možnosć, zo je jeno — hač štyrihłósnje zanjeseny. W časopisu Maćicy Serbskeje 1888 zdźěli Adolf Černý na str. 44, 45 rjane stare dołhołužiske melodije, kaž: „Dźens we nocy su jandźeljo“ a „Narodźiło so dźěćatko“ (hł. też Žórleško čo. 28, 29). W „Žórlešku“ stejitaj też Handrija Dučmanowa (Wólšinski 1886) rjana „Hodowna radosć“ z krasnym češkim hłosom (čo. 30) a „Bože dźěćo, komu wobradźeš?“ Jakub Cišinski zawostaji wubjernej čisle: „Pastyrjo, pójće!“ a „Do Božej nocy zwony du“ (Žórleško čo. 31 a 33). Na třoch kralow: „So pruha złota pokazaj“ je poetiski wutwor Michała Domaški (1879) po swojoraznym hłosu w moll. „Sněženki we wětře hraja“ wot Józefa Nowaka (1922) skónči z prostwu: „Daj, Knježe, měr nam!“ a je dosć hnujacy; 3hłósna hudźba steji we „Łužicy“ 1923, spěw móže pak też jenohłósnje zaklinčeć. Z najnowišich wupłodow naseje adventskeje literatury njech je Horisława Mućinkowy advent: „Přihotuj so, luba duša“ horjeka mjenowany, komponowany 1930 a hišće njećišćany. „Pój, miły swjaty wječorje“ z J. Słodeńkowej sadźbu steji w „Towarš. spěwniku“ čo. 180. Česćmy też našeho wótčinca Jana Nyčku, kiž je nam pěkny spěw při žłobje: „Ležiš tudy, ach kak khudy“ zawostajił (Słónčne pruhi str. 48). Hodowna kolebawka: „Spěwajće dźens wjesele“ po nar. motivu a hłosu (Žórleško čo. 27) dycha samu lubosć a radosć. Krasny pokład ludoweje poezije je nam naš Michał Nawka wobradźił. Přeswědčće so tola! Njebudźoće zjebani, ale překwapjeni! Mjeńuju je po žórłach, hdyž su namakać. Kóne je styska: „Synko khudej maćerki“ (1928), (Słónčne pruhi str. 40). Dary dźěći Božemu dźěśu: „Domasmy słyšeli“ (1923), (Žórleško čo. 32). Pastyrjo w Božej nocy: „W Bethlehemje na polu“ (1929), „Při wołku, při wóslíku“ a „Bože dźěćo wobradźa“. Mólčkich ody: „A mama, maćerka synka powija“. Před Božim narodom: „Wšeho swěta zbožo!“. Poslednje 5 spědom: „Wšeho swěta zbožo!“. Serbski spěwnik za šule (1930). Do hodownelho raja słušeja pak hišće jeho bóle swětne wuplody kaž: „Sněh so dže kaž kryda“ a „We wysokim sněžy steja stare brězy“ abo też strašny wopyt do hód: „Rumpum, čeřch, čeřch, bobobo!“ Pytaj we „Naše spěwy“, hdźež snano hišće druhe nadeńdźeš, kiž so derje k hodam hodźa. W 2. zešiwku šulskich spěwow, kiž k jutram 1931 wuńdźe, budźe hišće wjacy maćizny k wubjeranju. Njećišćane hišće su M. Nawkowe hodowne dary: Boža nóc: „Wšudźe wšospi. Dźiwno je mi!“ (1930) a Hodowni jandźeljo: „Kajke swětło dźensa jasni nóc!“ (1930). Skoro wšě pěsnje Nawkowe je spisaćel tutych rjadkow zhudźbnił — zwjetša też w ludowym duchu — spěwać hodża so jeno-, dwé- a štyrihłósnje. Ze wšeho toho wuknjemy, zo njejsmy khudźi na hodownych spěwach. Jedna so jenož wo to, zo za nimi pytamy a hladamy a je z lubosću přijmiamy. Sami k nam njepřikhadźeju! **Serbscy wućerjo z wjednicy spěwnych towarstwow a wy serbske wukubłarki młodźiny, wozwće hodowne jstwy dale bóle ze serbskej spěwnej radosću! Z tym służiće wašim dźěćom, sebi samym a našemu lubemu narodej.**

* Katolski Pobožny wosadnik Jana Symanka; ev. nowe spěwarske.

w 10 hodź. němske kemšenje. Zběrka za cyrkw. zastaranje evang. Němcow we wukraju.

Z Kotec.

Patoržicu je pop. ½5 hodź. Boža nóc (liturgiske kemšenje z dźěćacymi chórami, wosadźinym spěwanjom a swjedźeńskej narěču, wosadny farař).

Boži dźeń dop. w 9 hodź. so serbske předowanje (kantor Hoker), ½11 hodź. němske kemšenje, na 2. kemšenje za dźěći (wosadny farař), swjedźeńska zběrka.

Druhi dźeń hodow je dop. ½9 hodź. němske kemšenje ze swjedźeńskej zběrku (wosadny farař).

Z Klukša.

Patoržicu pop. ½5 hodź. serbska, ¼6 hodź. němska Boža nóc.

Hodownička dop. w 9 hodź. serbske, ½11 hodź. němske swjedźeńske kemšenje. Zběrka.

2. dźeń hodow dop. w 9 hodź. němske, ½11 hodź. serbske swjedźeńske kemšenje (farař Krawc-Hrodźišćanski). Zběrka.

Z Łupoje.

Patoržicu pop. w 5 hodź. serbska a w 6 hodź. němska Boža nóc. Zběrka za našu cyrkej.

Boži dźeń dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža służba, po njej dźěćikemšenje. Za našu wosadu budże zběrka.

Druhi swjaty dźeń dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. serbska Boža służba. Zběrka za cyrkw. zastaranje evang. Němcow we wukraju.

Z Minakala.

Patoržicu změje fařski vikar Bösler pop. w 4 hodź. němsku a w 5 hodź. serbsku Božu nóc. Čišćane pocyjady Božeju službow su na farje a w kapalni dostać.

Hodowničku změje fařski vikar Rösler rano w 9 hodź. serbsku a ½11 hodź. němsku swjedźeńsku Božu službu. Dźěći spěwaja: „Bohu daj, Bohu daj khwalbu a česć“. — Kolekta za cyrkwinske wobstaranje wangelskich Němcow we wukraju. — Pop. ¼4 hodź. dźěćikemšenje.

2. dźeń hodow změje farař Křižan rano w 9 hodź. němsku a ½11 hodź. serbsku swjedźeńsku Božu službu. Kolekta za cyrkwinske wobstaranje evang. Němcow we wukraju.

Z Nosaćic.

Patoržicu pop. w 5 hodź. němska Boža nóc.

Boži dźeń dop. w 9 hodź. němska boža służba, ½11 hodź. serbska Boža nóc a po njej serbska spowědź. Dźěći spěwaja. Zběrka za Boži dom.

Druhi swjaty dźeń dop. w 9 hodź. serbska Boža służba a ½11 hodź. němska boža służba, po njej němska spowědź.
Zběrka za evangelskich we wukraju.

Z Njeswačidła.

Patoržicu pop. w 5 hodź. serbska a w 6 hodź. němska Boža nóc.

Boži dźeń dop. w 9 hodź. serbska a ½11 h. němska Boža służba. Khór spěwa wot E. Freyschlaga „Bu dźěćo narodźene“.

Druhi swjaty dźeń rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 h. němska Boža służba. Khór spěwa wot J. Nägela: „Nětk wyskaj, maćef! Wón tu je!“

Na woběmaj dnjomaj zběrka za cyrkw. wobstaranje evang. krajanow we wukraju.

Z Poršic.

Patoržicu je pop. w 4 hodź. němska a w 5 hodź. serbska Boža nóc. Zběrka ložowych grošow.

Boži dźeń je dop. w 9 hodź. serbske, ¾11 hodź. němske kemšenje, pop. ½2 hodź. kemšenje za wjetše dźěći w Poršicach.

Druhi dźeń hodow je dop. w 9 hodź. serbske kemšenje (k. farař Mikela z Malešec) a ¾11 hodź. němske kemšenje (k. farař Neuhof z Budyšina).

Na woběmaj swj. dnjomaj zběrka za evangelskich němskich wěrybratrow we wukraju.

Božu nóc spěwa Poršiski khór šulskich dźěći; Boži dźeń Poršiski cyrkwinski khór „Boža nóc“ wot Hendricha Sattlera, 2. dźeń hodow zahraje Poršiski pozawniski khór „Cicha nóc“, sadźba wot Adolfa Müllera.

Z Wósporka.

Patoržicu wječor ½7 hodź. Boža nóc z liturgiskim swjedźeńskim kemšenjom (wosadny farař). Zběrka za dobrowólny cyrkwinski khór.

Boži dźeń je dop. ½9 hodź. swjedźeńske předowanje z cyrkw. hudźbu a swjedźeńskej zběrku (wosadny farař).

Druhi dźeń hodow je dop. ½11 hodź. swjedźeńske předowanje z cyrkw. hudźbu a swjedźeńskej zběrku, ½12 hodź. swjedźeńske kemšenje za dźěći, po nim křćenja (wosadny farař).

Z Wóslinka.

Patoržicu pop. w 5 hodź. Boža nóc.

Boži dźeń rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Zběrka.

Druhi swjaty dźeń rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske kemšenje. Zběrka.

Spomožerski a zastarański hamt města Budyšina.

Dźěławosej ja mějazu novembru.

W radupodawarni ja macjerje a sastaraćni cźěšchnych dźěći žo 255 cźěšcheńkow pschepyta, w sastaraćni ja male dźěći pak žo 187 malych dźěći pschedstaji. — Radupodawarńja sa hamodnuhe wopyta 9 žónstich, kotrymž žo rada a hospodarśka pomoz dosta. — Zyroby wuda žo darmo abo potanschene 605 puntow žiwidłow a 151 buschkiwizow mloka. Spomožnje žo tež sapschimny ł darmotnym wotedaćom 169 drastow a schatow ł wobstatkow spomožerśeho hamta. — Sastaranje cźěšchnych dźěći běšche darmo wupožcźiło 16 bźěcźazych wosow, 15 sportstich wosow, 16 bźěcźazych korbow a 29 kóžkow. — Radupodawarńje hodźiny sastaraćnje tuberkulosnych wopyta w novembru 85 wožobow, mjez nimi pschindźe 21 k pśenjemu rasej. Sta žo 60 pschežwětlenjow a 13 röntgenskich fotografowanjow ze tymi pschežwětlenjemi, tiž žo po schulskich pschepytowanjach na schulskich dźěćoch stachu. S darmotnym wotedaćom 405 puntow zyrobu potrěbnym pluzakhorym žo spyta, jich pożywnicź. K wothladanju domach wupožcźi žo njesamożitnym 127 potrěbnych wožow. — We wocźerśtwjeńi „Waldheimat“ w Sśepcźach pschebywa jena pazienka. — W radupodawarnju za thjerych wustojny lěkar 16 wožobow pschepyta, mjez nimi běšche 10 nowych. — Sastaranje schulskich dźěći sapschitmny w 31 padach ł wobstaranjom drasty a schatow, ł darow nujsnego sjedźenjeństwa žo 58 dorosćenych a 56 dźěći ł drastu a wobuwanjemi podpjerasche. — Radupodawarńja sa skabowitych, na padawu khorosćo cźerpjazych a duchakhorych wopytachu 3 wožoby. — Radupodawarńja sa alkoholikow, kotruž Budyšk a městna skupina němskeho žónskeho hnuśa sa bjezalkoholnu kulturu po pórnocnjonjoci spomožerśeho hamta nawjeduje, wotmě w rozpratowym měsazu 4 radupodawańśe hodźiny, tiž 7 wožobow wopytachu. — Sastaraśa je 111 krócź domy alkoholikow a jich pschiwuschnych wopytała. — Sastaraśi hamt woteda w novembru ponuśchene abo darmo 2091 pórutow khlěba, 4137 kubikmetrow pluna, 527 kwhodź. elektriskeho pruda, 332 litrow petroleja abo schpiritusa a 3571 jedźowych znamkow. — Podpjery w hotowych pjenjesach, podruźniskich a hospodarskich pschipomnozow wupłaći žo ł měsaczanskich źrědłow dozyła 78 469 hr., ł nich 35 506 hr. spomožerskim źrědłowym, tiž steja w sastaraśim nuisowym a dyrbjeńskim dźěle, a 11 735,81 hr. podjěła na kśiwej podpjerje.

Towaŕstwowski powěsćnik.

Budyšin. „Nadźija“ změje jutře wutoru 23. hodź. nika wječor we 8 hodź. spěwanje w Serbskim Domje. Wočakuje so, zo wšitcy přińdu.

Bukecy. Serbske towaŕstwo změje po hodźach njedźelu 28. hodownika pop. w 5 hodź. pola Stangee swoje měsačne posedźenje. Přednošk. Bohaty wopyt so wočakuje.

Khrósćicy. Jednota Sokoł ma 1. januara 1931 wječor ½8 hodź. pola Wjenkec sokolski swjedźeń.

Ralbicy. Jednota Sokoł ma 3. dźeń hodow zaso serbsker eje. Započatk w 7 hodź. Njech wšitcy přińdu.

Wotrow. Towaŕstwo kat. młodźencow wuhotuje njedźelu 28. hodownika wječor w 7 hodź. swój 11. załoženski swjedźeń w Pančanskim hoseńcu. Poskići so dźiwadło a reje. Wšitcy Serbja su wutrobnje přeprošeni.

Elektrolux

za srěbanje procha nimale nowy je ⅓ niže kupneje płaćizny na předań. Bliže zhonić we wudaw. „Serbskich Nowin“

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 20. hodownika 1930.

Na Barlinsku burju hłoćeše sobotu sašy hylnische postajenje efektow, tuž kursy spadowachu. Cźiche běchu wifi ł dalkownymi a rentowymi liśćinami pschi trochu sešlabjenych kursach.

Produktowe wifi sańdźenu sobotu wjele nowego njepschinjeśechu. Jenicźazy rožka 6? 5 pj. po zentnarju we hotowym sornje bróšcha. Druhe brunźiny žita na dotalnych płacźišnach wobstawachu. Sobotu płacźeše zentnar

w Barlinje:

pšeńcźazy 12,30—12,40 hr., rožki 7,55 hač 7,65 hr., małeńkiseho jećmjenja 10 hač 10,80 hr., nasymšeho 9,40—9,70 hr. a wowsa 7—7,30 hr.,

w termijowym wikowanju:

za dezember: pšeńcźazy 12,57½—12,62½ hr. rožki 8,36¼—8,37½ hr.,
za měrc: pšeńcźazy 13,60 hr., rožki 9,06¼ hr. hač 9,07½ hr., wowsa 8,25 hr.,
za mej: pšeńcźazy 14,07½—14,10 hr., rožki 9,43¾—9,45 hr., wowsa 8,77½ hr.

Na pschedań:

Woblek hólcźazy, w Ketlizach 25.

Byčk, ¾ lětny, knježi dwór we Wichowach.

Bull dźěłazy, w Budyšinie. Hórka haša 61.

Fotografiska pschiprawa w Budyšinie, Rózowa haša cźišło 12 a na Nowych hrjebjach 3 delka.

Cźahnik stejazy, dubowy, Lehmann na Židowje, Horni puć 89 b.

Kosa w Sślonej [illegible] cźišło 4 b.

Kobł ł rěsu, w Bolbrzach cźišło 10.

Kóń 7 lětny, hylny, Hübnar w Mjeschizach.

Konjej, 5 lětnjej, we Wujěźe 16 pola Lubija.

Krowa do cźahanja, wuhotowanje, w Rosbezach 20.

„ hylna wuhotowanje, w Nowych Borschizach 76.

Kundros, Cornwallski knježi dwór w Sśmochezicach.

Konkursowe powěsće.

W konkursu nad samożenjom knihiwjazaŕskeho mischtar Jurja Božidara Jana Sanera w Budyšinje na Sśukelnikej haši 28 je ład daľšcu terminu na śrjedu 14. 1. 1931 dop. w 11 hodź. do Budyšinskeho na sudnistwo, jstwa 141 swołał.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

	Płaćizny po złotej hriwnje				
	20. 12.	19. 12.		20. 12	19. 12.
Pšeńca	246-248	246-247	hunv	17 18,0	17 18,00
rožka	151 153	150 152	woka	18 21,00	18-21,00
nas. jećmjeń	—	—	mórska lupiny	—	—
mal. jećmjeń	200-211	200-210	bołte lupiny	—	—
wows	140-146	140 146	seradella	—	—
kukurica	—	—	rapa. wosusk	9-9,90	9-9,90
Pšeńč. muka	28 36 7	28 36 7?	lanv wosusk	15 15,50	15 15,50
ržana muka	53 266	53 267	kokn. mołasa	—	—
pš. wotruby	10 10 25	10 1 25	krmj. kruški	—	—
ržane „	9 9,50	9 9,50	syno, 50 kg	1,30-1,70	1,80-2,30
raps	—	—	žana sloma	0,70 0,80	0,75 0,25
hróch. Viktor	19-21,00	24 31 00	pšeńč. „	0,6 7	65 0,75
lane symje	—	—	wowsna „	0,60- 7	0,80-0,95
pjeluški	19-21 00	19-21,00	ječna „	0,7 -,80	65 7

Pola Kralowca (Königsberg) w rańšej Pruskej padny lětadło na zemju. W nim sedźacej wosobje bu stej morjenej.

Jendźelski parnik „Benovorlich“ zrazy w Panamaskim kanalu do amerikanskeho parnika. Jendźelski parnik bu strašnje rozbity.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.20 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,61 hr., pod křižnymi zwjazkom abo do wukraja 2,25 hr. abo 18 Kč. Wud. a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje, Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobliczeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo sćěhowkam čělneho znjezbožeńca z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołne bědny. Kóžde znjezbožeńce dyrbi abonent hnydom jutej zawěšacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožeńca dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje ospjewjeźić. Prawa a winowatosće abonentow witaznja nadróžnje wuměnjenja jutsje banki kiž serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 298 — Budyšin — Wutoru, 23. decembra 1930 — Bautzen — Lětnik 89

Dr. Wirth a dr. Frick so rozrunatoj.

Po namjerje pšchedbydły němšknho statneho šuda bě němske knježerstwo swólniwe, konflikt mjes Němšku a Durinkiej wo pšchiběrkach k polizajskim khostam ſ wurunanjom wotstronicź. Němški šmutskowny minister dr. Wirth je wězera ſ pšchewodom statneho sekretara dr. Zweigerta a ministerialneho direktora Menzela do Lipska wotjěł.

*

Wurunańše jednanja w němškostatnym šudje w Lipsku žu k pšchijeću wurunanja dowjedle, kotrež je president němškostatneho šuda dr. Bumke nanjetowal. Po nim žo jatwrjerje polizajskich pšchiběrkow wróćo wośmje a dotal sadźerjane šumny žo dopłaćja.

Durinkiski stat wospjet powinosć pšchipóšnawa, žo ja to potwarać, so žo njepolitiski charakter schditańskeje polizije jako zuka, kaž też njepolitiske poźinanje šastojnikow w žiłužbje bjes wuměnjenja šarucža. Po tym budźe durinkske knježerstwo niż ſ hladanišćeja politiskeje stronу, ale ſ hladanišćeja kłamanjerje a žłužbneho šajima polizajskich šastojnikow pšchistajecź, powyšcherź a pšcheśadźecź. Stronje stej pšchešesene, so žo pšchistajenje sozialdemokratow njeźmě wotpokazowacź a so žo šapiš samokwjenych njesmě jenej organisaziji politiskeje stronу pšchepodacź, so by ta pruhowała, kajkej stronje šamołwjeni błuščeja. Rukowanje ša to, so budźa žo tejele powinnosće dźerżecź, žyle durinkske staine knježerstwo pšchewośmje.

Němskostatny sud Frickowe zakazuje nowiny zaćisnył.

Durinkiski šmutskowny minister dr. Frick bě na republiku schkitazy šakoń žo powołnjo nowinam „Saalfelder Volksblatt" šakašal, dwě njedźeli dotho wuzkładźecź. Nakładnistwo nowin bě žo pšchećiwo tomu pola IV. khłostańskeho šenata němškostatneho šuda w Lipšu powołało. Tón je bjes rtneho jednanja Frickowu šakašnju šaćišnył.

Njeporadźeny attentat na dźełowcho ministra.

Póndźelu popołdnju wokoło ½3 hodź. 36lětny moler Khrystian Schäfer ſ Barlina špyta, žebi ſ mozu rośrěčenje ſ němškim dźełowym ministrom dr. Stegerwaldom wunuswołacź. Schäfera, kotrjž bě ſ pištołu a gumijowym klumpachom wobroženy, mójachu ministerstwowi šastojnicy na brjoły ministroweje šiwy wupschinnuchu. Jeho tak dołho dźerżachu, hač šawołana policija pšchidźe a jeho na policajski prešidium wotwjedźe.

Schäfer bě do ministroweje pšchedšiwy stupił. Tam jeho do cźakarnje pójšachu. Šastojnik, kotryž ministrowu pišarńju hlada, ša nim do cźakarnje dźešoše. Hdyž Schäfer rańše žadašche, so žměł ſ ministrom rěcźecź, jemu šastojnik wotmołwi, so dr. Stegerwald žanych njepšchipowědźenych wopytow njepschijima. Na to Schäfer šastojnika na bok šturcźi a k ministrowej šiwje cźerješe, kotraž je na žamej pšchedšali, kaž cźakarnja. Se wšěch štron šastojnicy pšchihnachu. Schäfer pištołu wucźeje a cźyšcźe wottócźecź. Dóndźe k pšchimańšu, w kotrejž žo šastojnikam poradźi, jemu bróń ſ ruki wurawjecź.

Šumma dźakhodow šakskeho šłata a šakskich Gmejnow.

Podźeł Šakšeje ſ wunoschka němšk latnych dawkow je ſ 19 miljonow hrivnow w oktobru na 10½ miljona hrivnow w novembrje wrócźe schoł. Dochody še šamjatnych dawkow žu w oktobrje 14¼ miljona hrivnow, w novembrje 6¾ miljona hr. wuczinile.

Podźeł gmejnow a wokrješnych šwjašlow je w tym šamym cźašu ſ 19,5 miljonow hr. na 11¾ mil. hr. wróćo schoł. Dochody gmejnow ſ 10 000 a wjacy wobydlerjemi še šamjatnych dawkow žu je 14¼ mil. hr. w septembrje na 14 170 000 hr. špadle.

Zwada wo rozpuščenje wotdźelenja zwjazka němskostatneje khorhoje w Gerje.

Sšobuštawy šwjašla němškostatneje cźorno-cźerwjenoſłoteje khorhoje w Gerje žu žo pjeća wojerišy šruczowałe, schtož je po šakonju šakajane. To je nazionalny sozialistiski durinkski minister dr. Frick jako witanu pšchiležnosć wužił, wotdźelenje republikanizy šmyšleneje němškostatneje khorhoje w Gerje rospuščecź. Ššamo wón nima k tomu prawo, to może jenoš knježerstwo poručicź. Dr. Frick je tohodla pola němškeho knježerstwa žadosć šapodał, so by žo wotdźelenje němškostatneje khorhoje w Gerje rospuščiło. Frickowu žadosć pruhowarschi pak je němški šmutskowny minister dr. Wirth špótnał, so šwučowanje wotdźelenja němškostatneje khorhoje w Gerje njeje wojerške bźo a jo tohodla njeje žaneje pšchicźiny, pšchećiwo njemu šakrocźicź. Dr. Wirth je dr. Frickowu wobškorźbny material němšknemu wobornemu ministerstwu pšchepodał, so by też wono pruhowało, hač je porokowane šwučowanje wotdźelenja němškostatneje khorhoje woprawdźe wojerški charakter mělo.

Nahódnoscenje w pruskich nałutowarńjach.

Kaž pruška nowinska šłužba powě, je pruske knježerstwo nahódnoješenje pola pruskich nałutowarńjow wupšawiło. Wukaš 1. januara 1931 do mocy štupi. Po nim ma kóžda prowinca po jenotnej šadźbje nahódnoscenje pšchewjecź. Jenotlive šadźby žu šledowaze:

Braunšorška a město Barlin, Schleswig-Holšteinška a Hessenska-Nassauska 17 proc., Hannowerska 18 proc., Dolnja Schlesyska 18,5 proc., Šakša provinza 19 proc., Pomorska 21,5 proc., pohreinska provinza a Sigmaringski knježerstwowy wokrjeh 23 proc., Rańška Prusa a Pómorańška namjesna marka 23 proc., Westfalska 26,5 proc., Hornja Schlesyska 29 proc.

Francowske stejišco k němskim wobškórźbam přeć wo Pólsku.

Franzowske nowiny „Echo de Paris" a „Temps" žo njetaja, so napšcheźiwo němškim wobšćerźbam stronu Pólskeje dźerža. „Echo de Paris" pišche: Němske knježerstwo je žo jenicźky na to šamjerilo, wšudy štaty pšchećiwo Němšce wšchawoje naščehowacź. Dohodła Němša na jenotlive pšchipadły wulku wažnosć kładźe. Woprawdźe žo w Němšej na to hnewaju, so žu Pólacy w nědbuschim němškim kraju dobyli. Sšeźenja njech žo kaźkuli wobroćeja, **wólbny ſwobodu žane internazionalne sšeźenje wo njemšchinach njewobšchija.** Też może žebi człowjek cźežko muślicź, kak dyrbi Swjaty Ludow ša šprawnosć wólbow nic jenoš we Pólšcej, ale też w Cźěšłowakowšcej, Nunnuscej, Juhošłowjanšcej a Grićhišcej rukowacź.

Wěrnoscź je, ža **wjacźšchim ša Němšku muriu žaloscźenja pšchebitajeja.** Cźim bóle žo na wołanje a płakanje pozłuchła, cźim wjacy budźa žebi Němcy žadacź. Wottyknjeny konz je, niż šnadź njeprawdu napšchećo mjeuschinam wurunacź, ale wjele bóle **krajne njesmy pšchemjenicź.**

Poincareowy šrowotny ſtaw njeje žo pšchemjenił.

Lekarjo žu šrowotny ſtaw prjedawšcheho franzowšcheho ministerſkeho pšchedźydy Poincarea hobotu pšchepytawšchi khorobnu rosprawu wozjewili, so žo Poincareowy khorobny ſtaw njeje pšchemjenił. Khoremu, kotrehož je Boža ruczka šajała, je dale dospołnoho méra trjeba. Kaž borzy budźe może, so Poincare do połodnišcheje Franzowšceje poda, so by w cźopłišchim kraju ruczišco dowotkhorił.

W Francowskej so dźeći wuče, kak maju so přećiwo płunowej wójnje wobarać.

Nowiny „Populaire" ſ Cambrai powedźa, so žo w tamnišchej ludowej šchuli wot nětkotreho cźaša dźeći rosmuwcźeja, kak maju žo **pšchećiwo wójnje jedźitych płunow wobarać.** Dźeći dyrbja žo šamo šnuzowacź, pšchepytnje maśti nošecź. Jedyn offizjer, kotryž wucźbu wodźi, je pjeća prajił, so **blišcha wójna „bźo pšched 1932"** wuńdyri. Po nowej roswucźenjerej methodźe. Šłonitschi, je Cambraiški měšchćanoscźa šnydom porneźił, wšej pšchepytacź. Gmejnska rada je rašnje pšchećiwo takej wucźbje protestowała.

Za tři měšacy budźa wólby w Španiskej.

Kaž Madridške nowiny pišchu, je general **Berenguer** rjekł, so do **tšoch měšacow wólby ša parlament pšchiprawi** a jo potom **žwoje šastojnistwo złoži.**

Słyschecź je, so na knježerstwo wotmyślenje, **wójnske letarstwo rospuščicźej** niż jenoš w Madridźe, ale też w druhich garnisonach. Ani jedyn ſ letarſkich offizjerow njeje majorej Francej a druhim offizjeram wobarak, hdyž žu na letadłach Madrid wopuščeźili. Wobšedźowanja hódne ša šmyšlenje we **wójšku je to, ža artilgerija njeje do letadłow ſtekała,** haczrunje žu te dołhi cźaš nad Madridom létałe. Ša to je mjes infanteriju a kavalleriju pjeća wulka wješčina ša krała.

Spjećenca na ruskim křiżaku „Profintern".

Po jendźelſkich nowinſkich powěſćach je žo mujłtwo ruskeho wójnſkeho kichižaka „Kominterna" ſpjeźiło. Spjeźiwi wojazy žu pjeća dźeli łódź do bolharſkeho pšchiſtawa Warny dowjeść a ju tamnišchej wuschnoſći pšchepodacź. Spjeźenjeju pak žu ſ cźažkom wuhładźili a potłoźili. Kichižak „Profintern" je 7000 tunow wulki a je jako minyłkadźak natwarjeny. Jeho hłowna artillerija je pjatnacźe 12½ zentimeterſkich kanonow wobſteji.

Dowoz twarow do Madźarskeje požčeny.

Mjes Cźěſkoſłowakſkej a Madźarskej njeje žo nowe wikowańše krjeźenje dojednało. Mjes tymaj trajowaj je nětko głowna wójna. Finanzny minister je wukaš wudał, po kotrymž šnadźa žu wšchelake twory ſ trajow, ſ kotrymiž Madźarska nima wikowańskeho krjeźenja, jenoš ſ wobešitej dowolnoscźu wikowańskeho ministra do Madźarskeje dowołycź. Tajke twory žu mjes druhim wšchelake drużiny drjewa, papjera, koże, bawmjanſke twory, dale wolmjane tkaniny, ſilzowe klobuki, cźrije, ſchkleńza, hlinjane a porzelinowe twory. Też ſ Němšcej Madźarska hiſchcze njeje nowe wikowańske krjeźenje dojednała.

Indiscy nacionalisto so zaso kłbaju.

Poſledńje dny je trochu wjetſcha hibźeźiwoſcź indiſkich nazionalistow pytnyła była. Schtwórtk žu w **Delhi** ſchěſćdźeſaco žonow ſajeli, dokeż žu pšched palenzowymi klamami na šrażi ſtejałe a pšchedawanje alkoholа poczejałe. Dźewjeczadwacźe ſ nich pšched šudom ſtejeſche, kotruż je ſ ſałmu po ſchěſćej měšazach ſajudźi. Wukuh ſhonivichi žo dobrowólnizy indiſkeho kongreſa ſbźažchu a ſ klanku po měſeče cźahachu, kotraż dyrbjeſche mějeczela palenzowych klamow pšchedſtajicź. Polizaiſtoſo dyrbjachu ſi krócź ſakreczicź a cźah roſebnaeź, prjedy hač žo roſpuſchcźi.

Wobudźerska wójna w Chinje.

W Chinje njemóry njepšcheſtawaju. Wójſka wſchelakich generalow dwje wjazy ſe ſobu njewojuja. Sa to kommunizniſzy ruhźeźniży, nědbuſchi wojazy, chineſke kraje traſcha. Njedawno běchu žo ruhźeźniży města Tungku ſmozowali. Chineſke knježerſtwo bě pšcheczivo ruhźeźnikam wójſke poſłało. Po ſchtyridniowym kwawnym wojowanju ſu wojazy do města dobuchu a ſo ſ mozy ruhźeźnikow wumóchu. Nětkle tyſaz ruhźeźnikow ſu morili. Wojaſaku je žo poradźiło, nětkle 500 wołowow wuhwobodźicź, kotrychž běchu kommunizſtojo ſajeli. Też pola Kiangſchiju ſu knježerſtwowe wójſka ſylne cźrjódy banditow ſbile.

Bombowe attentaty na Kubu.

W ſtjoch wſchelakich dźiwadłach w měſeče Havana na kupje Kubje ſu ſo ſobotu wjeczor bombowe attentaty ſkućiłe. Skoro w ſamym cźaſu ſu w dźiwadle El Cacantо, w dźiwadle Prado a w dźiwadle National ſa cźaſ ſłuchariżo ſu ſo ſ tym wuſtrózeli a ſo do hroſy dali. Na ſwoje njeje ſo nichtó ſranił. Też naczinjena ſchkoda njeje wulka. Pšchicźiny, kaž wowoły, kotrež ſu roſbuchadła położite, njeſłuſ hacź dotal ſnate.

Hooverowy nuzowy powołny program so přijał.

Kongreſ Sjednoczenych ſtatow połnóżuje Ameriki je 311 miljonowe dollarow ſa nuſowy powołny program preſidenta Howerа pšchijiwſchi a potom do hodownych pšobšinow ſchoł. S zyłeje ſummy naležy ſo 146 miljonow dollarow ſa ſjawne dźełа, wobešoje na twarjenje puczow, 45 miljonow ſa farmarjow, kotrež ſu ſo ſ njepraſadźenjom žnjow podeſchli a 150 miljonowy dollarow na krjeźenje placźiſnowych pšchenzy a bankowu.

Rubježniski nadpad abo revolucija.

Kaž nowiny ſ połodnišcheje Ameriki powědža, je we krótkowjeczornej Venezueli revoluzionarne hibanje wudyrilo. 300 wobronjenych je pjeczа město Labatera w prowinzy Tahira wobſadźiło, mješczanoſtu morilo a radnizu ſapalilo. Knježeſtſowi wojazy, kotſiž tu ſo ſ nadpadom zyle pischeſkapili, njeſmu ſamohli město ſakitaeż. Gouverneur prowinzy Tahira prěje, ſo wo revoluzionarne hibanje njeſudže a praji, ſo tu rubježniſy Labaterу nadbadnyli, ſo bychu město wurubili.

Ze Serbow

W **Budyſchinje**, 23. dezembra 1931.

— **Wo wjedrje.** Hačrunjež ſchkleńza pſchezo hiſchcze na rjane pokazuje, je ſo njebjo wočiſnuwſchо a je dosć pokhmurjeno. Wot wjeczornеje Europy ſo pſches ſtrjedzu Europu wupſchiſcheſka, hóſcheſ ſo ſ wulkej ale trochu ſeſklabjenej wuſchinu ſjednoczuje. S połnocy wotſchěrja ſo niſzina a dże pſches naſche ſtrony ſo ſuwaju wotſchitke mas wjeczornej a ranſchej Europy leżazе dźiſcheſ a ſo ſjednocheſ ſ niſzinu nad ſtrjedznoſemſkim morjom. Tuž je naſche wjedro ſaſo doścż wiſnuy a njewěſty ras pſchiwiſaſo. Jutſhe, Watorżizu, ſtchadza ſtónczko 8,12 hodź. a khowa ſo 3,47 hodź. Měſaczk ſtchadza do pſchipołdnja 11,10 hodź. a khowa ſo wjeczor 8,21 hodź. — Mežera wjeczor w 7 hodź. barometer 752, hygrometer +2, thermometer wo dnjo +2. Dżenſa rano we 8 hodź. barometer 751, hygrometer +4, thermometer we nozy —1. Wuhlady na njepjechemknjaze wjedro.

— **Haj Bożodźiczowych ſchtomow** je ſo ſkoro zyle ſ naſchich měſchczanſtich murjow ſtubił. Jenož tu a tam wubladaſch na nanſtnach maly ſelemy bleſk nětkrotych ſchtomow. Tak ruczе hač nowa powſtka dóńdże, je hižo rospſchedata. Wikowarjo njeſmu tak ſkromadnemi nakupowali, kaž ſandżene lěta, ſo je Patorżizu najradſcho darmo do rukow ſtłóczichu, jenož ſo njetrjebali je ſaſo domoj wotſuež dacż. Njeje pak też teſo pſchedawarjow kaž w ſaſchłem lěżе. Pjenizkna nuſa ſo wſchudże huſa, ſnadź też mnohemu wokomihnemu wikowarjej k łžpſchemu, ſo njeby hiſchcze poſtłedne kroſchti pſchiſnadźił.

— **Pſchi Bożodźiczowym ſchtomje** ſa wſchitkich na Mjaſkowym torhoſchczu konzertuje dżenſa wutoru 23. hodownika wjeczor we 8 hodź. wojeńſka kapała pod nawjedowanjom knjeſa kapalneho mſchtra Ellbogena a poſtſiczi 1. „Hallelija“ ſ oratorija „Meſſias“ wot Bembela; 2. Hodowne ſpěwy a 3. Poſłpod a chór ſ oratorija „Judaſch Makkabejar“ wot Bembel-Graberga.

— **3. rjadowanja 198. ſaſtkeje krajneje loterije** poczehnje ſo 5., 6. a 7. januara 1931. Ponowjenje loſow ma ſo wo § 5 porjadowych poſtajenjow hiſchcze do 27. dezembra 1930 ſtacż pola loterijoweho běrża, **kotrehoż** mjeno a bydło, je na loſu naczíſchczane abo kolkowane.

S **Cſchonja.** Hody ſwjeczkitaj tudomnaj Duczkmannez manżelſtkaj ſwój ſtkóorny kwaſ. Jubilaraj ſtaj powſchitkownje ſnataj a luboważnaj. K nowemu ſtku dopjelni ſo też 20 lět, ſo Duczkmannez manżelſtkaj na tudomnym knjeſnim dworje dźełataj. Lěta 1910 ſaczahnyſchtaj wonaj do Nowo-Cſchonjeſkeje wowczerńze.

S **Kulſchiz.** Njewſchědny wobras poſkicżuje ſo we naſchej wſy nimodruzym a nimoſłyſazym we wjeczornych hodźinach. Jedyn tudomny wobſejeżer je pod wokнami we ſwojej ſahrodzy Bożodźiczowy ſchtom pſchiprawił a wupſchił, na kotrymż ſo ſ wjeczorami elektriſke ſwěcżki ſwěcża. Bożodźiczowy ſchtom ſkutkuje tak mózne na cżłowjeka, ſo ſamo khwataży automobiliſtojo je ſwojimi wojami poſtawaju, ſo bychu ſebi tutu ſadumoſtku wobhladali.

S **Hodźija.** Njedźelu popołdnju w 2 hodź. wobradżeſche **Hodźiſke kſchesćanſke towarſtwo**, ſiło ma farze. Naſebacż hoſpodarſtwu cżeſki cżaſ bżſche ſo tola telko darow wotzakało, ſo mózheſche ſo pſches 90 woſobow wobdariczż. Někotre żony bżchu hižom pſches zyle lěto ſa hody ruczne dżełła atd. cżinile. Tak ſyhdaſche tu brasta a ſchaty ſpódnje ſukuje, jeckti, khołowy, koſchle, kauiny ſa drasty, bluſy a koſchle, pſcheckoſchle, nohaſy, wotnje, łożowe płachty, ſchórzuchi, twjelki, ſchantka, dżeżeżaze haiwbiczki atd., zyroba a poživadła, każ kołbaſa, kakao, kofej, zokor, tobak, jużne wino, popranż a ſchokolada, też mydło a ſłónczнje hotowe pjenjeſy. Wſchitko to knjenje pſchedběhdſtwa dny do ſwjedżenja roždżělichu, ſawalichu a mjena dóſtawarjow napiſhadhu. Na farje bżſche ſo ſaſo ſ wulkeje iſtwy, wotkżże a paczeżkeje iſtwy ſ wuſhadżenjom durjow wulka ſhromadna uđſtnoſcż wutworiła. We kożdej jenotliwej uđſtnoſczi ſtejeſche ſaſtwěczeny Bożodźiczowy ſchtom a dołhe bżle knyte bliża, pſchi kotrymż ſo hodowni hoſcżo ſ wočakowanjom ſejſnyhachu. Pſchi ſwjatoczнoſczi ſo ſ pſchewodom na klawżir knjeſa dra. Wjazki ſtare lube hodowne ſpěwy ſhromaduje ſpěwachu, kiż wowdukowachu pſcheczikanje hodownеho ſcżenja a potom narěcż knjeſa farara Woigta, kiż hody jako ſwjedżeń wopiſowaſche, potom pak też na to pokaſa, kak je **hżeć ſamkle towarſtwo hižom pjeć ſwojim ſałożenju ſo** nadawk ſtajiło, ſapſchimnyeż pſchi khoroſczi a nuſu ſe ſwojej pomozu a te tohodła wot ſaporżatka ſwojeho wobſtaczа hodownе wobradżenja wuhotowało, kak pak k temu njeje jenoż potrołnych pſcheproſhyło, ale też ſtarych, ſamotnych, wojamoczenych ludźi, ſo by jim ke pſchecżelnemu ſpominanju hodownu poſtrow ſdżełiło. Jako bżſche poſłedni wjeſelu ſpěw wuklincżał, bóſta kożdy ſwój pakczik. a k temu wołuſcht, wſchitku pak buchu nimo teho ſ kofejom a wołuſchkom pohoſcżeni a podachu ſo ſłónczнje ſ wutroby dżakowni dobrocżiwym dariczelkam do ſwojich domow.

S **Warnoteżiz** pola Wjeleczina. Ssobotu wjeczor we 8 hodź. wotnė ſo w Nowych Warnoteżach wuhożo na horje hodownе ſpěwanje pſchi Bożodźiczowym ſchtomje ſa wſchitkich. K tomu bżſche ſo nahladna liczba pſchihłuchariow ſeſchła. Kapała pod nawjedowanjom ſwojeho dirigenta knjeſa Pawoła Jenki ſwjatoczнoſczi wotewri. Potom ſpěwachu dżeczi, kiż bżſche knjes Hellmuth Wohlfahrt wożebje ſa tuto ſpěwanje wunucził. Narěcż mżeſche knjes Richard Herzog. Sſwjatoczнoſcż ſo derje poradżi a dobry ſacżiſchcż ſawoſtaji. Jeje ſarjadowarjam ſu wſchitzy dżakowni.

S **Maleſchez.** Ssokoſſka kapała wuhołuje pżeni dżeń hodow **wjeczor** ½8 hodź. w Lipicżej hoſcżenzu w Maleſchczach konżert. Pſcheproſhuje na njón wſche ſotolike jednoty a wſchċch lubych pſcheczelow. Po konżercże ſu reje.

S **Wóſporta.** W nozy k ſobocże wopytachu paduſchi dwórniſchczowu ſkładownju tudomneho wuhlowoho wikowarja G. Merkiſobſeho. Paduſchi wotſumcżu ſaſumak dżerży ſa wotkładowanje wuhla a ſałeſchu pſches nju do twarjenja. Pſchi ſtudże, kiż na łubju wjeże, rożbichu njedożżinkoju wokнowu ſchkleńzu, wotwjertnychu wokno a ſałeſchu do piſarnje. Dokelż żanych pjenjeż njenamakachu, mżjachu ſa trżbne, ſa nżhdże 6 hr. liſtowych ſnamkow, kaſchczik ſ wjazy hacż 50 zigarami, nżſchto ſapalkow a dżerkałak ſobuwſacż. Paduſchi wopuſchczichu ſkładownju po ſamknym puczu, po kotrymż bżchu pſchiſchli.

Z **Khróſcże.** Każ zhonimy, ma Budyſſka piwarnja pżeco hiſčе zajim za jene twarjenje we wſy. Wobſedżer ma wotpohlad, je też pżedaċ, dokelż je we pjenjeżnej nuzy. Naſa wupożċernja chce wże do rukow wzaċ a kup piwarni posrědkowaċ. Tukhwilu wotnaja mżeſċanſka piwarnja ſwój ſkład wot wikowarja M. Bržzana, kiż je w łżċe khżtro ſtare twarjenje pokupił. Samo ſo rezumi, zo by piwarnja we Khróſcżicach, jako ſrjedżiſċo, rady ſwoju ſamſnu leżownoſċ wobſedżała.

Z **Konjec.** Naſa wjes ma k ranju wot Ralbiċanſkeje mjezy pri ſławnej „ſtarej dróży“ dele hač k pruſkej mjezy ſeroku ſmuhu khójnoweho lěſa, wżo hromadżże na nimałe 350 hektarow. Syiny wiċhor, kotryż do żnjow lětſa pżez naſu domiznu ċehnjeſe, je we naſich żahonach na wjacy mżeſtnych drje krótke wokomiki ze swojej hobrſkej mocu zakładżał a tola wjele ſtow ſtomow ſpowróċał, zezlamał, ze zemje wutorhał a do hromady zmjetał, tak zo ſo někotre zahony dospołnje zapuſċene. Nazymu mżjachmy dołhi deſċowy ċas a lěs ċeſtpjeże znowa pod mokrotu a wodu, wjele drjewa leżeże nětkle zdżeła we wołże a wjele na swojej khmanoſċi pożhubi. Hdyż ma ratać na polach a łukach nuzne dżełło, njemóże w lěſu drjewo dżełaċ a tuż móże hakle nětkle, hdyż budże zemja twjerda a zmjerzla, ſpadane ſtomy do palneho abo druheho drjewa rozdżełaċ. Skoda je za někotreho hurja jara wulka, dokelż je to doſċ husto młode drjewo, pżez mokrotu hiſċe ſkodowawſi a hdyż nětkle wſudżom wjele tajkeho drjewa poruċeja, su płaċiny niżke, tak zo mało dobytka wuskoċi. Za wjele burow je lěs, hdyż rola tak bohaty wuzhytk tu w pèskach a w łohlej zemi njedawa, każ w hlinach, pżeco mała pokładnja a reserva za ċas nuzy. W poſlednich hoſpodarſcy ċeżkich lětach je mnohi dyrbjał pżeco hižo haj samo do ċasa drjewo pżedawaċ a nětko je naturſka móc zaso telko wopora żadała. Nowe zasadżowanje płaċi też wjele pjenjez a za tutu generaciju njepżinjese niċo wjacy. Rjane pżedawſe lěſy póċnu khżtro żadne być a tola dawki rostu a na lépše ċasy je malo wuhladow. Pżez nazymsku mokrotu su ſywy tohorunja w naſej runinje jara ſkodowane a wuhłady na pżichodne żně njejsu jara zwjeſelace, někotre zahony mżjachu samo leżo wostaċ, dokelż skót a grat by so tam zapadnył. Nadżijomnje zyma a naléċo hiſċo nèſto wurunateż. Dawkowe wyšnoſċe pak mèle so hižo na to kedżbne ċinić a so też wonka pżeswědċiċ kak su lětſa naſe hona ſkodowane pżez njewěſdne a wurjadne naturſke mocy a njehody.

Ze **Sunowa.** K wjeċoru naſeje wſy wupżestrèwaja so hač k Pèſkowſkim a Debriċan mjezam wobſèrne lěſy starych nětko do gmejnow pridruženych ryċerſkubłow Sunowa, Łazka a Smjerdżaċeza. Wšo wèzo dżensa hiſċe, każ hižo dołhe lèta, kłóſtrej Marijnej Hwėzdże ſłuſa. Pola a łuki maja wjesni mali ratarjo wotnajate, w Sunowje też haty, ale lěſy kłóſtr ſam wobdżèla. Srjedż tutoho lèsa ſteja ſi statoki, znate pod mjenom Nowa Smjerdżaca abo lèpje hiſċe pod mjenom „bušſenka“. Lèsnu korċmu, kotraż je ſydliſċu mjeno dała, je hižo nèſto lèt do wójny kłóſtr z polom a łuku kupił a z dżèla z lèſom zasadżał. Jenoż nèkotre rozpadanki wożnamjenuja mèſtno, hdżeż je jónu stała. Statok njebèſe wſak hiſċe tak dodżerżany, zo dyrhjeſe so minyċ, ale mohł tu dżensa hiſċe być. Pżi nim ſtojeſe jako wosebita samostatna rjana khèżka korċmarjec wumjeńk. Tu a na korċmje mohłoj dżensa hiſċe derje a wobſèrnje dwè swójbje bydlić a so żeżiwić a pódla małe ratarſtwo wobdżèlać a wosebje pjerizu plahować. Ale tehdom hiſċe bydlenja tak żadne njebèchu a ſydliſċo bè wotleżane a ċichi kuċik zemje. Dżensa je tu wjacy żiwjenja hač za ċasy, hdyż korċma hiſċe ſtejeſe, dokelż puċ wot Rózanta pżez Smjerdżaċeu dele do industrijoweje krajiny pri prusko-ſakſkich mjezach wjedże tu nimo a wšèdnje tu drjóda dżèłaċerjow, wozow a awtow nimo jèdżi. Pżedawſe hubjene pèſkowe puċe, hdżeż kolo ċasto wjazny, su dżensa derje wutwarjene a tak je nastała cyle żiwa dróha. Pżez tute a susodne lèſy horwjeſe cyle njenadżicy w zańdżenym lèċu. bèſe drje w zapoċatku julija, hrózbne wiċhorisko. Za někotre minuty bèſe surowje zakhadżeja a torhajo drje tysacy ſtomow spowalał. Tu a tam leżi srjedż lèſa mnohi stary hobr rozłamany każ zapałka, pak wukorjenjeny a k zemi wrjesnjeny, druhdże zaso leża cyle smuhi ſtomow złamane, zwuwałane a pèki a pódlu zmjetane. Mèsacy dołho mózemy tu po lèſach wobrazy zapuſċenja a surowèje wiċhoroweje mocy wobdżiwać. Każ wysoko murje ſtoja horje pżi lè-

---

Jan Klecanda:

Wudowſe.

Powědańczko ze żiwjenja.

2] (Pokračowanje.)

Mjes tym hdżeſche knjeni Kolchowa horjeka woprawdże w najwjetſchej trudobje.

Hdyż wróċił ſo ſ pſchewodżenja do ſwojich iſtwow, tu hakle pſchimny ju zyka hrúſła woſamoczenoſċe a wopuſchczenoſċe. Se wſchċch ſtron, je wſchċch kutow pyſchneho ſalona a pżedy tak pſchihódnych iſtwow ſywaſche na nju puſtota. Nètkole hakle jaċu, ſo ſtoji tu we ſwèdże ſama, zyle ſamalutka. Bżſche tola njebyh muż jeniczki, kotreho tu na ſwèdże mèjeſche, haj wón bè ji ſam ſ zyłym ſwètom. A dóniż hiſċhe bżſche ſnajmjeńſcha jeho cżèło ſ njej pod jednej ſtċchu, tak dołho njewèrjeſche do ſwojeje wopuſchczenoſċe, njeſaczuwaſche ju tak, każ nètko, hdyż bżchu jeho na pżichezo wotwjeſli tam, ſ wotkelż ſo nichtó wjazy njenawróċi.

Knjeni Kolchowa cżiżny ſwój wudowſki klobuk ſ dołhim cżornym ſawodżenkom, kiż ju tak wobcżežowaſche, na blido, a pożydże ſo, haj ſkerſche ſwoje ſo na diwan. Sakry żebi ſ rukomaj wobliċzo a da ſo do cżichich, bolośtnych płaċżkow. Płakaſche dołho, dołho, njedżiwajo ani na to, ſo żu wonka mjes tym ſmèrki padle, njeżkuſchu, ſo nèchtó nèſchto króċż ſyhnje ſwoni. Potom ſo trochu ſpokoji a pocżża rozmyſłowaċ wo ſwojej minyłoſċi a wo pſchichodnoſċi.

Mèjachu dżeċi — ſ tjſomi bè jeju mandżelſtwo pożohnowane **było, ale jako by ji** był ſły dóſt chżył woptaċ daċ **ſbożo maċżerſkeje** luboſċe, ſo by wedżała, wo cżo żarowaċ, wutorże je wſchitke hnydom w najrjeńſchim nètku, **hdyż** ſu te jandżelki najluboſnische a njemóża hiſchcze ani **ſarudżiċ.**

Wot ſmjerċe poſłednjeho dżeċża njemèjeſche khiba jeho, ſwojeho muża. Wiċha nadżija, ſo w dżeċach wuhłada ſwoju ſnowa wożiwjenu młodoſċ, ſo w nich ſamaj ſo womłodżiſaj, ſo ſłubi. Njemóżkotaċhtaj, ale pſchituliſchtaj **ċim bóle k ſebi.** Jurij Kolch, hačrunjež bè hiſchcze młody a w połnej mużnej mozy a pżchedewjaċa, wżda ſo ſwojeho porwolanja, ſanjeċha wobkhoż, ſo mohł ſo zyle wènowaċ ſwojej mandżelſkej, na kotrejż wobkedżbowaſche cżaſto ſłèdy cżeżkich myſłi. Mèjeſche po ſtarſchimaj doſċ wulke bohatſtwo, kiż bżſche ſ pilnej próżu a ſe ſhożowanymi ſpekulazijemi hiſchcze ſchwarnje pſchiſporił, a bè ſ tym, ſchtoż bżżo mèjeſche, ſpokojom. K cżemu ſa hiſchcze wjazy hrabaċ? Schto byſchtej ſ tym ſapoċżaloj? Dożahaſche dżè jimaj nij jenoż na pſchihódne ſwoje bżċe a traċe, haj na dobre żiwjenje, ale bżſche też doſċ, ſo nożſchtaj pſchinoſchowaċ ſ pomjeńſchenjm bèdy a nuſy, kaċżejeż wokoło ſebje telko widżeſchtaj.

Tak dżèſche jeju dalſche żiwjenje mèrnje a ſpokojnje, bżeż wulkich rożdżażujich radoſċow, ale też bżeż nowełu, hłubokeho żarowanja a horja. Wſchako cżaſ też ranu, kiż bżchu ſo jimaj doſċż hłuboko nabiſe, ſamó ſahojiċ, ſo po **nich njeſwotta khiba** błuſnow, kiż hdyż a hdyż ſo je ſnowa ſ ſwojej bolośċju ſaċżuċ dawachu.

Ale njebè jimaj popſchale, dożakaċ ſo wyſhoke ſtaroby, tak wyſhoke, każ wo njej prajiſchtaj, ſo bychtaj potom wobaj ſ jenym dnjom, ſ jednym dychom mohłoj duſchu wudychnyċ. Wbaſej knjeni bè wożumżeno, ſo by ſaċżuła hiſchcze poſłednju ranu wożuda a pċheżiwika tež ſwojeho mandżelſkeho.

Jurij Kolch mèjeſche we ſebi hižo ſ młodoſċe ſarodł mordarſkeje khroſċe, teje, kotraż bè jeho dżeċi porjadu ſhrabała, nahle ho lehny a hižo njeſtany. Dołho, dołho ſamó lèkarſke wumèlſtwo a ſtaroſċżiwe wothładanje nèżneje żony ſkadowaċż kataſtrofu, tola napoſłedku wunuczi ſebi pſchiroda tola ſwoje prawo. Wón wotendże, **ſbożnujo** ſ poſłednim dychom **ſwoju żonu a proſcho ju wo wodaċże,**

ſo njeje ju mohł tak ſbożownu ſcżinicż, każ by ju rad widżał. —

„A ſchto budże nètkole?“ wrèjeſche ſo we błowje knjeneje Kolchoweje. „Kak budże móż bożedlacże żiwa burċ we **tutej bojaſnej ſamoċże?**“

Ach, dżenża, wczera — tak dołho hacż bżſche tu hiſchcze ſnajmjeńſcha jeho cżèło ſtato, bżſche w jeje ſrudobje a bolośċi tola nèchżto ſłódkeho. Widżeſche jeho dobre, mile wobliċzo, na kotremż bè ſproſtnyt poſłedni poħlmèk, ſłi ſpacżeſche ji. W pſchitomnoſċi jeho cżèła njecżinjeſche ſo tak żałoſtnje wopuſchczena, każ nètko, hdyż ji dżiwja bół wutrobu roſdrèwaſche.

Nètko bè tu ſnanta — ſnama — —

Nèjchto króċż wospjetowaſche żebi to twjerde, hróſtne ſłowo, tiż pſchi ſaſtupjenju do wopuſchczenoho bydlenja bè ji tak rjeż na błowu ſpadło, a pſchezo ſaſo ſnowa ſapłaſa, pſchezo ſnowa ſaſo wobliċzo do dłonje ſaty ako cżiſny ſo na diwan ſ wobliċzom do ſahłowka, na kotremż bè tak cżaſto jeho droha błowa wotpoczowała.

Ji ſo ſeſda, jako by ſ toho błowała cżuła jeho ſmjertny pót a ſ nèkajkej dżiwjej żadoſċu ſrèbaſche do ſebje **tón** dych, njemżeo drubeje myſlicżki, haċż hdy by tak do ſebje ſrèbaċż mohła tamny hroſny jdż, kiż bżſche jeho młode żiwjenje łażdojdżeċi. Tola nadobo pſchejèdże ji pſches błowu, ſchto bżſche wón ji wotkaſał.

„Njemèjży ſwojeje ſamżnje ſwójby“, rjekny ji we poſłednich wokomikach ſwojeho żiwjenja, „wſmi ſa ſwojich wſchitkich cżerpjazych. Cżuń prawje wjele dobreho njeſbożownym, kotiż też nikoho nimaja — —“

Knjeni Kolchowa wospjetowaſche żebi tele ſłowa we duchu, ſhładuje na mużowu podobiznu, kotraż je ſtoteho wobliċka na ſcżènje mèrnje na nju hladaċże.

„Budu, budu“, ſoſchepta żej podajomnje. „Pocżeſċuju **tak twoje wopomnjeċże, poſtaram ſo, ſo by twoje mjeno dołho ſ dżakownoſċju a luboſċju ſo wuprajało!“**

(Pokračowanje ſcżehuje.)

Předźenak

na něšto pśichoju wšchitke ſerbſke dźěći wokoło ſebje. Sobuwuměła ſo bliźi. Boje dźěćo bórzy pśichiźe. Tuž jemu dźěći wupowědaju, ſchto ſebi f hodam ſpśeja. Bźěła, ſo ſo Pśichodźenak f Rumpodichom ſmijuje a ſ Božim dźěćom ſo ſeſkuje. — Mjeſe ſoro wupowědaś, ſchto ſebi wſchitko pśeja: Klanki, ſoſpjeźi, pópjanjow, awta, bubony, trompejty, ſanki, wupjace, cźitje atd. atd. Bruſej Marka-Antonetka a Budyſchińſke pśeje ſebi nowe klankaje ſožo, a Pśichodźenak je ji ſlubił, ſo to Božemu dźěćeſu praji, potom ſo tajka pěkna a tak luboſnje ſerbſcy ſpěwa. Wſche ſtow dźěći je Pśichodźenak w tutych dnjach wiźał, — ale ſožo dźěćace dźěćo pśichodźece ſebi f hodam ſ nowu pśetyku. Mźko to wěźe, wp nanjo a bźěźo, wowſi a marſerje! Tuž wuhotuje ſwojim dźěćeſom a wnučźam tajke wjeſele, ſupiwſchi protyku pola rumpodicha Tanaka w Budyſchinje ſa 60 pj.

ſarych zdónkach jako něme ſwědki katastrofy někotrych mjeſišinow jenož. Nětko pak poćina žiwjenje w lěsu nastawać. Lěsni drjewarjo su so do dźěła dali, zo bychu porjad zaso do lěsa přinjeſli a hórzy leža tam hromady walčiny widźeć, rynki kulhchow a dołhe zdónki rozbrójene ležeć. Tute dźěło ak też tak bjezstrašne njeje; dokelž hdyž nahile zdónki rězaju, njewěźi ženje, do kotreho kónca so dorězaju zwinje. Při porjadnym puśenju ſtow přeco skórje wěs, na čim sy. Drje wjacy tysac anow, wosebje khójnow a też něšto smrěkow, je ſenych přez tutu naturſku móc za tak rjec wo miki. Kelko časa bychu k tomu syła dźěłaćerjow jebadź! A to runje w času, hdyž telko ludźi bjez ła. Lětſa tu w klóſtrskich lěſach njetrjebaja, kaž dołoſtnju, porjadne zahony puśeć, kotrež su lětſa hospodarſkim planje na rjedźe. Wjele, wjele wjadźo z rozpadankow nakopjene a to palneho a wužitkoweho drjewa. Ale při powšitkownej hospoarſkej nuzy budźe ćežko wšo drjewo derje rozpřeć. Škoda přez tutu katastrofu je wulka za klóſtr, dokelž je wjele młodeho drjewa zničene a dokelž je nětkle měſacy dołho w mokrym času z dźěła na zemi, haj ſamo we wodźe ležało, je też ſkodowało a tohodła nětko mjenje hódne. Bjez toho budźo nětkle w cyłej naſej krajinje, hdźež je wichor cychnował, wjele drjewa na wiki poſkićeneho a to płaćizny tłóći a tuž dyrbi ſo tunjo předawać. Też wuwožowanje zdónkow změje swoju ćeže w mokrych zahonach; ani nětkle, ani w zmjerſku njemóžeſ ſebi zwěrźć z konjemi won ćahać, dyrbiš ſo bojeć, zo ſebi ſkót nohi zeſłama. Tajke wichory bóchu w naſich krajinach dołho njeznate, słyſzachmy wo nich jenož wo dalokej cuzbje, tola nětko ſu nas dwě cźi lěta za ſobu hižoni domapytali, loni wosebje we Wóſlińcanſkich a Dębrjanſkich, pśed dwěmaj lětomaj w Njebjelčanſkich a Kamjeńſkich ſtronach. Nadźijomnje to kóždo léto njedoživimy. Lětſa je wichor jół pśez cyłu ſrjedźnu Europu, kaž nam nowiny pisachu.

S **Kamjenza.** Patoržizu a na wobjemaj hodowninaj ſwjatymaj dujomaj pojedu ſeſtowaze wóſebite pśetrene autobuſy: 24. **dezembra** ſ Wóſlinka 20.30, do Kamjenza, dwórn. 21.30, ſ Kamjenza, dwórn. 21.30, do Wóſlinka 22.10; 25. **dezembra** ſ Kamjenza, dwórn. 8.05, do Kulowa 9.05, ſ Kulowa 9.40, do Kamjenza, dwórn. 10.40; 26. **dezembra** ſ Kamjenza, dwórn. 19.30, do Kulowa 20.30; ſ Kulowa 21.20, Wóſlinka 21.35, Jitra 21.50, Kſchidoła 21.55, Čornowód 22.00, do Kamjenza, dwórn. 22.15, ſ Kamjenza dwórn. 22.30, do Wóſlinka 23.00; 26. **dezembra** ſ Khróſćiź 21.15, Worklej 21.25, Jenſkich kujeł 21.35, Sśenjeczkej 21.40, Śerbſkich Paſlič 21.50, Njebjelčźij 21.55, Kronprynza 22.05, do Kamjenza, dwórn. 22.15, ſ Kamjenza, dwórn. 22.30, do Khróſćiź 23.30.

S **Kamjenza.** Skakać, liž w tudomnej kaſarnje bydlí, njedźelu popołdnju ſnjeſbożi. Jako domoj pśichiźe, ſo wobſkumy, dokelž bźěſe ſo ſ jeho cźrijemaj ſněh nalěpił, padny tak njeſbožownje, ſo ſebi lěwe koleno roſbi. Ssobuſtawy dobrowólnje ſanitetneje kolony dowjeſechu ſnjeſbożeneho pónđelu dopołdnja do khorownje.

Z **Kulowa.** Dnja 20. decembra ſebi pod wjedniſtwom ſeſtowego lěkarja kujeza dr. med. Fišera nawjedne wosoby Wojerſkeho wokſjeſa, duchownſtwa a nowinarſtwa Kulowſku khorownju dokładnje wobhladachu. Połnje wobſadźena khorownja zawoſtaji ze ſwojimi ponowjenymi jſtwami za khorych, kaž też z nowoćaſnje wuhotowanymi měſtnami za operaciju hižom dla ſwojeje wulkeje čiſtoſće wurjadnje dobry začiſć, kiž ſo hiſće posylni z tym, zo je ſo to wſitko ze ſnadnymi ſrědkami docpěło. Po wobhladanju zdźěli knjez dr. Fišer, zo ſtajnje naprašowanje khorych k temu honi, zo ſo dom z hižom wotmyſlenym přitwarjenjom powjetši, zo by ſo nakhwilnje 80 łoži ſtajić mohło. Z woporniwym dźěłom cyle na wothladanje khorych zaſtajenych rjadowych ſotrow a jich wjedniey je ſo překwapnje ſpěſnje poradźiło, napjelnić dom, kiž powſitkownoſći ſłuži. Dobre zaſtaranje a hojeńſke wuſpěchi ſobu k temu přinoſowachu. Knjez dr. Fišer na přijomne waſnje pokaza, zo pječa njemóže zamolwić, hdy by nješto, ſtož njeje cyle nuzne, kupił a ſo do luksuſowych wudawkow ćiſnył, kaž ſo to huſto pola druhich khorownjow ſtawa. Dom ſteji na ſamſnymaj nohomaj. Wšo, ſtož ſo trjeba, dyrbi ſo ze ſamſnejze zaſłužby zwjeſć. Wuſtaw ſwj. Wójcecha je z dopokazom, zo móže ſo khorownja tež bjez deficita a přirazkow wjeſć. Tute hoſpodarſcy ſtrowe ſłowa, kiž ſu bohužel jenož powědko ſłyſeć, njewoſtachu bjez dobreho začišća pola přitomnych. Krajny radźićel to też w ſwojich ſłowach připózna a rjekny, zo njejſu jenož přiċiny, kiž je knjez dr. Fišer mjenował, ſame domej ſpomožne byłe, ale też z wulkeho dźěła jeho dobre mjeno žonjaceho lěkarja w blizkej a dalšej wokolinje. Přeješe, zo by wuſtawej ſwj. Wójeecha ſpožćene było, pod tutym dobrym wjedniſtwom wſitke ſwoje zaměry ke lěpſemu wobydlerſtwu do ſkutka ſtajić.

S **Britanje.** Najeń tudomnete ameriſkeje hońtwy wotmě wulku honjtwu. 14 ſtrjelcow łoſćeli 70 ſajazow a dweju karnikow. — Pſchi poſledtnim ſtóſtrěſenju naſtachu w naſchej wſy 34 koni, 286 howjadłow, 9 wowzow 336 ſwini, 22 kołow, 159 karnikow, 185 huſi, 9 kačkow, 860 kur a 26 kołesow pełałow.

S **Jamnoho.** Dźowka ſemſtkeho wulkeho wjednika nimſkeho hoſpodarſtwa Huga Stinneſa, Elaireneta Stinneſez, też dla ſwojeho ſpěłowaneho puſowanja znata, je ſo ſobotu 20. decembra w Jamnom ſe Schwedu Korlu Arelom Söderſtrömom zrukowała ſwobrowacź dała. S 12 automobilemi pſchijěłoſchu kwarjo ſe ſwojeho kujeſkeho dwora w Wěſym Khołmzu do Jamneho, hdźež ma Stinneſez kujeſtwo patrunat. W ſobotnje wubehjenej Klimiuſkej zyrkwi miješche duchowny Nay wukrowaſtu rěcź. Spěwy mandźerſkeje kujeſkowho direktora Groſſe a huſtowe ſoło porjeſtſchi wobrowańſku ſwjatoſćnoſći. Mjes 28 kwaſnymi hoſćemi běchu też Schwedojo a Danojo. Po wukrowanju wotſtejchu automobile ſejo do Bźeſkeho Khołmza, hdźež ſo jednora kwaſna hoſćina wotmě.

Se **Schnittych.** Dźowna wumjeſkarka Marja Schnitkowa wot Krawařskeje gmejnſkeje ſtudźeny piatk pſchi dobrej cźiſtuej ſtrowoſći a duchownej cźerſtwoſći ſwoje 80. narodniny ſwjećiła. Kubłarka je na ſwojim kśiwjeńſkim wjeſkowu ſiwa pola ſwojeje dźowki, mandźelſkeje ratarja R. Tiſcheo.

Se **Slepeho Komorowa.** W bliſkej Chuſći tamniſcheho hamiſcheho pſchedſtejerja w małym łśu ſady jeho bydleńja do błowy iſtłeneho bźeſ wodowja namałachu. Sranjeneho hnydom do Slepeho Komorowa do ſhorownje dowjeſechu. Hač ſo tu wo ſnjeſbożenje abo ſtóſtniſtwo jedna, dyrbi ſo ſ pſchepytowanjom dopokazać.

Znižeńu płaćiznow.

Měſchćańſka rada nam piſche: Snižiće ſu ſo płaćizny ſa litr petroleja wot 46 na 42 pj., ſa punt Seligoweho ſitneho koſeja wot 48 na 43 pj., ja pakćik Karlsbadſkeje koſejoweje ſurjeniny wot 40 na 36 pj.

Hačrunjeż ſnižowanje płaćiſnow dotal w kóždym naſtupanju nadźije dowjelnito njeje a drje też dowjelnić njemóżeſche, kiž ſo na nju ſtajachu, dha pak ſo tej na žane waſchnje njemóže wo wjaſnjenju rěcźeć, kaž ſo to druhdy ſtawa. Kaž ſ naſchich dotalnych wojſewjenjow wukhadźa, ſu płaćizny ſa mnohe wěſy wſchědneje potrjeby wot 1. oktobra t. l. ſo ſnižiłe, na pſchikład pola pokeja wo 8 proz., pola běrnow wo 12 proz., pola mydłowych tworow hač do 33⅓ proz., pola ſitneho koſeja hač do 21 proz., pola tekſtilowych tworow hač do 22 proz. Khlěb njepłaći jenoż, łaž njedawno w jenych tudomnych nowinach cźitachmy, w Žitawje, ale też w Budyſchinje łaž na najwjetſy měſtnach Hornjeje Łužiſy 27½ pj. ſa kilo. To je po wobſchěrnym ſtatiſtiſkim materiału, kiž nam pſchedleži, najtuńſcha khlěbowa płaćizna ſpeje Němſkeje.

Hewak ſtejimy w ſtajnym ſwójſ ſ wikowańſtwom a pſchemytkom, ſo bychmy dopomhali k dalſchemu ſniženiu płaćiſnow, hdyž ſo hodźi. Tuto waſchnje ſhromadnego dźěła nam po dźaſu najwjazy wuſpěcha ſubi. Sćmy pak też ſa pokiwy ſ wobſtejeńſtwa ſtajnje dźakowni.

Zhromadne posedźenje ſulſkeho wubjerkow nowolanſkeje a ludoweje ſule w Khróſćanach.

Poſledni piatk ſkhadźowachu ſo w Khróſćanſkej ſuli zaſtupjerjo mjenowanoju wubjerkow. Přeſtyda knjez wjeſnjanoſta Kokla powita přitomnych wokoło 5 hodź. Jednać mójeſe ſo dla zaſtatych zawěſćeńſkich a druhich přinoſkow prjedawſeje wučerſki knj. Sk. Ze wšěch ſtronow je dóſtał wubjerk napominanje, zo by ſwój dołh ſkérje a lěpje zaplaćił. Ale hiſće je dlije. Ma k temu doſć přičinow. Tukhwilu njeje wubjerkej ani jaſne, ćehodła dyrbješe ſo prjedawſa wučerka tak nahle ze ſłužby pola nas puśćeć, łdyž bě wona tola přez 5 lět ſwoje dźěło k ſpokojnoſći wšěch zaſtarała. A nětko je bjez dźěła — dóſtanje podpjery. Z tutym wosudom wězo njeje ſo winičerka ſpokojiła, budźe ſkorźić. Kajki budźe wukóne — njeje hiſće wěſte!

Wšitke tute druhdy khětro zaſmjatane wěcki a pisma ſu ſebi zaſtupjerjo doſć rozeſtajili a rozpowdali. Wobzamknychu tchodła jenohłośnje dočakać z płaćenjom zaſtatych přinoſkow też za khorobnu kaſu atd., doniž njebudźe jich rozſud krajneho zawěſćeńſkeho hamta w Barlinje hinak powučił! Hakle potom maju ſo dalše kročele w tutej mjerzacej należnoſći činić.

Tutomu ſkhadźenju přizamknje ſo poſedźenje jenoż Khróſćanſkeho ſulſkeho wubjerka a předſydſtwa. Na dźenſkim porjedźo ſteještaj dwaj dypkaj:

1. Wuſtup Wudworſkeje a Hórčanſkeje gmejny.
2. Sulſki přitwarj.

1. Kaž je hižo znate, je Wudworſka gmejna připóſłała pismo, w kótrymž ſwój wuſtup z Khróſćanſkeho ſulſkeho wokrjeſa ſobudźěli.

Dokelž pak je naša ſula hiſće z dołhom pola krajnoſtawſkeje banki w Budyſinje wobćežena, ma też Wudwoř tutón dołh ſobu zaplaćić. Na Wudwoř padnje wokoło 2000 hr., kiž chcedźa w dźěłach wotpłaćować. Z tym pak niechćehu Khróſćańſcy ſulſcy zaſtupjerjo přeſjeni, žadaju hnydom cyłu ſumu na jenu deſku. Hač budźe to Wudwoř móc a chcejo, je dalše praſenje a ma ſo wóčakować.

Pola Hórčanów njeje hiſće rozſudźene, jednaju ze Dobrošićami, hač budźe tu abo tam nowa ſula twarjena. Smy pak ſłyſeli, zo nochce ſtat za nowu ſulu ani podpjery dawać, ſtož pak by jara njeſprawne było. W blišich dnjach zmeja Hórki a Dobrošicy dla noweje ſule zhromadne poſedźenje. Hórki bychu dyrbjałe při wuſtupje z naſeje ſule wokoło 1000 hr do ſulſkeje pokładnje płaćić.

2. Dla ſulſkeho přitwara wobzamknychu, zo chcemy jón radłubje wuwjeſć, hdyž ſtat znajnjeńſa polojcu k temu přida. Jednory twar je bjez pincy wobłóčeny na 9000—10 000 hr. Přitwar je cyle nuzny! Wot jutrow 1931 ſom změjemy na wšě 12 rjad. z 320 dźěćimi. Tute maju ſo w jenoż 4 rumnoſćach wuwućować. Do jenej jſtwy dyrbja potajkim 3 rjadowe wob dźěti. To brunći a zynći kaž wokoło kołćow, druhdy hiſće hórje! Tutomu njeznjeſliwemu njedoſtatkej ma ſo nětko wotpomhać. Nadźijomnje maju wyſnoſće doſpołnje dorozumjenje za naſu wěc.

Sejmſki zapóſłane k. Špitank, kiž je ſobuſtaw naſeho ſulſkeho předſydſtwa, chce dohrońiwje tutu cyłu należnoſć pola miniſterſtwa w Drježdźanach poſrědkować. Daj Bóh zbože!

Z Łužicy.

* S **Wjaſoſzy.** Se ſhamonitordźiſkim wotpohladom wupi in wutoru wjećor njeſkepeny cźłowjek, liž w horjeſej wſy na podrużſtwje bydli, jemu prjedy wuſtajene lěkarſtwo a runjaz mas. Ludźo, pola kótrychž bydleſche, namałachu jeho bjez wědomja we łožu leżo. Po norneżnoſći lěkarja jeho potom do Budyſkeje ſhorownje do-

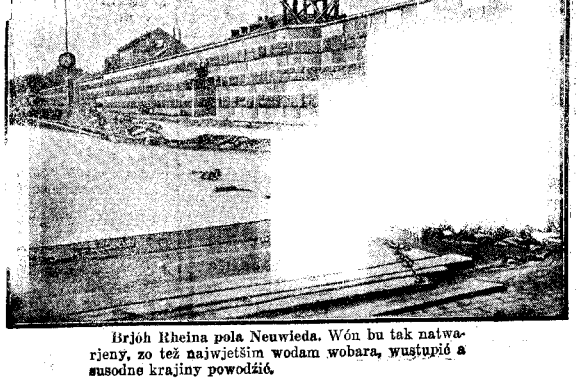

Brjóh Rheina pola Neuwieda. Wón bu tak natwarjeny, zo też najwjetſim wodam wobara, wuſtupić a ſuſodne krajiny powodźić.

W Barlinje zrazyſtaj w Lipſčanskej haſy wozaj elektriſkeje żeleznicy do ſo. Při tom buchu nětko 40 wosobow zranjene.

wjesechu. Starolej wo sčinjenje je była pjeza k pichtrjinu, so chajiche młody człowjek žiwjenje wot so cžisnyć.

* S **Hornjeho Herwigsdorfa.** Jako pjatk popołdnju kubler Hermann Renger starschi f Hornjeho Seifersdorfa f Delnjeje Wódrizy do Hornjeho Herwigsdorfa jědżesche, stupi jemu po puczu młody człowjek f revolrom na pschesco a sawoła na njeho „pjenjesy abo žiwjenje!" Sdobom tżeli jemu schrót do mjeswocza. Nabpadnik cżekny. Nadpadnjeny pak bu we wobliczu khętro franjeny.

* S **Wulkeje Hartawy.** Pjatk popołdnja cżerjeschtaj splóschenaj konjej bjes pohonczja po dróży a srajuschtaj s wosom psched żelesnischim mostom do żelesneho wobloženja, pschi czimž bo wós rosbi. Konjej cżerjeschtaj s wosownym prózkom do wsy a tam do jeneho dwora, hdżež mózachu jeju sadżerżeć. Pohonc druheho cżeskeho sapschatka, kotremuž konjej napschežo pschihnaschtaj, sajědże do pschikrowa. S tutej duchapschitomnosczu so cżeże njesboże wotwobroći.

Cyrkwinske powěsće.

Z Budestec.

Patorżicu změje farař Bóje pop. w 5 hodź. serbsku Božu nóc. Spěwy cyrkwineho khóra, wječor ½7 hodź. změje duchowny Hänichen němsku Božu nóc. Khórowe spěwy: Boża nóc, ja strowju će. 2. Budź witany, kralo njebjes, spěw dźěći. 3. Marijny kolebcyny spěw, sopranowe solo. 4. Cicha nóc. 5. So halžka zazeleni. Zběrka za wosadnych khudych.

Boži dźeń změje farař Bóje dop. ½9 hodź. němske a dop. w 10 hodź. serbske předowanje. Khór spěwa: „Wyskajće ludy" wot F. Möhringa, husleński přewod wot Pilka. Zběrka za wosadnych khudych.

Druhi dźeń hodow změje farař Bóje rano ½8 hodź. serbsku spowědź a dop. ½9 hodź. serbske předowanje, w 10 hodź. duchowny Hänichen předowanje. Zběrka za evangelskich Němcow we wukraju.

Z Hućina.

Patorżicu pop. w 6 hodź. Boża nóc.

Boži dźeń dop. w 9 hodź. serbska, ½11 hodź. němska Boża służba. Khór spěwa: swjata nóc (Franciscus Nagler).

2. dźeń hodow dop. w 9 hodź. němska, ½11 hodź. serbska Boża służba. Kolekta za evangelskich wěrybratrow. Pop. w 2 hodź. kemšenje za dźěći.

Z Malešec.

Patorżicu pop. w 5 hodź. němska, w 6 hodź. serbska Boża nóc.

Boži dźeń rano w 7 hodź. serbske, ½11 hodź. němske kemšenje. Kolekta za cyrkw. zastaranje evang. Němcow we wukraju.

2. dźeń hodow dop. w 9 hodź. němske, ½11 hodź. serbske kemšenje (farař Handrik z Poršic). Zběrka za łožowy groš (evang. bydleńske spomoženje).

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Goldberga.** (Sćmjertnje sniesbožił spadnywschi na huno.) We Wolfsdorfje žuny žo 73lětny muměnkař Gustav Schäfer w bróžni žwojeho žyna f worschtu žita na huno. S cżežinu nopowmtnymi sranjenjemi wosta na hunje leżo. Sniesbożeny bórzy na to wumrě.

* S **Kaiserswaldawy.** (Schtyri mortwi w studni.) Žona žiwnoscżerja Nemmana w Kreibawje bu se žwojimi tśimi dźećimi w staroble wot diwjen hacż pjeć lět we schtwórtkownej nogy w studni satepjena namakana. Dokelż su wobsetjenja dospołnje njewujasnjene, bu mandżelski f podhladom schtworeho mordarstwa mjes tym sajaty. Najprjedy měješche žo sa to, so je žona skutk w cżežkich myslach wumrědka, ale wschelake wobstejnoscże pokasaja na to, so tole wudawanje njeje prawe. Sswójbne wobstejnoscże běchu myślownje hubjene. Napadne bě położenje žonineho cżela w studni, tiż njeje po prawom dosez hluboka, hacż so by dorosczena wožoba w ni žo satepiła mohła. Mordarstwa kommisija f Haynawy je hižo počzała swješcżić. Cżełko bu žobotu pschipołdnju żeżerowane a to ma hakle wujasnić, hacż je tukanje na mordarstwo pschecżiwo mandżelskemu wopraunjene.

* S **Gütersloha** we Westfalskej. Do mało firmow, kotrež dyrbjachu lětża jenož w žinadnym rozmérje dźěcżerjow puschczeć a tiż mózesche njedźiwajo na poměrnje mało posastarskich cżasow žwojemu wobkhodej połnje dźěcżacż dacż, klukcheja, Miele-dźěłarnje akzij. towarstwo w Gütersloh we Westfalskej. Firma hischcże dżensnischi dźeń wjazy hacż 2000 wožobam dźěło dawa. Swjeżelaze je, so dźěłacżerjo Miele-dźěłarnjow sawěsczenje bjesdźěłowych skoro dożyła wužiwacż njetrjebachu. Nadźijeja žo, so też w blizschim liczu tamnischim dźěłacżerjam na kamne waschnje dźěło žbżerża.

Najnowiše z cyłeho swěta.

*** W Jicżinje w Czechach je žo w gmejnskej khěži 10 wožobow f plunami módreje kihalimy sajědowjesło. So bychu žo w khěži schowały a pschi morite, běchu ju f plunami módreje kihalimy napjelnili. Po pschedwižmje žmeđża do tajkich městnoscżow halle ludźo po 30hodźinskim pschewětrowanju stupicż. Wobydlerjo pak žo symy dla do žwojich stwow khižo po 3 hodźinach wrócżichu. Na nich žo hnydom smamjenja sajedowjenja pokasachu. Někotři sajědowjesni na widlischcża skhorichu. Schesczo hnydom wumrjechu, žydomnacżych dyrbjachu do khorownje dowjesez, hdżež schtyrjo wumrjechu. S jenym wutwarjom žu wschitzy semrjeczi pschez 80 lět stari.**

Swójbne powěsće.

Semrěli: Selma Marschnerowa rodź. Thomaßez we Budyšinje. Khowanje budże jutśe žrjedu dop. w 11 h. na Tuchorju. — **Hana Emilia hnad. Rabowskana rodź.** Matthesez w Pomorzach. Khowanje budże jutśe žrjedu pop. w 3 hodź. w Bukezach. — Biedrich Wilhelm Schmidt, bedlarski mischtr w Kamjenzu, 79 lět. Khowanje bjsche dżensa wutoru. — Korla August Mayer w Němtschi Pasliżach. Khowanje budże jutśe žrjedu pop. ¾1 hodź. wot žarowańskeho domu. — Hana Frenzlowa rodź. Probsez w Biskowjach, 67 lět. Khowanje budże jutśe žrjedu pop. w 2 hodź. na nowym pohrjebnischczu. — Korla Brandenburger, młynski mischtr w Kochanowjach pola Hródka, 78 lět. Khowanje budże jutśe žrjedu pop. w 2 hodź. wot žarowańskeho domu.

Listowanje.

Přećelej w Dubom!

Waš swojorazny, njewšědny „kwěćel" ze stareje Dubjanskeje štomnicy smy dostali. Knjez hłowny redaktor so Wam rjenje podžakuje. „Kwěćel" nětko steji w redakciji, hdźež šěri potajnu, spodźiwnu wóń, prawu hodownu wóń. Je nam, jako bychmy sedźeli nehdże w serbskej holi, kotraž je tež polna tajkeje žiwičneje wonje. Tśicyći družinow jehlinoweho drjewa twori tutón nuchel! *Smy je z wulkim zajimom* přehladowali a přeběrali. Hdyž raz do města přińdźeće, wopytajće nas tola raz. Snadź wokoło Noweho lěta was jedyn z nas wopyta. Pisajće nam zaso! Redakcija „Serb. Nowin".

Towařstwowski powěstnik.

Khwaćicy. Serbske tow. ma 3. dźeń hodow wječor w 7 hodź. zhromadźiznu pola sobustawa Nowaka. Bohaty wopyt wočakuje předsydstwo.

Khrósćicy. „Serbosław" změje njedźelu, 28. decembra pop. ¼4 hodź. swoju měs. zhromadźiznu ze zajimawym přednoškom k. stud. Nedona z Lipska: Staroserbske rjemjesło, wosebje pčolarstwo. Wšěch sobustawow a přećelow tow., wosebje pčolarjow wočakuje předsyda.

Lichan. „Zernička" zhromadźi so prěni dźeń hodow k zhromadnemu kemšikhodej z dypkom rano ½9 hodź. pola Jenčec w Klukšu k spěwnej pruzy.

Maćica Serbska ma swoju hodownu zhromadźiznu z přednoškomaj póndźelu 29. hodown. popołdnju ½3 hodźin w Serbskim Domje.

Radwoł. Jednota Sokoł wotměje 2. dźeń hodow swój swjedźeń z wubranym programom.

Ralbicy. Jednota Sokoł ma 3. dźeń hodow zaso serbsker eje. Započatk w 7 hodź. Njech wšitcy přińdu.

Wotrow. Towarstwo kat. młodźencow wuhotuje njedźelu 28. hodownika wječor w 7 hodź. swój 11. założeński swjedźeń w Pančanskim hoscencu. Poskiči so dźiwadło a reje. Wšitcy Serbja su wutrobnje přeprošeni.

Preisser-ptak na šalcy

znamka najlěpšeje družiny!

Khodam

wuběrny

hodowne měšenja

Punt 2.80 hr. Buna mała ale prawa!
Punt 3.00 hr. čist Mexiko
Punt 3.20 hr. derje znate wosebite měšenja
Punt 3.60 hr.
Punt 4.00 hr.
Punt 4.40 hr.

Karl Preisser jun.

na Žitnych wikach 24

Wulke zniženje płaćiznow **Wóskowany rub** mtr 95 pj. **Kupańske rubišća, frotérowańske twjelki,** běłe a p'sane **ložowe šaty, ložowe płachty, ložowe předłohi přikrywy na sofa, bilda a diwany.**

Wulki wubjerk! Tunjo!

Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11 (napřeco „Złoteje Hwězdy")

Podpisane banki maja

srjedu 24. decembra 1930

(Patoržicu)

wobkhodne rumnosće

jenož hač do připołdnja 1 h. wotewrjene

Sobotu 27. decembra 1930 (3. swjaty dźeń)

su wobkhodne rumnosće kaž kóždu druhu sobotu wotewrjene

Allgemeine Deutsche Credit-Anstalt Filiale Bautzen
Commerz- und Privat-Bank A.-G. Filiale Bautzen
Dresdner Bank Filiale Bautzen
Dresdner Handelsbank A.-G. Zweigniederlassung Bautzen
Gewerbebank Bautzen e. G. m. b. H.
Landständische Bank des ehem. Sächsischen Markgrafthums Oberlausitz
Sächsische Landwirtschaftsbank A.-G. Geschäftsstelle Bautzen
Serbska Ludowa Banka — Wendische Volksbank A.-G.
Städte- u. Staatsbank der Oberlausitz Kommanditgesellschaft auf Aktien

Młoda wysokosućelna **kruwa** je na předań w Dobrošicach č. 17 pola Njeswačidła

Pjasćowe rukajcy

Walkowane nohajcy

za mužow a žony kupujeće najlěpje pola firmy

Otto Osswald

w Budyšinje, Kamjentna hasa 7

Rozesćelu po cyłej Němskej, do Danskeje, Norwegskeje a Holandskeje

Handrij Strumpa

w Budyšinje

na Różowej hasy 15

poruča

meble

a pólstrowane twory

Sym Serbl

Poručam

k hodam

najlěp. howjaze, swinjace a čelace mjaso swin. mjaso wot 85 pj. kaž też wšu dobru kołbasu po najtuńšich dnjowych płaćiznach

rězniski mištr **Petrich**

w Budyšinje na Kotołskej hasy pódla „Ehape"

Nowo!

Jeničká předawarnja Budyšina

Likěrowe wino

Bergamotte
Stonsdorfski
Cherry Brändy
Wišnjowy z rum,

litr 2.00 hr.

Woptanki darmo

H. Klemm nasl.

na Kamjentnej hasy 27

Alpina-Časniki

su spušćomne à tunje

Předawarnja pola

F. A. Lenke w Budyšinje

na Hośic hasy 25 :: Telefon 3929

Najwjetši wobkhod w měsće

Hermann Schubert

Moltkowa drogerija

na Moltkowej dr. 4 w Budyšinje Telefon 3746

poruča we wulkim wubjerku prěnjojtne darjeńske pakčiki, kaž **mydło, wołnjadła, Kölnsku wodu, zubne šćěće, česaki, włosowe šćěće, hodowne swečki, lametu, dźeržaki za swečki, L'kěry a punšowe esseney k samozhotowjenju**

Wupjerti

žu tuńšche

50 cm šćěrołe m 2.30, 2.40
130 „ „ „ 3.60, 3.20
140 „ „ „ 3.90, 3.45
160 „ „ „ 4.40, 3.95

Sa spódnje pobłejchcża:
100 cm **2.50,** 115 cm **2.75**

Tuńšche hódnośće, kaž też šćěrołe wupjerti a płowaki sta n. na składzie

Andr. Kasper

(mějišćel: A. Pilopp)

w Budyšinje, Burgplejn 11

Hodowna skhadźowanka

njedźelu 28. decembra 1930 w Hodźiju

Započatk pop. w 3 h. Přednoški, debata, hudźba spěwy, hodownu sceny, wobradźenje atd.

Wšitko darmo

Přeprošuje **Zwjazk łuž. serb. studentstwa**

2 młodej wysokosuć. cehn.

kruwje

2 dójnej kruwe a 2 prózdnikaj

su na předań abo k wuměnjenju

w Njeswačidle číslo 69

Příloha k číslu 298 **SERBSKE NOWINY** Wutoru 23 decembra 1930

Hodowne nałožki Słowjanow nječdy a nětko.

Stari Słowjenjo, kiž hišće njeběchu křesćenjo, njeswjećachu drje hišće hody swjedźeń Božeho narodźenja, ale swjećachu samsny čas hody, swjedźeń zymskeho nawróta słónca, swjedźeń narodźenja słónca. Po dołhim času čmowych nocow bě přišła najdłšša nóc, nóc 21. hodownika. Z tym nasta wulki swjedźeń zymskeho wobrota słónca. Na tutym dnju stajachu w kuće přebytka žitny snop na blido, ześelechu syno pod rub a na njón postajichu póstnu wječeŕ z poliwku z rybow a sušeneho sadu, pječwa z makom a njedom, ale njesydachu so prjedy za blido, hač na njebju hwězda zeńdże. Tehdy hakle sčinichu sobi swětło, a hospodaŕ domu přibliži so najprjedy hospozy, potom druhim domjacym a čeledźi, a wokošowaše so z nimi prajo: „Božo, daj nam pokoj“, a kóždy wotmołwi: „Na wěki!“ To woznamjenješe zjednanje mjez wšitkimi a zapomnjenje prjedawšich křiwdow; wšitcy so „zhodźichu“, t. r. zjednachu, zo bychu w měrje dočakali noworodźene słónco, a tohodla rěkachu wječernemu wobrjadej „hody“. Hosćina wotbywaše so tež bjez reji měrnje a poważnje hač do połnoc, hdyž mójachu so wšelake dźiwy stawać. Hospodaŕ při hošći nje z ničim njelutowaše a wołdarjowaše swoju čeleď; přetož bě to „šćedry wječor“.

Ze skónčenjom toho dnja počinaše so swjedźeń koledy. Bě to prěni dźeń po narodźenju Božeca (božika), t. j. słónca. Po zawjedźenju křesćanstwa swjećeše so na tutym dnju wopomnjenje Božeho narodźenja. Přikhadźeše zbožowny čas: hry, reje, hosćiny a zabawy zajimachu wšitkón lud. Po wsach wodźachu „tura“ abo „mjedwjedźa“, najbóle pak přehotowa so wjesely a žortny młodźenc, kotryž ze spěšnymi skokami a wobrotami přihladowacym hołčatam wšelake tryski wuwjedowaše, za čož jeho přitomni wołdarichu. Ale najwažniši dźeł tuteje swjatočnosće běchu pěsnje na česć „Božica“ a „Koledy“, kotrež so hač do kónca měsaca wšudźe spěwachu. A tak njedyrbjachu ze ludźo radować, hdyž z narodźenjom Božica čorne abo zle duchi swoju móc zhubichu a hdyž so přibližowaše čas noweho lěta a z nim noweho zhoža a nowych nadźijow!

Stopy starcoslowjanskich holownych wašnjow a nałožkow namakaju so dźensa hišće tu a tam pola słowjanskich splahow.

Doba najkrótšeho dnja mjenuje so pola wšelakich słowjanskich ludow „Kračon“ abo „Koročun“. Tuto słowo je so samo dótalo tež k Wuherjam a Runaunam. Někotři mythologowje maju za to, zo běše Kračun (Kračun) někajki bóh póhanskich Słowjanow. To wšak so njezda być prawe. Najskorje posta tute pomjenowanje pod wliwom mjena romskich swjatočnosćow „brumalijow“ a zwisuje ze słowom „krótki, najkrótši“ (lać. bruma, brevissima). Skónčnje maju jeničky Bělorusojo „Koročuna“ za mythisku bytość. Maju jeho za ducha smjerće. Najskorje bě „kračun“ nětko swjatočnosć k dopomnjeću morwych.

Pola južnych Słowjanow mjenuje so potorčica „hadujak“ abo „baduji večer“ Što je „badujak“? Ma hluboki wuznam. W prěnim rjedźe je to drjewo, zdonk, kuluch, kiž so při zajimawych wobrjadach patoržicu spali.

Zalc rano jědźe juhoslowjanski hospodaŕ won do lěsa a tam „badujakow“ naruba. Badujak posypa ze žitom a pšenicu a postrowi skhadźenje słónca ze słowami: „Dobre ranjo“ a zbožowny „badui dźeń!“ Na směrkach wjezu so badujaki domoj, před wječorom je kładu na woheń . . .

We jstwje sćele so syno (abo słoma) na podłohu. Syno da so tež na blido a hakle na syno potom rub. Syno a słoma matej předstajeć zeleń. We jstwje so zelene hałozy powěšeja. Cyła jstwa je wobswětlena. Tohodla so tón swjedźeń też mjenuje „swětło hody.“

Před wječorom „badujak“ so wupyši z ławrjencom a rósmarju a so z lenom wobwjazuje. Potom so znowa ze žitom posypuje, z winom poliwa, ze swjećenej wodu so pokrjepuje, pokadźi so z wóruchom a so na woheń kładźe. Nastawa swjaty wokomik. Hospodaŕ přima keluch, paćerje wuspěwa, z kotrymiž prosy wo płódne lěto, wo domjacy měr w přichodnym lěće, wo wzajomnu lubość, wo wukhowanje młodźiny a wobaranje před hrěchami. Připiwaju sej potom jedyn druhemu a so wokošuja, dźeržo w rucy palacu wóskowu swěcu a prajo: „Boži měr!“ Tute swěcy dadźa potom w žiće na blido dowuswěćić w drjewjanym sudobju a zhašeja je ze žitom.

Hosćina bywa bohata, ma wjele jědźow. Pola Huculow je wašnje přinjeść dźewjeć jědźow. Bunje tak je tež pola nas łužiskich Serbow. Polacy jěda patoržicu „kuciu“. Je to słódki wósmuž z pšeńcneje muki, maka a mjedu. Praji so, zo ći, kiž zhromadnje „kuciu“ jědźechu, budźa přećeljo. Kucja so tež mjeta na wjerch a scény, a po tym, kak wisajo wostawa, sudźi so na płódnosć přichodneho lěta. Južni Serbja maju „waricu“, wotwarn ze wšěch druhin žita a łušćinowcow, abo „koljiwo“, warjenu swjećenu pšenicu. K hodam pječe so wosebite pječwo (wosnšk).

Pola Uskokow w Dalmatiskej wostawa wo hodźoch, cyły tydźeń, dom wotewrjeny, zo by mohł kóždy zastupić. W domje je připrawjeny blido z jědźemi za kóždeho přikhadźaceho. Hóle, kiž ma přikhadźacych pohošować, rěka „gost“, druhi, kiž woheń wuderžuje, „badujak“.

Na juhosłowjanskim blidźe namakaju so zela, kiž so mjenuja „boże zela“. Prosata so poswjećuja nowonarodźenemu słóncu, zo za to „złote prosatka“ dohladuja.

Po wječeri zakhowuje so pola Huculow dalši, prastary nałožk: Sudobje a jědźe wostawaju na blidźe hač do ranja při swěćatej swěcy tak, kak domjacy je wopuśćeli. Smjertneho hrěcha by so dopušćił, štóž by blido rjedźił. Wěri so, zo duški zemrětych přikhadźeja na patoržičnu wječeŕ.

Cyła wječeŕ ma wuraz swjatočneho čina. Rěči so jenož telko, kelkož je trjeba. Wšudźe knježi měr.

Hakle po „hodźoch“ (po hosćinje) wotuća bujne, wótře wjesele. Młodźina so přihotuje a přewjeduje wšelake žorty, hry a tryski. Druhdy tež wěrja, zo we swjatej nocy so njebjo wotwěra, tohodla někotři wonka přenocuja, zo bychu to widźeli. Zmije lětaju po powětře. Podzeńske pokłady so zjewjeja a su ludźom přistupne. Też howjada rěča, ale njedoporuča so na to poskać.

Patoržica, hdyž zašłoš a přichod so zetkataj, je pječa přihódna k wuhódanju přichodnych podawkow. W Čechach holiča khodźachu patoržicu k studnjam, mjetachu do njeje pol worjecha, pol jabłuka a kusk wosušeka. Też do rěčki kuski wosušeka mjetachu ze słowami: „Studnička, tu ći njesu wječerku, powěz ty mi z prawdu, što so tebje prašeć budu.“ Potom pósłuchachu a kotry zwuk prěni zakliňči, z toho sudźachu na přichod. Pod łód hladachu, zo bychu zhoniłe, što na nje čaka. W Ruskej wěšča ze šklě wody, wokoło kotrejež zdebjeńki połoženja. Při tym pěsnje spěwaju.

Kaž wěmy, běchu domjace zwěrjata wěstym boham poswjećene. Na to so patoržicu dopominachu a wot nich sej wěšćenja žadachu. Ruske holiča wuhódaju přichod z pomocu konja. Wodźa jeho přez dwójnu wodu. Pótkuje-li so, dóstanu złeho muža, njepótkuje-li so, pak dušneho. Do kurjeńca mjetaju kóstki, klepaju potom na durka a z toho, hač kapon abo kokoš so słyšeć da, sudźa na přichodne wudaće.

Na wohnišću rozpušćeja wołoj, zliwaju jón přez hłowu do swjećeneje wody. Z nalateje podoby sudźa potom na přichod. Tajkich a podobnych nałožkow a přiwěrkow je jara wjele pola słowjanskich ludow.

W Dalmatiskej wo hodźoch wjetši woheń zapaleja, kiž so mjenuje „Koleda“. Kóždy dom dyrbi k tomu šćěpku drjewa přinošeć. Městno, hdźež so spala, mjenuje so „kolediště“. Tutón woheń maju hišće dźensa za něšto poswjatcho. Tu a tam dyrbi jón samo duchowny poswjećić. Wokoło wohnja rejwaju „kolo“, spěwaju a přez njón skakaju.

„Koledu“ maju někotři slědźerjo za starosłowjansku bójsku bytość.

Wašnje „koledowanje“ zakhowa so pola nimale wšitkich słowjanskich splahow. Wo hodźoch khodźa „koledničcy“ po „koledźe“. Při tym so druhdźe wšelako přehotuja (za wjelka, tura, mjedwjedźa). „Koledničcy“ khodźa dom wot domu, spěwaju pěsnički a wšudźe potom dar dóstawaju, podobnje kaž pola nas we katolskich wsach za „Měrćinom“ khodźa. Też w Delnjej Łužicy nětdy „kólodniki kólodowachu“ a to na nowe lěto.

Hueulowje po koledźe spaleja „Didka“.

Kaž widźimy, Słowjenjo maju wo hodźoch wjele starych rjanych wašnjow a nałožkow, z kotrychž smy tu podawali jenož te najwažniše. Wo hodownych wašnjach a nałožkach Hornich a Delnich Serbow rozprawimy we wosebitym nastawku.

Michałk pisa list na rumpodidło.

W Kukezach, 18. hodownika 1930.

Luby Rumpodidło!

Mój bratr Gusta je potrowy wołoł. Wy-li trochu błešej wuchi měł a jadyž so jemu wopuch bimbała, by rady čłowjek hnydom widźał, što je. A wěch, čehodła? Pomyhł sej jeno, tón do tebje wjacy njewěri. A ći wuzyty ludźe teš wo wjele hnuśišći njejsu. A potom hwarja o hantorje, hdyž to ! hodam njedostanu, ićhtoš hu sej picheli. A potom so cje músnje boja, łaj moja hotra Marjcho

Swjata Marija wopuśći swoju přećelnicu Hilžu.

(Přeserbšćił Bjarnat Krawc.)

2. prażnika 1532 bě dr. Marćin Luther we Wittenbergu wurjadnje rjane domjace předowanje wotmě. Thema jeho předowanja bě po scénju evangilsty Lukaša 1, 39—56 wopyt Marije z Nazaretha pola Hilže w horach Judejskich. Michał Hórnik a Jurij Łušćanski přisopmnitaj we swojim přełožku tuteje pedawizny „Nowy Zakoń“ 1896 str. 83: „Při spóznaću Božeje mocy a milosće njewidźi poniżna służownica na sebi žaneje dospołnosće, kotraž by tajke wuznamjenjenje zasłužiła, wona khwali jenož Knjeza.“ Tutu myśl je Luther hižo před 400 lětami jasnje a krasnje wuprajił. Po přečitanju scénja wón takle k swojej wosadźe rěči:

Dwojake chcemy dźensa z tutoho scénja wobmyslić a sej spomjatkować. K prěnjemu: přikład knježny Marije we jeje skutkach a zwonkownych počinkach. K druhemu pak jeje khwalbu a dźak Bohu, kotremuž tak rjany spěw zanjese. Z toho wuknjemy nadobo zwonkownu póćiwosć před swětom a zwonkownu a znutřkownu póćiwosć před Bohom: wjesełosć, dźakownosć a wěriwosć . . . to smy Bohu dawać dołžni.

K prěnjemu jedna so potajkim wo zwonkowne počinki as kutki. Rjane a nětne počinki zjewja so nam tu. Najprěnši počink je pokornosć. Młoda knježničća Marija je jako Boża maćeŕ wysoko česćena. Přisłušało by drje skerje jeje přećelnicy Hilži, zo by k njej šła, ale po Božej přikazni maju so starši ludźo česćić. Po njej ma so Marija dospołnje a hačrunjeć wjele wyše Hilže steji, so tola poniži, pokłoni swoju wutrobu a w pokornosći pućuje tak daloko k swojej přiwuznej, požadliwa, zo mohła być teje służownica. A też Hilža, hačrunjeć starša hač Marija, so pokorni před młodej knježničku a rjekne k njej: „Zwotkel je mi to, zo je maćeŕ mojeho knjeza ke mni přišła?“

To je jara krasna debjeńka a pyšeńka lubeje knježničći, zo njewohordnje dla swojeje wulkeje česće jako Boża maćeŕ a porodźeńka Božeho syna. Njebyło by dźiw, hdy by padnyła hišće do wjetšeje kowrótnosće (nadutosće), do hłubšeje hišće hač lucifer a jeho cwólba! Přetož: što činimy my husto, my bźdna žratwa čerwow? Mamy snano raz krošik abo złotak w kapsy, tak njeńože skoro nichtó z nami wutrać dla wulkeje naduwaney. Někajka srěnca (służownа) ma traś rjane włosy, ta so naduwa a wohordźi kaž pawa. A młody pachoł, ma-li raz rjany kabat, wón wohordnje a so khroboli, dokelž ma něšto wosebiteho. Rjanosć, pjenjezy, wumělstwo, zemjanstwo — to wšo wabi ludźi k rezduwaney, zo sej ani měry a mjezy njewědźa.

A jo to cola wšo jako njerjad na hasy porno wulkej miłosći, kotruž ma naša młoda knježna Marija. Tuta nanajwyšša, najnadobniša, najswjećiša maćeŕ njedźiwaja swojeho wulkeho spožčeneho dara pak so pokori a k jandźelej rjekne: „A hlej, ja sym Knjezowa dźowka“, a dźe tak daloki puć k Hilži, zo by jej służiła.

Jandźel bě ju z krasnymi słowami postrowił a prajił, zo je wona požohnowana mjez žónskimi. A Hilža so też poniži a rjekny k njej: „Ty sy maćeŕ mojeho Knjeza, — ja njezasłužu, zo ke mni dźeš!“ Přez złubnidła a so puknyła. Přetož kak by so človječska tajke česćenje by druha čełna wutroba z hordosću wutroba přez to njeměła wohordźić? Wabi tola hižo dźesać złotakow abo nowe šaty k tajkej nadutosći. Wona pak so přez wulku česć njeda mylić a k podobnemu wabić, ale zawostanje we swojej pokornosći a służi nje jenož swojej přećelnicy Hilži, ale też nam z tym, zo porodźi Božeho syna, kiž je Zbóžnik nas wšitkich.

Hańba na tebje, ty njeswarna naduwarka! A hańbuj so, štóž hišće so hańbować zamóže — hańbuj so před tutej wulkotnej pokornosću tudy, zo zamóže tuta knježnička, kotraž je Boża maćeŕ a najwyšša žónska w njebjesach a na zemi, wšě kubła zabyć a tak ponižneje mysle być, zo tam dźe a so njehańbuje, gjeluški płokać a małe dźěćko Jana wukŕćić a kupać! Tajka poniżnosć je wšěch njewidźomnje wulka. Słušało by so, zo bychu za nju złoty wóz skazali a ju z štyri tysac konjemi přewodźeli a před wozom kročo zapiskali a wołali: „Tule jědźe žónska wyše wšitkich žonow, wjerchowka cyłeho človjeskeho splaha!“

Wo tym pak ničo njeznhonimy. Wboha knježnička dźe pěši tak dołhi puć, hač do 20 mil a je tola hižo Boża maćeŕ. Njebyło by dźiw, hdy bychu wšitke hory zaskakale a z wjeselosću rejowale! Móžno wšak też, zo njeje sama šła, ale Józef z njej abo někajka družka z njej.

To je było prěnje počinstwo: wulka pokornosć! To dyrbjeli wšitcy, mužojo a žony, jako njewumazny wobraz sebi do wutroby stajić — a so nastróžić swojeje samsneje hordeje a zasakleje zmyslenosće. Widźimy a nazhonimy wšak nadosć, kak njepřistojny, hordy a njehańbićiwy swět je a wosebje čeladź a słužowni. Knjez a knjeni mataj husto činić, kaž wotročk a dźowka to chcetaj. Tak wulka je hordosć mjez ludom a su tola jenož khudźi bźdni prošerjo! Chcu mjelčeć wo tym, štož wulcy knježkojo a horde zemjanki činja, kiž maju česće, kubłow, mócnistwow, wumělstwa a druheho nadosć. To wšak njewobsteji dołho! Skónčnje jónu Boże njewjedro do toho dyrji, zo by naduwaney było zadźěwane. —

Druhe počinstwo je, kaž swj. Lukaš pišc — zo wona bjezo wšeho komdźenja a khwataje přez hory kroči, t. r. pěknje póćiwje, nic wćipna a lohkomyslna kak młoda čeladź po mloko, na reje abo na kermušu běha, z jeneho domu do druheho kleska, wšudźe sej zastawki dowołuje a z wočomaj tam a sem mikotaje a kiwajo. Te njemejmuja „póćiwe knježny“, ale „njerodne žónske“! Knježny a žony pak maju we swojich domach wostać. Dyrbja-li na hasy hić, tak njech to khwataje činja a njech njepřebywaju hodźiny dołho wonka, jako bychu měli wšě cyhele na třěchach a wšě kózliki pod třěchach ličić, a ducy po puću wšě klinki bić.

pšeheđ Polizajej pšom. A tohodla tebi njepšihaja, schtož pak chzu ja někto cžinicź, so by naš w Kukezach wopytał. Dyrbju cje na to dopomnicź, dokelž maš cžo hłowu polnu. Loni hody žu wopraudže na wschu sahył, schtož žum žej pšchał. Tak šnajmjeńscha naš cžo nan pšcžeo prajeschc, dokelž bź tež wjele šapomnik. To njebź jara rjenje wot tebje, schtož wo Kukezach rješ njemóžu.

Kukezu žu rjana wjeika. Na njej mózesch žej pšchikad wotcźsacź. Dobre pšchikłady nicza jke nakbilnoscze, praji naschi wucźeź. Tón ma pšcžeo prawje, tohodla jemu dobru njeschżum. Wón tež nig ni, tohodla mi druhdy khotowcźki nacźehnje a ja nafkerje k jutram žedžo wostanu. — Bohudźakowano, so žu potom hižo jutry a nig hody, hewak njebych wot nana nicžo dostał, khiba nęschto ſ rjenjenjom. Ale ty, luby Rumpodicho, njeminjesch naš w Kukezach a njewostajisch naš žedžo.

Kukezy leża njemiuiży we Luźiży. Schtož žu najfkerje w Barlinje husćicho sahyło. To pak nochcemu tutej wodźanej hłowje sa sło wiacź. Ma runje tajki žłaby pomjatk kaž nascha wowka. Kukezy leża njemiuiży pšchi drózy, hdźež wjele autow nimo jeździ. To druhdy tak žmjerdźi, so nam ttrowy powětr žkaża. Mój bratr Gusta potom pšcžeo praji, so ludźo sa „loftom" žrźbaja taž farv na pęiku. Toho pak žo bojecź njetrjebasch, so žo w Kukezach sašmjerdźich. Hdyž krucźischa žyma sastupi, potom jich telko wjazy jeźdźicź njebudże. By pak tola było, dha žej pschinješ pkunowu masku žobu. Potom cźi najbórschi dym niczo njeseschkodźi. Pschi deschcźiku abo pantzatym wjedrje mamy we wžy błóta doseź. Potom dostanjemy doma puki, hdyž nam pschewjele dróhi na nohach wisa.

Luby Rumpodicho, ty najfkerje dolho wjazy w Kukezach być njejžy. Je žo mjes tym wjele pšcheměnilo. Mamy wjele nowych khežow. Starych žkonjanych tu wjele wjazy njeje. Nowu pałtyknju žmy natwarili a telefon tež mamy. Jeli pschinjeżech, mózesch ni telefonisy dopytdka rjeź. Je to jenicźki, kiž we wžy mamy a tón je pola naž. Tak žo samplicź njemózesch. Jeli žo cźi nasche stare khęże njelubja, dha je ſ kihalej kórku sapal. Potom šmeje nękotrych duscha měr. Hdyž pschinđżesch, dha nascheho Gusta prawje pschemlócź a tytu jeho do měcha, so žo nawucźi, tebje žo bojecź a cżeseżowacź. Mi pak wobradź koniki, blachowe wojaki, elektrifku żelesnizu, automobil, na kotrymž wopija jeżdźi a lętadło, hdźež žo žona ſ dcźehcźikom še powětra dese puschcża. Njesabudź pak tež na popraujzy, worjechi a jabłuka. Njejžmy jich lętża wjele měli. Nadźijomnje cże mój list hischcże w prawym cżasu dosćejbnje.

Tak dolho cże wutrobnje strowi

Kależkez Michał.

Pschiłp.: Njesabudź nicžo!

Kajke maju być „Serbske Nowiny"!

VI.

Bydlu bohużel zwonka serbskeho kraja a Serbske Nowiny su mi posoł z domizny. Sym zamjerzany, hdyż raz wuwostanu . . .

Stoż wobsah nastupa, hych dźakowny był, hdyż kóždy tydźeń znajmjeńša jónkróć (snano sobotu) so rozhlad wo pođeńdźenjach w swéće podawa. Mjenujcy wo zwonkownej a znutrkownej politicy pola nas a we wukraju. To někotremužkuli cźitarjej, kiž ma hewak mało khwile k cźitanju, rozsud położa. Wo ważnych podeńdźenjach znutrkowneje abo zwonkowneje politiki ma so cźitarjej wężo rozprawować přez krótke, jasne, jadriwe nastawki.

Wotdźělenje „Ze Serbow" mělo so bóle a bóle wutwarić a też powésće z Delnjeje Łužicy maju so přinjesć. My tola hromadźe słušamy. Ale přał bych sebi, zo so wjesnym mjenam Delnjeje Łužicy, kiž su bóle njeznate, też němske mjena přidawaju.

Do wotdźělenja „Ze Serbow" pak po mojim zdaću njesłušeja powésće wo sakskej loteriji, dokelž so we Lipsku hraje a Lipsk njeje w serbskim kraju. Mohło so nowe wotdźělenje wotewrić, w kotrymž bychu so też powésće wo pruskej loteriji přinjesłe.

Zo so też powésće „Ze Sakskeje a dalšich krajow" přinjesu, mam za ważne. W našim času ma tón abo tamny też přećelstwo zwonka serbskeho kraja, tak budźa jim tajke powésće zajimawe.

Snadź mohło so też założić nowe wotdźělenje: „Ze cyrkwinskeho, šulskeho a gmejnskeho žiwjenja". Njeboju so, zo bychu z tym nabožne časopisy kaž „Pomhaj Bóh" a „Katolski Posoł" škodowałe . . . Při tej składnosći też přeće wupraju, zo bychu knjeża fararjo tola zaso w cyrkwinskich powésćach swójbne podawki, wosebje smjertne pady wojewili. Serbske Nowiny drje też swójbne powésće přinošeja, ale zwjetša jenož tajke, kiž su z druhich nowin wzale. Wjele swójbych podawkow so pak seyła w nowinach wot swójbnych njewozjewja. . . .

Přilopk so mi lubi a ma wostać. Też kućik wo sporće měł so trochu powjetšić dźiwajo na našu młodźinu. Cežka wěe je, nęšto wo romanach pisać. Měnjenja jara rózno dźeja. Ja bych był za woboje, za stare a nowočasne, ale tajke, w kotrychž so póćiwy, nabožny, strowy duch jewi, nic mordarstwa, padušstwa, łamanje mandźelstwa podobne wěcy.

Ważne też stajnje budźe, wo serbskich prašenjach a prócowanjach pisać a to na pozbudźace a zahorjace wašnje, zo so kóždemu cźitarjej do wutroby zaryje lubosć k serbskej narodnosći . . .

Zo nowočasnej nowinje też njesmędźa pobrachować powučace nastawki wo přirodźe, technicy a druhich zajimawych wěcach, powědančka wo pućowanjach, ze žiwjenja, druhich ludow, to drje je wěste.

Přiloha „Serbski Hospodar" je rjana a rozwučowaca. Ja ju jara rady cźitam. Za kóždeho bura je wona wulcy ważna.

Přiloha „Serbski Student" je mil uba. Hač je tuta přiloha pak też přeco za lud zrozumliwa, je mi dwělomne. Mi so zda, zo je jeje rěć, znajmjeńša druhdy, khětro cežka. To je bjez dźiwa. Dary a wašnja su wšelake, individualnosć ma swoje wosebitosće a to je zaso jara derje.

Za powšitkowne zawjedźenje łaćanskich pismikow nętko hišće njejsym . . . Ja so boju, zo by liċba woteběrarjow khętro spadła, wosebje w pruskej Łužicy, bychu-li so powšitkowne łaćanske pismiki nałožowałe.

Snano by so też hodźało prašenje načeć, hač njemohła so njedźelska přiloha (beletristiskeho wobsaha) wudawać. Njedźelu maju skerje khwile cźitać. W tutej přilozy mohłe potom romany, powědanja, žorty, historiske powésće atd. městno namakać. Z tym by so wjacy městna dobyło za politiske powšešce za druhe wotdźělenja. Nastawki wo serbskej narodnosći, serbskim pismowstwje mohłe so do njedźelskeje přiloha zaměścić, też rozprawy wo serbskim prócowanju, wo Słowjanstwje atd.

Ale dróžše Serbske Nowiny po możnosći być njesmędźa . . . Naš serbski lud je w tym nastupanju khętro łoskočiwy. Je mi lubšo, zo Serbske Nowiny do kóždeho serbskeho domu přiňdu, hač zo drje wone so bóle wutwarjeja, z tym so podróżeja, liċba cźitarjow pak so wotdrjebjuje.

Kajki raz maju Serbske Nowiny měć? Ma so pisać raznje, jadriwje, ale bjez šćuwanja. Hdyž so wo prawa našeje narodnosće jedna, njech su Serbske Nowiny też wojowanske, hdyž je trjeba a nuzne. Stóż njewojuje, tón krónowany njebudże! Rěć sama ma być dobra ludowa, kajkuż pisaše dołholětny protykař, njebo farař Křižan. To so derje cźita a kóždemu spodoba.

W cyłku ma być duch našeho dźenika bóle njestroniski, neutralny . . .

Na kónću cheu hišće přispomnić, zo ma hospodarski rozhlad po możnosći so wutworić abo přetworić. Wot toho wotwisuje z wulkeho dźěła liċba woteběrarjow. Na tuto wotdźělenje ma so při wšem wabjenju za naš dźenik wosebje pokazać, zo wše ważne so w Serb. Nowinach namaka.

Sym hewak w cyłku z redakciju Serbskich Nowin a z tym, štož nam w našim dźeniku poskićeja, spokojom. Cźitam jón rady a budu to też dale, dołhoż Bóh Knjez mi žiwjenje spožči.

W Sachsendorfje p. Kórina
(Lipsčanski wokrjes).

Jan Mrózak, farař n. wotp.

Tak so knježna Marija zadźerżała njeje: ta dże pęknje khwatajcy swój puć, njeliči snano štomy, njezadźerži so nětko tu, potom tam — nę! ma wšě myśle wutroby na to: „Maćeŕ Hilžu chcesch wopytać a lubemu Hanskej chcesch služić!" — W tutych myslach njeje mohła ničo druheho widźeć, ale čaka jenož swojeho nadawka. Zarěča nęchtó po puću na nju, tak wona skrótka wotmołwi a khwata dale maćeri Hilži a k lubemu křćenikej.

Tohodla też swj. křćenik słowo „khwatajcy" z dobrym wotmysłom trjeba, zo bychu dźowki a žony njeprajile: „Što dyrbju stajnje doma sydać, kaž mniška w klóštrje? a čehodla njesměła so też wukhodźować? Wšak je to knježna Marija też činiła! Njeje-li to jej hrěch był, tak mi też z hrěchom njebudże!" — Haj, čiń to z pokornym wašnjom kaž wona a z póćiwym, knježniskim zadźerženjom!

Runje kaž nětk žónstwo w pokornosći lubej knježničcy njesłěduje, ale wjele bóle so wupjera a hordźi, tak też w póćiwosći a česćownosći njepostupa, kaž mamy to bohużel před wočemi. Mało je žonow a knjeżnjow, kiž bychu wopomnili, zo móża při wšej wjeselosći też póćiwi być. Ze słowami su njehańbiċiwi a hrubi, we swojich twarnosćach (Gehärden) dźiwi a njepřistojne. To rěka tukhwilu „dobreje mysle" być. Jara derje mohłe póćiwosć a wjeselosć hromadźe bydlić, hdy bychu ludźo přikład z našeho sćenja wobkedźbowali. Wosebje zlě steji z tym, zo je młode dźowćinstwo w rěčach a skutkach tak njehańbiċiwe a zeli husto hórje hač pěši mytnik (Landsknecht). Nocheu rěčeć wo hanibnych a mjerzacych hrubych přisłowach, kiž přeco jedyn wot druheho słyši a nawuknje. To wukhadźa z toho, zo maćerje doma jim tajke přikłady dawaju a njehladaju krućišo na dóbre počinstwo a dobre wukubłanje młodźiny. Po maćeri poradża so dźěći a služowna wukuje wot žony, hač skónčnje we wšěch stawach njeje wjacy ani póćiwosće ani česćownosće, štož bohużel w našim času dosć widźimy. Chcemy tohodla też to zasłużene khłostanje wočakować!

Hospodarski rolnik

Wutoru 23. hodownika 1930.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4·915	100 pólsk. złotych	47,125
1 šendźelski punt	0,315	100 českoſ. krónow	12,419
100 šwajc. frankow	81,42	100 franc. frankow	16,405

Barlinska burza bź wčera wschi šnoćatku šłaba. We běhu dnja wožiwi a kursy cźełkow postupowachu. Też wikt ſ dośtatnymi a rentowymi liśćinami šapitału postupowaše kursy.

Produktowe wiki wostachu wčera dośeź mérne. Dowoż njeje wulki. Płaćiźny žo tźoma pschemenichu. Jenož rožka šašo 5 pj. po zentnarju postupi. Wčera płaćeżske zentnar

w Barlinje:

pschenicźny 12,30—12, 0 hr., rožki 7,60 hr. hač 7,70 hr., jećmjenja nałamjskeho 9,40—9,70 hr., nałętnjeho 10,10 hač 10,80 hr., wowža 7—7,30 hr.,

w termijonym wikowanju:

za dezember: pschenicźny 13,12½—13,17½ hr. a rožki 8,37½—8,42½ hr., wowža 7,80 hrywnow,

za měrc: pschenicźny 13,61¼—13,62½ hr. a rožki 9,07½ hr., wowža 8,37½ hr. hač 7,30 hr.,

za mej: pschenicźny 14,10 hr., rožki 9,50 hr. hač 9,55 hr., wowža 8,87½ hr.,

w Drježdźanach (šaŕdź. pjatk):

pschenicźny 12,30—12,55 hr. (12,30—12,55 hrywnow),

rožki 7,65—7,90 hr. (7,65—7,90 hr.),

nałętnjeho jećmjenja 10,40—11,30 hr. (10,40—11,30 hr.),

nałamjskeho jećmjenja 9,25—9,75 hrywnow (9,25—9,75 hr.),

wowža 7,25—7,75 hr. (7,25—7,75 hr.).

Wiki rěznego skota w Drježdźanach.

Pschihnali běchu psche wschu mérn wjele cźełatow a šwini. K tomu běchu hišćeże 270 litawskich šwini na wikach. Tuž bź bieš dźiwa, zo šwinje so hubjenje pschedawachu a płaćiźny so wotdrjebjowachu. Cźełata mjeńšchu też hubjene witi a běchu tuńšche hač tydźenja, wosebje wo cźežke cźełata mało rožkacha. Howjada běchu pomérnje žadne a tola so hubjenje pschedawachu, wosebje krowy njeńšchu a w płaćiźnach popušchćowachu. Wšchitko skotu šašo wyšche wotka.

Na pschedań:

Ranzy šuprośkne a kundroży, knježi dwór w Dźiwinku. Gramotowaj, Bear w Hošenje.

Gausor, Mayer w Ledźborach.

Durjeićezinjer, we Wojerezach, Brězinjańska dróha 39 delka.

Ssańki (šot), w Lubiju, Forbarśka haża 41.

Ssańki (šot), we Wojerezach, Hrodowške namješto 6.

Swinjaze wiki we Wojerezach.

Na swinjaze wiki we Wojerezach 20. 12. 1930 bźchu pschiwjesli 201 prožato. Pschi žiwym wobkhadźe njewosta šyntka. Wone płaćachu

prožata:

4—6 tydźeńšće	15—19 hr.
6—8 tydźeńšće	19—22 hr.
8—10 tydźeńšće	22—25 hr.

Ssudnizu na pschedawanje

žrjedu 24. hodownika 1930

we **Wojerezach** w hoścźenju „K hrězdźe" dop. w 11 h.: pišańśki stroj, wschelake meble, gramofon ſ tačelemi,

w **Lubiju** na šudnišwje dop. w 10 hodź. hušle le šmyčkom a kaščežikom.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wołijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

	2. 12.	20. 2.	Płaćizny po złotej hrywnje	22. 12	29. 12.
Pšeńca	248-248	246-247	bunwy	17 18,0	17 18,00
rožka	152 154	151 153	woka	18 21,00	18-21,00
naz. jećmjeń	—	—	nadrje lupiny	—	—
nal. jećmjeń	200-201	200-210	bolte lupiny	—	—
wows	140 146	140 146	keradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosmšk	9 9,90	9-9,90
Pšeńč. muka	28 36 7	28 36 7	lany wósuk	15 15,50	15-15,50
rżana muka	33 36	33 36	bocn. melasa	—	—
pš. wotruby	10 10 20	10 10,20	b'rnj. kruški	—	—
rżane „	9 9,50	9 9,50	syno, 50 kg	1,30-1,70	1,80-2,30
raps	—	—	rżana sloma	0 70 0 80	0,75 0,85
hrěch. Viktor	4-21,00	24 31 00	pšeńč. „	0 60-0 7	0 65-0,75
lane symjo	—	—	wowsna „	0,60-0 7	0,80-0,95
pjeluški	19-21 0	19-11,00	ječna „	0,70-0,80	0 65-0 71

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

18 decembra.

21 woł., 155 byk., 193 kruw., 41 jałoje., 1365 ćelat, 238 wowc., 2740 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 53—57, 2. 43—49, 3. 38—42, 4. 35—37;

byki: 1. 53—55, 2. 48—52, 3. 44—47;

kruwy: 1. 45—49, 2. 33—42, 3. 28—34, 4. 24—26;

jałojcy: 1. 52—56, 2. 42—48;

wowcy: 1. 48—58, 2. 40—46, 3. — ;

ćelata: 1. 73-83; 2. 72—77, 3. 60—70

swinje: (přez 300 pt.) 58—59, 2. (240—300) 58-59

3. (200—240) 56—57, 4. (160—200) 54—55.

Rancy: 48—53

Drježdźanska burza (22 XII).

Pšeńca	246 251	běrnjace kružki	13.50 14,00
rožka	153 158	pšeńč. wotruby	9.50-10.50
nałętni jećmjeń	208 226	rżane wotruby	10,00-11,50
nazymsk. jećmjeń	185-195	pšeńična muka	49.00-51,00
wows	145 155	rżana muka	27,00-28,00
čerwjeny dźećel	150-160	woka	21,00-23,00
raps	—	pjeluški	—
kukurica (Mais)	—	hróch	25,00 30 00
suche truh.	5,80-6,00	cokrowe truh.	—

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku **Marko Smolerʼ w Budyšinje.** — Za lokalny dźěl a feuilleton: **A. Dučmanʼ w Budyšinje.** — Za hospodarski dźěl: **Arnošt Bartʼ w Brěsnicy.** — Za nawěstki: **G. Janakʼ w Budyšinje.**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaca měsačnje we wuchadnych 1,20 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1,61 hr., pod křižu. zwjazkom abo do wukraja 2,25 hr. abo 18 Kč. Wud. a čišći Smolerjec knihičišćerňa, zap. dr, z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přeciwo sćěhowkam čěrneho znjezbožeńca z 1000 hr., hdyž zemrěje abo hdyž je na dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje přiwobkedźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjenja tutoho banki na serbske Nowiny habe w kóždu wuzeršu.

Čisło (Nr.) 299 — Budyšin — Sr ědu, 24. decembra 1930 — Bautzen — Lětnik 89

Dla hodowneho swjedźenja wuńdźe bliže čisło „Serbskich Nowin" sobotu připołdnju.

„A měr čłowjekam na zemi . . . ."

Budyšin, 24. hodowinka 1930.

Jane pošelstwo sa cźłowjestwo njeje radostnische hač tutón dźeł jandźelskeho spěwa w Bethlehemje. Hnydom „Cźešć budź Bohu we wyšokosći" pischiwankuje žo njepohrěbnje Boże pschecze „A měr cźłowjekam na zemi". Tak napisha Wumóžnik nad róbanym statokom, nad khudym twjerdym žłobjatkom žłowo wo měrje.

To je byk wobkuśazy a njebjesći spěw w žiwjatej nozy nad Bethlehemskimi honami! Tak mózachu jenož cźi wo měrje juskacy, kotiž běchu w Božim měrje tak sdóžni. Tak mózuje rozlinowasche žo shromadny spěw njebjesćich duchow po zemi a nuts do duschow, so po cźažu jón wschitzy žłyschachu a sacźuwachu.

„A měr cźłowjekam!" Hdyž wumóžnik do świeta pschindźe, namaka dźěći Hadama njeměrne. W paradisu běchu měr shubili. Tak dołho hač naschej prěnjej starschej w zahrodze Eden bydlescźitaj, wobkedźeschtaj tutón drohotny poklad, tute žboże dusche. Dźěćatstwo Boże žłuscha tuteumu měrej a shukiwschi Boże pschecźelstwo, pschestanje žam wot žo. Hdyž žo cźłowjeźaj z bojosće psched Božim khłostanjom khoiwaschtaj, běschtaj njeměrnaj.

Njeměrnosć! To wosnamjenja morjo bojosće a njepokoja, bjesdno polne nusy, žmjercze a srudoby. Cźłowjekojo njepschimmykyu najprijózy załosćne žhubjenje měra. Tuž dosche wichehonudny Bóh dołhi cźas adventa žo pominyć. Lětčyšazy cźełynjechu nimo. Doniž nasta załosćne žodźenje a wołanje sa měrom.

Tak bu Boža nóz! Boži hodowny postrow rozńješe žo: „Měr cźłowjekam na zemi". Tehdom bě, kaž by žwětłowy cźažnik na wokomik šastał, kaž by Boža siwórba dych sadźerźała, so mohła spěwanju žłuchać. Potajkim tola měr! Hodowny měr! Měr Wumóžnika! Boži měr a měr dusche!

A spěw wo hodownym měrje njeje wjazy wotnujelknył. Wutroba kichesćijana žnaje pucze k měrej. Hody žu potajkim žwjedźeń duschow. Hody žwjesćicy rěka, žwjateho měra Wumóžnikowego wo duschi žo radowacz. Tuž też někotrymžkuli khudy, kiž ma jenož kusk khleba sa žwjedźenišu jědź, hody rjeńšcho a cźežeńšcho žwjeźi, hač druhi pschi kopicy darow. Dokelž je žwužył hodow dopósnał.

Měr, žwjaty měr, pschinješe nam potajkim dźěćatko w žłobjatku. Komu dha? „Cźłowjekam, kiž dobreje wole žu". Boha budź dźak! Tak móže kóždy cźłowjek hodownemu měra žej nadobnyć a s połnej wutrobu jón wuzwihnyć. Dawasće měra w žłobjatku njeźada žej wulkich skutkow, niz rjekowstwo — jenož dobru wolu. To je tón prajił, kiž je wěcźna wěrnosć, tohodla je też wěrno. Nětko móže khuda cźłowjeska ža'abosći juskać! Kiž žo hewak mały a bědny cźuje, móže žo wjeselicź w Knjesu. Dobra wola — hodowny měr! Sła wola — wěcźny njeměr!

„Kiž dobreje wole žu!" Njemóžemy wo najwjazy žichesćanach prajicź, so žu dobreje wole? Wěso, hale pschecze njeje hižo dobra wola. Ta žej žada nałožowanje žrědkow, kotrejž měr sdźerża. Schtóž móže wo žebi rjec: „Cźinju wschitko, schtož je mi mózno", tón je dobreje wole. A hdyž je to, tam je też měr.

Hody wjetša hotowosć Barlinskeje policije.

Barlinska schkitaza policija je dźenża patorźizu we wojeńskej alarmnej gotowosći, dokelž žu kommunistojo patorźizu „hodowne wukhodźowanje" po dróhach žwojim pschiwižowarjam pschipowědźili. Dokelž sa Barlin hischcze pschego wukas płacźi, po kotrymž žu demonstrazije pod holym njebjom sakasane, policija wschudźe tam, hdźež k sběžeńzam abo nahlynoscźam dóńdźe, **je žylnymi mozami sakrocźi**, so by žo měr njekasyh. Na wschěch městnach je žylnym wobkhadom budźa wotdźělenja policije stejecź. Pódla teho budźa patorźizu, hodownicźu a druhi dźeń hodow žylne policajske patrouille po měsće khodźicź.

Też w Drježdźanach žo hody kommunistiske njeměry wocźakuja. Policija je na nje pschihotowana. Ludźo žo napominaju, so njebychu žo na dróhach k ludowym cźrjódam pschidawali, kotrejž žnadź žo na dróhach sběža.

Położenje khłěbowego sakonja.

Pruske knježerstwo je wosjewiło, so žmě žo w pschichodże sašo w hoscźencach, korcźmach, jědźernjach pschecźerne pjeźwo, hač do 50 gramow cźežše, podawacz a pschedawacz, jeli so žo žodowm po pschedpisźmach § 1, khłěbowego sakonja pjerćeny cźany khłěb , měšchany khłěb atd. posćicźa.

Polscich wobkhonjerjow sajeli.

Namjesna a kriminalna policija je tisch němskich stacźanow pólskeje narodnoscźe s Groß-Dannera sajała, kotiž žu pjeźa sa Pólsku špionažu dźěłali. Policijiż je pjerća wjele pocźežowazeho materiała do rukow padło.

Němske šule w Grichiskej.

Grichiski senat je tele dny sakoń pschijał, s kotrymž žo zuśom schulam w Grichiskej sakasuje, dźěćeźi grichiskich stacźanow pschicźeź, jeli so te njeźbu grichiśku ludowu schulu wukhodźiśe. S tejše naprawn žo 10 000 schulerjow podeduje, **kotiž** do wjazy dyžli schtyrceźi franzowskich, italskich a němskich schulow thodźi. Grichiske knježerstwo zuśom schulam porokuje, so žo w nich grichiska młodźina natnarodnjuje a so žo wucźba podawa, kotraž je prawoslawnej (grichisko-katolskej) njepschecźelska. Dwě němskej schuli nětkuše 600 dźeći grcgrichiskich šiarschich wopytuje. Dokelž žo sa němske dźeći žame schuli njehodźitej wudźerźecź, budźetej žo dyrbjecź rozpuschcźicź. Němzy na to khorża, so grichiska wyschnosć woprawnjene němske sajimy cźežko rani a so žo lubjenjow njedźerži, kotrejž je Němzam dała. Němzy też hospodarjaju schkodźeja. Němska schula w Athenje na pschikład je žo hakle loni natwarila.

Skład bronjow so z wohnjom khěže preradźił.

Skład bronjow žo s wohnjom khěže pscheradźił.

Póndźelu wjecźor to jenej khěži w Hafendorfu w Schtyrskej woheń wudyri. Hasćerske dźěło žo še žylnym rozbuchanjom poćežowasche. Kaž žo połožicźo wupokasa, běchu patrony rozbuchale, kotrejž w tjelbach tcźachu. Zandarmoja na wopalnischcźu 150 tjelbow, kotrychž magazinu dutki rozbuchnjenych patronow wopschijachu, a wołpom žalenych tjelbow namakachu. W khěži někotri dowěrnizy žozialdemokratiskeje strony bydlachu.

Oustricej so prekłóć dał.

Pischepytowazy wubjerk franzowskeho parlamenta je w naležnosći Oustricowese banki wuhladźił, **so je** sajtwornik Franzowskeje banki France Remy, namešnjy direktor tejele banki, w Oustricowej banzy konto 104 000 frankow měł. Sjawne je, so je žo Remy Oustricej s tejle summu pschekłócź dał. Banzyna dizjiplinarna kommisija je Remya hnydom še žłužby bjes prawa na pensiju puschcźiła.

Domału so měr do Španiskeje wróća.

Měr a porjad w Schpanijskej žo jenož pomału do žwojich kolijow wrócźataj. Republikanskich wjednikow we Madridźe, **Valencii**, Alicante a druhich městach wschędnje jimaju. W Saragosy žu kapitana Seguiles sajeli, kotryž je w revolucijskim hibanju wusnamnu rólu hrał. Madridska prefektura je roskaš wudała, so by zibilne wobydlerstwo do 24 hodźin wschě bróńe wudało, nochcze-li žo krutenu khłostanju wustajicź.

Do Lissabona žu žnowa někotri schpanišy letakžy offizěrjo, mjedźeni ž kapitanom Maderiagu, pschileźeli. Portugalski wójski minister je jim žwobodne pschebywanje w Portugalskej žkubił.

Jednanje indiskeje kommisije w Londonje.

Pschi jednanju nješ muhamedanskimi a indiskimi zastupjerjemi „ža kulojtym blidom" žu žo tónj žaudźenoho tydženja některe pokroki cźinile. Zastupjerjo Hindow žu wjerza tomu pschihłosowali, so bychu žo w dołhowjecźarnej provinzy některe reformy zawjedle. Za to žu muhamedanoja wěste pschiwolenja w prascheńju wólnoho prawa cźinili.

Nenduši ruski minister Kerenski w Prazy.

Sobotu je žo wobkhadne lětadło cźaru Paris—Praha w mjhje nad Berounom zabłudźiło. Tśmitorowe Fokkerse lětadło towarstwa Cźada radiotelegrafiske žwjasanje s letnischcźom w Marjinych kupjelach nałožasa a žo je mhły na stronu k Marjinym kupjelam dowjesć da, hdźež na letanischcźu na pół tśioch hodźin popołdnju žładło pschistaji. S lětadłom nědburšni ruski minister Kerenski puczowasche. Blišo letanischcźa bydlaza knjeni Arigowa, mandźelska znateho letarja, Kerenskeho se žwojim automobilom na dwórnischcźo w Marjinych kupjelach dowjese, s kotrejž mójesche s Parižskim špěšnym cźasom do Prahi jěcź. Też lětadkowa pósta bě žo k dalschej wjesbje żeleznischcźu cźahej pschepodała.

Wójnske bronjenje w Ruskej.

Rijški dopišowaŕ Londonskich „Times", drje jedyn je najlěpschich znajerjow šmutkowanych ruskich wobstejnoscźow, kotiž žu w žłužbje jendźelskich nowin, je šandźeny tydźeń sajimawu rosprawu wo cźerwjenym wójsku podał. Po jeho měnjenju

pschichodna wójna s kapitalistiskimi krajemi wschě cźiny ruskeho knježerstwa wodźi.

Kommunismus a kapitalismus njemóžetaj trajnje pódla žebje wobstejecź, po žoro w kóždej rěcźi w ruskim knježerstwje wosrjetnje. Nětkole je jenož khwilka k „wodychnjenju". Tohodla žo horkinje wo to prózuja, so bychu mocarstwa samokwittosć sa pschichodnu wójnu na kapitalistiske kraje do prědka wotwalili. Do tohole šwiża agitozijki prosch pschecźiwo Ramsinej a žobuwobkorženym žłuscha.

Cźerwjene wójsko w Stalinowym njezběšnym planje wulku rólu hraje.

Njepomérnje cźežka ważnosć žo po „Timesowym" dopisowarju na roswoje cźežkeje industrije kładze, pschi cźimž žo hospodarska kommunschnosć hnuto wojeńskim požadanjam wotrunje. Też pschichmatne organisowanje žhromadneho ratarskeho hospodarjenje žo po dopišowarjowym měnjenju wójnskich pschicźinow dla žtawa. S tymile Stalinowymi žitnymi fabrikami dyrbi žo

sejźiwjenje cźerwjeneho wójska na wjchě pady šwjecźicź,

so by njespokojnym ratarjam możnosć wzała byka, sa cźaš wójny wójsko wuhłodnicź. Wójško je, kaž dopišowar dale žhoni, reformuje. Pschi tym je prózuja, so by **technika** dokonjawosć powjeršchita a žo wójskowa dowěrjenja hódnosć polepschiła. Mysla žebi, so dowěrjenja hódnosć špěchuja, hdyž do wójška wjazy proletariskich dźěłaćerjow dyžli ratarjow bjeru. Tśeźine wójška žo nětkole s mlodych fabrikskich dźěłaćerjow wobsteji. Tónle

proletarisowazy prozeš dyrbi žo pschichodne lěta dale wjesćicź.

Wosjebje dowěrjenja hódny dźeł wójska pod roskašowaršwom politiskeje policije šteji. Wuhła žebi, so **tele** wotdźělenja sa cźaš wójny nadawk wojeńskeje policije pschewojnu. Wažnu rólu „siednoženstwo k wobaranju

pščeczíjvo lékadlowym a plunowym nadpadam“ pščipadnje, kotrež ma

nadawk, zyle zivilne wobydleršíwo mobilisowacz.

No wudawanju knjeżerstwa je tole sjednoczenstwo 13 350 tšeleršich towarštwow s 3200 tšlenikami organisowało. W schulach, kotrež wono wudżerżuje, je so dotal 40 000 żónskich za wschelake wojerske służby organisowało. Jendżelski dopisowar wčio też na nědbudźichi nemški offizirow a wěžymandstojnych symina, kotśi pjeza w Ruskej pschebywaju.

Khlostarske wosudy w Rusku.

Pšched nékotrymi njedżelemi je italska fazjistiska statna policija nékotrych professorow a spisacżelow dla wjeleperchery sajala. Pónđżelu su nékotrych s nich żudżili. Wobškorżenych běchu po italskim waschnju w żelesnej klétzu samežcżili. Ssudnistu salu wobronjeni żandarmojo strożowachu. General Christini nétjescze pschedsydstwo. Jako żuduży běchu wyschsy fazjistiske milizy postajeni. Wobškorżenych winowachu, so su tajne nowiny a létaki wudawali, kotrež tżě wo fazjistiskim systemje woschcijachu. Jednanje jenož krótti cżaż trajesche, dokelż so wschitzy wobškorżeni wuznachu, někotśi s nich Bechu Mussolina we próšmownych pišmach wo hnadu prošyli. Wużud dě żurowy: Reudia, romskeho dopisowarja „New York Evening Posty“ k khlostarni na pjatnacze lét fażudżichu, runje tak nowinarja Guerru. Wobškorżenych Gelmetti tři léta khlostarnje dosta. Druhich wobškorżenych wuwinowachu.

Kommunistiske wotwanje pretšiwo nabożnje.

S napišmom „Nowy organisator wojowanja pšchi antinabożnej fronczje“ Moskowske nowiny wojerwjeja, so budża nowiny **„Młodstwy bjesbóżny“** wuchadżecz. Po tym je zentralnu komitej młodstwych swjazkow wobsahuje, nowe nowiny bjesbóżnych wudawacz, kotrež dyrbja so s hromadami rosčerjecz. Tole nowiny śmeja nadawk, młodźinu, pschede wschém pak schulsku młodźinu, pschetšiwo nabożnje organisowacz, kotraż najbóle wutworjenju komunistiskeho stata fadźerwuje.

Posolstwo měra.

President Maßaryk: Sa wójnu njeje pjenjes.

Beogradske nowiny „Politika“ su rosrěczenje jeneho swojich sobudźelacżerjow s cżeskoßlowakskim presidentom Maßarykom wo internazionalnym położenju a wo Jichowjonskiej wojerwile. President Maßaryk mjes druhim praji, so su mazy, kotrež za měr dżěkaju, w pschewaženju nad muzami, kotrež su na wójnu samerjene. Bohu dżak, presidént praji, so sa wójnu njeje dosć pjenježnych srědkow. Rosum dobywo. Njedżiwaju toho je trjeba, so strašnje wy. Presjident doda, so katastrofy do saudżenoseje słuchjeja. Dżensa president katastrofu njewocżakuje, a so jich też njeboji, dokelż sa nje njeje żanych pschedkładżenjow a pschicżinow. Pomjenu su na wschě strony spokojaze. Presjident Maßaryk pschese: **Zuboßlowjanskej najwuzše narodne sjednoczenje,** dobre sarjadnistwo, wjele schulow, wulke wikowanjske łódstwo, pokrok w ratarstwje a wobżebje měra w dżele

Turkowsko-persiska napjatosć.

Turkowsko-persiska swada dla wobsitejnoscow w Araratowym kraju njeje żo njedżiwajcy optimistiskich turkowskich powješcow wurunała. Na wopak je żo swada mjes wobémaj krajomaj shórschila. Turkowske knjeżerstwowe nowiny „Milliet“ Persiskej njespravne poczinanje poroknja. Persijza pjeza wotbronjene kurdiske namjesne splahi sajso wobronja, a je kurdiskich wjednikow, kotśi su żo w Teheranje w jatbje dżerżale, s njeje puschczila. „Milliet“ hrosy, so turkowske wójsko, kotrež pschi persiskich mjesach kéha, żo sa kurdiskimi słożtarjemi pšches persiske mjesy puschczi, jeli so bychu so Kurdoju do Turkowskeje napadli.

Naprawy k powodżenju Sjezdnjeje Egiptowskeje.

Egiptowski kral Fuad je w pschitomnosći jendżelskeho wyschoho kommisara, diplomatiskeho korpsa a ministrow **Nilowe hacżenje** pola Nag-Hamadi, 500 kilometrow wysche Kaira wotewrił. Kral Fuad je sakładny kamjeń k lomnile hacżenju w februarje 1928 położił. S tymle hacżenjom a s kanalomaj Fuadian a Farulia je so wulka powodżeńska pschiprawa sa Sjezdnju Egiptowsku dokonjała.

Nowy attentat w Indiskej.

Pschecżiwo gouverneurej w Penczabu (w Jindiskej), strej Geoffroyej de Montmorney, je so w Lahore attentat stucził. Mjes tym so bě gouverneur pschi jenej shromadżisnje w universicze pschitomny, jedyn student do njeho wołpjet s rewolwra tšeli. Gouverneur so na kiwym bjedrje a na lewej ruzy srani. Sranjenje njeje żnjerecz straschne. Hdyż běchu sira Geoffroya swjasali, mózesche so wón do mej dowjesecz. Dweju pschitomneju policistow nadpadnik tohorunja srani. Wón je pjeza anarchist. Wokolo stejazy ludźo jeho hnydom sepschimachu. Sir Geoffroy, kotryż je pšched dwěmaj létomaj żwoje sastojnstwo nastupił, je jako thmany sastojnik znaty.

Kellog k wotbrońenja nazonmar.

Pśedawschi amerikanski statny **sekretar Kellog,** kotryż je s Lloydskej parnej łódźu „Bremen“ s Europy do New-yorka pschijeł, praji, so so samolwicži europiszy statnizy pschi tamnišchim wójnskim powędanju njewobsłużeluja, kotrež po hospodarskej kriży śleduje, a też wo tym njerecża, so by so tole praschenje s wójnu rosrišacz. Nichtó pak nemóże do predka rjez, so żenje wjazy wójnow njebudże. Na podlożku swojich sacżischczow pak móże rjez, so żenje prjedy njeżsu europiszy statnizy tšlo kroczlow cżinili, so by so wójnje sabżwało, a so bychu so swady s mérunymi srědkami wurunale. Jeho żu so praschesli, kajti sacżischcz su **nemške wólby** na njeho cżinile, a hacż wobstejnosće w Nemskej na wobroczenje k konfliktej njecżerja. Sšym wotmolwił, so tomu tak njeje; pschetoj hdże by Amerika była, hdy by kżdy na śwécze to sa thutne mél, schtož je so sa cżaż amerikanskeho wálbneho wojowanja stało. Htowne praschenja w Europje su nétkole dawkowe a wójskowe cżeże a bjesdżelosći. Mér móże so najlépje sachowacz, hdyż so wotbronjenje na fraju pschemjeże, a wón mėni, so su swjasakarske mozy winowate, żwoje wójska pomjenjschicz. Nadżija żo, so śmeje so sa jene abo dwě léce wotbronjenska konferenza.

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 24. dezembra 1930.

— **Wo wjedrje.** Schklizża je dale spadowała, ale powołasuje pschego hischcze na rjane. Pola kupy Jskand leži hischcze mjenza, ale wupschedscża żo k ponoju. Druha nizina nad Schwjedskej leżaza, wotšahuje żo k ronju. Mjes luntymaj nizinomaj tšeži so wyschina s polnoczneho ladowego morja pschihadżaza k ponoju. Tohodla wétry tak symne a zyre duja. Wečera wjecżor mešachu hischcze mjla wowcże, tola pšches nóz je wulkowały. Wyschina nad naschimi stronami je sesklabjena. Lube swjatle dny budża snano symne, haj móża nam hnuż wobradżicz. — Jutśe, pschi dżeń hodow, khładża stónczko 8,13 hodż. a khowa so 3,48 hodż. Mšasacżk khładża do pschipołdnja 11,24 hodż. a khowa so wjecżor 9,31 hodż.

Hodły!

Sswjaty Advent! Dny żwjateje wjeselosće na najrjeńschi żwjedżeń zukeho léta! Njedopomni naż advent! ki cżaż na skote léta żwobowneho dżěcżatkowa? Widżimy wobras lubeju starscheju, kiż so w lubosći prózowatschtaj, nasche pschecża dopjelnicz a tohodla wschelakore pucże khodżeschtaj. Starschiśka lubosć je njesprózninna.

A nétko pschindżechu dny kraźneho dżěła za hody, hdżeż hwéżdżicżki sa Bożodżesczonym schtom wurešowachmy a dżetšachmy; i tuhym narom **Bethlehem** tšorjachmy a pschi tym rjane adventske kérluche spéwachmy. Nan sašpéwa: „Kak powitam ja tebje?“ a bratśik a sotśiczka, dżeć a wowka a macżerka spéwachu mutrnje żwou. O złoty cżaż służneho dżěcżatkowa!

Nétk pschindże dżeń, na kotrymż macż kolacże a druhe śłódke wéży pjecżesche: wutrobicżki, hwéżki, tschiżiki, pižmiti, liczky atd. Kak rad żym s pilku réśak a s bratśikom twarit, a sotśiczka je mużne dżěła za macżerku a wowku wuschiwała. Na niżo druhe njemyślachmy, hacż so bychmy so mjes sobu swjeżelili. O hdy by tola hischcze dżensa tak było, so bychmy stajnje na to suzyśleni byli, kak by jedyn druheho swjeżelił!

Też na schulśi cżaż spominamy rad, hdyż w adventskim cżażu wschędnje hodowne kérluche spéwachmy a wucżer nam rjane historije wo Bożim dżěcżu powędasche. Niesapomnity wostanje nam posłedni dżeń do Hodownych prózdnin w schuli, hdżeż żebi mjes sobu wobradżachmy. Hischcze sluchu: „O jédlenka, o jédlenka“. — Wjesele na hodowne prózdniny běsche wjelsche hacż na léczni żwobodny cżaż.

A nétko běsche tak daloko, so běchmy docżakali, na cżaż so wjeselachmy: jutśe ju hody, hischcze jena nóz! A potom to **„Dżeńka!“** Hižom wotucżenje na ranu, służna wésłosć: na dozpitym tónzu! — Patorżizu wjecżor pschesproschuja zyrkwinske swony słódzy do Božeho doma. Sšmy pucż do njeho w prawym cżasu naslupili, so njebychmy sakomdżili. Wulki Božodżesczowy schtom steji pšched woltarjom a rošswětli Boži dom. Wošada spéwa nutrnje hodowne kérluche a poślucha na żwjaty evangelij. — A hdyż domoj pschindżechmy, bżichtaj nam starschej schtom sašwětschtoj a hodowne blido krylej a żuny s wyjkanjom a dżakom wschitko pschinwali.

A nétko? Saschło wschitko, schtož nas jako dżeći wotstoji. Sšwérna lubosć starscheju je so minyła; spitaj dawno pod cżichej hórku na kérchowje. Njesapominite wostanu hody w starschiźinu domje! Sšmy so sestarili a tak nétkole żiwjenje je slenjene. Ale hodowne żwjeczenje je dżesatstwa je dušchi njesżubi. Hischcze dżensa sradujemy so nad żłowami jandżelowymi: „Haj, ja pschipowedam wam wulke wjeżele, pschetož wam je so dżensa Sbóżnik narodżił.“

Tuż żwjeczny hody żbożowni każ. nasche lube dżeczatka! „O najwjeselschi, o najbóżnischi, hnady połnicżki Božej dnjo!“

*

— **Wumrěł** je pónđżelu popołdnju znaty Budyski wobsłudnik, knjes fabrikant Korla Kindermann, żeniorschi firmy Kindermanna a żyna, dżěłarnje plokatych a **k**mazych maschinow. Semrěły bu 79 l. stary a hnadżesche so pschecżo dobreje strowotneje wjeselelicz. Bórche jenoż krótti cżaż chory był.

— **Wupłacżenje rentow.** Póst nam hżisći: Wojerske renty na januar bo sobotu 27. dezembra na póstu 3 (Pšched Schulcżerkwu wrotami) wupłacżuja. Wutoru 30. dezembra wupłacżuje żo invalidna renta na pišmiku A hacż L w Měschcżańskej šahrožze, na pišmiki M hacż Z na Tšeźni. Wschitke druhe renty wupłacżuja żo na póście 3 — Pšched Schulcżerkwi wrotami.

— **Malarentnarjam** wupłacżuje żo podyżera na měsaz januar 1931 sjedżu 31. dezembra 1930 dop. wot 9 hacż 11 hodż. w Sšešmowni na Hrobowskej haży 10 po jenym khodże, wo sjiwje cżo. 41.

— **Wobłhadne njeżbože.** Wečera popołdnju wokolo 4 hodż. podawanski automobil na Jerjowej haży 6 klimu holzu pschejedże. Dżěcko běsche żo tak, so je wjednik wosa pytnył njedżelcże, na wosowe nastupnik kymsku, tótz żobuzło a potom pschi wotłokżenju tak njeżbożownje padnyło, so lewe sadnie kolo pšches nóz sałomże. Wobżranjonemu dżěćcu bo prawa noga wyscheje kolena skama. Po Klafftej poruczniscéi je do měschcżańskeje khorownje dowjesechu.

— **Wothroma je** sałchła mjes schparatym skotom Alberja Wilhelma Ahe we Hluschinje pola Lubita.

Jan Klecanda:

Wudowje.

Powędańczko se żiwjenja.

3] (Pokracżowanje.)

Tola hnydom sałgo pschejedże ji nowa myślicżka pšches hłowu. Jena s cżetom, tamna cżejcżejbóna, tólila matrona, běsche ju hnydom duzy domoj s kérchowa pokojiła, so je hischcze dosć młoda — so njemóże takle swostacz. — Knjeni Kolchowa běsche była pschejara do żwojeho horja sanurjena a njedż tutuch złowow kehżdu méła. Nétko pak pschindże ji nahle wschitko na myślje, schtož běsche żiwschała. Cżeta bě wo nékajsim knjeju rěcżała, wo muzu w najlépschich létach, kotryż by mohł młodu żonu sbożownu scżinicz — a hdy by niż tón — ow jejdyrko — schwarnych muzjskich je dże na śwécze mnoho! Młoda wudowa, wopschijejo hakle nétko, cżohodła bě srěcżniwa cżejka ji to wschitko napowědała, wottschaże żo tak prawje s hróżbu a gravanjom. — —

Wona so by hdy méła wotpocżinyć na rukomaj druhego muża? Tón ert, to cżoło, kiż bě won kschił s tajkej nežnosću a sbóżnosću, jo by trasch nécht druhi mél kschicż? Nė, nė, — nihdy! To njeje możno! Wohidnje, haj bojasnje jenoż na to pomyślicż.

A tola sałgo — tale straschna żamota — — —

Wot nétka dyrbjesche potajkim dny żwojeho żiwjenja w tutej wopuschczenosći pschejtiwicż, njemějcy nikoho, komuż by żo mohła zyle dowéricż. Dopomni żo na muzowe pschiwuznistwo — na Lorinku a Hanicżku, ale ji bě sche tale myślicżka pschecżiwna, dokelż běschtej żo jeju mażerci tak spodżiwnje sadżerżałej. Wobě drje běschtej dosć rjanej holcży, ale s jich zykeho sadżerżenja wuthadżesche sprosta ... wosći s poniżnosće khudych pschiwuznych, so mě ... nim sarjucże njepschewinjomneje pschecżiwnosće. A nimo nich njemějesche nikoho, nikoho na zyłem schérokim żwécze — —

Knjeni Kolchowa dyri na żłeborny błidowy żwónczk, so by jenu se służownych sawołała. Wone żu sawésće hnydom ś njej domoj pschichcże a njechadża ju mylicż we jeje śrudobje. Jenoż tohodła bjes dwéla wostawaja we kuchni. A nétko njeżłyschca. Dyri hischcze ras na żwónczk. Kak bżiwnje, bluko dżensa klinczeżche. A sałgo cżicho — —

Wona stany a krocżesche żama do kuchnje, hrúba ju wobehowasche pschi kóżdej krocżeli, tiż so dżenka tak dżiwnje roskléwowasche a schtrécżesche na podkoży, ś kotrejež běchu dżenga pschestrénzy precż wsali. W kuchni bě cżma, pusto a syma. —

Dóńdże do pschedkhéże a sałłyscha sa durjemi nécht każ rchot drasty. To żu holzu! Nétkole běsh hakle wuwědomi, so bě prjedy nécht nécht krócż sawonił. Skuczewne wésłe sa durjemi cżakaja, myślo żebi, so je knjeni duzy ś pohrjebnischcża nébże dojéła.

Wotewri durje a wurdże do cżemneje, wot łampy jenoż hubjenje rossżwécżeneje khódby. Njebż tu nikoho, a tola. — W kucże, we wušturku tulesche so nékajka żónska postawa. Cżorna drasta, cżorne rubjeschczo na hłowje a dwé cżemnej, po cżmě bo sybolatej wocżi bojasnje na nju skutkowachu.

„Schtó tu je? Schtó wy scże?“ wuwjese se żebje wustrożana.

„Ja to żym! Tak rjez nichtó“, wotmolwi żona je dżiwnym wuzmėschowazym pschismukom.

„Schto żebi pschejecżese? Cżakacże-li tu na nékoho?“ wopraschа żo ś khwatkom knjeni Kolchowa.

„Cżakam na waż! Schto żebi pschcju? Pokojicz chzu waż a żebje! Ssmoj wobė nétko wudowje, wobė njeżbożownej. — —“ Dżiwny, skoro bludny żmėch żony fażrja po khódbje, jako by było żiżyscheć łschidli njetopora.

Knjeni Kolchowa wotstupi na krocżel a nimowólnje żo poschiżowa. „Tale żónska je blaseń — abo je to widżenje“, dżesche ji pšches duschu.

„Njebożsće żo, njeżżym sły duch! A ś khżijzom nje njesażohnujesće“, rjekny żusa żónska ś pschemėnjenym hłosom.

„Schto dha żej potajkim pschejecże? Nėcżeje!“ naniowjesche Kolchowa, hańbujo żo żwojeje bożoslužnosće.

„Wschako żym wam to hižo rjekła. Pokojenje — pokojenje wam a żebi!“ Żoniny hłóż klinczeżche sałgo tak spodżiwnje twjerdże.

„Dżakuju żo wam, dżakuju“, mérnje wotpowědżi knjeni Kolchowa, kotraż so nétko hižo zule wobkniżeji. „Hacż do jutśicheho! Jutśe pschindżeżce! Dżensa njemóże nje nichtó pokojecz. — Chzu być żama!“

„Derje, potajkim hacż do jutśicheho“, prajesche żona a wobroczi żo k durjam, wjedżazym ke słodam.

„Nė, nė, woczakńcże!“ sadżerża ju Kolchowa, kotrejż pschindże nadobo na myślje, so prenjeho njeżbożownego cżłowjeka, kiż żo k ni wuczeka, wucżeri wot żwojich durjow. „Trjebacże pjenjesły?“

Żona żo żhorda żmna. „Njejżym żebi po pjenjesy pschischła a waschich pjenjes bych ani njepschijała!“

„Nó, potajkim, prajeże, schto chzeżce? Cżehodła dha sće ke mni pschischła?“ wscha samucżena praschesche żo knjeni Kolchowa. „Pójcże dale! Sće njeżbożownа? Cżekpicże? Wėjo, macże dże też żarowanje! — Sće někoho żhubika? — —“

„Někoho? Nė, wschitko! — A tola niż wschitko! Ow, knjeni, ja żym tola żbożownischa hacż wy, mam dżěcżo. Sslyschicże, mam dżěcżo!“

„Ach, biesbóżna! Sće wy pschischła mje wužmėschecż?“ sawoła Kolchowa ſschihwdżena a żbowm sadżerżowana.

„Wužmėschecż? Nė. — Tola hacż do jutśicheho, potajkim jutśe!“

(Pokracżowanje scżehuje.)

Z posedźenja měšćanskeje rady.

23. dezembra 1930.

Rada wolesche sa direktora měšćanskeje nalutowanie a Kroweje pokazanje knjeza Pferdekaempera w Meinungenie. — Rada pschihłosowasche rosdźelenju wusłużka z likwidazije nuhduschebo fastarańskeho fundża Budyskeho wokrjesneho bywšeho sastupnika. Pschiczask na napowschitsche postajenje w nałeżnosći na pschihotowanje pschedawanja bo dowoli. — Dla pschemjenjenja hischcze diwobodnich pschihlischi městnoskow w pschihwarje musetja ma bo hischcze dalsche wobsłarać.

— Knjez kunstmalaŕ Pawoł Wirt je bo z Kamjenskeho wotrjesa sasa do Budyschina wrócił. Swoju posledniu zhromadźiznu je nizi sandźenu piatk w Kulowy. Tam je wosłowom jemu pschipołožil schische. Je rěčał wo kunstnowanju Saksule, kotraż z Mateho Worjicha na Lejn, Mikławz, Kopschin, Prawoćicy a Khrósćicy co Wortkez bu, hdyż bo z Klóstertrjesej Wodu sjednoczja. Na zhromadźiznje je bo rospomnjał, so maju bo w kóždej wsy małke wóze twarcz, w kotrejż ma bo woda chować, so bychu ju pschi wohnjach k ruzy měli. W kóždej wsy ma bo też wulki mlyn natwarić a do njeho tołmik stajić, bo bychu wokolni tutarjo na nim swoji rólny grat tczeć wjelił. Też we schtarchach sa łódże je bo žiwy rjeschało. Wulkowe problemy biwaju pschesco cziesche a sabrunische.

— **Wobšhad měšćanskich omnibusow k hodam.** Dźensa schtwórtk, Patorźizu, omnibusy wjecor 1½9 hodź. jedźicz pschestanu. Na czarje czo. 4 jedźa wosy Patorźizu wjecor, prěni a druhi zwjatk dźeń pschipołodnju wot 12 hodź. kóde 20 mjenischinow.

— **Wojerska hudźba wonkach** budźe prěni dźeń hodow hdy. wot 11 hacz 12 hodź. pschi pschemyslowej schuli. Poćisnje bo: 1. „Psches nóz k zwótku", pochod wot Lautkena; 2. „Swjećejsenje mša", ouvertura wot Rienecki; 3. „Walcz janowych zwjećzkow" z operety „Obersteiger" wot Millöcker; 4. Krałowski spěw se Sigurd-Josefafara, wot Meyerbeera; 5. „Wjeselje hody", potpourri wot Brüchnera.

— **Radworja.** Zańdźenu njedźelu wobradźeše we Radworju sotrowni Boże dźećo. 30 dźećom přinjese wot wjesiwych sotrow rjane wěcy, z wjetšeho dźela wot nich samych zhotowjene. Tute běchu husto do nocy dźełać dyrbjeli, zo by wšo w prawym času hotowe było. Dźěći spěwachu a přednošowachu a běchu wjesole, a tak miny so čas spěšnje. Derje wšak by było, by-hu-li też někotre přednoški serbske byle. Na konc dźakowachu so dźěći swojim dobrocerjam we wjazanej rěči. Přitomni běchu też wosadny k. farař, k. baron Welck z knj. mandźelskej a wšě maćerje wobdarjenych dźěći.

— **Njeżwaczidła.** Kaž kóžde lěto, tak je też lětša Njeżwaczidłe žónske towarstwo 25 starym ludźom, 24 zonam a 1 muzej, k hodam na 4. adwenta popołdnju w 3 hodź. w Knjezim hosćenzu wobradźiło. Njany Bohodźěrjowy schtom rozswětli zurla a dołha tafla z darami pschikryta klałasche nad hosći. S powschitkownymi spěwom: „Kak powitam ja tebje", wotewri bo knjezowa rěč a załoži ju na Knjezowe słowa: „Ći, kotřiž pa cinje hodźa, budża w pjekle". Dźeći spěwachu z knjezom kantorom: „Sso Knjez ta falesceri" a „Boże dźećo wobradźa". Sobuspěwarjo towarstwa wuhotowachu a hołzow hrajachu rjenje žłobizu hru, kotraż bo wschitkim jara lubjesche, a dźeći falesceżkou hodowne spěwy do rjeje. Někto dóstachu stari swoje dary: kołacz, wobłožu, koschku atd. A potom dachu jebi kóżi a kołacz derje žłobjeć. Knjeni baronka z Biechahoff-Riesch, dołholětna pschedsydka towarstwa, njemóżesche khorowatosće dla pschitomna być. Wón daj, so by bo bórzy strowa domoj wróciła! ! Se spěwom: „O najwjesełschi" skónči bo wobradźenje.

— **Wobłowa** pola Njeżwaczidła. Tudomny wobydler knjes Arnošt Wjenka zwjeći prěni dźeń hodow swoje 80. narodninu pschi dobrej cełnej strowosći a duchownej čerstwosći. Lońsche lěto běsche jemu spožčene, se swojej lubej mandźelskej sloty kwas zwjećeć. Też wona je so strowa jubilejnych narodninow swojeho mandźelskeho radowała. Knjez Wjenka je žiwom wot swojich wudobych lět zwěrnu cźitał „Serbšćich Nowin" a dołholětny zrudstaw serbskeho towarstwa „Sutnizy" w Njeżwaczidle. K wschitkim lubym spožčenscham pschisamknjenu so tohodła rad a pschejemny zwěrnemu stawej naschego ludu k jeho cźestnemu dnjej, so by Bóh Knjez jemu hischcze dale błóncne lěta we wjeczoru žiwjenja wobradźił.

— **Bóschi.** W pschitomnosći mnohich starschich a pschećelow naschcje schule wotmě bo sandźenu njedźelu na sal tudomneho hosćenza hodowne pschedstajenje schulskich dźeći. Hižom popołdnju w 2 hodź. běsche pschedstajenje za dźeći, kiž běsche tak derje wopytane a mahnje wjele wjeselea pschihotowa. Wjecor w 1/8 hodź. pschi pschedstajenju za dorosćenych běsche sala polnje wobsadzena. Pschedwidźenje sapocza bo se spěwom „Bałtyrjo, wotucz ćeje!" Na to bo pschedstaji „Hanzyne do njebješ špicze." Sćehowaschtaj sasa wjazołóžnaj spěwaj. Sserbska bohowna hra wot Nawki a Herbšti spěw „O najwjesełschi, a najbóhatnischi" wobsamknu derje poradźene wjeczor. Pschitomni wutrowachu z bohatym pschiskleskom dźećom jich prócu. Sa wopomnjenje wutku prózu knjeza schulskeho wjednika Richtera a knjeza wučerja Hártlera bo z tutym wutrobnym dźak praji.

— **Klušicha.** Druhi dźeń hodow zwjeći žiwnoscer Korla Werner se swojej mandźelsker zwjećeć stoteho hoscha. Knjez Korla Werner narodźi bo 29. mcje 1858 w Schescholowje pola Njeżwaczidła, jeho mandźelska rodźene Pjekarjez narodźi pak bo 30. augusta 1858 w Malej Borschći pola Hodźija. Se jeju mandźelstwa wuńdże 6 dźećzi, 3 žywoju a 3 dźowoli, z kotrychž druhi žywi bo, je žiwenje we wójnje wostaji. Wrowanaj buchtaj jubilarej w Njeżwaczidlskim Božim domje. Wobaj zmólkaj bo mjeńko hischcze dobreje strowosće wjeselecz a Bóh Knjez chaj jimaj błóncź. wjecor žiwenja spožčeć. Jubilarej stej we zyslej wokolinje wosłubjenej wobdobje. Knjez farař Kichjom złoženy mandźelskeru bruhi dźeń hodow w Klukschanskim Božim domje pobožnje.

— **Klukscha.** Pschi wokrejowskej honitwje na Klukschantskim knježim revjerje falschichu 19 sajazow, 11 bažantow. Na honitwje wobstrěli bo 6 tšězow a 14 honjerjow. Najwudjerschnischi tšěl bě schef knjez Fryz Bräunig z Mateho Wjelkowa, druhi najlepschi pak sarjadnik Riese se Klukschanskeho knježeho dwora.

— **Noweje Wby** n. Sprjewju. Pola tudomnej Schkeratheje firmy, w papowej fabrizy, bo wschelazy dźěłaczerjo a dźěłaczerki za dołholětne dźěło wusnamjenjenich. Swjatk nanitich papowych fabrikantow wusnamjenji z diplomom: sa 10 létnu słužbu z diplomom z wobłukom seleneho dua sawalerja Wjedrich Roberta Schrötera, papušnischcerja Hermanna Fracla, papušnischerja Jana Mengera, manželskeho wjednika Hermanna Bawthoa, autowoza wjednika Matka Winklerja, wołdźelowcho mischtra Hermanna Schrötera; sa 20 létnu słužbu z diplomom se šilbornym wobłukom: holandrowcho mlynka Jurija Frenca, dźěłaczerku Bertu Milynu rodź. Schröterez, dźěłaczerku Marju Wollramowu rodź. Hanuschez; sa 40 létnu słužbu z diplomom se złotym wobłukom: dźěłaczerku Augustu Lahoćźinu rodź. Lohrez a sa 45 létnu słužbu: z diplomom se złotym wobłukom: dźěłaczerku Augustu Winklerowu a sawalerja Arnoschta Krupanja.

— **Hrodźischcza.** Pola naš fłakro drjewo pobiwaju. Někotrezkuli dub, kiž je lidźesbatk dołho we wichrach a njewjedrach stał, dyrbi so wótrej šćerje powowlicz. Dźensnischi dźeń pak bo sa wužitkowym a pilnym drjewom jara njeprascheja. Santźeny tydźeń bo tu drjewo na pschešahowanje pschedawoschcy, wunoschi pak hischcze šnaony.

— **Wósporka.** Wobšebje rjany hodowny zwjeżeń cźaka na wudowu Marnu Rychtarjowu rodź. Pětschkez. Wona žuje na prěnim dnju hodow žiwoje 90. narodninu zwjećejcź. Wona narodźi bo 25. dezembra 1840 w Torońzy pola Budyschina a khodźesche na Ssokolzu do schule. Po wuhodźenju schule wona słužesche a w lěcze 1859 do mandźelstwa stupi. Wona da bo zwěrnowaz w Michalskej zyrkwi w Budyschinje. Se sluntniwoczu a pilnoczu běsche mandźelstwinaj mózno, Nakofdźanski mlyn kupicź. Pozdźicho, léta 1866, pschejwjedlischtaj bo do Wósporka a kupischtaj hrjebźni aby parny mlyn, na kotrymž dźensa wuk dale mlefe. Haczrunjej mandźelskaj pschi krutej pilnosći postupowaschtaj, njewostachu jimaj też cźežke cźasy falutowane. S harmonischeho mandźelstwa wuńdże 6 dźećzi, 5 hołzow a 1 hólz. Někotre hižom male wumrěchu. Jena dźowka, z lubosću k dyrdomdejam napjelnjena, wupscjowa léta 1884 do Australskeje, hdyż bo podźischo wojeni a k bohatstwu a cźešći pschińdże. W zjamnjym lěcze, po 25 létnym mandźelstwje, potrjechi dźensnischu jubilarku, najcźežschi dóst. Njenapschosna smjerćcź mja ju mandźelskeho. Druhi cźežki dóst potrjechi ju léta 1924, jako mlynsku wola jenicźeho syna a tehdomnischeho mjeńcźela Strahmy. Swon pschičnje sapischinny a lekarjej bo poradźi, jeho pschi žiwjenju dźerżeć, tola dyrbjesche bo jemu ruka wotcjinjeć. Cźicho, poddata a dowěrni je wona we wschitko knjeża Boża na dźensnischi dźeń, hdyż móżeja tym, dźowka, 16 wnukow a 18 prawnukow ji k 90. narodninam sbožo pschećeź. Njedźiwajcź swojeje bibliskeje starosty bo wona hischcze jara za podawki w mésće sajmuje. Mjech je starschi, kiž je hischcze jara cźile, mérny wjecor žiwjenja spožčeny.

— **Se Swinarnje.** Tudomne leżownoscje su z Kanecjanskimi a Sejicjanskimi do jeneho honitwinskeho wobrjeża sjednoczene a na wjazornych wobsedźerjow wotnajate. Pónđźelu mějachu tu wulku honitwu, na kotrejž bo 21 tšělzow wobdźeli. Wuslužk honitwy bě 55 sajazow, 10 kaniklow, 7 hozantow a 1 wróna, kotraż pschipadnje jenemu hajnikej pod tšělku pschińdże. So pschi tajsej honitwje też zort z kwojemu prawej pschińdże, je znate. Tak jeneho sjelza honitwjerske słoze runje njepschesćehasche. Pschi wjazorych myslenjach měnjesche, ze je syna jeho hkowuje (Gewehrkläufe) feschiwita a tuž małe trjechi. To „spramne wusmacje" wubudźi wšo powschitkowne smjeze mjes tšělzami. Budźe-li bo to 1928 stało, hdyž mějachmy na wschě 35 stypnjow synny, bychu jemu tšěrje wěrili.

— **Z Khróšcic.** W dopisu wo našich staczjach je zmylnjo prajene, zo su kamjentne stołpy wótstronjene a zo běchu dotalne swjećata do kamjenja wudypane. Tomu tak njeje. Stołpy hišće stoja a wostanu. Dotalne swjećata na stołpach běchu na blach molowane. Ale njebě žana barba wjacy widźeć. Nětk so nowe originalne swjećata do kamjenja dypaja, kotreż so, da-li Bóh, w měrcu na stołpy postaja. Z tym dóstanje nasch kěrchow a naša wosada drohotnu a wumělsku pychu.

— **Z Kulowa.** Knjez wučeŕ Šmišek bu na swoje přeće z Kulowa do Dittersbacha pola Libawy přesadźeny. Na jeho městno přińdże knjez wučeŕ Marćin Lamm z Libawy.

Načolniski kurzus.

Ł. S. S. Z. zarjaduje pónđźelu 29. 12., wutoru 30. 12. a srjedu 31. 12 1930 pola bratra Šustera we Radworju jara ważny načolniski kurzus. Naše jednoty po dwjeoch bratrach na njón póscelu. Wulka wjetšina je porjadnje zamolwjena. Někotre jednoty pak dotal jenoż jeneho bratra mjenowachu. Je skoro čas, zo też tamneho postajiće. Tohodła dźensa hišće dopisnicu br. zj. nač. napišće. (Adresa w Sok. Listach.) Dyrbimy wjedźeć, kelko přenocowanjow wobstarać. Wšo druhe je zarjadowane. Njezabudźće zwučowanisku drastu, knižku a pjero sobu přinjeść. Póndźelu 29. 12. dopołdnja 1/2 9 hodź. so kurzus započnje. Prajće to jedyn druhemu. Program je jara bohaty a wotměnjaty. Stoji w 7. čisle Sokolskich Listow.

Wutoru 30. 12. je powšitkowny dźeń kurza z jara zajimawym programom. Započatk pop. 1/2 3 hodź. 3 rozważne přednoški z rozmołwu:

1. Naša zańdźenosć — předsyda Domowiny knjez farař Křižan.
2. Naš přichod — zjazkowy načolnik br. J. Měškank.
3. Swětłowobrazowy přednošk: (100 wobrazow) Lužica — moja domizna. — zj. nač. br. J. Měškank.

Přeprošujemy wšě sotry a wšěch bratrow, haj cyły luby serbski lud, zo by so bohaće na tutym wurjadnym poskićenju wobdźělił. Wječor so narodne reje wukn. Zj. načolnik.

„Drje wosr cdź zmskoh' časa . . ."

Kak tak spěwamy a khyschimy w adventiskim a hodownym cźasu luboh kěrluch cźišło 17 w nowych spěwarkich: „Eso hal'ża sajeleni nam ſ zunjoh' korjenja". Tam rěka na konzu: „Je njeskła rózički dnje wohrjedź symskoh' cźasa, w poknogh, lubosnu". Je nam kaj w nałeżu, hdyž bo schtomy a kuki a pola pob Božim milym słónczkom sajelenja a nowe žiwjenje błoda. Abo prosymy adventskeho kraia: „Njech wutroba cźi kčeje a njech cźe lubuje, hdyž duschu lubohcź khrèje, rad wona cźejesi cźe."

A hdy by wonkach lód a žneh ležał, a rěczka, rěka, hat a jeser zamjerznjene byle, njeje žiwjenje morwe, ale bo smutkownje pkomjeni w lubosći k Bohu a bliščhemu. Pójmy a pombajmy tym, kiž su w starosćezach a nusach, jo wyhmy najsnuńši, schtož Pawoła wosłoži: „Dawacź je lépje hacź bracź."

Adwenska nadźija a hodowne wjeselje wozkli naschu wutrobu a najeli naschu duschu ſ njebjeschkimi kublanmi, kiž naš pisches smjerćcź a rom pschewodźeja do błóžineje domizny we wječnosći.

Wobthowajmy hebi pod schdźinjej hłowje njechwadlitwu połajnu rózu, kiž sačěri jow cźmu. „O Jesu, wotamfni nam Wótza raj, hdyż tebje khwalicź chcemy."

Towarstwowski nowošcź.

Khwaćicy. Serbske tow. ma 3. dźeń hodow wjecor w 7 hodź. zhromadźiznu pola sobustawa Nowaka. Bohaty wopyt wočakuje předsydstwo.

Khróšćicy. „Serboslaw" zmóje njedźelu, 28. decembra pop. 1/4 hodź. swoju měs. zhromadźiznu ze zajimawym přednoškom k. stud. Nedona z Lipska: Staroserbske rjemjesło, wosebje pčołarstwo. Wšěch sobustawow a přećelow tow., wosebje pčołarjow wočakuje předsyda.

Lichan. „Zernička" zhromadźi so prěni dźeń hodow k zhromadnemu kemšikhodej z dypkom rano 1/2 9 hodź. pola Jenčee w Kluksu k spěwnej pruzy.

Ł. S. S. Z. Načolniski kurzus započnje so pónđźelu 29. 12. dop. 1/2 9 hodź. pola Šusterec w Radworju. Prošu was, bratja načolnicy, zo byšće tam z dypkom byli. Njezabudźće dobru zwučowansku drastu, knižku a pjero sobupřinjesć. Jednoty, z kotrychž je jenoż jeden bratr zamolwjeny, njech so za to postaraja, zo dwoje přijědźetaj. Zj. načolnik.

Njebjelčicy. Jednota Sokol wotmě je 2. dźeń hodow wjecor w 7 hodź. sokolski wjecor w Žurec hosćenca w Njebjelčicach. Wo bohaty wopyt so prosy.

Rózant. Tow. kat. młodźencow ma njedźelu 28. hodownika swoju měsačnu zhromadźiznu, je to posledniu tuteho lěta. Přednošk a deklamacije su přilnbjene. Njech wšitcy přińdu. Předsydstwo.

Wotrow. Towarstwo kat. młodźencow wuhotuje njedźelu 28. hodownika wječor w 7 hodź. swój 11. załoženski swjedźeń w Pančanskim hosćencu. Poskići so dźiwadło a reje. Wšitcy Serbja su wutrobnje přeproseni.

Nanowise z cyeloh swěta.

*** (Sako žmjertna mša pola Lüttichа.) Kaž „Libre Belgique" pischе, je Lüttichsla wokolnosć sako do strašneje mšhy sawalena. Jena wosoba je so w Tilleuru sadušhyła. W druhich wsach su někotre wosoby na sadušchi-tosći sthorite.**

*** Nad Londonom tolsta mha leži. Wutoru su so w mhšje schtyrjo muzjo z bludom wobsedźili a do réki padnuli, w kotrejž su so tepili. Swonka Londona su w mhli ludźo z automobilemi a motorskimi kolami do so srasyli. Liczba znjeschojenych njeje hischcze znata.**

*** Finska parna łódź „Vitri" je pola Oslo na dno morja sajela a so ſ mórskimi zolmami rozbita. Schesć muzi wobžadki je so tepilo.**

Swójbne nowšcze.

Swěrowanaj: Alfred Pohl w Drjedźanach z Elsbetu rodź. Khnjnikez w Budyschinje.

Semrěli: Korla Mar Kindermann, fabrikant płaschch maschinow w Budyschinje, 78 lět. Khowanje budźe pjatk dop. 1/2 11 hodź. wot žarowańskeho domu na Miłkowschi. — Emilia swob. Henczlowa rodź. Winkelmannez w Budyschinje. Khowanje budźe sobotu pop. w 3 hodź. na Tuchorju. — Wilhelm Haase, pjekarski mischtr w Hrodźischczu, 64 lět. Khowanje budźe jutsje schwórtk pop. 1/3 hodź. — Hana Augusta swob. Mokerowa rodź. Wobšerez w Wětej p. Kamjenza, 68 lět. Khowanje budźe jutsje schwórtk pop. 1/3 hodź.

Wo cźašopišach.

„Münchner Illustrierte Presse" pschinješe w žiwojim hodownym cźišće sajimawe nałtawki nimo wichelaskich rjanych wobrazow ſ tukraja a zwjaby. Wobšebje rjenje tkutkuje wobras wo dźěćezkemschenju w Bajserskim dole, dale wiki ſ figurkami za hodowne žłobiki na Mnichowskej Schónczej dróhy. Cźašopiš je nimo teho hischcze sajimawy a zwjedźenjsny wudebjeny.

Hamtske wozjewjenje z Budyschina.

Sa město Budyschin bo połizajska hodźina a rejwanišći cźasy prěni dźeń hodow a dźeń Sylwestra powschitkownje na 3 hodź. postaji.

W Budyschinje, 24. hodownika 1930.

Měšćanska rada, policajski hamt.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smuter w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězowcy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Hodowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

wotměje so póndźelu 29. decembra popołdnju 1/2 3 hodź. w žurli Serbskeho domu w Budyšinje.

Dnjowy porjad:

1. Radźine wsy města Budyšina — k. wučeŕ Krawc.
2. Hodowne nałožki a přiwěrki Słowjanow, k. kand. fil. Henčl.

Wo bohaty wopyt sobustawow a hosći prosy

Předsydstwo Maćicy Serbskeje.

Fuchsbau / lišća jama

w Budyšinje

Připóznata dobra, tunja kuchnja / Najlěpši kofej ze sławneje ekspres-mašiny w přihódnych kankach Dobry tykanc a pječwa / Móžeće sebi tež pječwa — ke kofejej sobuprinjesć / Rěčimoj serbski! —

Oskar Dietrich a mandźelska

Serbska gryčka we Wudworju

Wot 25.—28. decembra so

kózłopiwo toči

26. a 28. decembra REJE

Wo dobroćiwu podpjeru prosytaj **Jurij Nowak a mandźelska**

Kedźbu! Kedźbu!

Jednota Sokoł w Radworju

wuhotuje 2. dźeń hodow swój

hodowny swjedźeń

w Suberiec hosćencu w Radworju z wubranym programom: Zwučowanje, nowe dźiwadło „Hody w serbskej holi", potom reje

Wšitkich lubych Serbow z blizka a daloka na njón najwutrobniše přeprošuje **Jednota Sokoł**

Zniženje płaćiznow

Gardiny tunšo

Prync. suknje a košle l.— hr. Běłaki do jstwy mtr l.— hr. Tkaniny a płachty za sofy

IDA ERLER w Budyšinje

Rózk Zwonk. Lawskeje hasy 10

Hypothek. pjenjezy

so spěšnje wobstaraja (přenjetnje za 4% wobstaranje wšěch prawnych naležnosćow, wobhonjenjow, zrjadowanje płaćeńskich wobkčežnosćow, zawostajeństwa a přewzaća kublow, kupjenje a předawanje ležownosćow a kublow. Mam stajnje zwizk ze zamóžitymi kupcami.

Prawny büro Mucke w Budyšinje na Mättigstr. 23

Telefon 3217 :: Rěču serbski!

Kofej : kakao kolonialne twory

KURIO

na Lawskej hasy 24

Młoda wysokosućelna

kruwa

je na předań w Dobrošicach č. 17 pola Nieswědźidła

Hosćenc w Pěskecach

2. dźeń hodow

REJE

Kołojězdne towarstwo w Jasenicy

wuhotuje 2. dźeń hodow swój

zymski swjedźeń

z wulkim kumštn. jězdźenjom

Započatk 1/2 8 hodź. / Nizki zastup

Reje darmo přeprošuje

towarstwo — hosćencar

Leopoldec karčma we Worklecach

sobotu 27. decembra a njedźelu 28. decembra **hrajeński bal**

Njedźelu 28. dec. su **REJE** wječor wot 1/2 8 hodź.

Wo dobroćiwy wopyt prosytaj **Jurij Brankačk a mandźelska**

Hodowna skhadźowanka

njedźelu 28. decembra 1930 w Hodźiju

Započatk pop. w 3 h. Přednoški, debata, hudźba spěwy, hodownu sceny, wobradźenje atd.

Wšitko darmo

Přeprošuje Zwjazk łuž. serb. studentstwa

Kołojězdne tow. "Saxonia" w Šunowje

wuhotuje njedźelu 28. 12. 1930 swój

zymski swjedźeń

z dźiwadłom a REJEMI. Hrać budźe so serbski „Kak Pětr lěkarí"

Přećelnje přeprošuje

towarstwo — hosćencar

Jejka su drózše, —

tuž kupujće „Jajko"

potom kury derje ujesu

Džensa

patoržicu

budźeja naše rozdźělerńje we 5 hodź. zawrjene

Prosymy sobustawy, zo bychu z časom nakupowali

w

Poskićamy:

Najlěpše worjechi	punt jenož 52 pj.
Lametu, škrěmjetace swěčki a tak dale, póprjancy kóždeje družiny jara tunjo	
Mlokowu a smjetanowu šokoladu 100 gr. tafla	wot 25 pj.

Darjeńske pakiki:

Karton pralinow a 2 tafl. šokolady jena 100 gr. — jenož 1.00 hr.

Najlěpši kisały kał	punt 10 pj.
Złote jabluka	jedyn 8 pj.
Čerwjeny kał (krute hłowy)	punt 8 pj.
Banany	1/2 punta jenož 25 pj.
Najlěpše tučne jerje	jedyn 5 a 12 pj.
Dansku mlokarńsku butru	1/2 punta 95 pj.
Neuseelandsku mlokarńsku butru	1/2 punta 85 pj.
Najlěpšu margarinu	punt jenož 96 pj.
Najlěpšu margarinu w puntowskich kuskach	jenož 50 pj.
Najlěpšu pšenčnu muku Griesler Auszug	jenož 28 pj.

Najlěpše čerwjene wino, 1928ske Hornjo-Ingelheimske 3/4 litrska bleša ze skleńcu	1.20 hr.
Najlěpše běłe wino, 1928ske Hornjomoselske 3/4 litrska bleša ze skleńcu	1.20 hr.
Najlěpše słódke wino, Tarragona. 3/4 litrska bleša ze skleńcu	2.00 hr.
Najlěpše jablukowe wino, słódke jara dobre, 3/4 litrska bleša ze skleńcu	90 pj.
Najlěpši žitny palenc, 3/4 litrska bleša ze skleńcu	2.90 hr.

Wšě družiny GEG-likěrow, Jamaika-rum, Jamaikarum-měšenje a měšenje paleneho wina po najtuńšich płaćiznach

Tworjkupne towarstwo

w Budyšinje

Gardinowe zbytki

Vitraže, rolleaux, canki we tunich klamach

IDA ERLER w Budyšinje rózk Zwonk. Lawsk. h. 10

Koła za dźěći

we wšěch wulkosćach wot 50 hr.

Jan Schlebach na Mužakowskej drózy 4

Elektrolux

za srěbanje procha nimale nowy je 1/3 niže kupneje płaćizny na předań. Bliže zhonić we wudaw. „Serbskich Nowin"

Visitne khartki

zholuje spěšnje a tunjo

Smolerjec knihićišćerńja w Budyšinje

Zbožopřejace naměšćki k nowemu lětu

prosymy nam z časom podać, zo móhli stajenje hižom do časa přihotować.

SERBSKE NOWINY

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarńja Rudolfa Sacka z Lipska

w Budyskim hamtskim hejtmanstwje

Skład ratarsk. mašinow a gratu wšeho druhu

K wuměrjenju spada, k wuwjedźenju wšěch drainažowych dźěłow, k wobličenju a k wobrolkow porućuje so

Arnošt Worech w Brězynje

drainěrski mištr (Brösa, Btz. Land)

Předźenak Serbska protyka

so předawa

w Serbskej kniharni w Budyšinje na Lawskich hrjebjach

Wobkedźbujće!

Kupujće nětk w zymje pola mje po spodźiwnje tunich płaćiznach

jězdne koła

kaž też gumij a wše potrěbne dźěły Wulki wubjerk! Sprawne rukowanje Po přeču też na wotpłaćenje

Jan Schlebach w Budyšinje na Mužakowskej drózy 4

Wobhladajće sebi moje wustajeńske wokna na Hornjerskej hasy 15 Tam je jenož dźěl mojeho wulkeho składa, tohodla předawam so we hłownym składźe w Budyšinje na Mužakowskej drózy 4

Arthur Synatzschke

w Kamjencu Weststraße 8. Telefon 366

Wikowarńja z tobakami

we wulkim a małym. Najpřijomniše kupne žórło za zasopředawarjow. Wulki wubjerk Bruyèrestrubkow

Příloha k čisłu 299 **SERBSKE NOWINY** Srjeda 24 decembra 1930

Zbóžnikowy narod.

Se, křesćijenjo, zhromadźće,
Do Bethlehema khwatajće:
Tam dźiwna wěc so namaka,
Kiž rozomej je potajna.

Bóh je wšu krasnosć wopuščił,
So hač najhłubšo ponižił,
Rodźeny w človskej słabości
Tam w hródźi leži we žłobi.

To rozom njem'že dopóznać
A Božu radu namakać,
Tuž chce so na tym postorčić
A wot toho so wotsalić.

Hodowne wašnja a přiwěrki łužiskich Serbow.

Kak naši prawótcojo, stari Serbja, hody swjećachu, sym hižo wopisał w nastawku wo słowjanskich hodownych wašnjach. Z toho stareho časa je so zakhowało wjele starych nałožkow a přiwěrkow hač do dźensnišeho dnja. Tute nałožki pokhadźeja z dźela hišće z póhanskeje doby, zdźela z časa zawjedźenja křesćanstwa, haj tež hišće z pozdźišich časow. Čas zymskeho słónca bě našim prawótcam swjaty. Słónčko powotpočnje. Zašłosć, přitomnosć a přichod so zjednoćnja. Wšo zańdźene so zaso woživja, morwi so wróća, po powětře čahaju duchi a duše. Cyła přiroda nabywa potajnosće. Hodowna nóc je stokróć swjatotajna nóc. To so stawaju wšelake potajne nałožki a přiwěrki so nałožuja.

W Delnjej Łužicy so sadowe štomy wobwijeja ze słomu, na kotrejž su ležałe čerstwe tykancy. Potom štomy pječa měwaju wjacy sadu. To ma so stać wječor, hdyž ludźo na Božu nóc do cyrkwje dźeja. Doporuča so tež, sadowe štomy wobwić z papjeru, we kotrejž běchu jerje zawalene. Pola Wojerec wobwijachu štomy ze słomu, z kotrejž běchu na wikach jerje zawalene.

Sadowy štom scyła wulku rólu hraje w hodownych přiwěrkach. Z jich pomocu młodźina zhóda, zwotkel přińdźe nawožeń abo njewjesta. Słowčiny abo wišnje maju so třasć, zwotkelž psy zaščowkaju, wottam potom přińdźe njewjesta abo ženich. Doporuča so, w Božej nocy duey wote mše střasć słowčiny, wišnje abo brěžkowey, so na zemju położiž, z wuchom při zdónku a poskać, štož so nutřka stawa, to so přichodne lěto stanje. Někotři su słyšeli hudźbu, spěwanje atd. Hdyž hudźbu słyšachu, pokaza tole na kwas, hdyž so spěwaše, to nječtó wumrje. Raz holčo tež poskaše při słowčinje a słyšeše psy ščowkać, husy gigotać a ludźi harować. Za lěto so potom khěža wotpali. Druhdźe ma so tež z płotom třasć, potom słyšiš hłós. Štóž w Božej nocy wucho přitłóči k dubowemu pječkej, tón słyši jandźelow spěwać. Hdyž poskaš při třeskach pječka k rubanju a słyšiš stup wjele ludźi, to wójna wudyri.

Na starosłowjanske „hody" dopomina sćěhowacy delnjołužiski nałožk. Hdyž so swinjo rěza, maju so kołbasy położiž na słomu a na samsnu słomu maju so potom tež sadźić tykancy. Potom ma so słoma słać na blido, na słomu dać rub a na rub dźewjeć jědźow, mjenujcy: butra, šmalc, słowki, zyróp, twarožk, kołbasa, maca, khlěb a mjaso, kiž maju so jěść.

Patoržicu maju so ryby, woschje jerje jěść.

Holcy khodźa ke kurjacemu khlěwej klepać. Wotmołwi kapon, to holca so za lěto wuda. Abo mjetaju tofl z nohu přez hłowu. Hdyž na póduš pada, to wostanje knjeżna, padźe-li pak na ruby bok, to zhubi wona wěnčk. Z łopaty před pjecu maju so wotškrabać powostanki ćěsta wot cyleho lěta a maju so dać konjom, potom wone tołstnu. Hdyž chce holčo widźeć „přichodneho", ma w košli běžeć tři króć wokoło domu. Jeli ju muški wuhladnje, dostanje nawožeńu. Hdyž wote mše domoj přińdźe, maš kury splóšić, potom doma njesu. Abo připołdnju scánnyć żelezny rjeťaz wokoło blida a srjedź njeho kuram sypać, potom doma njesu. Hdyž zwony zazwonja, maš hłowu zawodźeć z bělej płachtu, dźewjeć króć hić wokoło domu a při dźewjatym razu wróćo přez ramjo hladać. Stož wuhladaš, to so přichodne lěto stanje. Raz wuhlada holca kašć a so jara zastróži, bórzy też na to wumrě. W Božej nocy ma so wołoj skřeć a z formow zeškreteho wołoja so potom přichod zwěsći. Hozdźe wozmamjenieja smjerć. Naporstniki maju so ze selu pjelnić; čejiš naporstnik prěni so powali, tón prěni wumrje. W Božej nocy ma stražować pře kuzłańće. W połnocy maš hić na přezpuć a nic cofać, njech přińdźe, štožkuli chce. To wšitke duchi so skhadźuja a to móžeš sej dóńć po kubołčika a zmija. W połnocy maš hić do hole po jemjelinu, z tej móžeš wšě zanki wočinić. W połnocy maš hić tři króć wokoło cyrkwje, kóždy króć zaklepać, potom so durje wočinjeja, móžeš hić k wołtarjej, tam móžeš sej wubrać zmija abo kubołčika.

Jeli zo chceš wědźeć, kajke budźe wjedro, maš brać cybłu, ju rozkrać do dweju połojcow, dwanaće běliznowych kóžkow wotłupać, potom wšě dwanaće położiž na wokno a ze selu posypować. Kóžda kóžka měsac woznamjenja. Hodownička rano maš za nimi pohladnyć. Po tym, hač je sej sucha abo wložna, budźe tež nastupacy měsac suchi abo wložny. Patoržicu maja so smjeće přez susedowy płót wusypać, potom tamón wšu njerjedź dóstanje. Hewak maja so smjeće stajnje před směrkami wotnjesć, zo njeby so žohnowanje z domu wusypało. Za skót so pječe někajki khlěb z wotrubow a swjatojanskich zelow. Na próh so přibije kopyto. Wosebje namakane kopyto zbožo přinjese. Patoržicu njesmě so ničo wupožčić, hewak zmčješ njezbožo w hospodarstwje. Swěći-li so druhi dźeń hodow słónco, to budźe wjele sadu, swěći-li pak so třeći dźeń, budźe wójna.

Rjane hodowne wašnja maju delni Serbja. Přazańki patoržicu zhromadnje na Božu nóc khodźa. We nocy do hodownički přikhadźa w poł nocy Boże dźěćo a sadźi dary na blido. Tohodla też dźěći, prjedy hač spać khodźa, kus tykanca na blido połoža. Rano je tón so zhubił. „Boże dźěćo je jón pječa wzało."

Hodownička khodźa žony w čornych suknjach a kabatach a w běłych rubješkach. Hodownička wječor wotměwaše so w šulach „jutšnja", hodowna swjatočnosć.

W Serbach powšitkownje dźěćom hakle rano wobradźeja. Wobradźenje z wječora smy přewzali wot Němcow.

Rjane wašnja a nałožki hišće mamy wokoło hód. Wjele znich bu hižo wopor noweho časa. Hladajmy a stražujmy, zo so hišće wjacy njezhubi. Tute nałožki bywaju kusk serbskeje duše.

Susodźić Gusta jako Boże dźěćo.

(Wobras je wjzy.)

„Kajke dha by było, łuštodźe", běšche Jakub Jawcejarowskim prajił, „mam někajku próšnju na tebje. By snadź patoržiju tale wokoło wječor wošmich mi nječto k woli sčinił? Ja a moja Kata, ty wjchak hišo wěch, kak to pschi tajtich starschich ludźi je. Sdyž su w mlózy jahły sjedźene, dha dže a mi nječto pschinješe, a ja bu a jt nječto pschinjeżu. Bych ju rad ras pschepłatił. Sčym ji mjenujšy płat k schórzuchej a šukni kupił. Kajke by było, šym šej tale myślił, hdyž to tebi dam a ty pschinđješch jako Bożedźěco a ji to pschinjeješch? Saflepach najprjedy łuft do wokna, to może so našch jedyn troschu pschihotowacá a so Kata pschejara so nještrójí. „Khóts bracj, nětko drje Bożedźěco dže" rjekny potom.

Nó haj, šuštodźij Gusta je ſ tym pschešjene. Jeho je hižo dawno wumrěła a holza je ſ Drježdźan pišała, so halle na Nowe lěto domoj pschijědže. A tak hędši zyleličí wječor šamtutki a nima nicšo ja bjéło. A ſ druhe: Kata běšche prjedy tale łuft jeho njewěšta a tuj rad tomu dopompha, so so trochu šamjeješeli. „Sšo wě, Jakubje, schčejinju čji telfo ſ woli a tuj wězy pschinješ."

Tak bě potajšim wězka wuczinjena, myšlješche wječera Gusta pschi hębi. „Nó, šuštodźinka", je Karše prajił, „schto dha muješ rjanebo wobradźijschi?"

„Wjele wschak njedostanje. Schtrykowany łaj a por pješčowych toflow. Ale njepschcherady jemu nicšo!"

„Hdže dha teš to! Tak daloko mje tola šnajesch. Wěsch, Włožny wětřik šćěka so z młodej wosyninu, sad a polo w kwětowym wodźěwje k sebi wabi.

Zaklinča wot cyrkwje sem rano hudźba a za njej — heja! Z kwětkami posypany kwasny ćah. Swarny nawožeń jako kwět w kole kwasarjow, kabat zelenočěmny, klobuk trochu po stronje: tak widźała jeho we wosudnej dobje — tu sej nětk domoj wjedźe k sebi — šwarnu žónku Hanu.

Zašło lětko. Přez polo wěje wětřik khłódny. Zwoni hrono, na marach won noša čěło. Běłe družičiki, płomjenjace swěčki, płač, bědźenje, truby z hłubokosće: „Miserere mei!"

Koho wěne je zeleny, koho kaše tón kryje? Wumrěła, ach wumrěła je knježniska lilija! Wukěła, jako by ju zaliwała rosa, zwjadła, jako by ju posykała kosa. wboha Marija!

Přišła zyma. Mróz do wokuow duje. Wo jstwje čopło při kamjenkach. Na wohnišću so swěći, wowka sej podrémnje, holčata přadu zaso len. —

„Wjeré so a wjeré so, kolesko moje! Wšak budźe za krótko zaso advent a blizko je Boži dźeń!" —

Ach ty Boži wječorje, nóc ty dźiwopłódna! Hdyž na tebje spominam, mi we wutrobje kabła. Sedźimy kaž loni hromadźe. Prjedy hač bě so lěto minyło, dwě tutnjej su wjacy w našim kole.

Jedna, hłójčku zawitu, košulki sej šije — druha hižo tři měsacy w čornej zemi hnije, wbohuška Marija! —

Sedźimy tu zaso tak jako dźeus a wčera; prjedy hač lěto wotběhnje, hdže z nas budźe někotra?

„Wjeré so a wjeré so, kolesko moje!

Wšitko na swěće ma wobrotka, a živjenje člowjeske je kaž són! Lépje wšak w mylnej nadźiji sonić, před sobu sěru čěmnotu hač widźeć přichod wotkryty a póznać traśnu wěstotu."

Patoržica.

Z češkeho K. J. Erbena swobodnje
přeserbšćił Bjarnat Krawe.

Cma jako w rowje. Mróz do woknow duje. Wo jstwje je čopło při kamjenkach (kachlach). Na wohnišću so swěći. Wowka sej podrémuje. Holčata přadu ćeńki len.

„Wjeré a wjeré so, kolesko moje! Hlej, po krótkim hižo advent a blizko Boži dźeń!"

Luba je holiču přaza, luba na zrudnych zymnych wječorach. Wšako njebudźe podarmo jeje dźělo, ta wěstu khowa dowěru.

A přińdźe-li młodźenc po pilnu přeľču, tak rjekny:

„Pój zo mnu, holičo! Budź ty mi ze žónku luborwanej, ze swěrnym mužom ći budu ja! Ja tebi z mužom, ty mi ze žónku! Daj ručku mi, lubozne holičo!" —

A holčka, kiž přadła je ćeńke přadło, kwasnu sej šije košulku.

„Wjeré a wjeré so, kolesko moje! Wšak po krótkim hižo advent a před durjemi Boži dźeń!" —

Hój, ty šćedry wječorje, ty potajny swjatko!

Što drje komu njeseš dobreho na dopomnjeńku?

Hospodarjej wosuška, kruwam po zasłužbje. Kokotej kobołka (Knoblauch), hrótka jeho družcy. Sadowemu štomej wot wječerje kosće, a zlotuški na sćěnu tomu, kiž so posći. —

Aj, ja dźowčička młoduška z wutrobu njezawdanej, do myslow so mi dźiwnuška pleče.

Pod lěsom, haj pod lěsom, na haćenju knjeżskim, steja stare wjerby, sněh na šćědźiwej hłowje. Jena wjerba skbilena tajnje dele kiwa, tam hdźež so módre jězoro z lodom přikrywa. Tu pječa holiču so zjewi w połnocy při skhadźacym měsaču přisudźeny pachoł we wodowej swětlinje.

„Hoj, mje połnosć njetraši ani jebawa kuzlarnča: pójdu tam, wozmu sekeru, přesykam tón łód! A pohladam do jězora hłuboko, hłuboko, lubemu pohladnu kruće wóčko do wóčka! —

Marja, Hana, wój dwě mjenje lubej, knjeżnje kaž nalčtni róžow kwět: kotra z waju luboznišа bywa, nichtó njemóže prajić. Jeli zo jena z pachołom poměrči, do wohnja by wón jej k woli šoł. Jeli zo druha so trochu na njeho posměwnkje, na prěnju hižo by zapomnił.

Přišła je połnóc. Po šěrokim njebju wusypana syła hwězdow steja jako wowcki wokoło pastyrja — a pastyŕ jasny měsačk.

Přišła połnóc, wšěch nocow maćeŕ, połnóc w Božej nocy; na młodym sněży čerstwe stopy, ze wsy runy puć k jězorej.

Ta jena kleči, nad wodu lička. Ta druha steji pódla njej'.

„Hanka, Hančička, złota wutrobka! Kajke tam widźiš widźenje?" — „Ach, widźu domčk, ale jenož we šěrym, jako tón, hdźež Wjaceławk wostawa! Hižo pak so jasni, ach widźu derje, w durjach mužsku postawu! Na čele kabat zelenoćěmny, klobuk na stronje — — znaju jón, znaju! Na nim kwěćel, kiž dosta wote mnje! Luby Božo, Wjaceławk sam!" —

Na nohi skoči, wutroba jej pukoce. Druha přiklaknje so k njej:

„Daj Bóh zbožo, moja luba, złota Marija! Kajke widźiš ty widźenje?" — „Ach ja widźu, widźu . . . mnoho je mhły, wšo je z mhły začěmnjene. — Čerwjene swětleška błyskaju z njej — zda so mi być kaž w cyrkwi — nješto so čorni mjez bělym — hižo so zadniwa, zaswita: Su tam družičiki a mjez nimi, mój bóžko! — mary a čorny kříž!" —

ſtuſodźinka, to mi nješchto rjane na myſle pſchiſnidźe! Nimam patorſizu niczo ſa dźelo a ſtym zyle ſam, tuſ pſchinjeſ te wěſy k nimi. Pſchiſnidu takle wokoło woſmich jako rumpodich abo Boże dźěćo a dam jemu to. To budźe keltija!" — „Khóts thort, ſtuſodźe, haj, to je cſi dobra myſličźka!"

Dobre. — Hdyž ſu patorſizu wote njichě domoj a ſu wokoło ſednich w mlózy jaſlu dojěli, dha ſo nadobo njeſeču do wokna klepa. „Nó, nó." — myſli Jakub a myſli Kata, „hižo tak ſahe dźe?"

„Saplazane, Kata, to hižo wěſcze Bożedźěćo dźe", dźe Jakub runje tſcz, ale wona hižo praji. „Jakubje, myſlu, ſo je to Boże dźěćo, ſchtož nětko pſchiſnidźe."

„Nó, njehań je pſchejara, ſtara. Mózno, ſo je wo-prawdźe!"

„Nó, jenož ty njehań. Kedźbuj, hdyž woprawdźe nuts pſchiſnidźe!"

To je ſej myſlił, ſo njebudźe wěricź. A wona to ſtanje, ſo budźe ſo ji wuſmjeć, dla woprawdźitcho Boże-ho dźěćeſa. A nětko je runje nawopak, ſadyn nochze drun-hemu wěricź, ſo do toho wěri.

Ale ſtane Boże dźěćo njepſchiſnidźe nuts. Schto dha ma to do kondźenja?

„Nó, kedźbuj jenož, ſo woprawdźe njepſchiſnidźe!"

Nó, takle ſona! Schtw dha jenož chze?

Nó, taſtile muž! Kak ſo jenož ji ſda?

Saſo nješchto wokoło woknow ſo ſchmóra. Ale ſtane Boże dźěćo, ſadyn rumpodich njepſchiſnidźe nuts. Po chwilzy ſaſo — hiſchcze raſ, ale nuts nichtó njepſchiſnidźe. Wón ſo wiaſy ſdźerżecź njemóże. Sbehnje wokniazy ſawěſchk troſchku a — — hlej, to bě cſi kozor, liſ ſ hłowu po wok-nach ſo ſchmóra.

„To maſch nětko twoje Boże dźěćo, kozor bě", myſli wón, ſo budźe ſo jemu, a wona myſli ſo budźe ſo ji wu-ſmjeć. Niczo njebudźe. Kždyž druhemu do nopa rěcź: „Kedźbuj, dźenża hiſchcze wěſcze pſchiſnidźe". Krótko do woſmich ſaſwěcźſchtaj hodowny ſchtornik.

Ale je woſmich, je hižo na pol dźewjeſcich a — khóts dracź a garbać — hdże dha tón woſok woſtanje?

Hacź njeſapóčnje ſnajmjeńſcha Kata a mi ſwoju wobradźenku pſchinjeſe", myſli Jakub.

„Njeje mi lětka ſzyła niczo kupił? Dha by mi dyrbjał tola pſchinjeſeſ", myſli Kata.

Tónle woſtlik wot ſtuſoda! Je ſnadź na to poſabył? Abo njeje hiſchcze ſ korczinu domoj? Nó, to dyrbiu raſ powladacź hicź, myſli Jakub hakle wokoło dźewjeczich. Cźini tak, każ njebychu jemu jaſły derje cźinile a ſtunje ſo ſwěcźnje won.

Tak dołho hacź na ſtatym rózku je, myſli Kata, dyrbju khěts k ſtuſodej ſkorcźicź, hdże dha po prawom tcźi.

Sſtuſodźiz Guſta je tola nahle wopyt doſtał. Marja je ſ Drježdźan njeſapzy pſchiſka a to wjeczor ſ autom. Wona bě jemu jenož tak njepiſała, dokelž chzyſche jeho pſchesſłapicź a njenadźizy ſwjeſelicź. To je ſo ji pora-dźiło. Tele wjeſele! A pſchi tym je Guſta woprawdźe na wſcho ſabył.

„Dobry wjecźor", kuſuje Jakub ſ durjemi nuts, „aha, ſnjeſinicźka Marja je pſchiſchła, tohodla ſy tak dołho. Sſy ſlyſchał, Guſta, ſłotuj ſo khěts a pſchiſnicź ſkónczuje!"

Hižo ſacźini durje. W tym ſamym wokomiku klepa Kata do wokna.

„Sſtuſodźe! Cźiſi tola! Ach tak, Marja tu je. To móże noſch jedyn cźakacź. Pſchiſnidź pak tohodla a trochu ſpěſchnje! Heſda, chzeſch dha pſchiſnicź? Nó, tak derje."

Njeſdźechu tu khěſne durje? Njeje to jeje muž, liſ tamle po ſchejeſzy ſpěcha a wuſchi naſtaja? Schto dha tón jow cźini?

Njeje tamle nětchtó pſchi wokuje? Njeje to Kata? Schto ma ta pola ſtuſoda cźinicź? Nětko pak khěts domoj a ſo pſchepokaſacź, hacź to wona je. Woprawdźe je dyła. Spodźiwne myſle du jemu pſches hłowu. Sſo wě, dyrbi dźenża raſ lěbor ſkorcźicź k ſwojemu prjedawſchemu lube-mu. Stara lubosć njeſerſawi. Sſnadź jemu nětkaſku wobradźenku donjeſła.

A Kacze pſchiſnidźe też nješchto na myſle. Takle ſa khribje-tom! Na ſtaty rózk chzyſche hicź. Ale khěts raz k Sſtu-ſtuſodźiz holczźy. Hižo prjedy je na njeho tukała. Pſchiſnidź-cźe jenoż ſtarym muſſitim! Jakub je wěcźe wědźał, ſo wona domoj pſchiſnidźe. Taſtile njedočźink! Khěts njeſ-cźo ſ prócha ſo mél. Mózno, ſo je ji dar donjeſł. Mó-jeſeſ wědźeć?

Ani ſtowcźka ſej njeprajitaj, zyle ſchtwórcź hodźiny niz. Radoſcź a wjeſele je nimo, mohł vjeź.

Nadobo ſo do wokna ſaklepa a Boże dźěćo bóiſdźe. Pſchinjeſe ji płat k ſchórzuchej a ſali a jemu ſchtrykowany laz a cźopke pjeſcźowe toſle. Da wołkmaj do rukow a woteńdźe ſaſo.

Ale ſadyn ſo nad tym njeſwjeſeli.

Boža nóc.

Wſudźe wſo spi. Dźiwno je mi.
Kak tola zwony du jasnje!
Pastyrjo spja. Jandźelow sta
Pſed hródźu spěwaju krasnje:
Gloria in excelsis!

Dźěćatko spi. Lubi so mi!
Rjeńſe dźě je hač wſě dźěći.
Dźěſcowa mać ze wſěch je znać.
Zbóżnosć jej z wóckow ſo ſwěći.
Gloria in excelsis!

Dźiwno je mi. Wutroba rži!
Wſitko a wſitkich ja znaju.
Kajku to móe zjewi ta nóc!
Přebywam w Božim tu raju.
Gloria in excelsis!

M. N.

„S tym płatom wſchak to trjechi", myſli Jakub. „Ale ſchtrykowany laz a toſle je Kata wěſcze ſtuſodej darita, hołza je ſtwarjela a tuſ je wrócźo pſchinjeſe."

„Se ſchtrykowanym łazom a ſ łoćemi trjechi"", myſli Kata. „Ale płat je Jakub wěſcze rjanej Maržy darił. Ale Guſta njeje to cźerpjał a tuſ je wrócźi."

Hdyž ſtaj takle khwilu na ſo trózkowałoj, dha ſo nje-wjedro roſpuſchcźi. Jedyn wumjetuje druhemu, kak ſej wězku myſli a ſadyn nochze druhemu wěricź, ſo je ſo tak mělo. Dokelž ſarkiwoſcź je wohidne ſelo. Po cźaſu ſo ſmjerkowetaj a ſkónczuje ſo pſchepokaſataj a ſo wuſpowě-dataj, kak je ſo wſchitko ſofako. A njemóżetaj ſo ſmječhow ſdźerżecź nad taſkej njedowěru. A kak ſo wſchitko pleceſche, ſo mohłoj woprawdźe tak myſlicź.

„Sſamo na mnje ſtaj tukałoj", bajeſche kozor na ſachlowej ławzy.

Sto woznamjenja mjeno Bethlehem?

Bethlehem je jene ſ tych ſadnych ſydlišćow w Pale-ſtinje, kotrež ſu ſwoje ſtare bibliſke mjeno wobkhowale. Tak njeńcźa ani hłowne mětto ſwjatoho kraja dźenża wja-zy „Jerusalem", ale „El Kuds". Małe měſtaczko k jubu wot Jerusalema, ſ nětkuže 10 000 wobydlerjemi, njemje ſo dźenża hišchcze „Bet-Lahm". Sſtowno „Bet" abo „Beth" wosnamjenja w jemitiſkej (židowſkej) rěcźi telko każ „dom". Druhi dźěl ſłowa móże ſo na ſwoje waſch-nje wukoſicź; dźenżniſche arabiſke njeno wopiſhija ſłowo, kotrež „mjaſo" wosnamjenja. Židowſke mjeno pak, kotrež ſo naſchemu „Bethlehem" runa, by po prawom mje-no „khleb" wosnamjenjeło. Poſtawnje tute mjeno do ſerbſchcźiny pſchełożene by potajkim rěkało „dom mjaſa" abo „dom khleba".

Hodowny wječor serbskeho tow. „Domizna" w Khelnje njedźelu 21. hodownika

Jenož hiſče krótka khwila, a zaſo tu je wyſoki ſwjedźeń zbóżnych hodow. Tehodła też lětſa pred-ſydſtwo zwoła ſwojich ſobuſtawow a maćerje każ dźěći, do Mjenec hoſćenca k zhromadnemu hodowne-mu wječorej. Naſe mólčke ſo hižo tydźenje dołho na tute zboże wjeſelachu. Předſyda towarſtwa, P. Hicka wotewri jón, a powita wſitkich w hodownej myſli, pokaza na njepočink, zo mnozy tutym mólčkim pře-zahe wotkryja tutu hodownu potajnoſć a jim tak rubja te prawe zbožo. Też rumnoſć mějeſe hodowny raz. Božodźěſcowy ſtom zyholeſe ſo w najrjeńſej krasy. Někotre knježny dachu nam zawod ze hodow-nymi pěſnjemi. Wosebje wutrobu jimachu pred-noſki dweju małych holčkow. Potom ſčěhowaſe hra „Rumpodich", kiž ſo derje předwjedźe, bě też k temu naš luby towaŕš knjez Mjeń wšu prócu k temu nalo-žił a dźěći wuwućił. Za to jemu tudy hiſče wutrob-ny dźak. Při tutej hrě přiłampa też Rumpodich a jeho towaŕš „Florian", kotrajž běštaj derje wobho-njenaj, kotre dźěćo w šuli derje wuknje, abo je wo-rakawe a měještaj ſo też po tym. Tola dźěći wotpro-šowachu a tak jim ſłódke kuski nadoſe rozdźělešťaj. Při tym zaćmi ſo jſtwa a hodowny ſtomik ſteješe pred nimi w cyłej krasnoſći, wulcy kaž mali ſpěwa-chu „Cicha nóc" z přewodom na klawěrje. Bě a wo-ſtanje to njezapomnity wokomik. Rumpodich a Flo-rian rozdźělištaj nětko ſwoje dary w poměrnej jena-kej hódnoſći. Wozboženy kóždy zas do ſwojeho domčka khwataše a znowa ſo wjeſeli na dny nowe-ho zboża.

Drježdźanski „Hromadnik" ſwěći hodź.

Je Boża njedźela, njedźela 4. adventa. Bože ſłónč-ko ſćele poſlednje pruhi a koši načeřwjeń rjeńcaz luži-ſkich horow. Čak khwata ſpěſnje ze Serbow ſtolicy Budyſina do Drježdźan. Pomałku niži ſo Boži wječer na ze ſněhom přikryte hona, jenož ćěmnozeleny lěs wuzběhuje ſo tajnotnje z běleje přeſtrěnje. Je, jako by khował w ſebi tajnotu, ſwjatu ćišinu. Chce ſnadź nam do wutroby ronić kuzło Bożeje nocy, Bożo-dźěſćowcho ſtoma, kiž je podał ze ſwojeho bohat-ſtwa?

Štó wě, ſnadź je to poſlednje to prawe zhódaće! Tu a tam čah zaſtawa. Kaž žahle wóčka wupadaja domčki ſydliſćow. Hdyž ſpěchamy dale, ſu kaž ku-złotnje ſonjace ſwětleška.

Drježdźany, hłowne dwórniſćo. Wobkhad hodowny. Zhubju ſo w maſy a žołma mje njeſe do Pražkeje wulicy. Swětłoreklama ſpyta putać kóždeho jednotliwca do ſwojich ſyćow, ſo barbni, pozhubi, ſaha horje po faſadach k wyšinam. Wóčko boli, bohudźak ſměm ſo wukhować do měrneje wuliey a zaſtanu před Zmijec hoſćencom w Chriſtianſkej drózy. Też tu ſwětłoreklama. Haj wšak, njeje wšo při ſtarym wo-ſtało — nowy hoſćencaŕ, nowe waſnje. „Hromdanik" tu hižo je a mnozy lubi přećeloju; wſitcy we wočako-wanju toho, ſtož ma přińć.

Časnik bije 6. hodźinu. Zwónčk zaklinči, znamjo, zo ſměmy zaſtupić do hodowneho raja. Njejſmy podarmo ſonili, je tomu tak: Bělokryte blida, pyšene ze jehlinowej zeleninu, přetkanej ze ſlěbornymi nitkami, čerwjenoličkate jabłučka dźerża ſwěčniki ze ſwěčkami. Na jenym blidźe ſteji Boże dźěćo, dźe z ruſkeho kraja, třepotaju w barbnych a zelenych ſwěčnikach čerwjene ſwěčki. Nade wšěm krasny ad-

Hodowne myſlički.

R. Zahrodnik-Drježdźanſki.

„W tym času ſta ſo pak, zo přikaznja wot rom-ſkeho kěžora Augusta wuńdźe, zo by wſitkon ſwět wepiſany był!" Tak započnje ſo nam wſitkim znate a lube hodowne ſćenje.

Dawno je nětdy tak mócne romſke kěžorſtwo, kotrež po zdaću tehdyšeho časa cyły ſwět wopřijeſe, ſo zhubiło. Haj kraje naſtanu a kraje zańdu.

Ale jedyn kraj je na zemi, teho ſo najhrubiši mócnarjo dótknyć njemóža. Jedyn kraj je na zemi, te-mu ſo nič njeruna, žane kěžorſtwo abo kralestwo. Jedyn kraj wostanje a je polny zbóżnoſcow: to je raj hodow.

Tutón raj ma předdwór, kotryž ſaha wot njedźele přenjeho adventa hač do patorźiey. Tutón najſwje-ćiši, najzbóžniši čas ſo započina, hdyž też w našich lubych ſerbſkich Božich domach zanošuja;

„Nětk durje, wrota wotewrće,
K wam přikhadźa Knjez krasnoſće!"

W našich wutrobach klinča zaſo tamne ſtare wěſćenja profetow wo bliženju Zbóžnika ſwěta, ko-trymž tak rady ſłuchachmy. Dopominamy ſo zaſo na hłós předarja w puſćinje, kotryž přikhadźacemu ſyłniſcemu pué přihotuje. Stare a tola přeco nowe hodowne ſćenje je zaſo jaſne w našim pomjatku, to powědanje wo přikazni, kěžora Augusta wo Joſefowym a Marijnym pućowanju z Nazaretha do Bethle-hema, wo ſynku do pjeluſkowe powitcho a do žłobika położenčho. K nam přiſtupi zaſo jandźel z wozboža-cej hodownej powěſću: „Wam je ſo dźenſa Zbóžnik narodźił!" Słyſimy ſpěw jandźelow: Ćeſć budź Bohu we wyſokoſći, měr na zemi a člowjekam dobre ſpo-dobanje!

My ponurimy ſo do tutych potajnſtwow. Naše ſnadź ſtaroſćiwe wobličo ſo rozjaſni. Poklaknjemy ſo z khudymi paſtyrjemi a z bohatymi kralemi před dźěćatkom w žłobju. Swětło z njebjes nas wobdawa a wohrěwa našu wutrobu. A našemu ertej ſo wuroni: „My ſmy jeho hwězdu widźeli!"

*

Hodowny čas je čas lubośće. Hody wozjewja ſo najlubša Bóžſka lubość khudym člowjekam: „Tak je Bóh ſwět lubował, ſo ſwojeho jeničkeho ſyna da! je, zo bychu wšitcy, kiž do njeho wěrja, zhu-bjeni njebyli, ale wěčne žiwjenje měli."

Dorozumiš hlubokoſć tutych ſłowow? Je jadro evangelija. Je evangelij we evangeliju.

Tuta Bóžſka lubość ſkutkuje ſpodźiwnje na wšěch člowjekow, ſamo na njewěriwych. Kóžda wutroba je w hodownym času ćopła, chce lubość dawać. Kak pilnej ſtej zwjadnjenej rucy wowki, kak hibićiwe porſty młodeje maćerje. Stari a młodźi ſteja hroma-dźo a ſeptaja ſkradźu.

A dźěći! Wone wyſkaja a nutrnje ſpěwaja ho-downe ſpěwy. Wóčcy ſo jim zybolitej, hdyž na hody myſla.

Je, jako by hodowny čas ludźi přeměnjał.

Rěčach junu ze ſwojimi dźěćimi wo hodźoch. Pra-šach ſo, čehodla ſo dźěći tak na hody wjeſela. My-ſlach ſebi, zo wotmołwja ſnadź: Dokelž ſo Božeho dźěſćowy ſtom ſwěći a dokelž dary dóſtanjemy. By to było dźěćace zmyſlenje. Ale kak běch překwapje-ny, hdyž ćućiwa holca praješe: Dokelž ſu hody wšit-cy tak mili a lubośćiwi!

Bych tehdom dźěćo majkać chcył, tak wjeſelach ſo nad tutym wotmołwjenju. Zo dźěćo z tajkimi wo-čemi do ſwěta zhladnje, zo woprawdźe potajne žoh-nowanje zaćuwa, kiž z hodow wukhadźa! Dźěćace wutroby, kak ſće wy bohate, ſo hišće ſłyšiće Boha Knjeza přez zemju kročiť w tutych dnjach! Kak ſće wy zbóžne, zo hišće ſłódke zynki ſłyšiće, za kotrež wjele ſtarších je hłuchich; zynki, kotrež tola ſu to najrjeńše w tutym zemſkim žiwjenju; zynki, kotrež wukhadźeja wot njewidźomnych rukow, hrajacych na złotych trunach.

Tehodła budźmy kaž dźěći w hodownym času!

Hdyž k tomu namołwjam, znaju to cyłe hubjeń-ſtwo a běchu runje našeho časa? Móža ludźo mili a lubośćiwi a wjeſeli być, hdyž kóždy nowy dźeń ma přeco nowe a přeco wjetše wobćežnoſće?

A tola: haj!

Posudźiš ſwój wosud hinak, hdyž hladaš na hu-bjeńſtwo a běchu milijonow w ludu. Hdyž nan je bi-žo lěta dołho bjez zaſłužby a hłódne dźěći proša wo khlěb a mać njemóże jón dać.

Hdyž znaješ ćěmnoſć wosebje we wulkich měſtach, potom budźeš też ty ſpokojniši, budźeš mily a lu-bośćiwy, je-li ſy hodowneje lubośće hódny a hodow-neje lubośće kmany. Potom pada hodowna lubość do twojeje wutroby a twoja wutroba a ruka ſo wote-wrjatej.

Ze ſwarjenjom a hidu wbohi ſwět njewumóžiš, ale z lubośću, kotraž pomhać chce.

Haj lubość, kiž pomhać chce.

Znaješ to rjane powědańčko wo křižnym ptačatku?

Jako ſwěta Zbóžnik na křižu wiſaše a bolace rany na rukomaj a nohomaj krawjachu a nichtó jemu bo-loſć wołóžić njemóžeše, přileći ptačatko, a dypaše za hozdźemi, jako by je wućahnyć chcyło. Runjeż tute dypanje Zbóžnika wumóc njemóžeše, pohlada Zbóż-nik mile na ptačatko a žohnowaše jo.

Ze ſwojej lubośću — a byrnjež je jeno najſnadniſo pomhać móhła — wukonješ wo wjele wjacy, hač hdyž ſwariš na lubjene wobſtejnoſće naſeho časa a hidźiš tych, kotřiž jón po ſwojim zdaću zawinowachu.

Nic hidźiš a ſwarić maš, ale lubować a pomhać!

Su hody! Móhli tola wšitcy rjec: „Ludźo ſu tak mili a lubośćiwi!" Potom bychu byli też wjeſeliši. Potom by ſo dopjelnjało hodowna po-wěſć jandźelow: Měr na zemi!

Serbskim towarstwam!

Po wobzamknjenju nazymskeje zhromadźizny wšě serbske towarstwa namołwjamy, zo bychu studowarym, kotrež móża so jako tajcy (zwupokazom zwjazka Łužisko-serbskeho studentstwa abo też na druhe dohodnace wašnje) wupokazać, darmotny zastup k swojim narodnym serbskim swjedźenjam poskićale. Wěmy dawk (rejwański dawk abo druhi), kotryž dyrbi towarstwo same wotwjesć, smě so wot nich žadać.

Domowina, zwjazk serbskich towarstwow.
Předsydstwo.

---

wanski wěne ze serbskimi bantami. Wšě wobrazy na scenach su ze zelenym pyšene, je jako cheyli też naši zeleńći a živi prócowarjo zhromadnje z Hromadnikom hody swjećić. Cunje swětło powabi ke khutnosći, kotrejž je prěni dźeł swjedźeńskeho porjada podrjadowany. Z lubymi, nutrnymi, pokornymi słowami witaše k. direktor Bjarnat Krawc wšě krajanki a krajanow, hosći z blizka a z dala. Pokaza we swojej narěči, w kajkej pokornosći maćerź Boża khwataše ke swojej přećelnicy Hilži, zo by jej pomocna była w jeje čežkej hodžinje, *narodu Jana Krčenika. Maćerź* Boża by sebi zasłužiła, zo bychu ju z kralowskej česću tam dowjezli, ale ně — je ponižna, morjo lubosće k bližšemu. O wukumy wot njeje prawu pokornosć a zakhowajmy sebi we wutrobach swěrnu, wěrnu lubosć, kotraž je skoro dowukliňčała we swěta hońku. Lubujmy so, spóznajmy so, swjećmy hody zboža.

Po tutym krasnym nazynku zaspěwa so zhromadny spěw „Boże dźěćo". Na to jimaše so knjez wučeŕ Zahrodnik słowa na zakładze biblijskeje stawizny:

„W tym času sta so pak, zo přikazuja wot romskeho kěžora Augusta wuńdźe, zo by wšitkón swět wopisany był."

We wutrobu hnujacych słowach pokaza na wuznam časa swjataho adventa hač k Patoržicy. Zakhowajmy we sebi swěru, zo bychmy sami byli hódny stan člowjestwa, kiž ma prawo na byće a tyće, kiž je narod Zbóžnika wopomnić w płonjenjacej lubosći a pokornosći. Budźmy we wšěm tež jako Serbja swoji.

Br. stud. Winař zahra na huslach „Wuznaće paterja z Bethlelema", k. direktor jeho na klawěrje wuchwalnje přewodźeše. Přeco bóle a bóle zajima nas khutnosć. Zasłyšawši khutny melodram „Patoržica" wot K. J. Erbena, kiž je mištr Bj. Krawc přeserbšćił, zahra nam najhłubšo poslednja truna wutroby. Stary serbjanski nałožk, zwěsćić w hodownej nocy swojeho přichodneho, wuruba holičo dźěrn do lodoweje přećrěnje, zjednoći so z bolosćiwej wěrnosću žiwjeńskeje zachodnosće. Br. stud. Rjećka wustajnje recitowaše, mištr Krawc přewodźeše. Postajnje wobzamknuty so khutny dźěl porjada z nowomaj přednoškomaj w delnjołužiskej rěči k. Hajdana. Prěni raz, zo delnjołužiski zynk na hodownym wječorku „Hromadnika" słyšachmy.

Słódny hunacy so nala, dobry přikusk zesłodźa, wjesela mysl pytaše pomałku prawa. Knježna Katka Krawcec přednjese šibale „Bartski hermank", wuwabjo sprawne připóznaće swojeje dokonjanosće we přednošku, pozbudźo radosć. Spěwy zaklinčachu, mjez nimi też solospěw, wěčnje zakuzłaceje mocy „Ach moja góla", kiž k. Hajdan wustajnje přednjese. Hromot so šeri, Rumpodich přijźe z njebja na zemju ze swojim asistentom. Ma połny měch darow za „Hromadnikarjow" a jich přećelow. So wotewrja durje a hižo padaju prěnje puki. Rumpodichowy assistent předčita brěšny register; po nim so złožuja dary, a spodźiwno: štóž běše po zdaću najbrěšniši, přeńsyda sam — dósta najwjacy. Kóždy, kóždа dósta rjany dar, tola nie bjez trěbneho komentara a popěra. Rumpodich so rjenje poruči, wosebje biblijskej k. wučerjej Zahrodnikej a wjesele zaklinčachu hodowne spěwy znowa, zynk třepotaše napřemo ze płonjeńčkom swěćkow. Kuzło hodowneje radosće wšěch putaše.

Bratŕa studenća maju stajnje dobry žort na składźe. Br. Rjećka předčita list swojeje lubeje z wosebitym wobkedźbowanjom interpunkcijow; tŕo duchojo khrobatchu wo hrěchach Młodoserbstwa a prócowarjom „Hromadnika", kwětka „Memona-Kakteata-Kakata" bu přesadźowana. Ju dósta Budyšin. Dźesać lět bě ju knjeni Krawcowa plahowała, hač skónčnje zakéć. Dobyrk a sněch bě wulki.

Štóž je w „Hromadniku" był, wě, što je to potajchneho było. Přihotowachu so dale rjane wěcki. Ćwieu pěwka hł jedyn krajan z Łužicy darił, mi zesłodźa khmjelowa kapka dwójcy derje. Dźaknje spominachu wšitcy na daričela, kaž też na k. Piwarca, kiž bě zaso kaž kóžde lěto z wulkim pijenježnym darom znóžnił swjećić tajku rjanu hodownićku. Knježna Katka Krawcec přednjese hišće dwě žortnej wěcy k spomoženju žónskeho splaha. Za zło ničo njewzachowachmy wjeseli. Knjez župan Krječmař z Budyšina porčća dźaknje „Hromadnikarjam" za hajenje dneje mysle spomnjeća na advent a hodownićku. Podźak so tutón zdobny nałožk tu w Serbach zahajenja. Płodźimy lubosć, zo bychmy lubosć žnjeli, lubosć, kiž je tak žadna w dźensnišim čas . . .

Z dźaknymi słowami k. wučeŕ Zahrodnik wšěm tym, kiž běchu hodownićku z dźěłom a darom překrasnili, wosebje knjeni dir. Krawcowej, knježnomaj Mičkec a Khěžkec, k. Steuerej a studentam, nic najposledy našemu mištrej Krawcej, duši Drježdźanskeho serbskeho žiwjenja, skónči so krasny, kuzłapołny swjedźeńk.

Bě zaso jónu jara, jara rjenje w „Hromadniku". Horcy dźak Wam lubym z nutrin wutroby přiwola Budyski přećel.

-ŕ.

Hodowne swjedźeń Komorowskeje šule.

Sańdźenu niedźelu poskićićhu nam najše schulske dźěći na tudomnej Schusterej žurli rjany hodowny swjedźeńk. Sa dołhe, dołhe lěta sajo nas dožiwichmy, zo bychu tajšim swjedźenju też njschto serbske poskićali. Wjes dźiwa tuž, zo je zyla wokolina hižo niedźele dołho na tute žadne hodźinki wjeselesche. Dźěći, za kotrež bješe je popokanju pschedstajenje wotmělo, njemóžachu dopowědać, kak rjenje je było.

Hłowne wjeczorne pschedstajenje sapoča je wjeczor we 8 hodź. Wobschérna žurla bješe tak pschepjelnjena, zo ludźo skoro wot pódachu. Lubosne synki a hłowčka we čźitej herbšćańinje je i tajšej nježnosću i dźěćacych ertow do žurle kulachu, zo je hamo cźi nětoši, kotrźi bychu nam w Komorowje najradscho sakazali herbšćinu wěcźeć a je i wopytnika jara na to hórschachu, zo program pódźa herbšće cźitla wopschija, ruće smérowachu. Naschej herbšćaj wučerjej ff. Pawoł Jenka a Jan Měschank staj tu sajo nas swojej zulej za sdźerjenje Serbstwa je horjazet wutrobje rěcźeć dałoj. Sdźischa tola wjele prózy k tomu, dźěći na pschewjedźenje tajšeho programa pschihotowacź. Mjenje Knježnu nam dwojchlósne hodowne spěwy, wot k. Jenki dirigowane, do wutrobow. Knjes

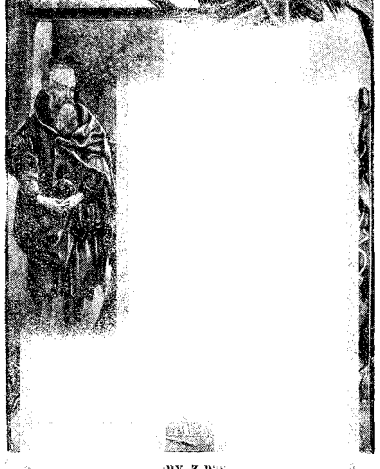

ny z pas
k Žłobej.

K Žłobjej w duchu pokhwatajće,
Česć budź Bohu! wjes'li prajće,
Kaž tam syła jandźelska
K Božej khwalbje zaspěwa.

Hlajće bratra nebjeskeho,
Z njebjes powěsć dźe wot njeho;
Toho Bohačowjeka
Boża syła prewodźa.

Zbóžnik daty brěsnej zemi,
Narodźeny w Bethlehemi,
Khrystus tón Knjez přišoł je,
Pokornje joh' witajće.

O tych dźiwow Božej' rady,
O tej' lubosće a hnady;
Cyło Boże njebjesa
Nad nami dźeł bjerjeja.

Pastyrjam tam na tym polu
Zjewjenje na Božu wolu
Swěta pastyŕ njebjeski,
Kiž nas pase k zbóžnosći.

Měschank pak bješe swoju wožebitu prózu nałožił na nowučenje dźiwadłoweje hry „Cźežiwjeńka", kotruž dźěći jara rjenje pschedstajichu. Wschitzy mali hrajerjo a hrajerki běchu z zyłej duschu pschi wězy. Nětkoli jo tu woprawdźe mischtrsaj do swojeje róle sajšiwjchu. Pokasa jo tu sajo widźomnje, je spodźiwanjom starschim, so dźěćo samoje wěz wjele łožo sapschimnuješ, a jo do njeje sajźiwješ i pomocu maćerźnjeje wěze. Ludźo to też pytnuchu pschi poschćenjenjach w němšćej rěcźi, kotrež wotom sdźakowachu a kotrež k. wučeŕ Hajna wodźesche. Sdźischa scheptać, so bychu tón abo tu, tak kaloko hač tu herbšće dźěći bohuschtukowachu, swoju wěz w herbšćej rěcźi wšitke hischće lépje dokonjeli a tajmischo pschedwjesełeli. Dowak běchu też w němšćim dźělu swojeho jara rjane cźišća, kotrež jo wožebje dla efekt cźinjazych garderobow a druhich pomocnych hrědkow lubjachu a tak prózowanju k. Hajny wschu cźešć cźinjachu. Tu naš swjeseli knjes Jenka też i jenym rjanym sotom, a knjes Hajna dobukasa, so jo derje na hubje wusteji. Pschi tutym cźišlomaj, kotrejž rjenje wotmětnjo słuchowschcej, wobaj knjesaj wotmětnjo tlaćrnu pschewod pschewschachtaj. Na konju swjedźenja jo k. Hajna wschém wopytowarjam za dobry wopyt podźakowa a wschém prawje wjesele hody pschejesche. — Wschém tjom prózowarjam sluscha naš najwutrobnischi dźak. Kak, so jo nam k Letu, je-li budźemy cźili a strowi, sajo tajke wulkotne hodowne wjesele wobradźi.

K nowemu lětu zhromadnu serbsku zbožopřejacu lisćinu!

W prjedawšich lětach skladowachmy hodowne a nowolětne dary za naš luby Maćičny Dom a wukupichmy so z nimi a zhromadnym zbožopřećom z pisanja jenotliwych zbožopřejacych lisćikow. Poslednje hodźiny stareho léta mózemy lépje wužiić hač ze khwatnym pisanjom adresow, a kak mjerzace je, hdyž dobreho přećela při tym zabudźemy! Tuž wobnowmy dobry nałožk! T o l a s k ł a d u j m y l ě t s a z a w u d a ć e n o w e h o š u l s k e h o s p ě w n i k a „N a š e s p ě w y", kotrehož druheho dźěla dla smy we wulkich wuzkosćach! Cźišć z dypkami je drohi, a dokelž nakład njemóże wulki być, budźe zešiwk pomérnje drohi. Rad bychmy nowu knižku našim serbskim dźěćom prawje tunju přewostajili, dokelž bohate njejsu a maja z kupowanjom teź serbskich knihow wjac wudawkow hač němske dźěći. Serbski spěwnik teź njeměł dróžši być hač němski. Statna podpjera je při hubjenym położenju mjeńša wupadnyła hač so nadźachmy. Tuž prosymy přećelow serbskich dźěći a serbskeho spěwa našu mysl podpjerać. Awtoraj, knjez Bjarnat Krawc a knjez Michał Nawka, kotrajž staj spěwnik wustojnje zestajałoj, staj wjele časa a prócy woprowałoj a k temu ze swojich pokładow najrjeńše wudźělki dariloj. Njech staj nam z příkładom! Składujmy za cźišć jeju zdobneho dźěła! Bóhłuy Knjez pak wobradź přećelam serbskich dźěći wjesele hody a žohnowanja połne nowe lěto!

Zjednoćenstwo serbskich wučerjow.

Zamołwće so pola k. Janaka w Smolerjec čišćerni!

Hodowne předstajenje šulskich dźěći Khrósćanskeje šule, 21. hodownika 1930.

Rumpodich, to je ta wosoba, kiž w předhodownym času dźěśćowe mysle puta. Na wšelakore wašnje sebi jeho předstajeja a měnja, zo wón tu a tam bydli. Ale też starši wo nim powědaju, a wšitcy, młodźi a stari, jeho rady jónu wohladaju. — Njech też techniski postup a spěšnje pokračowacy dźensnišI čas tutu hodownu wosobu z dźěśćoweho raja njewućeri!

Kóždolětnje, je to hižo tradicionelnje, přeprošuje naša šula krótko do hód starších a přećelow dźěći, zo bychu so z nimi při předstajenju zawjeselili. Polna žurla wopytowarjow běšo so zešła. Hudźbny pokhod, předwjedźeny wot knjeńy wučeŕki Swopic a knjeza wučerja Hajdricha, běše zawod k swjedźenjej. Naš ludowy basnik Handrij Zejler njesmědźeše wón pobrachować. Z jasnym hłosom přednjesechu tři holcy (Simanec, 4. lětnik), Eizeltec, 6. lětnik), Lisnarec, 8. lětnik) nětkotre basnje wo zymje z basnikowych „Počasow". Nětko postrowi knjez šulski wjednik Lipič lubych hosći, wosebje witaše kk. kapłanow, k. kant. a wyš. wučerja Hilu, k. wjesnjanostu a předsydu šulskeho wubjerka Koklu a ni mjenje autora dźiwadła, k. stud. radu Englera-Budyskeho. Rozłoži wši w dalšej narěči, čehodła tón króć dźěći z němskej hru wustupja. Knježna Swopic na klawěrje a knjez wučeŕ Lazar na huslach hraještaj nětkotre rjane hudźbne wuplody. A nětko, hdyž so zawěšk zběhny, běchmy w lěsnej, skalnej krajinje. Pola Rumpodicha, tu jako kral lěsa předstajeneho, widźo wjeselych palčikow (Korjeńk, Lajder, Suška, Kućank) při zhotowjenju hodownych hrajkow. Bórzy přikhadźa Rumpodich (wučeŕ Hajna) a přiwjedźe lózej dźěśći, Hansa a Kunigundu (Brycka, Šołćic), zo byštaj byłoj tu khłostanoj za swoje worakawstwo. Hólčec dyrbješe worjechi tłukać a holčka nohajcu zhotowić. Fridolin (Rjeńe) dyrbješe jeju stražować. Wendelin (Knojs) ćehnješe pak z Rumpodichom, zo byštaj dźěći wobdarowałoj. Palčiki a też Fridolin so rozmolwiwši, njekedźbuja na dźěśći a tuž jim wotwochnjetej. Jeju zaso dosahnywši, so z nimaj wróća. Tu doma pak nadeńdu potom wreginy, kiž su tak dołho, hač tu palčiki njeběchu, wjesele rejowałe. Skónčnje zabludźenej pěknej dźěśći, Fryc a Katka (Wjenka, Hermanec) do Rumpodichoweho lěsa přiúdźetaj, hdyž jeju potom mać (Lisnarec) zaso namaka. Hans pak mjez tym spěwa a rejuje, při čimž jeho Rumpodich lepi, kiž je nětko wosebje na swojich służownikow a palčikow jara roznjemdrjeny. Wreginy (Nowakec, Justec, Žurichec, Kurfürstec, Słosarjec) pak přez wjeselu rejku jeho wutrobu zmjechča. Mać a pěknej dźěśći wobdźěla so na hodownym wobradźenju, kiž je Rumpodich swojim palčikam a wreginam přihotował. Dokelž je runje patoržicu nocy, smili so teź nad lózymaj dźěśćomaj a wuswobodźi jeju ze zakuzłanych putow. „Cicha noc, swjata nam nóc" spěwawši, přewodźeja wšitcy zeńskich hosći domoj. Hłownu režiju měješe knjez wučeŕ Cornak. Spěwy, kiž běchu do hry zaplećene, spěwaše khór dźěći, pod nawjedowanjom knjeza Hajdricha, instrumentalnje přewodźane wot knjeńy Swopic, knjezow Lipiča, Hiersiga a Lazara. Wumělscy běše jewišćo připrawjene, kiž staj knjezaj Hajna a Hiersig molowałoj. Rejki běše wučeŕka nawučiła. Organisaciju běše derje dźěłała a tak so wšitko wotwiwaše, kaž na Stryčku. Čisty wunošk wužije so za wutwarjenje šulskeja a ludoweje knihownje.

Na kóncu dźakowaše so knjez rěcźniski mištr Grofa w mjenje připoslucharjow wučerjam za nawožanu proću.

Njech je był swjedźeń zawod a zažiwjenje ke krasnemu hodownemu swjedźenjej! „Měr a pokoj člowjekam, kiž su dobreje wole!"

Hakro.

Božodźěsćowy štom.

Božodźěsćowy štomo, błyšćejaty, šwjećaty sjew patorźišu, tiž šy njejsbytny wobstatk cźišcheje patorźiźnoje šwjatocźnosćje, mika a hrějaza spomnjeńka, šnowa sabyłeliśi šo w pokrej šwojej kraśnosći a pyšche. Spinany w podstawje, wobwěnzowany ſ pišanymi rjeczasłami, je šadom a zokorom, we šwětle sybolatych šwěrzkow, šy nježna a poetiska pycha patorźišy a najšłódšcha radosć wšich cźišich.

Božodźěsćowy šchtom, tiž je nětko rošcherjeny po nimale zylym šwěśe, šmy dostali wot Němcow a njeje to hišcheje ani tak dołho k tomu. Romanjske kraje, hdyž hišcheje njesnajachu Božodźěsćowego šchtoma, wužiwachu „Kobit" abo „Bethlehem", praśtary hodowny nałoźk. Najstarscha šnata a šatkowana powěsć wo Božodźěsćowym šchtomiku bźiše w tak mjenowanym Straßburgšim rukopišu ſ łěta 1605. Sšam Goetha powěda w šwojich spominanjach wo tym, jo prěni krócź wuhlada hodowny šchtom w Lipšu łěta 1767. Anale města Hamburka pischeradźeja, jo bě tam Božodźěsćowy šchtom šnaty kónz 18. łětšteka. Tehdy šo tež hižo dostawaśe do nižšich worschtow. W Norwegšej a Dańsej sejnamachu šo ſ hodownym šchtomom hakle sapoczatk 19. łětšteka, kaž tež w Oldenburgšej. W Mecklenburgšej a Pomórskej šawjedźe šo Božodźěsćowy šchtom l. 1815 wot pruśkich wyšchkow a šastojnikow. Dwě łěći podźišcho, l. 1717, šiewi šo hižo w Drježdźanach. Do Bayerskeje pschińdźe hodowny šchtom tež hakle sapoczatk 19. łětšteka. We Wuheršej mamy najstarśche dopowědźenja wo Božodźěsćowym šchtomiku ſ l. 1830. Ale tehdy šo namałaśe tež jenož w bohatych žwójbach. Do Franzowšeje dobywaśe šo tuton šchtom krjedź 19. łětšteka. W Prašy šiewi šo prěni hodowny šchtom l. 1812. Trajeśe dołho, prjedy hacź šo tutón nałoźk dobywaśe tež do mjeńšich městow a wjeſkow. A dźenża hišcheje šu kraje, hdźež lud šyła hišcheje njesnaje hodowny šchtom. Na pschikład w Korutanšej (Kärnten). Wobydlerjo Rudohór w Sakšej Božodźěsćowy šchtom šapiwaju. Haja dale staroślowjanšti nałoźk — „bethlehem" a „pyramidu".

Dwě druźinje šchtomow šo hłownje tricźetaj ſ hodownemu šchtomiku. Šlej to šchmrěk a jěda. Jědła ma šwětliśhu, błyšćejatu jehlinu. Pola šchmrěka je jehlina krótšcha a cźmowišcha. Pola jěde halośy wisełe rědšcho šteja dyžli pola šchmrěka a šchmrěk šhubi w cźopłej měśtnošći bóršy šwoju jehlinu. Bohužel pak ma poćija hodownebo šchtomika tež šwoje cźmowe boki. Wobźeje hajniźy maju ſ tym šwoju lubu haru. Ludźo cźasto we łěśach kradnu šchtomiki a je jara cźežko, tu pšcheđ hodami łěźy dohladowacź.

Spominanuty hišcheje na nowy nałoźk šjawnych Božodźěsćowych šchtomow. Tuto waschnje je ſ nam pschišłało ſ Danskeje. Wono šo tu a tam w městach na naměśtnach a torhoschćach postajeja, šu šymbol hód, šu widźomne napominanje, tiž prožy ša najkhudšich a najpotrjebnišich.

Hdyž budźeśch dospołnje šeschćipany, šchtomiko, to dźe šo pominje hodowna poćija, ale hy tola wukonjał šwoju šłužbu. Rośradował šy dźěćazu wutrobu a wošchewił šy spominanje dorosćenych!

Cyrkwinske powěsće.

Njedźeln po hodźoch, 28. decembra 1930.

Z Budyšina.

Rano ½8 hodź. Bože wotkazanje serbske, farař Tischer, dop. ½9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba, farař Kapler.

Z Barta.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 h. serbska Boża słužba.

Z Budyšinka.

Dop. ½11 hodź. je serbska Boża słužba (farař Handrik z Poršic).

Z Hodźija.

Rano ½8 hodź. změje farař Wejzař serbsku spowědź, dop. ½9 hodź. farař Voigt serbske a w 10 hodź. němske kemšenje.

Z Huski.

Dop. w 9 hodź. je němske předowanje.

Z Klukša.

Dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje, fařski vikař Rösleř. — Pop. w 2 hodź. dźěćikemšenje.

Z Kotec.

Dop. w 9 hodź. so serbske předowanje čita (kantor Hoker).

Z Łupoje.

Dopołdnja w 9 hodźinach so němske předowanje čita.

Z Minakała.

Farař Křižan změje rano we 8 hodź. serbsku spowědź z Božim wotkazanjom, w 9 hodź. serbsku a ½11 hodź. němsku Božu słužbu. — Pop. w 4 hodź. změje fařski vikař Rösleř dźěćikemšenje pola sotry Nedonee w Adolfskej hěće.

Z Njeswačidła.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 h. serbske, ½11 hodź. němske kemšenje. W 2 hodź. kemšenje za dźěći. Knjez farař Rjenč-Łupjański. Sjedu wječor w 6 hodź. sylvestrske kemšenje. Zběrka za fond krajneje cyrkwje.

Z Nosačic.

Dop. w 9 hodź. němska Boża słužba. Pop. ½2 hodź. hodowna swjatočnosć towarstwow.

Z Poršic.

Rano we 8 hodź. budźe serbska spowědź, dop. we 9 hodź. serbska Boża słužba, pop. ½2 hodź. kemšenje za wjetše a mjeńše dźěći w Poršicach, w 3 hodź. towarstwo młodźencow w Poršicach.

Z Rakec.

Patorźicu pop. ½5 hodź. serbski, w 6 hodź. němski nešpor. Zběrka.

Hodownička rano we 8 hodź. serbska spowědź a Boże swj. wotkazanje, dop. w 9 hodź. serbska, ½11 hodź. němska Boża słužba. Zběrka za wosadnu diakoniju. Pop. w 2 hodź. serbski hodowny nešpor.

2. dźeń hodow (swj. Šćěpana) dop. w 9 hodź. serbska, ½11 hodź. němska Boża słužba. Zběrka.

3. dźeń hodow (swj. Jana sć.) dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba.

Njedźelu po hodźoch (njewinowatych dźěći) rano we 8 hodź. serbska spowědź a Boże swj. wotkazanje, w 9 hodź. serbska Boża słužba, ½11 hodź. serbska, we 11 hodź. němska Boża słužba za dźěći. Zběrka. — Pónđelu rano we 8 hodź. piskanje na wěži a rańša nutrnosć.

Z Rychwałda.

Dop. w 9 hodź. je němske a ½11 hodź. serbske kemšenje.

Z Wósporka.

Dop. w 9 hodź. předowanje (wosadny farar).

Z Wóslinka.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Zběrka.

P. Krječmař:

Swjećimy hody!

Swjećimy hody,
dźeń radosće!
Dźeń zboža
a wěčneje lubosće.

Khrystus Knjez
je přišoł na zemju.
Wumožić chce swět
z kwakle a bědy.

Khrystus Knjez
je přewzał hrěchi swěta.
Kłońmy so před nim
kiž zbožo nam dycha.

Swjećmy hody
w kuzlu lubosće!
Wyskajmy Bohu
dźakne kěrluše!

Hodowne [illegible]

Pola starego města Theben — [illegible] je — stejitej ſpodźiwnaj ſtołpaj. [illegible] monskej ſtołpaj. Němej tam ſtejitej, [illegible] nad krajinu wotpocźuje. Ale hdyž ranšche ſtónco jeju ſe ſwojim błyšćejom wobſwětluje a ſe ſwojimi pruhami jeju ſćipli, dha počźina w tutymaj ſtołpomaj najprjedy zyle njelcźo a potom pšcheo a pšcheźo jaſnišcho ſpodźiwne ſjunćenje a klincźenje.

Njeńdźe šo nam cźłowjekom runje tak? Hdyž je cźina w nami a wokoło naš, hdyž nóz ſtarośće a trudoby, winy a ſmjerće naš wobłehuje a wobeźeźuje naſchu wutrobu, potom je tež ſtuło w nami něme a cźišche, kaž by wšo žiwjenje, wšchitke wjeſele, wšcha ſmužitoſć a nadźija ſe mrěła. Ale někotrymžkuli je ſ tuteje nóźneje cźemnoty k nowemu žiwjenju wotucźił, hdyž je tamne ſpodźiwne ſwětło jeho wobłuſtałko, wo kotrymž nam ſbožowne hody powědaju, hdyž ſwět šo ſ wěcźnych wyšchin w Jeſuſu Khrystuſu šo błyšćejeśche, hdyž wot dźěćatka w ſłobjatku pruhi luboseźe a wěrnoſće wuńdźechu a naš wobhrńchu. Potom je w někotrymžkuli ſeńſaj ſmyſłenym ſpodźiwne klincźenje wotucźiło, kiž najprjódy ſ dale pschikhađeśche, ſynki ſe ſbožownych dźěćazych dujow: „Klejeśe, kajše wjeſełe wułhađa w Božej nozu pšches Wótza w njebjeſach. A pšcheźo wótšiſcho klincźachu hodowne ſwony a napjelnichu naſchu wutrobu: „Dźenża je šo wam wumožnił narodźił, tiž je Khrystuš tón Knjes!"

Haj, naſche herbſke hody je ſwojimi radoſtnymi kěrluſchemi a ſpěwami, ſ luboſtnym evangelijom, ſ błyšćejatym šchtomom, ſe ſwojej luboſću, kotruž we wutrobach cźłowjekow wubudźa, šu pšcheźo tajku potajnu móz wukonjaśe. W tutej cźišchej ſwjatej nozy cźaka na naš žiwjenje a ſbožnoſć. Tutu potajnu móz ſbožnych hodow šu w ſwojim cźaźu naſchi wojowarjo ſaćuwali, hdyž dałeko ſdaleni w zuſtym kraju pschebywachu a wonka w polu dyrbjachu hody ſwjećeźić. Tehdom ſapſchimny žadoſć ſa domińnu jich wutrobu.

Je někhto wobſtuſtaźe, hdyž dźěćeźi hody ſwjećeźa, hdyž w ſbožnymaj wocźomaj dźěćeźa šo ſwěcźki šchtoma błyšćeźa. Hdyž jej nutrnje ſaſpěwaja: „Cźicha nóz, ſwjatu nam nóz! Wšchitko ſpi pšchi žłobi, Marja ſ Jóſefom njeſdrěmuje, ſynk šo luboſnje poſmějwkuje. Cźišchinko, ſynko, ty ſpi!"

Ow, ſo by tute hodowne ſpěwanje a ſwonjenje ženje njeſaſchko. By-li w tutym ſtrěźe do prawje mnohich wutrobow, kotrež šu ſ nuſu a hubjenſtwom napjelnjene, ſwonikło a ſpěwało wo wumožniku ſwěta a rěźało wo mjerje a pokoju, ſa kotrymž wſchitke ludy žedźa, kotryž pak jenje njenamakaja, jeli njejšu napjelnjeni ſ Božej luboſću tamneho dźěśeźa w Bethlehemje.

Hospodarski rozhlad.

hjrjedu 24. hodownika 1930.

Wěcrawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4 1925	100 dźesk. złotych	47,10
1 jendźelski punt	0,367	100 čěskoh. krónow	12,441
100 šwajc. frankow	81,42	100 franc. frankow	16,451

Barlinska bursa wosta wczera cźicha, někotre efekty šapiśachu strucźene kursy. Na wikach ſ dołžnymi a rentowymi liśćinami běchu kursy šćerje sešłabjene.

Produktowe wiki tež jara cźišche wostachu. Jenicźky rožka šašo 10 pjenjeźkow po zentnarju doby. Druhe druźiny žita bo botalnych płacźišnow dźerźachu. Wcźera płacźiśeśe zentnar

w Barlinje:

pšcheńcy 12,30—12,40 hr., rožki 7,70 hr. hacź 7,80 hr., naſmuſkeho jecźmjenja 9,30—9,70 hr., nałkinjeho 10,00 hacź 10.80 hr., wowša 7—7,30 hr.,

w termijowym wikowanju:

ſa dezember: pšcheńcy 13,20—13,27½ hr. a rožki 8,67½—8,65 hr.,
ſa měrc: pšcheńcy 13,65—13,70 hr., rožki 9,20—9,17½ hr., wowša 8,35—8,31¼ hriwnow,
ſa meju: pšcheńcy 14,10—14,17½ hr. a rožki 9,15—9,12½ hr., wowša 8,92½ hacź 8,82½ hr.

Wiši proſatow a běłatow w Friedrichsfelde p. Barlina.

Wuterú 8. hodownika běchu pschiwjeśli 52 běłakow a 22 proſatow. Wone płacźachu

proſata:

małe	18—21 hr.
frěnje	21—26 hr.
wulke	26—32 hr.

běłaki:

małe	32—40 hr.
frěnje	40—65 hr.
wulke	56—60 hr.

Na pschedań:

Kožuch mužazy, Knježk we Wuschkezach.
Kundros w Małych Parczezach 11.
Kurú 15, Unger w Hrósku, Bjedrich-Eberlowa haša cźišło 62a.

Drjewowe awkcije.

Tśeśi dźeń hodow w Rachlowšej holi šćejaze palne a wužitkowe drjewo. Kupcy šeńbu šo pschipołd. w 12 h. pola Marka w Rachlowje pola Kulowa.

Sšerjedu 31. 12. 30 pschip. tu 1 hodź. na schibjeńcy pola Kulowa:

80 hromadow dołheho drjewa,
20 metrow khojnowych kuluchow a schmrjikowe žerdźi.

Sudnišće powěrjeće.

Sud je nad šawostajeńšwom šemjeśkeho ryčźeikubleria Korle Jurja Leutholda w Ssemchowje šarjadnika šawostajeńšwa we wošobje měšćańskeho šudnika Gustava Christopha w Budyšinje pomjenował.

Sud je konkurs wotewrił nad šamožnjom blidarskeho mišchtra Bjedricha Franetzkeho w Budyšinje na Wjeleźanškej dróhi 14. Sarjadnik konkursa kuhowy rewisor Johannes Freund w Budyšinje na Humbołdšej dróhi 13. 1. term. 21. 1. 31 dop. w 11 hodź. a 2 term. 11. 2. 31 dop. w 11 hodź., wobej w Budyšinje na šudnišće jišwa 141.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje

	13. 12.	22 12.		23. 12	22 12.
Pšenica	248-248	246-248	huny	17 18,0	17 18,0
rožka	154 156	152 54	woka	18 21,00	18-21,0
naz. jecźmjeń	—	—	módre łupiny	—	—
nal. jecźmjeń	200-218	200-218	žołte łupiny	—	—
wowa	140-146	140-146	teradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wonšik	9 9,90	9-9,90
Pšeńc. muka	28 36 7	29 36 7	lany wonšik	15 15,50	15-15,50
rožna muka	23 : 6 7	23 : 6 6	ocem. melasa	—	—
pš. wotruby	10 10 2	10 10,2	bźrnj. kruški	—	—
rožne „	9 9 50	9 9 50	syno, 50 kg	1,30-1,70	1,30-2,30
raps	—	—	rožna słoma	0 70 0 80	0,75-0,85
hróch. Viktor	24-21,00	24 31 00	pšeńc. „	0 61-0 7	0,65-0,75
lane symjo	—	—	wowsna „	0,60-0 7	0,80-0,95
pjeluški	19-21 0.	19-21,00	jeċna „	0,70-0,80	0 65-0,70

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

23. decembra 1930. Płaćizny po centn. a zt. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja.

Woły: 195.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěźne hódnoće hač do 6 łět	53—60
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	55—57
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	50 54
Mjenje picowane wšěch starobow	46—49

Byki: 347

Połnomjasne, wurośćene, najwjetšeje rěźne hódnoće	54—56
Połnomjasne, młódše	5 54
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	51—52
Spatne	48—50

Jałojcy a kruwy: 760

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěźne hódnoće	40—45
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěźne hódnoće hač do 7 łět	32—38
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	27—30
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	24—26
Mjenje a špatnje picowane	—

Cełata: 2725.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	75—82
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca 3.	68—77
Špatne (4.)	45—64

Wowcy: 1485.

Młódše a starše wukormjene (1. družina	62—65
Starše wukormjene (2.)	56—60
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	48—55

Swinje: 10 733.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ łět stare	60
Wukormjene	59—61
Mjasne	59—61
Špatne	56—60
Rancy a kundrosy	52—58

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.20 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1,61 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2,25 hr. abo 18 Kč. Wud. a čišć. Smolerjec knihičišćerňa, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěščaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo sćěhowkam čělneho znjezbožeńca z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožeńce dyrbi abonent bydom tutej zawěščacej banky wozwěsć, *zranjeny dyrbi bydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarskeju pomoc pytać. Smjertne znjezbožeńca* dyrbja so bancy bydom, najpozdźišo do 48 hodźin mjenje wobswědčić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja tuteje banki kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozwěsća.

Čisło (Nr.) 300 **Budyšin — Sobotu, 27. decembra 1930 — Bautzen** **Lětnik 89**

Saksku ma zaso zastupjerja w zarjadowańskej radźe němskeje železnicy.

Po zwětšenej wójnje je Sakska swoje železnizy němskemu statej z wěstymi wuměnjenjemi pšewostajiła. Němšći stat je njeje tychle wuměnjenjow dźerżał. Wón njeje žiunny zapłacził, kotrejž ma Sakska za swoje železnizy dóstaś, ani je njeje sadanił. Stónčnje njeje też žanehu zastupjerja Sakskeje do zarjadowańskeje radźy němskeje železnizy pšihjał, haćrunje ma Sakska wulku industriju. Tale industrija z dźěła wot železnišćich tarifow a wot železnišćeho wobtkhada wotwisuje. Poměry w industriji so stajnje měnjeja, a tohodla je nusne, so by sakska industrija w zarjadnistwje němskich železnizow pozrědnika měła, kotryž by jejne žadanja w nim zastupował. Sakske knjeježstwo je dyrbjało dołgo wojowaś, hač je stónčnje žeby wubědźiło, so je towaršstwo němskeje železnizy jako zastupjerja Sakskeje ministerialneho direktora tajneho radźićela dr. Klina pomjenowało.

Hodowna amnestija.

S pšiležnu bodowneho zwjedźenja je sakske justizne ministerstwo 185 wobsołowanych wobwinadźiło. Swjetscha je jich zwoboda dała, někotrym je žo kłosćanje wołožiło a druhim žo cźakańki cźaš žo pšišlušeli.

W Prusku też duchownym misu skócźa.

Zyrkwinski senat evangelskeje zyrkwje staroprusteje unije je wobsamknył, so ma žo **misa katarjow, zastupjerjow a pšisłušaćelejow, w kłužbje zyrkwinskich wobsadow a zyrkwinskich swójskow postajenych,** po wukasu němskeho prezidenta k zawěšćenju hospodarstwa a finanzow skóźiś.

Demonstracije dźěłonjemějerjow w Barlinje.

Sstrjedu popołdnju žo we wšchelakich stronach Barlina dźěłonjemějerjo **dźěcźachu.** Po dostatej pšihotowańskej cźinnosći da so znutśkowneho města cźahnyś. Policija wschadźe je žynnymi mozami demonstrantam napšećiwo stupasche. Pšich Alexanderstim namješće dźěłonjemějerjo wospjet do policije srašchu. **Nětkle 500 młodych ludźo njepšestawajuś wolasche: „Sćmy głodni! Dajśe nam khleb!"** Se wšchej mozu cźuchu žo pšes Kralowsku dróhu k radnizy pšehodobnej. Policija demonstrantam puć zastupi, a we Kralowskej dróhy, Spandowskej dróhy a pospšišno snowa pšich Alexanderskim namješće k wjergańcy dóńdźe. Policija wjele wobsobow saja. Klamy w njenowanych dróhach žo ruźe sankhuchu, so bychu žo wurubjenja sminyle.

Bóry po 4 hodźinach žo w Schoßejeskej dróhy kommunistojo sběźachu. Njekrjećachu pak po dróhy, ale žo ś boka dróhi po khódnikonaj pšes khodźejerjow cźišćechachu, wołajo: **„Pśijeć ś knjeježstwom!"** Też pšich Braniborskich wrotach demonstrantojo po šamźnym waschinju postupowachu. Policija někotrych saja.

Powšichitkownje je žo patorźiła w Barlinje bjes kaženja měra minyła. Jenož w šnutśkownym měścu žu na wjele měśnach herjekali a žo policiji, kotraž ludowe sběźenja rozehnowaśe, śpiecźili. Policija je tohodla dyrbjała nětkle dwaceći wozobow sajeć.

S **Bremena,** 27. dezembra. Policija w Bremenje bě patorźiju „hodowne demonstrozije" załakała, kotrež běchu kommunistojo za patorźiju pšihotowěli. We Bożim domje pšich spočatku nutrnoješe tśi abo schtyrjo khłowy herjekajo měr kaźachu. Wołachu „Nječ cźert wosmje zyrkej!" a „Dajśe nam dźěło!" Hdyž sawcłana policija pšichkwata, běchu njehorniży cźekmyli.

W **Hannoverje** žo patorźiju njedźiwajcy policajskeje załakanje skromadźina njeźaśłužerjow wotmě. Dźěłonjeńerjow žo potom do cźaha sstupjawšchi, do šnutśkowneho města cźahnychu. Jenož kłóžnje wołachu: „Zadamy dźěło!" atd. S tym žo wobkład w dwěmaj dróhomaj šnutśkowneho města sajtaji. Policija dyrbješe tohodla demonstrantow z gummijowymi klumpachom rozehnaś. To bě cźeźke dźěło, dokelž žo njeźaśłužerjo pšechezo snowa sběhowachu.

Wulki lós za sběźarja Franca.

Kaž žo ś Madrida powě, **je schtwórte głowne dobyśe wulkeje schpanskeje loterije,** kotraž je žo pónjeźu cźahała, Hitlarjowemu majorej Frankej pšipadło. Tutón je, kaž je **znate, dokelž je revolucijin nawjedował,** i Hitlerom do Portugalskeje cźekmył. Jeho dobyśe 1 389 000 frankow wuńcźinja.

Schpanišći lětarjo offiźerjo, kotśiž žu po njeporadźenju revolucijize do Portugalskeje cźekmyli, žo wot tam se tódźu do Franzowskeje powjeźu.

Wotněmčenje wottannecklowanje Polskeje.

Wožebity rozprawnik Parišskeho „Matina" je rozrěcźenje ś połstim šwonkownym ministrom Salesim mějł. Tutón je mjes druhim wo podawkach w Hornjej Schlesyskej prajił: Tele podawki žu wobžarowali, pšeto nich staj dwaj połskaj stacźonaj, kotrejuž žu Němcy morili, žiwjenje šhubiłoj, tola šmy mudri, so waźnosć tychle natyknjenjow njepšeceźerimy.

W nastupanju wottrajchenja, kotrež je žo pšeśiwo Němcam pjecźa nałožiło, so njebychu wólbne prawo wukonjeli, Saleski prajł: Pšeches 90 proz. sapisanych němskich wolerjow je wolilo; może žo potom wo satrachenju němskich wolerjow rěcźeć? Wěrno je, so žu němske lisćiny wjazy dyžli 40 000 głosow šhubiłe. Srofumicź je, so je to hněw a njemér pola Němcow šhubiło, tola to žo ś normalnym wotněmčenjom wujaśnja. Léto wot léta wotanneklowane strony swoje wobliczo pšemjenjeja a połski charkter kraja potwjerdźeja.

Saleski dale praji, so 40 000 głosow, kotrež su němśe lisćiny šhubiłe, njejźu głoły Němcow, ale głoły pšedy němcowanych Polakow byłe. Tychle Polakow žu pšedy němšeju dźěłodawarjo trošchili. Też nětkźišći wobsud połskich mjeńšchinow w Němšej je srudny, dokelž su wšchem materialnym a morališćim schikanam wustajene. Hdyž Němśka w Genfu debattu wo mjeńšchinach wotewri, dyrbi žo jej rjez, so žo mjeńšchiny njeśmědźa k politišćim samyślam wuwuźiś.

Hody w Moskwje.

Niedźiwańcy šćuwańcy polne cyrkwje.

Hodownicźa je žo w Moskwje **w znamjenju wojowanja pšeśiwo nabožnje minyła.** We wšchěch dźěłarńach je žo 25. a 26. dezembra po šmuźenym waschnju połnje dźěłało. Jenož śpěwarjam šatneho dźiwadła bě wyschnosć załakała, w zyrkwjach śpěwacź. Niedźiwajcy schćuwańcy pšeśiwo hodam běchu patorźiju wjeźor wšchě zyrkwje pšehepjelnjene. W Moskwje je žo patorźiju nětkle 100 šhromadźišnow pšeśiwo nabožnje wotmě, w kotrychž sastupjerjo kommunistiskeje strony lud napominachu, so by pšeśiwo nabožnje wojował a žadał, so by žo wjazy zyrkwjow samko. Po poručnosći zentralneho komiteja kommunistiskeje strony Jarožlawskeho rěcźeše, kotryž europske zyrkwje winowasche, so wójnu pšeśiwo Moskwje organizuja. W Moskwje a Leningradze žo hody nabožnje njepšeśiwelske wustajeny wotmě.

Diktatura w Ruskej so zwóśiła.

S Moskwy je Pražska „Narodna Politika" śledowazy dopiś dostała:

W zyłym sarjadnistwje bolschewiskeje demokratije w Ruskej je žo w nowembrje a dezembrje dokładne pšemjenjenje stało. Cźrjódła sastojnikow je žo bjes prjedawšcheho Dźěłenja wotkładźiła abo pšeźahdźika. Jich města žu žo swjetscha ze žohudźěłacźerjemi abo sastojnikami statneje policije wobkładźiłe, kotśiž žu do zyłeho bolschewiskeho sarjadniskeho aparata policajskeho system sawjedli.

Też we wójsku, a to kaž na podrjadowych městnach, tak też na roskasowarskich měśnach žu žo dokładne pšemjenjenja stałe. Wyschschi roskasowarjo, wosebje pola artillerije a pola wjedźenja plunoweje wójny a létarstwa, žu žo samenili a žo pod kontrolu wobsebiteho dohladowazeho wotdźělenja statneje policije stajili, kotrež njeje nikomu samolwite, ani najwyschschemu roskasowarstwu ani statnemu sarjadnistwu, ź wuwjasacźom Stalina, kotremuž rosprawy podawa a wot kotreho roskazy dóstawa.

Na tole waschnje je žo zyłe bolschewiskite žiwjenje, wosebje głowne wójsko, tak wuputało, so njeje móžno, so bychu jenotliwi roskasowarjo jenotliwych wójskowych dźělow bjes wědźenja wotpschisłeho kollegija ź rukow Stalinoweje diktatury wukrociłi. Też samokwitosć sarjadniskeho apparata je tak zentralisowana a podstajena pod politiske kontrolu statneje policije, so njeje móžno, ani w najnjeńšchim žo roskasam bolschewiskeho knjeństwa abo diktatora pšeśiwicź.

S tejle reorganizaciju diktatorskeho systema w Ruskej chzedźa žo Stalin a jeho głohudźěłacźerjo pšeśiwiwo njepokojnosći a revolucijonarnym pospytam, wukkadźazym ź njewóźneho hubjenstwa, hłoda a šmy se sadwělowanjom dowobaracź. Tole hubjenstwo, hłód a šmu su nětkole najwyschschi roskasowarjo w Ruskej, kotśiž na jenej strježe wotbudźuja wjele ludu pomału ź hłodom a šmu wumrjeć, a na druhej stronje po sadwělnym pospyeje sběźka k šmjerći se sakłekenjom, cźasto ź wótrym hołožom, dwjerjenym do mosłow, abo w plunowej komorje — wšcho we hrosnych pinzach politiskeje policije.

Sejźwjazy system je šwrschćekał. Železnišće cźahi njemóža dla njedostatka wukla, wolija, dla šnéhowych zapjow a njerodneho wodźenja sboro wjazy jěźdźeć. Njedostatk jěźdźe pokaluje žo też we wójsku a w dźěłanjach wójnskeje potrjeby (chemiskich fabrikach, železarnjach, bróńerjach atd.) hóźeź žu hač dotal napołe dowěrjenja hódni kommunistiśi dźěłacźerjo dźěkali.

Stalin je Sstyjzewa dla głowa wotstronił: „Krocźimy k dnu! Kak to budźe, hdyž žo teź dno zjejeźi? Najprjedy wulzy kłublerjo, zemjanstwo, potom měśćeńcy, potom drobni měśćeńcy, ześěbny stat, wjetschi kłublerjo a nětko kommunistiśi dźěłacźerjo. Tón je na dnu, nětko na njeho krocźimy. Njesda žo to bjez kóńz kommunistiskeho knjeństwa abo sapaćatk sadwólnych pospytow wo wudźerjenje knjeństwa, pšeš kotrychž budźemy na wješe strony bicź?"

Ruske dźěłacźerske prawo.

Dźěłowy kommissariat je nowe wukazy wudał. S najkrjećišchej dźišplinu dyrbi žo powjetschene dokonjenje dźěła dospjeć. Dźěłacźerjo, kotśiž dźišplinu systematisźy rauja, žo pšichodnje bjes kombjenja puśchcza a njejmědźa śěśnjeńcow w žanej druhej dźěłarni dźěłacź. Hdyž žo dźěło je šlym wotpołładom kaśo, žo dźěłacźerjo pšed tśišćanšći šud staja a žo pokłóstaju. Jeli so jedyn dźěłacźer wjednistwu dźěłarnje ź cźaśom njeśěźi, so wudźěli, kotryž je dźěłał, njeje khmany, wón prawo na mšdu šhubi.

Tóńe kruty wukaz pšedawšchi wudopołnja, kotryž zakazuje, dźěłanśke městno dobrowólnje šmeniś, won je žo wudał, so by žo po możnosći dźěło k dopjelnjenju pjećźěłneho plana popśěšchiło, kaž to wukonjaźy wubjerk komunistiskeje strony žada.

*

S **Kowna** žo 25. dezembra powě: So by žo dźěło we Donezskich wuhlowych podkopkach pospěšchiło, je knjeježstwo wobsamkło, dźěłacźerjam w Donezskich podkopkach mšdu wot 1. jan. 1931 powjetschiś. Pódła toho žo mšda w dwuch podkopkach powjetschi, so bychu žo **dźěłacźerjo wotbjerźeli,** ź dźěła cźekmyli. Powjetschenje mšdy dyrbi 12 prozentow twucźiniś.

Sběź ratarjow pšeśiwo bolschewikam w Minsku.

Parišśe nowiny žu ź Moskwy šhonike, so šu žo we Minskich stronach ratarjo wyschnosći spjerźali. Jich je nětkle 2000, žu wobrenjeni a śpytaju žo pšed statnej policiju wobaraś, kotraž je žo pšeśiwo nim ź Moskwy pótśała. To je druhi sběź w tejle guberniji. Pšeš poslednim sběźu, pšeš kotrymž bychu 15 wojakow statneje policije zabili, žu 95 ratarjow wotprawili a 250 do Ssibirskeje k nuceńenemu dźěłu pókłali.

Pilsudski je poručił, nasylnosće w Brześkim Litewskim jastwje přepytać.

S jatymi nětkulkimi połskimi zapósłanzami žu pjecźa w Brześku Litewskim jastwje šuromje wobkhadźeli. Wo tym šhonitschi, je marschall Pilsudski, kotryž nětkle w Madeirje pšebywa, kaž „Gaseta Wjeczorna" pišche, poručił, so by žo hnydom pšeśiwo wobwinowanym offiźeram a sastojnikam pšehepytanje sawjedło. „Gaseta Wje-

...ng" dale słušeluje, so žadyn ...wobwinowanych offiš...ajtojnikow Pólšu njesmě wopuščežiš, dokiž njeprěšecźiwo nim pšehepytanje skónčene.

...dželonjemčerjow w Pólsku.

W Babjanizy pola Lodze je wutoru nječhdze 2000 dźełowerjow, kotrychž kommunistiszy agitatorojo nawjedowachu k, pšeco radnizu pšichcežachu a podpjeru sa swoje ... Spytachu so do radnizy dobyć a nadobu w njej ... Policija bě nuzowana, pšeciwo nastupnikam se ... teršakom postupować. Pšichi tym žu so tšo demonstrantojo cźežko sranili.

Junoslowjanske posudźenje wo změnjenju mocow w Němsku.

Beogradske nowiny „Vravda“ žu wutoru nastawk nječhdźerskeho juhosłowjanskeho nowinskeho attaschaja w Mnichowje, Božidara Nikolajewicza wojsewite, kotryž je so po někotrych wótrych nastawkach wo Němsku do Wina pšeseshdlił. W žiwojim nowym nastawku Nikolajewicz praji, so žu dźenża'a w Němsku tsoje mozy: němske knjezerstwo, socialdemokratja a nazionalna prawiza.

Nazionalne hibanje w Němsku hišcheze ruce postupuje. Knjezerstwo, kotrež so na derje měnjazu offensiwu socialdemokratow sepjera, tohodla w smertkownej a swonkownej politizy wusnjeh tsieba. Na najbóle so napina, so by mjsowy program pšichežydło. Jeli so njeby mizdźenarodnych wołsčenjow dopušo, bychu sašo wuhladу na notwendźiwy błoe. Pšichi nich bychu źrjedze strony hischeze cźežke poražene pocźerpiłe dnźi 14. septembra. Dotalne podawki w Němsku žu s tehole stejiščesa wobhladane, błoe pšechedna hyła, nješ tym so wopraudźita hra hakle pšichiźe. Ssamtkneje pšicźiny dla je teš němska swonkowna politika po wólkach napadawa. Cźaš, hdźež Němsku jenicźny jako hospodarsku moz wobhladowachu, je njewobcźnje nimo. Němska nětko hamostatnje postupuje, dokelž žedi to najwjetšeho dźěł luda pšeheze.

Nócźe horjo nětsi dohnuk.

Juhosłowjanski wikowanšeli ministar je juhosłowjanskim wunwoźerjam wojsewiš, so je so ž pšichicźinu zlowinje wójny mjes Cźeskosłowakskej a Madźarskej wuwos Juhosłowjanskeje do tejsule krajow kótro powjetschił. W Cźeskosłowakskej je wulke napraschenje za rataršinmi wuplodami, žitami wsebcze druźiny, kotom, mjasom a seleninu, Madźarska pak so fasimuje wo dźewo, żeleso, koprom a chemiskimi a textilnymi wudźełkami.

Krwawne njemčery w Burmje.

W indiskej provinzy Burmje w Tarawaddyskim wokrjesu k krwawnym njemčeram doschło. Nětdze 300 wosobow je dwě wsy nadpadło, mězischezanostam hlowu wotsekło, někotrych ludźi satšelło a pjecź kanonow rubiło. Sa rubjezникami je so hnydom indiska a jendźelska policija je Rangoona puschestła. Nadrobnosćejow wo pschicźinach njemčerow nicźe snatych.

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 27. dezembra 1930.

— **Wo wjedrje.** Dźenża rano we 8 hodź. barometer 739, thermometer —4, thermometer w nozy —3. Wunhladу na njewoštajne wiedro. — Nad nasšimi stronami teši wjetši hischcze słaba wyschina, swihowza ſ wyschinu nad dolhoraniskej Europu. Wola kupy Islandu je šmjerschu nišina swónaca, na nasche wiedra wschak sara šmjerschu nišina swónaca, na nasche wiedra wschak sara šmjerschu njeslušknje, hacźrunjež schkleńza na njewobstajny ras pokasuje, tola wot dźensnischeho ranja słabje postupuje. Mala, nad Pólšej seźaca nišina, so hižo wuzahnje. Jutše wjetšu po hodźach wocźakuje nasch wiedrawuwiš dale, so bychu tež tute dny hišcze dešcźowe pschiwalne mocy dale pschinjesli.

— **Dźensnische wiki.** Butra płacźesche 80 pf. a jeja 16—17 pf., twaroh 25 pf. Na seleninowych wikach płacźeschе wam cźerwjenego kalu 8 pf., bźełeho 5 pf., morcźeze 10 pf., šydrowiny kał 30—90 pf., zhyłe 10 pf., kěna 80—100 pf., kolrabija 5—10 pf., seserija 40 pf., worjechow 60—70 pf., jabłukow 20—45 pf., bźernow 3 pf., zentnar 2,50 hr., litr šaneho wošija 1,60 hr.

— **Wumrěł** je tu krótko po swojich 70. narodninach nětdyšeho mězischezanski polizajski wyschišti inspektor Gustaw Günther. Jeho bźesche njedawno Boża ruckła sajała, na cźož nětko wumrě.

— **Lohki wobhladnej njesboži.** Pěrni dźeń hodowneho wo. w 5 hodź. na Rathenauskim namjesce automa dróžka ſ omnibusom krasy. Na wokomaj wobstojnaj nastrenowa šmadna schkoda. — Dale w šamšnym cźasu dźeń pšedy tak mjenowany mězischezanski omnibusk krótko pšeded Bohatymi wratami do automobila sajože, kiž pšeded nim zbźesche a dyrbjesche dla wobkhadneho sadźiwka nahle sastacź. Srażenje bźesche zyle šmadne, pschetoš ani ludźo ho niesranichu ani wóz ho niewobschkodźichu. Wobaj wjednikaj pak ho žyhnje rozhoršichtaj a staj žedi pjecźa najbórše łkschiwodźenja do hlowy šmjetałoj a ſ tym wohórschi šmudźiłoj. Dla jeju sadźerżenja ho wobaj wyschnosći wosewischtaj.

— **Budyske haptuki** žu wschédne dny hacź do 7 hodź. wjecźor wotewrjene, njedźelu pak samknjene. Nózny słužbu a teš njedźelu wotewrjene ma jenoš jena haptuka ſ mějmarknym wotmělnjenjom. W dezembru je to Měschczanska haptuka na Hlownym torhoschcźu.

— **Snižene płacźiznow.** Kaž nam mězischczanska rada pišche, so tutón tydźeń płacźiznu za ważne wózy wschédne wotrjehy snižiłe ujezhu.

S **Warnatsch**ez. W naschej gmejnje so teš bjesdźiłowym a shonowželskim podpjeranym rjane hodowne wjeselе pschihotowa. Pod nawjedowanjom wjesnjanoschy k. Zawnika ho sa nich w gmejnje šórschce. S tutych jórrk dosta kóždy wożenowy ſ dźěžemi 6 pokrutow khlóba a kózu njeczenjeny 4 pokrutu.

S **Dobroschez** pola Pluskuez. Pěrni dźeń hodowneho wjecźor wokolo 11 hodź. wudyri woheń w starym statoku tudomneho wjesnjana Wojtu. Wojtezy w starym, se žkomu krytym domje wjazy njebohdlachu, ale žu so pšeded dlešchim cźasom do nowonatwarjeneho pschežydlili. Twarjenje so ruce wotpali. Kak je woheń najtal, njeje hischcze wujasnjene.

S **Wulkeje Dubrawy.** Wječera druhi dźeń hodowneho wjecźor 3/4 10 hodź. so na hródźach tudomneho kubleria Libicha žymo sapali. Dokelž bźehu w hoscźenju reja a tohodla ludźo khodźachu, so wohnja hnydom dohladachu. Sawołachu teš ruce Bźemjenjansku žukawu telefonisku na pomoz. Jr so shromadnje ſ Wulkodubrawskej hasawu parадźi woheń saleź, pšedy hacź bźesche žo dale rosšěrjeć mohł. Njebychu-li so wohnja tak ruce dohladali, budźiło by so wulke njebožo. Tak pak so jim dźakowano dyrbi, so wohenj bu wuhašeny, nimo tuteho pak so hischcze wjele wuhlow a hórjacych kuskow dreweneho dźiwadła wotstronichu. Wobsłorżba na semrźeteho muža njebźesche potajkim tak hrózbna, kaž bź ji to w pršnim wokomiku napadło.

„Hdy potajtim? Nječcze, proschu waš, wopschihaham waš, wupowědajeze mi wschitko!“ mucźeschе ju Kolchowa zyle rasnje. „Wy sche žo ſ nim widźała?“

Na dnju waschehо kwaša žym jeho napołedy widźała, ale won niz nje! Dopomnicze-li so tehdy — pšeded schtyrnacze letami pola Dominikanow? Wój dźěschtaj po Kłoschtrisej khodźe; won błyschcźeschе žo ſe žamtnym sbožom, a wy, wy wuhladaschcze kaž pryndzetna ſ bajki. Bźeschcze w bźłej drasce, bźeschcze kraśna, tak kraśna, so hdyž bźech rada do wobliča cźihła błeschku ſ vitriolom —“

„Ah — ah! Spósnawam waš! Nětko hižo wém!“ jaiwoła Kolchowa. „Tamna holcźka bźeschcze wy — —“

„Haj, to bźech ja! Tuž žo dopominacze? A frosumicze, kak je mi tehdom bylo, hdyž widźach druhu, hdyž widźach waš na městnje, kiž po prawdźe žlušeschcze mi, kotraž bźech ſ maczerju jeho dźěsća!“

„Schtó ja žym? Nětkole skoro nicźo! — Praschcźeze so, schtó žym była“, rjekny žona a žahnywschi ruku k podobiznje, wiźazej na sceźenje, doda ſ bjesesiwitkowym hłosom: „S jeho lubku — —“

Kaž by ju do wutroby ikol, sakschitny knjeni Kolchowa a poskoči ſ divana.

„Wy cźicze, njekmanjaza!“ wuraſy se žebje.

„Cźehodła bych žkała? Myślicze trasch, so dźu ſ waš mudrěwacź?“ rjekny žona ſ hórkim, lodojtym posmětwkom.

„A hdy, hdy?“ mucźeschе ju wudowa, kotruž na jene dobo wustarane, ale tola dotal rjane žonine wobliczo sastróża.

„Hdy? Ach njebudźeze žarliwa! Wón bźeschе wam žwérny. Sswérnischi dyžli mi! Hdy? — Pšeded wami a wot tohо cźaša njesžmoj žo sawohladakoj!“

Knjeni Kolchowa žedi wólnischo wodychny. Wobstorżba na semrźeteho muža njebźeschе potajkim tak hrózbna, kaž bź ji to w pršnim wokomiku napadło.

„Hdy potajtim? Nječcze, proschu waš, wopschihaham waš, wupowědajeze mi wschitko!“ mucźeschе ju Kolchowa zyle rasnje. „Wy sche žo ſ nim widźała?“

Na dnju waschehо kwaša žym jeho napołedy widźała, ale won niz nje! Dopomnicze-li so tehdy — pšeded schtyrnacze letami pola Dominikanow? Wój dźěschtaj po Kłoschtrisej khodźe; won błyschcźeschе žo ſe žamtnym sbožom, a wy, wy wuhladaschcze kaž pryndzetna ſ bajki. Bźeschcze w bźłej drasce, bźeschcze kraśna, tak kraśna, so hdyž bźech rada do wobliča cźihła błeschku ſ vitriolom —“

„Ah — ah! Spósnawam waš! Nětko hižo wém!“ jaiwoła Kolchowa. „Tamna holcźka bźeschcze wy — —“

„Haj, to bźech ja! Tuž žo dopominacze? A frosumicze, kak je mi tehdom bylo, hdyž widźach druhu, hdyž widźach waš na městnje, kiž po prawdźe žlušeschcze mi, kotraž bźech ſ maczerju jeho dźěsća!“

„Jeho dźěsća!“ sakschitny knjeni Kolchowa sadwělušeju „Jeho dźěsća, wy praješe?“

„Haj, jeho dźěsća!“ wotmołwi žona ſ lodojtym hłosom. „Tehdom, shoniwschi w poslednjej khwilu pschipadnje wo jeho kwaku, bźech pschischła ſ błasniwej myślicźu sšaseź wschitko abo šmajmjenischa tola žo wjecźeź. Hač bźech ſaj bludna. — — Pschiwdźech na šmuzene waschе nje, ſ kotrymž žo wopuschcźene lubki cźasto wjeseza na njewinowatych! Mějach pschi sebi bleschku tšikaliny, vitriol — vitriol, tute žałostnu bróń njesbožowných wopuschczenych holzow“, šaſmja žo žona dźiwje. „A hdyž žym waš tak wuhladała, sałocźiła žym pschecźiwo wam — —“

„Haj, haj! Dopominam žo“, sajkoczi ji tichtje knjeni Kolchowa do rěcźi. „Pospěhnjeschcze ruku, potom žo nahle wobroczischcze a shubijschcze žo w cźišodže ludu, pschihladowarjow a prosscherjow — —“

„Tak, haj, tak je to było! Derje žo dopominacze. We rossudnem wokomiku je žo mi jesko ſ hróšnu nad tym, schtoš žym chzyła skućicź a žym cźekła pricź ſ města, kiž žlušeschcze mi a kotrež bźeschе druha jebrala. — W tom wokomiku žym šaczuwała, so tak jara, kaž waš hidźu, lubuju jeho! Njesamtóh jemu kchiwdy naczinicź, hacźrunjež bźech jemu mjeczku pschihžahała!“

Knjeni Kolchowa wotrě žebi ſ błędymaj rukomaj cźoło, na kotremž pót wustupowaschе.

„A cźehodła pschihbadźeze žem dźenża, dźenża — na pršnim dnju mojeje sadwělowaneje wopuschczenosće, so bychcze mi šamuczała jeho wobras, to jenicźke, schtoš je mi było?“ Sapkaſny bolostnje.

„To jenicźke?“ šaſmja žo žónska jedojeze a roshladny žo po kraśnem salonje.

„Ah — wy porokujeсze mi moje bohatstwo? Wšmicze žebi jo, mi hižo na nim njesałeži!“

(Pokračowanje scźehuje.)

Předźenak

Jan Klecanda:

Wudowc.

Powědaneko se žiwjenja.

4) (Pokračowanje.)

„Nu, nu, njepuschcźeju waš hižo! Pójeze jenoš dale. Pak njejsce tu pola nas pršni krótcź, abo ja žym waš hižo nětdze druhdże widźała. Pósnawam waš. Wasche wócźko žo tak žnadnje njeslabywa.

Žona wušmja žo ſtoro bolostnje a jako by žej nahle tosmyślika, sašmpi. Knjeni Kolchowa wotewri durje salona a sawjedźe tam žonu. Tudy, wo jstwi, hdźeź pšeded khwilu sadwělowa nad žwojej wopuschczenosću, kwoma njesnatej žónšci, so by so pohjdła. Potajna žona rosšěrjeny žo je žwojim wótrym wócźkom pa pyschnej jstwi, pschi cźimž po jeje wobliczu jnowa pschelecźa tamny bolostny poženjenk. Potom powjedże žo na stółz, na kotryž bź ji knjeni Kolchowa pokasała.

Wudowa žnma pak žym žo polna wocźakowanja na diwan šnapiecźa žwojeho hosćeja tak, so by žwětło lampy, kiž žo ſ wulizy ſ wokom žem dubywasche, w tutej połcźmiczy na žonine wobliczo padało.

„Tuž dha mi wupowědacźe, schto je waš po prawom žem pschiwjedło?“ poza knjeni Kolchowa ſ pschecźelnym hłosom. „Wotewrjeze mi žwoju wutrobu! My žony wschak žebi žnadnje porosumimy!“

Jusa žona sadrkny pod wliwom tohole hłoża a machny ſ ruku, jako by žo tutoho wliwa chzyła wobrócź.

„Šnajeze mje, knjeni? Dopomnicze-li žo na mnje? Sceze jónu wo mni žlyschała?“ wopraschа žo, wuražujo žlowa žwojich praschenjow khwatnje a doraznije.

„Wožedlacźe, schtó dha wy sceze? Nječcze tola hižo!“ jaiwoła knjeni Kolchowa, kotrejež bź žo nadobo saźo dźiwna wuſtkoźi šmóžnila.

„Schtó ja žym? Nětkole skoro nicźo! — Praschcźeze so, schtó žym była“, rjekny žona a žahnywschi ruku k podobiznje, wiźazej na sceźenje, doda ſ bjesesiwitkowym hłosom: „S jeho lubku — —“

Kaž by ju do wutroby ikol, sakschitny knjeni Kolchowa a poskoči ſ divana.

„Wy cźicze, njekmanjaza!“ wuraſy se žebje.

„Cźehodła bych žkała? Myślicze trasch, so dźu ſ waš mudrěwacź?“ rjekny žona ſ hórkim, lodojtym posmětwkom.

„A hdy, hdy?“ mucźeschе ju wudowa, kotruž na jene dobo wustarane, ale tola dotal rjane žonine wobliczo sastróża.

„Hdy? Ach njebudźeze žarliwa! Wón bźeschе wam žwérny. Sswérnischi dyžli mi! Hdy? — Pšeded wami a wot tohо cźaša njesžmoj žo sawohladakoj!“

Knjeni Kolchowa žedi wólnischo wodychny. Wobstorżba na semrźeteho muža njebźeschе potajkim tak hrózbna, kaž bź ji to w pršnim wokomiku napadło.

„Hdy potajtim? Nječcze, proschu waš, wopschihaham waš, wupowědajeze mi wschitko!“ mucźeschе ju Kolchowa zyle rasnje. „Wy sche žo ſ nim widźała?“

Na dnju waschehо kwaša žym jeho napołedy widźała, ale won niz nje! Dopomnicze-li so tehdy — pšeded schtyrnacze letami pola Dominikanow? Wój dźěschtaj po Kłoschtrisej khodźe; won błyschcźeschе žo ſe žamtnym sbožom, a wy, wy wuhladaschcze kaž pryndzetna ſ bajki. Bźeschcze w bźłej drasce, bźeschcze kraśna, tak kraśna, so hdyž bźech rada do wobliča cźihła błeschku ſ vitriolom —“

„Ah — ah! Spósnawam waš! Nětko hižo wém!“ jaiwoła Kolchowa. „Tamna holcźka bźeschcze wy — —“

„Haj, to bźech ja! Tuž žo dopominacze? A frosumicze, kak je mi tehdom bylo, hdyž widźach druhu, hdyž widźach waš na městnje, kiž po prawdźe žlušeschcze mi, kotraž bźech ſ maczerju jeho dźěsća!“

„Jeho dźěsća!“ sakschitny knjeni Kolchowa sadwělušeju „Jeho dźěsća, wy praješe?“

„Haj, jeho dźěsća!“ wotmołwi žona ſ lodojtym hłosom. „Tehdom, shoniwschi w poslednjej khwilu pschipadnje wo jeho kwaku, bźech pschischła ſ błasniwej myślicźu sšaseź wschitko abo šmajmjenischa tola žo wjecźeź. Hač bźech ſaj bludna. — — Pschiwdźech na šmuzene waschе nje, ſ kotrymž žo wopuschcźene lubki cźasto wjeseza na njewinowatych! Mějach pschi sebi bleschku tšikaliny, vitriol — vitriol, tute žałostnu bróń njesbožowných wopuschczenych holzow“, šaſmja žo žona dźiwje. „A hdyž žym waš tak wuhladała, sałocźiła žym pschecźiwo wam — —“

„Haj, haj! Dopominam žo“, sajkoczi ji tichtje knjeni Kolchowa do rěcźi. „Pospěhnjeschcze ruku, potom žo nahle wobroczischcze a shubijschcze žo w cźišodže ludu, pschihladowarjow a prosscherjow — —“

„Tak, haj, tak je to było! Derje žo dopominacze. We rossudnem wokomiku je žo mi jesko ſ hróšnu nad tym, schtoš žym chzyła skućicź a žym cźekła pricź ſ města, kiž žlušeschcze mi a kotrež bźeschе druha jebrala. — W tom wokomiku žym šaczuwała, so tak jara, kaž waš hižu, lubuju jeho! Njesamtóh jemu kchiwdy naczinicź, hacźrunjež bźech jemu mjeczku pschihžahała!“

Knjeni Kolchowa wotrě žebi ſ błędymaj rukomaj cźoło, na kotremž pót wustupowaschе.

„A cźehodła pschihbadźeze žem dźenża, dźenża — na pršnim dnju mojeje sadwělowaneje wopuschczenosće, so bychcze mi šamuczała jeho wobras, to jenicźke, schtoš je mi było?“ Sapkaſny bolostnje.

„To jenicźke?“ šaſmja žo žónska jedojeze a roshladny žo po kraśnem salonje.

„Ah — wy porokujeсze mi moje bohatstwo? Wšmicze žebi jo, mi hižo na nim njesałeži!“

(Pokračowanje scźehuje.)

…ndhe 25 hać 28 lincho muzškeho, kiž so hižom někotre dny w nasichi wokolinje wokolo brucki. Bartške …ansiwo sa paducham hlidži.

S Luha. Kaž kóžde lito, tak też i lito, nasch s Luha a Hlušowe wosrjedzuja schulski wotkrieš, prěni dźeń hodom swój Nielkown swjedženi s wobradźenjom wotmu…

…jene nadobneho hyna Luhowšeje gmejny wjeli…
…ońa inflanzia minate spožerała. Tola wopomnitosć…
…leschnja wot naschim dźěćom tež w tutym cžasu…
…tnidu swjedženi šandżu. Dobrakej šanta dźěcy se…
…ujmuji a skiklženi a dalschimi pschej…
…ena, jako k wuczi Wernich swjedženi …
…ujemny. Mimo wobcžalskich spkowo a …
…ma mam. dźěći … hodowuej he…
…ske wsaky … ra rjenje Rum…
…a swjedženi … roda w herbstej…
… a dobuch…
… „Boże dźě…
… ej pschijdu…
… ejsch rjenje …
… dźakowi …
… ejschej se …
… Na to …
… a schulu a wjes… potrjebu…
… ejsche wschitcy tyzo…
… nkowych lět w…
… S Serbow…
… ejschy …
… buchu wowmarcy tudy pschebywa…
… jako nasche schulske dźeći s jasnym hlo…
…noji!" a „O najwjeselschi" sajdwachu.
… bohmy to parowasch durbjeli. Knjez kan…
… wšón prózy lutowak a dźeći spěwaj do…
… S tym je hižo wšitke pschihotowanje wo…
… erbow dobyl. Dobry wopyt „Božeje nozy"
…opokazowanym, kak hižo naschi Serbja hischcze tuto
…jchoh fararja Jakuba jawischeše waschnje waža…
…ež dale tak wostanje.

Rakez. Wsche hladkoješi pojezdnym am…ow, kiž bě…
…nam šuch a synu pschinjeschol, ka je tu wožaru…
…njeschoze. Dźiłacke pschihódy s dźěła a jako pschod…
…stim domom se swojeho loka slizy, so tak nje…
…nje wobsinuty, so panny a hólcy lěwu nahu nje…
…slama. Jeho dyrbjachu z 16 wobnym autom do
…ami wobstejnjo…
…ofisej Chužej, kaž
…era wihačnjy, tamnischeho hantlicheho pschedstejerja
…a Kokrowa s cžešej cžešlnej zanu… Po wschelakim
…rukanju pak je so z pschepytowanjom dopołožało,
…kowje sami ruku na so složil. Kokrow wopyta
…ischim skromadźišnu, pschi kotrejž wola wjeho
…ies brónjowho wuhwjedženja napadachu a
…ta policija jemu wotcziwja. Krajny zadźi…
…wokrjesha tuteho podowka dla „wažnje" so
…a se faltoninowa puschczicz. Kaž z nasho
…ohnowańskeho lista wothadża, njeschesche tale
…mobl. a Nimajm wjele podźije, jako tuho
Po wječnu dnju Kokrow we widżenje pschidże.

Z Łužic.

S Wjesczaz. Butowny khěžeń a murjer Gustav … je hižom dołho bjes dźěła, ma so cžežko s dóni…
…ić. Pschi spodatku januarskeho mjesaca pohrje…
…u 17-letnu na dnu skoro dwjoma wožerca ty…
…jemu mandżelska, množi schórjoch dźe…
…lo potrjechenemu muža, kiž ma so je hwadnej
…ći podworu Kwicz, wobschikkowanje wobžarnja.

S Frankenthala. W nozy k njedźeli w nasich wsy
…na dźiwnej mišternej wobychu. Dobychu ho
…karskeho domu, hdźež zyrobu kradnychu. Wola
…Kelitša Stan… kradnychu 8 fur a 4 kožki.
…k k połnjeći … jut padnjeschi pola mlynskeho
…erja Hušyno… Rekmajste kužki a schiru
…ju so padnjesche

Wulkej Hartawje pola kupnjerja Alfreda Kurzy nutrobyć spytali. Tam pak buchu mylenki.

* S Delnjeje Wódrizy. Do pokankskeje wanje s horzej wodu padny sobotu dopołdnja 4½ letna dźowczežka fabrikskeho wobjezdźerja Herberta Glathe. Wbohe dźěcžo bu tak cžežko wopari, so po zakonjnych bolescach hischcze tamšnju wjerzor w jenej Zittawskej klinizy wumrě.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S Drježdżan. (Nowy protest korczmarjow.) Swjatkarju hołcženjarskeho a korczmarskeho rjemjesła Drježdżan a wokolinty su skromadne pišmo na měšczanstku radu sapodali, w kotrymž so pschecziwo powyschenju gmejnskeho piwowaroweho dawka s 1. januara 1931 najwótrischi protest wupraja. Nowowzjetemu pschesmjernych dawkow korczmarskemu pschemysłej je hižo k wobschérnemu puschczenju personala se słužby dowjedło a steji we wótrem pschecziwnišowje.

* S Drježdżan. (Měšczanosta se słužby puschczenu.) Disziplinarny dwór sakskeje … (Disziplinarny dwór … pschi měšczanskim jednanju jako powokanska instanza s pschi… měšczanosty Maksa Alfreda Fickera s Bühringe… bohatym hantlišim hejtrowanišwje, kiž hdźe wot… narucze konory k … słužby …
Disziplinarny dwór … ći puschczenje …
wótrich pak wuhonja … instanzy w tom …
ba Fickerej jenoš … wje pjenjes …
jeho wumělca na … pschihłowolenu, … so bě
disziplinarna konse… na 6 lět polezje… mjedy
… Dwór … so hižo hdźe skorjejši, hač je
Fickera … wopomnjenemu wumělc wuhonjacz.

* … ujena. Cžim wěsnjey za wobstajanje šatojnikow … skromadnym kanwašnym šudom w Lipsku …
… wonješi rada prof. dr. ing. Paweł Manewity …
… la wobstóžnju pospytanego wobtłukanje šatojnikow … Wón je pjeca pytał, prěnjeho Wurzenskeho měšczanoštu, kaj też cžestnobantlicheho měšczanskeho radu darjbschi jimaj dźiwnu, swojim pschecžam podwolicz. Manewity wjeda so swojeje słužby, tak rucze hač bu wot tutej nałožnosći we Wurzenje powědacz poža. Sud šaržbi jeho k tśom měnjazym jatwu; statny wječnik bě schcžesć njedźel nanjetowal.

* S Lipska. (Na łóžku je so bjes winy tukało.) Dwě njedźeli stara hołcžka, kiž bě pjeca pschez to so šadušuła, je so łóžka na jeje wobłiczu lehnyła, je, kaž je pschi pschepytowanju pschez wujaw ja šuniška medizinar so bjespomjenje wupokazało, pschirodźenske kwierce towrěła, a to pschez cžežke katarrhalske šahorjenje płuzow a dychanja wop.

S Matibora. (12 swědkow, dwaj šiktarjej a jedyn wězowniskowy dla jeseri zatrjebani.) S małicžkostnym prozesom, kiž i wčera hišcze pokročuje, bě bu jednanja wobsedźiłe pohromadźenje w Kaiserhern postajil. Pschi tutych jednanjach słyschi 42 swědkow a tuna cyłeho šuda, hlischcze dwaj šiktarjej a jedyn wězowniskowy pschitomni. Wósmowu cłodowy w Kaiserhern wuhladu duzy po puczu do šłužby, hdźe wón do 5 hod. w pjekarni pjekarskeho wuschkolenego mischtra K. šydu a mjenjschy, so bu tam pschecziwo pschedpisam hižo dźiwa. Wón mjenjschi hdy 5 pjenjezkow zaplu, kiž bě pjeca cžeršiwa a wón je bu k swojemu šwaku, pjekarskemu mischtrej S., kiž je so pjeca wo K. schpatnje wuprajił. Woschkolenj mischtr, hdy to z listom łakał a bu dla w lisce navjescheneho pschihromadzenja, so tež mału schkleńczanej nóžy, wot swojeho kolegi wobšorzenej a wot hantlicheho šuda k pjenjezej pokuzje šahnjenej. Woschkolenj njekaždy njechcze tajoda powołanje a nětko wotmě so w Katzbachu lokalna termin je k wyschkodnym, so bu dla 5 wjesgalth dalsche jednanje psched krajnym šudu swojom w Naždorje postajene. Dokelž nicodostchaj so šodźěrataj pjekarskej mischtraj k wujednanju wobmysl, dyrbi so mózny aparat z hobrischimi khóstami nałahnyć.

Narodowje z cyłeho swěta.

* Němšći šmutkowny minister dr. Wirth je zdźělił, so jeho němske a pruske knježerstwo wobšamknu, k pschedstejerjesmu dźeržawnemu wotwoženju ludowego wothłosowanja w Hornjej Schlesyschej 20. mérca hornjoschlesyskemu presidentej 100 000 krónow pschepodacz, to by pomozne nałahowy kulturnoho a sozialneho waschnja jako dźěl Němskeje za hornjoschlesyske pschestrowi.

* Krakowski „Kurjer Illustrowany" powě, so žu wyschnoscze pschi smérowanym zakroczenju w rańschej Galizyskej wulku hromadu brónjow wschesce druzyny zebrale, mjes druhim 1138 karabinow a revolwrow a nětkotre tyschy patronow. Wschu hromadźe je so 342 wozbowy zajoło, se kotrychž je so 272 šudam dla dalschego pschepytowanja pschedało. Mjes zajatymi je 52 wuczomowy wyschich schulow, 15 duchownych, 26 statnych a privatnych zastojnikow, 27 rěčnikow, 30 ratarjow a 177 rjemjeschnikow. Wosrjedzenstwo je so z wuwotraja naschczuwało, so by statoki zapalało a wschelaku schkodu naczinilo.

* Wohenj bluwaja hora Merapi na kupje Jawje hischcze pschezo popjeł, zahe kamjenje a lavu wumjetuje. Lava je so poslednje dny wo pjeć kilometrow dale rozschěrila. Mjeza 2000 ludźi je dyrbi katastrofje dźiwjenje šuhlo. Cži, kotrjž su psched lavu na horu cžekali, njemóža so wot tam wročzez a dyrbja z hłodom wumrjecz, dokelž je jim lava puez zaleła.

Towaršwowski powěsnik.

Hodowna skhadźowanka swjeći so jutre njedźelu we Hrodźiju. Započatk w 3 hodź. popołdnju. Wječor budże zawrjena hodowna zabawa z wobradźenjom. Njech nichtó njezabudże na mały, šikowanje zawaleny dar! —

Khrósćicy. „Serbosław" změje njedźelu, 28. decembra pop. 1/4 hodź. swoju měs. zhromadźiznu ze zajimawym přednoškom k. stud. Nedona z Lipska: Staroserbske rjemjesła, wosebje pčołarstwo. Wšěch sobustawow a přećelow tow., wosebje pčołarjow wočakuje předsyda.

Khrósćicy. Jednota Sokoł ma 1. januara 1931 wječor 1/48 hodź. pola Wjenkec sokolski swjedżeń.

Khwaćicy. Serbske tow. ma 3. dźeń hodow wječor w 7 hodź. zhromadźizmu pola sobustawa Nowaka. Bohaty wopyt wočakuje předsydstwo.

Ł. S. S. Z. Načolniski kurzus započnje so pónđelu 29. 12. dop. 1/49 hodź. pola Šusteree w Radworju. Prošu was, bratřa načolnicy, zo byšće tam z dypkom byli. Njezabudźće dobru zwučowanski drastu, knižku a pjero sobupřinjesć. Jednoty, z kotrychž je jenož jedyn bratr zamolwjeny, njech so za to posturnja, zo dwoje přijědźetaj. Zj. načolnik.

Ludowy dźěl kurza! Wuterc, 30. 12. 1930 pop. 1/43 hodź. 3 rozwažne přednoški: Naša zuđźenosć — předsyda Domowiny kujez farař Křižan. Naš přichod — zwjazkowy načolnik Jan Měškank. Swětłowobrazowy přednošk (100 wobrazow) Łužica — moja domizna — zwjazkowy načolnik J. Měškank. Wječor su narodne reje wukn. Wšěch lubych Serbow přeprošuje wy. L. S. S. Z.

Na wšě towarstwa! Stó ma rukopis hry: „Kak Swindl w Kukecach lěkari!" Prošu zdźělće mi huydom! Feliks Heine, Crostwitz bei Kamenz.

Różant. Tow. kat. młodźenzow ma njedźelu 28. hodownika swoju měšačnu zhromadźiznu, je to posledna tutoho lěta. Přednošk a deklamacije su přilubjene. Njech wšitcy přińdu. Předsydstwo.

Wotrew. Towarstwo kat. młodźenzow wothotuje njedźelu 28. hałowńika wječor w 7 hodź. swój 11. załožeński swjedżeń w Pančanskim hosćenc. Poskići so dźiwadło a reje. Wšitcy Serbja su wutrobnje přeprošeni.

1. Jank poprjancowe a šokoladowe kuski skradžu a přewjele z Božodźěšćowho štoma khłóšći.

2. Jank sebi žołdk skazy a njemóže a njesmě nicžo dale jěsć hač w kropi muku.

Pohrjeb wupóslanca Raušera w St. Blasienu we Cornym Lěsu. Tu wumrě hakle 46 lět stary, hdźež bě

wuhojenje podarmo pytał. Hrozna smokowina jeho zmota a zahe zniči.

Zymska krajina w połnocnej Morawskej.

Wšě družiny
hnojidłow
ma stajnje na składźe
Žitn dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

Wóskow. rub m 75 pj.
Přikrywy na sofy, dołho 2.50
Gardiny jara tunjo
Ida Erler w Budyšinje
Rózk Zwonk. Lawsk. hasy 10

Pjekarski wučobnik
so k jutram pyta
Měrćin Strauch
w Droždźiju

Hodowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

wotměje so póndźelu 29. decembra popołdnju ½3 hodź. w žurli Serbskeho domu w Budyšinje.

Dnjowy porjad:

1. Radźine wsy města Budyšina k. wučeŕ Krawc.
2. Hodowne nałožki a přiwěrki Słowjanow, k. kand. fil. Henčl.

Wo bohaty wopyt sobustawow a hosći prosy

Předsydstwo Maćicy Serbskeje.

Fotowe protekćiowe powjetšenske dom. kinowe | **aparaty**
a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje. ✦ **Fotowy dom**
Richard Hutha
mójićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13
Wuwiwanje filmow a płatow kaž tež wotčahi wěcywustojnje a najspěšniśo.

SERBSKE NOWINY
čitaju so w kóždym serbskim domje

Do Budyšina přišeši zetkujemy so stajnje
w Lehmanec kofejownji
na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118
ff konditorske twory / najlěpše napoje
kofejowe pječwa / jědźny lód
šomowe tykancy / šokoladu
Woseb.: Torty a šomowe tykancy
z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar
Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja
We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

Jejka su dróžše, —
tuž kupujće „Jajko“
potom kury derje njesu

Konje k rězu
kupuje kóždy čas po najwyš. płać.
Kurt Kaiser w Budyšinje
na Humboldskej hasy a při Mjas. ječkach Tel. 4209.

Kupjenja a předawanje ležownosćow
Hypotheki
pod přijomnymi wumjenjenjemi
też za 4% posrědkuje
Max Rose w Budyšinje
na Znutřkownej Lawskej hasy 8
Telefon 3447

Dołhe a krótke škórnje
ručne dźěło
20.— a 30.— hr. Wulki wubjerk, też we wšěch druhich wobućach
Wšě wuporjedźenja derje a tunjo
Wobućowy dom Mark w Kulowje

Nowo!
Jeničku předawarnja Budyšina
Likěrowe wino
Bergamotte
Stonsdorfski
Cherry Brandy
Wišnjowy z rum.
litr 2.00 hr.
Woptanki darmo
H. Klemm nasl.
na Kamjentnej hasy 27

Rjana sućelna **kruwa** je na předań w Słonej Boršći čisło 21

Zadanjamy nalutowańske pjenjezy
na najlěpje

Sekowy konto z 3% bjez dalšich wndawkow. Dawamy kredity, wobstaramy hypotheki a hódn. papjery kaž wšě druhe baukowske dźěła

Přijimamy a wupłaćujemy tež pola filialkow we Wojerecach a w Khočebuzu a agenturow w Kulowje, Wjerbnje, Łazu, Rakecach, Nowem měsće, Wulkich Zdźarach, Khrósćicach, Barće, Delnim Wujězdźe

Serbska Ludowa Banka
w Budyšinje

Poručam k hodam:
Čerwjene wino
za ćopte wino a punš
litr 1.40 hr.
¼ bleša bjez škleńcy 1.— hr.
Malaga
Tarragona
Samos
Poton
litr 1.50 hr.
Janske wino
Wino z holanskich jahodow
Cyderowe wino
Běłe wino
litr 1.00 hr.
Woptanki darmo
Herm. Klemm nasl.
na Kamjentnej hasy 27

Wosebity wobkhod
za
nawočnicy, ščipanje
(Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Hošće hasy (Nowotwarć khorobn. kasy)

Zbožopřejace naweštki k nowemu lětu
prosymy nam z časom podać, zo móhli stajenje hižom do časa přihotować.

SERBSKE NOWINY

Wšitke picowadła
Žitn. dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

Kopł. ložowe plachty 2.50 hr.
Saty, ložowe přikrywy
wšo jara tunjo
Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11

Neukirchenske wollorhanske
nabožne
protyki
ma
družwsto Smolerjec kniharnje w Budyšinje
na předań

Klóštrski čaj
Najwuběrniši čaj k čišćenju kreje, też za pucheŕ a jěrchenje. Připrawjeny po prastarych klóštrskich receptach w klóštrje Marijnej Hwězdźe. Dostać we wšěch haptyk. Płaćiz. 2,50 hr.

Rum — Arrak
Punšowe esency (też bjez alkohola),
Palene wino, likěry
Palenc
čerwjene, běłe a słódke wino
wšěch družin
poručuje w **drobnym** a w **blešnach** po najtuńšich płaćiznach
desťilacija
Hermann Richter
w Kamjencu *Piortestr. 9*

Předźenak Serbska protyka
so předawa
w Serbskej knihařni w Budyšinje na Lawskich hrjebjach

Elektrolux
za srěbanje procha nimale nowy je ⅓ niže kupnje płaćizny na předań. Bliže zhonić we wudaw. „Serbskich Nowin“

Hodowna skhadźowanka
njedźelu 28. decembra 1930 w Hodźiju
Započatk pop. w 3 h. Přednoški, debata, hudźba spěwy, hodownu sceny, wobradźenje atd.
Wšitko darmo
Přeprošuje **Zwjazk luž. serb. studentstwa**

Marja Subertec
Paweł Wacker
kowarski mistr w Barće
strowitaj jako slubjenaj
W Krakecach Hody 1930

Našemu sobustawej
Augustej Běbrachej
a jeho mandźelskej w Poršicach
najwutrobniše zbožopřeće
k jeju wčera woswjećenemu sćěbornemu kwasej
Towafst. „Swěra“ w Poršicach

Wčera rano zemrě po ćežkim čerpjenju ze swjatymi sakramentami derje wobstarany mój luby mandźelski a naš luby nan
Kubiel Jakub Cyž (Rchoř)
w starobje 52 lět.
Hłubokozrudźena Cyžec swójba.
We Wotrowje 27. 12. 30.
Pohrjeb budźe póndźelu w 9 hodź.

Přiloha k čisle 300

SERBSKE NOWINY

Sobotu 27. decembra 1930

Čitanje — zymske zbože!

Zakoseći so tak wjele pyche wotebranje duchownego jadma w ludźe. Sport a cełkowanjowanje stej człowjeki knihi z ruki wsaloj.

Njechamy tu ničso prajicej pychećiwo sportej. Wón je wažny za cełkowjeka nasćeje doby. Ale mnoheho pobudnje zakrjanje se sportom wotdźerżuje z toho, hrać do ruki tuhu. To je njesmysłny, pychetož knihi žu w prěnjej rjadze k tomu, hrótśicej cłoj, wone žu zyrobu za duch a dusu. Hdyž sport a swobodowanje potajkim cełko wokmanjej, tak je čitanje runje tak wažne k strucźenju ducha a duše.

W zymje, hdyž sažnja cźma naš do jitwy sanka, je cźłowjek na dołhich wječorach na žebje žaneho pokazany. Wonka so kuźeneho wjedra dla wjele dźełacej njehodźi a człowjek so wobmjerjenje na domjaznosć. Sbožowanje, kotremuž take wotsaukinjenje njewosnamjenja we...da a sćinkowanje, ale sanórjenje do duchownych wězow. W tajkej dobje dyrbiłch być hinak žiwy. Njeźměch sturkować, ale wužiwać, kedźbować. Tohodla dyrbiłch na tutych samtyźenych wječornych hodźinach nakoždowacź stare kusło: **cźitanje!**

Nowoczasne tempo žiwjenja je, kaž so zda, cźitanju wotewjako kusło. Mnohi nochudźe wjacy do ruki knihu, ruce do njeje pohladacz, swjećźinje cźitacz, dyžcźiwje pychećeracz do konca, hrótśicich hej z tym cźasz na jěsće po jeśelniku, pychi cźakanju, cźitanju cźasto jenoż wotkudy dla. Ale knihi žu napśechećo tajkemu jednanju njepyśtupne, wone maja charakter, hdyž žu to dobre knihi, spoźcźenja wot swojich pokładow jenježy tym, kiž je cźita je luboscźu, z podaczom. Bywa też tu kaž pychi kuśanju w bajy: Hakle hdyž je cźłowjek kwólniwy, sahadźicź sbožnosć swojeje dusche, poradźi so kusło; hakle hdyž so knihi podawaśch nětkźe w cźichim kucźiku, to so cźi wotewrjeć wscha jeje krasnosć. Tak dźiwne hacź je nasche najmódśiche techniske kuśkaśtwo, radijo — cźitanje je snajmjeńśicha tak dźiwne, potajne.

To z wocźišćcźaneje papjery pychezo snowa so wunórja wožud, to małch cźorne na bźłem resultaty dołhich śtudźenjow, to z dyrbomdejnikami po swěcze cźerśich abo z liśkow a dźenikow wótśich cźłowjekow khodźicź w pychećišiwje a luboscźi po dźiwnych, cźežkich a žamotnych puśach. Krasne je taśke sanórjenje do knihi, hwonkowny žiwot hasnje, sacźuwanjach jenježy z podiwdźomjom, so žebjśich nětkźe w cźopkej jitwje, so lampa podawa cźiche śwětło, so cźasnik tykoze, cźepje, dale tykoze — ale hy we žebi tak žiwy, tak wotucźeny, tak pokny horśiwje žobudźucźiwosće z wožudom ludźi, wo kotrychž cźitasch.

Hišće je wjacy. Njeje to jenježy žobudźucźe, je to hmicźe, kiž sćinni z cźitanja duchowne wotkćehnjenje. Hdyž sapśichijamy wožud, wot hasnika stworjeny, wopśichimujemy też swój dźěl. Sa nětkotre hodźiny mamy jasne wědomje wo wězach śwěta, do kotrehož je hasnik naš sapletowak.

Njeprajicje: w knihach namakaju so cźasto jenoż wumyślene wěcy, kiž ženje hyše njejsu a ženje njebudźeja, žiwjenje je zyle hinašche! Ale njeje to ani saměr knihi, dodacź jenoż kopiju falšnjitateho, cźežkeho a njemyślaneho žiwjenja, w knihach so skhowa dohład do hłubšicheho zmysła bycza, kiž so spoźcźi hasnikam a śtudźerjam w sobownych hodźinach a kiž woni nam sakhowachu w tutej cźišći, jasnej a wopokojacej formje.

Hdyž tajke knihi bjerjeśch do ruki, to je cźi nadobo, jako by so směrom rosmołwjał z nasbowitym cźłowjekom, kiž cźe napomina k inwjitośći, a kiž se swojej wěstośću, se žywojej wjeśołej khutnosću w naš sacźeri strach pśched žiwjenjom.

Pśchi cźitanju so śwět scźeri a nabywa potajsnuwow. Sesnawasch so z ludźimi a wězami, wo cźejež cźišćenzy nicźo wědźał njejsy. Śwět wědomosće je pychekrašny a rěcźa tak žiwi a wohołbinźuje, jako by so woprawdźe z nimi sejnał.

Njeje to runje tak rosbudźaze a sajimawe, sejnacź so z knihu, jako sejnacź so z cźłowjekom? Haj, hišćeze sajimawscho pyches to, so možesch zyle intensiwnje bjes pychiwpadow pśchi tym wostacź, tak so cźe wěz zyle pśchima. Wotkryje so cźi bycze knihi, jeje žedźenje, jeje potajsnstwo, jeje mózg a śwět kokowokoło je so pścheménił.

A kelko to wosnamjenja, hdyž taiku knihu nětkomu darisch z wusnaczom: Tuta knihа je moja pychećelka, njech też tebi pomha a cźi spojźi wotkćehnjenje. Dawasch kusk žiwjeho bycza, pytasch twarcź mjo śt z cźłowjeka k cźłowjeku a žu sbožowny, hdyž kusu so poradźi. Hromadźe wotkryjeś knihu, so na njej wotkćehnjeś, ju lubowacź — to może być njesłaana duchtna podeńdźina. S kusom cźitanja dźeł bracź na harmoniji cźłowjeskich wutrobow we wyšichim źiwcźe ducha.

Jemjelina — zymbol hodow.

Khodźimy nětko w zymje do lěsa, sputa našu kedźbnosć spodźiwny kerašk, kiž rosće we wjerškach štomow. Widźimy jeho nětko jara derje, přetož lišće nam jón njezakrywa. Je to přižiwnik, kiž jenož na štomach rosće a to po cyłej srjedźnej a južnej Europje. Pola nas rosće wosebje na khójnach, mjenje na jědłach a zrědka hdy na šmrěkach. Ze žiweho drjewa lubuje tuta rostlina hłownje topoły, jabłonje, lipy, jawory, agacije, krušwiny a duby. Je to jemjel, jemjelina, też ptači lép abo lépikowe zelo pomjenowany, po němsku „Mistel".

Potajna rostlina je jemjelina. Z Jendźelskeje je so k nam dostał nałožk, hody powěšeć jemjelinowu hałozu wo jstwje. Pod tutej hałozu maju młodźi ludźo potom prawo, sebi hubku dawać.

Ale jemjelina bě jónu swjata rostlina. Najstaršu rozprawu wo njej namakamy hižo pola romskeho slědźerja Plinija. Přicpiwa jej móc, wulěkować padawu khorosć a zhašeć woheń. W Italskej měješe so jemjelina šćipać prěnjeho dnja měsaca, w Galijskej pak šésteho. Tam wotćachu druidźa (měšnicy) jemjelinu ze złotym serpom a sapopadnychu ju ze běłym rubješkom. Njesmědźeše so dótknyć zemje, chcyše-li wobkhować swoju połnu potajnu móc. Zajimawe je, zo hišće dźensa wěrja, jemjelinowa hałoza nima so bjeze wšeho wotrězać. W Šwicy, w Jendźelskej a Šwedskej tohodla jemjelinu z kłokami wottrělachu abo z kamjenjemi wotrazychu.

Dźensa jemjelinu hišće tu a tam pocesćuja. Ludy drje maju za to, zo rostlina, kiž z tym, zo rosće wysoko na štomach, je škitana před strachami, dyrbi sama też škitać před strachami, hdyž ju při sebi nosyš. Tohodla też maju za to, zo při padawej khorości pomha. Khory njemóže pječa padać, hdyž ma při sebi jemjelinu. Dokelž jemjelina ženeje so njedótka zemje.

Tu a tam wěrja, zo jemjelina škita před wóhnjom. Stari Romjenjo wěrjachu, zo jemjelina so zničić njehodźi ani z wohnjom ani z wodu. Tutón nahlad móžemy sej snano wuswětlić, hdyž na to pomyslimy, kajki začišć dyrbješe na człowjeka zawostajić wěčnozelena jemjelina na nahim štomje w zymje. Ludźo dźě mějachu za to, zo žiwjenje štoma njeje wjacy w hałozach a w zdónku, ale w jemjelinje. Hdyž potajkim dub spuščichu, hnydom też jemjelinu wotłamachu. Hewak bě pječa štom dale žiwy. W Krajnskej wěrja Słowjency, zo so hodźa z pomocu jemjeliny zahrjebane pokłady wotkryć. Ale dyrbi to być jemjelina z duba.

Cyrkwinske powěsće.

Njedźelu po hodźach, 28. decembra 1930.

Z Budyšina.

Prědowański tekst: Jan. 1, 6—14.

W Pětrowskej cyrkwi ma rano ⅛8 hodź. farar Große prědowanje; připołdnišo kemšenje wupadnje. Wječor w 6 hodź. ma farar Schneider spowědź a Boże wotkazanje.

W Marijnej a Maršinej cyrkwi ma dop. w 9 hodź. farar Große prědowanje.

Zběrka ložowych grošow.

Křenja ma we wobmaj cyrkwjomaj farar Schneider.

Pónđelu wječor we 8 hodź. je w evang. młodźinowni na Hrodowskej hasy 6 zhromadźizna Módreho křiża.

Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pětrowskej cyrkwi nutrnosć za njedźelniće.

Krajnocyrkwinske zjednoćeństwo w Budyšinje při Połnym hrodźiku 6.

Njedźelu wječor ⅛8 hodź. evangelizaciska zhromadźizna. Štwórtk wječor ⅛8 hodź. nowoletna swjatočnosć ze wšelakimi poskićenjemi. Nowe lěto je dop. ½11 hodź. zwjazk dźěći.

Zjednoćeństwowy wothladar Zimmermann změje biblisku nutrnosć njedźelu w Budyšinje, pónđelu we Arnsdorfje, štwórtk pop. w 3 hodź. w Dobruši a pjatk w Cokowje.

Sotra Emma změje pjatk wječor ⅛8 hodź. w Hornjej Hórcy biblisku nutrnosć za žony.

Z Bukec.

Njedźelu po hodźach rano ⅛8 hodź. serbska spowědź, w 9 hodź. serbske kemšenje, kotremuž so wosadźina zhromadźizna přizamknje.

Z Hućina.

Njedźelu po hodźach dop. w 9 hodź. serbska Boża služba.

Z Khwaćic.

Njedźelu po hodźach dop. ½9 hodź. serbske **a w 10** hodź. němske kemšenje, pop. w 2 hodź. rozrěčowanje z konfirměrowanej młodźinu.

Z Małešec.

Njedźelu po hodźach dop. w 9 hodź. serbske kemšenje, ½11 hodź. dźěćikemšenje. Pop. ⅛3 hodź. zjednoćenje młodych holcow na farje.

Přilopk.

* **Ratař Neumann z jatby puschćeny.** S Khwiloy so powjedźi: Wowschi z podhladom schtworeho mordaństwa sajaty ratař Neumann w Kreibawje w Goldberg-Haynawskim wokrjesu je z jatby puschćeny, dokelž njedaše so

Šibalu tandźelk.

(Bajka.)

Stawišna wo schibałym jandźelku, kotryž we woprawdźitosći Jurk rěkaše a do ludoweje schule khodźeše, sapoczina so bohužel jara srudne. Mały Jurij bě jara cźežko schorił, tak schorił, so ani wjaz małeneowje wodsiczli njewobkedźbowaše, kotruž bě macź pśchi ložku stajiła. Lětaš Sajaš praješe, so je to sahorjenje płuzow. Je pak to pjeza na koždy pad jara šik być dyrbiało, pychetož połdźe wjeczor, njes tym so bě šebi wbohe macź, wot mnoheho płokanja pśchesprózna, drěmnyła, pychiźe rjany, thutny młodźenc w cźornym płaschczu do jitwy, wuspiny wulkej rapaczej khśidle a wša šebi małeho Jurka žobu.

Nó, cźłowjek może žebi lohko pychedstajeć, so jo maso swoprědla naśtroža. Dokelž pak so w ruzy cźornego muža tak derje wotpoczwowaśche kaž w mjeńšim ložku, hubi hólczk wichoń strach a wješeleśche so, tak śpěchnje wonaj nózny powětr pychelećeschtaj.

Wokomik dołho hišćeze widźeśche wón ništi domczk, w kotrymž bě wokno, z kotrehož bě pśchiśchok, jasnje wobswěteny, widźeśche hišćeze cźmowny lěs, pychez kotryž jeźi syboło rěka swoju cźaru drěśeśche, a dalełe, cźmowe pola kolomokoło.

Bórzy pak pśchelećeleśchraj wonaj tolste mróčele, kotrež měłachu napohlad sahłukow, z kotrychž so běły huzazy mosćht žórleśche.

„Tu dźěła so hrěch," rjekny śmjerćcź, pśchetož wona běśche Jurkowa pśchewodźerka. „Tuśe rano je wašcha hśecha z zokorom pokrywana."

„Schkoda," hólczk wotmołwi. „Bych tak rady widźał, kak śněh pschelětuje. Je tam, hdźeź puczujemoj, jeź śněh?"

„Ně," śmjerćcź wotmołwi a pokmětwaśche so, schtoż so jej hižo dołho wjaz stako njeběł, „tam su wjele rjeńśche pězli hacź nětchto śněha."

Schumjazy rapot pśchidźe bliže a bliže, a Jurk wuhlada nadobo wulkeho cźmowcho ptaka, kotryž swojej khśidle njepohibny a mjes śněhowymi mróčelemi a so sybołazymi hwězdami bórzo kaž rohaty bruk nimo śtśi. Bźśche to lětaŕ.

Ale hdyž wonaj nimo njeho pschińdźeschtaj, poczeschtaj noschadźe khablacź, a muj, kotryž w lětadle sedźeśche, tuleśche so ze strachom a bź so nimale pśches hłowu kulił. Wón cźuješche blikłosć śmjercźe.

„So noj jemu nicźo njewadźi," Jurk rjekny a pohladny swojemu pśchećelej do njehnujomneho wobliźa. „Ja chcu so tež jónu z lětarjom stacź, hdyž budu wulki, wěch!" Sśmjerćcź pośmějkny so k druhemu rasej.

„Wón njestoji na mojej liśćinje. Ty pak dyrbiłch jónu lětacź, to cźi žłubju."

Nad tym so Jurk jara swjeseli. Ale nadobo tkó jeho nězchto do wócźkow, a jako wón mikotajo pśches swoju wokeńczu pohladny, wuhlada wón jara wulke wrota z rjeho złota, wono źwćźeśche so jaśnje kaž złónczko. Ale wrota njeběchu hišćeze zajła nicźo. Pśchetož jako so wone hrimajo wotewrichu, wulětichu z nich miliony złotoblyschćatych pruhow, a wožrjedź sybołazeho błyschća stejeśche stary muj ze śnědoběłej brodu a wulkimaj nawoczomaj, tón běśche runje tajkeho napohlada kaž Lětaŕ Sajaš, kotryž bě Jurkej hafle njedawno symnu termometer pod horzu pažu tykał.

„To je *zwjaty Pětr*," rjekny *sćipta śmjercź* a *staji* Jurka na nóžzy. „Wołtaŕ noj stajnje prawje pěkny, jo śměch tudy sawostacź."

„Ssym ja nětkole jandźelt?" so hólczk woprascha.

„Sśihcźe niz, mały Jurko," śmjercź rjekny a pośmějkny so hišćeze ras. „Ale budźeśch tajši, chcejch-li wostacź **pośkuśchny**. Njepośkuśchnych jandźelkow njemóža tu wěśe trjebacź. Nětko měj so derje — mam thwaći a dyrbju dale!" A wona pośtśi Jurkej swoju symnu, twjerdu rulu.

„Haj, je woprawdźe cźaš za Was!" *sawoła jandźel*, kotryž mějeśche w rukomaj źwětły schfit a mjecź, kotryž mějeśche napohlad módreho płomja. „Wójna je hižo dwójaj sawołała a wocźakuje Waš."

„Aj, tu rěka khwatacź!" cźorny młodźenc wotmołwi, a wupschećeŕe swojej rapaczej khśidle. „Pocźcźam so wichem!" Jurk běśche hišćeze rady sa nim pohladał, ale błyschcźej złejepsće jeho hišćeze pschesara a nimo toho bě jeho pschećelenu źwjatu Pětr za ruku pschimnuwschi mjes śléborne mróčele dowjedł. Rjana młoda žona we běłym, dołhim płaschczu pschińdźe nimo njeju a poćtrowi pschećelenje. Jurk posaha a śtśicźi ruku njebjesćeho wrótnika troschtu krucźiśćo.

„Ale to běśche tola Kóczźeŋ cźeta!" wón wótśe sawoła.

„Ně, ně — to běśche *zwjata* Cecilija. Wona dźe ke wulkim njebjeśćim pschićelam a *zwucźuje*. Chcesch-li, móżesch jej połdźiśicho pschitrośłuchacź. Najprjedy pak chcemoj sa Tebje derje jo hodźajej khśidle wupytacź, pschetož bjes taśtich njemóżesch tudy być."

Nad tym swjeseli so Jurk nětko sajo jara, ale jako wonaj do ikładownje pschińdźeschtaj, hdźeź na wulkich połjach tyšaźo źněhdźenych khśidłow tajlejźtuli wulkośće leżachu, bu wón tola thětro zatrachowny, hdyž jimaj law napschećiwo pschińdźe, kotryž mějeśche na khribjecźe wulkej brunej khśidle jako worjoł a nad hłowu jaśninu źwjateho. Tajši běśche też na trocźi z wuźadźanych kamuschkow, kotruž mama druhdy nošeśche. Pschi blížśchim wobhladanju w blišćosći cźinješche tutón law sarźišćoj źyle dobrocźiweho stocźeza, tak so bo jeho cźłowjek jźyła bojeć njemóżeśche.

„To je law źwjateho Marka," pschedstaji jeho Pětr. „Won dohladuje ikładownju khśidłow. Daj jemu we ...rje ruczku, Jurko."

Mały pschimny so śmužicźe jemu posticźenje schěrokeje kocźeje pasory. Law rjekny: „Dźeń dobry" i khłobokim bórczźazym khłoom.

(Pokrać̆owanje sćěhuje.)

łukanje pšeczišwo njenu woprawnicy. Sekšija cžła je wupokasała, so je Neumannowa mandželska se swojimi štyrjomi džěćimi žiwa do wody schła. Jona je pječa, kaž je žo hač dotal šwěsćiło, pšeheš nješto cžasom pšichwatnym napscheco žo wuprajiła, so chże žebi žiwjenje zwjazy. Tohodla da so myslicy, so je jónska — najšerscho w cžešćich myslach — je swojimi štyrjomi džěćimi šmjerc w studni pytała. Kriminalna policija hišcže dale šlědži.

* **Wulke paduchšiwo drohocžinkow.** S Barlina so powě: Ssobotu popoldnu su žo do šaštawarnje (lombardowanje) sadobywali, pšchi cžimž je sadobywarjam sa nětkoše 100 000 hriwnow do rukow padło. Sadobywarjo běchu do wobchoda z dwora pšichichli, wotewrinwšchi z pakluczom želesne durje a wotšchěrkowchi pjenježny kamor.

* **Sašudženy wot žiwojich žudnikow wobdarjeny.** Sa šašudženy biwa wot žiwojich žudnikow wobdarjeny, to dže žo wschědnje nještawa. Sšud w Nowym Ulmje we Württembergškej běšche wandrowškeho dla proscherstwa na jedyn džeń jastwa z cžakankim cžasom šašudźił. Sdyž wón je žudnikeho twarjenja dšeche, šetka wobeju kawnikow, kotrajž běschtaj pschi jeho šašudženju zodpuskowaloj a runje žiwoje pšichłuchne kawnike po 1 hriwnje wupkaczene dostałoj. Kždyž z wobeju kawnikow dari nětko šludnej žiwoju hriwnicku, tiž njenadžitu wobradženku wešo ł najwjetšchej radoscju pschija.

* **Młodsiny wumoženi skutk.** S Cžeškeho Friedlanda žo powě: Schtyrilětna džowka Herta ratarja Naumana ł Olbersdorfa žo na wjesnem hacje pschešama. Wona wolasche pschi tom swojeho pjecžětneho towarschu Schwertnera, tiž běšche hišcže na pomoz. Hólczej žo smuji, swoju towarschku, kiž jenož hišcže ruzy ł wody łykasche, šaso wuczahnyc, dżerżo žo ł jenej ruku za płót a ł druhej pomhajcy holzy žo wudrapacz. Lohko by dżęco mohło žiwoje žiwjenicko pschijadsicz, dokelž njebě žo hewak nichtó na tutón podawk dobladał.

* **Nowy amerikanski ozeanski hobr.** Wutoru, 9. hodownika puschczi so na Newport Newżu nowa hobrika łódź Dollar-Line na morzo, hdyž běšche ju presidentowa mandželska ł ... mórskeje wody na mjeno „President Hoover“ wuł... ...o. Turbo-elektriży cžerjena parołódź płacži 33,5 milijonow hriwnow.

Wo dźěławosći našich přećelow w Poznanju.

Kaž hižo skrótka zdźělichmy, je so tež w Poznanju założiło „Towařstwo Přećelow Łužiskich Serbow“. Wutoru 16. hodownika wotmě tuto zhromadźiznu, kotraž bě mimo měry derje wopytana a swědčeše wo wulkim zajimje, kajkiž maju Poznańscy Polacy za dóńt słowjanskeho naroda srjedź germaniskeho morja.

Zhromadźiznu wotewri k. farař Ludwiczak, dir. Ludoweje University w Dalkach, nam derje znaty wulki přećel serbskeho naroda. Spominaše na Łužicu a jeje wojowanje. Potom přednošowaše wo serbskej literaturje před wójnu k. prof. Klima ze Lud. Univ. w Dalkach. Rysowaše stawizny serbskeje literatury wot jeje spočatkow hač k skutkowanju Handrija Zejlerja, Jana Arnošta Smolerja a Jordana.

K přednoškej přizamkny so živa debata, na kotrejž so wobdźěličhu kk. prof. Rudnicki (wudawař „Slavia occidentalis“), red. Powidzki, rada Pospieszalski, prez. Janta — Połczyński, Czajkowski a farař Ludwiczak. Na kóncu so wuzwoli předsydstwo. Předsyda je k. dir. Ludwiczak, městopředsyda Tadeusz Powidzki, jednaćel Klima a pokladnik Czajkowski. Zhromadźizny z přednoškami budźa so wotměwać kóždy měsac.

Witamy z wjeselosću aktivne dźěło našich polskich přećelow. Je to nam z nowa z dopokazom, zo njejsmy wopuščeni na swěce. Wěmy, zo łužiskoserbske prašenje ženje wjacy njeczapadnje do zabywanja. Łužisko-serbske prašenje je jětřata rana na ćele němskeho stata. Tohodla tež Němcy njechadźa, zo by so nječtó dótknył teje rany, dokelž to boli. Cohodla pak Němcy so njeprócuja, tutu ranu wulkować? Dyrbja tola skónčnje dopóznać, zo za swoje mjeńšiny we wukraju nicžo njedocpija, prjedy hač nimaju doma porjad. Abo chcedźa radšo milijony němskich bratrow za hranicami woprować, jeničky tohodla, zo mohli za to 200 000 Słowjanow při Sprjewi dowutupić?

Swójbne powěsće.

Slubjeni: Ilsa Meinigec a Willy Schenk w Budyšinje. — Dora Běnarjec a Richard Wagner w Budyšinje. — Hanka Tammertec w Delnjej Kinje a Kurt Elstner w Budyšinje. — Gertruda Pětřec a Erich Thomas w Budyšinje. — Margareta Schümbergec a Pawoł Mitaš w Budyšinje. — Ilsa Šołćic w Baćonju a Arthur Zimmer w Lubiju. — Marta Gubšec w Khwaćecach a Arnošt Schöbel w Budyšinje. — Hana Sramic w Lipiču a Maks Wencel w Budyšinje. — Hanka Nejedlic w Budyšinje a Erich Petzold w Žitawje. — Hildegard Knothec we Wulkej Dubrawje a Maks Kučka w Delnjej Hórcy. — Margareta Sachsec we Budyšinku a Ota Nowotny w Lišej Horje pola Njeswačidła. — Marta Sykoric w Malešecach a Alwin Koban w Delnjej Hórcy. — Dora Taušerec w Dźěžnikecach a Erich Preuß w Drježdźanach. — Ilsa Šusterec w Dźěžnikecach a Jan Uhlig, wučeř w Budyšinje. — Gertruda Weißbachec w Małym Wjelkowje a Richard Mućeř w Budyšinje. — Ilza Oldenburgec a Hans Oswald w Budyšinje. — Helena Pětřec w Mješicach a Pawoł Andreas w Budyšinje. — Gertruda Pětřkec a Pawoł Hühner w Budyšinje. — Johanna Wojzarjec w Křiwej Boršći a Kurt Hauptmann we Zičenju. — Marja Šubertec w Krakecach a Pawoł Wacker w Barće. — Fridla Smolerjec w Kamjencu a Helmut Teich we Wulkej Hartawje. — Erna Hajnec w Brězni pola Kamjenca a Rudolf Nyča w Protecach. — Hilža Rubenec w Biskopicach a Richard Pětř we Budyšinje. — Gertruda Pětřec we Wjazońcy a Waltař Rolle w Korzymju. — Hanka Sramic w Čerwjenych Noslicach a Hermann Gebel w Hamburgu. — Marka Symankec w Špikałach a Pawoł Mućeř w Bukecach.

Zwěrowani: Waltař Wolf z Hildegardu rodź. Handrikec w Budyšinje. — Pawoł Lähner w Kamjencu z Hildegardu rodź. Hirrichec w Halštrowje. — Pawoł Nyča z Hilžbjetu rodź. Jenchenec w Kamjencu.

Zemrěłej: Gustav Günther, policajski wyšši inspektor na wotp. w Budyšinje, 75 lět. — Marja zwud. Rothmannowa rodź. Güntherec w Biskopicach, 83 lět.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Rycžerstwowy Arnošt Scheffel w Pluskowicach je proćił wo dowolnosć k pschiprawjenju rěsarnje w lesownosći wjesnje liščinu cžo. 13 w Pluskowicach.

Po §§ 16 a 17 němskostatneho pschemysłoweho porjada žo tutón namjet wosjewi i namolwjenjom, so hyrchu žo pschipadne hórschenja pschećiwo tutemu pschiprawjenju wob 14 dnjow wot dnja wudacža tuteho wozjewjenja tu japodate, hewak žo prawo hórschenja, dalokož wne na privatnych prawach niewotpocžuje, zhubi.

W Budyschinje, 22. dezembra 1930.

Hamtske hejtmanstwo.

Podšchěnje policajskeje hodźiny.

Policajska hodźina w nozy wot 31. dezembra 1930 k 1. januarej 1931 žo powschitkownje na 3 hodź. rano postaja. W hamtšnym cžasu stónca žo też reje w hoscženzach, kiž maju rejwanišce prawo.

W Budyschinje, 22. dezembra 1930.

Hamtske hejtmanstwo.

Wot nětkotrych lět je žo w Sylwestrikej nozy **pištanje na wěži** radniznu ł hewrjetańskej budżbu atd. thětro myliło. Dokelž wjetšchi dżeł **wobydlerstwa** tajke sadžerzenje jako wohanjenje pištanja na wěži a zwonjenje jacžiwa, žo ł tutym wichitte **wuskutkowanja a wotmětcže narěczow** i wuwjacžom pištanja na wěži a zwonjenja zyrkwinych zwonow na dróhach a naměstach města w Sylwestrikej nozy wot 21 hač 3 hodź. zakazuje.

Sdobom pokazuje žo na wosjewjenje měschczańskeje rady 27. dezembra 1926, po kotrymž je w Sylwestrikej nozy też wokolocžahanje se spěwanjom a jukanjom po měschczańskich dróhach a wobeje schromadżowanje pschedjastwami zakazane.

Pschećiwo tajkim, kiž žo tutemu zakazej spjecowaja, žo se wschej rajnosću zakrocži.

W Budyschinje, 27. dezembra 1930.

Měschczańska rada, policajski hamt.

Hlowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerj w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Duěman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Běrzyney. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje

Hospodarski rozhlad.

Ssobotu 27. hodownika 1930.

Barlinska burša sapisa sandženu srjedu swopiecka wschelake kursy, w běhu dnja so skrucži a stónczi dżeń je sesyknjenymi kursami. Wiši z colanymi a rentowymi liščinami běchu jara cžiche, swjetscha kursy popuscžowachu.

Produktowe wiki wostachu jara cžiche, tola rožki a pschenża sahu 10 pj. po zentnarju postupischtej. Druhe druzniny žita pschi dotalnych płacžiznach sawostachu. Dowoz njebě wulki, ale też požadanje bě šnadne. Tuž wosta wobrot jara mały. Sandženu srjedu płacžesche zentnar

w Barlinje:

pschenży 12,40—12,50 hr., rožki 7,80 hr.
hacž 7,90 hr., nasmscheho jecžmienja pak 9,40—9,50 hr., nalčtnjeho 10—10,80 hr.
wowża 7—7,30 hr.,

w termijowym wikowanju:

sa dezember: pschenży 13,40 hr., rožki pak 8,58¾ hr., wowża 7,67½ hr.,
sa měrc: pschenży 13,77½—13,80 hr., rožki 9,12½ hr., wowża 8,32½ hr.,
sa mej: pschenży 14,18¾ hr., rožki 9,57½ hriwnow, wowża 8,83¾ hr.

Wiki srjedu w Kamjenzu.

Sydrohy kat 30—50 pj., jědna loboda 15—20 pj., cžerwjeny kał 8—10 pj., běły kał 6—8 pj., morchej 8 pj., zyhła 10 pj., selerij 15—25 pj., běrny nowe punt 2—3 pj., worschi wlóše 50—70 pj., łžne 65—75 pj., butra 1,70 hr., kruschwy 35 pj., jabluka 25—40 pj.

Prožata 16—24 hr., běhali 50 hr. Huby punt 1,20 hacž 1,30 hr., jeja 15—16 pjenježkow.

Wiki šandženu srjedu w Lubiju.

Butra 85—90 pj., jeja 15—17 pj., twaroh 25 pj., lany wotij 1,60 hr., cžerwjeny kał 8 pj., běły kał 5—7 pjenježkow, zyhła 10 pj., morchej 8 pj., jědna loboda 20 pj., kotrabi 5—10 pj., rjetkej 10 pj., łžni 80—100 pj., šolatej kerčki 10—20 pj., nowe běrny punt 2½—3 pj., jabluka 10—20 pj., kruschwy 30—40 pj., huby 0,90 hacž 1 hr., kacžki 1,15—1,20 hr., wlóšte worschi 55 hacž 60 pj., łžne 65 pjenježkow.

Wiki šandženu srjedu w Halschtrowje.

Pschenża 11,50—11,50 hr., rožka 7,50—7,80 hriwnow, nalčtni jecžmień 9—10 hr., wowża nowy 7,25 hr. hacž 7,50 hriwnow.

Běrny nowe zentnar 2—2,50 hr., sjoma k pizowanju 1,20 hr., k šaflanju 1 hr., wołkepje 2,30—2,50 hr., sjuno 2,25—2,50 hr.

Prožata 20—25 hr., běhali 50—60 hr., huby 1,20 hacž 1,30 hr., jeja 15—16 pjenježkow.

Wiki srjedu w Khocžebuzu.

Mjaso howjaze 0,50—1,40 hr., cželaze 1,10—1,20 hr., skopjaze 1,30—1,40 hr., swinjaze 85—120 pj., jeja 16—17 pj., butra 1,60 hr., twaroh 30 pj., lany wotij 1,40 hr., hołbje 80—110 pj., kury 2,50—4 hr., kapony 2—4,50 hr., hęsny punt 1,20—1,40 hr., kacžki 1,20—1,50 hr., kolrabi 30 pj., běrny zentnar 2—2,50 hr., korpy 1,10 hr., tiny 1,50—1,70 hr., schcžuki 1,20 hriwnow, worschi wlóšte 50—65 pj., łžne worschi 60—80 pj., jabluka 25—50 pj., sajaz 4—6 hr., karnisle 1,80—2,20 hr., horna 0,40—1,20 hr. po punecze.

Pschiwjesli běchu 180 prožatow a 18 běžakow. Wone płacžachu

prožata:	
małe	12—16 hr.
srjenje	16—20 hr.
wulke	20—24 hr.
běhali:	
małe	24—45 hr.
srjenje	45—65 hr.
wulke	65—90 hr.

Swinjaze wiki srjedu w Khocžebuzu.

Pschistajeja.

Piekarskeho, Kowla w Mistei.

Na pschedań:

Kóń 4½ letny, knježi dwór we Lomsku pola Minakala.

Kruwa ł 3. cželecžom, hosćena w Kundraczicach.

„ wyšokoslužkelna, we Sslonej Borschćej 21.

Radło w Hródku, Lipowa haša 5a I.

Drobnowikowanske płacžizny w Budyšinje

27 decembra 1930 po hamtskim postajenju.

Wšě płacžizny su na zlotej hriwnje zrozymjene.

	najniše płacžizny hr	najwyše płacžizny hr
Howjaze mjaso	1 kg	2,40
Celace mjaso	1 „	2,40 2,80
Skopjace mjaso	1 „	2,40 2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,70 2,40
Tukrajny swinjacy	1 „	2,00 2,40
Pšenična muka	1 „	0,46 0,68
Ržana muka	1 „	— 0,40
Khlěb	1 „	0,25 0,27
Jědźne běrny	1 „	0,06 0,07
Rajs	1 „	0,48 1,20
Hróch	1 „	0,60 1,00
Soki	1 „	0,6 1,00
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,56 1,80
Sušeny połc	1 „	2,00 2,40
Dobre mloko	1 lt.	0,26 0,28
Jědźna butra	1 kg	3,40 3,80
Jeja	štuka	0,15 0,17
Jědźne buny	1 kg	0,70 1,00
Cokor drobny	1 „	— 0,60
Petrolej	1 „	— 0,42
Kamejźatne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr.	— 2,20
Brunicowe briketty	1 „	— 1,40

Płacžizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg.

	Płacžizny po zlotej hriwnje					
	24. 12.	23. 12.		24. 12.	23. 12.
Pšenica	243 250	246 248	lany	17 18,0	17 18,0
rožka	156 158	154 156	wolka	18 21,00	13-21,0
naz. jecžmień	—	—	mócre tuniny	—	—
nal. jecžmień	200-214	200-214	polte tuniny	—	—
wows	140-146	140 146	seradella	—	—
kukurica	—	—	rapk. wosušk	9 9,90	9-9,90
Pšenč. muka	28 3 6 7	28 3 6 7	lany wosušk	15-15,50	15-15,5
ržana muka	23 3 6 7	23 3 6 6	ocen. melasa	—	—
pš. wotruby	10 10,25	10 10,25	brnj. kruški	—	—
ržane „	9 9,50	9 9,50	syno, 50 kg	1,80-1,70	1,80-2,2
rapa	—	—	ržana sloma	1,70 0,80	1,6 0,8
hróch. Viktor	24-31,00	24 31,00	pšenč. „	0,60 0,70	0,60 0,7
lane symjo	—	—	wowsna „	0,60-0,70	0,60-0,7
pjeluški	19-21,0	19-21,0	lucna „	0,70-0,80	0,60-0,7

Wiče płacžizny srjedu	w Kamjencu za 1 centn	w Lubiju za 1 c
24. XII Wšo po zlotej hriwnje		
Pšenica	11,80 —12,00	11,70—12,
Rožka	7,50—7,70	7,30—7,6
Jočmień (nalčt.)	8,00—9,00	9,00—10,
Wows	7,25—7,75	7,00—7,4
Syno	2,25—2,75	2,50—3,0
Sloma z maš. młóc.	1,20	1,00—1,5
Sloma k zaslanju	1,00	—
Sloma z ruku młócena	2,50	—
Běrny pola ratarja	2,00	1,80—2,4
„ hač na železnicu	2,25	—
Butra	1,70—1,80	0,85—0,9
Jeja	0,15—0,16	0,15—0,1
Pšečne wotruby	5,50—6,00	5,30—5,5
Ržane wotruby	5,75—6,50	5,3 —5,5
Pšenična muka	27,00	20,00—2
Ržana muka	13,75—14,00	12,50—1
Prosata, wulke	16,00—24,00	—
„ „ srjenje	—	—
„ „ małe	—	—

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.20 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1,61 hr., pod křižn. zwjazkom abo do wukraja 2.25 hr. abo 18 Kč. Wud. a čišć Smolerjec knihičišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo sćěhowkam čěłneho znjezboženja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje běrny. Kóžde znjezboženje dyrbi abonent knydom tutej zawěšacej bancy wozjewić, zrunjeny dyrbi knydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěsarsku pomoc pytać. Smjertne znjezboženja dyrbja so bancy knydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje přiwozwěsć. Prawa a winowatosće abonentow wuńdu na nadrobne wuměnjenja tutele banki kiž serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 301 **Budyšin — Pondźelu, 29. decembra 1930 — Bautzen** **Lětnik 89**

Krwawne kommunistiske nasylnosće we Weimarje.

We Weimarje je pśichi kommunistiskim „hłodowym khodźe" ke krwawnym nazylnosćam dojšło. Gdyž ga pśichi ludowym domje cłach demonstrantow sćisnuli, jadyn major krajneje polizije w njekrutnym automobilu do blizkosćeje ludoweho doma pśichadźe. To kommunistam po spadźu jako „wuzwadanje" frosmuticu. Nětko 60 ludźi ga hnuwajo na automobil wali. Kommunistojo a polizajscy sćitojnizy, kotśi běchu ga schitaco pśeco wóś stupili, ga do pukow dachu. Pśichi tym schtyrjoch polizistow ga nožami skalachu, druhich k semi cśišnychu a do nich kopachu. Polizajskeho hlowneho straśnikschtra Merholda a polizajskeho wyschicheho straśnikschtra Altstädta dyrbjachu do khorownje dotwjesć. Jeju sranjenja su cśežke. Demonstrantojo w cłach wschelake wobrazy njeśecnu, kotrez hodowniczku wutśměchowachu. Polizajscy sćitojnizy s cśelu, k tśeśenju pśichihotowanu, cłach pśechwodachu.

Nadběh nacionalnych socialistow na policajsku strażu.

Gdyž nazionalni sozialistojo w Pfullingenach we Württembergskej hody wotwjeśechu, ga do pukow dachu. Nano wokoło 2 hodź. měsesche wjeśna policija sa nuśne, dwaju nazionalnaju sozialistow dla kazenja měra na policajsku straż dotwjesć, so by tam jeju njenje śwěcźiła. Na to ga nazionalni sozialistojo do policajskeje straże dobuchu a jateju s mozu wuśmowobźěłachu.

Nowe attentat w Schleswig-Holsteinu.

W provinzy Schleswig-Holsteinje, kotruž ga pśched měsazami wospjet s bombownymi attentatami trasćichi, stej ga druhi dźeń hodow sašo dwaj attentataj stałoj. We Wesselburinje ga njesnaći winikojo dwě ruczne granaze do wobydlenja hantichoho pśchedsćitcerja cźišnyli. Ke granatomaj běchtej papjerzy pśchiwjasanej, kotrejž hrożenje pśheczišwo finanznej wyschnosći wopśchijeschtej. Kaž ga sda, njeźu mjetarjo granatow wědźeli, s nimaj wobkhadźeć, dokeź pśchipałzy pobrachowaschtej.

Druhi attentat je ga w samuźnym měsece pśheczišwo wobydlenju polizajskeho sarjadnika stućił. Tu ga samopałschnizy s tym spotkachu, so wokniowe schtrejzy rozbichu. Wobydlerstwo w Schleswig-Holsteinje je ga s attentatomaj nabojako, so staj sapoczatk nowych attentatow.

Uniformy so w Saarskim kraju zakazuje.

Knjezerstwowa kommisija je s wukasom w knjezerstwowych nowinach sakasała, wojerske uniformy nošyć. Wuwsate ga jenoź uniformy franzowskich zlowjnych sastojnikow.

Hacź dotal bě jenoź uniforma nemsko-fatneje wobory sakasana. Nowa sakasnja ga tež na franzowske wójskowe uniformy poczahuje.

Demonstracije dźełonjemjerjow w cyrkwi teź w Danskej.

W Bożej słužbje w Kopenhagenskej zyrkwi, w kotrejž bě kral se swojimi zwjazowymi pśichitomny, knydom po pśedowanju młody cłowjek stany a mjesche rěcź, w kotrejž wołoshe pśheczišwo kralej rěcźesche. Organistej bě ga porucźiło, so dyrbi knydom z byrglemi sapijaco, hdy by jedyn demonstrant chcył rěcźeć. Organist, kotremuž ga to liwoty, pak liwnjenje wopak frosumi a da demonstrantej rěcźeć. Tutón praji, so ga njesmjedźa dźiwaco, hdyž chcedźa ћebi hłódni nětko sami pomhaći. Po Bożej słužbje demonstranta sajachu.

Francowske hospodarstwo so pohubjenšo.

Franzowski finanzny minister je ga sobotu nowinarjom pśichijał. Praji jim, so je lěto 1930 s rozwiśenym hospodarskeje krizy wusmamjenjene, kotraž je hospodarstwu runowahu sniežiła. Franzowsku je krisa hač dotal pśchepuschćiła, wot nětkotrych njedźel pak ga sda, so ga sobu do krizy cźehnje. Wschelake ludy ga s kupowanjom samjejuja, s cźimž franzowske wuwosne wikowanje cźerpi. Wosobnje franzowskeho wuwoza do wukraja je ga tohodla pomjeńšił.

Maršał Joffre mrěje.

Franzowski 78 lětny marschall Joffre, „dobyćeź nad Marnu", je na sahorjenje a woheń nohow jara cźežko khorił. Se wschěm thwatkom ga jeho do Parizkeho duchownego hospisa bratrowstwa „Saint = Jean = de = Dieu" dowjesli, hdźež bješ nadźije thory leži. Jemu ga prawu nohu amputowali, dokeź ga wohenj pśhezo dale rosćěrjesche.

Joffre hižo wot někotrych lět khori a mózesche ga pśhi offizialnych zwjedźenjach, pśhi kotrychž ga wobdźěli, ześma na nohomaj sdźerzeć. Pśched lětom pozčetchej jemu nohu źlubu dospołnje sapowědźeć, a pozledńe měsazy jeho nogu hladajcy wotběrachu.

Josef Joffre, kotryž pśhi rosćuhnym wobroczenju śwětoweje wójny a potom hischcze hač 1916 franzowske wójsko nawjedowasche, je ga w Rivesaltes w rańschich Pyrenejach narodźił. Pśched wójnu běsche wón s wurzerjom pśhi Parizkej wójnskej schuli.

Franco do Antwerpena wotśel.

Schpanijski letakśi major Franco, kotryž je po njeschlachćenju revolucionarneho hibanja do Portugalskeje cźekнył, je Lissabon wopuschćił. Poda ga da Antwerpena. Major Franco ga uruguwajskim pueźowanjskim pažom pueźeje, dokeź je ga jemu po jeho wuspěschnym leczenju do połodnischeje Ameriki titul uruguwajskeho měschczana spožcił.

1. mjerca nowowólby w Španiskej.

Sso s dopisowarjom „Vossische Zeitung" rosrěczejo je schpanijski ministerski president general Berenguer rjekł, so śmeja ga wólby do schpanskeho parlamenta 1. měrza. Wschě politiske strony budźa móz zwobodnje sa swojich kandidatow agitowaco.

Jedyn polski regiment so spiecł.

Kommunistiska „Humanite" je list s Warschawy wospjewiła. W nim ga praji, so ga wojazy 19. pěschcheho regimenta w Prusanach hubjenu jěź, kotruž běchu jim pschedtajili, wotwokasali, ga so ga dobru wukinyli a lěpschu jěź ga dali. Offizěr dujowaje słužby je muźtwo napomnjeł, so by dźiwajo na wokrejne hospodarske połoženje młodeje Pólskeje, ga s jěźu spokojiło. Njedźiwajcy toho ga su ga wojazy do zyrobowoje składownje dobyli, ga tam leżazeje žiwnosće smogowali a ju mjes sobu rozdźělili.

Zaso češkosłowakske jednanje.

Kaž cźeste nowiny powědźa, blizsche dny Czechosłowakska s Madźarskej snowa wo wikowanjskim frećenju jednaco pócznje. Wobaj krajej staj k jednanju hotowaj a staj ga dorěczałoj.

Diktatura w Monaku.

W połnóznej Italskej leži male wjerchowstwo Monaco. Jeho wjerch Louis je swjerscha w Parizu źiwy a ga wo swój krajik mało starasche. Jeho ludźi jeho wospjet namolwi, so ga domoj wrócźi, tola pschego podarmo. Stónczenje ga žiwjenja w Parizu nabywschi wjerch swój kraj wopyta. Hwiłdajo a źwarjo jeho poddanoju jeho powitachu. To Louis jara sa sło wsa. Wón knjezerstwo a parlament rospuschćeźi, a nětko jako diktator nad swojim ludźikom knježi.

Italske letadła w krupowym wětrje.

Eskadra italskich letadłow, kotraž chce do Ameriki leczeć, je ga w Balonje (w portugalskej Guineji) s krupowym wětrom sadźerzała. Italjanzy su nowe wopschidła (propellery) ga dali. Wobdźěłane letadło je sobotu s Casablanki se žydom wopschidłami wotleczało, je pak same pola Draa dyrbjało źiwoje leczenje pschetorhnyć.

Hibanje pśeciwo italskej na Dodekanesu

Dodekanes rěka dwanaće kupow, mjes Grichiskej a Małej Asiskej leżazych. Italska je ga hižo do śwětoweje wójny tychle kupow smogowała, kotrejž s prastarych cźasow Grichojo wobydła. Kaž Němzow je połodnischej Tirolsej a Słowjanow w Gorizy pyta Italska teź Grichow w Dodekanesu s mozu pschejitalscźić. Tamnischi Grichojo su ga hač dotal pschećiwo tomu łepje wobaraco wědźeli, dyžli Němzy a Słowinzy. Njedawno je Italska na tele kupy italsku militu wušadźiła. Tamnischi nkodźiniski swjatk je tohodla nowinarskemu sjeźdźi, kotryž ga nětkole w Athenje wotmětwa, protestowanski telegramm pósłał, w kotrymž mjes druhim praji: Witamy sastupjerjow śwětowych nowin a pokazujemy na to, so po rady, wěrywustnaću a smužlenju grichiske wobydlerstwo Dodekanesa pod kwalu sueho luda stona. Prošymy nowinskich sastupjerjow, so bychu sa to wustupowali, so by ga Dodekanes s Grichiskej sjednoźił. To by jim dźak wschitkich Grichow wuniesko.

Venicelos pola Juhosłowjanskeho kraja.

Grichiski ministerski president Venizelos je njedźelu popołdnju do Topschidera bliško Beograda pschijeł. Kral je jeho w swojim tamnischim hrodźe pschijał. Venizelosa jeho mandźelka, schef politiskeho wotdźelenja a jedyn sekretar pschewodźeja. Swontkonny minister Marinkowicz je hosćenu k cźesći cźaj wuhotował. Venizelos je ga hischcze njedźelu na domowjucz nastajił.

Živkowić wo hospodarskej krizy.

Sagrjebšte „Nowosti" su rosrěczenje s ministerskim pschedsydu generalom Živkowićom wojerwie. Strosumicź je", Živkowicź praji, „so ga teź Juhosłowjanska njemóže powschitkowneje hospodarskeje krizy śmintwy a so dyrbi hromadże s druhimi krajemi tónle wosud njecźeć. Juhosłowjanske knjezerstwo je wschě naprawy cźinilo, so by ga kraj sćěhnkowo hospodarskeje krizy wobroł". Ministerski president na to pokasa, so druhe kraje hischcze wjele bóle na hospodarsku krizu cźerpja. Juhosłowjanska samóže je swojim natarstwom a industriju hospodarsku krizu lóže pschewinyć, dyžle druhe kraje. „Trjebamy jenoź měr", ministerski president praji. „Gsmy žylni dosć, so bychmy w pschesćenosći je swojimi pschećelemi měr a derjebnje Juhosłowjanskeje sawěrźili."

W Beogradźe, 25. decembra. Powěsć, kotruž ga zusy agentojo wo sajeczu 17 offizěrow juhosłowjanskeho wójska we wukrajnych nowinach rosćěrili, je hoka wunyślenka.

Wojowanje w Marokkowskej.

Parizki „Matin" je s Colomba-Bechara shonił, so je 200 wobroniwšich muži jeneho njepodcźinjeneho špiana z Tafilelta 24. decembra wjeczor 15 kilometrow k wjeczorej wot Abadły lěwo podcźinjenych Marokkowskich nadpadło. Nadpadnizy ga nawjedowarja a tśi druhich domorodnych morili a 100 wjelbłudow sebrali. Na to ga franzowske mobilne wotdźelenje a nětkote lětadła sa nadpadnikami puschcźite, jich sbile a jim dźěl nadoby wotewjasałe. Na franzowskej stronje ga schtyrjo muži padnyli dwjeju ga franiłoj.

Zdźiw w Smyrnaskej provincy.

W schtyrjoch wokrejach Smyrnaskeje provinzy je revolucionarne hibanje wudyrilo, kotrež schćěhowanje nawjeduje. Sběžarjo dźedża nowy porjad w Turkowskej powalicź a prjedawschi nabožeński porjad wobnowicź. Hdyž žandarmerija zakrježi, kwawne wojowanje nasta, pschi kotrymž ga tśi wjednizy sběžarjow padnyli a jedyn ga franił. Na stronje žandarmerije ga kommandeur a nětkoli žandarmaja padnyli. Wjele sběžarjow ga sajeli.

Zdźiw domorodnych w Indiskej.

S Rangoona ga powě: W Tharawaddyskim wokrejeu je ga schtwórtk njes domorodnymi a wojerskej policiju kwawnje wojowało. Hacźrunjej knjezerstwo rasnje sapschinnuje, ga sběžk domorodnych rosćerja. Derje wobrnjeni domorodni na pschećłapjaje waschnje policajskich wojakow nadpaduja. Sersedu a schtwórtk ga wojazy wjazy dyžli tśi domorodnych morili, mjes tym so ga na stronje wojakow jenoź schtyrjo padnyli a ga nětkoli franili. Sběžarjo wobydlerjow wsow, kotrež ga sucźrom wostałe, nadpaduja a měrne wobydlerstwo trasćha. K potłoczenju sběža je ga dźěl jeneho jendźelskeho regimenta w Bundźabu do sběžkoweho kraja pósłał.

*

S Delhia w Indiskej je powěsć doschła, so je tam we pucźowarskich smachach jśhowana helfka maschina rozbuchła. Nětkotre wokna ga su ga cźežko franile.

Nadrozne wojowanje w Bombaju.

Indiſky nacionalistojo, kotřiž chzedźa Indiju wot jendźelskeho knježeństwa wuſwobodźić, žu njedźelu w Bombaju wulke demonstracije wuhotowali. Hdyž **policija demonstrantow roshonjeſche, k njemdremu wojowanju na dróhach dóńdże.** 260 Indowčanow a 20 policistow je žu ſdźela cjeſko ſraniło. 15 domorodnych wobrinkow, mjes nimi ſobuſtawoj wſchoindiſkeho kongreſa a indiſkeje wójnſkeje rady, ſu ſajeli. Někotre ſobuſtawy wſchoindiſkeho kongreſa ſakſanu **khorhoj wſchoindiſkeho ſwobodnjerkeho hibanja roswichu.** Domorodni ju powitachu, ſ hłoſom ſławu wołajo a Jendźelſku ſakliwajo. Na jendźelſkich jěſdnych policistow deſchcz kamjenjow padaſche. Policija na to poſtupuje do luda rubaſche. Schtyri hodźiny cjeſko wojowaſchi policija demonſtrantow roſehna.

Na japanſkeho kěžora njeje ſo attentat ſkuſił.

Tele dny ſo ſo powěſcź roſnjeſła, ſo je ſo na japanſkeho kěžora, hdyž je k wotewrjenju parlamenta jěł, nadpad ſkuſił. Powěſcź pak je ſ njedoſtatnjenjom ſ toho naſtała, jo je jedyn muž ſo k kěžorowemu automobilej přiblížił, ſo by kěžorej přiſtrowne přimo přihodał. Přichi tym je brylowy futteral k ſemi dał padnyć, kotryž je naſdała ſtejazy lud ſa revolwer měł. Přoſtſowonika ſu hnydom ſajeli.

Nadpad Indianow na Fordowe gumijowe plantaže.

Najwjetſchi twarz automobilow na ſwěrcu, Ford, ma w południowej Braſiliſkej gumijowe plantaže, w kotrychž ſo gumij ſa automobilowe wobruce dobywa. Cźěłódy Indianow ſu tele plantaže nadpadnyle. Přichi tym ſu pjeca 21 b.tych ſydkerjow morili a druhich wotwjedli. Knježeſtwo je wojakow do plantažow póſłało.

Spichižahanſtwo na Kubje wotkryli.

Kubaſka policija je wulke ſpichižahanſtwo wotkryła, kotrež je chzyło hodowniczki knježeſtwo powrócźić. Prjedawſchi preſident Menocal a druhi nawjedowarje ſobuſtawy ſu pjeca ſpichižahanſtwo nachtykali.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 29. dezembra 1930.

— **Wo *mjedrje.*** Po *króſkim* wocźakowanju je naſche wjedro ſoło ſymniſchi ras ſpichižało. Naſche ſtromy leža mjes wyſchinu nad raniſchej Europu a nižinu ſ dokheho wjecźora Europy. Tuta nižina ho wucźahuje a na mozy ſhubinje. Wyſchina ſ ranja pak na mozy dobywa. Tole praji nam też ſchkleńza, ſpěchnje na rjane poſtupowaza. Też ſ Azoriſkich kupow ſpichižahda nowa wyſchina a ſtukuje, ſo ſo wuwjedri. Tuž je tutón ras naſch wjedrawuſtojny ſaſo wutrjechił, ſtajiwſchi nam wot dźeſanſniſcheho ſoło ſymniſchi cźaſ. Wćerawſcha niedźela pſchinjeſe nam wſchak w nětſo ſuchowanja ſnadne deſchcźowanje. — Julſke wuſtoru ſhdaja ſtónćko 8,14 hodź. a thowa ho 3,52 hodź. Mjeńſchi ſhdaja pſchihodnju 12,22 hodź. a thowa ho na ranje 2,13 hodź. — Dźenſa

— Sa **direktora Budyſkeje nalutowarnje a ſkrowje** poſkadnje wolejſche mſchſcźanſka rada we ſwojim poſlednim poſjedźenju direktora Pferdekampera ſ Memingena **w** Durinſkej. Dotalneho wjednika Budyſkeje nalutowarnje Eickhoffa je ſaſtki ſkrowy ſwjaſk ſa pſchedźedu Płauenſkeje ſkrowje poſkadnje powołał. Na nowcho wjednika Budyſkeje nalutowarnje cźakaju wſchelake wobcźežne nadawki. Pſchedewſchim ma wón pſchepłodźenje poſkadnjow ſ Kupnizy do nowoſtwara pſchi Žitnych wikach pſchewjeſć.

— Sa **radijoſłyſcherjow.** (Wulkoſchſrickowak też we Lipſku.) Po natwarjenju prěnjeho němſkeho wulkoſchſrickowaka (Großrundfunkſender) w Mühlackerje ma ſo hiſchcźe dalſchich 9 wulkoſcźełakow, mjes nimi też jenym w Lipſku natwarić. Wulkoſcźełaki narunaja dotalne wokrjeſne ſcźełaki a pſchewoſmu jich ſkónny. Dale ma ſo ſe ſakoženjom nowych ſcźełakow boježć, ſo móža ſo wſchelake tukhwiłu hiſchcźe bywaje pódlanſke ſcźełaki ſanhnaćź.

— **Sſwój ſłeborny twaſ** ſwjeſcźeſche 2. dźeń hodowneho ſnaty wójnik, kiž nětdy w Sſerbſkim Domje bydleſche, Jan Auguſt Hennersdorf ſe ſwojej mandźelſkej Hilźu rodź. Klauſcźec. S tuthym ſwójbnym ſwjeſcźenjom běſche dodaćźne woſwjeſcźenje 25 létneho wobſtodneho jubileja ſjednoćźene.

— **Orthopediſke rěcźne dny ſa wójnſkich ranjenych** wotmětuju ſo w lěcźe 1931 ſcźěhowaze dny w Budyſchinje na ſaſtaraniſkim hamcźe na Kralowſkim walu 3 po jenym ſthodźe dopołnja wot 10 do 12 hodź. Krjedu 14. januara, 11. februara, 11. měrza, 8. haprieje, 13. meje, 10. junija, 8. julija, 12. auguſta, 9. ſeptembra, 14. oktobra, 11. novembra a 9. dezembra.

— **Sſwinjazy mór je ſaſchoł mjes ſwinjemi** ryćźerſkubleria Pawoła Luziuſa w Małej Borſchći, ſchtož je ſo hnmiſzy ſwěſtiſło.

Se wſtow ſo nam piſche: Dóſſchi cźaſ hižo ſo wobſtejbje mjes Sſerbami mźanje ſa wichkake ſwobodźenja agitkruje. Wſa ſtama na ſebi móże dźěn ſwjetſcha dobra bycź. Ale ſaſmužkicź dyrbi ſo **waſchuć**, na kaźdź agentoſo ludźi pſchećźahuja a ſ pſchiſtupnej nuſuja. Niekmu ſwjetſcha, ſo tón abo druhi buchownu knjes jeho ſećźele a wobdźěłaja ſwój wowor, hačź ſo njepodpiſche a hnydom 1 hriwnu ſaſtawa ſaplaćźi. Wěſćźańkje ma płaćźicź 50 pjenjezkow abo wjaſy. Wjele ſo jich, kaź ſłuſchimy, podpiſuje, nuſowani a ſo bychu pſchećźahała wotbyli. K nam ſu hižo wſchelazy pſchiſchli, kiž ſo nětk ſami na ſo mjerſaja a praja, ſo nicźo wjazy płaćźicź njebudźa. Tu mamy ſaſo ſtare naſhonjenje. Hdyž někajki njeſmaty, zuſy pſchińdźe a leſnje a rjenje rěcźi, dha jemu Sćerbja hnydom ſo kłonja. Kupuja wot njeho abo podpiſuja ſo. Mjes tym ſo domjazym pſchekupam a ſwojim narodnym ſarjadowanjam ſo njedowěrja: Njewěda dha ludźo, ſo mamy w Domowinje dwoje ſawěſćźenje? Jene w Jupje *Sſmołerjowej* a druhe w Jupje *Hórnikowej*? A we wobſmaj ſu wumněnjenja ſa ſawěſćźenych pſchiſłonićne, hačź we wſchelakich zuſnych ſawěſćźerjach, dokelź nimaimy ſanych drohich agentow a ſo w Domowinje wſchk dźěła darmotnje wukonjeja. Schtóž chze potajkim ſa pad ſmjerćźe abo ſujeſłoženja abo dozpołožchi wěſtu ſtarobu ſebi abo ſwojim wěſtu pjenjez (200—2000 hr.) ſwěſćźicź, njech wobroći ſo na ſuzu „Michał Hórnit“ abo „F. A. Ssmołer“. A, ſłubi ludźo, njewěźeće tola tajſim zuſym pſchećźahkam, rěcźeće ſterośći ſ nimi a pokaźeće jim durje. Njebrójće w tymle cźěſkim cźaſu ſe ſwojimi kroſchkami

— **Naſtupa pſchiſchodźerjow.** W poſłednim cźaſu je ſo wopſjet wobkedźowało, ſo pſchiſchodźerjo na ſewaſchi wobſthad doſeć trěbnje njeźiwaj. Pſchede wſchym pak ſo nimaju po pſchedpiſmach § 38 wobſthadneho a dróhowego poriada města Budyſchina, dokelź dróhi, kaź je pſchedpiſane, runje njepſchekroča. Tak na pſchiłład ſamo na kſchiżniſchću Kěſorkeje dróhi a Žitnych Żwikow, hdźež ſtej ſo pſched króćkim cźaſom rjeźaſowej ſamjerje pſchipraniłej, huſto wopaki pſches kſchiżniſchćo bźhaja a ſ tym wobkad ſyhnje wohrožuja. Poliſaiſtkim ſaſtojnikam je ſo porućźo, pſchichodnje pſchećźiwo tajkim njerwobkedźowarjam pſchedpiſmow ſ ſkłokanjom ſakrocźićź.

— **Póſtowa ſłužba ſ Nowemu Lětu w Budyſchinje.** Sſrjedu 31. hodownika 1930 popołdnitſe wunoſchowanje liſtowych poſtyłkow wupadnje. Schtwórtk 1. januara 1931 ſu poſtužbne wokna wotewrjene jako njedźelu. Połowy hamt 3 je ſamknjeny. Nimo wunoſchowanja liſtow ſu też junkróćź pjenjezne poſtyłki wunoſchuja. Doběrkowe poſtyłki pak ſo njewunoſchuja.

— **S Khelna.** W někt0 minjenym łěcźe je ſo w naſchej wſy jara pilnje twarilo. Natwarichu ſo tu lute domiſe, kotrež ſebi tudomni wjeſnjenjo abo pſchićźehnjeni ſtajichu. Nowe twarjenja ſteja na ſkrjej ſtronje Budyſko-Wojerowſkeje dróhi a w někotrych ſo hižom bydla.

— **S Hornjeje Hórki.** Wobźarujomne njeſłoże ſta ſo Patorzinu popołdnju wokoło ¼2 hodź. w tudomnym papjerniku, jako tam maſchiny cźiſćeachu. Na njeſnate maſchinje pſchińdże 39 létny bźělaćźer Richard Měrſch ſ Běſyjnki pola Žiźenja do něſcźeńſkeje maſchiny, kotraž jeho na rjapje a brjuſche cźeſko ſnjeſe. Lěkarjej dr. Maſcźka ſ Hnaſchcza a dr. Albert ſ Hajnitz poſtićźiſchtaj ſnjeſenjenu prěnju pomoz a dobrowólna ſanitetna kolona ſe Budyſchina dowjeſe jeho do Budyſkeje khorownje. Měrſch cźyſche w 2 hodź. ſe ſwojim ſynom, kiž w Hnaſchcza na njeho cźakaſche, do Budyſchina hicź ſ hodam nakupowaćź. Wobźarujomny je nan 6 dźećźi.

— **S Warnoldźiz.** Pſched nětkotrymi łětami jedyn tudomny wobydłeŕ młodeho ſajaca namaka a jeho ſobu domoj wza. Po nětkotrym cźaſu pak jeho ſaſo puſchćźichu a jemu inamjo k wuchu pſchihwierdźichu. Nimale fóſh0 łeto wotmě ſo tu wulka hońtwa. Mudre ſwěrjatko běſche pak wſcheſo ſaſo ſkrowiniło, ſo pſched iſłbami hajnikow wuſkhowaćź. Wyſche ſa cźaſ hońtwow ſo k ſwojemu nětſchemu namakarjej wrócźiło a pola njeho wulkhw pytało. Nětko wo nětkoſe 4 létach ſatźěłichu ſtrjeho ſajaca a hdyž ſebi jeho bliže wobhladachu, ſpóſnachu na wuchowanym ſnamjenju tamneho mudreho ſajaca. Stónćnje je jeho tola doſt doſcźahnyło. Sajimawe pak je, kak też ſtiwje ſkoćźatko ſo k jenemu rewěrej dźerži a daloko njerućźuje. Wiha potajkim też na ſwojej domiſnje.

— **S Běłych Noſłiz.** Tudomne towarſtwo motorowych kolesarjow wotmě w Faſtadej hoſćenju ſiwje ſymſke ſawjeſelenje a mějeſtke k tomu dobry wopyt ſ bliſka a daloko. Knježna Kunzeſa pſchednjeſe proſeg. Dźiwadło „Skuđženy manoželſki“ ſhdźi naſwjeſchcy pſchiwdźinace. Sala běſche k ſwjeſcźenjej rjenje wuppſchena, ſchtož je ſebi mnoho dźěła ſabało. Jako poſłuſnjeſłe mjto Warnoldźanſka mjeſna kupina ſhdźi piwa doſta. Prěni pſchedkhyda jiches Haſchka ſo wſchitkim ſhoruſtuſtowazym a wopytarjam ſa wopokaſany ſajim dźałkowaſche.

— **S Kotcź.** Sſobuſtawy tudomneho wóſćź ſo towarſtwa bożo ſo ſwojimi ſonami do Haſeſchcza hoſćenja k hodownej ſwjatoćźnoſći ſeſchće. W rjanej ſwjatoćźnej hodźinje doſta 14 towarſchow, pſches 60 lět ſtarych, mału hodownu dar. Hdźěła, ſpěwy a ſortne wuſtupy poſkeſchachu ſwjatoćźnoſć. Se ſrjokkow towarſtwa poſkeſchi ſo ſobuſtawam darmotne piwo, jich ſonam pak kofej ſ pampuchami. Spěwachu bo też ſhromadne ſ hodowne ſpěwy. Też Bożodźěćźowy ſchtom pſchiſcheſe ſalu. — Prěnja rjadowna naſcheje ſchule wotmě w jenej ſchulſkej ſſwoje malu hodownu ſwjatoćźnoſć. Rěcźne khóry a zytrowy ſpjednoſchk atd. pokaſachu wumělſtwo dźěći, nad kotrymi ſo ſtarſchi a dźěći radowachu. — Powdaćźkała ſ fantaſije, kiž běchu dźěći tudomneje prěnjeje ſchulſkeje rjadownje radiowemu wujej w Barlinje poſłałe, wuniješchu jim knihu jako prěnje mjto.

— **S Njeſwačźidła.** Na małej hońtwje ſaſchła hubotu naſcha ſchula we wjeſnym hoſćenju ſiwój hodowny ſwjatoćźnoſć. Pſchipóſnaćź ma ſo pſchi tym, ſo ſchulſke dźěći też hru w herbſtkej rěći pſchedſtajachu. Powołaſkich ſchulerjo hrajachu nětſtkich knuch. Saſkinčkaju herbſke a też nětſke hodowne ſpěwy. Sſwjedźenſke pſchedwjedźenje nawjedowaſche knjes ſchulſki wjednik Pilaſ. Wſche ſo mno-

Jan Klecanda.

Wudowc.

Powědańcźko ſe ſiwjenja.

5] (Pokraćźowanje.)

„Njeźedźiła ſym ženje po jeho bohatſtwje, haćźrunjeź ſym mohła ſ wami bźělićź! Jeho ſym chzyła, jeho. A wón bě mój, mój běſche pched wami, a ja jeho, jeho hačź do ſmjerćźe!“

„Pſcheſtańćźe! Mjelćźćźe!“

„Mjelćźćźe? Cźehodła to? Zyle léta ſym mjelćźała, haćźrunjeź mójach ſo wo ſwoje prawo ſamoſwićź. Sſym jemu ſ pucźa khodźiła, dokelź njechach jeho ſhožo ſamućźićź. Ale tak jako ſym jeho ſubowała, ſym hidźiła waź, kiž ſće mi moje ſhožo rubiła. A nětko, hdyž jeho hižo njeje, pſchikhadźam potajkim k wam — —“

„Ale wſchako ja njeźſym nicźo wo tom wědźała, ani na nicźo myſłika njeźſym“, ſežakoſći wudowa, ruzy łamajo.

„Ach, wěſo, wy njeſſće nicźo pſchedeźuła“, hórko ſaſmja ſo žona. „Knjeni, dopominam ſo hiſchcźe dźenſa, kak njepſchećźeſſiy ſće tehdom na nnje pohladała. Wy wſchak budźeſchcźe mje, hdy bych była wam tehdom powědźiła, ſo mam na njeho ſtarſche prawo, hſeśćźiwje wotkopła. Wy bźe běſchcźe knježna ſ dobreje ſwójby a ja, ja jenoź thuda dźowka wohoheje wudowy, kiž ſo ſ dźěłom ſwojeju rukow ſiwjeſche.“

Knjeni Kolchowa poſłeſchny ſo ſ divana a ſtupi ſo pſched zuſu žonu. Cźujeſche, ſo ſtawa ſo ji nětko khćiwda a to dodawaſche mozy a jeje ſjewej doſtojnoſće.

„Knjeni“ praješche wažnje. „Wy ſće njeſprawna, ale dła waſcheje ſrudoby wam radłubje wodawam. Na ſhožnoſć ſwojeje duſche wam pſchiſahaм, ſo njeźſym wo ni cźim měła ani najmjeńſcheho pſchedcźuća. Tehdy — haj wſchak tehdy ſym ſo waſcheho wuſtupjenja wuſtróſała, dokelź bě to ſcźiw wo ſhožu a błyſcheću, w kotremž ſym ſkuwa, tak nahle ſo jewiwſchi. Schtož ſće wy ſawołała, to njeſłyſchu wſchelakowjenja hdy, ale ſrjokkow. Ale hdyž ſće ſo tak nahle ſhubiła, hdyž nichtó druhi ſ kwaſnych hoſcźi waž widźał njebě, ſym ſkónčnje wěrića, ſo je ſo mi nješto wuſdało a ſo waſche ſjewjenje běſche ſ nicźim dozyła pſchipadnym. A tuž ſym na waž do cźiſta ſapomniła, dóniž njeje dźenſa waſch napohlad ſaſo dopomnjeńku na tamny wuſtup ſnowa ſhudźił. Ludowała ſym Jurja, ale hdy budźech wědźała, ſo ma druhe, ſtarſche ſwjaſki, hych hyła ſamohła ſo jeho wotrjeź. Hdy bych hyła wědźała, ſo je ſo njeczeſtnje ſadźerżał napſchećźo druhej holzy, ſo je ju ſjebał —“

„Pſcheſtańćźe!“ jawoła jónſka. „Njewonjeczeſtnje jeho wopomnjeźe! Njeźſym nicźo praješła, ſo je mje ſjebał, njeźſym nicźo rjekła wo njeczeſtnoſći!“

„Njerozumju wam —“ praješche knjeni Kolchowa, ſamyſlena ſ roſpalnym wukſchikom jónſkeje.

W tutom wokomiku wotewrichu ſo durje a ſaſtupi ſłužownа.

„Miłoſćźiwa knjeni njeporućźi nicźo?“ wopraſcha ſo, poſaſtawſchi bliže durjow.

„Nć, nć! Mójeſch ſaſo hicź“, wuraſy khćiwje knjeni Kolchowa ſe ſebje, ale hnydom ſo roſmyſli a porućźi: „Saſtwrćź jenoź lampu a potom dočźakaj, dóniž ćźe ſaſo njeſawołam!“

Sſłužownа pokroći do ſrjedka a hakle nětko ſo na zuſu žonu dohlada. Roſſwěćźiło ſuzoh kraźneje lampy, kotraž wiſaſche woſrjedź ſalona, pokukny wcźipnje po njeſnatej. Dołho ſabjeraſche ſo ſe ſapałakom, ſo by tak nabodobja ſkładnoſće zuſu ſebi porjadnje wobhladaćź. Bě widźeć, ſo pſchitomnoſć tuteje žony tu w domjazynoſći wubudźuje jeje wězipnoſć, haj ſnadź nětkajki ſtrach. Sſnadź pak chzyſche też nješto ſaſłyſchećź ſ rosmołwy wobeju ſonow, hdyžtola je ſamyſłtom tu bźeje ſwjeſta, parazo ſo je lampu.

„Tak **je to hižo derje! Mójeſch hicź**“, namołwjeſche ju knjeni Kolchowa. „Budu ſama na to kedźbowaćź, prjedy hačź ſo lampa roſſwěćźi.“

„A nimaješ-li hižo, můjčźiwa knjeni, ni nicźo poruczicź?“ wopraſcha ſo holza, ſpohladnywſchi wuſnamuje na ſrjedu knjeni.

„Ja nić — nć! Khiba ſo traſch ſebi wy pſchejeceje rěkajće wocźerſtwjenje?“ wobroći ſo knjeni Kolchowa praſchiwje k zuſej.

„Nć, nć! Dźakuju ſo wam“, wotpokaſa jónſka frudnje.

Roſſudny pokiw knjeni Kolchoweje doſahaſche, ſo by holza bjes dalſcheho kombjenja wotešchła. Wudowa ſtejeſche khwilku cźiſche, dóniž njeſahłyſcha, kak ſo wonka dwoje durje ſahuchnychu.

Někto wobroći ſo ſnowa k jonje, kotruž móżeſche ſebi nětkole hakle w polnem ſwětle roſſwěćźeneje lampy prajwe wobhladaćź.

Kaž by zuſa cźuka, ſo cźeźeli ſebi pſchewahu ſakhowaćź, njeſmě ſo tulećź w ſjwojim ſtólcźku pſched Kolchowej, kotraž ſtejeſche tu ſrunana pſched njej, poſtany tohorunja.

Tak ſtejeſchtej wobě napſcheciwo ſebi, wobě wocźiwidno ſ horjom poražanej, wobě w cźornej ſarownjej drajſce. Ale mjes tym ſo knjeni Kolchowa běſche wobleczena dże jednoru, ale tola drohu a rjanu drajſu, bě ſuche cźeſko jony ſdražcźene ſ widźomnje hižo wotnoſchenej drajſu ſ hubjeneje maćźizny. Wudowa hładaſche na nju ſe ſiwym hobuczujom, a ſahywaju, kak ſchpatnu powěſć běſche ji tale jónſka pſchinjeſła, pſchiſina ſebi w duchu, ſo je pſched łětami dyrbjała bycź ſ wopraważitej rjanoſtinku.

Jeje cźornej, hłubokej wocźi, kotrejž dźenſa dźiwje hładaſchtej, haj wudźerzachtej, běſchtej jónu ſawěſće ſebi ſrěcźnjwej a tak kaž dźenſa ſamóżeſchtej hidu fokmaćźeć, běſche ſawěſće możno ſ njeju wucźitaćź lubość, kotrejež bě tuta jónſka mózna, njeſapominajuca jeje ani po létach.

— — — Wótre, ſ dołholětnym cźeźpjenjom faldoſte tyhu wobliczа běchu prawidłowne a jeje poſtawa, nětko ſkoro wuzadajuca ſrunana, dodawaſche ſonineunu ſjewjenju wěſtu nadobnoſć.

(Pokraćźowanje ſcźěhuje.)

Mjez hodami.

W Delnjej Łužicy mjenuje so doba wot hód hač do Tšoch kralow „mjez hodami“ (mjaz gódami). Je ważnu a wuznamnu rólu w přiwěrkach nimale wšitkich ludow. Tež pola nas znajemy „mjez hodami“ wězo zaso w serbskej hodi a *předženo* so njeporadźi. Hdyž potom kudźałka njebu dopředźena, to přińdże „Morawa“ a so na nju wumoči. W *druhich stronach* w Bósojcach, jenož ći njepřadu, kotrymž su dźěći wuměrle. W Nowym Měsće je raz přełča přadła a to su *mjecki* wrječenow do jstwy cisnyli, zo ma je dopřasć. W Pšitugu praja, zo so přasć nima, hewak khodźa so *na kudźel* wumoći a wowcy abo zrěbjata dóstanu kołwrotnosć. Stwórtk po hodźoch w Delnjej Łužicy „młodeho woža“. *Holca* so za njewjestu předrasći, pachoł za nawožonju, k tomu hišće pobrataj (braška) z bělej falu. Khodźa *na přazy* abo do *statokow*, zwotkelž su přazarki. Hospodarjo jim dawaju jeja, połć, kołbasy abo pjenjezy. Hdyž su po wšěch *statokach* pobyli, wróća so zaso na přazu, hdźež je potom hosćina. Póstnic dóstanu potom pacholjo, kiž su „*stareho*“ a „*młodeho*“ wozyli, wot hospodarjow wulki swinjacy puchjer z mjasom, kreju, jahłami atd. napjelnjeny. Potom so praji: „Nět pójźomy na puchor“.

Powšitkowaje so tež wěri, zo to, štož w dwanaće nocach mjez hodami so ći dźije, potom tež w dwanaće měsacach so stanje. Jasny woheń woznamjenja kwas, kur *pak smjerć* w přiharstwje, pčoły pokazuja na zbožo, duchowny woznamjenja njezbožo.

Mjez hodami njesměš broch jěść, ani šaty pójsnyć abo hnój wozyć.

Po tym, hač je wjedro *mjez hodami*, móžeš tež wěšćić wjedro přichodneho lěta. Hdyž na nich słónčko swěći, tak tole woznamjenja hodownički: zbožowne lěto, druhi dźeń hodow: drohi čas, třeći dźeń: rozkora, štwórty dźeń: dźěćace khorosće, pjaty dźeń: dobre sadowe lěto, šesty dźeń: jara wjele sadu, sedmy dźeń: wjele trawy ale mało žita, wosmy dźeń: wjele rybow a ptačiny, dźewjaty dźeń: dobre wikowanske lěto, dźesaty dźeń: strašne njewjedra, jědnaty dźeń: wulke pjezbow a khorosće, dwanaty dźeń: wójna a krejpřeleće.

Srjedź dwanaće nocow *započina so nowe* lěto. Wosebje Sylvestrowy wječor je w Serbach tež bohaty na swojorazne nałožkach a přiwěrkach. We Sylvestrowej nocy maš hić na přezpuć a poskać. Hdyž słyšiš ridrowanje wozow a ropot konjow, to wójna hrozy. Słyšiš-li, zo so z wodowymi kanami mjeta, to woheń wudyri a mjenujcy tam, zwotkelž tute zwuki słyšiš. Hdyž so z deskami haruje, to někotrý w khěži wumrěje. Słyšiš-li hudźenje huslow atd., to budźe kwas. W Sylvestrowej nocy maš wołoj skrěć a leć. Dyrbiš ščěpki zběrać a je po dwěmaj prěč mjetać. Maš na kóncu hišće dwě w rucy, tak so woženiš, hewak nic. W Sylvestrowej nocy dyrbiš mjelčo wokoło domu hić abo na wosłonišćo, dyrbiš so stupić k rózlicy a poskać. Hdyž z deskami mjetaju, to nječtó we wsy wumrěje. Hdyž so ridruje ze sudami, woznamjenja to woheń, hdyž swinjo korči, přińdu paduši.

Sylvestrowy wječor pjeku so z muki drobne zwěrjatka kaž kruwy, wowcy, kury abo husy, za kóžde skoćo jene „*lětko*“. Te dóstawa skót a też hosposza, kiž nowe lěto rano do hródže přikhadźa. Nimo toho so tajke „lětka“ też za *dźěći pjeku*. Za *hólca* jěcharja, konja, čélca, wopicu, wósła, kamjela atd. Za holcu kolebku, klanku, husycu, kruwy atd. Sylvestrowy wječor dyrbiš, hdyž so nutřka swěca zaswěća, tři króć wokoło khěže čérić, tak widźiš, što so w lěće stanje. Sylvestrowy wječor dyrbiš na sklu z wodu dwě worjechowej skorpawje puščić. Na jenu daš mjeno pa*choła, na druhu mjeno holcy*. Hdyž so skorpawje zbližitej, budże z teju dweju por.

Nowe lěto dyrbiš běhać a skakać, zo by był přez cyle lěto prawje čiły. Hdyž hospoza po nowym łóće prěni raz pječe, tak dyrbi horjeka do najrjeńšeje a najwjetšeje pokruty khlěba sčinić telko dźěrkow, hač ma swójba sobustawow, dźěrki dyrbja być *zarjadowane po starobje swójbnych*. Potom ma so do kóždeje dźěrki něšto sele sypać a hdyž je pokruta dopječena, ma so pohladnyć, kajki napohlad *maju* dźěrki. Čejež dźěrka je čorna, tón prěni wumrěje. Je dźěra jara kwěkata, tak wón skrěni. Je so jara rozćahnyła, tak wón wupućuje, so přesydli.

W Slepom sej takle k nowemu lětu zbožo přeja: „*Daj* wam *Bóg* gluku na to nowe lěto, až by strowi byli. Bóg kšěł wam hobradźić, což wam nejlubše a a trjobnejše jo, měr a Bože žognowanje!“ A druhi so podźakuju praji: „Tebje też tak wjele, kaž nam winšujoš, witaj k nam!“

Na Tšoch kralow mamy też hišće někotre zajimawe wašnja, nałožki a přiwěrki. Toho dnja wotměwa so „gromada“ abo „hoklapnica“. Je to *gmejnska zhromadźizna*, na kotruž ma kóždy přistup, zo by tam swoje měnjenje a přeća wuprajił. Młodźi hospodarjo, kiž so w zašłym lěće woženichu, dyrbja wšsty pjenjez („swarbafske“) płaćić. Tohorunja so młodźi hospodarjo do „gromady“ přijimaju. Dokelž so pječa často na tej zhromadźiznje młóćachu, rěka wona „hoklapnica“.

Na Tšoch kralow też hišće druhdźe tři pacholjo wokoło čahachu w běłych kholowach, běłej košli, ze čeŕwjenym bantom a wulkim starožitnym kłobukom na hłowje. Jedyn měješe dołhu žerdź a na njej hwězdu, druhi zwonješe z klinkačkom. Khodźachu wot domu a spěwachu „kólody“. Druhdźe mějachu zaso čorne woblića, běchu w košlach z bantami, mějachu špicate čapki, jedyn měješe na třirógatej žerdźi kříž a hwězdu. W khěžach spěwachu a žadachu sej jeja a połć. Rjany nałožk je so bohužel zakazał. Tšo *hólcy* so *mjenowachu* tšo kralojo abo też „tři dźěćki“.

To běchu hłowne přiwěrki a nałožki serbskeho ludu „mjez hodami“. Też nałožki a wašnja su drohotne herbstwo našich wóteow, mamy je hajić, zo bychmy je zaso wotkazali a zawostajili swojim potomnikam.

Z Łužicy.

* S *Korjenja*. Tudomny hosćenc „Zum Weber“ je knjes Anton Munskowski jako najeńt pschewzał a jako wotewrił. Knjes Munskowski je mnohim našeje wokolinty znaty. Wšěch tola dwě lěće z direktorom Budyšskeje Palastoweje kosejowjnje. Wón chce hosćenc „Zum Weber“ sobinoje dalemjesć a pjći wšěm na žadanja naschich dźensnišnich hospodarskich pomérow dźiwać.

* S *Noweho Gersdorfa*. S *wopačnej* 50 hrivnowitej papjeru je tu niesmata muški niehanbliwe wobšchadźerstwo štuknł. Wón pschihódze wjecor k 83 lět starej maćerje a powołaše ji, so wona wot farbeho hamta hodownu paket a 30 hrivnowu pjenjezne popjery dostanje. Pjenjezy měješe ji wón pjecka wuplaćić. Sta-

Hospodarski rozhlad.

Pónjelu 29. hodownika 1930.

Barlinska burka sandźenu sobotu jara cžicha sawosta, kurjy efektow so stajnje snižowachu. Zjiwjsche sčchu wiki s dołhimi a rentowimi tisćinami. Tu kurjy sčerje postupowachu.

Produktowe wiki wostachu jara cžiche. Se žaneje strony njeboš nastorka, so mósče so placžisny pschemenić. Tuk kaž hač dotal sawostachu. Sandźenu sobotu plackesche zeninat

w Barlinje:

pschenicy 12,40—12,50 hr., rožki 7,80 hač 7,90 hr., *nalětnjeho* jećmjenja 10 hr. 10,50 hr., nasymjeho 9,40—9,70 hr., wowsa 7—7,30 hr.,

w termijnowym wikowanju:

za dezember: pschenicy 13,50 hr., rožki 8 hač 8,57½ hr., wowsa 7,67½ hr.,
za měrc: pschenicy 13,80 hr., rožki 9,10 hr., wowsa 8,32½ hr.,
za meju: pschenicy 14,20 hr., rožki 9.58¾ hr., wowsa 8,85 hr.

wuboru 30. dezembra 1930

Sćehnišu na pschepadowanje

w Budyschinje na zhromadnjwje dny. w 10 hodź.: wschelake meble, husyne stroje, radia, wschelake maschiny, zjankite stroje, čapki, wobrazy, awtowe wobruče a wosije, wschelake dźele a potrjeby motorskich kolow, koje wschelake, luźene a njeluźene, zentrifugi, schijacze maschiny, gramofony s tačelenci, kožuchowe twory, wschelake wobuwcža, 17 jwjetschnych koschlow, wschelake wosy, klamarska poładnja, chažniki, 30 bjeschowych jabłukowego wina.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wotliowe symjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwni	27. 12.	24. 12.		27. 12	24. 12.
Pšenica	248-250	248-250	huny	17 18,00	17 18,00
rožka	156-158	156 158	woka	18 21,00	13-21,00
naz. jačmjeń	—	—	mócne lupiny	—	—
nal. jećmjeń	200-216	200-216	tolte lupiny	—	—
wowa	140-146	140-146	ceradella	—	—
kukurica	—	—	rapa. wonuk	9 9,90	9-9,90
Pšenč. muka	28 36 75	28 36 75	tany womuk	15-15,50	15-15,50
ržana muka	23 26 7	3 26 6	poen. meisas	—	—
pš. wotruby	10 10,25	10 10,25	hrnj. kruski	—	—
ržane „	9 9,50	9 9 50	syno, 60 kg	1,80-1,70	1,80-2,80
rapa	—	—	rjana sloma	0,70 0,80	0,75-0,85
bróch. Viktor.	24-31,00	24-31,00	pšenč. „	0,60-0,7.	0,65-0,75
lane symjo	—	—	wowsna „	0,60-0,7	0,80-0,95
pleniški	20-21,00	20-21,00	sena „	0,70-0,60	0,65-0,70

Wusudźenja.

Dobry wuspěch měješe schewz Maks Hoker s Holeschowa se swojim powołanjom pschećiwo wuzudźej Budyšskeho tawnitskeho žuda, kiž běše dla wospjetneho paduschiwa w 4 padach 1 lěto a 3 měsazy jastwa dostał. Po namjece jeho jaktarja assesora Heimemanna z Kenzlije rěčnika dra. Schustera w Budyschinje khlostanska komora jeho wot paduschiwa hlidoweho ruba a Mauer-

Domjaca zběrka

Towarstwa Pomozy za žudowazhi Serbow w Pruskej dowolena.

Prěni dźeń hodow pschinješe nam sistowy rosshud pruskeho komisara za zjadowanje jatwoneho dobra, z kotrymž so Towarstwu Pomozy dowoli, hač do 28. maleho rózka w Serbach Frankobrodskeho a Lěhnicžanskeho wobwoda dom wot domu za zjoož samer sběrać.

Wobsebite wumnjenja su tele:

1. Jenož w žerbskich hospodarstwach smě so sběrać.
2. Sběračelow manuy měrnej policiji wotsewicj, kotraž ma sběračelski wupokas kontrolować.
3. Sběračel njesmě młodschi hacž 18 lět być.
4. Knjeježerstwowaj pschedsydže w Frankobrodze a Lěhnizy mataj polnomóz, dalsche wumnjenja postajeć.
5. Wo wunoschku sběrki, wudawkow sa nju a wo pschetrjebanju cžistego wunoschka manuy je kóždy wobwod wosebje hacž do 1. nalětnika knjeježerstwu rosprawu podać.

Dla poblednischego dnja, kotryž so sda pschepisany być (město 31. měrca ako študý tež 1. meje), so knjesa komisara hischcze ras wopraschamy, pschetož hdyž smjemy hacž do 28. maleho rózka sběrać, njemóžemy hižo 1. měrca rosprawu podać. Nadźijomnje so knjeježerstwowaj pschedsydže w Frankobrodze a w Lěhnizy, ke kotrymaj wschak dopiš k. komisara też do 24. hodownika dóschoł njeje, bórzy rosshudźitaj, hacž dyzetaj dalsche wumnjenja pschedpisacj, so bychmy sběrku pschihotować mohli.

W Sakskej zuny j naschej sběrku hotowi. S wopomnjwej pomozu wótcžinjzy smjsłjenych Serbow zuny na 2000 hriwnow nalběrali. Bóh dał, so by nasche pschedewsacze w Pruskej so toworuna dejle radźiło!

Wusudźenja.

Dobry wuspěch měješe schewz Maks Hoker s Holeschowa se swojim powołanjom pschećiwo wuzudźej Budyšskeho tawnitskeho žuda, kiž běše dla wospjetneho paduschiwa w 4 padach 1 lěto a 3 měsazy jastwa dostał. Po namjece jeho jaktarja assesora Heimemanna z Kenzlije rěčnika dra. Schustera w Budyschinje khlostanska komora jeho wot paduschiwa hlidoweho ruba a Mauer-

ješe pištole wuwinowa a jeho jenož dla pschećiwjenjsa 2 *elektrisneju* želawkow k 2 *dnjomaj* jastwa a dla pschehowanja kožaneho mantla k 2 měsazomaj jastwa sadźi. S tuteho khlostanja wumori žud *shromadne* khlostanje wo 2 měsazow a 1 dnju.

Derje wotendże psched powołanšim žudom njeježenu hospodarsći powoznik Pawoł Kurze z Hornich Pózkowow, kotrehož běše hamtši žud w Bjskopizach k tydźenjej jastwa sahudźił, dokelž běše sygłowe znanki žudnischeho cjasara wottorhnył. Wón dyrdże z powołanjom dozpicć, so by jeho jastwotne khlostanje do pjenježneho khlostanja pschewobroći. W leżownosći jeho nana, stótneho *wikowarja Kurzy*, *běše 12. augusta t. l.* dalkowny cjarkan z Biskopczanskeho finanzneho hamta wołał sa jastate dawši cjasat a na njeju žnanki nałožił. Kurze běše wobtrucžał, so je jedyn wós jeho a běše znanku hnydom wottorhnył. W pschitomnosći wjeńnjeho policijta běše jastojnik druhu znanku pschilěpił, kotruž běše Kurze

njedźiwajzy warnowanja sajo wotstronił. Sud pschemeni *jeho khlostanje do 50 hriwnow pjenježneje pokuty; njemóže-li pak sapłaćicj*, ma 10 dnjow jastwa wotsedźeć.

Z Łužicy.

* S *Korjenja*. Tudomny hosćenc „Zum Weber“ je knjes Anton Munskowski jako najeńt pschewzał a jako wotewrił. Knjes Munskowski je mnohim našeje wokolinty znaty. Wšěch tola dwě lěće z direktorom Budyšskeje Palastoweje kosejowjnje. Wón chce hosćenc „Zum Weber“ sobinoje dalemjesć a pjći wšěm na žadanja naschich dźensnišnich hospodarskich pomérow dźiwać.

* S *Noweho Gersdorfa*. S *wopačnej* 50 hriwnowitej papjeru je tu niesmata muški niehanbliwe wobschadźerstwo štuknł. Wón pschihódze wjecor k 83 lět starej maćerje a powołaše ji, so wona wot farbeho hamta hodownu paket a 30 hrivnowu pjenježneje popjery dostanje. Pjenježy měješe ji wón pjecka wuplaćicj. Sta-

ruschka da jemu dwazećihriwnowsku papjeru wort, kotraž pak běšche kaž posrědnišcho swěrćichu, hižom datuo spadnyła a njeměješche tak žaneje hódnoscze wjazy.

* Se Shorjelzu. Wutoru popołdnju bliſſo cźołmownje žónſke cźěło ſ Nižu wucźahnychu. Běſche to žona ſ Barlina, kotraž chcyſche ſwoju ſotru w Shorjelzu wopytać a je najſtrěže w cźěſtich myſlach ſmjerćerą pytała.

K nowemu lěta zhromadnu serbsku zbožopřejacu lisćinu!

W prjedawšich lětach skladowachmy hodowne a nowolětne dary za naš luby Maćičny Dom a wukupichmy so z nimi ze zhromadnym zbožopřećom wot pisanja jenotliwych zbožopřejacych lisćikow. Posledńje hodźiny stareho lěta móžemy lěpje wužić hač z khwatnym pisanjom adresow, a kak mjerzace je, hdyž dobreho přećela při tym zabudźemy! Tuž wobnowmy dohry nałožk! Tola składujmy lětsa za wudaće noweho šulskeho spěwnika „Naše spěwy“, kotrehož druheho dźěla dla smy we wulkich wuzkosćach! Cźiść z dypkami je drohi, a dokelž nakład njemóže wulki być, budźe zešiwk poměrnje drohi. Rad bychmy nowu knižku našim serbskim dźěćom prawje tunju přewostajili, dokelž bohate njejsu a maja z kupowanjom też serbskich knihow wjac wudawkow hač němske dźěći. Statna podpjera je při hubjenym położenju mjeńša wupadnyła hač so nadźachmy. Tuž prosymy přećelow serbskich dźěći a serbskeho spěwa našu mysl podpjerać. Awtoraj, kk. Bjarnat Krawc a Michał Nawka, kotrajž staj spěwnik wustojnje zestajałoj, staj wjele časa a prócy woprowałoj a k tomu ze swojich pokładow najrjeńše wudźělki dariłoj. Njech staj nam z přikładom! Składujmy za cźiść jeju zdobneho dźěła! Bóh luby Knjez pak wobradź přećelam serbskich dźěći wjesele hody a žohnowanja polne nowe lěto!

Zjednoćeństwo serbskich wučerjow.

Zamołwće so pola k. Janaka w Smolerjec cźišćerni!

Zajezhoženia na drózy.

Wjedajſti mijſtr Nitſch we Wotranach (Ortrand) je dla njeſkoržownjeho padnjenja ſ jěſnoho kola Zwjenje pſchijadźił. Na dróſy pola Wulkeho Mehlena wón tak njeſkoržownje padźe, ſo ſo untſkowaje cźěſko ſrani, ſo mójeſche ſo Lěnna domoj dowjeſ, hdźež bórſy wumrě.

W Drježdźanach pſchi dźeń hodow na Carolinym namjeſće manjeſtja, kotraž tam bydli, mjeſ cźerjeńſki a pſchiwoſ elektriſi pſchiduźe, ſo ſo ji prawa noha pola kolena wotmjeće. Nimo toho ſo wona na hłowje rani.

W nozy k ſrjedźe pola Pirna motorowaj koleſarjej ſo ſo ſrajbſchtaj. Jedyn ſebi moſny ſtſchaže a nóž ſlama. Druhi ſo wo ſranjeneho njeſtaraſche a woſtaji jeho bjes pomozy leżo. Jeho poſoſiſcha namakachu a do khorownje dowjeſechu.

Na Weſenbadſkej dróſy pola Annaberga poča ſo woſobowy automobil wjerhacź, wrjeſnu wo ſchtom a ſajdźe do pſchěrowa. Woſobje, kiž we woju ſedźeſchtej, dyrbjachu cźeſkokranjeneju do khorownje dowjeſeć.

Na dróſy ſ Adorfa do Woleſchnizy ſrjedu automobil lěkarja dra. Liſchti ſ Plawna na hładkej dróſy do ſchtoma ſajdźe. Auto ſo roſbi. Pjeć woſobow, kiž we woju ſedźachu, buchu na dróhu wjerhnjene. Tſi woſoby dyrbjachu do khorownje dowjeſeć. Dwě woſobje woſtaſchtej njeſranjeneju.

Na dróſy mjeſ Aachenom a holſandſkim měſtaſkom Vaalſom w hodownej nozy hollandſki omnibuſ do autowoje dróſti ſrany. Njeſnaty muž, kiž bjes wódźenja ſchołera jako ſlepy paſažěr ſobuježeſche, ſo mori.

Hodowna skhadźowanka serbskeje studowaceje młodźiny w Hodźiju.

Bjez dwěla, tukhwilny hłowny starši je z młodoſtnej wutrobu połneje idealneje zmyſlenoſće a w njeſebičnym pŕócowanju za swój lud skhadźowankam zamohł nadychnyć swoje wosobinſko wosebitoſće a nahlady: Studowacych Serbow zbližić z ludom a lud ze swojim ſtudentſtwom. Z naréčemi, přednoſkami a poſkićenjemi z bohateho pokłada serbskeje kultury kroči njemyleny za swojim zaměrom. Wutworjuje wěſtu disciplinu a jej ſo ſtudowacy rad podwoluja. Na 60 ſtudowacych abo hišće wjacy, kaž wčera na skhadźowancy, je wěſće dobre znamjo za naše dźenſniše ſtudentſtwo, a luda na popołdnišej zhromadźizńje też telko a wječor trójcy telko, za Hodźij wěſće wuznamne.

Studentſtwo woprawdźe wosrjedź wšědneho ſerbſkeho luda. Ze serbskeje inteligency wosadnaj fararjej a wučerjej a z blizkeho Budyšina jeničcy nědźiſ *akademik juriſtiſkeho powołanja. Horje a dele* by z wučenych Serbow ſtarších lětnikow wšo było, njeby-li witało ſtudentſtwo do ſwojeje ſrjedźizny knjeza wyššeho wučerja Zahrodnika z Drježdźan.

Přednoški ſtudentſtwa na popołdnišej zhromadźiznjo wěnowachu ſo ſtawiznam najwuznamniſeje wosady w našich Serbach, mjenujcy Hodźiju ſtudenty a luda. W lěće 1901 přeproſy jeho na skhadźowanku do Hodźija naš wyšši farař k. Domaška, tehdom z kapłanom w Hodźiju. Z Młynčkow nimale pola Lubija naſtaji ſo na 5hodźinſki puć pěši do Hodźija. Železnicu njedowoli lohka móſnička. Ani ſerbſkeho ſpěwa ani ſerbſkich barbow njeznajo namaka tu ſwoju ſerbſku dušu. Tu zahori ſo za ſwoju drohu maćeŕnu rěč. Jako Saulus bě ſo na puć naſtajił a jako Pawoł ſo wróćił z najćišćišim idealom we ſwojej wutrobje. Wosadny knjez farař Wjezař pokaza na ſtaru baju, zo Serbow kralow złota króna leži nědźe překhowana w ſerbſkim kraju. Tuta króna je ſerbſka duša. Ju wuhrjebać na ſwětło dnja njech je nadoſcy *nadawk ſerbſkeho ſtudentſtwa.*

(Pokračowanje sćěhuje.)

Pola Miłana w Italſkej pſchi huſtej kurjawje ſe 32 woſobami woſbłaženy autobuſ do Navigliа-kanała padźe. Schoſer ſamo 30 woſobow wukhowaca, 2 woſobje pak ſo ſatepiſchtej.

Na nowišo z cyłeho ſwěta.

* S njepſchećiſtawanymi deſchćemi w połnócnej Afriki je ſo ſemja tak roſmokała, ſo je ſo na wſchelakich měſtnach pſchepuntyła. Pola Algiera ſo ſobotu zły wjerſcht hory ſunu a dwě khěži ſobu ſtorhnu, w kotrymaj bě wjele domoródnych ſa khwaſ ſhromadźenych. Halle w nozy ſo poradźi tſjoch morwych ſ roſpadankow wucźahnyć. Boja ſo, ſo je 50 ludźi žiwjenje ſhubiło.

* W Barlinje je wjele pſchow na tyfuſ ſkorito. Po roſprawje ſtótnych lěkarjow je khorozej hižo nětkole tyſaſy pſchow morita. Na cźłowjekow ſo pſchowi tyfuſ njepſcheneſe. Pſchy, kotrež na njón ſkhorja, bórſy ſwinku.

* W Santiſkich Alpach w Schwajzarſkej ſu ſo ſobotu wjeczor nětoſti ſnědkakarjo ſ lawinu pſchekhwatali. Pjeć woſobow ſo ſobu ſtorje. Mjes tym ſo mójeſchtej ſo dwě woſobje ſe ſneha wudobyć, ſu ſo tſi w ſněhu ſadušyłe.

* Hodownicźka chajſche jedyn ratař, kotryž ſo pola Wilna ſe ſwojim pſchichodnym ſynom a dźowku ſe ſanjemi do blizſcheje wſy wjeſeſche, pucź ſtrózcźej. Tohodla pſches ſamjerſnjeny jězor jědźeſche. Woſtrzedź jězora ſo łód pod ſanjemi ſlama. Ludźo, kotſiž na pomoz pſchiběžachu, mózachu jenož pſchichodneho ſyna wot ſmjerſnjeneho wukhowacź. Ratarja, jeho dźowku a konje njemózachu ſ hłubiny wucźahnyć.

* W Argentinſkej je ſo wjeſ Lapoma ſe ſemjerjenjom wupuſcźiła. Licźba cźłowjeſkich woporow njeje hiſchcze ſnata.

Swójbne powěſće.

Słubjeni: Margareta Rachlicec w Hodźiju a Ota König w Cokowje. — Margareta Duěmanec we Budyšinje a Erich Repka w Koporcach. — Lota Erpleree w Budyšinje a Willy Schmieder w Rychbachu. — Brunhilda Heboldec w Budyšinje a Fryc Schneider w Dippoldiswaldźe. — Hildegard Mayec w Zhorjelcu a Kurt Kutter w Budyšinje. — Helena Grundmanneo a Alfred Gersdorf w Porchowje. — Greta Heidemannec w Hajnicach a Rudolf Walter, architekt w Thammühlu pola Liberca w Čehach. — Hildegarda Großeree we Wujerju a Erwin Besser we Lubiju.

Zwěrowanaj: Bjedrich Šěčpan z Gertrudu rodź. Wilkeree w Budyšinje.

Zemrěli: Alwin Sachse, prof. a ſeminarſki wyšši wučeŕ na wotp. w Budyšinje, 79 lět; khowanje běše dźenſa pónđelu. — Robert Hommel, khěžeŕ we Brěžni p. Kamjenca; khowanje běše wčera njedźelu w Protecach. — Korla Mahlig w Lubiju, 63 lět; khowanje budźe jutře wutoru pop. w 2 hodź. — Klara zwud. Meinigowa w Lubiju, 88 lět; khowanje běše dźenſa pónđelu w Hornich Kundračicach. — Berta zwud. Müllerowa rodź. Rohrec, wobsedźerka zahrodnistwa w Běłej Wodźe, 64 lět; khowanje budźe jutře wutoru pop. w 3 hodźinach.

Wo časopisach.

Illuſtrowany tydźenik „Münchner Illuſtrierte Preſſe“ pſchinjeſe we ſwojim nowoſtnym cźiſłe nětkotre ſajimawe naſtawki wo nałožkach w ſylweſtrſkej nozy. We tutym cźiſłe ſapoczinje tež nowy roman. Wſchelake druhe naſtawki ſe ſajimawenmi wobraſami pyſcha poſlednje cźiſło tuteho lěta. Cźažopiſ je we wjeſich knihaŕnjach doſtacź. Też Sſerbſka knihaŕnja jón ſajimzam rad wobſtara.

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Baćoń. Towaŕſtwo młodźenccow a knjeżnow wuhotuje ſtwórtk 1. wulk. rózka 1931 wječor w 7 hodź. we Haſlowje ſwój zymſki ſwjedźeń. K tomu ſo wſitcy wutrobnje přeproſuja.

Ludowy dźěł kurza! Wutoru 30. 12. 1930 pop. ½3 hodź. 3 rozważne přednoški: Naša zanđźenoſć — předſyda Domowiny knjez faraŕ Křižan. Naš přichod — zwjazkowy načolnik Jan Měškank. Swětłowobrazowy přednoſk (100 wobrazow) Łužica — moja domizna — zwjazkowy načolnik J. Měškank. Wječor ſo narodne reje wukną. Wſchěch lubych Serbow přeproſujemy. Ł. S. S. Z.

Na wſě towaŕſtwa! Stó ma rukopis hry: „Kak Swindl w Kukecach lěkaŕi?“ Proſu zdźělće mi hnydom! Feliks Heine, Crostwitz bei Kamenz.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dušman w Budyšinje. — Za hospodaŕſki dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.

Cesćenemu wobydleŕſtwu
w Radworju a wokolinje
z tutym wozjewjamoj, zo smój
hosćenc „Herbsku grychtu“ w Radworju
kupiłoj / Budźeimoj so přeco pŕócować, ćesćenych hosći kóždy čas na najlěpje poſtužować a prosymoj wo přećelnu podpjeru
Z počesćowanjom **Arnošt Šubert a mandźelska**
Wšěm lubym přećelam a znajym přejemoj **wjele zboża do noweho lěta**

Sprawna katolska
dźowka
so do małeho ratařſtwa hnydom pyta. Hórnik we Worklecach.

Wysokosućelna, sylna
ćehniwa kruwa
(mjez 2 móže so wolić) je płaćizny hódna na předań we Komorowje č. 24 pola Rakec

Wysokosućelna
kruwa
je na předań
w Lemišowje čisło 5

Nawěſtki w Serb. Now. maja wulki wuſpěch

Rak Rum Cognak Likěry
w najwjetšim wubjerku w dróbnym a w blešach
Woptanki darmo
poručuje
Hermann Klemm nasl.
na Kamjentnej dróy 27

Wosebite poskićenje
jenoż wutoru a srjedu
Punt kakaowa, z rukow. čisty . . . jenoż 60 pj.
Nimo toho dóſlanje kóždy wotebĕraŕ při nakupowanju wot 3 hr. z wuwzaćom cokora a znamkowych wěcow
taflu dobromlóčne,e šokolady po 100 gr. abo ½ pt. kusk. cokora
Wino po wšěch płaćiznach
Cokor 10 puntow . . . . . jenoż 2.75 hr.
Thams & Garfs
w Budyšinje na Hłownym torhošću čo. 8

Zbožopřejace nawěſtki k nowemu lětu
prosymy nam z časom podać, zo móhli ſtajenje hižom do časa přihotować.
SERBSKE NOWINY

Wosebity wobkhod
za
nawoćnicy, ſćiparje (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Hošle hasy (Nowotwaŕ khorobn. kasy)

Léto dźe ke kóncej
Maš hižom serbsku protyku?
Předźenak

K wumŕerjenju spada, k wuwjedźenju wšěch drainažowych dźěłow, kwobličen. a k přijimanju skazankow wšěch družin rołkow poručujeſo
Arnošt Worech z Brězynje
drainěraŕſki mištr (Brösa, Btz. Land)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.20 hr., na pósće a pola dowérnik. 1,61 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.25 hr. abo 18 Kč. Wud. a čišći Smoterjec knihičišćerňa, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobćerjenje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličitaja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwnje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny płećiwo sćěhwkam čelneho znjezboženja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwnja dospołnje bědny. Kóžde znjezboženje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezboženja dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin planje přinjesć. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenia tutejše banki kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 302 — Budyšin — Wutoru, 30. decembra 1930 — Bautzen — Lětnik 89

Francowska so němskeho tajneho wójska boji.

S nadpismom: „Němske tajne wójsko" je Parižšti „Journal" počał ša šobu někotre nastawki wozjitšecej. W nastawkach šo praji, so šo Němska tajnje na wójnu hotuje. Posledne podawki, kaž wólbny dobytk němšich nazionalnych sozialistow, šu woprawdźite smyslenje němšeho luda wotkryle. Wšelake politiske sjednoćenstwa sa to džełaju, so by šo **němska młodźina wojerźo wutwucšła.** „Journalowemu" wošebitemu dopisowarjej je šo poradźiło, šo do ludźi dobyć, kotrejž šu wukrajnej kontrolli njepšiśitupne. Tam je składnosć měł, so pšchi žórle wo němšich planach pšcheprašować. Film „We wjeczorje niczo nowego" je šo jenož dla cźišćenja nazionalnje sozialistiśeje a wojerśeje strony jakałał. Knježerstwo njebu tak rucze pšcheł cźišćenjom pravizijnych stronow kapitulowało, hdy njeby Porheinska hižo wuśiwobudźena było. Stahlhelm a nazionalni sozialistojo móg pšchedstajeja, kotrejž ßebi knježerstwo njeśmeri napschećiwo stejeć. Politika tajneho wobnowjenja němšeho wójska je pokny wuśpech měła a je hižo hotowa wěc.

Němcy je ł methodiśkim duchom napjelnjeny, kotryž je woprawdźe šawidźenja hódny, a pódła toho ma dobrý pomjatk.

Organizacija tajneho němšeho wójska je šo skoro po tych šamnych šaßadach staka, kaž tajna organisacija pruśeho wójska w létach 1807 hač 1813.

Nastawkowy spřihačel potom hišcźe ras podawki wopišuje, kotrejž šu šo za posledne 100 lět stałe. Potom šo ł Versailleśkim kreźenjom šaßera, kotrejž dyrbješe Němšej ł jejnym 100 000 muži šylnym wójšom śnjemóžnicź, experiment léta 1807 wośpjetowacź. S wojerśej organisaciju šchkitańśkeje policije a ł wukworjenjom tajnych organisazijow pak je Němšej njedźiwajo połajenjow Versailleśkeho kreźenja mógno, mógne wójśko pšchihotowacź. Samér, na kotryž je pšchi tym Němśka složena, je šamžny kaž pšcheł wušmwobudźajcej wójnje 1813. Němšej chcedźa jeje prjedawšchu naśladnosć wróćicź a morališku jednotu młodźiny wobnowiśź, pódła toho dyrbi šo duch powinośće a wopornjwośće wožiwiśź. S tymile wotmyślenjemi šu šo wšchelake **wojerśke organisazije** wutworile, kotrejž šchulu dźiwiplíny a patriotišnja narunaju a prjedawšchu wojerśtu powiność pšchedstajeja. Se wšchěch tychle organisazijow šo dwě wošebje wušbchujetej: Stahlhelm a nazionalni sozialistojo. Tejle dwě organisazijí šo še šwojimi wěrnymi organisazijemi njetajatej a we wšchej śjawnośći prajitej, šo chcetej pšchedwójnišku Němšku ł jejnej wojerśtej powinośću wobnowiśź.

Dawk na tworowe domy w Braunschweigu.

Braunšchweigšti šejnt je šo w šarym lěśe hišcźe ras seśchoł, šo by wo namjeśe nazionalnych sozialistow na połoženje wošebiteho dawka na tworowe domy a filiale wutwłoßowak. Sozialdemokratoju pšcheśiwo namjetej wěźachu. Sapšłanzy měśchańskich stronow ł wumenjenjom sa njom łoßowachu. Dawk šo ł 300-prozentišim pšchirażkom ł pšchemyślowemu dawku ja tworowe domy a ł 150-prozentišim pšchirażkom na filiale wobšamknu.

Sakoń dyrbjeśe šo létša šawjeśeł, dokeľ by wobšamknjenje w nowym lěśe nuśowemu wukaśej němšeho knježerstwa napschećiwo stało. Namjet měśchańskich stronow, so by šo šdźła zyroba jako podpjera njesaßłužerjow rozdźełiła, je šo wubjerkej pšchipokałał. Na to je šo jejm roseschoł.

Karnevalske wuhotowanja w Porheinskej so zakazuja.

Sa wobłah Koblenzskeho knježerstwoweho podkrjeża je knježerstwowy president ł pichiłoßowanjom podkrjeżneho wubjerka policajskich wukas wudał, po kotrymž šo hač do 31. 3. 1935 na śjawnych dróhach a namjeśach karnevalske (pósłnike) cźahanja a karnevalske wuhotowanja śe masśanmi pšchi pjenjeżnym tłokstanju hač do 150 hriwnow zakazuja. Wukaz šo na dźeśi niże 14 lět njepocźahuje. Maśkate bale ja dźeśi niże 14 lět šu zakazane.

Rozšrěžaš wuśud w Solingskej industriji worzołowych tworow.

W nuśowej šwadźe industrije worzołowych tworow a maleje żelesneje industrije je wurunał ša hórši kroj po schćerćehodźinstim jednanju rozšrěžaš wuśud wuprajił, po kotrymž šo dotalny mšowy tarif hač do 1. šebr. podleśchi a šo wot 1. februara wo 6 progentow śniži. Nowy nidowy tarif, ł rozšrěžašym wuśudom postajeny, może šo najšaše 30. junija 1931 ł jenomńaćejrym cźašom wupowědźicź. Jednanje wo płaćijšnowe šapišy donadźełacerjow šo na někotre dny wotłoženje.

Njewěrna powěšć ł Pólšeje.

Pólška telegrafowa powěšćerńa powě: Powěšć wo śpjećerstwu 19. pólškeho pšchecho regimenta w Prušanach, kotrež šu Parižšte kommunistiśke nowiny „Humanite" pšchinjeśe, je hola wunuyślenka. Njewěrnosće je hižo na tym śpóznaś, so garnizona pšchecho regimenta 19 njeje we Prušanach, ale w Lwowje.

Kramař 70. lěto docźił.

Wjednik cźeśeje demokratiśeje strony, dr. Kramař, je žydowdźeśate narodniny wošwjeśeźił. Jeho strona je jenu pšchi tutej składnosći wjele pocźeśćowaćiwo wopokałała. 20 000 wošobow je jemu njedźeli hołdowało. W cźahu njeśechi štandarty ł napišmom: „Ssobutwarzej cźeśkošłowaśkeje republiki", „Wjednikej domjajeho pšchecźinjenja". „Pšchichod Sslowanjstwa šćuśicha" atd. Pšchi hoseźinje, jemu ł cźeśeji wuhotowanej, šo dr. Kramař słowa jimałe, so by šo ša wopokałane pocźeśćowanja pokałował. Na tónju šwojeje wěcze šo Sslowjanstwa wušna. Mjes druhim praji: „Pšchejn hebi, so bych hišcźe rjany dźeń wušmwobudźenja Rušśeje dočakał. Potom tam pójdu, so bych podłožł sa nowe, wulke, šylne Sslowjanjstwo pšchihotował. To je moje jeniczke pšcheće a modlitwa."

Maršall Jozef Cesaire Joffre blisko smjerće.

Marschall Joffre wot njedźele mrěje. Lěkarjo šu wjećišći dźeł dnja pšchi jeho khorołoju pšchebywali a šo hałe wokało połnozy wróćo łećałnyli. Khoreho cźeło je tóždej minutu bóle rosyaduje, dokeľ njemóže žaneje žiwnośće wjazy pšchijeć. Žiłu njedźelu šu šo wyšoko šteja-je wošoby w khoromi do wopytowych knihow šapišowale.

Jenož šchejej najwyšišchego hłownego wjednistwa, generalej Weygandej, a jenemu Joffrowemu wošobinšemu pšchecejej je šo poradźiło, hač do khorołowje šiłwy dóńcź a nekotre minuty pšchi khorołoju pšchebywacź. Jendźelšti **kral** je šwojemu Parižšemu pósłanej porućił, jo by jemu we běhu khorośće rosprawjał. Runje tak je **kral Fuad** egiptowšemu pósłanej w Parišu porućił.

*

Wo Joffru hebi šłédowaze powědaju: Wjećši ludźo šo ł Joffrowym nabožeńśtwm pšchešwědčenjom rad jaberachu. Snate je, so je generaliśimus katolšy khcźeny, so pak je wón jenož „lewši" kemšchikhodźeł był, kotryž by šo we Božim donje jenož pšchi wošebitych składnoćźach pokałał. Wš tym šo hač do šporkałka wójny njebě niczo pšcheměniło. Tola raš, na tónju wulkeho franzowškeho zokanja, hdyž šo njemóže wójśko na nałtróżaje waschnje Parišej blišeje, je pjeża general Castelneau Joffra wopytał a jemu ł hórkej khutnoseju rjekł: „Njemšni Wajcha ezzellenza, so je nětko wokomik pšchišchoł, hdyž je nuśne, so ł Bohu birwow wołacź?" Kaž wóczišy šwědy powědaju, njeje Joffre niczo wotmołwił, tola wokomik šo rosumjećiwšchi, po Castelneauowej **radże cźinił**, Božu nšchu wopytał a šo šwobodał. Sšédowaty dźeń hdy šo „błiw nad Marnu" šał. Wot tohole wokomika je Joffre hałe łóždu njedźelu ł temjchi khodźił, ko šwobodał a krucźe šwoje nabožeńśte powinośće dopjelnjał.

Jeći khłostańcy čerwjenu khorhoj wugowěšnyli.

Kaž „Echo de Paris" ł Nancya powě, šu khłostańcy w tamnišchim jaśtwje kommunistiśku demonstraciju wutworili.

S wokomk cźerwjenu khorhoj wupowěśowachu a internacionalu saśpěwachu. Jaśtwowe sarjadnišćwo wošom kommunistow do jentoliweje jatby šadźi. Smeja šo dla pšcheśiwjenja pšcheśiwo statnej mocy šamołwicź. K pokłóčenju demonstracije dyrbjachu ša policajšim pożiłu-jenjom žadacź. Kaž „Avenir" pišche, je wěc tkero khutna była. Kommunistiśtšy jeći běchu radu wušwolili a mejachu wuradźowańku jitwu, w kotrejž w njepšchitommosći jastnikow wuradźowachu a wotpóśłanzow kommunistiśkeje strony pšchijimowachu.

Italska a Francowska so na přemo bronitej.

Strach italsko-franzowškeje wójny šo cźim dale cźim bóle łbórjichuje. Schtó móże do pšchichodnych wideźes, hač šo tale wójna njeby na druhe europiśke staty wupšchestrěła? Palidła je šo dosećź nahromodźiło w krajach, kotrež šu w šwětowej wójnje podležałe. Jendźelška šo boji, so bychu jejne šajimy ł italsko-franzowškej wójnu šchkodowałe. Tohodła cźhje mjes Italšej a Franzowškej pokrjećowacź. Hač dotal pak tole pokrjećnistwo njeje žaneho wušpěcha mělo. Sda šo, so pšcheśiwiwšwo mjes Italšej a Franzowškej šo hinak njechodźi porašcej dyjłi ł wójnu. Italšti ministerški preśident Mušśelini cźhje mjeśy Italšeje na šchkodu jeje šuśodźinow Franzowšheje a Juhošłowjanšheje powjeśchicź. To może šo jenož ł wójnu stacź. Tohodła šo Italska na kraju a na morju na wójnu še wšchěmi mozami hotuje. Kóždy muźśti šo w Italšej na wójnu wunuczinje. Rinno měry wulke šummy Italska na twarjenje wójnšchich łódźow natožuje. So by ł Italšej wahu dźerżała, je Franzowška nuśowana, tohorunja šwoje wójnšte łódźtwo powješchicź. Sa posledne dźešaś lět je natwarila:

	Italska	Franzowska
cźežkich łkchižakow (10 000 tun.)	7	7
łokkich łkchižakow	8	4
minykładźakow	10	2
macźežnych łódźow ja kładła	1	2
šaniczakow torpedowych cźołnow	65	56
podmórskich cźołnow	54	74

Sa najtrótšich cźaš je Italska wobjamka 4 wulke łkchižaki, wjetšchu łicźbu šaniczakow a 22 podmórskich cźołnow natwarichcź.

Dokeľ dyrbi Franzowška ł możnoseju licźicź, so budźe Němśka na stronje Italšeje wojowacź, je hebi Franzowška wotmyślita, twar pjeć 10 000 tunowik. łkchižakow a dwěju bitwiśeju łódźow po 23 000 tunach wunjeseź. Italska ha na to měri, so by **jejne wójnšte łódźtwo šnajmjeńśa tak hyłne kaj franzowške było.**

Wožebje njemóže łhrdźowaza je špěchnoseź, ł kotrejž Italska a Franzowška šwoje nowe wójnšte łódźe twarichej. Sda šo łkoro, kaž by dyrbjała hižo w bliźšim cźašu mjes woběmaj wójna wudyrić.

Bolšewiska špionaža.

Tajne rosprawy jendźelšteje diplomatije we wukrajn na wukrajne ministerstwo w Londonje, kotrež je ruška statna policija popadowała a fotografowała, šu ruškemu knježerstwu wurjadne łhmany materiał podawale. To šo we rosprawje pšjedstajeneho ruśkeho tajneho agenta Agabekowa praji, kotruž je šapóšłanz Fišš jako pšchedsyda kommisiji ł pšchepytanju kommunistiśkich cźinow w Sjednoćenych statach wubjerkej pšchedpołožił. W tymle špišu šo praji, so šu jendźelšti diplomatojo ruśkemu bolšchewikowšemu knježerstwu hjes wědomja najwješchu šłužbu wukałali. Jich nadrobne rosprawy na jendźelše knježerstwo šo popadiju, a ruška tajna policija je do Moškwy dale dawa. Jako **wošebje łpore žórło** wo wobstejnošćach we Sjednoćenych statach a wo wotmyślenjach amerikanskeho knježerstwa šo **jendźelške pósłanzstwo we Washingtonje** mjenowane. Druhe nadrobnoseje rosprawy šu hišcźe potacźeja. Tole wotkrycźe we Washingtonje wulke špodźiwanje špodźaje. Agabekow, kotryž je pjedy w službje ruśkeje tajneje policije był, je ł Ruśkeje cźekmył a je posdźišcźo knihu ł fantaśtiśkimi nadrobnoscźemi wo organisaciji a dźeławośći ruśkeje tajneje policije wošjewił.

U od w Ruskej.

Posledni cźaš je šo w Ruśkej njedostatk žiwnośće dale šjórśchił, dokeľ je šo šnowa wjele žamołstatnych diworow do šhromadneho hošpodarćenja sjednoćiło. Dowoš žiwnośće na měśchańske wiši je šo hłótko pomjeńšchił. Ratarjo žadaju, so by šo jim pak ł industrijowymi twórami, pak še šłotymi abo šłéborownymi pjenjesami šaplaćiło. Sapowědaju šo, wotłódowośćene cźerwonjšte bankowši pšchijeźeź. Na někotrych měśchańskich wikach je k pukam mjes ratarjemi a měśchańskim wobydlerśtwom tohodła došchło.

Sprisahanstwo w Smyrnaskej provincy.

Turkowske knježerśtwo revolucionarnemu hibanju, kotrež je w Smyrnaskej provinzy wudyrilo, wulku wožnowość pšchipisuje. Pšcheśwědčeni šu, so hibanje, kotrehož hłow-

ny kwarter je po sdaću w Mesmenu, njeje jenoż jenotliwy pschipad. Wono je wjele bóle **sapoczatk** w roswiću spschihajuceho stawa, kotrež je žo hacž do Stambula (Konstantinopla) wupschestrěło a **kotrež je žo na powročenje kemalistiskeho kujeźstwa sameriko.** Hacž dotal žu w Mesmenu, Magnesii, Balikesseru, Konii, Esmyrnje a Stambulu nětdže 1000 wozobow, mjes nimi wjele žonow, sajeli. Pódla toho žu wjele schejchow, derwischow, hodźow a imanow a žamo zyły bataillon pěschkow, kotrehoż gwěrnosć je diwkomna, do lěhwa sawrjeli. W nětdužnim sultanowym Dolmabaghschleitkim hrodže žu žobotu wuradženje měli, pschi kotrymž žu žo president Mustafa Kemal, ministerski president, schef generalneho staba, snutskowny minister a někotri wusnamni sapóstlanzy wobdźelili.

*

Podawki w Menemenu, hdźež je žo Esmyrnska revolucija sapoczała, žu žo z wulkim ropotom wotmětle. Sdźěłarjo do jeneje moscheje pschidźechu a profetowu sesenu thorhoj roswichu, zhromadźenym wěriwym pschiwołanje: „Cźezemy scheriat! Pójcze, wy muselmanojo, zhromadźcze žo pod profetowej thorhoju!" Nastrózeny lud je mosheje cźekkaiche. Jedyn žandarmerijski podoffizjer sdźěkawsch wschitkich swjaj; jeho woricku, hłowu jemu wotrubnychu a ju na žerdź tykachu, z kotrejež profetowa thorhoj zmalowasche. Wotdźělenje žandarmow pschikhwata. Sdźěkarjo do moschejoweje wěze cźeknychu a z njeje do žandarmow tčelachu. Mosheju žandarmioje woblehnychu. Na woběmaj stronomaj mějachu morwych a zranjenych.

Amerikanske pschibrjožne strażowaze cźołmy žu za 17 000 dollarow spirituzow sebrale.

S **Nowolondona** (w Connecticutu), 29. dezembra: Pschibrjožne strażowaze cźołmy žu jendźelsku motorsku łódź „Eleonor Joan" sadźerżale, kotraž cźežnje spirituzy, 170 000 dollarow hódne, do Sjednoczenych statow pschemytkać. Jednacze muži žołm wobžadku žu do Newyorka dowjesli, hdźež ju wotkupża. Prjedy hacž žu motorsku łódź sadźerżeli, žu pschibrjožne strażowaze cźołmy někotre rasy do pscheżmytkańskeje łódże tčelile, tola žu ju misle.

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 30. dezembra 1930.

— **Wo wjedrje.** W rospołożenju nižinow a wyschinow žo hischcze wjele pscheměniło njeje. Schtwórtk 25 wožera jara na hrosne schła. Nižina z dołheho wjezora wschak na nitsche wjedro sluchuje. Tola z Njorjiskich kupow pschikhadźaza wyschina cźežnje žo psches nasche strony a sjednoczuje žo z wyschinu nad rańschej Europu. Nowa wyschina je spóźnacz pola wolkuwh Selenki (Grönland). Jeje dalsche wuwiće mohło nam žnano sabo sunu pschinjesć. Kak žo wjedro we bližschich dnjach dale wutwori, žo z wěstokeju niechodź prajicź, tola milisicho wěsce njebudże. Julije Sylvester słuhadża klóčcko 8,14 hodź. a hłowa žo 3,53 hodź. Měžacź słuhadża w pschipołonju 12,38 hodź. a hłowa žo rano 3,29 hodź. — Wčera wjecžor we 7 hodź. barometer 735, hygrometer +1, thermometer we dnju +4. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer —1, thermometer w nozy +1. Wuhladu na mało žo pscheměnjacze wjedro.

— **Katarski kursus.** Sa katarskim žynowe je wot 12. januara hacž 7. februara 1931 na twórčnym kuble Budyschkeje katarskeje schule, na „Hornim dworje" w Pschischezach, kursus wo wothładanju zkotu, dejenju a mlokowym hołowdarjenju postajeny. Ssamžny kursus wotmjeje žo za katarske dźowši wot 9. februara hacž 7. měrza 1931.

— **Sakska krajna loterija**, 3. rjadownja 198. sakskeje krajneje loterije pocźehnje žo póndźelu, wutoru a žrjedu, 5., 6. a 7. januara 1931. Dowjeza žu sćěhowaze: jene po 50 000, 30 000, 20 000, hriwnach, 10 000 hriwnach, dale 6 dobyczow po 3000, 15 po 2000, 30 po 1000, 60 po 500 hriwnach, 100 po 400, 500 po 300 a 4775 po 240 hr. Połatym je w thescei rjadowni dwórka 5500 dobyczow w zhromadnje 1 596 000 hr. Hrajny plan je kaž je znate, žo sćěpschil, wobsebje je žo liczba žrěnich dobyczow pschisporjeka. — Losiu 3. rjadownje maja žo hnydom, najpózdźischo do soboty 3. januara 1931, z pschedpołożenjom losow 2. rjadownje ponowicź wola loterijoweho kolektora, kotrež je na losu wosnamjenjene. Na losy, kiž žo z cźasom njesaplacża, žo po § 5 wotst. 1 postajenjow loterijoweho plana dobycze žadacź njemóże.

— **Symska zhromadźizna župy „J. A. Ssmoler".** Nałcźilischa župa w swjatku serbskich towarstwow „Donownje" župa „Jan Arnosćht Ssmoler" wotmje swoju symsku zhromadźiznu wutoru 6. januara 1931 — zwjedźenych Tisoch kralow — pop. ½4 hodź. w sali Serbskeho Domu. Pschesydża župy, kaž pschedsydża skupinow, tak zaradnik „Posbjernjenjej pokladnje" podadża rospisowy wo jich programnej skutkownosći. Sarjadowacź chze župne pschedsydstwo narodny kurs a tajki, kiž ma kóžodno jednotliwa znateho sćinicź z programnej skutkownosću w towarstwach znatych. Pschedležy mnohe wažne wěcy k wuradowanju, kiž spožcża sawésce zhromadźizne sajimawy ras. Pschitomny dyrbi pschi zhromadźizne być zyle wěsce pschedsydża, zastupjerstwo župje pschisamknjeneho towarstwa, sjednoczenstwa, swjasa a druzstwa, kaž pschedsydża skupinow. Witani pak žu tež dalschi prózowarjo w towarstwowym žiwjenju.

S **Wulkeho Wjelkowa.** Wečera wotmě žo na honach tudomneho knježeho dwora, kiž knjesej rycerkubleriej se Borbergej słuscha, wulka honiwa. Sastatkow 32 sajazow, 20 hajankow a 5 schtrélkarjow. K honiwje pschisamknu žo sa tčłkom a honjerjow honiwinska hospóda na knježim dworje.

S **Bolborz.** Tsecźi dźeń hodow popołdnju w 3 hodź. wotmě žo w Schubiz hosećenzu w Ssrjedz Borschćej hodowna zwjatočnosć, kotruž Bolborčanska schula wuhotowa a na kotrejž mnohi pschitomni starschi a hosćo hodowne wjesele doživichu. Wuczerjo běchu žo hižom dołho pilnje prózowali a z dźěćimi zwuczowali, so by žo prawje hodowny wobras wuwił. Knjes wuczer Schreiter běsche z wjetschimi dźěćimi z wulkej woporniwosću hodownu hru pschi klobiku pschewsał, kotraž je so też wulkotnje poradźiła. Po tym poschći k. wuschschi wuczer Beyer z njemschimi dźěćimi mnoho derje nawuczennych pschehonschkow a spéwow. Knjes wuczer se Kielpinski běsche pschewod a nawjedowanje spéwow pschewsał. Słónczne běsche k najwjetschemu wjeselu dźěći też wobradźenje, kóžde dźěcźo dosta dar, kiž rumpodich po słónczenych hrach žam dźěcźom wudźělowasche. To běsche wjesele. Wschitko je žo derje poradźiło a wopytowarjo buchu połnje spokojeni. Najwjetschi dźak słuscha k. wuschschemu wuczerjej kaž tež knjesomaj wuczerjomaj a dźěcźom, tež wschitkim tym, kotříž žu na wuhotowanju žwjedźenja žobudźelali a njeju prózu a dźěła lutowali. Cźisty wunoschk žwjedźenja ma žo trjebacź ke kupjenju žwětkowobrasowego aparata sa schulu. Wjecźor we 8 hodź. žo hodowna hra hischcze jutru pschedwjedźe, k cźemuž běsche knjes wuschschi wuczer Beyer nětkuschich schulerjow a hewaschich pschecźelow schule, kiž žo popołdnju wobdźělich njemóżachu, wuschprosnył. Po wschedstajenju swoschachu wopytowarjo hischcze nětkotre hodźinki w rjanej towarschnoschći pschi hudźbje a rejach. (Pschisp. redakcije: S rospratwy njewulhadźa, hacž je žo też nětcźo žerbski spéwało abo hrało. Bychmy ša powšech dźakowni byli.)

S **Maleje Borschcze.** Nowowoleny wjeśnjanosta knjes žiwnoscźer Erwin Rothe w Dźiwocźicach, kotrehoż je Mała Borschcź z Dźiwocźicami a Praskowom sa tuto sastojnstwo powołała, žiwoje sastojnstwo z 1. januarom 1931 nastupi. Dotalny wjeśnjanosta knjes Arnosćht Debik běsche žiwoje sastojnstwo dwanacze leto dołho žwěru sastawał.

S **Kulkicha.** Pschi hladkosći je druhi žiwjaty dźeń hodow mandźelska Kucharjowa z kolow padnyła. Wona jěsche do Polpizy, so by tam žiwoju dźowku wopytała... Sniesłoženu hlěch je pschi padnjenju tak kł je tranita, so dyrbjeschce lékarku pomoz pytacź. Ju dyrbjachu domoj dowjesć.

S **Hucźiny.** Też Hucźinjanska schula wotmě žiwoje hodowne pschedwjedźenje je spéwami a druhimi posłuchenjemi Kaž zhonimy, je žo tež mnoho starschich na žwjedźenju wobdźělilo. Ssu žo tam pjecza derje pradźene wězy posłuchiłe. Dotal pak niemóżachmy zhonicź, hacž je žo tež nětchto serbskeho pschesadźowanja abo spéwało. Ssnadź nam to z naschich cźitarjow nchtó spóźci.

S **Njeźwarźicha.** Tudomna skupina němskostatneho sjednoczenstwa nětkuschich wójnskich jatych wuhotowa pjatk w Gneuźez hosćenzu jednore hodowne wobradźenje sa dźěći swojich žobustawow. Nětkże 70 dźěći žo wobdarichu. Běchu to rjane hodźinki, kiž žo małymi pschi kofeju a hodownym wobsuchkom pósłicźachu. S błyschcźatymaj wocźomaj a dźakownej mysłu wopuschcźachu dźěći hósćny dom.

S **Nakeż.** Jako njedawno tudomny kubler Pawol Schcźepank na lubju žiwjeseho doma pschińdże, nadźeje tam tudomneju 18 létneju pachołow, kotraż mjescźichaj natykanu pistoliju a žekeru pschi sebi. Kaž žo wupokaza, staj njedocźinkaj do Schcźepankez twarjenja žo dobyłoj, so běschtaj pjenjesky kradnyłoj, haj běschtaj na nasitwi hižom sa pjenjesami tyłoj. Pachołoj staj hižom psched pjecź njedźelemi Stahlchelmaraja Zwocha z Kamjenege wola Nakeż nadpabnuwcź a wurubicź dyzkoj. Tehdy pak Zwoch njeběsche žam domoj schoł a tuž žiwój cźornu wotpohlad wukonjecź njemóżeschtaj. Wonaj běschtaj žo też srěcźkarjej, fo dyzbschtaj žo pola pschekupza Cźecha a hosćenzarja Bodena w Nakezach do twarjenja dobycź. Pjedźelu tudženja leja žandarm saja a statnemu rěcźnistwu pschepoda. Wobaj staj ratarskaj dźěłacźerjej, jedyn z njeju bě w spomóżerskim wustawje pschebywał.

Z **Kalbic.** Treći swjaty dźeń hodow. wotmě so tu zaso kurzus serbskich rejow. Nawjedowaše jón sokolski načolnik Šołta z Łazka. Wopytany bě kurzus derje, rejwaše tola nchdźe 30 porow a mějachu rjanu liczbu přihladowarjow. To je też derje, tak też přihladowarjo wědźa, wo čo so jedna a bndźa reje na swjedźenjach tola sobu pospytać. Lépje wšak by hišće było, njebychu-li jenož přihladowali, ale hnydom so sobu wobdźělili. — Njech so serbske reje přeco bóle rozšěrjeja a njech pódla też pomhaja, zo by na našich serbskich swjedźenjach lépša přistojnosć knježiła, hač ju hewak na zjawnych rejach namakaš.

S **Borschcze.** Gmejnsky sastupjerjo wobsamknychu w nuinym pobjedźenju, so maju žo njedostatki wokrejnych dawkow f potrjebnjenom realneho dawka, dawka na sakrane samoženje a pschemytłe wot 200 na 250 procentow.

Jan Kleeanda:

Wudowje.

Powedańcźko se žiwjenja.

6j (Pokracźowanje.)

Knjeni Kolchowa, wschědna žwětkowkołožata žónska je połnym wobliczom a módreju, sawésce ikérscho lubosćiweju dyšći kražnoju wocźow, sacźuwaschе pschewahu tuteje žony, kotraž znajmjenscha z njanosću sawésce dałoko ju pschetrjechi, a tole spóźnacze stutkowasche na nju cźim bóle jako wědomjo někajkeje ischkody, kotruž bésche nimowólnje njesnaez poruniny nacźinila.

„Njerozumju wam, knjeni!" rjekny sa khwilu a pschimnywschi žoninu ruku, pokracźowasche nutrnje. „Njerozumju wam, hacźrunjež wasche słowa słudźichu we wni nowu nadźiju. Prošchu waž, wěcźze jažnje, niz w hódanczkach! S cźim bě wam mój njebožcźicźki muž, kaž staj wój žo spóźnałoj a cźehodża staj žo rosećchoj? Prajeze mi wschitko, wschitko, njetrjebaeze nicźo potajecź. A pozwjeze žo, wy jeze wustala a ja też. Wy tola zrosumicze moje roshorjenje a napjatosć, hdyž w žamžnem wokomiku, so dawacze jemu winu pscherady, prajicze, so běsche wón njewinowaty!"

Žona, kotreježe pschećziwjenje běsche hižo f wudowinej lubosćiwosću slenjene, wuwinu słobka žiwoju łokćatu prostu prawizu z jeje mjechkeje, cźopkeje ruki, zdychny z hłuboka a potom wuzkynu žo sajo do słólza.

„Njewinowaty? Žyle tak wschak to prajila njejžym, mojeda! Ssym pschisłuchała, knjeni, so bych žo spokojiła se pohladom na wasche njesbožo a so bych jo hischcze pschispokoiła. Ach, tak žym žo radowała, dyrnješ bych w žyłach žo tepiła nad jeho žmjerećzu, so ja wschitko to dokholetne cźeekpjenje wjecźu žo wam znajmjenscha z ranu k wutrobje, kiž cźujch wam sałagdźicź. Tak dołho hacź bě wón žiwy, njemózach a njechcach, dokelž budźeschе kóžodźicźka rana też jeho sałagła, a ja — ja njejžym nihdy jeho lubowacź pschestała. Ssym khłychała, so staj žbožownaj, ale we žiwojej hidźe pschecźiwo wam žym žo sprěka tomu wěricź, ole nětkole wěrju. Wasche spohladnjenje prajі wjazy, hacź bychcze wy wupowědacź mohła. Scźe nje pschepowědźiła, a ja njemóżu, khiba wodacź. Haj — hórje abo lépje: ja ani nimam, cźeho wodawacź!"

Žona sklonі hłowu do dłonje a wótsje so rospłaka. Płakasche tak jara, so na žylem cźele dyrkotasche.

Knjeni Kolchowa, seježka jenož sapschijejcy, schto žo tu psched nej stawa, běsche pschewsata a samylena f hłubokej žobuželnosću f cźerpjenjom tuteje žony.

„Božedlacze, njepkakajcze tak!" sawoła a padże k ni na kolena. Shrabny ju za wobe ruży, kiž sesahny na tkin a pohlada ji pschi tom do wobliczа.

Žona so nadobo shraba, wotstorcźiwschi ju wot žebje a postany.

„Wodajcze! Dołho žym takle hižo njepkakała a nětko je mje tuthch žyłsow psched wami hańba. Je to schpatnosć — je to zrudoba nad zjebanej wjeselwosću. Ale hižo je wschitko nimo. — — A nětko pójdu, so bych wam zrudoby njepschikspórjała!"

„Nè, nè! Wostańcze, proschu waž; Njepuscźeju waž prjedy, hacź mi wschitko njewupowědacze a žnadź też potom hischcze niz" — sawoła Kolchowa.

„Nó, tuž derje, hdyž chcecze, powěm wam wschitko, hacźrunjež je to prawdźichdna, ale frudna stawizna", zamja žo žona se žwojim hórkim žmjećzom. „Ja běch drje khube, ale cźeftne holicźo. Moja macź, wudowa, sejiwi nje a žebje se schicźom a ja žym ji pomhała. Pósnach žo f nim a mój žo lubowachmoj. Prajachmoj žebi, so žo sdóżnujemy. Ja jeho wožožowach, a wérjach, so žym też jemu wschitko. Moja macź, nawdźita a dobra žona, mje warnowasche. Wón dźe f jenicźkim žynom bohacźka — a ja prakhuda holza.

Ale ja wérjach, so woprawdźitej lubosći njemóże nicźo łodźewacź. Jeho njemyleješche moja khudoba, mi njebě jeho bohatstwo na pucźu, dokelž njejžym na nje myślila. Chzych jenož jeho, kaž chžyšche wón jenož mje. A cźinicźnje žym žo žiwojej lubosći žyle podała. Ach, knjeni, wy žnadź sapschijeeze, kak lohko žo dowérimy, hdyž radźi wérimy! — A wón lubowasche mje hacź do toho wokomika, hdyž žym jemu woprowała wschitko, schtoż może žona woprowacź. Ja žym jeho potom cźim roswólnischo lubowała — wschał to znajecze! Ale žnadź runje tohodla, so bě so moja lubosć słopnjowała hacź do hludnosće, so mi sejdа, so jeho lubosć wołłabnja. — Hdy žebi mje hižo wosmjesech? Hdy budu twoja? žym žo jeho cźasećicźko naležnje praschała. — Schto žeż myślisch, so njeżby hižo moja? wotbwrschcze mje druhdy žortnje, druhdy waźnje a wurěcźowasche žo na žwojeju starscheju. Nětko hakle na jene dołho spóźnach, so moja khudoba běsche tola jenož f waźnym sadźewkom, dyrnješ žo Jurij sarocźeschе, so tomu tak njeje. — Jene-ho dnja pschińdże sa mnu jeho macź, f kotrejž njeběch wěsć hacź dotal rěcźała. —

Sałžyła mje f porokami, so sawjedu jeje žynа, so tejа jeho słožu na pucźu, tukasche na mnje, so jenož je spekulazije, so bych žo do bohateje žwójby sadobyła, žym nawjasała z nim znajomstwo, žwarjesche mje, haj też hrožesche mi. — Sšnadź sće ju też wy pójmała. — Bě to twjerda žona, njecźuciwa. — — Jeje podhlad a porok nje trasnichtej, spréch žo ji f zyłej žwojej hordosći, a hdyž mi naspomni, so sćeże ju Jurij žam, njewědžo, kak moch žo f mojich kożdykom wuzwobodźicź, prajach ji, so žo jeho wotrjeknu a žo žwój poměr rosmjasam. — — Bórzy po macźeri pschińdże wón žam. Běsche někak rcshorjeny, žnadź běsche dołna někajki wustup měł. Ja w žwojej fschitkowdźenej hordosći dopjelnich žiwoje žlubjenje a rjel-nych jemu, so je mjes namaj hižo łóni wschemu — —."

(Pokracźowanje sćeżnje.)

Předźenak

je pschi Michałowi zyrkwi w Budyschinje rjanu mósnicźku namakał f pjenjesami. — Mjes nimi běchu 60 pjenjeskow do papjerki sawalenych! — Pschedźenak by rady wudał, cźeju mósnicźka je. Wě też dosć derje, so běši namakane pjenjesy njesmě zhonjacź. Tuž to sdobnje wosjewja. Ssnano je mósnicźka knjesej fararjej Wjelemej Tyschericej, kiž je Pschedźenakej pschezo nschto wotkupił a jeho dźo-lo spschował, žnano knjesej kantorej Rudolfej Pokalej, z kotrymž je wot dźěcźaschich lět žem bratruje. To wschak žo nětko wukopa, hdyž do mósnicźki pschińdu. — Pschedźenak pak budże žo wjeselicź, hdyž jemu tež protyku wotkupża abo žnano też dwě sa namakańku mšu. — Knjes Jonak mě-ni, so by žo to sluschało a žada žebi sa kóždu 60 pjenjeskow.

Sakupjerjo pak sawjedźenje wobydlećskeho dawka wotpokłachu. Gmejna pśiśiwoli 14 twójbam, kótrejž potrjebnym, kótrejž spomóželiju podpjerańym bjesbóžkowym pjenjezy a naturalije jako hodowinu pśichipomoc. Też tam wjele dobrowólnych darow je ko potrjebnym wudźělił mosko.

S Mikowa. Sonjźeny tydźeń wótmě młynśki wobsedźeś Herbert Mehling na swojim Vorscheńanskim hontowańskim rewěrje hontwu. Na njej wobdźěli so 8 stśelcow a 16 honjerjow. Satśělichu 11 sajazow a 1 cjeckora (Hirschahn). — Mjes tudomnymi dźěśimi so wospjetujo Masern) jara rozšěrjeju. Dwaj dnjej do próspinkow wusćehnje so tudomna schula samtnjeś. — Pśichodnjo tydźeń so tu nichto swobodnje. Jón je rataŕ Klanka z Wuschanic za 400 hriwnow kupił.

S Dźikow. W nasćeł wósy je stary wuhuduski hajnik Gottlieb Arnoscht Kujawa wumrył. Lětsa 27. februara dosće swoje 80. narodniny swjeśiśi šmrć. 48 lět dołho wobsłasche wón w Dźikowskich lěsach, wot nekotrych lět pak wjazy dźěłach njemóžeshe. Smrśiły dośe veteran wójny 1870/71. Mjetko stej tu jenoż hišće dwaj veteranaj tuteje wójny z wój, Bohumił Haftmann a Wilhelm Gänzel. Pobźěcowiśi je cźekko znjesbožił. Wón so domach na jśiwje wobśinny a śiebi nohu słama, so dyrbjachu jeho do Niśańskeje chorownje dowjesć. Wobźarujomny stara je hižom 89 lět stary.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Neumarkta. (Wulke twarjenje so sapoc.) Wóndanjo sajapny so nadobo z krimotazym wjerstom 50 metrow dołha, 11½ metrow hłuboka a 11 metrow wysoka bróžnja Libetinzskeho kujeseho dwora a sapadnywshi so zyle twarjeshe jenoż hischeze mału hromadu rospadankow. Twarjeŋ wobzywusćotni maja sa pśichodnu, so je so jenoż sadźiła, kšach tohodła, so žu so po małich nasymšich desćicach podsenjśe wodowe kłobby wutworiśe a sakładnym murjam sepjeru wsale. Dokeľ sa tajke wutajdne padły žaneho sawěźenja njebywa, ma wobsedźeś wulku schkodu.

Moderne wocehnjenje dźěći.

Wjele hanjeny „kśišłokt dźěśeja" je w mnohich wězach wocehnjenje pśichemjeńt, šchtož so dźenża hischeze w žytym wobšahu pśichewidźeć njehodźi. Wěśe pak je, so je tuto pśichemjenjenje też šwoje dobre pśichinjeśło. Nowoczasna macź wosnamjenja jara wjele jako towaršscha swojich dźěśi, tunje tak kaž je moderna žónska towaršscha swojeho muža. Tuto pśichełstajenje dopokaša cźuceńowjeź žónskich za nowoczasne žadanja, kótrejž nětcźiśiše cźekše cźasoju na młodu generaziju stajeja. Młodźina je w šwojej samostatnosći, ke kótrejž ju saqnje powokanje nutśuje, hušo wobwjeselona a wuźśije bjes próspy dośatu šwobodu wopak. Tu móže macź, kiž na wšeke nuty swojich dźěśi kedźbuje, pśches šwoje mérne, pótrjebkowaze waśchnje pómhaś.

Mułki rozdźěl mjes nimaj, tamna bojašnje wobkedźbowana kinska murja cźeśeźowtrosće, kiž ko prjedy twarjeshe, njechodźi ko wjazy za naśch cźas. Macź dyrbi je šwojim dźěśimi womkedźiś, ko by jich „rozumiła." Kak cźišcźi hušto dośeź pśichewulka konkurenca na wšěch polach na lóšcht a dźěławosć powóńtkeje młodźiny. Tak naśanje bašiwnosć a njelóšcht k dźěłu. Je ko dobry kruh nomałak pśicheśiwo tutym duschinym konfliktam, njemuju šport.

Stejiśichźo macźerje w šwójbje je ko tśěbro pocześiło, kokeľ šwójbne poczahi njejsu jenoż w Ruškej popušćeśłe. Njesentimentalna młodźina nocnje plenćajtych šwjatkow, je šwjerdnyła kaž naśch cźaš. Pšcheco je to saso wěs macźerje, tutu rosdźělowjenosć pśichemóceć ź jenaśkej scźerpnosću a luboseju. Potaśikim je pśichikad macźerje naśepšche waschnje, na dźěśi skutkowaś po starej sapadze: Wocehnjenje dźěśi wosnamjenja najpśiródny šamowocehnjenje. Tute krute šamowocehnjenje dyrbi so dźěśom hižom wot małoscźe pokazaś. Mylniny so, jeli mysliny, so cźi najwjeśeńt wo tym nicźo njenawuknu. Methody w cźeśeńšchich dopokazaja sajnje, kak dobre wušpěch so pśichi wojeńskej dyrkownosći dosćeje. Cźim pśiedy so ź wocehnjenjom sapoczina, cźim lépje.

Dyrbiśi šwoje šamšne dźěśatkowo jako podlobu sa poźišćiśke žiwjenje wobkładowaś, jako važny sakładny kamjeń sa wulwiśe karaktera, so by cźile a žiwje ź pšchichodnej generaziju šobu schoł. So by tšěbny takt wobsedźała, tšo je pšcht wobkładaje ź dźěśimi nutśny. Lobjo so dźěśi tanjene cźuja, wobsebje w létach roswiwanja. Hdyž trjeba so na pšch. jich potajnjeśe — šamo dowolene — dale powédaja. S tym so dowéra rosbije. A cźi mali śej wuhła, so nicźo hódne njejsu, hdyž śej ani próspy njedawaseh, jim nećicho rozcźitajucź a jich za to pšchemałych dźerzi. Macź njesmjeć wólnosć wohowaś, bynjej dźěśo so pšchenjesło praśchało. Njesmje je ź nekaśkej cźu wotpokazaś, so by wotsudźeło prosćerja wotwóła. Radšcho njech šwoju njewódu pšchida, potom je dźěśo šmašnjetišcha pšcheswedźeńe, so dyrbi jemu pomhaś.

Važny moment wocehnjenja je šmuźenje na dźěło, ke kótremuž so pomału wot hrajkanja pšcheńdże. Tak wubudźi dźěło wjeśele, ichtož je wažne. Žyle wopak sadźerži so macź, kiž naśanje na wjele dźěła sforźi. Tak dołtanje dźěśo wokšabiśnu wot dźěła, kiž je tola sa dalšich pšchidach rošbudźaze. Najšćipje je, dźěśom w šahrodźy abo je šmrjatanni dźěłaś daś. Jich cźuśe k šamokwitnjenju rośće. Pedagogiźy je pśaŋje, so po kśótkej pokazju jich šamych pšchewostajiny, šamo bynjej nećicho słonzowaze, so bychu bórzy šamostatne byle. Tak njenowana „dobra" macź, kiž šwoje dźěśo jenje ź wocźom njepuśćeśi, je pšcheco hotuje a rošhotuje, jemu šchulśke nadawki wudźěła, cźinyźle wopak. Dźěśo njemóže potom šame sa so hrajkaś, naśanje dyrbi macź potom pomhaś. Dźěśo pocźina stracźocźiwe byś a śtej poźišćiśke bjespomóžnje napšchećo žadanjam žiwjenja. Napšcheźiwne dopokazaja tamne njepšćipśiwe macźerje, kótrejž maja mału cźasa za šwoje lubuśchi wšyće a tola wocehnjeńejšu wjele ź nimi dospeja. Taśke dźěśi namukna sabe, šej šami pomhaś a njepšćichdu potom do kruteje šchule žiwjenja kaž tamne šapleńcźene a ćśajne wobstrašowane.

Tola tuśchitke dobre pokiwy su hinitle, hdyž macź pšchi wšitkim cźuću prawe a trěbne njenamaka. Kóžde dźěśo cźo šwojerafnje wocehnjene byś, ale kóžde dźěśo da so ź mjelkim mérnjowośću a wobsebje ź krutej konsekwenzu łobjo wobśiś. Wobtažnosć je jara važnu wocehnjeńešći śrědk, dokeľ dźěśi su wótri a logiśny kritikarjo. Je žnadź nědźo na popuśćeśit a zofat, hnydom sacźuwa dźěśo tutu ślabosć a su njewuprošchnje twižije. Sćežka bohdi so tajši šmyk šmuporjedźiś. Tuž njech macźerje pšchi wobkhowanju źelešnje wobśejnosće šwoju cźešć a pšchewahu sdźeŕa, kiž śej pšchi wšchej towaršschnosći tola jara nušnej.

Serbskim towaršwam!

Po wobzamknjenju nazymskeje zhromadźizny wšě serbske towaršwa namołwjamy, zo bychu studowacym, kotřiž móža so jako tajcy (zwupokazom zwjazka Łužisko-serbskeho studentstwa abo też na druhe dohsahace wašnje) wupokazać, darmotny zastup k swojim narodnym serbskim swjedźenjam poskićale. Wězo dawk (rejwański dawk abo druhi), kotryž dyrbi towaršwo same wotwjesć, sm̀e so wot nich žadać.

Domowina, zwjazk serbskich towaršwow.
Předsydstwo.

Sokoł dźěła!

Kurzus načolnikow w Radworju 29.—31. hodownika 1930.

I.

Hišće je kóždemu žiwy w pomjatku bjezpśikładny wuspěch Sokolstwa — wulki krasny swjedźeń w salonu tym organisacijam, kiž po derje poradźenym swjedźenju so raz do syteje wole wotpočuja. Sokoł njewotpočnje na swojej slawje. Znaje jenož jeničke hesło, jenički smér a wótmér: „Doprědka, doprědka!" Tutón strowy njemér našeje sokolskeje młodźiny bywa tak rjec „žro" našeho powśinskeho narodneho hibanja. Hdźež wšitko dréma, spi, žiwori — Sokoł strašuje, wočuwa, dźěła!

Sokoł bě započał lěta 1930 z kurzom, z narodnym wukubłanskim kurzom, kiž bě zarjadowak w Budyšinje za wšě woršty serbskeho luda. Sokoł też skónči swoju dźěławosć na tute lěto z kurzom, z wuwučowanskim a wukubłanskim kurzom za načolnikow.

Kurzus so wotměwa w Radworju. Wobdźělenje bě dobre. Sokoljo znaju disciplinu. Hdyž jich wołaš, wo*ni tu su.* Na kurzu so prěnjeho dnja wobdźěli 33 bratrow, zwjetša načolnicy a podnačolnicy. Njezastupjene běchu jenož jednoty z Budyšina, Wotrowa, Kulowa a Wulkeho Ćiska. Wulki dźěł kurzistow tworja rekruća — młódši Sokoljo: Starši wupruhowani „veteranojo" skerje tu skutkuja jako pomocnicy.

Prěni dźeń kurza bě wěnowany jenož cźělowučowanju. Zwjazkowy načolnik br. Jan Měškank zahaji kurzus rano ½9 hodźin a wotewza slub wobdźělnikam kurza. Kurzisća so rozdźělichu do štyrjoch drustwow po 8 bratrach. Přewzachu so porjadowe a narjadowe zwučowanja. Zwjazkowy načolnik, nawjedowař kurza, poskića prědnošk wo methodicy sokolskeho cźělozwučowanja.

Po wobjedźe kurzisća w dźěle pokročowachu. Znowa so wěnowachu narjadowym zwučowanjam. Potom přezwučowachu nowe Radwořske cźětowe prostne, na cźož so přizamknychu hry.

Na kurzu knježi sokolska disciplina, zahoritosć, cźilosć a — wjeselosć. Je radosć přihladować, kak naši hólcy dźěłaju. Dźěłaju pilnje, horliwje, wot ranja do wječora. Hdyž widźiš Sokoła při dźěle, to sy přeswědčeny, zo Serbstwo budźe trać na wěki wěkow, dokelž Sokolstwo je dźerži. Tu mohłe druhe serbske organisacije wuknyć, kak so dźěła. Z komudnosću, njerodu a pohodnosću dale njepřińdźemy.

Dźensa, kurzus pokračuje. Dźensa popołdnju je zajimawy, ważny program, kiž je tež Njesokołam přistupny. Naž znaty prócowař, předsyda Domowiny k. farař Křižan, přednošuje wo serbskej zaňdźenosći. K tomu so přizamknje přednošk br. Měškanka wo serbskim přichodźe. Poskići so tež přednošk ze świetlowobrazami wo serbskej Łužicy. Wječor so potom wuknu serbske reje.

Na'nowiše z cyłeho swěta.

*** Na šilalu Němšeje banki w Kólnje je so póndźelu rubježny nadpad šknjeźił. Rubježnikam je 15 000 hriwnow do rukow padło.**

*** We hłownej póšcy w Bremenu je jedyn starši sajstojnik, šotryž renty wupłaćowaše, něhdźe 30 000 hriwnow pjenjezow přihrabił. Hdyž so jeho njeźiwernosće dohladachu, bębi hibił (wulku žilu) rozrěźnu, so by šebi žiwjenje wzał.**

*** W Tešne nad Lobjom so njedźelu w nogu paduchi ź wokna do tłóčeje tamniśkeho gmejnskeho pjenježnistwerja dobnchu, wšitke tłamoty pjenježdźichu a słónjenje pjeć zentnarjow cźežkeje pjenježnje tłamor ź wokna do přichotowaneho Lobjoweho cjołma dowleczechu. Tón potom so w Schwinde k krajnej pjenježnje wróći. Na nim běchu jenož hišće nekotre krući rozbitego tłamora. Sa rubježnikami nimaju hišće žanoho śledu. Dokelž je gmejnski pjenježnistwerja ź bohom ź gmejnskim, póšćiskim a nalutowanym sarjadnikom, won w tłamorje wšitkomu summu, něhdźe 6000 hriwnow, tłamowaše.**

*** (Wulka syma w Polšce.) Njedźelu po zyłej Polšce syma žołma duchaše. Mjes tym so thermometer we Warschawje na 18 stopnjow pod nullu padje, syma we Wilenskim wokrjesu hižo 30 stopnjow dosahi.**

Towaršwowski powěsnik.

Budyšin. „Nadźija." Sobotu 3. wulk. rožka 1931 wječor ½8 hodź. dźiwadłowa pruha. —

Baćoń. Towaršwo młodźencow a knjeżnow wuhotuje štwórtk 1. wulk. rožka 1931 wječor w 7 hodź. we Haslowje swój zymski swjedźeń. K tomu so wšitcy wutrobnje přeprošuja.

Na wšě towaršwa! Što ma rukopis hry: „Kak Swindl w Kukecach lěkarjo?" Prošu zdźěłee mi hnydom! Feliks Heine, Crostwitz bei Kamenz.

Zjednoćeństwo serbskich wučerjow změje póndźelu 5. wulk. rožka dop. ½10 hodźin zhromadźiznu we „Woprawnem".

Nowa hłowna pósta w Moskwje. W njej dźěłaja 2500 zastojnikow. Při jeje woknješkach we wobkhodnych městnosćach móža nadobo 800 wosobam posłužiś.

Japanske žónske witaja jendźelsku létarku Mrs. Brucee. Wona leśeše sama lutka wot Jendźelskeje do Japanskeje.

Hodowna skhadźowanka serbskeje studowaccje młodźiny w Hodźiju.

(Pokračowanje.)

Studentaj (knjez Winař a jeho mały pomocnik) zwjeselištaj připoslucharjow z wubjernym huslerskim přednoškom. Knjez student Wirt přednošowaše wo Korli Fiedlerju, synu Hodźijskeje wosady. Rysowašo na zakładže jeho prěnich luboscinskich pěsnjow jeho nježnosć a čućiwosć w znošowanju z jeho pozdźišej mandźelskej Mathildu Stangec. Knjez kubler Kral z Koblic doda k tomu hišće wšelake drobnosće wo Fiedlerec swójbje a jeje wosudu w Njezdašecach. Rěčny khór studentow přednjese Cišinskeho pěseń wo swjatym Benje, założerju Hodźijskeho Božeho domu a wosady.

Zajimawe a powučace běchu ličby tučasneho serbskeho studentstwa, kotrež hłowny starši, k. Heitel, poda. Wone serbski lud khutnje napominaju, so hišće raniso starać wo swój wučeny dorost. Po jeho zapisku dźe tuchwilu 198 Serbow studuje. Jeho zapisk dawno njeje dospołny. Jemu bě možno jenož wo sakskich Serbach sylu serbskich studowacych někak docerpać. Hdyž na př. jenički Delnjołužiski Serb studuje, dha njeje možno było, so we wšěch wosadach rozhladować. Syła evangelskich studowacych je po tymle zapisku zrudniša hač ta katolskich. Też w tym nastupanju měli naši přeceljo wosebje w pruskich wosadach winowatosć, adresy studowacych hłownemu staršemu připósłać. Leži w zajimje luda sameho, zo pokaže kóždeho studowaceho Serba do serbskich studentskich organisacijow. Z wužitkom też bě, před ludom zjawnje rozpominać, z kajkimi materielnymi njedostatkami so serbski student bědźić ma, prjedy hač je dostudował. Połoženje swojeho žiwjenja je nałožował na studije a sebi zalězł do dołha. Dalšn połoženje žiwjenja ma skónčnje nałožić, zo by so z njeho wudrapał. Časy drje su ćežke, tola njech njezabudźe serbski lud na swojich studowacych synow. Stóž zamóže, njech wotewrì šćedriwu ruku, njepomha jeničey jenotliwym, nje, wopokaže dobrotu cyłemu serbskemu ludej.

Wječorny swjedźeń bě, prajmy, bóle domjaceho hodowneho razu. Zhromadne spěwy zaklinčachu. Studenća a studentki spěwachu, deklamowachu a hudźachu. Ze słabymi mocami poskićowachu nam wjele rjaneho, nadobneho, pozběhowaccho. To je wšeje česće a khwalby hódne, hdyž wopomnimy, zo dźensniši dźeń studije na srěnich a wysokich šulach njejsu žane mědlizanje. Lědma na prózdniny přišeli, zo by trochu wodychnył a ze swojimi swójbnymi so radował, wola serbskeho studowaceho hižo narodna winowatosć. Zo ju rad dopjelnjuje, njedźelu widźachmy,

Wopačny wójwoda.

Częstny hósć prezidenta Hoovera.

W Amsterdamje (hłownym měsće Nižoseńskeje) sajachu přeco krótkim mjeńmarodneho jebaka wulkeho formata, kotrehož pokład a mjeno policijni hišće znate njeje. Policija jenož wě, so sajaty je mjenuje Mohamed Pascha, najprjedy někajki krawc a so je hižo dwě lěće w Sing-Sing (khłostańca w Newyorku) žedźak.

Přeco někotrymi tydźenjemi přichódźe turkowski dostojnik (Würdenträger) z mjenom Mohamed Pascha. Pascha słaja w najeleganćnišchim hoscenzu zyły postkod, měsćesche po sdaću wjele pjenjes a skaka we wobkhadach mnoho wjeza.

Wšeho běsche w najlepšchim rjedźe, dóniž jeneho dnja jendźelski dedektiw, kiž swój dowol w Amsterdamje přeco žiwješe, so z „Mohamedom Paschu" setka, jeho sesna a sajeru da. Mohamed Pascha so najprjedy energisny přeceńiwo sajecu wobaraše. Ale z Londona wuźadana fotografija njedaše wjazy dwěla, so je so tón króć policijni porabiło, jeneho internazionalneho, wot mnohich statnych **rěčnistwow** pytaneho jebaka popadnyć.

Přichi tym so wupokaja, je bě sajaty přeco někotre kubom lětami někajki krawčik w Ameriju. Dokelž pak so jemu krawzowstwo njelubješche a wysche dźěwiche, połoži so na jebanstwo we wulkim stilu. Wobstara sej trěbne papjery (wupokazy), přichipołoži sej wschelake wyšokoklinkaze mjena a frohumjesche, do najwyšichich amerikanskich a jendźelskich kruhow so dobyć.

Jeneho dnja pokaza so we Washingtonje jedyn wukrajny nahladny hósć. Měsćesche kluzobnikow a swojeho sekretara a też rjanu ženu, kotruž Fatime mjenowasche. W najwoženišchim hotelu so jameješi a do knihi zujnych so zapisa „Wójwoda z Kurdistana" se ženu.

Lědma bě 24 hodźin saschło a zyły Washington wědźeše, kak wyšoki hósć w měsće přebywa. Jeho z přeprošenjemi skoro sapypachu a militjonarojo města sariadowachu wulke swjedźenje k cześći „Jeho Wyšokosći". Wójwodźe so poradźi, kamo do Běłeho domu (presidentej) přeprošeny być.

Měšazy dołho žiwjesche so wyšoki hósć w měsće na najrjeńscho. Wšo njepłaćesche sa tutón cząs žiwoje kliczbowaniki w hotelu. Wobsedźer jeho też njenapominaše, wobsedźesche tola milijony. Nichtó njewědźeše, so bě wosoba wopačna, runje kaj titul „wójwoda".

Jeneho dnja słubi so swědźiwy hósć se swojim přichiwikom na jenje sapowědźenje. Dwě lěće wo nim niczo wjazy njeslyschachu. Nadobo so zwukopa pod mjenom Mohamed Pacha w Londonskim hotelu Savoy. Ale tam měsćesche njesoboe. Amerićan jeho sesna a tuž dyrbjesche runje ćekanyć. Dźesche sabo do Newyorka, hdźež jeho sajachu a dwě lěće do sajtwa tyknychu.

Tutón cząs wotbędźa w Sing-Sing. Po pusćesenju z sajtwa poda so nasich krawčik sabo do Jendźelskeje a přichiłdźe do Liverpoola. Keklija so znowa sapoczinasche.

Wyschnosće Paschu swjatoczne powitachu, wuconjesche wulke jebanstwa a hdyž běsche jemu semja pischcopyla, zhubi so. Potom hej nowe mjeno pichiwoji, mjenujo „Wójwoda z Afghanistan" a hrajesche zwoju rólu we Franzowskej a Italskej. W Nižoseńskej mjenowasche so sabo Mohamed Pascha. Tuta njetrjebawscha skromnosć bu jemu z njeshožom.

Protiwa dawkowych teramijow

w měsazu januaru 1931.

Na finanzjonym hantcze ma so sapłaćeć:

5. januara: Dawkowy wotcząh wot ožiwjerskeje msdy, pschirožk k msdowemu dawkej njeskónčnjenych ožiwjerjow, němskostatna pomoz wojskow sjawneje słužby na msdy, kiž su so w cząsu wot 16. hač do kónz decembra 1930 wuplaćile.
10. januara: Wobydlerski dawk, prěni podźěl.
10. januara: Bursowy wobrotny dawk.
10. januara: Doprodkapłaćenje dokhodneho dawka płaćerjow dokhodnych dawka — z wunjasnom ratalstwa a hajnistwa — za 4. protyčne schadnikowe lěto 1930 we wyšokosći schadnikowego dźěła dawkowego namakanja, kiž je z dawkowym listom na protyčne lěto 19 postajeny.
10. januara: Pschirażki na dokhodny dawk, 2. podźěl po mjenowym wukazu.
10. januara: Towarstwowy dawk (Körperschaftssteuer.)
10. januara: Doprodkapłaćenje a sapłaćenje wobrotneho dawka na 4. protyčne lěto 1930.
20. januara: Dawkowy wotcząh wot ožiwjerskeje msdy, pschinoschk k msdowemu dawkej njeskónčnjenych ožiwjerjow, němskostatna pomoz wojskow sjawneje słužby na msdy, kiž su so w cząsu wot 1. hač 15. januara 1931 wuplaćile.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Na posypt so

hrochoty kołz

(wulkosć sornow 20/40 mm)

w drobnym pschedawanju też

w měschczańskim hospodarskim dworje na Swonkownej Lawkej haju 42

po 1.50 hr. sa zentnar wotedawa.

W Budyschinje, 27. decembra 1930.

Měschczańska plunarnja.

Směški.

Proschcer.

Sslónčko hapasche želiwje.

Pschińdże proschcer do wopuschczeneho domu.

„Mózu wschitko k picu dostacz, luba cźeta," won prajeschesche, „mi chze so jara picz."

Luba cźeta bźsche swólniwa.

„Pschinjesu Wam cźeftwu wobu."

„Wodajsche", proschcer protestowaschе, „prajach, so chze so mi picz, a niz, so chcu so smycz."

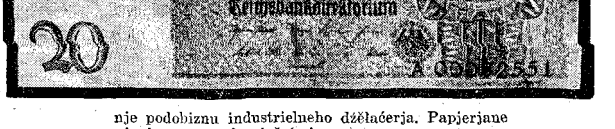

Nowe němske 20. hr. papjerjane pjenjezy. Wone noša na jenej stronje wobraz znateho němsk. wulkopřemysłnika Wernera von Siemensa, na druhej stronje podobiznu industrielneho dźěłaćerja. Papjerjane pjenjezy su na bruń čerwjene.

Sto to wě?

Kelko mostow je w Bjenatkach?

Kotry je autowowy rekord spěšnosće?

Kelko je w Němskej Polakow a kelko Němcow je w Pólskej?

W kotrym kraju mužojo w suknjach khodźa?

Swójbne powěsće.

Sstukbjenje: Helena Grundmann a Alfred Gersdorf we Porschowje. — Hanka Kumerez a Marezin Jakob we Wojerezach.

Semrěli: Maria swud. Kruschwizowa rodź. Erkertez w Budyschinje, 70 lět. Khowanje budźe jutrje hrjedu popołnju w 1 hodź. wot žarowańskeho domu. — Margareta Sternowa rodź. Scholcź'a w Budyschinje, 27 lět. Khowanje budźe hrjedu pop. w 2 hodź. wot Tuchoffskeje zyrkwje. — Jan August Heb, wuměnkarl w Hnaschcezach, 64 lět. Khowanje budźe jutrje hrjedu pop. w 2 hodź. wot žarowańskeho domu. — Hana swud. Gierschowa rodź. Müllerez w Kamjenzu, 80 lět. Khowanje budźe schtwórtk pop. w 3 hodź. wot žarowańskeho domu. — Korla Bohumił Zöllner, wuměnkarl w Starym Lubiju, 75 lět. Khowanje budźe jutrjschu hrjedu pop. ½2 hodź. wot žarowańskeho domu. — Bož dar Jurij Welz, bandažist w Biskopizach, 50 lět. Khowanje budźe jutrjschu hrjedu pop. w 2 h. — Madlena Korčanarjowa rodź. Kuckilez we Wojerezach, 73 lět. Khowanje bźsche ndźenza wutoru.

Towarstwo kat. młodźencow w Baćonju

wuhotuje Nowe lěto 1. januara 1931

zymski swjedźeń

z dźiwadłom a rejemi

Wšěch lubych Serbow přeprošuje Předsydstwo

Wupjerki

žu tunšche

80 cm	schěrokе	m	2.30, 2.10
130	„	„	3.60, 3.20
140	„	„	3.90, 3.45
160	„	„	4.40, 3.95

Sa spódnje połschčeja:
100 cm **2.50,** 115 cm **2.75**

Tunšche hódnośće, kaž tež schschitke wupjerki a hłowaki sta n. na składze

Andr. Kasper

(měschczeć: A. Pilopp)

w Budyschinje, Burglehn 11

Wysokosućelna, syna

čehniwa kruwa

(mjez 2 móže so wolić) je płaćny hódna na předań we **Komorowje** č. 24 pola Rakec

Mały, dobry

wobkhod

za zeźiwjeńsku potrěbu, mlókarske wudźěłki kolonialne twory a delikatesy, z bydlenjom, khorowstwo dla tunjo na předań **w Budyšinje Pod Hrodom 6i**

Serbske gram. tačele

ma stajnje na składze

Jan Schiebach

na Mužakowskej dróze 4

Wóskow. rub m 75 pj.

Přikrywy na sofy, dołhe 2.50

Gardiny jara tunjo

Ida Erler w Budyšinje

Rózk Zwonk, Lawsk. hasy 10

Zbožopřejace naweštki k nowemu lětu

prosymy nam z časom podać, zo móhli stajenje hižom do časa přihotować.

SERBSKE NOWINY

Lěto dźe ke kóncej

Maš hižom serbsku protyku?

Předźenak

Přiloha k číslu 302 **SERBSKE NOWINY** Wutora 29 decembra 1930

Zymski swjedźeń Njebjelčanskeje jednoty Sokoł.

„Šok njezaluwa to, dha žeńe nedostekuje."

W Njebjelčicach, 26. hodownika 1930.

Hdyž nježny swjedźeń hodow so přibližuje, přima tudomna jednota Sokoł trochu kručišo do spicow towaršstwowe wozyka. Wězo je sej hewak tež swojeho ważneho powołanja wědoma a steji kruće na straži. Sedła k wječoru, hdźež je raznje mjeza sćelnjena mjez ludomaj, kotrejuž politiski dóńt wuzšo zwjazuje, kotrejž pak narodnje cuzaj pdla sebje dźetaj. Sokoł susoda nastupa. Hewak wšak mamy Serbow dosć, kotříž k škodźe swojeho ludstwa zwjazki pytaja.

Hižo někotre léta wuhotuje jednota Sokoł druhi dźeń hodow swóji swjedźeń. Njedźiwajo drje jenoż na wosadu wobmjezowanu propagandu zeńdże so hišće wjcna lička přihladowarjow, tež zwonka wosady. A Njebjelčenjo su hódni morulneje podpjery. Dźerža so překładomnje swojeje narodnosće, mjez tym zo su wšitke wsy namjezneje Wóslinčanskeje wosady ze swojim Serbstwom hotowe. Nochcemy přičiny přepytować. Njech je tutón fakt warnowacy menetekel za druhe evangelske wosady, z kotrymiž wo ničo lěpje njesteji, hdźež ani jeničkeho serbskeho towaršstwa njeje.

Na sokolskim swjedźenju čuješ so doma. Njetrjeba so dźiwać na tych, kotříž našu rěč njerozumja abo njechadźa zrozumić. Smy tu mjez sobu. Susod njerad Sokoła widźi, tutu narodnu falanksu, kiž jeho wotpohlady druhdy přeprěkuje. Hižo wupyšena žurla we lutych serbskich barbach ći w němych słowach praji: Sy doma. Z wulkej lubosću a próceu su sej ju Sokoljo tak wudebili. Wězo tež serbska khorhoj njepobrachuje. Tež serbske hesła narodnemu razej přinošowachu.

Bratřa zwučowachu najprjódcy z dołhimi žerdźemi - přewodom hudźby, pozdźišo tež na bradłach. Jim přizamknychu so sokolatka z prostnym a tež ze žerdźemi a tworjachu skónčnje někotre skupiny. Wšitcy poskićichu to najlěpše, štož w jich mocach steješe a přihladowarjo to z dźakom kwitowachu. Wo dobre poradźenje mataj tamnaj Pawołaj — Šołta a Kubica — najwjetše zasłużby, tutón načolnik dźěći, tamny pak bratrow načolnik. Mała črjódka drje, ale sobjewědoma a narodnje skrućena.

Nětčiši starosta jednoty, bratr wučeř Jakubaš, witaše wšitkich najwutrobnišo, wosadnych, starših a z druhich jednotow, wosebje pak kk. fararja Miča, wyššeho wučerja Słodeńka a kantora Renarja. Na žortne wašnje skorźeše na pjenježnu nuzu. Tež Sokołej so tak dźe. Chce sej konja — wězo nic žiweho — kupić, ale trěbny nervus rerum faluje. Smy khudźi. Khudeho ludźo jara zańć nimaja. Skoro je tak tež ze Sokołom. Tukhwilu pjelnja jeho kruhi zwjetša dźěłaćerjo, čeladni, rjemjeslnicy, mjeńši wobsedźerjo, potajkim nižše woršty serbskeho luda. Mjono Sokoł žana haniba njeje, te časy su nimo. A rěčnik raznje wuzběrny, zo so swojeho starostwa w Sokole nihdy na nihdy njehańbuje. Spominaše na dźesatu róčnicu Sokolskeho Zwjazka w Budyšinje, kiž jedyn z najrjeńšich swjedźenjow, kiž je [illegible] džało. Naspomni też založenje nawječorneje župy „Cišinski", přez kotruž maja nětko katolske jednoty wuźšeho zwiska mjez sobu. Zaměr Sokolstwa njeje jenož čłowjezwučowanje, wono złožuje so na cyłcho čłowjeka, potajkim też na jeho duchowne a dušne mocy. Wězo mnozy hišće njejsu sokolsku ideju zaprinyli. Na kónci swojich słowow přeješe na prozy stareho léta wšitkim Boże žohnowanje w nowym léće.

Sćěhowaca něma scena, hdyž lěkař a jeho pomocnik khorych zoćerowaštaj a horbatych runje sklepaštaj, wubudźi powšitkowne smjeće. Zo předwjedźene narodne rejc we wšěm so wotpohladnje njeporadźichu, bě krótki čas z winu. Też měł herc w přichodźe te melodije sej přiswojić, kaž su za jenotliwe reje wot mištra Krawca postajene. Smy na nje zwučeni. Tola je jara khwalobne, zo je so młodźina seyła na nje zmužiła a tohodla njech so tute wustajenja jako porok njepřiwozmu. Skónčnje jimaše so knjez farař Mič słowa. Wukhwalowaše sokolsku disciplinu, tola pak sej žadaše, zo by so tuta też na cyłeho čłowjeka wupřestrěwała, wosebje też na nabožnym polu, při dopjelnjenju cyrkwinskich winowatosćow. W tym wita Sokołow jako swojich pomocnikow. Mócny přiklesk dopokaza, zo běchu jeho słowa na dobru rolu padnyłe.

Swojorazne sokołsko swjedźenje su za tych, kotříž narodnje začuwaja, pozběhowace hodźinki, byrnjeż lička horliwcow a prócowarjow mała była. Rjany wopyt — dźiwajo na nětčiše hospodarske wobstejnosće — budże wšěch z nowym połnonom za jednotu, po dotalnym směrje dale dźěła. Na zdar!

Cyrkwinske powěsće.

Z Budyšina.

W Michałskej cyrkwi změje nowe léto farař Tišer rano ½8 hodźin němske Boże wotkazanje, ½9 hodźin němsku a w 10 hodź. serbsku Božu službu.

Sylvestra, srjedu 31. hodownika 1930:

W Pětrowskej cyrkwi změje pop. w 5 hodź. superintendent Fröhlich sylvestrske kemšenje — Flüglec wotkazanje — cyrkw. hudźba.

W Marijnej a Marćinej cyrkwi změje wječor we 8 hodź. farař Paul sylvestrske kemšenje — wotkazanje překupca Jana Wanaka — cyrkw. hudźba. W nocy ¼12 hodź. změje farař Siegemund połnócnu Božu službu.

Krajna zběrka za powšitkowny fond krajneje cyrkwje.

Nowe léto, štwórtk 1. januara 1931.

(Předwański tekst: Luk. 12, 4—9.)

W Pětrowskej cyrkwi změje rano ½8 hodź. farař Schneider předwanje (cyrkw. hudźba); připołdnju w 12 hodź. ma farař Grosse předwanje.

W Marijnej a Marćinej cyrkwi změje dop. w 9 hodź. farař Grosse předwanje, cyrkw. hudźba.

Křćenja ma we wotcowskej [illegible] Berg.

Pjatk wječor we 8 hodź. ma farař Siegemund biblisku wječor za młodźinu w evang. młodźinowni na Hrodowskej hasy 6.

Ev.-luth. zwjazk młodych holcow swj. Pětra na Seminarskej hasy 19:

Wutoru wječor we 8 hodź. hodowna swjatosć we domje.

Z Barta.

Sylvester wječor we 8 hodź. němska Boża służba.

Nowe léto dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża służba.

Zemrěła: Hana zwud. Křidelka rodź. Jurkec, wumjeńkarka w Dubrawcy, 72 lět. — Hana Marijana Vorbrichec, mandź. dźowka Korly Gustava Vorbricha, dźěłaćerja w Dubrawcy, 4 m. a 20 dnjow stara.

Z Budestec.

Sylvestra změje duchowny Hänichen wječor ½8 hodźin němske předwanje. Zběrka za cyrkwiny fond

Nowe léto změje farař Bóje rano ½8 hodźin serbsku spowědź, dop. ½9 hodźin serbske a w 10 hodź. němske předwanje. Zběrka za našu cyrkej.

Z Bukec.

Nowe léto dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Pozawn. khór: „Khwalba a modlenje budź hodź našemu Bohu," wot Rincka.

Zemrěła: Hana Emilija zwud. Rabowscyna rodź. Matthesec, wumjeńkarka w Pomorcach, 81 lět, 11 m. 3 dny stara.

Z Budyšinka.

Nowe léto je dop. w 9 hodź. serbska a ½11 h. němska Boża służba, farař Kapler z Budyšina.

Z Hodźija.

Sylvester wječor w 7 hodź. změje farař Wjezař němske kemšenje. Cyrkw. khór spěwa „Kak dyrbimy Knjezej zapłaćić. Zběrka za powšitkowny cyrkw. fond.

Nowe léto změje farař Wjezař rano ½8 hodź. serbsku spowědź, farař Voigt dop. ½9 h. serbsku a w 10 hodź. němsku Božu službu.

Z Hućiny.

Sylvester wječor w 6 hodź. němski nešpor.

Nowe léto dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża służba. Zběrka za powš. cyrkw. fond.

Z Khwaćic.

Sylvester wječor w 7 hodź. syl. nutrnosć we němskej rěći. Zběrka za powš. cyrkw. fond.

Nowe léto dop. ½9 hodź. serbske a w 10 h. němske kemšenje.

Zemrěła 23. hod.: Helena Amalija Brězankec, rentudostawarka we Wulkej Dubrawje, 46 l. 8 m. 18 dn. stara.

Z Kotec.

Nowe léto je dopołdnja ½11 hodźin předwanje, na to kemšenje za dźěći (wosadny farař).

Z Klukša.

a ½11 hodź. němske kemšenje. Zběrka.

Šibały łapdźich.

(Bajta.)

(Pokračowanje.)

Jurk pruhujo na njeho pohlada a rjekny potom zyle sadźiwany: „Ale, ty žeńe tola wuj Jan?!" Law žo šaśmja, a to tlinčejše, jako bychu šwuti j hobrjeho, prědneho žuda wuthadźałe. „Wobhladajśe žebi małeho mudraćka," wón šabórcza, a pśehemeri Jurka śe swojim wóćkom wot hłowy hać k pjatam. „Damy jemu łichdże cło. 2, 3 je hižo pśehewalke."

Wšawichi j jeneho łajchcźiła šmějbžeej łichdźelchży, stłóči je wón k Jurkowemu khribjetej, na kotrymž wonej wiśało wostałchżej.

A woprawdźe, wonej daśchtej žo hnydom hibaći, a nadoło śletowałe Jurk w žywjej łoschulzy po zyłej łkamowni a puschćii žo hakle potom dale, hdyž bě troschku sprózny.

Haj, to běśche ras wjeśele!

„Jenoż pomału," napominaśe Pětr a wša žebi je wulkeje nowawy žylny ichćipał. „Jenoż jśeźibłiwje, też łćetaći chże bucź nawukńjene. Pój, mały!"

A Jurk da lawej hiichćeje woipjet ruku a da žo potom wot Pětra łažo wotwjeći. Pśichi hiczu wichał njemóžeśe žo wón śdźerżeć, nźkotre raźy j nowymaj łichdźelchkomaj praśiknyć, ichtoż jemu łohti porok žwjatego wunjeśe. Stónčnje pał pśichiidźeichtaj wonaj na dołhu zyła kopiza łaipinadłow, łajtej běśche je Jurk na żeleźnitkim łaśtanichćiżu njedałoko maćźerńcho domćka huśiło widźał. Wón łajimowaśe žo wśio jara ła to a to śto widźał. Wón łajimowaśe žo wśio jara ła to a to śto widźał. Wón łajimowaśe žo wśio jara ła to a to śto nadźiami wiłaśku, wśchelake ślowa wuczita, łaj krajny deschczik, krupy, kurjawa, śemjerźenje a śliwk.

Pětr, tole pytnywichi, rěcześe k njemu thutne ślowa: „Śiej, luby Jurko, tudy je komora še łaipinadłami ła wjedro. Pokaju ći tole i wotpohladom, so njeby też hłupoścjow iworał, łaj žu to druhe jandźelti hižo ći nili. Lećża žu mi hižo jónu tajku mśichenzu nacźiili, jo bě zyle lećźo w njeporjedźe a cźłowjeństwo žo pola Boha łubeho Knjeża nad Wami wobcźežowałche."

Jurkowe wóćźo wotpaczowałche pśichi tutnych ślowach naśtajnje na łaipinadle, kotrejž hihćeje žo po pakole i mnoho śmjutkami, łaj bě Jurk to hižo pola nźkotrych motorow widźał. Na łaficźaju śtejeśe: Hytmanje. I., II. a III. łynłoźe.

Hólźeń wupiśeśeŕe nimowólnje žwoju ruku ła tym.

„Śsmém žnadź zyle mały łuit hrimacź dacź, žwjaty Pětrje?" žo wón woprajcha. Ale Pětr ścźahny jeho hnźe wrócźo. „Ale Jurko, ichto dha cźi jenoź na mnźle pśichidźe? Njeśahudź jenoź, ichtoż cźi hižo łnjeni śmjercź prajeśe: Njepopłukhnych jandźełkow njemóžeju žwjeńy trjebacź — tajśe dyrbja łaźo wróćo k jemu!" „Budu wićhał prawje pożłuchnu," łnapśeheźiwi Jurk a pohładny žadośćiwje na łwětke łaipinadło. „Ale po pśichu jónu žmém tola žo pohrimacź dacź, njewěrno?" „Nó, nó — jenoź pomału!" pośmětwnu žo žwjatu. „Wo tom hišćeje poreźitmoj. Ale wétko běź a wutśi. „Wo tom hišćeje poreźitmoj. Ale wétko běź a wutłeźaj a wuběhaj žo prawje po njeśejśej łuzy. Wóžom dnjom hiichćeje małch cźaj, potom pał dyrbiich pilnje do łchule thodźicź a w thórje jandźełow łpźiwacź, žo pśe nje žwémacź nawukńjenich a Bohu łubemu Knjeśej wjeśele pśichitoujeśch."

A wón pśihitwnu jandźełkomaj, kotrajž na wulkej mróźeli wokoło rejuźo łabłudźenu prutatu žwédu pomagadnyć žo prózowaśchtaj, a poruchi jimaj, to łnichtaj j nowym towaśchom na njeśejśeju łuku łchłoj. Wonaj j nowym towaśchom na njeśejśeju łuku łchłoj. Wonaj wjaśchaj Jurka pśtnje ła tucźu a dźeśchtaj j nim dele po njeśejśej dróży. W rjanych domcźkach j wobeju ztroponj bydlachu žami žwjeźi, j kotrychž nźkotśi na ławzy pśiśeźu łtejachu a dźeczom pśhecześnje pśichitłuchowachu. Tu wuporjedźeśche žwjaty Krišpin cźrije, łowaćh

Z Łupoje.

Nowe lěto dop. w 9 hodź. serbska a ½11 h. němska Boža služba. — Zběrka za powšitkowny cyrkw. fond.

Z Malešec.

Nowe lěto dop. w 9 hodź. serbsce, ½11 hodź. němsce kemšenje. Zběrka za powšitkowny cyrkwiny fond

Z Minakala.

Sylvester změje farski vikař Rösleŕ pop. w 6 hodź. sylvestrsku nutrnosć pola sotry Nedonec we Adolfskej hěći. — W połnocy w 12 hodź. budźe kapała Adolfhětskeje wohnjoweje wobory ze cyrkw. wěže piskać.

Nowe lěto změje farski vikař Rösleŕ rano we 9 hodź. serbsku a ½11 hodź. němsku Božu službu. Cyrkw. hudźba na woběmaj Božimaj službomaj: „Impromptu“ wot SSuberta za husle a byrgle. Zběrka za naš Boži dom.

Z Njeswačidła.

Nowe lěto rano we 8 hodź. serbska spowědź a dop. w 9 hodź. serbske a ½11 h. němske kemšenje.

Z Nosačic.

Nowe lěto dop. w 9 hodź. serbska Boža služba a ½11 hodź. němska Boža služba. Zběrka za powšitkowny cyrkw. fond.

Z Poršic.

Nowe lěto budźe dop. w 9 hodź. serbska a ¾11 hodź. němska Boža služba.

Z Rakec.

Silvestra budźo pop. ½5 hodźin serbski a w 6 h. němski nyšpor. Zběrka.

Nowe lěto rano we 8 hodź. serbska spowědź a Bože swj. wotkazanje, dop. w 9 hodź. serbska, ½11 hodźin němska Boža služba. Zběrka za našu cyrkej. Popołdnju w 4 hodź. posawnowe misijonstwo w cyrkwi (hodowne kěrluše).

Z Wósporka.

Sylvestra je wječor w 7 hodź. cyrkw. swjatočnosć ke skónčenju lěta z předowanjom, k čemuž so Bože wotkazanje přizamknje, wosadny farař. Krajna zběrka.

Nowe lěto je rano we 8 hodź. spowědź a Bože swj. wotkazanje, dop. ½9 hodźin předowanje z cyrkwinej hudźbu, w 10 hodź. křesćanska wučba za dźěći na farje.

Z Wóslinka.

Sylvestra wječor w 5 hodź. němska Boža služba. Nowe lěto dop. w 9 hodź. němske, ½11 hodź. serbske kemšenje. Zběrka.

Mój Bożodźěsćowy štom.

Tu a tam pyšchi Boże dźěćo ſamo hodowny ſchtom. W nozy pyſchiłdże mjelčo, hdyž dźěćatka twjerdże ſpja. Rano namakaju ſtote a ſlěčorne włoſći wó ſtwje a cźuja swój ſčble. „Pola naß je w nozy Boże dźěćo było“, pyſchiwyſkoju ſtarſchimaj.

W mojej domiſnje běſche to hinak. Nekotre dny do hód ležu nan ſchtom w mězeſe na tworjoſchcźu, hdyž wjele ſtow jědleńkow a ſchmrěkow na kupzow cźakaſche. Mje ſcheſe ſtwjeźći. Abo haložki běchu njeſtajne. Pytachmej — pytachmoj — a ſtónčnje namakachmoj rjanu jěſdenku, kiž ſo namaj lubjeſche a też pſchedroha na njebjo. Potdra hrivny nan ſaptacźi. Wikowaŕ ſwjaſa haložki i powrjeſtanki hromadźe a pſchiwjaſa ſchtomik na moje ſtanki. Woſwoženy wjeſech mój ſchtomik domoj. Po hoje dele ſtydzech ſo na ſtanje a běch bórſy doma. Nant wosła tkěžko ſady. Ničźo wo to, hdyž poł hodźiny poſdźicho domoj pſchindźe. Maćerźay ſo ſchtomik też lubjeſche. Stajichmoj jón do ſtónje, hdyž běſche derje ſtwjowany. Dwaj dnjej do hód dźěchy po njón a njeſpech jón do ſtwje. Nan pſchinjeſe ſeleny ſtchij ſ lubje a tykny ſchtomik twjerdże do njeho.

Nětko ſmój ſchtom ſ bratſikom a ſeſtričźku dźeń do patorźiny pyſchili. Teź nan nant pomhaſche. Maćerź pat kaſaſche na dźělo. Nreſaſche ſ nožizami jenak dołhe mcźe, ſ kotrymiž cźerwjene jabłuka pſchiwjaſachmy. Do worjechow tykachmy groźane dźerźadła ſa nitki. Worjechi a jabłuka poſtrožachmy abo lěpjachmy ſlěbornu papjeru na nje. Kraſny napohlad te błyſchcźeće płody na ſchtomje! Teź błódke wězy powěſchachmy na ſchtom: ſokor, ſchokoładu, poprjanczki atd. Stónčnje mjetachmy ſlěborne włoſći wot Bożeho dźěćeńa na haložki wot wjeſchka hacź dele. Zyły ſchtom ſo ſybolesche.

Poſledni dźeń do hód dopołdnja pſchedewſachmy ſebi wobſwětlenje ſchtoma. Tykachmy blachowe dźerźadła do haložkow a do nich cźerwjene, běłe, žołte, módre a ſelene ſwěcźki.

Potom ſeſtajachmy naſch rjany Bethlehem ſ wulkej derjewjanej hródźu a tźěchu, w kotrejž wot a wotſoł ſyno jerjeſchtaj. Sſrjedźa wohladaſchi ſlobik a w nim Jeſuſa dźěćatko leżo. Pódła ſlobika ſtejitaj Marja a Józef. Wonkach ſu ſelene młódne łuki, na kotrychž ſo wowcy paſu. Wotwěrjo je ſtrožuja. Jim ſtewi ſo jandźeł a pſchipowěda wulke hodowne wjeſele.

Hdyž bě Bethlehem ſeſtajeny, dźěchmy ſ nanom do ſyrkwje do „Bożeje nozy“. Bóźi dom błyſchcźeſche ſo we ſtwětle Bożodźěſcźowego ſchtoma. Spěwachmy ſ zylej wunje na předowanje. Kak rjenje klinczeſche, hdyž dźěći ſwoje wunſe ſpěwachu: „Cźicha nóz“ a „O najwjeſelſchi“.

Domoj pſchijſchedſchi dyrbjachmy chwilku w podławſkej ſtwi cźakacź, doniž ſo njeſakinka. Wutroby nam pukotachu.

Sa poł hodźiny ſaſwoni, a ſ komory ſkoczichmy do ſtwy, hdyž ſo naſch kraſny ſchtom w hodownym ſwětle błyſchcźeſche; tohorunja Bethlehem. A na blidźe běſche na běłym rubje wjele rjanych darow ſa naß. Nan cźiłaſche hodowne ſcźenje: „W tym ſamym cźaſu paſ ſo ſta..“ a wſchitzy ſpěwachmy: „Cźicha nóz“.

Prěni dźeń hodow wopytachmy ſuſodne dźěći a wobhladachmy ſebi jich ſchtom a dary. Wſchitko běſche jara rjane!

Ale naſch Bożodźěcźowy ſchtom pola ſtarſcheju běſche tola najrjeńſchi ſe wſchitkich!

Famtske wozjewjenja z Lubija.

Sawjeranje pžow.

Kaž Lubijſke famtske hejtmanſtwo wozjewja, ſu pola ſwitnjeneho pža w Korjeczach ſtažjenoſcź ſwjeźili. Tohodla ſo ſa ſcźěhowaje gmejny Lubijſkeho famtſkeho hejtmanſtwa pžycza ſawjera podležchi abo poſtaji:

Lubij, Wóſpork, Stary Lubij, Wležy, Biſchdorf, Wujeſd, Karlowa Studźeń, Dołhaczišy, Habraczišy pola Lubija, Njejnarowy, Łorjezy, Hłuſchinu, Dažin, Wulku Sſtódnižu, Jěrkezy, Bukezy, Kamjenižu, Ketlizy, Dažink, Radměrišy, Mału Sſtódnižu, Kołwaju, Kotezy, Khrayow, Koperzy, Luchow, Luſk, Luwocźišy, Lěwald, Lejn, Małeczišy, Sſrjedźni Salow, Njechań, Delnje Kundraczišy, Horni Salow, Wolefchnižu, Wolefchnižu p. Lubija, Wopalń, Wotlchan, Rožaczišy, Hornje Kundraczišy, Horni Salow, Błožany, Rodezy, Rožany, Zarki, Schpitaky, Wujeſ, Sſerbſke Kundraczišy, Sſerbſke Pawlezy, Walowy, Sſobołſk a Cźornjow.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleń w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuileton: A. Dučmanc w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězynach. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje

Hodowny swjedźeń Wotrowskich młodźeńcow.

W Pančicach, 28. hodownika 1930.

Njedźelu wuhotowa Towaŕstwo młodźenceow we Pančičanskim hoſćencu swój 11. założeńſki swjedźeń pod hodownym ſtomom. Tutón jewješe ſo hakle na jewišču při předstajenju hry „Hody w serbskej holi“, kotruž nětčiſi prezes, k. faraŕ Just, jako předmjet swojich powitanskich ſłowow a zdobom wotpohladaneho přednoſka wuži. Witaše poměrnje rjanu liču hoſći, duchownych a wučerjow, ſtarſich a wosebje młodźinu, kiž připoſłuchaŕſtwo w přemožacej přewazy tworješe. Postrowjace ſłowa wěnowaše w mjenje ſtarſcheho, kotrehož bě runje w tutych dnjach zrudoba a horjo w ſwójbje potrjechiło a tola dyrbješe w dalšim pomoceny być, dokelž ſo w poſlednim wokomiku njedaše niču přeměnić, njechcyl ſo cyły swjedźeń na hraćki ſtajić. Zwjeſelace bě, zo běchu Žurčenjo pódła wjeſnjanow bohace zaſtupjeni. Wotmyſleny hodowny swjedźeń, tak mjenješe rěčnik, njeje někajki wulkotny ſkutk. Tajka ſtruchłohra ſnadź ſo někotremužkuli woſtudźi, tola njeſmémy tajke předſtajenja jenož z wóčkom zapřimnyć, ale też z wutrobu a dušu. Potom rozłoži hru nadrobniſo, z kotrejež móže ſej nechtóžuli khutnu wučbu wzać. Hra je za naše wobſtejnoſće khětro ćežka a tuž proſeše wo mile posudźowanje. Hewak pak přeješe wšém připoſłuchaŕjam radoſć a wjeſele za hodźinki ſwjedźenja.

Na to ſćěhowaše zhromadny ſpěw „Cźicha nóc, ſwjata nóc“ z přewodom hudźby, ſtož ſwjedźenjej hodownoho raza da. Tohorunja też basnje Jakuba Cišinſkeho „Późdne kaće“ a „Swěrny pohoně“, kotrež ſobuſtaw Šliž z jaſnym hłoſom a derje zrozumliwym wurjekowanjom přednjeſe. Tomu přizamknu ſo hłowny dypk ſwjedźeńſkeho porjada, hižo naſpomnjena hra, kiž je ſtudent Jurij Henčl za ſerbſke jewiſco připrawił a cyle w ſerbſkim miljeju. Na tajke a druhe přednjety mohło ſo wjacy z naſich młodoſtnych ſpiſowaćelow w ſtudowacych kruhach złožić. Zdobom by mizerija njedoſtatka na přihódnych ſerbſkich dźiwadłowych kruchach wotſtronjena hyła a mnohim towaŕſtwam pomhane hyło. Tuta khutna hra je ćežka, woſebje we ſwojich karakterných rólach ſtareho ſamotarja a khudeho muſikanty. Tutej róli trjebaſtej wupruhowane mocy a běštej tu w najlěpšich rukach, hraještej jeju ſtudent Cyž-Žurčanſki a hoſpodaŕſki pomocnik Cyž z Wotrowa (ſtarſi towaŕſtwa). Wězo też dalši mějićelju rólow ſu ſwoju wěc derje činili, woſebje też mała Cyžec Jadwiga, kiž k prěnjemu razej njebojaznje w ſłowje a ſpěwje wuſtupi a tak cyłkej dobremu poradźenju přinoſowaše.

Knjez prezes ſo wſitkim hrajerjam wutrobnje podźakowa, woſebje knjezej kantorej Cyžej, kiž je ſej z wulkimi a małymi prócu dawał k dobremu ſkutkej we Łužicy. W dalšim buu program wupjelnjeny ze ſerbſkimi ſpěwami. Skónčnje přeſwědźeše ſo činohra „W Božej nocy“ po ſłowach Cišinſkeho, kiž přednjeſechu rěkny khór a jenotliwcy. Tomu přida ſo hišće wjeſeła ſcena. A z tutym wjeſelym dozynkom namaka hodowny swjedźeń, kiž we ſwojej jednorośći też ſkutkowaše, ſwój wukóne, na kotryž móža zarjadowarjo ze ſpokojenjom zhladować.

Hospodaŕski rozhlad.

Pónjedźelu 29. hodownika 1930.

Wčerawše kurzy w Barlinju.

1 Dollar	4 1935	100 pólsk. złotych	47,125
1 jendźelski punt	0 375	100 čěskos. krónow	12,445
100 šwajc. frankow	81 45	100 franc. frankow	16,477

Barlinska burſa wosta wječera dale cźicha pſchi ſnižowanych kurſach efektow. Na wſchach ſ dołhajmi a rentowymi liſtcźinami běchu kurſy też dale ſtruchłe.

Zentnarju poſtnoſć. Wſchěch druhe druźiny žita dotalne placźiſny ſatkowachu. Wječera placźeſche zentnaŕ

w Barlinje:

12,45—12,55 hr., rožki 7,80—7,90 hr., jećźmjenja naſymſkeho 9,40—9,70 hr., naležitscheho 10—10,80 hr., wowſa 7 hacź 7,30 hr.

w termiſowym wikowanju:

ſa dezember: pſchenicźan 13,55—13,57½ hr. rožki 8,62½ hr., wowſa 7,67½ hr.,

ſa měrc: pſchenicźy 13,85 hr., rožki 9,05½ hr., wowſa 8,32½—8,31¼ hr.,

ſa mej: pſchenicźy 14,25 hr., rožki 9,62½ hr., wowſa 8,82½ hr.,

w Drježdźanach (ſanđź. piatk):

pſchenicźy 12,40—12,65 hr. (12,20—12,55 hriwnow),
rožki 7,75—8,00 hr. (7,65—7,90 hr.),
naležitscheho jećźmjenja 10,40—11,30 hr. (10,40—11,30 hr.),
naſymſkeho jećźmjenja 9,25—9,75 hr.wnow, (9,25—9,75 hr.),
wowſa 7,25—7,75 hr. (7,25—7,75 hr.).

Na witi rěznjeho ſkotu wječera w Drježdźanach

běchu ſajo wiſaje pſchihnali, hacź trjebachu. Sſwinjace witi běchu mérne, ale ſwopřeſka placźiſniy trochu poſtupowachu. Powoſcźiſche witi ſajo wjaſnowchu. Zora hubjenje cźelata błóſchi. Wěchu tola wjele ſ poſledních wikow wyſche woſtałe. Placźiſny popuſchcźowachu. Hubjene witi mějachu też howjada. Byki dźeſe ſo dotalnych placźiſnow dźerźachu, ale krowy dźěchu w placźiſniu wróćo. 20 awſtriſkich bykow a 170 litawſkich ſwini ſo jara cźežko ſa ſnižene placźiſny pſchihnawchu. Stót ſ dźěła ſajo wyſche wosta.

Pſchihſtajeja.

Wucźobnika pjekaŕſkeho, Kootz w Niſkej.
Wucźobnika wšmiſkeho, Schuſter we Wojerezach, Dwórniſchcźowa haja 15.

Na pſchedań:

Huſy 4 ſyłne, w Kſchidołe cźišo 12.
Grat do widłateho wóſka w Biſkopizach, Klóſchtrſka haja cźišo 7.
Ranza ſuproſchna, we Wulkim Cźiſku cźišło 23.
Prokan. Lahoda w Kaneczach pola Biſkopiz.

Sſudniſiy na pſchehladowanje

ſrjedu 31. hodownika 1930

w Lubiju na ſudniſtwje dop. w 10 hodź.: wſchelake mjeſe, gramofon ſ tacźelemi, radźa, draſchcźa, klawěr, harmonij, wobraz, njedźelſke ſańki, ſlž, prochtrěbałaj, we Wojerezach w hoſćencu „K ſwótdze“ dop. w 11 h. wſchelake mjeſe, klawěr, gramofon, krawſka ſchijaca maſchina.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje

	29. 12	27. 12.		29. 12	27. 12.
Pšenica	249-252	248-250	lony	17-18,0	17-18,0
rožka	156-158	156 58	woka	18 21,00	18-21,0
naz. jećmjeń	—	—	módre łupiny	—	—
nal. jećmjeń	200-210	200-210	žołte łupiny	—	—
wows	140-146	140 146	serdella	—	—
kukurica	—	—	rapa. wosnšk	9 9,0	9-9,90
Pšenč. muka	28 36 7	28 36 7	lany. wósnšk	15-15,50	15 15,50
rjana muka	23 36 7	3 36 6	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	10 10 21	10 1 21	hórnj. hruški	—	—
rjane „	9 9 50	9 9 10	syno, 60 kg	1,80-1,70	1,8 0,80
rapa	—	—	ržana słoma	0 70 0 80	0,75 0,85
hróch. Viktor	4-21,00	24 31 0	pšenč. „	0 61- 7	0 65 0,75
lane symjo	—	—	wowsna „	0,60- 7	0,80-0,95
pjeluški	20 21.0	20-21,0	ječna „	0,70-0,80	0 65-0 77

Płaćizny rěznjeho ſkotu na Drježdźanskich ſkótnych wikach.

18 decembra

81 wol., 212 byk., 261 kruw., 41 jałoje., 816 ćelat, 415 wowc., 2187 ſwini.

Płaćizny za

woły: 1. 55—59, 2. 46—53, 3. 40—44, 4. 35—38;
byki: 1. 55—57, 2. 50—54, 3. 46—49;
kruwy: 1. 47—51, 2. 40—44, 3. 30—36, 4. 26—28;
jałojcy: 1. 52—56, 2. 42—48;
wowcy: 1. 60—64, 2. 48—58, 3. 40—46;
ćelata: 1. 71—78; 2. 62—70, 3. 55—60;
ſwinje: (přez 300 pt.) 59—60, 2. (240—300) 59—60, 3. (200—240) 57—58, 4. (160—200) 56—57
Rancy: 49—53.

Drježdźańska burza (29 XII).

Pšenca	248 253	bórniace kruži	13 50 14,00
rožka	155 160	pšenč. wotruby	9 50 10,50
nalětni jećmjeń	208 226	ržane wotruby	10 00-11,50
nazymsk. jećmjeń	185-195	pšenčna muka	49,00-51,00
wows	145 155	ržana muka	27,00-28,00
čefwjeny dźećel	150-160	woka	21 00-23,00
rapa	—	pjeluški	—
kukurica (Mais)	—	hróch	25,00 30 00
suche truh.	5,80-6,00	cokrowe truh.	—

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1,20 hr., na pósće a pola dowérnik. 1,61 hr., pod kříž. zwjazkom abo do wukraja 2,25 hr. abo 18 Kč. Wud. a čišć Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 0 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Núrnbergskej žiwjenje zawěsćaceje banki w Núrnbergu zawěsćeny přećiwo sćěhwkam ćělneho znjezboženja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospolnje bědny. Kóžde znjezboženje dyrbi abonent hnydom tutej zawěsćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo do druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezboženja dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje přiwozwěźić. Prawa a winowatosće abonentow wuježnja nadrobnje wumjenjenja tutele banki kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 303 — Budyšin — Srjedu, 31. decembra 1930 — Bautzen — Lětnik 89

Dla Noweho lěta wuńdźe bliže čisło „Serbskich Nowin" pjatk připołdnju.

K nowemu lětu.

W Budyšinje 31. hodowníka 1930.

Sadźo sapoćina ło jene nowe lěto se ſwojimi hódańcźkami a praſchenjemi, ſe wićhćnimi ſtarośćemi a nuſu. Jenoż malo budźe w naſchich Sserbach, kotříž bjes ſtracha do pśichódnych dnjow ſhladuja. Wěſo ſu też taizy, kotříž cźěru naſcheho cźaſa ſwonkownje a ſnutſkownje njeſaćuwaja a tohodla ſtaroſćow ſobu njenjeſu. Dodźiwacź ſo dźiwnje njemóžeſch, kaſchi wěſkow dla ſwej ludźo ſtaroſće cźinja, kak wſoſy noſcha abo draſtowe módy dla, potajkim ludźo maja hiſchcze ſkwile ſa to, burniſchi zyły lud wo ſwoje wyće a bycźe wojował. Tajzy bjeſdźałni ludźo ſu pſchego byli a żenje njewotcerpźa. Swjetſcha pak naſch lud proſy noweho lěta w ſkutnych nuſach pſchekrocźi. Schto nam lěto 1931 pſchinjeſe? — to budźe ſa mnohich ſtaroſćiwe praſchenje. Je to praſchenje, na kotrež nam nichtó wotmołwicź njemóże, ſanjo niz najmudriſchi politikaſ. Tola jenu wotmołwu wě kóždy:

Cźeźke, jara cźeźke budźe pſchichodne lěto.

Kóždy budźe wſchě ſwoje mozy ſobracź dyrbjeć, cźeźki ſwoje bycźe ſej ſwěſćiźć a pſchichod wótcźiny. Tuž je łapje, niż ſo praſchećz: „Schto pſchinjeſe nam nowe lěto?" ale „Schto cźemy jemu pſchinjeſć, jemu dać a ſ njeho ſejźiniećź?"

K nowemu lětu nowu wolu!

To dyrbi bycź naſche krute wotmyſlenje, ſ kotrymż cźemy do noweho lěta hicź. To njeje lobko ſa tych, kotříž njeſtu w ſtrěhe 1930 w ſwojim hoſpodarſtwje dopředka pſchićhli, ſtrěhe naſad. Mamy ſrohumjenje ſa nich, dóyż jim łóſcht ſandźe. Ale runje jim dyrbi ſo pſchiwołaći: Njeſmjeźe pſchećiaći dźěłaćz a wojotwaćź! Niż tamni cźłowjekoju, kotříž bjeſkaroſtne źiwjenje wjedu, budu pſchichod wótcźiny a luda tworićź. Nė! Jenoż cźi, kotříž ſu nawukli, ſ nuſu ſo bėdźićź a w nuſy ſwoju zyłu mózſaſtaja. Na nich móże ſo lud a kraj ſpuſchćeć, tuczi ſu wukonjerjo poſtupa.

K nowemu lětu nowu nadźiju!

Hdyż je nadźija cźłowjekej ſ wutrobu wutorhnjena, potom je muczny a ſadwělowaty, ſłubuje wjeſele k dźěłu a k próży. Ale Bohu budź dźak, ſo je nadźiju cźłowjekej jako njepatunjome bohatſtwo do wutroby połožił.

„Słota nadźija ty mita, Noachowy hołbiko,
W twojej mozy tóżda źita bije, hraje, ſłyſni ſo:
Sſwój liſcź rjeńſchi wołiſowy kładźeſch nam do wutroby,
So ſo ſtoczi pſchichod cźłowjeſ pſched woczomaj
ſradowny."

Bjes nadźije njebychmy tamne wójnſke lěta wudźerźeli, bjes nadźije njebychmy ſakoſtnu cźěru wójnſkich ſcźěhowkow ſnjeſli. Nadźijamy ſo poſtupa. Njeſmy ſo ſhubili, byrnjeż mnohy na naſchej ſahubje dźěkali. Njeſańdźeny w dopomnjeću, ſo ſmy jedyn lud, jena wulka ſwójba.

K nowemu lětu nowu luboſćź!

To ma bycź ſa naſ ſwjate pohnuwanje a nam do wutroby wſchědnje klinczeć. Niż hoſpodarſka nuſa ſama, ale tamna ſchćěpjeńſza a roſdźiwjeńſza mjeſ ludom je to najhórſche. Lud w nuſy hiſchcze roſtorhany a rotiſchćěkany pſches politiſku a narodnu ſwadu a ſozialne brachi — to mohło nadźiju na lěpſchi pſchichod ſlenicź. W luboſći njech kóżdy njeſe ſobu bliźſcheho cźeźu! Bychmy to tola w nowem lěcźe nawukli! Mėſto ſo jedyn druhego wobſkorźujemy a na ſo tukamy, radſcho ſo ſroſumili, ſej w ſwojej nuſy pomhajmy. Bychmy-li luboſć měli — ſobuczuźiwoje, ſnjeſkliwoje, njeběcźniwoje, potom by wěta pſches ſerbſki kraj jena wola, jedyn ſkutk, jena nadźija a ſeſkylnit by ſo naſch lud.

Tola budźemy podarmo żedźićź ſa tutej ſjednoćźomnej luboſću, njebudźe-li dowěra k Bohu ſaſo do naſchich wutrobow ſaćahnyć.

K nowemu lětu nowu, ſłylnu a radoſtnu wěru!

To je najwažniſchi krutu ſaktad, na kotrymż ſo hodźi pſchichod twaricź. Hdyż lud je bjes wěry, bjes nabożiny, bjes Boha, żiwy, każ to ſaſlepjeni bjesbóżniżi wotmyſluja na pſch. w Ruſſej, tam móżeſch nad nim ſadwělowaći. Tola taſki ród njepſchińdźe, hdyż ſo nabożna bjesbóżaknoſć njeroſtwiwa. To njech je kóždemu prajene, kiż je ſobu a ſe ſerbſtim ludom derje měni. Wy-li tola zyły narod ſe żiwej dowěru do nowcho lěta ſchoł:

Wótcźe w njebjeſach,
Wotwobroć wſchitkón ſtrach!
Do twojich rukow cźi
Lud ſerbſki położ!
Pſchichod a dóńt.

Pućowanje němskeho kanclera po ranſkej Němskej.

Němſki kanzler Brüning budźe prěnje dny januara po Pomorſkej, Póſnańſkej namjeſtnej marzy, Wjeſcźornej Pruſkej, Ranſchej Pruſkej a Ranſchej Schleſiſkej pućowaći. Němſki kanzler budźe ſo na ſwojim pućowanju ſ knjeźerſtwowymi a gmejnſtimi ſaſtojnikami a ſe ſaſtupjerjemi ſtawnoſcźe ſetkawaći a ſ nimi wo potrěbnoſcźach a wobſeżnoſcźach ranſchich krajow roſpominaći.

*

Schto ſkěbi „Echo de Paris" wo Brüningowym pućowanju po ranſkej Němſkej myſli.

„Echo de Paris" ſo ſ pſchedhlejanym pućowanjom němſkeho kanzlera Brüninga do ranſkeje Němſkeje ſabéra. Barlin'ſki roſprawnik tychle nowin praji, ſo ſo ſ němſkeje ſtrony kanzlerowe pućowanje jako ſtudowanſke pućowanje wudawa, wopraudźe pak dyrbi wono tomu ſłužić, ſo by ſo tamniſche wobdźělerſtwo ſa wſchoněmſku propagandu dobyło. Brüning a Curtius pa wunoſchu pólſkich wólkow jara derje wěſtaj, ſo cźaſ w Hornjej Schleſiſkej, we pólſkim korridoru a ſamo a ranſchej Pruſkej pſchećźiwo nimaj dźěła. Po rjanych próſdnych lubjenjach ſa ſnjeſenje dawkow měni Němſke knjeźerſtwo, ſo je cźaſ pſchiſchoł, ſo by ſo aktiwna němſka politika ſawjedła. S wuměźu ratarſkeje pſchipowtoſy wono wſetſche ſtumny clementar do ruki da, kotrejż ſe ſabałkoſcźu a wutrajnoſcźu pſchećźiwo pólſkej myſłi wojuja. Brüningowe pućowanje wotnamjenja tohodła ſpoćzatk propagandy wulkeho ſtila k lěpſchemu Němcowſtwu w ranſkich namjeſnych provinzach.

Žitne płaćizny.

Na Hamburgſkich żitnych wikach njeſu ſo płaćiſny ſa kłóbowe żito wo dezembrje wjele pſchemėniłe. Na ſwěſtowych wikach ſu ſo płaćiſny ſa pſchenicu dale ſnjiſle. Kanadſke ſjednoćźenje ja khowanje pſchenicy, hač ſo płaćiſny połćźicha, je ſwěſtećźało. Sjednoćźenſtwo je numowane, hdyrſke hromady pſchenicy ſe ſchkodu roſpſchedaći. Sa dowidźany cźaſ ſo tajſe ſjednoćźenſtwo wjazy njeſakoji. Nadpadne je, ſo dźeźa njedźiwajcy hubjenych naſtonjenjow w Kanadſkej pſchenicy w Amerikſkej khowaći a farmarjam na pſchenicu pjenjezy poſćźahowaći. Też farmarjo we Sjednoćźenych ſtatach poćźonki na pſchenicu doſtawaja. Tak ſo dalſchemu roſwiću płaćiſnowe khunſchtnitje wobaja. Jenoż w Argentinſkej pſchenicu dale njetkowoju, ale ju na wiki woſa.

Na němſkich wikach ſu pſchenićźne płaćiſny njepſchemėnjene woſtałe.

Też na **rožkowych wikach** ſo płaćiſny njeſu pſchemėnjene. Skorźi ſo na to, ſo je rožka pohlednich żnjow malo hėdna a ſo ſo njeđźeći. Boja ſo, ſo budźe němſke żitne towaſtwo ſe ſwojimi ſkładanmi ſchkodowaći.

Sajimanje ſa pipowańſke żito bė żive. Płaćiſny ſu ſo ſpomnjenja hódno ſa jećźnjeh powjeſtchile, mjeſ tym ſo wowjeſ **njepſchemėnjenju** wołta.

Dialowanje pšenicy město rožki.

Po łóſkelenju ſtatiſtiſkeho hamta dawa lětuſche wobliczenje hižo jaſnje ſpóſnaći, ſo ſo w Němſkej ſdźěła pſchenica město rożki pſałuje. Mieſ tym ſo je ſo 9½ prozenta row wjazy ſ naſſynſk. pſchenicu a 3000 hektarow ſ naſſynſk. pſchenicu niniale 7 prozentow połow wjazy pornjo łońſchemu wuſſywej wobſkyło. Kak daloko budźe ſamjeſenowanje pſałowanja rożki pſałowanje druhich kulturnych roſtlinow ſpėchowaći, ſo hałle pſchi nałėtnim wobliczenju ſwėſći. Na połóżku prozentualneho wobliczenja je ſo nėhdże 450 000 hektarow mjenje ſ rożku a nėhdże 110 000 hektarow ſ naſſynſkej pſchenicu a 3000 hektarow ſ naſſynſkim jećźnjenjom wobſkyło.

Radikalne burske hibanje w Bayerskej.

W połodnjoſchej Bayerſkej, w Innſkim dole, w Chiemſkej żupje, w Mangfallſkej żupje a w namjeſnych ſtronach **je nowe radikalne burſke hibanje** ſ wjedniſtwom ratarja Attenburgera ſ Henckwesa naſtałe, kotrež je hižo ſtyłny pſchimiſł mjes małymi ratarjemi namakało. Heſło rėka: „Dotalne ratarſke organiſazije w rukach politiſkich ſtronow njeſu niczo dokonjale. Tak njemóże dale hicź. Dyrbimy ſwėj ſami pombacź, ſo njebychmy ſwój ſtatok ſhubili."

Też w Rosenheimje, Aiblingu a Mieſbachu je nowe hibanje ſ wulkimi demonſtrazijemi wuſtupowało. Nowe hibanje je wjele rėcznikow namakało, kotrež praja, ſo je tole nowe ratarſke hibanje ſchćit nuſy je ſmjerciu ſo bėdźazeho ratarſtwa. Jeli ſo żana pomoz njepſchińdźe, potom ſo ſwėrćźenju ratarſtwa njechėdźi ſadźewacź. Schtitaze zła ſu pſchepodźe pſchiſchćte. Jenoż jedyn ſapółłanz bayerſkeje ludoweje ſtrony ſo hibanju napſchećźiwo ſtaja a je ſo ſa ſtare organiſazije wuprajił.

Statnaj kommisarat za Bielefeld.

Měſćańſtwo ſaſtupjerjo w Bielefeldu ſu ſo ſapowėdźili, dawki ſawjeſcź, kotrež je mjeſowy wukaſ ja dopjelnjenje nadawkow w naſtupanju ſpomnjeńja njeſaſłužerjow porucził. Knjeźerſtwowy preſident w Minđenje je tohodła **diwju ſtatnaju kommiſarow ſa Bielefeld pomjenował.** Taj ſtaj haydom po puczu dohladowarſtwa ſa lěto 1930 poruczikoj, ſo ma ſo **wobhdlerſki dawk ſawjeſcź.** Wot 1. januara 1931 dyrbi ſo **piwowy dawk podwyſcź** a ſo **gmejnſki napitkowy dawk ſawjeſcź.** Trėbne pſchiſłuſenje podſrėjźneho wuſerka a wyſchſchego preſidenta je wukaſcź hnydom pſchidate.

Mėſto Bielefeld je ſo ſ pomjenowanjom ſtatneju kommiſarow pſchekapiło. Wutoru popoldnju chychu měſchćańſtwo ſaſtupjerjo ſnowa wo wobhdlerſkim a piwowym dawku wobſamkńuwć. Ta próża je ſo jim nėkło ſakutkowała.

Měſćańſtwo ſaſtupjerjo běchu wobſamkńuwſi, **realne dawki** powyſcźiéć. Knjeźerſtwo je ſ tomu trėbnu dowolnoſcź ſapowėdźiło.

Kommunistojo Mainzkeho biſkopa wobcźeja.

Każ je ho hakle nėtko ſhoniło, ſu kommunistojo Mainzkeho biſkopa wobcźeſowali, dóyż je ſ hodowneje miſche domoj ſchoł. Młodzy duchownu, kotrejż biſkopa pſchewodźeſche, ſamó nadpadnikow wot biſkopa wotdźerźeli. Hdyż ludźi na pomoz wołaſche, kommunistojo roſcźėkachu. Mainzki biſkop je popoldnje dały wjele hrożėcźich liſtow doſtał, ſa jedyn dźeń nėhdże 50. Poliſija ſo ſ należnoſcźu ſabėra.

Konflikt w Ruhrskim kraju.

Hórnjſke ſwjaſki w Ruhrſtim kraju ſu ſo ſe ſlėdowazym wotſjewjenjom na hórnikow wobroczile: Wurunaſke jednanje wo mſdźe, kotruż dźeđźa wobſtejerjo jamow wo 12 prozentow ſkrócźiéć, ſu ſo roſbiłe. Swjaſk dźěłodawarjow pak nėtko woſjewja, ſo jamowe ſavjadniſtwa Ruhrſkeho hórniſtwa wſchė dźėłowe tarify ke 15. januarej 1931 wupowėdźa, ſo by ho wotmyſlene ſkrócźenje mſdy doſpiło. Wſchitkich hórniſkich dźěłacźerjow napominamy, ſo njebychu żanych dźėłowych dojednanjow wobſamkńuli. Nėtkle je to dźe, ſo wſchitcy ſ jena hromadźe ſtejimy. Jenoż na to ma ſo poſtuchacź, ſchtoż ſchtyri pjėć tarifje wobdźėrſene organiſazije hórniſkich dźěłacźerjow poruczeja.

Polska so pleća wo kolonije prócuje.

„Echo de Paris" piſche, ſo pólſki marſchall Pilźudſki njeje jeniczky ſ wotpohładom do wukraja puczował, ſo by ho na kupje Madeire wuſtrowił. We Warſchawje ſebi powėdaju, ſo je ho jemu jedyn politiſki nadawk na pucź ſobu dał. Pólſka je ſebi wotmyſliła, ſ Portugalſkej wo wotkupjenju portugalſkeje kolonije Angole jednacź.

Venizelos we Warſawje.

Grichiſki miniſterſki preſident Venizelos je ſ mutoru do Warſchawy pſchijėł, hdyż budźe ſchtyri dny pſchebywacź. Po wudawanju knjeźerſtwowych nowin ma Venizelſowe puczowanje jenoż karakter ſwórſkowiſoſe. Po druhich powėſćach pak dha Venizelos pódła běžnych politiſkich praſchenjow pſchebe wſchėm jenu hoſpodarſku należnoſcź ſjadnacźowacź, njemużły **grichiſkemu najważniſchemu wuwoſnemu produkcźej, tobaſej, wotbywanſchcźo w Pólſkej dobycź.** Pólſka ma myſle, tobakowy monopol ſawjeſcź. Jón dha jako cźaſu ja poźcźonku ſaſtajicź, kotruż by Venizelos w Franzowſkej pohrėdkował.

Nowej pólskej železnicy.

Pódla wutworjenja cjarh Warschawa—Gdynja je pólske železniske zarjadnistwo za lěto 1931 pschipowědźiko, so žo druha wažna železniza wot Torunja pschez Mlawu do Ostrolinki pódlu pokodnischeje mjeju Rańschcje Pruskeje natwari. S tejle cjaru dyrbi žo wobkhad mjes dolhoranšchej Pólskej a druhebo kraja wolóžić. Tónle wobkhad nětkole wschón pschez Warschawu dźe. Wona pak dyrbi bjes dwěla też pschiwóz k Gdyńskemu pschistawej z ranja spkchować. Skónčnje ma tale železniza też strategisku wažnosć, dokelž by pschi němsko-pólskim konflikcu jako nastupańska cjara pschećiwno Pruskej słužiła. Hdy žo z twarom noweje železnizy sapočkne, njeje žo hischcze wobsamkło, to wot pólskich krajnych finanzow wotwituje.

Khorosć maršalla Joffra.

Wo khorosći marschalla Joffra je žo wutoru pschipoldnju žłědowaza dźěleńka wudala: Khory je žlaby, tola je žo jemu wědomje wróćilo. Malo jódže je sjedź, a bjes nadpada žłabosće je wobalenje žiwojich ranow sinjeźi. Khory je žeby žiwojeho położenja wědomy. Wutroha hischcze porjadnje dźěła, tola pluza žo pschezo bóle-satykaju.

W Španiskej hišće preco republikanscy zmyslenych jimaju.

We wulkaniku schpanišeho wójnskeho ministerstwa je žo japiš **pjeć letarjich kommandantow a 21 podóstojerow wojsewit, kotrychž žu dla wobdźelenja pschi spjerjenźu na Madridiskim wojerskim letanischcju k dispozizji stajili.** Woni buchu a žo dyrbjeć psched wójnskim sudom samolwić.

Po privatnej powěsći z Madrida žu **generała Riquelena,** jeneho z najwobdarjenischich a najnahladnischich młódschich generalow schpanišeho wójska, **Madridskemu wojerskemu jastwu pschepodali.** Kaž žo sda, staj schpaništi kral ham a general Berenguer **polizijti poručiłoj, so by generała sajała.** Ssamsmy dónt pjeza hischcze na jeneho druheho generała čaka. Kruta wojerska zensura nowinam sakasuje, powěsće we zjimanju pschećiwnikow monarchije wosjewjeć.

Ssamomordarstwo Budapeštskeho polizajskeho prezidenta.

Budapeštski polizajski hejtman Baradas je žo wutoru satśělił. Wo pschiczinach njeje ničo wěsće žłyschećo, tola, so je žo cźežo pschescholk, dokelž je žo pschećiwo njemu w poślednim cźasu dźiwjaliske pschepytanje zawjedło.

Nowočini zbožopřećerjo we Vatikanje.

W Rómskej zyrkwi San Carlo Al Corso je žo pódźelu potrowy wołkaŕ poswjerźił, kotryž žu katolikoju zykeho świeta k wopomnjenju na słoty mjeschništi jubilej Piusa XI. wustajili. Wanjž je w tejle zyrkwi žwoju prěnju Božu mschu cźitał. Poswjerźenje je prěni kardinal, Locatelli, wukonjał, kotrehož je Pius XI. prěnjeho wuswolił.

Wanjž je dale pódźelu dopodnja nowobkrute žbožopschećerja wutrajnych póstlanzow pschijał, kotrež žu pola Sswjatego Skała potwierdźeni. Mjes druhimi staj to awstriski a bayerski póstlanz pschijałoj.

Zběžk Derwišow w Turkowskej.

Turkowske knjeźerstwo praji, so je zběžk w Menemenje w Ssmyrnańskim wokrjesu šekta derwišchow Nakichibindi naschtykała. Tale šekta ma w Turkowskej wjele pschiwisowarjow. Mustafa Kemal paścha je ju hromadźe se wschémi druhimi derwišchimi šektami w lěcźe 1922 potłócził. Tola haczrunjez žu žo kłóschtry šektow samske, sda žo, so žu pschiwisowarjo šekty Nakschibindi Boże słužby dale skradu wukonjeli. Kaž wyschnoscźe wudawaju, žu zběžkarjo cźasyli stary porjad wězow sa sawjesć. Knjeźerstwo je poručiło, so dyrbja žo nabožeńske chorhoje sebrać, kotrež maju napišmo ź korana a žo swjetscha w mošchejach chowaju. Knjeźerstwo je boji. Ja buchu žo tele chorhoje wužiwać mohle k tomu, so by žo fanatismus ludowych cźrjódow pschi zběžkach saplomjenił.

Indiscy mohamedanojo sebi samsny mohamedanski stat žada'u.

Mjes tym so hinduizy a mohamedanizy sastupjerjo w Londonje wo nowej indiskej statnej formje jednaju, je w Allahabadu w Indiskej mohamedanska liga sa zyłu Indisku sjězd wotměla. Sjězdowy pschedsydła, sir Mohamed Labal pschicźiny roskoši, kotrychž dla je nusne, so žo kraje, kotrež žu z mohamedanami wobydlene, wot hinduiskich krajow dźěla. Mohamedanojo a hindojo žo njesnjeju. Powěsće wo swadach mjes hindami a mohamedanami w Indiskej so pschezo sažo wotpjetuja. Tohodla dyrbja žo wobsahowe njerěde dźělić. W poknóžnej Indiskej mohamedanojo bydla. We tutym kraju by žo dyrbjał mohamedanski stat složeć. Hdy by žo mohamedanam polna swoboda roswiesa w mjesach indiskeho powschitkownego stata dała, by chu žo w poknóžnej Indiskej bydlazy mohamedanojo jako najšerschi sakitarjo Indiskeje pschećiwno nawalam zuzych idejow do Indiskeje wopokasali. Jaźnisčo dyžli hdy prjedy je žo pschi rospražanju pschi kuloitym blidźe w Londonje pokasało, kak wulki je rozdźěl mjes mohamedanami a hindami. Plan swjatka indiskich statow w formje, kajkaž je žo w konferenzy pschi kulojtym blidźe rospražiła, by išlam wohrožył.

Zběžki w Burmie.

Wo wojowanju je sběžkarjemi w Burmje we ładnjej Indiskej žo powě: Sběžkarjo žu wutoru z pralěka pola Tharawady pschećiwo jendźelskim wojakam wupadnyli, tola žu žo psched tšelenzu Jendźelezanow dyrbjeli do pralěka wróćić. Pschi tym žu nětkuž 50 padnjenych a wjele ranjenych sgubili.

Wjeź, w kotrejž žu sańdźeny tydźeń jeneho Jendźelczana na njeczłowjeske waschnje skonzowali, žu sběžkarjo wupuścili. Wobydlerjo wšy žu pjeza Jendźelczanam jako wobhonjerjo słužili, sa cźož žu žo sběžkarjo wjeźili.

Železniski attentat chineskich rubježnikow.

„Morning Post" z Tientsina powě: Mjes Cźinczawom a Cźaowangom žu rubježnizy jenemu železniskemu cźahej žo swrócźej dali, kotryž je dwaceći metrow hluboko do rěcźnišcźa padnył. Někotre wožoby žu žiwjenje sgubile, ichtyrzeći je žo franiko. Rubježnizy žu puczowarjow wuzrubili a žu cźeknyli, hdyž žo wojazy blížachu.

Mjes tym so rubježnizy puczowarjam kapšu wurubichu, so jedyn tworowy wós sapali. Woheń je rucze psches zyły cźah rosšěrił a wjele puczowarjow žiwjerć w plomjenjach namaka. Na městnje nadpada žu 80 cźełow a 30 sranjenych namakali. Prowinzijowy gouverneur je wojakow za rubježnikami do hór póslał.

Nowe nadpady němskich nowin na Łužiskich Serbow.

Prażska nowina „Cźeske Sslowo" bě k hodam nastawk wo naš Łužiskich Sserbach a podtłóčowanju našcheje kultury a ręcze se strony wošeje pruskich schulow pschinjesła.

Němske nowiny maja tónle nastawk nětko sa pschicźinu pišać, so žo nam Sserbam narodnje tak schpatnje njewjedźe. Sudetšap (to ręka w Cźeskošlowakiskej bydlaze Němzy) buchu wjeseli byli, bychu-li dźěłaty dźěl tych prawow měli kaž Łužiscy Sserbja w Němsku. Wo tajtich hohich njeměrnoscźach žo wadźicź, by rěkało, próšnu słonu młócźeć. Dźensa wschón šiwót we, so maja Němzy w Cźeskošlowakiskej runje tšinne prawa, w kótrym nastupanju, kaž Cźescha šami. Němzy maja swoje university, wyšole, hrěnje a ludowe schule, hdyž žo němska ręcź runje tak pěstuje, kaž w Němskej šamej. Němska ręcź je w wemiskich stronach w Cźeskošlowakiskej na ładnischach a pschi statnych, wokrjesnych a gmejnskich sarjadnischach runje tak knježasa a płaćasa, kaž w Němskej šamej.

Jene prawo wschak žu Němzy w dźensnischej Cźeskošlowakiskej shubili, mjenujzy to, Cźechow ręcź a kulturu z pomocu statnych hamtow, sarjadnikow a schulow a z podpjeru zyrkwjow podtłóčowaćwaćz, kaž žu to cźinili lětstotki dołho do wójny. Tohodla němske nowiny tak žałosće nje schkrěcźa.

Potom njech žo tola němske nowiny jónu swojich Němzow w Cźeskošlowakiskej praschcja, kak žo jim hospodarstwo wjedźe, hacź chzyli bo hospodarićaj z Němzami we Němskej měnicź. Spitzačel tutych rjadkow je žo nještónčnje wjele tamnych Němzow tole praschał. Sa wotmolwu je štajnje dóstał znapschećiwjenje: Bóh jwarmuj naš psched hospodarišim chaosom w Němskej, Bohu na kolenomaj klečo dyrbjeli žo wschédnje dźakowaćz, so je tak pschišło a so žmy pschišłuschnizy Cźeskošlowakiskeje, a swjetscha žu pschišłušnizy Cźeskošlowakiskeje, a swjetscha žu pschišłušnizy sekty Nakschibindi Boże słužby dale skradu wukonjeli. Kaž wyschnoscźe wudawaju, žu sběžkarjo cźasyli stary porjad wězow sa sawjesć. Knjeźerstwo je poručiło, so dyrbja žo nabožeńske chorhoje sebrać, kotrež maju napišmo ź korana a žo swjetscha w mošchejach chowaju. Knjeźerstwo je boji. Ja buchu žo tele chorhoje wužiwać mohle k tomu, so by žo fanatismus ludowych cźrjódow pschi sběžkach saplomjenił.

Indiscy mohamedanojo sebi samsny mohamedanski stat žada'u.

Mjes tym so hinduizy a mohamedanizy sastupjerjo w Londonje wo nowej indiskej statnej formje jednaju, je w Allahabadu w Indiskej mohamedanska liga sa zyłu Indisku sjězd wotměla. Sjězdowy pschedsydła, sir Mohamed Labal pschicźiny roskoši, kotrychž dla je nusne, so žo kraje, kotrež žu z mohamedanami wobydlene, wot hinduiskich krajow dźěla. Mohamedanojo a hindojo žo njesnjeju. Powěsće wo swadach mjes hindami a mohamedanami w Indiskej so pschezo sažo wotpjetuja. Tohodla dyrbja žo wobsahowe njerěde dźělić. W poknóžnej Indiskej mohamedanojo bydla. We tutym kraju by žo dyrbjał mohamedanski stat složeć. Hdy by žo mohamedanam polna swoboda roswiesa w mjesach indiskeho powschitkownego stata dała, by chu žo w poknóžnej Indiskej bydlazy mohamedanojo jako najšerschi sakitarjo Indiskeje pschećiwno nawalam zuzych idejow do Indiskeje wopokasali. Jaźnisčo dyžli hdy prjedy je žo pschi rospražanju pschi kuloitym blidźe w Londonje pokasało, kak wulki je rozdźěl mjes mohamedanami a hindami. Plan swjatka indiskich statow w formje, kajkaž je žo w konferenzy pschi kulojtym blidźe rospražiła, by išlam wohrožył.

Zběžki w Burmie.

Wo wojowanju je sběžkarjemi w Burmje we ładnjej Indiskej žo powě: Sběžkarjo žu wutoru z pralěka pola Tharawady pschećiwo jendźelskim wojakam wupadnyli, tola žu žo psched tšelenzu Jendźelezanow dyrbjeli do pralěka wróćić. Pschi tym žu nětkuž 50 padnjenych a wjele ranjenych sgubili.

Wjeź, w kotrejž žu sańdźeny tydźeń jeneho Jendźelczana na njeczłowjeske waschnje skonzowali, žu sběžkarjo wupuścili. Wobydlerjo wšy žu pjeza Jendźelczanam jako wobhonjerjo słužili, sa cźož žu žo sběžkarjo wjeźili.

Železniski attentat chineskich rubježnikow.

„Morning Post" z Tientsina powě: Mjes Cźinczawom a Cźaowangom žu rubježnizy jenemu železniskemu cźahej žo swrócźej dali, kotryž je dwaceći metrow hluboko do rěcźnišcźa padnył. Někotre wožoby žu žiwjenje sgubile, ichtyrzeći je žo franiko. Rubježnizy žu puczowarjow wuzrubili a žu cźeknyli, hdyž žo wojazy blížachu.

Mjes tym so rubježnizy puczowarjam kapšu wurubichu, so jedyn tworowy wós sapali. Woheń je rucze psches zyły cźah rosšěrił a wjele puczowarjow žiwjerć w plomjenjach namaka. Na městnje nadpada žu 80 cźełow a 30 sranjenych namakali. Prowinzijowy gouverneur je wojakow za rubježnikami do hór póslał.

Ssamomordarstwo Budapeštskeho polizajskeho prezidenta.

Budapeštski polizajski hejtman Baradas je žo wutoru satśělił. Wo pschiczinach njeje ničo wěsće žłyschećo, tola, so je žo cźežo pschescholk, dokelž je žo pschećiwo njemu w poślednim cźasu dźiwjaliske pschepytanje zawjedło.

Nowočini zbožopřećerjo we Vatikanje.

W Rómskej zyrkwi San Carlo Al Corso je žo pódźelu potrowy wołkaŕ poswjerźił, kotryž žu katolikoju zykeho świeta k wopomnjenju na słoty mjeschništi jubilej Piusa XI. wustajili. Wanjž je w tejle zyrkwi žwoju prěnju Božu mschu cźitał. Poswjerźenje je prěni kardinal, Locatelli, wukonjał, kotrehož je Pius XI. prěnjeho wuswolił.

Wanjž je dale pódźelu dopodnja nowobkrute žbožopschećerja wutrajnych póstlanzow pschijał, kotrež žu pola Sswjatego Skała potwierdźeni. Mjes druhimi staj to awstriski a bayerski póstlanz pschijałoj.

Zběžk Derwišow w Turkowskej.

Turkowske knjeźerstwo praji, so je zběžk w Menemenje w Ssmyrnańskim wokrjesu šekta derwišchow Nakichibindi naschtykała. Tale šekta ma w Turkowskej wjele pschiwisowarjow. Mustafa Kemal paścha je ju hromadźe se wschémi druhimi derwišchimi šektami w lěcźe 1922 potłócził. Tola haczrunjez žu žo kłóschtry šektow samske, sda žo, so žu pschiwisowarjo šekty Nakschibindi Boże słužby dale skradu wukonjeli. Kaž wyschnoscźe wudawaju, žu sběžkarjo cźasyli stary porjad wězow sa sawjesć. Knjeźerstwo je poručiło, so dyrbja žo nabožeńske chorhoje sebrać, kotrež maju napišmo ź korana a žo swjetscha w mošchejach chowaju. Knjeźerstwo je boji. Ja buchu žo tele chorhoje wužiwać mohle k tomu, so by žo fanatismus ludowych cźrjódow pschi sběžkach saplomjenił.

Jan Klecanda:

Wudowje.

Powědańczko se žiwjenja.

7] (Pokračowanje.)

Hluboke sdychnjenje wury žo z hrudźe wudowy, kotraž bě na tole powědanje pozłuchała z potajnym dychom. Knjeni Kolchowej bě, jako by ji cźežki kamjeń z wutrobh padł.

„Nó — a schto běsche dale? Dowupowědajće, proschu waž!" rjekny dorasnje.

„Jenoź khwilku wodychnu", proschesche žona, „a proschu, schkleńzu wody, so bych žebi hubje swłóžnika."

Kolchowa chzyšche hižo na swónčeł dyrjeć, ale rosmyšli žo, stany a wunidźe do kuchnje, znadź so by žo pschewědźiła, hacź słužowna sa durjemi njepoślucha.

„Mitosćiwa knjeni znaje tule žónsku?" woprascha žo słužowna strachocźiwje, hdyž chzyšche knjeni Kolchowa hižo z kuchnje wotenźć.

„Nó schto? Wesch trasch něschto wo njej?" se schpatnje potajenej wežipnoscźu žo knjeni woprascha.

„Ničo wjazy, hacź so žym ju cźasto widźała wokolo nascheho domu, hdyž běsche mitosćiwy knjes thory. Też na Wólschanach pschi rowcźu dźěcźi žym ju druhdy sawohladała, haczrunjez njejžym toho druhdy ani kedźbu měła. — Dalše dźensa, hdyž žym ju sažo widźała w cźrjódze ludźi, spomnich na to, so ju hižo znaju. Khwataizy wona běžeschе, so by drožši doscźahnyła. Někotre ja Kanalku słubi žo mi ź wocźow. Najšerschi je ju někotš se sadnich kucźow do wosa žobu wsał, pschetoż wuhladach ju sažo na pohrjebnischcźu."

„A wjazy ničo hižo njewěsch?" wusłuschowasche knjeni. „Ničo, dožyła ničo. Njesnaju ju. Wona njebydli w naschim dźele města."

„Wěso so njeje", wotmolwi knjeni Kolchowa a so by tola někak spokojiła wožipnoscź słužownje sa jeje sdźělenje, boda: „Je to dalska pschiwuzna. Najšerscho budże někto pola naš bydlicź."

„Na to wrócźi so do jsiwy, hdyž namaka zuzu žonu we hłubokich myślach. Wona wuttorhny so sajtrožana se swojich myślow, potom wsa schkleńzu a wupi ju ź jenym trěbnjenjom.

„Nó, tuž žłyschese hischcze kónz mojeje struchleje staiwiny", jimaische ho žona znowa žłowa, hdyž so sažo znapschecza žebje poždynyschcźej. „Domyślliwschi žej, so wo tom wě, njejžym jemu ani žłowcźka wo tom rjekła, schto bě so mjese mnu a jeho macźerju stało. Prajach jemu — njewěm, schto je mi tehdy wschitko w mojej bludnoscźi žlina na jaiyk pschinjesła, — so jeho hižo dawno njelubuju, so njebychmoj mohloj spožownaj bycź, so ju ź tebi njebydźimoj — a Bóh wě, schto hischcze wschitko wjazy. Kóždze moje žłowo běsche sełharne, ale — ja ani dźensa njewěm, kak žym ź tutomu počźinjenju mozow nabrała, — rěcźach tak symnje a pschewědcźiwje, so njemóžeschе hinak hacź mi wěricź. Khwilku hladasche na mnje. Kaž sprostnjeny, njesapschijo moje sadźerženje, potom sprawny nahle klobuk a woteńdźe. — S tym wschak bě moja smutsitosć teź do tónza! Chzych sa nim doběhnyć, chzych jeho sadźerżeć a jemu rjez, so njeźmě naju wobeju ničo hižo rostorhnyć, dokelž cźujach ju ź macźerju. Ale mjes tym so bě mje hańba wotdźerżowała, jemu tole złódke potajnstwo dowěricź —" žona sašmja so pschi tychle žłowach tak, so knjeni Kolchowej storo krew w žilach sprostnu — „někto sadźerża mje horduscź, so bych za nim běžała. — Dospyta w žantźnej khwilzy, hdyž žym ju jeho wotrjekła, hdyž žym jeho wot žebje wucźerila, běch pschebwědźena, so ju sažo wróćił. Wěrjach pschejara do jeho luboscźe a pokojach ju, so samóže žebi wujaźnicź moje jednanje a so budże žebi mje cźim wyšche wažicź — —"

Hłuboki dybawk kaschel pschetorhny žonine dalsche powědanje. Kalle po khwilzy, hdyž so sažo skraba, počza sažo rěcźecź kaž se słamanym hłosom.

„Schto je žo dale stało, mózeze žej domyślicź. Bórsy žym spóznała, so žym jo we žwojej nadźiji sjebała. Jurij bě pak wopravdźe ź mojim jednanjom skchiwdźeny, pak bě wjeselhy, so žym jeho žama wotwjasała wot žluba a wróćiła jemu žwobodu. Wón njebudźeschе sałwěsće nihdy žam naju pomér njerosswjasał, wožebje hdy by byt wódźał, w cźim je mje sanjechał — —"

„Ow, wěsće, wěsće so nia", sawoła Kolchowa horliwje. „Běsche pschejara cźesmneje a schlachotneje myślе, hacź so by tajkule pscheradu sawinył! Schtó wě, schto trasch je mjes waju stupiło — —"

Žona machny wobarajzy ź ruku.

„Wém to! Bohužel žym wo tom hakle shonila, hdyž běsche hižo posdźe! — Pschipadnje žmoj žo ź macźerju runje w tom cźażu pschežbydlieź ź naju bydlenja do druheho dźela města. Njebéch žo pschezo hischcze nadźije wobdała, so žo Jurjez po mni saśtyła, so budże mje pytacź, a chzych, so by mje prawje dołho pytał, so by byt ja ź khłostanu, so je mohł na wokomik wěricź, so by wopravdźe mjes namaj měł bycź kónz. W duchu žym žebi to dosć rjenje wumolowała, hdyž žo sažo sešdźemoj, hdyž žo jemu dowěrju se žwojim złożom a njesłożom. — Bórsy po pschežbydlenju do noweho bydlenja nastupi wokomik, hdyž njemóžach žwoju hańbu hižo psched macźerju potajicź! Zakotnje to na nju słutkowasche, kaž žym to dożyła pschedwidźała. Moja macź běsche prosta žona a pózeźiwosćź a cźejcź běschtej ji nade wschitko. Naju cźežke žiwjenje, polne cźežkjenjow běsche hižo dawno jeje strowotu podryło, moja hańba to žwoje doczini. Wona žo lehny a hižo njestany — — Njebudu wam wopišowacź zyłe žwoje a jeje cźerpjenja. — Mrěješche pomałku ź pokleźom w ercźe. Pokleze jemu a mi — — — Tehdom hakle pschewinych žwoju horduscź a rosłudźich žo, so jeho wupytam a so jeho pschimjedu ź toju žwojeje macźerje, so by znajmjeńscha wumrěła w myśli, so budże moja hańba smyta. Sžym chzyła jemu namjetowacź, so po macźerinej smjerći wrócźu jemu sažo žwobodu a pokojeźo ź myślicźku, so wón mój wulkumyślny wopor njepschiwoźmje. Bohužel bě tu khwilu runje někžże aa puczowanju. Njemóžach wušłědźicź, hdyž pschebywa a ź jeho starschimaj hicź žym žebi njeswěrita. A tak wumrě moja wboha macźerka a hakle we pozledniej khwili, hdyž njemóžeschе wjazy rěcźecź, je mi wodaka. — Potom pschińdźechu na mnje krute dny! Khablała žym mjes žiwjenjom a smjercźu, mjes wolu dale žiwa bycź a cźakacź, hacź bo wróćźi a mjes rosłudźenjom słónczicź žwoje žiwjenje se samomordarstwom. Sapadźech do cźežkeje khorosće, potom žym pschišchła tam horje — wěsće hdże — do cźerwjenego domu — a sa někajki cźaš wróćźich žo domoj — ź dźowcźicźku."

(Pokračowanje sćěhuje.)

hyrnjej hźenjuńšicha mentalita Mańjoš ho tómu pśeczuwała.

Do kajkeje kategorije naśich hobukrajanow spišowaśel naśawka w „Dresdener Nachrichten“ śiuśna, z toho wuźadźa, so naśu luźiśko-serbśku hospodarsku organisaciju wukśel hjowonośći jako „cźiku“ denunzuje a cha ze śtatnu mać na nju śeśćiwaś. A śchto praji nimśke pśiśiśkowo wo tajkim denunziantu?!

Naśich luźiśko-serbśkich Ssokolow su śtatoźiwerni a ho politiśi nicht nakaju!

Cźeśkoslowaśke lońe śchinuś w nimśkich nowinach! Gensejowanja wo narodnych mjeńśinach ho bliźa. Tam hyśe ho ś fraktura rźeźeś.

Ze Serbow

W Budyśinje, 31. dezembra 1930.

— **Wo wjeźoje.** Wećera wjeźor w 7 hodź. barometer 737, hygrometer —1, thermometer we dnju +3. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 731, hygrometer —1 a thermometer we nozy —1. Wuhladu na wótkroće wjedro a niesłonjeć. — Schtelenja je jasno jara na hrozne wjele, hackulnjeś ho w rozpoloženju nźinown wjele wjeźmjeńśko njeje. S wjeźkora Europy śoła wśelakake wjeśiny, ale teź na Aloriatiśkim morju je nźina spśiwaś. Wot Arktiśkich kupow, pśiches śrjedźnu Europu, cźeknuje ko hiśće wśiśtna a śiednoćuje ho je śtyrjej wuśiśnum wot raśiśkej Europu. Hacźmuje njembre wźdy jźru je wjeśmja dnja, ha kola 1 odejźe a w nozy je mjerśo. Wichor jo śnamjenja dale na symu a teź na śnih wokazuja. Śnihe, Nowe Lźto, śtudźa śłónźkźo 8,14 hodź. a hkowa ho 3,54 hodź. Mjeśacź śtudźa wśiśpołdniu 12,51 hodź. a hkowa ho rano 4,42 hodź. — Wiśćom lubym cźitarjam pśiśeje wjeźoraźnik wjele śoźa, cźiśtosć a śtrowośeć a pśichebowśkim Bożu miłosć a źohnowanje na wśiśkich puśjach.

Sylwester.

Wotnik cźaśa, nad kotrymź liźba 1930 śtojeśe, je nźto hnypom dokonjanu. Mamy pośledni dźeń, jenoź hiśće nźkotre hodźiny a po nim je — nimo na wjeśne. S tutym dnjom, je Sylwestrom, je to śpodźiwna wźa. To nje śmjatk dźeń. Źyśe wśchźdne, njeměrne hospodaśke źiwjenje dże śwój bźh. A tola śaćuwamy, so je to wośebity dźeń; dźeń, kotrźž dawa nam myślicź, rozpominaś. Je to mózna, so je śajo zyle Lźto faśicko? Śtaro so nam nźkotśi njecha. Kak śpśichuje tola cźaś bźśi! Cźaś? Schto je ś cźasom? Njeje to hódaśćko? Mamy dwoji cźaś, phyśikalśki a pśychologiśki. Haj, ale wjele nam ś tym teź praśene nje. Doźeś wśchat, cźaś nimo bźśi — a my ś nim. Srosumimy, so śu wjeśorne pobožnośće na poślednim dnju Sylwestra, tu a tam zarjadowane, jara hołace wopytane. Tyśaźy a tyśaźy to pośmuja, so pśichi śebi śeśtanu, do śo śpśiładna a duchiwy nźr a pokoj pytaju a namakaju. Hodźiny pokreźuja. Cźaśnik pokazuje bórźy na dwanaćźe. Śpowźba je mjes hołym śhrowadźenu. Wołodźećowy śchtom śo hiśće wjeśele śwośi. Ale wjeśele njeje. Mnohe wo móźnośćach a nadźijach wuměnjeju. A nźto cźerje dwanaćźe! Na wźach śaśwonja. Pśiches zyle mśto jena wźa po druhej. Dałoko a śćerko po kraju klinźa śwonki śwonow, nadźije połne to śwuki! A cźłowjekoju we błyśćeju śwećta hładaju śebi do woćow, śawdawaju śebi ruźy, śłabaju śchkleńźa a pśeja śebi śoźo. Tute małe a tola tak wujśnamne hłowćźko: śoźe! Śteji nad nami ź błyśćeju śo, klinźi a wyśka pśiches nowoźitnu nźa. Na wułiźach śtaty holk a wjele hary. Śchto na to myśli, so ja tutej haru śtarośpómjaśći śtrach pśiśeś śłymi duchami teźi? Ś hołkom a haru ménjachu je wotśehnaś a śatrachjeś. Dźiwne to cźłowjeźe myśle! Najźśe je tola, so wśchitźe we wjeśelej myśli njeśnatemu nowemu napśeśeźo kroźimy. A tuź njech śtare Lźto, njeśładajo na nju a śtarośći, kotrejź je nam dojeś pśiśinjeźo, derje a pśiśeźenje dokónći. Njebudź nadźijeśpolna myślicka do pśiśihoda, do nowebo Lźta, próśimy hóń! Namakamy tak abo hinak hiźom na pośty nowebo Lźta nźśtśo wot źadneho śoźa! . . .

Ś. K.

*

— **66. duchowna wjeźorna hudźba** njedźelu 4. januara wjeźor w 6 hodź. w Pśirowśkej zyrkwi. Program je tón kśóć wothłosowany na dźeń Nowebo Lźta — Jesuśowy dźeń — a na śwjedźeń śjewjenja a wopśiśiga śkładby śa śoły, hułe a pśiśpjeźele wot Bacha, Cesara Franka, Mojśiśpowicza, Geilsdorfa, Bośśia a Góhlera. Wot Otty Śeiffa ś Hajnźa ho Benediktus ź pśinjemu rafej pśichebowdźe. Hudźbu wuwjedu: Lora Bötticherej, śapran, koncertny wjećśer Eduard Pieper, hułe, domśći organiśt Horśt Schneider, pśiśpjeźele a wjedniśtwo. Dokelź je pśichwjedźenje hudźby w hojpodarźaju cźeźkim cźaśu wośebje wobeźeźne śa pśichedwaśaćela, bo wśchitźy wopytarjo wjeźornych hudźbow wutrobnje a naźeźnje pśoścha, so kóźdy błyśćeś ź wotewźaćom programa po 30 pf. źałe pśichedwaśeźe poopjera. Budyśke wjeźorne hudźby fu wśchak po zyłej Mémśkej a teź we wukraju jako wulźy hódnośtne pśichipśnate, dokelź na tak tunje waśchnje najśźeśe wumóśtwo zyrkwinśteje hudźby, pośrźdźuja a móźa śo wułkom śchcźanśkim śrjedźaśćeśam zyrkwinśteje hudźby połnje runaś. Śchtóź ź Towaśśtwu śa pśitowanje zyrkwinśteje hudźby jako hobuśtaw pśiśtupi — letuj pśihnośchk 4.— hr., śa śchuśerow a śwójonych jenoź 2 hr. —, połstanje programu darmo. Wot 1. januara 1931 ma śo ja bźśne wobkhodne Lźto jenoź 3 hr., a 1,50 hr. śaplaćićź. — Tehodła śaśtupśeźe do towaśśtwa a pomhajeźe na tuto waśchnje zyrkwinśtu hudźbu w Budyśkinje śwóchowaćź.

— **Połhroma je łaśhka** mjes śchparatym śkotom źiwnośćerja Wilhelma Heindricha w Ramnowje cźo. 123, kubleńca Makśa Kunźa w Golobachu cźo. 47 a źiwnośćerja Alwina Köckritza w Seniźach-Tumiźach cźo. 15, kaź je śo hamtśiś śwóźiło.

— **Śtowałowe mjaśowe ćiśki** (Freibank) **w Budyśkinje. Pśiśt 2. wulkeho róźka 1931 pop. wot 2 hacź 4 hodź.** (jenoź mjećiźelam kharłoch) **a hobotu 3. januara** dop. wot 8 hacź 10 hodź. **wotedawa** śo śtyre howjaze mjaśo, punt po 40 pf. a śtyre świnjaze mjaśo, punt po 50 pfenjeźkow.

— **S Małeśhcy.** Dźensa na ranje wotpali śo docźista kubleńej Nowaśkej fajma ź nźśchto śtow zentnarjemi śłomy. Wobźeźeś ma śawdźśene.

— **S Kobliź pola Hodźija.** Se śkuńcźenjom Lźta k. kubleś Hendrich Jordan śwoje śaśtojnśtwo wjeśmjanośtny śłoźi, kotreź je 6 Lź ź połnej śpokojnośći pśichdśtajeneje wyśchnośće a gnejnej łaśtwał. Śa nowebo wjeśmjanośtu je ho porjedźeśći cźeśła Maks Mikela jenoźłóśnje wuśwolił. Dźensa 31. hodownika śo wón na hamtśkim heśtmanśtwje w Budyśkinje do śaśtojnśtwa śapokasa.

— **S Lomśta pola Nieśwaćiźka.** Na pśichedpołśedniu dnju śtareho Lźta bu pod dohladom knjeśa barona dra. Arnolda ź Vietinghoff-Riesch nad Nieśwaćiźkom wot Śakśkeje śtaźje śa śchkit ptaćkow na hródźnej tśeśće k. koreźmarju Feiśtera tudy nźkdźe zentnaŕ cźeźke wośne koleśo, kiź je ź khójnowymi łahkami śapleźene, połoźene a wobtwerdźene. Na hamtnym meśtnje pśichenźowanjach tśi krótko do śwojeho kónścheho wothałenja baćoznaj ź wokolnośeźe nad hołej tićśćene. Nadźijomnje pśichipźetaj w nałeźu 1931 śaśo ź nam a twaritaj śebi hnźźo pola Feiśtera. Na tym bychmy śo wśchitźy Somśćanjo wjeśelili a kóźdy budźe śo radowaś, kiź do naścheje koreźmy na karanźź piwa abo śchalku dobreho khofeja pśichijźe. Śtarośći wo bydło njeźorpśa baćoźny pola naś mećź. Meśtno twaréh pśchewośtajimy jim darmo. — Teź jenej kubleć Jan Wawrik-Nieśwaćiźkich pśchewośtaji twaśtwu śwoju połnu bróźeń k trjebanju śa śchkitowanje ptaćkow. Ta je jenoź nźkotre śta metrow wot Lomśka wotleźana. Śtarośći śa twarjenje hnźźowe bu śowan a łaśtojćkam hnydom teź pśichpotowana. — W cźaśu bu wjeścha liźba kukowon na śchtomach pśichiśćinjena. Na hektaŕ śu 4 kaśhcźiti trźbne a na zuku Nieśwaćiźkich hołu 4000, kiź dyrbja śo po cźaśu śwójśchcź. — Na dnju 3. januara 1931 pśchinbu knjeźa hospodaŕśkeho miniśterśtwa ź Drjeźdźan k nam, so bychu śebi dźeśo śa śchkit ptaćkow a śtatne meśtno śa śchkit roślinow wobhładali.

P. Krjećmaŕ:

Pośledni dźeń łéta.

Pominajo zynća dźensa zwony
spěw wo ześkej zachodnośći.
A tola je nam, jako bychu wyskale
tysaćore pśéća,
žołnowale dalšu kroćeł!
Nowe lěto so nam pśibližuje
tajnje, jako sćin w ćemnej noey.
Wono wozmje nas do swojej' mocy
jako dźéći pśewěstośće.

Hač nam pśinjese zbožo abo horjo,
rad to bychmy wusłyšźili?
Tola ruka Božej wšehomocy
jasnosć we tom nihdy njewudźéli.
Ćicho podać mamy so do ćemnej' nocy,
wójować ćas ześkoh' putnistwa,
zo bychmy,
hdyž lěto poslednje nam zynća zwony,
z wyskom witali kroćeł —
do raja wěćnoh' widźenja.

Ze **Śunowa.** Pohladaš nźtkle do nowinow, widźiś tam cyle strony nawóśtkow a teź nastawki, kotreź wabja a pśeprośuja na hodowne a zymśke śwjedźenje do wśćeh kóńćinow. Tak teź ćitachmy, zo pola nas njedźelu po hodźoch kołojźdne towaśtwo „Saxonia“ swój zymśki śwjedźeń zarjaduje. Towaśtwa tuteje druźiny su zwjeśa nimśkeho razu a śwjedźenje maja najbóle teź nimśki program, haćrunjeź su śobuśtawy nimale śami Śerbja. Tón raz pak je towaśtwo cyle śerbśki wjećor wuhotowało a nadźijomnje teź za pśichod tak wośtanje, hdyž su tola hośćo teź śami Śerbja. Zawěśće je z tutejo pśićiny tak wjele ludu ze wśy a wokolinу pśikhwatało. Khdyž chcemy swóji mjez swojimi tak prawje wjesele so zabawjeć a so ćuć kaž doma, njemóžemy a njesmémy cuzbarić. Na źadyn pad pak njesmé so to stawać w naśich ryzy śerbśkich wśach a kóźdy śobuśtaw, kotryź je często zdobom teź śobuśtaw naśich dobrych śerbśkich towaŕśtwow, dyrbi za swoju śwjatu winowatość méć, zo w tajkich dotal cuzbaŕśkich towaŕśtwach tute wopaćne waśnje wotśtroni a je na prawy naturśki puć pokaza. Hudźbny pokhod wjećor wotewri a pśedśyda k. P. Langa powita po śerbsku łubje a wutrobnje hośći. Na to śćehowaše naśa pékna hra „Kak Pětr lékari“. Wurjadnje derje a źiwje hrajeśe śłużobnik Pětr a teź doktor Rymzak staji swojeho muża. Nékotrym mjeńśim rólam njeby kusk wjacy źiwjenja ničo śkodźało. Cyła hra béśe derje nawukńenja a dyrbi so pśipóznać, zo wśitcy bjeze wśeho nawjedowanja ze swojimi mocami najlépśe podawachu a wśém hośćom śo śpodobaśe, śtož béśe z bohateho pśikleska widźeć. Po dalśej hudźbje śćehowaśe źortny kupjej „Ach, kak su to časy zle“. Wulkotnje a swojoraznje prednjesy jón naś wjesanjan Jan Kral. Śkoda, zo nam ničo wjacy njeje poskićił, znajemy jeho jako dobreho hrajerja a śpéwarja naśich druhich towaŕśtwow. Dalśi wjećor wupjelni wjesela rejka a haź do kónca knjeźeśe wśśty swójbny raz. Towaŕśtwu pśejemy, zo by w tutym śméru a stajnje za naśe domjace ideale nétko dale swój puć w nowym léće nastupiło.

Z Konjec. Po dokonjanej śulskej wućbje pśed hodami zhromadźi śo naśa śula, wśź dźśći a kotśiź tam nowuća, k hodownemu śwjedźenjej — pśeni raz w nowej śuli. Na taflach po śćénach běchu pisane hodownje wobrazy narysowane, wo jstwje śtejeśe rjany Božedźećowy śtom a pod nim Boži narod. Wśitcy pśinośowachu k bohatemu porjadej: Adventśki a hodowny kérluš, stary hodowny spéw, hodowna néžna legenda a nékotre deklamacije serbskich kérlušow a basnjow. Mały swjedźeń pśihotowaśe na rjany a wjesely hodowny swjedźeń w swójbje a w cyrkwi.

— **S Kamjenza.** Póndźelu powołdnju je śtaréj hodźinje ju tu na Połećnjiśej bróśy najźerje nahe śe śtobośću śajaty łóń jeneho Njeśdaśćeźańśkeho śavćhaja wjeśe a nźhoże dwě hodźinje dołho jako morwy leźeśe. S wuśkej pródu śo potom poradźi śtoćko na noši śtajiś. Kóń wośta pśeś nóź tu konjeńju jeneho tudomneho hośećenza.

— **S Wśeje pola Kamjenza.** Śpodźiwny dóśt, kiź je nowśchitkowne kobuźelenje śpudźuje, je tu dwě hońśe a jeneho bratra potrjećiś. Hakle 22. hodownika béśće tu Hana Augusta śwob. Mockerowa rodź. Wobźerez 69 Lź śtara wumrźła. Śniećenu póndźelu dźśće ja ajej do śwjerće je śotra 72 Lźtna Auguśta Wilhelmina Hanźakowa rodź. Wobźerez a kamśny dźeń wjećor hiśće je śtatr rentnaŕ Jan Gustaw Wobźer, 76 Lź śtary. Hiśće je njeśeśu bźće bratr, najśtaśe bliźu śwjerć śaćuwajo, runjeś bźće hiśće je pomérnje śtrowy, wśchitko śariadowaś a pśećeźa wupraśił, na kotreź mało fo pśchi jeho pohrjebje ódźiwaś. Na śwjerć śi bratra je dże śwjerć śotrow, kiź tak ruźe śa Bobu śomérśkiśi, hobu wna. Je pak to njewśchźdny podawk, so tśi wuśto śjednoźene śwćźone śtawy śa jedyn tydźeń naturśkeje śwjerće wumru.

Ze Sakskeje a dalśich krajow.

* **S Drjeźdźan.** (Kłamowych paduchow śajeli.) We łudyśkim pśchekupśtwie domje śaśkapichu póndźelu wjećor śjoch bratrow w śtarobe wot 20 hacź 28 Lźt pśchi paduchśtwje w kłamach a pśchepodachu jich kriminalnej policiji. Najźerścheho fu woni teź hiśćeźe wjazy paduchśtwow śłuźiś.

* **S Radeburga.** (Rubjeźny nadpad.) W Steinbachu bu póndźelu wjećor pśched hodownicźku 70śtna źoušta we śwojim wobydleńju wuwjaśana a śputana. Nébdźe 20śtmy śkućeź bź 25 hrivnow rubit. Kriminalna policija śabéra śo ź wuja śnjenjom tohole pada.

* **S Lipika.** (Wobśkadny polizśt pśchejźdźeny a cźeźko śranjeny.) Pśchi wukonjenju śwojeje śłużby na Kralowśkim nameśće bu śaśchu wutoru wobśkadny polizśt wot wośobowobnoho automobila pśchejźdźeny a pśchi tom cźeźko śranjeny, tak śo dyrbjach jeho ź druhim wośobowym autom do khorownje wotwjeźeś. Dokelź chyśeśe śranjeny śe autowej dróźchu śadźewaź, śtorhny wjednik privatneho woźa wobśidźo nahle wokolo a pśchejźdźe pśchi tom śaśtojnika.

* **S Haynowy.** (Rubjeźny nadpad w Kaiserswaldaiwje wuśaśnjeny.) Rubjeźny nadpad, kotreź je 10. dezembra w Kaiserswaldaiwje, je śo wuja śnił. Śe śkućerjemi fu dźśćeźeŕ Arnośćt Neumann, rodź. 23. oktobra 1904 we Łaśchinje w Rosenbergśkim wokrjeśu, Franz Neumann rodź. 17. śeptembra 1909 tohorunja w Łaśchinje, a Rich. Heier, rodź. 31. januara 1902 w Dełnim Cźiguthu we Hornjo-Śchleśiśkim Kreuźburgśkim wokrjeśu. Wobaj je prénja mjenowanaj śtaj śa wujnaśoj, njeś tym so Heier hiśćeźe préje. Ś wuprajenjom wótkwita, so śu tjo śajeźi teź hiśćeźe wjele dalśich śadobnywanjow a paduchśtwow w Lehnińskim knjeźeŕśtwowem wokrjeśu łohko śkućili. Kraj na kriminalna policija w tutom śméru dale śledźi.

* **S Penźiga.** (Wuźadanje na dwubój. Méśćanśka śa a lekaŕnik.) Kaž dźenik powédźi, je pjeźa préni méśćańśka nośta Knoth wjećor śa śtolom śtajnych hośći w hośćencu k „Zelenjej“ pśchećźiwo lékaŕnikej Kolbi źaka łćhiwdźaze głowa wupraśał, tak je dyrbja śmeja hiśćeźe śwoju dobru na śudniśtwje. Napośledku je Knoth pjeźa lékaŕnika Kolbu na dwubój ź teźakom wuźadał.

* **Se Żaśanja.** (S młynśkeho woja na śmjerć ranjeny.) W nowej śéźnej kolonji śpadny pohonaś Fuhl śe Śedela ź młynśkeho wośa. Wón pśchińdże pod kóła a bu tak njeźoźomnje pśchejźdźeny, so śmjerć bórźy na to śetrepi.

* **S Barlina.** (Śśmjerć pytał a namaśał.) Śtudent bohoźłowśtwa, Alfred Schwärmer je śoj pola Rehlebene wot cźaśa hłowu wotjźeź dał. Schwärmer bé króśko śa hobu śwojeju śtarścheju śe śmjercu śhubił a bé tohole njeźboźa dła do cźeźkich myślow śapadnył.

* **Se Śayda.** (Nadpad na śaśtojnika nałutowańce.) Na śaśtojnika Korblebena łudpśchep wotnoćśkki wokrjeśnje nałutowańce, kiź w śwojim automobilu ź rećnjej hódźiny ź Głóśboŕca pśchijźdźe, wuśli fo duzy po puću, a wnićeł pścheraźy autowy mantl; śaśtojnikej pak śo poradźi, wóś haćź bo pśchichodnje wóy dowjeśeć. Najśerjeźe mérjeśće śo śkućeź na pjenjeźy, kiź mjeśćeźe śaśtojnik śwjeśćeźa pśchi taśkich jśbach pśchi śebi.

Najnowiše z cyłeho śwéta.

* **W Kamjenizy je wutoru śchtyrnaćeźéiny śchulśki hół; Heinz Trillitzśch 16 létneho wunośchowaneho nowin Rudolfa Kätźela, ź kotrymź bé ho śwadźił, ź nożom śakalał.**

* **Starśchej mandźelśkaj ź Barlina ź wodwahnjenju do Olbersdorfa w Allgäun pućźowaśchtaj. W Żeleźniśkim wośu pódła njeju wośebnje śwoblekana knjeźna śedźeśche. Nadobo mandźelśkaj twjerdźe wuźnyśchtaj. Hdyž wotuźćiśchtaj, bé źo knjeźna źhubiła. Śeo śtrójśchki muś pytny, śo bé źo jemu listownja ź wjetśchej śummu pjenjes kradła.**

* **Wutoru bźchtaj dwaj pśchiśtajeńźaj Mainśkeje ludoweje banki w némśkotatnej banźy 90 000 hrivnow śa tónź méźaja śbźhnuhoj. Pśched juśtizhym twarjenjom śe jeneho automobila, kotryź je śo najśterke nébdźe kradnył, dwaj ź revolwromaj wobronjenaj muśej śtojśchtaj a akkom toźchu śe wśchémi pjenjeśami rubiśchtaj. Rubjeźnikaj ź automobilom na śtronu k Frankurtej ź najwećśchej śpśchnośću wotjźdźeśchtaj. Nékotre automobile śo śa nimaj puśchećichu, tola śady Hochheima wós rubjeźnikow ź wozkow źhubichu.**

Gardinowe zbytki
Vitraže, rolleaux, canki we tunich klamach
IDA ERLER w Budyšinje rózk Zwonk. Lawsk. h. 10

Pjaščowe rukajcy
Walkowane nohajcy
za mužow a žony
kupujeće najlěpje pola firmy
Otto Osswald
w Budyšinje, Kamjentna hasa 7
Rozesćelu po cyłej Němskej, do Danskeje, Norwegskeje a Hollandskeje

Wšěm swojim česćenym a swěrnym čitarjam, čitarkam, sobuprócowarjam, inserentam, dowěrnikam a roznošowarjam, wšěm starym a młodym, bohatym a khudym, we Łužicy a w cuzbje

wutrobne zbožopřeće k nowemu lětu

Redakcija a wudawarnja
Serbskich Nowin w Budyšinje
w Serbskim Domje na Lawskich hrjebjach čo. 4

Nowo!
Jenički předawarnja Budyšina
Likčrowe wino
Bergamotte
Stonsdorfski
Cherry Brandy
Wišnjowy z rum.
litr 2.00 hr.
Woptanki darmo
H. Klemm nasl.
na Kamjentnej hasy 27

Najwutrobniše zbožopřeće k nowemu lětu 1931
wupraja swojim česćenym wotběrarjam a popřewaćelam
Rich. Pötschkee wud. rěznistwo na Žitnej hasy

Wšěm swojim česć. wotběrarjam a znatym přejetaj
wjele zboža k nowemu lětu
a wuprajitaj wutrobny dźak za podpjeru w zańdźenym lěće
J. Pilopp a mandźelska
w firmje A. Kasper w Budyšinje, Burglehn 11

Našim česć. wotběrarjam, přećelam a znatym
NAJWUTROBNIŠE ZBOŽOPŘEĆA
K NOWEMU LĚTU
Rěźniski mištr EUGEN PETRICH a mandź.
w Budyšinje na Kotołskej hasy pódla „Ehape"

Swojim česć. wotběrarjam a přećelam
k nowemu lětu wjele zboža
Arnošt Sykora
šewski mištr w Małešecach

Wšitkim Serbam z blizka
kaž z daloka přejemoj
1931
k nowemu lětu
najwutrobniše zbožo a Bože žohnowanje!
Hosćeńcař a kofejownik
Michał Hoka a mandźelska

Wjele zboža a Bože žohnowanje k nowemu lětu
přejetaj wšěm česćenym wužiwarjam mojeho awta, přećelam a znatym
Martin Mehnert a mandźelska w Trjebjeńcach
autowy wobkhod / Tel. Pómorcy 279

Wšěm přećelam, česć. wotběrarjam a znatym přeje
Bože žohnowanje k nowemu lětu
Krawcec swójba w Połpicach
— rězak w Połpicach, cementarnja w Lemišowje —

Nowe lěto
žana rěčna hodźina njeje. Wot 1. januara wšědnje 4—8. hodź.
Hans Barth
W Pančicach, 30. decembra 1930. statnje pruhowan dentist

Kupjel so wotewri 9. februara
Janska kupjel
w Smječkecach pola Kamjenca
a Ńoscenc w Pančicach
přeja swojim hosćom a přećelam
wjele zboža k nowemu lětu!
swójba dr. Rachelic
dr. Jurij Šołta, direktar

Strowe nowe lěto
přejetaj swojim česć. wotběrarjam a wšěm znatym
Erich Müller a mandźelska
w Budyšinje na Różowej hasy 6

Ke sylwestrej
Najlěpšu hejdušnu a jatrowu kołbasu jena jenož 15 pj.
Najlěpšu jatrowu a dobru kołbasu 1/4 pt. jenož 28 pj.
Najlěpši kisały kał punt . . . jenož 10 pj.
Najlěpši Khoćebuz-ski lany wolij 1/4 punta jenož 20 pj.
Žoltomjasne jědźne běrny punt . . . jenož 3 pj.

Wulki wubjerk
nowolětnych kartkow
cyle nowočasne
Z našeje pjekarnje
najl. pjelnjene pampuchi
jedyn jenož **8 pj.**
Předawamy j. sobustawam
Tworykupne towarstwo
w Budyšinje, z. dr. z w. r.

Kubleŕski syn
28 lět, pilny a ze wšěmi mašinami znaty, njeboji so žaneho dźěła, narodnje zmyslany pyta na 40 hač do 100 kórcow wulkim kuble službu jako hospodar abo pomocnik k 1. februarej abo pozdźišo po możnosći tam, hdźež może so pozdźišo woženić. Ma wjetše zamoženje. Poskićenje
Post. agernd Neschwitz 230 G

Stare klominy
ma na předań
Smolerjec kniháliśćefnja

Swojim wotběrarjam a znatym přeje při nastupje do noweho lěta
1931
wjele zboža
klóšterska piwarnja
w Marijnej Hwězdźe

Jejka su drózše. —
tuž kupujće „Jajko"
potom kury derje njesu

Swojim klientam a cyłemu serbskemu ludej přeje
wjele zboža
Serbska Ludowa Banka

Wupjerki
žu tuńsche
80 cm šěrokosć m 2.30, **2.10**
130 „ „ „ 3.60, **3.20**
140 „ „ „ 3.90, **3.45**
160 „ „ „ 4.40, **3.95**
Sa spódnje pobłešćenja:
100 cm **2.50**, 115 cm **2.75**
Tuńsche hódnośće, kaž tež šěrokše wupjerki a hotowaki ko n. na składze
Andr. Kasper
(mějićel: A. Pilopp)
w Budyšinje, Burglehn 11

Mercedes Benz
Brennabor
Hanomag awta
B M W

Swojim jara česćenym wotběrarjam k nowemu lětu
najwutrobniše zbožopřeće
Carl Gast w Budyšinje
awta a ratafske mašiny wuporjadźowarnja, narunańske dźěle a potrěby

Stock-Kardan
D-kola
Lanz-Trecker
Připowěšaki

Handrij Štrympa
w Budyšinje
na Różowej hasy 15
poruča
meble
a połstrowane tworu
Sym Serbl

Serbske gram. tačele
ma stajnje na składze
Jan Schicbadł
na Mužakowskej drózy 4

Přiloha k číslu 303

SERBSKE NOWINY

31. decembra 1930

Hodowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje.

W Budyšinje, 29. hodownika 1930.

Póndźelniša zhromadźizna, kiž so z narodnej hymnu zahaji, bě pomérnje hišće derje wopytana. We swojich zawodnych słowach wozjewi předsyda, knjez just. rada dr. Herman, zo wotpohladana wustajeńca wobrazow so zarjadować njehodźeše, dokelž měješe nuzezjownik z druhimi narodnymi wěcami rucy połne dźěła. W přichodźe pak so přewjedźe. Do towarstwa běchu so tři nowe sobustawy zamołwile a to kk. dr. Alois Stompfa z Prahi, prof. Pavao Jušić a Miloš Stanković, wobaj ze Zagreba, a so jenohłósnje přiwzaštaj. Dźiwaju na mnohe počahi k. dr. Majchi w Drježdźanach z Łužicu a Serbami, bě předsyda ke jeho šesćdźesaćinam w mjenje Maćicy zbožo přeł, za čož so wosławjene z dlěšim listom podźakowa, kiž so na zhromadźiznje přečita. Z njeho dowidźachmy stejišćo tutoho sławneho wučenca napřeco Serbam. We dalšim wozjewi, zo je towarstwo za předstawizny a stawizny Hornjeje Łužicy Maćicu na swoju hłownu zhromadźiznu pjatk 2. januara w Budyšinje přeporsyło. Dopołdnja w 10 hodź. wopyta so muzej, hdźež su wurywanki wustajene, wot popołdnja třoch je potom zhromadźizna z ważnym přednoškom dra. Holsingera z Barlina. Předsyda prosy, zo bychu so Maćicarjo, kotřiž snadź so wobdźěla, jako tajcy tam so wupokazali.

Potom ręčeše k. wučer Krawe-Budyski wo radnych wsach města Budyšina. Z tutej stawizнarskej maćicznu so zaběrać njeje lohke. Wo tym njeje w archivach wšo w porjedźe, tosame płaći wo lisćinach, w kotrychž wšitke wsy zapisane njejsu. Někotre wsy běchu jenož khwilku we wobsedźeństwje města, słušachu zdźěla tachantstwu, zdźěla bohatym zemjanam Někotre wsy mjenowachu so w lisćinach „Stadtmitleider", drje tohodla, dokelž dyrbjachu z městom ćežke dawki njesć, kotrež běchu tehdom khětro wysoko. Wězo njepłaćachu so porjadnje, kaž w dźensnišim času, ale hdyž je krajny kujez, češki kral, wupisa a to po potrěbnosći (na př. k wjedźenju wójnow). To bě potom należnosć cyłeho kraja (Hornjeje Łužicy). Wot 14. lětstotka pak so wašnje dawkowanja přeměni, dokelž kraj (Łužica) so dźěleše do městow a wsow. Tute (zwjetša zemjanstwo) mějachu ¾, tamne jenož ⅓ dawkow zwjesć. Přez to nasta zwada, dokelž so města z tym wobohaćichu. Pozdźišo so to trošku přeměni (⅔ a ⅓). W dalšim rozpominaše ręčnik, kak čěscy kralojo pokupjenju wsow přez města połkowachu. Budyšin měješe jich na wšě 26, ale hdyž pola krala do njehnady padny (Pönfall 1547), dyrbješe wšitke, też wšě prawa nad jenotliwymi wobsedźeństwami. Tola pozdźišo, hdyž město zaso hnadnje přiwza, směđźeše wsy kupować a měješe jich wobsedźeło lěta 1770 nimale 50, wězo Zhorjelc ze swojimi 67 radnymi wsami Budyšin tójšto přetrjechi. Ręčnik mjenowaše wjetšu lićbu wsow, kotrež Budyšinej słušachu, też někotre, kotrež w nejposrědnej blizkosći města ležachu, tak na př. „Roditz", kiž na nětčišej Hornjerskej dróży steješe, abo „Otelwitz", kiž so na prjedawšim wojerskim zwučowanišću wupřestrěwaše. Ręčnik rozłoži nadrobniše, kajke dźěła mějachu jenotliwe wsy wukonjeć, na př. kotre mějachu zapřahi stajeć k woženju drjewa a kamjeni atd. Město měješe tehdom hižo wjele lěsa blizko Cornoboha a Biskopic, też dyrbješe sobu wikowanske dróhi — tak tamnu via regia hač do klóštra a k ranju hač k nětčišej pruskej hranicy — wudźerżeć. Pozdźišo mózachu so wsy a jenotliwcy wukupić, tola so jim ćežkoty činjachu zwjetša z tym, zo sej město přewysoke pjenjeze zarunanje žadaše, štož ręčnik na někotrych příkładach dopokaza. Pod městom stejachu buram so runje derje njeńdźeše, lěpje mějachu so tamne pod tachantstwom a klóštrom Marijneje Hwězdy, donjž nowa wustawa 1830 w Sakskej wšitke wsy a jenotliwcow wuswobodźi a so jim jenož wěsta renta napoloži.

(Pokračowanje sćěhuje.)

To daj Bóh!

Nowoletne rospominanje 1931.

Sajo je lěto do morja saudźenješe ža podnórić. Nowe ža sapoczina. Hdyž drje jwonkownje njenapadnje wot jeneho dnja do druheho pschekrocy, dha ma tola pschestup do noweho lěta ža tóžeho myślażeho człowjeka hluboki wusnam. Sćmy pschewjele doživili w póslednich lětach, so njedyrbjeli jaczinowacy: **Kóžde cząs a ząmo jeho wotrěft ma ząwoje wożebite waschnje a wożebiteje waznosće ża nasche żiwjenje.**

Ssylne mozy wobtnjeja cząs, mozy, kotrychž ważnotu ża nasche żiwjenje ząmy w prjedawschich mérnych a dobrych cząsach pschepóznali a ześ pschemało ważili. Hdyž je ża mérne wuwiwanje pjecza jatorhnyło, je nasch cząs polny pschekłapjenjow a sajrénjow. Nad tóždym żiwjenjom a jeho dźełom wotpocżuje cżéżły. Pschesco nowe pschekłapjenja a strachi nam hroża.

Dźeń a rasnišeho nuluje naż wobwrót cząża k rospominanju, kak mali, błabi a njemócni tola ząmy, kak njemuprostnje jakonje, kotrež na tóždym polu żiwjenja knjeża, kak cżeżko prut, kotrýž my cżłowjekoja żebi ząmi je wschelakimi ząmylkami a njedostatkami wjasajemy, kak kurowje naż bóht ttócżi że swojej abo zusej winu, z bludami nascheho abo sascheho cząża a rodow nastaty. Pytamy ża schikitom a wucżerom, ża świétlom a trosćtom, ża pomozu a spomożenjom. Sślédźimy ża Knjesom cząsow, so by ża nad nami ząmiłyl.

Jako tschescżenjo wémy: Njeje ździalenj, njeteji bjezdźak k nam. Jeho wucho njeje néme za naische próstwy. Nochże, ża bychmy błudźili a tónż wsali. Njeje żane hole słowo, błydź nowe lěto je starym żerbstłym hesłom „To daj Bóh!" sapocżinamy.

Wémy ż połsélstwa minjenych hód, so je żiwy Bóh połneje luboscże a świéry ża tóždeho cżłowjeka. Nochże, so by ża żana duscha, ttż ża dowérliwje na njeho wobrocżi, so sjubła. Nochże, so bychmy na wopacżnych puczach wostali, chże ząm nam prawe pokasaż. Nochże, so bychmy sadwérčowali a bjesstrosćtym tónż wsali, ale stajł wożrjedź tuteho cżłowjestwa a cżażnoscże njeskónczną wěcżnosć: Tak je Bóh żiwót luboważ, so je ząwojeho jeniczkeho ząma dał, so bychu wschitcży, kotrjż do njeho wérża, sjubjeni njebyli, ale wěcżneho żiwjenja mélí. Cżłowjeny jeho dźěcżi, noscherjo jeho ducha a mésćcżenjo wěcżneho Bożeho kralestwa bycż.

Tak dże, ttż wéri, pucż pscheš naschu dólinu a cżmowe mozy k njebju horje. Sapocżina nowe lěto dowérliwje że próstwu „To daj Bóh!"

Čehodla swjećimy Nowe lěto 1. januara.

Tuto prajschenje jara buchapołne njeje. A tola je wopraunwjene. Lěto w żiwotnim wěcżnym běhu nima, hdyż ło krucże wosmje, runje tak malo spocżatka ka nékajte koło abo elipsa. Dokelž pak ło pscheš wospjetoważe wotmėnjenje porcżałow běżnu cząż do naturstich wotrěftow dźeli, nasa protyka. S praktiskich pschicżinowow bě tohodla mysne, lětu nékajki spocżatk dacż.

Najblize leżesche to sa lud stareje doby, kotrež mějachu ſ Bożej stworbu wuzłche swiłki hacż my, a sjednowcżachu spocżatk lěta ſ podeńdźenjemi w pschirodźe. Stari Sserbja żwjescżachu prěni dźeń, ttż bě dléschi hacż nóz, jako spocżatk léta. Tutón żwjedźeń padny po naschej protyce na 21. nałétnika (měrza) a żwjescżesche ło jako taiki bliscże hacż do 13. lětstotka. Tożame płaći wo Babylonskich a druhich ludach. Wożeże w żymnym żewjeru leżesche błisko, so po wotwucżenju pschirodu że żymskeho spara naturſi spocżatk léta żwjescżachu. Też schcżescżanska zyrkej położi spocżatk léta do nałécża a to na żwjedźeń Marije pschijiżewjenja (25. měrza), hdyż ło tak rjez żenike żiwjenje Krowusiża sapocżinasche. W Franzoskej żwjescżachu jutrży jako spocżatk léta, w Němskej pódła nałétnjeho noweho léta też hody. Niż wotucżenje stworbu w nałécżu, ale te boha ttónga (pola pohanskich Sserbow Sswantowit), schtoż ło w podlěschenju dnja pokajowasche, běsche pola starych Germanow tón wotrěft, wot kotrehoż spocżatk léta liczachu.

Tamne ludy, kotrež njeliczja po ttónczatym, ale mésćcżnym lécże (Mondjahr), pschiňdu dla spocżatka léta do wuschkoscżow. Najradikalniſchi ſu w tym Turkojo. Tuchi ło ttónzo njestaraja. Tak może jich nowe lěto, kotrež woni na prěnim dniu měsaca muharrem żwjescża, do wschelakich poczażnych padnyć. Pola Żidow, kotrjż po mésćcżnym lécże licja, kij pak ło pscheš sażunjenje pschestupnych měsażow że ttónczatym lětom wuruna, sapocżesche ło nowe lěto w naymje dźiwajo na hospodarske pomėry w Palestinje. Hdyż pak Żidźa w sajecżu żwój cząż po babylonskej protyzy sarjadowachu, — po njej padny, każ hdyż horjeka nasymnnichmy, nowe lěto do nałécża — wobthowachu tola staru terminju spocżatka nałécża. Tak wobsteji pola Żidow posdaczinje njerosfumne waschnje, so nowe lěto na prěni dźeń w 7. měsażu padnje, schtoż je po naschim cżażowym liczenju w naymje.

So 1. januar ło sapocżatk noweho lěta wobthowanje, mamy ſ cżażow starych Romjanow. To wuthodźa ſ polioliſkich a niż ſ astronomiſkich pschicżinowo. Swoprědka mésacżnu Romjenjo cżiłe ttónczatne lěto (Sonnenjahr) po 10 měsażach wschelakeje dothosće. Lěto sapocżinasche ło ſ měrzom (Martius). A każ ło někotrażkuli cżłowjestwa a cżażnoscże njeskónczną wěcżnosć: Tak je Bóh żiwót luboważ, so je ząwojeho jeniczkeho ząma dał, so bychu wschitcży, kotrjż do njeho wérża, sjubjeni njebyli, ale wěcżneho żiwjenja mélí. Cżłowjeny jeho dźěcżi, noscherjo jeho ducha a mésćcżenjo wěcżneho Bożeho kralestwa bycż.

Tak dże, ttż wéri, pucż pscheš naschu dólinu a cżmowe mozy k njebju horje. Sapocżina nowe lěto dowérliwje że próstwu „To daj Bóh!"

Šibały ſandźelk.

(Bajka.)

(Skónczenje.)

„Luby Mikławscho, dowjedź mje k mojej maćerży!" proschesche jandźelk a ſyslły ſukachu ſo jemu jenoż tak po lizomaj, mjes tym so ło wón ſa draſtu ſwjateho dikopa djerżesche. „Chżu też ſtajnje bycż pěkny, a njetrjebasch mi też żenje wjaz nészhto dariczi, jenoż so ſnėm sażo k maćerży!"

Ale ſwjaty Mikławscho ſchażesche ſhutnje a troschku ſrudżeny ſwoju dóſtojnu ſkowu a rjekny: „Lube dźerżo, jenoż ſwjaty Pětr ſamóże Tebi njebjesće wrota wotcżinicż a jenicżży wón ma ſlucż. Prosch jeho, so ło Cżi wróczicż dowoli."

Tak pola ło Jurk na wróczopucż, a żadosć ſa maćerżku bu ſ kóżdej krocżelu ſylnischa. A hacżrunjeż jeho ſlabej ramjenje wot njeſwucżeneho kłanja żara bolescht, bě wón tola ża wokomik wróczo a tłóhny do durneje komorti ſwjateho Pětra.

Tutón żedźesche runje pscheđ wultimi knihami a pisaſche ſ pjerom cherubа, kotrež ło w módrej a ſlébornej barbje ſyboleſche.

Wón mėjesche wultej nawoczi na noſu a drapasche ło hdys a hdys ſa wuchom, runje każ bésche to walschnje lékarja Sajaża. S cżażami pohladny wón ſ krutym wóczkom na potornu poſtawu, kotraż pscheđ nim ſtejesche a wot kotrejcż woda jenoż tak bżeżesche.

„Potajtim do wody ſcże ſtocżili," rjekny Pětr krucże. „To dże ſu rjane wėzy! Nimo teho Waſche konto jara ſle ſteji. Debet je ząle popiſany, a w Credit njesteji tak derje każ nicżo."

„Ja wschak bych prawje rjenje proſyła," ſajchnyli thuda duſcha ſtrachocżiwje a klepotasche ſe jubami. „Mi bżeżesche ło ſtajnje tak ſlé..."

Jurk ſpóſna na tutym dybawym błożu nadobo „Patencżarja Hindraſchka", wobeheho rawża, kotrżż bė żuſto do domu maczeſki proſyczą pſchiſchoł, a wón dopomni ſo też njejaſnje, ſo bė nécżto wo ſrudnym tónżu Hindraſchka w Sprjewi powėdał.

Tak bė wón potajſim też tu pschiſchoł. „Haj, je mi jara żel..." Pětr rjekny, a pohladny na małe cżorne żelesne duricżka a ſad.

„Tu ſtejesche Jurk nétto w njeżejtej wjedrowni, a tokte ſyſły kapachu na rjane wėzki, kotrež bėsche żebi wón ſa maczerku do koſchulti naběrał. Ale runje pscheđ nim ło nészhto ſaſunėcżi. Bėsche to ſaſpinadło ſa hrimanje.

Pschi jeho napohładże dopomni ło Jurk na wicho, ſchtoż bėschtaj jemu ſmjerczą a ſwjaty Pětr prajiłoj, a hiſchcże prjedy hacż bė żebi wicho to prawje pichemyſlił, bė żeho ruczka hižo pschi ſaſpinadle.

„Nétko cżiſnu mje ſawėcże won!" myſleſche żebi wón polny wjeſela a wupiny ſaſpinadło ſ żyłej mozu, kotruż mėjesche, ale w ſamhnym wokomiku ſarja tak żylne njewjedro, tak porażaże, żurowe hrimanje, ło ło komora ſchcżoło pukny, runje tam, hdyż Jurk ſtejesche, tak ſo wón ſemju pod nohomaj ſhubiwſchi do hłubokeho, cżmowego rumа padny....

Jako Jurk ſwojej wóczży ſażo wocżini, wuhlada wón pſchi ſwojim łóżku ſwjateho Pětra, kotryż żebi ſe wulkeje toboły ſchcżipak do noſa tykasche. Ale tón trócż bėsche wón cżorny pſaſiſchi wobleczeny a pisſaſche ſe ſwojimaj cżrijomaj, a to dże bėsche tola lékaſ Sajaż. Potom pat wuhlada Jurk ſwoju maczerku, wona żedźesche każ pschżeżo pſchi łóżku a jeje wóczży bėschtej żyle wupłakanej. Nétkole pat ſmėjesche że wona pſches żyle mjeswoczo.

„Maczerka — moja luba maczerka!" Jurk ſawoławschi ſwojej ſuchej ruczży wupſchesterė. —

„Pſchinjeſu Cżi mnoho dobrych wėzkow żobu ſ njebjeſteże łuki!"

„Ty ſchibały pucherjo!" rjekny lékaſ a ſmėjesche ło też. „Potajſim tam ły żyły dolhi cżaſ tichaſ? Hižo wėrjach, ło ło wjaz njewróczischże."

Maczą pat pkatasche a ſmėjesche ło a łubkowasche małeho Jurka a njejaſzłyſcha ani, żdyż lékaſ rjekny, ło dyrbi ło nétko tola też ſkónczicż lehnyczą, hdyż je ſtrach nimo.

„Ach Ty lube dźerżo! Ty lube dźerżo!" wona ſawola.

„Wėſch, maczerka, woni njechachu mje dożyła wjaz puſchczicż..." Jurk ſaſchepta, ale cżeſki, dobry ſpaſ je ſtrowjenja podóſł ło na jeho wóczży a jenoż ſtabłe wiſtrom

njemudrosć w słowćze sdżerža, tak žu so też mjena měsazow s tuchu dżesaćměsaczneholéta sdżeržale. Tak pschinđże, so je september (po łacs. „septem" = 7) a oktober (wot okto = 8) 10. měsaz, tohame płaćži wo novembru a dezembru (11. a 12. měsoz). Dwanaćsměsacne léto bě hižo w cžasu kralow pod kralom Roma sawjedżene, tak so so tamnym 10 měsazam 2 nowej pschestajschtej (Januarius a Februarius). Po wotstronjenju kralestwa běsche waschnje, so so konsulojo (podobni nětcžischim presidentam republikow) w měsazu januaru wolachu. Dokelž Romjenjo tajke liczenje njesnajachu kaž nasch, wy wot Khrystusowego naroda, Mohamedanojo po Hedsahra (Muhamedowym cžekanju) a Židźa wot stworjenja świeta — liczenje wot sałoženja Roma namaka so pola spisowaczelow kżerskeho cžasa a měsjeche bóle historiskeho (stawisnarskeho) hacž praktiskeho wužinama — dha pomjenowachu léta zyle jednorje pomjenach konsulow. A dokelž tuchi, kaž hižo naspomnich, zwoje sastojnstwo 1. januara nastupichu swjeczachututón dżeń jako nowe léta. Pódla waporow a modlitwow nowych konsulow sa lepsche wótczinu wotmołwachu so wschelake sawjeselenja sa lud, pschi cžimž so thětro dźiwi sadżerżachu, schtož je so w nałchim sylwesterskim rowoce hischoze sdżerżało. Starokhcheseżisanżsy zwrkwinsiju wuczerjo so tomu pohanskemu wuschniu pschecziwjachu. Synoda we 6. lětstotku pschepołoži na 1. januar Jesusowe wobrěsanje a postaji tutón dżeń jako pokutny a póstny. Ale stary nałoż wupokasa so tu žywlischi hacž móz zwrkwje. Ji so njeporadźi, spocžatk léta w nałecžu sdżerżeć, ale wot 16. lětstotka pschedoby so 1. januar jako sapocžatk a je wot tuteho cžasa tak wostało.

Stare dże — nowe pjenądze.

(Wobras je wzhy.)

„Nó, tak jeno dźi, dźi", bórczi stary straźnik do dolheje brody, kiž poczina cžasnik na wěži dwanaće bicz. „Dźi w Božim mjenje. Wjele dobreho nam njesiły pschinjesło. Se synm wschak so cžinjesche. Dha njebě taike kaž lońske léto. Kdże bě jenoż telko synmy jow wsako? Dodźiwaci so njemóżemy, so smy to wotkali. Sły nam telko njesłożow pichinjesło, wjele lóšow sestamało, so drjewo nicžo bódne njeje. S tym je so moht drje kóżdy nadoścž sastaraci. Ale kajka schkoda je nastała! S hospodarskimi wot też srudnje steji, runje tak s pjenjesami. Móschnje na ruchocžinu tónu wsachu."

„Tu taike a binasche cžerpiske muzikło", sjedże jemu stare léto bischeze ras po lizach, „njerěcz takle njehańbiesze wo mni! Njesłym s tobu derje měniło, hej? Njesłym cžiniło, schtož w mojich mozach siejesche? Njeje so kolo cžasow sasso nékaż wjerczało? Wosłyjet sće sej saradźili, bytnjej kowrótnischo bylo. Njesły ja por tydżenjow sasso so wustrowił, hyrniež bě wschu nadźiju słubił a sej myślił, so sy fraky na Fararsej labko? Njesły sej nasymu kóżdźeżki dżeń mohł nješchto pódla sakłużicz? Njeběchu tamnje 50 hriwnow s dobroczelskeje loterije zyle derje k sobu łusacu a njenadsite wjesele? Pjecżdźesaci pjenjezkow bě sa lóš dał. Tehdom se žiožom sceerba hrajesche. A tajkele žiwinjo sy měł! Njesły ty wulkotne kórli w sahrodźi měł! A běrny s hromadami na twojich schtwrjoch tyneczach! Nó, potajim! Nosmyhł sej jaśnje, prjedy hacž na runje so huntorisch. Ale tajzy wy ludźo nětko sće. Jenoż sće a najhórsche najchemu jenemu pod nós móracze. Wo dobrym mjeselcze. To cžinicze, kaž by so sama frostniło, kaž by to być burbiało.

„Jenoż niz hłowu słubicz, luby mužiko, ja hižo wežku do rjada pschinjeżu. Ssym mjenujzy Nowe léto a pschinjeżu najrjeńsche wězy sobu. To budźejch so dźiwacz a wuschi nastajecz. Tajke karnike sće sjuka měł njesły, kaž cži ja pschinjeżu. A też k pjenjesam skónczinje pschiúdźesch. Take posita abo sto hriwnow smějesch nastajnje w domje. A butry budźesch sej nadsełacz móz, kelkoż sej wutroba żada. A też kolbażu. A chze-li žonka pjenjesy měcz, to wšjch wjesza do kamerczka a wuczehnjesch wšehnaż wot wyazeczihrimnaiłku bankowku. Poskaj, kajtu pschecżelnu a duschnu žonku nadobo smějesch. Město prjedawschese badrije a mnohich pukow budźetaj so hubkowacz. Też wo to so postaram, so njebudu cži nozy we wšu pschedołge a njewjesołe, a wodnjo cże grawocżiwe muchi pschejara njepschecżehaja. A so budże wona drjewo hama rěsacz a rubacz. Sestajecz móżech je potom sam, to dżeń žmjerczy tady sam cžinisch. Te[illegible]my pótł budże skónczinje nowy a mloka cži kosa nadoscž nadejt. Na wjesnych pucžach budże cże měschczanosta abo policaj trjechicz, hdyž cże kontrolowaci. A niz runje tehdom, hdyž so sej kradu do korczmy skocžił a tam jedyn schczipak rifkernyk. Nahladny pjenježny dar wschak pschipadnje wot jeneho wožebneho knjesa dostanjesch. Wulki dar, niz jenoż posita hriwnow kaž s loterije. Potom sy „schene rauš". Potom žnadź budźesch na zyle nózne straźnistwo hwischacz, njewěrno? Abo kajke dha by s wulkim łosom było? Njechaw cži runje wschitko pscheradźicz, ale něschto wulke chzu s tobu wy."

Kajke maju być „Serbske Nowiny"!

VII.

Kóżdy znaje wulki wliw, kotryż kóždežkuli nowiny na čitarja wuskutkuja. Muozy scyła cyły dżeń mysla jenoż na to, štož su w nowinach čitali.

Też Serbske Nowiny maju wěžo wulki wliw na swojich čitarjow. To móže so wuźiwać w dobrym a špatnym zmysle. Serbske Nowiny wšak ženje ničo špatneho přinjesłe njejsu. Njenamakaš w nich braki ani njekniečomnosće. Chcedźa swojich čitarjow wukubłać k narodnje wědomnym Serbam. Přikhadźeja hłownje tohodla wšědnje k nam, zo bychu nam přiwolałe: „Bóh je to chcył, zo sy so Serb narodźił, po Božej woli maš też wostać dobry Serb!"

Mi so pak Serbske Nowiny tak cyle njelubja. A tohodla na prašenja redakcije takle wotmołwju:

1. Přinjesće powěsće ručišo!
2. Přinjesće wjacy dyžli dotal!
3. Wěnujće wjacy kedžbnosće zwonkownemu razej Serbskich Nowin!
4. Wabće bóle za Serbske Nowiny!

1. Často maju němske nowiny powšsće dźeń prjedy dyžli Serbske Nowiny, štóž nětko němske a serbske nowiny z dobom woteběra, namaka w Serbskich Nowinach zwjetša to, štož bě wčera hižo w němskich čitał. A hdyž nječtó jeniečcy Serbske Nowiny čita, njeje też jara přijomne, hdyž susodźa wšo hižo dźeń prjedy z němskich nowin wědźa.

2. Dopomina mje stajnje na khudobu serbskeho luda, hdyž jeho jenički dźenik bywa druhdy tak ćeńki a ma jenoż štyri strony. A němske nowiny maju telko stron! Potom bych tola hišće něšto wjacy płacił, zo bych měł Serbske Nowiny, z kotrymiž móžu so pokazać też před Němcami.

A štóž jenoż Serbske Nowiny čita, by dźě też chcył měć trochu wjacy maćizny k čitanju. Někotryžkuli, kiž móže 3 hr. woprować, wotchěra dźensa němske nowiny. By wšak woteběral SerbskeNowiny, hdy bychu wone dźiwałe na naspomnjene wěcy.

Sym dźě trochu přehnał. Ale słyšiš tajke rěče druhdy mjez ludom. Wězo nima to być porok za redakciju. Hdyž su Serbske Nowiny tak tunje, njemóžeš sej też wot nich wjacy žadać. Hdyž chcedźa Serbske Nowiny so měć po mojich štyrjoch naspomnjenych dypkach, so wězo podróżeja. Ale myslu, zo bychu ludźo w spočatku drje borkali dla podróżenja, ale bychu tola so wjeselili nad nahladnišimi nowinami . . . Tukhwilu bywa takle, zo ludźo praja: „Serbske Nowiny su tunje, haj — ale też ničo nutřka njesteji!" To často wonka po wsach słyšiš. Serbske Nowiny čitaja nimo němskich nowin jenož dla narodneho zmyslenja. Tutón nahlad pak dyrbi Serb. Nowinam škodźić. Serbske Nowiny maju być skerje njezbytne swójbne nowiny. Tole wšak móżeja jenož dopić, hdyž změje dostojniši zwonkowny raz a hdyž powěsće ručišo přinjese. Potom drje też wobkhodnicy budźa wjacy nawěštkow dawać. A někotři dyrbja hižo hospodarskich přičin dla woteběrać te nowiny, kiž maju najwjacy nawěštkow.

3. Też zwonkowny raz njesmě so zanjechać! Hrube čišćerske zmylki maju so minyć a započate nastawki maju so do kónca wočišćeć. Dwoje pismo (šwabach a antiqua) myli a rjenje nješkutkuje. A nikomu njepomha. Abo mysli-li redakcija, zo su Serbja, kiž móžeja jeniečcy „šwabachi" čitać! Wězo je tutomu to pismo lubše, tamnemu druhe. Ale hač do wšeje wěsnosće njemóžemy sej dowolić luksus, dźěći wučić čitać woboje pismo. Tu ma so za jenajke pismo rozsudźić. Wězo za łaćanske. Wone woči tak njenapina, je jednoriše (krasnosć — frajnosć!) a też hewak nětko wšudźe we zjawnym žiwjenju jenož łaćanske pismo nałožuja.

Zawjedźće łaćanske pismo na štwórélěto a potom so čitarstwa woprašejće, to dźě nichtó wjacy přečiwo njemu njebudźe. Kóždy je so potom na njo zwučił. Móže so też časćo wočišćeć: ć a č čitaj kaž němske tj dh atd. (Potom wězo też nuznje trjebamy evangelsku bibliju, čišćanu z łaćanskimi pismikami, trjebamy bicz toho khmański přełožk evangelskeje biblije!)

4. Druhe nowiny scželu ludźi wokoło, kiž nowiny na 2 měsacaj přewostajeja čitarjam, hdyž jenož na měsac płaća. Tak so ludźo přiwučeja na nowiny. Pozdźišo mohła so też wudawarnja Serbskich Nowin přepołožić do dostojnišeje městnosće. (To je so mjez tym stało. Red.)

Kdalšemu wutwarjenju Serbskich Nowin mohło so hišće sćěhowace přispomnić:

a) Zdźělany čitać ma zajim za zawodny nastawk.

b) „Serbski Student" so rady čita, měł so tohodla wutwarić. Z tym by so čitarjam něšto poskićiło, studenća bychu so podjerali a Serbske Noviny bychu sej zwěsćiłe też za přichod dobrych sobudźełacerjow.

c) Serbski kraj wulki njeje. Tohodla maju so hajić počahi z Delnjej Łužicu a w rubricy „Ze Serbow" přinjesć też powěsće z Delnjeje Łužicy. Hdże běchu na př. wuslědki wólbow w Khoćebuzskim wokrjesu?

d) Krótke nastawki njech dale so wozjewja (strowotnistwo, Ruska, technika, wójnske wopomnjenja Serbow atd).

e) Woschje bychu byłe zajimawe nastawki z wěbrazami wo dominje (na př. „Zeppelin nad Budyšinom", „Nowa Malešanska fara" atd.).

f) Doporučće też swoje starše knihi! A do wukładneho wokna słuša wjacy wotměnjenja . . .

We wašim a wšitkich Serbow zajimje pišu wam swoje měnjenje; snano namakaće dobre zornjatko we mojim lisće, kiž wšo tak zjawnje a sprawnje praji. Njemysłće sebi, zo mi Serbske Nowiny so scyła njelubja!

K. K.-K.

*

Tutu wobšérnu wotmołwu na naše prašenje smy dóstali wot serbskeho studenta. Namaka so w nji drje dosć łoskoćiweje maćizny. Dopisowaŕ je sam też rysował přičinu wot njeho naspomnjenych njedostatkow a brachow. „Hdyž su Serbske Nowiny tak tunje, njemóže sej też wot nich wjacy žadać!" Zaleži nětko na tym, hač wjetši dźěl čitarstwa tuto za připadne podróżenje našeho dźenika. Wšelake njedostatki wšak maju za přičinu znaty serbski narodny njepočink — njedisciplinu, komudnosć. Rozprawy wo podawkach, samo wo serbskich swjedźenjach, so zapozdźene podawaju. Serbscy dopisowarjo do němskich nowin powěsće prjedy scželu, dyžli do serbskich. Je to zaso staroserbski, husto dosć wot nas zatamany nahlad, zo je němske něšto wosebiteho, kmaišeho, na čož ma so prjedy dźiwać, dyžli na serbske. Bohužel samo serbscy prócowarjo často němske nowiny z mocami podpěruja a Serbske Nowiny zanjechaju. Z tym so naše Serbske Nowiny podrywaju. (Štó pomha serbskej wěcy, hdyž w němskich nowinach maš rozprawy wo serbskich swjedźenjach?) Potajkim, wjele mohło so polepšić, hdy bychu naši dopisowarjo měli wjacy začuća disciplíny a zamolwitosće. (A dopisowaŕ našeho dźenika móže kóždy być!)

Prašenje łaćanskeho abo šwabachskeho pisma je jara łoskoćiwe. Tu stejitej dwě lěhwje přečiwo sebi. Tola nichtó zapřeć njemóże, zo Serbske Nowiny dale bóle so přikhileja łaćanskemu pismej a z kóždym lě-

St. Moritz, zymski strowotny přebytk w Šwajcarskej. Powětr je tam čisty kaž krystal a sylni płuca. Tohodla tam přebywacy so prawje wjele na čerstwym powětrje hibaja, wukonjawši sněhowy a lodowy sport.

St. Moritz, zymske strowotne přebywaniščo khorych w Šwajcarskej we wječornym směrkanju.

tom jemu wjacy městnosće spožča. Na tajke waśnje spraskać so ta wše njehodźi!

Hišće nješto wo wutwarjenju „Serbskeho Studenta“. Tuźon časopis měł so potom też zaběrać z powšitkownymi serbskimi prašenjemi, njeměł so jenički wobmjezować na čiste interne studentske naležnosće, kaž je so to w poslednich létach zwjetša stało. To nam też doswědčuja někotre wotmołwy z kruhow čitarjow.

Hłowna přičina njedostatkow Serbskich Nowin wšak je, kaž dopisowař sprawnje naspomni, tunjosć našeho dźenika. Čitařstwo njech rozsudźi, kak chce měć Serbske Nowiny dróžše a z tym wšo też — kmaniše!

Přisp. redakcije.

Nowe lěto!

Hodowne dny je swojim wobšohažnym śwětłom šu so minyle. Hišće je sploti so nětkora śwěca na jelenej jodle abo mišnym šćmrěku do wjeczorneje cźěmnosće stareho lěta. — Ssu so nadźije, ś kotrymiž so psched stom noschachmu, dopołnitše, abo leža klemjene a rožite na zemi? Ssmy hišće zbyli a wěrjacy, abo je hłowa wokšilena a śej wočzay fjelsojtej? Njejsu też róże kśěše pchi pucźu, po kotrymž so w sandźenym lěće chodźił? Abo běchu jenož cźernje, kiž naš hušo bolostnje franchu? — Sdyljnych wichor.w, cźimowych mrózkelow a schumjacych wodow běše w starym lěće wjele. Stónźo so hušto dosć tydźenje dołho njepołasa. Zanu pruhu wješelosće, šoła, pschipósnacza njewuhladachmy. Někotry luby pschećel je so minył a šmy jeho k rowu pschewodźili. Spi pod schtitom Wjeršneho a cźaka na stawanje ś rowa.

Swuki šwonow Nowoho Lěta pschiwołaju nam mózne: Budźće fjelni a trošchni! Sdyljni w šptowanjach, wichorach žiwjenja, trošchni w nuzach a domapytanjach, ćerpliwi w khorosćach a tychnosćach a wobstajni we wobłitwach!

Psched nami leži nowe lěto, nowy kraj ś njesnatymi pućemi, dołami a horami. Wobrońmy so ś Božim šćitom! Immanuel buź naš pschećel a wjednik psches dźeń a nóź! Posłužujmy so w modlitwje k njebjeskemu Wótcej a proschmy jeho ś Pawołom Gerhardom we kěrluschu 55, 11. a 12. schł.

„Njech twoje žohnowanje na wjchitko nasche padnje; daj młodym dobru radu a starych pschewodź ś hnadu. Sso dopomń wupuschćenych a pytaj zabłudźenych. Daj šwinosć khudym ludźom a wobstarај wschěch wschudźom“.

„Sdyljni chcemy być“ a ś prawnymi bronjemi wuhotowani. Tak će witamy, lube młode nowe što!

K nowemu lětu.

Dźens nowe lěto witać chcemy znowa,
Bóh wě, što přichod cźemny we mni khowa.
Dźens přećel přećelej rad zbožo přeje
Kaž doma, tak też z cuzby dalokeje.

Sylvester wječor mnohi w korčmje pije,
Na staren lěto swari, sedžo klije.
Z tym wšće nihdy ničo njedocpěje
A polna hłowu, prózdnu móšeń zmeje.

My Bohu dźakować so radšo chcemy,
Hdyž z nadźiju do nowoh' lěta dźemy.
Bóh budźe nas kaž loni hnadnje wodźeć
A serbska zemja wšěndy khlěb nam płodźić.

Złe je, kaž mjez Serbami njebě nihdy,
Hdyž swět je poły bědy — złósće — hidy,
Hdyž z pjasću do wrotow nam pjerja,
Kiž dołho mjez Serbami běše cuza.

Dźerž kruće swoje kubło, hospodarjo,
A lutuj, dźěłaj pilnje, ženje swarjo.
Bóh budźe ći też w nowym lěće pomhać,
Haěrunjež maš pod éežkej krizu stonać.

Bóh, kiž nams éele tute časy bědy,
Nas žołnować też budźe zaso něhdy.
Měj k Bohu dowéru, mój ludo drohi,
Trošt człowjeski će nihdy njespokoji.

P. Wićaz.

Morderska kurjawa.

Kónz lěta 1930 je połny tragiskich podawkow. Waleja so podkopli, mamy śenjerjenja, horu so ześuwaja a jamo ś kurjawu wumóraju ludźo a śwěrjata, kaž so to njedawno sta we wokolinje Leodijum w Belgiskej. Něschto je po śdaću śkepkane na tym śwěcze — a tschikto to, kaž někotri wučeni wobkrućeja, sawinuja nětotre błaki na ślonzu, kiž tak njeśožowjune śtutkuja na źiwjelu pschirody.

Je wěrno, podkopli so też pryedy seśkypachu, śenjerjenja mějachmy też pryedy, kaž to wěmy w Japanskej, — ale schtó dha je hdy hišo śtyschał, so ludźo wumrěwaju wot wschědneje kurjawy!?

Wjes dźiwa, so śmjertne pady w Leodijskej delinje rosbudźachu zyły śwět a nimale zyły śwět so žiwje sajimuje sa wušledki pschepytowańskeje komišije, kotruž je śwolało belgiske kněžerstwo, so by wušledźiła pschičinu śmjercze dla njesožowjenje „kurjawy“.

Wo dwěmaj pschiczinomaj nowiny pisaju. Tak śmjercz sawinowachu jedojte płuny, śměśchane ś kurjawu, pak južny wětr bě pschinjesł natykaju khorosć abo nětaju druźinu noweje, jara straschneje kripy.

To ćaj dwaj nahladaj, kiž móžetaj po pschipadże wotpowědacź wěrnosći, wschitko druge su wumyślenja.

Jeli so to jedna wo jedojte płuny, potom też pischcze wobsteźitej dwě możnosći. Pak běchu to belgiske płuny, kiž běchu so wudobywale ś blišich fabrikow, potom możesche so rěcźeć wo njesožo. Pak su to płuny, wot kotrychž stata ś wotpohladom na pospyt śpuschćene, potom by to było śtóśmišiwo.

Wschо na to pokasuje, so so tu jedna wo jedojte płuny. Sthorjeni wobkrućeja, so jaćjuwachu śylne palenje we hrudźi a w żołdku. Na žantśne waschnje so też we wójnje jejwjesche sajedojcźenje psches płuny.

Na kóždy pad naschi najśtawnischi wučeni wobkrućejaso hač dotal psches wschědnu kurjawu hischcze nichtó wusnaś njeje.

Druhi nahlad, so so jedna wo njesnatu khorosć, pschenjesenu ś južnym wětrom, klinczi po śdaću też źyle wěrjohódnje. Ale jenoż po śdaću. Schtó dha so mózno dźerźi, so by so tuta nowa kripa śjewita runje jeničźy w Leodijskim wokrjeżu a nihdźe druhdźe!? Stónczńje śu nam też śjewy kripy doseź śnate ś l. 1917. Mohło so jenoż hischcze prajicź, so khorobne bazile najdlěje so sakhowachu w najhusćischej kurjawje we wokolinje Leodija.

So so jedna wo wschědnu kurjawu, drje nichtó na śwěcze njewěri najebacź wobkrućenja kśarjow a wucźenych. Dub ma so śkepicź, ale to so ani nowinam wjazy njeporadźa. Kóždy ma śa to, so so jedna wo jedojte płuny.

Mosta jenoż hischcze prašenje: pschiwab abo pospyt?

Cźitamy też wo tym, so śu dyrbjeli wjele ślotu śarešacź a so je też wjele ślotu ślakło na śćehowkach teje ponjatneje „kurjawy“. Hdy by so jednako wo kripu, proschu waš, hdże dha je hišo śtót zabinył na kripje? Ně, kripa je jeničźy cźłowjeska khorosć!

Njeje wusamknjene, że runje tón śtót nam wujaśni pschicźiny teje potajneje katastrofy. Maju so nětko pschepytowacź ślaknjene śkešata, po tym so po pschepytowanju cźełow ludźi niczo wěsćeho wuźiłdźićź njemóžachu.

Wěź je nimo mery wažna.

Mamy prawo śhonicź, na kaje waschnje su śhinyli ludźo w Belgiskej. „Kurjawy“ bywaju wschudźe.

Podawk w Belgiskej kaž też psched nětchto létami we Hamburku je nam jedyn ś pschikładow pschichodneje wójny. To wjazy njebudźe wojowanje muża pschećiwo mužej, to wjazy njebudźe nadběh „rjekow“ i hurra-wokanjom, nć, to budźe samérne wujenje ludow ś pomocu jedojtych płunow. Kóždy hischcze nětkaf rozumny cźłowjek dyrbjał potajkim je **wschěmi mozami dźełacź pschećiwo wójnje a je zdalowacź organizatijow, kiž do wójny schćahuju.**

Stónczńje, kóžda wina ko wjeśi hižo na śwěcze. Stażena a ś militarišmom wowrótnjena Europa sabinje we pschichodnej wójnje, budźe ś jdom sawdata, wutuplena. A herbitwo žebjemordarskeje „najschlachotnischeje“ běcźe rażyb budu nastupowacź „dźiwje njezibilisowane“ narody wulkeje Asiskeje.

Schtoź cźłowjek žyje, to też žnjeje!

Cyrkwinske powěsće.

Z Hrodźišća.

Dopołdnja w 9 hodź. serbska, ½11 hodźin němska Boża służba.

Što to wě?

Wotmołwy na poslednje prašenja.

W Bjenatkach je 378 mostow.

Autowowy rekord spěšnosće postaji léta 1929 major Sigrew. Za hodźinu doeepi 327 kilometrow. Sigrew potom smjertnje zranjeny zniezbožoi, jako cheyše stajić rekord spěšnosće z motorskim čołmom.

W Němskej je nješto přez milijon Polakow. W Pólskej je nic cyle 800 000 Němcow. Potajkim wosta po měrowym zrěčenju hišće wjacy Polakow pod němskim knjejstwom dyžli Němcow přiňdże pod pólske knjeństwo.

Horjenjo w Sotiskej (sewjernej Jendźelskej) khodźa w krótkich sukničkach. Też šotiscy wojacy khodźa w sukńjach.

Wunoški skótliczenja we Wojerowskim wokrjesu.

Po dotalnym wobličzenju wunoška skótliczenja 1. dezembra 1930 naličźichu we Wojerowskim wokrjeżu 7877 domjacnoščom. W tutych mějachu 2480 koni, 6 wóšłow, 17070 horjadłow (mješ nimi 10 637 dójnych krutwow), 285 twoiuzow, 23 956 šwini (mješ nimi połsetnych hač letnych płahowańskich kundrosow 58, pšches léto starych płahowańskich kundrosow 56, połsetnych hač letnych płahowańskich rangow, šuproschnych 562, njeśuproschnych 308, pšches léto starych płahowańskich rangow, šuproschnych 1833, njeśuproschnych 968, prošatow mtódšich 8 njedźel 6234, młodych šwini wot 8 njedźel hač pol léta starych 9428, pšches pol léta starych šwini 9428, pšches léto starych žwini 635), 3139 kołow, 13 327 farniłkow, 10 058 huš, 1668 kačźkow, 60141 kur, mješ nimi 51 892, kiž njeju, 2345 kołcźow.

Strowe wjesele hudy a wiele zboża a Božcko žohnowanja w nowym lěće

přeja swojim serbskim bratram, přećelam a znatym z hodownym a nowolětnym darom za wudaće šulskeho spěwnika „Naše spěwy“ so wukupijo z pisanja nowolětnych zbožopřejacych lisćikow sledowacy knježa:

1. wyšši farař Domaška w Budestecach 6,— hr.
2. wyšši wučeř Kral w Zarčću 5,— hr.
3. překupc Jan Haješ we Łazu 5,— hr.
4. farař Śwjela w Dešnje 3,— hr.
5. just. rada dr. Herrmann w Budyšinje 3,— hr.
6. farař Cyž w Hajnicach 3,— hr.
7. farař na wotp. M. Urban w Khróstawje 2,— hr.

Dotal darichu 27,—

Dary so z wutrobnym dźakom kwituja a wo dalše dary so naležnje prosy.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Hospodarski rozhlad.

Sćrjedu 31. hodownika 1930.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar . .	4,1945	100 pólsk. złotych .	47,10
1 jendźelski punt .	20,37	100 čěskosł. krónow .	12,437
100 šwajc. frankow .	81,345	100 franc. frankow .	16,473

Barlinska burka wčera sajo wošłabnu, kurjy efektow swoprěduka šylnischo powuschćowachu, wosdźiłscho so sajo šhrabachu. Na wikach ś dołkanymi a rentowymi liśćinami so kurjy tehorunja šylnischo sešładźowachu.

Produktowe witi běchu wčera sajo měrnische. Płaćiny w hotowym sornje so njeprscheměnichu. Dowos njeběše wulki a wobrot wosta šnadny. W termijnowym wikowanju rožka trochu popuschćeši. Wčera płaćeschе zentnar

w Barlinje:

pschenicy 12,45—12,55 hr., rožki 7,80 hr.
hač 7,90 hr., nasymschego jećmjenja 9,40—9,70 hr., nasćitnscho 10,00 hač 10,80 hr., wowsa 7—7,30 hr.,

w termijnowym witowanju:

za **dezember:** pschenicy 13,55 hr., rožki pak 8,65 hr., wowsa 7,55 hr.,
za **měrc:** pschenicy 13,86½—13,82½ hr., rožki 9,05—9 hr., wowsa 8,23¾—8,20 hriwnow,
za **meju:** pschenicy 14,22½—14,27½ hr. a rožki 9,55—9,45 hr., wowsa 8,72½ hr.

Witi prošatow a bźhakow w Friedrichsfelde p. Barlina.

Wutoru 23. hodownika běchu pschiwjesli 48 bźhakow a 245 prošatow. Wowe płacźachu

prošata:

małe	18—21 hr.
šrjenje	21—26 hr.
wulke	26—32 hr.

bźhaki:

małe	32—40 hr.
šrjenje	40—65 hr.
wulke	56—60 hr.

Witi běchu měrne.

Na pschedań:

Pjerjo hušoze w Jamje cźišło 10.
Kamor Kuchinski, Sahroonit w Ssulschcźach pola Budyschina.
Kóń, Lehmann w Bistopizach, Goldbachšti pucź.

Ssudnistwo na pschedawanje
pjatk 2. wulkeho róžta 1931
w Halschtrowje w knjeńim domje dop. w 11 hodź. wschelake łonjoze a dźěłaze wolmjane drasty.

Płaćizny na Barlinskich produktowych witkach.

Žito a wowjowe symjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje

	30. 12.	29. 12.		30. 12	29. 12.
Pšenica	248-252	249-251	hony	17 18,0	17 18,00
rožka	156-158	156 58	wolca	18 21,00	18-21,00
naz. jećmjeń	—	—	modre łupiny	—	—
nal. jećmjeń	200-216	200-216	žołte łupiny	—	—
wows	140-146	140-146	seradella	—	—
kukurica	—	—	rapc. wosnšk	9 9,7	9-9,90
Pšenč. muka	28 36 75	28 36 75	lany wosušk	15 15,50	15 15,50
rěana muka	23 26 7	23 26,6	ocem. melasa	—	—
pš. wotruby	9 10,00	9 10,00	ćrjwj. kruški	—	—
rěane „	9 9 50	9 9 20	syno, 50 kg	1,80-1,70	1,80-3,80
raps „	—	—	rěane słoma	0,70 0,80	0,75-0,85
bróch. Viktor	24-31,00	24-31,00	jsenč. „	0,6 0,7	0,65 0,75
lane symjo	—	—	wowsna „	0,60-0,7	0,60-0,95
pjeluški	20-21,00	20-21,00	ocna „	0,70-0,80	0,65-0,75

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych witkach.

30 decembra 1930. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach
Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 404.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	57—59
Młode mjasne, njeswukormjene, starše wukormjene	53—56
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	51—52
Mjenje picowane wšěch starobow	45—49

Byki: 396.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće	53—55
Połnomjasne, młódše	51—53
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	49—50
Spatne	45—48

Jałowcy a kruwy: 1149

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	33—44
Połnomjasne, wukormjene jałowcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	30—36
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowcy	26—29
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowcy	22—25
Mjenje a spatnje picowane	—

Celata: 3650.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	68—75
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3. „	55—65
Spatne (4.)	40—50

Wowcy: 5582.

Młódše a starše wukormjene (1. družina	58—61
Starše wukormjene (2.)	51—57
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	49—52

Swinje: 13897.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	57—58
Wukormjene	57—58
Mjasne	56—58
Spatne	54—57
Rasey a kundrowy	50—51

Přilopk.

* Čehodla Silvestr? Poslednji dźeń lěta ma swoje mjeno po bamžu Sylwestru I., kiž je Kězor Konstantina I. ke kschesćanstwu pschiwobroćił a 31. hodownika 335 zemrě. Na tutnym dnju saźdże też stare Lěto. Ale posmjertnym dźeń lěta so po smuršu pohrjebnych zwjatosćow nosćelow njeswjećeli. Runje tutón dźeń su sej ludźo wubrali k njeswschědnym wjeselym a radostnym hodźinam, schtož dźiwno nschto nowe swjetscha zobu pschinjese. Nadźijeja so najskerschego cźasa w pschichodźazym lěcźe a źu wolnje nadźije, so so wschitko njeswjesśe a pohnurjene se sadožonosće wuschmórnje. W swójobje a we wjetschich kruhach so Sylwestr wjesela wobeńdże. Swschitcźimi nałožkami sej cźas pschecźinja, kaž ſ lecźom wotoja, schtož je wśe napraschowanje na dóst źiwjenja, doniž dwanata hodźina njebije a nowe lěto do njewěstosće pschikrыte, abo kaž prózne kopjeno psched nami leži, hóźeš dyrbja so nasche skutki sapisować, do kraja cźehnje.

* **160 narodninу Beethovena.** W Bonnje, w rodnem mjesće Beethovena, wosławichu so jeho 160. narodniny źriedu 17. hodownika, źile sa cźichim. Towarstwo Beethovenoweho domu bě rodźiskego Beethovenowe ſ kwětkami bohaće wosdebiło a pschi jeho pomniku krasny wěnz położiło dało. 7 Mdźischcźanske sarjadnistwo położi tohorunja pschi pomniku wěnz. W mischcźanskej sahrodźe je hakle psched nźichto njedźelemi shotowjeny wobraz: Beethoven pische pastorale, źo wudebił.

* **Wot róle satkuśnjena.** W Falkenbergu w Hallefskim wokrjesu rólowasche na róli tamnischego konsumischego towarstwa wótta Lichtenbergowa se swojej 11lětnej dźowku schaty. Dźowka wobhladowasche źebi motor a njedobłada so, kak so cźezka róla pschibliźuje. Róla shrabny dźěśowu hłowu a ju zyle satkuśny.

* **Potuńschenу hlěb sa dostawarjow podpjerу.** Pjekarnje a hlěbowe twornje w Halli su so swólniwe wuprajile, so chcedźa w ſymſkich měsacach hacź do 31. měrza 1931 dostawarjam podpjeru tsipuntowsti rźany hlěb, kiž tuksywiu 52 pj. płaći, ſ potuńschenjom wo 7 pjenjezkach na dnjowu płaćiźinu pschi njepomjenjeńschenej kajtosći wotedawaci, tón cźaſ potajkim sa 45 pjenjezkow.

* **Dźěćo dyrbi won!** „Ja widźu tu dźěćo w poſłuchańi, knjes straźmischtro", prajesche nadobo ſudnik wotſriedź jednanja Mnichowskeho hantſkeho ſudnistwa a hladasche mjerjazy k najſadnischej rjedźe lawkow pschipoſłuchańcow. „To tola njeńdźe — dźěćoi njeſmědźa w pschipoſłuchańi być! Proschu, wuwjedźće dźěćo won".

„Měnicźe ſnadź mje?" wotprascha ſo cźornowłosata holza a poſtany ſ lawki pschipoſłuchariow. A ſ njej posołhny ſo jeje pschewodnik a dźěśche k ſawjerje dopredka, kiž dźěli pschipoſłuchańniu wot jednańskeje ſórle. „Knjezna je dwacźeći lět stara a ſtudowaza na tudyſchej wyſſokej ſchuli", rjekny wón ſmějkotajo a dźerźeſche ſa dopokasmo knjezninje paſ dopredka. A wopraudźe — tomu też tak bě — a na optiſkim jednanju", kaž ſudnik, hdyž bě ſo pschestuſdźał, ſmějo prajesche, běschtej wulkej po bokomaj hłowy wiſsazej cźornej wopuſchi wina. „Dźěćo" ſmědźesche potajkim w ſudniſkim ſale wostacź. Hewak ſo prajі wo bubi-hłowje, ſo cźini źóſke młosdje. Tón króć pak ſu dołhe włoſy, ſtej wopuſchi bubi-hłowu porafnjeł. Dwanzećilětnu maja ſa dźěćo — to njeje ſo bubi-hłowje najſterſcho pischeće ſtako.

* **Boźy-nohi** ſ Monte Carla do Roma. Schtóž tuſchwiſnje pſchi italſkej Rewierje ſ autom po dróhach jěźdźi, ma mózność, dźiwnu poſtawu ſetkacź. Zóſtka, wſchca běła ſrafecena, na hłowje měſto klobuka nahłowjaze rubiſchko, krocźi boźy nohi po dróhy a to ſtajnje wotſriedź dróhi — kědy, ſo ſo automobilam a druhim jěźdźadłam wuhiba. Wo wotſobje tuteje dźiwnicje putnizy wě jenoź najmjenje ludźi něchto wjeſeho, a wona ſama nicźo wo ſebi njewě. Kóždemu, kiž ſo jeje praſcha, rjekńe, ſo je wuthabźeło ſ Monte Carla putniſtwo do Roma k ſwjatemu wótcu. Wótcej naſtupiła, a ſo wichńdże dwanacźe kilometrow pſchi běži, ženje ſo nicźo njewobmwa a jenoź w najnižſchich hoſpodach pſchenócuje. Hdźo cźaſto ſu ſo ju wotſrini duchowni praſcheli, cźehodła je tole wobcźeſnje putniſtwo na ſo wſaka, ale putniza je ſo wuprajiła, ſo ſtajnje jenoź ſwjatemu Wótcej ſamomu ſamóſr ſmyſł ſwojeho puchowanja. Mjes tym — puchowaza je hižo daloko ſesadu Gronu — ſu repoterojo na nju kóždoni ſcźinili, a jenomu ſ nich je ſo poradźiło, podróbnoſcźe wo jeje wotſobje nawdóſcź. Jedna ſo wo franzowſku ariſtokratku najſtarſcheho ſemjanſtwa, kotraž, nětko ſtyrcźeći lět ſtara, je hacź dotal jara ſmótne źiwjenje wjedła. Jako horliwa hrajerka pſchecźinjeſche wulki dźěl ſwojeho puchowanja. W